

בס"ד

כל הזכויות שמורות למחבר. ניתן להוריד לשימוש פרטי, לימוד ותפילה

Copyright By The Publisher

כתובת המחבר

חלפון אליהו, ת.ד. 73, נוף אילון, ד.נ. שמשון מיקוד: 99785

טלפון 9790060 - 08

בהוצאת עמותת "אור צח הדפסה והפצה של ספרי יהדות"

עמותה רשומה מספר 580322113

מסת"ב 1-0-90330-965

הפצה ראשית: ברזני רחוב העליה 8 תל אביב

טלפון: 6823013, 6815542 - 03

לוחות "דגש" בני ברק

דפוס חיש אזה"ת רמלה

כתר דוד

תהלים עם פירוש הזוהר

בו יבוארו מזמורי הספר באור קבלי לפי פרושי גדולי מאורי הדורות ומהם:

- ספר הזוהר ומפרשיו: פירוש "מתנוק מדבש", רמ"ק, אור החמה, מקדש מלך ועוד.
- כתבי האר"י זצ"ל.
- ספרי הרמח"ל זצ"ל.
- ספרי הרמ"ע מפאנו זצ"ל.
- ספרי הרב יוסף ג'יקטיליא זצ"ל.
- מגיד מישרים להרב יוסף קארו זצ"ל.
- ספר חסד לאברהם לרבי אברהם אזולאי זצ"ל.
- מגלה עמוקות להרב נתן שפירא זצ"ל מקראקא.
- שערי הלשם - לבעל הלשם שבו ואחלמה.
- אור נערב להרמ"ק זצ"ל.
- מבוא לחכמת הקבלה להרב שמואל טולידאנו שליט"א.
- קהלות יעקב להרב החוזה מלובלין זצ"ל.

- מאורי אור להרב מאיר פאפירש זצ"ל מגורי האר"י זצ"ל.
- החיים והשלום להרב בן איש חי הרב חיים יוסף זצ"ל.
- יוסף תהלות להרב חיד"א זצ"ל.
- תפילה למשה להרמ"ק זצ"ל.
- סידור אישי ישראל עם פירוש הגר"א זצ"ל.
- ועוד ספרים נוספים.

ליקט וערך בצרוף ביאורים והשלמות

בעזרת השם יתברך

אליהו ב"ר חיים חלפון

נוף איילון - תשס"א לפ"ק

הרב דוב ליאור
רב העיר
קרית ארבע - חברון ת"ו

בס"ד, יום ח' אלול, תש"ס

הובא אלי קונטרס מתוך הספר, פירוש ספר תהילים מספר הזוהר
וספרי המקובלים שערך בוגר ישיבתנו היקר הר' אליהו חלפון.

ראיתי חלק מעמל ידיו שמחתי ונהנתי, דומה שעוד לא נכתב חיבור
במתכונת שכזאת על הספר הקדוש תהילים, פרקי תהילים שמשו
בעבר ומשמשים בהוה את הקשר שבין אדם לקונו בכל המצבים של
היחיד והציבור, שיכולים לשפוך שיח לפני בורא העולם ולחוש את
הדבקות והתעלות הנפש באמירת פרקיו הקדושים, עבודה רבה ועמל
רב, השקיע הרב המחבר באיסוף החומר וליקוטו כדי להגיש לפני
הקורא דבר נאה ומוגמר היטב.

אין ספק שספר זה יתרום תרומה גדולה להעמקת המשמעות של
המעיינים בו, בפסוקי תהילים ולהבנתם בעמקות.

ישר כחו של הרב המחבר שזיכה את הרבים בהבנת המקרא גם על
דרך החכמה הפנימית ובזכות התקשרותנו לספר הקדוש הזה נזכה
לקרב את קץ גאולתנו בקרוב בימינו אמן.

החותם לכבוד התורה
הרב דוב ליאור

חרב דב ליאור
רב העיר
קרית ארבע-חברון

הקדמה

בפתח דברי ברצוני לומר שהלימוד בספר זה יהיה לעילוי נשמות הורי היקרים שגידלוני במסירות בטורח ובעמל רב אבי היקר המחנך הדגול, יקיר החינוך הדתי, יקיר העדה הלובית, יקיר העיר נתניה, חיים בן הרב פראג', אימי היקרה פנינה בת אליהו זכרונם לברכה לחיי העולם הבא. כמו כן הלימוד יהיה לעילוי נשמת ידידי הנאמן עמיחי יצחקי שטרך והביא לי את הספר הקדוש "בן בית" על ספר תהילים מהאדמו"ר מקאמארנה זי"ע. זכות המצווה תעמוד לו ולזרעו לעד

ברכה רבה לאשתי נ"ב יהודית טל שחר תמ"א ששיחררה אותי מטרדות הבית הרבות ואיפשרה לי להתפנות לכתיבת חיבור זה. אברך את ד' שזיכה אותי להשיא את בנותיי לתלמידי חכמים, את אסתר חיה ובעלה ר' שאול בן הרב מרדכי ואהובה שרעבי ובניהם: אלחנן, בנימין ורחל. את ביתי חנינית ובעלה הרב שמעון בן יוסף ויעל ברק ובניהם: תהילה, יוסף שלום, לאה ואליהו. בני יוחאי ונ"ב יואלה ובניהם: אליה רחמים ונועם יעקב. בני חננאל שלום ואשתו אמונה רחל ובניהם מיכאל ואליהו. עוד אברך את בני היקר יוסף שיזכה גם הוא כאחיו לחופת חתנים בקרוב וכן את בנותיי היקרות פנינה, נעמי ויעל שיצליחו בלימוד התורה ויגדלו ביראת שמים טהורה.

ברכה מעומקא דליבא לאדמו"ר אברהם שמחה אשלג שליט"א, מורי ורבי שפתח לפני את שערי בית הזהר עוד בהיותי תושב בנתניה. הרב קבע את שם הספר "כתר דוד" ועל כך יבורך. בשם זה רמוז שמי שהרי "כתר דוד" גימ' 634 כמנין "היכלי אליהו בן חיים ופנינה כלפון". גם רמוז בו חלק אשתי שהרי כתר דוד גימ' "זו אשה יקרה". גם רמוז בו שם אבי שכן "כתר דוד" עולה למנין "מעין גנים באר מים חיים". הספר נכתב ליחוד קוב"ה ושכינתיה ולכן "כתר דוד" עולה למנין "צדקה ומשפט" ו"נפש צדיק" ביטויים המובנים היטב ליודעי ח"ן וגם למי שיעיין היטב בספר.

ברכה נאמנה לחמי היקר ר' רחמים שר שלום הכהן יצ"ו שהרבה בעצות מועילות. יברך ד' חילו ויזכו הוא ואשתו היא חמותי היקרה יעל מב"ת לאריכות ימים ונחת מצאצאיהם מתוך בריאות ושמחה.

ספר זה יצא לאור במלאת ש"ג שנים להולדת המאור הגדול רבי ישראל בעל שם טוב שנולד בשנת נח"ת לפ"ק. ואולי בזה יקויים מעט ממה שהובטח לו מפי אליהו הנביא זכור לטוב שמישיח יבוא "לכשיפוצו מעינותיך חוצה". אני מקווה שחיבורי זה יתקבל באהבה על רבני הדור וחכמיו, שהרי כבר הובטחנו על ידי הרשב"י "בספרא דא יפקו מגלותא ברחמי". ויה"ר שנזכה להקביל פני משיח צדקנו במהרה בימינו אכ"ר. אסיים בתפילה שזכותם של כל תלמידי החכמים שעסקתי בתורתם יעמדו לי בעזה"ת להוציא לאור חיבורים נוספים.

המצפה לישועה

אליהו ב"ר חיים בן הרב פרג'י כלפון מזכיר ביה"ד הרבני טריפולי

לוב.

נוף אילון שנת "נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים". תשס"א לפ"ק.

הערה: כיום לאחר עשר שנים המהדורה אזלה ואני מעלה אותה לאתר חינוך ללא כסף ואשר על כן כל כוסף לתורת ד' יכול להוריד וללמוד ללא מטרת רווח.

מבוא

למהותו של הספר

מזה שנים אחדות אני מתבונן במזמורי התהילים ומתפעל מרמזי שמות הקודש הצפונים בו, כינויי הספירות והתכנים הפנימיים הצפונים בכל מילה ואות מהספר הקדש הזה. במזמור קיט פסוק יח מבקש דוד המלך עליו השלום (להלן דהע"ה), "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". ואנו גם כן מבקשים מהבורא יתעלה שמו שיאיר עינינו בדברי קודשו של נעים זמירות ישראל להבין את עמקי סוד דבריו. הרמ"ק ז"ל בסידורו "תפילה למשה" באר כל מילה ממזמורי התהילים שבתפילה. בדרך דומה המשכתי לבאר את כל מזמורי התהילים עד כמה שידי, יד כהה, מגעת. וזאת למודעי, שאני אין בי דעת ולא תבונה ואין אני יכול להגיע לכוונה האמיתית בכל מילה ממילות ספר תהלים הקדוש, אלא שהשתדלתי לאסוף הרבה מדבריהם של מאורי הדורות למקום אחד ומתוך כך תתברר כוונת דהע"ה.

כתוב בזהר הקדוש (חלק א דף קעט עמוד א) "תא חזי באלין שירין ותושבחן דקאמר דוד, אית בהון רזין ומלין עלאין ברזי דחכמתא, בגין דכלהו ברוח קודשא אתאמרו, דהוה שרא רוח קודשא עליה דדוד והוה אמר שירתא, ובגין כך כלהו ברזי דחכמתא אתאמרו". תרגום: בא וראה באלו שירות ותישבחות שאמר דוד הע"ה, יש בהן סודות ומילים עליונים בסודות החכמה, כיון שכולם ברוח הקודש נאמרו, שהרי רוח הקודש שרתה על דוד הע"ה והיה אומר שירה, ולכן כולם בסוד החכמה נאמרו. וכן כתב רבי חיים ויטאל בשער רוח הקודש שער א "...ואמנם בבעלי רוח הקדש, היה דהע"ה רבן של כל בעלי רוח הקדש וכו' ". ולכן אין ספק שכל מילה בספר תהילים רומזת לעולמות רוחניים עליונים.

כיצד ניתן לדעת לאילו עולמות התכוון דהע"ה? הנה גדולי התנאים ובראשם הרשב"י גילו לנו באלפי מאמרי זוהר את כוונות דוד המלך ע"ה. בהרבה מקומות בזהר הקדוש רבי אלעזר שואל את אביו הרשב"י מה כוונת דהע"ה בפסוק זה או במילים אלו. אמנם גם את דברי הרשב"י אין אנו מבינים על בוריים, ולכן קמו גדולי מקובלים בכל הדורות שפרשו לנו את דברי הזוהר. ולי הדל לא נותר אלא ללקט אחר הקוצרים זעיר פה וזעיר שם ממפרשי הזוהר הקדוש ובעיקר מן הספר "מתוק מדבש" שחיבר הרב דניאל פריש שליט"א שנתן את הסכמתו לכך. בנוסף, ליקטתי מפירושי האריז"ל על ספר תהילים כפי שנכתבו ע"י המהרח"ו בשער הפסוקים ובליקוטי תורה. ליקטתי מעט מספרי הרמח"ל, הרמ"ע מפאנו ועוד ספרים שיפורטו בסמוך. אני נושא עיני לשמים שחיבור זה יתאהב על החרדים לדבר קודשו ועל המוני בית ישראל בקוראם בספר תהלים.

לנגד עיני עמדו ספר הזוהר ומפרשיו. לצורך איתור מאמרי הזוהר נעזרתי בתקליטור פרויקט השו"ת של אוניברסיטת בר אילן ותקליטור של חברת DBS מחשבים בע"מ שאילמלא הם לא יכולתי לאתר ולהגיע למידע הכלול בספר. מרבית שמות הקודש הצפונים

**בראשי תיבות וסופי תיבות של הפסוקים אותרו בעזרת תקליטור "תורה קודס" מבית
Torah Educatinal Software תורה סקולר.**

כשם שאי אפשר לבר ללא תבן כך אי אפשר לחיבור מורכב כזה ללא שגיאות. תודתי
נתונה מראש לכל מי שיאיר עיני בהארותיו ויעיר לבי בהערותיו.

המקורות מהם לוקטו הבאורים (בסדר א - ב)

שם הספר	המחבר	מהדורה
אור החמה - פירוש על הזוה"ק	הרב אברהם אזולאי זצ"ל, חברון	ישיבת בארה של מרים, בהנהלת הרב משה ובר שליט"א. נדפס לראשונה בירושלים תרל"ו לפ"ק.
אלף בינה	רבינו יעקב אביחצירא זצ"ל	הובא לבית הדפוס ע"י רבי אברהם אביחצירא בירושלים התשכ"ז.
חיים והשלום- פירוש על ספר תהילים בנגלה ובנסתר	הרב יוסף חיים זצ"ל	אוצר המזרח, מכון "בן איש חי", ירושלים התשל"ח.
כתבי האר"י ז"ל	הרב חיים ויטאל זצ"ל	סדרת כתבי רבינו האר"י זצ"ל, ירושלים התשמ"ח.
מגיד מישרים	הרב יוסף קארו זצ"ל	בההדרת הרב יחיאל ברלב שליט"א, פתח תקוה תש"ן.
מוסיקה וקבלה	הרב מתתיהו גלזרסון שליט"א	יריד הספרים מאה שערים 6 ירושלים תשנ"ב
מחשוף הלבן - פירוש על דרך הסוד לחמשה חומשי תורה	רבינו יעקב אביחצירא זצוק"ל	ישיבת "משכיל לדוד" אשדוד שנת התשמ"ו.
מילון עברי קבלי	חלפון אליהו	הוצאת עמותת "אור צח" נוף אילון - שעלבים התשנ"ח.
מעטה תהלה- פירוש על ספר תהילים	רבינו יעקב רקח זצ"ל	קרן "חי חי" ע"ש המנוח רבי חי חואתו נחום זצ"ל להוצאת ספרי רבני טריפולי (לוב) בישראל, ירושלים התשמ"ג.
מקדש מלך השלם- פירוש על הזה"ק	רבי שלום בוזגלו זצוק"ל	מכון בני יששכר, מפעל קרן הזהר, ירושלים תשנ"ה לפ"ק

מתוק מדבש- פירוש הזהור הקדוש	הרב דניאל פריש שליט"א ירושלים. הרב ביקש להודיע שהוא נתן הסכמתו להעתקת קטעים מספרו.	מכון דעת יוסף שע"י מוסדות אנשי מעמד ע"ש הגה"צ רבי יוסף אליהו דייטש זצ"ל, ירושלים תשמ"ו לפ"ק.
פרדס רמונים	רבי משה קורדובירו זצ"ל	הוצאת הרב מרדכי עטיה זצ"ל מייסד ישיבת "החיים והשלום" רח' יוסף בן מתתיהו 18 ירושלים. שנת תשכ"ב.
שערי צדק	רבי יעקב אביחצירא זצ"ל	ישיבת "נר יצחק" ירושלים תשמ"ז לפ"ק.
תהלים -החיים יודוך	רבי חיים פאלאג'י זצ"ל	ליורנו שנת "כל ארחות ה' חסד" תרמא לפ"ק.
תהלים- יוסף תהלות	הרב חיים יוסף אזולאי זצ"ל	ירושלים תשמו לפ"ק.
תהלים עם פירוש "בן בית"	האדמו"ר מקאמרנא כבוד הרב אליעזר צבי סאפרין זצ"ל	ברוקלין , תנש"א לפ"ק.
תיקוני זוהר עם פירוש "באר לחי רואי"	הרב צבי הירש שפירא זצ"ל "האדמו"ר ממונקאטש".	מהדורה שלישית תשנ"ג ירושלים
תיקוני זוהר עם פירוש "מתוק מדבש"	הרב דניאל פריש שליט"א.	מכון "דעת יוסף" שע"י מוסדות "אנשי מעמד" שנת תנש"א לפ"ק. ת.ד. 5315 ירושלים.
תפילה למשה- פירוש לסידור על דרך הנסתר.	הרב משה קורדובירו זצ"ל.	דפוס זופניק שנת תרנ"ב.

שיטת הדפסת הספר וכללים להבנת הנקרא

כל מזמור נדפס פעמיים. פעם אחת בניקוד מלא ובאותיות אלו לקריאה שוטפת. כאן הוצג המזמור לפי הקרי. ופעם שניה משולב בפירוש קבלי עם צורת הכתיב כדלקמן:

1. המזמור נכתב שוב באותיות אלו.

2. מילות קישור בין הפסוק והספירות נכתבו באותיות אלו.

3. ספירות שיוחסו למילה מסוימת נכתבו באותיות אלו. הערה: בדרך כלל השתדלתי לתת הסברים אולם לא תמיד ניתן הסבר מיידי לייחוס הקשר בין המילה והספירה זאת כיון שעבודה זו נעשתה בספרי הקודם "מילון עברי קבלי".

4. שמות קודש היוצאים מראשי תיבות, סופי תיבות וגימטריות של ראשי תיבות נכתבו באותיות אלו.

ראה לקמן הסבר מקוצר על שמות קודש.

על הקורא היקר לדעת ששמות הקודש נכתבו לאחר המילים מהם הם יוצאים כגון:
"יעננו ביום קראנו" יב"ק.

השתדלתי לכתוב את הבאור המשולב בספירות כך שהקורא יקרא את המילה ואת הספירה המתייחסת אליה אולם את שמות הקודש יש לקרוא במנותק מהטקסט, כלומר הם הובאו במקום הנכון אך ללא קשר לבאור המזמור.

כמו כן אין בידי הסברים מדוע נרמז שם קדוש זה דווקא במקום זה במזמור אא"כ קדמו והסבירו את הדברי רבותינו המקובלים.

לפעמים ימצא הקורא שם יב"ק ללא הסבר. כדי לקבל שם יב"ק ניקח גימ' של ראשי תיבות למפרע ונקבל שם הנזכר.

5. הערות שוליים נכתבו באותיות אלו. על הקורא היקר לדעת, שיתכנו מקרים בהם הובאו הערות השולים בעמוד הסמוך.

6. כותרות מראה מקומות נכתבו באותיות אלו.

מדריך מקוצר לשמות קודש שהוזכרו בספר לפי סדר א-ב

השם	באור
ב"ן	שם הויה במילוי ההין כזה: יוד,הה,ו,הה שם זה גימ' 52
יב"ק	גימ' של ג שמות: אדנות,הו"ה ואהיה (מלכות,תפארת ובינה).
כ"ו	ערך מספרי של שם הו"ה ברוך הוא.
מ"ה	שם הויה במילוי אלפין כזה: יוד,הא,ווא,הא שם זה גימ' 45
ס"ג	שם הויה במילוי יודין כזה: יוד,הי,ווא,הי שם זה גימ' 63
ע"ב	שם הויה במילוי יודין כזה: יוד,הי,ויו,הי שם זה גימ' 72
פ"ו	ערך מספרי של שם אלקים.
קמ"ג	שם אהיה (שהוא בספירת הבינה) במילוי אלפין כזה: אלף,הא,יוד,הא.
קנ"א	שם אהיה (שהוא בספירת הבינה) במילוי ההין כזה: אלף,הה,יוד,הה.
קס"א	שם אהיה (שהוא בספירת הבינה) במילוי יודין כזה: אלף,הי,יוד,הי.
רי"ו	גימ' גבורה.

בנוסף הובאו רמזי שמות עב היוצאים מראשי תיבות וסופי תיבות של 19,599 תיבות שבספר תהילים. (בספר תהילים יש 2,527 פסוקים ו- 78,837 אותיות).

שם עב יוצא מג' פסוקים בפרשת בשלח בספר שמות פרק יד פסוקים 19-21 :

"וַיִּסַּע מֶלֶאךָ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע

עֲמֹד הָעֵנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֵד מֵאַחֲרֵיהֶם:

וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הָעֵנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֵר אֶת

הַלְיָלָה וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה:

וַיֵּט מִשָּׁה אֶת יָדוֹ עַל הָיָם וַיִּזְלַךְ יְהוָה אֶת הָיָם בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה כָּל

הַלַּיְלָה וַיִּשָּׁם אֶת הָיָם לַחֲרֹבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמַּיִם:

בכל אחד מהפסוקים יש 72 אותיות. אם נכתוב את הפסוק האמצעי למפרע ונתן מספר סידורי לכל אות מ' עד 72 ונלקט את האותיות לפי הסדר נקבל 72 שמות בני 3 אותיות כל אחת. 72 השמות ערוכים בשישה חלקים ובכל חלק 12 שמות. ואלו הם שמות עב כפי שכתוב בזהר חלק א דף קח עמוד ב : " ואלין אינון דנפקי מן ויסע ויבא ויט:

וה"ו	יל"י	סי"ט	על"ם	מה"ש	לל"ה	אכ"א	כה"ת	הז"י	אל"ד	לא"ו	הה"ע
יז"ל	מב"ה	הר"י	הק"ם	לא"ו	כל"י	לו"ו	פה"ל	נל"ך	י"י	מל"ה	חה"ו
נת"ה	הא"א	יר"ת	שא"ה	רי"י	או"ם	לכ"ב	וש"ר	יח"ו	לה"ח	כו"ק	מנ"ד
אנ"י	חע"ם	רה"ע	י"ז	הה"ה	מי"ך	וו"ל	יל"ה	סא"ל	ערי"י	עש"ל	מי"ה
וה"ו	דנ"י	הח"ש	עמ"ם	ננ"א	ני"ת	מב"ה	פרי"י	נמ"מ	י"ל	הר"ח	מצ"ר
ומ"ב	יה"ה	עני"ו	מח"י	דמ"ב	מני"ק	אי"ע	חב"ו	רא"ה	יב"ם	הי"י	מו"ם

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

ראשי תיבות וקיצורים

בתוספת הסברים קצרים .

מילה	באורה
א"א	אי אפשר.
א"א	אריך אנפין. הוא חלק תחתון בספירת כתר דאצילות.
אאע"ה	אברהם אבינו עליו השלום.
אבי"ע	אצילות , בריאה, יצירה עשיה. אלו ארבע עולמות רוחניים .
אד"ק	אדם קדמון. זה עולם מעל עולם האצילות ובחינת כתר לעולמות אבי"ע.
אדה"ר	אדם הראשון.
או	קיצור למילה אות.
אז"א	אבא ואמא. הם ספירות חכמה ובינה שבעולם האצילות.
אז"ח	אור חוזר.
אז"י	אור ישר.
אי"ו	אל יחיד ומיוחד.
אי"ס	אין סוף. כינוי למאציל ב"ה.
ב"ב	במהרה בימינו.
ב"ה	ברוך הוא.
ב"ן	שם ב"ן ראה הסבר לעיל עמוד 16 במדריך המקוצר לשמות הקודש.
ב"ר	בראשית רבה.
בא"ח	בן איש חי, הכוונה לרב יוסף חיים זצ"ל.
בג"ד	בגין דא. כלומר בגלל זאת.
בג"ה	בינה , גבורה והוד. אלו ספירות שבקו שמאל.
בד"כ	בדרך כלל.
בי"ע	בריאה , יצירה עשיה.
בנ"א	בני אדם.
בנ"י	בני ישראל.
ג"כ	גם כן.
ג"ע	גימל עליונות והם ג"ר.

מילה	באורה
ג"ר	גימל ראשונות. הכוונה לספירות כתר, חכמה ובינה.
ג"ר דג"ר	גימל ראשונות דגימל ראשונות. כלומר הכתר חו"ב של כתר חו"ב. הסבר: בכל ספירה יש גם כן עשר ספירות פרטיות ולכן לפעמים מדברים על כתר שבכתר או ג"ר דג"ר וכו'.
גי', גימ'	גימטריה. דרך לימוד מהערך המספרי של האותיות.
ד"ה	דיבור המתחיל.
ד"ע	דעת עצמי.
דהע"ה	דוד המלך עליו השלום.
דמ"ק	דמלכין קדמאין.
דת"י	דעת, תפארת ויסוד. אלו ספירות קו אמצע.
ה"ג	הא גבורות אלו חמש כוחות דין היוצאות מקצה תחתון של ספירת הבינה וניתנות לספירת המלכות.
ה"ס	הוא סוד.
ה"פ	הא פעמים.
ה"ר	הא ראשונה. בשם הוי"ה ב"ה יש שתי אותיות הא.
ה"ת	הא תניינא. כלומר אות הא שניה שבשם הוי"ה ב"ה.
הו"ק	הוו קצוות. הסבר: אלו 6 ספירות חג"ת נה"י. נקראות קצוות כי הן כגנד וו קצוות : מזרח (תפארת), מערב (יסוד), צפון (גבורה) דרום (חסד), מעלה (נצח) ומטה (הוד). לכולם שם נוסף "תפארת". ואין זו סתירה לתפארת הפרטית שבתפארת הכללית.
הפ"י	הא פעמים יוד. הכוונה חמש כפול עשר.
הקב"ה	הקדוש ברוך הוא.
הקסה"ז	הקדמת ספר הזוהר.
הרה"ג	הרב הגאון.
הרמ"ק	הרב משה קורדוברו.
ו"ק	וו קצוות. זו ספירת התפארת. עיין לעיל הו"ק.
ואשאת"מ	ואם שגיתי, איתי תלין משוגתי.

מילה	באורה
ובג"כ	ובגין כך.
והייע"ב	והשם יתברך יאיר עינינו בתורתו.
ז"א	זעיר אנפין. זו ספירת התפארת.
ז"פ	שבע פעמים.
ז"ת	ז' תחתונות. הכוונה לשבע ספירות חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד ומלכות.
זב"ז	זה בזה.
זר"ן	זעיר ונוקבא. אלו ספירות תפארת ומלכות.
זוה"ק	זוהר הקדוש. בדרך כלל הכוונה למהדורת הזוהר עם פירוש הסולם.
ח"א, ח"ב, ח"ג	חלק א, חלק ב, חלק ג וכו'.
ח"ו	חס ושלום
ח"ו	חס ושלום, חס וחלילה.
חג"ת	חסד גבורה ותפארת. זהו חצי עליון של ספירת התפארת. ספירת התפארת כוללת בתוכה ספירות: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד ויסוד. ואל תתמה שיש שני תפארת. הרי יש אצבע ששמה אצבע וכן כוכב ששמו כוכב וכן מסכת בסדר טהרות ששמה טהרות.
חגת"ם	חסד, גבורה, תפארת ומלכות.
חגתנ"ה	חסד, גבורה, תפארת, נצח והוד.
חגתנה"י	חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד ויסוד.
חד"ר	חסד, דין ורחמים.
חז"ב	חכמה ובינה.
חז"ג	חסד וגבורה.
חח"ן	חכמה, חסד נצח. אלו ספירות שבקו ימין.
ט"ס	ט' ספירות. הכוונה בד"כ לתשע ספירות מכתר עד יסוד.
טו"ר	טוב ורע.

מילה	באורה
י"א	יש אומרים.
י"ס	יוד הספירות.
יצה"ר	יצר הרע.
ישסו"ת	ישראל סבא ותבונה. ישראל סבא זה חצי תחתון של ספירת החכמה. תבונה חצי תחתון של ספירת הבינה.
כ"ע	כתר עליון.
כו"ח	כתר וחכמה.
כח"ב	כתר, חכמה ובינה.
כחב"ד	כתר, חכמה, בינה ודעת.
כח"ב	כתר חכמה ובינה.
כנ"י	כנסת ישראל. זו ספירת המלכות.
כת"י	כתר, תפארת ויסוד. אלו ספירות שבקו אמצעי.
כת"ם	כתר תפארת יסוד ומלכות. אלו ספירות קו אמצעי.
מ"ד	מ"ן דכורין. הכוונה לשפע היורד מלמעלה למטה כתוצאה מהעלאת מ"ן.
מ"ה	שם מ"ה ראה הסבר לעיל עמוד 16 במדריך המקוצר לשמות הקודש.
מ"ז	מרת זקנתי, כלומר סבתי.
מ"ן	מ"ן נוקבין. הכוונה העלאת נחת רוח מלמטה למעלה על ידי תורה, מצוות ומעשים טובים.
מ"ק	מלכין קדמאין.
מ"ש	מה שכתוב, מה שאמר
מה"ד	מידת הדין.
מהרח"ו	מורנו הרב רבי חיים ויטאל זי"ע.
מז"ז	מורי זקני, כלומר סבי.
מטט'	שם מלאך.
נ"ל	נראה לי.
נר"ה	נצח והוד.

מילה	באורה
נוק'	נוקבא. הכוונה לספירת המלכות.
נח"י	נשמה, חיה ויחידה. אלו אורות בכלים בינה, חכמה וכתר.
נלע"ד	נראה לעניות דעתי.
נר"ן	נפש, רוח ונשמה.
נרנח"י	נפש, רוח, נשמה, חיה ויחידה. הם חמשת אורות הנכנסים בכלים כתר, חכמה, בינה, תפארת ומלכות. כתר ביחידה וכו'.
נש"ב	50 שערי בינה.
ס"א	סיטרא אחרא. הכוונה לכוחות רוחניים בצד שלעומת הקדושה.
ס"ג	שם ס"ג ראה הסבר לעיל עמוד 16 במדריך המקוצר לשמות הקודש.
ס"מ	קיצור של שם מלאך הממונה על כל כוחות הרע. ידוע בשמות "שטן", "מלאך המות" ויצר הרע.
ע"ב	עמוד ב.
ע"ב	שם ע"ב ראה הסבר לעיל עמוד 16 במדריך המקוצר לשמות הקודש.
ע"ה	עם הכולל. זה סוג של גימטריה בו מלבד ערך האותיות מוסיפים 1. כגון אבא גימ' 4 וע"ה 5. הרב יצחק גינצבורג שליט"א הסביר בשיעור כי תוספת זו באה לבטא את החידוש שיש באוסף כלל האתיות למובן של מילה אחת וזה סוד ספירת הדעת.
ע"י	עתיק יומין. הוא חלק עליון של ספירת כתר דאצילות.
ע"ע	עיין ערך.
ע"פ	על פי.
ע"ק	עתיקא קדישא והוא כינוי לכתר.
ע"ש	על שם.
ע"כ	על ידי כן או על ידי כך.
עכ"ד	עד כאן דבריו.
פ	פרשת.
פב"פ	פנים בפנים.
קו"ש	קודשא בריך הוא ושכינתיה.

מילה	באורה
קלי'	קליפה. כינוי כללי לכל כוחות שבצד שלעומת הקדושה.
רדל"א	רישא דלא אתידע הוא בכתר שבכתר שבעולם האצילות.
רוה"ק	רוח הקודש.
שה"ס	שהוא סוד.
שמר"א	שמואל א.
שנא'	שנאמר.
ת"ת	תפארת. קיצור של אות ראשונה ואות אחרונה.
תר"מ	תפארת ומלכות.
תושב"ע	תורה שבל פה.
תיקו"ז	תיקוני זהר.
תנה"י	תפארת, נצח, הוד ויסוד.

הסבר תמציתי למושגי יסוד בתורת הנסתר.

אין מטרת חיבור זה להקנות מושגי יסוד בקבלה . לקבלת יסודות בקבלה מומלץ ספרו של הרב יחיאל ברלב שליט"א מחבר סידרת ספרים ידיד נפש. "מבוא לתורת הקבלה", פתח תקוה תשמז. הספר ערוך בטוב טעם . בספר דוגמאות לבני דורנו כך שמושגי היסוד נקלטים בקלות. כמו כן, ניתן להכנס לויקיבבלה שבאתר וללמוד בצורה מקוונת, המידע חלקי וניתן רק להיעזר נקודתית. כמו כן קיימים ספרים נוספים: כגון "אוצרות חיים" מסדרת כתבי הארי ז"ל, "שערי אורה" להרב יוסף ג'קטיליא ז"ל. לספר האחרון קיימת סדרת שיעורים מוקלטים מפי הרב שבתאי סבתו שליט"א וניתן לרכוש אותם מ"אגודת אחרית הימים" בית אל ב ד.ג. מזרח בנימין. באתר זה הועלו שיעורי וידאו קצרים על הספר. אולם אין די בקריאת ספרים כדי להגיע להבנה עמוקה ורחבה יש לעמול ולטרוח בעשר אצבעות המוח ובדיבוק חברים ובהשתתפות בשיעורי תורה מתאימים.

כדי להקל את ההבנה למעיינים הבאתי פה את התבנית הבסיסית של עמידת עשר הספירות שהם כדלקמן:

כתר

בינה

חכמה

חסד

גבורה

תפארת

הוד

נצח

יסוד

מלכות

צורה זו נועדה להקל על המעין לזכור כל ספירה היכן היא ומהו ותפקידה.

א. כשאנו מחלקים את הספירות אנכית אנו מבחינים בשלושה קוים: ימין, שמאל ואמצע.

קו ימין מורה על צד החסד, קו שמאל על הגבורה, וקו אמצע הינו ממוצע של ימין ושמאל.

לקו ימין הסימן חח"ן (חכמה, חסד, נצח). קו שמאל הסימן בג"ה (בינה, גבורה, הוד) והסימן לקו

אמצע כת"י (כתר, תפארת, יסוד). יש שלא כוללים את הכתר במנין י"ס (יוד ספירות) ומונים

במקומו את ספירת הדעת ועל כן הסימן יהיה דת"י (דעת, תפארת ויסוד). ספירת המלכות נכתבה

מעט בצד שמאל להמחיש שהיא נבנית מהגבורות שהם מצד שמאל.

ב. כשאנו מחלקים את הספירות אופקית, מתקבלות שלוש קבוצות שבהן שלוש ספירות.

כתר חכמה ובינה נקראים בלשון חכמי הקבלה ג"ר דהיינו גימל ראשונות, בלשון ימינו "הרובד האסטרטגי".

חסד גבורה תפארת הם הדרג הטקטי ונקראים בלשון חכמי הקבלה חג"ת או "תפארת מחזה ולמעלה".

נצח הוד יסוד ומלכות (נה"ם) הם הדרג המבצע .

שלוש קבוצות אלו נקראו ג"כ "המושכל, המורגש והמוטבע".

כמו כן ניתן לחלק את עשר הספירות בחלוקות אופקיות שונות. כך למשל הבחינות בין ג"ר לז"ת שאלו שבע הספירות התחתונות. קיים ביטוי ט"ר, ט ראשונות או ה"ר, חמש ראשונות וכו'.

כאן יש מקום להסביר לקורא כי עשר הספירות שמנינו לעיל הינן חמישה פרצופין (פרצוף הינו ישות רוחנית מושלמת ב"ס) :

• **פרצוף כתר** - ובו י"ס

• **פרצוף חכמה** - ובו י"ס

• **פרצוף בינה** - ובו י"ס

• **פרצוף זעיר אנפין**- הנקרא תפארת ובו 6 ספירות חגתנה"י.

• **פרצוף נוקבא**. ובו ספירה אחת - מלכות.

כאמור לעיל , שש ספירות חגתנה"י הן למעשה ספירה אחת ונקראות בשם ספירת התפארת וכן נקראות בשם ו"ק כלומר שש קצוות. אל תתמה, קורא יקר, שיש שני תפארת. דוגמאות לכך קיימות בסדר טהרות בו יש מסכת טהרות, בין האצבעות יש אצבע ששמה אצבע ובין הכוכבים יש כוכב ששמו כוכב.

כאן נבהיר בקצרה שיש חמישה עולמות רוחניים :

א. אדם קדמון (הוא בחינת כתר לכל העולמות ונבחן לאור היחידה . אין לו כל קשר לאדם הראשון)

ב. אצילות (הוא בחינת חכמה לכל העולמות ונבחן לאור החיה)

ג. בריאה (הוא בחינת בינה לכל העולמות ונבחן לאור הנשמה)

ד. יצירה (הוא בחינת תפארת לכל העולמות ונבחן לאור הרוח)

ה. עשיה (הוא בחינת מלכות לכל העולמות ונבחן לאור הנפש)

בכל עולם מחמשת העולמות יש חמישה פרצופין: כתר , חכמה , בינה , תפארת ומלכות. בכל פרצוף יש עשר ספירות : כתר חכמה בינה חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד ומלכות.

העולמות ובהם הפרצופים והספירות הינם חלק בלתי נפרד מהבורא יתברך המחיה אותם

ומשגיח בהם על היקום, עולמנו זה ועולמות רוחניים לאין קץ.

כל מילה בתנ"ך הינה לבוש לספירה מסוימת, וזו בעצם מטרת כתיבת הספר, להראות את הצד הפנימי שבספר תהלים. כל ספירה אחוזה בשם המיוחד והכוונה ששם הוי"ה הוא מרכז לכל עשר הספירות. יש שמות מימין לשם הוי"ה כגון: אל שהוא החסד ויש משמאל לשם הוי"ה כגון: אלקים. ימין ושמאל אין פרושם מקום כיון שבעולמות רוחניים עסקינן אלא ראה באורם בעמוד הבא. יש מקומות בזוהר שדרשו לא רק את המילה אלא גם את האותיות המרכיבות את המילה, ויש גם דרשות לחלקי האות, (כגון: קוץ עליון ימני באות יוד) תגיה טעמיה ונקודותיה. בספרי זה השתדלתי לחקור ולהגיע לספירה הנכונה בכל מילה שבספר תהלים.

שאלות ותשובות

שאלה: (שאלה זו שאל מר יוסף אביבי ז"ל ביום יט חשוון תשנ"ט , כ- 11 חודשים טרם פטירתו, ויהיו דברים אלו לעילוי נשמתו) הסברת בספרך "מילון עברי קבלי" כיצד יתכן שלספירה אחת יהיו מספר מונחים אך לא הסברת כיצד יתכן שלמונח אחד יהיו מספר ספירות ואפילו אותו מחבר כגון :סלם הוא יסוד ותפארת וכו'.

תשובה:

א. עלינו לדעת שמצב עמידת הספירות אינו מצב סטטי. מצב זה הוא המצב השכיח אולם בהחלט משתנה לפי מעשי בני אדם. כאשר בני האדם חוטאים הם מפילים את המלכות לעולמות נמוכים כגון ב"ע או אפילו לעמקי הקלי' רח"ל. כאשר בני האדם מקיימים מצוות כראוי המלכות עולה ממקומה לתפארת או לבינה וכו'. בשבתות וימים טובים ובעת התפילה עולה המלכות לקומת התפארת ועולה עוד למעלה כידוע למכוונים. לפי הסבר זה יובן מדוע מלכות נקראת לפעמים בכינוי הבינה כי היא השיגה קומת בינה.

ב. עלינו להבין את תפקיד הספירות והקשרים ביניהם. הספירות הנם כלי ההשגחה של הבורא על ברואיו. הנהגת בני האדם כיום הינה במידות חסד, דין ורחמים. כל גזרה היוצאת מפי עליון עוברת דרך הספירות עד שהיא מתגבשת למעשה או ארוע. כתר חכמה ובינה מעצבים קווים כללים לגזרה. חג"ת מעבדים את הקווים הנ"ל לפרטים, נה"י עורכים תכניות עבודה והמלכות מבצעת. היסוד מקבלת כאמור מחגתנ"ה שקיבלו מכח"ב את ההחלטות ומעבירים למלכות. לכן אין פלא שיסוד יקרא גם כן תפארת כיון שהוא כללות (סך הכל של) התפארת. דבר זה רמוז גם בדברי

חזל בילקוט שמעוני (בראשית - פרק לז - המשך רמז קמ) "אלה תולדות יעקב יוסף וגו' לא הוה צריך קרא למימר אלא אלה תולדות יעקב ראובן. אלא:

1. מה יעקב (שהוא התפארת , ישראל אשר בך אתפאר)נולד מהול אף יוסף (שהוא היסוד , יוסף הצדיק צדיק יסוד עולם) נולד מהול.

2. מה זה היתה אמו עקרה אף זה היתה אמו עקרה.

3. מה זה נתקשתה אמו בשעת לידה אף זה נתקשתה אמו בשעת לידה.

4. מה זה ילדה אמו שנים אף זה ילדה אמו שנים.

5. מה זה אחיו שונא אותו אף זה אחיו שונאים אותו.

6. מה זה אחיו מבקש להרגו אף זה אחיו מבקשים להרגו.

7. זה רועה וזה רועה.

8. זה נשטם וזה נשטם.

9. זה נגנב וזה נגנב.

10. זה נגנב שני פעמים וזה נגנב שני פעמים.

11. זה נתברך בעשר וזה נתברך בעשר.

12. זה יצא חוצה לארץ וזה יצא חוצה לארץ.

13. זה נשא אשה חוצה לארץ וזה נשא אשה חוצה לארץ.

14. זה הוליד בנים חוצה לארץ וזה הוליד בנים חוצה לארץ.

15. זה לווהו מלאכים וזה לווהו מלאכים.

16. זה נתגדל על ידי חלום וזה נתגדל על ידי חלום.

17. זה נתברך בית חמיו בשבילו וזה נתברך בית חמיו בשבילו.

18. זה ירד למצרים וזה ירד למצרים.

19. זה כלה את הרעב וזה כלה את הרעב.

20. זה משביע וזה משביע.

21. זה מצוה וזה מצוה.

22. זה מת במצרים וזה מת במצרים.

23. זה נחנט וזה נחנט.

רואים אנו עד כמה רצו חכמים להדגיש לנו שמה שעבר על יעקב עבר על יוסף.

רעיון זה כתוב גם בספר הזוהר ח"ב דף ט ע"ב: "ורזא דא (בראשית מו כז) כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה וגו' ששים ושש, ואיהו ו' נפש דבית שני, רזא דה' תתאה, ודא ו' רזא דששים ושש, ששים לאתערותא דיעקב, ושש לאתערותא דיוסף".

שאלה: לאור האמור לעיל נשמט כל הבסיס של ייחוס מילה לספירה זו או אחרת, שהרי תמיד ניתן לאמר שספירה זו עלתה למקום חברתה ונקראת היא על שם מקומה החדש?
תשובה: ייחוס מילה לספירה נעשה רק ע"י חכמי הקבלה. אנו מוצאים בזוהר שהתנאים התווכחו ביניהם על ייחוס מילה לספירה, כגון בפרשת "ויצא" בפירוש המילה "חרנה". לבסוף באו התנאים לפני הרשב"י שיכריע ביניהם. מכאן ברור שלא כל אחד יכול ליטול קולמוס ולייחס מילה לספירה אלא רק גדולי המקובלים בכל הדורות והכל מתוך התבססות על המקורות.

שאלה: בספירות שהן רוחניות יותר מהנשמה שלנו (כדברי הרב יוסף חיים ז"ל הבן איש חי) מה שייך לומר שזו מעל זו?

תשובה: הרב יהודה לייב אשלג זצוק"ל זי"ע מחבר הסולם טרח רבות בספריו להרחיק את ענין ההגשמה מכל וכל. זאת עלינו לדעת כי אנו עוסקים בישויות רוחניות שמעל מקום זמן. וקשה להסתגל לחשיבה קבלית שהיא ללא מקום וזמן ועוד כללים רבים שעל הקורא ללמוד ויכול להגיע אליהם בספרים נוספים כגון: תלמוד עשר הספירות להרב אשלג , שמונה שערים להרב האר"י הקדוש ועוד. על ענין של מעלה ומטה עונה הרב אשלג זצ"ל (בקצרה) באופן הבא: אמת המידה בה מודדים את הספירה הינה "כמה רצון לקבל וכמה רצון לתת יש בה". כגון : הכתר רובו הגדול רצון לתת ויש בו מעט מהמעט רצון לקבל לעומת זאת המלכות יש בה הרבה רצון לקבל ומעט רצון לתת. "גבוה" נחשב בשפת הקבלה ל"הרבה רצון לתת ומעט רצון לקבל" ו"נמוך" נחשב בשפת המקובלים ל"הרבה רצון לקבל ומעט רצון לתת", ולכן כשאנו אומרים שהתפארת מעל המלכות הכוונה שבתפארת יש פחות רצון לקבל מהמלכות. כאשר המקובלים אומרים שספירה אחת מתחברת לחברתה הפירוש שכמות הרצון לקבל ולתת בשתי הספירות שווה. כמות הרצון לתת ולקבל בספירות נגזרת באופן ישיר ממעשי בני אדם במיקרו ובמקרו וזה הפירוש של "במידה שאדם מודד בה מודדים לו".

גם האדם עלי חלדו עובר את התהליך של עשר הספירות מבחינת הזדככות הרצון לקבל. כשהוא קטן כולו רצון לקבל גם בלידה ידיו קפוצות לקבל עוד ועוד. וכשהוא גדל הוא יותר מבין שיש לסיע ויש לתת ולתרום עד שבסוף ימיו אם זכה הרי שאין לו רצון לקבל כלל וכולו רצון לתת ונפטר עם ידים פשוטות. יותר מזאת באדם רמוזים כל העולמות וכל הספירות והפרצופים כי כבר

נאמר (בראשית פרק א) "ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אותו זכר ונקבה ברא אותם".

שאלה: איך יתכן לאמר שהקב"ה זו ספירת התפארת? ומדוע נבחרה ספירת התפארת.

תשובה: בודאי שהקב"ה אינו ספירה וח"ו לחשוב כך. הרי הקב"ה האציל את הספירות שבהם יונהג העולם במידות החסד הדין והרחמים. הקב"ה נקראת בפי חכמי הקבלה "אין סוף". קיימת הנהגת אריך אנפין (להלן א"א) והנהגת זעיר אנפין (להלן ז"א). הנהגת העולם ע"י א"א מתחשבת בנתונים עתידיים ארוכי טווח לצורך הנהגת בני האדם בהווה כגון: בני ישראל במצרים נגאלו בכח העתיד ולא לפי זכויותיהם בהווה. הנהגת ז"א אינה מתחשבת בנתונים עתידיים אלא בנתוני הווה כגון: כאשר ד' שמע לתפילת הגר והמציא לה מים ולבנה ישמעאל זה היה לפי המצב בהווה ובלשון חז"ל "באשר הוא שם" ולא לפי העתיד שהרי עתידים בני ישמעאל להמית את הגולים בצמא וכו'. הנהגת ז"א או הנהגת א"א נקבעת לפי השתדלות בני האדם במצוות ומעשים טובים. אם ימצאו רבים העובדים את ד' במסירות נפש הרי שהדור יזכה להנהגת א"א והטובה והשפע הגשמי ירבו. לעומת זאת אם יתמעטו עובדי ד' תהיה הנהגת העולם באמצעות ז"א שפירושה קיום מינימלי של החיים. פרצוף א"א הוא בספירת הכתר לעומת ז"א שהוא בתפארת. הקב"ה בהיותו משגיח על העולם "במשקפיים" של ז"א נקרא תפארת. בעצם ז"א פירוש בעברית "פנים זעירות" כלומר גילוי חלקי בלבד.

שאלה: האם יש קשר בין הספירות והמוסיקה?

תשובה: הרב גלזרסון מתתיהו בספרו "מוסיקה וקבלה" דף 23 כותב כך:

<u>תו</u>	<u>מידה (ספירה)</u>
דו	חסד
רה	גבורה
מי	תפארת
פה	נצח
סול	הוד
לה	יסוד
סי	מלכות

בדף 38 כותב הרב שיש ארבע סולמות כנגד ארבע עולמות אבי"ע: אצילות, בריאה, יצירה ועשיה. ברם, לא מצאתי התייחסות לשלוש הספירות הראשונות: כתר חכמה ובינה.

שאלה: האם לפי האמור לעיל בצרוף הייחוס הנכון בין מילה לספירה נוכל לשחזר את שירת הלוויים בבית המקדש?

תשובה: אני משאיר שאלה זו למוסיקאים הקבליים שבדור, רק אומר שבסידור "איש מצליח" דף 269 מעיר הרב מזוז שליט"א בשם הרב מח"ס "כרך של רומי" זצ"ל שהלחן למזמור קמד הנאמר

מידי מוצאי שבת קודש בקהילות הספרדים, יסודתו בהררי קודש והועבר מדור לדור מזמן דוד המלך ע"ה.

תפילה קודם לימוד הקבלה מהאר"י ז"ל

ריבון העולמים ע"ק ואדוני האדונים א"א אב הרחמים אבא והסליחות אמא מודים אנחנו לך ד' אלהינו מוחין מאר"א ואלהי מוחין מחב"ד אבותינו חב"ת בקידה ובהשתחויה שקרבנתו לעבודתך, עבודת הקודש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה והטהורה. מה אנחנו ומה חיינו אשר עשית עמנו חסד גדול כזה על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך שתמחול ותסלח לכל חטאתינו ועוונותינו ואל יהיו עוונותינו מבדילים ביננו לבינך. וכן יהי רצון מלפניך ד' אלוהינו ואלהי אבותינו שתכונן את לבבנו ליראתך ולאהבתך ותקשיב אוזןך לדברינו אלה ותפתח לבבנו הערל בסודות תורתך הקדושה ויהיה לימודינו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כריח ניחוח ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינותינו ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם וזכותם וזכות תורתם ותמימותם וקדושתם יעמוד לנו לבל נכשל בדברים אלו ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים כמאמר נעים זמירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" כי ד' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ד' צורי וגואלי.

תפילה נוספת:

ליקוב"ה (זו"ן) (יאהדונהי) בדחילו ורחימו (יאההויה) ורחימו ודחילו (איההויה) ליחדא שם יה (או"א) בו"ה (זו"ן) (ע"י שפע אי"ס ב"ה המשפיע בהם ומיחדם) ביחודא שלים, בשם כל ישראל ולאקמא שכינתא מעפרא ולעילוי שכינת עוזינו הריני לומד בספר תהילים עם פירוש הזוהר שהוא כנגד תפארת דז"א דאצילות שבו שם מה כזה: יוד הא ואו הא, לעשות מרכבה. ויהי רצון מלפניך ד' או"א שתזכך רוחינו ונפשנו שיהיו ראויים לעורר מיין תתאין על ידי קריאת מזמורי התהלים האלו. ויהי נועם ד' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו. ברוך ד' לעולם אמן ואמן, נצח סלה ועד.

תפילה קודם לימוד הקבלה מהרמ"ק ז"ל

יושב המרומים ומשגיח התחתונים אדון לכל הנאצלים יחיד מיוחד אחד
מלך נאדר מאציל כל נאצל, בורא כל נברא, יוצר כל נוצר, עושה כל
נעשה. מי יגיע להשיג אחד מאלף אלפים ורבי רבבות גודל מעלת רום
הסתר סתרי מעשיך כל שכן גודל יצירותיך. ומי יחשוב לדעת אחד מאלפי
אלפים ורבי רבבות סתרי סודות צפונים בבריאותיך. כל שכן וקל וחומר
להשיג קצת מן הקצת מחלק מן החלק של אלף אלפי אלפים ורבי רבבות
מנאצליך. שאדון יחיד ואין שני מתייחד עמהם יחוד גמור. לכן ה' אלהי,
גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך ומחול וסלח והעבר על כל חטאתי
ועוונותי ופשעי שחטאתי ושעוויתי ושפשעתי לפניך מיום היותי על
האדמה עד היום הזה. שאין אני עז פנים וקשה עורף לומר לפניך ה' אלהי
ואלהי אבותי, צדיק אני ולא חטאתי, אבל חטאתי עויתי פשעתי אני וכל
מאתים וארבעים ושמונה אברי ושלש מאות וששים וחמשה עורקי וגידי
ונפשי ורוחי ונשמתי והנלוים עמי כלנו כצאן בלי רועה תעינו וקלקלנו
את אשר לא נוכל לתקן אם לא בשפע הרב הבא מלמעלה מרום מעלת
סדר הצינורות. היודע מעוותי תקן את אשר שחתתי וזכני באור תורתך
וחשכני משגיאות ורוח נדיבה תסמכני ואלמדה פושעים דרכיך ואבינה
נועם רזי תורתך ללמוד וללמד לשמור ולעשות אמן ואמן סלה ועד. יהיו
לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

יהי רצון של קודם תהלים מספר יוסף תהלות למרן החיד"א

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, הבוחר בדוד עבדו ובזרעו אחריו
והבוחר בשירות ותשבחות, שתרחם עלינו, ותהא חשובה לפניך קריאת מזמורי
תהלים שנקרא, כאלו כונו בכל הפזונות הראויות לכון. ובכח פסוקי תהלים
ותבותיהם ואותיותיהם ונקדויותיהם וטעמיהם, ושמותיהם הקדושים הכתובים
בהם, והשמות היוצאים מהם מראשי תיבות וסופי תיבות וחלופי תיבות, ובזכות
אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן ויוסף ודוד המלך עליהם השלום, ובזכות כל
הצדיקים והחסידים, יהמו נא רחמיה עלינו ועל אנשי ביתנו ועל כל קרובינו ועל
כל מי שהם משרש נפשנו רוחנו ונשמתנו ועל כל ישראל אחינו בכל מקומות
מושבותיהם, ותמחול ותסלח ותכפר את כל חטאתינו עונותינו ופשעינו. ותהא
קריאת מזמורי תהלים רצויה לפניך לזמר עריצים ולהכרית כל החושים והקוצים
הסובבים את השושנה העליונה ולחבר אשת נעורים עם דודה באהבה ואחוה
שלום ורעות. וברב רחמיה, ימשה עלינו ועל כל הנזכרים שפע קדשה וטהרה,
שפע ישועה ורחמים, לטהרנו מחטאתינו ועונותינו. וכמו שסלחת לדוד המלך
עליו השלום שאמר מזמורים אלו לפניך כמו שנאמר גם ה' העביר חטאתך לא
תמות, כן ברחמיה המרבים סלח לנו אבינו מלכנו, ואל תקחנו מן העולם הזה
קדם זמננו, ונזכה ונחיה חיים ארכים טובים ומתקנים, באפן שנוכל לתקן את
אשר שחתנו. וזכות אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן ויוסף ודוד המלך עליהם
השלום וזכות כל הצדיקים והחסידים, תגן עלינו ועל כל הנזכרים ובעדנו ובעדם,
שתאריך אפך עד שובנו אליך בתשובה שלמה. ומאוצר מתנת חנם תחננו,
כדכתיב וחנותי את אשר אהן ורחמתי את אשר ארחם. ובזכות קריאתנו זאת
יהיה עלי לנפש רוח נשמה חיה יחידה של כל מתי עמך ישראל, ולרפואת כל
חולי עמך ישראל אנשים ונשים וטף, ולהצלחת ובריאות כל עמך ישראל. וכשם
שאנחנו אומרים לפניך שירה בעולם הזה, כך תזכנו לומר לפניך שיר ושבחה
לעולם הבא. ועל ידי אמירת התהלים תתעורר חבצלת השרון לשיר בקול נעים,
גילת ורנן כבוד הלבנון יתן לה הוד והדר בבית אלהינו במהרה בימינו, אמן סלה.
קודם שיתחיל התהלים יאמר:

לְכוּ נִרְנְנָה לַיהוָה נְרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נִקְדְּמָה פָנֵינוּ בַּתּוֹדָה
בְּזִמְרוֹת נְרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל
אֱלֹהִים: וְאַתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל:

תפלת אב על בניו מרבי אליעזר פאפו זצ"ל בספרו "בית תפילה":

אנא האל, אב הרחמן, זכני שיתקים זרעי, ולהוליד עוד בנים ובנות זרע של קימא, זרע קדש לעבודתך וליראתך. ויהיו בני וכל יוצאי חלצי וכל צאצאי עמך ישראל תלמידי חכמים, שלמים במידות ודעות בכל מיני שלמות, בישנים, רחמנים וגומלי חסדים, ויהיו להם לשון לימודים ודעת נכונה ומיושבת, ויהיו זהירים וזריזים במצוות, ולא יכעסו ולא יכעיסוך, ולא יחטאו לך ולא לבריותך, וימצאו חן ושכל טוב בעיניך ובעיני בריותך, כל ימיהם לעבודתך. ויהיו בנינו שלמים בגופם בלי שום מום, ותצילים מכל חולי ומכל כאב ומכל מחוש וחולשה, ויהיו בריאים וחזקים כל ימיהם לעבודתך, ויהיו בנינו עוסקים בתורה לשמה, מלאים יראת יהוה ודבקים בך תדיר, מאמינים בלב שלם בכל התורה ודברי קבלה ודברי סופרים ומקימים אותם, ויהיה להם רוחב לבב ושכל טוב להבין, וזכירה טובה, וחושים בריאים לעבודתך, ואהבה וחשק ורצון בתורת יהוה, ובה יהגו יומם ולילה, ולא יצא עליהם שם רע ודיבה רעה לעולם, ויהיו אהובים למעלה ונחמדים למטה, כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך יהוה, ויהיו בנינו כשתילי זיתים סביב לשולחנו. ותאריך שנותי ושנות אשתי בטוב ובנעימים, ונזכה לגדל בנינו על התורה ועל העבודה, ונשמח ביוצאי חלצינו, בראותינו אותם עושים רצונך כרצונך. ותציל את זרענו מעין הרע ומיצר הרע ומחולאים רעים וממקרים רעים ומעניות, ומכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם. ויקוים בנו מקרא שכתוב "אשר בנינו כנטיעים מגודלים בנעוריהם, בנותינו כזויות מחוטבות תבנית היכל, מזוינו מלאים מפיקים מזן אל זן, צאננו מאליפות, מרובבות בחוצותינו, אלופנו מסובלים, אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחובותינו. ולא ימוש ספר התורה מפינו ומפי זרענו וזרע

זרענו עד עולם, ויהיו בנינו מורי הוראות ישרות בישראל, וכל מעשיהם יהיו לשם שמים, ויהיו ענווים וסבלנים, שבעים רצון ומלאים ברכת יהוה, לא יבושו בעולם הזה ולא יכלמו לעולם הבא.

אל מלא רחמים, זכנו לנו ולזרענו שנוליד בנים ובנות, ולא ימותו נשותיהם חס ושלום בקוצר שנים, ונזכה להשיא את בנותינו לאנשים מהוגנים, תלמידי חכמים וצדיקים, ויאריכו שנותיהן עם בעליהן. ויהי רצון מלפניך, יהוה אלוהינו ואלהי אבותינו, שתזמין לכל אחד מבני את בת זוגו, ולכל אחת מבנותי את בן זוגה המיוחד לכל אחד מהם, ולא ידחו לפני אחרים חס ושלום, ויהיה זיווגם עולה יפה, והשכן בין איש לאישתו אהבה ואחוה שלום ורעות, ויהיו מבורכים בכל הברכות, ומוצלחים בבני חיי ומזוני, ובכל מיני הצלחות לעבודתך, וישמרו את אות ברית קודש בקדושה ובטהרה, ולא תצא תקלה מתחת ידיהם, ולא שום דבר שאינו מתוקן, ולא תתגלגל חובה על ידיהם, ולא יצטרכו לבריות, ונזכה לראות בשמחתם, ולא יהיה בהם עקר ועקרה ומשכלה, ולא יעזבו ביד אחרים חס ושלום, ויהיו שומעים בקול אביהם ואמם ורבותיהם, ואח קטן ישמע לגדול, ויהיה טוב ונעים שבת אחים גם יחד באהבה רבה, ונשותיהם תהיינה נשמעות להם ועוזרות אותם לעבודתך, ולא יארע להם שום דבר המטריד ומונע מעבודתך, ויהיו הכל מאמצים את כוחם לעבודתך וליראתך, ובנותינו תהיינה יפות, נאות במעשיהן, צנועות וזריזות, ולא עצלניות ולא דברניות, ותהיינה בורין יפה לשרת ולעזור לבעליהן לעבודתך, ותהיינה צדקניות, חסידות, סבלניות, מעוטרות במידות טובות, ותהיינה שלמות בלי שום מום, ותמצאנה חן ושכל טוב בעיני בעליהן.

וברך מעשה ידי, כדי שאזכה להרבות להן מוהר ומתן, ומהן יצאו פירות טובים, זוכים ומזכים לכח ישראל, ותזכנו לנו ולזרענו לשכון

כבוד בארצנו ארץ הקדושה, ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים, ותן לנו ולכל זרענו עד זבולא בתריתא שלמא (כלומר תן לנו משאלותינו הנ"ל עד להשלכת רגבי העפר האחרונים בכיסוי הקבורה) לעבודתך, והטוב בעיניך לעבודתך ולנחת רוח לפני כסא כבודך, ולתיקון נפשנו רוחנו ונשמתנו, עשה עמנו. לא לנו יהוה לא לנו, כי לשמך תן כבוד, על חסדך ועל אמיתך. שמח נפש עבדך, כי אליך אדוני נפשי אשא. אלוהי, בך בטחתי אל אבושה. אל יעלצו אויבי לי. ענני יהוה ענני, אל תפן לרשעי ואל תמנע טוב ממני, כי לא בצדקתי אני מפיל תחינתי לפניך, כי על רחמיך הרבים. ולא להנאתי אני מבקש, רק לעשות רצונך אלוהי חפצתי, ולעשות נחת רוח לפני כסא כבודך.

סגולה בדוקה ומנוסה לכל דבר, ממרן החיד"א זצ"ל,
בספרו "כף אחת"

הריני מתנדב שמן למאור לעילוי נשמתו של
רבי מאיר בעל הנס, כדי שהקדוש ברוך הוא,
בזכות רבי מאיר בעל הנס יצילני לי ולאשתי,
מכל חולי ומכל כאב, ונהיה בריאים דשנים
ורעננים ושקטים, ויצילנו מכל צרה ומכל מיני
פורענות, ויאריך ימינו בטוב ושנותינו בנעימים
לעבודתו יתברך.

אלהא דמאיר ענני

אלהא דמאיר ענני

אלהא דמאיר ענני

אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי. חנני אדוני
כי אליך אקרא כל היום. עזרנו אלהי ישענו על
דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטותינו
למען שמך. עשה למען שמך, עשה למען
ימינך, עשה למען תורתך, עשה למען
קדושתך.

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגואלי.

פרק א

א אֲשֶׁר־יִהְיֶה אִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בְּעֵצַת
רָשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ זֹטָאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב
לִצִּים לֹא יָשָׁב: ב כִּי אִם בְּתוֹרַת יְהוָה
זִנְפָּצוּ וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה: ג וְהָיָה
כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־פִּלְגֵי מַיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן
בְּעֵתוֹ וְעָלְהוּ לֹא־יִבּוֹל וְכָל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
יִצְלִיחוּ: ד לֹא־כֵן הָרָשָׁעִים כִּי אִם־כַּמּוֹץ
אֲשֶׁר־תִּדְפְּנוּ רוּחוֹ: ה עַל־כֵּן לֹא־יִקְבּוּ
רָשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט וְזֹטָאִים בַּעֲדַת צַדִּיקִים:
ו כִּי־יִוָּדַע יְהוָה דֶּרֶךְ צַדִּיקִים וְדֶרֶךְ
רָשָׁעִים תֵּאבֹד:

פרק א

דהע"ה משבח את האדם השלם שאינו נמשך אחר עצת היצר. שכל הנמשך אחריו סופו הבל ורעות רוח אך החכם מניב פרי נצחי.

(א) אשרי¹ כח"ב האיש² תפארת אשר לא הלך בעצת רשעים³ נה"י דקלי⁴ ובדרך חטאים לא עמד חג"ת דקלי⁵ ובמושב לצים לא ישב כח"ב דקלי⁶: (ב) כי אם בתורת מלכות יהיה

¹ הנה במילת "אשרי" רבו הדעות. בתיקוני זהר דף כז ע"ב "ומאן דאתדבק בהאי אשרי, דאיהו כתר אוריאל דאורייתא, אתמר ביה והיה כעץ שתול על פלגי מים, דא עץ חיים, דאתמר ביה ועלהו לא יבול, והאי תקונא קדמאה". רבינו הרמח"ל ז"ל, בבאורו על הכתובים בספר תהילים, כותב ש"אשרי" הם המוחין דא"א ומסביר: "אשרי" רומזת בכל מקום לאימא ר"י לאבא. בסידור "קול יעקב" כתב ש"אשרי" הוא לעולם בכתר וכ"כ בספר מגיד משרים למרן הרב יוסף קארו דפים 63 189. אולם ובדף 74 גילה לנו כי "אשרי" הם כו"ח עי"ש. החוזה מלובלין הקדוש בספרו "קהלות יעקב" "אשרי" בחינת כתר.

ונ"ל בס"ד ש"אשרי" הם כח"ב: "א" של "אשרי" רומזת לכתר שהיא א ל"ס, "ר" של "אשרי" רומזת לחכמה ע"ש "ראשית חכמה", "ש" של "אשרי" רומזת לבינה שהיא שלישית ל"ס ועוד שהיא כוללת בתוכה כו"ח ובסך הכל הן שלוש ספירות. יוד דאשרי רומזת לכך שבכל אחד מספירות כח"ב יש י"ס פרטיות מה שאין כן בתו"מ כידוע.

² כתב רבינו הרמח"ל ז"ל בבאורו על הכתובים "אשרי האיש וגו' (א, א). הז"א הוא בסוד עמידה, והנוק' היא בסוד ישיבה, בסוד משפיע ומקבל. וזה אינו נראה בקדושה אלא כשיש מוחין בז"א, שאז הוא מראה שליטתו בנוק'. וכשלא יש מוחין ח"ו בז"א, אז בסוד "אמלאה החרבה", אדרבא מוחין דקליפה מתתקפין ח"ו, וס"מ מראה עמידתו ושליטתו על הנוק' שלה. והנוק' מראה ג"כ ישיבתה, פירוש - קבלה כחה. וכשיש מוחין הכל הוא להפך. וזה אומר, "אשרי האיש", כשיש האושר באיש שהם המוחין בז"א, אז אינו נותן כח למוחין דז"א, והם נקראים עצה שהם מאי' שנקראת עצה. "ובדרך חטאים לא עמד", אינו נותן כח לעמידת ס"מ. וגם לא לישיבת לילית - "ובמושב לצים לא ישב".

³ תיקוני זהר דף צד עמוד ב "והיה דאתמר בה אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים, דהיא רשות הרבים אשת זנונים, מאי רשעים דא סמא"ל ונחש" - כתב בפירוש "מתוק מדבש" דף תתקעב "עצת רשעים היא לילי' שהיא הייתה נחש הקדמוני שפיתה את חוה". והכוונה לנוק' דס"מ. כאן מזהיר אותנו דהע"ה להתרחק מחברת הליצנים. וכתב על כך ב- ספר שערי קדושה - חלק ב שער ה

"ליצנות היא אחת מארבע כתות שאינם מקבלות פני שכינה, ואמרו רבותינו ז"ל (עבודה זרה דף י"ח ע"ב) כל המתלוצץ נופל בגיהנם, ואמרו רבותינו ז"ל (אבות פ"ג משנה ב') אפילו ישב בטל הרי זה מושב לצים וכמו שכתוב (תהלים א' א') אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובמושב לצים לא ישב וסמך ליה כי אם בתורת ה' חפצו וגו', מה כתיב בתריה והיה כעץ שתול על פלגי מים וגו' לא כן הרשעים וגו', ואמרו רבותינו ז"ל (אבות פ"ו משנה ב') בכל יום בת קול יוצאת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף, רצונו לומר מנודה לשמים. ואמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין דף ל"ט ע"ב) כי דבר ה' בזה וגו' (במדבר ט"ו ל"א) הכרת תכרת הנפש ההיא וגו', רבי נחמיה אומר זה כל מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, ואמר רב כל הפורש מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה אש אוכלתו, וכל מי שמרפה עצמו מדברי תורה נופל בגיהנם ומאכילים אותו גחלי רתמים שנאמר (איוב פרקל' ד') הקוטפים מלוח עלי שיח, ואמרו רבותינו ז"ל (אבות פ"ג מ"ה) המפנה לבו לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו שנאמר (דברים ד' ט') רק השמר לך וגו' וכן הזהיר אותנו הרב החסיד הרמח"ל ז"ל בספרו-

ספר מסילת ישרים פרק ה - בבאור מפסדי הזהירות וההרחקה מהם "ודוד המלך אמר (תהלים א): אשרי האיש אשר לא הלך וגו', וכבר פירשו, זכרונם לברכה (ע"ז יח): אם הלך, סופו לעמוד. ואם עמד, סופו לישב. ואומר (תהלים כו): לא ישבתי עם מתי שוא וגו' שנאתי קהל מרעים וגו'. אין לו לאדם אלא להטהר ולנקות עצמו, ולמנוע רגליו מדרכי ההמון השקועים בהבלי הזמן, וישיב רגליו אל חצרות ה' ואל משכנותיו..."

⁴ ההליכה היא ברגלים שהם נצח והוד והעצה היא גם כן בנצח והוד שהרי "כליות יועצות" (ספר יצירה). והכליות הם כנגד נו"ה.

⁵ כאן מזהיר אותנו נעים זמירות ישראל להיות רק בעולם הקדושה ולא להמשך אחר אשת זנונים שהיא הקלי' המחטיאה את האדם.

תפארת חפצו מלכות כאשר מחוברת עם התפארת **ובתורתו תו"מ ר"ת יחו משמות עב יהגה יומם** ר"ת גימ' כ"ו תפארת **ולילה**⁷ מלכות ר"ת גימ' כ"ו: **(ג) והיה כעץ תפארת שתול**⁸ מלכות, תפארת ובינה **על פלגי מים בינה**⁹ אשר פריו יסוד דתפארת יתן צא¹⁰ בעתו למלכות ועלהו תו"מ לא יבול (תפארת) ובתורתו זו המלכות ויהגה היינו יחבר.

⁶ הנה ידוע שתורה שבכתב היא בתפארת ותושב"ע היא במלכות. תורת ד' זה חיבור תו"מ וזו עבודת האדם השלם עלי חלדו לחבר אשת נעורים (מלכות) עם דודה (תפארת). ולכן אם זכה נעשית תורתו כלומר תורה (מלכות) עם האות ו (תפארת) ולכן זוכה לחבר מידת יום (תפארת) עם לילה (מלכות). עוד נראה לפרש שתורת ד' היא תפארת ד' דייקא וזו רמוז במילה חפצו חפץ ו (תפארת) ובתורתו זו המלכות ויהגה היינו יחבר.

⁷ ספר פתחי שערים לרבי י"א חבר ז"ל נתיב פרצוף א"א - פתח מ אבל בעוה"ב באלף הז' שאז אין זמן עבודה והבחירה מתבטל, אין שמו פרת, כי מי שטרח בע"ש יאכל בשבת. והמ"ן לא היה יורד בשבת. רק אז זמן העונג והימנותא דסלקא לבינה, ואז יר"ב שמו סוד קרן ביר"ב אתעטר, במשוך בקרן היר"ב. וסוד יר"ב הוא מ"מ אותיות שבו ג' צירופי הויה שהם יוצאים מ"ב אתוון דג' היות דמ"ס שנכללים כולם בה"ג, ואז היא אשת ח"ל עטרת בעלה. ועז"א דוד, אשרי האיש וגו', ובתורתו יהגה וגו', **והיה כעץ שתול על פלגי מים** וגו', שהם סוד נהרות הנ"ל, י"ג נהרי דאפרסמונא דכיא שהראו לר' אבהו שכרו לעתיד. והוא עץ החיים אשר בתוך הגן שהוא התורה ג"ן סדרים דילה. ועל יובל ישלח שרשיו. ששרשו הוא בסוד המים תיקון ה"ג שהוא נקרא יוב"ל, שאז זמן קבלת השכר:

והוא מ"ש, **אשר פריו יתן בעתו**. משא"כ בעוה"ז בעת שהנוקבא למטה מכולם ואז זמן העבודה להיות מימיו פרים ורבים, עדיין לא נתמלא הפרי. והוא זמן גידול הפרי ע"י המים הנ"ל, וגמר פריו בעוה"ב באלף השביעי. והוא המעיין אשר עתיד לצאת מבית קה"ק כמ"ש רז"ל. שק"ק הוא בינה תי' המים הנ"ל ועל שפת הנחל מזה ומזה וגו', וכתוב והיה פריו למאכל ועליהו לתרופה. שאז גם הגוף יזדכך, סוד עליית הנפש והבהמיות למדרגת הנשמה. והוא מ"ש כאן ועליהו לא יבול. והבן מאד:

⁸ שת=מלכות,ו=תפארת ל=בינה.

⁹ ע"ש פלג אלקים (בינה) מלא מים. עיין בפרדס שער כג ערך פלג. עוד יובן "שתול" הפירוש ש"ר" עם "ל" באופן שו זה התפארת ול זו הבינה סוד מגדל הפורח באויר.

תיקוני זוהר דף פא עמוד א
"אמר רבי חזקיה, אי תימא דכל גופין דעלמא יקומון ויתערון מעפרא, אינון גופין דאתנטעו בנשמתא חדא מה תהא מנייהו, אמר רבי יוסי אינון גופין דלא זכו ולא אצלחו הרי אינון כלא הוו, כמה דהוו עץ יבש בהאי עלמא, הכי נמי בההוא זמנא, וגופא בתראה יקום, ההוא דאתנטע ואצלח ונטע שרשוי כדקא יאות, ועל ההוא גופא בתראה כתיב (תהלים א') **והיה כעץ שתול על פלגי מים**, דעבד אבין ונטע שרשין ואצלח כדקא יאות, ועל ההוא גופא קדמאא כתיב (ירמיה י"ז) והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב, כי יבא טוב דא תחיית המתים".

באור: שאל רבי חזקיה את רבי יוסי "אם תאמר שכל הגופים בעולם יקומו לתחיית המתים, אלו הגופות שהייתה בהם נשמה אחת (במספר גילגולים) מה יהיה מהם?" וענה רבי יוסי "אלו הגופות שלא זכו ולא הצליחו הרי הם כלא היו, כמו שהיא עץ יבש בעולם הזה, ויקום לתחיה הגוף שהעמיד תולדות וקיים תורה ומצוות ועל גוף זה נאמר והיה כעץ שתול וכו' ועל הגוף הראשון שלא הצליח נאמר "ולא יראה כי יבא טוב" שזה תחית המתים. (לפי פרוש ה"מתוק מדבש" דף תתמד)

ספר אור תורה - אות קד

הענין כמו שנאמר כי האדם עץ השדה כו' (דברים כ, יט), כמו שעץ השדה בלי מים הוא מתיבש ואינו עושה פירות, כמו כן האדם עקר חיותו כשהוא דבוק בשרשו למעלה, וכן הוא כי ז"א הוא בחינת עץ החיים (בראשית ב, ט), והוא **שתול על פלגי מים** (תהלים א, ג), בנה"י דאמא שבו מוחין דילה, והם נקראים פלגי מים ערבי נחל כידוע, ואז אשר פריו יתן בעתו (שם), כי כל זמן שלא הגיע לגדלות ולא נתמלאו המוחין שלו, אינו ראוי לזווג לעשות פירות, ולכן צריך האדם לעסוק בתורה יום ולילה, שהתורה הם המוחין, והם חו"ב של הדעת, שהם ב' עטרין דילה ודנוקבא יום ולילה, ולילה אתכלילת ביממא, וכשיש בו הדעת, אז הוא ראוי לזווג, ובאם הוא עוסק בתורה יו"ם ולילה, אז נשלם בו מעלתו, הקול קו"ל יעקב (בראשית כז, כב), ובאם לאו, אז הוא עץ יבש, והוא כמ"ץ אשר תדפנו רוח (תהלים א, ד):

ספר שערי אורה - השער השמיני - הספירה השלישית

"והרכבתך על במותי ארץ והאכלתך נחלת יעקב אביך" (ישעיהו נח, יד), נחלת קו האמצעי תפארת שהיא עולה ומתאחזת בעולם הרחמים, ונשארו למטה 'במותי ארץ' שהן נחלת אברהם ויצחק. ואם תתבונן מה שאמרנו ברמזים הללו יפתחו לך כמה שערים. ועוד, לפי שהוא כך, נקרא רחובות הנהר בינה שהוא מקום שאין לו מצרים, ואין שום משטין ומעכב ומונע להטיב. וכל הזוכה בעולם הזה להיות נטוע באותן המקומות, פריז לא יתום ועלהו לא יבול (יחזקאל מז, יב). מה טעם? והיה **כעץ שתול על פלגי מים** ועל יובל בינה ישלח שרשיו ולא יראה כי יבא חום ובשנת בצורת לא ידאג ולא ימיש מעשות פרי (ירמיהו יז, ח). והטעם שאינו רואה כי יבוא חום וכיוצא בו, לפי שאין במקום זה בינה מעכב ומשטין ומונע, כי מקום זה למעלה משבעים שרים הוא, ולפיכך נקרא 'רחובות', ועל זה נאמר: ויוצא למרחב אותי (שמואל, כב, כ). והבן זה מאוד:

ספר שערי הלשם חלק א - סימן יח - פרק א - כל עניני העולם תיקונים
והענין ביתר ביאור הוא כי כל ניצוץ שמתברר ועולה ע"י תורה ומעשים טובים וכן כל כח וכח מן הגבורות דיוצא מן הכח לפועל ע"י מעשה המצוות הרי נודע הוא שהגבורות והניצוצין הנה הם מהשם ב"ן ור"ל מהמלכיות דהב"ן דעולם הנקודות כי הם שורש כל הגבורות כנודע. וכל התורה כולה הנה היא מאור הדעת הפנימי הכולל עטרין דחור"ג והם המצוות עשה ולא תעשה שהם מהמ"ה והט"ר דב"ן הנמשך מהאור הגנוז עד רזא דאור א"ס. כי התורה הנה היא מתר"ך עמודי אור שבכתר ולכן הם תר"ך אותיות בעשרת הדברות כמ"ש במדרש במדבר רבה פ' י"ג סי' ט"ז כי הם התר"ג מצוות והז' מצוות דרבנן וכולם הם בהתר"ך עמודי אור שהם החוורתא דגלגלתא רישא עלאה שהוא ראשית המתקלא הנמשך מרזא דאור א"ס כי שם אין סוף לנביעו דנהוריה. ולכן כל ניצוץ וכל כח מן הגבורות שהם מהמלכיות דהב"ן כאשר שמתברר ועולה ומתגלה ויוצא ע"י מצוה מן המצוות שהם מהמ"ה והט"ר דב"ן ומרזא דאור א"ס הרי מתתקן אותו הניצוץ והכח מן הגבורות באור השפע דלית ליה הפסק והרי נעשה **לעץ שתול על פלגי מים** העושה פירות תמיד והוא נטוע בעדן גן אלהים אשר על יובל ישלח שרשיו ועלהו רענן ולא ימיש מעשות פרי. והם הנטיעות שבגן עדן אשר הם מושרשים ועומדים על מי מבוע דשפעת אור א"ס. ובפירותיהם מתענגים הצדיקים לאחר פטירתם והוא מה שאמרו שמעשיהם של צדיקים עושים פירות כי מעשיהם נטוע על שפעת אור אשר אין סוף לנביעו דנהוריה. משא"כ מעשיהם של רשעים שהם כל העבירות כולם הנה הם אינם עושים פירות ח"ו כי שורשם שהוא האדם בליעל הוא מדבר שומם ואינו מקום זרע כלל ולכן אמרו בזוה"ק משפטים ק"ג א' אל אחר אסתרס ולא עביד פירין כי אין לו כח מעצמו אלא רק מה שניתן לו (ע' דברינו לעיל דרוש א' ענ"ז אר"ג) והוא כלה ונפסק וכל עבירה ועבירה הנה היא עצמה נהפך לעונש ולאש משפט והיא נשרף וכלה מכל וכל וכן"ל בארוכה:

ספר אדיר במרום ח"א - דרך אהבה
עבודת האילן כיצד, זהו שנאמר, כי האדם עץ השדה, ואומר, בצלם אלקים עשה את האדם. מהלכו של אילן ת"ק שנה, ועליהם הוא אומר, לא תשחית את עצך לנדח עליו גרזן, וכן היה הלל אומר, מרבה עצה מרבה תבונה. היכן היא נמצאת - בתוך כליותיו של האדם, והם נובעות חכמה, שנאמר, אברך את ה' אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי. ומהם הלב, שנאמר, ובלב כל חכם לב נתתי חכמה:

איזהו חכם לב, זהו שמבין כל עצה טובה וכל עצה רעה. נמצא גופו של אילן מתחלק לה' פרקים כלם ל"ב, וכולם נמצאים בלבו:

ראשו של אילן א"ל, שנאמר, ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת. ועליו מפורש על ידי דניאל, ורומיא ימטי לשמיא. ראשו א' [אצ"ל, אח"ד], י' וג' קוציה. ג' אורות בנופו, א א א. וי' שבראשו י א א [א], שנאמר, הלא אב [אהד] לכלנו אל אחד בראנו, אחד אל אחד - ז"ן, שבו הוא זן ומפרנס לכל. וכן (הא') [- הוא אומר] ומזון לכלא ביה. מ"ו שבו, זה החכמה שבה פניו מאירים, שנאמר, חכמת אדם תאיר פניו. (וא"ו) [ואומר], וחזותיה לסוף כל ארעא:

וענפים יוצאים מנופו, אלה לימינו ואלה לשמאלו, העליונים פניהם כלפי מעלה, והתחתונים כלפי מטה. ועל שני פלגים הוא שתול, שבם מים ועת לכל אחד מהם, שנאמר, והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו:

אימתי הוא עושה פירותיו, בשעה שיסודו רבה, משום רב חסד כולל בו הפלגים. וטוב (מים) [עין] משגיח עליו, שנאמר, בן פורת עלי עין. ואומר, פרי צדיק עץ חיים. ופריז ועלהו שוים לטובה, שנאמר, ועלהו לא יבול, הא למדת שאין העלה נבל. הצפרים מקננים בענפים, וחיות הקדש מאהילות בצדו, שנאמר, ובענפיה תחותיה תטלל חיות ברא. קושר הענפים כאחד, ומוסר נפשו באהבתו, ולוקח מפירותיו ואוכל. הרי שירא לנפשו לא יכנס, שנאמר, כי עזה כמות אהבה, ואומר, נפשי [יצא בדברו], ואומר, ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום:

וכל תו"מ אשר בינה יעשה מלכות יצליח: (ד) לא ר"ת י"ל משמות עב כן הרשעים קלי' כי אם כמץ אשר ס"ת מצר משמות ע"ב תדפנו רוח¹¹: (ה) על כן לא יקמו ר"ת כלי משמות עב רשעים ס"ת אום משמות עב במשפט תפארת וחטאים בעדת צדיקים כי יודע יסוד דעת יהוה תפארת דרך מלכות¹² צדיקים יסוד ודרך רשעים מלכות דקלי' תאבד¹³:

פרק ב

א לָמָּה רָגַשׁוּ גוֹיִם וּלְאֻמִּים יִהְיֶה גוֹיִם רִיק: ב
יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי-אֶרֶץ וְרוֹזְנִים זֹסְדוֹ-יִזְוֹד
עַל-יְהוָה וְעַל-מְשִׁיזּוֹ: ג נִתְקָה אֶת-

ת"ח מאן דבעי לאתקדשא ברעותא דמאריה בא וראה, מי שבא להתקדש במותר לו לעשות רצון קונו ולא לשם תאוה לא לישמש אלא מפלגות ליליא ואילך או בפלגות ליליא דהא בההיא שעתא קב"ה אשתכח בגנתא דעדן וקדושה עלאה אתער. לא לשמש מיסתו בשאר ימות השבוע אלא מחצות הלילה ואילך שאז הקדושה מתעוררת ושולטת ויוליד בקדושה, משא"כ עד חצות, שערי שמים נעולים והחיצונים שולטים, ואם יוליד אז אפשר שיוליד מהחיצונים ר"ל, לכן צריך להמתין עד חצות שאז באותה שעה הקב"ה נמצא בג"ע שאז יש יחוד יעקב ולאה וקדושה עליונה מתעוררת והחיצונים מסתלקים וכדין שעתא היא לאתקדשא. האי לשאר בני נשא. תלמידי חכמים דידיעין ארחוי דאורייתא בפלגות ליליא שעתא דלהון למיקם למלעי באורייתא לאזדווגא בכ"י לשבחא לשמא קדישא למלכא קדישא. ואז זו השעה להתקדש. כל זה לשאר בני"א. תלמידי חכמים היודעים דרך התורה, בחצות הלילה שעה שלהם לקום לעמוד בתורה להתחבר בכנסת ישראל שכית עחינו שירדה בבריאיה לשבח ברננת התורה להעלותה באור הבקר להודות לשמו הקדוש של המלך. כיון שידוע שהשכינה נותנת זמירות בלילה אל הז"א בסוד "אלקים אל דמי לך" (עיין שער הכוונות דרוש ד דלילה) בליליא דשבתא דרעותא דכלא אשתכח זווגא דלהון בההיא שעתא. לאפקא רעותא דקב"ה וכ"י כמה דאתמר דכתיב בנים אתם ליי' אלקיכם ואלין אקרון קדישין דכתיב קדושים תהיו כי קדוש אני יי'. וכתיב "והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו". בליל שבת, שאז יש עת רצון בכל העולמות להוציא רצון קוב"ה ושכינתיה כמו שנאמר "בנים אתם לד' אלהיכם ואלו נקראים בנים קדושים וכו'." (על פי פירוש ה"מתוק מדבש" דף שיז).

כתב הרב חיד"א ז"ל בספרו "יוסף תהלות" פרק א "אשר פריו יתן" ר"ת גימ' הויה' אדנות שהוא יחוד קוב"ה ושכינתיה רמז למה שאמרו חז"ל בכתובות שעונת ת"ח משבת לשבת.

¹¹ כאן בא דהע"ה ללמדנו כי מי שנמשך אחר הקלי' אין לו ברכה בסוד "אל אחר אסתריס ולא עביד פירי".

¹² היא דרך כניסה לכל הספירות. הורינו ד' דרך, מלכות, ונחני (יסוד) באורח (בינה) מישור. כאן נפתח לנו פתח להבין מעט את הסוגיה בראשית מסכת קידושין האם דרך זה לשון זכר או נקבה. והעניין כאשר המלכות היא ללא חיבור עם התפארת היא נקבה וכאשר מחוברת עם התפארת היא לשון זכר בסוד "אדון כל הארץ".

¹³ כאן חתם דהע"ה מעין הפתיחה. פתח בכח"ב המשיך לתפארת עד למלכות והקלי' וסיים שוב מהדעת אל התפארת והמלכות והקלי'.

מוֹסְרוֹתֵימוֹ וְנִשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ עֲבֹתֵימוֹ: ד
 יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁזַק אֲדָנִי יִלְעַג-לָמוֹ: ה
 אֲזִי יִדְבֹּר אֵלֵימוֹ בְּאָפוֹ וּבַזְרוֹנוֹ יִבְהֵלֵמוֹ: ו
 וְאֲנִי נִסְכָּתִי מִלְכִּי עַל-צִיּוֹן הָר-קָדְשִׁי: ז
 אֲסַפְּרָה אֶל זֶזֶק יְהוָה אֲמַר אֵלֵי בְנֵי אֲתָה
 אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶּתִיךָ: ח שְׂאֵל מִמֶּנִּי וְאֶתְנָה
 גוֹיִם נְזַלְתֶּךָ וְאַזְזֹתֶךָ אֶפְסִי-אָרֶץ: ט
 תִּרְעַם בְּשֹׁבֶט בְּרִזָּל כְּכֹלִי יוֹצֵר תִּנְפָצִים: י
 וְעַתָּה מְלָכִים הַשְׁכִּילוּ הוֹסְרוּ שְׁפָטִי אָרֶץ:
 יא עֲבֹדוּ אֶת-יְהוָה בִּירְאָה וְגִילוּ בִּרְעָדָה:
 יב נִשְׁקוּ-בַר פֶּן-יֶאֱנַף וְתֹאבְדוּ דֶּרֶךְ כִּי-
 יִבְעַר כְּמַעַט אָפוֹ אֲשִׁירִי כָל-זֹזִסִי בּוֹ:

פרק ב

תפילה להרחקת הקליפות ולהתקשרות בקדושה.

(א) למה רגשו¹⁴ גוים¹⁵ חג"ת דקלי' ולאמים כח"ב דקלי' יהגו ריק: (ב) יתיצבו מלכי
 ארץ מלכות דקלי' ורוזנים נוסדו יחד¹⁶ על יהוה¹⁷ תפארת ועל משיחו מלכות: (ג) ננתקה

¹⁵ פירוש הרמח"ל על התורה - ספר במדבר
 מה עשה כלב להכנעת הס"א, השתיק את כלם - "ויהס כלב". וזהו לפי שהס"א כל ענינה ברגש,
 כמ"ש, "למה רגשו גוים", ולהפך הקדושה - "קול דממה דקה", ולכך השרה הקדושה בכח שתיקה
 הזאת, והס"א נכנעת. ועוד, "ויהס כלב", המשיך כח שם אדנות, וסודו ה"ס - להכניע הס"א, בכח
 זה השם הקדוש המורה אדנותו של הקב"ה ית"ש. [א]:

¹⁶ זוהר חלק ב דף נח עמוד ב
 רבי יצחק אמר, האי קרא בשעתא דיתלבש קודשא בריך הוא גאותא על עממא דיתכנשון עליה,
 כמה דכתיב (שם ב ב) ורוזנים נוסדו יחד על יהוה ועל משיחו, ותאנא זמינן אינון שבעין קסטורין
 מכל עיבר (נ"א עמין), לאתכנשא בההוא זמנא באוכלוסין דכל עלמא, ולמעבד קרבא על ירושלם

את מוסרותימו ונשליכה ממנו ר"ת מום וס"ת והו משמות עב **עבתימו: (ד) יושב בשמים**
תפארת¹⁸ **ישחק** יקבל אור הבינה¹⁹ **אדני מלכות**²⁰ **ילעג למו: (ה) אז בינה**²¹ **ידבר אלימו**
באפו מלכות ובחרונו מידת הדין שבמלכות²² **יבהלמו: (ו) ואני תו"מ נסכתי מלכי מלכות ס"ת**
על ס"ת יל משמות עב ציון יסוד הר קדשי יסוד: (ז) אספרה אחרת²³ **אל חק**²⁴

קרתא קדישא, ולאחדא עיטין עליה דקודשא בריך הוא, ומאי אמרי, נוקים על פטרונו בקדמיתא, ולבתר על עמיה ועל היכליה. כדן זמין קודשא בריך הוא לחייכא עליהו, דכתיב (שם ד) יושב בשמים ישחק יהו"ה ילעג למו, בההוא זמנא ילבש קודשא בריך הוא גאותא עליהו, וישיצין מן עלמא, כמה דכתיב (זכריה יד יב) וזאת תהיה המגפה אשר יגף יהו"ה את כל העמים אשר צבאו על ירושלם, המק בשרו והוא עומד על רגליו.

¹⁷ פרקי היכלות רבתי פרק לז אות א
דבר אחר כי הנה יום בא לימות המשיח מתגייירין אומות העולם ובאין עם ישראל ומקימין מצות סוכה ומילה ותפלין וצצית ונכנסים ויוצאים עם ישראל ארבעים שנה שנאמר ומוֹלֵךְ עוֹלָם גוֹיִם רבים ולאחר ארבעים שנה בא גוג ומגוג על ישראל הוא וכל מלכי מזרח ומערב ומדינת גִּמְרֵ וכל אגפיה שנאמר (יחזקאל לח ו) גמר וכל אגפיה וכו' וכיון שרואים הגרים שמתגייירים לגוג ומגוג וכל חילו שבאו עמהן משאילין ואומדין להם להיכן אתם הולכין אמר להם (תהלים ב ב) על ה' ועל משיחו מיד מנתקין ציציותיהם בקרקע ובוטלין בסוכותיהן ונוטלין מזוזותיהן והולכין עמהן על ישראל שנאמר (שם ג) ננתקה את מוסרותימו באותו שעה יושב הקדוש ברוך הוא ושחק וכל איש מישראל מקיפין לו תשע אלפים וחמש מאות חרבות שנאמר (שם א) רגשו גוים בגימטריא הכי הוי:

¹⁸ שמים זה תפארת וד' נקרא "יושב בשמים". ראה ברמח"ל בספרו רזין גניזין תיקונא קדמא דף יז.. שמא דא (שם הויה ב"ה) כלל דכלא איהו...עכ"ד מותב יקריה קבע לגרמיה בההוא עמודא דאמצעיתא וכו'.

¹⁹ ע"ש "אז ימלא שחוק פינ"ו לעתיד לבא שזו הבינה.

²⁰ ידוע ששם אדנות הוא במלכות.

²¹ אז תתענג על ד'.

²² חרן גימ' ג"פ שם אלקים. (258=3 כפול 86)

²³ בסוד "אישה מספרת עם בעלה".

²⁴ ספר שערי צדק - השער השני

והמדה הזאת, ספירת היסוד, נקראת - "חק" ודע שבכל מקום שאתה מוצא בתורה חק הוא סוד מדת יסוד ובכל מקום שאתה מוצא חוקה הוא סוד מלכות. ודע והתבונן כי ח"ק הוא היסוד שהוא מקום הקדושה והטהרה והוא סוד הרחמים הפנימית וכל הסמוך לו מבחוץ והוא סוד הקליפות והערלות וכחות הטומאה והפנימי הוא קדש ומה שחוצה לו חולין והוא הנקרא אור ומה שחוצה לו הוא חושך וזהו מקום ההבדלה המבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך לפי שזהו מקום שהערלה מתאחז מבחוץ. ועל דרך זה נקראת מדת המלכות "עץ הדעת טוב ורע" אי האי או האי כלומר המלכות יכולה להיות מחוברת עם בעלה ואז נקראת טוב או נפרדת ואז נקראת רע וזהו "כשושנה בין החוחים", ולפיכך כל מקום שתמצא בתורה לשון חק צריך אדם להבדיל בין מחיצת קדש למחיצת חול, כי חק לשון גבול וגדר הוא בשומו לים חוקו ומים לא יעברו פיו. ואמר "חק נתן ולא יעבור" והנה סביב זה החק כמה מיני חוחים וקוצים וקמשונים וזהו מקום דוד בספירת המלכות ולכן נקראת דוד המלך דווקא ולפיכך הוצרך הזמירות כדי ללחום עם המקטרגים ואמר "ידו" מה רבו צרי" ואמר "כל גוים סבבוני בשם ידו" כי אמילם סבוני גם סבבוני בשם ידו" כי אמילם" נקצץ הערלה שהוא ברית מילה בשם ידו" כי אמילם:

יסוד יהוה²⁵ תפארת אמר אלי ס"ת הרי משמות עב בני ס"ת ר"י משמות עב אתה²⁶ אני היום תו"מ ילדתיך: (ח) שאל ממני ס"ת כלי משמות עב ואתנה גוים קלי נחלתך ואחזתך אפסי ארץ נו"ה: (ט) תרעם בשבט ברזל²⁷ גבורה ככלי יוצר תנפצם: (י) ועתה תו"מ מלכים השכילו יסוד הוסרו שפטי ארץ תו"מ: (יא) עבדו את יהוה ביראה²⁸ מלכות וגילו ברעדה: (יב) נשקו ס"ת והו משמות עב בר²⁹ תפארת בן פן יאנף מלכות ותאבדו דרך מלכות כי יבער כמעט אפו מלכות אשרי ג"ר כל חוסי בו תפארת: ³⁰

²⁵ זוהר חלק ג דף רג עמוד ב

ורזא דא אספרה אל חק י"י אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך. זמין אנא לומר להווא אתר דאקרי חק ולבשרא ליה (אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך). בהווא יומא ממש יפיק ליה ההוא חק מתחות גדפהא בכמה חיין בכמה עטרין בכמה ברכאן כדקא יאות והווא חק לא ישתאר בלחודי.

²⁶ זוהר חלק ב דף צז עמוד ב

השתא אית לומר, מאן הוא דאקרי בן ההוא דזכי לתליסר שנין ולהלאה, אקרי בן לכנסת ישראל, וכל מאן דאיהו מבן עשרין שנין ולעילא וזכי בהו, אקרי בן לקודשא בריך הוא, ודאי (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם. כד מטא דוד לתליסר שנין, וזכה בהווא יומא דעאל לארביסר, כדין כתיב (תהלים ב ז) יהו"ה אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך, מאי טעמא, דהא מקדמת דנא לא הוה ליה ברא, ולא שראת עליה נשמתא עלאה, דהא בשני ערלה הוה, ובגין כך אני היום ילדתיך, היום ודאי ילדתיך, אני ולא סטרא אחרא כמה דהוה עד השתא, אני בלחודאי, בר עשרין שנין מה כתיב בשלמה, (משלי ד ג) כי בן הייתי לאבי, לאבי ממש ודאי. ואם לבנו ייעדנה, מבר תליסר שנין ולהלאה, דהא נפקת מרשו דסטרא אחרא דאזדמנת ליה. מה כתיב כמשפט הבנות יעשה לה, מהו כמשפט הבנות, תנינן, בכל יומא ויומא חמי קודשא בריך הוא להווא ינוקא דקאי ברשו דערלה, ואיהו נפיק מינה, ואתמשך לבי ספרא ותבר לה, ואזיל לבי כנישתא ותבר לה, מה עביד קודשא בריך הוא לההיא נשמתא, אעיל לה לאדרא דיליה, ויהיב לה מתנן ונבזבזן סגיאיין, וקשיט לה בקשוטין עלאיין, עד זמנא דאעיל לה לחופה בהווא (נ"א גו ההוא) בר מתליסר שנין ולעילא. אם אחרת יקח לו, הכא אית רזא דרזין, לחכימין אתמסרו, ואית לאודעא בקדמיתא מלה חדא, תא חזי ביומא דשבתא בשעתא דאתקדש יומא, נפקי נשמתין מגו אילנא דחיי, ומנשבן אינון נשמתין קדישין לתתאי, ונייחין בהו כל יומא דשבתא, ולבתר דנפיק שבתא, סלקין כלהו נשמתין, ומתעטרן בעטרין קדישין לעילא, (וכד מתעטרן בהווא טבא אלן אינון בעליו דההוא טיבו ודאי). אוף הכי קודשא בריך הוא אזמין להווא בר נש, ודא הוא נשמתא אחרת, ואף על גב דדא זמינא ליה, נשמתא דהות ליה בקדמיתא, שארה דקדמיתא כסותה וענתה לא יגרע כמה דאתמר.

²⁷ זוהר כרך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רלא עמוד ב " רזא דתרועה כמה דכתיב (שם ב) תרועם בשבט ברזל".

²⁸ זוהר כרך ג (במדבר) פרשת במדבר דף קיח עמוד א
עבדו את י"י ביראה דא כ"י בזמנא דאיהי בגלותא ביני עממיא.

²⁹ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

מדבר על ענין הגאולה העתידה ב"ב שאז תהיה הישועה ע"י בינה עילאה באמצעות הגבורה ובינה נקראת שין שורקת והיא תתלבש ביצחק הגבורה לעשות נקמה בגוים:
"נשקו בר פן יאנף". ענין ג' בארות עשק שטנה ורחובות, הנה דע כי יש באר ויש בור מלא ובר חסר, באר הוא נקרא רחובות כשנעשה הזווג לצורך הנשמות כי אז גם נשמות הצדיקים עולין למ"ן ואז יסוד הנקרא באר מים נובעים, בור הוא עשק וסוד יצחק שהם הגבורות לבדם כי יצח"ק בגימ' ב"ר כי שם הגבורות לבדם, בר הוא יותר דין מכולם והוא שטנה והוא ע"ב ק"ל שעולה ב"ר כי כולו הוא אחוריים וצריך שינשקו בר פן יאנף ויתחזקו בו הדינים, וסוד נשק"ו להמשיך שם החותם העליון לבל ישלוט שם איש זר להזדווג עם הבאר המלכות הנקראת בר וזהו "נשקו בר" כי נשקו גימ' תנ"ו שהם ג' מלואי אהי"ה (שהם קמ"ג, קנ"א וקס"א ע"ה) והם גימ' חותם:

³⁰ דוד המלך ע"ה בא להדריך אותנו להיות אחוזים בתפארת ולא במלכות. האחיזה בתפארת הינה כאשר האדם במדרגת "נותן", וכאשר הוא "מקבל" הוא אחוז במלכות ואז שורה עליו מידת הדין. "חוסי בר" היינו חוסה ב - "ואו" שהיא ספירת התפארת. א"נ "בר" בקב"ה שהוא בתפארת.

פרק ג

א מִזְמוֹר לְדָוִד בְּבָרְזוֹ מִפְּנֵי אֲבֻשָׁלוֹם
בְּנוֹ: ב יְהוָה מָה-רַבּוֹ צָרִי רַבִּים קָבָמִים
עָלַי: ג רַבִּים אֹמְרִים לְנַפְשִׁי אֵין יְשׁוּעָתָה
לֹו בְּאֱלֹהִים סָלָה: ד וְאַתָּה יְהוָה מִן
בְּעָדִי כְבוֹדִי וּמִרִים רֹאשִׁי: ה קוֹלִי אֶל-
יְהוָה אֶקְרָא וַיַּעֲנֵנִי מִהֵר קִדְשׁוֹ סָלָה: ו אֲנִי
שָׁכַבְתִּי וְאִישָׁנָה הִקְיָצוּתִי כִי יְהוָה
יִסְמְכֵנִי: ז לֹא-אִירָא מִרַבָּבוֹת עִם אֲשֶׁר
סָבִיב שָׁתוּ עָלַי: ח קוֹמָה יְהוָה הוֹשִׁיעֵנִי
אֱלֹהֵי כִי-הִכִּיתָ אֶת-כָּל-אֹיְבֵי לִזְוִי שְׁנֵי
רָשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ: ט לִיהוָה הִישׁוּעָה עַל-
עַמּוֹ בִּרְכָתְךָ סָלָה:

פרק ג

תפילת דוד המלך ע"ה לד' שיושיעו מידי כל המקטרגים והמשטינים. כתב הרמ"ק ז"ל בסידורו
"תפילה למשה" דף קפח ע"א "סגולת מזמור זה להציל יוש בו סודות רבים".

³¹ כתב הרמ"ק ז"ל בסידורו דף קפח ע"ב "ומרים ראשי" היינו דנוקבא אתעברית בין תרין דרועין ,
"ומרים" למהוי אנפין באנפין בדכורא, דהיינו שיעלו ג"ר בג"ר שבו ויוצא מפסוק זה תַּגְעֵשׂ שעולה
נקודתו ע"ב ושם יְהִיָּה ע"ב עם נקודתו וטוב לשמירה". והנה כאן מקום להסביר את הערך
המספרי של הניקוד. הכלל אומר שכל נקודה שווה 10 וכל פתח שווה 6. קמץ הוא פתח ונקודה
ולכן שווה 16. שם הוי"ה = 26 שלוש נקודות וקמץ עולים ל 46 ולכן שם הוי"ה ב"ה עם הניקוד הנ"ל
עולה למנין 72 גימ' חסד.

(א) **מזמור** המשכת חסד אל ה' **לדוד** מלכות **בברחו מפני אבשלום בנו: (ב) יהוה** תפארת **מה רבו צרי** החיצונים **רבים** הם השרים למטה על גבולי הארצות הנקראים גם חוחים **קמים עלי: (ג) רבים** השרים הנ"ל **אמרים לנפשי מלכות אין ישועתה לו** מצד כוחות הימין ואפילו למעלה **באלהים בינה סלה ג"ר (ד) ואתה תפארת ומלכות יהוה תפארת ס"ת** ההה משמות עב **מגן חג"ת בעדי** בעד המלכות **כבודי** חכמה בה לב נתיבות חכמה גימ' כבוד **ומרים ראשי³¹** מלכות **(ה) קולי תפארת אל ס"ת** י"ל משמות עב **יהוה תפארת ס"ת** ילה משמות עב **אקרא יב"ק ויענני מהר** ר"ת אום משמות עב **מהמלכות** כשהיא מתוקנת מן ה' **קדשו חכמה סלה** והבינה **(ו) אני** מלכות ר"ת שם קסא **שכבתי ס"ת** ה"י משמות עב **ואישנה** בגלות כענין אני ישנה **הקיצותי** מצד התפארת **כי ס"ת** ה"י משמות עב **יהוה תפארת יסמכני** משפיע לי גם בעת הגלות **(ז) ולכן לא** ר"ת י"ל משמות עב **אירא מרבבות עם** מאסיפת מלאכים חיצונים **אשר סביב שתו עלי (ח) קומה יהוה תפארת ס"ת** יהה משמות עב **הושיעני אלהי מלכות ס"ת** ה"י משמות עב **כי ס"ת** י"י משמות עב **הכית את כל איבי** הם הס"מ וכת דיליה **לחי** כוחות הרע הנאחזים יותר גבוה בבחינת הלחי כאומרו "נפת תטופנה שפתי זרה וחלק משמן חכה". וכל שכן כוחות הנאחזים למטה הנקראים **שני ס"ת** י"י משמות עב **רשעים** גם אותם **שברת (ט) ליהוה** בינה ותפארת **הישועה** מלכות **על עמך תפארת ברכתך** מהמלכות ע"ב **סלה ג"ר** אתר דע"ק שריא .

פרק ד

א **לְמַנְצֹוּ בְּנִינֹת בְּזִמּוֹר לְדָוִד:** ב
בְּקִרְאֵי עֲנִי אֱלֹהֵי צִדְקִי בַּצָּר הִרְוֹבֶתָ
לִי וְזִנְנִי וְשִׁמַּע תְּפִלָּתִי: ג בְּנִי אִישׁ עַד-מָה
כְּבוֹדִי לְכֻלָּמָה תִּתְּאָהֱבוֹן רִיק תִּבְקָשׁוּ כָּזָב
סָלָה: ד וְדַעוּ כִּי-הִפְלָה יְהוָה וְזָסִיד לוֹ
יְהוָה יִשְׁמַע בְּקִרְאֵי אֶלְיוֹ: ה רָגְזוּ וְאֵל-
תַּזְזוּטָאוּ אָמְרוּ בְּלִבְבְּכֶם עַל-מִשְׁכַּבְּכֶם
וְדַמּוּ סָלָה: ו זְבֹזְזוּ וּבֹזְזִי-צִדְקָה וּבִטְזוּ אֵל-
יְהוָה: ז רַבִּים אָמְרִים מִי-יִרְאֶנּוּ טוֹב
נָסָה-עָלֵינוּ אֹר פָּנֶיךָ יְהוָה: ח זָתַתָּה
שְׂמֹזָה בְּלִבִּי מִעַת דָּגָנָם וְתִירוֹשָׁם רַבּוּ:

ט בְּשָׁלוֹם יִזְדְּרוּ אֲשַׁכְּבָה וְאִישׁן כִּי-אֶתָּה יְהוָה לְבָדָד לְבָטֹחַ תּוֹשִׁיבִנִי:

פרק ד

דהע"ה פונה בבקשה אל ד' שיראה שיש הבדל בין הדבקים בו ובין אלו שסרים מאחוריו.

(א) למנצח נצח גובר על הוד **בנגינות מזמור לדוד מלכות: (ב) בקראי ענני ע"ב אלהי ס"ת יי**
משמות עב **צדקי** ס"ת יי משמות עב, צ"א **בצר מלכות הרחבת** ³² בינה ס"ת ירת משמות עב **לי חנני**

³² ספר עקידת יצחק - שער ע

ואחשוב כי זה הענין בעצמו כאשר הוא, ביארו המשורר במזמור **בקראי ענני אלהי צדקי בצר הרחבת לי חנני ושמע תפלתי** (תלים ד'). וזה, כי לפי שהיות האל יתברך קרוב לקוראיו, הוא מופת גדול להכריח בו אמונת ההתעצמות והשארותם אחר המות, היה מבקש ממנו יתברך שיתמיד לו זה הענין, ובכל עת שיקרא אותו יענה, כי בזה יהיה אלהי צדקו במה שיצדיק כוונתו בו. ואמר, כשם שבזמן העבר בצר הרחבת לי, כן לעתיד חנני ושמע תפלתי כל היום. ואחר סדר תפלתו זאת, הסב דבורו כנגד המכחישים בהצלחת הנפש, ואמר "בני איש עד מה כבודי לכלימה תאהבון ריק תבקשו כזב סלה." ירצה, עד מה תהפכו כבודי והוא שלמות נפשי, כמו שאמר (בראשית מ"ט) ובקהלם אל תחד כבודי, ותמירו אותו בכלימה עצומה באמור שאין לה יתרון על שאר חלקי הגוף. תאהבון ריק בזה ותבקשו כזב סלה. לא כן, הרחיקו זה הדעת, "ודעו כי הפלא ה' חסיד לך" להיות במחיצתו המיוחדת בתענוג מתמיד. והראיה על זה כי "ה' ישמע בקראי אליו". לכן "רגזו ואל תחטאו אמרו בלבכם על משכבכם וגו'". ירצה, רגזו ביצרכם ואל תחטאו בנפשכם, כי עתידים אתם ליתן את הדין לפני אלהיכם, והעצה הנכונה לכם שתאמרו ותחשבו בלבבכם על משכבכם, על דרך שאמר החכם מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, וכאשר כתבנו, ותחרישו סלה מהדברים אשר הורגלתם עליהם, וכינה המיתה במשכב, על דרך ושכבתי עם אבותי (שם מ"ז) וחבריו, כמו שאמר לסוף אשכבה ואישן, ולזה "זבחו זבחי צדק" בכל מעשיהם "ובטחו אל ה'" כי הוא הנאמן לשלם שכר פעולתכם לעולם הבא. והנה אחר שנתן העצה הנכונה למכחישים אשר עמם ידבר, זכר מין אחר מהפקפוק אשר הוא למאמינים, ואמר "רבים אומרים מי יראנו טוב". ירצה, רבים מאד מהאנשים, והם שתי הכתות שזכרנו, הם מודים בזאת ההצלחה, אבל הם אומרים מי יתן ויראנו השם בתורתו זאת באר הטב הטוב ההוא הגנוז לצדיקים, על דרך מה שנאמר מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. אמנם האחת אומרת כן לפקפק על התורה, לומר שאין טובם בידה. והשנית שואלת על צד היותר טוב להסיר על פקפוק "נסה עלינו אור פניך ה'" כמו שזכרנו הענין בכל אחת משתייהן. אמנם אני אין דעתי מסכמת אל הכתות ההם, שכבר באו אלו הייעודים הזמניים כפי מה שראוי להיות, אם להיותם האות היותר ניכר, ואם שהם אות וסימן לטובות האמיתיות היושבים תחתם. ולזה אמר "נתת שמחה בלבי מעת דגנם ותירושם רבו". ירצה, שהוא שמח במה שנתן בתורה שכר אלו הייעודים, רבוי דגנם ותירושם, כמו שאמר (דברים י"א) והיה אם שמוע תשמעו וגו'. ונתתי מטר ארצכם וגו'. ואספת דגנך וגו'. אם בחקותי תלכו וגו'. ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ את יבולה וכל הפרשה. אם מפני שהם יותר מפורסמים להמשיך האנשים אל מעשה המצות המקנות הטוב האמתי ואף שלא יכוונו בו. ואם להיותם הסימן והאות לקנאתם. וכאשר אצלח מאתו בהם ידעתי גם כן, כי בשלום יחדיו אשכבה ואישן" בבואי לעולם הבא, מבלי שאצטער לא צער גופני ולא נפשי, כי אתה ה' המנהיג אותי במעשי בעולם הזה, ולבטח תושיבני לעולם הבא. כבר קרה לו כמי שירה חציו מכוונות אל האות הניכר והמפורסם, שאי אפשר שלא כיוון אל האות הדק אשר תחתיו או סמוך אליו. והנה המזמור הזה כמעט כולל כל מה שאמרנו עם שלשה הכתות:

והנה אלו הענינים כלם נזכרים ומסודרים במאמרים אשר זכרנו ראשונה אשר דרשו החכמים ההם על מאמר חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך. כי אחר שבמאמר הראשון אמר כי הוא יתעלה המלמד החכם והנאמן, המלמד להועיל, והמדריך בדרך ישרה מכל זולתו מהצדדים שזכרנו, וכמו שביארנו ראשונה, הנה רבי חייא בשם רב הונא דבר כנגד הכת הפלוסופית המכחשת מתן שכרן

יסוד ושמע תפארת תפילת מלכות כאשר צר לי אתה משפיע לי אורות מהבינה דרך תר"מ: (ג) **בני איש מלכות עד מה כבודי מלכות לכלמה תאהבון ריק קלי' תבקשו כזב קלי' סלה ג"ר: (ד) ודעו כי הפלה יהיה תפארת ס"ת יהיה משמות עב חסיד חסיד לו יהיה תפארת ישמע בקראי אליו: (ה) רגזו ואל ס"ת וול משמות עב תחטאו**³³ **אמרו ס"ת לוו משמות עב בלבבכם על עב משכבכם ודמו סלה ג"ר: (ו) זבחו ס"ת והו משמות עב זבחי צדק מלכות ובטחו יסוד אל יהיה תפארת: (ז) רבים מלכות אמרים מלכות מי בינה יראנו טוב יסוד נסה עלינו אור פניך**³⁴ **ג"ר יהיה תפארת: (ח) נתתה שמחה בינה ס"ת ההה משמות עב בלבי בינה מעת דגנס**

של מצות ועונשן, והוא אומרו חשבתי מתן שכרן של מצות והפסדן של עבירות ואשיבה רגלי אל עדותיך, לומר שהוא רואה ויודע באמתתן, ולזה נמשך אחריהם תמיד. אמנם ר' מנחם חתניה דר' אלעזר, דבר כנגד שתי הכתות המשתתפות בשאלת מי יראנו טוב נסה עלינו וג'. כל אחת לפי טעמה, ואמר חשבתי מה שכתוב בתורה אם בחוקותי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם וגו' ונתנה הארץ יבולה וגו' ונתתי שלום וגו' ואם לא תשמעו לי וגו' ואם לא תוסדו לי וגו' ואשיבה רגלי אל עדותיך, גזרתי כי הוא הראוי והמחוייב ואין לנטות ימין ושמאל. ואולם ר' חייא בשם רבי יוחנן כיוון אל ענין אחר מאת הפרשה, והוא התר ספק גדול שיש בסדור ברכותיה ותוכחותיה, כמו שיבא זכרוננו בסוף פירושה, וזה מה שראינו להקדים אליו:

לקוטי תפילות חלק ראשון - תפילה לא ותאיר עלינו באור פניך ואל תסתיר פניך ממנו. "האירה פניך על עבדך הושיעני בחסדך". וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו. וידעו הכל כי אתה משגיח בהשגחה פרטית על כל דבר שבעולם, בפרטי פרטיות בכל עת ובכל רגע. ואין שום דרך הטבע בעולם כלל. רק הכל מאתך לבד. "פנה אלי וחנוני תנה עוזך לעבדך והושיעה לבן אמתך. פניך האר בעבדך ולמדני את חוקיך. נסה עלינו אור פניך יהוה". ותבטל חכמת הטבע חכמת הכוכבים ומזלות מן העולם, הנמשכין מהסתרת פני יהוה. ותגלה אמתת חכמת הנהגת פני השגחתך בעולם איך אור פני יהוה חופף עלינו כל היום. ומנהיג עולמו בהשגחה פרטית בחכמה נפלאה ונוראה אשר אי אפשר להשיג, ומסתיר עכשיו הנהגתו בדרך הטבע. וידעו הכל שגם הטבע בעצמה אתה מנהיג בהשגחתך לבד, וגם הטבע היא השגחה. ותמלא רחמים עלינו, ותמשיך גם עכשיו ההנהגה שתהיה לעתיד, שאז תבטל הטבע לגמרי, ותנהיג את עולמך בהשגחתך לבד. ונזכה שגם עכשיו תנהיג אותנו בהשגחתך לבד, בלי שום דרך הטבע כלל. ותעזרנו שתהיה אכילתנו בקדושה גדולה כל כך. עד שיהיה השולחן שלנו מכפר כמזבח. ויהיה נאמר על השולחן שלנו "זה השולחן אשר לפני יהוה":

³³ זוהר חלק ג דף קיג עמוד ב רבי יוסי פתח רגזו ואל תחטאו וגו'. רגזו ואל תחטאו האי קרא אוקמוה דבעי בר נש לארגזא יצר טוב על יצר הרע ושפיר אבל בשעתא דרמש ליליא ובר נש שכיב על ערסיה כמה גרדיני נמוסין מתערין בעלמא ואזלין ושאטין ובני נשא בעאן לאתרגזא מקמיה קב"ה ולדחלא מניה בגין דלא ישתכח נפשיה בגווייהו וישתזיב מנייהו. ויבעי ליה לבר נש דלא יפיק מנייהו מלה בפומיה בגין דלא יתער להו לגביה ולא ישתכחון בהדיה הה"ד "אמרו בלבבכם על משכבכם ודמו סלה". דלא יפיק מנייהו מלה מפומיה.

ספר שיח יצחק חלק א - דרוש לשבת תשובה ונקרא (ונקראת התורה) ג"כ אור שהיא יורדת משמים משכן האור להאיר ג"כ בארץ, במקום החשך, ובזה שורה על כל אדם שמו הגדול והנורא, כי שם יה הוא בשמים ובארץ, כמ"ש "כי ביה ה' צור עולמים", ב' עוה"ב, בה' עוה"ז, והם שורים ורוח שבאדם, שנפשו מן הארץ, ורוחו משמים, והם בחינת כח אב ואם, כמ"ש "בן חכם ישמח אב" וכו', והארכת בזה במקום אחר, וחבורם של הכח ונפש הוא ע"י תורה הקדושה, שהם תורה שבכתב, בה' חומשי תורה, ותורה שבע"פ ו' סדרים, ובאורייתא הרי כל ד' אותיות השם הגדול והנורא שורה על כל אדם מישראל, והוא השלשלת הקבוע בנפש איש הישראלי, שבה בטוח האדם, שהמאור שבה מחזירו למוטב, וכמ"ש רז"ל ברפ"ק דברכות "לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר, שנאמר רגזו ואל תחטאו, אם נצחו מוטב, ואם לאו יעסוק בתורה".

³⁴ ספר שערי אורה - השער העשירי - הספירה הראשונה וצריך אתה לדעת ענינים גדולים נרמזו במקרא ואין בני אדם מתעוררים לשית לב עליהם. דע כי בהופיע אור עולם הרחמים, כמו שכתבנו, יופיעו עמו כל מיני טובה ורחמים וחיים. אימתי? בזמן שפני הכת"ר מסתכלין את פני עולם המשפט, וזה שאמר הכתוב: "באור פני מלך חיים" (משלי טז, טו). ובכל מקום שאתה מוצא בתורה אור פנים, למעלה הוא הסוד, בהיות שערי עולם הרחמים הגדולים נפתחים וכל הספירות מתמלאות רחמים וחיים, ואז כל העולמות בחסד ורחמים ואין כוח

ותירושם רבו: (ט) בשלום יסוד ס"ת מום משם עב יחדו אשכבה ואישן כי אתה מלכות
יהוה תפארת ס"ת יהה משמות עב לבדד לבטח יסוד תושיבני:

פרק ה

א לַמִּנְצִחוֹ אֶל-הַנְּזִיחוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד: ב
בְּאִמְרֵי הָאֵיזָה יְהוָה בִּיזָה הֶגְיָי: ג
הֶקְשִׁיבָה לְקוֹל שִׁוְעֵי מַלְכִּי וְאֱלֹהֵי כִי-
אֱלֹהֶיךָ אֶתְפַּלֵּל: ד יְהוָה בֶּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי
בֶּקֶר אֶעֱרָךְ-לָךְ וְאַצְפֶּה: ה כִּי לֹא אֶל-
זֶפֶץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְרָךְ רָע: ו לֹא-
יִתְיַצְבוּ הוֹלָלִים לְנֶגְדַּ עֵינֶיךָ שְׁנֵאתָ כָל-
פְּעָלֵי אָוֶן: ז תִּאֲבֹד דְּבָרֵי כֹז אִישׁ-דְּבָרִים

בכל בעלי דינים לפגוע בשום בריה בעולם מצד הדין ועונש כלל. וזהו הסוד שאמר: רבים אומרים
מ"י יראנו טוב נסה עלינו אור פניך יהו"ה (תהלים ד, ז), אל יהו"ה ויאר לנו (שם קיח, כ), האירה
פניך על עבדך (שם לא, יז), כי צדיק י"י צדקות אהב ישר יחזו פנימו (שם יא, ז), פניו מיבעי ליה,
אלא בהיות עולם הרחמים ועולם הדין מסתכלין פנים אל פנים אז הכול ברחמים ובשלמות. הנני
מבאר. ברוב רחמי השם יתברך על ישראל ציווה לכהניו המקודשים לברכם, ולפי שאפשר שלא
יהיו ישראל הגונים לקבל אותה ברכה, שמא יהיו מלוכלכים בכל מיני חטא ועוון, שמא חס ושלוש
יקטרגו עליהם בעלי הדין הקשה ויאמרו שאין ישראל ראויין לאותה ברכה מאחר שיש בהן חטא
ועוון המעכב את הברכה, מה עשה השם יתברך? מסר ביד כהניו המקודשים מפתחות עולם
הרחמים ואמר להם: כל זמן שאתם באים לברך את ישראל, פתחו שערי הרצון והכתר כדי
שיתעוררו רחמים העליונים ויפתחו שערי החסד והרצון והרחמים הגדולים, ויהיו כל העולמות
בשעה שאתם מברכים את ישראל כולן בחפץ וברצון ובחסד וברחמים, ולא יהיה שם מעכב
ומקטרג על הברכה. שהרי כששערי הרחמים נפתחים ופנים עליונים מאירים בפנים התחתונים,
באותה השעה אין כוח במקטרג ולא בבעל דין למעלה לעורר דין ולא עונש ולא לקטרג, שהרי כל
העולמות אחדים וכולם בברכה ובשלמות וברחמים, והלכו פנים של זעם, ואז כל הפנים מאירים.
וזהו סוד שציווה בברכת כהנים ואמר: כ"ה תברכו את בני ישראל (במדבר ו, כג), כ"ה,
בשם המפורש הפותח שערי העליונים ואז כל הפנים מאירין. ומה אתם אומרים? 'ברכך י"י
וישמרך', ולקיים הברכה: 'אר י"י פניו אליך ויחנך'. מהו 'אר י"י פניו אליך ויחנך'? כלומר, בשעה
שיופיעו הרחמים הגדולים מן הכתר העליון, שהם הפנים המאירים לכל הספירות, באותה השעה
יגמור רצונך וימלא חפצך מכל צד. ואם הוא אינו מן הדין, שאין אתה ראוי לרחמים, יתן לך מתנת
חינם ואף על פי שאינך ראוי, כי זו היא דרך הרחמים העליונים והפנים המאירים לתת מתנת חינם
לנבראים, כמו שנאמר 'חנותי את אשר אחון', וזהו סוד 'אר י"י פניו אליך ויחנך והבן זה מאוד.

וּמִרְמָה יִתְעַב יְהוָה: זֹז וְאַנִּי בָּרַב זֹזֶסְדָּךְ
אָבוֹא בֵּיתְךָ אֲשֶׁתִּזְוֶה אֶל-הַיִּכָּל-קֶדְשְׁךָ
בִּירְאָתְךָ: ט יְהוָה נִזְוֵנִי בְּצִדְקָתְךָ לְמַעַן
שׁוֹרְרֵי הַיֵּשֶׁר לִפְנֵי דֶרֶכְךָ: י כִּי אֵין בְּפִיהוּ
נְכוֹנָה קֶרֶבָם הַזֹּת קֶכֶר-פְּתוּזָה גְרוֹנָם
לְשׁוֹנָם יִזְלִיקוֹן: יא הָאֲשִׁימָם אֱלֹהִים
יִפְּלוּ מִמַּעֲצוֹתֵיהֶם בָּרַב פְּשִׁיעֵיהֶם הַדִּיזְמוּ
כִּי-מָרוּ בָךְ: יב וַיִּשְׁמְזוּ כָל-זֹזִסִי בָךְ
לְעוֹלָם יִרְעוּ וְתִסַּךְ עָלֵיהֶם וַיַּעֲלֻצוּ בָךְ
אֱהָבִי שְׂמֶךָ: יג כִּי-אַתָּה תִּבְרַךְ צְדִיק
יְהוָה כְּצִנָּה רָצוֹן תַּעֲטִירֵנוּ:

פרק ה

דהע"ה מתפלל להגברת הקדושה בעולם ולהכנעת הקליפות.

(א) למנצח נצח אל הנחילות מזמור מלכות מ"ה לדוד: (ב) אמרי מלכות שעלתה ל האזינה
בינה יהוה תפארת ס"ת יהה משמות עב בינה ס"ת ההה משמות עב הגיגי ³⁵ בינה: (ג)
הקשיבה ³⁶ תפארת לקול תפארת שועי מלכות מלכי ואלהי תו"מ ס"ת יי משמות עב כי

³⁵ כתב המהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים "אמרי 'האזינה' יהוה" בינה 'הגיגי' ר"ת הזה בלתי תיבת ביה
הם אהיה ותיבת בינה כי אהיה הוא בבינה:

³⁶ זוהר כרך א (בראשית) פרשת ויחי דף רמד עמוד א "תפלה לדוד שמעה יי' צדק הקשיבה רנתי
שמעה יי' צדק בקדמיתא בגין דאיהו סדורא דשבחא דמריה, ולבתר הקשיבה רנתי, האזינה
תפלתי." מכאן שהשמיעה במלכות, ההקשבה בתפארת וההאזנה בבינה.

³⁷ זוהר כרך א (בראשית) פרשת לך לך דף פז עמוד א "אליך יי' לעילא.."

ס"ת י"י משמות עב אליך³⁷ תפארת אתפלל מלכות: (ד) יהוה תפארת בקר יסוד תשמע קולי
 תו"מ בקר³⁸ תפארת. ה) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגרך רע
 קל"י: (ו) לא יתיצבו הוללים ס"ת אום משמות עב לנגד עיניך שנאת כל פעלי און קל"י: (ז)
 תאבד דברי כזב קל"י איש דמים ומרמה קל"י יתעב יהוה: (ח) ואני תו"מ ברב חסדך חסד
 אבוא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך גבורה ביראתך⁴⁰ תפארת יב"ק: (ט) יהוה תפארת
 יב"ק נחני בצדקתך מלכות ב"ן למען שוררי הושר כתיב הישר לפני דרכך: (י) כי אין בפיהו
 נכונה בן קרבם הוות קבר פתוח גרונם לשונם יחליקון: (יא) האשימם אלהים ס"ת נמם
 משמות עב יפלו ממעצותיהם ס"ת מום משם עב ברב ס"ת ומב משמות עב פשעיהם הדיחמו כי
 מרו בך: (יב) וישמחו כל כ"ו חוסי בך לעולם מלכות בעת שמקבלת מן ה ירננו גבורה ותסך
 עלימו ויעלצו בך אהבי שמך: (יג) כי אתה תפארת תברך צדיק יסוד יהוה תפארת כצנה
 רצון כתר תעטרנו מוחין דג"ר :

פרק ו

³⁸ זוהר כרך ג (במדבר) פרשת בלק דף רד עמוד א "וועל דא כתיב יי' בקר תשמע קולי, ולא כתיב
 יי' (בבוקר) תשמע קולי אלא לגבי בקר דאברהם קאמר בקר אערך לך ואצפה תרי בקר אמאי, אלא
 חד בקר דאברהם וחד בקר דיוסף".

³⁹ זוהר כרך ג (במדבר) פרשת בלק דף רד עמוד ב "וואצפה כמה דאת אמר (שמות לז) ויצפהו זהב
 טהור (נ"א ובגין דההוא בוצינא דוד ביה תלייא כו') ובגין דההוא בוצינא דדוד איה ובה תלייא
 אמר דאיהו ליהוי חופאה להאי בקר, אתא רבי אבא ונשקיה אמר אלמלא לא נפקנא בארחא אלא
 למשמע מלה דא דיי".

⁴⁰ זוהר - הקדמה דף יא עמוד א "הכי אוקמוה לא לבעי ליה לבר נש לאעלא לבי כנישתא אלא
 אי אמליך בקדמיתא באברהם יצחק ויעקב בגין דאינון תקינו צלותא לקמי קודשא בריך הוא הדא
 הוא דכתיב ואני ברוב חסדך אבא ביתך דא אברהם אשתחוה אל היכל קדשך דא יצחק ביראתך דא
 יעקב".

ספר מגלה עמוקות - אופן רלט
 לכן מתחלה צריך לומר (שם תהלים ה ח) ואני ברוב חסדך וגו' זה אברהם, אשתחוה אל היכל זה
 יצחק, ואחר כך אתפלל ביראתך זה יעקב שאמר מה נורא המקום הזה (בראשית כח יז). מזה הטעם
 תפלת שחרית התקינו מתחלה לסדר הקרבנות שהם לקביל כהנים בעבודתם.

⁴¹ זוהר - רעיא מהימנא כרך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רכג עמוד ב "למנצח על השמינית
 דלא תזוז נצח מן הוד דאיהי ספירה ח' אמר למנצח על השמינית".

א לַמִּנְצָחַ בְּנִינֹת עַל-הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר
לְדָוִד: ב יְהוָה אֵל-בְּאִפְךָ תִּוְכִיחוּנִי וְאֵל-
בְּזִמְתְּךָ תִּיִסְרֵנִי: ג וְזִנְנִי יְהוָה כִּי אֲמַלֵּל
אֲנִי רִפְאֵנִי יְהוָה כִּי נִבְהָלוּ עֲצָמַי: ד וְנִפְשִׁי
נִבְהָלָה מְאֹד וְאַתָּה יְהוָה עַד-מֹתִי: ה
שׁוּבָה יְהוָה וְזַלְצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן
וְזִסְדֶּךָ: ו כִּי אֵין בַּמָּוֶת זְכָרְךָ בְּשֵׁאוֹל מִי
יִוְדֶה-כָּךְ: ז יַגְעֵתִי בְּאַנְזוֹתַי אֲשׁוּזָה בְּכָל-
לִילָה מִטָּתִי בְּדַמְעָתִי עֵרְשִׁי אֲמַסֶּה: ח
עֲשֵׂשָׁה מִכַּעַס עֵינַי עֲתָקָה בְּכָל-צוּרָי: ט
סוּרוּ מִמֶּנִּי כָל-פֹּעַלִי אָן כִּי-שָׁמַע יְהוָה
קוֹל בְּכִיִּי: י שָׁמַע יְהוָה תְּזַנְּתִי יְהוָה
תִּפְכָּתִי יִקְחוּ: יא יִבְשׁוּ וְיִבְהָלוּ מְאֹד כָּל-
אֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל יִבְשׁוּ רַגְעַ:

פרק ו

דהע"ה מתפלל לגילוי אור פני ד' ולהנהגה במידת החסד.

(א) למנצח נצח בננינות על עב השמינית הוד ⁴¹מזמור מה לדוד מלכות: (ב) יהוה תפארת
אל באפך מלכות תוכיחני ⁴²ואל בחמתך מלכות תיסרני: (ג) חנני יהוה תפארת כי אמלל

⁴² כתב המהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים וז"ל "כבר הודעתך, כי הה"ג הנופלות ביסוד ז"א, שלשתם מתמתקות עם החסדים. והב' הנשארות בלי מיתוק הם האף והחימה, שנשארו בלי מיתוק, לאותם שחזרו בבית שני. ובנוסח אחר מצאתי, מה שאומרים האשכנזים "אל באפך תוכיחני ואל בחמתך תיסרני" וכו' הם שתי גבורות שנשארו בלי מיתוק, לאשר חזרו בבית שני.

אני ⁴³ מלכות **רפאני יהוה** תפארת **כי נבהלו עצמי: (ד) ונפשי** מלכות **נבהלה מאד** ואת כתיב ואתה מלכות **יהוה** תפארת **עד יסוד מתי: (ה) שובה יהוה** תפארת ס"ת יהיה משמות עב **חלצה** ס"ת ההה משמות עב **נפשי** מלכות **הושיעני** מלכות ס"ת ה"י משמות עב **למען חסדך חסד: (ו) כי אין במות זכרך בשאול מי** ס"ת כלי משמות עב **יודה לך: (ז) יגעתי באנחתי אשחה בכל יסוד לילה** מלכות **מטתי** מלכות **בדמעתי** ס"ת ה"י משמות עב **ערשי** ס"ת י"י משמות עב, ע"ב **אמסה: (ח) עששה** ס"ת יהיה משמות עב **מכעס עיני עתקה בכל ע"ב צוררי: (ט) סורו ממני כל פעלי און כי שמע** מלכות **יהוה** תפארת **קול בכי יב"ק: (י) שמע יהוה** תו"מ **תחנתי יהוה תפלתי** מלכות **יקח: (יא) יבשו** ס"ת יחו משמות עב **ויבהלו מאד כל איבי יבשו רגע:**

⁴³ כי אמלל אני - כתב בספר "בן ביתי" דף ד ע"ב ס"ת שם יל"י. שם זה משמות ע"ב. ועל זה כתב המהרח"ו ז"ל בשער הכוונות - דרושי העמידה דרוש ו :
אחר שתאמר אלהי נצור כו' קודם שתאמר פסוק יהיו לרצון אמור פסוק למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך וענני ותכוין בר"ת למען יחלצון ידידיך אל שם יל"י שהוא שם א' משמו' ע"ב דויסע ויבא ויט ושם זה הוא המעלה ומברר ניצוצין של ז' מלכי אדום כמבואר אצלנו בקבלת שבת בפסוק ה' למבול ישב כו' שגם הוא שם יל"י הנז' וע"ש. ותכוין להעלות כל נצוצות העולים ע"י שם זה הנז' גם תכוין כי ר"ת ידידיך הושיעה ימינך וענני ר"ת יה"י ואז תאמר אחריו תיכף פסוק יהיו לרצון אמרי פי כו' ותכוין במלת יהיו שהוא בגי' א"ל. גם תכוין כי ר"ת של לרצון אמרי פי הוא אלף ותכוין בפי' שהוא שם שדי במילואו בגי' תתי"ד ועם שם א"ל במלואו שהוא בגי' קפ"ה ועם הכולל יהיה הכל גימ' אלף ונמצא הכונה שתכוין תהיה בשני שמות של א"ל שדי במילואם ותכוין כי פסוק זה של יהיו לרצון אמרי פי כו' יש בו עשר תיבות ובכל תיבה מהם יש בה אות י' אחת חוץ מן לרצון אבל בתיבת יהיו יש בה שני יודין ובה נשלמו עשרה יודין בפסוק זה כנגד י' תיבותיו אבל היודין אינם אלא בט' תיבות בלבד ותכוין כי ט' יודין האלו הם ט' יודין שיש בארבע היות של עסמ"ב ונמצא כי בפסוק זה נרמזים ונכללים ד' היות אשר כל סודות תפלת י"ח תלויים בהם.

כתב המהרח"ו ז"ל בשער מאמרי דז"ל - מסכת ברכות -
מאמר בברכות פ"א ד"ה ע"ב וז"ל רבי יוחנן חלש עאל לגביה רבי חנינא אמר ליה חביבין עליך יסורין? אמר ליה "לא הם ולא שכרם". אמר ליה "הב לי ידך" יהב ליה ידיה ואוקמיה כו'. כבר הודעתך בפי' ידע שור קונוהו כו' כי בשם יל"י שהוא שם השני של שם ע"ב בו העלה מרע"ה לארוננו של יוסף ושם נתבאר טעמו וגם סגולת זה השם להקים את החולה מחוליו. ולכן נרמז בר"ת יהיב ליה ידיה שהוא ר"ת יל"י ובכן ואוקמיה כו' ולכן צריך שיאמר לחולה הב לי ידך ואז יתן ידו החולה ואז יאמר לו המעמיד אותו יהיב ליה ידיה ואוקמיה ויכוין בר"ת של השם הנז':
ובספר "המורה" המספר על תולדות הרב הגאון, ראש ישיבת "פורת יוסף" הרב עזרא עטיה ז"ע הובא מעשה שהרב הצדיק והמקובל האלקי הרב ישראל אביחצירא ז"ע, סידנא בבא סלי, הקים את הרב מחוליו ע"י הושטת יד יעו"ש.

ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א - פתח סג
שכאשר הקדושה שולט והסט"א נכנעת תחתיו, אז נקרא "ישראל" שמורה שז"א מנהיג הנבראים במדרגתו העליונה שבו, משא"כ כשמנהיג במדרגתו התחתונה שהוא נקרא "יעקב" אז יש ג"כ שליטה לסט"א, והוא הכ' שאמר הקב"ה לנחש, הוא ישופך ראש של ישראל ואתה תשופנו עק"ב של יעקב. ונודע כי שם יל"י הוא המוציא ניצוצות מתוך הסט"א, והם אותיות שנשארו מב' השמות הנ"ל, כמ"ש רבינו הגדול ז"ל בליקוטים, והוא סוד הארת נ' שערי בינה שממש הטהרה לכל טומאה כמ"ש בכ"מ, ועיקר אורות שלהם הם בחציו העליון שנקרא ישראל, ולכן שם הם ב' אותיות משם הנ"ל, אבל אצל יעקב נשאר אות אחד והוא לשמירה לקדושה שלא יהיה לסט"א שליטה גמורה, והוא היד האוחזת בעקב עשו שלבסוף יחזור הרע לטוב והקדושה תתעלה למעלה באחרית הימים כמ"ש בעקבות משיחא. וז"ש ויד"ו אוחזת בעקב וגו', אותיות יר"ד של יעקב וכמ"ש במדרש, שאל הגמון כו' מי תופס המלכות אחרינו כו', כתב לו וידו אוחזת וגו' שע"י היר"ד הנ"ל יתפוס המלוכה מן הסט"א:

פרק ז

א שִׁינֹן לְדֹד אֲשֶׁר-שָׁר לַיהוָה עַל-
דְּבָרֵי-כּוֹשׁ בֶּן-יְמִינִי: ב יְהוָה אֱלֹהֵי בָרָךְ
זָסִיתִי הוֹשִׁיעֵנִי מִכָּל-רָדְפִי וְהַצִּילֵנִי: ג
פֶּן-יִטְרֹף כְּאַרְיֵה נִפְשִׁי פֶרֶק וְאִין מִצִּיל: ד
יְהוָה אֱלֹהֵי אִם-עָשִׂיתִי זֹאת אִם-יֵשׁ-עוֹל
בְּכַפִּי: ה אִם-גָּמַלְתִּי שׁוֹלְמִי רָע וְאַזְזַלְתָּה
צוּרֵי רִיקָם: ו יִרְדֹּף אוֹיֵב נִפְשִׁי וַיִּשַׁג
וַיִּרְמֹס כָּאָרֶץ זָמִי וּכְבוֹדִי לַעֲפָר יִשְׁכֵּן
סָלָה: ז קוֹמָה יְהוָה בְּאַפָּךְ הַנָּשָׂא
בְּעִבְרוֹת צוּרֵי וְעוֹרָה אֲכִי מִשְׁפָּט צוֹיֹת:
ח וְעַדֹת לְאֻמִּים תִּסּוּבָבָךְ וְעָלִיָּה לְמָרוֹם
שׁוֹבָה: ט יְהוָה יִדִּין עַמִּים שְׁפָטֵנִי יְהוָה
כְּצִדְקִי וּכְתִמִּי עָלַי: י יֹאמַר-נָא רָע
רָשָׁעִים וּתְכוֹנֵן צְדִיק וּבִזְזֹן לְבוֹת וּכְלִיֹּת
אֱלֹהִים צְדִיק: יא מִגֵּנִי עַל-אֱלֹהִים מוֹשִׁיעַ
יִשְׂרָאֵל-לֵב: יב אֱלֹהִים שׁוֹפֵט צְדִיק וְאֵל
זֶעֶם בְּכָל-יוֹם: יג אִם-לֹא יָשׁוּב זֹרְבוֹ
יִלְטוּשׁ קָשְׁתּוֹ דֶּרֶךְ וַיְכוּנְעָה: יד וְלוֹ הַכִּין

כָּלִי-מִוֹת זִזְצִי לְדִלְקִים יַפְעֵל: טו הִנֵּה
 יִזְבֵּל-אֶן וְהָרָה עֲמָל וְיִלְד שֶׁקֶר: טז בּוֹר
 כָּרָה וַיִּזְכְּרֵהוּ וַיַּפֵּל בְּשִׁזְזַת יַפְעֵל: יז יִשׁוּב
 עֲמָלוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְעַל קֶדְקֶדוֹ זִמְסוֹ יִרַד: יז
 אוֹדָה יִהְיֶה כְּצִדְקוֹ וְאַזְמִרָה שֵׁם-יְהוָה
 עֲלֵיוֹן:

פרק ז

דהע"ה מתפלל לכילוי הקשע מן העולם ולגילוי אורות אחרית הימים.

(א) שגיון לדוד אשר בינה שר ליהוה בינה ותפארת על דברי כוש⁴⁴ תח בן ימיני חכמה
 שהיא בקו ימין, ראש לחח"ן: (ב) יהוה אלהי תו"מ בך חסיתי הושיעני מלכות מכל ס"ת יל
 משמות עב, מה רדפי והצילני: (ג) פן יטרף כאריה נפשי פרק ואין פ"ו מציל: (ד) יהוה
 אלהי תו"מ אם עשיתי זאת אם יש עול ר"ת איע משמות עב בכפי: (ה) אם גמלתי שולמי
 רע ואחלצה צוררי קלי' ריקם ר"ת צורר: (ו) ירדף אויב נפשי מלכות ר"ת אני הרומו למלכות וישג
 וירמס לארץ מלכות ר"ת וול משמות עב חיי וכבודי מלכות לעפר מלכות ישכן סלה ג"ר: (ז)
 קומה יהוה תפארת ס"ת ההה משמות עב באפך מלכות ר"ת יב"ק הנשא בעברות צוררי⁴⁵

⁴⁴ זוהר כרך ב (שמות) פרשת תרומה דף קכט עמוד ב "והכי איהו ארחא, לבר נש אוכם קראן ליה
 חוור ולישנא מעליא נקט ולזמנין לחוור קראן ליה אוכם דכתיב (במדבר יב) כי אשה כושית לקח,
 (עמוס ט) הלא כבני כושיים אתם לי וגו'".

⁴⁵ ספר תקט"ו תפילות - תפילה צט
 ענין "אף" ו"גם" המוזכרים במקרא "אף" הוא מדת אפו שבו נאמר כי כלינו באפך. "גם" בו גאולה
 נמצאת לישראל שנאמר ואף גם זאת כו' לומר שאפילו בשליטת ה"אף" בחי' "גם" מקיימת את
 ישראל:

אל אחד יחיד ומיוחד אל באפך תוכיחנו שהוא אף חזיר שנא' בו כי יגורתי מפני האף, ומצד האף
 זה כל התחלות קשות שכן תמיד ס"מ מתחיל באף שעליו אמרו פתח באף, וכן פיתה לחוה באף זה
 והביא אף לעולם, וכן המן הרשע פתח באף שנא' אף לא הביאה אסתר המלכה, רבון כל העולמים
 הרי אף זה עשה כל צרכו בגלות, ונא' בישראל עמך כי כלינו באפך, הרי זמן שיענש הרשע הזה
 באף ויתעורר נגדו הגם שבו גאולה נמצאת לישראל שעליו נא' ואף גם זאת וכו', שאפי' ששולט
 האף הזה יש גם שמקיים לישראל והוא חי יהוה כמנין גם, וזה שבועה שמקיים החיבור, בו נא'
 ונשבעתי חי ה' באמת ובצדקה מצד אי' שהיא חיי המלך ומקשרת קו"ש שהם אמת וצדקה, חי ה'
 באמת ובצדקה ודאי, ובשבועה הזאת הוא נכנע, שכן בזמן שהוא רוצה לעלות במקום שאינו ראוי
 לו נא' לו הגם לכבוש את המלכה וכו' גם שהוא חי ה' שבועת ה' תהיה בין שניהם שהם קו"ש,
 ובכח השבועה הזאת יומת הס"מ הרשע ודאי, וזה חי ה' כי בן מות [וכו'] וכך המן הרשע נאבד בגם
 זה שנא' גם הנה העץ, רבון כל העולמים גם כל קויד לא יבושו המתחזקים בשבועת הזאת שהוא
 חי ה', יבושו כל עובדי פסל המתהללים באלילים, ואף אחר תעורר נגדם שהוא מצד אי' עלאה, אף
 בחושבן כסא, קומה ה' באפך הנשא בעברות צוררי, אף צריך תאכלם בגבורה חזקה שלה, הרי
 ישראל עמך מקוים לך תן להם שאלתם שמבקשים ממך וצועקים אליך מעמקי תהומות שנא' בהם

ועורה אלי משפט תפארת צוית: (ח) ועדת לאמים קלי' תסובבך ועליה כלומר על הקליפות הפקד את למרום בינה ותפארת שובה: (ט) יהוה תפארת ידין עמים קלי' שפטני יהוה תו"מ ס"ת מיה משמות עב כצדקי מלכות וכתמי תפארת ס"ת היי משמות עב שהיא עלי ס"ת יי משמות עב: (י) יגמר נא רע רשעים קלי' ותכונן ותשפיע בקביעות ל⁴⁶ צדיק יסוד ס"ת מנק משמות עב ובחן לבות כליות נו"ה אלהים גבורה צדיק יסוד: (יא) מגני חג"ת על אלהים מלכות מושיע מלכות ישרי לב מלכות⁴⁷: (יב) אלהים מלכות שופט תפארת צדיק יסוד ואל מלכות⁴⁸ זעם גבורה בכל יסוד יום תפארת: (יג) אם לא ישוב חרבו ילטוש קשתו דרך ויכוננה: (יד) ולו הכין כלי מות ס"ת נית משמות עב חציו לדלקים יפעל: (טו) הנה ס"ת מלה משמות עב יחבל און והרה עמל וילד שקר: (טז) בור כרה ויחפרהו ויפל בשחת יפעל: (יז) ישוב עמלו בראשו ועל ס"ת וול משמות עב קדקדו חמסו ס"ת לוו משמות עב ירד: (יח) אודה יהוה תפארת כצדקו מלכות ואזמרה שם יהוה עליון בינה :

פרק זז

א לַמִּנְצֹז עַל-הַגִּתִּית בְּזִמּוֹר לְדָוִד: ב
 יְהוָה אֲדִינֵנוּ מֶה-אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל-הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר תִּנָּה הוֹדֶךָ עַל-הַשָּׁמַיִם: ג
 עוֹלָלִים וַיִּנָּקִים יִסְדֶּהָ עוֹ לְמַעַן צוֹרְרֶיךָ
 לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּבַתִּנָּקֶם: ד כִּי-אֶרְאֶה

ממעמקים קראתיך ה', וזה אסתר שבה הסתר אסתיר פני מהם, וממצולות ים שופכים לפניך תפלתם ואומרים תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי, כי נמכרנו אני ועמי שנאמר בהם חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו שהוא מצד השכינה ששם כמה חבלים צריך, אלא בזהב מצד מלך הקדוש זהב מצד אי' עלאה ועטרת זהב גדולה להנקם מכל הרשעים, מיד ואת בית המן נתתי לאסתר, והשכינה תראה ממשלתה, לעין כל, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

⁴⁶ זוהר כרך א (בראשית) פרשת ויגש דף רז עמוד א "כונן שמים בתבונה, כונן מאי כונן אלא כונן כל יומא ויומא ולא פסיק."

⁴⁷ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת אמור דף קה עמוד א "והרנינו כל ישרי לב, אלין בני מהימנותא".

⁴⁸ זוהר - הקדמה דף ח עמוד א "כבוד אל דא כבוד כלה דאקרי אל דכתיב (תהלים ז') אל זועם בכל יום".

⁴⁹ זוהר כרך ב (שמות) פרשת בשלח דף מט עמוד ב "פתח ר' יוסי ואמר (תהלים ח) יי' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ, יי' אדונינו כד בעי קודשא ב"ה לתברא חילא דעמין עעכו"ם אתקיף דיניה עלייהו ותבר לון ואעבר מקמיה שולטנותא דלהון..".

שְׁמִיךְ מַעֲשֵׂי אֲצַבְעֶיךָ יִרְוּ וְכֹכָבִים
אֲשֶׁר כֹּנְנָתָהּ: הַמָּה-אֲנֹשׁ כִּי-תִזְכְּרֵנוּ
וּבֶן-אָדָם כִּי תִפְקְדֵנוּ: וַתִּזְוָסֶיהוּ מִעַט
מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר תַּעֲטֶיהוּ: ז
תְּמוֹשִׁילָהּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כָּל שִׁתָּה תִזְוָת-
רְגָלָיו: זז צָנָה וְאֶלְפִים כָּלָם וְגַם בַּהֲמוֹת
שְׂדֵי: ט צָפוֹר שְׁמַיִם וְדָגֵי הַיָּם עֶבֶר
אֲרִזּוֹת יַמִּים: י יְהוָה אֲדִינֵנו מָה-אֲדִיר
שְׁמֶךָ בְּכָל-הָאָרֶץ:

פרק זז

דהע"ה מתפלל להגברת הקדושה בארץ.

(א) למנצח נצח ממשיך השופע ל על הגתית מלכות מזמור מלכות מה לדוד מלכות: (ב) יהוה
אדנינו⁴⁹ תו"מ מה תפארת אדיר גבורה שמך מלכות בכל יסוד הארץ מלכות אשר או"א תנה⁵⁰
נה"י דאימא הודך כתר על השמים תפארת: (ג) מפי מה עוללים וינקים⁵¹ יסדת עז למען

⁵⁰ כתב בספר "בן בית" דף ה ע"ב: "אשר - אבא ואמא, תנ"ה היא נה"י דאימא שמשם נותנים
לזו"ן המוחין שהם שלשה שמות אה"ה במילוי העולים תנ"ה (והם שמות קמ"ג, קנ"א קס"א)
כנודע. הודך הוא כת"ר, על השמים, אז נעשה יחוד השלם עם המוחין בשלמות והבן".

⁵¹ זוהר כרך ב (שמות) פרשת משפטים דף קיג עמוד ב "והנה דמעת העשוקים אלן אינון דמתין
בתוקפא דאמהון אלן עבדין לאושדא דמעין לכל בני עלמא בגין דלית דמעין דנפקי מלבא כהני
דמעין דכל בני עלמא תוהין ואמרין דינין דקודשא בריך הוא קשוט אינון ועל ארח קשוט אזלי,
הני מסכני ינוקי דלא חאבו אמאי מיתו, אן דינא דקשוט דעביד מארי עלמא, אי בחובי אבהתהון
אסתלקי מעלמא אמאי ודאי אין להם מנחם, תו והנה דמעת העשוקים ההוא דמעה דלהון בההוא
עלמא דקא מגינין על חייא דתנן אתר אית מתתקנא לון בההוא עלמא דאפילו צדיקים גמורים לא
יכלין לקיימא תמן וקודשא בריך הוא רחים לון ואתדבק בהו ואתקין בהו מתיבתא עלאה דיליה,
ועלייהו כתיב (תהלים ח) מפי עוללים ויונקים יסדת עז, ומאי תועלתא עבדין תמן ואמאי סלקין
תמן דכתיב (שם) למען צורריך להשבית אויב ומתנקם ". תרגום: "והנה דמעת העשוקים" אלה הם
שמותים בחיק אימותם (מיתת עריסה). אלה גורמים להורדת דמעות לכל בני העולם, שהרי אין לך דמעות
היורדות כדמעות אלו. שכל בני העולם תוהים ואומרים, דיני הקב"ה אמת ורק בדרך אמת הם, אלו מסכנים
שלא חטאו למה מתו? היכן דין אמת שעושה אדון העולם ? אם בחטא אבותם הסתלקו מדוע? ודאי שאין להם
מנחם. עוד יש לפרש, "והנה דמעת העשוקים" אותה דמעה שלהם שהם מורידים בעולם העליון מגינה על
החיים, שהרי למדנו שמקום מוכן יש להם שאפילו צדיקים גמורים לא יכולים לעמוד שם. והקב"ה אוהבם
ודבק בהם ומתקין להם ישיבה עליונה שלו ועליהם נאמר "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז". ומה תועלת עושים

צורריך להשבית אויב קלי' ומתנקם ר"ת לא"ו משמות עב⁵²: (ד) כי אראה ס"ת מיה משמות עב שמיד תפארת מעשי אצבעתיך ירח מלכות וכוכבים יסוד אשר בינה כוננתה: (ה) מה אנוש⁵³ תפארת כי תזכרנו תפארת ובן אדם מלכות כי תפקדנו מלכות: (ו) ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד מלכות והדר נצח תעטרהו כח"ב: (ז) תמשילהו במעשי ידיך כל שתה תחת רגליו: (ח) צנה ואלפים כלם וגם בהמות⁵⁴ מלכות שדי יסוד: (ט) צפור יסוד שמים תפארת ודגי יסוד הים מלכות עבר ארחות ימים מלכות ובינה: (י) יהוה אדנינו תו"מ מה תפארת אדיר גבורה שמך מלכות בכל יסוד הארץ מלכות:

פרק ט

א לַמִּנְצָה עַל־מֹת לִבִּן מִזְמוֹר לְדָוִד: ב
אוֹדָה יְהוָה בְּכָל־לִבִּי אֶסְפָּרָה כָּל־
נִפְלְאוֹתֶיךָ: ג אֲשַׁמְּזָה וְאֶעֱלָצָה בָּךְ

שם ומדוע עולים לשם "להשבית אויב ומתנקם" יש בהם כח לבטל ולהכניע הקליפות.

⁵² כתב בספר "בן בית" להשבית אויב ומתנקם ר"ת לא"ו. והוא שם 11 משמות ע"ב. כפי שכתוב בזוהר חלק א דף קח עמוד ב: "ואלין אינון דנפקי מן ויסע ויבא ויט: וה' יל"י ס"ט על"ם מה"ש לל"ה אכ"א כה"ת הז"י אל"ד לא"ו הה"ע, חלק ראשון. יל"ל מ"ה הר"י הק"ם לא"ו כל"י לר"ו פה"ל גל"ך יל"י מל"ה חה"ו, חלק שני. נת"ה הא"א יר"ת שא"ה רל"י אר"ם לכ"ב וש"ר יח"ו לה"ח כו"ק מנ"ד, חלק שלישי. אנ"י חע"ם רה"ע יל"ז הה"ה מל"ך ור"ל יל"ה סא"ל ער"י עש"ל מל"ה, חלק רביעי. וה' דנ"י הח"ש עמ"ם ננ"א נל"ת מב"ה פו"י נמ"מ יל"ל הר"ח מצ"ר, חלק חמישי. ומ"ב יה"ה ענ"ו מח"י דמ"ב מנ"ק אי"ע חב"ו רא"ה יב"ם הי"י מו"ם, חלק ששי.
ב ש כ מ ל ו

⁵³ כתב בספר "קהלות יעקב" ערך אנוש - אנוש הוא המדרגה הפחותה כמאמרם ז"ל. ונ"ל שרומז על מוחין דקטנות שהם ג"פ אלקים דיודין כמ"ש הרב בכוונת שס"ה מנים דקטנות ולבושיהן קס"א קנ"א קמ"ג ע"ה גימ' אלף שנו גימ' אנוש. א דאנוש אלף ושנו הן אותיות נוש דאנוש. וז"ש "ויחי אדם ויולד שת ושת הוליד אנוש אז הוחל לקרא בשם ד'. כי שת הוא ו"ק רומז לז"א כשאין לו מוחין כלל. רק בחינת ו"ק ואח"כ הוליד מוחין דקטנות והוא סוד אנוש. ואח"כ הוחל לקרא בשם ד' סוד מוחין דגדלות שה"ס הויות והם שלוש מוחין בכל אחד הויה, וזהו "בשם" ר"ת בכלי שלוש מוחין עי"ש.

⁵⁴ זוהר כרך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רמ עמוד ב "אית בהמה דרביעא על אלף טורין ואלף טורין אכלת בכל יומא וכלהו אקרון בהמות בהרדי אלף" הסביר זאת המק"מ שזאת מלכות דאצילות שיש בה שם ב"ן גימ' בהמה היורדת לכתר דבריא שיש בו ב שמות א"ל שד"י שבמילואם עולים לגימ' אלף.

⁵⁵ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: למנצח על מות לבן דע כי ע"י שאמר לבן לאליעזר "בא ברוך ה' למה תעמוד בחוץ" זכה שע"י יצא מכלל ארור ונכנס בברוך וזכה בזה בשביל לבן וז"ס מארז"ל למנצח על מות לבן שהוא לבן וזכה לבן שייסדו לו מזמור באותו זכות שעשה עם אליעזר:

אֹמְרָה שְׁמָךְ עֲלִיּוֹן: ד בְּשׁוּב-אֹיְבֵי אֲזוּזֹר
יִכְשְׁלוּ וַיֵּאבְדּוּ מִפְּנֶיךָ: ה כִּי-עָשִׂיתָ
מִשְׁפָּטִי וְדִינִי יִשְׁבֹּת לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צֶדֶק: ו
זָעַרְתָּ גּוֹיִם אֲבִדְתָּ רָשָׁע שָׁמָּה מוֹזִיתָ
לְעוֹלָם וָעֶד: ז הָאֹיֵב תִּמּוּ זָרָבוֹת לִנְצוֹז
וְעָרִים נְתַשְׁתָּ אָבֵד זְכָרָם הִבֹּהֶה: זז וַיְהִי
לְעוֹלָם יֵשֵׁב כּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כִּסֵּאוֹ: ט וְהוּא
יִשְׁפֹּט-תֵּבֵל בְּצֶדֶק יָדִין לְאֻמִּים
בְּמִישְׁרִים: י וַיְהִי יְהוָה מִשְׁגָּב לְדָךְ מִשְׁגָּב
לְעֵתוֹת בַּצָּרָה: יא וַיִּבְטְחוּ בָךְ יוֹדְעֵי שְׁמָךְ
כִּי לֹא-עֲזָבְתָּ דְרָשֶׁיךָ יְהוָה: יב וַיֹּמְרוּ
לִיהוָה יֵשֵׁב צִיּוֹן הַגִּידוּ בָּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו:
יג כִּי-דִרְשׁ דְּבָרִים אֹתָם זָכַר לֹא-שָׁכַח
צַעֲקַת עֲנָוִים: יד וַיִּזְנֶנִי יְהוָה רָאָה עֲנִי
מִשְׁנָאִי מְרוֹמָמִי מִשְׁעָרֵי מוֹת: טו לְמַעַן
אֲסַפְּרָה כָּל-תְּהִלָּתֶיךָ בְּשַׁעְרֵי בַת-צִיּוֹן
אֲגִידָה בִישׁוּעָתְךָ: טז טָבְעוּ גּוֹיִם בְּשׁוֹזָת
עָשׂוּ בְּרִשְׁתּוֹ-זוֹ טָמְנוּ נִלְכְּדָה רַגְלָם: יז
נֹדַע יְהוָה מִשְׁפָּט עָשָׂה בְּפַעַל כִּפְּיוֹ

נִזְקֵשׁ רָשָׁע הַגִּיּוֹן סָלָה: יוֹז יִשׁוּבוּ רְשָׁעִים
 לִשְׂאוֹלָה כָּל-גּוֹיִם שְׂכֻזֵּי אֱלֹהִים: יֵט כִּי
 לֹא לִנְצֹחוֹ יִשְׁכַּח אֲבִיוֹן תִּקְוַת עֲנִיִּים תֵּאבֹד
 לְעַד: כִּי קוֹמָה יִהְיֶה אֶל-יַעֲזֹ אֲנוּשׁ יִשְׁפֹּטוּ
 גּוֹיִם עַל-פְּנֵיהֶ: כֹּא שִׁיתָה יְהוָה מוֹרָה
 לָהֶם יֵדְעוּ גּוֹיִם אֲנוּשׁ הֵמָּה סָלָה:

פרק ט

דהע"ה מתפלל ליחד קוב"ה ושכינתיה בייחוד מושלם ע"י שפע הבינה.

(א) למנצח נצח עלמות לבן ⁵⁵מזמור לדוד: (ב) אודה מלכות יהוה תפארת בכל יסוד לבי
 בינה אספירה כל נפלאותיך כתר: (ג) אשמחה ⁵⁶ בינה ואעלצה בך בכתר אזמרה שמך
 עליון בינה: (ד) בשוב אויבי אחור יכשלו ס"ת רי"ו ויאבדו מפניך שאינם סובלים אורות דג"ר
 : (ה) כי עשית משפטי תפארת ודיני מלכות ישבת לכסא מלכות שופט צדק ⁵⁷ תו"מ: (ו):

שער הגלגולים - הקדמה לו ענין כלב בן יפונה, וענין המרגלים. דע, כי אליעזר עבד אברהם, הוא
 היה בכלל ארור כנען, ונכנס לכלל ברוך, כאשר אמר לו לבן בא ברוך ה', כמ"ש חז"ל ולפי שזכה לבן
 למעלה זו, להוציאו מכלל ארור, לכן נתקן גם הוא, ונתגלגל בנבל הכרמלי, ושניהם גלגולי בלעם,
 כמבואר אצלנו וז"ש ז"ל למנצח על מות לב"ן, הוא נבל והנה לולי שלמעלה לא נתקיימה ברכת
 לבן לאליעזר, לא נכתבה בתורת ה' אמת, ומהכרח זה קיימו רז"ל מדרש זה, שיצא מכלל ארור וגו'.
 ולפי שלבן גרם לאליעזר שיתוקן, ויתגלגל בכלב בן יפונה, לכן נקרא בן יפונה, בנו של לבן, שכתוב
 בו ואנכי פניתי הבית לאליעזר, כי כבנו יחשב, כיון שהכניסו לכלל ברוך, ונתקן ונתגלגל בכלב ע"י
 ברכתו, כי כלב בן מצרון היה, ולא בן יפונה, כי מחמת קושיא זו ארז"ל גם כן בו דרשה אחרת בן
 שפנה מעצת מרגלים. ואמנם בחינת כלב היא שם ההוי"ה דהה"ן, שהיא בן והיא בגימטריא כל"ב,
 וכבר הודעתך כי הוי"ה זו, תורה על מציאות ההוא רוחא דדכורא דעייל בנוקבא, לעורר בה בחי'
 מ"ן, ושם זה מורה על הנקבה בהיותה אחור באחור עם הזכר כנודע:

⁵⁶ זוהר כרך א (בראשית) פרשת ויצא דף קנד עמוד א "אם הבנים שמחה דא יובלא דכל חידו וכל
 חדוה דכלהו עלמן ביה תליין". מכאן שהשמחה בבינה וכך הפירוש ברוב מאמרי הזוהר.

⁵⁷ כלומר שופט היינו תפארת וצדק היינו מלכות. וכן כתב רבינו הארי הקדוש בספרו "צדיק יסוד
 עולם" על ספר מגילת רות על הפסוק "ויהי בימי שפוט השופטים" שכל ספירה היא שופט אך
 התפארת התיחדה בעיקר לכינוי שופט.

⁵⁸ כתב בספר "בן בית" דף ו ע"ב "שם מחית לעולם ועד" ר"ת שלום. כשמחה שמם של הרשעים
 אז יש שלום לצדיקים.

גערט גוים אבדת רשע שמם מחית לעולם ועד⁵⁸ (ז) האויב תמו חרבות לנצח וערים נתשת אבד זכרם המה: (ח) ויהוה תו"מ לעולם ישב⁵⁹ כונן מחבר ומשפיע תדיר למשפט⁶⁰ בינה ותפארת כסאו⁶¹ תו"מ (ט) והוא ישפט תבל⁶² מלכות בצדק מלכות ידן לאמים במישרים⁶³ נו"ה ס"ת נמם משמות עב: (י) ויהי יהוה תפארת ס"ת מיה משמות עב משגב לדך יסוד משגב לעתות בצרה: (יא) ויבטחו יסוד בך יודעי דעת שמך מלכות כי לא עזבת דרשיך יהוה תפארת ס"ת כה"ת משמות ע"ב: (יב) זמרו ליהוה תפארת ר"ת יזל משמות עב ישב ר"ת יזל משמות עב ציון יסוד הגידו לשון המשכה בעמים עלילותיו עב: (יג) כי דרש דמים אותם זכר תפארת לא שכח צעקת עניים יסוד (עניים): (יד) חננני יסוד יהוה ס"ת מיה משמות עב תפארת ראה ס"ת יהוה משמות עב עניי משנאי ס"ת היי משמות עב מרוממי ר"ת עמם משמות עב משערי ס"ת מ" משמות עב מות: (טו) למען אספרה כל יסוד תהליך בינה בשערי בת ציון מלכות אגילה בישועתך מלכות: (טז) טבעו גוים בשחת עשו ע"ב ברשת ע"ב זו טמנו נלכדה רגלם: (יז) נודע דעת יהוה תפארת משפט תפארת עשה בפעל כפיו נוקש רשע הגיון סלה: (יח) ישובו רשעים לשאולה⁶⁴ גיהנם כל גוים שכחי אלהים: (יט) כי לא לנצח

⁵⁹ כתב הרב חיים פאלאג'י זצוק"ל בספרו "החיים יודוך" דף טו ע"ב "וה' היינו הוא ובית דינו (תו"מ) יבוא לשפוט את הארץ, לעולם ישב ולא ישפוט בעמידה כי דיינים בישיבה והיינו טעמא כי כונן למשפט כסאו והוא ישפוט".

⁶⁰ למשפט קרי ביה "ל" משפט ול היינו בינה בסוד מגדל הפורח באויר. כתב בספר "בן בית" שם "כונן למשפט כסאו" גימ' תרע"ב ר"פ הו"ה אלקים. וכפי שהתבאר, משפט היינו שם הו"ה ב"ה ל היינו שם אלקים שהוא בבינה. שם אלקים יתכן בספירות בינה, גבורה ומלכות לפי הענין.

⁶¹ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת קדושים דף פה עמוד ב "ת"ח קודשא בריך הוא שוי כורסיא דדינא בשעתא דדייני יתבין, הדא הוא דכתיב (תהלים ט) כונן למשפט כסאו, ומתמן אתתקן כורסיה דקודשא בריך הוא, ומאן איהו כורסיה, אלן אינון צדק ומשפט, הדא הוא דכתיב (שם פט) צדק ומשפט מכון כסאך". צדק ומשפט אלו תו"מ.

⁶² זוהר כרך ב (שמות) פרשת בשלח דף נ עמוד א "...תבל ויושבי בה דא הוא ארעא דלתתא דאקרי תבל ואחידת בדינא (דעלמא) דלעילא הדא הוא דכתיב (תהלים ט) והוא ישפוט תבל בצדק, בין לחד בין לעמא חד בין לכל עלמא מהאי דינא הוא אתדך". ובזהר כרך ג (ויקרא) פרשת ויקרא דף י עמוד א "...והאי תבל אחידא ברקיע דלעילא ואתאחידא בשמא עלאה הדא הוא דכתיב (תהלים ט) והוא ישפוט תבל בצדק". הרי שתבל זו המלכות כשהיא מחוברת לתפארת ומתפשטת לבי"ע.

⁶³ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת אחרי מות דף נט עמוד א - "אמרו רבי יוסי "ועמים במישרים", מהו במישרים כמה דאת אמר מישרים אהבוך, לאכללא תרין כרובין דכר ונוקבא מישרים ודאי, ועל דא ועמים במישרים".

⁶⁴ זוהר - תוספתא כרך א (בראשית) פרשת נח דף סב עמוד ב "...לבתר כרוזא דבסטר צפון אכריז עלייהו ואמר (תהלים ט) ישובו רשעים לשאולה וגו', כמה חבילי טריקין אתכנשו עלייהו בארבע סטרין אשא מלהטא בגי בן הנם, תלת זמנין ביומא מתפקדן (ס"א מתוקדן).

⁶⁵ זוהר כרך ב (שמות) פרשת בשלח דף נח עמוד ב "...וברב גאונך תהרוס קמך, ר' חזקיה פתח ואמר (תהלים י) למה יי' תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה בשעתא דחובי עלמא גרמו קודשא בריך הוא סליק לעילא לעילא ובני נשא צווחין ונחתין דמעין ולית מאן דישגח עלייהו מ"ט בגין דאיהו סליק לעילא לעילא ותשובה אתמנע מנייהו כדין כתיבו ברב גאונך תהרוס קמך". וכן כתוב בזהר כרך ג (ויקרא) פרשת ויקרא דף כ עמוד ב "...מהו ושב יעקב אלא כמה דתנינן קודשא בריך הוא סליק לעילא לעילא כמה דכתיב (תהלים י) למה יי' תעמוד ברחוק ומההוא אתר רחוק, הנני מושיעך ושב יעקב לאתריה (לכורסייה) לאזדווגא בכנסת ישראל, ושקט דא יסוד, ושאנן למשרי דיוריה בה, ואין מחריד מיצחק כמה דאת אמר (בראשית כז) ויחרד יצחק חרדה גדולה... הרי שכאשר מתרבה רשע ופשע מסתלק הקב"ה ומתעלם בבינה ונוצר מצב ששואלים איפה ד' ? ולא מבינים שהסתר הפנים הוא מחמת החטא.

ישכח מלכות אביון יסוד תקות עניים ענווים כתיב תאבד לעד: (כ) קומה יהוה תפארת
אל יעז אנוש ישפטו גוים על פניך: (כא) שיתה יהוה תפארת מורה ס"ת ההה משמות עב
להם ידעו דעת גוים ס"ת מום משם עב אנוש המה סלה ג"ר:

פרק י

א לָמָּה יְהוָה תַּעֲמֹד בְּרִזְזוֹךְ תַּעֲלִים
לַעֲתוֹת בַּצָּרָה: ב בְּנִאֲוֹת רָשָׁע יִדְלַק עֲנִי
יִתְפָּשׂוּ בְּמִזְמוֹת זֶה וְזֶשְׁבוּ: ג כִּי-הִכָּל
רָשָׁע עַל-תֵּאֲוֹת נַפְשׁוֹ וּבִצֵּעַ בִּירָךְ נֶאֱמַן
יְהוָה: ד רָשָׁע כְּגִבָּה אָפוּ בַל-יִדְרֹשׁ אֵין
אֱלֹהִים כָּל-מִזְמוֹתָיו: ה יִזְחִילוּ דַרְכֵּיו
בְּכָל-עֵת מָרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ מִנְּגִדוֹ כָּל-
צוֹרְרָיו יִפְיִזוּ בָהֶם: ו אָמַר בָּלְבוּ בַל-
אָמוּט לְדָר וְדָר אֲשֶׁר לֹא-בָרַע: ז אֲכָלָה
פִּיהוּ מִלֵּא וּמִרְמוֹת וְתָךְ תַּזְזֹת לְשׁוֹנוֹ עָמַל
וְאָוֶן: ח יֵשֶׁב בְּמֵאֲרֵב זֹאצְרִים בְּמִסְתָּרִים
יִהְיֶה נָקִי עֵינָיו לִזְלָכָה יִצְפְּנוּ: ט יֶאֱרֹב
בְּמִסְתָּר כְּאֲרִיָּה בְּסֻכָּה יֶאֱרֹב לִזְזֹטוֹף עֲנִי
יִזְזֹטוֹף עֲנִי בְּמִשְׁכּוֹ בְּרִשְׁתּוֹ: י יִדְכָּה יִשְׁוֹז
וְנָפַל בְּעֻצּוֹמָיו זֹחִיל כָּאִים: יא אָמַר בָּלְבוּ
שָׁכֹחַ אֵל הַסֶּתִיר פָּנָיו בַּל-רָאָה לְנִצּוֹחַ: יב

קוֹבֵּמָה יְהוָה אֵל נֶשֶׂא יָדָךְ אֶל-תִּשְׁכּוּז
 עֲנִיִּים: יג עַל-מָה נֶאֱמַן רָשָׁע אֱלֹהִים
 אָמַר בְּלִבּוֹ לֹא תִדְרֹשׁ: יד רֵאתָה כִּי-
 אֵתָה עָמַל וְכַעַס תִּבְיֹט כִּתֵּת בְּיָדָךְ
 עָלֶיךָ יַעֲזֹב זִזְלָכָה יִתּוֹם אֵתָה הָיִיתָ עוֹזֵר:
 טו שִׁבַּר זְרוּעַ רָשָׁע וְרַע תִּדְרוֹשׁ-רָשָׁעוֹ
 בַּל-תִּמָּצָא: טז יְהוָה מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד
 אֲבָדוּ גוֹיִם מֵאֶרֶצוֹ: יז תֵּאֲוֹת עֲנִיִּים שְׂמִיעָתָה
 יְהוָה תִּכְיֵן לִבָּם תִּקְשִׁיב אָזְנָךְ: יח לִשְׁפֹט
 יִתּוֹם וְדָךְ בַּל-יִוָּסִיף עוֹד לַעֲרֹץ אֲנוּשׁ מִן-
 הָאָרֶץ:
 פֶּרֶק י

המשורר מתפלל לגילוי ההשגחה של הבורא ביתר שאת ולשבירת זרוע הרשע וגאותו.

(א) למה יהוה תפארת תעמד⁶⁵ ברחוק מהמלכות מחמת חטא בני אדם תעלים בבינה לעתות
 מלכות בצרה: (ב) בגאות רשע ס"ח ידלק⁶⁶ עני יסוד יתפשו במזמות זו חשבו: (ג) כי הלל
 רשע על תאות נפשו⁶⁷ ובצע ברך נאך ב"ן יהוה תפארת: (ד) רשע כגבה אפו בל ידרש

⁶⁶ כתב בספר "בן בית" דף ח "בגאות רשע ידלק" ר"ת רבי. ואולי כיוון הרב למאמר המובא בתיקוני זהר דף מו עמוד ב: "ובגין דא שמעו הרים את ריב ה', אלין תלת אבהן, מאי ריב דלהון, דא שכינתא, ובהפוך אתוון ר"ב איהו רב", דאיהו רבי מארץ ישראל, ועמיה איהי שכינתא ריב, והאיתנים אלין תרי תנאי, איתנ"ם בהפוך אתוון תנאי"ם, מוסדי ארץ אלין צדיק וצדק: דבר אחר שמעו הרים, מאן הרים אלין תלת נקודין דאינון סגו"ל, והאתנים אלין תרין נקודין דאינון צר", ועוד שמעו הרים מאן הרים אלין תלת נקודין תניינין דאינון שור"ק, ואיתנים אינון תרין נקודין תניינין דאינון שב"א: מאי ריב ה' דא חיר"ק, ריב ה' לעילא חול"ם, ריב ה' לתתא חיר"ק, תרי ריבות אינון על שור"ק, דאיהו (חד) צדיק קשורא דתרוייהו, (עמודא דאמצעיתא) כד איהו מתרחק מנייהו איהו ריב, וכד מתקשר בין תרוייהו איהו רבי, ואיהו שלום, ואיהו קשר, הדא הוא דכתיב ונפשו קשורה בנפשו: והיינו שבגאות הס"א שדרכו להתגאות תמיד, ידלק עני זו השכינה.

⁶⁷ כתב בספר בן ביתי שם "רשע על תאות נפשו" ר"ת תולע. כוונת הרב למאמר בשער הכוונות - דרושי תפלת השחר דרוש ג -

אין אלהים כל מזמותיו: (ה) יחילו דרכיו (דרכו) בכל יסוד ס"ת לוו משמות עב עת מלכות ע"ב מרום משפטיך תפארת ר"ת עמם משמות עב מנגדו כל צורריו יפיח בהם: (ו) אמר בלבו בל אמוט לדר ודר אשר לא ברע: (ז) אלה פיהו מלא ומרמות ותך תחת לשונו עמל ואון ר"ת תול"ע: (ח) ישב במארב חצרים במסתרים יהרג נקי עיניו לחלכה יצפנו ס"ת והו משמות עב: (ט) יארב במסתר כאריה בסכה יארב לחטוף עני יחטף עני במשכו ע"ב ברשתו: (י) ידכה ודכה כתיב ישח ונפל בעצומיו חלכאים כתיב חל כאים (יא) אמר בלבו שכח אל הסתיר ר"ת שאה משמות עב פניו בל ראה לנצח: (יב) קומה קומה גימ' קנ"א יהוה תפארת אל נשא ידך ר"ת אנ"י משם ע"ב אל תשכח ענוים עניים כתיב: (יג) על מה ס"ת מלה משמות עב נאץ רשע אלהים אמר בלבו לא תדרש: (יד) ראתה כי אתה עמל וכעס תביט לתת בידך עליך עב יעזב חלכה יתום יסוד אתה מלכות היית עוזר ר"ת גימ' פ"ו: (טו) שבר

וז"ס ענין התמיד הנאמר בו עולת תמיד כי אותיות עולת הם היפוך תולע וע"י עולת תמיד הנעשית בכל בקר היה נכנע התולע הטמא דס"א ובפסוק אל תיראי תולעת יעקב כו' ביארנו ענין התולע הזה. ואמנם ענין העולה של התמיד דע כי כל עולה היא בחי' לאה העליונה אשר בה כל בחינת הדינין והגבורות החזקות כנודע ולכן היו מקריבין כנגד' עולת תמיד כדי למתק הדינין שבה כדי שלא יגבר התולע הטמא הנז' וז"ס עולת תמיד. והנה תיבת תמיד הוא חסר יו"ד כי כתיב תמד וקרינן תמיד וכבר ידעת מ"ש בפסוק ומדת ימי מה היא כי לאה הנק' מדת שהם אותיו' תמד לפי שהיא לוקחת ד' אלפים מד' שמות אהיה שהם בגי' מדת ובענין פטום הקטורת ג"כ נודע מ"ש בזוהר פרש' ויקהל דר"ט ע"ב וז"ל ובג"כ עובדא דקטרת אצטריך לאקדמא לצלות' כו' הנה לעי' נת' עניינו כי הלא יש בו י"א סממנים שה"ס אותם אורו' המחיים את הקלי' וכונתינו בזה לסלקם מתוכם ולהעלותם למעלה וישארו הקליפות מתים וז"ס מ"ש אומרים פטום הקטרת בשחרית קודם התפילה אחר קרבן התמיד כנ"ל וגם בתפלת המנחה קודם העמידה כי כונתנו היא להעלות העולמו' ע"י התפילות לכן אנו אומרים אותו שלא יתאחזו הקליפו' ויעלו בעלי' העולמות ולכן אנו אומרים אותו קודם שני תפלות הנז' וכן בסוף תפלת שחר' אנו חוזרים ואומרים אותו כנודע והטעם הוא כדי שלא ינקו הקליפו' מן השפע היורד ונשפע לעולמות כנ"ל. אבל בתפלת ערבית אין בנו כח לעשות כך:

הענין מבואר גם כן בשער הכוונות - דרושי תפלת השחר דרוש ג - גם בפרשת עולת תמיד העשויה כו' תכין במלת עולת אל מה שנתבאר אצלנו כי יש תולעת בקדושה וה"ס פסוק אל תיראי תולעת יעקב וה"ס שם אבגית"ץ שהוא בגי' תולע כי ה"ס החסד המתגבר ומתגלה ומאיר בכל בקר ובקר כמבואר בזוהר וכבר ידעת כי שם הנזכר הוא בחסד. אמנם להיות שרשו בגבורה שהוא שם בן מ"ב אלא שהוא בבחינת החסד שבגבורות ולכן נקרא תולעת שני וכמבואר אצלנו בפסוק "ותכלת וארגמן ותולעת שני" בפרשת תרומה קל"ו ע"א. כי גוון אדום בסוד תולעת שני לפי ששרשו גבורה אבל הוא בבחינת החסד שבגבורה ולהיותו משרש הגבורות לכן נקראים ישראל על שמו תולעת יעקב לפי שהם מכלים את העכו"ם בסוד הגבורות כדמיון התולעת הרך המרקיב ומכלה את העץ הקשה והחזק. והנה כדמיון התולעת הזה שבקדושה יש כנגדו תולע א' בקלי' בס"א וגם הוא מתעורר בכל בקר לכלות את העולם ח"ו והשי"ת ברחמיו מגלה התולע שבקדושה שהוא אור החסד הנז' בסוד וישכם אברהם בבקר וז"ס ענין התמיד הנאמר בו עולת תמיד כי אותיות עולת הם היפוך תולע וע"י עולת תמיד הנעשית בכל בקר היה נכנע התולע הטמא דס"א ובפסוק אל תיראי תולעת יעקב כו' ביארנו ענין התולע הזה.

ואמנם ענין העולה של התמיד דע כי כל עולה היא בבחינת לאה העליונה אשר בה כל בחינת הדינין והגבורות החזקות כנודע ולכן היו מקריבין כנגדה עולת תמיד כדי למתק הדינין שבה כדי שלא יגבר התולע הטמא הנז' וז"ס עולת תמיד. והנה תיבת תמיד הוא חסר יו"ד כי כתיב תמד וקרינן תמיד וכבר ידעת מ"ש בפסוק ומדת ימי מה היא כי לאה הנקראת מדת שהם אותיות תמד לפי שהיא לוקחת ד' אלפים מד' שמות אהיה שהם בגי' מדת (פירוש אות אלף גימ' 111 וד"פ 111 גימ' מדת) ובענין פטום הקטורת ג"כ נודע מ"ש בזוהר פרש' ויקהל דר"ט ע"ב וז"ל ובג"כ עובדא דקטרת אצטריך לאקדמא לצלותא כו' הנה לעינינו נתבאר עניינו, כי הלא יש בו י"א סממנים שה"ס אותם אורות המחיים את הקלי' וכונתנו בזה לסלקם מתוכם ולהעלותם למעלה וישארו הקליפות מתים וז"ס מ"ש אומרים פטום הקטרת בשחרית קודם התפילה אחר קרבן התמיד כנ"ל וגם בתפלת המנחה קודם העמידה כי כונתנו היא להעלות העולמות ע"י התפילות לכן אנו אומרים אותו שלא יתאחזו הקליפות ויעלו בעלית העולמות ולכן אנו אומרים אותו קודם שני תפלות הנזכרות וכן בסוף תפלת שחרית אנו חוזרים ואומרים אותו כנודע והטעם הוא כדי שלא ינקו הקליפו' מן השפע היורד ונשפע לעולמות כנ"ל. אבל בתפלת ערבית אין בנו כח לעשות כך:

זרוע רשע ורע תדרוש רשעו בל תמצא: (טז) יהוה תפארת **מלך עולם ועד**⁶⁸ **אבדו גוים**
ר"ת גימ קל והוא ה"פ כ"ו **מארצו:** (יז) **תאות ענוים שמעת יהוה** תפארת **תכין לבם תקשיב**
אזנך: (יח) **לשפט יתום יסוד ודך יסוד בל יוסיף עוד לערץ יב"ק אנוש**⁶⁹ תפארת **מן הארץ**
מלכות :

---

⁶⁸ כתב בספר "בן ביתי" שם "יי מלך עולם ועד" גימ' 342 כמנין 6 פעמים "אל הוי'ה" 57 . שם זה מאיר בעשייה הרמוזה במילה עולם. כמו שכתב המהרח"ו ז"ל בשער הכוונות - דרושי אסרו חג דרוש ב - והנה ז"ס פסוק אל ה' ויאר לנו אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח הנה מזבח העולה הוא בעולם העשייה כי שם הוא מעשה הקרבנות כנזכר בתפילת שחרית דחול כי הקרבנות הם בעשייה ונודע כי המלכות של כל עולם מד' עולמות אב"ע איננה במקומה אבל יורדת ועומדת כל ימי החול שלא בשעת התפלה למטה בראשית העולם שלמטה ממנה.

⁶⁹ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת תזריע דף מח עמוד א "תאנא בכמה דרגין אתקרי בר נש, אדם, גבר, אנוש, איש, גדול שבכלם אדם".

⁷⁰ כתב בספר "בן ביתי" דף ח ע"ב "למנצח לדוד בד' חסיתי" עולה גימ' 516 ו"פ שם אלקים להמתיק הדין ע"י בטחון בד'. הדין נרמז בשם דוד והחסיון בד' ממתיק הדין.

פרק יא

א לַמִּנְצָה לְדָוִד בִּיהוָה זָסִיתִי אִיךָ
תֹאמְרוּ לְנַפְשִׁי נֹדִי הֶרְכָּם צָפֹר: ב כִּי
הִנֵּה הָרָשָׁעִים יִדְרֹכֹן קֶשֶׁת כּוֹנֵנוּ זֹאצָם
עַל-יָתֵר לִירוֹת בָּמוֹ-אֶפֶל לְיִשְׂרָאֵל-כֵּלָב: ג
כִּי הַנְּשָׁתוֹת יִהְיֶה צַדִּיק בְּמֶה-פָּעַל: ד
יְהוָה בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ יְהוָה בַּשָּׁמַיִם כִּסֵּאוֹ
עֵינָיו יִזְוֹזוּ עַפְעָפִיו יִבְזָזוּ בְּנֵי אָדָם: ה יְהוָה
צַדִּיק יִבְזָז וְרָשָׁע וְאֱהָב זֹמָם שִׁנְאָה
נַפְשׁוֹ: ו יִמָּטֵר עַל-רָשָׁעִים פְּזִיזִים אֵשׁ
וְגַפְרִית וְרוּחוֹ זֹלַעְפוֹת מְנַת כּוֹסִם: ז כִּי-
צַדִּיק יְהוָה צְדָקוֹת אֱהָב יִשָּׁר יִזְוֹזוּ פְּנֵימוֹ:

פרק יא

המשורר מתאר את המאבק בין הקדושה והפך הקדושה ומיחל למחיקת הכשע מהעולם.

(א) למנצח נצח גובר על הוד ומושפע ל **לדוד** מלכות **ביהוה** תפארת חסיתי⁷⁰ איך תאמרו
לנפשי מלכות נודו כתיב **נודי הרכם צפור**⁷¹ תפארת: (ב) **כי הנה הרשעים ידרכון קשת**⁷²

⁷¹ ציפור זו המלכות בסוד "גם ציפור מצאה בית (מלכות) ודרור (בינה) קן לה". היינו שהרשעים גורמים למלכות שזו השכינה הנקראת נפש לנדוד לתפארת הנקראת הר.

⁷² זוהר כרך ג (במדבר) פרשת בלק דף קצט עמוד ב
"ודוד מלכא אמר (תהלים יא) כי הנה הרשעים ידרכון קשת כוננו וגו', ואף על גב דהאי קרא הא אוקמוה על שבנא ויואח ממנן דחזקיה אתמר אבל האי קרא על סמא"ל וסיעתיה אוף הכי אתמר דכל עובדוי ועיטוי על ישראל נינהו, בלק ובלעם ההוא ארח ממש נקטו והא אתמר דחבורא בישא עבדו, אמרו עמל"ק ע"ם ל"ק עמא דלקא לון כחויא דמחי בזנבא דיליה הא אנן יתיר, בל"ק ב"א ל"ק, אתא מאן דלקי לון כרעותיה, בלע"ם ב"ל ע"ם, לית עמא ולית רעיא, שמא דילן גרים לשיצאה לון ולאעקרא להו מעלמא וקודשא בריך הוא חשיב בגוונא אחרא שמיהון בבלק ב"ל בבלעם ב"ל

מלכות **כוננו חצם יסוד על יתר לירות במו אפל לישרי לב** בינה: (ג) **כי השתות** מלכות **יהרסון צדיק יסוד מה פעל**⁷³: (ד) **יהוה תפארת בהיכל מלכות קדשו יב"ק יהוה תפארת בשמים תפארת כסאו**⁷⁴ **עיניו חג"ת יחזו עפעפיו נ"ה יבחנו בני אדם**⁷⁵ מלכות: (ה) **יהוה צדיק יסוד יבחן ורשע ואהב יב"ק חמס שנאה נפשו: (ו) ימטר על רשעים פחים אש וגפרית ורוח ורוח גימ' ב"פ יב"ק עם ד אותיות זלעפות מנת כוסם: (ז) כי צדיק יסוד יהוה**⁷⁶ תפארת **צדקות נ"ה אהב ישר**⁷⁷ יסוד **יחזו פנימו**⁷⁹ כתר :

הא (בראשית כה א) בלב"ל מה אתוון אשתארו עמ"ק בלבל עמקא דמחשבה דלהון דלא ישלטון בעלמא, ולא ישתארון בעלמא."

⁷³ פסוקים ב ג מראים כיצד הקילקול מתחיל במלכות ומתגבר ופוגע בתפארת ומבקש אף לפגוע בבינה. וידוע שזו מפלתו כשפוגע בבינה כמתואר בפסוקים ד-ו. פסוק ז מתאר מצב של גמר תיקון העולם בו יהיה ד' אחד ושמו אחד ויהיה גילוי של עתיקא קדישא לעיני כל.

⁷⁴ זוהר כרך ב (שמות) פרשת פקודי דף רמא עמוד א "...ת"ח השמים כסאי דא רקיעא דיעקב שריא ביה דאיהו דיוקנא עלאה לכרסיא (ס"א כורסיא עילאה לדיוקנא) עלאה קדישא, והארץ הדום רגלי דא רקיעא דדוד מלכא שריא ביה."

⁷⁵ אדם זו ספירת התפארת שבה שם מ"ה העולה אדם. בני אדם זו המלכות.

⁷⁶ כתב רבינו המהרש"ו ז"ל בשער הפסוקים וז"ל "אמרו בזוהר (מדרש הנעלם פרשת וירא דף קיא:) כי הס"א כל מה שהאדם מתקרב אליו ואוהבו, הוא נעשה שונאו, ומבקש להמיתו. ובמתק שפתיו פורש רשת לרגליו וכו'. אמנם הקב"ה הוא צדיק וצדקות אהב ואוהב כל הבא לחסות תחת כנפיו. ובדרך הסוד ירצה: צדיק ד' הוא היסוד, צדקות אהב הם נ"ה ..ועי"כ ישר יחזו פנימו כי זר"ן יהיו פב"פ ביושר. אמר שמואל ויטאל : נקראים צדקות להיותם גם הם תרין ביעין, ואז יהיה הזיווג ביושר פב"פ."

⁷⁷ זוהר כרך ב (שמות) פרשת כי תשא דף קצד עמוד א "...פתח ר"ש ואמר (תהלים יא) **כי צדיק יי' צדקות אהב ישר יחזו פנימו** האי קרא אמרו ביה חברייא מה דאמרו אבל כי צדיק יי', צדיק הוא ושמיא צדיק ובגין כך צדקות אהב, ישר, ואיהו ישר כמה דאת אמר (דברים לב) צדיק וישר.."

⁷⁸ זוהר כרך ב (שמות) פרשת בשלח דף ס עמוד ב "והישר בעיניו תעשה דא צדיק."

⁷⁹ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת ויקרא דף טו עמוד א "...א"ל ר' אלעזר בריה אי הכי ישר יחזה פנימו מבעי ליה או ישרים יחזו, מאי ישר יחזו ? א"ל רזא עלאה דאינון (קל"ב) ימי קדם דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין וימי עולם דזעיר אנפין דאינון אקרון פנימו (דאינון) חמאן בארץ מישר מה דאצטריך למחמי, דתאנא בשעתא דקודשא בריך הוא אשגח בעלמא וחמא דמתכשרן עובדיהון דבני נשא לתתא אתגלייא עתיקא קדישא בזעיר אנפין ומסתכלן כל אינון אנפין באנפין סתימין ומתברכן כלהו מ"ט מתברכן משום דמסתכלן אלן באלין בארץ מישר דלא סטו לימינא ולשמאלא הדא הוא דכתיב ישר יחזו פנימו ומתברכן כלהו ומשקיין דא לדא עד דאתברכן כלהו עלמיא ומשתכחי כלהו עלמין כחד וכדין אתקרי (זכריה יד) יי' אחד ושמו אחד."

פרק יב

א לַמִּנְצֹחַ עַל-הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר קְדוּד: ב
הוֹשִׁיעָה יְהוָה כִּי-גָמַר זֶזְסִיד כִּי-פָסוּ
אֲמוֹנִים מִבְּנֵי אָדָם: ג שׁוּא יִדְבְּרוּ אִישׁ
אֶת-רֵעֵהוּ שִׁפְתַּי זִלְקוֹת בְּלֵב וְלֵב יִדְבְּרוּ:
ד יִכָּרֵת יְהוָה כָּל-שִׁפְתָי זִלְקוֹת לָשׁוֹן
בְּדַבָּרַת גְּדֻלּוֹת: ה אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלַשְׁנָנוּ
נִגְבִּיר שִׁפְתֵינוּ אֲתֵנוּ מִי אֲדוֹן לָנוּ: ו מַשְׁדֵּ
עֲנִיִּים מֵאֲנִקַּת אֲבִיוִּנִים עֲתָה אֶקוּם יֹאמַר
יְהוָה אֲשִׁית בְּיַשַׁע יָפִיז לֹ: ז אֲמַרְוֹת יְהוָה
אֲמַרְוֹת טְהָרוֹת כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל לְאָרֶץ
בְּזִקָּה שִׁבְעָתִים: זז אֲתָה-יְהוָה תִּשְׁמְרֵם
תִּצְרְנוּ מִן-הַדּוֹר זו לְעוֹלָם: ט סָבִיב
רָשָׁעִים יִתְהַלְכוּן כָּרֵם זְלוֹת לִבִּי אָדָם:

פרק יב

גם במזמור זה המשורר מתאר את המאבק בין הקדושה והפך הקדושה ומיחל למחיקת הרשע מהעולם. הוא רואה כיצד הטוב נגמר, גמר חסיד, הקלקול מתגבר ועולה. בפסוק ה מתוארת דרך הקלקול. ראשית נפגמת המלכות אחריה היסוד משם לנו"ה עד שהרשע רוצה לכבוש את הבינה. כאן יש התערבות של המאציל למיגור הרשע. המשורר מסיים בנימת תקווה להפרדה בין הצדיקים והרשעים שישארו סביב.

(א) **למנצח נצח על השמינית** הוד ⁸⁰ **מזמור** מלכות מה **לדוד** מלכות : (ב) **הושיעה** מלכות ר"ת מלה משמות עב **יהוה** תפארת **כי גמר חסיד חסד כי פסו אמונים** גמר חסיד כי פסו אמונים ר"ת גימ' שם יב"ק **מבני אדם** גימ' שם מ"ב : (ג) **שוא ידברו איש את רעהו שפת חלקות בלב ולב** ר"ת חבו משמות עב **ידברו** : (ד) **יכרת יהוה תפארת יי משמות עב כל יסוד שפתי נו"ה חלקות לשון יסוד מדברת גדלות** : (ה) **אשר אמרו מלכות ללשוננו** ⁸¹ יסוד **נגביר** ⁸² **שפתינו נו"ה אתנו** ⁸³ תו"מ **מי בינה אדון לנו** : (ו) **משד עניים יסוד ומלכות מאנקת** שם אנקת"ם **אביונים** ר"ת שם קנ"א ⁸⁴ **עתה אקום** ר"ת שם ע"ב **יאמר יהוה אשית** ר"ת גימ' שם אהי"ה **בישע יפיח לו יאמר** וכו' ר"ת שם ס"ג. בישע יפיח לו ר"ת גימ' מ"ב. : (ז) **אמרות יהוה תו"מ אמרות טהרות תו"מ כסף** חסד **צורף בעליל כסף צורף בעליל** שם יב"ק **לארץ** מלכות **מזקק שבעתים** ר"ת שלם היא ה מלכות : (ח) **אתה יהוה תו"מ תשמרם** מלכות **תצרנו מן הדור** ר"ת שם מ"ה **זו לעולם** מלכות : (ט) **סביב** ס"ת ומב משמות עב **רשעים יתהלכון** ⁸⁵ **כרם זלות מלכות** ⁸⁶ **לבני אדם** :

⁸¹ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו, רז"ל אמרו כי ב' חומות יש ללשון שינים ושפתים ועכ"ז אינו מועיל להם כי החומות נמסרו בבחירתנו כי הלא אע"פ שאין אנו יכולים להסיר השינים ממקומם או לנענעם עכ"ז ללשוננו נגביר את הלשון על חומות השינים ונוכל לדבר מה שנרצה ולז"א נגביר שפתינו אתנו בבחירתנו הם ואנו יכולים לנענעם כפי בחירתנו אל טוב ואל רע וא"כ מי אדון לנו כי אפי' החומות בידינו נתנו:

⁸² זוהר כרך ג (במדבר) פרשת שלח לך דף קסא עמוד א .. אמר ר' שמעון ועל כלא מחל קודשא בריך הוא בר מן לישנא בישא בגין דכתיב (תהלים יב) אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו.

⁸³ כתב המהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים דף רמג וז"ל "אמרו רז"ל (ערכין דף יז) : ראה כוחו של לשון שנתונה בין שתי חומות , אחת פנימית של עצם , שהם השיניים והחיצונה של בשר והם השפתיים. ועכ"ז היא מתגברת בלשון הרע. וז"ש הפסוק כי הדוברים לשון הרע אומרים רצוננו להגביר לשוננו , ולהוציאה מחוץ לחומות השיניים, כי הבחירה בידינו. וגם החומה החיצונה שהם השפתיים אתנו הם ומסורים בבחירתנו ואם כן מי אדון לנו לשלוט על לשוננו ולהסיר בחירתנו?"

⁸⁴ זוהר - רעיא מהימנא כרך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רלב עמוד א ..דהכי אוקמוה ושט דומה לעלמא דין דביה אכילה ושתייה קנה דומה לעלמא דאתי דלית ביה אכילה ושתייה ולבתר דשט ו' מן ושט ברבוי אכילה דגזל, אתארך ואתעביד שטן, ומאן גרים דא (במדבר יא) שטו העם ולקטו שטותא דלהון דאתערבו בערב רב שטיין דתאוו דלהון אכילה ושתייה דגזל וחמס (תהלים יב) דשוד עניים ואנקת אביונים בנון כפופה שטיין דאכלין בלא טחינה מה כתיב בהו (במדבר יא) הבשר עודנו בין שיניהם טרם יכרת ואף יי' חרה בעם אתפשט ו' דשטו איהו דרוחיה כפוף ואיהו נ' ודא גרם דאתפשט שטן באכילה ושתייה.

⁸⁵ זוהר חלק א דף קו עמוד ב אמר רבי יצחק, כשם שברא קודשא בריך הוא גן עדן בארץ, כך ברא גיהנם בארץ, וכשם שברא גן עדן למעלה, כך ברא גיהנם למעלה, גן עדן בארץ, דכתיב (בראשית ב ח) ויטע יהו"ה אלהי"ם גן בעדן וגו', גיהנם בארץ, דכתיב (איוב י כב) ארץ עיפחה כמו אופל וגו', גן עדן למעלה, דכתיב (ש"א כה כט) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך, וכתיב (קהלת יב ז) והרוח תשוב אל האלהי"ם אשר נתנה, גיהנם למעלה, דכתיב ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. גן עדן למטה כדאמרן, גן עדן למעלה לנשמתן של צדיקים גמורים, להיות נזונים מאור הגדול של מעלה, גיהנם למטה לאותם הרשעים (דישראל) שלא קבלו ברית מילה, ולא האמינו בהקדוש ברוך הוא ודתו, ולא שמרו שבת, ואלו הם עכו"ם שנדונים באש, שנאמר (יחזקאל טו ז) מהאש יצאו והאש תאכלם וגו', וכתיב (ישעיה סו כד) ויצאו וראו בפגרי האנשים וגו', גיהנם למעלה, לאותם פושעי ישראל שעברו על מצות התורה, ולא חזרו בתשובה, שדוחים אותם לחוץ, עד שיקבלו עונשם, והולכים וסובבים כל העולם, שנאמר (תהלים יב ט) **סביב רשעים יתהלכון**, ושם נדונים שנים עשר חדש, לאחר כן מדורם עם אותם שקבלו עונשם במותם.

ספר חסד לאברהם - מעין ד - נהר לד

נהר לד - לבאר מה שאמרו רבותינו ז"ל המורה חטא בנשמה קודם בואה לעולם: ענין זה המורה חטא בנשמה קודם בואה לעולם כדפי' בזוהר אחרי מות ובזוהר שיר השירים, הוא מן הדברים הקשים, שכיון שאין שם יצר הרע היאך יצדק שם חטא ועון, ומה גם בהתרחקות מאת

פרק יג

א לִמְנִיצוֹ מִזְמוֹר לְדָוִד: ב עַד-אָנָּה יְהוָה
תִּשְׁכַּחֲנִי נִצּוֹז עַד-אָנָּה תִּסְתִּיר אֶת-פָּנֶיךָ
מִמֶּנִּי: ג עַד-אָנָּה אֲשִׁית עֲצוֹת בְּנִפְשִׁי יָגוֹן
בְּלִבִּי יוֹמָם עַד-אָנָּה יָרוֹם אִיְבִי עָלַי: ד
הִבִּיטָה עֵינַי יְהוָה אֱלֹהֵי הָאֲיָרָה עֵינַי כֵּן-
אֵישָׁן הַבָּמוֹת: ה כֵּן-יֹאמַר אִיְבִי יִכְלֹתִיו צָרִי
יִגְיִלוּ כִּי אָמוּט: ו וְאֲנִי בִּזְזֻסֶּךָ בְּטוֹזוֹתִי
יִגַּל לִבִּי בִּישׁוּעָתְךָ אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי גָבַל
עָלַי:

פרק יג

דהע"ה פונה אל ד' שתפילתו תתקבל, קרנו תרום וקרן אויביו תדעך.

פני השכינה והיותם נמשכים אחר הקליפה הסובבסת סביב גן עדן כאמרו סביב רשעים יתהלכון וכו'.

ספר שערי הלשם חלק ב - סימן יד - משנת חוכמת האמת

הקליפה היא שוכנת תמיד סביב להחיצונית דהקדושה לינק ממנה. ובסוד סביב רשעים יתהלכון.

⁸⁶ רמז במדרש ויקרא רבה (וילנא) פרשה לב ד"ה א ויצא בן ..ואמרת ביום ההוא אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך באומות העולם ותנחמני מהם אימתי כרום זלות לכשירומם הקב"ה כרם בזוי בעולמו אין כרמו של הקב"ה אלא ישראל שנאמר (שם /ישעיהו/ ה) כי כרם ה' צבאות בית ישראל ואיש יהודה נטע שעשועיו". וכן מפורש יותר בזוהר - סתרי תורה כרך א (בראשית) פרשת וירא דף קח עמוד א "... ווי מאן דאערע ביה חגיר חרצין (ס"א חרבין) איהו חרבא שננא בידיה לא חייס על טב ועל ביש דהא (ס"א פסקא) פתקא דאנון שבעין ברשו דאתאחיד ההוא סטרא דשמיא נחית בידא שמאלא בכמה דינין אתהפך בכמה גוונים הפוך בכל יומא איהו אקרי כרום זלות דמתקנא לגבי בני אדם, כל גוונים דכלי זעמו דקודשא בריך הוא ביה אתחזיין ואנון יתבין ברומי דעלמא ובני נשא בסכלותא דלהון לא משגחי בהון גפרית ואש התוכא דמיא ואשא דמתהתכי מן שמיא אתאחדו דא בדא ונחת על סדום, ווי לחייביא דלא משגיחין על יקרא דמאריהון."

(א) למנצח נצח מזמור מלכות לדוד: (ב) עד אנה יהוה תפארת תשכחני נצח נצח עד אנה תסתיר את פניך ממני: (ג) עד אנה אשית ע"ב עצות נו"ה בנפשי ⁸⁷ ע"ב מלכות יגון ⁸⁸ יסוד בלבבי יומם ⁸⁹ עד אנה ירום איבי עלי: (ד) הביטה תוד ענני יהוה תפארת אלהי פ"ו האירה פ"ו עיני פ"ו פן גימ' ה"פ כ"ו אישן ⁹⁰ קנ"א המות פ"ו: (ה) פן יאמר איבי יכלתיו צ"א צרי יגילו כי אמוט: (ו) ואני תו"מ בחסדך תוד בטחתי יסוד יגל לבי ס"ת יל"י בישועתך מלכות ⁹¹ אשירה ליהוה כי גמל גימ' סג עלי ס"ת יל"י ר"ת ג"ע שם ס"ג עם י אותיותיו:

פרק יד

א לַמִּנְצָחִים לְדָוִד אָמַר נָכַל בְּלִבּוֹ אֵין
אֱלֹהִים הַשְׁזִיזוּתוֹ הִתְעִיבוּ עֲלֵיכָה אֵין
עֲשֵׂה-טוֹב: ב יְהוָה מִשְׁבִּימִים הַשְׁקִיף עַל-
בְּנֵי-אָדָם לִרְאוֹת הַיֵּשׁ מִשְׁכִּיל דֶּרֶשׁ אֶת-
אֱלֹהִים: ג הַכֹּל סָר יִזְדָּרוּ נֶאֱלָזוּ אֵין
עֲשֵׂה-טוֹב אֵין גַּם-אֶזְזָד: ד הֵלֹא יָדְעוּ
כָּל-פְּעֻלֵי אֶן אֲכִלִי עַמִּי אֲכָלוּ לָזֶם יְהוָה
לֹא קָרְאוּ: ה שָׁם פִּזְדוּ פִזְדוּ כִי-אֱלֹהִים

⁸⁸ נ"ל בס"ד יגון גימ' אביון כינוי ליסוד.

⁸⁹ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת אמור דף קג עמוד ב "...יומם דא הוא עננא דאהרן דאקרי יומם דכתיב (תהלים מב) יומם יצוה יי' חסדו עננא חד נטיל עמיה חמש אחרנין ואינון שית."

⁹⁰ כתב בספר "בן בית" דף י "האירה עיני פן אישן - זאת נאמר לבינה אמא עילאה שהיא ממשיך המוחין לצורך הייחוד הקדוש וזו האירה עיני שהם תרין יסודות צדיקים הנקראים עינים כנודע. מסוד שתמר הצדקת יושבת בפתח עינים וע"י המוחין שתמשיך בינה מאירים עינים ומתיחדים ואז הצדיק נקרא חי ואם לאו ח"ו "פן אישן המות" שלא יהיו בהם אלא אבר מת בלי שום יוחד כנודע.

⁹¹ "ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך" ר"ת גימ' ב"ן הרומז למלכות.

⁹² שם אלקים יכול להתפרש כבינה, גבורה ומלכות לפי הענין. הבינה הינה שורש הגבורות, הגבורה הם הגבורות עצמן ונקראות בזוהר "פחד יצחק". המלכות נקראת אלקים כאשר היא פועלת את הדין למטה.

בְּדוֹר צַדִּיק: וְעֵצָה-עָנִי תְּבִישׁוּ כִּי יְהוָה מִזִּסְהוּ: זְמִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יִשְׁוֹעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה שְׁבוֹת עַמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמְוּ יִשְׂרָאֵל:

פרק יד

דהע"ה מלמד אותנו כי התנהגות קלוקלת ושאננה מביאה בסופה לפחד ולחזרה בתשובה.

(א) למנצח נצח לדוד מלכות אמר נבל בלבו בן אין אלהים השחיתו התעיבו עלילה ר"ת ההע משמות עב אין עשה טוב: (ב) יהוה תפארת משמים תפארת השקיף על בני אדם מלכות לראות היש משכיל יסוד מה דרש את אלהים⁹² מלכות : (ג) הכל סר 93 שפנע הבינה הסתלק יחדו נאלחו ובנין תו"מ נפל אין עשה מחיה ומקיים את מידת טוב⁹⁴ היסוד אין

⁹³ כתב מהרחו בשער הפסוקים דף רמ"ג וז"ל "הנה במזמור נ"ג כתיב בלשון אחר, כלו סג יחדיו נאלחו וכו'. והענין הוא במה שהודעתך בענין השופר (בשער הכוונות דרושי ראש השנה דרוש שביעי ובשער ריה"ק תקון ו בעניין נדרים ושבויות) כי שבעה הבלים הם היוצאים מהבינה אל ז"א. כי הבינה היא הויה דס"ג ובז"ת שבה שבע היות דס"ג, והמילויים שבהם הם היוצאים לחוץ, וכל מילוי ס"ג הוא בגימ' הבל כנודע. והנה שבע הבלים גימ' סר ושרשם הם ס"ג, נמצא כי הכל אחד אלא שהס"ר יוצאים מן הס"ג, שהם שורשם, והכוונה היא, כי המדבר לשון הרע שהוא הבל הפה, גורם לסלק את השבע הבלים, שהם גימ' ס"ר וגם הס"ג שהוא שורשם".

⁹⁴ ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית
דע כי מידת אל ח"י הנקראת צד"ק יסוד עומדת להסתכל ולראות ולהשקיף על בני אדם, ובראותה בני אדם שהם עוסקים בתורה ובמצוות, והם חפצים לטהר עצמם ולהתנהג בטהרה ונקיות, אזי מידת צדיק מתפשטת ומתרחבת ומתמלאת מכל מיני שפע ואצילות מלמעלה, להריק על מידת אדנ"י, כדי לתת שכר טוב לאותם המחזיקים בתורה ובמצוות ומטהרים עצמם, ונמצא כל העולם מתברך על ידי אותם הצדיקים וגם מידת אדנ"י מתברכת על ידיהם, וזהו סוד זכ"ר צד"ק לברכה'. ואם ח"ו בני אדם מטמאים עצמן ומתרחקין מן התורה ומן המצוות ועושין רשע ועוול וחמס, אזי מידת צדיק עומדת להביט ולהסתכל ולהשקיף במעשיהן וכראותה בני אדם שמטמאים עצמן, מואסים בתורה ובמצוות ועושים עוול וחמס, אזי מידת צדיק מתאספת ומתכנסת ומסתלק למעלה למעלה, ואז ייפסקו כל הצינורות וההמשכות, ונשארת מידת אדנ"י כארץ יבשה ריקנית וחסרה מכל טוב. וזהו סוד כי מפני הרעה נאסף הצד"ק (ישעיהו נז, א). ושלמה עליו השלום צווח ואמר יש צדיק אובד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו (קהלת ז, טו) והסוד הזה כולו רמוז בפסוק: "וי משמים השקיף על בני אדם לראות היש משכיל דורש את אלהים הכל סר יחדיו נאלחו אין עושה טוב אין גם אחד (תהלים יד, ג). הלא תראה היאך רמז הפסוק 'אין עושה טוב' כי כוח יש ביד התחתונים לבנות כמה עניינים למעלה, או להרוס ולהשחית, והסוד: עת לעשות לי"י הפרו תורתך (שם קיט, קכז), וכתוב: או יחזק במעוזי יעשה שלום לי יעשה לי (ישעיהו כז, ה) יהמבין זה הסוד, יבין כמה כוחו של אדם לבנות ולהרוס. ועתה בוא וראה כמה הוא כוחן של צדיקים המחזיקים בתורה ובמצוות, שיש להם כוח לחבר כל הספירות ולהטיל שלום בעליונים ובתחתונים, בהיות האדם הישר והטהור מחבר מידת צד"ק למידת צד"ק ואז נקרא יהוה אחד, ונמצא מטיל שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. נמצאו שמים וארץ אחדים על ידי אדם זה, אשרי חלקו ואשרי יולדתו, ועליו נאמר: ישמח אביך ואמך וגו' (משלי כג, כה) 'וי ואומר ישמח י"י במעשיו (תהלים קד, לא). ואם ח"ו נמצא אדם רשע וטמא ובליעל, חורש מחשבות אוון, רגלים ממהרות לרוץ לרעה, מאוס בטוב ובחור ברע, מאוס בתורה ובמצוות, בהיות מידת צד"ק עומדת להביט במעשיו הרעים, אזי המידה הנקראת צדיק מתקבצת ומתאספת למעלה, ונמצא אדנ"י

גם אחד: (ד) הלא ידעו כל פעלי און שליחי הס"א אכלי עמי המציקים לעובדי ה' אכלו לחם
מלכות יהוה תפארת לא קראו לא חיברו עם המלכות: (ה) שם⁹⁵ מלכות ללא ת"ת מביאה ל פחדו
פחד⁹⁶ גבורה, בעבודה יש לחבר כי מלכות עם אלהים גבורה בדור צדיק⁹⁷ ויסוד: (ו) אבל אותם

נשאר לבדו יבש וחסר מכל טובותיו של צדיק. ומי גרם זה? רשעו של אותו רשע, ועליו נאמר:
ונרגן מפריד אלוף (משלי טז, כח). נמצא מחריב העולם ומקלקל סדר כל הנבראים וכו'.

⁹⁵ לא קראו שם ס"ת אום משמות עב.

⁹⁶ ספר שערי אורה - השער השישי - הספירה החמישית
יש לנו להודיעך כי מידת הגבורה הזאת נקראת "פחד". והטעם, כי מידת הגבורה והממשלה אשר
שם סנהדרי גדולה ושם כמה בתי דינים, ושם כמה בתי שלהבות אש להבה, ושם כמה גרדינים
נמוסים ממונים להכות ולהעניש וליסר בכל מיני מכה ופצע וכל מיני חלאים, וכולן אש שלהבת.
ובמקום הזה יש כמה מיני אש אשר אוכלים כל מיני אשיות שבעולם ולוחכים אותן, בהיות האש
אוכלת את הקש. ולפיכך נקראת האש הגדולה, יפי ששאר כל מיני אש אשר בעולם הם קטנים
אצל האש הזאת. ולפי שהאש הזאת שורפת כל שאר מיני האש יפחדו ממנה עליונים ותחתונים,
ואפילו המלאכים העליונים נרתעים ונבהלים ונשרפין מן האש הזאת ואינן יכולין להתקרב אליה,
אך שם פחדו פחד מרוב חזקה וכוח ממשלתה. ולפי זה הדרך נקראת המידה הזאת "פחד", אשר
ממנה פוחדים המוני מעלה ומטה, זהו שאמר הכתוב: מפני פחד י"י ומהדר גאונו (ישעיהו ב, יט).
ומן האש הזאת שהיא שורפת ומכלה את הכול, והוא מקום הפחד והוא בית מצרף לרשעים
ופושעים, ומכוח שלהבת שלה נשרפין כמה חיילות, אמר הכתוב: פחדו בציון חטאים אחזה רעדה
חנפים מי יגור לנו אש אוכלה מי יגור לנו מוקדי עולם (ישעיהו לג, יד):

⁹⁷ ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית
וצריך אני לעוררך על עניין גדול ונכבד. דע כי שלושה שמות הם: צדי"ק, צד"ק, וצדק"ה. ומידת אל
ח"י יסוד נקראת צדיק; ומידת אדני מלכות נקראת צד"ק; ובהיות צדיק משפיע ברכתו בצדק, אותו
השפע והאצילות נקרא צדקה. תו"מ נמצאו שלושת שמות הללו מתאחדים כאחד:
צדיק לתת, צדק לקבל, צדקה הוא סוד המתנה והדיבוק והחיבור. ולפי סוד זה נאמר: זכר צדיק
לברכה (משלי י, ז). כלומר תפארת שהוא זכר המשפיע לצדיק שהוא יסוד מגיע אל המלכות ואז היא נקראת
ברכה בסוד כוס של ברכה ועתה יש להאיר פניך בעיקר גדול. דע כי בהיות צדי"ק משפיע ברכתו
וטובתו על צד"ק, נקראת אר"ץ החיים והיא מיטיבה לכל הנבראים; ואם חס ושלום ייפסקו
צינורות זה הצדיק, ולא יבואו אל מידת צד"ק, אז היא מתמלאת מאותן הבורות הנקראות מוות,
והיא ממיתה ועושה כל מיני מגפה והשחתה בעולם. ובהיות הצדי"ק מתחבר עם צד"ק ונותן לו
מתנה מברכותיו, אז באותו החיבור הנקרא צדק"ה מביא למידת צדק חיים תחת מוות, וזהו סוד:
וצדקה תציל ממוות (שם, ב). בוא וראה כמה היא סגולת הצדק"ה. כי כמו שהאדם עושה צדק"ה,
כך ממשיך מידת צדי"ק במידת צד"ק ומביא חיים אל העולם ומציל אותם מן המוות. ואם את
העולם הוא מציל מן המוות, כל שכן את עצמו. ולא תאמר ממיתה משונה, אלא אפילו ממיתה
עצמה. ובשעה שצדי"ק נפרד מצד"ק, ונשארת מידת צדק ריקנית, אז תקום להמית ולהשחית,
לעקור ולשרש, ומביאה על הבריות כמה מיני מיתות; מהם מיתה טבעית, ומהם מיתת מגפה,
ומהם מיתה משונה, ושאר כמה מיתות. ולפי דרך זה יש לך להתבונן כי הרוצה לירש ארץ החיים
צריך להידיבק במידת צדי"ק, כי כל הדבק במידת צדי"ק נקרא צדיק על שמו, ונוחל ארץ החיים,
ועל זה נאמר: ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ (ישעיהו ס, כא), וכבר ידעת מה שדרשו בו
חז"ל: כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ. ועתה
יש לנו לעוררך על עיקר גדול, שהוא יסוד ושורש להיות אדם יודע כמה הוא גודל כל עובר עבירה.
הנה הודענוך בספר זה כי בהיות מידת אדני"י מתמלאת מן המקור העליון הנקרא אל ח"י וצד"ק,
היא מתברכת ועומדת במלואה והיא מספקת צורך כל הנבראים, ונמצא כל העולם כולו עומד
במלואו ובשמחה ובכל מיני מעדנים ותענוגים. ולפעמים מסתלק אל ח"י ממידת אדני"י ואז היא
נשארת יבשה, ריקנית וחסרה כל טוב. ולפיכך צריך אני להודיעך היאך דבר זה אפשר להיות. דע כי
מידת אל ח"י הנקראת צדי"ק עומדת להסתכל ולראות ולהשקיף על בני אדם, ובראותה בני אדם
שהם עוסקים בתורה ובמצוות, והם חפצים לטהר עצמם ולהתנהג בטהרה ונקיות, אזי מידת צדיק
מתפשטת ומתרחבת ומתמלאת מכל מיני שפע ואצילות מלמעלה, להריק על מידת אדני"י, כדי
לתת שכר טוב לאותם המחזיקים בתורה ובמצוות ומטהרים עצמם, ונמצא כל העולם מתברך על
ידי אותם הצדיקים וגם מידת אדני"י מתברכת על ידיהם, וזהו סוד 'זכ"ר צדי"ק לברכה'. ואם ח"י
בני אדם מטמאים עצמן ומתרחקין מן התורה ומן המצוות ועושין רשע ועוול וחמס, אזי מידת
צדיק עומדת להביט ולהסתכל ולהשקיף במעשיהן וכראותה בני אדם שמתמאים עצמן, מואסים
בתורה ובמצוות ועושים עוול וחמס, אזי מידת צדיק מתאספת ומתכנסת ומסתלק למעלה למעלה,
ואז ייפסקו כל הצינורות וההמשכות, ונשארת מידת אדני"י כארץ יבשה ריקנית וחסרה מכל טוב.

אוכלי עמי שאינם חפצים בחיבור תו"מ **עצת** נו"ה **עני** יסוד **תבישו** ממעטים בערכו **כי יהוה** תפארת **מחסהו: (ז)** כאן חותם דהע"ה בתפילה **מי** בינה **יתן מציון**⁹⁸ יסוד **ישועת ישראל** מלכות **בשוב יהוה** תפארת **שבות עמו יגל יעקב** תפארת **ישמח** בינה **ישמח** עב **ישראל** תפארת **ישמח** משמות עב:

פרק טו

וזהו סוד 'כי מפני הרעה נאסף הצד"ק' (ישעיהו נז, א). ושלמה עליו השלום צווח ואמר יש צדיק אובד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו (קהלת ז, טו) והסוד הזה כולו רמזו בפסוק: 'וי משמים השקיף על בני אדם לראות היש משכיל דורש את אלהים הכל סר יחדיו נאלחו אין עושה טוב אין גם אחד (תהלים יד, ג). הלא תראה היאך רמז הפסוק 'אין עושה טוב' כי כוח יש ביד התחתונים לבנות כמה עניינים למעלה, או להרוס ולהשחית, והסוד: עת לעשות ל'י' הפרו תורתך (שם קיט, קכז), וכתוב: או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי (ישעיהו כז, ה) והמבין זה הסוד, יבין כמה כוחו של אדם לבנות ולהרוס. ועתה בוא וראה כמה הוא כוחן של צדיקים המחזיקים בתורה ובמצוות, שיש להם כוח לחבר כל הספירות ולהטיל שלום בעליונים ובתחתונים, בהיות האדם הישר והטהור מחבר מידת צד"ק למידת צד"ק ואז נקרא יהו"ה אחד, ונמצא מטיל שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. נמצאו שמים וארץ אחדים על ידי אדם זה, אשרי חלקו ואשרי יולדתו, ועליו נאמר: ישמח אביך ואמך וגו' (משלי כג, כה) 'וי ואומר ישמח ל'י' במעשיו (תהלים קד, לא). ואם ח"ו נמצא אדם רשע וטמא ובליעל, חורש מחשבות אוון, רגלים ממהרות לרוץ לרעה, מאוס בטוב ובחור ברע, מאוס בתורה ובמצוות, בהיות מידת צד"ק עומדת להביט במעשיו הרעים, אזי המידה הנקראת צדיק מתקבצת ומתאספת למעלה, ונמצא אדני נשאר לבדו יבש וחסר מכל טובותיו של צדיק. ומי גרם זה? רשעו של אותו רשע, ועליו נאמר: ונגן מפריד אלוף (משלי טז, כח). נמצא מחריב העולם ומקלקל סדר כל הנבראים, ועל זה הזהירו חז"ל במסכת קידושין פ"ק ואמרו: "לעולם יראה אדם עצמו כאילו חציו זכאי וכו'". ר"א בר"ש אומר לפי שהעולם נדון אחר רובו, עשה מצווה אחת אשריו שהכריע עצמו וכל העולם כולו לזכות. ועל דרך זה יש לך להתבונן מה שאמרו רז"ל "העולם על מה הוא עומד, על עמוד אחד שהוא צדיק, שנאמר וצדיק יסוד עולם":

⁹⁸ ספר מגלה עמוקות - אופן קנה

דצה ליכנס לארץ ישראל, שתתפשט השכינה בכל ארץ ישראל כמו שיהיה לעתיד. - סוד ככל אשר אני מראה אותך. - סוד בארון וכפורת וכרובים אין ק', שיתפשט ירושלים לעתיד ת"ת תחומי שבת:

דאיתא בס' סודי רזיא כי בארון וכפורת וכרובים אין ק', לומר כי היה ראוי קול ה' שעל ארון וכפורת וכרובים להתפשט לכל צד מבית המקדש ת"ת תחומי שבת כמנין ק', אבל לעתיד כתיב הרחיבי מקום אהלך (ישעיה נד [ד]), ויתפשט ירושלים לכל צד ת"ת תחומי שבת, ואז וימלא כבוד ה' את כל הארץ (במדבר יד כא). ועל זה בקש משה לכנס לארץ ישראל שתתפשט השכינה בכל ארץ ישראל כמו שיהיה לעתיד, ועל זה התחיל לסדר תפילתו אתה החלות להראות, ר"ת אה"ל, רצה לומר בשעת עשיית המשכן הראית לי צמצום שכינתך, וזה סוד וכל אשר אני מראה אותך (שמות כה ט), רצה לומר כשתסתכל במראה, אז תבין בצמצום השכינה כדאיתא במדרש, את גדלך שהראית לי באותו פעם שיעור קומה שלך, ואת ידך החזקה שצמצמת שכינתך, שכן "ידך החזקה" בגימטריא קט"ן, שהוא צמצום השכינה שהקטין הקדוש ברוך הוא בעצמו, וכן יד"ך קרי ביה יודך, רצה לומר שצמצום שכינתו ב'י' אמות המשכן, וחוזר ומפרש מהו היד החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה וגו', ר"ל הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך (מלכים א' ח כז), ואף על פי כן צמצמת שכינתך בארץ בין ב'י' בדי ארון, ולכן אעב"ה נ"א, ר"ל עתה אני רוצה לעשות מה שיעשה לעתיד, ואראה את הארץ, ר"ל האור של גילוי שכינה יתפשט בכל ארץ ישראל, ויהיה ההר הטוב שהוא ירושלים, יהיה שם גילוי שכינה כמו שהוא עתה בלבנון שהוא בית המקדש, שנאמר בעת ההוא יקראו לירושלים כסא ה' ולא יאמרו עוד ארון ברית ה' (ירמיה ג' [טז]), כי לא יהיה הגילוי שכינה לבד בארון כי אם בכל ירושלים. ואז השיב לו רב לך, דאיתא במדרש (שוח"ט מזמור י"ד ומובא בילקוט ואתחנן [רמז]) הרב אמר מי יתן, והתלמיד אמר מי יתן, הרב אמר מי יתן והיה לבבם וגו' (דברים ה כו), משה אמר מי יתן כל עם ה' נביאים (במדבר יא כט), ואז בא אסף ואמר מי יתן שלישי, **מי יתן מציון ישועת ישראל** (תהלים יד ז), כשיתקיים מי יתן והיה לבבם שאמר הרב, אז יתקיים מי יתן כל עם ה' נביאים שאמר התלמיד. וזה שאמר הקב"ה רב לך, כי אי אפשר שיתקיים מי יתן שלך שיהיה הגילוי שכינה כל כך גדול, עד שיתקיים מי יתן של הרב מי יתן והיה לבבם זה להם שיהיה לעתיד:

א בְּזִמּוֹר לְדוֹד יְהוָה מִי-יָגוֹר בְּאַהֲלָךְ
מִי-יִשְׁכַּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ: ב הוֹלֵךְ תַּמִּים
וּפָעַל צֶדֶק וְדִבֵּר אֱמֶת בְּלִבּוֹ: ג לֹא-
רָגַל עַל-לִשְׁנוֹ לֹא-עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה
וְזָרְפָה לֹא-נָשָׂא עַל-קֶרְבּוֹ: ד נְבוֹזָה
בְּעֵינָיו נְמָאָס וְאֶת-יְרֵאִי יְהוָה יַכְבִּד נִשְׁבַּע
לְהִרְעֹ וְלֹא יִמּוֹר: ה כִּסְפוֹ לֹא-נָתַן בְּנִשְׁךְ
וְשִׁזְזוֹד עַל-נָקִי לֹא כָקוֹז עָשָׂה-אֵלֶּה לֹא
יִמוּט לְעוֹלָם:

פרק טו

דהע"ה מונה את המידות הטובות אותם האדם צריך לסגל לעצמו כדי שיזכה להשראת השכינה בעוה"ז וחיי העולם הבא.

⁹⁹ מדרש הנעלם פרשת ויצא מאמר מי יגור וגו' כנגד עשרת הדברות

רבי יצחק פתח, **מזמור לדוד ה' מי יגור באהלך ומי ישכון בהר קדשך הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו** וגו'. מאי משמע. א"ר יהודה בר רבי יוסי, אלין עשרה, אינון כנגד עשרת הדברות, שעתידין בניו של יעקב, לקיים במקום ההוא:

א"ר יוסי, והא חד סר אינון. א"ל, לא רגל על לשונו, לא עשה לרעהו רעה, חד מלה אינון. דכל המרגל בחברו, מיד עשה עמו רעה. לא רגל בלשונו לא עשה עמו רעה. וכי מאן שויה לאלין, כנגד עשרת הדברות:

אמר רבי, כללו עשרת הדברות. משתמעי מינייהו. הולך תמים, כנגד אנכי ה' אלקיך. מלמד שצריך אדם לקבל עליו אימת עול מלכות שמים, ואין לו רשות להרהר במה שאינו יכול להשיג, משמע דכתיב אנכי ה' אלקיך סתם. כתיב הכא כולך תמים, וכתיב התם תמים תהיה עם ה' אלקיך, ואין לך רשות להרהר על מה שלא הורשית:

ופועל צדק, כנגד לא יהיה לך אלקים אחרים על פני לא תשתחוה להם ולא תעבדם. מכאן א"ר יהודה, אין לך דבר עומד כנגד חילול ה'. מנ"ל. ממסית. דכתיב ידך תהיה בו בראשונה להמיתו. למה. כי בקש להדיחך מעל ה' אלקיך. ואי קטיל ליה, נקרא צדיק, מקנא, ופועל צדק, וזהו ופועל צדק:

ודובר אמת בלבבו, כנגד לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא. א"ר יהודה, לית אינון כסדרן, ואע"ג דלית אינון כסדרן, לית לן בה. לא רגל על לשונו לא עשה לרעהו רעה, כנגד לא תענה ברעך עד שקר. וחרפה לא נשא על קרובו, כנגד מחלל שבתות בפרהסיא. ר' יוסי אומר, כנגד לא תגנוב. דכתיב, אם זרחה השמש עליו:

נבזה בעיניו נמאס, כנגד לא תרצח. מאן דאיהו נבזה בעיניו, לא יעביד קטטה דיקטול, ולא יקטלוגיה:

ואת יראי ה' יכבד, כנגד כבד את אביך ואת אמך. א"ר יוסי, על הכל חייב אדם לכבד אביו ואמו, יצא מכלל זה, אם אמרו לו לעבור על דברי תורה, או לעבוד ע"ז, שאינו חייב לכבדם. הה"ד ואת יראי ה' יכבד:

נשבע להרע ולא ימיר, כנגד לא תנאף. דהא אם יצרו בעי לשלטאה עליה, יטיל שבועה על יצרו, כבועז. דאמר חי ה' שכבי עד הבקר:

כספו לא נתן בנשך, האי הוא כנגד לא תגנוב. דאי הוא לא אוזיף ברביתא, ודאי לא יזיל ויגנוב. ושוחד על נקי לא לקח, כנגד לא תחמוד:

א"ר יוסי בן קסמא, כנגד אלו נאמר ביעקב עשרה אחרים, דכתיב ויפגע במקום, א'. וילן שם ב'. כי בא השמש ג'. ויקח מאבני המקום ד'. וישם מראשותיו, ה'. וישכב במקום ההוא, ו'. ויחלום והנה סולם מוצב ארצה, ז'. וראשו מגיע השמימה, ח'. והנה מלאכי אלקים, ט'. עולים ויורדים בו, י'. הא עשרה:

זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת אמור דף צח עמוד ב

תא חזי חברייא מתקני בהאי ליליא (ליל חג השבועות) תכשיטהא לכלה ומעטרי לה בעטרהא לגבי מלכא ומאן מתקין ליה למלכא בהאי ליליא לאשתכחא בה בכלה לאזדוגא בה במטרוניתא נהרא קדישא עמיקא דכל נהרין. אימא עלאה הה"ד צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו'. לבתר דאתקנת ליה למלכא ואעטרת ליה אתיית לדכאה לה למטרוניתא ולאינון דמשתכחי גבה.

(משל למלך) למלכא דהוה ליה בר יחידאי אתא לזוגא ליה במטרוניתא עלאה מאי עבדת אמיה כל ההוא ליליא עאלת לבי גניזהא אפיקת עטרא עלאה בשבעין אבני יקר סחרנהא ואעטרת ליה אפיקת לבושין דמילת ואלבישת ליה ואתקנת ליה בתקוני דמלכין. לבתר עאלת לבי כלה חמאת עולימתהא דקא מתקני עטרהא ולבושהא ותכשיטהא לתקנא לה. אמרה לון הא אתקנת בי טבילה אתר דמיין נבעין וכל ריחין ובוסמין סוחרני אינון מיין לדכאה לכלתי לית כלתי מטרוניתא דברי ועולימתהא ויתדכון בההוא אתר דאתקנת בההוא בי טבילה דמיין נבעין דעמי לבתר תקינו לה בתכשיטהא אלבישו לה לבושהא אעטרו לה בעטרהא. לבתר כד ייתי ברי לאזדוגא במטרוניתא. יתקין היכלא לכלהו וישתכח מדוריה בכו כחדא. כך מלכא קדישא ומטרוניתא וחברייא כהאי גוונאי ואימא עלאה דמתקנת כלא אשתכח דמלכא עלאה ומטרוניתא וחברייא מדוריהון כחדא ולא מתפרשין לעלמין הה"ד יי' מי יגור באהלך וגו'. הולך תמים ופועל צדק. מאן הוא פועל צדק אלא אלין אינון דמתקני למטרוניתא בתכשיטהא בלבושהא בעטרהא. וכל חד פועל צדק אקרי. א"ר חייא אלמלא לא זכינא בעלמא אלא למשמע מלין אלין דיי. זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא וידעין אורחוי דמלכא קדישא דרעותא דלהון באורייתא עלייהו כתיב כי בי חשק ואפלטוהו. וכתיב אחלצהו ואכבדהו:

זוהר חלק א דף קסא עמוד א

רבי אלעזר פתח ואמר (תהלים טו א) **יהוה מי יגור באהלך** וגו', הא אוקימנא ואוקמוה חברייא, הולך תמים דא אברהם, דכד אתגזר תמים אקרי, ופועל צדק דא יצחק, ודובר אמת דא יעקב, ודאי

מי בינה ר"ת יבמ משמות עב ישכן יב"ק, ר"ת יבמ משמות עב בהר ר"ת יבמ משמות עב קדשך יסוד יב"ק: (ב) הולך נו"ה תמים יסוד ופעל צדק מלכות ודבר מלכות אמת תפארת בלבבו בינה: (ג) לא רגל על לשנו יסוד לא עשה לרעהו רעה וחרפה לא נשא פ"ו ס"ת ההא משמות עב על קרבנו¹⁰¹ מלכות: (ד) נבזה בעיניו¹⁰² ס"ת והו משמות עב, ב"ן נמאס ב"ן ואת יראי יהוה מלכות כ"ו יכבד כ"ו י"י משמות עב נשבע להרע ולא פ"ו ימר: (ה) כספו לא נתן בנשך ב"ן ושחד על נקי לא לקח עשה אלה לא ימוט לעולם:

פרק טז

א מִכְתָּם לְדֹד שְׁמִירָנִי אֶל כִּי-זָזְסִיתִי בָךְ:
 ב אֲמִירַת לִיהוָה אֲדֹנִי אֶתָּה טוֹבָתִי בָּל-
 עָלֶיךָ: ג לְקַדּוּשִׁים אֲשֶׁר-בְּאֶרֶץ הַמָּה
 וְאֲדִירִי כָּל-זֹפְצֵי-בָם: ד יִרְבוּ עַצְבוֹתָם
 אֲזִזֹר מִתָּרוּ בָּל-אֲסִיךְ נִסְכֵּיהֶם מִדָּם
 וּבָל-אֲשָׂא אֶת-שְׁמוֹתָם עַל-שְׁפָתַי: ה
 יִהְיֶה מִנֶּת-זֹלְקִי וְכוֹסִי אֶתָּה תוֹמִיךְ
 גֹּזְרִלִּי: ו זֹזְבָּלִים נָפְלוּ-לִי בִּנְעָמִים אֶף-

יעקב באמת אתדבק.

¹⁰⁰ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת אחרי מות דף סא עמוד א
 ..ובשעתא דנגיד ההוא רבות קדישא לאינון תרין קיימין דאקרון למודי יי' ואקרון צבאות אתכנש
 תמן, וכד נפיק מתמן בההוא דרגא דאקרי יסוד לההוא חכמה זעירא, כדין אתקרי לשון למודים".

¹⁰¹ זוהר כרך ב (שמות) פרשת משפטים דף קטו עמוד ב
 "טוב שכן קרוב מאח רחוק" דהיינו עמודא דאמצעיתא".

¹⁰² זוהר כרך ב (שמות) פרשת פקודי דף רלג עמוד א " אית ליה לבר נש למהוי נבזה בעיניו (ס"א
 ונבזה, ומה אי דוד מלכא כך כ"ש ב"נ אחרא דאית ליה) לאשפלא גרמיה בכלא למהוי איהו מאנא
 דקודשא בריך הוא אתרעי ביה והא אוקמוה דכתיב (ישעיה נ) ואת דכא ושפל רוח " למדנו ששפל
 הרוח זוכה לשכינה וזה רמוז בשם ב"ן.

¹⁰³ "מכתם" מרכב משני מילים וכפי שמובא בזוהר - רעיא מהימנא כרך ג (במדבר) פרשת פנחס
 דף רכג עמוד ב "מאי מכתם מ"ך ת"ם מך איהו צדיק (יסוד), תם עמודא דאמצעיתא דרגא דיעקב
 (תפארת).

נִזְזַלְתָּ שְׁפָרָה עָלַי: ז אֲבָרְךָ אֶת-יְהוָה
 אֲשֶׁר יַעֲצָנִי אֶף-לִילֹת יִסְרוּנִי כְלִיֹּתַי: זז
 שְׁוִיתִי יְהוָה לִנְגְדִי תָמִיד כִּי מִיָּמִינִי בָּל-
 אֲמוּט: ט לָכֵן שָׁמוּז לְבִי וַיָּגֵל כְּבוֹדִי אֶף-
 בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן לְבָטָחוֹ: י כִּי לֹא-תַעֲזֹב נַפְשִׁי
 לִשְׂאוֹל לֹא-תִתֵּן זִסְיָדְךָ לְרֹאוֹת שְׁוֹזֹת: יא
 תוֹדִיעֵנִי אֲרוֹז זִזִּים שִׁבַּע שְׁמוֹזֹת אֶת-
 פְּנִיךָ נַעֲמוֹת בְּיָמֶיךָ נַצֹּז:
 פֶּרֶק טז

דהע"ה אומר לנו כי ד' הוא הביטחון הטוב לאדם ובו יש לחסות וזאת למרות שיש מלעיגים.

(א) מכתם¹⁰³ תפארת ויסוד לדוד מלכות שמרני מלכות אל חסד כי חסיתי בך: (ב) אמרת
 ליהוה תפארת אדני מלכות אתה טובתי בל עליך ע"ב: (ג) לקדושים בינה תפארת ומלכות
 שבהם נר"ן אשר בארץ¹⁰⁴ מלכות המה ואדירי כל כ"ו חפצי במ: (ד) ירבו עצבותם ס"ת מום
 משם עב אחר מהרו בל מ"ב אסיך נסכיהם מדם ובל אשא מ"ה +ב"ן את שמותם על
 שפתי: (ה) יהוה תפארת מנת חלקי וכוסי אתה ר"ת גימ' שם אדנות תומיך גורלי¹⁰⁵ מלכות
 : (ו) חבלים נפלו לי בנעמים אף צ"א נחלת שפרה עלי ר"ת גימ' ה"פ אלקים
 : (ז) אברך את יהוה תפארת אשר יעצני נ"ה ס"ת הרי משמות עב אף לילות יסרוני כליותי

¹⁰⁴ זוהר כרך א (בראשית) פרשת לך לך דף פג עמוד ב
 "ל.ת"ח (לעיל ע"ז ב) נפש איהי אתערותא תתאה דאתדבקא ביה בגופא, כגוונא דנהורא דבוצינא
 דנהורא תתאה דאיהי אוכמא אתדבקת בפתילה ולא אתפרש מנה ולא אתתקנת אלא בה, וכד
 אתתקנת בפתילה אתעבידת כרסייא לנהורא עלאה חוורא דשרייא על ההוא נהורא אוכמא, לבתר
 כד מתתקנן תרווייהו אתעבידת ההוא נהורא חוורא כרסייא לנהורא סתימא דלא אתחזי ולא
 אתיידע מה דשרא על ההוא נהורא חוורא וכדין נהורא שלים וכך הוא ב"נ דאיהו שלים בכלא וכדין
 אקרי קדוש כמה דאת אמר (תהלים ט"ז) לקדושים אשר בארץ המה וגו'. למדנו שקדוש זה אדם
 שזכה לנר"ן. הפתילה זה הגוף נהורא אוכמא הנפש נהורא עילאה חוורא זו הרוח ונהורא סתימא
 זו הנשמה. (לפי פירוש המתוק מדבש ספר בראשית דף ריט). והכל רמוז במילה "לקדושים". ל
 רומזת לבינה שבה הנשמה. קודש רומז לתפארת שבו הרוח וים הוא המלכות בסוד כל הנחלים
 (ר"ק) הולכים אל הים. (מלכות).

¹⁰⁵ זוהר כרך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רלט עמוד ב "...אמר דוד (תהלים יט) אתה תומיך גורלי
 מהו גורלי דא עדבא דאחיד ביה דוד מלכא ועל דא ע"פ הגורל".

¹⁰⁶ ר"ת פסוק גימ' ד"פ שם אקיה.

נ"ה¹⁰⁶: (ח) שויתי ס"ת יי משמות עב יהוה תפארת לנגדי תמיד כי מימיני בל ס"ת ייל משמות עב אמוט: (ט) לכן שמח לבי בינה ויגל כבודי מלכות אף בשרי מלכות ישכן לבטח יסוד: (י) כי לא תעזב נפשי מלכות לשאול קלי' לא תתן חסידך לראות שחת קלי': (יא) תודיעני דעת ארח חיים יסוד בינה שבע שמחות בינה את פניך חכמה נעמות בינה בימינך ב"ן נצח¹⁰⁷ נצח ב"ן:

פרק יז

א תַּפְּלָה לְדָוִד שְׂמֹעָה יְהוָה צִדְקָה
הֶקְשִׁיבָה רִנָּתִי הֶאֱזִינָה תַּפְּלָתִי בְּלֹא
שִׁפְתֵי מִרְבָּה: ב מִלִּפְנֵיךְ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא
עֵינֶיךָ תִּזְזַזִּינָה מִיִּשְׂרָאֵל: ג בְּזִזְנָת לְבִי

¹⁰⁷ פירושו הגר"א לספרא דצניעותא - פרק א

וז"ס מלוכת שאול שהמלכות עיקר קיומה מהוד ולמטה כמ"ש בזוהר איהי בהוד וכמ"ש (ד"ה א' כ"ט) הוד מלכות. והתחיל למלוך ולא נתקיים בידו ונהרג וז"ס וימלוך שאול וימת כו' ואח"כ מלך מלך א' בנו וג"כ לא נתקיים בידו ונהרג והוא מלך שאחר שאול האמור כאן. וז"ס וימת כמ"ש (ב"ב קי"ו א') יואב שלא שכב על מטתו נאמר בו מיתה דוד שמת על מטתו כו'. ואח"כ יצא מלך הדר שהוא דוד כמ"ש למטה וז"ש (שמואל א' ט"ו) וטוב ראי הדר כנ"ל ולא נאמר בו מיתה ונתקיים מלוכה בידו עד עולם. ולפי שנו"ה הן תרי פלגין דגופא ואין להם קיום א' בלא חבירו לכן משחו שמואל שהוא נצח וישקוהו לאדבקא רוחא ברוחא כידוע ויתקיים המלוכה בידו. ולכן זכה שאול לנבואה מה שלא זכה שום מלך שנו"ה הן נביאים. וצוה לו להרוג את עמלק שאחזתו בנצח כנ"ל ויתוקן נצח ויתקיים המלוכה כנ"ל ולכן אח"כ שלא עשה בעמלק אמר לו שמואל (שם ט"ו) וימאסך ה' מהיות מלך על ישראל כו' ויחזק בכנף מעילו ויקרע ויאמר אליו שמואל קרע ה' את ממלכות ישראל מעליך היום ונתנה לרעך הטוב ממך והוא סוד הבגדים שמלה כנ"ל בנצח. לכן נקרע בגדו של שמואל שרצה שאול לאחוז בבגדו כדי שיתקיים ונקרע בשביל עמלק ונקרע לכך הממלכה מידו כנ"ל, וז"ש (במדרש) סימן מסר לו מי שיקרע את מעילך הוא ימלוך ולכן בכרתו דוד לשאול כנף מעילו א"ל שאול ידעתי כי מלך תמלך וקמה בידך ממלכת ישראל (שם כ"ד). וז"ש כאן ונתנה לרעך הטוב ממך והוא דוד שזכה להתקשר בנצח כמ"ש אצלו נעימות בימינך נצח (תהלים י"ו). וז"ש שמואל לשאול (שמואל א' ט"ו) וגם נצח ישראל לא ישקר כו' ר"ל להאחז ח"ו בסט' דשקר כי אתה רוצה למלוך בסט' דהוד לבד אלא שיבא נעימות בימינך נצח כנ"ל: וז"ס ג"כ קריעת השמלה אצל ירבעם שנחלקה המלוכה לשנים והן נו"ה וירבעם ה' בסט' דנצח כמ"ש (מלכים א' י"א) והוא מתכסה בשמלה חדשה כנ"ל. וז"ס שתפס הקב"ה את ירבעם בבגדו וא"ל חזור בך (סנהדרין ק"ב א'). וז"ס רדיפת שאול לדוד בסוד כי כל הימים אשר בן ישי חי כו' (שמואל א' כ') כי בשביל תקוני נוק' במלך הדר שהוא דוד לא אתקיימו כלן בעולם התהו כמ"ש בא"ר. וז"ס הריגת נוב עיר הכהנים שהן חסד עלאה שהוא הדר כמ"ש שם. ושאלת אוב סוד עולם התהו:

זוהר חלק א דף כא עמוד ב

יהושע אתנבי מהודו של משה, דכתיב (במדבר כז כ) ונתתה מהודך עליו, הוד דא דרגא חמישאה, נצח ירכא שמאלא דיעקב, ובגין כך אתא דוד וכליל ליה בימינא, דכתיב (תהלים יו יא) נעימות בימינך נצח, ימינך לא כתיב אלא בימינך, מאי טעמא אתחלש ירכא דיעקב, בגין דאתקרב ביה סטר מסאבא ונקיט תוקפא מניה, ואתעכב עד שמואל, ועל דא אתא לאדכרא דדא איהו ירכא דישראל, דכתיב וגם נצח ישראל, ועל דא כל מילוי הו' בדינא בשירותא ובסופא ותו קב"ה כליל ליה לבתר בהוד, אימתי לבתר דמשח מלכין, ועל דא שקיל איהו כמשה ואהרן, מה משה ואהרן בתרין סטרין דלעילא, אף הוא לתתא כגוונא דאינון תרין סטרי, ומאן אינון, נצח והוד, כגוונא דמשה ואהרן דלעילא

פָּקַדְתָּ לִלְכָה צִרְפַּתִּי בַּל-תִּמָּצָא וּמוֹתִי
בַּל-יַעֲבֹר-פִּי: ד' לַפְעֻלֹת אָדָם בְּדִבַּר
שִׁפְתֶיךָ אֲנִי שָׁמַרְתִּי אֲרֻזֹּת פָּרִיץ: ה' תִּבְמוֹךְ
אֲשֶׁרִי בְּמַעְגְלוֹתֶיךָ בַּל-נָמוּטוּ פְּעָמָי: ו'
אֲנִי-קָרָאתִיךָ כִּי-תַעֲנֵנִי אֵל הֵט-אָזְנְךָ לִי
שָׁמַע אֲמַרְתִּי: ז' הִפְלָה זֹסֶדֶיךָ מוֹשִׁיעַ
זֹזִסִים מִמֹּת־קוֹמָמִים בִּימִינְךָ: זז שָׁמַרְנִי
כְּאִישׁוֹן בֵּת-עֵין בָּצַל כְּנָפֶיךָ תִּסְתִּירְנִי: ט'
מִפָּנֵי רָשָׁעִים זו שְׁדוֹנִי אֵיבִי בְּנִפְשׁ יִקְיָפוּ
עָלַי: י זֹלָבָמוּ סָגְרוּ פִימוּ דְּבָרוּ בְּגִאוֹת:
יא אֲשִׁירֵנוּ עֲתָה סָבְבוּנוּ עֵינֵיהֶם יִשִּׁיתוּ
לְנֻטוֹת בָּאָרֶץ: יב דְּמִינֹו כְּאֲרִיָּה יִכְסוֹף
לְטָרוֹף וְכִכְפִּיר יֵשֵׁב בְּמִסְתָּרִים: יג קוֹבָה
יְהוָה קָדְמָה פָּנָיו הִכְרִיעָהוּ פִּלְטָה נִפְשִׁי
מִרָשָׁע זֹרֶבֶךְ: יד מִמֹּתִים יָדָךְ יְהוָה
מִמֹּתִים מִזֹּכֶל זֹלָקָם בִּזְזִיִּים וַצְפוּנָךְ
תִּבְמָלֵא בִטְנָם יִשְׁבְּעוּ בָנִים וְהִנִּיחוּ יִתְרָם
לְעוֹלָלֵיהֶם: טו אֲנִי בָצַדְךָ אֲזֻזָּה פָּנֶיךָ
אֲשַׁבְּעָה בְּהִקִּיץ תִּבְמוֹנְתֶךָ:

פרק יז

דהע"ה מתפלל לד' שיוציאו מן הצרות והניסיונות . בסוף המזמור הוא מייחל להגיע למדרגת האדם השלם.

(א) תפלה מלכות לדוד מלכות שמעה יהוה תפארת צדק¹⁰⁸ מלכות הקשיבה רנתי תפארת האזינה תפלתי¹⁰⁹ בינה בלא שפתי מרמה:(ב) לפניך משפטי תפארת יצא עיניך תפארת תחזינה נו"ה

---

108 זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת מצורע דף נה עמוד א "רבי חזקיה פתח ואמר (תהלים יז) שמעה יי' צדק וגו' כמה חביבה כ"י קמי קודשא בריך הוא דבכל זמנא דכ"י אתת לקמיה דקודשא בריך הוא קודשא בריך הוא אזדמן לקבלה הדא הוא דכתיב שמעה יי' צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי, אמר דוד אנא אתקטרנא בכ"י כמה דהיא אשתכחת לקמך אנא נמי אשתכחנא, ובגין כך שמעה יי' צדק בקדמיתא ולבתר הקשיבה רנתי האזינה תפלתי".

109 שמיעה, הקשבה והאזנה הן ג ספירות מלמטה למעלה. אוזן רומז לס"ג שכן ס"ג עם הכולל גימ' אוזן.

110 זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת מצורע דף נה עמוד א "רבי חזקיה פתח ואמר (תהלים יז) שמעה יי' צדק וגו' כמה חביבה כ"י קמי קודשא בריך הוא דבכל זמנא דכ"י אתת לקמיה דקודשא בריך הוא קודשא בריך הוא אזדמן לקבלה הדא הוא דכתיב שמעה יי' צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי, אמר דוד אנא אתקטרנא בכ"י כמה דהיא אשתכחת לקמך אנא נמי אשתכחנא, ובגין כך שמעה יי' צדק בקדמיתא ולבתר הקשיבה רנתי האזינה תפלתי".

פרק יז

יַעֲבֹר-פִּי: ד לִפְעֻלֹּת אָדָם בְּדַבַּר שְׁפָתֶיךָ
אֲנִי שָׁמַרְתִּי אֲרֻזֹּת פִּרְיִן: ה תִּמְךָ אֲשִׁירִי
בְּמוֹעֲזֹתֶיךָ בֹּל-נְמוּטוֹ פֶּעַמִּי: ו אֲנִי-
קָרָאתִיךָ כִּי-תַעֲנֵנִי אֵל הֵט-אָזְנְךָ לִי שְׁמַע
אֲמַרְתִּי: ז הִפְלָה זֹאסְדִּיךָ מוֹשִׁיעַ זֹוֹסִים
מִמֹּתֶקוֹמִים בִּימִינְךָ: זז שָׁמַרְנִי כְּאִישׁוֹן
בֵּת-עֵין בָּצַל כְּנָפֶיךָ תִּסְתִּירְנִי: ט מִפְּנֵי
רָשָׁעִים זו שִׁדְוֹנִי אֵיבִי בְּנִפְשׁ יִקְיִפוּ עָלַי: י
זז לִבִּי סָגְרוּ פִּימוֹ דַּבְּרוּ בְּגִאוֹת: יא
אֲשִׁירִינוּ עֲתָה סִבְבוּנוּ עֵינֵיהֶם יִשְׁיִתוּ
לְנֻטוֹת בָּאָרֶץ: יב דְּמִינֹו כְּאַרְיֵה יִכְסֹוּ
לְטָרוֹף וְכִכְפִּיר יֵשֵׁב בְּמִסְתָּרִים: יג קוֹבָה
יְהוָה קָדְמָה פָּנָיו הִכְרִיעָהוּ פִּלְטָה נִפְשִׁי
מִרָשָׁע זֹרְבָךְ: יד מִמֹּתִים יָדָךְ יְהוָה
מִמֹּתִים מִזֹּכֶד זֹזְלָקָם בִּזְזִיִּים וַצְּפוּנָךְ
תִּמְכֹּלָא בְּטָנָם יִשְׁבְּעוּ בָנִים וְהִנְיִזּוּ וְתָרָם

לְעוֹלָלֵיהֶם: טו אָנִי בְּצֶדֶק אֶזְזֶה פָּנֶיךָ אֶשְׁבְּעָה בְּהֶקְיִן תְּמוֹנָתְךָ:

פרק יז

דהע"ה מתפלל לד' שיוציאו מן הצרות והניסיונות. בסוף המזמור הוא מייחל להגיע למדרגת האדם השלם.

(א) תפלה מלכות לדוד מלכות שמעה יהוה תפארת צדק¹¹⁰ מלכות הקשיבה רנתי תפארת האזינה תפלתי¹¹¹ בינה בלא שפתי מרמה: (ב) לפניך משפטי תפארת יצא עיניך תפארת תחזינה נו"ה מישרים¹¹² תפארת: (ג) בחנת לבי פקדת לילה צרפתי בל תמצא זמתי בל יעבר פי: (ד) לפעלות אדם בדבר שפתיך אני מלכות שמרתי מלכות ארחות פריץ: (ה) תמך אשרי במעלותיך בל נמוטו פעמי: (ו) אני מלכות קראתיך כי תענני אל חסד ס"ת י"ל משמות עב הט אזנך לי שמע אמרתי מלכות: (ז) הפלה ר"ת שאה משמות עב חסדיך חסד מושיע מלכות חוסים ממתקוממים ס"ת עמם משמות עב בימינך: (ח) שמרני כאישון בת עין¹¹³ מלכות בצל כנפיך ס"ת נלך משמות עב תסתירני: (ט) מפני רשעים זו שדוני איבי בנפש מלכות יקיפו עלי: (י) חלבמו סגרו פימו דברו בגאות: (יא) אשרינו עתה סבבנוי (סבבנו) עיניהם ישיתו לנטות בארץ: (יב) דמינו כאריה יכסוף לטרוף

111 שמיעה, הקשבה והאזנה הן ג ספירות מלמטה למעלה. אוזן רומז לס"ג שכן ס"ג עם הכולל גימ' אוזן.

112 זוהר כרך א (בראשית) פרשת לך לך דף פו עמוד ב "מאן מישרים דא דרגא עלאה דיעקב שרייא ביה הדא הוא דכתיב (תהלים צ"ט) אתה כוננת מישרים".

113 זוהר כרך ב (שמות) פרשת ויקהל דף רד עמוד א " ורזא דמלה בכל אתר נקודה דאיהי עקרא דכל עינא אקרי בת, כמה דאת אמר (תהלים יז) שמרני כאישון בת עין בגין דאיהי (נקודה) עקרא דכל עינא אקרי בת".

114 זוהר חלק ב דף רנד עמוד ב
"תא חזי, בגין דרבי עקיבא בשעה שארבעה נכנסו לפרדס סליק לעילא כדקא יאות, עאל בשלם ונפק בשלם, דוד שאיל שאלתא, ולא אתפרש, דכתיב (תהלים יז יד) ממתים ידך יהו"ה ממתים מחלד חלקם בחיים, תוהא על מה דא אלין דאתקטלו כקטולי עלמא, צדיקייא זכאין דלא חאבו חובה בגין דיתענשון? תא חזי, "ממתים ידך יהו"ה, ממתים מחלד חלקם בחיים", הכא איהו תרי סטרי, ידך יהו"ה, וחלד, ידך יהו"ה, דא קודשא בריך הוא, דנשמתא אתכניש לגביה, ממתים מחלד, דא סטרא אחרא, דגופא איהו שלטא עלוי, דכתיב (ישעיה לח יא) לא אביט אדם עוד עם יושבי חדל. תא חזי, נשמתא דאלין, לאשלמותא דרוחא קדישא, דלהון עשרה רוחין מתתא כדקא יאות, וגופא דילהון יתמסר למלכו חייבא, כל חד נטיל חולקיה, ברזא דקרבינן.

וככפיר ישב במסתרים: (יג) קומה יהוה תפארת יב"ק קדמה ס"ת ההה משמות עב פניו הכריעהו פלטה נפשי מלכות מרשע חרבך: (יד) ממתים¹¹⁴ ידך יהוה תפארת ממתים מחלד ס"א חלקם בחיים וצפינך ר"ת חבו משמות עב וצפונך בינה תמלא בטנם ישבעו בנים והניחו יתנם לעולליהם: (טו) אני מלכות בצדק מלכות אחזה נו"ה פניך ג"ר אשבעה בהקיץ תמונתך מלכות :

פרק יז

א לַמִּנְצֹחַ לְעֶבֶד יְהוָה לְדָוִד אֲשֶׁר דִּבֶּר
 לַיהוָה אֶת-דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בַּיּוֹם
 הַצֵּיל-יְהוָה אוֹתוֹ מִכָּף כָּל-אֹיְבָיו וּמִיַּד
 שָׂאוֹל: ב וַיֹּאמֶר אֶרְזֻמָּךְ יְהוָה זִזְקִי: ג
 יְהוָה סִלְעִי וּמִצִּידָתִי וּמִפִּלְטִי אֱלִי צוּרִי
 אֲזֻזָּה-בּוֹ מִגְּנִי וְקָרָן-יִשְׁעִי מִשְׁגָּבִי: ד
 מִהַכָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמִן-אֹיְבֵי אֲנִישֵׁעַ: ה
 אֶפְפוּנִי זֹחֲכִי-מָוֶת וְנֹזְלִי בְּלִיעַל יַבֵּעְתּוּנִי:
 ו זֹחֲכִי שָׂאוֹל סִבְבוּנִי קִדְמוּנִי מוֹקְשֵׁי
 מָוֶת: ז בַּצָּר-לִי אֶקְרָא יְהוָה וְאֵל-אֱלֹהֵי
 אֲשׁוּעַ יִשְׁמַע מִהִיכָּל קוֹלִי וְשׁוּעָתִי לִפְנֵי
 תְּבוֹא בְּאֲזָנָיו: זז וְתִגַּעַשׁ וְתִרְעַשׁ הָאָרֶץ
 וּמוֹסְדֵי הָרִים יִרְעָזוּ וַיִּתְּעַשּׂוּ כִי-זָרָה לוֹ:
 ט עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ-מִפִּיו תֹּאכַל
 גִּזְזִלִּים בָּעֵרוּ מִמֶּנּוּ: י וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרֶד
 וַעֲרַפֵּל תִּזְזַת רֶגְלָיו: יא וַיִּרְכַּב עַל-כְּרוֹב

וַיַּעַף וַיֵּדָא עַל-כַּנְפֵי-רוּחוֹ: יב יֵשֶׁת זֹשֶׁךְ
סִתְרוּ סְבִיבוֹתָיו סִכָּתוּ זֹשֶׁכֶת-מַיִם עָבִי
שִׁזְזָקִים: יג מִנְעָה נִגְדּוּ עָבִיו עָבְרוּ בָרָד
וַעֲזֹז־לִי-אֵשׁ: יד וַיִּרְעַם בַּשָּׁמַיִם יְהוָה
וַעֲלִיז יִתֵּן קָלוֹ בָרָד וַעֲזֹז־לִי-אֵשׁ: טו
וַיִּשְׁלַח זֹזָיו וַיְפִיצֵם וּבָרָקִים רַב וַיְהַמּוּם:
טז וַיֵּרְאוּ אֲפִיקֵי מַיִם וַיִּגְלוּ מוֹסְדוֹת תֵּיבֵל
מִזַּעֲרֶתֶךָ יְהוָה מִנְשַׁבֹּת רוּחוֹ אֶפְרָה: יז יִשְׁלַח
מִמָּרוֹם יִקְוֹזָנִי יִמְשַׁנִּי מִמַּיִם רַבִּים: יח
יִצִּילָנִי מֵאִיבֵי עֹז וּמִשְׁנָאִי כִי-אֲמָצוּ מִמֶּנִּי:
יט יִקְדָּמוּנִי בַיּוֹם-אֵידִי וַיְהִי-יְהוָה לְמוֹשָׁעַן
לִי: כ וַיּוֹצִיאֵנִי לְמִרְזֹב יִזְלָצָנִי כִי זֹפֶץ בֵּי:
כא יִגְמִלָנִי יְהוָה כְּצִדְקִי כְּבֹר יָדֵי יֹשִׁיב
לִי: כב כִּי-שָׁמַרְתִּי דְרָכֵי יְהוָה וְלֹא-
רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהִי: כג כִּי כָל-מִשְׁפָּטָיו
לִנְגִּדִי וְזִקְתָּיו לֹא-אָסִיר מֶנִּי: כד וְאֱלֹהֵי
תַבְמִּיִם עִמּוֹ וְאַשְׁתַּמֵּר מִעֲוֹנִי: כה וַיֵּשֶׁב-
יְהוָה לִי כְּצִדְקִי כְּבֹר יָדֵי לִנְגִּד עֵינָיו: כו
עִם-זֹזִיד תִּתְּנוּסֵד עִם-גִּבֹּר תַבְמִּיִם

תִּתַּמָּם: כֹּז עַם-נָבָר תִּתְבָּרַר וְעַם-עֶקֶשׁ
תִּתְפַּתֵּל: כֹּז כִּי-אַתָּה עַם-עָנִי תוֹשִׁיעַ
וְעֵינַיִם רָמוֹת תִּשְׁפִּיל: כֹּט כִּי-אַתָּה תִּתְאִיר
נְרִי יְהוָה אֱלֹהֵי יִגְיָה זֹשְׁכִי: ל כִּי-בָרַךְ
אֶרֶץ גְּדוּד וּבִאֱלֹהֵי אֲדָכָג-שׁוֹר: לֹא הָאֵל
תַּבִּימִים דֶּרֶכּוֹ אֲמַרְתָּ-יְהוָה צְרוּפָה מָגֵן הוּא
לְכֹל הַזֹּזִים בּוֹ: לֵב כִּי מִי אֱלֹהֵה
מִבְּלָעַדִּי יְהוָה וּבִי צוּר זֹלָתִי אֱלֹהֵינוּ: לֵג
הָאֵל הַמֵּאֲרֵנִי זֹיֵל וַיִּתֵּן תַּבִּימִים דֶּרֶכִּי: לֹד
מִשְׁוֹה רֶגְלִי כְּאֵילֹת וְעַל בְּמֹתִי יַעֲמִידֵנִי:
לֹה מִלְּבֹד יָדִי לְמִלְּזָמָה וְנִזְזָתָה קִשְׁתָּ-
נִזְזִישָׁה זְרוּעֹתַי: לו וַתִּתֵּן-לִי מָגֵן יִשְׁעָךְ
וַיְמִינֶךָ תִּסְעֶדֶנִי וְעֲנֹתְךָ תִּרְבֵּנִי: לז תִּרְזֹזִיב
צִעְדִּי תִזְזָתִי וְלֹא מִעֲדוֹ קָרַסְלִי: לוז
אֶרְדּוֹף אוֹיְבֵי וְאַשִּׁיגֶם וְלֹא-אָשׁוּב עַד-
כָּלֹתָם: לט אֲמַזְזָצֶם וְלֹא-יִכְלֹ קוֹם יִפְלֹ
תִזְזֹת רֶגְלִי: מ וַתֵּאֲרֵנִי זֹיֵל לְמִלְּזָמָה
תִּכְרִיעַ קַבִּי תִזְזָתִי: מא וְאוֹיְבֵי נָתַתָּה לִּי
עֶרֶךְ וּבִשְׁנָאִי אֲצַבִּיתָם: מב יִשְׁוּעוּ וְאִין-

מוֹשִׁיעַ עַל-יְהוָה וְלֹא עָנָם: מִגְּוֹשׁוֹתָם
 כְּעָפָר עַל-פְּנֵי-רוּחוֹ כְּטִיט זֹזְצוֹת אֲרִיקָם:
 מִדֹּת פִּלְטָנִי מִרִיבֵי עָם תִּשְׁיִמְנִי לְרֹאשׁ
 גִּוִּים עִם לֹא-יִדְעֵתִי יַעֲבֹדוּנִי: מִה לְשִׁמְעַ
 אֶזֶן יִשְׁמְעוּ לִי בְּנֵי-יִצְחָר יִכְזָּשׁוּ-לִי: מִו
 בְּנֵי-יִצְחָר יִבְּלוּ וַיִּזְרְגוּ מִמִּסְגְּרוֹתֵיהֶם: מִו
 זִי-יְהוָה וּבָרוּךְ צוּרֵי וְיָרוֹם אֱלֹהֵי יִשְׁעֵי:
 מִוֹז הָאֵל הַנּוֹתֵן נִקְמוֹת לִי וַיִּדְבֹּר עַמִּים
 תִּזְזַתִּי: מִט מִפִּלְטֵי מֵאִיבֵי אָף בֵּין-קָבִי
 תִּרְוֹמִמְנִי מֵאִישׁ זֶמֶס תִּצְיִלְנִי: נ עַל-כֵּן
 אֲוֹדָךְ בַּגִּוִּים יְהוָה וּלְשִׁמְךָ אֲוִמְרָה: נֹא
 מִגְּדִיל יִשְׁוֹעוֹת מְלָכֹו וְעֲשֵׂה זֶסֶד
 לְמִשְׁיִזּוֹ לְדָוִד וּלְזֶרְעוֹ עַד-עוֹלָם:

פרק יז

הודאה לד' יתברך על ההצלה מאויביו ומיד שאול.

(א) למנצח נצח גובר על הוד לעבד יהוה מלכות לדוד מלכות אשר דבר מלכות ליהוה תפארת
 את דברי השירה מלכות הזאת מלכות ביום הציל יהוה תפארת ס"ת מלה משמות עב אותו
 מכף כל איביו קל"י מ"ב ומיד שאול: (ב) ויאמר ארחמך יהוה תפארת ¹¹⁵ חזקי: (ג) יהוה
 תפארת סלעי מלכות ומצודתי ס"ת ה"י משמות עב ומפלטי ס"ת י"י משמות עב אלי חסד ס"ת י"י
 משמות עב צורי מלכות ס"ת י"י משמות עב אחסה בו מגני מלכות וקרן מלכות ישעי מלכות

¹¹⁵ זוהר - רעיא מהימנא כך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רנח עמוד א "כל הויה
 ושם סהדין עליה דכד הוה איהו יחיד קודם דברא עלמא אמאי הוה איהו צריך
 לאתקרי בשמהן אלין או בשאר כנויין כגון (שמות לד) רחום וחנון ארך אפים וגו'
 דיין אמיץ חזק וסגי אין בכל אינון שמהן וכנויין אתקרי על שם כל עלמין ובריינ
 דלהון לאחזאה שולטנותיה עלייהו".

משגבי: (ד) מהלל ס"ת י"ל משמות עב אקרא יהוה תפארת ומן איבי אושע: (ה) אפפוני חבלי מות ונחלי בליעל יבעתוני ס"ת י"ל משמות עב: (ו) חבלי שאול קל' ס"ת י"ל משמות עב סבבוני ס"ת י"ל משמות עב קדמוני מוקשי ס"ת י"ל משמות עב מות קל' (ז) בצר לי אקרא יהוה תפארת ואל אלהי אושע ישמע מהיכלו תו"מ קולי תפארת ושועתי מלכות לפניו תבוא תעלה לתפארת ותגיע ל באזניו בינה: (ח) ותגעש ותרעש הארץ מלכות ומוסדי נו"ה ר"ת והו משמות עב הרים יסוד ירגזו ויתגעשו כי חרה לו: (ט) עלה עשן באפו¹¹⁶ תפארת ואש מפיו תאכל גחלים בערו ממנו¹¹⁷ מהתפארת: (י) ויט שמים תפארת וירד וערפל תחת רגליו: (יא) וירכב על כרוב סנדל' ויעף וידא על כנפי רוח מטט'¹¹⁸ ישת חשך סתרו¹¹⁹ אי"ס סביבותיו סכתו חשכת מים עבי שחקים נו"ה: (יג) מנגה נגדו עביו עברו ברד וגחלי אש: (יד) וירעם בשמים יהוה תפארת ועליון יסוד¹²⁰ אימא יתן קלו תפארת ברד חסד יבק וגחלי אש גבורה: (טו) וישלח חציו ופיצם וברקים רב ויהמם: (טז) ויראו אפיקי

¹¹⁶ זוהר כרך ג (במדבר) פרשת נשא דף קל עמוד ב "ות"ח מה בין חוטמא לחוטמא חוטמא דעתיק יומין חיינ מכל סטרוי, חוטמא דזעיר אפין כתיב (שמואל ב כב) עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל וגו'."

¹¹⁷ זוהר כרך ג (במדבר) פרשת נשא דף קל עמוד ב "וטעמא דזעיר אנפין כתיב (שמואל ב כב) עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל וגו', עלה עשן באפו ומההוא עשן דליק נור כד סליק תננא לבתר, גחלים בערו ממנו, מהו ממנו, (ג' נוסחי) מאותו עשן מההוא חוטמא מההוא אשא'."

¹¹⁸ זוהר כרך א (בראשית) פרשת בראשית דף לב עמוד ב "כתיב (תהלים י"ח) וירכב על כרוב ויעוף וידא על כנפי רוח וירכב על כרוב חד (שהוא מטט' המעלה מ"ן למלכות - לפי פירוש מתוק מדבש דף קיט) לבתר איגלי על כנפי רוח ועד דהאי אתער לא אתגלי בהאי.. ובזוהר כרך ג (במדבר) פרשת שלח לך דף קסב עמוד א "תו... אמר תרין אינון (זו"ן, לפי פירוש המתוק מדבש דף רלז) וחדא אשתתף בהו (בינה) ואינון תלתא, וכד הוו תלתא אינון חד, אמר לון אלין תרין שמהן דשמע ישראל דאינון יי"י, אלהינו אשתתף בהו ואיהו חותמא דגושפנקא, אמת, (אימא שיש בה שם אהיה, אהיה פעמים אהיה גימ' אמת) וכד מתחברן כחדא אינון חד ביחודא חדא, (וזהו עיקר היחוד להאמין כי ד' הוא האלקים והכל אחדות אחת) תו אמר תרין אינון (מטט' וסנדל') (וחד אתהדר, (ורק אחד בגלות) כד שליט (כשהז"א שולט בהם במוחין דגדלות ע"י מעשים הטובים של התחתונים) טאס על גדפי רוחא ושאט במאתן אלף (הם עולמות א"א שבגלות שולט שם אלקים באחוריים שגימ' מאתיים, ובא"א הם בסוד אלפים) ואתטמר, (ומסתתר שם להשיג סודות נעלמים) אמר לון אלין תרין כרובים (שהם מטט' וסנדל') דהוה רכיב בהו קודשא בריך הוא, (ז"א) ומן יומא דאגניז יוסף מאחוי אגניז איהו (ס"א חד) ואשתאר חד לגבי בנימין הדא הוא דכתיב (תהלים יח) "וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רוח", ואגניז במאתן אלף עלמין (שבא"א שיש בו שם אלקים באחוריים שגימ' מאתיים, מטט') ואתטמר ההוא דרכיב עליה דאינון מאתן אלף גניזין אינון דיליה בריך הוא.."

¹¹⁹ זוהר - רעיא מהימנא כרך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רכה עמוד א "אפילו כתר עליון דאיהו נהוריה תקיף על כל דרגין ועל כל חילי שמיא עלאין ותתאין אתמר עליה (שם) ישת חשך סתרו ועל חכמה ובינה ענן וערפל סביביו כ"ש שאר ספיראן כ"ש חיון, כ"ש יסודין וכו'."

¹²⁰ לפי פירוש המתוק מדבש פרשת וישב דף תמא.

מים ¹²¹ נ"ה ויגלו מוסדות ר"ת מום משמות עב תבל מלכות מגערתך יהוה תפארת מנשמת בינה רוח תפארת אפך מלכות : (יז) ישלח ממרום תפארת יקחני ימשיני ממים רבים ¹²² בינה : (יח) יצילני מאיבי עז ס"ת יז משמות עב ומשנאי כי אמצו ממני : (יט) יקדמוני ביום אידי ויהי יהוה תפארת למשען לי : (כ) ויוציאני למרחב יחלצני כי חפץ בי : (כא) יגמלני יהוה תפארת ס"ת ה"י משמות עב כצדקי כבר ידי ישיב לי ר"ת י"ל משמות עב ¹²³ : (כב) כי שמרתי דרכי ס"ת י"י משמות עב יהוה תפארת ר"ת שד"י ו ס"ת ה"י משמות עב ולא רשעתי מאלהי : (כג) כי ס"ת י"י משמות עב כל יסוד כי כל גימ' יסוד ס"ת י"ל משמות עב משפטיו תפארת לנגדי וחקתיו לא אסיר מני : (כד) ואהי ס"ת ר"י משמות עב תמים יסוד עמו ואשתמר מלכות מעוני : (כה) וישב יהוה תפארת לי כצדקי ס"ת ה"י משמות עב כבר ידי לנגד עיניו : (כו) עם חסיד חסד תתחסד עם גבר תמים יסוד תתמם : (כז) עם נבר תתברר ועם עקש תתפתל : (כח) כי אתה עם עני יסוד תושיע מלכות ועינים רמות תשפיל : (כט) כי אתה מלכות תאיר נרי מלכות יהוה תפארת אלהי בינה ס"ת ה"י משמות עב יגיה חשכי מלכות : (ל) כי ס"ת ה"י משמות עב ¹²⁴ ארץ גדוד ובאלהי אדלג שור מלכות : (לא) האל חסד תמים יסוד דרכו תו"מ אמרת יהוה מלכות צרופה מגן חג"ת הוא לכל החוסים בו : (לב) כי מי אלוה ¹²⁵ י"ס ס"ת ה"י משמות עב מבלעדי יהוה תפארת ומי בינה ס"ת ה"י משמות עב צור תו"מ זולתי אלהינו מלכות : (לג) האל חסד המאזרני חיל ויתן תמים דרכי : (לד) משוה ס"ת מיה משמות עב רגלי ס"ת ה"י משמות עב כאילות ¹²⁶ מלכות ובינה ועל במתי מלכות יעמידני : (לה)

¹²¹ זוהר כרך ב (שמות) פרשת ויקהל דף ריט עמוד ב "חיה חדא אית בעלמא ואיהי שלטא בשלטא על אלף מפתחון בכל יומא ואיהי נוקבא ותיאובתה (דילה) תדיר על אפיקי מים" והסביר המתוק מדבש בדף תשיא בשם המק"מ והרמ"ק כי החיה זו מלכות של עולם הבריאה ששם שולט שם א"ל שד"י העולה במילוי לאלף (אלף למד שין דלת יוד גימ' אלף) ותשוקתה לעלות לנו"ה הנקראים אפיקי מים כדי לקבל שפע מהתפארת.

¹²² זוהר כרך א (בראשית) פרשת בראשית דף לא עמוד א "על מים רבים ה' דא חכמ"ה עלאה דאקרי יו"ד על מים רבים על ההוא עומקא סתימאה דנפיק מניה (בינה) כמה דאת אמר (תהלים ע"ז) ושביכל במים רבים."

¹²³ בי יגמלני... ישיב לי ר"ת גימ' יבק.

¹²⁴ כתב הבא"ח בספרו "החיים והשלום" דף נג "כי בך ארוץ גדוד ירמוז ע"ד מ"ש הרב הקדוש מהר"ש זיע"א, ששם ב"ט הוא הממונה להכניע הקליפות. וזהו "כי בך" גימ' שם ב"ט ע"ה, "ארוץ גדוד" אלו החיצונים ודו"ק.

¹²⁵ זוהר כרך א (בראשית) פרשת לך לך דף צא עמוד א "ד"א כי מי אלוה דא רזא דמלה דהא אל כללא הוא דאתכליל מכלהו דרגין ואי תימא דהא אל איהו דרגא אחרא בגין דכתיב (שם ז') אל זועם בכל יום ת"ח דהא לית אל מבלעדי י"י דלאו איהו בלחודוי ולא אתפרש לעלמין ועל דא כתיב (ש"ב כ"ב) כי מי אל מבלעדי י"י וגו' ומי צור וגו' דהא צור לאו איהו בלחודוי אלא כלא חד כדכתיב (דברים ד') וידעת היום והשבות אל לבבך כי י"י הוא האלהים וגו'...". הסביר ה"מתוק מדבש" בדף רל "אל זו המלכות, ו דאלוה זה תפארת ואות ה זו הבינה הכוללת כל ג"ר עימה. "צור" זו המלכות בלי הבינה. והרב אברהם אזולאי זיע"א בבאורו "אור החמה" דף פא: כתב "דע כי חכמה וחסד נקראו "אל" וכן המלכות כשפועלת חסד, וכשהיא פועלת דין נקראת "אל זועם" וכתב שם ש"צור" זה התפארת.

¹²⁶ ספר פתחי שערים נתיב פרצוף ז"א - פתח כח

וכמ"ש משוה רגלי כאילות, שפסוק זה מדבר על ימות המשיח אחר שקרא חבקוק תגר על הנהגת רשע וטוב לו צדיק ורע לו, שהשיבו הקב"ה שהוא בסוד העיבור והקטנות כ"ז שישראל בגלות, שהרגלין לא נתקנו עדיין עד ימות המשיח שאז

מלמד ידי חו"ג למלחמה ונחתה ס"ת יהיה משמות עב קשת יסוד נחושה זרועתי □ תפארת
 : (לו) ותתן לי מגן חג"ת ישעך מלכות וימינך חסד תסעדני וענותך¹²⁸ תפארת תרבני: (לז)
 תרחיב בינה צעדי מלכות תחתני ולא מעדו קרסלי נ"ה : (לח) ארדוף אויבי ואשיגם ולא
 אשוב עד כלותם: (לט) אמחצם מלכות ולא יכלו קום נ"ה, ס"ת אום משמות עב יפלו תחת
 רגלי נ"ה : (מ) ותאזרני חיל מלכות ס"ת יל משמות עב למלחמה ס"ת ילה משמות עב תכריע
 קמי תחתני: (מא) ואיבי ס"ת יי משמות עב נתתה לי ס"ת היי משמות עב ערף ומשנאי
 אצמיתם: (מב) ישועו מלכות ואין מושיע מלכות על יהוה בינה ולא ענם תפארת : (מג)
 ואשחקם כעפר על פני רוח כטיט חוצות אריקם: (מד) תפלטני מריבי עם תשימני
 לראש גוים עם לא ידעתי יעבדוני: (מה) לשמע ר"ת יל משמות עב און ישמעו ס"ת ענו
 משמות עב לי בני נכר ב"ן יכחשו לי: (מו) בני נכר¹²⁹ ב"ן יבלו ויחרגו ממסגרותיהם: (מז)

יתקנו, כמ"ש, תרמסנה רגל רגלי עני וגו'. אז ידלג כאיל פסח וגו', כמ"ש רבינו הגדול
 ז"ל בליקוטים. וע"ז נאמר ותרון לשון אל"ם שהוא בסוד מוחין דקטנות אלם
 דאלהים כמשי"ת בנתיבות הבאים בס"ד. ואז למנצח הוא הוד ונצח כמ"ש רבינו
 הגדול ז"ל בביאור היכלות: ובנתיב אבי"ע - פתח לא כתב כי נ"ה הם אפיקי ים נ"ה
 כאיל תערוג על אפיקי מים וגו', והם תרין אוזלין דאיילתא נ"ה משוה רגלי כאילות
 עיי"ש.

¹²⁷ זוהר כרך א (בראשית) פרשת נח דף סז עמוד ב .. רבי יצחק פתח (ישעיה
 ס"ג) מולך לימין משה זרוע תפארתו..".

¹²⁸ כתב הרב החוזה בספרו "קהלות יעקב" ערך ענוה, בשם הרמ"ק בפרדס
 רימונים, שענוה בתפארת בסוד הדעת המתעלם ועל כן "האיש משה ענו מאד"
 שהיה בחינת דעת. ועל כן "עקב ענוה יראת ד" שיראת ד' היא המלכות והיא עקב
 לתפארת עכ"ל. וכן הוא במדרש הנעלם ובתיקונים וב"ר פרשת בהעלותך. והביא שם
 ראיות שענוה היא לאה והיא ביצירה והכל עניין אחד שענוה זו התפארת בעת קבלת
 מוחין מהבינה. וכל זה כתוב בזוהר חדש פרשת כי תשא מאמר ביאור המזמור
 השמים מספרים " ד"א באור פני מלך חיים, דא יעקב, חיים, דאתיין ליה מאימא.
 ובגין פינחס אתקיים עלמא, דחיבר ברית בלילה. הה"ד, אם לא בריתי יומם ולילה.
 מ"ט יומם. דאתחברת מ"ם סתומה ביום, ונהיר בלילה. ואלמלא האי. חוקות שמים
 וארץ לא שמתי, אלן חוקות דקביעין בהאי חוקות התורה לא יתקיימו. ואימתי
 יתקיימו. כד צדקו יחדו:

גם עבדך נזהר בהם, מלמיטעי בתיקוני דמלכא. דהא בכל לילי אשתדל בהו,
 לחברא לון כחדא. הה"ד, חצות לילה אקום להודות לך. על משפטי צדקך, דמשפטים
 דאינון נחמדים, וכלילן מכולם, יתחברון בהאי צדק:
 וכדין כד מזדווגין, אינון נטרין דלא יתקרב למקדש ערל וטמא. וכד אינון
 נטרין לה שמירה להאי סופא דדרגין דאיהו עקב, כדין איהי רב אתחברת לעילא. ועל
 דא כתיב, עקב ענוה יראת ה'. עקב ענוה, יהבה יראת ה'. ענוה: כמא דאתמר והאיש
 משה ענו מאד. ואקרי איש האלקים. וכתב וענותך תרבני:

¹²⁹ כתב רבנו המהרש"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים על הפסוק "בני נכר
 יבולו ויחרגו ממסגרותיהם": הנה פסוק זה נכתב בספר שמואל, ויש בו קצת שינויים
 בין ספר שמואל וספר תהלים, כמו שיתבאר, והענין הוא במה שנבאר הקדמה אחת,
 בענין הקליפות. דע, כי הקליפות הם זכר ונקבה, ומהם נמשכים ב' בהי', האחד, הם
 נקראים מזיקין. והב', נקראים שדים. ובזה יתבאר מאמרי הזוהר, שנראים כחולקים
 זה לזה, כי בספר הזוהר בפרשה ויצא בס"ת, משמע כי להט החרב המתהפכת, היא
 לילית נוקבא דסמא"ל, שהיא חרבו של מלאך המות. ובפרשת פקודי בהיכלות
 הטומאה, משמע להפך, כי הזכרים הם הרוצחים, והם בעלי החרב. אבל אותם שהם

מצד הנקבה, הם מפתים בלשונם, כד"א וחלק משמן חכה, אבל אינם רוצחים, והכל אמת כפי מה שיתבאר:

דע, כי בתחלה, הכחות הנמשכות מצד הנקבה, הם יורדות ומסיתות, ומפתות את האדם לחטא, כי אין כח הפיתוי נמצא, אלא בנקבות, שמצד לילית. כמש"ה, כי נפת תטפנה שפתי זרה וגו'. ואלו נקראים שדים, כי כונתם להדבק עם האדם, לפתותו ולהחטיאו, ואינם מזיקים אותו. ואחר שנתפתה האדם אחריהם, אז מתחברים כחות הזכרים הנקראים מזיקין, אשר בידם החרב להזיק, וממיתין את האדם. כי כן הוא טבע העולם, שהזכרים עושים המלחמה, ולא הנקבות. ונמצא, כי בבחי' הפיתוי, העיקר הם הנקבות, כמו שמצינו בעגלי ירבעם, שהנקבה הניחה בדן, וכל העם נטו אחריה יותר מעגל הזכר, שהיה בבית אל, כנזכר בזהר: וא"כ, שהעיקר נעשה ע"י הנקבות, אז הזכרים מתחברים עמהם, ונטפלים אליהם, בפתויי ההוא, ואח"כ ממיתים את האדם. ואח"כ בעת שליטתם על האדם להמיתו, אז העיקר הוא בזכרים, אלא שגם הנקבות נטפלים אליהם. ובה צדקו דברי ב' המאמרים הנזכרים: והנה דוד המלך ע"ה, בפסוק הנזכר, היה מתפלל עליהם שיכרתו ויאבדו מן העולם, ואמנם ב' פעמים נזכר מלת בני, אחת מפורשת בכתוב, באומרו בני נכר יבולו. והשנית, בר"ת 'בני 'נכר 'יבולו, הוא בנ"י. והמפורשים בפסוק כנגד הזכרים, והנעלמים בר"ה, הם הנקבות. והתפלל, כי בני נכר שהם כחות הקליפות הבאים מהזכר ונקבה, כלם יבולו: והענין הוא, במה שהודעתין, כי כמו שהזכר והנקבה דקדושה, הם פרים ורבים, ויש בהם מ"ד ומ"ן. כן כנגדם בזכר ונקבה דקליפה, אשר משם נבראים כל כחות הקליפות זכרים ונקבות, שהם מסמא"ל ולילי"ת דקליפה. ונודע כי המ"ו שבקדושה, הוא הוי"ה דההי"ן הנקרא ב"ן. כן המ"ן דקליפה, נקראים כל"ב, שהוא בגימטריא ב"ן. ועליו נאמר, מיד כלב יחידתי. ועל אלו התפלל דוד, באומרו בני נכר יבולו, כי אלו המ"ן של הקליפה, הנקרא בנים של הקליפה, הנקרא נכר. וכן המ"ד שלהם, הנקרא ג"כ בנים, כלם יבולו: והנה בספר שמואל, בשירה הכתיבה שם, שהוא ספר נביאים, שהם נר"ה דכורין, עיקר כונת דוד בתפלה ההיא, היתה בדכורין, המפורשים במלת בני, ובכללם כיוון גם על הנוקבין, אשר בר"ת כנזכר, ואמר, שהבנים ההם יבולו. פירוש, כי נודע שיש ברחם האשה, כלי שבו מקבלת טיפת מ"ד, וגם מונחים בו מ"ן דידה. והכלי הזה, הוא גבורה, כנודע כי היסוד של הנקבה, היא מן הגבורות. וכבר נתבאר, כי המ"ן עצמם היא הוי"ה דב"ן, אבל הכלי שבו נתונים מ"ן, הוא האחוריים הפשוטים והמליאים של ההוי"ה דההי"ן כנזכר, שהם ע"ב קד"ם, והם בגימטריא רי"ו, גבורה. ולכן נרמזו בר"ת בנ"י, שהם המ"ן. ובס"ת נרמז הכלי, שהוא רי"ו, וזהו בנ"י נכ"ר יבול"ו, ס"ת רי"ו. ולכן הכלי נרמז בס"ת, כי הוא בחי' המקבל בתוכו את המ"ן הנזכר, ונעשה לבוש האחרון, הכוללים בתוכו. ואמר, כי אלו המ"ד, יבולו מתוך הכלי ההוא שבס"ת, ויבלו כמו יפלו, כי אותיות בומ"ף מתחלפות: פירוש, שבעת ההזרעה, אותם מ"ד, יפלו לארץ, בסוד פולטת שכבת זרע, ולא יכנסו ברחמה, שהוא הכלי הנזכר. ואם יש איזה טיפות מהם, נכנסו תוך הכלי שלה, יחגרו ממסגרותם. ר"ל, ינתצו ויהרסו ממסגרת רחם כלי האשה, ויצאו לחוץ. כנודע, כי יש לרחם, צירים ודלתות ומסגרות ומפתחות. וז"ש, ממסגרותם. פירוש, ממסגרות ס. כי הרחם שלה, הוא כדמיון ס סתומה, כנודע. ויש לה ב' מסגרות, וזהו ממסגרותם, שיחרגו וינתצו מאותם מסגרות, שיש אל כ' סתומה שבה, שהוא רחם האשה, אעפ"י שכבר נכנסו שם, לא יבנו עוד, ויהרס בניינם משם. באופן, כי עיקר תפלתו הוא על המ"ד המפורשים. ואגב ארחין, התפלל גם על הנקבות, הנעלמים בר"ת כנזכר. ולכן תראה, כי ר"ת של ב' התיבות אלו, של 'ויחרגו' ממסגרותיהם, ר"ת וס"ת מ"ו מ"ו. כנודע, כי הוא מילוי ההוי"ה דיודי"ן דע"ב, שהם מ"ד: אבל בספר תהלים, שהוא כתובים, שהוא בנוקבא הנקראת רוח הקדש כנודע, ועיקר התפלה היתה במ"ן, והם המפורשים, ואגב גררא כלל גם את הדכורין בר"ת, ולכן שינה: ואמר, ויחרגו, הפך מן ויחרגו שבספר שמואל. גם שינה, כי שם אמר ממסגרותם, וכאן אמר ממסגרותיהם. והענין הוא, כי יבולו שבספר תהלים, הוא בלשון אחר, מלשון בלויי הסחבות. ומלשון בלה בשרי ועורי וגו'. פירוש, כי המ"ן שבכלי הנקבה, יבלו ויפסדו וירקבו,

חי יסוד יהוה תפארת ר"ת מחי וס"ת מיה משמות עב וברוך צורי מלכות וירום בינה אלוהי ישעי¹³⁰ מלכות: (מח) האל חסד ס"ת י"ל משמות עב הנותן ר"ת יהה משמות עב נקמות מלכות לי וידבר עמים תחתי: (מט) מפלטי מאיבי ס"ת י"י משמות עב אף מן קמי תרוממני מאיש חמס תצילני: (נ) על כן אודך בגוים יהוה תפארת ולשמך מלכות אזמרה: (נא) מגדל (מגדיל) ישועות מלכות מלכו תפארת ועשה חסד למשיחו לדוד מלכות ולזרעו עד יסוד עולם מלכות:

פרק יט

א לַמִּנְצִיז מְזִמּוֹר לְדָוִד: ב הַשָּׁמַיִם
מִסְפָּרִים כְּבוֹד-אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו בְּמִיד
הַרְקִיעַ: ג יוֹם לַיּוֹם יִבְיַע אֲמַר וְלִלְכָה
לְלִילְכָה יִזְוֶה-דָּעַת: ד אֵין-אֲמַר וְאֵין

ולא יהיו ראויים להזרעה כלל. גם אפשר לפרשו, מלשון יפלו. פירוש, שבעת עלייתם לקבל מ"ד, יפלו משם: אמר עוד, ויחרגו ממסגרותיהם, פירוש, מלשון חירגא דיומא, שהוא הנסירה, שמנסרת החמה ברקיע. והענין הוא, שינסרו כעין נסירת העץ הדקה ביותר, ויתדקו לדקות נמרץ, ויהיו כלא חשיבין, הנקרא חירגא דיומא, בהיותם תוך הכלי עצמו. ואמר ממסגרותיהם, ויש בתיבה הזאת שם י"ה מיותר, ממ"ש בספר שמואל, דקאמר ממסגרותם. וביאורו הוא, כי אלו המ"ן שבתוך המסגרת והרחם, יפסדו, ולא יתחברו עם מ"ד, הנקרא י"ה. וכיון שלא יתחברו, ודאי שאלו יפסדו ויתקלקלו. גם הם אותיות ממסגרותי מ"ה. ר"ל, שלא יתחברו אלו הנוקבין עם הדכורין, שהם הוי"ה דאלפי"ן העולה בגימטריא מ"ה, ועי"כ יתקלקלו הנוקבין שהם מהוי"ה דב"ן:

¹³⁰ זוהר כרך א (בראשית) פרשת ויצא דף קסד עמוד א "פ.תח רבי יצחק ואמר (תהלים י"ח) חי יי' וברוך צורי וירום אלהי ישעי, האי קרא איהו רזא, חי יי' וכי לא ידענא דקודשא בריך הוא אקרי חי אלא אפילו צדיק גמור איהו אקרי חי דהא חי צדיק איהו לעילא וצדיק איהו לתתא, לעילא קודשא בריך הוא אקרי חי, לתתא צדיק אקרי חי דכתיב (שמואל ב' כ"ג) ובניהו בן יהוידע בן איש חי אמאי אקרי חי בגין דאיהו צדיק דהא צדיק (יסוד) חי אקרי, חי העולמים, וברוך צורי כלא חד חי וברוך (יסוד ומלכות) דלא מתפרשי מהדדי דכד מתחברין כחדא אקרי באר מים חיים, דא נביע לגו ודא אתמלייא מניה, וירום אלהי ישעי דא עלמא עלאה (בינה) דאיהו רם ונשא רם על כלא דהא מיניה נפיק כלא (מקורא דלא פסיק) וכל נביעו דנביע לאתמלייא בירא כדקא יאות ומתמן אתברכא לאנהרא לכל אינון דלתתא וכד אתמלייא כלא כדקא יאות כדין וירום אלהי ישעי."

ובזוהר כרך א (בראשית) פרשת מקץ דף קצג עמוד ב מוסיף ומסביר רבי אלעזר ש"וירום" זו הבינה "ר' אלעזר פתח ואמר (תהלים י"ח) חי יי' וברוך צורי וירום אלהי ישעי, אלוהי כתיב בוי"ו, האי קרא אית לאסתכלא ביה חי יי' דא חי צדיקא יסודא דעלמא דאקרי חי דעלמין, וברוך צורי דא הוא (ס"א הוד) דכתיב (שם קמ"ד) ברוך יי' צורי ודא עלמא דאתקיים עליה צדיקא דא, (מלכות) וירום אלהי ישעי, וירום דא עלמא עלאה, (בינה) אלוקי בוא"ו דא שמים (תפארת) כמה דאת אמר (שם קט"ז) השמים שמים ליי' (תפארת).

דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם: ה בְּכָל-הָאָרֶץ
יָצָא קוֹם וּבִקְצָה תִּבֵּל מִלִּיהֶם לִשְׁמֹשׁ
שָׁם-אֵהָל בָּהֶם: ו וְהוּא כְּזוֹתָן יָצָא מִזֹּזְפוֹתוֹ
יִשְׁיֵשׁ כְּגִבּוֹר כָּרוֹץ אֲרוֹז: ז מִקְצָה הַשָּׁמַיִם
מוֹצֵאוֹ וּתְקוּפוֹתוֹ עַל-קְצוֹתָם וְאִין נִסְתָּר
מִזֹּזְמוֹתוֹ: ח תִּנּוֹרַת יְהוָה תְּבִימָה מְשִׁיבַת
נֶפֶשׁ עֲדוֹת יְהוָה נֶאֱמָנָה מִזֹּכִימַת פָּתִי: ט
פִּקְוֵי יְהוָה יִשְׂרָאֵל מִשְׁמֹזִי-לֵב מִצֹּת
יְהוָה בָּרָה מֵאִירַת עֵינַיִם: י יִרְאֵת יְהוָה
טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד מִשְׁפָּטִי-יְהוָה אֲמַת
צִדִּיקוֹ יִזְדָּדוּ: יא הַנְּזֹמָדִים מִזֶּהָב וּמִכּוֹס רָב
וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוֹפִים: יב גַּם-
עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשִׁמְרָם עֵקֶב רָב: יג
שְׂגִיאוֹת מִי-יִבִּין מִנְּסִתְרוֹת נִקְנִי: יד גַּם
מִזִּדִּים זֹשֶׁךְ עַבְדְּךָ אֶל-יְמִשְׁלוֹ-בִּי אֲזִ
אִיתָם וְנִקְיִתִּי מִפֶּשַׁע רָב: טו יְהִיו לְרִצּוֹן
אֲמִירִי-פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי
וְגֹאֲלִי:

פרק יט

דהע"ה מתאר את המשכת השפע בעולם.

(א) למנצח נצח מזמור לדוד מלכות: (ב) השמים תפארת ר"ת מלה משמות עב מספרים מאירים ל כבוד אל¹³¹ מלכות ומעשה ידיו¹³² חו"ג מגיד ממשיך מלשון נגיד ונפיק הרקיע יסוד: (ג) יום ליום י"ס דז"א ס"ת עמם משמות עב¹³³ יביע ימשיך את ה אמר¹³⁴ שפע חסדים מאו"א ולילה לילה י"ס דנוק' יחיה ס"ת ההה משמות עב דעת תפארת: (ד) אין אמר ואין דברים מלכות בלי נשמע קולם: (ה) בכל יסוד הארץ מלכות יצא קום ובקצה תבל מלכות מליהם לשמש תפארת שם אהל מלכות מקום בהם: (ו) והוא כחתן תפארת כ"ו יצא מחפתו¹³⁵ חו"ב ישיש חסד כגבור ה"ג ר"ת מיכ משמות עב, ס"ת ושר משמות עב לרוץ הניתנות ל ארח מלכות: (ז) מקצה השמים יסוד אימא מוצאו יוצא ותקופתו והוא נמשך על ס"ת וול משמות עב קצותם על כל הספירות של המלכות ואין נסתה מלכות מחמתו תפארת במצב זה המלכות דומה לבינה ואז...: (ח) תורת יהוה תפארת תמימה¹³⁶ חסד משיבת נפש מלכות עדות יהוה תפארת נאמנה גבורה

¹³¹ זוהר - הקדמה דף ח עמוד א "מה כתיב השמים מספרים כבוד אל, השמים דא חתן דעאל לחופה, מספרים מנהרין כזוהרא דספיר דנהיר וזהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא, כבוד אל דא כבוד כלה דאקרי אל דכתיב (תהלים ז') אל זועם בכל יום, בכל יומי שתא אקרי אל והשתא דהא עאלת לחופה אקרי כבוד, ואקרי אל". בזמן שנכנסת לחופה (בינה) מאירים בה לב נתיבות חכמה שהם גימ' כבוד.

¹³² זוהר - הקדמה דף ח עמוד א "ומעשה ידיו מגיד הרקיע, מעשה ידיו אלין אינון מארי קיימא דברית בהדי כלה ואינון מארי קיימא דברית אקרון מעשה ידיו".

¹³³ זוהר - הקדמה דף ח עמוד ב "יום ליום יביע אומר יומא קדישא מאינון יומין עלאין דמלכא משבחין לון לחברייא ואמרין ההיא מלה דאמר כל חד לחבריה, יומא ליומא יביע ההוא אומר ומשבח ליה, ולילה לילה כל דרגא דאשלים (נ"א דשליט) בליליא משבח דא לדא ההוא דעת דכל חד מחבריה ובשלימו (ס"א וברחימו) סגי אתעבידו לון חברין ורחימין".

¹³⁴ זוהר כרך ב (שמות) פרשת תרומה דף קלו עמוד ב "אמ"ר כללא דאתון ושבילין דנפקין מאבא ואימא וההוא רישא דנפיק מנייהו דאיהו ברא בוכרא אלף אבא וכד איהו סליק ונחית אתחברת מ' בהדי א' ואיהו (ה"א) אם ר' רישא (קעב ב) בוכרא, כד מתחברי אתון כלהו אמר, דא נהירו דאבא ואימא וברא בוכרא ונהרין דא בדא בחבורא חדא שלטא ביומא דשבתא". הסביר המתוק מדבש בדף שפב בשם השע"ר שאמר הוא ר"ת אור מים רקיע. אור היא הטיפה באבא וכשהיא מתקבלת באימא נעשית מים וכשנתקן פרצוף הדעת נעשה רקיע.

¹³⁵ זוהר כרך ב (שמות) פרשת תרומה דף קלז עמוד א "והוא כחתן יוצא מחפתו, מאן חפתו, דא עדן, ורזא דא (שם ב) ונהר יוצא מעדן, עדן דא איהו חופא דחפא על כלא".

¹³⁶ כתב רבנו מהרצ"ו ז"ל בשער הפסוקים דף רמה "הנה שש תיבות, נזכרו בפסוקים אלו: תורת, עדות, פקודי, מצות, יראת, ומשפטי. והם סוד הו"ק דז"א, הנקרא הוי"ה כנודע. ולכן נסמכו שש הויות, אל ששה תיבות הנזכר. כמ"ש: תורת ד', עדות ד' וכו'. וכמ"ש בזוה"ק פרשת תרומה (דף קלז: וכן בהקסה"ז דף ט). ודע כי כל תיבה מאלו, היא בגימ' שם הויה, וכמו שנבאר. ודע כי שמעתיים ממורי ז"ל, ושכחתים. ואכתוב מה שאני זוכר. תורת ד' בחסד. והויה זו היא בגימ' תורת. וז"ס,

שיר תתר"ו, הנזכר בשיר השירים בזוהר (חדש שיר השירים דף סב ט"ב אות פ"ט בסולם) שהם סוד חמשה ואלף, ועם הכולל הם ששה ואלף. והוא באופן זה: הנה הויה דיודין שהיא ע"ב. אם תמנה אותו באופן זה ,
פעמים ה"י = 300

הי פעמים ויו = 330
ויו פעמים הי = 330
מילוי עב = 46
סה"כ = 1006

ולגבי שאר התיבות לא כתב.
ונ"ל בס"ד שאר התיבות באופן הבא:
עדות = 480 והיא הויה כך:

יוד פעמים הה = 200
הה פעמים וו = 120
וו פעמים הה = 120
מילוי ב"ן = 26
אותיות שם ב"ן = 10
אותיות השורש = 4
סה"כ = 480

פקודי גימ' ע"ה 201 והיא הויה כך:

י פעמים י = 100
ה פעמים ה = 25
ו פעמים ו = 36
ה פעמים ה = 25
שם י"ה = 15
סה"כ = 201

מצות היא הויה באופן הבא:

מצ באתב"ש יה. ה' במקומה עומדת והת' גימ' 400 באופן הבא:

ה פעמים ה = 25
הא פעמים הא = 36
הה פעמים הה = 100
הי פעמים הי = 225
14 אותיות שנמנו
סה"כ = 400

יראת היא הויה באופן הבא:

י פעמים י = 100
י פ"י + הפ"ה = 125
יפ"י + הפ"ה + ופ"ו = 161
יפ"י + הפ"ה + ופ"ו + הפ"ה = 186
יוד + הא + ואו = 39
סה"כ = 611

משפטי ע"ה גימ 440 והיא הויה באופן הבא:

יוד פעמים הה = 200
הה פעמים וו = 120
וו פעמים הה = 120
סה"כ = 440

כעת בא לידי בס"ד דף שצורף לסוף ספר ערכי הכינויים להרב צמח זי"ע מגורי הארי הקדוש והנה הדף כפי שהוא. בדף זה השלמה לדברי המהרח"ו זי"ע הנ"ל

אל ימשלו בי אז איתם ונקיתי מפשע ר"ת אום משמות עב רב: (טו) יהיו יעלו ל לרצון כתר אמרי פי מלכות והגיון לבי בינה לפניך יהוה תפארת צורי מלכות וגאלי תפארת ס"ת היי משמות עב :

פרק כ

א לַמְּנִיצוֹן מִזְמוֹר לְדָוִד: ב יַעֲנֶךָ יְהוָה
בְּיוֹם צָרָה יִשְׁעֶבֶךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: ג
יִשְׁלַח-עֲזָרְךָ מִקֹּדֶשׁ וּבְמִצִּיּוֹן יִסְעָדְךָ: ד
יִזְכֹּר כָּל-מִנּוּחֹתֶיךָ וְעוֹלֹתֶיךָ יִדְשָׁנָה סִלָּה: ה
יִתֵּן-לָךְ כָּל-כִּלְבֶּיךָ וְכָל-עֲצָתְךָ יִמְלֵא: ו
נִרְנָנָה בִּישׁוּעָתְךָ וּבְשֵׁם-אֱלֹהֵינוּ נִדְגַל
יִמְלֵא יְהוָה כָּל-מוֹשְׁאָלוֹתֶיךָ: ז עֲתָה
יִדְעָתִי כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה מִשִּׁיזוֹן יַעֲנֶהוּ
מִשְׁמִי קֹדְשׁוֹ בְּגִבֹּרוֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ: ח אֱלֹהֵי
בָּרֶכְבּ וְאֱלֹהֵי בַסּוּסִים וְאַנְזוֹנוֹ בְּשֵׁם-יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ נִזְכִּיר: ט הִמָּה כָּרְעוּ וְנָפְלוּ וְאַנְזוֹנוֹ
קָבְנוּ וְנִתְעוֹדָד: י יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ
יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם-קָרְאֵנוּ:

פרק כ

שירת כנסת ישראל כשמגיע זמנה להוריד שפע לעולם. במזמור זה שבעים תיבות וכך כתוב בזוהר כרך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רמט עמוד ב "כיון דמטא זמנא למילד געאת

ורמאת קלין קלא בתר קלא עד שבעין קלין כחושבן תיבין (שם כ) דיענך יי' ביום צרה דאיהי שירתא דעוברתא דא וקודשא בריך הוא שמע לה". כתב הרמ"ק בסידורו תפילה למשה דף קמ"סגולת המזמור הזה לתת מרחב לשפע להיות נשפע".

סגולת מזמור זה לאישה הכורעת ללדת. יאמר את המזמור ע פעמים. ומפי הרב מרדכי עטיה שליט"א ראש ישיבת החיים והשלום בירושלים עיה"ק נאמר לי שבנוסף ראוי לקרוא את ספר יונה.

(א) למנצח נצח מזמור מלכות לדוד: (ב) יענך יהוה תפארת ביום צרה¹⁴² יב"ק וירחיק ממך הקליפות ישגבך יב"ק שם מלכות אלהי יעקב תפארת: (ג) ישלח עזרך מקדש ומציון¹⁴³ יסוד יסעודך: (ד) יזכר כל יסוד מנחתך¹⁴⁴ מלכות ועולתך¹⁴⁵ תו"מ ידשנה חכמה סלה¹⁴⁶ ג"ר: (ה) יתן לך כלבבך¹⁴⁷ חו"ג וכל יסוד עצתך נו"ה ימלא: (ו) נרננה גבורה, הוד בישועתך ב"ן מלכות ובשם אלהינו בינה נדגל ימלא ר"ת אני משמות עב יהוה תפארת כל יסוד משאלותיך: (ז) עתה ידעתי כי ס"ת היי משמות עב הושיע יהוה תפארת משיחו יענהו משמי תפארת קדשו חו"ב בגברות ישע יב"ק ימינו: (ח) אלה החיצונים באים לינוק את השפע ברכב במרכבה שלהם

¹⁴² כתב רבנו המהרש"ו זל בשער הכוונות - דרושי תיקון חצות דרוש א ואח"כ יאמר מזמור יענך ה' ביום צרה כו' כולו ותכוין בג' הוי' דב"ן דמלוי ההין שיש בזה המזמור כמו שביארתי בס' תפלת שחרית בביאור זה המזמור ותכוין כי ע' תיבין שבזה המזמור הם ע' קלין דרמאת איילת' כנ"ל במזמור כאיל תערוג על אפיקי כו' ותכוין כי ר"ת יענך ה' ביום צרה בגימ' יב"ק שסודו יהוה אלהים או ג"כ אהיה יהו"ה אדני וכן ר"ת ונפלו ואנחנו קמנו בגימ' יב"ק ואנחנו קמנו ונתעודד ר"ת בגימ' יב"ק יעננו ביום קראנו ר"ת יב"ק. גם תכוין כי ר"ת ונתעודד יהוה הושיעה המלך הוא א' מ"ב צירופי יהוה והוא ויה"ה

¹⁴³ ספר מגיד מישרים - פרשת לך לך אבל רזא דמלתא דקאמר דיעל ישראל להר קדשו דאיהו יסוד דעליה אתמר ישלח עזרך מקודש ומציון יסעודך כלומר ישלח עזרך מתלת עילאי דאיברי קודש וישפע בציון דאיהי יסוד דהא יסוד סליק בכתר ברזא דבמוסף אמרינן כתר ומתמן יסעודך ומשום הכי נקט לישנא דוהביאותים בגין דיסוד איהי לפניס מכנסת ישראל.

ספר תיקונים חדשים - הקדמה כדין (שם כ ב) יענך יהוה ביום צרה דא יב"ק יאקלוקק"ם, ישגבך שם אלקי יעקב. ישלח עזרך מקודש אלן רזין דאוריתא מסטרא דעץ החיים. ומציון יסעודך דא צדיק, כי מציון תצא תורה (ישעיה ב ג) ודא סוד מיסוד ודאי, בע' תיקונים אלן.

¹⁴⁴ זוהר - רעיא מהימנא כך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רנג עמוד א"ו. ושכינתא, מנחה חדשה מסטרא דחיה". כלומר מלכות כאשר השיגה אור החיה.

¹⁴⁵ זוהר כך א (בראשית) פרשת נח דף ע עמוד א "עולה הוא אשה קשירו דדכר ונוקבא דא בדא".

¹⁴⁶ על פי הרמ"ק בסידורו תפילה למשה דף קמ.

¹⁴⁷ זוהר כך ב (שמות) פרשת תרומה דף קסב עמוד ב "אי הכי אמאי כתיב בכל לבבך ולבתר ובכל נפשך, דמשמע דתרין גוונים אינון חד לבא וחד נפשא אי לבא הוא עקרא מאי בעי נפשא, אמר ליה ודאי לבא ונפשא תרין אינון ואתאחדן לחד, דהא לבא ונפשא וממונא כלהו אתאחדן דא בדא ולבא איהו עקרא ויסודא דכלא". הסביר המקדש מלך, הובא בפירוש מתוק מדבש דף תפו, שלבא זה הז"א והנפש זו המלכות והממון הוא המעלה מ"ן וגורם היחוד.

שכל אופן ממנה כלול ואלה בסוסיס מארבעת צדדי המרכבה ואנחנו בשם מלכות יהוה תפארת אלהינו בינה נזכיר תפארת: (ט) המה החיצונים כרעו ונפלו כ"ו, א"ל ואנחנו קמנו ר"ת גימ' יב"ק ונתעודד ר"ת גימ' יב"ק: (י) יהוה תפארת הושיעה מלכות המלך תפארת ר"ת יהה משמות עב יעננו ביום קראנו יב"ק:

פרק כא

א לַמִּנְצִיז מִזְמוֹר לְדָוִד: ב יְהוָה בְּעֶזְרִי
יִשְׁמְרוּ-מִלְכִּי וּבִישׁוּעָתְךָ מֵה-יָגֵל מְאֹד: ג
תַּאֲוֹת לִבּוֹ נָתַתָּה לוֹ וְאַרְשֵׁת שְׂפָתָיו בֵּל-
מִנְעַת סָלָה: ד כִּי-תִקְדְּמוּ בִּרְכוֹת טוֹב
תְּשִׁית לְרֹאשׁוֹ עֲטֹרַת פָּז: ה זִמְיִם שָׁאֵל
מִמֶּךָ נָתַתָּה לוֹ אֶרֶץ יָמִים עוֹלָם וָעֶד: ו
גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ בִּישׁוּעָתְךָ הוֹד וְהָדָר תִּשְׁוֶה
עָלָיו: ז כִּי-תִשְׁיִתְהוּ בִּרְכוֹת לָעֶד תִּתְּנֶהוּ
בְּשִׁמּוֹזָה אֶת-פָּנֶיךָ: זז כִּי-הִמְלִךְ בְּטוֹז
בִּיהוָה וּבִזְזָסָד עָלָיו בֵּל-יְמוּט: ט תִּבְמָצָא
יָדְךָ לְכָל-אִיִּבֶיךָ יְמִינְךָ תִּבְמָצָא שְׁנֵאִיךָ: י
תִּשְׁיִתְמוּ כְּתֵנוֹר אִישׁ לָעֵת פָּנֶיךָ יְהוָה
בְּאָפוֹ יִבְלָעֵם וְתֹאכְלֵם אִישׁ: יא פְּרִימוֹ
מֵאֶרֶץ תִּאֲבֹד וְזֶרַע מִבְּנֵי אָדָם: יב כִּי-
נָטוּ עָלֶיךָ רָעָה וְזָשְׁבוּ מִזְמָה בֵּל-יֻכְלוּ: יג

כִּי תִשְׁתַּמּוּ שְׁכֶם בְּמִיתָרֶיךָ תִּכּוֹנֵן עַל-
פְּנֵיהֶם: יָד רֹמֶמָה יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ נִשְׁיָרָה
וְנִזְמָרָה גְּבוּרָתְךָ:

פרק כא

דהע"ה מתאר את חיבור כנסת ישראל עם הקב"ה והשפלת קרן שונאי ד'.

(א) למנצח נצח מזמור לדוד: (ב) יהוה תפארת בעוז מלכות ישמח מלך¹⁴⁸ מלכות ובישועתך מלכות מה ר"ת מום משמות עב יגל יגיל כתיב מאד מלכות כאשר היא בחיבור עם התפארת: (ג) תאות מלכות לבו בינה נתתה לו וארשת שפתיו נו"ה בל מנעת סלה ג"ר: (ד) כי תקדמנו ברכות טוב יסוד תשית לראשו עטרת פז ג"ר: (ה) חיים בינה שאל ממך¹⁴⁹ נתתה לו ארך ימים¹⁵⁰ בינה עולם ר"ת איע משמות עב ועד: (ו) גדול חסד כבודו מלכות

¹⁴⁸ זוהר כרך ב (שמות) פרשת פקודי דף רלה עמוד א "פ.תח ר' יצחק אבתריה ואמר (תהלים כא) יי' בעוז ישמח מלך ובישועתך מה יגיל מאד תאות לבו וגו' חיים שאל ממך וגו', שירתא דא לא אמר לה דוד אלא על תושבחתא דכנסת ישראל מלכות דקודשא בריך הוא ז"א חדי לה בחידו דאורייתא דאקרי עז דכתיב (שם כט) יי' עז לעמו יתן וגו', ז"א משמח אותה בשמחת התורה שמצד הגבורות נקראת עז , רצה לאמר, שנותן לה גבורות לבניינה, ישמח מלך דא קודשא בריך הוא (ד"א דא כ"י) כאן קורה רבי יצחק למלכות קוב"ה ע"ש שמולכת בב"י"ע דאתקרי מלך דכתיב (דברים לג) ויהי בישרון מלך, ובישועתך מה יגיל מאד דא (רכג א) ישועה דימינא שאחר שקבלה הגבורות , מושיעה בנתינת החסדים שבימין, כמה דאת אמר (תהלים ס) הושיעה ימינך וענני, ותושע לו ימינו (ד"א) מה יגיל מאד י' יתירא היוד רומזת ליסוד שהוא נותן לה החסדים כדמפרש ואזיל ודא איהו רזא דברית קיימא קדישא דאיהו חדוה דכלא שע"י היסוד מתייחדים זו"ן (נ"א דילה) וכלא על האי מלך אתמר".

¹⁴⁹ ספר אדיר במדום ח"ב - ביאור חלום דניאל

פעולת הרוח בהתגלותו מהחוטם

ואפרש לך היטב פעולת החוטם הזה מהו. הנה כתוב (תהלים קלג, ג) כטל חרמון שיורד על הררי ציון וכו' חיים עד העולם. וגם חז"ל אמרו (קידושין לט ע"ב) למען יאריכון ימך, לעולם שכלו ארוך. וסוד זה, דע כי ענין החיים באמת אינו אלא חיבור הנר"ן, שיהיה הרוח אוחז בנשמה מלמעלה ובנפש מלמטה ומקשרם. וזה הדבר נשרש בח"ס, והוא כי בתחלה יצאו המ"ק ולא היה בהם קשר זה, ושם היתה השבירה, וניתן משם מציאות אל הס"א שהיא מות, והיא גהינם, והיא סם המות ממש. אך כשיצא המלך הדר אז נעשה החיבור, והוא ממש חיבור החיים. וזה נשרש בח"ס, ונעשה בחוטם כנ"ל, ומשם אח"כ יוצא למטה. ובכל מקום שמתפשט עושה החיים. וזה מתגלה בגן עדן, וסודו ענג - עדן נהר גן, שהם נר"ן, ומתחברים והם חיים. אך בגהינם הוא נגע והוא הפירוד ממש, הפך הגן עדן. וזש"ה (תהלים קטו, יז) לא המתים יהללו יה וכו', כי גהינם היא מות שאין מגיע שם הארת הי"ק של ח"ס, אבל גן עדן שם החיים. והנה משם מתפשט ג"כ במקום בית המקדש לצורך העה"ז, וזה (תהלים קלג, ג) כי שם צוה ה' וכו'. נמצא כי שרש החיים הוא בח"ס, והוא החיים הארוכים כנ"ל. ועליהם נאמר (תהלים כא, ה) חיים שאל ממך נתת לו אורך ימים עולם ועד, כי באים מן הא"א, ואלה מגיעים למטה בז"א ונעשים שם ג"כ חיים. אך למטה יש ג"כ מות, אבל החיים שמא"א אין שם מות כלל, וזהו עולם שכלו ארוך:

¹⁵⁰ זוהר כרך א (בראשית) פרשת וישב דף קפד עמוד ב "ו.תא חזי כתיב (משלי ג) ארך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד, ארך ימים בהווא דאשתדל באורייתא לשמה דאית ליה ארך ימים בהווא עלמא דביה אורכא דיומין ואינון יומין אינון יומין ודאי".

בישועתך מלכות הוד הוד והדר נצח תשועה עליו: (ז) כי תשיתוהו ברכות לעד יסוד תחדהו בשמחה בינה את פניך: (ח) כי המלך מלכות בטח יסוד ביהוה תפארת ובחסד עליון¹⁵¹

151 ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית

והמידה הזאת נקראת חסד תחתון, יצריך אתה לדעת כיצד. דע כי שלושת מיני חסד הם:

האחד, **חס"ד עליון** הבא מן המקור העליון, שאין בו תערובת דין זולתי חסד ורחמים, ונקראים חסדים טובים, והסוד: וחסדי מאתך לא ימוש (ישעיהו נד, י), ועל זה נאמר: כי המלך בוטח ב"י ובחסד עליון בל ימוט (תהלים כא, ח). והב', הוא **חסד עולם** והוא חסד אברהם, שנאמר: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם (מיכה ז, כ). ולפי שפחד יצחק הוא סוד מידת הדין מתערבת עם חסד אברהם ולפעמים מעכבת את החסד מצד הדין, כאומרו ושם חביון עוזו (חבקוק ג, ד) ואומר ימינך י"י תרעץ אויב (שמות טו, ו), אין חסד אברהם חסד פשוט אלא מעורב עם דין, כי לפעמים מתגברת מידת הגבורה ומסתתרת בתוכה חס"ד אברהם. ולפיכך חסד אברהם נקרא חסד עולם, כי לפעמים הוא מתעלם בסוד ב' מידות שבהם מתנהג העולם, בסוד גלוי ונעלם, בסוד מעלה ומטה, ימין ושמאל, פנים ואחור, ולפיכך חסד עולם יש בו דין ורחמים.

השלישי נקרא **חסדי דוד** הנאמנים, והם חסדי אל ח"י הבאים מכוח חסדים טובים וחסד אברהם, ונקראים חסדי דוד בהגיעם אצל מידתו. וכשנמשכים אלו החסדים, הבאים דרך עיר דוד היא ציון ונקראים חסדי דוד, בהגיעם לשם אדני"י נקראת אדני"י בלשון חסידה, וסימן: אבר"ה חסיד"ה ונוצה (איוב לט, ג). ולפי שהיה דוד המלך עליו השלום שואב חסדים העליונים מלמעלה, הנקראים חסדים טובים וחסדים ראשונים, אמר הכתוב: איה חסדיך הראשונים אדני נשבעת לדוד באמונתך (תהלים פט, נ). והיה מכנה דוד לעצמו על זה ואמר: שמרה נפשי כי חסיד אני (תהלים פו, ב). ולפי שהמשכת התולדות בצאצאי אדם מן המידה של דוד, אמר הכתוב: אמרתי עולם חס"ד יבנה (שם פט, ג). ולפי שלפעמים מסתלקת ונאספת למעלה למעלה המידה הנקראת חסדי דוד, כאומרו כי מפני הרעה נאסף הצדיק (ישעיהו נז, א) לפיכך אמר הכתוב: הושיעה י"י כי גמר חסיד"ד כי פסו אמונים מבני אדם (תהלים יב, ב) בסוד חסדי דוד הנאמנים. והיודע סוד חסדי דוד ידע סוד הודו ל"י כי טוב כי לעולם חסדו (שם קו, א), ראש וסוף ואמצע, ויבין כמה עניינים עמוקים נרמזים בתורה:

ובשער החמישי - הספירה השישית - כתב " דע כי שמות הכתר העליון הם כולן שמות פשוטים בלי תערובת דבר. כיצד? רחמים הידועים הסמוכים לשם אהי"ה, או חסד הסמוך לשם אהי"ה, כולם חסד ורחמים גמורים פשוטים, אין בהם תערובות דבר אחר. וזהו סוד שנאמר: וברחמים גדולים אקבצך (ישעיהו נד, ז). וכי מה הם רחמים גדולים? אלא מפני שהרחמים הכלולים בקו האמצעי אינם רחמים גמורים, שהרי דין מעורב בהם שהם כלולים מן החסד ומן הדין, אבל רחמים של שם אהי"ה הם הנקראים רחמים גדולים שאין בהם תערובות. וכן חסד עליון, כאמרו: ובחסד עליון בל ימוט (תהלים כא, ח) שזהו החסד הפשוט הגמור של שם עליון שהוא אהי"ה. אבל חסד של אברהם תערובת דין יש בו, ונקרא חסד עולם ואינו נקרא חסד עליון. זה הכלל: משם אהי"ה ולמטה נולדו ההפכים כולם, פנים ואחור, ימין ושמאל, ולפיכך אין לך שם או מידה משם אהי"ה ולמטה שהיא פשוטה בלי הרכבה:

כתב רבנו המהרש"ו ז"ל ספר עץ חיים - שער טו פרק ה

"והענין כמ"ש בדרוש אחר כי ב' כתרים דא"א הם בגרון א"א אשר שם הוא בחי' בינה דא"א גם בארנו בפ' יומם יצוה ה' חסדו כי יש ב' מיני חסד א' הוא **חסד עליון** אחר הבינה אשר מקום זה הוא ברישא דכתפין דא"א קודם התפשטות והתחלקות הב' זרועות ושם הוא מקום החסד העליון הנקרא יומא דכולהו בס"ה. (זוהר חלק ג דף קצא עמוד ב פתח ואמר וי' הולך לפניו יומם בעמוד ענן וגו'. וי' זקיף טעמא לעילא. אמאי אלא בההוא שעתא כמה יאות ושפירו הות להאי כלה

חכמה בל ימוט: (ט) תמצא ידך גבורה לכל איביך ימינך חסד תמצא שנאיך: (י)
תשיתמו כתנור אש מלכות מלאה דינים לעת פניך יהוה תפארת באפו מלכות כשהיא מלאה
דינים יבלעם ותאכלם אש דין קשה: (יא) פרימו מארץ מלכות תאבד וזרעם מבני
אדם: (יב) כי נטו עליך רעה חשבו מזמה בל יוכלו: (יג) כי תשיתמו שכס במיתריך
תכונן על פניהם: (יד) רומה יהוה תפארת בעוז מלכות נשירה ב"ן ונזמרה גבורתך גבורה
:

פרק כב

א לַמְּנִצֵּז עַל-אַיֶּלֶת הַשִּׁזְזֹר מִזְמוֹר לְדָוִד:
ב אֱלֹהִי אֱלֹהִי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי רְחוֹק מִיִּשְׁוּעָתִי
ג דְּבִרִי שִׁאֲנָתִי: ג אֶלֹהֵי אֶקְרָא יוֹמָם וְלַיְלָא
ד תַּעֲנֶנָּה וְלִילָה וְלַא-דוֹבִיָּה לִי: ד וְאַתָּה
ה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: ה בָּךְ בְּטוֹזוֹ

דא תכפיא את עד השתא בגלותא והשתא אזלת בזקיפו דרישא באכלוסהא
בחדוה. בויי' זקיף טעמא לעילא הולך לפניהם יומם. עד הכא לא ידע אי האי
כלה אזלה לקמיהו אי לא דהא טעמא אפסיק בידו"ד אלא איהי הות תמן.
אבל מאן דאזיל קמיהו סבא עלאה מאריה דביתא ההוא דאומי (נ"א דאזמין)
ליה קב"ה ומגו אברהם דכתיב יומם יצוה יי' חסדו. וכתיב אם לא בריתי יומם
ולילה. יומא דכל יומין כלילן ביה יומא דשאר יומין איהו שאר כל יומין ודאי.
ועל דא אקרי יומם ולא יום. ובג"כ הולך לפניהם יומם. הוא אזיל ביממא וכלה
אזלת בליליא דכתיב ולילה בעמוד אש להאיר להם דא כלה כל חד כדקחזי
ליה. ואתון חברייא יומם ולילה יהא קמייכו בכל שעתא. נשקוהו וברכוהו
כמלקדמין ואזלו אתו לגבי רבי שמעון וסחו ליה עובדא. חוה אמר כמה יאות
הוא אבל לא סליק בשמא. אעא דקיק כד סליק נהוריה סליק לפום שעתא. ומיד
כבה ואשתקע. ותו הא אמינא נהורא דא ממה הוי': וכבר ידעת כי לעולם חסד
מצד הזכר והנה האור הנמשך מגרון העליון דא"א מתלבש (ירד ונתלבש) בחסד זה
וכאשר יצא לחוץ אז אבא נעשה בבחינת החסד ההוא והבינה נעשה בבחינת הגרון
לפי שהוא בינה דא"א כי להיות גרון גבוה מהחסד לכן מתלבש אור הגרון בחסד
ההוא נמצא כי אמא שיצאת מבחי' הגרון היא יותר מעולה והיא נעלמת תוך החכמה
וזהו בחי' אות יו"ד שהחכמה נגלה בה והבינה נעלמת בה ואינה נגלית אבל כאשר
התחילו ב' זרועות דא"א להגלות (להתחלק) ולהתפשט אז נתלבש חסד בגבורה
ומשם יצאו ישסו"ת ואז היה הדבר להיפך כי אבא טמיר וגניז יותר מן הבינה לכן
נרמזו באות ה' שהחכמה בהעלם ובינה בגלוי. וז"ש באדר"ז דר"צ קרוב ללשון זה
לבתר אשתכחו דחכמה אבא בינה אמא פי' כי תחלה הם נעלמים בינה תוך חכמה
אך לבתר ר"ל לאחר דאתפשטו דרועוי דא"א אז נתגלו בחי' או"א והרי נתבאר היטב
ענין בינה ותבונה הראשונה וענין אבא ויש"ס אשר הם נרמזין בב' אותיות י"ה
הראשונים שבשם הוי"ה"ה..

אֲבֵתֵינוּ בְּטוֹזוֹ וְתַפְלִיטָמוֹ: וְאֵלֶיךָ זָעֲקוּ
וְנִמְלָטוּ בְּךָ בְּטוֹזוֹ וְלֹא-בּוֹשׁוּ: ז' וְאַנְכִי
תּוֹכֶלֶת וְלֹא-אִישׁ זֹרֶכֶת אָדָם וּבְזוּי עָם:
זו כָּל-רֹאִי יִלְעָגוּ לִי יִפְטִירוּ בְּשָׁפָה יִזְיִעוּ
רֹאשׁ: ט גַּל אֶל-יְהוָה יִפְלִיטֵהוּ יִצִּילֵהוּ כִּי
זָרַפְץ בּוֹ: י כִּי-אַתָּה גִּזְזִי מִבֶּטֶן מִבְּטִיזוֹי
עַל-שְׂדֵי אֲמִי: יא עָלֶיךָ הִשְׁלַכְתִּי מִרְזוֹם
מִבֶּטֶן אֲמִי אֵלֶי אָתָּה: יב אֶל-תִּרְזֹזֶק
מִמֶּנִּי כִּי-צָרָה קְרוּבָה כִּי-אֵין עֲזָרָה: יג
סִבְבוּנִי פָּרִים רַבִּים אֲבִירִי בָשָׁן כִּתְרוֹנִי:
יד פָּצוּ עָלַי פִּיָּהֶם אֲרִיָּה טִרֵּף וְשֹׁאֵג: טו
כַּמִּים נִשְׁפַּכְתִּי וְהִתְפָּרְדּוּ כָּל-עַצְמוֹתַי
הָיָה לִבִּי כְּדוֹנָג נָמַס בְּתוֹךְ יַמַּי: טז יִבֶּשׁ
כִּזְזָרְשִׁי כִזְזִי וּלְשׁוֹנִי מִדְּבָק מִלְּקוֹזוֹי
וְלַעֲפָר-מָוֶת תִּשְׁפֹּתֵנִי: יז כִּי סִבְבוּנִי
כָּל־בָּיִם עֵדֶת מִרְעִים הִקְיִפוּנִי כָאֲרִי יָדִי
וְרִגְלִי: יח אֲסַפֵּר כָּל-עַצְמוֹתַי הֵמָּה יִבְיטוּ
יִרְאוּ-בִּי: יט יִזְזַלְקוּ בְּגִדֵּי לָהֶם וְעַל-
לְבוּשֵׁי יַפִּילוּ גֹרָל: כ וְאַתָּה יְהוָה אֶל-

תִּרְוֹזַק אֵילֹתַי לְעֹזְרָתִי זֹוֹשָׁה: כֹּא הֶצִילָה
מִזֹּזָרֵב נִפְשִׁי מִיָּד-כָּלֵב יִזְיֹדְתִי: כֹּב
הוֹשִׁיעַנִי מִפִּי אֲרִיָּה וּמִקָּרְנֵי רִבּוּיִם עֲנִיתַנִּי:
כֹּג אֲסַפְּרָה שְׁמִי לְאֹזִי בְּתוֹךְ קָהָל
אֲהַלְלֶךָ: כֹּד יִרְאִי יְהוָה הַלְלוּהוּ כָל-זֶרַע
יַעֲקֹב כִּבְדוּהוּ וְגִוְרוּ מִמֶּנּוּ כָל-זֶרַע
יִשְׂרָאֵל: כֹּה כִי לֹא-בָזָה וְלֹא שָׁקַץ עֲנוּת
עָנִי וְלֹא-הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוֹעוֹ אֶלְיוֹ
שָׁמַע: כֹּו מֵאֲתָךְ תִּהְלָתִי בְּקָהָל רַב נְדָרֵי
אֲשַׁלֵּם נֶגֶד יִרְאִיו: כֹּז יֵאכְלוּ עֲנוּיִם
וַיִּשְׁבְּעוּ יִהְלְלוּ יְהוָה דֹּרְשׁוֹ יִזְזִי לִבְבָּכֶם
לְעֵד: כֹּזֹז יִזְכְּרוּ וַיֵּשְׁבוּ אֶל-יְהוָה כָּל-
אֶפְסִי-אֶרֶץ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְפָנֶיךָ כָּל-מִשְׁפָּחוֹת
גִּוִּיִּם: כֹּט כִי לִיהוָה הַמְּלוֹכָה וּמִשְׁלַל
בְּגִוִּיִּם: לֹא אֶכְלוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ כָּל-דֹּשְׁנֵי-אֶרֶץ
לְפָנָיו יִכְרְעוּ כָּל-יֹוֲרֵדֵי עֶפְרַי וְנִפְשׁוּ לֹא
זִמָּה: לֹא זֶרַע יַעֲבֹדֵנוּ יִסְפֹּר לֵאדֹנָי לְדוֹר:
לֹב יִבְאוּ וַיִּגְּדוּ צְדָקָתוֹ לְעַם נֹקֵד כִּי
עָשָׂה:

פרק כב

תפילת השכינה לבעלה להרימה מהקלי' ולהיות דבוקה בו תדיר.

(א) למנצח נצח על אילת השחר¹⁵² מלכות מזמור לדוד: (ב) אלי תוד אלי תוד למה עזבתני רחוק¹⁵³ תפארת מישועתי מלכות דברי המלכות רחוקה מהיסוד שאגתי¹⁵⁴ יסוד o"ת יי

¹⁵² כתב רבנו מהרח"ו ז"ל בספר לקוטי תורה :- למנצח על אילת השחר, דע כי בני ד' חיות נקרא בני אלים כמ"ש הבו לה' בני אלים אבל החיות נקראות אלים ומיכאל שהוא המלכות שבהם נקרא אילת השחר כי מיכאל אומר שירה מהשחר עד חצות היום וגבריאל מחצות היום עד הלילה רפאל מהתחלת הלילה עד חצות נוריאל עד השחר לכן נקרא מיכאל תפילת השחר והוא שר של ישראל ואמר אלי למה עזבתני וז"ס קול ה' יחולל אילות בשעה שאומרים ברוך כבוד ה' ממקומו יחילו מאימה ויחשוף יערות הם בני היער עצים וזהו ובהיכלו כולו אומר כבוד ברוך כבוד ד' ממקומו.

כתב רבינו הרמח"ל בפירושו על הכתובים :
למנצח על אילת השחר וגו' (כב, א-ג). הז"א נאמר בו, איהו בנצח ואיהי בהוד, שהוא בסוד חסד והיא בסוד דין. ובזמן הגלות ז"א הוא בסוד קטנות, ונראה שהוא בסוד דין. ובזמן התיקון ילכו כל המוחין בז"א, וגם המוחין דל"מ יהיו על ראשו, שזהו שלימות התיקון. ואז יראה זה הענין - שהוא בסוד נצח ובסוד חסד, וזהו, "למנצח" - למ' נצח. ואז, "על אילת השחר", זה ה"על" כמו עם, שאז הוא מזדווג עם "אילת השחר" שהיא המלכות. שבגלות - אילת, בסוד אילה שרחמה צר, שאורותיה סתומים, והיא בסוד דין, ולעתיד לבא תחזור בסוד חסד, וזה, "אילת השחר", ממה שהיא אילת שהיא בסוד דין נעשית בסוד חסד שהיא שחר. וטעם שאומר, "השחר" ולא "שחר", לפי שהתפשטות הה' חסדים בכח גדול בנוק' גורמים שהיא חוזרת מדין לחסד, וזהו "השחר" - הה' חסדים גורמים שתהיה בסוד שחר ובסוד חסד. וטעם שאומר, "השחר" ולא "הבוקר", לפי שהמלכות היא בסוד דין, ודין תשאר לעולם, אלא שתהיה ממותקת בחסד, ולכן אינו אומר "בוקר" שהוא חסד גמור, אלא "השחר" שהוא התחלת הארת היום ואינו יום גמור, כך היא ממותקת בחסד ואינה חסד גמור. ואז, "מזמור לדוד", השכינה הולכת ומזמרת לפני המלך, מה שלא היה לה כח בגלות:

ועתה מעוררת כל הפרצופים מלמטה למעלה שיגאלו אותה - **"אלי אלי למה עזבתני"**. "אלי" הוא בז"א שהוא בסוד אל, והוא בסוד חסד. וג"כ "אלי" הוא בא"א, והסוד הוא, לעתיד לבא תתגלה הדיקנא דא"א כידוע, ויש שם ב' אל שהוא בתיקון ראשון של הדיקנא. ובאורך הגלות נראה שאלו הב' אל ח"ו עזבו אותה, שאינם מתגלים, וזהו, "אלי אלי למה עזבתני". ועכשיו היא מעוררת אי', שזהו כללות התיקון, שתעלה בסוד "מי זאת", וזהו, "רחוק מישועתי דברי שאגתי", אי' היא ישועה כידוע, ועכשיו בגלות נראה שהיא רחוקה ממנה ח"ו, וזהו, "רחוק מישועתי דברי שאגתי":

¹⁵³ זוהר כרך ב (שמות) פרשת משפטים דף קטו עמוד ב ..אח רחוק דהיינו עמודא דאמצעיתא".

¹⁵⁴ כתב רבנו מהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר ירמיה - (מזולתו) הנה מלת שאג, היא בגימטריא ש"ד. ישאג, בגימטריא שד"י. ר"ל, בשביל שהה"א היא אינה עם בעלה, ונטלה מן שד"י, נשאר ש"ד, וזהו ישאג על נוהו, כי היא נוהו:

משמות עב: (ג) ולכן השכינה קוראת לז"א **אלהי** מלכות ס"ת י"י משמות עב **אקרא יומם**¹⁵⁵ תוד **ולא**
תענה ולילה מלכות **ולא** ואין אני חפצה במצב של **דומיה**¹⁵⁶ הפרדה ביני לבניך **לי: (ד) ואתה** תו"מ

הגהה - אמר שמואל, איני מבין ביאור הנזכר, ולדעתי שנפל טעות בכתיבה, וכך צ"ל, כי הנה נודע, שהוי"ה זו הנזכר, באמרו ה' ממרום ישאג, הוא ו"א, והוא שואג על גלות השכינה, הנפרדת ממנו, ונשאר מנין שא"ג בלבד, וחסר משד"י בחי' היו"ד, והיא ה"ה, האחרונה של שם ההוי"ה במלוי ההי"ן, שהיא כפולה, ונעשת ה"ה, שהיא י', ועמה נשלם לשד"י. ולכן שאג, כדי שיעשה ישאג, שהוא שם שד"י שלם. ופירוש מי היא היו"ד הזאת, ואמר שהיא חכמה תתאה, שהיא מלכות, הנקראת נוהו, ולא חכמה עליונה, כנלע"ד:

וז"ס פסוק, אריה שאג מי לא יירא, כי תדע למה שאג, לפי שאינה עם בעלה. ואריה בגימטריא רי"ו, שאג בגימטריא ש"ד, כי השכינה אינה במקומה. וזה ג"כ סוד פסוק כש"ד משד"י יבא, וחסרה היו"ד כאמור. (ע"כ מזולתו):

וכן אמר רבי יהודה בזוהר חלק א דף קטז עמוד א
אמר רבי יהודה הכי אמרו, אבל תא חזי רזא דאוליפנא, בשעתא דכנסת ישאל מלכות אתגלייא מאתרה, כדין אתוון דשמא קדישא כביכול אתפרשו, דאתפרשת ה"א מן וא"ו, ובגין דאתפרשו, מה כתיב (תהלים לט ד) נאלמתי דומיה, בגין דאסתלק וא"ו מן ה"א, וקול שהוא ואו התפארת לא אשתכח, וכדין דבור מלכות אתאלם, ובגין כך היא שכיבת בעפרא כל ההוא יומא (דנא) דה"א, ומאן איהו אלף חמשה, ואע"ג דאקדימת בגלותא עד לא ייעול ההוא אלף חמשה רזא דה"א, וכד ייתי אלף שתיתאה דאיהו רזא: דאות ואו

שער הכוונות - דרושי הקדיש דרוש א כוונת הקדיש בעצמו
"אח"כ אנו אומרים שמים רבא פי' כי הנה נתבאר אצלינו כי המוחין דאלהים לפעמים נקרא אלם והוא כשקלי' נאחזות בהם פי' כי ב' אותיות י"ה מאלהים הם מתכסים ונעלמים ונשאר אלם מן אלהים ז"ס פסוק נאלמתי דומיה כו' פי' כי כאשר היא דומיה פי' דו"ם י"ה ר"ל שאותיות י"ה משם אלהים הם דוממים בשביל החיצונים ואינם מתגלי' ואז נאלמתי ושם אלהים נעשה אל"ם ובפרט עתה בגלותינו זה המר שחזר הז"א לבחי' קטנות ובו נאמר נאלמתי דומיה".

¹⁵⁵ פירוש הרמח"ל על הכתובים
"אלקי אקרא יומם" וגו', לעתיד לבא הז"א יעלה במדריגת אבא, ואפילו עלייתו צריך שתהיה (בהתעוררות) [בהתעוררות] נוק' שהיא המעוררת. וצריך שהמלכות גם היא תתקשר באבא, בסוד, "ה' בחכמה יסד ארץ", והמלכות מעוררת לאבא לעשות אלו הב' תיקונים. וז"ש, "אלקי אקרא", שהיא קורא "לאלקי" לתיקון ה"יומם" שהוא הז"א, וג"כ לצורך ה"לילה" שהיא הנקבה. ועכשיו בגלות אלו הדברים אינם מתגלים, וז"ש, "אלקי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי":

¹⁵⁶ זוהר חלק א דף לו עמוד א -א"ר שמעון, כתיב (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר, נאלמתי דומיה, האי קרא כנסת ישראל מלכות אמרו בגלותא, מאי טעמא בגין דקול תפארת מדבר ליה לדבור, מלכות כיון דאיהי בגלותא, קול תפארת אתפרש מינה, ומלה לא אשתמע, ועל דא נאלמתי דומיה וגו', מאי טעמא בגין דהחשיתי מטוב, יסוד דלא אזיל קול תפארת בהדה, וישראל אמרי (שם סה ב) לך דומיה תהלה, מאי דומיה, דא תהלה לדוד, מלכות דאיהי דומיה בגלותא ושתיקא בלא קול, א"ר יצחק, מאי לך, בגינך תפארת איהי מלכות דומיה

קדוש תפארת יושב¹⁵⁷ תהלות ישראל תפארת: (ה) בך¹⁵⁸ בטחו יסוד אבותינו חג"ת בטחו יסוד ותפלטמו: (ו) אליך זעקו ונמלטו בך בטחו יסוד ולא בוש¹⁵⁹: (ז) ואנכי מלכות תולעת מלכות ולא איש¹⁶⁰ חרפת אדם ובזוי עם: (ח) כל ראי ילעגו לי יפטירו בשפה יניעו ראש: (ט) גל אל יהוה יפלטו יצילהו ר"ת יי משמות ע"ב כי חפץ בו: (י) כי אתה גח מבטן מבטיחי יסוד על שדי אמי בינה: (יא) עליך השלכתי מרחם מבטן אמי בינה אלי אתה: (יב) המלכות פונה אל התפארת בבקשה אל תרחק ממני כי צרה קלי שאר העמים¹⁶¹ קרובה ס"ת יהיה משמות עב כי אין עוזר: (יג) סבבוני פרים רבים כוחות קליפה סביב המלכות אבירי בשן כתרונני אלו כוחות הקליפה הרוצים לינוק מכתר דמלכות: (יד) פצו עלי פיהם אריה טרף ושאג: (טו) כמים נשפכתי והתפרדו כל עצמותי היה לבי כדונג¹⁶² נמס בתוך ב"ן מעי: (טז) יבש כחרש מיכ משמות עב כחי ולשוני מדבק מלקוחי ולעפר ר"ת מום משמות עב מות ס"ת ירת ור"ת מום משמות עב תשפתני: (יז) כי סבבוני ס"ת יי משמות עב כלבים עדת מרעים הקיפוני כארי ידי ס"ת יי משמות עב ורגלי ס"ת יי משמות עב: (יח) אספר כל עצמותי המה יביטו יראו ר"ת היי משמות עב בי: (יט) יחלקו בגדי להם ועל לבושי יפילו גורל: (כ) ואתה יהוה תפארת אל תרחק אילותי לעזרתי חושה: (כא) הצילה ס"ת יהיה משמות עב מחרב¹⁶³ נפשי מלכות מיד כלב יחידתי¹⁶⁴ כתר: (כב) הושיעני מלכות מפני בעזרת

ושתיקא, דאסתלקא מנה קול: ר"י מדגיש שהמלכות שותקת בגלל שז"א הסתלק ממנה.

¹⁵⁷ פירוש הרמח"ל על הכתובים

וטעם אריכות הגלות הוא, לפי שאינו מתגלה החיבור של מלכות בכתר, בסוד כתר מלכות, אבל לעתיד לבא יתגלה זה התיקון. וזהו כללות התיקון, "ואתה קדוש", המלכות שהיא "אתה", שתהיה נקשרת בחכמה סתימאה בא"א, הנקרא קדוש ואז תזדווג עם המלך, וזהו, "יושב תהלות ישראל", שתהיה מחוברת עם הז"א שהוא ישראל. ואומר, "יושב", לפי שכל משפיע הוא בסוד עמידה, והמקבל הוא בסוד ישיבה. ואז המלכות תקבל השפע מן הזכר בריוח גדול, וזהו, "ישראל" שהוא ז"א. ואז תיראה ישיבתה - קבלת שפעה, "יושב" דוקא.

¹⁵⁸ כתב בתיקוני זהר דף קלב עמוד ב תיקון ע "... וישכב וי"ש כ"ב אתוון במקום ההוא, י"ש להנחיל אוהבי יש, כ"ב בך יברך ישראל, בך בטחו אבותינו, כי בך ארוץ גדוד, ובך בחר ה', אשר נשבעת להם בך, נגילה ונשמח בך, בהון ב'רוך כ'בוד ה' ממקומו: ובספר מתו"מ על תיקו"ז דף תתקכו כתב כב אותיות הם כב אורות הנמשכות למלכות. אבותינו אלו חג"ת ודרך נו"ה נמשכים האורות אל המלכות.

¹⁵⁹ עיין בבאור בא"ח על ספר תהלים "החיים והשלום" דף סט אודות המעשה עם המהר"ם גלאנטי ע"ה.

¹⁶⁰ זוהר כרך א (בראשית) פרשת וירא דף קיג עמוד א "...מאן איש דא אברהם דכתיב ועתה השב אשת האיש וגו'". וכן בזוהר כרך ג (ויקרא) פרשת תזריע דף מח עמוד ב "...ותנינן מאן איש דא חסד".
¹⁶¹ זוהר חלק א דף קעד עמוד ב "ביום צרה, ביומא דעקו דעקין שאר עמין לישראל".

¹⁶² זוהר חלק ב דף מג עמוד א "ולב דלהון נמס כדונג מההיא אמונה, ואמרי וכי עד כען אמונה ממנא דילן כסוסיא הוה, נע לבהון מאמונה דלהון ונמס כדונג, ומנלן דימס לשון נמס כדונג איהו, כמה דאת אמר (תהלים כב טו) היה לבי כדונג נמס בתוך מעי:

¹⁶³ כתב רבנו המהר"ח ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים 'הצילה' מחרב 'נפשי: "(מזולתו) ר"ת המן. וכבר ידעת, כי מזמור זה נאמר ע"י אסתר בענין צרת המן האגגי,

חיבורי אל ה' ס"ת י"י משמות עב אריה¹⁶⁵ חֲתוּד וּמִקְרָנִי ב"ן רַמִּים עֲנִיתָנִי: (כג) אֲסַפְרָה ס"ת מִיָּה משמות עב שֶׁמֶךְ לֹאֲחִי בְּתוֹךְ קֹהֵל אֶהְלֵלךְ: (כד) יִרְאֵי יְהוָה תִּפְאֶרֶת הִלְלוּהוּ כָּל זֶרַע יַעֲקֹב מַלְכוּת כְּבֹדוֹהוּ מַלְכוּת וְגִוְרוֹ כ"ו מִמֶּנּוּ כָּל ס"ת וּלְ מִשְׁמוֹת עַב זֶרַע יִשְׂרָאֵל מַלְכוּת: (כה) כִּי לֹא בָזָה ב"ן וְלֹא שֶׁקֶץ עֲנוֹת עֲנִי מַלְכוּת וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוֹעוֹ אֱלֹהֵי שִׁמְעָה: (כו) מֵאַתָּךְ תִּהְלֹתִי בִקְהֵל רַב נִדְרִי בִּינָה אֲשַׁלֵּם נֹגֵד יִרְאִיו מַלְכוּת ר"ת אֲנִי מִשְׁמוֹת עַב: (כז) יֹאכְלוּ עֲנוּיִם וְיִשְׁבְּעוּ יִהְלְלוּ יְהוָה תִּפְאֶרֶת דְּרָשִׁיו יַחֲדָה לִבְבֵּכֶם לַעֲד יִסּוּד: (כח) יִזְכְּרוּ וְיִשְׁבּוּ אֵל ס"ת וּלְ מִשְׁמוֹת עַב יְהוָה תִּפְאֶרֶת כָּל יִסּוּד אֲפָסִי אֶרֶץ נֹ"ה וְיִשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךְ לַעֲתִ"ל כָּל מִשְׁפָּחוֹת גּוֹיִם קְלִי: (כט) כִּי לִיהוָה תִּפְאֶרֶת ס"ת מִיָּה מִשְׁמוֹת עַב הַמְּלוּכָה בִּינָה ס"ת יְהוָה מִשְׁמוֹת עַב וּמִשְׁלַל בְּגוֹיִם¹⁶⁶ קְלִי: (ל) אֲכָלוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ כָּל ס"ת וּלְ מִשְׁמוֹת עַב דְּשֵׁנִי אֶרֶץ מַלְכוּת לִפְנֵי יִכְרְעוּ כָּל ס"ת וּלְ מִשְׁמוֹת עַב יוֹרְדֵי עֶפְרַיִם מַלְכוּת וּנְפֹשׁוֹ מַלְכוּת לֹא חִיָּה: (לא) זֶרַע יַעֲבֹדֵנוּ יִסְפֹּר לֹאֲדָנֵי מַלְכוּת ר"ת י"ל מִשְׁמוֹת עַב לְדוֹר: (לב) יִבְאוּ וְיִגִּידוּ צְדָקָתוֹ מַלְכוּת לַעֲם נֹלֵד כִּי עָשָׂה:

פרק כג

א מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה רָעִי לֹא אֶזְזָר: ב
בְּנֵאוֹת דָּשָׁא יִרְבִּיצֵנִי עַל-בְּי מִנְּזוֹת
יִנְהַלֵּנִי: ג נִפְשִׁי יִשׁוּבֵב יִנְזָזֵנִי בְּמַעְגְלִי-

ואמרה הצילני מהמן, שהוא מזרע עשו הרשע, שנתברך בחרב. כמש"ה, ועל חרבך תחיה. (ע"כ מזולתו)

¹⁶⁴ כתב הרב נחמני שליט"א בספרו "תורת הנפש הרוח והנשמה" הנה זכר כאן שני הקצוות נפש ויחידה.

¹⁶⁵ זוהר חלק ב דף קיט עמוד ב "ואומי לה ביה למפרק לבנהא בבקר, דאיהו אריה, בקר ימינא דאברהם, משיח בן דוד דנפיק מיהודה, דאתמר ביה (בראשית מט ט) גור אריה יהודה, ובגין דא (רות ג יג) חי יהו"ה שכבי עד הבקר".

רבים עד למאד מאמרי הזוהר בהם האריה מיוחס אל החסד. זאת למרות שאריה אותיות יראה וגים' "גבורה". טעם לכך שאריה הוא בחסד למרות שהוא גים' גבורה נתן רבינו החוזה מלובלין בספרו "קהלות יעקב" דף טז "כי אין שלמות החסד אלא בכללות הגבורה".

¹⁶⁶ רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רמד עמוד ב "קם רעיא מהימנא וסליק ידוי קמי קב"ה ושכינתיה ואמר הכי: "קב"ה תפארת יהא רעוא דילך למיהב לון מזונא שלימתא לתקנא לגבך ולגבי מטרוניתא עלאה בינה עלמא דאתי בינה דאתמר עלה "כי ליי' המלוכה ומושל בגוים". ולגבי מטרוניתא תנינא מלכות דאתמר בה זמנא תנינא "והיתה ליי' המלוכה" לתקנא פתורא שלימתא מכל עדונין ומכל מאכלין".

צָדֵק לְמַעַן שְׁמוֹ: דַּם כִּי-אֶלֶךְ בִּגְיָא
 צִלְמוֹת לֹא-אִירָא רָע כִּי-אַתָּה עֲמֹדִי
 שִׁבְטָךְ וּמִשְׁעֲנֶתְךָ הִמָּה יִנְזָלֵמִנִי: הַתַּעֲרָךְ
 לִפְנֵי שְׁלֹזָן נֶגֶד צִרְרִי דְשִׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי
 כּוֹסֵי רוּיָה: וְאֶךְ טוֹב וְזָסֵד יִרְדְּפוּנִי כָל-
 יְמֵי זִיָּי וְשִׁבְתִּי בְּבֵית-יְהוָה לְאַרְךָ יָמִים:
פֶּרֶק כג

שיר ושבח של דהע"ה לבורא עולם על חלקו לעוה"ב. והצד הפנימי יותר: הודאת המלכות לבעלה המשפיע לה חיות ויחול לקבלת שפע גבוה יותר.

(א) **מזמור מלכות לדוד מלכות יהוה תפארת רעי** המשפיע ומפרנס למלכות **לא**¹⁶⁷ **אחסר: (ב)**
בנאות דשא¹⁶⁸ חג"ת **ירביצני על מי מנחות**¹⁶⁹ חג"ת **דבינה ר"ת** עמם משמות עב **ינהלני**: כאן

¹⁶⁷ כתב רבנו מהרח"ו ז"ל בספר לקוטי תורה - ספר תהלים: **מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר**, הנה ידוע דבני חיי ומזוני לאו בזכותא אלא במזלא דא"א ועל הארה זו היה מתפלל דוד שיאירו בו ש"ע נהורין דבמזלא כלילין וכן רע"י גימ' ש"ע כי הי' הוא ק' ושפע זה של ש"ע נהורין נק' מי מנחות דמחסד עילאה נפקי הנק' מים והנה ש"ע נהורין ב"פ אל כנודע וז"ס האל הרועה אותי מעודי עד היום הזה וכן [האלהים] הרעה גי' ש"ע לכן נאמר ל"א אחסר דהיינו א"ל בהיפך וז"ס הא"ל הזן שבברכת מזון והיה מבקש ששפע זה יבא ע"י נתיב ז"א למדתו נוקבא וז"ש ינחני במעגלי צדק ואז יתוסף רכ"א נהורין בנוק' כי תחלה אין לה רק ק"נ נהורין וזהו כוסי רוי"ה גי' רכ"א והנה ר"כ וק"נ גי' ש"ע והוא נק' שמן וזהו דשנת בשמן ראשי, ואמר ושבת בביית ה' לאורך ימים שתהיה ישיבתי בהיכל ז"א תמיד פב"פ ולא אצטרך לירד למטה ומי גורם ישיבה זו א"א הנקרא אורך ימים דתמן אוכא דיומין:

¹⁶⁸ זוהר כרך ב (שמות) פרשת תרומה דף קעא עמוד א .. נאות דשא אלן אינון מקורין עלאין דכל מזונא וספוקא אתיא מנייהו, נאות אלן אקרון (איכה ב) נאות יעקב נאות דשא, בגין דאית נאות לבר דאקרון (יואל ב) נאות מדבר ועל דא בנאות דשא".

כתב הרמ"ק ז"ל בסידורו דף קסד ע"ב **"נאות דשא** היינו שיתקשר שם אדנות בשם הוי"ה בענין שיהיה שם אדנות נאות דשא מרוב היחוד והזיווג והיינו ירביצני, יעשה רביצה וזיווג כזה יאהדונה"י ויכוין בשם יהו"ה בניקוד יהבך כזה יְהוֹהֶ כזה יְהוֹהֶה? והיינו רביצה ויחוד".

ומפי מו"ז רבי פרג' כלפון ז"ל: **"דשא** אלו ר"ת דין שלום אמת" עליהם העולם עומד. והם חג"ת דין=גבורה, שלום=חסד ואמת=תפארת מהם המלכות הנקראת עולם קיימת. החג"ת הם נאות יעקב מחזה ולמעלה.

קשר המלכות בתפארת (ג) **נפשי מלכות ישובב בינה ינחני במעגלי צדק מלכות למען שמו מלכות: (ד) גם כי אלך** ס"ת מיכ משמות עב **בגיא צלמות**¹⁷⁰ כוחות הדין **לא אירא רע** דין קשה שבשמאל **כי אתה מלכות עמדי שבטך יסוד ומשענתך**¹⁷¹ תפארת **המה ינחמני: (ה) תערוך**

¹⁶⁹ זוהר כרך ב (שמות) פרשת תרומה דף קעא עמוד א "על מי מנוחות ינהלני אלן מיין דנייחא דקא נגדין מההוא אתר דנגיד ונפיק מעדן ואינון מיין אקרון מי מנוחות".

¹⁷⁰ כתב רבי אברהם אזולאי זצ"ל (הובא בקובץ תורני "בית הלל" בעריכת הרב יגאל עזרא שליט"א גיליון ג' אדר ב תש"ס דפים י - יא) **"גם כי אלך בגיא צלמות"** הם ח מאות אלפים רבבות מוקשי מות, לא אירא מהם כי אתה עמדי. כמ"ש בזוהר חדש על הפסוק "וה' הולך לפניו יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך" וכו', שמדבר על נשמות הצדיקים העוסקים בתורה יומם ולילה, שבשעת פטירתם מן העוה"ז, בשביל שעסקו בתורה, ה' הוא ובית דינו הולך לפניו יומם בעמוד ענן. ובזכות התורה שהוא עוסק בה בלילה הולך לפניו בעמוד האש להאיר להם. והנה מהלך מוקשי מות הוא שלושה ימים. לפיכך "וענן ה' הולך לפניו" דרך שלושת ימים לתור להם מנוחה, וזהו מ"ש דהע"ה **"גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי"**, ובמה זכיתי לכל זה? **"שבטך ומשענתך"**, שבטך אלו הם היסורין שהיה מקבל בסבר פנים יפות, ומשענתך זו התורה המה ינחמוני. ואח"כ לא נשאר לי שום צער, רק תענוג אחר תענוג ומנוחה אחר מנוחה, וזהו תערוך לפני שולחן, כי כל צדיק וצדיק יש לו שולחן, וכמעשה דרבי חנינא בן דוסא שראה שולחנו שהיה בו ג' רגלים ורגל הד' חלף הלך לו, לפי שהתפלל להקב"ה שיתן לו מזונות בעוה"ז והתפלל ונתנו לו רגל א' של כסא, ובלילה ראתה אשתו בחלום שכל הצדיקים יש להם שולחן של ארבע רגלים ולבעלה שולחן של ג' רגלים, ואמרה להם למה כך? ואמרו לה שלקח בעלה רגל א' משולחנו, ואמרה לו אשתו שיתפלל להשי"ת שיטול את שלו, וכן עשה ויצאה כמין פיסת יד ונטלתו, ותנא, גדול הנס האחרון מן הראשון, אלמא, כל צדיק וצדיק יש לו שולחן, וזהו "תערוך לפני שולחן".

"נגד צוררי" יובן עם מ"ש בגמ' על ריש לקיש וחבריו שביום שמתו חבריו של ר"ל, הכניסום לגיהנם, ור"ל היה במעלה רמה בג"ע, ואין בין לג"ע לגיהנם רק כותל אחד דק כמו זכוכית לבנה, ואלו רואים את אלו, ואמרו חבריו של ר"ל לפני הקב"ה, רבש"ע היה עמנו, א"ל הקב"ה: "ריש לקיש עשה תשובה ואתם לא עשיתם, א"ל החזירנו לאותו עולם ונעשה תשובה, אמר להם שוטים שבעולם, מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, וזהו "תערוך לפני שולחן נגד צוררי".

דשנת בשמן ראשי - זהו מהשפע היורד על ראש צדיק. **כוסי ריה** - זהו יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית. משם ואילך אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתי בבית ד' לאורך ימים, לעולם שכולו טוב ולעולם שכולו ארוך. עד כאן מדברי רבי אברהם אזולאי זצ"ל.

¹⁷¹ ספר תקט"ו תפילות - תפילה רנח

שש תיבות של יחוד שמע שהם כנגד אות ו', הם משענתם של ישראל בגלות "אל אחד יחיד ומיוחד הרי אנו מתחזקים לבטוח בך וליחל אליך כמו שנאמר חזקו ויאמץ לבבכם כל וכו', אבל לולי יחודך מקשר לבנו באורחותיך שלא לנטות מהם איך היינו יכולים לעמוד, שמע ישראל ה' וכו' משען זה לא יסור ממנו וזה אות ו' שהוא משענת מטה שנא' בו ואיש משענתו בידו מרוב ימים, ובו גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי שבטך ומשענתך המה ינחמוני שש תיבות של יחוד שמע ישראל ה' וכו', וזה ו' אות אמת, ו' תקות חוט השני, בכל זה אנו מתחזקים, רבון כל העולמים חזקנו ביחודך, עננו באמתך ולא נבוש, לישועתך קויתי ה'".

לפני שלחן מלכות נערכת שש ושש דהיינו ב' ווין שהם תפארת ויסוד **נגד צורי**¹⁷² חיצונים **דשנת בשמן** חכמה **ראשי כוסי מלכות רויה**¹⁷³: (ו) **אך** בינה בה שם אהיה שעולה אך **טוב**¹⁷⁴ **יסוד** **וחסד** **ירדפוני כל ימי חיי** ו"ק הם חיי המלכות **ושבתי**¹⁷⁵ o"ת יחו משמות עב **בבית יהוה מלכות לארץ ימים** כאשר מקבלת אור הכתר ר"ת יל"י משמות עב:

פרק כד

א לְדֹד מְזִמּוֹר לִיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה
תִּבֵּל וַיֵּשְׁבִי בָּהֶּ: ב כִּי-הוּא עַל-יָמִים
יִסָּדָה וְעַל-נְהָרוֹת יִכּוֹנְנָה: ג מִי-יַעֲלֶה
בְּהַר-יְהוָה וּמִי-יָקוּם בַּמָּקוֹם קָדְשׁוֹ: ד
נָקִי כַפָּיִם וּבֵר-לֵבָב אֲשֶׁר לֹא-נִשְׂא
לַיִשׁוּא נִפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמַרְמָה: ה יֵשֵׁא

¹⁷² זוהר כרך ב (שמות) פרשת תרומה דף קנב עמוד ב "נגד צורי אינון כלבי דיתבי קמי פתורא מצפאן לחולק גרמין".

¹⁷³ כתב הרמ"ק ז"ל בסידורו דף קסה "כוסי שהיא המלכות רויה. רויה שעולה ריו דהיינו ר זו המלכות שהיא ראשית ל"ס נקשרת באותיות ויה שהם תפארת חו"ב בסוד רויה דהיינו גבורה שכך עולה מפני שהיא כוס אלהים רויה מתוקנת מהשמאל בימין..".

¹⁷⁴ כתב רבנו המהרש"ו ז"ל בשער הפסוקים דף רמו "כבר הודעתך, כי בהיות החסדים גנוזים תוך יסוד אימא, ברישא דזעיר, נקרא טוב, דטוביה גניז בגויה, כנזכר בזוהר פרשת תרומה (דף קסה:) ואחר גילויים ברדתם למטה בגופא דזעיר, אז נקראים חסדים וחסד. וז"ש בתחילה, אך טוב, ואח"כ וחסד, ירדפוני כל ימי חיי. וכתב הרב שמואל ויטאל "להיות כי המוחין הם נקראים חיי מלך, לכן כתיב כל ימי חיי".

¹⁷⁵ ספר יד מצרים - הקדמת פותח יד
אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתי בבית ה' לאורך ימים", רצה בזה מאחר שאני רואה שאיני תלוי בטבע כלל ורק טוב וחסד ירדפוני וגו', למעלה מן הטבע, במה שאיני חי כמ"ש, ולכן "ושבתי בבית ה'" וגו'.

בְּרָכָה מֵאֵת יְהוָה וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: ו
 זֶה דֹּר דִּרְשָׁיו מִבְּקָשֵׁי פְנִיָּה יַעֲקֹב סָלָה: ז
 שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאִשֵׁיכֶם וְהִנֵּשְׂאוּ פִתְחוֹי
 עוֹלָם וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: זז מִי זֶה מֶלֶךְ
 הַכְּבוֹד יְהוָה עֶזְרוֹ וְגִבּוֹר יְהוָה גִּבּוֹר
 מְלֻחָמָה: ט שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאִשֵׁיכֶם וְשָׂאוּ
 פִתְחוֹי עוֹלָם וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: י מִי הוּא
 זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יְהוָה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ
 הַכְּבוֹד סָלָה:

פרק כד

דהע"ה מתאר את בריאת העולם. העולם מיוסד על החסד, עולם חסד יבנה.

(א) לדוד מלכות מזמור מלכות ליהוה הארץ¹⁷⁶ מלכות המתפשטת בכל שתי בחינות למלכות: המתפשטת והנראית ר"ת מלה משמות עב ומלואה הם נשמות הצדיקים תבל מלכות וישבי בה: (ב) כי הוא בינה על ימים בינה ומלכות יסדה ועל נהרות תפארת יכוננה¹⁷⁷: (ג) מי בינה יעלה¹⁷⁸ בהר יהוה

¹⁷⁶ שער הכוונות - דרושי תיקון חצות דרוש א ואח"כ תתחיל בתיקון לאה ותאמר לדוד מזמור לה' הארץ כו' כל המזמור וכשתאמר שאו שערים ראשיכם תכוין שעתה הקב"ה נכנס בגן עדן להשתעשע בנשמות הצדיקים כנ"ל וזה אמר שאו שערים ראשיכם ויכוין כי בתחילה אומר והנשאו שהם עליי' יסוד ומלכות שה"ס שני אותיות ו"ה של וה"נשאו ו"ה נשאו ואח"כ אמר ושאו והוא רמז אל ו' עלאה ת"ת וזהו שאו ו' ובפסוק ישא ברכה מאת ה' וצדקה מאלהי ישעו יכוין אל שם הויה בא' משנים עשר צירופים אשר נרמז בס"ת יהוה וצדקה מאלהי ישעו הה"ו. גם יכוין בצירוף א' מ"ב צירופים הנז' וגם יוצאת מס"ת וצדקה מאלהי ישעו זה והוא הי"ה.

¹⁷⁷ זוהר כרך א (בראשית) פרשת נח דף סז עמוד א .. על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה אלן שבעה עמודים דקיימא (ארעא) עלייהו ומליין לה היא אתמלייא מנייהו היך אתמליא מנייהו בשעתא דאסגיא זכאין בעלמא כדין ארעא דא עבדת פירין ואתמליא מכלא".

¹⁷⁸ זוהר כרך א (בראשית) פרשת מקץ דף רא עמוד א ..מי יעלה בהר יי' וגו' ונשמתא דזכאה אעבר בלא דחילו ויקום במקום קדשו, ומאן דאשתדל בצדקה בהאי עלמא ויתן מממוניה בצדקה כדין ועבר בההוא אתר ולא דחיל".

תפארת ומי בינה יקום במקום קדשו יב"ק : (ד) נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא הוליד לשוא למקום הקליפות נפשי מלכות ולא נשבע למרמה: (ה) ישא ברכה מאת¹⁷⁹ יב"מ משמות ע"ב יהוה תפארת וצדקה מלכות מאלהי מלכות הנראית ישעו¹⁸⁰ : (ו) זה דור דרשיו דרשו כתיב מבקשי פניך ג"ר יעקב סלה ג"ר : (ז) שאו¹⁸¹ שערים נ"ה ראשיכם תו"מ והנשאו¹⁸² פתחי עולם נה"י דבינה ויבוא מלך הכבוד חכמה : (ח) מי בינה זה יסוד מלך

¹⁷⁹ כתב רבנו המהרש"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים "ישא ברכה מאת ה' וצדקה מאלהי ישעו:" הנה ר"ת של 'ישא' ברכה 'מאת', הוא יב"ס. והענין הוא, במהו שהודעתך בשער הגלגולים, כי כל המתגלגלים מחמת איזה עבירה, שבכל התורה, אינם מתגלגלים אלא בסוד נפש לבדה, או רוח לבדו, או נשמה לבדה. אבל המתגלגל מפני שלא קיים פריה ורביה, שמתגלגל ע"י אחיו היבם כנודע, הוא יכול להשיג שלשתם, נפשו, ורוחו, ונשמתו, בגלגול ההוא. גם הודעתך שם כי יש אפשרות לשאר המגולגלים, להשיג שלשתם ג"כ, והוא, אם ידע להעלות נפשו אחר תקונה בלילה, בסוד בידך אפקיד רוחי, ותשאר שם נפשו בסוד מ"ן, ובבקר יבא הרוח ויכנס לבדו בגוף האדם, עד שיתקן. ואח"כ תכנס ג"כ נפשו בו. ועד"ז בחלק הנשמה. והנה לענין הנזכר, צריך זכך הנפש, שתתקן בתכלית גמור. ולזה אמר בתחלה, מי יעלה בהר ה', שהוא בעת הפקדון הנפש בלילה כנזכר, מי יהיה לו כח להעלות נפשו שם, ולהניחה שם בסוד מ"ן כנזכר. ואמר' כי מי שהוא נקי כפים, זה האיש אשר לא נשא והעלה נפשו למעלה בלילה לשוא ולתוהו, אלא העלה אותו לצורך גבוה, להשאר שם בסוד מ"ן כנזכר. ואמר כי האיש הנזכר, נקי כפים, שיכול להעלות נפשו כנזכר, ישא ברכה, ויזכה להשיג הרוח והנשמה ג"כ בגלגול, כדמיון היבם, הנרמז בר"ת 'ישא ברכה' מאת כנזכר:

¹⁸⁰ זוהר כרך ב (שמות) פרשת יתרו דף צ עמוד ב "ישע אסתכלותא הוא".

¹⁸¹ וכתב הרמ"ק בסידורו תפילה למשה דף ק"ב "הנה בפסוקים אלו סוד הזיווג העליון וקשר הספירות והתפשטות אי"ס בשם על ידי הזיווג העליון. והסביר כיצד המלכות עולה מעל נ"ה, מתקשרת עם התפארת ומשם לנה"י דאימא עד לחכמה "מלך הכבוד".

כתב המהרש"ו ז"ל בשער הכוונות - דרושי תיקון חצות דרוש א "ואח"כ תתחיל בתיקון לאה ותאמר לדוד מזמור לה' הארץ כו' כל המזמור וכשתאמר שאו שערים ראשיכם תכוין שעתה הקב"ה נכנס בג"ע להשתעשע בנשמו' הצדיקים כנ"ל וז"א שאו שערים ראשיכם ויכוין כי בתחילה אומר והנשאו שהם עלי' יסוד ומלכות שה"ס שני אותיו ו"ה של וה"נשאו ו"ה נשאו ואח"כ אמר ושאו והוא רמז אל ו' עלאה ת"ת וזהו שאו ו' ובפסוק ישא ברכה מאת ה' וצדקה מאלהי ישעו יכוין אל שם הויה בא' משנים עשר צירופים אשר נרמז בס"ת יהוה וצדקה מאלהי ישעו הה"ו. גם יכוין בצירוף א' מ"ב צירופים הנז' וגם יוצאת מס"ת וצדקה מאלהי ישעו זה והוא היו"ה.

¹⁸² זוהר חלק א דף כג עמוד ב - ובשבת נחית קב"ה בג' אבהן לקבלא בת יחידא דיליה בהון, ודא רזא דשבת, ש' ב"ת יחידא דיליה, בההוא זמנא חיוון עלאין דאתקריאו בשמא דיהו"ה, פתחין ואמרין (תהלים כד ז) שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם, בההוא זמנא מתפתחין שבעה היכלין, היכל קדמא היכלא דאהבה, תניינא היכלא דיראה, תליתאה היכלא דרחמי, רביעאה היכלא דנבואה דאספקלריא דנהרא, חמישאה היכלא דנבואה דאספקלריא דלא נהרא, שתיתאה

הכבוד חכמה יהוה תפארת עזוז וגבור גבורה יהוה תפארת גבור גבורה מלחמה: (ט) שאו
שערים נו"ה דא"א ראשיכם עתיקא קדישא ושאו פתחי עולם והרימו את המלכות הנקראת עולם
ויבא מלך הכבוד מלכות: (י) מי בינה הוא בינה זה יסוד מלך הכבוד מלכות יהוה תפארת
צבאות נו"ה הוא בינה מלך הכבוד מלכות סלה ג"ר :

פרק כה

א לְדֹד אֱלֹהֶיךָ יְהוָה נִפְשִׁי אֶשָּׂא: ב אֱלֹהֵי
בְּךָ בְּטוֹזוֹתַי אֶל-אֲבוֹשָׁה אֶל-יַעֲלָצוּ אֵיבֵי
לִי: ג גַּם כָּל-קְוִיךָ לֹא יִבְשׁוּ יִבְשׁוּ
הַבּוֹגְדִים רִיקָם: ד דְּרָכֶיךָ יְהוָה הוֹדִיעֵנִי
אֲרוֹזוֹתֶיךָ לְמִדְנִי: ה הִדְרִיכֵנִי בְּאַמְּתֶךָ
וּלְמִדְנִי כִי-אַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אוֹתְךָ קְוִיתִי
כָּל-הַיּוֹם: ו זְכוֹר-רִזְזוּמֶיךָ יְהוָה וַיִּסְדֶּיךָ כִּי
מֵעוֹלָם הִמָּה: ז זֹטְאוֹת זַעֲזָרִי וּפִשְׁעֵי
אֶל-תִּזְכֹּר כְּזִסְדֶּךָ זְכוֹר-לִי-אַתָּה לְמַעַן
טוֹבֶךָ יְהוָה: ח טוֹב-וַיֵּשֶׁר יְהוָה עַל-כֵּן

היכלא דצדק, שביעאה היכלא דדין, ועלייהו אתמר בראשית ברא שי"ת, אלהי"ם
היכלא שביעאה, והכי אינון ז' היכלין לתתא.

רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רנג עמוד ב
שאו שערים ראשיכם, שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, שאו את ראש כל עדת
בני ישראל. שאו שערים ראשיכם. שערים אלין אינון חמשין תרעין דבינה דאיהי
מתיבתא דלעילא ושאו פתחי עולם דמתיבתא תתאה דכל מאן דאשתדל באורייתא
לסוף מתנשא הה"ד אם נבלת בהתנשא ואוקמוה מארי מתני' כל המנבל עצמו על
דברי תורה לסוף מתנשא. ויבא מלך הכבוד. ולית כבוד אלא תורה מחכא מאן דיליף
אורייתא דאתקריאת כבוד אקרי מלך ולא תימא בההוא עלמא דאתי ולא יתיר אלא
מלך בתרין עלמין בדיוקנא דמאריה ובגין דא כפול פסוקא תרין זמנין חד מי זה מלך
הכבוד תניינא מי הוא זה מלך הכבוד. שאו שערים ראשיכם. מאי ראשיכם תרין
זמנין אינון חיון דמרכבתא עלאה וחיון דמרכבתא תתאה:

יֹרֵה זֹטָאִים בַּדֶּרֶךְ: ט יִדְרֶךְ עֲנִיִּים
 בַּמִּשְׁפָּט וּלְמַד עֲנִיִּים דֶּרֶכּוֹ: י כָּל-
 אֲרֻזּוֹת יְהוָה זֹסֵד וְאַמֶּת לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ
 וְעִדְתּוֹ: יא לְמַעַן-שִׁמְךָ יְהוָה וְסִלְּוֹתָ
 לְעֹנִי כִּי רַב-הוּא: יב מִי-זֶה הָאִישׁ יִרָא
 יְהוָה יוֹרֵנוּ בַּדֶּרֶךְ יִבְזֹזֶר: יג נִפְשׁוּ בְטוֹב
 תָּלִין וְזָרְעוּ יִירֶשׁ אֶרֶץ: יד סוּד יְהוָה
 לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֶם: טו עֵינֵי תַבְמִיד
 אֶל-יְהוָה כִּי הוּא-יוֹצִיא מִרְשֶׁת רִגְלִי: טז
 פָּנֶה-אֶלִּי וְזֹנֵנִי כִּי-יִזְזִיד וְעֲנִי אָנִי: יז צָרוֹת
 לִבִּי הִרְזִיבוּ מִמְּצוּקוֹתַי הוֹצִיאָנִי: יח
 רֵאֵה עֲנִי וְעֲמָלִי וְשָׂא לְכָל-זֹטָאוֹתַי: יט
 רֵאֵה-אוֹיְבֵי כִּי-רַבּוּ וְשִׁנְאַת זֶמֶס שְׁנֵאוֹנִי:
 כ שְׁמָרָה נִפְשִׁי וְהַצִּילָנִי אֶל-אֲבוֹשׁ כִּי-
 זֹסִיתִי בָךְ: כא תֵּם-וַיִּשָּׁר יִצְרוֹנִי כִּי
 קָוִיתִיךָ: כב פָּדֵה אֱלֹהִים אֶת-יִשְׂרָאֵל
 מִכָּל צָרוֹתָיו:

פרק כה

במזמור זה דהע"ה מוסר נפשו למיתה על קידוש ד' ובזה מכפר על עוונותיו. וכך כתוב בזהר כרך ב
 (שמות) פרשת ויקהל דף רב עמוד ב "וושעתא דרעותא הוא למסור נפשיה לגביה ולמיהב ליה
 נשמתא ברעותא דלבא כד נפלין על אנפין ואמרין (תהלים כה) אליך יי' נפשי אשא דיכיון לביה

ורעותיה לגביה לממסר ליה נפשא ברעותא שלים.. "ורבינו יוסף חיים כתב כבר על דורו שאין יודעים
כיצד לכוון זאת.

¹⁸³ זוהר - תוספת כרך ג (ויקרא, במדבר, דברים) דף שז עמוד ב'..הואיל ונחית לתתא אצטריך נפילת אנפין באלפא ביתא מ"ט כיון דצלי צלותיה ואודי על חוביה מכאן ולהלאה אחזי גרמיה דמסר נפשיה למאריה ברחימו דכתיב (תהלים כה) אליך ה' נפשי אשא וניחא ליה לההוא סטרא דשריא ביה מותא עביד ליה נייחא וע"ד באלפא ביתא דא לית בה לא וא"ו ולא קו"ף ולא ב"ת ואית ביה פ' באתריה (ס"א בסופיה) מ"ט בגין דנפילת דא דמסר בר נש נפשיה למותא ואצטריך לכוונא רעותיה ולמעבד נחת רוחא לההוא סטרא דשרא ביה מותא כמה דעביד קוף בחרבה בהרים אחזי גרמיה כמית קמי חיות בגין דדחיל מנהון וכד קריבין לגביה וחשיבו למיכל ולקטלא יתיה חמו יתיה דנפיל ומית וחשבי דאיהו מית וכדין תבן לאחורא. וע"ד אסתלקו תלת אתוון אלין דלא ידעי בהו אלא קב"ה בלחודוי ועכ"ד ברעותא דלבא שוי גרמיה ומסר ליה נפשיה ברחימו וקב"ה חשיב עלוי כאלו נטיל נשמתיה מניה בגין דאית חובין דעביד בר נש דלא מתכפראן אלא בשעתא דנפקת נשמתיה מניה מהאי עלמא הה"ד (ישעיה כב) אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון והשתא דאתחשיב ליה דנטיל קב"ה נשמתיה ואיהו יהיב ליה ברעותא וההיא שעתא קיימא לכפרא על כל חובוי ואשלים לכל סטרינ'..

¹⁸⁴ זוהר כרך א (בראשית) פרשת לך לך דף פז עמוד א "מאן נפשי (אשא) דא דוד (מלכות) (הוא) דרגא קדמאה".

¹⁸⁵ זוהר כרך ג (במדבר) פרשת במדבר דף קכ עמוד ב' ..ר"ש פתח (תהלים כה) לדוד אליך יי' נפשי אשא אלהי בך בטחתי וגו', מאי קא חמא דוד לסדרא האי שבחא הכי, וכלהו שבחי דאינון באלפא ביתא כלהו שלמין והאי חסרא דלא אית ביה ו' ואמאי סדורא דא למנפל על אנפין... כדין בעי ליה לבר נש לאחזאה גרמיה בתר דסיים צלותא דעמידה כאלו אתפטר מן עלמא דהא אתפרש מן אילנא דחיי וכניש רגלוי לגבי ההוא אילנא דמותא דאהדר ליה פקדוניה כמה דאת אמר (בראשית מט) ויאסוף רגליו אל המטה, דהא אודי חטאוי וצלי עלייהו, השתא בעי לאתכנשא לגבי ההוא אילנא דמותא (מלכות) ולמנפל ולימא לגביה אליך יי' נפשי אשא, בקדמיתא.

כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם - פרק ט

"...ויש לנו כוונה גדולה נקיה וקלה לכל זה בפסוק אליך ה' נפשי אשא. כי הנה נפשי בגימ' מ"ת הוא סוד האמת לנפילת אפים למסור עצמו למיתה ובהנשא נפשו למעלה הרי הגוף מת לרצונו ולא די זה אלא סמוך למיתה תשובה. לפיכך אשא בגימ' ש"ב הרי נפשי אשא בגימ' מת שב והם ב' תנאים משלימי המכוון".

כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם מהדורא בתרא מכ"י - חלק ב פרק ד
ובזהר שיר השירים אמרו כמה דאצטריך אתערותא מתתאי לאתערא מלכא ומטרוניתא כך צריך אתערותא לאבא ואימא ממלכא ומטרונותא וזה צריך לכוין האדם כשאומר אליך ה' נפשי אשא ועושה נפילת אפים כי הוא מוסר עצמו למיתה ובהעלאת נשמתו תעלה עמה מאותו האור ומניצוצי טהרה שבתוך הקליפה, וזה בעצמו עושה נשמת הצדיק בשעה שנפטרת מן העולם שהיא מיין נוקבין לזווג ז'ו"ן ע"י צרוף כל המצות שעושה האדם בחייו יום ויום ועם זה מגינה על הדור ומכפרת על המתים כמו שכפרו ר' מאיר ור' יוחנן על אלישע בן אבויה ודברי תורה שאומרים בהספידן של צדיקים זה וזה גורם להעלות נפשות עשוקות של שאר מתי ישראל להכניסן בג"ע. צא ולמד ממה שהעידה תורה בפטירת משה אדוננו ויתמו ימי בכי אבל משה כי בפ' זה נרמז התמימות שעלה במחשבה מצרוף מעשיו הטובים, ויתמו בגימ' נתיב הוא העליון לא ידעו עיט שהוא בגימ' רל"א שערס פנים ואחור והוא המיוחד עשר הויות ועשר אהיה בגימ' ימי בכי אבל משה ועם התיבות בגימ' דעת

שהוא שלמות היחוד העליון לשני היסודות של אבא ואימא הכוללים בשעור קומתן כל תקוני זעיר ומספר בכי אבל תבין מי בכה עמהם, וכן ימי בכי אבל עם הכולל שהוא המרובע מהראשון בכי אבל משה בגימ' קדוש, אבל משה בגימ' חשמ"ל, ומלת ימי בגימ' ששים שהם שלשים של מטה דכתיב בהו ויבכו ושלשים של מעלה שנא' בהם ויתמו שהושלם תיקונם משעה שקבלו אותם עליהם:

כתב רבינו המהרח"ו ז"ל בשער הכוונות - דרושי כוונות קריאת שמע דרוש ה "אמנם דע כי בזווג ז"ן אנו אומרי' נפילת אפים בסוד המיתה שאנו נחשבים כמתים ומעלים שם נשמתינו וזמ"ש אליך ה' נפשי אשא מלת אליך דייקא לרמוז שאנו מעלין נשמותינו עד ה' ממש שהוא הת"ת. אבל עתה בק"ש אנו כוללים עצמינו ג"כ בסוד המ"ן דז"ן אבל אינו מספיק שנמסור נפשותינו בסוד מיתה אלא בסוד קידוש ה' שהוא מסירת נפשינו להריגה. ולכן צריך לכוין במלת אחד בשם יאהדונה"י ויכוין בד' מיתות ב"ד סקילה שריפה הרג וחנק ע"ד שידעת וז"ס הכתוב כי עליך הורגנו כל היום שלא אמר אליך אלא עליך פי' במי שהוא עליך שהיא החכמה שעל הת"ת אשר עליו ממש הורגנו וז"ס משרז"ל על ר' עקיבא שעלה אל המחשבה שהיא חכמה בסוד מסירת נפשו להריגה ודי למבין: בביאור מזמור לדוד אליך ה' נפשי כו' וכונתו בכל המזמור. ועתה נבאר הכונה שיכוין באמרו המזמור של נ"א הנה נת' שהכונה היא להעלות המ"ן הנז' מן ג' עולמו' בי"ע אל נוקב' דז"א דאצילות והנה הם ד' בחינות וארבעתם נרמזו כאן ובתחלה נזכרה בחי' נוקבא דז"א שבאצילות אשר כל תכלית נ"א ומסירת הנפש והעלאת המ"ן הוא לצורכה ונרמזה בשם ההויה הנז' בפ' אליך ה' נפשי אשא ונודע שההויה שבנוקב' היא דמלוי ההין העולה בגימ' ב"ן. ולכן צריך לכוין כשמזכיר זאת ההויה כאלו הוא במלוי ההין וזה פי' הכתוב אליך ה' פי' בעבורך ה' שהיא הנוקבא דז"א הנק' שם ההויה דמלוי ההין הנה אליך ובסיבתך נפשי אשא ועושה אני נ"א זו. ומלת נפשי אשא סובלת שני פירושי' האחד הוא מסירת נפשו למות אשר תכליתה הוא להשיאה ולנושאה אחר כך ולהעלותה בסוד מ"ן כנ"ל. ולכן הזכיר ענין מסירת נפשו למות בלשון נשיאות כמ"ש אשא להורות כי תכלית הכוונה היא כדי לנושאה אח"כ ולהעלותה בסוד מ"ן גם הוא לשון מתנה כמו ותרב משאת בנימין כלומר בעבורך ה' אני נותן נפשי ומוסרה אל המית' והרי אמר איך הוא מוסר עצמו למות והפיל נפשו מהאצילות עד עולם העשיה למטה כנ"ל. והנה עתה צריך לברור שלשה בירורי' משלש עולמות בי"ע כנ"ל. ולכן צריך עוד לכוין בשלש הויות אחרות וכולם במלוי ההין העולים ג"פ ב"ן לפי שכל בחי' המ"ן הוא ע"י הויה דב"ן והוא המעלה את המ"ן כנודע והנה ההויה דב"ן המעלה את המ"ן דעולם הבריאה היא גדולה מהויה דב"ן המעלה מ"ן דעולם היצירה ושל יצירה גדולה משל עשיה ולכן צריך לכוין בשלש הויות דב"ן. ובהויה הראשון דב"ן תכוין שהויה זו היא בעשי' וזו ההויה עוזרת ומסייעת לנפשיך שתוכל לברור ולהעלות מ"ן מן העשיה. ובהויה דב"ן השני תכוין שאז אתה עולה ביצירה עם הבירורין דעשיה ועם נפשך המשותפת עמהם ואז רוחך שהיא מן היצירה מעלה מ"ן של היצירה בכח עזר וסיוע הויה זו הב' אשר היא בעולם היצירה. ובהויה דב"ן השלישית תכוין שאז אתה עולה עם כל הבחי' הנז' אל הבריאה ואז נשמתך שהיא מן הבריאה בוררת ומעלה מ"ן מן הבריאה ע"י הויה זו השלישית שהיא בעולם הבריאה. ואז תכוין שאתה עולה עם נר"ן שלך ועם ג' חלקי הבירורין הנז' עד נוק' דאצילות הנרמזת בשם ההויה שבפסוק אליך ה' נפשי אשא כנז' ותכוין כי גם הדכורא נותן בה טפת מ"ד מבחינת נפש בלבד אלא שהיא נפש דכורא: והנה סדר שלש הויות הנז' הם נרמזות בשלש מקומות הויה דב"ן הא' שהיא בעשיה נרמזת בר"ת נ'פשי א'שא א'להי הוא בגימ' ב"ן והויה דב"ן הב' שביצירה נרמזת במלת אלהי שהיא בגימ' מ"ו ותחבר עם המ"ו הנז' הר"ת של בך בטחתי אל אבושה ויהיה הכל בגימ' ב"ן או תחבר מספר מ"ו הנז' עם הר"ת של א'להי ב"ך בטחתי א'ל ויהיה ב"ן והדרך הראשון יותר ישר. והויה דב"ן הג' שבבריאה נרמז בר"ת אל יעלצו אויבי לי ותחשוב מלת לי כולה שהיא ארבעים ויהיה הכל ב"ן ג' והנה נודע כי לא כל אדם זוכה להיות לו נפש

רוח ונשמה כנז' בזהר ויקרא ובריש פ' משפטים ולכן אע"פ שאין באדם רק בחינת נפש בלבד עכ"ז יכוין שע"י חלק הרוח אשר לו אע"פ שלא זכה לו עדיין אותו חלק הרוח יברר ויעלה אותם המ"ן שביצירה ועד"ז בענין הנשמה ואמנם אעירך בסוד גדול והוא כי עיקר כוונת העלאת המ"ן האלו הוא באופן זה שהאדם יכוין בעת נ"א ללקט ולברר ע"י נפשו כל הנצוצות של בחי' חלק נפשו הנתונים תוך קלי' העשייה שעדיין לא נבררו שיובררו עתה ויעלם עמו כדי להשלים נפשו בשלימות ויעלם לנוק' דאצילות כדי שיתקנו בסוד מ"ן ע"ד הנז"ל ועד"ז יכוין שע"י רוחו מברר כל הניצוצות של בחינת חלק רוחו הנתונים תוך קלי' היצירה וכן עד"ז יכוין להעלות בכח נשמתו כל הניצוצות של בחי' חלק נשמתו הנתונים תוך הקלי' בריאה ויעלה ג' חלקים אלו ביסוד דנוק' דאצילות בסוד מ"ן ויתתקנו שם ע"י מ"ד כנ"ל ואז יוכל האדם לקבל הנצוצו' ההם שנתקנו ויזכה להיות בבחי' נר"ן מתוקנות בשלימו' ודי למבין, ואולי כי זה הוא בעצמו מה שנת"ל בענין השפע רב ועצום שיורד עליו מן השמים בעת נ"א:

והנה יש אצלי ספק אחד בענין נפילת אפים והוא, כי מורי ז"ל ביאר לי בתחי' ענין ג' ההיות דב"ן כנזכר הנרמזים בר"ת שהם בג' עולמו' בי"ע כנז' ופעם אחת אמר לי מורי ז"ל באופן אחר והוא כי בנפילת אפים אין שם רק העלאת מ"ן דבחי' נפשות לבד כנרמז בפסוק אליך ה' נפשי אשא ולא אמר רוחי ונשמתו ובחינת הרוחין עולים במזמור אשרי יושבי ביתך ובחינת הנשמות עולות במזמור יענך ה' כו' כמשי"ת עתה בע"ה. וא"כ איך יצדקו יחד דבריו אלו עם אלו:

והנלע"ד בזה הוא באחד משני דרכים או אם נאמר ע"ד מה שנת' אצלנו כי יש נר"ן מבי"ע ויש נר"ן ממלכות ות"ת ובינה דאצילות כנז' אצלנו בזו' ריש פ' משפטי' ונודע כי שלש עולמות בי"ע הם נוקבין והם נק' חיילי המלכות דאצילות ולכן כל מה שהוא ממדרגת מלכות דאצילות ולמטה הכל נקרא נפש ונמצא כי בנ"א אע"פ שעולים בחינת בי"ע כולם הם נקראים נפש לבד ואח"כ בחינת הרוח ונשמה דעולם האצילות הם באשרי ויענך ה' כו' אבל היותר נלע"ד באמיתות ענין זה הוא הדרך הב' כי הנה נתבאר אצלנו כי יש בעשיה ג"כ ה' פרצו' ששם הם נר"ן ח"י וכל ה' בחי' אלו נקראים נפש וכן ביצירה יש חמשה פרצופים וכולם נקראים רוח וכן בבריאה כו' וכולם נקראים נשמה והנה בנ"א אינם עולים רק בחינת הנפש שבכל עולם מהם ובבחינה זו נקרא נפש ובבחי' היותם ששלשה עולמות בי"ע נקראים נר"ן והראיה לזה כי הנה ביארנו שנת' במזמור של נ"א ג' היות דב"ן וכל הויה דב"ן נודע שהיא בסוד הנוק' שבכל עולם ועולם והיא הנקרא נפש של אותו עולם ונמצא שבנ"א אנו מעלים הנפש דבכל עולם ועולם ובבחי' האחרת נק' נר"ן כנז' ובמזמור אשרי יושבי ביתך עולים הרוחין שבכל עולם ובמזמור יענך ה' עולי' הנשמות שבכל עולם ועולם וכמשי"ת במקומו בע"ה כנלע"ד ליישב דברי הרב מורי ז"ל: ודע כי פעם אחת א"ל מורי ז"ל שאמר לא' מן החברים סוד א' בענין נ"א ושלא רצה לגלותו לי לפי שיש ח"ו סכנה בדבר ולא הבנתי דבריו אם כוונתו לומר שיש סכנה למי שמכוין כוונה זו או הסכנה היא למי שאינו מכוין בכוונה ההיא, ואחר כך שאלתי את פי אותו החבר ואמרתי לו מה היא הכוונה שמסר לך מוריננו ז"ל בענין נ"א. והשיב לי כי מה שא"ל מוז"ל הוא זה שיזהר כשנופל על פניו שלא ישים פניו תוך ידו השמאלית ממש אמנם ישים פניו על זרועו השמאלי גם שמעתי מן החבר הנז' שא"ל מורי ז"ל שצריך לכוין בנ"א בסוד ג' היות דב"ן אחרות ואלו הם. מי זה האיש ר"ת ב"ן. נפשו בטוב ר"ת ב"ן. בטוב תלין ס"ת ב"ן:

ועוד כתב רבינו המהרש"ו ז"ל בשער הכוונות - דרושי נפילת אפים דרוש ד' ונחזור עתה לענין נפילת אפים כי תכוין להעלות המ"ן הנז' מעולם העשייה עד המל' דאצילות אשר עתה היא מזדווג' עם בעלה ז"א והנה היא נק' הויה דב"ן דההין כנודע וזהו מה שתכוין בהויה זו של אליך ה' כו' ותכוין שהויה זו מלא' בההין וכונת המשך הפסוק היא כך. אליך נוק' דז"א הנק' הויה דההין נפשי אשא ואעלה אליך אחר שנפילתי עד העשייה בסוד נ"א כנז' אחזור להעלות אליך עם המ"ן אשר בעשייה כי

כוונת הנפילה של הנפש עד שם הוא ללקט משם בחי' הניצוצו' דמ"ן שנפלו תוך הקלי' אשר שם. וכן בכל עולם ועולם ולהעלותם כולם למעל' עד נוק' דאצילות ושם יתקנו ע"י המ"ד שיתן בה ז"א בזווג זה וע"כ יתקנו ויהיו נשמות גמורות מתוקנות. והנה המ"ן הם הג' גבורות הנמתקות כנז' וה"ס ג"פ ב"ן כנז"ל ושלשתם הם נרמזות כאן והם נ' של נפשי ושני אלפין שבמלת אשא הרי ב"ן א'. אלהי בגימ' מ"ו ועם ר"ת בך בטחתי אל אבושה הרי ב"ן ב' ור"ת אל יעלצו אויבי עם מלת לי הרי ב"ן שלישי ואלו ה"ס המ"ן כנז'. וע"י ג' ב"ן אלו תכוין להעלות ג' מיני מ"ן של ג' עולמות ב"ע שה"ס נר"ן אל המל' דאצילות הנק' נשמה לנשמה כי שם תיקונם כנז': ובקונטרס אדם א' מצאתי וז"ל ובסוד ההויה דההין שהיא בחי' רוחא דשדי בגווה הנק' בנימין בסודו מוסר האדם נפשו בנפילת אפים באומרו אליך ה' נפשי אשא ר"ת בגימ' ב"ן והנה ע"י נ"א מפיל נפשו למטה בעולם העשיה כי בעמידה הוא עומד באצילות ומפיל עצמו עד העשיה ובשם ההויה דאליך ה' נפשי יכוין כי הויה דס"ג ה"ס אימא מקנא בכורסיא דבריא הויה דמ"ה הוא ז"א מקנן ביצירה. הויה דב"ן היא נוק' מקננ' בעשי' ובאומרו הויה זו דאליך ה' נפשי אשא יכוין שקושר ומעלה עשיה שהיא הויה דב"ן ביצירה שהיא הויה דמ"ה ומעלה וקושר יצירה בבריא שהיא הויה דס"ג ואח"כ מעלה שלשתם עד המלכות דאצילות בסוד הויה דב"ן יותר מעולה שיש בה ואז נפשו של אדם נעשית גם היא מ"ן בתוכה עם שאר המ"ן שעלו מן השלשה עולמות כנז': אמר הכותב חיים כפי הנראה מכל הנז' הוא שההויה של אליך ה' נפשי אשא המפורשת בפסוק היא כנגד נוקב' עצמה דאצילות הנק' הויה דב"ן ויכוין להעלות ג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה שבב"ע ע"כ. ובר"ת אליך ה' נפשי אשא העולה בגימ' ב"ן יכוין אל הכלי דמ"ן שהוא ביסוד דנוק' והם ב' הגבור' כנז"ל והמ"ן עצמן שהם ג' גבור' הנמתקות יכוין בר"ת נפשי אשא ובר"ת אלהי בך בטחתי. ובר"ת אל יעלצו אויבי לי כנז"ל. עוד שמעתי מאדם א' ששמע ממוז"ל כי מי שחטא בחילול השם ארז"ל שאינו מתכפר לו עד מותו כמ"ש אם יכופר כו' הנה יש לו תיקון וכפרה ע"י מסירת נפשו למיתה בעת נ"א בפסוק אליך ה' נפשי אשא כמ"ש בזוהר פ' ויקהל וזהו מה שצריך לכוין להמשיך ג' הויות דב"ן דההין מז"א לנוק' ואלו הן מ"י ז"ה ה"איש ר"ת בגימ' ב"ן וזה כנגד הרוח ולפי שאנו ממשיכין אותם מז"א שהוא בחי' רוח כנודע לכן אנו מתחילין מבחינ' הרוח. נפשו בטוב תלין ר"ת ב"ן והוא כנגד הנפש כדמשמע מתיבת נפשו. בטוב תלין ס"ת ב"ן כנגד הנשמה:

ועוד כתב רבינו המהר"ו ז"ל בשער הכוונות - דרושי נפילת אפים דרוש ה' דרוש ה':

בענין מסירת האדם נפשו למיתה לפני הקב"ה וז"ל הנה בתפיל' נמצאו ב' מיני מסיר' למיתה א' בק"ש וא' בנ"א כנודע והנה הענין הוא כי יש ב' מיני זווג באצילות אם זווג חו"ב ואם ת"ת ומלכות וא"א לשניהם בלי מ"ן לקבל מ"ד ואמנם מ"ן שבמלכו' הם נשמות הצדיקים וכאשר ימסור האדם עצמו למיתה כאלו נפטר מן העולם ותתדבק נשמתו למעלה ביסוד באר ותעשה באר מים חיים ואז יבואו מים זכרים מת"ת וזווג הקדוש נעשה כתיקונו. וז"ס אליך ה' נפשי אשא להעלות נשמתו למעלה ונעשה בירא דמיין נביעין נביע מתתא ונביע מעיל' נביע מתתא מנשמתון דצדיקא ונביע מעילא מדכור' ומ"ן דבינה המשובחים הם הצדיקים המוסרים עצמם למיתה על קדוש השם שהיא בינה שנקרא שם גדול וקדוש השם לעלות ממטה למעלה בסוד הקדוש שהיא החכמה אבל מסירת עצמם למיתה הוא בסוד המלכות שהוא אתר דמותא וקדוש השם למעלה וזש"ה כי עליך הורגנו כל היום עליך ממש כי הם למעלה מן המל'. וגבי מוסר עצמו למיתה כתיב אליך ה' נפשי אשא ולא כתיב עליך כי הם למטה במל' וז"ס משרז"ל ואפילו הוא נוטל את נפשך הו"א דייק' כמ"ש ועבד הלוי הוא דהיינו בינה הנוטלת נשמות הצדיקים לעלו' בהם למחשבה העליונה וז"ס מ"ש למרע"ה שתוק כך עלה במחשבה על ר"ע כשנהרג על קידוש השם: ודע כי זווג העליון השלם שהוא תמידי ה"ס א' י' למעלה בסוד מ"ד וי' למטה בסוד מ"ן ו' באמצע בסוד דעת עליון המזווג חו"ב והזווג תחתון בסוד יאהדונה"י י' בראש מים

זכרים י' בסוף מים נקבות ושהו אותיות באמצע בסוד ת"ת והנה גם לזווג העליון יש בחי' אחרת ונק' זווג שאינו שלם אמנם הוא תמידי והוא בסוד יאהויה"ה י' בראש ה' בסוף בסוד י"ה והם י' בראש מ"ד וה' בסוף מ"ן כי אין להם כח לעלות ממטה למעל' בבינה כי אם הה' עליונות כח"ב ח"ג ובמל' עולים כולם ממטה למעלה בסוד י' ולפיכך בבינה ה' ובמלכות י' ועוד כי הבינה היא אם הבנים והמלכות היא אם הנשמות הצדיקים ובני הבינה שהם ד"ו בסוד ה' הם מ"ן דילה והם ת"ת ומלכות ובני המל' שהם נשמות הצדיקים הם מ"ן דילה סוד י' הטיפה הנמשכת מן היסוד שהוא הצדיק. ועוד כי כל נשמה ונשמה כלולה מעשר לפיכך י' בסוף והנה מ"ן דבינה לעולם אינם פוסקים כי בניה אצלה תמיד ת"ת ומלכות ולפיכך זווג העליון תמידי לא יפסק אלא שבנשמות הצדיקים המוסרים עצמם על קידוש השם יהיה הזווג העליון שלם ומשובח כי ע"י הנשמות יאירו ת"ת ומלכות הארה נפלאה וכפי ערך הארתם יהיה הזווג העליון שלם ומשובח וירשו הבנים הנהו תרין עטרין דגניזין בגווייהו ונהרין אנפי מלכא כנז' באד"ז ואז ונהר יוצא דהיינו בינה מעדן דהיינו חכמה להשקות את הגן דהיינו ת"ת. ומשם דהיינו בינה יפרד והיה לארבעה ראשים דאתעבידו לז"א ד' מוחין ואינן ד' בתי תפילין דרישא כנזכר באדר"ז דקאמר יפרד משום דמתפרשן ברחמי בדינא מה דלאו הכי לעילא דכלהו חד כנזכר בזוהר חיי שרה וכאשר אין איש מוסר עצמו עק"ה לא בכח בק"ש ולא בפועל כעשרה הרוגי מלוכה אז אין הזווג שלם לצורך הבנים ת"ת ומלכות להריק להם ברכה עד בלי די אלא להחיותם ולהעמידם על עומדם לבד ואז תקרא אתתרכת מעל בנין כנודע. ודע שעד זמן ה' הרוגי מלוכה היו מאירים ת"ת ומל' והיה די באורם להעלות מ"ן לבינ' ממטה למעלה עם קצת סיוע מהצדיקים אשר מוסרים עצמם עק"ה בכח בעת ק"ש אבל בזמן העשרה הרוגי מלוכה שמש וירח קדרו בעון הדור ונא היה בהם כח להעלות מ"ן לקבל מ"ד מחכמה הנקר' מחשב' עד אשר נהרגו הרוגי מלכות בפועל ואז האירו בנשמותיהם לת"ת ומל' ועצרו כח להעלות מ"ן לקבל מ"ד הבאים מחכמה הנק' מחשבה ועז"א כך עלה במחשב' וזש"ה ממתים ידך ה' ממתים מחלד והזכיר שני מיני מיתות אם למסור עצמו למיתה וזהו לצורך יד ה' והיא המלכו' הנקר' יד ה' ואם למסור עצמו עק"ה וזהו ממתים מחלד והחלד היא אימא עלאה שהיא נעלמת ונחלדת כעין דרסה וחלדה שאינה נגלית חלקם בחיים שהם עולים בחיים העליונים כי חיי המלך היא בינ' וצפונך בסוד נתיב לא ידעו עיט ההוא שביל דקיק טמיר גניז ואז ישבעו בנים ת"ת ומלכות והניחו יתרם לעולליהם נה"י או נשמו' הצדיקים דאתיין מת"ת ומלכות ואינן עוללין דילהון:

הוא בסוד יא"ה ה"י ה"ה כאשר כתבתי י' בראש חכמה ה' בסוף ד"ו פרצופים שני בני' וכאשר יהיה ע"י נשמות הצדיקים המוסרים עצמם עק"ה אז יהיה בסוד א' י' בראש מ"ד י' בסוף מ"ן מנשמות הצדיקים המוסרים עצמם על קד"ה. ו' באמצעיתא סוד דעת עליון ושם המחבר הזווג העליון יא"ה ה"י ה"ה הוא שם בן ד' במילוי יודין יוד הי וי"ו הי והוא נשמתם הפנימית הנקר' מזלא דחיבורא דילהון תלוי במזלא ושם המחבר הזווג החתון יאהדונה"י הוא שם בן ד' במילוי אלפין העולה מ"ה והוא מחשבה חשב מ"ה בסוד קול ודבור ומחשבה והוא שקיו דאילנא כנז' בתיקונים והנה הזווג העליון בהתחברו ונעשה יא"ה ה"י ה"ה אותיות הראשונות הם אהיה והאחרונות הם יהוה ונמצא שגברה בינה על החכמה וטעם הדבר הוא להיות כי חיבורא דילהון הוא בשם ד' במילוי יודין והוא ה' על י' נוק' על דכורא כמבואר בתיקונים לפיכך גבר שם אהיה על שם יהוה נוקבא על דכורא בינה על חכמה ועלתה להיות עטרת בעלה העליון. וביאור הענין כי החכמה נעלמ' מעיני כל חי ואין כח לקבל שפע ומה גם ע"י מזלא כי אם שהחכמ' תשפיע בבינ' והבינ' תשפיע משפע החכמה שבה ע"י התלבשות אור החכמה בה ולפי' הבינה גוברת לשיכלו לקבל השפע הבנים הנעימים ולפיכך נקר' אם הבנים ועוד כי שפע היורד הוא מן חכמה כי מצד בינה עצמ' דינין מתערין ולפיכך שם בן ד' המורה על החכמה הוא בסופו קרוב יותר אל הבנים לשיקבלו השפע רחמים מחכמה שבה ולא דינין מצד עצמות' ועוד כי האשה העליונה הזריע' תחילה ואח"כ האיש העליון ולפיכך קדמו אותיותיה לאותיות

הזכר העליון ובאותיותיה קדמו הזכרים לנקבות כי היוד והאלף קדמו לב' הההין שהן נקבות וכן באותיות הזכר קדמו היוד והויו לב' ההין ולפיכך ילדה זכר תחילה והוא ת"ת ברא בוכרא ואחר ילדה בת ואף השפע היורד היא נזונת ממנו וז"ס ה"ד על ו' כי ו' ברא בוכרא נולד תחילה ונתגלה תחילה ואח"כ נתגלית מבין חדוי כנז' באד"ז. ונמצא שהזווג העליון שהוא לצורך החתן והכלה בא שפע מהזכר העליון לחתן וממנו ניזונת הנקבה והזווג התחתון שהוא לצורך נשמות התחתונים יוצאין נשמת הזכר והנקבה יחד כלולים זב"ז אלא שאח"כ מתפרשן לפום ארחייהו דבני נשא למטה ולפיכך הזווג של ת"ת ומלכות שהוא יאהדונה"י נכללין זב"ז אותיות הזכר עם אותיות הנקבה והיו לבשר אחד ומולדין נפשות כיוצא בהם ומ"מ זווג יא"ה הו"י ה"ה יש בו קצת התפשטות דין למטה אחר שנוק' על דכורא והמחברם הוא שם בן ד' במלוי יודין ה' על י' ודינא איהו אבל זיווג ע"י א' הוא רחמים גמורים דכולא דכור' יו"י ובינה אושידת מיין לקבליה בסוד נקודת האמצעית שבה סוד י' ולפיכך י' בראש י' בסוף הוא פלא יועץ כשהוא באלף והוא זווג עליון סוד רוחא ברוחא נכללים זב"ז בפנימיותם כי זווג יא"ה הו"י ה"ה מלבר זווג א' מלגאו וה"ס הנשיקין הנעלמי' בעול' עליון והנה הצדיקים המוסרים עצמם עק"ה עולים עד המל' והם מ"ן דילה ועולים עוד עד בינה ונעשי' מ"ן דילה לעלות למחשבה והמ"ן והמ"ד הם בסוד כ' עשר מלמטה למעלה ועשר מלמעלה למטה והזווג התחתון שהוא יאהדונה"י הוא בסוד כף כפופ' והזווג העליון שהוא א' הוא בסוד כ' פשוטה שהיא אימא עלאה עשר מלמעלה למטה ועשר ממטה למעלה ולפיכך יש כ' כפופה וך' פשוטה ולפי שהמוסר עצמו עק"ה הוא עושה שני זווגים אלו שהם כ' כפופה וך' פשוטה ולפיכך נאמר למרע"ה על ר"ע שנהרג עק"ה כך עלה במחשבה וז"ס שאמרו על ר"ע נכנס בשלום ויצא בשלום תרי שלומות לעילא ותתא: ודע כי הזווג יא"ה הו"י ה"ה הוא ע"י הדעת אשר מרע"ה מרכבה אליו והוא נשמה לת"ת וגופא לבינה ולפיכך יקרא המאור הגדול פעם ת"ת ופעם יקרא בינה וכולא חד וזווג הא' ע"י דעת עליון נשמתא לבינה ולפיכך נאמר למשה שתוק כך עלה במחשבה כי עלה למעלה ממנו להיות מרכבה לזווג הפנימי ומרע"ה לזווג שם אהיה ולפיכך נאמר לו בתחלת נבואתו אהיה אשר אהיה. והנה ביחוד ק"ש עם בשכמל"ו הוא בסוד נשיקין ולפיכך סמוך להיכל אהבה אשר שם הנשיקין צריך ליחד ולפיכך ד' דאחד רבתי לרמוז לד' העליון דהא ה' עלאה נמי ד' היות כנז' בזו' ואנו מיחדין אותה בסוד נשיקין עלאין ולפיכך יצאת נשמת ר"ע באחד כי נתכוין ליחדא בסוד הנשיקין העליונים ובשכמל"ו הוא סוד נשיקין התחתונים דת"ת ומלכות והם הם ציקי קדירה שהריחה בת מלך הכלה הכלול' שהריחה הנשיקין העליונים ורצתה להזדווג בחתן רוחא ברוחא בסוד הזווג העליון הפנימי ולא אמרו משה כי הוא היה בסוד הנשיקין פה אל פה אדבר בו ולא היה צריך לאמרו כי הוא היה המזווג ת"ת ומלכו' בסוד רוחא ברוחא בסוד נשיקין ומזווג חו"ב גופא בגופא בסוד הדעת כנ"ל. ויעקב הוא המזווג גופא בגופא לת"ת ומלכות ורצה ליחדא בסוד הנשיקין בשעת מיתתו כי כמו שהמוסר עצמו עק"ה מייחד בינה בסוד נשיקין עלאין. כך המוסר עצמו למיתה מייחד ת"ת ומלכות בסוד נשיקין תתאין. ומה גם המתכוין לכך בשעת מיתתו ממש וז"ס מיתת הצדי' בנשיקה: ודע כי גם בתפלת הצדיקים מתעוררין מ"ן לקבל מ"ד בין בבינ' בין במל' אלא שאין נשיקין לא עלאין ולא תתאין כ"א ע"י שימסור עצמו למיתה או עק"ה כי אז יהיו מ"ן לעילא או לתתא וכן נשיקין או לעילא או לתתא ויהיה הזוג שלם גופא בגופא ורוחא ברוחא. והנה אעפ"י שהמוסר עצמו למית' מייחד ת"ת ומלכות בסוד נשיקין וכן המוסר עק"ה מייחד חו"ב בסוד נשיקין זהו לפי שעה אבל אינו נעש מרכב' תמיד לכך אא"כ ימסור עצמו למית' על התור' ועל המצות ועק"ה בפועל כמו שעשה ר"ע. וסוד נשיקין התחתונים שהם בת"ת ומנכות רוחא ברוחא הוא התעלמו' הגוף העליון וביטול הנתלין בו שהם הקלי' כדי שיתדבקו אז רוחא ברוחא ולא יהיה להם מעכב וזה צריך בחשאי לבל יינקו הקלי' מהרוח החיוני המחיה את כולם חוץ מיום הכפורי' דנהר' אימא עלא' בתתא' וכולא חד ולפיכך אומרים בשכמל"ו בקול רם ע"כ הגיע דרוש זה שהועתק מכ"י מורינו האר"י ז"ל. ולפיכך בקש מרע"ה מהקב"ה שתנתן

התורה ע"י ר"ע והודיעו הקב"ה שהתורה ניתנה לישראל מגופה של בינה הנמשכת עד מלכות בסוד ה' גבו' ולכן ראוי שתנתן התורה ע"י משה שהוא הדעת אשר משה מרכבה אליו שהוא גופא דבינה נשמת הת"ת והוא תורה שבכתב ולא תורה שבע"פ שהוא הפנימיות ולכן התחיל וידבר אלהים ולא וידבר ה' וכל זה כששמע שהיו אומרים הל"מ שהוא סוד הו"ק הנמשכות מן הבינה ולמטה שה"ס הדעת מצד הדינים דמתערין מינה ר"ל הגבור' אז נחה דעתו עליו שהפנימיו' לא נתגלה והבן זה מאד ולפיכך נאמר בתחלת נביאתו אהיה אשר אהיה ע"כ:

עוד גילה לנו רבינו המהר"ו ז"ל בשער הגלגולים - הקדמה יט - כבר ביארנו במקום אחר, בדרוש שרש הנשמות של המלאכים וב"א מה הפרש יש ביניהם, כי אלו יוצאים מזווג הנשיקין העליון, ואלו מזווג התחתון שביסוד. ובזה נתבאר לכמה מדרגות נתחלקו וע"ש. ונמצאו כמה מדרגות שונות יש בשרשי הנשמות עד אין קץ. ואמנם כמה וכמה מיני נשמות נמשכו מזווג העולם העליון, וירדו למטה ע"י הפגם, ואין ירידתם שוה, כי זו יורדת מדרגה אחת, וזו שתים וכו', והם כמה מיני ירידות, שיורדות הנשמות ע"י הפגם: והנה נמצאו בהם ב' חלקים, האחת היא, שבעבור הפגם ירדה למטה, וכשבאה בעוה"ז, יוצאה מתוך המדרגה שלמטה אשר ירדה לשם. הב' הוא, שהנשמה אשר מחצב שרשה, הוא במקום ההוא עצמו, אשר משם יוצאות לבא בעה"ז. ולכן אין דיניהם שוה. ואמנם עיקר תקון זה הוא, או בלילה בעת פקדון נפשו, באמרו בעת השכיבה בידך אפקיד רוחי וגו', כי אז תעלה נשמתו בזווג יותר עליון, וחוזר לצאת משם בריה חדשה, בסוד חדשים לבקרים. וכן יכול לעלות ממדרגה למדרגה עד שיעלו עד שרשו ממש וישתלם. או ביום בסוד נפילת אפים, בכונת פסוק אליך ה' נפשי אשא, יכולה לעלות ממדרגה למדרגה כפי מעשיו, עד שרשו ממש כנזכר. והנה הנשמה שהיא מלמעלה, אלא שירדה למטה מחמת הפגם כנזכר, המשל בזה אם היא מעולם האצילות, ועל ידי הפגם ירדה עד עולם העשיה, ומשם יצאה לבא בעה"ז בגוף האדם, הנה כפי מעשיו, יש בו יכולת להתקן ולעלות עד האצילות, ויבא משם מאותו הזווג דאצילות, ויוכלל עד שם בחיים חיותו, ואין צריך להתגלגל כדי להתקן. ועליותה היא ביום, ע"י נפילת אפים דשחרית כנזכר, כי אז הוא זווג יעקב ברחל, הנקראת עקרת הבית, כי היא הספירה העשירית שבאצילות, והיא עיקריית מכלל העשר ספירות דאצילות, כמבואר אצלנו. אבל הנשמה שרשה למטה, אלא שעתה ע"י מעשיה הטובים, רוצה לעלות למעלה ממקום שורשה, אין עלייתה גדולה כעלית מי ששרשו למעלה ויורד וחוזר לעלות, ולכן אינה יכולה לעלות אלא בלילה, ע"י פסוק בידך אפקיד רוחי כנזכר, כי אז הוא זווג יעקב בלאה, שאינה מכלל ה"ס, אלא בחינת אחר דמלכות של התבונה כנודע, אבל הצד השוה שבהם שבכל הנשמות הוא, כי כלם יכולות ע"י מעשיהם לעלות ממדרגה למדרגה עד אין קץ, וכל זה אם ישים אליו לבו ויכוין לכך. (הגהה - אמר שמואל, אגב שהזכרתי ענין המלאכים, אכתוב הקדמה קטנה על ענין הנזכר, וז"ל, דע, כי המלאכים דבריאה, גדולה מעלתם על נשמת הצדיקים, שהם מעולם היצירה. ועד"ז מלאכים יצירה, גדולים מנשמת דעשיה. אבל הנשמות של בריאה, גדולות ממלאכים דבריאה עצמה, ומכ"ש ממלאכים דיצירה. ועד"ז ביצירה ועשיה. גם דרך פרט הוא ע"ד הנזכר, כי הנשמות דכתר דבריאה, גדולים ממלאכים דכתר דבריאה. אמנם המלאכים דכתר דבריאה, גדולים מנשמת דחכמה דבריאה. ועד"ז בכל שאר הפרטים לאין קץ:

כתב רבינו המהר"ו ז"ל בספר לקוטי תורה - פרשת שלח: סוד כלב ב"ן יפונה מ"כ קודם לזה בל' זה כי כלאב בן דוד גי' סוד יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה ואח"כ מ"כ ז"ס כלב בן יפונה, ואפשר ששניהם גילגול א', דע כי נשמת כלב שורשו מן אליעזר עבד אברהם כי אליעזר יצא מקללת ארור כנענן כשאמר לו לבן בא ברוך ה' שאם לא קיימו כן למעלה לא היה נכתב בתורה ואז נכנס לכלל ברוך לכן בשביל מעלה זו שא"ל בא ברוך ה' לזה נתגלגל בנבל הכרמלי שאותיותן שוות לכן ארז"ל

למנצח על מות לבן שזכה לבן שאמר עליו המזמרו הזה על מו לבן וזהו נבל לבן הוי נבל וז"ש שנקרא כלב בן יפונה [בן מין] שא"ל ואנכי פניתי הבית וארז"ל שפינה מעצת מרגלים כי ע"י ברכת לכן נתגלגל אליעזר בכלב וכבנו הוא חשוב, וסוד כלב שם ב"ן דה"ן כי שם זה גי' כלב יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה וסוד שם זה ה"ס ההו' רוחא דעייל בנוקבא לעורר מ"נ כמו שפי' בפ' נח דהא לית איתערות' במ"נ עד דרוח' דדוכרא עייל בה והיינו סוד ביאה ראשונה שארז"ל אין אשה מתעברת מביאה ראשונה וסוד שם זה מורה על המלכות כאשר היא אב"א כי היא מתפרשא בדרועין ושוקין דיליה ודיליה וע"כ השם הזה ד' וד' שהם ד' אותיות מצד הזכר וד' מצד הנק' להראות דרועין ושוקין דיליה ודיליה ועל סוד שם זה נק' בנימין ב"ן ימ"ן ועליו נאמר ויהי בצאת נפשה כו' כי שם זה מעורר מ"נ והוא נקרא נפשה ומפני כי שם זה מורה אחוריים בהיות אב"א והוא קרוב להאחז בו החיצונים לכן קראו אמן בן אוני אך אביו קרא לו בנימין לקשרו בימין היינו בסוד אנ"א שעולה ב"ן בסוד מס"נ שאנו אומרי' בנפילת אפי' אליך ה' נפשי 'אשא 'אלד'י ר"ת ב"ן. ואגב אורחא נפרש סוד נ"א כי נופל למטה בסוד עשיה כי בעמידה היה באצילות וג' שמות אלו הוא יו"ד ה"י וא"ו ה"י הוא סוד אמא עילאה מקננא בכורסיא ויו"ד ה"א וא"ו ה"א ז"א מקננא ביציר' ויו"ד ה"ה ו"ו ה"ה מ"ל מקנן בעשיה, והנה באמרו אליך ה' נפשי אשא קושר עשיה ביציר' ויציר' בברי' בוד ג' שמות ואח"כ בסוד המלכות דאצי' בסוד שם ב"ן שבה ואז הוא נעשה מ"ן, והנה בסוד בנימין שפי' נבין למה לא נקברה רחל במערה, והענין כי כל סוד קבורה הוא סוד התעלמו' במה שלמטה ממנו והנה יעקב בסוד הקבורה נתעלם ביציר' ורחל בעשי' ולא בברי' והנה זה ירידה ליעקב ואם לא היה מציאת הקודם שילדה רחל את בנימין ויהי בצאת נפשה כי מתה כבר היה אפשר שתתעלם עשי' ביציר' ויציר' בבריאה והיו מספרות הנפשות רוחא ברוחא, אמנם רוחא דרחל כבר יצאה ולא נשאר בה רוחא דשדי בגוה להתקשר עמה לכן נקברה בדרך ויעקב מתעלם בברי' עם לאה ומספרים זה עם זה רוחא ברוחא, ואחר שידעת סוד כלב תבין סוד המרגלים ג"כ שנאמר בכלב יען כי מלא אחרי ה' והנה סוד המרגלים היו י' בני יעקב ממש שנתעברו בהם לז"א יוסף מרגלים אתם ר"ל שהם עתידים להתלבש בסוד מרגלים, ולז"א בפ' שלח ראשי בני' ישראל המה ולא אמר ראשי אלפי בני', והנה כאשר חזרו וחשבו לדבר לה"ר נאמר בהם מלה מיותרת וילכו ויבאו והלא כבר נאמר וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום אלא הענין שהנשמות של ה' שבטים שנתעברו בהם הלכו להם והם עצמן ויבאו אך יהושע וכלב נשאר בהם העיבור יהודה בכלב ואפרים ביהושע לכן נאמר ויהושע בן נון וכלב בן יפנה חיו מן האנשים ההם פי' מאותן שהלכו ולא מאותן שחזרו, וזהו ג"כ אמרו מן האנשים ההם פי' בני יעקב בעצמם ופי' חיו שנשאר בהן נשמתן, ומפני שכלב ה' סוד אליעזר הוא סוד התעוררות החתן המשמש לחסדים היינו אליעזר פי' עזר לא"ל שהוא חסד והוא אברהם והוא בחינ' כלב לכן בא להשתטח על קברי אבות שעיקרם וראשיתם הוא אברהם ומפני שהוא עיבור יהודה נאמר בו יען כי מלא אחרי ה' כי הידוע הוא סוד אחוריים הנתקנים מן ד' שביהודה לשם הוי' שבו כי יהודה הוא ד' הו"ה, והנה גלגולו הוא בינהו בן יהודע (עיי' פר' חיי שרה) ונאמר בו פגע בו יואש הוא יואב ש' נתחלף בב' בא"ת ב"ש זכריה בן יהודע ונהרג במצות המלך 'נבוזראדן' בלאדן ר"ת גי' כלב שמעיה נפש אבטליון רוח:

כתב רבינו יעקב אביחצירא ז"ל בספרו אלף בינה דף קפא
הנה סוד נפילת אפיים וגדולתה ומעלתה אין קץ כמבואר בדברי רבינו בספר פרי עץ חיים וז"ל "צריך ליפול על פניו כי הוא זיווג המלך והמלכה ואין ראוי להסתכל בהם כי כל המסתכל בהם חייב מיתה. לכן צריך ליפול על פניו ולמסור נפשו למיתה לפי שנסתלק מחברת המלך והמלכה כי באור פני מלך חיים. ועתה זה יצא מלפני המלך וכאילו נתחייב מיתה בהפרדו ממנו לכן יפול על פניו וימסור עצמו למיתה ויאמר אליך ה' נפשי אשא ויסתום עיניו וישימידו עליהם להראות עצמו כמת וכמי שאין לו ידיים ורגליים ועזב את הארץ. וימסור וישים נפשו עם הצדיקים שמתו. וצריך לכוון לעשות עצמו במיתה זו מיינ נוקבין לזיווג ז"ן. ורמוז בשם ב"ן שהוא מ"ן גם כן

אל אבושה ס"ת ילה משמות עב אל יעלצו איבי לי: (ג) גם כל קויד לא יבשו יבשו הבוגדים
 ריקם: (ד) דרכיך¹⁸⁶ מלכות יהוה תפארת הודיעני ארחותיך בינה למדני: (ה) הדריכני באמתך
 תפארת ולמדני כי אתה אלהי ישעי ס"ת ה"י משמות עב אותך תפארת קויתי כל יסוד היום תפארת: (ו)
 זכר רחמיך¹⁸⁷ תפארת יהוה תפארת וחסדיך חסד כי מעולם בינה המה: (ז) חטאות נעורי ופשעי
 אל ס"ת יל משמות עב תזכר כחסדך חסד זכר לי אתה למען טובך יסוד יהוה תפארת טוב יסוד וישר

לאו"א. לזה יש כאן ז"פ ב"ן נגד אצילות בריאה יצירה עשייה. שיכווין להפיל עצמו
 מן האצילות עד עשייה ובכל עולם יעשה עצמו מת בין הצדיקים שבכל עולם ובזה
 יכווין בזאת התחינה. רחום וחנון חטאנו ר"ת ר"ח ואח"כ הנפש שנאמר נפשי אשא
 וכו'. ג"פ נפש רומז לנר"ן שכולם כלולים בנפש והוא מוסרם למיתה ובזה יכפרו
 עוונותיו. וזהו שאמר "אם יכופר העוון וכו'" ובזה ינצל מדין של גיהנם ונדבק בעץ
 החיים. ובא"ב של מזמור זה לא יש אותיות ב"ק גימ' גיהנם לשון אבוקה וגם תמצא
 ג אותיות כפולות וסימנים אפ"ר פא"ר מאחר שהוא מכין עצמו ונפשו להיות כמת
 ואפר תחת רגלי הצדיקים זוכה להיות פאר וניצול מגיהנם ונכנס לג"ע. וחוזר
 להזכיר אות וא"ו בסוף אותו מזמור א"ב רמזו באתב"ש ר"פ והוא פדה אלהים וכו'
 למה חזר והזכיר לפי שהוא רמז לעץ החיים כי עד עתה היה באילנא דמותא אז
 כאשר מסר עצמו למיתה, לכן חזר עתה ונתעלה באילנא דחיי הוא בג"ע הנרמז
 בוא"ו, לכן חזר וזכר אותו ב"פ עכ"ל.
 המכווין בנפ"א זוכה לדברים הרבה:

1. נעשה בריה חדשה
2. נותנים לו עוז ותעצומות להלחם עם היצר הרע.
3. מקבל תוספת הבנה בתורה וסודותיה
4. מקבל תוספת דביקות בקונו.
5. זוכה למסילה שנאמר "אשרי אדם עוז לו בך מסילות בלבבם"
6. גורם השפעה לשכינה שהיא אומרת לז"א "תן לי כך בשביל פלוני בני"
7. אין חטא בא על ידון. ואם בא לו באקראי יתיסר באקראי עד ימרק עונו.
8. אם זוכה, במותו אומרים לו שלום בלי עיכוב ושאר הצדיקים שלא כונו לזה מתעכבים כל שבעה.

¹⁸⁶ זוהר כרך א (בראשית) פרשת מקץ דף קצז עמוד ב ..אמר ההוא יודאי
 איסירא בקיסטרא בהאי קרא אשתכח, אמרו ליה מנין לך אמר לון מאבא שמענא
 ואוליפנא הכא בהאי קרא מלה, פתח ואמר האי קרא בתרין גוונין איהו ובתרין
 סטרין, קרי ביה דרכים וקרי ביה נתיבות, קרי ביה נעם וקרי ביה שלום, מאן דרכים
 ומאן נתיבות מאן נעם ומאן שלום? אלא דרכיה דרכי נעם היינו דכתיב (ישעיה מ"ג)
 הנותן בים דרך דהא בכל אתר דאקרי באורייתא דרך הוא אורח פתיחא לכלא כהאי
 ארחא דאיהו פתיח לכל בר נש (מלכות) כך דרכיה דרכי נעם אלן דרכים דאינון
 פתיחן מאבהן דכראן בימא רבא ועאלין בגויה ומאינון אורחין מתפתחין לכל עיבר
 ולכל סטרי עלמא, והאי נעם הוא נעימו דנפק מעלמא דאתי (בינה) ומעלמא דאתי
 נהרין כל בוצינן ומתפרשן לכל עיבר וההוא טיבו וההוא נהורא דעלמא דאתי דינקין
 (נ"א דירתין) אבהן אקרי נעם."

¹⁸⁷ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת שמיני דף לח עמוד א .. כתיב (תהלים כה) זכר
 רחמיך יי' וחסדיך כי מעולם המה, זכר רחמיך דא יעקב וחסדיך דא אברהם, כי
 מעולם המה, ומעולם נטיל לון קודשא בריך הוא וסליק לון לעילא ועבד מנייהו
 רתיכא קדישא לאגנא על עלמא."

¹⁸⁸ יסוד יהוה תפארת על כן יורה חטאים בדרך: (ט) ידרך ענוים במשפט תפארת וילמד ענוים דרכו: (י) כל יסוד ארחות חו"ב יהוה תפארת חסד חסד ואמת¹⁸⁹ תפארת ר"ת יחו משמות עב לנצרי בריתו ועדתיו: (יא) למען שמך מלכות יהוה תפארת וסלחת לעוני כי רב הוא: (יב) מלי בינה זה יסוד האיש תפארת ירא יהוה מלכות ר"ת היי וס"ת שאה משמות עב יורנו ר"ת ייי משמות ע"ב בדרך מלכות יבחר: (יג) נפשו מלכות בטוב ב"ן יסוד תלין וזרעו יירש ארץ מלכות: (יד) סוד יהוה תפארת ליראיו מלכות ובריתו יסוד ומלכות להודיעם דעת: (טו) עיני תמיד אל יהוה תפארת כי הוא יוציא מרשת קליפה רגלי: (טז) פנה¹⁹⁰ אלי ז"א, תפארת וחנני תן לי מוחין במתנת חנם ס"ת היי משמות עב כי

¹⁸⁸ זוהר כך ב (שמות) פרשת בשלח דף ס עמוד ב "והישר בעיניו תעשה דא צדיק".

¹⁸⁹ ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א - פתח נח והוא מ"ש, כל ארחות ה' חסד ואמת. כי אמת בעתיקא תליא, שבז"א הסט"א מתאחד בשערות דמסתבכין דא בדא, שהוא סוד השקר, והוא סוד עמוק ונורא, כי אחורי חכמת התורה אזלין כל כחות הסט"א שב' ראשין דלהון עשו וישמעאל שסוברים להחזיק שקריהם בתוה"ק בעוה"ר, והוא סוד גלות התורה ע"י שנעו מעגלותיה לא תדע, שהאורחין שבגלגלתא הם מכוסים בשערות שהם מסתבכין, ואין מתפרשין שבילין דלהון. אבל אין להם אחיזה רק בחיצוניות אותיותיה, שמתעלם שם אור התורה ולא נתגלו מצפוניה רק לישראל ולשרידים אשר ה' קורא, וגם זה בהעלם רק מבתר כותלא סוד מה שמאיר דרך השערות. והוא סוד מ"ש מיום שחרב בהמ"ק לא נראה רקיע בטהרתה, שהרקיע הזה הוא הגלגלתא שהכוכבים ומזלות שלו הם השערות שמסתבכין והרקיע מכוסה בעבים, וכמ"ש, חשך השמש וגו', שמש וירח קדרו וכוכבים אספו נגהם וגו'. ועי"ז ותהי האמת נעדרת, והחיוורתי הוא אור הפנימי של התורה ולמכסה עתיק, דברים שכסה עתיק יומין, שהם חיוורתי דגלגלתא דע"ק שיתגלו לע"ל באלף השביעי, שאז יהיה הנהגה ע"י ע"ק והוא סוד חסד עילאה, ושם כל ארחות ה' חסד ואמת: ואין מתגלה רק לנוצרי בריתו ועדותיו, שבר"ת הם תרי"ג אורחין שמתפשטין מהאי ארחא דבאמצע גלגלתא דז"א, שכל מצוה הוא דרך שלם כולל ההנהגה של הנבראים, שלכן ע"י כל מצוה שהאדם מקיים גורם חידוש בכל הבריאה, ועי"ז נאמר והלכת בדרכיו וגו', וכל המצוה הכל בשביל גילוי היחוד והחזרת הרע לטוב שהוא חזרת והעלאת ז"א אל ע"ק, שלכן כאשר יתגלה ארחין דאורייתא, אז יתבטל השקר מן העולם, וכמ"ש, והלכו עמים רבים וגו', ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו שהם תרי"ג שרשין של נשמות ישראל, כמנין בני ישראל לעם הדגש של הב', כמ"ש רבינו ז"ל בפירושו על התורה בפרשת האזינו:

¹⁹⁰ כתב רבנו המהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני: "הנה ב' בחי' יש לנוקבא דז"א, אשר בה נאחז דוד המלך ע"ה. האחת, בהיותה נקודה קטנה, ואז נקראת יחיד. השנית, בהיותה בת י"ס, אלא שעדיין אין בה מוחין, ואז נקראת עני. והנה בהיותה אב"א עם ז"א, אז היא נקודה אחת קטנה, וצריך לתקן אותה ע"י שז"א יסתכל ויאיר בחזה שלו, ומשם תעבור ההארה לצד אחוריו, ויאיר בנוקביה אשר שם, ומכח הארה זו תתקן נוקביה בי"ס בהיותה באחור. ולבחי' זו אמר, פני אלי, ונתן הטעם, כי יחיד אני. נקודה אחד. ואח"כ צריך להמשיך בה המוחין, הבאים בדרך תוספת, כנודע כי כל בחי' מוחין, אינם באים אלא דרך תוספת, הנקרא מתנת חנם, ולבחי' זו אמר, וחנני. והטעם הוא, כי עני אני כנזכר: ואם תדקדק תמצא, כי תיבת פנ"ה, בגימטריא קל"ה, כנגד הוי"ה דע"ב וס"ג, שנותן בה ז"א, ונמשכים אליה מאו"א, שהם הוי"ת דע"ב וס"ג כנודע. ועל ידם נבנית מ"ס, אבל המוחין שבה, הם ע"י ז"א עצמו, כי הנה"י שלו, נעשית מוחין אליה, כנודע. והנה הם באים אליה משלו, והנה הוא בחי' הוי"ה דמ"ה דאלפי"ן, ואם

ס"ת י"י משמות עב יחיד מלכות ועני תו"מ אני מלכות : (יז) צרות לבבי מלכות הרחיבו ממצוקותי הוציאני: (יח) ראה ס"ת היי משמות עב עניי ס"ת היי משמות עב ועמלי ס"ת היי משמות עב ושא לכל ר"ת וול משמות עב חטאותי: (יט) ראה אויבי כי ס"ת היי משמות עב רבו ושנאת חמס שנאוני: (כ) שמה נפשי מלכות והצילני ס"ת היי משמות עב אל ס"ת י"ל משמות עב אבוש כי חסיתי בד' במלכות: (כא) תם¹⁹¹ תפארת וישר מלכות יצרוני כי ס"ת ר"י משמות עב קויתיך: (כב) פדה אלהים מלכות את מלכות ישראל תפארת מכל צרותיו מלכות :

פרק כו

א לְדָוִד שִׁפְטָנִי יְהוָה כִּי-אֲנִי בְּתַמִּי
הִלַּכְתִּי וּבִיהוָה בְּטוֹזֹתַי לֹא אָמָּעַד: ב
בְּזִנְנִי יְהוָה וְנִסְנִי צָרָה כְּלִיֹּתַי וְלִבִּי: ג
כִּי-זֹסֶדֶךְ לִנְגֹד עֵינַי וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּאַמְתֶּךָ:
ד לֹא-יֵשְׁבֹתִי עִם-מִתִּי-שׁוּא וְעַם
נִעְלָמִים לֹא אָבֹא: ה שָׁנְאַתִּי קָהֵל
מִרְעִים וְעַם-רָשָׁעִים לֹא אֵשֵׁב: ו אֲרוֹזֵץ
בְּנִקְיוֹן כִּפִּי וְאֶסְבֶּה אֶת-מוֹבְזֹךְ יְהוָה: ז
לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל תוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל-
נִפְלְאוֹתֶיךָ: ח יְהוָה אֲהַבְתִּי מֵעוֹן בֵּיתֶךָ
וּמִקּוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ: ט אֶל-תֶּאֱסֹף עִם-

תחבר מ"ה, עם מ"ב אתוון, שי, בו בפשוטו ובמלוי ובמלוי מלוי כנודע, יהיה הכל בגימטריא פ"ז, כמנין ר"ת 'פנה' אלי 'וחנני. גם תיבת אל"י, רומזת אל שתי הויר"ת ע"ב ס"ג הנזכר. כי הנה ג' יודי"ן דס"ג, הם שלשים, ועם אות אל"ף שבתוך הוא"ו, הרי א"ל כנודע. והויר"ד שבשם ע"ב המיותרת על הויר"ה דס"ג, הרי אל"י:

¹⁹¹ זוהר - רעיא מהימנא כך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רכג עמוד ב "תם. עמודא דאמצעיתא דרגא דיעקב".

זֹטָאִים נִפְשִׁי וְעַם-אֲנִשִּׁי דְּמִים זֹזִי: י
אֲשֶׁר-בְּיָדֵיהֶם זְמָה וַיִּמְיָנֻם מֶלֶכָּהּ שִׁזְזָד:
יֵא וְאֲנִי בְּתַמִּי אֶלְךָ פָּדִנִי וְזֹזִנִי: יב רִגְלִי
עֲמָדָה בְּמִישׁוֹר בְּמִקְהָלִים אֶבְרָךְ יְהוָה:

פרק כו

דהע"ה משבח את דרכו הנכונה ומגנה את הפכה. הדרך העולה בית אל היא התרחקות מההמון, התנקות ממדיות רעות והתקרבות אליו יתברך. דהע"ה כל כך בטוח בתמימותו עד שמבקש לעמוד בנסיון ואומר "נסני" וכו'.

(א) **לדוד** מלכות **שפטני יהוה** תפארת **כי** ס"ת היי משמות עב **אני** מלכות ס"ת היי משמות עב **בתמי** תפארת ס"ת ייי משמות עב **הלכתי** מלכות ס"ת ייי משמות עב **וביהוה** תפארת ס"ת היי משמות עב **בטחתי** יסוד **לא אמעד:** (ב) **בחנני**¹⁹² יהוה תפארת **ונסני** ס"ת היי משמות עב **צרפה**

¹⁹² זוהר חלק א דף פב עמוד א

תא חזי בא וראה כתיב מגן בעדי, אמר דוד לקב"ה, רבש"ע מפני מה לא עבדי בי חתימה דברכה, לא חותמים בי בברכה כמה דחתמי ברכה באברהם, כמו שחותמים באברהם אבינו עליו השלום ואומרים "מגן אברהם" דכתיב אנכי מגן לך, ואמרי מגן אברהם. א"ל קב"ה לדוד, אברהם כבר בחנתיו וצרפתיו, וקאים קמאי בקיומא שלים, ועמד בנסיון א"ל דוד אי הכי, אם כך (שם כו ב) בחנני יהו"ה ונסני צרפה כליותי ולבי, כיון דעבד ההיא מלה דבת שבע, אדכר דוד קמיה על מה דאמר, ואמר (שם יז ג) בחנת לבי פקדת לילה צרפתני בל תמצא זמותי בל יעבר פי, אמר אנא אמינא בחנני יהו"ה ונסני, ואנת בחנת לבי, אנא אמינא צרפה כליותי, ואת צרפתני, בל תמצא, לא אשכחת לי כדקא יאות, לא מצאתי אותי כראוי, זמותי בל יעבר פי, מאן יתן והאי מלה דחשבית דלא יעבר לפומאי, מי יתן ואותה מילה שחשבתי, שלא תצא מפי ועם כל דא ועם כל זאת חתמין ביה ברכה, חותמים בו, בדהע"ה, בברכה דקאמרן שאומרים "מגן דוד", ובגין כך ולכן אמר דוד "ואתה יהו"ה מגן בעדי כבודי ומרים ראשי", (ד"א, ל"ג והאי) ודאי דרגא דא מלכות יקרא דילי כבודי דאנא מתעטרנא ביה: שאני מתעטר בה.

אדרא זוטא דף רצב עמוד א

"דוד מלכא בקדמיתא בתחילה אמר "בחנני יי ונסני" דהא אנא לא מסתפינא שהרי אני לא מפחד מכל דינין מכל דין אפילו מהאי צדק אפילו מאותו "צדק" דהיינו מידת המלכות בשעה שהיא מלאה דין וכ"ש דאחידנא ביה ואיני מפחד מפני שאני אחוז בו. ידוע שדהע"ה אחוז במידת המלכות הנקראת צדק מה כתיב מה כתוב "אני בצדק אחזה פניך" בצדק ודאי. לא מסתפינא למיקם בדינוי. אין אני מפחד לעמוד בדין בתר דחב לאחר שחטא אפילו ממשפט אפילו ממשפט שזו מידת הרחמים התפארת מסתפי פחד דכתיב שנאמר "ואל תבא כמו תביא במשפט את עבדך".

כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם - פרק כג

צרופה כתיב כליותי נו"ה ס"ת ה" משמות עב ולבי בינה: (ג) כי ס"ת י" משמות עב חסדך חסדך
לנגד עיני והתהלכתי באמתך תפארת: (ד) לא ישבתי עם מתי שוא קל"י ועם נעלמים
לא אבוא: (ה) שנאתי קהל מרעים קל"י ועם רשעים קל"י לא אשב: (ו) ארחץ בנקיון
כפי¹⁹³ ואסבבה את מזבחך מלכות יהוה תפארת: (ז) לשמע בינה בקול תפארת תודה מלכות
ולספר כל יסוד נפלאותיך כתר: (ח) יהוה תפארת אהבתי מעון ביתך מלכות ומקום מלכות
משכן מלכות כבודך מלכות: (ט) אל תאסף עם חטאים קל"י נפשי¹⁹⁴ מלכות ועם אנשי

"עתה שבנו לכונת זה המזמור שאמרו דהע"ה לתקן מה שהביא עצמו תחלה לרצונו
באותו המבחן שלא יכול לעמוד בו כדכתיב בחנני ה' ונסני וכאן אמר זמותי בל יעבר
פי לפיכך בקש רחמים שלא יבא עוד לידי ניסיון ואמר פלטה נפשי מרשע חרבך
ממתים ידך ה' וכו'".

כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם מהדורא בתרא מכ"י - חלק ג פרק יב "ויש
כאן סוד זכור ברית אברהם ועקדת יצחק שכבר תמה זכות אבות מימי הושע בן
בארי כדאיתא בגמ' דכתיב ואיש לא יצילנה מידי ולפי שברית אבות לא תתום
לעולם הרי אנו אומרים בתחנה ובקשה זכור בפה סוד מאמר לחדש בכל יום ברית
אברהם זו כריתת הערלה בכל מקום שהיא ודחיית הקליפות להשקיט כללות הדינין
שהן עשר פעמים אלקים דעליהו אתמר בחנני ודע שרעפי זה וזה בגימ' ברית
אברהם שהוא תקונם ועקדת יצחק היא העלאת האורות שישלימו שם חסרון המיין
נוקבין הראוי' באתערותא דתתאי, וכשאיין אנו זכאין כל הצורך כתיב לא לנו ה' לא
לנו פי' לא מבעיא שאין בנו זכות רב כאברהם אבינו שהיה עושה חלקו וחלק גבוה
כמו שמפורש בספר הבהיר אמרה מדת החסד לפני ה' כל ימי היות אברהם
בעולם לא הוצרכתי לעשות מלאכתי, והוא טעם למען אדני למען אב שקראך אדון
אלא אפי' חלקנו לא לנו כי אין בידינו טובנו ממעוט הזכיות לפיכך לשמך תן כבוד
על חסדך זה חלק גבוה ועל אמתך שאתה מביטח בה עושי רצונך. ויש במספר לא
לנו ה' לא לנו עשר הויות, וכן לא לנו היינו אל אלקים שהוכפל בפסוק והשם
המיוחד באמצע והוא משיב למעני למעני אעשה עד שיושג התכלית כדכתיב וישכון
ישראל בטח שהוא בגימ' מנצפ"ך פעמיים, וכן וה' אלקים אמת עם הכולל ובתוספת
בדד היא עם עשר אותיות מנצפ"ך כפול שהדינין כלם יומתקו בשלימות והוא גמר
תקוני זעיר:

¹⁹³ זוהר חלק א דף קפד עמוד ב

"רבי שמעון פתח ואמר, (תהלים כו ו) ארחץ בנקיון כפי ואסבבה את מזבחך יהוה,ה,
האי קרא אוקמוה, פסוק זה נידון ע"י בני הישיבה אבל תא חזי רזא דמלה הכא,
אבל בא וראה סוד המילה כך דהא לית לך בר נש בעלמא דלא טעים טעמא
דמותא בליליא, שהרי אין לך אדם בעולם שאינו טועם טעם מיתה בלילה ורוח
מסאבא שריא על ההוא גופא, ורוח טומאה שורה על אותו גוף מאי טעמא בגין
דנשמתא קדישא אסתלקת מניה דבר נש ונפקת מניה, מדוע? מפני שהנשמה
הקדושה מסתלקת ממנו ויוצאת ועל דנשמתא קדישא נפקת ואסתלקת מניה,
ולכן שריא רוחא מסאבא על ההוא גופא ואסתאב, שורה רוח טומאה על אותו גוף
והוא נטמא וכד נשמתא אתהדרת לגופא, וכאשר הנשמה חוזרת לגוף אתעבר
ההוא זוהמא, עוברת אותה טומאה והא אתמר דידי דבר נש זוהמא דמסאבו
אשתאר בהו, ונאמר שידי של האדם טמאות מפני שהטומאה נשארה בהם ועל
דא לא יעבר ידי על עינוי, ולכן אסור להעביר את הידים על העינים כשמעורר
מהשינה בגין דההוא רוח מסאבא שריא עליו, בגלל אותו רוח טומאה השורה
עליו עד דנטיל לון, עד שיטול ידיו וכד נטיל ידי דקא חזי, וכאשר נוטל ידיו
כראוי כדין אתקדש ואקרי קדוש". אזי הוא מתקדש ונרא קדוש .

¹⁹⁴ ספר מסילת ישרים פרק ה - בבאור מפסידי הזהירות וההרחקה מהם

דמים קלי' חיי: (י) אשר בידיהם זמה וימינם מלאה שחד: (יא) ואני¹⁹⁵ **תנ"מ בתמי**
תפארת אלך פדני וחנני יסוד: (יב) רגלי ס"ת י"י משמות עב עמדה¹⁹⁶ **במישור ע"ב במקהלים**
אברך יהוה תפארת :

והמפסיד השלישי, את האדם מעבודת הקדש, הוא החברה, דהיינו, חברת הטפשים והחוטאים, והוא מה שהכתוב אומר (משלי יג): ורועה כסילים ירוע. כי הנה אנחנו רואים פעמים רבות אפילו אחר שנתאמת אצל האדם חובת העבודה והזהירות בה, יתרפה ממנה או יעבור על איזה דברים ממנה כדי שלא ילעגו עליו חבריו או כדי להתערב עמהם, והוא מה ששלמה מזהיר ואומר (שם כד): ועם שונים אל תתערב. כי אם יאמר לך אדם (כתובות יז): לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות, אף אתה אמור לו, במה דברים אמורים, בבני אדם שעושים מעשי אדם, אך לא בבני אדם שעושים מעשי בהמה. ושלמה מזהיר עוד (משלי יד): לך מנגד לאיש כסיל. ודוד המלך אמר (תהלים א): אשרי האיש אשר לא הלך וגו', וכבר פירשו, זכרונם לברכה (ע"ז יח): אם הלך, סופו לעמוד. ואם עמד, סופו לישב. ואומר (תהלים כו): לא ישבתי עם מתי שוא וגו' שנאתי קהל מרעים וגו'. אין לו לאדם אלא להטהר ולנקות עצמו, ולמנוע רגליו מדרכי ההמון השקועים בהבלי הזמן, וישיב רגליו אל חצרות ה' ואל משכנותיו. הוא שדוד עצמו מסיים ואומר (שם): ארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך ה'. ואם יארע לו שימצא בחברת מי שילעג עליו, לא ישית לבו אל הלעג ההוא, אדרבא, ילעג על מלעיגיו ויבזם, ויחשוב בדעתו כי לולי היה לו להרויח ממון הרבה, ההיה מניח מה שהיה צריך לזה מפני חבריו שלא ילעגו?! כל שכן שלא ירצה לאבד נשמתו מפני לעג:

ספר מסילות ישרים פרק י - בביאור מדת הנקיות

"והנך רואה עתה ההפרש שבין הזהיר והנקי, אף על פי שקרובים הם זה לזה בענינם, הזהיר הוא: הנזהר במעשיו ורואה שלא יחטא במה שכבר נודע לו ומפורסם אצל הכל היותו חטא, אמנם עדיין איננו אדון בעצמו שלא ימשוך לבו מן התאוה הטבעית, שלא תטהו להראות לו התירים באיזה דברים שאין רעתם מפורסמת. וזה, כי אף על פי שהוא משתדל לכבוש את יצרו ולכפות את תאוותיו, לא מפני זה ישנה את טבעו ולא יוכל להסיר מלבו התאוה הגופנית, אלא שיכבוש אותה וילך אחר החכמה ולא אחריה, אך על כל פנים חשק החומריות עושה את שלו להסיתו ולפתותו. אמנם, אחר שיתרגל האדם הרגל גדול בזהירות הזה עד שינקה נקיון ראשון מן החטאים המפורסמים, וירגיל עצמו בעבודה ובזריזותה, ותגבר בו האהבה אל בוראו והחמדה אליו, הנה כח ההרגל הזה ירחיק אותו מעניני החומר וידביק דעתו אל השלימות הנפשית עד שסוף סוף יכול להגיע אל הנקיון השלם, שכבר יכבה אש התאוה הגופנית מלבו בהתגבר בו החמדה האלהית, ואז תשאר ראייתו זכה וברה, כמו שכתבתי למעלה, שלא יפתה ולא ישיגהו חשק חומריותו, וינקה במעשיו מכל וכל: והנה על מדה זו, היה דוד שמח בעצמו ואומר (תהלים כו): ארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך ה'. כי באמת רק מי שינקה לגמרי מכל נדנוד חטא ועון, הוא הראוי לראות את פני המלך ה'. כי זולת זה, אין לו אלא לבוש ולהכלם מלפניו, וכמאמר עזרא הסופר (עזרא ט): אלהי בושתי ונכלמתי להרים אלהי פני אליך:

¹⁹⁵ ואני מילה המורכבת מאות ו והמילה אני. האות ו רומזת לתפארת שבה שש ספירות פרטיות, חג"ת נה"י, והמילה אני רומזת למלכות. האות ו שבשם הויה הינה ספירת התפארת. ידוע שבשם הויה ב"ה יש ד' אותיות שהם כנגד חו"ב תו"מ. כתר רמוז בקוצו של יוד.

¹⁹⁶ ספר דרך עץ חיים להרמח"ל ז"ל
"וצריך שתדע, כי אף על פי שאחיזת הסיטרא אחרא בגוף, היא מועטת, כי החלק היותר קטן הוא השייך לה. והוא מה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (סוכה נב א):

פרק כז

א לָדֹד יְהוָה אֹרִי וַיַּשְׁעֵי מִמִּי אִירָא
יְהוָה מֵעוֹז-זַיִּי מִמִּי אֶפְזֹד: ב בִּקְרַב עָלִי
מִרְעִים לֶאֱכֹל אֶת-בְּשָׁרִי צָרִי וְאִי־בִי לִי
הִמָּוֶה כְּשָׁלוֹ וְנִפְּלוֹ: ג אִם-תִּזְזָנָה עָלִי
מִזְזָנָה לֹא-יִירָא לִבִּי אִם-תִּקְוֹם עָלִי
מִלְּזָמָה בִּזְאֵת אֲנִי בּוֹטֵנוֹ: ד אֲזֹת
שָׂאֲלָתִי מֵאֵת-יְהוָה אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שְׁבֹתִי
בְּבֵית-יְהוָה כָּל-יְמֵי זַיִּי לִזְזוֹת בְּנַעֲם-
יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ: ה כִּי יִצְפְּנֵנִי
בְּסִכָּה בַּיּוֹם רָעָה יִסְתִּירֵנִי בְּסִתֵּר אֱהָלוֹ
בְּצוּר יְרוּמָמֵנִי: ו וַעֲתָה יָרוֹם רֹאשִׁי עַל
אִי־בִי סְבִיבוֹתַי וְאַזְבֹּזָה בְּאֱהָלוֹ זְבוֹזִי
תִּרְוַעָה אֲשִׁירָה וְאַזְמִירָה לַיהוָה: ז שְׁמַע-

"יצר רע דומה לחוט של בוכי"א, כי גם למעלה אין סיטרא אחרא יונקת כי אם מן המדריגה התחתונה שבכל המדריגות, וסוד זה אות תיו שבאל"ף ב"ת, סוף הרגל התחתונה שלה היא המדריגה הזאת האחרונה שממנה יונקים, והוא ענין עיקום הרגל הזאת. והגוף הנכנס מן העשרים ושתים אותיות, כידוע מה שנכנס בו מצד אות ת"ו מצד רגל העקומה הזו, ושם הוא מקום שליטת הסיטרא אחרא. וכשאדם נפדה מן הסיטרא אחרא, אז מיישר הרגל העקומה הזו, כי מחזיר הרע לטוב ועושה אותו כולו טוב וקדוש:

וזהו (תהלים כו יב): "רגלי עמדה במישור", כי בכח התמימות נעשה תיקון זה סוד הת"ו של "תמים", המעוקם מתיישר, ולכן "עמדה במישור" שלא היה כך בתחילה, וזוהי כל העבודה המוטלת על האדם."

יְהוָה קוֹלִי אֶקְרָא וְזִנְנִי וְעֲנִנִי: זֶה כִּלְךָ אָמַר
 לִבִּי בִקְשׁוּ פָנַי אֶת-פָּנֶיךָ יְהוָה אֲבִיקֶשׁ: ט
 אֶל-תַּסִּיתֵר פָּנֶיךָ מִמּוֹנִי אֶל-תֵּט-בְּאֶף
 עֲבֹדְךָ עֲזַרְתִּי הָיִיתָ אֶל-תִּטְשֵׁנִי וְאֶל-
 תַּעֲזֹבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעַי: י כִּי-אָבִי וְאִמִּי
 עֲזָבוּנִי וַיהוָה יֶאֱסֹפֵנִי: יא הוֹרֵנִי יְהוָה
 דְּרָכְךָ וְנִזְנֵנִי בְּאֲרוֹז מִיִּשׁוּר לְבִמְעַן שׁוֹרְרֵי:
 יב אֶל-תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרִי כִּי קָמוּ-בִּי
 עֲדֵי-שֹׁקֶר וַיִּפְּזוּ זִמְמָם: יג לֹאֵל הָאֲמִנְתִּי
 לְרֵאוֹת בְּטוֹב-יְהוָה בְּאֶרֶץ זָרִים: יד קְהֵה
 אֶל-יְהוָה זִזְק וַיֹּאמֶן לִבְךָ וְקֵה אֶל-
 יְהוָה:

פרק כז

דהע"ה מתפאר בד' יתברך שהוא מבטח לכל. רק בו יש לחסות וממנו לצפות לגמול.

(א) לדוד מלכות יהוה תפארת אורי המאיר אלי וישעי ואליו אני מצפה ס"ת היי משמות עב ממי
 ר"ת אום משמות עב, ס"ת ייי משמות עב אירא יהוה תפארת מעוז חיי ס"ת הזי משמות עב ממי
 אפחד: (ב) בקרב עלי ע"ב מרעים חיצוניים לאכל את בשרי מלכות צרי ואיבי לי ס"ת ייי
 משמות עב המה כשלו ונפלו כו: (ג) אם תחנה¹⁹⁷ עלי מחנה לא יירא ס"ת האא משמות ע"ב
 לבי אם תקום עלי מלחמה ס"ת מיה משמות עב בזאת¹⁹⁸ מלכות אני מלכות בוטח יסוד: (ד)

¹⁹⁷ שער הפסוקים - ספר תהילים אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי וגו':
 אמר כ"כ בזה אני בוטח בהשי"ת, שאעפ"י שתחנה עלי מחנה אחד, לא יירא לבי
 ממנה. ולא עוד, אלא אם אח"כ תקום עלי מלחמה ממחנה אחרת שנייה, כ"כ אני
 בוטח בשי"ת, שאשיב אל לבי, כי זאת המחנה הראשונה שחנתה עלי, ולא נלחמה
 בי, שאתה שלחת אלי, לעזרני מן המחנה השנית שנלחמת עמי. וז"ש, בזאת אני
 בוטח, ר"ל, בזאת הראשונה שלא נלחמה, אני בוטח שתסייעני, עם השנית שתקום
 עלי להלחם ממשי:

ובגין דיעקב אשתמודע בה בכבוד השכינה במלכות אוליף לה לבנוי לימד אותה לבניו ומני דלא יבקשון לסלקא לדרגא לעילא מינה, וציוה עליהם לא לעלות למדרגה יותר גבוהה ממנה כגון לתפארת דאיהי כלא שהיא המלכות הכל עילא ותתא ואמצעיתא מידה עליונה, תחתונה ואמצעית הדא הוא דכתיב (בראשית מט) "וזאת אשר דבר להם אביהם", כי יעקב אע"ה שהוא בקו אמצע בחינת ז"א השיג שהיא כלולה מג בחינות הנ"ל, וכולם נרמזות במילה "זאת", כאשר היא בבחינת "אשת חיל עטרת בעלה" אז היא נרמזת באות ז שהיא י על ו, וכאשר היא עם בעלה היא בחינת האות א, כי י התחתון של הא עם ו האמצע של א הרי סוד השורוק ו שהיא עימו על נצח והוד, וכאשר המלכות בבחינתה למטה בסוד שימוש, נרמזת באות ת שהיא אחרונה לכל האותיות. (מתוק מדבש דף תסח) נביא שבסוד הנבואה השיג שהשכינה כוללת ימים, שמאל ואמצע דהוה אשתמודע בה צווח ואמר למארי תורה חכמים באורייתא בעלי קו ימין ועתירין בה מצד השמאל ושמחים בחלקם, מצד קו אמצע צווח לגבייהו ואמר (ירמיה ט) כה אמר יי' אל יתהלל וגו' כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי, ראוי לדעת ולהשיג שהיא עיקר הכל בכל הצדדים דוד דהוה ידע בה אמר (תהלים כז) אם תחנה עלי מחנה וגו', בזאת אני בוטח, וירמיה חזא גלותא אריך וסמאל (נ"א אתא) ונחש וכל ממנן דשבעין אומין ברבו רבוון דנחתי על ישראל וחזא האי קרא דאמר קודשא בריך הוא (ויקרא כו) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו' אמר נביא (איכה ג) זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל, ואשר לא שת לבו גם לזאת עליה אתמר (תהלים צב) וכסיל לא יבין את זאת, (דברים לג) וזאת ליהודה ויאמר שמע יי' קול יהודה בגין דנטיר מאי דמני ליה אבוי זכה למלכו, ודוד בגיניה אסתלק למלכו דטרח כל יומיו עלה, אמר בוצינא קדישא עלה אתמר (שם ד) וזאת התורה אשר שם משה וגו', בה אזהרת לישראל בשעת מיתתך, בה ברכת לישראל בכל שבט ושבט הדא הוא דכתיב (שם לג) וזאת הברכה אשר ברך משה וגו' ובגין דא אוקמוה חברייא מארי מתניתין דכתיב (במדבר יט) זאת התורה אדם כי ימות באהל".

¹⁹⁹ זוהר כרך ב (שמות) פרשת שמות דף יד עמוד ב, אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה דא היא שכינת יקריה דאשרי ביניהון אחת היא ומיוחדת ליה". ומה שאמרו שאלו ר"ת א"י, חיי העוה"ה ותורה ניתן להמתיק באופן הבא: ארץ ישראל זו השכינה הנקראת ארץ של ישראל, תפארת. המלכות נקראת גם כן גן עדן תחתון, עיין הערה 2 לקמן, ולכן היא חיי העולם הבא. המלכות נקראת תורה שבעל פה שהרי פה מלכות קרינן ביה (במאמר פתח אליהו בהקדמה שניה לתיקו"ז).

²⁰⁰ זוהר כרך א (בראשית) פרשת מקץ דף קצז עמוד ב "והאי נעם הוא נעימו דנפק מעלמא דאתי (צינה) ומעלמא דאתי נהרין כל בוצינן ומתפרשן לכל עיבר וההוא טיבו וההוא נהורא דעלמא דאתי דינקין (נ"א דירתין) אבהן אקרי נעם". ורבינו המהר"ח ז"ל בשער הפסוקים דף רמח כתב שנעם היא המלכות וז"ל "הנה ר"ת נעם הם ג מלאכים שהם תחת המלכות כנזכר בספרי הגאונים (ראה בפרדס להרמ"ק שער אבי"ע סוף פרק ג) ואלו נקראים נעם ד' והם: נשריא"ל, עטוריא"ל ומלכיא"ל. עוד אמר "ולבקר בהיכלו", ירצה: בהיכ ו, היא המלכות, שם אדנות גימ' היכל, הנעשית היכל אל התפארת הנקרא ו". אולם בזוהר כרך ב (שמות) פרשת פקודי דף רמה עמוד א העמיד את נעם והיכל בבינה ומלכות וז"ל "לחזות בנעם יי' ולבקר בהיכלו, לחזות בנעם יי' לעילא ולבקר בהיכלו לתתא, לחזות בנעם יי' באינון שבעה רקיעין לעילא ולבקר בהיכלו באינון שבעה רקיעין דלתתא. וישוב הענין מוסבר בפירוש המקדש מלך, הובא בפירוש מתוק מדבש דף תתיד, נעם הוא גן עדן עליון

בהיכלו מלכות: (ה) כי יצפנני בסכה²⁰¹ מלכות ביום רעה קלי' יסתרני בסתר אהלו מלכות בצור מלכות ירוממני: (ו) ועתה²⁰² תו"מ ירום ראשי²⁰³ על איבי סביבותי ואזבחה באהלו מלכות זבחי תרועה²⁰⁴ מלכות מצד הגבורה אשירה ס"ת יהה משמות עב ואזמרה ליהוה תפארת: (ז) שמע ס"ת ההע משמות עב יהוה תפארת קולי אקרא וחנני וענני: (ח) לך²⁰⁵

בינה, והיכל הוא גן עדן תחתון, מלכות, "לחזות בנעם" היינו כאשר הוא עומד ב"היכל" שהוא גן עדן התחתון.

²⁰¹ זוהר כרך א (בראשית) פרשת וישלח דף קעב עמוד ב "ויעקב נסע סכתא דא מהימנותא (מלכות) עלאה" וכן בזוהר - רעיא מהימנא כרך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רנה עמוד ב "ובגין דא שיעור סכה לא פחות מעשר דאיהי מלכות עשירה דכל דרגין". אמנם יש עוד סוכות כגון סוכה העשויה ככבשן (בינה). ראה זוהר - רעיא מהימנא כרך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רנה עמוד ב "סכה העשויה ככבשן מסטרא דאימא עלה אתמר (שם יט) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יי' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן". סוכת דוד וסוכת שלום הם במלכות כמוסבר בזוהר כרך ב (שמות) פרשת תצוה דף קפו עמוד ב "בסכת תשבו שבעת ימים, מאן שבעת ימים מעלמא עלאה לתתאה דכלהו קיימי בקיומא לאנהרא להאי סכת, ומאן איהי דא (עמוס ט) סכת דוד הנופלת, סכת שלום, ובעי עמא קדישא למיתב תחות צלהא ברזא דמהימנותא ומאן דיתב בצלא דא יתיב באינון יומין עלאין ועל דא כלהו בסכת בסכת וחד בסוכות שלים חד שלים לאחזאה דמאן דיתב בצלא דא יתיב באינון יומין עלאין לעילא דקיימין על האי תתאה לאנהרא ליה לחפא עליה ולאגנא ליה בשעתא דאצטריך". סוכה גימ' הוי' אדנות והיא מלכות בהיותה מחוברת עם בעלה.

²⁰² זוהר כרך א (בראשית) פרשת מקץ דף קצח עמוד א "ועתה ירום ראשי מאי ועתה כמו ואתה, ר' יהודה אמר הא אתמר עת דאיהו דרגא עלאה ומאן איהו ההוא עת דא ה"א ואקרי עתה ועתה דא איהו ובי דיניה".

²⁰³ זוהר כרך א (בראשית) פרשת מקץ דף קצח עמוד א "ירום ראשי לארמא לה ביקרא ומלכותא, על אויבי סביבותי אלן שאר מלכי ארעא, ואזבחה באהלו דא ירושלם באהלו דא אהל מועד, זבחי תרועה למשמע כל עלמא, אשירה ואזמרה מההוא סטרא דתרועה היא דהא מתמן מההוא סטרא דתרועה היא אתיא שיר ותושבחתא".

²⁰⁴ כאן רמוזים בס"ת פעמים שם ההה משמות עב. "תרועה אשירה ואזמרה" ו"אשירה ואזמרה לד".

²⁰⁵ זוהר כרך ב (שמות) פרשת תרומה דף קכח עמוד ב "לך אמר לבי (שם עג) צור לבי, (משלי טו) וטוב לב, (רות ג) וייטב לבו, כלהו בקודשא בריך הוא קאמר". ובזוהר כרך ג (ויקרא) פרשת אמור דף צג עמוד ב "ר' יצחק פתח (תהלים כז) לך אמר לבי בקשו פני את פניך יי' אבקש, האי קרא אוקמוה חברייא בכמה אתר אבל האי קרא הכי אתמר לך אמר לבי, דוד מלכא אמר דא בגין כנסת ישראל מלכות לקבל מלכא קדישא תפארת ומאי אמר? "לך אמר לבי" בגין אמר לבי לבני עלמא ואזהר לון לבי דאיהו אחיד ביה, דדא בגין מלכא עלאה אמר, בקשו פני אלן עטרי מלכא הם סוד ב עטרות דחו"ג דדעת דאיהו אחיד בהו שע"י זה התפארת מיוחד לאו"א ואינון ביה והם משפיעים בו מוחין חדשים אינון שמיה כי המוחין הם שמוותיו, כי הם שמוות עב סג מה ובן ואיהו שמיה מלה חדא הוא, כי מוחו הם פנימיותו והוא והם הכל דבר אחד בגין כך

תפארת ר"ת וול משמות עב אמר לבי בקשו פני את פניך יהוה תפארת אבקש: (ט) אל תסתור פניך ממני אל תט באף עבדך ע"ב עזרתי היית אל תטשני ואל תעזבני אלהי ישעי ס"ת יי משמות עב: (י) כי ס"ת יי משמות עב אבי ס"ת יי משמות עב ואמי ס"ת יי משמות עב עזבוני ויהוה תו"מ יאספני ס"ת היי משמות עב: (יא) הורני ס"ת היי משמות עב יהוה תפארת ס"ת היי משמות עב דרכך מלכות ונחני בארח מישור למען שוררי: (יב) אל תתנני בנפש צרי כי קמו בי עדי עב שקר ויפח חמס: (יג) לולא²⁰⁶ האמנתי לראות בטוב יהוה תפארת בארץ חיים בינה ב"ן: (יד) קוה אל²⁰⁷ יהוה תפארת חזק ויאמץ ר"ת יחו משמות עב לבך וקוה אל יהוה תפארת:

פרק כז
א לְדֹד אֱלִיךָ יְהוָה אֶקְרָא צוּרִי אֵל-
תְּזַרְשׁ מִמֶּנִּי פֶן-תִּזְוָשֶׁה מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי
עִם-יֹרְדֵי בֹר: ב שִׁמֵּעַ קוֹל תְּזַנְנִי
בְּשִׁוְעִי אֱלִיךָ בְּנִשְׁאִי יָדִי אֵל-דִּבִּיר

אמר דוד שבזה נתעורר לבי כי את פניך יי' אבקש אני דורש ומבקש מאת פני ד' שיתוספו לו מוחין כמה דאת אמר (שם קה) דרשו יי' ז"א ועזו מלכות בקשו פניו תמיד" שיבקשו לייחד את או"א ע"י הדעת, וזהו "תמיד" בזיווג תדירי, וע"י הדרישה ובקשה מאת ד' מתוספים מוחין חדשים לזו"ן (רמ"ק, מק"מ ועטרת צבי מתוך מתר"מ דף שסא)

²⁰⁶ שער הפסוקים - ספר תהילים
לולא האמנתי לראות בטוב ה' וגו': (מזולתו) הנה מלת לול"א בגימטריא בינ"ה. ור"ת 'האמנתי' לראות 'בטוב הוא הב"ל, ירמוז אל משה, שהוא גלגול הבל, וזכה אל בינה, כנודע. ולפי שבתחלה הבל הציץ ומת, לכן עתה יראה בטוב ה' בארץ החיים, שהיא העוה"ב בינה. (ע"כ מזולתו):

²⁰⁷ ספר תיקונים חדשים - תיקונא תלתין ושית
ולכל היד החזקה דא תוקפא דהימנותא דישראל, דאינון מצפאן תדיר בגלותא. ואתמר בהו (תהלים מ ב) קוה קויתי ה' ויט אלי. מאי ויט. אלא בגין דרחיק איהו. ובג"כ אצטריך לארכא אודניה. ודניאל צלי בג"ד הטה אלקי אנך (דניאל ט יח). כדין וישמע שועתי אפילו בגלותא. אבל בזמנא דפורקנא קריב איהו ולא אצטריך האי. ומאן דמצפי לקב"ה בגלותא, גרים לאינון דרגין דאינון רחיקן לאתקרבא ואנהיר לה לשכינתא בחשוכא. בג"כ אצטריך בכל יומא למצפי לפורקנא. ורזא דא קוה אל ה' חזק ויאמץ וכו' (תהלים כז יד). ורזא דא מאן דמצפי גרים לנהירו עלאה דיתקרב לגביה, וכדין איהו מתתקף יתיר בקדושה. בג"כ קוה, כדין חזק ויאמץ. וכדין תיכול למצפי יתיר. אבל מאן דלא מצפי בקדמיתא לא מצפי נמי בתר הכי. ומשה אתקיף תיקונא לישראל בגין דיתקפון בציפויא דא, ולא ישתבקון מיניה.

קִדְשָׁךְ: ג אֶל-תַּמְשִׁכֵּנִי עִם-רְשָׁעִים וְעִם-
פֹּעֲלֵי אָוֶן דַּבְּרֵי שָׁלוֹם עִם-רַעֲיָהֶם וְרָעָה
בְּלִבָּבָם: ד תֵּן-לָהֶם כִּפְּעָלָם וְכַרְעֵ
מַעַלְלֵיהֶם כַּמַּעֲשֵׂה יְדֵיהֶם תֵּן לָהֶם הָשִׁב
גְּמוּלָם לָהֶם: ה כִּי לֹא יִבְיֵנוּ אֶל-פְּעֻלַּת
יְהוָה וְאֶל-מַעֲשֵׂה יָדָיו יִהְרָסוּ וְלֹא יִבְנֻם:
ו בָּרוּךְ יְהוָה כִּי-שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנָי: ז יְהוָה
עָזִי וּבִמְגִנִּי בּוֹ בָטַח לִבִּי וְנִעְזַרְתִּי וַיַּעַלֵּז לִבִּי
וּבְמַשִּׁירִי אֶהְיֶה: ח יְהוָה עֲזֵ-לִבּוֹ וּבְמַעֲזֵ
יְשׁוּעוֹת מְשִׁיזּוֹ הוּא: ט הוֹשִׁיעָה אֶת-
עַמְּךָ וּבָרֶךְ אֶת-נַזְזֻלְתְּךָ וְרַעַם וְנִשְׁאֵם
עַד-הָעוֹלָם:

פרק כז

תפילת דהע"ה להיות דבוק בו יתברך תמיד.

(א) לדוד מלכות אליך יהוה תפארת אקרא צורי²⁰⁸ מלכות אל תחרש ממני אל תפסיק לי את
השפּע פן תחשה ממני ונמשלתי ס"ת ה"י משמות עב עם יורדי בור²⁰⁹ מלכות כשהיא ללא שפּע

²⁰⁸ זוהר חלק א דף קצג עמוד ב רבי אלעזר פתח ואמר (תהלים יח מז) "חי יהוה" וברוך צורי וירום אלוהי ישעי", אלוהי כתיב בוי"ו, האי קרא אית לאסתכלא ביה, חי יהוה, דא חי צדיקא יסודא דעלמא יסוד דאקרי חי דעלמין, וברוך צורי, דא הוא דכתיב (שם קמד א) ברוך יהוה צורי, ודא עלמא, מלכות דאתקיים עליה צדיקא דא. כי המלכות מתפרנסת ומתברכת מהיסוד הזה. ע"פ המתו"מ דף תנז.

²⁰⁹ זוהר חלק א דף ס עמוד א "כתיב (משלי ה טו) שתה מים מבורך ונוזלים מתוך בארך, אמאי (הכא) בורך בקדמיתא ולבתר בארך, דהא בור לא אקרי אלא ריקניא דלא נביע, באר מיין דנבעין, אלא כלא אתר חד הוא, אתר דמסכני (נ"א דמסכנותא) אחידן ביה אקרי בור, דלית ליה מדיליה אלא מה דיהבין בגויה, ומאן איהו דל"ת, לשון דלות לבתר אתעביד באר, דאיהו נביע ומליא (ד"א, דמליא) מכל סטריין, ומאן איהו ה"א, אתמליא מעילא:

מהתפארת: (ב) שמע קול תחנוני בשועי מלכות אליך תפארת בנשאי ידי חו"ג אל ס"ת ייל משמות
עב דביר²¹⁰ מלכות בשעה שמחוברת אל החכמה הנקראת קודש קדשך: (ג) אל תמשכני עם רשעים
חיצוניים ועם פעלי און חיצוניים דברי שלום עם רעיהם ורעה בלבבם: (ד) תן להם כפעלם
ס"ת נמם משמות עב וכרע מעלליהם כמעשה ידיהם תן להם השב גמולם להם: (ה) כי
לא יבינו ר"ת כלי משמות עב אל פעלת יהוה תפארת ואל מעשה ידיו יהרסם ולא יבנם: (ו)
ברוך מלכות יהוה תפארת כי שמע קול תחנוני: (ז) יהוה תפארת עזי מלכות ס"ת ה"י משמות
עב ומגני חג"ת ס"ת ה"י משמות עב בו בטח יסוד לבי ונעזרתי ויעלז ר"ת לוו משמות עב לבי בינה ר"ת
וול משמות עב ומשירי מלכות שמקבלת שפע החכמה אהודנו מלכות: (ח) יהוה תפארת עז ר"ת איע
משמות עב למו ומעוז²¹¹ מלכות ישועות משיחו הוא: (ט) הושיעה מלכות את עמך וברך
את נחלתך²¹² מלכות ורעם ונשאם עד העולם²¹³ מלכות:

פרק כט

א מִזְמוֹר לְדָוִד הָבּוּ לַיהוָה בְּנֵי אֱלֹהִים הָבּוּ
לַיהוָה כְּבוֹד וְעֹז: ב הָבּוּ לַיהוָה כְּבוֹד
שְׁמוֹ הַשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהִדְרֹת-קִדְשׁ: ג

²¹⁰ זוהר חלק ב דף ד עמוד א פתח רבי אלעזר ואמר, (מ"א ט א) ויהי ככלות
שלמה לבנות את בית יהו"ה ואת בית המלך וגו', וכי כיון דאמר את בית יהו"ה, מהו
ואת בית המלך, אי בגין שלמה אתמר, לאו הכי. אלא את בית יהו"ה, דא בית
המקדש, זו המלכות שהיא בית לד' ואת בית המלך דא קדש הקדשים, בינה שהיא
בית לחכמה ונקראת מלך. והחכמה אינה מלך כי לא מצאנו שהחכמה נקראת
כך. ובאור הפסוק כאילו אמר בית שהוא מלך. בית יהו"ה מלכות דאיהו בית
המקדש, כגון עזרות ולשכות ובית האולם והדביר דא בית המקדש, מלכות ודא
אקרי בית יהו"ה, בית המלך, דא קדש הקדשים בינה דאיהו פנימאה דכלא, המלך
סתם, מלך דא אף על גב דאיהו מלך עלאה, בינה איהו נוקבא לגבי נקודה עלאה
סתימא דכלא, חכמה ואף על גב דאיהו נוקבא, איהו דכורא לגבי מלך דלתתא, ז"א ,
ובגין כך כלא כגוונא דא, ועל דא תתאי ברזא דא כתיב בהו איש וביתו באו:

²¹¹ זוהר חלק א דף קעד עמוד א רבי יהודה פתח ואמר, (נחום א ז) "טוב ה' למעוז
ביום צרה ויודע חוסי בו", זכאה חולקיה דבר נש דאתתקף ביה בקב"ה, בגין דתוקפא
דקודשא בריך הוא איהו תוקפא, ואוקמוה טוב ה', כמה דאת אמר (תהלים קמה ט)
טוב יהו"ה תפארת לכל, יסוד למעוז דא הוא תוקפא דאית ביה ישועות מלכות
דכתיב (שם כח, 8) "ומעוז ישועות משיחו הוא". ע"פ מתו"מ דף תטו.

²¹² זוהר כרך א (בראשית) פרשת וישב דף קפט עמוד ב ..נחלתך אינן ישראל דאינן
אחסנתיא דקודשא בריך הוא כמה דאת אמר (דברים ל"ב) יעקב חבל נחלתו. בני
ישראל אחוזים במלכות והם בני מלכים כידוע.

²¹³ זוהר חלק א דף פח עמוד א

"כי שם צוה יהו"ה את הברכה חיים עד העולם, ובאתרא דא במלכות שראן ברכאן".

קוֹל יְהוָה עַל-הַמַּיִם אֶל-הַכְּבוֹד הַרְעִים
 יְהוָה עַל-מַיִם רַבִּים: ד קוֹל-יְהוָה בַּכּוֹז
 קוֹל יְהוָה בַּהָדָר: ה קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר
 אֲרָזִים וַיִּשְׁבֹּר יְהוָה אֶת-אֲרָזֵי הַלְּבָנוֹן: ו
 וַיִּרְקִידֵם כָּמוֹ-עֵצֹל לְבָנוֹן וַיִּשְׂרֹץ כָּמוֹ בֶּן-
 רֵאמָיִם: ז קוֹל-יְהוָה זֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: זז
 קוֹל יְהוָה יִזְיֵל מִדְּבַר יִזְיֵל יְהוָה מִדְּבַר
 קָדֵשׁ: ט קוֹל יְהוָה יִזְוֹלֵל אֵילֹת וַיִּזְוֹשֶׁף
 יַעֲרוֹת וּבִהֲיָכְלוֹ כָּלוּ אֲמַר כָּבוֹד: י יְהוָה
 לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יא
 יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֶךְ אֶת-עַמּוֹ
 בְּשָׁלוֹם:

פרק כט

במזמור זה ח"י אזכרות שם ד' וכנגדם תקנו אנשי כנסת הגדולה את תפילת שמונה עשרה.
 במזמור ג"פ הבו כנגד ג"ר ושבע פעמים קול כנגד ז"ת.

(א) **מזמור**²¹⁴ **ton לדוד** מלכות **הבו** כנגד כתר ר"ת מלה משמות עב **ליהוה** תפארת **בני אלים**
²¹⁵נו"ה **הבו** כנגד חכמה **ליהוה** תפארת **כבוד** **ton ועז** גבורה: (ב) **הבו** כנגד בינה **ליהוה** תפארת

²¹⁴ זוהר - רעיא מהימנא כך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רכג עמוד ב "ובזמר חסד..". בעל המאמר הרשב"י יחס במאמר את הזמר אל החסד.

²¹⁵ הם בנים לחו"ג הנקראים אלים. (לפי סידור תפילה למשה מהרמ"ק ז"ל דף קצד).
 וכך מפורש בזוהר כך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רלה עמוד ב "ואינן אקרון בני אלים מפקי רוחא לנשבא על עלמא ואתיין מסטרא דגבורה וכד אינן מתחברן כחדא אינן כגוונא דשופר ואלין אקרו שופר שופר של איל של יצחק אלים בני בשן הבו ליי' בני אלים אלים דיצחק".

כבוד ²¹⁶τιο שמו מלכות השתחוו ליהוה תפארת **בהדרת** בינה **קדש** חכמה : (ג) **קול** כנגד חסד **יהוה** תפארת **על המים** ²¹⁷τον **אל הכבוד** חכמה נבנית מן ה **הרעים** בינה **יהוה** חכמה

²¹⁶ כבוד הוא יסוד שהרי הוא יו"ד בחכמה עצמה והיא מקור למלכות בחכמה ובינה". (תפילה למשה שם).

²¹⁷ זוהר כך א (בראשית) פרשת בראשית דף לא עמוד א "...רבי אלעזר קפץ בקדמיתא ודרש (שם כ"ט) קול יי' על המים אל הכבוד הרעים יי' על מים רבים, קול יי' דא קול עלאה דממנא על המים דנגדין מדרגא לדרגא עד דמתכנשי לאתר חד בכנופיא חדא, ההוא קול עלאה משדר לאינון מין בארחייהו כל חד וחד כפום ארחיה כהאי גננא דממנא על מיא לשדר לון לכל אתר ואתר כדחזי ליה, כך קול יי' ממנא על מיא, אל הכבוד הרעים כמה דאת אמר (איוב כ"ו) ורעם גבורותיו מי יתבונן, דא סטרא דאתיא מן גבורה ונפקא מניה, ד"א א"ל הכבוד הרעים דא ימינא דנפקא מניה שמאלא, ה' על מים רבים ה' דא חכמ"ה עלאה דאקרי יו"ד על מים רבים על ההוא עומקא סתימאה דנפיק מניה כמה דאת אמר (תהלים ע"ז) ושבילך במים רבים". וכן בזוהר כך ג (ויקרא) פרשת צו דף לא עמוד ב "... קול יי' על המים אל הכבוד א"ר יוסי דא אברהם, תו, קול יי' בכח דא יצחק, גבורה, קול יי' בהדר דא יעקב, תפארת, קול יי' שובר ארזים דא נצח, קול יי' חוצב להבות אש דא הוד, קול יי' יחיל מדבר דא צדיק, יו, קול יי' יחולל אילות דא צדק, מלכות, וכלהו מתגדלי על ימא (מיא) ואתשקיין במיא לגדלא הדא הוא דכתיב (בראשית ב) ונהר בינה יוצא מעדן חכמה להשקות את הגן מלכות וכלהו הני מתערי ברכאן לעלמא מההוא שקיו דאתשקיין כלהו".

כתב רבנו המהרש"ו ז"ל בשער הכוונות - דרושי קבלת שבת דרוש א ענין הבו לה'

עוד יש כוונות אחרות פרטיות ואלו הן. בר"ת **קול ה' על מים** בגימ' קפ"ה שהוא שם א"ל במילואו אלף למ"ד ונודע כי שם אל בחדסד וגם קול זה הוא בחדסד כנז' גם נרמז בשם אל פעם אחרת בביאור והוא **אל הכבוד הרעים** הרי נרמזו ב"פ אל בזה הפ' וגם **הרעים** בגימ' שכ"ה שהם סוד שכ"ה דינין הנודעים אצלינו. גם ר"ת הרעים ה' **על מים רבים** הוא הרעים פ"ב בר"ת. והטעם הוא כי השכ"ה דינין הם כפולים כנודע ולכן תכוין כי ע"י ב' שמות אל אל הנז' מתמתקין אלו הב"פ שכ"ה דינין הנז'. א"ל הנז' המפורש בכתו' אל הרעים. א"ל הנרמז בר"ת כנז' וסוד ב' שכ"ה אלו הם או בבינה והמלכות אימא וברתא או בלאה ורחל **קול ה' בכח ר"ת** הוא יב"ק והוא חיבור הויה ואלהים גם **קול ה' יחיל מדבר** הוא ר"ת קין בגימ'. גם ר"ת **יחיל ה' מדבר קדש** הוא ר"ת קין בגימ'. גם ס"ת ה' **למבול ישב** הוא הבל והכונה היא לרמז אל מה שאמרנו לעיל כי כל הנצוצות של הנשמות של שרשי קין והבל בני אדה"ר אשר משם רוב נשמות בנ"א הנה הם עתה בסוד קדושת השבת עולין אל הקדושה מהקלי' אשר ירדו שם ע"י חטא קין והבל כנודע. ואמנם ענין עלית נצוצות אלו הוא ע"י שם קדוש אשר נרמז בר"ת ה' **למבול ישב** והוא ילי והוא שם א' מע"ב שמות ויסע ויבא ויט כנודע וע"י שם זה עולים נצוצות נשמות קין והבל הטבועים תוך הקלי' בימי החול כי בתחילה העלינו את העולמות ועתה ע"י שם זה אנו מעלים גם את הפנימיות שלהם שהוא בחינת הנשמות כנודע כנ"ל. ואמנם מי שיודע בעצמו כי שורש נשמתו הוא מבחי' קין יכוין בר"ת **יחיל ה' מדבר קדש** וגם בר"ת **קול ה' יחיל מדבר** שהוא בגימ' קין ויכוין להעלות כל הנצוצות נשמת קין עמו אותם שהם עתה למטה בקלי'. גם תכוין להעלות נפשך מן העשיה אל היצירה.

ופ"א שמעתי ממורי ז"ל באופן זה. דע כי בימי החול אין אנו מעלי' ע"י תפלות רק בחי' הנשמות שהם פנימיות העולמות בלבד אבל חיצוניות העולמות נשאר במקומם

על מים רבים בינה : (ד) קול כנגד גבורה יהוה תפארת ס"ת מלה משמות עב בכח ר"ת יב"ק
 ס"ת להח משמות עב קול כנגד תפארת יהוה תפארת בהדר נצח יב"ק: (ה) קול כנגד נצח יב"ק
 יהוה תפארת שבר ארזים הוד וישבר יהוה תפארת את ארזי הלבנון: (ו) וירקידם כמו
 עגל לבנון²¹⁸ חכמה ושרין כמו בן ראמים: (ז) קול כנגד הוד יהוה תפארת ס"ת מלה משמות
 עב חצב להבות אש : (ח) קול כנגד יסוד יהוה תפארת יחיל מדבר מלכות יחיל יהוה
 תפארת מדבר קדש: (ט) קול כנגד מלכות יהוה תפארת יחולל אילות ויחשף יערות
 ובהיכלו מלכות כלו כ"ו אמר מלכות כבוד מלכות: (י) יהוה תפארת למבול ישב²¹⁹ ר"ת ל"י
 משמות עב וישב יהוה תפארת מלך תפארת לעולם מלכות: (יא) יהוה תפארת עז לעמו
 יתן יהוה תפארת יברך ר"ת יי משמות ע"ב את²²⁰ עמו בשלום ע"ב :

אבל עתה בשבת בקבלת שבת בשדה אנו מעלים את חיצוניות העולמות אבל פנימיות העול' עם היות שמכ"ש הוא שהוא עולה אבל אינו נעשה על ידינו רק מעצמו ומאליו אבל עכ"ז צריך לכוין בשם זה של יל"י הנרמז בר"ת ה' למבול ישב ולא להעלות את הנשמות כי הרי מעצמם ומאליהם הם עולות כנזכר אבל הכוונה היא שיקבלו אור הגדול הנמשך להם ע"י התכללות שנכללו ועלו למעלה ואחר שהם נכללו מעצמם אז אנו ממשיכין להם האור ההוא אשר מאותו המקום אשר עלו שם ואנו ממשיכים להם הארה זו ע"י כוונת שם יל"י הזה. גם תכוין להעלות ניצוצי הנשמות הטבועים בעמקי הקלי' כי אלו אינם יכולים לעלות מעצמם כמו הנשמות האחרות הנזכרות וצריכין אנו להעלותם ע"י וזה בכח שם יל"י הנז'.

ואמנם כוונת שם יל"י הנזכר דע, כי שם זה הוא השם הב' של שם בן ע"ב של ויסע ויבא ויט והנה שם בן ע"ב הוא מתחלק לו' חלקים כנגד ו ככבי לכת אשר למעלה מן הלבנה וכל חלק מהם יש בו י"ב שמות כנגד י"ב מזלות והנה מזל הב' הוא שור והוא כנגד שם יל"י שהוא שם הב' משם בן ע"ב כנז' ולכן בכח זה השם עשו בו את העגל כמבואר אצלנו בפ' ידע שור קונהו כו' ישראל לא ידע כי שם זה נרמז שם יל"י בר"ת כי בשם זה כתי' ויצא העגל הזה ובכחו נעשו בסוד השם שהיה כתוב בטס של זהב כמשז"ל. גם שם זה הוא בגימ' נ' כנגד חמשים שערי בינה שהיא בחי' גבורה ולכן כח שם הוא להעלו' את ניצוצי הנשמות הטבועים בשרשי הקלי' ואין בהם כח להעלות משם אל הקדושה ע"י שם בן מ"ב הנז' לעיל במנין ז' קולות שבזה המזמור:

²¹⁸ זוהר כרך ג (דברים) פרשת האזינו דף רצז עמוד א "מאי לבנון דא עדן חכמה דאתלבן מכל סטרין שהוא תכלית החסד המכונה בגוון לבן ועדן הא ידוע לגבי חברייא שהוא חכמה. (ע"פ המתנ"מ דף תפז). וכתב שם וגם אימא רמוזה בשם לבנון שהוא ל"ב נר"ן ל"ב נתיבות חכמה ונר"ן שיערי בינה.

²¹⁹ כתב רבנו המהר"ח ז"ל ב שער הפסוקים - פרשת בראשית - דרוש ד' - גם ר"ת יהו"ה למבול ישב, הוא יל"י, והוא שם קדוש השני משם ע"ב, והוא כנגד מזל שור, השני שבשנים עשר מזלות, ואנשי דור המדבר פגמו בזה השם הקדוש, ועשו עגל מזל שור, ואמרו לו עלה שור עלה שור, כמ"ש חז"ל ולכן נרמז בפסוק (ישעי' א' ג') ידע שור קונהו וגו' ישראל לא ידע, ר"ת יל"י. 'עמי' לא 'התבונן', ר"ת עלה: הגהה א"ש, עוד נתבאר אצלנו במקומו, בספר עץ הדעת טוב, ביאור פסוק זה, ודרוש זה באורך, ע"ש:

²²⁰ ראשי תיבות יי"א העולים ממילוי ס"ג כזה : יוֹד הִי וְאוֹ הִי.

פרק ל

א מִזְמוֹר שִׁיר-זִנְכֹת הַבַּיִת לְדָוִד: ב
אֲרוֹמְמָהּ יְהוָה כִּי דָלִיתָנִי וְלֹא-שְׂמוֹזָתָי
אֵיבִי לִי: ג יְהוָה אֱלֹהֵי שׁוֹעֲתִי אֶלֶיךָ
וְתִרְפָּאֵנִי: ד יְהוָה הֶעֱלִיתָ מִן-שָׂאוֹל נַפְשִׁי
וְזִלְלִיתָנִי מִיָּרֵדִי-בּוֹר: ה זָמְרוּ לַיהוָה זִנְסִידִיו
וְהוֹדוּ לִזְכָּר קִדְשׁוֹ: ו כִּי רָגַע בְּאֶפֶס זִנְיִים
בְּרִצּוֹנוֹ בְּעֶרְבַּ יָלִין בְּכִי וְלִבְּקָר רָנָה: ז
וְאֲנִי אֶמְרָתִי בְּשִׁלּוֹי בָּל-אֲמוּט לְעוֹלָם: ח
יְהוָה בְּרִצּוֹנָךְ הֶעֱמִידָתָה לְהִרְרִי עֵז
הַסִּתְרָתָּ פָנֶיךָ הִיִּיתִי נִבְהָל: ט אֶלֶיךָ יְהוָה
אֶקְרָא וְאֶל-אֲדָנִי אֶתְּוַזֵּן: י בָּה-בָּצַע
בְּדָבְרִי בִרְדֹתִי אֶל-שָׁוֹזַת הַיּוֹדֶךְ עָפָר
הַיֵּגִיד אֶמְתִּיךָ: יא שְׁמַע-יְהוָה וְזִנְנִי יְהוָה
הִי-עֲזָר לִי: יב הִפַּכְתָּ מִסְפְּדִי לְמִזְוֹל לִי
פִתְּוֹזָת שִׁקִּי וְתִאֲזַרְנִי שְׂמוֹזָה: יג לְבִמְעַן
יִזְמְרֶךָ כְּבוֹד וְלֹא יִדָּם יְהוָה אֱלֹהֵי לְעוֹלָם
אוֹדֶךָ:

פרק ל

הודאת דוד הע"ה לד' יתברך על שלא עזבו.

(א) **מזמור** ton **שיר חנכת הבית** מלכות **לדוד** מלכות: (ב) **ארוממך יהוה**²²¹ תפארת **כי דליתני**²²² ס"ת ה"י משמות עב **ולא שמחת איבי** קל"י **לי: (ג) יהוה** תפארת **אלהי שועתי** מלכות ס"ת ה"י משמות עב **אליך ותרפאני: (ד) יהוה** תפארת **העלית מן שאול** קל"י **נפשי** מלכות **חייתני** מירדי ס"ת י"י משמות עב **בור** קל"י: (ה) **זמרו ליהוה** תפארת **חסידי** ton **והודו לזכר קדשו: (ו) כי רגע באפו**²²³ של התפארת **חיים** מוחין **ברצונו**²²⁴ **בערב** בעת

²²¹ בספר "בן ביתי" להאדמור מקאמארנא ז"ל בדף כו ע"ב העמיד שם הו"ה ב"ה זה בפרצוף א"א עיי"ש. ובדף כז ע"ב פירש ששם זה הוא בתפארת.

²²² ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: **ארוממך ה' כי דליתני**, הנה דור מצד הנוקבא והיא נקרא שער ודלת וכן שם אדני במלואו גי' תרע"א לכן אמר דוד ארוממך שעם היות שאני דלת אשר שם מבקשים האויבים לאחוז עכ"ז לא שמחת אויבי לי:

²²³ שער הפסוקים - ספר תהילים כי רגע באפו חיים ברצונו וגו': (מזולתו) כבר הודעתך ענין ג' מוחין דקטנות, היורדים אל הגרון, והם ג' שמות אלה"ם, דינין, כמנין גרר"ן, וכמנין נח"ר גרוני. וכשתוסיף עליהם ט"ו אותיות של ג' אלהים, יהיו בגימטריא רג"ע. וזש"ה, **כי רגע באפו**, ר"ל רג"ע ב"א פ"ו. ירצה, כמנין ב"א, שהם ג"פ פ"ו, שהם אלה"ם, הם כמנין רגע, עם ט"ו אותיות, של ג' אלה"ם כאמור..

ובספר לקוטי תורה כתב רבינו המהרש"ו ז"ל **כי רגע באפו חיים ברצונו**, דע כי ג"פ אלהים גי' נח"ר ואם תוסיף ה' אותיות שהם ט"ו שבג' אלהים הרי גי' רגע וז"ש כי רגע באפו ר"ל ג"פ פ"ו כי ב"א הוא גי' ג' ופ"ו הוא אלהים וג"פ אלהים הוא רג"ע הם ב"א פ"ו:

²²⁴ ספר עץ חיים - שער ו פרק ז מ"ת וצריך עתה לבאר מה הארה היתה נמשכת אל האורות התחתונים בעת עליית אורות העליונים מהם כמו שהתחלנו לבאר למעלה ענין זה. וכדי לבאר ענין זה יתבאר לך כלל גדול שיצטרך לך בכל שאר מקומות והוא ענין אור ישר ואור חוזר מתתא לעילא כנזכר בתיקונים ובזהר במקומות רבים. דע כי אין ספק כי לעולם השגחת השפעת המאציל בנאצלים אינה נפסקת אפי' רגע א' ואף גם בהיות פגם בתחתונים שאז (נ"א נמצא ניצוצי) האורות העליונים מחזירין פניהם מן התחתונים ומסתלקין מהם ועולין למעלה עכ"ז השגחת הארה עליונה המוכרחת להחיות התחתונים די ספוקם אינה נפסקת כלל כמ"ש ע"פ **כי רגע באפו חיים ברצונו**. ובודאי הוא שלא תהיה הארה זו הנמשכת מן המאציל המאיר בתחתונים בעת הסתלקות האורות למעלה דומה אל הארה הנמשכת בתחתונים בעת ירידת אורות העליונים למטה להאיר בתחתונים. ונמצא עתה ב' בחי' אורות נמשכין מן המאציל לתחתונים א' הוא בעת ירידת האורות למטה. והב' הוא בעת הסתלקות האורות למעלה זאת דרך עליה וזאת דרך ירידה. ואמנם (נ"א כשרצון בעליונים) כאשר יש רצון ויש כח בתחתונים ושלימות לקבל אור העליון של המאציל אז האורות העליונים חשקם וחפצם להאיר למטה ועי"כ הופכים פניהם למטה להמקבלים לירד להאיר בהם דרך פנים בפנים מאירים ואמנם כשאין שלימות בתחתונים והאורות מסתלקים הם הופכים (נ"א והופכים) פנים אל המאציל אשר כוונתן לעלות שם ומחזירין את אחוריהן נגד המקבלים התחתונים ואז אותו הארה שמאירה בתחתונים בעת ההיא באה דרך אחוריהם ומאחוריהם מקבלים התחתונים הארה המוכרחת להם כדי חיותם ולא יותר:

התגברות הדין **ילין בכי ולבקר** בעת התגברות החסדים **רנה: (ז) ואני** תו"מ **אמרתי** ס"ת היי משמות
עב **בשלו** ס"ת יי משמות עב **בל** ס"ת יל משמות עב **אמוט לעולם: (ח) יהוה** תפארת **ברצונך**
העמדתה להררי עז הסתרת פניך ג"ר **הייתי נבהל**²²⁵: **(ט) אליך יהוה** תפארת **אקרא**
ואל אדני מלכות אתחנן: (י) מה בצע בדמי ברדתי אל ס"ת יל משמות עב **שחת** קלי' **היודך**
עפר היגיד אמתך: (יא) שמע יהוה²²⁶ תפארת **וחנני יסוד יהוה** תפארת **היה** ס"ת יהה
משמות עב **עזר לי: (יב) הפכת מספדי למחול לי** ס"ת שם יל"י **פתחת שקי ותאזרני**
שמחה: (יג) למען יזמרך כבוד²²⁷ מלכות **ולא** ר"ת כ"ו **ידם יהוה** תפארת **אלהי לעולם** מלכות
אודך:

ספר פתחי שערים נתיב פרצוף א"א - פתח לו
וז"ס ההפרש שבין ז' תיקוני גלגלתא שאורות שלהם יוצאים בסוד האחוריים אל ז"א
ליתן תיקונים להנהגת הזמן שיצאו האורות דרך נקבים סתומים, ורק שהוא לקשר
הנהגה זאת בשורש הנצחיות בסוד התורה והעבודה, כמש"ל מזה באריכות. אבל
ענין הדיקנא שהוא בפנים, שאז יעלו פרטי מאורות ההנהגה שהיו מצומצמים בסוד
רגעים קטנים מחוברים בזה אחר זה בשית אלפי שנין, שכל רגע הוא משמש מאור
אחר ובסיתום מאד דמאיר מבתר כותלא בסוד שערות דגלגלתא. שלכן הם רגעים
קטנים מאד, ובו שליטת הדינים בסוד **כי רגע באפו**. אבל באלף השביעי שאז יעלו
לבינה, יהיו בסוד העיבור, שברחם מתגדלים האיברים ונמתחים יותר. וה"ס
התגדלות מאורות אלו של הרגעים, שהם יעלו למדרגות גדולות למאד, ויהיו יכולים
לקבל המאורות כולם ביחד מכל רגע שלכן יתבטל הנהגת הזמן, ומשם יעלו לנצחיות
בסוד המוחין שאחר עיבור שני כידוע. ולכן נקראים ימי קדם, שהם העולים
במחשבה בתחילת הבריאה. וגם נמשכים בסוד הפנים שנקראים קדם. ולכן, אז יהיה
יום אח"ד גו' לא יום ולא לילה גו', כמש"ש, שגם לילה כיום יאיר, שיהיו נתנים
בנוקבא אורות חדשים כמו או"א דכחדא נפקין כו':

²²⁵ ספר דעת תבונות להרמח"ל ז"ל - צו - קכה
אמר השכל - קראי כתיבי (תהלים ל, ח) **"ה' ברצונך העמדת להררי עז הסתרת פניך**
הייתי נבהל", (תהלים קד, כט), **"תסתיר פניך יבהלון"**; ומשה רבנו ע"ה כבר אמר
(דברים לא, יז), **"והסתרת פני מהם והיה לאכול" וגו'.** וזה, כי הטוב - הקב"ה עושה
אותו ממש בשפעו הטוב, אבל הרע אינו אלא העדר שפעו וביטולו, אם מעט ואם
הרבה. כי השפע הטוב בא בכל תיקון המצטרך לטובת הנשפע, ואם יבטל ויעדר
השפע לגמרי - והיה ביטול לנשפע, ביטול גמור, אך אם השפע לא יבטל לגמרי,
אך מתנאי שלמותו יתבטלו ויעדרו - יהיה החסרון בנשפע, ולא ביטול גמור. דרך
משל, שפע המציאות והחיים בבואו שלם בכל ההכנות הטובות, הנה יהיה הנשפע
חי ובריא; ואם יבטל לגמרי - ימות הנשפע ההוא. אך אם לא יבטל לגמרי, אבל
הכנותיו יעדרו ותנאי שלמותו, הנה לא ימות הנשפע ההוא, אבל יחלה ויחיה חיי
צער, וזה פשוט. ונמצא, שלא נוכל לומר שהטוב והרע הם שתי השפעות, כמו
שחשבת, אבל הם תולדות ההשפעה או העדרה, בכל או במקצת:

²²⁶ זוהר חלק א דף קלב עמוד א
פתח ואמר (תהלים לט יג) שמעה תפלתי יהו"ה ושועתי האזינה אל דמעתי אל
תחרש, מאי טעמא שמעה ולא שמע, באתר חד כתיב (שם ל יא) **שמע יהו"ה וחנני**
וגו', ובאתר אחרא שמעה, אלא בכל אתר לזמנין שמע לדכורא, ולזמנין שמעה
לנוקבא שמעה כמה דאת אמר (שם יז א) שמעה יהו"ה צדק וגו', שמע כמה דאת
אמר (שם ל יא) **שמע יהו"ה וחנני,** (משלי א ח) שמע בני, (דברים כז ט) הסכת ושמע,
והכא שמעה תפלתי יהו"ה, בגין דהאי (דאיהו) דרגא דמקבלא כל צלותין דעלמא.

²²⁷ ספר עבודת הקודש חלק ב פרק ה

פרק לא

א לַמִּנְצֹנִי מִזְמוֹר לְדָוִד: ב בָּךְ יְהוָה
זָסִיתִי אֶל-אֲבוֹשָׁה לְעוֹלָם בְּצַדִּיקְתָּךְ
פְּלִטָנִי: ג הִטָּה אֵלַי אָזְנְךָ מִהֲרָה הֲצִילָנִי
הָיָה לִי לְצוֹר-מָעוֹז לְבֵית מְצוּדוֹת
לְהוֹשִׁיעַנִי: ד כִּי-סָלַעַי וּמִצוּדֹתַי אָתָּה
וּלְבָמֶעַן שְׁמֶךָ תִּנְוֹזֵנִי וּתְנַהֲלָנִי: ה תוֹצִיאָנִי
מִרְשֶׁת זוֹ טָמְנֵנִי לִי כִי-אָתָּה מָעוֹזִי: ו בְּיָדְךָ
אֶפְקֵיד רוּזִי פְּדִיתָה אוֹתִי יְהוָה אֵל אֲמֹת:
ז שָׁנַאתִי הַשְׁמֵרִים הַבָּלִי-שׁוֹא וְאֲנִי אֶל-

ואומר כי ההשארות והזכייה לחיי העולם הבא אינו התכלית העצמי האחרון המכוון מהעבודה והמצות, אבל יש לזה התכלית תכלית אחר עצמי יותר נעלה ונדרש מצד עצמו אשר ההשארות והזכייה לחיי העולם הבא נמשך ממנו במקרה, ואם כן צריך העובד לכוין בעבודתו אל מול התכלית האחרון העצמי אשר אליו יגיעו, ויכלו כל התכליות כלם והוא אשר נעבוד בו בפרקים הבאים בסייעתא דשמיא:

ואמנם ההשארות והזכייה לחיי העולם הבא הוא נדרש ומכוון מהעובדים מאהבה לצורך גבוה בעצם. ובספר תולעת יעקב כתבנו בזה הלשון **למען יזמך כבוד ולא ידום**, כמו אלהים אל דמי לך זו היא כוונתנו בשאלתנו שנוזכה לעולם הבא, לפי שבנשמת הצדיק משתלם הכבוד ההוא והיא המעוררת השמחה מלמעלה עליו ואז משורר:

ספר חסד לאברהם - מעין ד - נהר מז

והענין כי מי שהם במדריגת בנים כנזכר וזכו לנשמה דאצילות בסוד בינה, והם המדריגה הגדולה במדריגת בנים זה יזכה לעורר בסוד נשמתו השקידה התמידית שלא תפסיק כענין רשב"י וחבריו שהיה תורתם אומנותם ומעולם לא פסיק גרסא מפומייהו, וזה כי זכו לנשמה דאצילות מבינה שהוא סוד התעוררות הבינה עם החכמה שהוא תמידי **למען יזמך כבוד ולא ידום**. אמנם מי שלא זכה אלא לרוח ונפש דאצילות, הנה התעוררותם בעבודה בלתי תמידי כי אם לעתים, ובעת ההיא ישכון עליהם סוד שכינה השוכנת בתחתונים כפי בחינתם:

יְהוָה בְּטוֹזוֹתַי: זֶה אֲגִידָה וְאֶשְׁמְזָה בְּזוֹסֶדֶךְ
אֲשֶׁר רָאִיתָ אֶת-עֲנִי יָדְעָתָּ בְּצָרוֹת נַפְשִׁי:
ט וְלֹא הִסְגַּרְתָּנִי בְּיַד-אוֹיֵב הָעֹבְדֹתָ
בַּמֶּרְזֵחַ רַגְלִי: י זָנַנִי יְהוָה כִּי צָר-לִי
עָשָׂה בְּכַעַס עֵינֵי נַפְשִׁי וּבְטָנִי: יא כִּי
כָלוּ בִּיגֹן זִמִּי וּשְׁנוֹתַי בְּאַנְזָה כָּשָׁל בְּעוֹנִי
כִּזְזִי וְעֲצָמֵי עָשִׂשׁוּ: יב מִכָּל-צָרָי הָיִיתִי
זָרָפָה וְלִשְׁכְּנִי מְאֹד וּפְזוֹד לְמִידְעִי רָאִי
בְּזוֹן נָדְדוּ מִמֶּנִּי: יג נִשְׁכַּחְתִּי כִּמְת מִלֵּב
הָיִיתִי כְּכֹל אֲבֹד: יד כִּי שָׁמַעְתִּי דְּבַת
רַבִּים מְגֹר מִסָּבִיב בְּהוֹסֶדֶם יוֹד עָלִי
לְקַחֲזֹת נַפְשִׁי וּמָמוֹ: טו וְאֲנִי עָלִיךָ בְּטוֹזוֹתַי
יְהוָה אֲמַרְתִּי אֱלֹהֵי אֲתָה: טז בְּיָדְךָ עֲתֹתִי
הֶצִּילָנִי מִיַּד-אוֹיְבִי וּמִרְדָּפָי: יז הָאִירָה
פָּנֶיךָ עָלַי-עֲבֹדְךָ הוֹשִׁיעֵנִי בְּזוֹסֶדֶךָ: יח
יְהוָה אֵל-אֲבוֹשָׁה כִּי קָרָאתִיךָ יִבְשׁוּ
רַשָּׁעִים וְדָמוֹ לְשָׂאוֹל: יט תִּתְּלִמְנָה שִׁפְתֵי
שֶׁקֶר הַדְּבָרוֹת עַל-צַדִּיק עֲתָק בְּגִאוֹה
וּבֹז: כ מֶה רַב-טוֹבְךָ אֲשֶׁר-צִפְנָתָ

לִירֵאִיךָ פְּעֻלָּתָ לַזֹּזִים בְּךָ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם:
 כֹּא תִסְתַּיֵּרם בְּסִתֵּר פָּנֶיךָ מִרְכְּסֵי אִישׁ
 תִּצְפֶּנָם בְּסִכָּה מִרִיב לְשִׁנּוֹת: כֹּב בְּרוּךְ
 יְהוָה כִּי הִפְלִיא זִסְדּוֹ לִי בְּעִיר מִצּוֹר: כֹּג
 וְאֲנִי אֶמְרֵתִי בְּזִפְפוֹי נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ
 אֲכֵן שָׁמַעַתָּ קוֹל תַּזְזוֹנִי בְּשׁוּעֵי אֱלֹהֶיךָ: כֹּד
 אֶהָבֹ אֶת-יְהוָה כָּל-זִסְדֵּי אֱמוּנָתִי נִצֵּר
 יְהוָה וּבִשְׁלָם עַל-יָתֵר עֲשֵׂה גְאוּה: כֹּה
 זִזְקוֹ וַיֵּאֱמֶן לְבַבְכֶּם כָּל-הַמִּיזִזִּים
 לַיהוָה:

פרק לא

דהע"ה מכריז כי ד' יתברך הוא המחסה והוא המציל מכל פגע.

(א) למנצח נצח מזמור לדוד מלכות: (ב) בך יהוה תפארת חסיתי אל אבושה ס"ת ילה
 משמות עב לעולם בצדקתך מלכות פלטיני: (ג) הטה אלי אזנך ר"ת האא משמות עב מהרה
 הצילני היה לי לצור מלכות מעוז לבית מצודות להושיעני: (ד) כי סלעי מלכות ס"ת י
 משמות עב ומצודתי ס"ת י משמות עב אתה ולמען שמך מלכות תנחני ותנהלני: (ה)
 תוציאני ס"ת י משמות עב מרשת קליפה זו טמנו לי כי אתה מעוזי: (ו) בידך אפקיד רוחי
 ר"ת באר והיא המלכות פדיתה אותי יהוה פא"י תפארת אל חסד אמת תפארת: (ז) שנאתי
 השמרים הבלי שוא ואני תו"מ אל יהוה תפארת ס"ת ילה משמות עב בטחתי יסוד: (ח)
 אגילה ואשמחה בינה ס"ת ילה משמות עב בחסדך חסד אשר בינה ראית חכמה את עניי ידעת
 בצרות נפשי מלכות ב"ן: (ט) ולא הסגרתי ביד אויב העמדת במרחב רגלי נו"ה: (י)
 חנני יסוד יהוה תפארת כי צר מלכות לי עששה בכעס ע"ב עיני נפשי ובטני ר"ת ענו משמות
 עב וס"ת י משמות עב: (יא) כי ס"ת י משמות עב כלו ביגון חיי ושנותי באנחה כשל בעוני
 כחי ועצמי ס"ת י משמות עב עששו: (יב) מכל צררי הייתי חרפה ולשכני מאד ופחד
 למידעי ראי בחוץ נדדו ממני: (יג) נשכחתי כמת מלב²²⁸ הייתי ככלי אבד: (יד) כי

²²⁸ ספר תקט"ו תפילות - תפילה שב

אימתי זמן להחיות משיח בבחינת מיתה שהוא נתון בה בגלות, בשעה שיתאשו
 ישראל ממנו מתוקף השכחה ששלטה עליו, שבזמן ההוא בכח יחודו ית' יחייהו ה'
 אל אחד יחיד ומיוחד הרי משיח הקדוש כמה חולאים הוא סובל, מצד לילית שפחה
 רעה שהיא (חולה) [מחלה], וזה מרה חרבו של מלאך המות, בו במחשכים הושיבני
 כמתי עולם, ונא' בו נשכחתי כמת מלב, וכן העמידוהו אין בן דוד בא עד שיתאשו מן

שמעתי דבת רבים מגור מסביב בהוסדם יחד עלי לקחת נפשי זממו: (טו) ואני תו"מ
עליך בטחתי ע"ב יסוד יהוה תפארת אמרתי ס"ת היי משמות עב אלהי ס"ת היי משמות עב
אתה: (טז) בידך עתתי ע"ב מלכות הצילני מיד אויבי ומרדפי: (יז) האירה פניך
תפארת על עבדך מלכות הושיעני מלכות בחסדך חסד: (יח) יהוה תפארת אל אבושה
כי קראתיך יבשו רשעים ידמו לשאול: (יט) תאלמנה שפתי שקר הדברות ס"ת ירת
משמות עב על צדיק יסוד עתק בגאווה ע"ב ובוז: (כ) מה רב טובך יסוד אבא אשר צפנת
בינה ליראיך מלכות פעלת לחסים בך נגד בני אדם: (כא) תסתירם בסתר פניך מלכות
מרכסי איש תצפנם בסכה בינה מריב לשנות: (כב) ברוך יהוה תפארת כי הפליא כתר
חסדו חסד לי בעיר מלכות מצור ס"ת ריי משמות עב: (כג) ואני תו"מ אמרתי בחפזי ס"ת ייי
משמות עב נגדתי ס"ת ייי משמות עב מנגד עיניך אכן שמעת בינה קול תפארת תחנוני יסוד
בשועי מלכות אליך: (כד) אהבו את יהוה תפארת כל חסידיו חסד אמונים נצר יהוה
תפארת ר"ת אני משמות עב ומשלם על יתר עשה גאווה: (כה) חזקו ויאמץ לבבכם כל
המיחלים ליהוה תפארת:

פרק לב

א לְדֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁרִי נְשִׁי-פָשַׁע כְּסוּי וְזָטָאָה: ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִזְשָׁב יְהוָה לוֹ

הגאולה, שהרי גזירה על המת שישכח מן הלב, רבון כל העולמים הרי כבר שכחה
זאת שלטה עליו, וישראל הם מתיאשים ממנו, הרי זמן להחיות מתים, במאי אלא
באמונה שלך, שבה ונאמן אתה להחיות מתים בשני שמות יאהדונה יחוד שלך, בהם
ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, כמה שאנו מתדבקים באמונת יחודך
ומקוים לך באמת, כן תעורר אמונה זאת לגבי מלך המשיח להחיות (אותנו) [אותו],
ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

²²⁹ זוהר כרך ב (שמות) פרשת פקודי דף רלה עמוד א "...זמין קודשא בריך הוא
לאקמא לה לכנסת ישראל מעפרא ולאתקפא בה ברזא דימינא ולחדתותי לה
חדתותא דסיהרא בשמשא, כתיב תחדהו בשמחה את פניך, את פניך למהוי קמך
ולמהוי בחדו לקבל אנפך בההוא שלימו דאשתלים בההוא זמנא, דהא בזמנא
דאתחרב בי מקדשא אתרקינת מכל מה דאתמליא". מכאן שפניך זה חיבור תו"מ
פב"פ.

²³⁰ זוהר כרך ב (שמות) פרשת פקודי דף רכ עמוד ב "...מה רב טובך הא אוקמוה
דא הוא אור דגניז לצדיקיא לעלמא דאתי דכתיב (בראשית א) וירא אלהים את האור
כי טוב וכתוב (תהלים צז) אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה, ועל דא מה רב טובך,
כתיב הכא מה רב טובך וכתוב התם וירא אלהים את האור כי טוב, אשר צפנת, בגין
דאסתכל קודשא בריך הוא בההוא נהורא ואסתכל באינן חייביא דזמינן למחטי
בעלמא וגניז ליה לההוא נהורא למזכי ביה צדיקיא לעלמא דאתי כמה דאתמר,
פעלת, בקדמיתא צפנת ולבתר פעלת, אלא צפנת כמה דאתמר, פעלת בגין דההוא
נהורא דגניז ביה עביד קודשא בריך הוא אומנותא דעלמא..".

עֹן וְאֵין בְּרוּזֹזוֹ רְמִיָּה: ג כִּי-הִזְזֵרְשִׁתִּי בָּלוֹ
 עֲצָמִי בַּשָּׂאֲנִיתִי כָּל-הַיּוֹם: ד כִּי יוֹמָם
 וּלְיָלָה תִּכְבֹּד עָלַי יָדְךָ נְהַפֹּךְ לְשִׁדִּי
 בְּזֹרְבָנִי קִיץ סָלָה: ה זֹטֹאֲתִי אוֹדִיעֶךָ
 וְעֹנִי לֹא-כִסִּיתִי אֲמַרְתִּי אוֹדָה עָלַי פִּשְׁעֵי
 לִיהוָה וְאַתָּה נִשְׂאֵת עֹן זֹטֹאֲתִי סָלָה: ו
 עַל-זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל-זֹזְסִיד אֱלֹיֶךָ לָעֵת
 מִצֵּא רֶק לְשִׁטָּף בַּיָּם רַבִּים אֱלִיו לֹא
 יִגְיֵעוּ: ז אַתָּה סִתֵּר לִי מִצָּר תִּצְרֵנִי רָנִי
 פֶּלֶט תִּסּוּבִּבֵּנִי סָלָה: ח אֲשַׁכִּילְךָ וְאוֹרְךָ
 בְּדֶרֶךְ-זוֹ תִּלְךָ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינֵי: ט אֶל-
 תִּהְיוּ כְּסוֹס כְּפָרֶד אֵין הָבִין בְּמִתֵּג-וֶרְסָן
 עָדִיו לְבָלוֹם בָּל קָרַב אֱלֹיֶךָ: י רַבִּים
 מִכְּאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטִיזוֹ בִּיהוָה זֹזְסִד
 יִסּוּבִּבֵּנוּ: יא שְׂמִיזוֹ בִּיהוָה וְגִילוּ צְדִיקִים
 וְהִרְנִינוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל-לֵב:

פרק לב

ידבר בשבח הישר ובגנות מעקש דרכיו

(א) לדוד מלכות משכיל²³¹ יסוד אשרי ג"ר נשוי פשע כסוי חטאה: (ב) אשרי ג"ר אדם
 תפארת לא יחשב יהוה תפארת ר"ת יל משמות עב לו ר"ת יל משמות עב עון ואין ברוחו

רמיה: (ג) **כי החרשתי** ס"ת ה"י משמות עב **בלו עצמי בשאגתי כל** ס"ת י"ל משמות עב **היום: (ד) כי יומם** ²³² חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי אמרתי אודה עלי פשעי ס"ת ה"י משמות עב **סלה: (ה) חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי אמרתי אודה עלי פשעי** ס"ת ה"י משמות עב **ליהוה תפארת** ס"ת ה"י משמות עב **ואתה** ס"ת י"ה משמות עב **נשאת עון חטאתי סלה** ²³³ **כתר: (ו) על זאת** מלכות **יתפלל** מלכות **כל חסיד** חטאת **אליו רק לשטף מים** ²³⁴ **רבים אליו לא יגיעו: (ז) אתה** מלכות **סתר לי צ"א מצר תצרני** ס"ת ר"י משמות עב **רני** ס"ת **ר"י משמות עב פלט** ²³⁵ **תסובבני סלה: (ח) אשכילך** יסוד **ואורך בדרך** מלכות **זו תלך איעצה**

לדוד משכיל אשרי נשוי פשע. איירי במי ששב בתשובה בשעת מיתה שאין לו זמן לקיים שום מצוה אלא בהרהור תשובתו הוא נשוי פשע לבד כענין רבי אלעזר בן דורדיא שמת מתשובה וכו' וקשה אחר שלא סיגל מעש"ט האיך בא לעה"ב? ומהיכן בא לו שם רבי? וגם במה יתכסה שאין אדם יכל ליכנס שמה אם לא יהיה לו לבוש הנעשה ממע"ט כנזכר בזוהר? אלא, זהו גלגול יוחנן כה"ג ששימש פ' שנה בכה"ג ולבסוף נעשה צדוקי וכמו שבפעם הא' פגם לסוף ימיו כן תיקן בפ"ב שכל ימיו היה רשע ולבסוף שב בתשובה והנה הלבוש שעשה יוחנן כ"ג בכל המע"ט אשר סיגל בפ' שנים לקחו ר"א ושם רב היה ראוי אליו מפ"א. וז"ש **כסוי חטאה** שלקח לו לבוש החוטא שהוא יוחנן כ"ג וגם הלבוש הרע שעשה ר"א נתנה ליוחנן כ"ג, גם אל זה כיון מ"ש **כסוי חטאה** כי כסוי שלו של העבירות לקחו החוטא הא' אבל יותר טוב שבפעם א' בגלגול א' היה טוב וז"ש אשרי אדם שזה נקרא אדם כמ"ש אדם אתם כי יש בישראל שהם כצאן שעליהם כתיב ואתנה צאני ויש חשובים יותר שנקראים אדם, והנה כשברא הקב"ה את אדם הראשון כל הנשמות שנכללו בו לא היו אלא נשמות ישראל ואם לא היה חוטא לא היו האומות יוצאין לעולם ואחר שחטא נתערבו בו ניצוצות או"ה וזהו אדם אתם ישראל לבד היו כלולין נשמותיהם באדה"ר, וז"ש **אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עון** אפילו בגלגול ראשון שמעולם לא חטא ומתכסה בלבוש המצות אשר עשה לעצמו וזהו ואין ברוחו רמיה כי הראשון יש ברוחו רמי' בחליפין דהלבושים הנ"ל, אבל זה שעשה בעצמו הלבושים אין בו רמי' כלל:

²³² זוהר כרך ב (שמות) פרשת בשלח דף מו עמוד ב **"..יומם דא אברהם"**. ועוד עיין בתהילים מב על הפסוק **"יומם יצווה ד' חסדו"**.

²³³ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת ויקרא דף כ עמוד א **"..ואתה נשאת עון חטאתי סלה, דא לעילא לעילא אתר דעתיקא קדישא שריא"**. והרמ"ק בפרדס בשער כג פרק טו העלה כי זו הבינה בהתייחדה עם החכמה נקראת סלה. ובספר קהלת יעקב להחזקה מלובלין נתן טעם סלה גימ' **"יחודא דאבא דאימא"**.

²³⁴ זוהר כרך ב (שמות) פרשת וארא דף כג עמוד ב **"מאי ואתה, אתה מבעי ליה, אלא ואתה כלא לקודשא בריך הוא קאמר בגין לקשרא קשרא דמהימנותא וכדקא יאות"**. מכאן **"שאתה"** זו המלכות. ידוע שהיא נקרא **"את"** משום שכוללת כל האותיות מא עד ת. ה זו האות האחרונה שבשם הויה ב"ה המכוון אליה כידוע.

²³⁵ זוהר חלק א דף קעח עמוד ב פתח רבי יוסי ואמר, (שם לב ז) **אתה סתר לי מצר תצרני רני פלט תסובבני סלה, אתה סתר לי, דא קב"ה דאיהו סתרא ומגן לבר נש דאזיל בארחי דאורייתא, ואיהו אסתתר בצלא דגדפו, דלא יכלין לאבאשא ליה, מצר תצרני, מעילא ומתתא, לעילא אית ליה לבר נש מארי דבבו, לתתא אוף הכי נמי, ומאן איהו דא יצר הרע, דאיהו צר לעילא וצר לתתא, ואלמלא יצר הרע, לא אשתכח מארי דבבו לבר נש בעלמא, בגין כך מצר תצרני. רני פלט תסובבני סלה, יסובבני סלה מבעי ליה, מאי תסובבני, אלין**

נ"ה עליך עיני: (ט) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין במתג²³⁶ ורסן עדיו לבלום בל קרב אליך: (י) רבים מכאובים לרשע והבוטח ביהוה תפארת חסד תסובבנו: (יא) שמחו ביהוה תפארת וגילו צדיקים²³⁷ וסוד ומלכות והרנינו כל ישרי לב מלכות :

איננו שירין דאית בהו דרגין להצלה, תסובבני בהו לשזבא לי בארחא, והאי קרא איהו כסדרא ואיהו למפרע, מהאי גיסא ומהאי גיסא.

²³⁶ זוהר - תוספת כך ג (ויקרא, במדבר, דברים) דף שב עמוד ב "אתערו חבריא בהווא מתג האמה ואוקמוה". והפירוש הוא שבורא העולם משגיח תמיד שכוחות הרע לא יבטלו את הבחירה החופשית. וכך כתב בספר שערי הלשם חלק א - סימן טו - פרק א - עולמות שעלו במחשבה והתיקון - ,וכן גם עיקר האדם בליעל עצמו שהוא הס"מ הנה הוא עומד ג"כ במתג ורסן והוא חבוש ואסור בחרצובות וכבלי ברזל שלא להתגבר בכחותיו כ"כ וכמ"ש צופה רשע לצדיק כו' ה' לא יעזבנו בידו".

²³⁷ זוהר כך ג (ויקרא) פרשת אמור דף קה עמוד א "רבי אבא פתח (תהלים לב) שמחו ביי' וגילו צדיקים (שמחו ביי' כמה דאת אמר) וכתוב (שם קיח) זה היום עשה יי' נגילה ונשמחה בו ואוקמוה דהא בקודשא בריך הוא (נ"א במועדיא) בעי למחדי (ליה) ולאנהרא (ליה) אנפין וישתכח בר נש בחדווה (עמיה) בגין דהווא חדווה דקודשא בריך הוא הוי דכתיב נגילה ונשמחה בו ביומא, בו בקודשא בריך הוא וכלא חד מלה, שמחו ביי' כד דינן אתכפיין ורחמי אתערו וכד מתערי רחמי כדין וגילו צדיקים (כתיב) צדיק וצדק מתברכאן כחדא דאקרון צדיקים כמה דאתמר דהא אלן מתברכאן (ס"א מברכין) לעלמין וחדאן לעלמין כלהו, והרנינו כל ישרי לב, אלן בני מהימנותא לאתקשרא בהו ובכלא בעי עובדא לתתא לאתערא לעילא".

אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו: (ז) אתה²³⁸ מלכות סתר לי צ"א מצר תצרני ס"ת ר"י משמות עב רני ס"ת ר"י משמות עב פלט²³⁹ תסובבני סלה: (ח) אשכילך יסוד ואורך בדרך מלכות זו תלך איעצה נו"ה עליך עיני: (ט) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין במתג²⁴⁰ ורסן עדיו לבלום בל קרב אליך: (י) רבים מכאובים לרשע והבוטח יסוד ביהוה תפארת חסד חסד יסובבנו: (יא) שמחו ביהוה תפארת וגילו צדיקים²⁴¹ יסוד ומלכות והרנינו כל ישרי לב מלכות :

פרק לג

א רִנְנוּ צְדִיקִים בַּיהוָה לְיִשְׂרָאֵל נְאֻה תְּהַלֵּל: ב הוֹדוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּיָגַל עֲשׂוֹר

²³⁸ זוהר כרך ב (שמות) פרשת וארא דף כג עמוד ב "מאי ואתה, אתה מבעי ליה, אלא ואתה כלא לקודשא בריך הוא קאמר בגין לקשרא קשרא דמהימנותא וכדקא יאות". מכאן "שאתה" זו המלכות. ידוע שהיא נקרא "את" משום שכוללת כל האותיות מא עד ת. ה זו האות האחרונה שבשם הויה ב"ה המכוון אליה כידוע.

²³⁹ זוהר חלק א דף קעח עמוד ב פתח רבי יוסי ואמר, (שם לב ז) אתה סתר לי מצר תצרני רני פלט תסובבני סלה, אתה סתר לי, דא קב"ה דאיהו סתרא ומגן לבר נש דאזיל בארחי דאורייתא, ואיהו אסתתר בצלא דגדפוי, דלא יכלין לאבאשא ליה, מצר תצרני, מעילא ומתתא, לעילא אית ליה לבר נש מארי דבבו, לתתא אוף הכי נמי, ומאן איהו דא יצר הרע, דאיהו צר לעילא וצר לתתא, ואלמלא יצר הרע, לא אשתכח מארי דבבו לבר נש בעלמא, בגין כך מצר תצרני. רני פלט תסובבני סלה, יסובבני סלה מבעי ליה, מאי תסובבני, אלין אינון שירין דאית בהו דרגין להצלה, תסובבני בהו לשזבא לי בארחא, והאי קרא איהו כסדרא ואיהו למפרע, מהאי גיסא ומהאי גיסא.

²⁴⁰ זוהר - תוספת כרך ג (ויקרא, במדבר, דברים) דף שב עמוד ב "אתערו חבריא בההוא מתג האמה ואוקמוה". והפירוש הוא שבורא העולם משגיח תמיד שכוחות הרע לא יבטלו את הבחירה החופשית. וכך כתב בספר שערי הלשם חלק א - סימן טו - פרק א - עולמות שעלו במחשבה והתיקון - ,וכן גם עיקר האדם בליעל עצמו שהוא הס"מ הנה הוא עומד ג"כ במתג ורסן והוא חבוש ואסור בחרצובות וכבלי ברזל שלא להתגבר בכחותיו כ"כ וכמ"ש צופה רשע לצדיק כו' ה' לא יעזבנו בידו".

²⁴¹ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת אמור דף קה עמוד א "רבי אבא פתח (תהלים לב) שמחו ביי' וגילו צדיקים (שמחו ביי' כמה דאת אמר) וכתוב (שם קיח) זה היום עשה יי' נגילה ונשמחה בו ואוקמוה דהא בקודשא בריך הוא (נ"א במועדיא) בעי למחדי (ליה) ולאנהרא (ליה) אנפין וישתכח בר נש בחדווה (עמיה) בגין דההוא חדווה דקודשא בריך הוא הוי דכתיב נגילה ונשמחה בו ביומא, בו בקודשא בריך הוא וכלא חד מלה, שמחו ביי' כד דינין אתכפיין ורחמי אתערו וכד מתערי רחמי כדין וגילו צדיקים (כתיב) צדיק וצדק מתברכאן כחדא דאקרון צדיקים כמה דאתמר דהא אלין מתברכאן (ס"א מברכין) לעלמין וחדאן לעלמין כלהו, והרנינו כל ישרי לב, אלין בני מהימנותא לאתקשרא בהו ובכלא בעי עובדא לתתא לאתערא לעילא".

וַיֹּאמְרוּ-לוֹ: ג שִׁירוּ-לוֹ שִׁיר זֶדֶד הִיטִיבוּ
נֶגֶן בְּתִרְוַעָה: ד כִּי-יִשָּׁר דְּבַר-יְהוָה וְכָל-
מַעֲשָׂהוּ בְּאֱמוּנָה: ה אֱהִב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט
זֶדֶד יְהוָה מִלְּאֵה הָאָרֶץ: ו בְּדִבַּר יְהוָה
שָׁמַיִם נִעְשׂוּ וּבְרוּחַ כָּפוֹ כָּל-צִבְאָם: ז כִּי
כִנֹּד מִי הָיָה נֶתַן בְּאֶצְרוֹת תְּהוֹמוֹת: ח
יִירָאוּ מִיְהוָה כָּל-הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יִגְוְרוּ כָּל-
יֹשְׁבֵי תֵבֶל: ט כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי הוּא-צִוָּה
וַיַּעֲמֹד: י יְהוָה הִפְּיֵר עֵצַת-גּוֹיִם הִנִּיא
מִזִּזְשִׁבוֹת עַמִּים: יא עֵצַת יְהוָה לְעוֹלָם
תִּעֲמֹד מִזִּזְשִׁבוֹת לָבוֹ לְדֹר וָדֹר: יב אֲשֶׁר־
הִגּוֹי אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהָיו הָעָם בּוֹזֵר
לְנִזְזָלָה לֹא: יג מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה רָאָה
אֶת-כָּל-בְּנֵי הָאָדָם: יד מִמְּכוֹן-שְׁבֹתוֹ
הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל-יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: טו הַיָּצַר
יִזְזֹד לָבָם הַמִּבִּין אֶל-כָּל-מַעֲשֵׂיהֶם: טז
אֵין-הַמֶּלֶךְ נוֹשֵׁעַ בָּרֵב-זִזִּיל גִּבּוֹר לֹא-
יִנָּצַל בָּרֵב-כֹּזֵז: יז שֶׁקֶר הַסּוֹס לֹתְשׁוּעָה
וּבָרֵב זִזִּילוֹ לֹא יִמְלִיט: יח הִנֵּה עֵין יְהוָה

אֶל-יִרְאָיו לַמִּיּוֹזָלִים לְזִסְדּוֹ: יֵט לְהַצִּיל
מִמּוֹת נַפְשָׁם וּלְזִיּוֹתָם בָּרָעַב: כִּנְפֵּשָׁנו
זִכְתָּה לַיהוָה עֲזָרְנוּ וּמַגִּנָּנו הוּא: כֹּא כִי-
בוּ יִשְׁמֹז לִבֵּנוּ כִּי בִשְׁם קָדְשׁוֹ בְּטֹזָנוּ:
כִּב יְהִי-זִסְדֶּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כִּאֲשֶׁר יִזְכְּנו
לָךְ:

פרק לג

תפילת דהע"ה ליחוד קוב"ה ושכינתיה עם הבינה.

(א) רננו צדיקים יסוד ומלכות ביהוה תפארת לישראלים ס"ת גימ' צ"א תו"מ נאווה תהלה
²⁴² בינה: (ב) הודו מלכות ר"ת נתה משמות עב ליהוה תפארת בכנור ²⁴³ תפארת ומלכות בנבל חו"ב

²⁴² לפי פירוש הרמ"ק בסידורו תפילה למשה דף ריז וכן כתב בשערי אורה שער ח
כי התהילה בבינה. וכן כתוב בשער מאמרי רשב"י כדלקמן:
שער מאמרי רשב"י - מאמרי ספר הזוהר מהרב הגדול זלה"ה - פרשת בראשית
עאלת את נ' אמרה קמיה רבון עלמא נחא קמך למברא בי עלמא דבי כתיב נורא
תהלות ותהלה דצדיקים נאווה תהלה כו' הכונה היא כי נון כפופה היא נוקבא והיא
סוכת דוד הנופלת ונורא הוא ת"ת המחבר שתי תהלו' יחד תהלה עליונה בינה
ותהלה תתאה מלכות ולפיכך נקרא נורא תהלות כי כאשר יעלה למעלה בסו' הדע'
בתהלה עליונה יקרא נורא ותהיה בינה ארון לו לקבל ממנו כי נורא בהפוך אתון
ארון וכן למטה בסוד ת"ת במלכות יקרא נורא ומלכות ארון לו כנודע ולא יקרא
נורא אלא בהיות אחת משתי תהלות אלו ארון לו והוא בתוכם אם בתהלה עליונה
בסוד הדעת ואם בתהלה תחתונה בסוד ת"ת ושניהם נקראים נו"ן והם סוד שני
נו"נים בינה ומלכות ועוד יש בנון קשוטי הצדיקים המקשטים ומיפים את הכלה
התחתונה במעשיהם הנאים וזהו מ"ש ותהלה דצדיקים לישראלים נאווה תהלה וזהו
סוד נו"ן המחזרת פניה להביט בתחתונים להתקשט על ידיהם.

²⁴³ כנור רומז לתו"מ. כו שבכנור רומז לתפארת ונר למלכות. כ"כ בסידור תפילה
למשה להרמ"ק עמוד ריז ובספר מתוק מדבש (על פרשת נשא דף קכא:) דף כא. שם
כו הוא בתפארת. אולם נר לא התפרש הטעם והקשר למלכות. ונלענ"ד להסביר על
פי האמור בשער הכוונות ח"ב דף שכו וז"ל "שלושה בחינות של יחוד יש לזו"ן:
האחד הוא בחינת הויה אה"ה ומספרו מ"ז. הב' הוא בבחינת הויה אלקים ומספרו
יב"ק. הג' הוא בבחינת הויה אדנות ומספרו צ"א... כאשר המלכות מתיחדת בג'
בחינות הנ"ל עולה מספרם "נר".

עשור שבהם יש י"ס זמרו לו: (ג) שירו לו שיר חדש²⁴⁴ מלכות בשעה שמשיגה אור החכמה היטיבו נגן גבורה בתרועה גבורה: (ד) כי ישר מלכות דבר יהוה מלכות וכל תפארת ויסוד מעשהו הביצוע המעשי של התפארת באמונה מלכות ר"ת ומב משמות עב: (ה) אהב חו"ג צדקה²⁴⁵ מלכות ומשפט תפארת חסד חסד יהוה תפארת מלאה הארץ מלכות: (ו) בדבר יהוה מלכות שמים תפארת נעשו²⁴⁶ וברוח פיו כל יסוד צבאם נו"ה: (ז) כנס כנד מי היס כל כוחות המלכות נתן באצרות בינה תהומות²⁴⁷ יסוד ומלכות דבינה: (ח) ייראו כל ההיכלות מיהוה תפארת כל הארץ מלכות ממנו יגורו כל ר"ת מיכ משמות עב, ס"ת וול משמות עב ישבי תבל: הם שאר הכוחות היותר רחוקים (ט) כי הוא²⁴⁸ א"א אמר ויהי הוא א"א צוה ויעמד: (י) יהוה תפארת הפיר עצת גוים החיצונים הניא מחשבות עמים החיצונים: (יא) עצת נו"ה יהוה תפארת לעולם מלכות תעמד מחשבות לבו²⁴⁹ יסוד השער לרישא דז"א לדר בינה ודר: ומלכות

²⁴⁴ "שירו לו שיר חדש" היינו תיקון המלכות בסוד הגאולה שהיא מתחדשת ונקראת שיר חדש, מסדור הרמ"ק דף ריז עמוד ב.

²⁴⁵ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת אמור דף פט עמוד א "פתיח ואמר (ישעיה סג) אני מדבר בצדקה, ההוא דאיהו רב להושיע ההוא דכתיב ביה (תהלים לג) אוהב צדקה ומשפט ואיהו צדקה ממש ואיהו רב להושיע, וכל כך למה, בגין דגרמו לכ"י למהוי שכיבת לעפרא בגלותא ולמנפל לארעא כמה דכתיב (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל ובגין כך קודשא בריך הוא ילבש לבושי נוקמא עליהו לסאבא לון בסגיא דקטולייא דכתיב וכל מלבושי אגאלתי, וכל כך למה דכתיב ולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש". צדק זו מלכות ללא חיבור לתפארת. המחבר בין המלכות והתפארת זה היסוד הנקרא צדיק. כאשר הצדק מתחבר לצדיק נקראת צדקה. וכן כתב הרחיד"א בספרו חומת אנוך. בספר מעטה תהילה נתן טעם מדיליה באומרו אוהב צדקה ר"ת גימ' צא שזה חיבור הו"ה אדנות המתחברים ע"י צדקה ומשפט.

²⁴⁶ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: בדבר ה' שמים נעשו, הנה עולם נברא בג' קווין מהד"ר ומדה"ד והכרעתם והנה בדבור א' נבראו כולם מבשרי אחזה אלוה כי בגוף יש ד' יסודות מים כשתהוג בסכין יש בו זיע וכשתהוג הרבה יש באותו זיע עפרורית הרי עפר ומים ורוח נראה בהבל פיו בחורף ואש שהוא חם נמצא שהיו בו מציאות כל העולמות וזהו בדבר ה' שמים נעשו:

²⁴⁷ זוהר - האדרא זוטא כרך ג (דברים) פרשת האזינו דף רפט עמוד ב "בדעתו תהומות נבקעו ועייל ברישא דזעיר אנפין ואתעביד מוחא אחרא ומתמן אתמשיך ועייל לגו גופא ומלייא כל אינון אדרין ואכסדרין דגופא הדא הוא דכתיב (שם כד) ובדעת חדרים ימלאו". ובפירוש מתוק מדבש שם דף תכט הסביר שתהומות הם יסוד ועטרה דאימא.

²⁴⁸ זוהר - ספרא דצניעותא כרך ב (שמות) פרשת תרומה דף קעו עמוד ב "ו.יאמר אלהים יהי אור ויהי אור היינו דכתיב (תהלים לג) כי הוא אמר ויהי הוא בלחודו". והסביר המתוק מדבש דף תקלז "כי הוא היינו אריך אנפין הנקרא הוא כי בו אין הנוקבה ניכרת, אמר, היינו שהמוחא סתימאה שבו גזר ואמר שתמשך הטיפה דרך מזל שמיני, ויהי, היינו שהיה כפי שגזר.

²⁴⁹ על פי סדור הרמ"ק דף ריח:

(יב) אשרי כח"ב הגוי אשר כתר ס"ת ר"י משמות עב יהוה חכמה אלהיו בינה העם בחר לנחלה²⁵⁰ חו"ב הם קרקע לכתור לנטיעת הנשמות לו: (יג) משמים תפארת הביט יהוה תפארת ראה את כל יסוד בני האדם: מלכות (יד) ממכון שבתו מלכות השגית אל כל יסוד יסודי הארץ: מלכות (טו) היצר הקב"ה משגיח ר"ת יהי משמות עב יחד לבם על שורש כוונתם ומשם המבין ר"ת ילה משמות עב אל כל מעשיהם: (טז) אין המלך למדות היותו מלך אינו נושע ברב חיל אלא כפי שגזרה חכמתו יתברך, וכן ה' גבור לא ינצל ברב כוח: (יז) שקר הסוס²⁵¹ הס"מ לתשועה וברב חילו לא ימלט: (יח) הנה עין יהוה דא"א אל יראיו²⁵² צ"א למיחלים לחסדו: חסד (יט) להציל ממות נפשם מלכות ולחיותם ברעב: (כ) נפשנו מלכות חכמה ליהוה²⁵³ תפארת נח"ל עזרנו ומגננו הוא: (כא) כי בו ישמח לבנו כי בשם ר"ת לכב משמות עב קדשו בטחנו: (כב) יהי יב"ק חסדך חסד יהוה תפארת עלינו כאשר יחלנו לך:

פרק לד

²⁵⁰ כתב רבינו המהרש"ו ז"ל בשער הפסוקים דף רמט "הנה ר"ת העם בחר לנחלה הוא הבל, והוא משה, כי הוא שקול כנגד כל עם ישראל. וזהו דסמך ליה פסוק, משמים הביט ד' ראה את כל בני האדם, בנוי דאדם קדמא ממש, כי כלם נתקנו ע"י משה, השקול כולם, הרמוז בר"ת ממכון שבתו השגית, עכ"ל.

²⁵¹ זוהר כרך ב (שמות) פרשת בשלח דף נד עמוד ב "סוס ורוכבו רמה בים שולטנותא דלתתא ושולטנותא דלעילא דאחידן בהו". והסביר המקדש מלך כי הסוס זו הנקבה של ס"מ ורוכבו זה הס"מ.

²⁵² כתב רבינו הבא"ח בספרו "חיים והשלום" דף ק "יראיו" גימ' רל"ב כמנין ע"ב ס"ג מה בן ודו"ק. גם הנקודות של יראיו הם מספר נו. רלב+ נו גימ' רפח. רמז לרפ"ח ניצוצין שיבררו ישראל בבאכ"ר.

²⁵³ כתב רבינו המהרש"ו ז"ל בשער הפסוקים דף רמט "הנה ר"ת נפשנו חכמה לד' הוא נח"ל. וכבר ידעת, שהוא שם קדוש, יוצא מר"ת נוצר חסד לאלפים. והנה הוא גימ' ב"ן עם לו אותיות שבפשוט ומילוי ומילוי דמילוי. וכבר ידעת, כי שם הנזכר, הוא נקרא נפש של המלכות. ולזה אומר נפשנו חכמה לד' שהוא ז"א יעוין שם.

ובספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

נפשינו חכמה לה' מר"ת זה יצא שם קדוש נח"ל והוא רומז ג"כ בר"ת "נוצר" חסד לאלפים והוא כי שם ב"ן בפשוט ומילוי ומילוי דמילוי יש בו ל"ו אותיות ועם שם ב"ן עצמו הרי כמנין נח"ל והנה שם ב"ן נודע שהוא בחינת נפש דמ"ל כי הנוקבא הא בבחי' נפש כנודע לכן נרמז בר"ת בחי' שם ב"ן וז"ש נפשינו חכמה לה' נפשינו שהיא הנוקבא דז"א חכמה לה' שהוא ז"א הנקרא הויה גם ממלת חכמה ר"ל בהסרת ח' שהוא לר"ת הנ"ל נשאר כה"ת שם קדוש משמות ע"ב, והנה שם נח"ל הנ"ל יוצא ג"כ משם מ"ה עם מ"ב שלו ע"ה כמנין נח"ל וגם יוצא משם ס"ג עם הו"ה שלו ס"ג והו"ה כמנין נח"ל עם הכולל:

א לְדֹד בְּשָׁנוֹתָיו אֶת-טַעְמוֹ לִפְנֵי אָבִימֶלֶךְ
וַיִּגְרֶשֶׁהוּ וַיֵּלֶךְ: ב אֲבָרְכָה אֶת-יְהוָה
בְּכָל-עֵת תְּבִיֵּד תִּתְּהַלְתּוּ בְּפִי: ג בִּיהוָה
תִּתְּהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וַיִּשְׁמְחוּ: ד
גִּדְּלוּ לַיהוָה אֱתִי וְנִרְוַמָּה שְׁמוֹ יִזְדָּדוּ: ה
דֹּרְשֵׁתִי אֶת-יְהוָה וְעָנֵנִי וּבְכָל-מִצְוֹתַי
הִצִּילָנִי: ו הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנִהְיוּ וּפְנִיָּהֶם אֶל-
יִזְכָּרוּ: ז זֶה עָנִי קָרָא וַיהוָה שָׁמַע וּבְכָל-
צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעֵנו: ח זִזְזָה מִלֵּאף-יְהוָה
סָבִיב לִירְאָיו וַיִּזְכָּצֵם: ט טַעְמוֹ וְרָאוּ כִּי-
טוֹב יְהוָה אֲשֶׁרִי הֶגְבֵּר יִזְכָּסֶה-בוֹ: י יִרְאוּ
אֶת-יְהוָה קִדְּשׁוּ כִּי-אֵין מִזְכֹּסוֹר לִירְאָיו:
יא כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעִבוּ וְדֹרְשֵׁי יְהוָה לֹא-
יִזְכָּרוּ כָּל-טוֹב: יב לָכוּ-בָנִים שָׁמְעוּ-לִי
יִרְאֵת יְהוָה אֲלֻמֶּדְכֶם: יג מִי-הָאִישׁ
הַזֹּפֵךְ זֵזִים אֱהִב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב: יד
נִצַּר לְשׁוֹנֶה מֶרֶע וּשְׁפָתֶיהָ מִדְּבַר מִרְמָה:
טו סוֹר מֶרֶע וַעֲשֵׂה-טוֹב בִּיקֵּשׁ שָׁלוֹם
וְרִדְּפֵהוּ: טז עֵינֵי יְהוָה אֶל-צַדִּיקִים וְאֹזְנוֹ

אֶל-שׁוֹעֲתָם: יוֹ פָּנֵי יְהוָה בַּעֲשֵׂי רַע
לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זָכָרָם: יוֹז צָעֲקוֹ וַיהוָה
שָׁמַע וּמָכַל-צָרוֹתָם הִצִּילָם: יט קָרוֹב
יְהוָה לְנִשְׁבָּרֵי-לֵב וְאֶת-דֹּכְאֵי-רוּחַ
יוֹשִׁיעַ: כ רַבּוֹת רָעוֹת צָדִיק וּמָכַלָם יִצִּילֵנוּ
יְהוָה: כא שֹׁמֵר כָּל-עֲצָמוֹתָיו אֲזוּת מִהֲנֶה
לֹא נִשְׁבָּרָה: כב תְּמוֹתֶת רָשָׁע רָעָה
וּשְׁנֵאֵי צָדִיק יִאֲשָׁמוּ: כג פּוֹדֶה יְהוָה נַפְשׁ
עַבְדּוֹ וְלֹא יִאֲשָׁמוּ כָל-הַזֹּסִים בּוֹ:

פרק לד

תפילת דהע"ה על השכינה שהיא בצער הגלות ומתאוה לחברה עם בעלה הקב"ה.

(א) לדוד מלכות בשנותו בשנותה את טעמו מקומה ועמידתה עם ספירת התפארת מפאת שהיא נפעלת ממעשי בני אדם לפני אבימלך תפארת ויגרשהו ר"ת לאו משמות עב וילך לעולם הבריאה להיות ראש לשועלים. אבל המלכות חפצה תדיר וחשקה להיות דבוקה בו יתברך ולכן...: (ב) אברכה אחברה את מלכות יהוה תפארת בכל עת תו"מ שיהיו בחיבור תדירי תמיד תהלתו וגם עם הבינה הנקראת תהלה החופפת מעל, תהיה מחוברת לתפארת ואז תקרא תהלת בינה ו תפארת וגם למלכות הנקראת פה בפני מלכות : (ג) ביהוה תפארת תתהלל בינה נפשי מלכות ישמעו ענוים כתר וישמחו בינה : (ד) גדלו תוד ליהוה תפארת אתי מלכות ונרוממה ר"ת לאו משמות עב שמו²⁵⁴ מלכות יחדו: (ה) דרשתי את מלכות יהוה תפארת וענני ומכל מגורותי החיצונים הצילני (ו) רביטו אליו תפארת ונהרו לפניהם אל יחפרו : (ז) זה יסוד עני²⁵⁵ יסוד קרא ויהוה תו"מ שמע בינה ומכל

²⁵⁴ תיקוני זהר דף ט עמוד ב - קיק"ו (תהלים ל"ד) ליקו"ק אתי ונרוממה שמו

²⁵⁵ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מאה קשיטה - סימן נג
אמנם יסוד עולם אפילו בעת רצון נקרא עני ומלכות עניה זה וזה לשבח שעונים עליהם למעלה שאם הנאצלים כלם בהיות שתיים אלה סוף האצילות כטעם אענה את השמים דא ת"ת או יסוד דגוף וברית חשבינן חד והם יענו את הארץ מלכות וכתב כי לך ה' הוחלתי אתה תענה ה' אלקי בא"ד והיא עיקר מציאותה נאצל מכל הספירות העליונות שהרי קדמה לעולם הבנין בפשיטותה ושוב לא הושלמה עד סוף

צרותיו החיצוניים הושיעו: (ח) חנה מלאך יהוה מלכות בהיותה מקבלת מאו"א סביב ליראיו או"א שלהם יש את יראת הרוממות ויחלצם מהחיצונים: (ט) טעמו²⁵⁶ חכמה וראו חכמה כי טוב יסוד יהוה תפארת אשרי הגבר יחסה חכמה בו: (י) יראו מלכות את יהוה תפארת קדשיו²⁵⁷

העולם הנאצל. כי אין לה משלה חלק אור מסוים מספיק לשיעור קומתה מופקד ביד סבה אחת קרובה או רחוקה אלא כל הספירות הם אליה סבה רחוקה ויסוד צנור אליהם והוא היה סבה רחוקה לנשמות הצדיקים הנכללות כלם יחדו בפ' אחרון של ס' תהלים עם תקון המקווה אליהן דעלייהו כתיב ויתן אותם אלקים ברקיע השמים. ודע כי רבוי האור המושפע מלמעלה ביסוד הוא בתורת פקדון לצורך המלכות וכשהיא עולה בסדר המדרגות נשאר היסוד תחתון ואז יצדק בו על צד ההשאלה דלית לה מגרמיה כלום ואעפ"כ לא יעלה על דעת אדם שלא יהיה לו ליסוד אור כלל בשום זמן וככה א"א לאומרו על מלכות ומה שיפורש בזה על יסוד לדברי הכל הוא הדבר שאנו נאשרהו ונקיימהו המלכות ג"כ נקטינן כי השפע הראוי למלכות לצרכה ממש איננו נעצר לעולם אא"כ היא מונעת עצמה ממקצתו כטעם ותקצר נפשו בעמל ישראל וממה שהיה מזומן לתת לה לצורך העולם הנה חלק הרשעים ראויה היא ליטול ואין לה עד שיבא צדיק זוכה בחלקו ובחלק חברו ויטול לו ולה בסוד תוספת כח בגבורה של מעלה וחלק הצדיקים הנמנע מהם לפי שאין הדור כדאי הלא הוא כמוס בתוכה בסוד עצרת חתום באוצרותיה עד יערה עלינו רוח ממרום הוא הרוח של תחיית המתים שיחול על הרושם הנשאר ממנו בנפש דבי קברי עלינו דוקא וכתוב תמים תהיה עם ה' אלקיך והתהלכתי בתוכם ואולך אתכם קוממיות בסוד שתי קומות ושתי מרדעות שאין קורים בהם לאור הנר בשבת כי לילה כיום יאיר ושתי קומות הללו הם דו פרצופין עלאין כוללים ז' ענני כבוד שהיו קולטים את ישראל ולא ערב רב. ושני מרדעות אני שונה בהם שני מרי דעות בעלים ממש וידוע כי ענני הכבוד היו בזכות אהרן בגי' רנ"ו כנפי החיות אי בעית אימא בחולם או בשורק דרוש וקבל שכר דהשתא מיהת כתיב בצל כנפיק אחסה ולעתיד כתיב ולא יכנף עוד מוריק וזכור תקראי אישי בסוד יהי אור ובת אצל האם בארנוהו למעלה ולא תקראי לי עוד בעלי שיכלו נשמות שבגוף.

²⁵⁶ זוהר כרך ב (שמות) פרשת משפטים דף קכג עמוד א "מאי פומא אלא דעת גניז בפומא דמלכא דאקרי ת"ת פשיטותא דתפארת דכל אוצרין וכל גוונין אתאחדן ביה, דכתיב (משלי כד) ובדעת חדרים ימלאו והוא דעת הוא גניז באימא ומלכא ומלייא כל אדרין ואכסדראין, וכד אתער נהירו דביה ונפיק כדין אקרי פה יי', ושפון דאינון תרין נהורין מאבא ומאימא בשעתא דאתערען בההוא נהירו דדעת מתחברן כחדא ומלין אתגזרו בקשוט בחכמה בתבונה ובדעת, וכדין כל מלין דקודשא בריך הוא באלין אתגזרו נהרין תלת אלין ועיילין בגו לגו ואתעטרו בחד, וכד מתחברן בעטורא חד כדין (ס"א) וכד מתחברן תלת אלין בעטורא חד ועיילין בגו לגו ואתעטרו בחד כדין) אקרון (שיר ה) חכו ממתקים ואינון חיק דמלכא ואקרון מתיקא דמלכא ועל האי כתיב (תהלים לד) טעמו וראו כי טוב יי', ובהאי חיק תליין כל אינון שליטין והורמנין דמלכא דכתיב (שם לג) וברוח פיו כל צבאם..".

²⁵⁷ זוהר כרך ב (שמות) פרשת יתרו דף עט עמוד א "תניא רבי יוסי אומר יומא חד הוה קאימנא קמיה דר' יהודה סבא שאילנא ליה מאי דכתיב (שם כח) ויירא ויאמר מה נורא וגו' מאי קא חמא דקאמר דאיהו נורא, אמר לי חמא שלימו דמהימנותא קדישא דהוה שכיח בההוא אתר כגוונא דלעילא, ובכל אתר דהוי שלימותו שכיח אקרי נורא, אמינא ליה אי הכי אמאי תרגומו דחילו ולא שלים, אמר לי לית דחילו אלא באתר דהוי שלימותא שכיח ובכל אתר דהוי שלימותא שכיח

כי אין מחסור ליראיו : (יא) כפירים²⁵⁸ הממונים של שאר העמים רשו ורעבו ודרשי יהוה תפארת בני ישראל לא יחסרו כל יסוד טוב יסוד בהיותו מקבל מהצינור הימני ואז נקרא טוב (בא"ח בתיקון היסוד בלשון חכמים (יב) לכו בנים שמעו לי יראת מלכות יהוה תפארת אלמדכם : (יג) מי האיש נו"ה החפץ חיים²⁵⁹ תפארת אהב ימים חו"ב לראות הנשפעים דרך טוב יסוד

אתקרי נורא דכתיב (תהלים לד) יראו את יי' קדושו כי אין מחסור ליראיו ממשמע דקאמר כי אין מחסור באתר דלית מחסור שלימותא שכיח".

ובספר תיקוני זהר דף ה עמוד ב
דרגא שביעאה ביראת ה' (כל מאן דאית ביה יראת ה' אוקמוהו מארי מתניתין) דלית ליה חוסר, הדא הוא דכתיב יראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו, לא יהא מאינון דאתמר בהון וחושך מיושר אך למחסור, ולא יהא ליה חוסר באורייתא אם הוא מארי תורה, דבלאו אורייתא לית דחילו, כמה דאת אמר אין בור ירא חטא, וכגוונא דלית אורייתא בלא דחילו, אוף הכי לית דחילו בלא אורייתא, (ולא יהא חסרון בביתיה) (ס"א במשנתיה), לא יהא חסרון בנשמתי, ולא יהא חסרון בעובדיו טבין, דלית חוסר ועניות כחוסר דאורייתא ופקודיא טבין, כמה דאוקמוהו מארי מתניתין, אין עני אלא מתורה ומן המצות, דגופא איהו עובדי ידוי דבר נש, לית חוסר סגי מניה בתר דלאו איהו עובדיו דקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב (תהלים קכ"ז) אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, ודא גרם דיתחרב בי מקדשא, דלא הוה עובדי ה': והסביר בבאר לחי רואי דף מה "שלא יאמר האדם כי אם אעסוק בעניני יראת שמים יחסר לי מלימוד תורה שהנני מפסיק ממשנתי ועוסק ביראת שמים.."

²⁵⁸ זוהר כך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רנט עמוד א "רשיה דקרא כפירים רשו ורעבו אלן ממנן דשאר עמין ודורשי יי' אלן ישראל לא יחסרו כל טוב".

²⁵⁹ זוהר חלק ג דף מא עמוד א
רבי אבא פתח ואמר, (תהלים לד יג) מי האיש החפץ חיים וגו', נצור לשונך מרע וגו', סור מרע וגו', וכתיב (משלי כא כג) שומר פיו ולשונו וגו', מי האיש החפץ חיים, מאן חיים, אלא אלן חיים דאקרון עלמא דאתי, השומר פיו ולשונו זוכה לשפע חיים מהבינה, וחיים תמן שריין, כי עיקר חיים בחכמה, אבל שורים בבינה, אמר אליהו בא וראה שהרבה כינויים הקשורים לבינה נקראים חיים כגון: "ארצות החיים" "באר מים חיים" וכו'. ועל דא תנינן, עץ חיים היא, ד"א הנקרא אילנא מאינון חיים, דבינה, אילנא דאתנטע באינון חיים, ועל דא מי האיש החפץ חיים כתיב. אוהב ימים לראות טוב, מאן ימים, אלא דא הוא שמא דמלכא קדישא, מלכות דאחידא באינון יומין עלאין, האחוזה בששת ימים שהם ו"ק ד"א הנקרא שמים, וממנו יש גם לה ששת ימים שהם ו"ק שלה, דאקרון ימי השמים על הארץ, ימי השמים ודאי, תפארת, על הארץ ודאי, מלכות, מאן דבעי חיים דלעילא, מהבינה, למהוי ליה חולקא בהו, שיהיה לו חלק לעולם הבא, ומאן דבעי יומין עלאין, שרוצה לזכות להארות מזו"ן, לאתדבקא בהו, להתדבק בהם, ולרחמא להו, ולאהוב אותם ינטר פומא מכלא, ישמור פיו מכל ינטר פומיה ולישניה, ישמור פיו ולשונו ינטר פומיה ממכלא וממשתיא, ישמור פיו ממאכל ומשתה אסור דמסאב לנפשא, שמתמא את נפשו ומרחקא לבר נש מאינון חיים, ומרחיק את האדם מאותם חיים ומאנון יומין, ומאותם ימים וינטר (ס"א פומיה ולישניה) לישניה ממלין בישין, וישמור לשונו מדיבור אסור דלא יסתאב בהו, שלא יטמא אותו ויתרחק מנייהו, ויעשה לדיבור גדרים ולא יהא ליה חולקא בהו. שלא יגרום לאחרים שידברו דבורים אסורים, כי אז גם לו יש חלק בעוון.

אמא: (יד) נצר לשונך יסוד מרע²⁶⁰ שלא ידבקו בו החיצונים ושפתיך נו"ה מדבר ר"ת מום משמות
עב מרמה (טו) סור מרע החיצונים ועשה ס"ת רעה משמות עב טוב בקש שלום תו"מ ורדפהו:

תא חזי, פומא פה הוא במלכות ולישן, ולשון הוא ביסוד אתר (אחרא) עלאה הכי
אקרי, ובגין כך לא יפגים איניש פומיה ולישניה, ולכן לא יפגום אדם פיו ולשונו
וכל שכן לאסתאבא נפשיה וגרמיה, וכל שכן שלא יטמא את נפשו וגופו
במאכלות אסורים שהם חמורים יותר כי הם נכנסים בגוף ונעשים חלק ממנו
בגין דאסתאבא הוא בעלמא אחרא, כיון שהוא נטמא בעולם העליון והא אוקימנא:

260 ספר שיח יצחק חלק א - דרוש בענין ב' נונין של ויהי בנסוע וכו'
(ק"ח) והנה כמו שבקדושה אמרות ה' הם מוצאים נבראים וכוחות קדושה לקיום
העולם, כמו כן להיפוך יש כח המתנגד לקדושה, שהמציא הוא יתברך בהעדר
שלמותו הקיים לעד, לצורך הבחירה והשכר והעונש, והוא כלל הסט"א ויצה"ר וכל
אגפיו, שהם מסודרים ממש במספר כוחות הבריאה, והם מחשבת ההעדר וביטול
המציאות, שיצאו ע"י רצונו יתברך, ע"י צמצום רצונו והסתלקות קדושה עליונה,
כמ"ש "את זה לעומת זה עשה האלקים", וכמו שכתבתי במ"א, בבאורי ע"פ "כל
הגויים כאין נגדו" וכו', שכל כוחות הסט"א וכל המרכבה טמאה, וכל היכלות ומדורי
גיהנום, וכל שידין ולילין ומ"ח, הכל הם מהעדר וסילוק רצון קדושה עליונה, שהכל
הי' לטובת הבריאה, להחזיר הרע לטוב, שהאדם במעשיו ימלא החלל הזה הריקני
בקדושה עליונה, ע"י הבל פיו, וכמו שהאדם ודבור פיו בקדושה בתורה ובמצוות,
מוציא קיום וחיות לנבראים, כמו שבארנו, כמו כן האדם אם ח"ו מוציא בפיו דברים
אסורים, כלה"ר ורכילות ודומיהן, מעורר לעומתם התעוררות דבור והבלים של כח
הסט"א, שהם גם כן באותם ציורי האותיות, והם מ"ט שערי טומאה, כמו שנתבאר,
ולכן חטא לשון הרע ורכילות קשה יותר מכל העוונות שבעולם, שבזה גורם חורבן
וההריסה לכל עלמין, ולכן אמר דוד המע"ה "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים
לראות טוב נצור לשונך מרע", וכו':

(ק"ט) והבט נא וראה נפלאות מעומק תורה"ק, כי דוד המע"ה אמר מזמור זה (תהלים
ל"ד), על סדר א"ב, ופסוק זה הוא באות נון, שהוא מורה על שורש הבריאה כולו
ומרכזו, שכלל הנבראים נכללים במ"ט שערים, ושער הנון הוא רצונו העליון
המקיימם, והוא מרכז מחשבתו העליונה, שכולם תלויים בו ביחוד עצום, ולכן הזהיר
בכאן לנצור לשונו, לקדשו בקדושה, ולא לטמא אותו בלשונו, לגרום חורבן לכולם,
ושלא לעורר הנחש, שהוא כלל הסט"א, נגד שער החמשים של שערי טומאה, שלכן
התחלת שמו באות נון, והוא הנושך ג"כ בלשונו, שהם אמרות טמאות נגד אמרות
טהורות, ועליו רמז בדניאל בחי' הרביעית "ופום ממלל רברבין":

וכן הוא בתלמוד ירושלמי מסכת פיאה פרק א דף טו עמוד ד עמוד ה"א "ארבעה
דברים שהן נפרעין מן האדם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ואילו הן:
עבודה זרה, וגילוי עריות ושפיכות דמים ולשון הרע כנגד כולן. עבודה זרה מניין?
"הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה". מה תלמוד לומר "עונה בה"? מלמד שהנפש
נכרתה ועונה עמה. וכתוב "אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו להם אלהי זהב".
גילוי עריות מניין? "ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלהים". שפיכות
דמים מניין? "ויאמר קין אל ה' גדול עוני מנשוא" כשהוא בא אצל לשון הרע מהו
אומר? לא גדול ולא גדולה ולא הגדולה אלא גדולות יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון
מדברת גדולות".

(טז) **עֵינִי יְהוָה**²⁶¹ **תפארת אל צדיקים ואזניו אל שועתם מלכות :** (יז) **פְּנֵי**²⁶² **יהוה תפארת ס"ת מיה משמות עב בעשי רע הדבוקים בקליפות להכרית מארץ מלכות זכרם :** (יח) **צַעֲקוּ הַמַּלְכוּת וְהַיְסוּד** כשהם בשליטת החיצונים ויהוה תו"מ שמע ומכל צרותם החיצונים הצילם: (יט) **קָרֹב יְהוָה תפארת לנשברי לב**²⁶³ **מלכות** סובלי צער השכינה ואת דכאי רוח תפארת סובלי צער הקב"ה יושיע: (כ) **רְבוֹת רַעוּת צַדִּיק**²⁶⁴ **יסוד** הסובל צער הדור ומכלם יצילנו יהוה תפארת: (כא) **שֹׁמֵר מַלְכוּת כָּל יְסוּד עֲצֻמוֹתָיו**²⁶⁵ **בינה אחת מלכות מהנה לא נשברה מלכות**

²⁶¹ זוהר כרך ב (שמות) פרשת ויקהל דף רב עמוד א "עֵינִי יי' אל צדיקים ואזניו אל שועתם, עֵינִי יי' אל צדיקים אלן מארי דעינין דלתתא". אלו המלאכים שברקיע השני שהוא ספירת היסוד. (הרמ"ק במתוק מדבש דף תרלה).

²⁶² ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: (לד) פני ה' בעושי רע, פנים של זעם בעושי ומתקני (אותו) הרע בס"א, להכרית מארץ זכרם דהיינו עצם הקטן הנשאר לעולם וארז"ל שנשבר הסדן והעצם לא נשבר ובאלו שתקנו הרע יתצנו ויכרת ולא יזכה לתחיית המתים אבל הצדיק נאמר בו שומר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה שהיא אותה המיוחדת העצם שקורין לז לא נשברה אלא היא בקיומה לכן ג"כ כל עצמותיו שמורים לקום בתחית המתים:

²⁶³ זוהר כרך ב (שמות) פרשת יתרו דף פו עמוד ב "ווי למאן דהוא מסכנא יקבל עלוהי למאריה משום דמסכנא קריב למלכא יתיר מכלהו דכתיב (שמות כב) והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני, ולשאר בני עלמא זמנין דשמע זמנין דלא שמע, מ"ט משום דדיוריה דמלכא בהני מאני תבירי דכתיב (ישעיה נז) ואת דכא ושפל רוח, וכתיב (תהלים לד) קרוב יי' לנשברי לב, (שם לא) לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, מכאן תנינן מאן דנזיף במסכנא נזיף בשכינתא דכתיב ואת דכא ושפל רוח, וכתיב (משלי כב) כי יי' יריב ריבם וגו', בגין דאפטרופא דלהון תקיפא ושליטא על כלא דלא אצטריך סהדי ולא אצטריך לדיינא אחרא ולא נטיל משכונא כשאר דיינא...".

ובספר לקוטי תורה - ספר תהלים: "קרוב ה' לנשברי לב" כבר ידעת כי ז' מלכין דמיתו הם סוד ל"ב נתיבות החכמה ש"ך ניצוצין דאזדריקו והם נקראו נשברי ל"ב והם בחינת ו"ק דז"א הנקרא רוח וז"ש ואת דכאי רוח יושיע כי נדכאו למטה לעולם הבריאה יושיע בעת התקון לעלות:

²⁶⁴ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: "רבות רעות צדיק" כי עם היות שיסוד המ"ל דמית היה בו חיות יותר קצת בסוד שאול הנחבא אל הכלים מל"מ אירע לו רבות רעות כי נשבר גם הוא וגם הוא מכולם יצילנו בעת התיקון ושומר כל עצמותיו דז"א בעת החורבן שעמות של אורות פנימי' לא ירדו ח"ו ולא היה בהם מיתה ופי' עצמות לשון עצמות וכלים הנזכר אצלינו דהיינו אורות פנימי' של ו' נקודות, אבל אחת מהנה היינו נוקבא דז"א לא נשברה שלא מתה ממש רק כמו שמתעלף בסוד מעולפת ספירים בסוד וארעא אתבטלית כנודע כי לא הי' בה מיתה ממש כמו בז"א:

²⁶⁵ "שומר" במלכות כי בה השמירה בעוד שהזכירה בתפארת. "כל" ביסוד. "עצמות" בבינה וגם החכמה גנוזה בה ורומזה בי' של עצמותיו ואולי גם ו"ק דכתר הרמוז בו' של עצמותיו. כתב בספר קהלת יעקב ערך עצם "בע"ח שער ס"ג שער פרקי היכלות פ"ב כתב דעור במלכות, בשר תפארת, גיד בבינה, עצם בחכמה. (מח

(כב) ותמותת רשע רעה לילי' ושנאי צדיק הרשעים שאינם חפצים בחיבור ל יסוד יאשמו (כג)
פודה יהוה מלכות נפש עבדיו שהם מצד מלאך מטט' ולא יאשמו כל החסים בו :

פרק לה

א לְדֹד רִיבָה יְהוָה אֶת-יְרִיבֵי לְזֶם
אֶת-לְזָמִי: ב הַזֹּזֶק בָּמֶן וְצָנָה וְקוֹמָה
בְּעֶזְרָתִי: ג וְהָרָק זֹנִית וְסָגַר לְקֶרֶת
רִדְפִי אָמַר לְנַפְשִׁי יִשְׁעֶתְךָ אָנִי: ד יִבְשׁוּ
וְיִכָּלְמוּ מִבִּקְשֵׁי נַפְשִׁי יִסָּגוּ אֲזֹזֹר וְיִזְזָפוּ
זֹשְׁבֵי רָעָתִי: ה יִהְיוּ כְּמֶן לְפָנִי-רוֹזֹז
וּמִלֶּאךְ יְהוָה דּוֹזָזָה: ו יְהִי-דֶרֶךְ זֹשֶׁךְ
וְזִזְלָקָה וְלִקְוֹת וּמִלֶּאךְ יְהוָה רִדְפָם: ז כִּי-זֶם
טָמְנוּ-לִי שִׁזִּזֹת רִשְׁתָּם זֶם זֹפְרוּ לְנַפְשִׁי:
זז תְּבוֹאָהוּ שׂוֹאָה לֹא-יָדַע וְרִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר-
טָמֵן תִּלְכְּדוּ בְּשׂוֹאָה יָכֹל-בָּה: ט וְנַפְשִׁי

שבעצם כתר, מפי הרב אברהם שמחה אשלג שליט"א (. הסביר הרב החוזה מלובלין
זצ"ל בספרו "קהלות יעקב" כי העצם מתקיימת לאחר מיתה כי בחכמה אין מיתה.
ולכן אמרו חז"ל מי שיש בו קנאה עצמותיו מרקיבין (בבלי שבת קנב:) כי ע"י קנאה
רעה פוגם בחכמה כי קנאת סופרים תרבה חכמה וקנאה רעה תמעט חכמה וע"כ
קרח שפיקח היה ע"י קנאה רעה בא לשטות כזה וסר מאתו חכמה וע"כ עצמותיו
מרקיבין כדין שסר מאתו החכמה. עוד ראיה הביא שם שבעצם בבינה כי עצם גימ'
200 ריבוע שם אלקים כזה: א אל אלק' אלקי' אלקים. ושם זה בבינה הנקראת
אלקים חיים. הבינה שייכת לג"ר ולכן היא חסדים וכן צבע העצם לבן מצד החסד.
הבינה היא שורש למידת הדין , מינה מתערין דינין, ולכן הקושי שבעצם מורה על
מידת הדין. כתוב בתיקו"ז תיקון 16 " .. ורזא דמלה עצם מעצמי ובשר מבשרי.
(בראשית ב' כ"ג) **עצם מעצמי** דא ' עם ה'. ובשר מבשרי דא ' עם ה' . מכאן אומר
הרב החוזה זצ"ל שהעצם בבינה.

תָּגִיל בַּיהוָה תַּשְׁיֵשׁ בִּישׁוּעָתוֹ: י כָּל
עֲצָמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה יְהוָה מִי כִמּוֹךָ מִצִּיל
עָנִי מִזִּזְזָק מִמָּוֶן וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגָּזְלוֹ: יא
יִקְוֹמוּן עַדִּי זִזְמָס אֲשֶׁר לֹא-יִדְעָתִי
יִשְׁאַלּוּנִי: יב יִשְׁלָמוּנִי רָעָה תַּזְזֹת טוֹבָה
שָׁכֹחַ לְנַפְשִׁי: יג וְאֲנִי בִזְזֹלוֹתָם לְבוֹשִׁי
שָׁק עֲנִיתִי בַצּוּם נַפְשִׁי וּתְפִלָּתִי עַל-זִיגִי
תָּשׁוּב: יד כִּרְע-כָּאֻז לִי הִתְהַלֵּכְתִּי
כָּאֶבֶל-אֵם קֶדֶר שִׁזְזוֹתִי: טו וּבִצְלָעִי
שָׁמְזֻזוּ וְנֶאֱסָפוּ נֶאֱסָפוּ עָלַי יָכִים וְלֹא
יִדְעָתִי קָרְעוּ וְלֹא-דָמוּ: טז בִּזְזִנְפִּי לָעָנִי
מָעוֹג זָרַק עָלַי שִׁנִּימוּ: יז אֲדָנִי כִמָּה
תִּרְאֶה הַשִּׁיבָה נַפְשִׁי מִשְׁאִיָּהֶם מִכְּפִירִים
יִזְיִדְתִּי: יח אֲוִדָּךְ בִּקְהָל רַב בָּעַם עָצוּם
אֶהְלֶלְךָ: יט אֵל-יִשְׁמְזֻזוּ-לִי אֲיִבֵּי שִׁקָּר
שִׁנְאֵי זִזְנָם יִקְרְצוּ-עֵינַי: כ כִּי לֹא שָׁלוֹם
יִדְבְּרוּ וְעַל רַגְעִי-אֶרְץ דְּבָרִי מִרְמוֹת
יִזְשָׁבוּן: כא וַיִּרְזִיבוּ עָלַי פִּיָּהֶם אָמְרוּ
הָאֻז הָאֻז רָאֲתָה עֵינֵינוּ: כב רָאִיתָה

יְהוָה אֵל-תַּזְזֶרֶשׁ אֲדָנִי אֶל-תִּרְזֹק מִמֶּנִּי:
כַּג הָעִירָה וְהִקִּיצָה לְמִשְׁפָּטִי אֱלֹהֵי וָאֲדָנִי
לְרִיבִי: כִּד שְׁפָטֵנִי כְצִדְקָךָ יְהוָה אֱלֹהֵי
וָאֵל-יִשְׁמְזוּ-לִי: כֹּה אֵל-יֹאמְרוּ בְּלִבָּם
הָאִזּוּ נִפְשָׁנוּ אֵל-יֹאמְרוּ בְּלַעְנוֹהוּ: כּו יִבְשׁוּ
וַיִּזְכְּרוּ יִזְכְּרוּ שְׁמִי רַעְתִּי יִלְבָּשׁוּ-בִּשְׁת
וּכְלָמָה הַמְגִדִּילִים עָלַי: כּו יִרְנֻ וַיִּשְׁמְזוּ
זֹפִצִי צִדְקִי וַיֹּאמְרוּ תָמִיד יִגְדֹּל יְהוָה
הַזֹּפֵץ שְׁלֹם עֲבָדָיו: כּוּז וּלְשׁוֹנֵי תַהֲגָה
צִדְקָךָ כָּל-הַיּוֹם תִּתְּכֹתֶךָ:

פרק לה

תפילת דהע"ה לעזרה כנגד רודפיו. ומהצד היותר פנימי, תפילת השכינה להצלה מידי הקלי'.

(א) לדוד מלכות ריבה מלכות יהוה²⁶⁶ תו"מ את יריבי קלי' לחם את לחמי קלי': (ב) החזק מגן²⁶⁷ מלכות וצנה מלכות וקומה²⁶⁸ תפארת בעזרתי מלכות: (ג) והרק חנית²⁶⁹ יסוד וסגר

²⁶⁶ זוהר כרך ב (שמות) פרשת משפטים דף קיב עמוד א.. קום ריב את ההרים מאי איהו, אלא אינון טורין דלתתא (זו השכינה, מתוק מדבש דף רעד) אמאי ריב דא בגין דבהו תליא כל חובא דעבדין ישראל לגבי אבוהון דבשמיא".

²⁶⁷ זוהר כרך ב (שמות) פרשת שמות דף ג עמוד ב "כי שמש ומגן ה' אלהים שמש ומגן (רכ"ד ב') דא ברית קדישא, מה שמש זרח ואנהיר על עלמא, אוף הכי ברית קדישא זרח ואנהיר גופא דב"נ". יחס רבי אבא את השמש לתפארת ואת המגן למלכות וכן מפורש בזוהר כרך א (בראשית) פרשת לך לך דף פב עמוד א "דקאמון מגן דוד ובגין כך אמר דוד ואתה יי' מגן בעדי כבודי ומרים ראשי, (ד"א ל"ג והאי) ודאי דרגא דא יקרא דילי דאנא מתעטרנא ביה: וכך כתוב בתיקוני זהר "אמר רבי שמעון, ברי. הא מארי תריסין קא נחתין מלעילא, מלובשין שרין. קשתותיהון קשתי אש. ורומחיהון אשא. וסיפיהון להבה. כלהו מארי עינין. בודאי הא מארי תריסין בבי מדרשא. ואלין בהון יתערון לאגחא קרבא לעילא. ולא עוד אלא דהא נונא רברבא קא אתיא. רב המנונא סבא, ודאי, בכמה נוגין חילין קדישין דתלמידי חכמים, דמתרבינ בימא. כען צריך לפרשא לון רשת, למיהוי ברשות דילן. ולמארי תריסין מאני קרבא, כען צריך לאתקנא בקירטא באבנין דקירטא. בקשתא בגירין דקשתא.

מלכות לקראת רדפי קלי'אמר לנפשי מלכות ישעתך אני מלכות (ד) יבשו ויכלמו מבקשי נפשי מלכות יסגו אחור ויחפרו חשבי רעתי: (ה) יהיו כמץ²⁷⁰ מלכות דקליפה לפני רוח תפארת ומלאך יהוה מלכות דוחה: (ו) יהי דרכם²⁷¹ מלכות חשך מלכות וחלקלקות ומלאך יהוה מלכות רדפם: (ז) כי חנם²⁷² טמנו לי שחת קלי' רשתם חנם חפרו לנפשי מלכות (ח) תבואהו שואה²⁷³ תוגדש סאתו לא ידע עד שיגיע לספירת הבינה ולא לספירת הדעת ומשם נפילתו

ברומחא, בסיפא. החזק מגן וצנה (תהלים ל"ה ב'). דאית מארי תריסין דאינון מגיחין בסוסון. ואית אחרנין דאינון רגלין, דעליהו אתמר במפקנותא דגלותא דמצראי, כשש מאות אלף רגלי וגו' (שמות י"ב ל"ז). ובאר בספר "באר לחי רואי" בדף קפז טו"ב שמגן רומז למלאכים מיכאל גבריאל ונוריאל שהם ר"ת מגן. ונלענ"ד שצינה זו המלכות המקבלתם. הבא"ח בבאורו החיים והשלום ע"ס תהלים דף קו כותב נ"ל בס"ד "מגן" הוא קו ימין של י"ס שהוא חסד. וצינה הוא קו שמאל של י"ס שהוא גבורה, ואז וקומה בעזרתי, חלק התביה וקרי בה קו מה כלומר קו מה, היינו התפארת, בו שם מה הויה דאלפין בעזרתי.

²⁶⁸ זוהר כרך א (בראשית) פרשת ויצא דף קמח עמוד א "פ.תח ההוא בר נש ואמר (תהלים קל"ב) קומה יי' למנוחתך אתה וארון עוזך, קומה יי' למנוחתך כמאן דאמר יקום מלכא לבי נייחא דמשכניה, תרין אינון הוו דאמרו קומה יי' משה ודוד, משה אמר (במדבר י') קומה יי' ויפוצו אויבך, ודוד אמר קומה יי' למנוחתך, מאי איכא בינייהו, אלא משה כמאן דפקיד לביתיה קאמר, משה פקיד ליה לאגחא קרבא לקביל שנאו, דוד זמין ליה לנייחא כמה דמזמין (ליה) למריה זמין למלכא ולמטרוניתא עמיה הדא הוא דכתיב קומה יי' למנוחתך אתה וארון עוזך, בגין דלא לאפרשא לון".

²⁶⁹ זוהר - הקדמה דף ו עמוד ב "ח.נ.ית דא מטה האלהים". והסביר המתק מדבש דף לג ש"מטה" זה היסוד.

²⁷⁰ זוהר כרך ג (במדבר) פרשת בלק דף קפט עמוד א "לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח, ודא הוא רוחא דקדושא וכתוב (שם קג) כי רוח עברה בו ואינונו וגו', בגין דרוח קדשא מפזר ליה בכל סטרין דעלמא דלא ישתכח דא בנוקבא, דכורא מאי הוא תבן, ומוץ ותבן כחדא אזלין ועל דא פטור ממעשר דלית בהו חולקא בקדושה ה' דגן בנקיו (דדגן) בלא תבן ומוץ ח"ט דכר ונוקבא מוץ ותבן בנקיו דדגן".

²⁷¹ זוהר כרך א (בראשית) פרשת בראשית דף מח עמוד ב "את הצלע דא תורה שבע"פ דאית בה דרך כמה דאת אמר (ישעיה מ"ג) הנותן בים דרך בגיני כך אלהים הבין דרכה". מכאן שדרך זו המלכות. לפי"ז יובן מדוע דנו האמוראים בריש מסכת קידושין האם דרך זה זכר או נקבה.

²⁷² זוהר בהר דף קח. "חנם הוא בלא עול מלכות שמים". כתב החוזה מלובלין בספר קהלות יעקב כי כל הקליפות נקראות חנם כי שורים על האדם בחנם משא"כ בקדושה שבה יש לעמול. עוד יעוין במזמור קיט פסוק קסא.

²⁷³ ספר דרך ה' - חלק ב פרק ג - בהשגחה האישית "וצריך שתדע, שגבול ניתן למרשיע עד מתי יניחוהו שיהיה מרשיע והולך בבחירתו הרעה, וכשיגיע לאותו הגבול, הנה לא ימתינו לו כלל וישמד מעל פני האדמה. והוא מה שקראו חז"ל, מילוי הסאה, ומה שאמר הכתוב, "במלאה שפקו יצר לו" (איוב כ, 22). והנה עד הזמן ההוא אפשר שיצליח וילך מן הטעם שזכרנו למעלה, שהוא

ורשתו אשר טמן תלכדו בשואה יפל בה: (ט) ונפשי תו"מ תגיל ביהוה תפארת ס"ת ילה משמות עב תשיש בישועתו מלכות: (י) כל²⁷⁴ יסוד עצמותי תאמרנה²⁷⁵ יהוה תפארת ס"ת יהיה משמות עב מי כמוך מציל עני יסוד מחזק ממנו ר"ת עמם משמות עב ועני תו"מ ואביון יסוד מגזלו החיצונים: (יא) יקומון עדי חמס אשר לא ידעתי ישאלוני: (יב) ישלמוני ר"ת וס"ת יי משמות ע"ב רעה תחת ר"ת ירת משמות עב טובה שכול לנפשי: (יג) ואני תו"מ בחלותם לבושי שק²⁷⁶ עניתי בצום ע"ב נפשי ב"ן מלכות ותפלתי מלכות על ס"ת ייל משמות עב חיקי תשוב: (יד) כרע כאח לי התהלכתי כאבל ס"ת ייל משמות עב אם קדר שחותי: (טו)

לפתוח לו פתח האבדון, והוא מה שכתבו ז"ל, הבא ליטמא פותחין לו. אך כשיגיע לאותו הגבול, כבר הגיע לאבדון ויאבד, והנה אז יחרה אף ה' בו ותפול עליו שואה שיושמד בה".

²⁷⁴ זוהר - רעיא מהימנא כרך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רנו עמוד א "לולב יסוד דומה לשדרה דביה קיום דכל גרמין ועליה אמר דוד (תהלים לה) כל עצמותי תאמרנה יי' מי כמוך..".

²⁷⁵ זוהר חלק ג דף רסז עמוד ב "ר' יצחק פתח כל עצמותי תאמרנה יי' מי כמוך מציל עני מחזק ממנו ועני ואביון מגזלו. האי קרא דוד אמריה ברוחא דקודשא כל עצמותי תאמרנה וכי מאן חמא גרמי דאמרו שירתא אלא האי קרא בזמנא דקב"ה זמין לאחייא מתייא זמין קב"ה לאתקנא גרמי ולקרבא כל חד וחד לאתרייהו דכתיב ותקרבו עצמות עצם אל עצמו וכתוב ועצמותיך יחליץ.

²⁷⁶ זוהר חלק א דף קה עמוד א אמר רבי, מצוה לו לאדם להתפלל על הרשעים כדי שיחזרו למוטב, ולא יכנסו לגיהנם, דכתיב (תהלים לה יג) ואני בחלותם לבושי שק וגו', ואמר רבי, אסור לו לאדם להתפלל על הרשעים שיסתלקו מן העולם, שאלמלא סלקו קודשא בריך הוא לתרח מן העולם כשהיה עובד עבודה זרה, לא בא אברהם אבינו לעולם, ושבטי ישראל לא היו, והמלך דוד ומלך המשיח, והתורה לא נתנה, וכל אותם הצדיקים והחסידים והנביאים לא היו בעולם. וזו מידת חסידות. וכתב על כך הרמח"ל ז"ל בספרו ...

מסילת ישרים פרק יט - בביאור חלקי החסידות "ואמרו עוד (שבת קנ"א): ונתן לך רחמים ורחמך כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים, וזה פשוט, כי הקב"ה מודד מדה כנגד מדה, ומי שמרחם ועושה חסד עם הבריות, גם הוא בדינו ירחמוהו וימחלו לו עונותיו בחסד, שהרי מחילה זו דין הוא, כיון שהיא מדה כנגד מדתו, והוא מה שאמרו ז"ל (ר"ה י"ז): למי נושא עון למי שעובר על פשע. ומי שאינו רוצה להעביר על מדותיו, או אינו רוצה לגמול חסד, הנה הדין נותן שגם עמו לא יעשו אלא שורת הדין, ראה עתה מי הוא זה ואיזה הוא שיוכל לעמוד אם הקב"ה עושה עמו שורת הדין, ודוד המלך מתפלל ואומר (תהלים קמ"ב): ואל תבוא במשפט את עבדך כי לא יצדק לפניך כל חי, אמנם העושה חסד יקבל חסד, וככל מה שירבה לעשות כך ירבה לקבל, ודוד היה מתפלל במדתו זאת הטובה שאפילו לשונאיו היה משתדל להיטיב, זהו מה שכתוב (שם ל"ח): ואני בחלותם לבושי שק עניתי בצום נפשי. ואמר (שם ז'): אם גמלתי שולמי רע וגו': ובכלל הענין הזה שלא לצער לשום בריה אפילו בעלי חיים ולרחם ולחוס עליהם, וכן הוא אומר (משלי י"ב): יודע צדיק נפש בהמתו, וכבר יש שסוברים (ב"מ ל"ב): צער בעלי חיים דאורייתא, ועל כל פנים דרבנן, כללו, של דבר הרחמנות וההטבה צריך שתהיה תקוע בלב החסיד לעולם, ותהיה מגמתו תמיד לעשות קורת רוח לבריות, ולא לגרום להם שום צער וכו'".

ובצלעי²⁷⁷ מלכות ס"ת ר"י משמות עב שמחו ונאספו נאספו עלי נכים ולא ר"ת ענו משמות עב ידעתי קרעו ולא דמו: (טז) בחנפי לעגי מעוג חרק עלי שנימו: (יז) אדני מלכות כמה תראה ס"ת יהיה משמות עב השיבה ר"ת כהת ס"ת ההה משמות עב נפשי מלכות ס"ת יהיה משמות עב משאיהם מכפירים ר"ת נמם משמות עב יחידתי כתר שבו אור היחידה (יח) אודך מלכות ס"ת מיכ משמות עב בקהל רב בעם עצום ע"ב אהללך: (יט) אל ישמחו לי איבי קלי שקר שנאי חנם יקראו עין: (כ) כי לא שלום יסוד ידברו ועל רגעי ארץ דברי מרמות יחשבון: (כא) וירחיבו עלי פיהם אמרו האח האח ראתה עינינו ס"ת חהו משמות עב: (כב) ראיתה יהוה תפארת ר"ת ערי משמות עב אל תחרש אדני מלכות אל תרחק ממני: (כג) העירה והקיצה ס"ת יהיה משמות עב למשפטי תפארת ס"ת יהיה משמות עב אלהי ס"ת היי משמות עב ואדני מלכות ר"ת לאו ס"ת יי משמות עב לריבי ס"ת יי משמות עב: (כד) שפטני ס"ת יי משמות עב כצדקך מלכות יהוה תפארת אלהי ואל ישמחו לי: (כה) אל יאמרו בלבם האח נפשנו מלכות אל יאמרו בלענוהו: (כו) יבשו ויחפרו יחדו שמחי רעתי ילבשו בשת וכלמה המגדילים עלי: (כז) ירנו וישמחו חפצי צדקי ויאמרו תמיד יגדל יהוה תפארת החפץ שלום יסוד עבדו מלכות: (כח) ולשוני תפארת ויסוד תהגה בינה צדקך מלכות כל יסוד היום תפארת תהלתך בינה ר"ת שם כה"ת משמות ע"ב:

פרק לו

א לַמִּנְצוֹן לְעֶבֶד-יְהוָה לְדוֹד: ב נָא-
פָשַׁע לָרָשָׁע בִּקְרָב לְבִי אֵין-פִּזּוֹד אֱלֹהִים
לְנֶגֶד עֵינָיו: ג כִּי-הֲזוֹכִיק אֶלְיוֹ בְּעֵינָיו
לְמִצָּא עֲוֹנוֹ לְשָׁנָא: ד דְּבָרֵי-פִיו אָוֶן
וּמַרְבָּה זִזְדָּל לְהַשְׁכִּיל לְהִיטִיב: ה אָוֶן
יִזְעַב עַל-מִשְׁכָּבוֹ יִתְיַצֵּב עַל-דֶּרֶךְ לֹא-
טוֹב רָע לֹא יִמָּאֵס: ו יְהוָה בְּהַשְׁמִים
זִזְסִדֶּךָ אֲמוֹנֶתְךָ עַד-שְׁזוֹקִים: ז צִדְקָתְךָ
בְּהָרִי-אֵל מִשְׁפָּטְךָ תִּהְיוּם רַבָּה אָדָם-
וּבְהִבָּה תוֹשִׁיעַ יְהוָה: ח מֵה-יָקָר זִזְסִדֶּךָ

²⁷⁷ זוהר חלק א דף מח עמוד ב

"את הצלע" דא אספקלריאה דלא נהרא, מלכות כמה דאת אמר (תהלים לה טו) "ובצלעי שמחו ונאספו".

אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בָּצַל כְּנָפֶיךָ יְיָסִיּוֹן: ט
 יְרוּיִן מִדְּשֵׁן בֵּיתְךָ וְנֹזֵל עַדְיֶיךָ תִּשְׁקֶם: י
 כִּי-עֲמֹךָ מִקּוֹר זִזִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאָה-אוֹר:
 יֵא מִשְׁךָ זִזְסֶדֶךָ לִי־עֵיךָ וְצִדְקָתְךָ לִי־שָׁרִי-
 לֵב: יב אֶל-תְּבוֹאֲנִי רָגֶל גְּאֹוָה וַיֵּד-
 רָשָׁעִים אֶל-תִּנְדָּנִי: יג שָׁם נָפְלוּ פְעָלֵי אֲוֶן
 דִּזְזוּ וְלֹא-יִכָּלוּ קוֹם:

פרק לו

כתב רבינו המהרח"ו בליקוטי תורה ע"ס תהילים "זה המזמור מדבר במה שפיתה נחש לחוה והטיל בה זוהמא ועליו נאמר אין פחד אלהים נגד עיניו והוא פיתה אותה ברמאות."

(א) למנצח נצח לעבד מט"י יהוה תפארת לדוד מלכות (ב) נאם פשע לרשע קל"י בקרב לבי אין פחד אלהים לנגד עיניו: (ג) כי החליק אליו בעיניו למצא עונו לשנא: (ד) דברי פיו און ומרמה²⁷⁸ חדל להשכיל להיטיב: (ה) און יחשב על ר"ת איע משמות עב משכבו יתיצב על דרך לא טוב רע לא ימאס: (ו) יהוה תפארת בהשמים תפארת חסדך חסד אמונתך מלכות

²⁷⁸ כתב רבינו מהרח"ו ז"ל בספר לקוטי תורה - ספר תהילים:

"נאם פשע לרשע", זה המזמור מדבר במה שפיתה נחש לחוה והטיל בה זוהמא ועליו נאמר "אין פחד אלהים נגד עיניו" והוא פיתה אותה ברמאות, וז"ש "דברי פיו און ומרמה" וז"ש "און יחשוב על משכבו". שמתוך שראה אותן עוסקים בענין משכב קפץ עליהם כו'.

ואמר ה' בהשמים" ולא אמר בשמים לרמז כי שם הוי' בז"א ועליו נאמר ה' בהשמים וכל ו"ק שבו הם בחי' ווין היינו שמים ו"ק וו פעמים וו הרי ל"ו וז"ש אשרי כל חוכי ל"ו וכנגדם אין העולם חסר מל"ו צדיקים המסתכלים באספקלריא המאירה. והנה, חסדים אינם רק ה' המתפשטים בהשמים בחג"ת נ"ה שבו וזהו בהשמים מתפשטים חסדך והטעם שאמונתך שהוא התבונה עד שחקים בינה עד הוד אתפשטת, וא"כ אף שאין ביסוד אלא חסד א' מ"מ כולל כל הה' וכולם בו וז"ש צדקתך שהוא הצדיק כהררי אל לוקח נגד ה' הרים עליונים חג"ת נ"ה שכל ה"ח מתקבצים בו ולהיותם חסדים קראם אל כי חסד אל כל היום ולכן נקרא ציון גי' יוסף מנין ה"פ אל ומשפטיך שהם הגבורות הולכים אל תהום רבה שהוא יסוד נוקבא ובזה הם נמשכים אל הדכורא שהם החסדים אדם והנוקבא כמנין בהמה שם ב"ן אז תושי"ע ה' מאירים בהם הש"ע נהורין בסוד פב"פ, ואמר מה יקר חסדך אלהים כי כשהחסדים מתגלים מיסוד שלו בסוד טפה ונכנסים תוך הנוקבא שהוא אלהים אז הם יקרים שיוצאים משם נשמות בני אדם וכל ה"ח נעשים א' וז"ש חסדך ל' יחיד ואז עולות נשמותיהן של צדיקים בסוד מ"נ תחת כנפיו וז"ש ובני אדם בצל כנפיק יחסיון.

עד יסוד שחקים נ"ה (ז) צדקתך מלכות כהררי אל²⁷⁹ משפטך תפארת תהום רבה אדם תפארת ובהמה מלכות תושיע יהוה תפארת: (ח) מה יקר²⁸⁰ חסדך אלהים ובני אדם²⁸¹ בצל כנפיך יחסיון: (ט) ירוין מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם: (י) כי עמך ס"ת מי משמות עב מקור חיים²⁸² באורך נראה²⁸³ אור: (יא) משך חסדך²⁸⁴ ton לידעיך וצדקתך

²⁷⁹ ספר מעולפת ספירים להרמ"ע מפאנו ז"ל יום חמשה עשר אות ז:
וכתב שם טעם ג' פסוקי צדוק הדין שאנו אומרים במנחת שבת, כנגד משה רבינו ע"ה ויוסף עליו השלום ודוד ע"ה, בתחלה אנו אומרים צדקתך כנגד יוסף הצדיק ע"ה, כי בשעה שמת, כל השבטים נפלו בגלות, פתחו עליונים ואמרו (תהלים לו, ז) צדקתך כהררי אל. (תהלים קיט, קמב) צדקתך צדק לעולם כנגד דוד ע"ה, כי כשמת מחלוקת רבו בישראל, ועל זה אנו אומרים ותורתך אמת. (תהלים עא, יט) וצדקתך אלהים עד מרום, כנגד משה רבינו ע"ה, כי כשמת נאסף הכל תורה שבכתב ושבעל פה:

²⁸⁰ כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם - פרק ד
"סוד מה יקר חסדך אלהים שהוא בגי' מילוי אלקים ביודין עם מספר אותיות מילוי מלואו ובמניין רבוע הפשוט".

²⁸¹ זוהר חלק א דף נז עמוד ב
"תא חזי, לא אסתלק בר נש מעלמא עד דחמי ליה לאדם הראשון, ושאל ליה על מה אזיל מעלמא והיך נפיק, הוא אמר ליה ווי דבגינך נפקנא מעלמא, והוא אתיב ליה, ברי, אנא עברית על פקודא חדא ואתענשית בגינה, חמי את כמה חובין וכמה פקודין דמארך עברת, אמר רבי חייא, עד כדו יומא קאים אדם הראשון, וחזי באבהן תרין זמנין ביומא, ואודי על חובוי, ואחמי לון ההוא אתר דהוה ביה ביקרא עלאה, ואזיל וחמי כל אינון צדיקי וחסידי דנפקו מניה, וירתו לההוא יקרא עלאה דבגנתא דעדן, ואבהן כלהון אודן ואמרין, (תהלים לו ח) מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון".

²⁸² זוהר חלק ג דף לד עמוד א
רבי חייא פתח (שם לו י) כי עמך מקור חיים באורך נראה אור, כי עמך מקור חיים, דא שמן עלאה דנגיד ולא פסיק לעלמין, דשריא בגו חכמה עלאה דכלא, הדא הוא דכתיב, כי עמך, עמך שריא, ולא מתפרשא מנך לעלמין, בחביבותא דכלא. מקור חיים, בגין דהיא מקורא ומבועא דחיים, לאפקא חיים לאילנא עלאה, ולאדלקא בוצינין, ועל דא ההוא אילנא אקרי עץ חיים, אילנא דנטיע ואשתרשא בגין ההוא מקורא דחיים. ועל דא באורך נראה אור, באורך, דא אור דגניז לצדיקייא לזמנא דאתי, דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב, ומההוא נהירו זמנין ישראל לאנהרה לעלמא דאתי.

דבר אחר, כי עמך מקור חיים וגו', דא קודשא בריך הוא, דאיהו אילנא עלאה במציעות גנתא, דאחיד לכל סטריין, מאי טעמא, בגין דאחיד ביה ההוא (נ"א בההוא) מקור חיים, ואעטר ליה בעטריין עלאין, סחרניה דגנתא, כאימא דמעטרא לברה על כלא, הדא הוא דכתיב, (שיר ג יא) צאינה וראינה בנות ציון וגו', ובגין כך כי עמך מקור חיים, ועל דא באורך נראה אור.

רבי יצחק אמר, כי עמך מקור חיים, דא כהן גדול לעילא, לקבליה כהן גדול לתתא, בגין כך אנגיד משח רבות עלאה קדישא לתתא, ואדליק בוצינין. לעילא כהן גדול שלים בשלימו דשבעה יומין עלאין, לאתעטרא על כלא, לקביל דא שבעה ימי מלואים לכהנא דלתתא, לאשתכח כלא כגוונא דלעילא, ועל דא ימי מלואים אקרון, יומי אשלמותא, בגין דישתלים כהנא בשאר יומין אחרנין, לאשלמא שבעה כחדא. ואלין ימי מלואים אקרון, בגין דאתאחדן שאר אחרנין ביה, מאי קא מיירי, דכד כהנא אתער, כל שאר אחרנין מתערין עמיה. ובגין כך כתיב, ומפתח אהל מועד וגו', עד יום

מלאת וגו', שבעה יומין ודאי, כדין אתעטר כהנא לתתא בכלא, כגוונא דלעילא, בגין דבשעתא דכהנא דלתתא אתער, כלא יתערון על ידיה לעילא, וישתכחון ברכאן לעילא ותתא. רבי אבא אמר, מאי שנא דמשח משה לאהרן, אלא בגין דאיהו ברא דההוא (ס"א אחיד בההוא) אתר מקורא דחיי, וכתוב (ישעיה סג יב) מולך לימין משה זרוע תפארתו, ומשה שימש כל אינון שבעה ימי מלואין, לאשראה כלא עמיה דאהרן:

ספר דעת תבונות להרמח"ל ז"ל - צו - קכה :
"האל ית' הוא מקור כל השפע הנשפע. ופירש הוא ז"ל בפרק יב על זה, "מקור מים חיים את ה'" שהזכיר הנביא ירמיה (יז, יג), וכן (תהלים לו, י), "כי עמך מקור חיים" שאמר דוד המלך ע"ה, שרצה לומר, שפע המציאות. וכלל הענין יאמר ז"ל, כאשר התבאר לנו שהוא בלתי גוף, והתקיים שהכל פעליו, נאמר שהעולם משפע הבורא נתחדש, ושהוא משפיע עליו כל מה שיתחדש בו, וכן נאמר שהוא משפיע מחכמתו, יעו"ש:

²⁸³ כתב רבינו הבן איש חי זצ"ל בספרו "החיים והשלום" דף קיד "כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. יובן בס"ד, כי ידוע שאי אפשר לשום נביא לראות מעולם האצילות ממש, כי על עולם האצילות נאמר "לא יראני האדם וחי" (שמות לג, 20) ואפילו משה רבינו עליו השלום ראה עולם האצילות בהתלבשותו בבריאה, וכנזכר ב"שערי קדושה" למהרש"ו ז"ל. וזה שאמר "כי עמך מקור חיים" הוא אור האצילות "עמך" דווקא, אך אנחנו "באורך" זה של האצילות "נראה" ע"י "אור" אחר של הבריאה שיתלבש בו.

או ירמוז כי אבא ואמא נקראו "חיים". גם "אורך" עם הכולל ודתיבה ודאותיות גימ' רל"ב כמנין ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן. וזהו: "באורך נראה אור" מבחינת כל הד' שמות, ודו"ק.

אמר המלקט ראה רמז: עמך רומז לכתר המשפיע לאו"א, וכן אורך אור כתר. מקור גימ' אל-שד"י ע"ה.

על שם אל-שד"י כותב רבינו הבן איש חי זיע"א בהלכות שנה ראשונה - פרשת לך לך -

"אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים", נ"ל בס"ד דידוע שם אל שדי מאיר בעולם הבריאה, והטעם כי עולם הבריאה הוא עולם השלישי ששם קדושה משולשת, ולכן מאיר שם אל שדי דחשבונו משולש, כל שליש הוא קט"ו כמנין חסד גדול, ולכן מרע"ה שזכה אל הנשמות דבינה דבריאה כמ"ש בשער הפסוקים בפרשת בראשית, נקרא משה שהוא מספר אל שדי, שכל שליש הוא מספר חסד גדול שהוא היה בסוד החסדים בנר"ן שלו, כמ"ש ותרא אותו כי טוב הוא, ולכן נתנה תורה על ידו דהתורה נתנה לנו מעולם הבריאה:

כסא הכבוד שהוא עולם הבריאה, בסוד ברוך אלהינו שבראנו לכבודו, ששם מאיר שם אל שדי שהוא משולש כל שליש מספר חסד גדול, ולכן אם ישראל יהיו שלמים בעבודה באהבה משולשת, שיהיה להם בעבודת השי"ת אהבה בכונה, אהבה בדבור, אהבה במעשה אז יאיר בהם שם אל שדי שהוא חשבון משולש, כל שליש מספר חסד גדול, כי האהבה היא מצד החסד בסוד זרע אברהם אוהבי, וגם שם ה"ס הגדולה, לכך יאיר בהם אל שדי שהוא ג"פ חסד גדול בנר"ן שלהם, ועל שילוש זה רמז להם במ"ש והייתם לי סגולה, דוגמת הסגול"ל שהוא נקודת החסד והוא משולש בשלש נקודות:

²⁸⁴ ספר אדיר במרום ח"ב - בביאור חלום דניאל
"אך צריך שתדע שיש בחי' אחת שלא נשתנית, וסוד זה ווי העמודים, מה עמודים לא נשתנו, שאמרו שם (סנהדרין כב ע"א), וה"ס גדול. הנה שורש התיקון המ"ק הוא

לישרי לב: (יב) אל תבואני רגל גאווה²⁸⁵ ס"ת ילה משמות עב ויד רשעים אל תנדני: (יג)
שם נפלו פעלי און קל"י דחו ולא יכלו קום ס"ת אום משמות עב:

בדיקנא, כי הם נעשים שערות כנזכר לעיל, והם צינורות מושכים השפע, ושם תמיד נשארים מתוקנים. ובחינה זאת מה שנשאר מהמצאה - לא יעדר לעולם. ובאמת בדיקנא נעשים כלם ווין, ושם לא נשתנו, כי בתיקון אחד הם עומדים תמיד. ומה שהיה רועץ בסוד שס"ו, נעשה מוש"ך, וסודו (תהלים לו, יא) משוך חסדך ליודעך וצדקתך לישרי לב. כי נעשים ווים - נחלים מושכים, שהחסד רץ בהם, וזה תיקונם ממש. וצדקתך לישרי לב, בסוד הל"ב אלקים של המלכין. ואז רעץ נעשה ערץ. ומה שהארץ היתה תהו ובהו בסוד רעיצת המלכין, מתחזקת בתיקון, וסודו (ישעיה ב, יט) לערוץ הארץ. והוא כי הדיקנא היא עומדת להחזיק התיקון בארץ הלזו, והיא הדרת גאונו, בסוד הדרת פנים. והיא גאון שהיא ס' - ס' גיבורים הנתקנים בכחה, ו' גאונים, גאון ו', ו' פ' ס', שהם הש"ס כנ"ל. ועל כן כשתתגלה הדיקנא לשלוט, ולהאיר למטה, אז תנעל השליטה מן הס"א ומן האומות, (ישעיה ב, יא) ונשגב ה' לבדו ביום ההוא. ועיקר תיקון זה, בסוד השערות היורדות תחת הגרון, כי הם מתפשטות ממש בתוך שאר האצילות. כי הלא אר"א מתחילים מן הגרון, והם מקבלים כח השערות האלה. ולכן אז נדחים הקליפות מכל הפרצופים. אך ברצות המאציל ב"ה כנ"ל, שכל רע יחזור טוב, לכן הכין ד' מאורות אלה הנעשים מהתלהטות החוטם בדיקנא, שהם מקרבים הטוב של האומות. ובשלוט אלה, אז השכינה הולכת ומתלבשת בקליפות, ומבררת מתוכם הטוב כנזכר. ואח"כ בהגיע הרוח מן החוטם אל הדיקנא, אז תשלוט הדיקנא. ובכח המאורות האלה יעשה התיקון השלם של לע"ל, דהיינו דחיית הרע שבאומות וקורבת הטוב, והבן".

285 השמטות זוהר דף רסג עמוד ב

"ספר הבהיר סוף דף לה ע"ב: ויאמר אל האשה סימן לד נשמת הזכר מן הזכר ונשמת הנקבה מן הנקבה והיינו דקא אזיל נחש בתרה דחיה אמר הואיל ונשמתה מן הצפון אסיתנה מהרה. ומאי הסתה הוה משום דבא עליה שאלו תלמידיו עובדא היכי הוה אמר להם סמאל הרשע קשר עם כל צבאות מעלה על רבו משום דאמר קב"ה ורדו בדגת הים ובעוף השמים אמר היאך אוכל להחטיו ולגרשו מלפניו. ירד עם כל חיילותיו ובקש לו בארץ חבר כמותו. ומצא נחש והיה לו דמות גמל רכב עליו ובא לו אצל האשה אמר לה אף כי אמר אלקים לא תאכלו מכל עץ הגן. אמר אבקש יותר ואוסיף כדי שתגרע היא אמרה לא מנענו אלא מעץ הדעת אשר בתוך הגן אמר אלקים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמותון. והוסיפה ב' דברים אמרה מפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלקים לא תאכלו ולא נאמר לה אלא מעץ הדעת ואמרה לא תגעו פן תמותון. מה עשה סמאל הרשע הלך ונגע באילן והיה האילן צווח ואמר אל תבואני רגל גאווה ויד רשעים אל תנידני אל תגע בי שנאמר ויד רשעים אל תנידני הלך ואמר לאשה הרי נגעת באילן ולא מתי אף את תגעי באילן ולא תמותי הלכה האשה ונגעה באילן וראתה מלך המות בא כנגדה אמרה אולי עכשיו אני מתה והקב"ה עושה לו אשה אחרת ונותנה לאדם אלא הריני גורמת לו שיאכל עמי אם נמות נמות שנינו ולקחה מפרי ונתנה גם לבעלה נתפקחו עיני שניהם וקהו שנינו אמר לה מהו זה שהאכלתני שקהו שנינו כך קהו שנינו כל הבריות ישב לו בדין אמת שנאמר ישבת לכסא שופט צדק קרא לאדם ואמר לו למה ברכת מפני אמר לי' את קולך שמעתי בגן ורעדו עצמותי ואירא כי עירום אנכי ואחבא כי עירום מפעלי כי עירום אנכי מצווי כי עירום אנכי ממעשי ואחבא. מה היה לבושו של אדם עור של צורן והפשיטו מעליו ראה עצמו ערום שנאמר מי הגיד לך כי עירום אתה אמר אדם לפני הקב"ה רבונו של עולם כשהייתי לבדי שמא חטאתי לך אלא האשה שהבאת לי היא הדיחה אותי מדברך שנאמר האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי מן העץ. אמר לה הקב"ה לא דיין שחטאת אלא שהחטאת לאדם. אמרה לפניו רבונו של עולם הנחש השיאני לחטוא לפניך הביא שלשתן וגזר עליהן גזרות דין תשע קללות ומות

פרק לו

א לָדוֹד אֶל-תִּתְּנוּזָר בַּמִּירְעִים אֶל-תִּתְּקֵנָא
בְּעֵשִׂי עוֹלָה: ב כִּי כְּזֹצִיר מִהָרָה יִמְלוּ
וּכְיָרֵק דָּשָׂא יִבּוֹלוּן: ג בְּטוֹז בִּיהוּה
וְעֵשֶׂה-טוֹב שְׂכָן-אֶרֶץ וְרַעֲה אֲמוֹנָה: ד
וְהִתְעַנֵּג עַל-יְהוּה וַיִּתֵּן-לָהּ מִשְׁאֶלֶת לִבָּהּ:
ה גּוֹל עַל-יְהוּה דִּרְכָּהּ וּבְטוֹז עָלָיו וְהוּא
יַעֲשֶׂה: ו וְהוֹצִיא כָּאוֹר צִדְקָהּ וּמִשְׁפָּטָהּ
כַּצִּהָרִים: ז דּוֹם לִיהוּה וְהִתְזוּלָל לוֹ אֶל-
תִּתְּנוּזָר בְּמִצְלִיזוֹ דִּרְכוֹ בְּאִישׁ עֹשֶׂה
מִזְמוֹת: ח הָרָף יִמָּאֵף וְעוֹב זִזְמָה אֶל-
תִּתְּנוּזָר אֶךְ-לְהִירַע: ט כִּי-מִירְעִים יִכְרִיתוּן
וּקְוִי יְהוּה הִמָּה יִירְשׁוּ-אֶרֶץ: י וְעוֹד מְעַט
וְאִין רָשָׁע וְהִתְבּוֹנְנֵת עַל-מְקוֹמוֹ וְאִינְנוּ: יא
וְעֲנָוִים יִירְשׁוּ-אֶרֶץ וְהִתְעַנְּנוּ עַל-רַב
שָׁלוֹם: יב זִמָּם רָשָׁע לְצַדִּיק וּזְזִירֵק עָלָיו
שְׁנָיו: יג אֲדָנִי יִשְׁזַק-לוֹ כִּי-רָאָה כִּי-יָבֵא
יוֹמוֹ: יד זָרֵב פְּתוּזוֹ רָשָׁעִים וְדִרְכוֹ

והפיל סמא"ל ואת הכת שלו ממקום קדושתן מן השמים וקצץ רגליו של נחש ואיררו
מכל חיה ומכל בהמה ופקד עליו שיהיה מפשיט את עורו אחר שבע שנים ע"כ:

קִשְׁתָּם לְהַפִּיל עָנִי וְאֶבְיוֹן לְטִבּוֹן יִשְׂרָאֵל—
דָּרָךְ: טו וְזָרָבָם תָּבוֹא בְּלִבָּם וְקִשְׁתוֹתָם
תִּשְׁבְּרָנָה: טז טוֹב—מַעַט לְצַדִּיק מִהֶבְיוֹן
רָשָׁעִים רַבִּים: יז כִּי זְרוּעוֹת רָשָׁעִים
תִּשְׁבְּרָנָה וְסוּמָךְ צַדִּיקִים יִהְיֶה: יח יוֹדֵעַ
יִהְיֶה יָמָיו תְּמִימִם וְנִזְכָּרְתָּם לְעוֹלָם תִּהְיֶה:
יט לֹא—יִבְשׁוּ בָּעֵת רָעָה וּבִיָּמֵי רָעָבוֹן
יִשְׁבָּעוּ: כ כִּי רָשָׁעִים יֹאבְדוּ וְאֵיבֵי יִהְיֶה
כִּי־קָר כָּרִים כָּלוּ בְּעֶשֶׂן כָּלוּ: כא לֹא
רָשָׁע וְלֹא יִשְׁלָם וְצַדִּיק זֹזֵן וְנוֹתֵן: כב כִּי
מְבָרְכֵי יִירָשׁוּ אֶרֶץ וּמִקְלָלֵי יִכָּרְתוּ: כג
מִי־הָיָה מִצַּעֲדֵי—גֶּבֶר כּוֹנֵן וְדָרְכוֹ יִזְזָפֵן:
כד כִּי—יִפֹּל לֹא—יּוֹטֵל כִּי—יִהְיֶה סוּמָךְ יָדוֹ:
כה זֶעַר הָיִיתִי גַם—זָקֵנְתִּי וְלֹא—רָאִיתִי
צַדִּיק זָעֹב וְזָרָעוֹ מִבֶּקֶשׁ—לָזֶם: כו כָּל—
הַיּוֹם זֹזֵן וּמִלֹּה וְזָרָעוֹ לְבָרָכָה: כז סוּר
מִרָע וַעֲשֵׂה—טוֹב וְשָׁכֵן לְעוֹלָם: כח כִּי
יִהְיֶה אֱהָב מִשְׁפָּט וְלֹא—יַעֲזֹב אֶת—זִסְיָדֵי
לְעוֹלָם נִשְׁמְרוּ וְזָרָע רָשָׁעִים נִכָּרְתָּ: כט

צִדִּיקִים יִירְשׁוּ-אֶרֶץ וַיִּשְׁכְּנוּ לָעַד עָלֶיהָ: לֹא
פִּי-צִדִּיק יִהְיֶה זֹכֶמָה וּלְשׁוֹנוֹ תִּדְבָּר
מִשְׁפָּט: לֹא תוֹרַת אֱלֹהֵיו בְּלִבּוֹ לֹא תִמְעַד
אֲשֶׁרִיו: לֵב צוֹפֶה רָשָׁע לִצִּדִּיק וּמִבִּקֵּשׁ
לְהַמִּיתוֹ: לֹג יִהְיֶה לֹא-יַעֲזֹבֵנוּ בְּיָדוֹ וְלֹא
יִרְשִׁיעֵנוּ בְּהַשְׁפָּטוֹ: כֹּד קִוָּה אֶל-יְהוָה
וְשָׁמַר דַּרְכּוֹ וַיְרוּמִמֶּךָ לְרֵשֶׁת אֶרֶץ
בְּהַכִּירַת רָשָׁעִים תִּרְאֶה: לֹה רְאִיתִי רָשָׁע
עָרִיץ וּבִמְתַעַרָה כְּאַזְרוֹז רַעֲנָן: לוֹ וַיַּעֲבֹר
וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ וְאֶבְקָשֵׁהוּ וְלֹא נִמְצָא: לוֹ
שָׁמַר-תָּם וּרְאֶה יָשָׁר כִּי-אֲזוּרִית לְאִישׁ
שָׁלוֹם: לוֹז וּפְשָׁעִים נִשְׁמְדוּ יִזְדָּדוּ אֲזוּרִית
רָשָׁעִים נִכְרְתָה: לֹט וּתְשׁוּעַת צִדִּיקִים
מִיְהוָה מְעוֹזָם בָּעֵת צָרָה: מִוַּיַּעְזְרֵם יְהוָה
וַיִּפְלְטֵם יִפְלְטֵם מִרָשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי-
זָזְסוּ בּוֹ:

פרק לו

דהע"ה מלמד אותנו עיצה טובה לא להתקרב לרשעים, לא להתחרות בהם ולא לקנא בהם
ולא להתעמת איתם. יום אידם יגיע בזמן זה או אחר.

(א) לדוד מלכות אל תתחר במרעים²⁸⁶ רשעים אל תקנא בעשי עולה: (ב) כי כחציר

²⁸⁶ זוהר חלק א דף רלט עמוד א

"פתח ההוא ינוקא ואמר, (תהלים לז א) **לדוד אל תתחר במרעים אל תקנא בעושי עולה, לדוד, אי שירתא לא קאמר, אי תפלה לא קאמר, שואל הינוקא מה מזמור זה? אם שירה? הרי לא אמר מזמור, אם תפילה לא אמר תפילה אלא בכל אתר "לדוד" סתם רוח הקדש אמרו, אלא כל מקום שכתוב "לדוד" סתם, ללא תוספת, רוח הקודש אמרו אל תתחר במרעים, מאי אל תתחר במרעים, אל תתחר במרעים ליה, אלא אל תעביד תחרות במרעים, אל תתחר היינו אל תכניס עצמך לתחרות עם אנשים רעים בגין דלא ידעת יסודא דגרמך, ולא תיכול ליה, שמא אינך יודע את מעלת גילגולך הקודם, שהיית רשע ועתה מוכנה לך פורענות, ולא תוכל לו דילמא איהו אילנא דלא אתערק לעלמין ותדחי קמיה שמא הוא הרשע נשמה שאינה מגולגלת וכוחה גדול ואל תקנא בעושי עולה, דלא תשגח בעובדיהון, לא תעמוד במקום שתראה רוע מעשיהם ולא תיתי לקנאה עליהו, כדי שלא תבוא לקנא למעשיהם הרעים דכל מאן דחמי עובדיהון ולא קני לקב"ה, כי מי שרואה מעשיהם הרעים ואינו מקנא להקב"ה אעבר על תלת לאוין:**

דכתיב (שמות כ ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני- שצריך להוכיח ללא

פחד.

לא תעשה לך פסל וכל תמונה

לא תשתחוה להם אל תיכנע להם ולא תעבדם, שלא תניח הרשעים שיעבדום כי אנכי יהו"ה אלהיך אל קנא,

בגין כך לכן בעי ליה לבר נש לאתפרשא מנייהו, על האדם לפרוש מהם ולמסטי אורחיה מנייהו, ולסטות בדרכו מהם. (הפירוש על פי ה"מתוק מדבש" דף תקנח). עוד בנושא התוכחה מובא ב-

זוהר חלק ג דף מו עמוד א

ובזמנא דאסגיא חייבין בעלמא, ובזמן שמתרבה הרשע בעולם וסיהרא מלכות אתחשכת, ואין שפע לשכינה כדין צדיק אובד בצדקו, אזי יש מצב של צדיק אובד בצדקו צדיק נאבד לא כתיב, אלא צדיק יסוד אובד, דהא לא אתחזי (נ"א אתחבר) בסיהרא, שהרי אין לו קשר וחבור לספירת המלכות ולא נטיל משח ורבו וחידו למלייא לה ולאזדוגא עמה, ואינו מקבל שמן (מן החכמה) ועוז (מהכתר) ושמחה (מהבינה, אם הבנים שמחה) למלא את המלכות ולהתחבר עימה ועל דא צדיק אובד, זה היסוד בצדקו דא סיהרא, מלכות הנקראת צדק דבגין סיהרא דלא אשתכחת לאזדוגא עמיה, הוא אביד, כיון שאינו מוצא את המלכות להתחבר עימה הוא אובד (כך מוסבר גם הפסוק "שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון (תהלים קלז) ציון דייקא זה היסוד שצערנו גדול כיון שחרב בית המקדש למטה נשברה ונפלה ספירת המלכות למעלה והיסוד איבד חמדתו) דלא שאיב מחידו כמה דהוה עביד. שהיסוד אינו שואב מן השמחה למעלה כפי שהיה עושה וכדין כל סטר שמאלא אתער ואזי כל צד שמאל מתעורר. וחייבין מאריכין בשלוח בעלמא, ורשעים מאריכים בשלוח בעולם הדא הוא דכתיב ויש רשע מאריך ברעתו, וזו כוונת הכתוב "ויש רשע מאריך ברעתו" מאי ברעתו, בהווא סטר (נ"א בהווא רעה) דאתדבק ביה. באותו צד רע שנדבק בו.

תו, עוד פירוש, "יש צדיק אובד בצדקו", דכד חייבין סגיא בעלמא, כאשר הרשעים מרובים בעולם ודינא תלייא (בחובייהו), והדין תלוי ועומד לפני ביצועו, צדיק אובד בצדקו, איהו אתפס בחובייהו, הצדיק נתפס בעוונות הרשעים, כגון אבא דאתפס בחובייהו דבני מאתיה, כגון אבי שנענש בעוונות בני עירו דהוה כלהו חציפין (לגביה), והוא לא אסהיד בהו, ולא אכסיף להו לעלמין, שהיו כולם חצופים והוא לא הזהיר אותם ולא היה מביישם לעולם ומחי בידן דלא נתגרי בהו ברשיעיא, (נ"א ולא מחי בידיהון, דלא מתגרו בהו), והיה מעכב בידינו, שלא

מהרה ימלו במהרה יכרתו כחציר שבנקל מתייבש וכירק דשא יבולון: מהרה תגדש סאתם וכל הצלחתם אינה נצחית. עליך תמיד לחבר את (ג) **בטח היסוד** עם ה **ביהוה תפארת ועשה טוב**²⁸⁷ ועל ידי כך תבנה את היסוד הנקרא "טוב" ואז תוכל להשפיע ל **שכן ארץ מלכות ורעה אמונה מלכות** (ד) אחרי שזכית לחבר את המלכות עם התפארת באמצעות היסוד אתה יכול לעלות לבינה והתענג על יהוה²⁸⁸ בינה ויתן לך משאלת לבך: (ה) **גול**²⁸⁹ המשך שפע מה על יהוה בינה אל דרכך

נתגרה ברשעים והוה אמר לן (תהלים לז א) "לדוד אל תתחר במרעים אל תקנא בעושי עולה". והיה אומר לנו את הפסוק הנ"ל אמר אבוי, ודאי קודשא בריך הוא אעניש לי בדא, דהא הוה רשו בידי למחאה בידיהו ולא עבדית, ולא אכסיפנא (נ"א אוכיחנא) להו לא בטמירו ולא באתגלייא. אמר האבא, שנענש בצרעת, ודאי הקב"ה העניש לי בזה, שהרי היה לי רשות למחות ולא מחיתי, ולא ביישתי אותם לא בסתר ולא בגלוי. (לפי פירוש הסולם פרשת תזריע אותיות עח עט, דף כו)

²⁸⁷ זוהר חלק ג דף קיא עמוד א
"פתח ר' יוסי ואמר "בטח ביי' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה "זכאה חולקיה דבר נש אשרי חלקו של אדם דעביד טוב מדידיה שעושה טוב מעצמו דהא אתער טוב בכנסת ישראל שהרי מעורר טוב בכנסת ישראל זו שכינת עוזינו המלכות ובמה? בצדקה. דכד אתער צדקה שכאשר עושה צדקה הא טוב כדין אתער לגבי כנסת ישראל הרי טוב שהוא היסוד מתעורר למלכות הנקראת כנסת ישראל ועל דא כתיב "וצדקה תציל ממות" מ"ט בגין דצדקה אילנא דחיי הוא. ולכן כתוב וצדקה תציל ממות מה הטעם? בגלל שצדקה הוא אילן החיים. כלומר צדקה זה מצב בו היסוד הנקרא צדיק מתחבר עם צדק (מלכות ללא בעלה) והופך אותה לצדקה (מצב של השפעה לעולם ללא דינים) ואתער על ההוא אילנא דמותא ונטיל אינון דאחידן ביה ושיזיב לון מן מותא. ואז יש כוח למלכות לגבור על צד המות ולהציל משם את המסכנים האחוזים בצד ההוא מאן גרים לההוא אילנא דחיי דאתער להאי? ומי גרם כל זאת? הוי אימא ההיא צדקה דאיהו עביד כביכול הוא עביד ליה לעילא כדין את אמר "עושה צדקה בכל עת". הוי אומר אותה צדקה שהוא עושה למטה הוא מעורר כנגדה צדקה למעלה שנאמר "עושה צדקה (מלכות בחיבור עם בעלה) על ידי חיבור הכל (יסוד) עם העת (מלכות). אשרי חלקו.

²⁸⁸ הביטוי **"על ד"** מוסבר בקבלה לספירה שהיא מעל התפארת. ידוע ששם הוי"ה ב"ה הינו בספירת התפארת. עיין מזמור א. ספירה אחת מעל התפארת זו ספירת הבינה. וכך כותב הרב המקובל רבינו יוסף ג'קטיליא ז"ל בספרו ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית -

"והיסוד הגדול הזה פירש אותו הנביא ואמר: "אז תתענג על יהו"ה והרכבתך על במותי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך וגו", (ישעיהו נח, יד). ופירוש הפסוק כך הוא: עתידין אתם בני ישראל לרשת עדן העליון, שהוא הבינה, ומשם ולמעלה שהוא המקום שאין שם מצירים ונקרא רחובות 'והרכבתך על במותי ארץ', אלו הן שרי האומות שעולין עד במותי ארץ, עד מקום גדולה וגבורה אשר שם אברהם ויצחק; ותרבו עליהן, שתהיו עולין למעלה מגדולה וגבורה עד מקום הבינה, להידיבק בכתר. 'והאכלתיך נחלת יעקב אביך', נחלת יעקב ולא נחלת אברהם ויצחק, כי נחלת יעקב היא העולה למעלה מכל שרי האומות, כמו שאמרנו, והיא נחלה שאין לה מצרים. ואם כן התבונן סוד נחלת אברהם ויצחק וסוד נחלת יעקב מה הוא, ואז תשיג נפלאות י"י יתברך ויתברך: וכן הוא מפורש בזוהר בהרבה מקומות כגון:

זוהר חלק א דף ריט עמוד א
"תניא אמר רבי יצחק, כתיב (תהלים כז ד) "לחזות בנעם יהו"ה ולבקר בהיכלו", תיאובתא דצדיקיא למחמי דא (ז"ח ל"ג נעם ה"), ואת אמרת על יהו"ה? אמר רבי

שמעון, כלא חד, משמע דכתיב נעם יהו"ה, בינה דאטיא מעתיקא קדישא **כתר** להאי שמים, **תפארת**, ותיאובתא דצדיקיא כך הוא ודאי, ועל השמים כתיב, אז תתענג על יהו"ה, **שהוא הבינה** זכאה חולקיה מאן דזכי, ודאי זעירין אינון.

זוהר חלק ב דף פג עמוד א

רבי שמעון אמר, זכאה חולקיה דההוא זכאה דזכי להאי דכתיב, (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהו"ה, עם יהו"ה לא כתיב אלא על יהו"ה, מאי על יהו"ה? אתר דעלאין ותתאין אתמשכן מיניה ותאבין לההוא אתר, דכתיב (תהלים קכא א) מאין **כתר** יבא עזרי, וכתיב (דניאל ז יג) ועד עתיק יומיא מטה וקדמוהי הקרבוהי, ותיאובתא וענוגא דצדיקיא לאסתכלא לההוא זיוא דכל זיוא מיניה נפקא, ואתמשכן מניה כל אינון כתרין.

ועתה נבוא להבין את דברי קודשו של האר"י ז"ל כפי שערכם המהרח"ו ז"ל

בשער מאמרי רשב"י - פרשת יתרו

"אמר ר' אלעזר לאבוי אלן סעודתי איך מתתקנן אמר ליה ליליא דשבתא כתיב והרכבתיך על במתי ארץ כו'. הנה סוד השלשה סעודות כך הם הראשונ' (ד"ש ע"ב) שהיא של הלילה היא כנגד חקל תפוחין קדישין. והשנית של הבקר היא סעודת עתיקא קדישא. והשלישית היא סעודת ז"א. והענין הוא כי השבת הוא סוד התדבקות הב"ת בש'. שהם ג' אבות ש' ב"ת והיא עולה למעלה מנצח הוד שהם תפוחין. והם נקראים תפוחין לפי שהם כמו התפוח כלולים מלובן ואודם. אלא שזה אודם נוטה ללובן. וזה לובן נוטה לאודם. לפיכך נקראים שדה תפוחים. כי ש' בסוד שלש אבות וד' וה' בסוד ד"ה מיהודה. שהוא קודם הזווג ואחר הזווג. וכנגד סעודה זו נאמר והרכבתיך על במתי ארץ, ע"ל דייקא, כי עולה למעלה מנצח והוד. ועליה זו שהיא עולה למעלה מנצח והוד, היינו מנצח והוד דידה, שהם במתי ארץ דייקא. ועולה על נצח והוד של הזכר דהיינו ת"ת. והם נקראים תפוחין קדישין. בסוד קדש היא לכם. ולפי שמכניסין ומבשילין הזרע העליון היורד מהמוח הנקרא חכמה והיא קדש. ולפיכך נקראים תפוחין קדישין.

ולפיכך בקידוש הלילה אנו מזכירין ל"ה תיבות כנגד ל"ב שבילין. וכנגד שלשה אלו שהם נה"י כנ"ז בס' הזוהר לרמז שנתעלו שלשה שלה ועלו למעלה על הג' של הזכר העליון ונתדבק באבות וכאשר תתעלה היא ותתדבק באבות בהכרח יתעלה גם כן הזכר העליון על ידה בסוד ג' אחרונות שבו ויעלו אותם השלושה למדרגת אבות בימי החול ולפיכך בקידוש שהוא כנגד הזכר יש בו גם כן ל"ה תיבות שהם כנגד ל"ב שבילין. וג' כנגד נה"י של הזכר שגם הם נתעלו ממה שהיו. ואין ספק כי שניהם יתענגו בעדן העליון כי שלשה אחרונות שבשניהם עלו למדרגת אבות. וג' אמצעיות למדרגת מוחין וג' ראשונות בחיק אבא ואימא. ושניהם שהם שם ההו"ה ושם אדני. שהם ז"א מתענגים על ה' ממש. וזהו אז תתענג על ה' על ה' דייקא אלא שאין זה השפע מגיע אלא להם ואנחנו מקבלים שפע מעל במתי ארץ לבד. ולפיכך סעודה זו היא כנגד והרכבתיך על במתי ארץ בערכנו כי אין אנו מקבלים השפע כי אם מעל במתי ארץ בסעודה ראשונה עד בא הסעודה השניה כי אז היא סעודת עתיקא קדישא שאנו מקבלים שפע מעתיקא קדישא ממש ומפני זה נזכר בכתוב אז תתענג על ה' קודם והרכבתיך על במתי ארץ שלא כסדר הסעודות כי גם סעודה ראשונה יש בה קבלת שפע מעתיקא קדישא אלא שהיא לעצמה ואנחנו מקבלים שפע מעל במתי ארץ והיינו דקאמר אז תתענג על ה' ולא קאמר אענגך על ה' כדקאמר והרכבתיך על במתי ארץ אלא אמר אז תתענג סתם (ע"ד) וקאי אחקל תפוחין קדישין שתקבל היא עצמה עונג מעתיקא קדישא בסעודה ראשונה. ולפיכך נזכר קודם לוהרכבתיך וקאי נמי עלינו בסעודה שניה שאנו מקבלים שפע מעתיקא קדישא ממש, בזו הסעודה השניה.

ואמנם סעודה זו הב' היא סוד התעלות הבנים הנעימים בן ובת לאבא ואימא בסוד בנים ויהיה הוא נכלל בחלקיו בתוך אבא עלאה בבנים שלו והיא נכללת בחלקיה בתוך אימא עלאה בבנים שלה. כי כבר ביארנו כי סוד סעודה ראשונה הוא

המלכות ובטח והיסוד עליו והוא יעשה ואז השפיע יגיע למלכות שהיא כנגד עולם העשיה: (ו) והוציא כאור צדק²⁹⁰ מלכות ומשפטך כצהרים תפארת: (ז) **ז'ום** ליהוה התפלל לד'

התעלות ג' אחרונות שבשניהם למדרגת אבות. וג' אבות למדרגת מוחות. וג' מוחות בחיק אבא ואימא. אמנם סעודה שניה היא היות ג' אחרונות שבשניהם מדרגת מוחות. וג' אבות במדרגת ג' אחרונות שבאבא ואימא וג' מוחות במדרגת ג' אבות שבאבא ואימא. וכאשר תדקדק בענין שכתבנו תמצא שסעודה אחת לא השיגו הבנים הנעימים מאבא ואימא אלא בסוד ג' אחרונות שבהם וזהו סוד חקל תפוחין קדישין בסוד קדש קדשים לפני ולפנים. וסעודה שניה השיגו הבנים הנעימים מאבא ואימא בסוד ג' אבות שבהם ולפיכך תקרא סעודה זו סעודת דע"ק כי עד שם התפשטות הכתר בסוד ג' אחרונות שבו והדברים עתיקים. ולפיכך נקרא קידוש זה קדושא רבא בסוד צומא רבא.

ואמנם סעודה ג' הוא סוד התעלות ז"א כולו בתוך אבא ואימא עלאה ג' אחרונות שבו בג' אחרונות שבהם. וג' אבות שבו בג' אבות שבהם. וג' מוחות שבו בג' מוחות שבהם. וזו נקראת נחלה בלא מצרים כי אין קליפה שולטת שם כיון שכולו נכלל באו"א עלאין ולא נשאר ממנו כלום למטה כסדר אצילותו הראשון. וכאשר יעלה למעלה ויהיה נכלל כולו באו"א יהיה סמוך למצח העליון בסוד ג' ראשונות שבעתיקא וזהו עת רצון. ואמנם עליה זו לא תשיגהו הכלה רק החתן לבד. ולפיכך נקראת סעודתא דזעיר אפין ואנו מתפללין שגם הכלה תשוב למדרגה זו. וזהו ואני תפילתי לך ה' עת רצון וכבר ידוע שהיא נקראת תפילה וע"ת וסוד ואני לחבר אני עם ו'. ולפיכך אנו קורין במנחה בס"ת בשבת להדביקה עם בעלה (ד"ש ע"ג) שהוא תורה שבכתב וקורין שלשה לבד כי זהו ההפרש שיש בינה לביני בשעה זו כי ישארו ממנה ג' למטה שלא נכללו בעולם העליון. ומפני היות ז"א נכלל כולו באבא ואימא הדיני' שבז"א מתבטלין אע"פ שהוא זמנם כי מסתכל בו המצח העליון בעלותו שם סמוך לו. וכל העולמות בהשקט ושלוה כי המצח העליון יתיב על כורסיא דשביבין דנור לאכפייא לון והנה כאשר תפקח עיניך תראה כי סעודה זו עם היותה של ז"א היא גדולה מכולם. ולפיכך אין אומרים בה קידוש כלל כי נעלמה מאוד. כי שם מקום האכילה ולא השתיה וזהו והאכלתיך נחלת יעקב אביך. וכד"א אכלו רעים לעילא. שתו ושכרו לתתא כנז' בס' הזוהר בפ' ויקרא בדף ד' ע"ב שנקראים רעים משום דיתבי באחדותא ברעותא וחביבותא דלא מתפרשן לעלמין והיין אעפ"י שהוא לפעמים משמח בסוד מיתו' הדינין הרי הדין ניכר בו עכ"פ. ואמנם בשעת סעודה ג' זו אין הדינין ניכרין כלל והכל רחמים גמורים. ולפיכך נסתלק משה בשעה זו ולא בבקר להראות שנתעלה בסוד הרחמים הפשוטים. ואמנם הוצרכו ג' משה יוסף ד'וד להסתלק בשבת, לצורך ג' שבמלכות הנשארות להעלותם למעלה עם בעלה ודי בזה:

²⁸⁹ ספר עבודת הקודש לרבינו הרמח"ל ז"ל חלק ב פרק יג
"ופירוש הכתוב כך הוא **גול על י" דרכך**, והוא כאמרם ז"ל יגולו רחמין על מדותיך, כי הוא מכין להמשיך האור מהמקור דרך ישרה אל הקו האמצעי ובהמשכה ההיא יספיקו צרכיו, והוא אמרו דרכך כי הכין דרך להם בכוונתו ובזולת הכוונה ההיא אי אפשר להשלים מבוקשו כלל, ולפי שהם דברים יקרים ונעלמים עד מאד ואינם מוחשים אמר ובטח עליו כי צריך לזה בטחון גדול, וסופו לבא לידי מעשה והוא אמרו והוא יעשה:

²⁹⁰ ספר מגיד מישורים להרב החסיד רבי יוסף קארו ז"ל בעל ה"שולחן ערוך" פרשת צו
אור ליום שבת ח' לניסן, ה' עמך וכו' מתגלה המלאך הדובר מתוך גרונו של הרב ודורש בשלומו מהשמים ומגלה לו סוד בפסוק **"גול על ה' דרכך וכו' כלומר דרכך היינו כנסת ישראל מלכות**, מלכות נקראת דרך ע"ש דרך גבר (תפארת) בעלמה

והתחולל לו²⁹¹ ע"י יחוד קוב"ה הרמח באות ו של והתחולל ושכינתיה הרמוזה במילה התחולל כמו ותתחולל המלכה מאד (אסתר ד 4) אל תתחר במצליח דרכו הרשע שהשעה משחקת לו או באיש עשה מזמות: (ח) הרף התרחק מאף דין קשה ועזב והתרחק חמה²⁹² דין קשה אל תתחר אך להרע: (ט) כי מרעים הרשעים יכרתון וקוי יהוה המה ס"ת יהה משמות עב יירשו ארץ: מלכות (י) ועוד מעט ר"ת אום משמות עב ואין בן רשע והתבוננת על מקומו ואיננו: (יא) וענוים יירשו ארץ והתענגו על רב שלום: (ב) זמם רשע האחוז בכוחות החיצוניים לצדיק יסוד וחרק עליו שניו: (יג) אדני מלכות ישחק²⁹³ במידת הגבורה לו בעוה"ז כדי שיחזור בתשובה כי

(מלכות) וקאמר גול יתיה לה' ובטח עליו והוא יעשה והוציא כאור צדקך וכו', הא איכא למידק מאי צדקך? ומאי משפטין? ותו מאי כאור? ומאי כזהרים? ותו מאי גבי "צדקך" נקט "אור" וגבי "משפטין" נקט "זהרים": אבל רזא דמילתא דצדק דהיינו כנסת ישראל מלכות דמיא לאור, ומשפט דהיינו תפארת הוי זהרים, כלומר דכולהו ספירין קרי זהרים כל הספירות נקראות זהרים וקאמר דכד מתייחד ת"ת עם כנסת ישראל ובא לאמר שכאשר התפארת מתייחד עם המלכות כולהו ספירין מתייחדין כחדא הרי שכל הספירות מתייחדות כאחד. באור: לתפארת יש כוח להתייחד עם המלכות ע"י שפע מאבא ואימא ע"י הכתר המאיר עליהם.

²⁹¹ מדרש רבה דברים פרשה א פסקה יז זה שאומר הפסוק (תהלים לז) דום לה' והתחולל לו וגו' מהו והתחולל לו צפה להקב"ה כענין שנאמר (שם מב) מה תשתוחחי נפשי וגו' ד"א והתחולל לו א"ר תחליפא דקסרין מהעיר קצרין שבגולן מהו "והתחולל לו" אם באו עליך יסורין קבל אותן בחילה (שם לז) ביראה. "אל תתחר במצליח דרכו" זה עשו שכתב בו (ירמיה יב) "מדוע דרך רשעים צלחה" "באיש עושה מזמות" זה עשו שדן את בני אדם בערמה.

²⁹² ספר לקוטי תורה - לרבינו האריז"ל כפי שלוקטו ע"י רבינו המהרש"ו ז"ל ספר מלכים א "ותצא מרכבה ממצרים מרכבת ס"מ היא המרכבה שגברה אז כשזקף גביראל קנה בים והם ד' משחיתים עון משחית אף חימה ד' מראות נגעים שאת אשת ובהרת ב' גבירות וספחת ב' שפחות כנזכר בשער הקליפו, והבן".

²⁹³ זוהר חלק ג דף נד עמוד א רבי יהודה פתח ואמר, (שם ב ד) יושב בשמים ישחק יהו"ה ילעג למו, יושב בשמים ישחק, דא יצחק, גבורה דאתי מסטרא דחמרא, נהיר בקדמיתא וחיך, בתחילה מאיר ומחיך לרשע כדי שיחזור בתשובה ולבתר לאחר שלא שב זעים ותרין, ולבסוף כועס ומגרש, הדא הוא דכתיב יושב בשמים, הגבורה "יושבת" בשמים שהם התפארת, ולא כתיב יושב שמים, שהוא התפארת עצמו, ישחק, נהיר וחיך, ועל דא דינא נהיר וחיך להו לרשיעיא, בתחילה, ולבתר מה כתיב, "אז ידבר אלימו באפו ובחרונו יבהלמו", וכך ארחי דחייביא, קודשא בריך הוא נהיר להו בהאי עלמא, הקב"ה מסביר להם פנים ונהיר לון אנפין, כחמרא דנהיר בקדמיתא, כיון שהוא מתוק בתחילה ולבתר לאחר שהרשע לא שב זעים וקטיל. כועס והורג וקודשא בריך הוא משיך מאריך אפו לון לחייביא, לרשעים אי יהדרון לקבליה יאות, אם יחזרו אליו מוטב ואי לא שצי לון מההוא עלמא דאתי, ולא מכלה אותם מהעולם הבא ולית לון ביה חולקא, ואין להם בו חלק וישתצון מכלא. ואובדים מכל. אתון לאתדכאה, באו להטהר מסייעין לון, מסייעים להם וקודשא בריך הוא מדכי לון, מטהר אותם וקריב לון לגביה, ומקרב אותם אליו וקארי עליהו שלום, וקורא עליהם שלום הדא הוא דכתיב (ישעיה נז יט) שלום שלום לרחוק ולקרוב וגו': (על פי פירוש המתוק מדבש דף ר)

ראה כי יבא יומו לעתיד לבא אם לא יחזור (יד) **חרב פתחו רשעים**²⁹⁴ ודרכו קשתם לילי להפיל עני יסוד ואביון יסוד לטבוח ישרי דרך מלכות: (טו) חרבם תבוא בלבם וקשתותם תשברנה: (טז) **טוב יסוד מעט לצדיק**²⁹⁵ יסוד הצדיק מסתפק במועט מהמון רשעים רבים ס"ת נמם משמות עב: (יז) כי זרועות רשעים תשברנה וסומך צדיקים יסוד יהוה תפאר: (יח) **יודע דעת יהוה תפאר** ר"ת י"י משמות ע"ב ימי ר"ת י"י משמות ע"ב תמימם יסוד ונחלתם לעולם מלכות תהיה הם יזכו לרשת את הארץ העליונה: (יט) לא יבשו בעת רעה ובימי רעבון ישבעו: (כ) **כי רשעים יאבדו ואיבי יהוה כיקר כרים** כלו בעשן כלו: (כא) **לוה רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן**: (כב) כי מברכיו יירשו ארץ ומקלליו יכרתו (כג) **מיהוה מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ**: (כד) כי יפל לא יוטל כי יהוה סומך ידו: (ה) **נער הייתי גם זקנתי**²⁹⁶ ולא ראיתי צדיק יסוד נעזב **מהמלכות** ס"ת יבק וזרעו ושפעו שקיבל מהבינה

²⁹⁴ ספר שיח יצחק חלק ב - דרוש לשבת פרשת בשלח

ודבר זה מבואר ג"כ בדברי רז"ל, שם בראשית רבה פרשה מ"ב, ע"פ "ויהי בימי אמרפל, ר"י דסכנין פתח, **חרב פתחו רשעים** וכו', חרבם תבא בלבם וכו', חרב פתחו זה אמרפל וחביריו, להפיל עני ואביון זה לוט, לטבוח ישרי דרך זה אברהם, חרבם תבא בלבם ויחקלו עליהם לילה", ע"ש. והוא מבואר כמ"ש, שכל כוונתו של אמרפל וחביריו, והם שריהם למעלה, ליקח לוט בשביה, כדי שלא להוציא נשמת משיח בן דוד שהיה שקוע בלוט, ומשיח נקרא עני ואביון, כמ"ש "עני ורוכב על חמור", והיה כוונתם בזה שלא יהיה תקנה לישראל זרע אברהם, שנקראים ישרי דרך, שהולכים בדרכי התורה והמצוות, אבל הוא יתברך הכניע כוחם ע"י אברהם ואנשיו, וזהו ענין הלילה שנחלק, שממשלת הסט"א והגלות של ישראל נמשל ללילה, וכמו שהראה השי"ת לאברהם בברית בין הבתרים "והנה אימה חשיכה" וכו', שהראה לו הד' מלכויות שמושלים על ישראל, כמ"ש "והנה אימה, זו בבל", וכתוב "ויהי השמש לבא", אבל נחלק כח ממשלת הסט"א לשנים, הא' בימי אברהם במלחמת הד' מלכים, שהם שרי הד' מלכויות למעלה, שרצו להתגבר על העולם, ובזה נעשה הכנה במה שאברהם הכניעם, שיהיה תקומה לישראל בעת גלותם, שנמשל לחצי השני של הלילה, שיתגברו על ישראל, וע"י אברהם ניטל מהם כוחם, שלא יהיה להם שליטה גמורה על ישראל, כמ"ש:

²⁹⁵ פירוש המצוות לרמח"ל ז"ל

(האות) א' ודאי לזה עומדת, בסוד הסודות אלף בית. א' עומדת סודה אי"ק בכ"ר, בה עולה מא' לעשרה, ומעשרה למאה, ממאה לאלף, וכן עד שאין חשבון. כאן סוד השינים, שעומדים לטחון הדברים כראוי, אלף - קיא הוא ודאי, אבל איק היא, בזמן שבו אדם עומד על שלחנו, כמו שמברר אותו המאכל, אור זה מתברר ממנו. ואם עוסק בתורה, תיקון זה מתקן למטה, והאור מאיר והחשך מזדכך. והאור שמאיר תוך המאכל, מאיר בגו לגו בנשמתו, ואז עולים הדברים כן, מא' לי', מי' לק', אם לא - חוזר קיא צואה. כאן סוד גדול, פלאים חוזר פלא. אל תאמר לעליה, לא כן אלא לירידה, "ותרד פלאים" דייקא, וזה איק שחוזר קיא, הה"ד, "צדיק אוכל לשובע נפשו", הה"ד, "טוב מעט לצדיק", שהרי אותו המעט חוזר הרבה. אבל, "ובטן רשעים תחסר", שהרי הכל בגרעון עומד ואור נגנז, ובטן רשעים תחסר ודאי, "קיא צואה בלי מקום":

²⁹⁶ זוהר חלק א דף קסב עמוד א

רבי ייסא תו עוד שאיל ואמר, כתיב (תהלים לז כה) **נער הייתי גם זקנתי וגו'**, האי קרא אוקמוה דשרו דעלמא אמרו, הוא מלאך מטט' שיש בו ב' בחינות: נער וזקן, כשהוא מחדש בשפע נקרא נער, ובחסרונו נקרא זקן, וכל זה החסרון הוא מציידו שהוא שליח מהיסוד, אבל ביסוד עצמו עם המלכות אין חסרון, איהו אמרו בחכמתא יתיר ממה דחשבין בני נשא, א"ל ברי יאות הוא, דהא ביחודא

מבקש לחם מלכות: (כו) כל יסוד היום תפארת חונן נותן שפע דרך היסוד הנקרא נח והוא חונן ומלווה וזרעו ושפע התפארת מגיע לברכה למלכות ר"ת וול משמות עב: (כז) סור מרע התרחק מהרשע ועשה טוב והתדבק ביסוד והייה צדיק ושכן ותזכה לארץ העליונה הנקראת עולם לעולם מלכות: (ח) כי מלכות יהוה תפארת ס"ת מיה משמות עב אהב משפט תפארת משפט עמודא דאמצעייתא היינו מידת הרחמים שהיא ממוצעת בין חסד וגבורה ולא יעזב את חסידיו חסד לעולם מלכות נשמרו מלכות השמירה במלכות וזרע רשעים קלי' נכרת: (כט) צדיקים יסוד יירשו ארץ מלכות וישכנו לעד יסוד שהוא על המלכות עליה: (ל) פי צדיק מלכות דיסוד יהגה תשפיע ותמשיך אור החיה שב חכמה ולשונו יסוד דיסוד ר"ת יחו משמות עב תדבר ימשיך ויפיע למלכות את שפע התפארת הנקרא משפט: (לא) תורת אלהיו בלבו לא תמעד אשריו: (לב) צופה רשע קלי' לצדיק²⁹⁷ יסוד ומבקש להמיתו למנוע ממנו שפע (לג) יהוה תפארת לא יעזבונו בידו ולא

קדישא אתמר, נער הייתי גם זקנתי, והכי הוא, ולא ראיתי צדיק שהוא היסוד נעזב, מהמלכות דא הוא שבחא דיחודא, פסוק זה בא ללמד על חשיבות היחוד שלא נפרדים זה מזה דלא אשתכח יום שהוא היסוד בלא לילה, שהיא המלכות דהא לילה המלכות ביה ביסוד אשתכח תדירא, נמצאת תמיד וצדיק שהוא היסוד אחיד לעילא לקבל שפע התפארת ואחיד לתתא, במלכות להמשיך לה את השפע וזרעו מבקש לחם, מאי הוא, אלא בשעתא דזריק ואתנגיד זרעא, זרע קדש הוא השפע העליון לא תבע לנוקבא, דהא בהדיא שריא, דלא אתפרשא מניה לעלמין, וזמינא היא לגביה, דהא זרעא לא נגיד אלא בשעתא דנוקבא זמינא אין היסוד צריך לתבוע את המלכות שהרי אינה פורשת ממנו ומזומנת לו שהרי אין השפע מזומן רק כאשר הנקבה, המלכות, מזומנת ליסוד: (על פי המתו"מ דף שפז).

כתב הר"ש טולדאנו שליט"א בספר מבוא לחכמת הקבלה חלק ב שער ו פרק ו "והנה נשלם היסוד כאן רק על ידי תוספת אור מהבינה וכדרך יסוד ז"א דאצילות שלא נבנה רק על ידי תוספת אור הבינה הבא אליו בסוד מוחין. לכן היסוד נקרא מוסף כי כל בחינתו תוספת. (ולכן כל אותם שהם מרכבה למדת יסוד נקראים בשם נער כגון יוסף דכתיב ביה והוא נער, וכגון מטט' דכתיב ביה נער הייתי וכו', כי היסוד כשהוא בלי זווג הרי הוא כאבר מת ורק בעת הזווג מתחדש ונולד על ידי התפשטות אור המוחין, אור הבינה תוך גוף ז"א וכו'):

אמר המלקט הבט וראה כי נער גימ' מטט' עם אותיות.

²⁹⁷ ספר מסילת ישרים לרב החסיד הרמח"ל ז"ל פרק ב - בביאור מדת הזהירות הוא מה שהנביא צווח ואומר (חגי א): שימו לבבכם על דרכיכם. ושלמה אמר בחכמתו (משלי ו): אל תתן שנה לעיניך ותנומה לעפעפיק, הנצל כצבי מיד וגו'. וחכמינו ז"ל אמרו (מועד קטן ה): כל השם ארחותיו בעולם הזה, זוכה ורואה בישועתו של הקדוש ברוך הוא. ופשוט הוא שאפילו אם יפקח האדם על עצמו, אין בכחו לינצל אלולי הקדוש ברוך הוא עוזרו, כי היצר הרע תקיף מאד, וכמאמר הכתוב (תהלים לז): צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, ה' לא יעזבונו וגו'. אך אם האדם מפקח על עצמו, אז הקדוש ברוך הוא עוזרו וניצול מן היצר הרע, אבל אם אינו מפקח הוא על עצמו, ודאי שהקדוש ברוך הוא לא יפקח עליו. כי אם הוא אינו חס, מי יחוס עליו. והוא כענין מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות לג): כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו. והוא מה שאמרו (אבות ג): אם אין אני לי מי לי:

ספר מגיד מישרים למורינו הרב יוסף קארו בעל השו"ע - פרשת כי תצא והא קרא דכי תצא למלחמה וגומ' כי רמיז לכ"י מלכות דהיא מגיחא קרבא עם יצה"ר דילך דאלמלא סיועא דילה לא הוה יכולית בני נשא כנגד יצה"ר וכמ"ש ז"ל "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו לא היה

יכול לו דכתיב צופה רשע לצדיק וגו' ה' לא יעזבנו בידו' וא"ת א"כ לית ליה אגרא דהא אי לאו סיועא דקב"ה הוה יצה"ר נצח ליה? ואם תשאל אם כך אין לצדיק שכר שהרי הקב"ה עזרו במלחמת היצר להכי אמר ולא ירשיענו בהשפטו לכך אמר ולא ירשיענו בהשפטו אלא דקב"ה חשיב ליה לבר נש כאילו הוא בלחודי עביד בלא סיוע דכ"י אלא הקב"ה מחשיב לו לאדם כאילו הוא לבדו הצליח במלחמת היצר בלא סיוע מכנסת ישראל והשתא קאמר "כי" תצא דהיינו כ"י **שהיא המלכות** למלחמה על אויביך ותפארת יסייע לה והיינו ונתנו ה' דהיינו תפארת. אלהיך בינה או פחד. **גבורה**.

כתב רבינו המהרש"ו ז"ל בשער הגלגולים - הקדמה כא וכן עד"ז כפי גדולת הנפש של האדם, כך היא גדולת תוקף יצרו וכמ"ש ז"ל כל הגדול מחבירו, יצרו גדול הימנו. והענין כך הוא במה שידעת כי גם את זה לעומת זה עשה האלהים וכמו שיש אב"ע, ושבעה היכלות בכל עולם מהם, מבחי' הקדושה. כן ישנם בבחינת הקליפות. וז"ס צופה רשע לצדיק, כי רוצה להדמות אל הקדושה, כקוף בפני אדם. ובזה תבין תוקף חומר חטאו של אדה"ר שגרם קלקול ופגם בכל העולמות, עד סוף כל הדורות. והסבה היא, עמ"ש כי כפי תוקף גדולת נשמתו, כך תוקף הפגם שפגם. וכן עד"ז בצדיקים וחסידיים גמורים כגון ריב"ז, כי חטא קל אצלו, והוא חמור מכמה חטאות של אחרים. ונמצא כפי זה, כי מי שיש לו נפש מן עשיה, אינו פוגם רק בעשיה בלבד, כי עד שם השגת ידו ולא יותר. ועד"ז גם כן כאשר ישוב בתשובה, הוא מתקן בעשיה, שהוא המקום אשר פגם:

ספר תקט"ו תפילות לרבינו הרמח"ל ז"ל - תפילה תלא
נשמותיהם של ישראל אינם מתישבות בגופיהם אלא ע"י אור החיים הנמשך להם מצד חסדו ויחודו יתברך

אל אחד יחיד ומיוחד שמך הקדוש יוד הי ויו הי בו נאמר "עולם חסד יבנה" שהוא ר"ת ח"י, שהרי בחסד אתה מחיה כל החיים שאתה מכלכל חיים בחסד, וכן נא' ואתה מחיה את כלם, והרי נשמותינו אינם מיושבות בגופינו עד שתוריד לנו אור החיים מלפניך, שנא' בו כי טוב חסדך מחיים, וכן אנחנו מוסרים נר"ן לפניך ואומרים שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, שתתן לנו חיים אלה שנא' כן אברכך בחיי בשמך אשא כפי, שהרי בשעה שאין הנשמה מתישבת בגוף, ודאי הגוף ההוא חשוב כמת, וזהו מי שיסורין שולטים בגופו, שהם לילית וכל כת שלה, שאינם שולטים אלא במקום שהנשמה נסתלקה, שאינה מתישבת שם, והרי זה מה שממתין ס"מ הרשע, שנא' בו צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, אבל אתה א"ו ביחודך תתן לנו חיים, מיד יאמר בנו ה' לא יעזבנו בידו, שהרי אנו בוטחים ביחודך באמת, ונא' והבוטח בה' חסד יסובבנו, חסד תתן לנו למען שמך, ותחיינו לפניך, א"ו ואין זולתך, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

ספר תקט"ו תפילות לרבינו הרמח"ל - תפילה ואתחנן
אנכי ודאי זו שכינה שבה פתח קב"ה על הר סיני אנכי ה' אלהיך, שישראל הם חלקה של השכינה ולהם ניתנה התורה, וזה ישראל מונין ללבנה, אבל א"ה שאינם חלק שלה תורה אינה להם, אלא מגיד דבריו ליעקב זו שכינה, דבר ה' ודאי, וד' אמהות מצד ד' אותיות אדני, בהם מגיד דבריו ליעקב, בהם תתן אמת ליעקב, ישראל שנחתמים בחותמה שנא' בהם כלה זרע אמת, לפיכך חוקיו ומשפטיו לישראל, ת"ת וצדיק שאינם משפיעים אלא בשכינה, וא"ה שאינם מצדה לא עשה כן לכל גוי ומשפטים כל ידעום הללויה, וא"ת שנטלו בגזילה איזה דבר מן הקדושה, לא נטלו אלא מצד יסוד יוסף שנא' בו וישליכו אותו הבורה לפי שהוא שכן קרוב שעומד עם השכינה בגלות, אבל ת"ת אח רחוק, רחוק מרשעים ה', תתן אמת ליעקב שאין השקר שולט בו כלל, ולפיכך בשעה שיעורר יעקב לגבי יוסף אמת מארץ תצמח,

ירשיענו בהשפטו: (לד) קוה ר"ת יבק אל יהוה תפארת ושמר דרכו מלכות וירוממך ויזכה אותך לרשת ארץ מלכות ויזכה אותך לראות במפלת הרשעים בהכרת רשעים תראה: (לה) ראייתי רשע עריץ ומתערה כאזרח רענן: (לו) ויעבר והנה איננו ואבקשהו ולא נמצא: (לז) שמר²⁹⁸ מלכות תם תפארת וראה והמשך שפע החכמה לתפארת הנקרא ישר כי מלכות

באותו הזמן ה' לא יעזבנו בידו ולא ירשיענו בהשפטו שלא ימות מב"י, כמ"ש צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, אלא ה' לא יעזבנו בידו מצד יעקב, שכן בו ניצול יוסף במצרים, וכן אמרו נזדמנה לו דיוקנו של אביו, מיד צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו.

²⁹⁸ ספר אדיר במדרס ח"א - בריך ברי לעתיק יומין
והנה אחר כך ישתלם התיקון, והוא סוד, "שמר תם וראה ישר" וכו' (שם שם לז). כי דוד היה מכתו תמה, שנולד מהול (סוטה ה ב). ואדה"ר גם כן נולד מהול (אבות דר' נתן ב, ה), בסוד, האלהים עשה את האדם ישר (קהלת ז, כט), שלא היה שם הערלה סוד חויא בישא, אלא שבחטאו נמשכה ערלתו. אך דוד היה תיקון לאדה"ר להחזירו בסוד היושר, ועל כן נולד מהול. אלא שהוא צריך עדיין שמירה, כי לא נשלם התיקון עד מלך המשיח. ולכן אמר, שמר תם, שהוא דוד. וראה ישר, שהוא אדה"ר הנתקן בכחו בתיקון זה. וזהו סוד הא' והד' של אדם. אך סוף הכל במלך המשיח שהוא סוף האד"ם, בסוד הם' שלו, ואז יהיה התיקון של שלום, בסוד, והיה זה שלום (מיכה ה, ד), ולכן, כי אחרית לאיש שלום (תהלים לז, לז). וזהו תיקון שלם של אד"ם - א'דם ד'וד מ'שיח. ואז, ופושעים נשמדו יחדיו (תהלים לז, לח). כי כבר אמרנו שהטמא נבלע בזוהמתו של הצואה רותחת, אך זה אינו די אלא שבליעת של משיח יהיה בסוד, בלע המות לנצח (ישעיה כה, ח), בסוד העברת צורת הס"מ, ואז יהיו נשמדים יחדיו הטמא והשורש שלו, וזהו, נשמדו יחדיו אחרית רשעים נכרתה (תהלים לז, לח):

ספר מגלה עמוקות - אופן קעב
ידוע ומפורסמת שיש שלשה מיני תפילין, של רש"י, ושל ר"ת, ושומושא רבא, התפילין של רש"י הם בסוד אימא, והתפילין של ר"ת הם בסוד אבא, ותפילין של שמושא רבא הם בסוד אריך. ושלשתן נרמזו בפסוק א' "שמור תם וראה ישר כי אחרית לאיש שלום" (תילים לז [תהלים לז לז]), שמור תם, הם תפילין של רבינו תם, שהם בסוד אבא. וראה ישר, הם תפילין של רש"י, שהם בסוד אמא. ולכן אמר ואראה, כי שם יש איזה השגה, כי בינה נקראת מי דקיימא לשאלה כדאיתא בזוהר (ראשית עמוד יח [זוהר ח"א ד' ע"א]). כי אחרית לאיש שלום, הם תפילין של שמושא רבא (שנקרא רב שר שלום), שהם בסוד אריך שנקרא איש, בסוד ואיש כי ימרט ראשו (ויקרא יג [מ]), שהוא אריך, כי מר"ט ר"ת "מה רב טובך (תהלים לא כ) שהוא באריך, ונקרא שלום בסוד שלום רב לאוהבי (תילים קיט [תהלים קיט קסה]), ר"ל במ' גדולה מ' סתומה שעולה של"ם כמנין תתקל"ו, שהם סוד י"ג פעמים ע"ב, כי שם הם י"ג מכילין דרחמי שהם חסדים גמורים הנקראים חסד עליון. וז"ש במדרש בראשית (פרשה צב [ב"ר פצ"ב ט']) כשאמר יוסף האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום (בראשית מד יז), יצאה בת קול שלום רב לאוהבי תורתך, כי שלום רב שהוא תתקל"ו, הוא סוד גבי"ע, ר"ל י"ג פעמים ע"ב. וז"ש משה ואתחנן אל ה' בעת ההיא, שאמרת (שמות לג כג) וראית את אחורי שהם סוד תפילין של יד, ופני לא יראו שהם סוד של תפילין של ראש. וזה שפתח באדני, כי התפילין של יד הם בסוד אדני, כי התפילין הם בסוד יב"ק כדאיתא בראשית חכמה כי ד' פרשיות של תפילין של יד, הם ד' אותיות אדני שהם נרתק לארבע אותיות הוי"ה, (כי אדני הוא היכל שם הויה, בסוד וה' בהיכל קדשו [חבקוק ב כ]), וארבעה פרשיות של תפילין של ראש, הם ארבעה אותיות הוי"ה, שהם נרתק לד' אותיות אהיה, (לכן יש בתפילין כ"א אזכרות כמנין אהיה), שאלו הג' שמות הם בגימטריא יב"ק. וז"ש הקב"ה מניח תפילין (ברכות ו' [ע"א]), ר"ל כי התפילין הם סוד

אחרית מלכות לאיש תפארת שלום יסוד: (לח) ופשעים נשמדו יחדו אחרית מלכות דקלי' רשעים נכרתה: (לט) ותשועת מלכות צדיקים²⁹⁹ יסוד מיהוה מהתפארת מעוזם מלכות בעת צרה בשענה שקמים עליהם הקלי' (מ) ויעזרם מעט יהוה תפארת ויפלטם ולפעמים עוזר לגמרי ויפלטם מרשעים ויושיעם כי חסו בו כאשר שבים בתשובה שלימה:

הקב"ה שהוא בגימטריא יב"ק, שהוא בגימטריא אלו השלשה שמות אה"ה הוי"ה אדנ"י כדאיתא בזוהר (משפטים [ח"ב] עמוד ר"ו [זוהר ח"ב קט"ז ע"א], פינחס [ח"ג] עמוד שצ"ז [זוהר ח"ג רי"ז ע"א]). וז"ש אתה החלות להראות את גדלך, הם התפילין שהם בסוד אבא שהוא קו החסד, ואת ידך החזקה הם התפילין של אמא שהוא קו הדין, לכן אעברה אותיות ארבעה, ר"ל אראה את הארץ ושם אזכה לארבע פרשיות דתפילין של ראש, וזה מוכרח להיות דווקא בארץ ישראל, כי התפילין דמרי עלמא כתיב בהו (דברי הימים א' יז כא) מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ (ברכות שם ו' ע"א). ואז השיב לו הקב"ה רב לך, ר"ל לא מבעיא שתזכה לתפילין של אבא ואמא, אלא אפילו לרב גם כן תזכה שהם התפילין של שמושא רבא, שהם בסוד שלום רב, שהם בסוד אריך, וז"ש עלה ראש הפסגה, שהוא סוד אריך כאמור, כי אריך נקרא ראש הלבן. וז"ש אחר כך ונשב בגי', שהם י"ג מכילין דרחמים כדאיתא בזוהר: הגה"ה:

הגה. אמר הצעיר שלמה ז"ש ואתחנן אל ה' שהוא הוי"ה, בעת ההיא בהיפוך אתון אה"ה. ופתח אחר כך באדנ"י שהם ג' שמות של תפילין שעולין יב"ק. ואמר אחר כך הויה בנקודת אלקים, שעולה גם כן יב"ק, שהוא סוד תפילין של אבא ואמא, שהם קו החסד וקו הדין:

²⁹⁹ ספר מגיד מישרים - למדן יוסף קארו בעל השו"ע פרשת בשלח
אור ליום שבת כ"ב לשבט ה' עמך כך אומר המלאך המדבר מגורנו של הרב יוסף קארו וכו' וכל אשר אתה עושה ה' מצליח ויצליח רק כי תדבק בי ובתורתי וביראתי תמיד לא תפסיק אפילו רגע אחד ולא כאשר עשית בזה השבוע וגם בזה הלילה אכלת ושתית ודברת הרבה והנך רואה שלא יכולת ללמוד אפי' חצי סדר, ועם כל זה איני מדקדק עמך בזה בהיות שזו שבת ראשונה שחזרת לביתך, אבל מכאן ואילך הזהר מלהפריד מחשבותיך אפי' רגע מתורתי ויראתי כאשר הוריתיך ולא תשמע לקול היצר הרע ונחש וסמאל המפתים אותך, והנה אתה מתפלל לפני הקדוש ברוך הוא שיורך בדרכי תשובתו הנוראים, והנה הנם הדרכים שהוריתיך השבת שעברה לכן הזהר בהם ואל ילוזו מעיניך ואל תפרידם ממך אפילו רגע אחד, ואם תלך בהם אפתח לך שערי אורה שערי תשועה כדכתיב ותשועת צדיקים וכו' כלומר תשועה היינו כנסת ישראל **מלכות** דיתבא בין שני צדיקים ינקא מצדיק עילאה יסוד ומניקא ומשפיעה לצדיק תתאה דבהאי עלמא, לצדיק התחתון בעוה"ז וקאמר אע"ג דינקא מצדיק, **מה יסוד** שפעא מה' דהיינו תפארת אתי לה ואיהו תפארת "מעוזם" דצדיק וכנסת ישראל. "בעת צרה" כד מתתקפין אינך סיטרינ לאטלא זוהמא בכנסת ישראל, כאשר זוממים מחנות הצד האחר להטיל טינופת במלכות שכינת עוזינו "ויעזרם ה' ויפלטם", כלומר דלזימנין לא עביד להו תפארת אלא סיוע בעלמא, ולזימנין משזיב יתהון לגמרי, והכי קאמר זימנין ויעזרם ה' וזימנין ויפלטם. והדר פריש תדע אימתי מפלט להו לגמרי ומושיע להו אע"ג דרשעים סגיאינ מתקוממין עלייהו כי חסו בו. כלומר כד תייבין בתיובתא שלימתא קמיה דאינון חסין בסתר כנפיו, כאשר עם ישראל חוזרים בתשובה גמורה הרי שאז הוא מצילם לגמרי "ויפלטם" אבל כד לא תייבין בתיובתא שלימתא אז עוזר להו סיוע בעלמא, אבל לא משזב להו לגמרי: אבל כאשר אינם שבים בתשובה גמורה הוא רק עוזר "ויעזרם".

פרק לז

א מִזְמוֹר לְדָוִד לְהַזְכִּיר: ב יְהוָה אֱלֹ-
הֵינוּ בְּקֶצֶף תּוֹכִיזֵנִי וּבַזֹּמֶת תִּמְסֶרֶנִּי: ג כִּי-
זָצִיק נְזֻזְתּוּ בִּי וַתִּנְזֹזַת עָלַי יְדָךְ: ד אֵין-
מִתָּם בְּבִשְׂרִי מִפְּנֵי וַעֲמָךְ אֵין-שָׁלוֹם
בַּעֲצָמַי מִפְּנֵי זֹטְאֲתִי: ה כִּי עֲזַנְתִּי עָבְרוּ
רָאשֵׁי כְּמֶשֶׁא כָּבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנִּי: ו
הִבֵּאִישׁוּ נִמְקוּ זֹבֹרְתִי מִפְּנֵי אֹלְתִי: ז
נִעְוִיתִי שִׁזְזֹתִי עַד-מָאֵד כָּל-הַיּוֹם קִדָּר
הִלַּכְתִּי: ח כִּי-כִסְלִי מָלְאוּ נִקְלָה וְאֵין
מִתָּם בְּבִשְׂרִי: ט נְפֹגְזֹתִי וְנִדְכִיתִי עַד-
מָאֵד שָׂאֲגֶתִי מִנִּהְבֹּת לִבִּי: י אֲדָנִי נִגְדָךְ
כָּל-תַּאֲוֹתִי וְאַנְזֹזֹתִי מִמָּךְ לֹא-נִסְתָּרָה: יא
לִבִּי סִזְזָרְזָר עֲזָבֵנִי כֹזִי וְאוֹר-עֵינַי גָּם-הֵם
אֵין אֲתִי: יב אֲהַבִּי וִירְעִי מִנֶּגֶד נִגְעִי יַעֲמִדוּ
וְקָרוֹבִי מִרְזֹק עָמְדוּ: יג וַיִּנְקְשׁוּ מִבִּקְשֵׁי
נַפְשִׁי וְדָרְשֵׁי רָעָתִי דִּבְרוּ הַוֹת וּמַרְמוֹת
כָּל-הַיּוֹם יְהִגּוּ: יד וְאֲנִי כֹזֵרֶשׁ לֹא אֲשִׁמָּע
וּכְאֵלֶם לֹא יִפְתְּזוּ-פִּי: טו וְאֲהִי כְּאִישׁ

אֲשֶׁר לֹא-שָׁמַע וְאִין בְּפִיו תּוֹכָזוֹת: טו
כִּי-כֹה יְהוָה הוֹזִילָתִי אֶתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי
אֱלֹהִי: יו כִּי-אֶמְרָתִי פֶן-יִשְׁמָזוּ-לִי בְמוֹט
רַגְלִי עָלַי הִגְדִּילוּ: יז כִּי-אֲנִי לְצַלַּע נָכוֹן
וּמִכְאוּבֵי נִגְדִי תִבְמִיד: יט כִּי-עֲוֹנִי אֶגִּיד
אֲדַאֵג מִזֹּטֹאֲתִי: כ וְאֵיבֵי זֵלִים עָצְמוּ וְרַבּוּ
שִׁנְאִי שָׁקָר: כא וּמִשְׁלָמִי רָעָה תַזוֹת
טוֹבָה יִשְׁטַנּוּנִי תַזוֹת רָדְפִי-טוֹב: כב אֶל-
תַּעֲזִיבֵנִי יְהוָה אֱלֹהִי אֶל-תִּרְזֹק מִמֶּנִּי: כג
זוֹנֶשֶׁה לְעִזָּרְתִּי אֲדֹנָי תַּשׁוּעָתִי:

פרק לו

תפילת דהע"ה להיותו דבק בו יתברך תמיד.

(א) מזמור חסד שופע ל לדוד מלכות דרך ה להזכיר³⁰⁰ יסוד: (ב) יהוה תפארת אל בקצפך מידת הדין הקשה תוכיחני ובחמתך מידת הדין הקשה תיסרני³⁰¹: (ג) כי חציך נחתו בי ותנחת עלי ידך: (ד) אין מתם בבשרי מפני זעמך אין שלום בעצמי מפני חטאתי ס"ת יי משמות עב: (ה) כי ס"ת יי משמות עב עונתי ס"ת יי משמות עב עברו ראשי כמשא כבד יכבדו ממני: (ו) הבאישו נמקו חבורתי מפני אולתי ס"ת יי משמות עב: (ז) נעויתי ס"ת יי משמות עב שחתי ס"ת יי משמות עב עד מאד כל היום קדר הלכתי: (ח) כי ס"ת רי משמות עב כסלי ס"ת יי משמות עב מלאו נקלה ואין מתם בבשרי ר"ת ומב משמות עב: (ט) נפוגותי ונדכיתי ס"ת יי משמות עב עד מאד שאגתי מנהמת לבי: (י) אדני³⁰² מלכות נגדך כל יסוד תאותי מלכות

³⁰⁰ ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית
ודע כי המידה הזאת ספירת היסוד נקראת זכרון, ובמקום הזה נזכרים כל בני העולם לכל מעשיהם, לטוב ולמוטב. וכפי הזכרון הבא מן המקום הזה כך הדין נגמר על כל בני העולם. ולפיכך נקרא יום ראש השנה זכרון, והסוד: ראש השנה הוא סוד אדני, ויום הזכרון הוא סוד "אל ח"י" ספירת היסוד לפי שאנו עומדים בראש השנה לדין וכל מעשינו באים לחשבון ולזכרון לפני אדני, וזהו סוד שאנו אומרים: זכרנו לחיים, אל מלך חפץ בחיים כתבנו בספר החיים וכו' אל חי ומגן. והמידה הזאת זוכרת כל הנשכחות, לפיכך אנו חותמים בראש השנה 'זוכר הברית', לפי שהוא סוד הזכרון וסוד הברית אנו חותמים בשני אלו העניינים, 'זוכר הברית'. ספירת היסוד ולפי היות דוד עליו השלום רוצה להתחבר ולהידבק במידה הזאת, היה אומר: "מזמור לדוד להזכיר" (תהלים לח, א) וזהו סוד אזכרתה של מנחה וסוד מנחת זכרון מזכרת עוון, שהחטא של אשה סוטה במקום זה תלוי להיפרע, 'כי מנחת קנאות היא' (במדבר ה, יח) ובמקום זה היא הקנאה, וסימן: קנאת י"י צבאות (ישעיהו ט, ו). ופקדונות הרי הן כזכרונות, אלא שהפקדונות על ידי אדני והזכרונות על ידי אל ח"י. ולפי ששתי אלה המידות, שהם אל ח"י ואדני, בהתאחדם זו בזו אזי כל העולם כולו בשלמות, נתן י"י יתברך לישראל יום השבת כנגד שתי מידות הללו: זכור ליום, כנגד אל ח"י, ושמור ללילה, כנגד אדני. ולפיכך נאמר בעשרת הדיברות זכור ושמור. ודע והאמן קבלה אמיתית, כי מעיין כל הברכות הבאות למידת אדני לברך את ישראל הוא המקום הזה הנקרא זכרון, והסוד: בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך (שמות כ, כד), וכתוב: "זכר צדי"ק יסוד לברכה" (משלי י, ז). והסוד הגנוז: י"י זכרנו יברך (תהלים קטו, יב):

³⁰¹ ספר תקט"ו תפילות - לרבינו הרמח"ל ז"ל תפילה רה
"אל... באפך תוכיחני ואל בחמתך תיסרני שנא' בו ולפני זעמו מי יעמוד וכן אמר הנביא אל באפך פן תמעיטני, והרי אנחנו מעטים מתי מספר שפלים ונבזים מה עוד תמעיטנו ח"ו אל באפך פן תמעיטנו...."

³⁰² ספר שערי אורה - השער הראשון - הספירה העשירית
ולפי שהמידה הזאת ספירת המלכות היא מושלת על כל הנבראים בעולם, והוא הפרנס הגדול שכל היצורים צריכים לו, נקראת בתורה בלשון מלכות, לפי שכל ענייני המלך י"י וכל מעשיו כולן נעשין על ידי מידה זו, והיינו דכתיב: כי לי"י המלוכה ומושל בגוים (תהלים כב, כט), ועניין מלוכה ואדנות כולם מורים ממשלה ושלטונות. אלא ששם אדני, שהוא שם האדנות, הוא מורה ומעיד על דרך קבלת השפע והכח משם אה"ה יהו"ה יתברך. ולשון מלכות הוא דרך ממשלה בכוח הדין היוצא בכוח שם אדני, כי באותיות רי"ו שהם בתוך ד"נ שמות ההוי"ה בשם אדני, ד"ן ידין עמו (בראשית מט, טז). ולפי שהמידה הזאת היא נוקמת נקם ברי"ת, ולא גמר שאול מצותה, מאסה בו ונמסרה לדוד ונקרא מלכות בית דוד, והיא היתה הולכת תמיד עם דוד ועושה מלחמותיו ומנצחת אויביו, ועל זה אמר: ארדפה אויבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם ואכלם ואמחצם ולא יקומון (תהלים יח, לח). ובמידה הזאת היה דיבוקו של דוד וממנה ירש המלכות, ובה היה מתחנן ומשתטח באומרו:

ואנחת³⁰³ תפארת ממך לא נסתרה: (יא) לבי סחרחר עזבני כחי ס"ת ר"י משמות עב ואור ס"ת ר"י משמות עב עיני ס"ת ר"י משמות עב גם הם אין אתי ר"ת האא משמות עב: (יב) אהבי ורעי ס"ת ר"י משמות עב מנגד ר"ת אום משמות עב נגעי יעמדו וקרובי מרחק עמדו: (יג) וינקשו מבקשי נפשי מלכות ודרשי ס"ת ר"י משמות עב רעתי ס"ת ר"י משמות עב דברו הוות ומרמות כל היום יהגו: (יד) ואני כחרש לא אשמע וכאלם ר"ת לאו משמות עב לא יפתח פיו: (טו) ואהי כאיש אשר לא שמע ואין בפיו ס"ת ענו משמות עב תוכחות: (טז) כי לך יהוה תפארת ר"ת כלי

אליך י"י אקרא ואל אדנ"י אתחנן (שם ל, ט), ובה היה לוחם עם אויביו באמרו: העירה והקיצה למשפטי אלהי ואדנ"י לריבי (שם לה, כג), ראיתה י"י אל תחרש אדני אל תרחק ממני (שם, כב). ואליה היתה תשוקתו באמרו: אדנ"י נגדך כל תאותי (תהלים לח, יא), וכתוב: כי לך י"י הוחלתי אתה תענה אדנ"י אלהי (שם, יז), ועתה מה קויתי אדנ"י תוחלתי לך היא (שם לט, ח). ובכל עת צרותיו, במידה הזאת היה מתדבק בה באומרו: ביום צרתי אדנ"י דרשתי (שם עז, ב), וכתוב: חנני אדנ"י כי אליך אקרא כל היום (שם פו, ג). ולפי שהמידה הזאת היא בגלות עם עם ישראל, אנו אומרים 'ומלכ'ת בית דוד משיחך במהרה תחזירנה למקומה':

³⁰³ זוהר חלק ב דף יט עמוד ב
אמר רבי יצחק, תלת ענייני הכא, שלושה עניינים כתובים כאן:

אנחה,
שועה,
צעקה,

וכל חד מתפרשא מאחרא, וכל אחד שונה מחברו.

אנחה, כתיב ויאנחו בני ישראל,
צעקה, דכתיב ויצעקו,

שועה, דכתיב ותעל שועתם, וכל חד בלחודוי מתפרשא, וכלהו עבדו ישראל, אמר רבי יהודה, צעקה ושועה עבדו, אנחה לא עבדו, משמע מדכתיב ויאנחו, ולמעלה היתה האנחה בשבילים. צעקה ושועה במאי אתפרשן, אמר רבי יצחק, אין לך שועה אלא בתפלה, שנאמר (שם לט יג) שמעה תפילתי יהו"ה ושועתי האזינה, (שם פח יד) אליך יהו"ה שועתי, (שם ל ג) שועתי אליך ותרפאני, צעקה, שצועק ואינו אומר כלום, אמר רבי יהודה הלכך גדולה צעקה מכולן, שצעקה היא בלב, הדא הוא דכתיב (איכה ב יח) "צעק לבם אל יהו"ה", צעקה וזעקה דבר אחד הוא, וזו קרובה להקדוש ברוך הוא יותר מתפלה ואנחה, דכתיב (שמות כב כג) "כי אם צעוק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו"

אמר רבי ברכיה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לשמואל, (ש"א טו יא) "נחמתי כי המלכתי את שאול למלך", מה כתיב, "ויחר לשמואל ויצעק אל יהו"ה כל הלילה", הניח הכל ולקח צעקה, משום דהיא קרובה לקודשא בריך הוא יתיר מכלהו, הדא הוא דכתיב "ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי". תנו רבנן, האי מאן דצלי ובכי וצעיק עד לא יכיל למרחש בשפוותיה, האי צלותא שלימתא דהיא בלבא, ולעולם לא הדרא ריקניא. שנו חכמים אותו אדם שמתפלל ובוכה וצועק עד שלא יכול לבטא דבר בשפתיו, אותה תפילה שלימה היא בלב ולעולם אינה חוזרת ריקם. אמר רבי יהודה, גדולה צעקה שקורע גזר דינו של אדם מכל ימיו. רבי יצחק אמר, גדולה צעקה שמושלת על מדת הדין של מעלה, רבי יוסי אמר, גדולה צעקה שמושלת בעולם הזה ובעולם הבא, בשביל צעקה נוחל האדם העולם הזה והעולם הבא, דכתיב (תהלים קז ו) "ויצעקו אל ה' בצר להם ממצוקותיהם יצילם"

כתב רבינו הרמ"ק בספרו אור נערב

שועה - מלכות:

אנחה - התפארת:

צעקה - בבינה.

משמות עב הוחלתי יחלתי אתה תפארת תענה ס"ת יהיה משמות עב אדני³⁰⁴ מלכות אלהי מלכות ס"ת ה"י משמות עב: (יז) כי ס"ת י"י משמות עב אמרתי ס"ת י"י משמות עב פן ישמחו לי במוט רגלי מלכות עלי הגדילו ר"ת רעה משמות עב: (יח) כי אני מלכות לצלע³⁰⁵ מלכות נכון ומכאובי נגדי

³⁰⁴ ספר שערי אורה - השער הראשון - הספירה העשירית
ובמידה הזאת המלכות היה דיבוקו של דוד וממנה ירש המלכות, ובה היה מתחנן ומשתטח באומרו: "אליך י"י אקרא ואל אדני אתחנן" (שם ל, ט), ובה היה לוחם עם אויביו באמרו: "העירה והקיצה למשפטי אלהי ואדני לריבי" (שם לה, כג), "ראיתה י"י אל תחרש אדני אל תרחק ממני" (שם, כב). ואלה היתה תשוקתו באמרו: "אדני נגדך כל תאותי" (תהלים לח, יא), וכתוב: "כי לך י"י הוחלתי אתה תענה אדני אלהי" (שם, יז), "ועתה מה קויתי אדני תוחלתי לך היא" (שם לט, ח). ובכל עת צרותיו, במידה הזאת היה מתדבק בה באומרו: "ביום צרתי אדני דרשתי" (שם עז, ב), וכתוב: "חנני אדני כי אליך אקרא כל היום" (שם פו, ג). ולפי שהמידה הזאת היא בגלות עם ישראל, אנו אומרים 'ומלכות' בית דוד משיחך במהרה תחזירנה למקומה:

כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מאה קשיטה - סימן נג
אמנם יסוד עולם כלומר ספירת היסוד אפילו בעת רצון נקרא "עני" ומלכות "עניה" זה וזה לשבח שעונים עליהם למעלה שאם הנאצלים כלם בהיות שתיים אלה סוף האצילות כטעם אענה את השמים, דא תפארת או יסוד (דגוף תפארת וברית יסוד חשבינן חד היינו הך וזה סוד "כל מה שקרה ליעקב קרא ליוסף) והם יענו את הארץ, מלכות, וכתוב "כי לך ה' הוחלתי אתה תענה ה' אלקי" בא"ד והיא עיקר מציאותה נאצל מכל הספירות העליונות שהרי קדמה לעולם הבנין בפשיטותה ושוב לא הושלמה עד סוף העולם הנאצל. כי אין לה משלה חלק אור מסוים מספיק לשיעור קומתה מופקד ביד סבה אחת קרובה או רחוקה אלא כל הספירות הם אליה סבה רחוקה ויסוד צנור אליהם והוא היה סבה רחוקה לנשמות הצדיקים הנכללות כלם יחדו בפ' אחרון של ס' תהלים עם תקון המקווה אליהן דעליהו כתיב ויתן אותם אלקים ברקיע השמים.

כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר צבאות ה' - חלק ראשון
ודע כי אשה כשית היא בגי' אשה יפת מראה זה וזה במספר שמות המרגלא הידועה ללילי שבת בתוספת אני ה' אלהיכ"ם דנר"ן דאתמר בהו ויתן אותם אלהי"ם ברקיע השמים דא יסוד להאיר על הארץ מלכות ועל יוסף שהוא יסוד נאמר יפ"ה תא"ר ויפ"ה מרא"ה דעליה נמי אתמר כי לך ה' הוחלתי אתה תענה ה' אלקי זה וזה במספר שוה רק הכולל שבאחד מהם:

³⁰⁵ ספר שערי צדק - השער התשיעי
ודע כי הזוכה לישא בת זוג הראויה לו מן המקום הזה (מספירת היסוד) הוא שואב לישא אשה ההגונה לו והרי הוא סוד אדם בודאי ואם חטא אדם ולא זכה לישא אשה הראויה לה יקדמנו אחד ברחמים. וזה סוד גדול תשמענו בקבלה פה אל פה בעזרת השם ולפיכך כתיב "מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מי"י" והיודע סוד זה יבין סוד "ויבן י"י אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם" וכתוב "ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת" וארז"ל במסכת נדה: "ויבן י"י אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם מלמד שנתן הקב"ה בינ"ה יתירה באשה יותר מבאיש וכתוב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבא כי שכור שכרתיך וכתוב ומבני יששכר יודעי בינה לעיתים הכל ירשו מן האם כי אם לבינה תקרא ולפיכך בעון נדרים אשתו של אדם מתה ח"ו". והמבין טעם זה יבין מה שאמרו ראויה היתה בת שבע לדוד מששת ימי בראשית אלא שאכלה פגה ולפעמים ישא אשה בתולה ואינה בת זוגו ולפיכך אמרו עם הארץ

תמיד: (יט) כי עוני אגיד אדאג מחטאתי: (כ) ואיבי חיים עצמו ורבו שנאי שקר: (כא) ומשלמי רעה תחת טובה ישטנוני תחת רדופי רדפי טוב: (כב) אל תעזבני יהוה תפארת אלהי מלכות אל תרחק ממני: (כג) חושה לעזרתי אדני מלכות ס"ת ה"י משמות עב תשועתי מלכות ס"ת י"י משמות עב :

פרק לט

א לַמִּנְצוֹן לִידוּתוֹן בְּזִמּוֹר לְדוֹד: ב אֲמַרְתִּי
אֲשֶׁמְרָה דְרָכִי בְּמוֹטוֹא בְּלִשׁוֹנִי אֲשֶׁמְרָה
לְפִי בְּמוֹזְסוֹם בְּעַד רָשָׁע לְנִגְדִי: ג נֶאֱלַמְתִּי
דוֹבִיָּה הַזֹּשִׁיתִי מִטוֹב וּכְאַבִּי נֶעֱכָר: ד
זֶם-לִבִּי בְּקֶרְבִּי בַּהֲגִינִי תִבְעֶר-אֵשׁ
דְּבִרְתִּי בְּלִשׁוֹנִי: ה הוֹדִיעֲנִי יְהוָה קָצִי
וּבְמִדַּת יָמֵי מָה-הִיא אֲדַעָה מָה-וְזִדְלִ אֲנִי:
ו הִנֵּה טַפְזוֹת נִתְתָּה יָמֵי וְזִלְדִי כְּאִין
נִגְדָּךְ אֶךְ כָּל-הֶבֶל כָּל-אָדָם נֶצֶב סָלָה: ז
אֶךְ-בְּצֻלָם יִתְהַלֵּךְ-אִישׁ אֶךְ-הֶבֶל
יִהְיֶה מִיּוֹן יִצְבֹּר וְלֹא-יָדַע מִי-אֶסְפָּם: ח
וְעָתָה מָה-קָוִיתִי אֲדָנִי תוֹזִלְתִּי לָךְ הִיא:
ט מִכָּל-פְּשָׁעֵי הַצִּילָנִי וְזִרְפָּת נָבֵל אֶל-
תְּשִׁימֵנִי: י נֶאֱלַמְתִּי לֹא אֶפְתֹּז-פִּי כִּי אֶתָּה

שנשא בת כהן זוגו אינו עולה יפה או היא קברתו או הוא קוברה וכתוב בגדו בנים זרים ילדו עתה יאכל חדשחלקיהם ולפיכך כתיב כי אם לבינ"ה תקרא ולפיכך אמר דוד כי אני לצלע נכון ומכאובי נגדי תמיד לצלע ודאי אבל לפי שזכה יוסף הצדיק לבת זוג ראויה ואמר ורצו"ן שוכני סנה ולפיכך ירש בכורה אף אני בכור אתנהו עליון למלכי ארץ ולפיכך נתמנה פרנס על העולם וכתוב ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ולפיכך ארון יוסף הלך במדבר עם ארון הברית:

עֲשִׂיתָ: יֵא הָסֵר מֵעָלַי נִגְעָךָ מִתַּגֵּרַת יָדְךָ
אֲנִי כָלִיתִי: יֵב בְּתוֹכָזוֹת עַל-עֵזוֹן יִסְרֶתָ
אִישׁ וְתָמָס כָּעֵשׂ זִזְמוּדוֹ אֶךְ הֶבֶל כָּל-
אָדָם סָלָה: יֵג שְׂמָעָה-תִּפְכָּלְתִּי יְהוָה
וְשִׁוְעָתִי הֶאֱזִינָה אֶל-דְּמָעָתִי אֶל-תַּזְזִירֶשׁ
כִּי גֵר אָנֹכִי עַמָּךְ תּוֹשֵׁב כָּכָל-אֲבוֹתַי: יֵד
הַשֶּׁע מִמֶּנִּי וְאֶבְלִיגָה בְּטָרָם אֵלֶיךָ וְאִינֶנִּי:
פֶּרֶק לט

להמתקת הדינים בשורשם ולהמשכת המוחין.

(א) למנצח נצח גובר על הוד שבו לידיעות כתיב לידותון הדינים. וכשמתמתקים הדינים יש מזמור
סוד לדוד במלכות (ב) אמרתי אשמרה מלכות דרכי מלכות מחטוא בלשוני יסוד ר"ת דמב
משמות עב אשמרה מלכות לפי מלכות מחסום בעד רשע לנגדי: (ג) נאלמתי דומיה החשיתי
מטוב יסוד וכאבי נעכר: (ד) חס לבי מלכות בקרבי בהגיגי³⁰⁶ בינה "ס"ת "משמות עב תבער
אש"³⁰⁷ דינים מינה מתערין ונמשכים עד ל דברתי מלכות דרך בלשוני היסוד (ה) הודיעני "ס"ת "י

³⁰⁶ ספר תיקונים חדשים - תיקונא שביעאה

"עד דאתא ירבעם, דהא כדין אתפרשו צדיק יסוד מצדק, מלכות ודא ירבעם
משבטא דיוסף, צדיק ודאי. רחבעם מזרעא דדוד, מלכות. וכיון דאתפרשו דא מן דא,
אתפלג מלכו דישראל, עד דמקדשא אתחרב. וכל דא מאן גרים. אלא בגין דקבל דוד
לשון הרע. דמאן דמקבל לשון הרע גרים להווא לישנא עלאה דא צדיק, יסוד
לאתפרשא מבת זוגיה. מלכות. ואתמר בשכינתא נאלמתי דומיה (תהלים לט ג).
ובג"כ אתמר ירבעם ורחבעם יחלקו את המלכות. ודוד צלי ואמר נאלמתי דומיה
החשיתי מטוב וכו'. דא בגין לשון הרע דקביל מציבא ואתרגיז על מפיושת, עד
דאמר ליה הנה לך כל אשר למפיושת (שמואל ב טז ד). הה"ד "חס לבי בקרבי
בהגיגי וכו' דברתי בלשוני" (תהלים לט ד) דא חובא דאמר מילין מגו רוגזא, הנה לך
וכו'. ודא גרים ליה חילוקא דמלכותא ודאי (שבת נו ע"ב). בג"כ הודיעני ה' קיצי
(תהלים לט ה) דא קץ הימין, דביה והיו לאחדים בידיך (יחזקאל לז יז) במב"י ומב"ד,
לאתחברא מאי דאתפרשו בקדמיתא בירבעם ורחבעם. בג"כ הודיעני ה' קצי וכו'
ואדעה מה חדל אני לבר ממלכותא. אשתכח דכלא בזמניה אצטריך למהוי ודאי:

³⁰⁷ ליקוטי מוהר"ן מהדורא קמא סימן כ אות ב

[ב] ומי שרוצה להמשיך באורי התורה, צריך מתחלה להמשיך לעצמו דבורים חמים
כגחלי אש כנ"ל. והדבור נמשך מלב העליון, מלכות בחינת (תהלים ע"ג) "צור לבבי":
וצריך לשפך שיחו בתפלה לפני השם יתברך, ועל ידי תפלתו נכמרו רחמי השם
יתברך עליו, ונפתח לב העליון, מלכות כי עקר הרחמים הוא בלב, ונשפע מלב

העליון דבורים, ועל ידי הדבור **מלכות** ממשיך באורי התורה שבע"פ שהיא בחינת **מלכות** גם כן משם. ולב הנ"ל הוא בחינת סלע, **מלכות** שמשם הדבור, **מלכות** בבחינת (גמ' מגילה י"ח): 'מילה בסלע'. וסלע הוא בחינת צור, בבחינת (תהלים ק"ה): "פתח צור ויזובו מים", והוא בחינת לב, בחינת "צור לבבי", והלב נכמר ברחמים ומשפיע דבורים חמים, בבחינת (שם ל"ט): "חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני", ובלב הזה כתובים כל באורי התורה, בבחינת (משלי ג): "כתבם על לוח לבך". ומי שרוצה לקח איזה באור, צריך לו לקח מהלב הנ"ל בתפלה, בבקשה כנ"ל: ובשביל זה צריך כל אחד ממפרשי התורה, קדם שמתחיל לבאר איזה באור, צריך לו מתחלה לשפך תפלתו לפני השם יתברך, כדי לעורר לב העליון להשפיע עליו דבורים כגחלי אש, ואחר כך יתחיל לבאר, כי אחר כך נפתח הצור ויזובו מימיו, היינו באורי התורה:

³⁰⁸ כתב רבינו מהר"ח ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - מזמור טל **ה' קיצי ומדת ימי מה היא אדעה מה חדל אני**: הנה ר"ת 'נפשנו' חכתה 'לה' הוא נח"ל. זה יובן, במה שנאמר לעיל בענין וכבר ידעת, שהוא שם קדוש, יוצא מר"ת 'נוצר' 'חסד' 'אלפים'. והנה הוא בגימטריא הו"ה דב"ן דמלוי הה"ן, עם ל"ו אותיות, שבפשוטו ובמלואו ובמלוי מלוי. וכבר ידעת, כי שם הנזכר, הוא נקרא נפש של מלכות. וז"ש, נפשנו חכתה לה', שהוא ז"א, ומציאות נפש זו שהיא ב"ן, נרמזת בר"ת כנזכר. גם מלת חכתה, אחר שתסיר אות ח' של נח"ל, ישאר כת"ה, והוא כה"ת, שם קדוש אחד, 'מע"ב שמות של ויסע ויבא ויט כנודע. עוד יש בחי' אחרת בשם נחל הנזכר, והוא מ"ה דאלפ"ן, ומ"ב אותיות שפשוטו ומלואו ומלוי מלוי, (אמר שמואל ע"ה). גם דוד שלקח בת שבע, ואכלה פגה. ושם נתבאר, כי בתחלה חשב דוד, שכיון שמלך שבעה שנים בחברון, ותיקן את רחל שהיא בת שבע, יספיק לו לקחתה. וטעה בזה, כי עדיין היה צריך לתקן גם את לאה העליונה. וכיון שידע שחטא, שאל מאתו יתברך, שיודיעהו אופן תיקון שתיהם. וז"ש, הודיעני ה' קיצי, היא רחל התחתונה, קץ הימין האחרון. ולפי שדוד נאחז במלכות, אמר קיצי, ר"ל, שאני נאחז בה. ומדת ימי מה היא, לאה העליונה, שבה ג"כ תלויים חיי דוד, וזהו ומדת ימי:

שער הפסוקים - ספר תהילים

גם נקרא כך, במה שהודעתך בכוונת שמע דשחרית דחול, בתיבת מלכותו, כי לאה היא בחי' ד' אלפ"ן, של ד' אה"ה, ב' דיו"ן, וא' דאלפ"ן, וא' דהה"ן. והם בגימט' מד"ת, וע"ש (הגהה אמר שמואל ע"ה). כי הד' מוחין דזעיר הם מלובשים תוך נה"י דאימא, שהם ד' אה"ה הנזכר, ולאה אינה לוקחת לבחי' ד' מוחין בה, רק מן אלו ד' אה"ה הנזכר, ואינה לוקחת רק הד' אלפ"ן לבד, שהם בגימטריא מדת, כי זו היא מדתה. ולהיות כי דוד הוא מן יהודה בן לאה, אלא להיות בחינתו בעלמא דנוקבא כנודע, לכן נאחז בשתיהם בלאה ורחל כנזכר. ולפי ששרשו משתיהם, והוצרך לתקן שתיהם כנזכר, לכן הוצרך לדעת, אופן ציורם ומציאותם ומהותם. והענין הוא, כי הוקשה לדוד למה יש כמה שינויים מזו לזו, וזהו תכלית שאלתו, הודיעני ה' קצי:

וכבר ביארנו מלת מדת, שהוא בחי' המוחין שלה, אמר עוד מה היא, רמז בזה אל מ"ש שם בביאור בשכמל"ו, כי הכתר של לאה, הם ד' אלפ"ן של ד' אה"ה הנזכר פשוטים בלי מלוי, אלא שכל אחד מארבעתם כלול מכלם, ונמצאו ששה עשר אורות בלבד בכתר שבה. אבל הכתר דרחל, הם שמונים אורות, כמנין וע"ד, שהם בגימטריא י"ב אותיות הפשוטות הנשארות מד' אה"ה, שהם ד"פ ה"ה, שהם פ' אורות. וזהו ששאל, למה מדת ימ"י, שהיא לאה, שמשם דוד נולד כנזכר, למה אורות הכתר שבה הם י"ו לבד, כמנין ה"א. וברחל יש שמנים אורות. ואומרו מ"ה, רמז, כי נתבאר אצלינו, שז"א נקרא מ"ה, שהיא הו"ה דאלפ"ן. ומהחזה שבו ולמעלה, יש בו מ"ה א', להוציא את לאה. ומהחזה ולמטה, יש לו מ"ה שני, להוציא את רחל. וא"כ כיון שלאה יש לה מ"ה שלם כמו רחל, למה נשתנית להיות הכתר שלה גרוע משל רחל. וז"ש, ומדת ימי מה היא, כי כיון שמדת ימי היא מ"ה שלם, למה הכתר שבה, הם

הי"א אורות לבד כנזכר. ולכן אדעה מה חדל אני, ששרשי בלאה, ואין לי כתר שלם כמו רחל. עוד ביאר לי מורי ז"ל, כמה מיני שאלות שנרמזו בפסוק זה, בענין השינויים שבין לאה ורחל, ואיני זוכרם:

³⁰⁹ זוהר חלק א דף סה עמוד ב

וכמה צדיקיא סחרניה דאדם, וכמה צדיקים סביב אדם הראשון אינון דאתמנעו מארחא דגיהנם, וסטו לגבי ארחא דגן עדן, אלו שנמנעו מדרך גיהנם וסטו לדרך גן עדן ואלין אקרון יושבי חדל, ולא כתיב יושבי חדל, בגין דלא הוו כמו חולדה דגורא ומנחא, ולא ידעא למאן שבקא, אלא יושבי חדל, כמה דאת אמר (שם ב כב) "חדלו לכם מן האדם", ואלו נקראים יושבי חדל ולא יושבי חדל. שלא היו כמו חולדה שגוררת ומניחה ואוגרת מזון ולא יודעת למי אוגרתו, אלא יושבי חדל, שחדלו מסגוד לאדם והם בעלי התשובה (אלא יושבי חדל) דאתמנעו לון מארחא דגיהנם, ואתקיפו בהו לאעלא להו בגנתא דעדן. דבר אחר, יושבי חדל, אינון מאריהון דתשובה, דמנעו גרמייהו מאינון חובין דחייביא, ובגין דאדם הראשון תב בתיובתא קמי מאריה, יתיב (נ"א עם) על אינון דאתמנעו מחוביהון, ואינון בני חדל, כמה דאת אמר (תהלים לט ה) אדעה מה חדל אני, ובגין כך איהו יתיב לתרעא דגנתא דעדן, וחדי בהו בצדיקיא דאתיין בההוא אורחא דגנתא וכיון שאדם הראשון שב בתשובה לפני אדונו, יושב הוא עם בעלי התשובה הנ"ל הנקראים יושבי חדל ושמו עימם.

כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר צבאות ה' - חלק ראשון

ע"כ נגזר על דוד כי יולד נפל בדין אסכרה ע"י לילית חייבתא לכפר על עון גרון שנפתה בו ע"י חוה וכתוב חיים שאל ממך נתת לו ופי' להלן ויחי ויתן לו מזהב שבא. וכבר אמרו חכמים כי ז' גווני זהב היו כלם בשער של דוד ושער הגרון הי' מזהב שבא, ועל פסוק ותפול שבא תרגום רב יוסף לילית חייבתא. והנה שב"א הוא נוטריקון שוב"ו בני"א אד"ם כמשל הזונה שבא בזוהר שאילו בן המלך עומד בנסינו כל שבחא לההיא זונה וכן אמרו שטן ופנינה לשם שמים נתכוונו. והנה אסכרה היא מלה מורכבת מן אותיות אסכ"ה שהן בגימ' אלקי"ם פשוט והרי"ש לבדה אלקי"ם מרובע והכל יחד עם ה' אותיות בגימ' אלקים מלא בא' תוך הה"א. עוד אסכרה דאותיותיה בצירוף שמו של דוד. רצוני השם ואותיותיו לבד בגימ' אלהי"ם מלא בכפל ה"ה בה"ה אחרת. ואם יקח זה וזה במספר אותיות בלבד. יהיה הכל יחד כמנין אלקים מלא ביו"ד תוך הה"ה הרי זה כלל גדול למקור הדינין ואחוריו וכל מילואיו שהיה מגזם על דוד כל ימי חייו ע"כ היה מתחנן הודיעני ה' קיצי ומדת ימי מה היא אדעה מה חדל אני כי מי שלא יאמין בחייו לא ידע מה יעבוד את ה' בקביעות ולפי שהוא מת כל ימי חייו בעה"ז הנה כל ימיו בההוא עלמא דוד מלך ישראל חי וקים:

בית עולמים - דף קלד ע"ב - ד"ה והאי

וז"ש דוד המע"ה הודיעני ה' קיצי ומדת ימי מה היא אדעה מה חדל אני כי דוד לא היה לו חיים כלל והוא אחיד בסטרא דמותא והוא בסוד ד' מילואין של ד' אלפין בלא הארה שרשי ד' אלפין עצמם ולכן הי' אחוז בסט' דמותא כי הם גי' מת ולכן לא היה ישן יותר מס' נשמי כדי שיגרום נסיר דו"נ וזיוגא דילהון אחר הדורמיטא ואז יושפעו עליו שרשי ד' אלפין עצמם גי' מד"ת במילואם והוא באמת מדת ימיו של דוד שע"י הי' אחוז בחיים דלעילא

³¹⁰ תוספות זוהר דף ערה עמוד ב

הנה טפחות נתת ימי מאי טפחות נתת ימי? מאי טפחות? ט' פחות טב הכא דפחית לון מיומי אדם למיהב ליה לדוד דהוה טוב רואי טוב דיליה מאדם קדמא טוב כאן

שפחת לו לאדם מימיו (70 שנה) לתת אותם לדהע"ה שהיה טוב רואי טוב שלו מהאדה"ר הי"ה דעבד עמיה צדקה בגין דיהא מוכן דוד לעשות צדקה לישראל כגוונא דקביל דוד עני ואביון הכי יהיב למסכני שעשה עימו צדקה כדי שיהיה דוד מוכן לעשות צדקה לישראל כעין שעשו עימו צדקה וכלא במשפט כד"א "ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו"

ספר חסד לאברהם - מעין ד - נהר נח

דע שמדת דוד היא המלכות, ונקרא מלכות בית דוד והיא השכינה ההולכת עם ישראל בגלות ונקראת סוכת דוד, כאומר ביום ההוא אקים סוכת דוד הנופלת, וכמו שאין שכינה יורדת למטה מעשרה כך הסוכה שאינה גבוה י' טפחים אינה נקראת סוכה, וכן דוד הרמוז במדת השכינה והסוכה כנזכר, והיה ראוי שיחיה כ"ה אלף ות"ר ימים כחשבון האיסרין של י' טפחים כמו שיתבאר. והענין דע שכל כלי שחללו טפח על טפח ברום טפח, מחזיק ק"ס דר"הם בלח, שהטפח הוא ד' גודלין וכל האצבעות הנז' הם בגודל, וטפח על טפח ברום טפח הם ס"ד גודלים, וכל שיעור גודל מחזיק ב' דרה"ם וחצי, נמצא כלל שיעור ס"ד גודלים ק"ס דרה"ם, בסוד שם המפורש שם בן ד' הנקרא ע"ץ שהוא בגי' ק"ס, שבו נמתקו מי מרה כאמור ויורהו י"י עץ, וז"ס שנקרא שם המפורש שם בן ד' ע"ש מדת הטפח שהיא ד' גודלים כנזכר, שאין לומר שנקרא שם בן ד' להיותו מד' אותיות, שהרי שם אדנ"י ושם אה"ה כל א' מהם שם בן ד' אותיות ולא נקראו שם בן ד', אמנם הוא סוד ידוע למקובלים, ואפשר שהוא הנזכר:

נמצא כי כל שיעור טפח מחזיק ק"ס דרה"ם, וכל דרה"ם י"ו איסרים נמצא סכום כל האיסרין של ק"ס דרה"ם הם ב' אלפים ותק"ס איסרין, ושיעור ב' טפחים הם חמשת אלפים וק"ך איסרין, נמצא שיעור י' טפחים כ"ה אלפים ות"ר איסרין, וז"ס הנה **טפחות נתת ימי**, שראה דוד ברוח הקודש ששיעור מדת ימיו כ"ה אלפים ות"ר ימים לא פחות ולא יותר, כחשבון האיסרין של עשר טפחות כשיעור גובה הסוכה שהיא סוד השכינה, וכמו שהשכינה אינה יורדת למטה מי' טפחים כן דוד הרומז לשכינה לא היה הוא ראוי להפטר מן העולם עד שיחיה כ"ה אלף ות"ר ימים כנזכר:

ספר מבוא לחכמת הקבלה להר"ש טולידאנו שליט"א חלק א שער ו פרק א הגהה: ידוע הספירות נקראות אמות, טפחים, אצבעות, הכל לפי הענין, כי בהן סוד הגבול כביכול. וה בינה היא הנותנת קצבה ומדה לכל כי מסטראה דינין מתערין, לכן בה סוד קו המדה, בוצינא דקרדינותא הגנוז במעיה, סוד נה"י דידה. לכן קו המדה בגימ' ס"ג מ"ה ב"ן ג' שמות המאירים מבינה ולמטה. ובהיות זו"ן נקראים בנין, לכן היא תיקרא אמת הבנין. נמצא ו' היא האמה שלה, ובה מדדה הכל. ואות ו' בחי' ת"ת בחי' מ"ה, המוכתר ס"ג מלמעלה ומתפשט בב"ן למטה. וכלל המרכבה סוד ד' אותיות דשמו ית', נכלל בג"ר כתר חכמה בינה, המתפשטים למטה בנצח הוד, בחי' לבר מגופא כידוע, ואז מתוקן הכל. וכתר מקור האור, לכן נוכל לכתוב, אור, חכמה יוד, בינה הי, נצח ויו, הוד הי בגימ' - שש פעמים טפח, כסברת ר"י בירושלמי פ"ו דשקלים, אמת הבנין בת ששה טפחים. ונכלל הכל בת"ת, בחי' יעקב, סוד הבריה התיכון המבריה וכו'. לכן במלואו, על ידי אות ו', הארת הבינה, הרומזת אל פנימיותו, מוחין שלו סוד משה מלגו, כי אז יש לו ראש ותופס כל הקומה, כח"ב חג"ת נה"י, יוד עין קוף ויו בית, המילוי לבד, וד ין וף ית בגימ' 582 כנזכר למעלה. והכל ניתן אל היסוד ומשם אל המלכות. לכן יסוד ומלכות בגימ' 582, בסוד מה שאמר דוד הע"ה **טפחות נתת ימי**, כי הוא מרכבה למלכות אשר לית לה מגרמה כלום, רק מה שמקבלת מלמעלה, מן ת"ת בחי' ו"ק, בחי' ו"ט, בחי' יעקב:

כאין נגדך שהרי למלכות אין דבר מעצמה אך כל יסוד הבל יסוד כל יסוד אדם מלכות נצב הזוכה ל"ס עד סלה ג"ר (ז) אך בצלם³¹² יתהלך איש תפארת אך הבל יהמיון יצבר ר"ת ה"י משמות

"הודיעני ה' קצי", דוד הע"ה היה [מלאה מלכות ב"ד מיהודא וגם] מסטרא דנוקבא
ואמר **"הודיעני ה' קצי" רחל ומד"ת ימי לאה מה היא** שהיא נוטלת ד' אלפין דד' אהיה גימ' מד"ת ולא נקראת מה למעלה ורחל נקרא' מה למטה ולפי שלא היא בחינת בינה לכן אמר מה היא דמלת היא באתכסיא כענין ועבד הלוי הוא כי לאה נעלמת עלמא דאתכסיא, **אדעה מ"ה חדל אני** רחל נקראת מ"ה למטה וז"ש אדעה מה, חד"ל עולה מ"ב שהיא נוקבא דז"א, **אני שרחל נקרא' אני** עלמא דאתגליא, ולא היא בהעלם היא ורחל בגילוי **אני, הנה טפחות נתת ימי ב' טפחות ב' ידיים ה' אצבעות בכל י"ד ה"ג בלאה ה"ג ברחל, וחלדי** שהיא רחל המ"ב כאין נגדלך דלית לה מגרמה כלום.

אך כל הבל שהוא היסוד שנקרא כ"ל הב"ל כי יוסף נתן לו ל"ז שנים כמנין הבל, ובזה **נצ"ב** שהוא אדה"ר וז"ש **אדם נצב סלה** שאם לא היה נותן לו לא היה לו חיים כלל כי אדם נתן לבניינו ע' שנה בתחלה והאבות חזרו ונתנו לו לצורך הזווג:

³¹² זוהר חלק א דף ר"ז עמוד ב

דכתיב (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש, כל זמנא דצולמא דבר נש לא יתעבר מניה יתהלך איש, ורוחיה אתקיימא בגויה, אתעבר צולמא דבר נש ולא אתחזי, אתעבר מהאי עלמא, אמר ליה ומהכא, דכתיב (איוב ח ט) כי צל ימינו עלי ארץ.

ליקוטי אמרים בעניין הצלם

זוהר חלק ג דף מג עמוד א

תא חזי, בשעתא דבר נש אתי לאתקדשא לאזדווגא בנוקביה, (בכוונה) ברעותא קדישא דיליה אתער עליה רוחא (אחרא) קדישא כליל דכר ונוקבא, ורמיז קודשא בריך הוא לחד שלוחא, ממנא על עדוייהון דבני נשא, ומני בידיה ההוא רוחא, ואודע ליה לאן אתר יפקוד ליה. הדא הוא דכתיב (איוב ג ג) והלילה אמר הורה גבר, הלילה אמר לההוא ממנא, הורה גבר מפלניא, וקודשא בריך הוא אפקיד ליה לההוא רוחא כל מה דאפקיד, והא אוקמוה. כדין רוחא נחתא, וחד צולמא עמיה, ההוא דקאים בדיוקניה לעילא, בההוא צולמא אתברי (ס"א אתרבי), בההוא צולמא אזיל בהאי עלמא, הדא הוא דכתיב (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש, בעוד דהאי צולמא אשתכח עמיה דבר נש, בצולמא דיליה קאים בהאי עלמא, דמתחברן כחדא (ס"א אשתכח עמיה, בר נש קאים בהאי עלמא, ותרין אינון דמתחברן כחדא) ושלמה מלכא אזהר לבני נשא ואמר, (שיר ב יז) עד שיפוח היום ונסו הצללים, תרי:

ספר עבודת הקודש חלק א פרק יח

ולפיכך נעשה אדם בצלמנו וגומר, שהוא אחיזת חמרו וחלוק איבריו הם בשם המפורש החקוק על המטה סוד ההיכלות, ולפעמים מתהפך לנחש כפי אחוזתו ודבקותו, ופעמים מטה כלפי חסד, וגם צורתו כלולה בשלש מדרגות זו לפנים מזו, נפש, רוח, ונשמה, והם בקשר אחד אמיץ, וזו כסא לזו, ושואבות משרשם, הנפש מהכלה בסוד נפשי אויתך בלילה, והרוח מהחתן בסוד אף רוחי בקרבי אשחרך, והנשמה מהחופה סוד כל הנשמה תהלל יה, ואלו הצורות גם כן יש להם גויה רוחנית לתבנית הגויה הרוחנית הנזכרת למעלה. והיא מחברת בין הצורה וגוף שהוא לתבנית הקליפה הנזכרת כמאמר המאור הקדוש רשב"י ע"ה, (זוהר ח"ג, ק"ד ע"א) אשכחנא בספרא דשלמה מלכא בשעתא דזווגא אשתכח לתתא, שדר קב"ה חד דיוקנא דפרצופא דבר נש רשימא חקיקא בצולמא, ואלמלא אתיהיב רשו לעינא למחזי חמא בר נש, על רישיה חד צולמא רשימא דפרצופא דבר נש, ובההוא צולמא אתברי בר נש, ועד דקימא ההוא צולמא דשדר ליה מריה על רישיה ואשתכח תמן לא אתברי בר נש, הדא הוא דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו וגומר, ההוא צלם אדם לקבליה עד דנפיק לעלמא, כד נפק, בההוא צלם אתרבי, בההוא צלם אזיל, הדא הוא דכתיב אך בצלם יתהלך איש וגומר, והאי צלם איהו מלעילא בשעתא

דאינון רוחין נפקי מאתריהו, כל רוחא ורוחא אתקן קמי מלכא קדישא בתקוני יקר בפרצופא דקאים בהאי עלמא, ובהווא דיוקנא יקר נפיק להאי עלמא, ודא איהו צלם עד כאן:

ספר עץ חיים - שער כה דרוש א מ"ב
הנה מוחין אלו הם נמשכים מבחי' טפה שנותן אבא באמא בעת זווגם זה בזה ומבשרי אחזה אלוה כי כמו שמטיפת זכר נוצר ולד שלם בכל איבריו כן טפה זו אע"פ שאנו קורין אותה מוחין דז"א. עכ"ז הם פרצוף א' שלם שם במקומם שהוא בראש ז"א גם יש בחי' ב' כי הם ג"כ מתפשטים אח"כ בכל איברי הגוף דז"ן כי הרי טפה זו כלולה מזווג זכר ונקבה הוא כמ"ש לכן היא כלולה משניהן ומתפשטין בז"א ונקבא כמ"ש. והנה מוחין אלו יש להם ג' בחי' כמ"ש וכללותן נקרא צלם והוא הצלם ההולך עם האדם תמיד כנז' בזוהר כמה פעמים. יעויין שם כי קיצרתי.

שער הכוונות - דרושי העמידה דרוש ב פירוש תיבת ברוך
גם צריך שתדע כי בחינת אימא הנכנסת ומתפשטת ומתלבשת תוך ז"א והמוחין דז"א מלוכשים בתוכה כנודע הנה בחי' אימא זו היא נקרא שם אהיה במלוי יודין שהיא בגי' צלם המתפשט תוך ז"א בסוד אך בצלם יתהלך איש והנה כמו שביארנו בשם הויה כי ג"ר נרמזו בשני אותיו י"ה וז"ת נרמזו בב' אותיו ו"ה כן הוא ממש בשם אהיה כי ג' מוחין עלאין נרמזו בשני אותיות א"ה והמוחין דר"ק תתאין רמוזים בשני אותיו י"ה ונמצא שעדיין לא נכנסו ברישא דז"א אלא ב' אותיות אחרונות י"ה משם אהיה שהם בחינת מוחין דר"ק.

שער הגלגולים - הקדמה לח
דע, כי אין לך אדם שאין לו נשמה בחי' אור פנימי, ובחי' אור מקיף. והאור המקיף, דוגמתו היא, דוגמת הצלם שעל ראש ז"א, כמבואר אצלנו וזה האור המקיף, הוא סוד "אך בצלם יתהלך איש".

ספר אדיר במרום ח"א - בפלגותא דשערי אזל חד אורחא
וצריך שיהיה מתקן גם כן הצל"ם והוא השורה על דמות האדם בכלל, ועל כן אין תיקונו בפרטיות חלקים, אלא בכלל, כי על הכלל הוא שורה. והוא סוד, אך בצלם יתהלך איש (תהלים לט, ז). ותדע כי בזה הצל"ם תלוי חיות האדם. כי הצ' דצל"ם הוא סוד מל"ך בגי', שהוא הפנימיות שפירשתי למעלה, הנמשך מאימא, והיא הנשמה המתפשטת בתוך הכלים. אך למעלה מן הגוף יש ה' והמ', שהם המקיפין ומקיימין הפנימי. וכנגד זה כתוב, ימי שנותינו בהם שבעים שנה (תהלים צ, י), ר"ל בל"מ אלה שג' ע', כי זהו מה שנותן החיות התמידית. ואחר כך אם יש חיים אחרים יותר, נמשך מטעמים אחרים, אבל חק החיים לפי מציאות האדם הוא ע' שנה אלה. והנה צל"ם עולה ק"ס, בסוד, כי האדם ע"ץ השדה (דברים כ, יט), שעולה גם כן ק"ס. וזה נתקן מלבד הדמות שתיקונו בתר"ך הנ"ל. נמצא שתיקון הצלם והדמות הוא בתש"פ מאורות, כי אורות הדמות היא תר"ך ואורות הצל"ם הוא ק"ס, תר"ך וק"ס עולה תש"פ, כמנין, שפ"ת. ואז נשלם אדם בכל בנינו, וכן אמת בכל בנינו, דהיינו בכל העולמות ופרטיהם, והוא התיקון השלם. ועל כן אמר, שפת אמת תכון לעד (משלי יב, יט), כי כשכל השפ"ת יהיה נתקן בסוד אמת, אז יהיה התיקון שלם בלא קלקול אחריו:

פירוש הרמח"ל על התורה - ספר במדבר
ואומר, "וידר ישראל", זה הנדר היה לתיקון המקיפים שנסתלקו. כבר אמרו, כל הנודר כאלו נודר בחיי המלך. והסוד כבר נתפרש, שהוא תיקון אחד במוחין הז"א הנקראים חיים, שהם הנותנים חיות לז"א. וכבר ידוע בסוד, "אך בצלם יתהלך איש",

עב ולא ידע מי אספספס(ח) ועתה מה ר"ת אום משמות עב קויתי אדני מלכות ס"ת ה"י משמות עב תוחלתי ס"ת י"י משמות עב לך היא (ט) מכל פשעי הצילני חרפת נבל אל תשימני(י) נאלמתי לא אפתח פי מלכות כי אתה עשית (יא) הסר מעלי נגעך מתגרת ידך אני מלכות כליתי (יב) בתוכחות על עון יסרת איש ותמס כעש חמודו אך הבל כל אדם סלה(יג) שמעה³¹³ מלכות תפלתי מלכות יהוה תפארת ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש כי גר³¹⁴ אנכי עמך תושב ככל אבותי (יד) השע ממני ואבליגה בטרם אלך ואינני :

שבכח המוחים הפנימיים והמקיפים שהוא הצלם זהו כל הכא של האיש העליון שהוא הז"א. וג"כ החיות של אדם למטה הוא בכח הנשמה פנימית והמקפת שהם הצלם. ועכשיו אלו החיים שהם המוחין לא היו שלמים, שהמקיפים נסתלקו, ולהאירם עשו הנדר:

ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א - פתח כ
ונמצא שבג' דרגין דצלם הוא סוד כלל קומת האדם ברב"ג שלו. ולכן כתיב בצלם אלהים עשה את האדם וגו', וכתיב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וגו'. שהנהגתו הפנימית תלוי בצלם הזה כמ"ש, **"אך בצלם יתהלך איש"**, שהוא סוד שם אה"ה בגילופין דאימא, ובפשוטו הוא כ"א, שכל הג' דרגין דצלם הכל הם בבינה וכמ"ש:

ספר שיח יצחק חלק ב - ליקוטים א-
והג' הוא בצלם אלוקים החופה על האדם, כמ"ש **"אך בצלם יתהלך איש"**, שבו מתלבש הנשמה, להאיר אל הנפש כידוע, והם ב' מה"ש המלויים לו לאדם בערב שבת.

³¹³ זוהר חלק א דף קלב עמוד א
פתח ואמר (תהלים לט יג) **שמעה תפלתי יהוה ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש**, מאי טעמא שמעה ולא שמע, באתר חד כתיב (שם ל יא) שמע יהוה וחנני וגו', ובאתר אחרא שמעה, אלא בכל אתר לזמנין שמע לדכורא, ולזמנין שמעה לנוקבא שמעה כמה דאת אמר (שם יז א) שמעה יהוה צדק וגו', שמע כמה דאת אמר (שם ל יא) שמע יהוה וחנני, (משלי א ח) שמע בני, (דברים כז ט) הסכת ושמע, והכא שמעה תפלתי יהוה, בגין דהאי (דאיהו) דרגא דמקבלא כל צלותין דעלמא. והא תנינן דעבדא מנייהו עטרה ושוי לה ברישא דצדיק חי עולמים, דכתיב (משלי י ברכות לראש צדיק, ועל דא שמעה תפלתי יהוה. שמעה תפלתי יהוה, דא צלותא די בלחש, ושועתי האזינה, דא צלותא דארים בר נש קליה בעקתיה, כמה דאת אמר (שמות ב כג) ותעל שועתם אל האלהים, ומהו שועתם, אלא דבצלותיה ארים קליה וזקיף עינוי לעילא, כמה דאת אמר (ישעיה כב ה) ושוע אל ההר, וצלותא דא מתבר תרעין ודפיק (ס"א ודחיק) לון לאעלא צלותיה, אל דמעתי אל תחרש, דא אעיל קמי מלכא, ולית תרעא דקאים קמיה, ולעולם לא אהדרו דמעין בריקניא. תו הא כתיב הכא תלת דרגין, תפלה, שועה, דמעה, לקביל אלין תלת אחרנין, כי גר אנכי עמך, לבתר תושב לבתר ככל אבותי עקרא דעלמא.

זהר חדש מדרש רות מאמר תפלה שועה דמעה
ואמר רבי יהודה, תלת זיני תשובה הכא בהאי קרא. תפלה. שועה. דמעה. וכלהו בהאי קרא כתיבי, **שמעה תפלתי ה' ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש**: כלהו תלתא חשיבי לפני קב"ה, ומכולהו לא חשיב מנייהו, בר דמעה. דהא בדמעין אזלא לבא ורעותא וכל גופא. תליסר תרעין עאלין קמי הקב"ה:

תפלה, דכתיב ביה שמיעה, דכתיב שמעה תפלתי ה'. שועה, דכתיב ושועתי האזינה. דמעה, לאו כהני, אלא יתיר מכולא, דכתיב אל דמעתי אל תחרש:

פרק ב

א לַמִּנְצֹחַ לְדָוִד מִזְמוֹר: ב קוֹה קוֹיְתִי
יְהוָה וַיֵּט אֵלַי וַיִּשְׁמַע שְׁוַעֲתִי: ג וַיַּעֲלֵנִי
מִבּוֹר שָׁאוֹן מִטִּיט הַיָּוֶן וַיָּקֶם עַל-סִלְעַ
רִגְלִי כוֹנֵן אֲשֶׁר־י: ד וַיֵּתֶן בְּפִי שִׁיר זֹדֶשׁ
תְּהַלֵּה לֵאלֹהֵינוּ יִרְאוּ רַבִּים וַיִּירְאוּ וַיִּבְטְחוּ
בַיהוָה: ה אֲשֶׁר־י הֶגְבֵּר אֲשֶׁר-שָׁם יְהוָה
מִבְּטָחוֹ וְלֹא-פָנָה אֶל-רִהָבִים וְשָׁטִי כֹזֵב:
ו רַבּוֹת עָשִׂיתָ אֶתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי
נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמִוֹזְשִׁבְתֶּיךָ אֱלֵינוּ אֵין עֶרְךָ
אֵלֶיךָ אֲגִידָה וְאֶדְבָּרָה עֲצָמוֹ מִסֵּפֶר: ז

מאי בין האי להאי. רבנין דקיסרי, ורב אלעזר בר יוסי אמר, תפלה, לזמנין דבר נש
צלי צלותיה, והקב"ה שומע, אבל לא בעי למעבד שאילתיה, ושתיק מניה, ולא אשגח
ביה, דהא לא כתיב ביה אלא שמיעה:

שועה איהו יתיר מתפלה, דצווח ברעותא דלבא לקמיה מריה. ובגין דשוי רעותא
יתיר, כתיב ביה האזינה, כמאן דארכין אודניה גבי ההיא מלה, ועם כל דא שתיק,
ולא בעי למיעבד רעותיה. אבל דמעה, איהי בלבא וברעותא דכל גופא, ובגין כך כתיב
ביה, אל דמעתי אל תחרש:

ורבנן אמרי, לאו כל דמעין עאלין קמיה מלכא. דמעין דרוגזא, ודמעין דמוסר דין על
חבירו לא עאלין קמיה דמלכא. אלא דמעין דצלותא ודתשובה, ודבעיין בעותא מגו
עקתא. כלהו בקעין רקיעין, ופתחי תרעין, ועאלין קמיה דמלכא:

דתנינן, ביומא דאתחרב בי מקדשא, כל תרעין ננעלו, ותרעין דדמעין לא ננעלו. מה
כתיב בחזקיהו, שמעתי את תפלתך ראיתי את דמעתך. ראייה ממש מגו דמעין:

³¹⁴ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מאה קשיטה - חתימת המאמר
בפרטן של ז' רועים נזכר דוד תחלה שאמר על עצמו כי גר אנכי עמך תושב ככל
אבותי ופי' יפה המקום אחר כי "גר" משמעו בעל תשובה "תושב" צדיק גמור.

וְבוֹז וּבְמִנּוּזָה לֹא-זֹפֶצֶת אֲזַנִּים כָּרִית לִי
עוֹלָה וַיִּזְטָאָה לֹא שְׁאֲלָתָּ: זֶה אֲזִי אֲמַרְתִּי
הִנֵּה-בָאתִי בְּמִגְלַת-סֵפֶר כָּתוּב עָלַי: ט
לַעֲשׂוֹת-רְצוֹנְךָ אֱלֹהֵי זֹפֶצֶתִי וְתוֹרָתְךָ
בְּתוֹךְ יָמַי: י בְּשִׁרְתִּי צֶדֶק בִּקְהָל רַב
הִנֵּה שִׁפְתֵי לֹא אֶכְלָא יְהוָה אֶתָּה יִדְעָתָּ:
יֵא צִדְקָתְךָ לֹא-כִסִּיתִי בְּתוֹךְ לִבִּי
אֲמוֹנָתְךָ וּתְשׁוּעָתְךָ אֲמַרְתִּי לֹא-כֹזֵדָתִי
זֹסֶדֶךְ וְאַמְתֶּךָ לִקְהָל רַב: יב אֶתָּה יְהוָה
לֹא-תִכְלָא רִזְזִימִיךָ מִמֶּנִּי זֹסֶדֶךְ וְאַמְתֶּךָ
תִּבְמִיד יִצְרוּנִי: יג כִּי אֶפְפוּ-עָלַי רָעוֹת עַד-
אֵין מִסְפָּר הַשִּׁיגוֹנִי עֲוֹנֹתִי וְלֹא-יִכְלֹתִי
לִרְאוֹת עֲצָמוֹ מִשְׁעָרוֹת רֹאשִׁי וְלִבִּי עֹזֵבִנִי:
יד רִצָּה יְהוָה לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לַעֲזֹרְתִי
זֹוֹשָׁה: טו יַבְשׁוּ וַיִּזְכְּרוּ יִזְדַּר מִבִּקְשֵׁי
נִפְשֵׁי לִסְפּוֹתָהּ יִסְגּוּ אֲזֹזֹר וַיִּכְלָמוּ זֹזְפִּצִי
רָעָתִי: טז יִשְׁמוּ עַל-עֵקֶב בְּשִׁתָּם
הָאֲמָרִים לִי הָאֲזֹז הָאֲזֹז: יז יִשְׁיִשׁוּ
וַיִּשְׁבְּחוּ בְךָ כָּל-מִבְקְשֶׁיךָ יֹאמְרוּ תִבְמִיד

יִגְדֹּל יְהוָה אֱלֹהֵי תְּשׁוּעָתְךָ: יוֹזֵל וְאֶנִּי עָנִי
וְאֲבִיוֹן אֲדֹנִי יוֹזֵעַ לִי עֲזָרְתִּי וּמַפְלִטִי
אֶתְּהַ אֱלֹהֵי אֵל-תְּאַזָּר:

פרק ב

כמיהת הרעיה לדודה ותחינתה להרמת קרנה על אויביה.

לישועתך קויתי - ראשית הבריאה בתקוה, שכל התחתונים מצפים לשפעת עליונים על ידי תפלה או שיר. כתיב, "בראשית ברא אלקים", אין ראשית אלא תקוה. אין הצמצום עשוי כי אם לצפות שיכנוס בו קו א"ס ב"ה, וזה קו לשון קיווי ותשוקה. בא וראה, כל הבריות נבראו בלא שלימות, שנאמר, "אשר ברא אלקים לעשות" - שיעשו אחר כך בהמשכם השפע לשלימותם, או במעשים טובים או בתפלה או בשיר. השכינה יצאה מתחלה בלתי מושלמת, וזה, "בראשית ברא אלקים", אלקים דייקא, "ראשית חכמה יראת ה'", אין יראה אלא מפני מי שצריך לו, ומי שאינו צריך לאחרים אינו ירא ממנו. ראשית חכמת המאציל ב"ה הוא לעשות היראה שהוא התקוה לעליונים. וזה, "ה' הוא האלקים" ממש, כי הכל אחד. אך שרצה להוציא תחלה אלקים כדי לקבל מיקו"ק:

הדשאים עמדו על פתח הקרקע ולא יצאו עד שהתפלל עליהם אדם הראשון:

הלבנה מקבלת מן השמש. "אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף", שהשפע נשקף מלמעלה וממתין לתקוה שתצמח מלמטה מן הארץ. תקות אמת שהוא הבטחון של אמת שבוטחים בהשגחה. וכל שאר בטחונות בהשתדלות, הם בטחונות של שקר. ובטחון בה' הוא בטחון אמת, שנאמר, "וידעת כי אני ה' אשר לא יבושו קווי", "לא איש אל ויכזב", "ואם יתמהמה חכה לו". ואם אינו בעולם הזה הוא לעולם הבא - "תקות עניים תאבד לעד", זה אי אפשר. וזה, "לישועתך קויתי ה'", לזה השם יקו"ק שהוא ראשית הכל, צריך שתהיה התקוה, ולא שום (ו) כינוי. וכל המקוה תפלתו עולה בלי אמצעי, לא על ידי מלאך, אלא, "לישועתך" דייקא, כמו שמדבר לנוכח, לא על ידי שליח, כי הוא קו הבוקע ונוקב ועולה עד ה' ממש:

הקיווי [הוא] סוד ההתפשטות, קו המשפט, משא"כ העיגול הוא דבר סתום מכל צד. וזה, "לישועתך קויתי" - לעשות קוים. "יקו"ק" - בזמן שיהיה השם שלם. המקוה תמיד בשמחה בלי צער. כי המצטער תמיד הוא ביגון ואנחה וחושב שאין לו תרופה. אבל מקוה אינו מצטער כי הוא מקוה תמיד, ואפילו אם יתמהמה מחכה, נמצא התקוה מחיה אותו. ומי שאינו מקוה מיד מת, ונשאר רחוק מהשם, [ונוענש] על שאינו מקוה לה'. ומי שהוא מקוה נאמר בו, "גם כי אשב בחשך ה' אור לי", ה' דייקא, "לישועתך קויתי ה'":

המקוה אע"פ שיש לו מעט מעשים טובים לא יבוש, שנאמר, "וידעת כי אני ה' אשר לא יבושו קוי". וזה כי יש לדל תקוה, ומי שהוא דל ממעשים טובים יש לו תקוה, כי השם מתגלה עליו ומעביר כל פשעים. וזה סוף התיקון - מגודל תקות כל ישראל באורך הגלות ובוטחים באמונה שיגאלו. וסוף התקוה, "ומשתי את עון הארץ", וזה, "לישועתך קויתי". כי זהו כבוד המלך שבוטחים בו. בא חבקוק והעמידה על אחת - אמונה - תקוה:

המקוה אפילו נכנס בגהינם יוצא ממנו, שנאמר, "וקווי ה' יחליפו כח יעלו אבר", יקו"ק מאיר עליו. וכמה מלאכים עליונים מעלים אותו המקוה [וזה] "אבר כנשרים", ומסתלקים עמו למעלה, ותקותו היא טהרתו. "מקוה ישראל" ממש, כי הוא במדריגה עליונה שאין עושה בו פגם - "אם חטאת מה תפעל". וזהו סוד התשובה שהוא ממש שב אל מקורו, והס"א לא יכלה לו, ונאמר, "שובה ישראל עד ה'". כן המקוה הוא ממש בוקע בקו תקותו, ועושה נקב וסדק לעלות תחת כסא הכבוד, וזה, "לישועתך קויתי ה'". וזה, "יחל ישראל אל ה' כי עם ה' החסד", במקום שמתגלה יקו"ק מתגלה חסד, ואין פגם מעכב. וכמו שקויה בחייו לה', כן לאחר [מותו] כשמתגברים כנגדו הדינים, הוא מתחזק בתקותו עד ה' ונקשר בו, ומסתלק ברגע. וזה, "לישועתך

קוית", אינו אומר לישועתך אקוה, אלא "קוית" - בחיי, כן אחר המות לא יבושו הקוים:

³¹⁶ זוהר חלק א דף קפה עמוד א

תא חזי, ההוא בר נש דלא זכי לאשתדלא בהאי עלמא באורייתא, ואיהו אזיל בחשוכא, כד נפיק מהאי עלמא נטלין ליה ועאלין ליה לגיהנם, אתר תתאה דלא יהא מרחם עליה, דאקרי בור שאון טיט היון, כמה דאת אמר (תהלים מ ג) ויעלני מבור שאון מטיט היון, ויקם על סלע רגלי כונן אשורי, ובגין כך ההוא דלא אשתדל באורייתא בהאי עלמא, ואתטנף בטנופי עלמא, מה כתיב ויקחהו וישליכו אותו הבורה, דא הוא גיהנם, אתר דדיינין להו לאינון דלא אשתדלו באורייתא, והבור רק, כמה דאיהו הוה רק, מאי טעמא בגין דלא הוה ביה מים.

שער הגלגולים - הקדמה לח

וכדי שתבין זה, אודיעך פסוק עד אשר שלט האדם באדם לרע לו, כי האדם הוא אדם בליעל, והם החיצונים, ושולטים באדם הקדוש, בנשמות הקדושות, מחמת עון אדם וקין והבל בניו, שעירבו טוב ברע. וכפי גדלות הנשמה הקדושה, כן גדלות הרע שלה, כי כפי האבר שנאחזת בקדושה, כן תתערב באבר שכנגדו בטומאה. וז"ס כל הגדול מחבירו, יצרו גדול ממנו. וזה ג"כ היה ענין דוד הע"ה, שהיתה נשמה גדולה, ובפגם אדם נתערבה ברע גדול מאד בעמקי הקליפות, ולכן יצא אדמוני, ועשה ענין דבת שבע ואביגיל, ולא נחשב לו כלום, והטעם הוא, כפי שאז היתה הפעם הא' שיצא מעמקי הקליפות, ובא משותף עם רע גדול מאד, ואינו מן התימא אם יעשה מה שעשה ובפרט כי הקב"ה הניחו ביד יצרו להרבות שכרו. וז"ס מ"ש ז"ל אלמלא אתה שאול, והוא דוד, הייתי מאבד כמה דוד מפני שאול, וזה דבר תימא, כי הצור תמים פעלו. אלא הענין הוא כנזכר, כי אם הנשמה גדולה מאד, ובפרט אם אז יוצאת מעמקי הקליפות, הקב"ה מניחו ביד יצה"ר, להרבות שכרו, לראותו שנשמתו גדולה, ולא יוכל הרע עמו. ולכן אפילו שיעשה איזה דבר אשר לא טוב, לא אשם בזה. מטא"כ אם רואה הקב"ה, שהאדם חלש, ונשמתו שפלה, שמביאו בגלגול תם, שאפילו שירצה להרע, אין בו כח. ולכן אל תתמה, אם אנשים גדולים מאד יעשו איזה עון, שלא יעשהו פחות ממנו מאד במעלה. וז"ס פסוק כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב וגו', הם שני לבבות טוב ורע, והרע שלו גדול עד מאד, והטוב שהוא עושה אפילו שהוא מועט יותר גדול מאדם אחר, וז"ש דוד ויעלני מבור שאון מטיט היון וגו', ויתן בפי שיר חדש וגו', ודי בזה למבין.

ספר פתחי שערים נתיב עולם התיקון - פתח ג

וגילוי הברית הוא ענין גילוי השגחה הניסיית שמתגלה בעולם ועושה נפלאות, אשר ע"י מתגלה כבוד מלכותו ומציאותו והשגחתו ית'. ושידוד הטבע הוא סוד העברת הערלה מן הברית, כמו שהיה במצרים שלכן אז נצתו על המלה וכמ"ש, גם את בדם בריתך שלחתי אסירך מבור אין מים בו. והוא בור שאון הנ"ל שהם בורות נשברים אשר לא יכילו מים, ונחשים ועקרבים יש בו. ואלו נחשים ועקרבים הם כחות הסט"א שמפתים לאדם להיות נמשך בתר עינוגין דהאי עלמא מצד הסתרת השגחת השכר ועונש מן עוה"ז. והוא הנחש המפתה לאדם שלא יירא מעונש שמים, ועקר"ב הוא הסט"א הגובר באדם לעקור אותו משורשו ביתו העליון סוד אמונה להיות כופר בעק"ר ח"ו, והכל מצד הערלה החופה ומכסה על הברית, וע"י גילוי השגחה הניסיית ושידוד הטבע שהוא העברת הערלה, אז נתקן העולם ואין כח לסט"א לפתות לאדם להדיחו מעבודת שמים, מאחר שרואה שליטת יחודו ית' ואשר רצון יראיו יעשה, והוא גילוי הרצון במצח וגילוי החסדים ביסוד בעטרה במקום ירידת השגחה למטה, והוא תיקון הרע ע"י גילוי האור הגדול הזה, שדבר זה נמצא לישראל לפרקים, כמו

הקליפות ויקם על סלע מלכות רגלי כונן אשרי: (ד) ויתן בפי מלכות שיר בעת שהמלכות עולה לחכמה חדש תהלה לאלהינו בינה יראו רבים מהמתנגדים לי וייראו ויחזרו לעולם הקדושה להיות מיוחדים ויבטחו יסוד ביהוה תפארת: (ה) אשרי כתר הגבר אשר שם יהוה תפארת מבטחו יסוד ולא פנה אל רהבים קליפות ושטי כזב קליפות: (ו) רבות עשית מלכות אתה תפארת יהוה אלהי בינה נפלאותיך³¹⁷ כתר מחשבותיך חכמה אלינו אין ערך אליך אי"ס אגידה ומשם אמשיך שפע ואדברה עד המלכות שהיא סוד הדיבור עצמו מספר: (ז) זבח ומנחה לא חפצת אזנים כרית לי עולה וחטאה ס"ת יהי משמות עב לא שאלת: (ח) אז³¹⁸ אמרתי

בעת יצי"מ וקי"ס ובמדבר ובא"י בעתים מיוחדים, שהם ניצוצות אורות התיקון של מ"ה החדש שהנהגת הטבע כפוף ומשועבד אל הנהגה זאת. והוא חיבור ב"ן ומיתקו ע"י מ"ה:

³¹⁷ ספר שערי אורה - השער התשיעי - ספירת החכמה
השם התשיעי משמות הקודש הוא הנקרא י"ה. צריך אתה לדעת כי השם הגדול שהוא יה"ה יתברך הוא הנקרא שם המיוחד, כלומר סוד ייחוד כל י' ספירות כאחת. וכבר ביארנו כי שתי הספירות הראשונות כלולות באות יו"ד של שם המיוחד: קוצו של יו"ד סוד הכתר, ועיקר היו"ד, סוד החכמה. והספירה השלישית, מתאחדת בשתייהן, היא סוד הבינה הכלולה בסוד ה' ראשונה של שם. נמצאו שתי אותיות של שם שתייהן כלולות בג' ספירות עליונות. ואות ואו"ו של שם היא כוללת שש ספירות: ג' מחצי אות ואו"ו ולמעלה, ואלו הן גדול"ה גבור"ה תפאר"ת; וג' מחצי אות ואו"ו ולמטה, ואלו הן נצ"ח הו"ד ויסו"ד; והספירה האחרונה של שם, שהיא עשירית, כלולה באות אחרונה של שם שהיא אות ה'..... וספירת החכמה נסתרת וסימן הדבר בזה המזמור: מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך, איש בער לא ידע וגו' בפרוח רשעים וגו' (שם) ומה טעם? ואתה מרום לעולם י"י (שם). כלומר, ברום המחשבה דבר זה ואין מי שיוכל להגיע לדבר, שהרי כך עלה במחשבה. ואף על פי שאין כוח באדם להשיג בדבר צפיית המחשבה, הצדיקים יש להם קבלה לשמע אוזן. לפיכך אמר: בקמים עלי מרעים תשמענה אזני, צדיק כתמר יפרח (שם) הרי הכול מבואר ברמזים. וזהו מה ששאל משה רבינו עליו השלום להשיג הדבר בצפיית המחשבה ונעלם ממנו, והיתה התשובה אליו: וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם (שמות לג, יט). ואין דבר זה ידוע לשום נברא, ואל זה רמז הכתוב: רבות עשית אתה י"י אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר (תהלים מ, ו). ובכל מקום שאתה מוצא לשון נפלאות הוא דבר מכוסה מן הבריות ואין ידוע לזולתו יתברך, ועל זה כתיב: לעושה נפלאות גדולות לבדו (שם קלו, ד), בוודאי. ועל זה כתיב: נפלאות ממני ולא אדע (איוב מב, ג).

³¹⁸ ספר שיח יצחק חלק ב - ליקוטים ב
וכן משה רע"ה ביאתו לעולם בנס, אחר יאוש הגמור שהושלך ליאור, והיה ראוי להתבטל מציאותו, כפי משפט מבטי הכוכבים, כמ"ש אצטגניני פרעה, שראו שמושיעם של ישראל יהיה נלקה במים. וכן לידתו היה בנס גמור, מיוכבד אמו שהיתה בת ק"ל שנה, שכבר ניטל ממנה כח התולדה, עד שחזרה לנערותה, ולכן תיכף כשנולד הוצרך להשראת השכינה לשומרו בנס, כמ"ש "ותפתח ותראהו וכו', ותרא אותו כי טוב הוא", ואמרו שראתה עמו שכינה. ואלו השלשה הם נרמזים בתיבת אדם, והם אברהם דוד משה. וכן ביאתו של דוד בעולם, היה שרשו מבנות לוט שהולידו בדרך נס, אחר שנמלטו ממהפכת סדום, ואמרו שנזדמן להם יין במערה, והוא מ"ש רז"ל במסכתא יבמות דף ע"ט, "כתיב, שתי בנותיך הנמצאות, וכתיב מצאתי דוד עבדי", והוא כמ"ש שהם באו לעולם בדרך מציאה, אחר יאוש הגמור, כמציאה שהוא בא בהיסח הדעת:

הנה באתי במגלת ספר כתוב עלי: (ט) לעשות רצונך אלהי חפצתי ותורתך³¹⁹ בתוך מעי: (י) בשרתי צדק מלכות בקהל רב הנה שפתי נ"ה לא אכלא יהוה תפארת אתה תפארת ידעת דעת: (יא) צדקתך מלכות לא כסיתי בתוך ר"ת לכב משמות עב לבי ר"ת לכב משמות עב אמונתך מלכות ותשועתך מלכות ר"ת לאו משמות עב אמרתי לא כחדתי חסדך חסד ואמתך תפארת לקהל³²⁰ בינה רב חכמה: (יב) אתה יהוה תפארת לא תכלא ס"ת האא משמות עב לא תמנע שפע ה רחמיך תפארת ממני שבתפארת יש חסדך חסד ואמתך ואמת אי נמי זו בינה בה שם אהיה העולה בריבועו למנין אמת וך דאמיתך זה הכתר הגנוז בבינה תמיד יצרוני: (יג) כי מלכות אפפו עלי רעות קוצים הסובבים את השושנה. גברו הקליפות עד אין מספר כתר. מצב של "עוונותינו גברו למעלה ראש". השיגוני עונתי ס"ת ר"י משמות עב ולא יכלתי לראות חכמה עצמו משערות ראשי רמז לאורות הדיקנא ולבי בינה עזבני ס"ת י"י משמות עב: (יד) רצה³²¹ יהוה בינה בה שם אלקים

הגהה הוא מ"ש שם, שאמר דוד "אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי", תיבת אז, מרמז על דבר שלמעלה מן הזמן, שהיה קודם ו' ימי בראשית, שאז התחיל הזמן, ודוד אמר, שעצם מציאותו הוא מאז, והבן:

³¹⁹ ספר מבוא לחכמת הקבלה חלק ב מאמר א על דבר חנוכה תפיסה שכלית המכונה אכילה, כמ"ש ביחזקאל, אכול את המגילה הזאת. כי כל השגה היא בגדר כניסת הדבר בגוף המשיג, בחי' אכילה ממש, ככתוב בדוד המע"ה, ותורתך בתוך מעי, דייקא. זהו מה שמפורש אחרי כן, כי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל. אלא ששאיפה להשכלה זו בהעדר שמיעת מצותו ית' היתה, לכן סופה לרדת פלאים ולהפך לשאיפה גשמית ולתאוה בהמית, שנ' ואל אישך תשוקתך, כמ"ש הגר"א ז"ל בפירושו על התורה:

ספר אדיר במרום ח"א - עינוי דרישא חוורא ואפרש לך עתה ענין השחיטה ותבין סודות גדולים. הנה המיתה נמשכה דוקא מחטא אדה"ר, וזהו מפני הזוהמא של הנחש שנבלעה בגוף. אמנם זוהמא זאת נכנסה בהם על ידי אכילה. וצריך שתדע מה שכתוב, ותורתך בתוך מעי (תהלים מ, ט), ודבר זה נתבאר במקום אחר, איך בחינת תר"א איברים נמצאים בבני מעים, שבכח זה יכול המזון להתברר לצורך כל התר"ג איברים של הגוף כידוע בסוד עיכול המזון. וב' איברים מן התר"ג נמצאים בפה בסוד פה וגרון, והמאכל נכנס בדרך אלה הב', שהם כנגד אנכי ולא יהיה לך שנתנו מפי הגבורה, ואחר כך נשלם הבירור בשאר המעיים. והנה האמת שב' קנים הולכין מן הראש לגוף, והם ב' הסימנים קנה וושט, והם נעשים מהתפשטות הראש. כי החכמה מתפשטת ועושה הקנה והריאה והלב. והבינה מתפשטת ועושה הוושט ושאר בני המעיים. ובסוד אלה הב' קנים תלוי כל חיות האדם. והנה כמו שהוושט נמשך מן הראש, כך המזון היורד דרך שם עושה פעולה גם כן בראש מלמטה למעלה, כי באמת לולא היה זה הקשר לא היה ראוי להגיע אל הראש, כי הם ב' בחינות ממש בסוד חב"ד ושש קצוות. וגם תדע כי אין הס"א אוחזת אלא ב"ק ולא בראש, אך מכח הקשר הזה נפגם גם הראש. והנה עץ הדעת גם הוא התהלך המהלך זה של הפה, ומכח זה הקשר נפגם גם הראש. והנה אין תיקון לזה אלא המיתה:

320 כתב רבינו יעקב אביחצירא זיע"א בספרו "מחשוף הלבן" פרשת ויקהל ד"ה "ויקהל" שקהל הם חו"ב כיון ש"קהל" גימ' ע"ב ס"ג.

³²¹ שער הכוונות - דרושי חג השבועות דרוש א ובברכת רצה תכוין כי מלת רצה היא בגי' אלהים דמילוי ההין כי רצה הם אותיות צרה והוא סוד ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע שהוא שם אלהים דההין. וז"ס בין המצרי' כי מן השם הנז' שהוא דין יוצאות בימים האלו הצרות. גם תוסיף שם אדני עם רצה של אלהים הנז' ויהיו בגי' ש"ן ותכוין כי ב' בתי דינין אלו שהם אלהים

במילוי ההין העולה למנין רצה ר"ת ערי משמות עב וס"ת יהה משמות עב להצילני ס"ת יהה משמות עב יהוה תפארת לעזרתי חושה: (טו) יבשו ויחפרו יחד מבקשי נפשי מלכות לספותה יסגו אחור ויכלמו חפצי רעתי: (טז) ישמו על עקב בשתם האמרים לי האח האח: (יז) ישישו וישמחו בדך כל מבקשיך יאמרו תמיד יגדל יהוה תפארת אהבי תשועתך מלכות: (יח) ואני תו"מ עני יסוד ואביון יסוד אדני מלכות יחשב לי עזרתי ומפלטי ס"ת יי משמות עב אתה אלהי אל תאחר:

פרק מא

א לִמְנַצֵּנוּ בְּזִמּוֹר כְּדוֹד: ב אֲשִׁירִי בְּשִׁכְלִי
אֶל-דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִיטֵהוּ יְהוָה: ג יְהוָה
יִשְׁמְרֵהוּ וַיִּזְיֵהוּ וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ וְאֶל-תְּהִינֵהוּ
בְּנֶפֶשׁ אֲיָבָיו: ד יְהוָה יִסְעֶדְנוּ עַל-עֶרְשׁ
דָּוִי כָּל-מִשְׁכָּבוֹ הִפְכָּת בְּזוֹלָיו: ה אֲנִי-
אֲמַרְתִּי יְהוָה זָנַנִי רָפָאָה נִפְשִׁי כִּי-זָטָאתִי
כָּה: ו אֲוִיבִי יֹאמְרוּ רַע לִי בָּתִּי יָמוּת
וְאֶבֶד שְׁמוֹ: ז וְאִם-בָּא לִרְאוֹת שׁוֹא
יִדְבֹּר לָבוֹ יִקְבֹּץ-אֶזְנוֹ לוֹ יֵצֵא לַזּוֹנִץ יִדְבֹּר:
ח יִזָּד עָלַי יִתְלַזְזֶשׁוּ כָּל-שֹׁנְאֵי עָלַי
יִזְעָבוּ רָעָה לִּי: ט דְּבַר-בְּלִיעַל יִצּוֹק בּוֹ
וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יוֹסִיף לָקוּם: י גַּם-אִישׁ
שְׁלוֹמוֹ אֲשֶׁר-בְּטוֹזוֹתִי בּוֹ אוֹכֵל לַזּוֹמִי

ואדני שהם סוד בין המצרים ב' מצרי' העולים בגי' שי"ן יתמתקו ע"י ג' השמות הראשו' שנתכוונ' בהם בג' ברכות הא' והם טדה"ד כוז"ו מצפ"ץ העולים בגי' שי"ן כנז' ועי"כ אותיו' צרה יתהפכו לרחמים ויהיו רצה ה' אלהינו:

הַגְדִּיל עָלַי עֶקֶב: יָא וְאַתָּה יְהוָה זֹזְנִי
וְהִקְיֵמְנִי וְאַשְׁלֵמָה לָּהֶם: יָב בִּזְאת יִדְעָתִי
כִּי-זֹפֶצֶת בִּי כִי לֹא-יָרִיעַ אִיְבִי עָלַי: יִג
וְאֲנִי בִּתְמוֹי תַּמְכֶּת בִּי וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ
לְעוֹלָם: יֵד בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פרק מא

בשבח עושי הצדקה שהם ממשיכי היסוד אל המלכות ומיחדים קוב"ה ושכינתיה.

(א) למנצח נצח גובר על הוד וממשיך מזמור חסד לדוד למלכות: (ב) אשרי כתר משכיל יסוד אל דל מלכות ביום רעה³²² כאשר תתעורר עליו מידת הדין ימלטהו יצילו יהוה תפארת ר"ת ריי

³²² זוהר חלק א דף יד עמוד ב

אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יהו"ה (תהלים מא ב), ביום רע מבעי ליה, מאי ביום רעה? ביומא דשלטא ההיא רעה למיסב נשמתי. אשרי משכיל אל דל, דא הוא שכיב מרע, לאסאה ליה מחובוי גבי קב"ה. דבר אחר דא יומא דדינא שריא על עלמא, אשתזיב מניה, כמה דאתמר ביום רעה ימלטהו יהו"ה, יומא דאתמסר דינא לההוא רעה לשלטא על עלמא.

זוהר חלק ב דף סא עמוד א

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים מא א) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה', האי קרא אוקימנא ליה, בשעתא דבר נש שכיב בבי מרעיה, הא אתפס באטרוניא דמלכא, הוא נתפס בבית הסוהר של המלך היינו המחלה רישיה בקולרא, רגלוי בכופסירין (ס"א בטפסרא), כמה חילין נטרין ליה מהאי גיסא ומהאי גיסא, ראשו קשור בשלשלאות, כמה חיילים שומרים עליו מצד זה ומצד זה שייפוי כלהו בדוחקא, מגיחין אליו באלין, מיכלא אתעדי מניה. אבריו כולם בדוחק דוחקים אלו באלו בההוא זמנא פקדין עליה אפוטרופא למילף עליה זכות קמי מלכא, באותו זמן ממנים עליו שומר ללמד עליו זכות לפני המלך דכתיב (איוב לג כג) "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף", בההיא שעתא זכאה חולקיה דבר נש דעאל עליה, ואוליף ליה ארחא לשיזבותיה מן דינא, באותה שעה אשרי חלקו של אדם שבאים לבקרו וללמדו דרך תשובה הה"ד אשרי משכיל אל דל, והיך יכיל לשזבא ליה, וכיצד יכול להציל אותו? למילף ליה אורחוי דחיי, לאתבא לקמי מאריה, רק על ידי שילמדו אורחות חיים ודרך תשובה כדין אתעביד אפוטרופוסא עליה לעילא, ואז נעשה עליו שומר למעלה מאי אגריה, ביום רעה ימלטהו ה'. מה שכרו של מבקר החולה והמדריך? "ביום רעה ימלטהו ד"

דבר אחר, אשרי משכיל אל דל, כמה תקיפא אגרא דמסכנא מה רב שכרו של העני שסבל העניות קמי קודשא בריך הוא, לפני ד' (נוסח אחר מרח"ו: מה רב שכרו של הנותן צדקה לעני) אמר רבי חייא תוהנא על האי קרא, דכתיב (שם סט לד) "כי שומע אל אביונים ה'" וכי אל אביונים שומע ולא לאחרא, אמר רבי שמעון, בגין

דאינון קריבין יתיר למלכא, דכתיב (שם נא יט) לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, ולית לך בעלמא דאיהו תביר לבא כמסכנא.

שני סיפורים בעניים מובא בהמשך הזוהר שם:

מסכנא חד הוה בשיבבותיה דרבי ייסא, עני אחד היה בשכנות של רבי ייסא, ולא הוה מאן דאשגח ביה, ולא היה מי שישגיח עליו, והוא הוה אכסיף ולא תקיף בבני נשא, והוא היה בישן ולא הפציר בבני אדם לסעדו, יומא חד חלש, יום אחד חלה העני, עאל עליה רבי ייסא, בא לבקרו רבי ייסא שמע חד קלא דאמר, טילקא טילקא, שמע קול אחד שאומר גלגל גלגל כלומר הכוונה הנפש שעתידה להתגלגל כיון שיוצאת קודם זמנה הא נפשא פרחא גבאי ולא מטו יומוי, ווי לבני מתיה דלא אשתכח בהו דיתיב נפשיה לגביה, אוי לבני עירו שלא נמצאה בהם מי שישיב נפשו אליו קם רבי ייסא שדי בפומיה מיא דגרגרין, אפוטא דקונטא, (ס"א דקופתא), קם רבי ייסא ונתן בפיו מעט מיץ רימונים אתבזע זיעא באנפוי ותב רוחיה לגביה. ביצבצה זיעה במצח העני ורוחו שבה אליו לבתר אתא ושאל ליה, אמר חייך רבי, נפשא נפקת מנאי ומטו לה קמי כורסייא דמלכא, לאחר מיכן בא ושאל לשלומי, אמר לו רבי, דע לך כי נפשי יצאה ממני והגיעה לפני כסא המלך וחפצה להשאר שם ובעת לאשתארא תמן, אלא דבעא קודשא בריך הוא לזכאה לך, ואכריזו עלך, זמין הוא רבי ייסא לסלקא רוחיה, ולאתקשרא בחד אדרא קדישא, דזמינן חברייא לאתערא בארעא, והא אתקיננו תלת כורסיין דקיימן לך ולחברך, מההוא יומא הוו משגיחין ביה בני מתיה. אלא שרצה הקב"ה לזכות אותך, והכריזו עליך, עתיד רבי ייסא להעלות רוחו במעמד ה"איידא קדישא" (וכפי שקרה לאחר מיכן כמסופר בפרשת נשא בסוף האיידא) שעתידים החברים לעורר בארץ, והנה כבר הכינו שלוש כסאות לך ולחברייך. (בסוף אדרת נשא נפטר שלוש תנאים) ומאז היו משגיחים בו בני עירו.

תו, עוד סיפור, מסכנא אחרא אעבר קמיה דרבי יצחק, והוה בידיה פלג מעה דכסף, עני אחר עבר לפני רבי יצחק והיה בידו חצי מעה כסף אמר ליה לרבי יצחק אשלים לי ולבני ולבנתי נפשאן, אמר ליה והיך אשלים נפשייכו, דהא לא אשתכח גבאי בר פלג מעה, ביקש מרבי יצחק "השב לי נפשי" כלומר תן לי צדקה שלא תצא נפשי, אמר לו במה אתן לך צדקה? והרי אין לי אלא חצי מעה כסף? אמר ליה בדא אשלימנא בפלג אחרא דאית גבאי, אמר לו די לי בחצי מעה זו אשלים יחד עם חצי המעה שיש לי אפקיה ויהביה ליה, הוציאה ונתן לו לעני, אחזיאו ליה בחלמיה דהוה אעבר בשפתא דימא רבא, ובעאן למשדייה בגויה, חמא לרבי שמעון דהוה אושיט ידוי לקבליה, ואתי ההוא מסכנא ואפקיה ויהביה בידוי דרבי שמעון ואשתזיב, הראו לו בחלום לרבי יצחק שהוא עובר בים הגדול ורוצים להשליכו בים, ראה את רשב"י שמושיט יד להציל את רבי יצחק, ובא אותו העני ונותן את רבי יצחק בידי רבי שמעון כד אתער נפל בפומיה האי קרא (תהלים מא ב) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה' ". כאשר התעורר מהחלום נפל בפיו הפסוק הנ"ל. והסביר המקדש מלך, הובאו דבריו בפירוש "המתוק מדבש" דף קנא, שהחלום הכן התגשם וכפי שמסופר בזוהר פרשת ויחי דף ריח שהרשב"י גזר על מלאך המות לא להכנס לביתו ובכך ניצול רבי יצחק ממיתה קודם זמנו.

זהר חדש מדרש רות מאמר אשרי משכיל אל דל

"אמר רבי, כתיב אשרי משכיל אל דל וגו'. מהו דל. איש נסתר ויאמר מה תתן לי, וכי יותר רשע אני מכל האדם שבעולם. ויעשה מריבה עם הקב"ה. אשריו מאן דמשכיל ליה. דכתיב, או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי: דאמר רבי נהוראי, מאי דכתיב או יחזיק במעוזי וגו'. וכי הקב"ה שהוא בעל השלום, עושה שלום במרומיו, צריך למי שיעשה לו שלום, והלא השלום שלו: אלא, העני בשעה

משמות עב: (ג) יהוה תפארת ר"ת יי משמות ע"ב ישמרהו מלכות ר"ת יי משמות ע"ב ויחיהו יסוד
יֵאָשֶׁר כְּתִיב וְאִשֶּׁר בִּינָה בְּאֶרֶץ מַלְכוּת וְאֵל תִּתְּנָהּ בִּנְפֶשׁ אִיבִיו: (ד) יהוה³²³ תפארת יסעדנו

שרואה את עצמו בדוחק, הוא עושה מריבה כלפי מעלה. והמחזיק בידו של עני, ועושה עמו צדקה, כביכול, עם הקב"ה עושה שלום. לפי שגורם לעני, שמבקש מחילה מלפניו יתברך, על שהטיח דברים כלפי מעלה, ואז עושה שלום בינו לבין קונו. מי גרם לו לעשות שלום. זה הנותן צדקה לעני, והחזיק בידו, דכתיב או יחזיק במעוזי וגו', וזהו הדל. והקב"ה מהו אומר. אין דנין את האדם לפי צערו.

³²³ רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רלד עמוד ב
אי לאו שכינתא דאיהי לחולה כחול דאסחר לימא דלא נפקת מפומהא אוף הכי שכינתא אסחרת לגופא וסמך ליה אם לא השכינה שהיא לחולה כחול המקיף את הים שלא יעלה על גדותיו, כך השכינה מקיפה את גוף החולה וסומכת אותו כד"א יי יסעדנו על ערש דוי. ובג"ד אוקמוה מארי מתני' המבקר את החולה לא ליתב למראשותיו משום דשכינתא על רישיה ושכינתא אסחר גופיה עד רגליו ובג"ד אתמר ביעקב ויאסף רגליו אל המטה ודא שכינתא דאתמר בה והארץ הדום רגלי. ולכן פסקו בעלי המשנה: "המבקר את החולה, לא ישב למראשותיו משום ששכינה על ראשו ומקיפה גופו עד רגליו ולכן נאמר ביעקב אבינו ויאסוף רגליו אל המיטה, וזו השכינה שנאמר בה "והארץ הדום רגלי".

כתב המהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - משם רבינו האריז"ל זיע"א
ה' יסעדנו על ערש דוי כל משכבו הפכת בחליו:

הנה ענין החולה, הוא לסבת שאור החכמה הנקרא חיים, כמש"ה והחכמה תחיה בעליה, נסתלקה ממנו. והנה החכמה היא יו"ד שבשם כנודע, וכשהוא מסתלק מן האדם, נעשת לו דו"י, שהוא הפוך יו"ד, כי נהפכה מרחמים לדין, וע"כ נפל בחוליו. גם יו"ד במספרה עשר, וגם היא נהפכה ונעשת ערו, להורות על המטה ששוכב עליה בחליו. ולכן כדי שיתרפא, צריך שהקב"ה יסעדנו על ערש דו"י שלו, שבא לו מחמת חסרון שפע החכמה. וכאשר יסעדנו, וימשיך לו מזון מן החכמה, כנזכר בזהר בפרשת בשלח, כי מזון החולה נמשך מן החכמה, ואז כל משכבו שהם הערש והדוי הנזכר, נהפכים לו בחליו לטוב, ונעשית עשר ויו"ד, ועל ידי כך מתרפא:

שער מאמרי רשב"י - פירוש על ספר התיקונים
דע כי תיבת דופק מתחלקת לשתיים ד"ו פ"ק כי ד"ו הם נוקבא דז"א עם ז"א והם עצמם הוראת פ"ק כי בא"ת ב"ש מתחלפות ד"ק ו"ף כנודע וכבר ידעת כי התמורות והחלופים הם במטטרו"ן שהוא היצירה ולכן נתחלפו פה אותיות ד"ו בפ"ק להורות כי מציאות הדפיקות הזה הוא נמצא ונוהג ענינו בכל העולמות בין בעולם העניון כי שם נקרא ז"א ונוקביה ד"ו בין בעולם התמורו' ששם נקרא פ"ק ואמנם ענין הדפק הוא נמשך מן האחורים של אבא שהוא הו"ה דיודין והאחורים שלה הם בגמט' קפ"ד כמנין דפ"ק וזהו סוד פקד עון אבות על בנים כי שם זה הוא באבא הנקרא מחשבה וכבר ידעת כי בחי' הגלגול הוא בסוד המחשבה בסוד וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח וכמו שהגלגול לא שכיך טיקלא וגלגולא לעלמין כך המחשבה. וכן תמצא בס' התקונין וברעיא מהימנא בפ' פנחס שאין גלגול אלא בסוד אות י' שהיא באבא ולכן בחינת הדפק מתפשט מאות י' שהוא אבא הנקרא מחשבה ולכן אין שם הזה שקט לעולם כי אין הדפק שקט לעולם מתנועתו. והנה אם תחבר דפ"ק עם עשר אותיות שבהו"ה דמילו' יודין יהיה בגמטריא צדן וזהו מה שאמרו באדרת האזינו דאית צדק לגו בגו וע"ש ולהיות החולה ניזון מבחינת הדפק הזה לכן נאמר

בו ה' יסעדנו על ערש דוי כו' כי הנה ערש תמורת עשר דו"י תמורת יו"ד וגם יו"ד חשבונה באותיות היא עשר והענין הוא על ההו"ה דמילוי יודין שיש בה עשר אותיות בבחינת הפנים ונתהפכה אל החולה הזה בבחינת האחורים שהיא קפ"ד אותיות דפ"ק ומשם יסעדנו ויתפרנס בחוליו עתה ולכן העשר נהפך לער"ש ששוכב עליה בחליו כי תרגום מטה ערשא והיוד נהפך לדו"י שהם החולאים והיסורין שסובל וז"א כל משכבו הפכת בחליו כי נהפכו עשר יו"ד שהם עשר אותיו הו"ה דיודין דפנים אל ערש דוי שהם האחורים העולים בגמטריא קפ"ד ועתה נבאר ענין אשר והוא כי כמו שתנועות הדפ"ק יורה על חולאי הגוף כך יורה על חולאי הנשמה ולכן כפי תנועת הנקודות שיתנועע אז הדפק כך בחינת התשובה צריך האדם לשוב ולהתרפא מחולי (ד"ש ע"ג) הנפש כי אם הדפק של האדם מורה תנועת צירי שהיא בבינה יורה על כי הפגם היה בדברי' הנוגעים' ומתיחס' ותלויים באימא כגון שחטא במצות כיבוד אב ואם או שנמנע מלהשתדל בתבונת דברי התורה ולכן ההוראה היא בדפק שהיא האחורים כנז' להורות על שפגם וכן אם התנועה היתה בניקוד פתח שהיא בחכמה יורה על שפגם בחכמת התורה ונמנע מלהתחכם ואם היה סגול יורה על שנמנע מגמילות חסדים שהוא בחסד וכיו"ב:

ספר טעמי המצות - פרשת וירא

חולה לפי שחסר ממנו שער הנ' ולזה אירע לו החולי. והכוונה תהיה להמשיך לו שער הנ' ועי"ז יתרפא החולה והוא כללות של מ"ה ועי"ז הם נ' שערים (הר"א פלקין משם מורי זללה"ה). אמנם מה ששמעתי אני הוא בפ' ה' יסעדנו על ערש דוי והוא כי סוד החולי בא לו מחמת היפוך רחמים לדין וסוד היו"ד היתה דו"י גם יו"ד מספרה הוא עשר והוא זה עשר חוזר להיות עשר דוי והרי כל משכבו הפכת בחליו סוד ב' היפוכים הנ"ל. וביאור הדברים דע שהוא חולה לפי שאור חכמה אבא נסתלק ממנו לכן צריך להמשיך לו מזון משם כדי לסעדו ולהחזיקו וז"ס משרז"ל בס"ה כי מזון החולה בא מחכמה. והענין כי חכמה הוא י' שבשם וכאשר הוא חולה מתהפכת היו"ד זו ונעשית דו"י ואז הוא חולה ודוי לבב גם י' גי' עשר נהפך לערש שהוא שוכב על המטה הנקרא ערש דוי ולכך אז צריך שיסעדנו ה' ויזון אותו וישקה על מציאות הערש דוי שיש לו ואז ע"י אותו הסעדה והזנה שהוא מאבא י' שבשם אז כל משכו הפכת בחליו פי המשכב ששכב הוא ערש הנ"ל וגם חליו שגרם לישכב על מטתו חוזר להיות עשרודי חוזר להיות יו"ד וזהו כל משכבו הפכת בחליו ועי"כ הוא מתרפא וכמ"ש כי סיבת חליו הוא בהסתלקות השפע מהחכמה. ונבאר עתה ענין דפק האדם שבו מתגלים חלאי האדם, דע כי הלא אדם עליון הוא ז"ז וכבר נתבאר בסוד כולם בחכמה עשית כי אבא עילאה הוא חיות אצי' וכשאר עליון דא"ס מתפשט בעולם אצילות הוא מתלבש תוך א"ז ומתעלם בתוכו ואז אבא מתפשט בכל אצי' עד סופו ובו מוצנע החיות ונעלם בו ועי' שואבים חיות עליוני של א"ס ומחי' את כל עולם אצי' וז"ס כולם בחכמה עשית, והנה החכמה הוא מתפשט בסוד הוורידים של דם חיוני של האדם ודפיקות ובתוך אות' הדפק' גנוז ונעלם החיות דא"ס המחיה את כולם באופן כי הדפק בעצמו שהוא וריד הוא אבא והחיו' שבתוכו הוא אור הא"ס וחיותו וכבר ידעת כי במחשבה אתבריר הש"ך ניצוצין והפסולת נדחה לבר מגו הטוב ולכן סוד הדם הטוב וחיות הנאה הוא מסתלק ומתעלם בדפק ודם הרע יוצא לחוץ ואז צריך הקזה להוציא לחוץ (ואמנם לפעמים מחמת העונות אין יכולת במחשבה לברר ולדחות הקליפה ואז צריך הקזה להוציא לחוץ). ואמנם אבא הוא שם ע"ב ואחוריו דפ"ק והענין כי אין פנימית אבא עצמו יורד למטה רק אחוריו שלו כנודע כי כל דבר עליון לא ירד למטה רק מצד אחוריים שלו והוא קפ"ד שהוא דפק לכן כל חיות אדם בדפק הזה כנודע ולכן ממנו יבררו חולי האדם כי כפי שיש עבירה נחסר האור משם. אמנם כבר ידעת מ"ש בתיקונים י' מיני' יש בדפ"ק והם צירי סגול כו' וסוד הענין הוא כי אבא סוד נקודות כנודע והנה אותן הדפיקות שנותן כולם בציר נקדות והנה לפעמים כשתשים ידך בדפק תראה נקודה א' ואח"כ נקודה ב' בצידה ונקרא צירי ולפעמים זו למעלה מזו ונק' שבא ולפעמים ראשונה

על ערש דוי כל יסוד משכבו הפכת בחליו: (ה) אני מלכות אמרתי מלכות יהוה תפארת ס"ת היי משמות עב חנני יסוד רפאה תפארת נפשי מלכות ס"ת היי משמות עב כל מלכות ס"ת היי משמות עב חטאתי ס"ת היי משמות עב לך: (ו) אויבי יאמרו רע לי מתי ימות יפסיק לקבל שפע ומוחין מהקדושה ואבד שמו ינתק הקשר בין שם (מלכות) ל-ו (תפארת): (ז) ואם בא לראות ואם באתי לקבל שפע הקדושה וחיים מהחכמה הנקראת ראה שוא ידבר לבו יקבץ און לו יצא לחוץ ידבר: (ח) יחד עלי יתלחשו כל שנאי עלי יחשבו רעה לי: (ט) דבר בליעל יצוק בו ואשר שכב לא יוסיף לקום: (י) גם איש תפארת שלומי³²⁴ יסוד אשר בינה בטחתי יסוד בו אוכל לחמי מלכות הגדיל עלי עקב³²⁵ מלכות: (יא) ואתה תו"מ יהוה תפארת חנני יסוד והקימני נו"ה ר"ת יחו וס"ת היי משמות עב ואשלמה להם ר"ת וול משמות עב: (יב) בזאת מלכות ידעתי דעת כי מלכות חפצת בי כי לא יריע ר"ת כלי משמות עב איבי עלי: (יג) ואני תו"מ ס"ת היי משמות עב בתמי תפארת ס"ת היי משמות עב תמכת בי ותציבני לפניך לעולם: (יד) ברוך יהוה תפארת אלהי ישראל בינה מהעולם בינה ועד העולם³²⁶ מלכות אמן³²⁷ ואמן:

ארוכה והב' נקודה לבד וזו קמץ וכן כיוצא בזה וזה מורה כפי החיות שנמשך ומאיזה בחי' שבחכמה כי אם נקודת הדפק הוא קמץ מורה על התגברות בחי' הכתר שבחכמה אשר משם שולח חיות אל האדם ואל האברים כולם ואם הוא פתח הוא מהחכמה שבחכמה וכן כיוצא בזה בכל הנקודים ולפעמים הם ב' נקודין שבא צירי או שבא קמץ וכיוצא בזה, ואמנם דע כי בזה יורה חטא האדם כי אם הדפיקה הוא קמץ זה יורה שחטא בכתר ולכן כתור מתגבר ומראה כחו כדי שלא יסתלק וזה ההיכר אם אנו רואין בחי' א' גובר' יורה על החסרון אותה בחי' ע"ד תוסף רום יגעון שכל דבר החלוש הוא מגבר בכח כדי להתחזק ולפעמים זה מורה להיפך על שעשה בבחי' ההיא איזה מצוה ואין אתנו יודע עד מה:

³²⁴ ספר תיקונים חדשים להרמח"ל ז"ל - תיקונא תמניא ועשרין ודוד אמר (תהלים מא י) **גם איש שלומי אשר בטחתי בו**, דאיהו יכיל לאזמנא עינוגא לנשמתא. אוכל לחמי ודאי. הגדיל עלי עקב, גדל לא כתיב אלא הגדיל, דאתקיף לאינון דקיימין בעקב. מלכות.

³²⁵ פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק א וז"ס עקבות משיחא כי עקב הוא נוקבא כמ"ש בר"מ סוף חלק א' דף י"ד ע"ב יעקב לישנא דעוקבא דהיינו נוק' דאתמר עקבו של אדה"ר מכהה גלגל חמה. וכפירוש האבן עזרא על תהילים פרק מא פסוק י - הגדיל עלי עקב - "הטעם הגדיל עקיבו שלא בא לבקרני ושם לנפשו מעלה" וחשיבות. עקב בגוף הינו בחינת מלכות שהיא סוף י"ס.

³²⁶ שער הפסוקים - פרשת משפטים (מזולתו) הנה הברית הזו, הוא ז"א, בחי' יעקב, המברית מן הקצה אל הקצה, והם תרין ההי"ן, ה' עילאה, ה' תתאה. שנאמר עליהם, (תהלים מ"א) **ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם**, תרין עלמין. והם סוד ה' שמות אדנ"י, שהם בגימטריא קצ"ה למעלה. וה' שמות אדנ"י, שהם קצ"ה למטה, וכמו שנתבאר זה למעלה באורך, בפסוק (בראשית כ"ז כ"ח) ויתן לך האלהים מטל השמים, וע"ש: אמר שמואל, מוכרח הוא לומר, שהלשון הזה הוא מוטעה בכל פרטיו, באמרו והם סוד ה' שמות אדנ"י שהם בגימטריא קצ"ה. והנה ה' שמות אדנ"י, הם בגימטריא שכ"ה ולא קצ"ה. אלא אי אתמר הכי אתמר, ששה פעמים אדנ"י הם בגימטריא שמים. וב' פעמים קצ"ה, הם כמספר שמים. או יאמר, כי ה"פ יה"ו דאלפ"ן העולה ט"ל, הם כמנין קצ"ה. וזש"ה, מט"ל השמים. והמ"ם של מטל, מתחלפת בא"ת ב"ש ביר"ד, ויהיה שיעור הפסוק כך, הוא י' ט"ל, עולה בגימטריא שמים. או יאמר, כי שם אדנ"י הוא בגימטריא ס"ה, עם האחורים המליאים של הוי"ה דמ"ה, העולים ק"ל, והנה ס"ה וק"ל, הרי קצה השמים לתתא, כנלע"ד:

פרק מב

א לַמִּנְצֹז מִשְׁכִּיל לְבָנִי-קָרוֹז: ב כְּאִיל
תֵּעָרָג עַל-אֶפְיָקִי-מַיִם כֵּן נִפְשִׁי תֵּעָרָג
אֶלְיָךְ אֱלֹהִים: ג צִמְאָה נִפְשִׁי לֵאלֹהִים
לֹאֵל זִזִּי מָתִי אָבוֹא וְאַרְאֶה פָנַי אֱלֹהִים: ד
הִי־תָה-כִּי דִמְעָתִי לָזֶזֶם יוֹמָם וְלַיְלָה
בְּאָמֹר אֵלַי כָּל-הַיּוֹם אֵי־הָאֱלֹהִים: ה
אֵלֶּה אֲזַכָּרָה וְאֶשְׁפָּכָה עָלַי נִפְשִׁי כִּי
אָעֲבֹר בַּסָּף אֲדִידִם עַד-בֵּית אֱלֹהִים
בְּקוֹל-רִנָּה וְתוֹדָה הָמוֹן זִזְזִג: ו מֵה-
תִּשְׁתַּזְזִיזִי נִפְשִׁי וְתִתְּהִי עָלַי הוֹזִילִי
לֵאלֹהִים כִּי-עוֹד אוֹדְנוּ יִשׁוּעוֹת פָּנָיו: ז

327 זוהר חלק ג דף רפה עמוד ב

א"ר יוסי א"ר יהודה מאי אמן. א"ר אבא הא אוקמוה כלא אמן אקרי מבועא דההוא נחלא דנגיד חכמה שהוא מקור הנחל. אמן אקרי דכתיב ואהיה אצלו אמן אל תקרי אמן אלא אמן קיומא דכלהו. ההוא נחלא (ס"א טלא) דנגיד ונפיק אמן אקרי דתניא מן העולם ועד העולם עולם דלעילא בינה עולם דלתתא מלכות. אוף הכא אמן ואמן אמן דלעילא אמן דלתתא. אמן קיומא דכלהו והא אוקימנא אמן באינן אתון.

ר"ש אמר אלף דאמן עמיקא דבירא דכל ברכאן מתמן נבעין ונפקין ומשתכחין חכמה מ"ם פתוחה דאמן נהרא בינה דנגיד ונפיק ואקרי מ"ם והוא רזא דתנינן מ"ם פתוחה מ"ם סתומה כמה דאוקימנא "לסרבה המשרה". נון פשוטה דאמן כללא דתרין נונין נון כפופה כללא דאת וא"ו כללא דנון כפופה (ס"א פשוטה) (ס"א מם פתוחה כללא דתרין נונין נון פשוטה נון כפופה. נון פשוטה כללא דאת וא"ו) בג"כ כלא אקרי נון (מלכות) ואו (תפארת) נון (בינה) וברזא דמתניתא הכי תאנא ו' דכר ו' פשוטה כללא דדכר ונוקבא. נון כפופה בכללא דפשוטה היא. ובספרא דרב המנונא סבא מם דהכא היא נוטריקון מל"ך והיינו אמן ואמ"ן נוטריקון א"ל מ"לך נ"אמן כללא דכלא ושפיר הוא והא אתמר.

אֱלֹהֵי עָלִי נִפְשִׁי תִשְׁתַּוְּוֹזֹז עַל-כֵּן אֶזְכָּרְךָ
מֵאֶרֶץ יִרְדֵּן וְזֶרְמוֹנִים מִהָר מִצְעָר: זֶה
תֵּהוּם-אֶל-תֵּהוּם קוֹרָא לְהוֹל צְנוּרִיךָ
כָּל-מִשְׁבָּרִיךָ וְנִלְיָךָ עָלִי עֲבָרוּ: ט יוֹמָם
יִצְנֶה יֵהוּה זֹסֶדוֹ וּבִלְיָלָה שִׁירוֹ עָמִי
תִּפְכָּה לֹאֵל זֹזִי: י אֹמְרָה לֹאֵל סִלְעִי
לָמָה שְׁכַזְזִתָּנִי לָמָה-קִדָּר אֵלַי בְּלֹזֶץ
אוֹיֵב: יא בְּרִצּוֹז בְּעֲצֻמוֹתַי זֶרְפוֹנִי צוֹרְרִי
בְּאֶמְרָם אֵלִי כָּל-הַיּוֹם אֵיִה אֱלֹהֶיךָ: יב
מָה-תִּשְׁתַּוְּוֹזֹזִי נִפְשִׁי וּמָה-תִּתְּהַבִּי עָלִי
הַזֹּזִילִי לֹאֱלֹהִים כִּי-עוֹד אוֹדְנוּ יִשׁוּעַת פָּנֵי
וְאֱלֹהֵי:

פרק מב

כתב המהרח"ו ז"ל בשער הכוונות "מזמור זה מיוסד בענין חשק ותשוקת המלכות לעלות עם דודה שהוא הת"ת וגם ישראל בניה הם בתשוקה הנזכר"

(א) למנצח נצח גובר על הוד וממשיך שפע ל משכיל יסוד ול לבני קרח³²⁸ הוד קורח הוא במידת הגבורה ובניו הם בהוד: (ב) כאיל³²⁹ מלכות תערג תשתוקק על אפיקי מים נ"ה כן נפשי מלכות

³²⁸ בית עולמים - דף קלח ע"א

אבל בעת זעם שאינו מאיר ע"ק בז"א אז חוטמא דיליה זעיר ויוצא הדין בבת אחת לכלות ח"ו כמ"ש הקב"ה למשה בעדת קרח הבדלו מתוך העדה ואכלה אותם כרגע. והענין, כי ידוע כי מחלוקת קורח ועדתו ה' שהיו חולקים על הכהונה ובזה היו מכחישים כח תקוני' דע"ק שהם חסדים דרגא דכ"ג וקורח ה' מן הלויים והיה מגביר כח הדינים, ובזה נסתלק תקוני חוטמא דע"ק. וידוע כי "שלום" הוא בשמים, והוא זיוגא דדינים עם החסדים, וקורח הכחיש כח מעשי בראשית, והוא פלוגתא דשלום. כמ"ש בפ' בראשית ע"פ יהי רקיע בתוך המים שקורח אכחיש תיקונא דלעילא והוא "מחלוקת שלא לשם שמים שהיא מחלוקת קרח ועדתו" כמ"ש באורך וידוע כי בזיוגא בזו"נ אז ע"ק מתייחד עמהם ומאיר חוטמא דע"ק בז"א ואז מתארך גם הוא, אבל ע"י קורח שרצה להפרד מאהרן, מן החסדים, ורצה להיות עבודת שמים בסט' דדינא לבד, גרם בזה סילוק ע"ק מז"א. וידוע כי משה רבנו ה' סט' דז"א "איש

אלקים", בעלה דמטרוניתא, כמ"ש בזוהר בכ"מ ולכן כתיב וישמע משה ויפול על פניו, שזה נוגע באנפין דיליה, בחוטמא דז"א שמסתלק מע"ק ונחית לתתא".

³²⁹ זוהר חלק ג דף סח עמוד א

תאנא, כאיל תערוג על אפיקי מים. דא כנסת ישראל מלכות כד"א "אילותי לעזרתי חושה". תערוג על אפיקי מים ודאי שהם נו"ה לאשתקיא משקיו דמבועי דנחלא על ידי דצדיק. יסוד תערוג כד"א לערוגת הבושם. כן נפשי תערוג אליך אלקים. לאשתקיא מנך בעלמא דין ובעלמא דאתי. מבועי נחלא מאן אינון מבועא חד לעילא דכתיב ונהר בינה יוצא מעדן חכמה להשקות את הגן מלכות וגו'. ומתמן נגיד ונפיק ומשקי גנתא וכל אינון נחלין שהם ו"ק חגתנה"י נגדין ונפקין ומתכנשין בתרי מבועין דאקרון נצח והוד ואלין אקרון אפיקי מים בההוא דרגא דצדיק יסוד דמיניה נגיד ונפיק ומשתקיא גנתא. מלכות ע"פ ה"מתוק מדבש" דף רסו-רסז.

זוהר חלק ג דף רמט עמוד ב

ובשעתא דעלמא אצטריך למטרא מתכנשין לגבה נאספים אל האילת כל שאר חיון והיא סליקת עולה לריש טורא רמאה ואתעטפת רישהא בין ברכהא וגעת גועה בתר גועה וקב"ה שמע קלה ואתמלי רחמין וחס על עלמא והיא נחתת מריש טורא ורהטת וטמירת גרמהא וכל שאר חיותא אבתרהא רהטין ולא משכחין לה הה"ד **כאיל תערוג על אפיקי מים** מאי על אפיקי מים על אפיקי מים מהנהו דאתיבשו ועלמא צחי על מייא כדין תערוג וכו'.

³³⁰ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק סג

המשכת חי העולמים שהוא היסוד ואור הרוח ולמעלה אור הנשמה פרק מ"ט התבאר סוד הכתוב הזה, במדת אני מלכות שבה אור הנפש וזה תכלית הייחוד וסודו "בזאת תדעון כי אל חי יסוד בקרבכם" השם הגדול מיוחד בכבודו והוא שוכן ביניכם **צמאה נפשי לאלהים לאל חי**, נפש דוד מלכות צמאה ותאבה להתייחד עם דודה חייה ואור עיניה התפארת ע"י היסוד המיוחד חי יי' שאין לו חיים מזולתו, כלומר מלבד כחותיו סוד ע"ס הכלולות בו שכלם אחדות שוה, ואם כן הוא החי האמיתי כי הוא החיים עצמם, ולזה נקרא אלהים חיים ועמו מקור החיים, וכמו שכתוב כי עמך מקור חיים, והדבקים באלה החיים סוד כחותיו הנכללים בו ומתייחדים בו חיים לעד, והוא סוד ואתם הדבקים ביי' אלהיכם חיים כלכם היום, ועליהם אמר ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב, הוא דרך החיים וגם דרך המות באמרו ואת המות ואת הרע, סוד הדברים הרעים אשר מחוץ מהם נמשך המות והרע לנפשה אחריהם ולרחמיו על ישראל ברר להם המנה היפה והחלק הטוב הוא הדבקות בשמו שהוא החיים האמיתיים:

ספר מסילת ישרים פרק יט - בביאור חלקי החסידות

והנה ודאי שמי שאוהב את בוראו אהבה אמיתית, לא יניח עבודתו לשום טעם שבעולם, אם לא יהיה אנוס ממש, ולא יצטרך רצוי ופיתוי לעבודה, אלא אדרבא לבו ישיאהו וירצהו אליה אם לא יהיה עיכוב גדול שימנעהו, הנה זאת היא המדה הנחמדת אשר אליה זכו החסידים הראשונים קדושי עליון, וכמאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים מ"ב): **כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבוא וכו'**, ואומר (שם פ"ד): נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' וגו', (שם ס"ג): צמאה לך נפשי כמה לך בשרי וגו'. כל זה מתוקף התשווקה שהיה משתוקק לו יתברך, וכענין מה שכתב הנביא (ישעיה כ"ו): לשמך ולזכרך תאות נפש, ואומר: נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך. ודוד עצמו אומר (תהלים ס"ג): אם זכרתך על יצועי באשמורות אהגה בך, ביאר העונג

ואראה פני אלהים גבורה: (ד) היתה לי דמעת³³¹ בינה ס"ת היי משמות עב לחם מלכות תמיד
אני טורח לקשט את המלכות בקישוטי הבינה³³² יומם חסד ולילה מלכות באמר אלי כל יסוד היום

והשעשוע שהיה לו בדברו בו ובשבחיו יתברך שמו, ואומר (שם קי"ט): ואשתעשע
במצותיך אשר אהבתי, ואמר (שם): גם מצותיך שעשועי וגו'.

³³¹ זוהר חלק א דף קלב עמוד א

פתח ואמר (תהלים לט יג) שמעה תפלתי יהו"ה ושועתי האזינה אל דמעתי אל
תחרש, מאי טעמא שמעה ולא שמע, באתר חד כתיב (שם ל יא) שמע יהו"ה וחנני
וגו', ובאתר אחרא שמעה, אלא בכל אתר לזמנין שמע לדכורא, ולזמנין שמעה
לנוקבא שמעה כמה דאת אמר (שם יז א) שמעה יהו"ה צדק וגו', שמע כמה דאת
אמר (שם ל יא) שמע יהו"ה וחנני, (משלי א ח) שמע בני, (דברים כז ט) הסכת ושמע,
והכא שמעה תפלתי יהו"ה, בגין דהאי (דאיהו) דרגא דמקבלא כל צלותין דעלמא.
והא תנינן דעבדא מנייהו עטרה ושוי לה ברישא דצדיק חי עולמים, דכתיב (משלי י
ו) ברכות לראש צדיק, ועל דא שמעה תפלתי יהו"ה. שמעה תפלתי יהו"ה, דא צלותא
די בלחש, ושועתי האזינה, דא צלותא דארים בר נש קליה בעקתיה, כמה דאת אמר
(שמות ב כג) ותעל שועתם אל האלהים, ומהו שועתם, אלא דבצלותיה ארים קליה
וזקיף עינוי לעילא, כמה דאת אמר (ישעיה כב ה) ושוע אל ההר, וצלותא דא מתבר
תרעין ודפיק (ס"א ודחיק) לון לאעלא צלותיה, אל דמעתי אל תחרש, דא אעיל קמי
מלכא, ולית תרעא דקאים קמיה, ולעולם לא אהדרו דמעין בריקניא.

שער מאמרי רשב"י - מאמרי ספר הזוהר מהרב הגדול זלה"ה - פרשת בראשית
הנה הכלה בהתעוררות התחתונים והראות במקדש הרומז לה כל זכר בישראל
תחזור היא להיות זכר ממש ולהתקשט במאני דכורא ולהראות בה ברית קודש
כדמות הבינה שעם היותה נקבה אסתיימת בדכורא וזה בהתלבשה בשש קצוות
הזכר אשר סיומם הוא היסוד ואז יקרא בינה בן י"ה הוא (דף י"ד ע"א) והיא הכל
דבר אחד וכן יהיה למלכות ע"י התעוררות התחתונים כנז' ועייל י' ואפיק ה'. והענין
הוא כי כמו שאימא עלאה נגלית ונתלבשה בסוד חסד שבחכמה סוד יו"ד שבמ"י
מפני היותה רחמים כן אימא תתאה נגלית ונתלבשה בסוד חמשה גבורות הנמשכות
מגבורה שבת"ת ולמטה שהם חמש מפני היותה דין וזהו סוד ה' שבמ"ה התלבשות
מ' תתאה בה' גבורות והם ה' שערים שנמשכין מן חמשה גבורות שבתוך חמשים
שערי בינה וזהו ענין יתבא על חמש אצבען וכדפרישית לעיל. ועתה על ידי כל זכר
יוצאין ה' גבורות אלו ונכנס יו"ד סוד חסד שבחכמה ומתלבש בו אימא תתאה
כגונא דאימא עלאה וגם שש קצוות שבבינה יתנו לה בהלואה מתלבשות בשש
קצוות הזכר העליון ונעשית זכר ונקראת אדון וזהו את פני האדון ונעשית אלהים
כאימא בתה. ודע כי מתחילה נחסרו לה ה' חסדים מן החמשים שערים להיותה דין
ולפיכך נקראת מ"ה ובהיותה אלהים ועייל יו"ד נכללת בה' חסדים ואז היא מ"י
שלימה מכל החמשים שערים כמנין מ"י ולכן נפרדו אלו העשרה מהמ' להיותה ה'
גבורות נכללים בה' חסדים והם הם חסד הנמשך מחכמה כי שם שורש ה' חסדים
אלו ויהיה פירוש הפסוק אלה אזכרה סוד שש קצוות שבבינה מתלבשות בשש
שבת"ת שהוא הזכר ואזכרה הוא מלשון זכר. ואשפכה עלי כמד"א הביאו עלי כפרה
והיא אימא עלאה. ועוד עלי על י' והיא יו"ד שבמ"י להביאה אצלה ויהיה אשפכה
אשפוך ה' על י' והיינו דאפיק ה' ועייל י'. נפשי דא נפש דוד ודא מלכות ואימתי יהיה
זה כי אעבור בסך כשייראו הנמנים שהם הזכרים כי אין הנקבות נמנים וזהו בסך.
ואז אדם ואמשיכם למטה עד בית שהיא המלכות ואז תקרא אלהים וזהו סוד אני
אמרתי אלהים אתם פירוש על ידיכם וכשחטאו בעגל והפרידו אלה ואמרו אלה
אלהיך ישראל נשארה מ"ה שהיא בגי' אדם וזהו אכן כאדם תמותון כי ירדו למקום
המיתה כי עד עתה היו בסוד הבינה הוא אלהים חיים. והנה כאדם הוא סוד שם
אדנ"י העולה ס"ה כאד"ם מקום המלכות ודי בזה.

וזמש"ה "והמה כאדם עברו ברית" כי בעון העגל חזרו כאדם וכדפרי' ומאותו היום ואילך צריך תפילה ודמעה להחזירה אלהים בשלש רגלים בהראות כל זכר לפני ה' לפיכך נזכר מיד אחר פרשת העגל אלהי מסכה לא תעשה לך את חג המצות תשמור כו' ונזכרו שם כל החגים ואמר שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך כו' להורות כי לתקן עון העגל צריכים לשמור ג' רגלים אלה ולהראות כל זכר לתקן את אשר עותו בעגל. ודע כי אף בשלש רגלים לא תהיה לגמרי כבינה כי שער החמישים יחסר ממנה ולא יהיה בה כי אם בהעלם גדול וזמש"ה ותחסרהו מעט מאלהים הוא שער החמישים הנכללים במ"י שבאלהים. וזהו אדדם העולה מ"ט כי שער החמישים נתעלם מאד מהמידה אחרונה בעון העגל ודע כי שער החמשי' הוא (ד"ש ע"ג) חסד עי' שבה"ח הנז' וזה עמוק עמוק מי ימצאנו מ"י ימצאנו ודאי וזה נעלם ממש כנודע ואפשר עוד לפ' כי אעבור בסך על ראש השנה שכל העולם עוברין בחשבון ובסך. אדדם עד סכות (ע"ב) בהראות כל זכר ותהיה בית אלהים כאימא עלאה. עוד יש לי לפרש כי אעבור בסך על ספירת העומר שנכללים שבעה תחתונות בשבעה עליונות. ואדדם העולה מ"ט כמנין שבעה שבועות להמשיכם מלמעלה למטה עד בית אלהים ושם נכללים שבעה בשבעה ואז תקרא אלהים ודי בזה כי פירושם אלו שלא כדעת רשב"י. ואמנם צריך אני לבאר עוד מהו אדכרנא בפומאי ושפיכנא דמעאי מהו התועלת בהזכרת הפה ובשפיכת דמעות ויהיה זה שרש לתפלה ולברכות ולבכיה ויתבאר עם זה מפני מה שערי דמעות לא ננעלו. והענין הוא כי האדם התחתון הוא דוגמת צורה עליונה ופיו כפה העליון ועיניו כעיני עליון וכאשר יתעוררו למטה יתעוררו למעל' וזה כי כללות הפה ירמוז לבינה ל"ס שלה פה למלכות שבה והשפתים לנצח והוד שבה והלשון ליסוד ולתפארת והשינים לל"ב נתיבות חכמה והחיק לחכמה שבה ולחי עליון ותחתון לחסד וגבורה שבה וגרון לבינה שבבינה הנה על עשר ספירות שבכללות הפה רומזים נעשר שבבינה עצמה ומה שלמעלה מן הפה בחכמה כי החוטם במלכות שבה תהלה עליונה ותהלתי תהלת י' עליונה אחטם לך והעינים נצח הוד שבה והאזנים חסד גבורה והמצח בינה שבה ובין העינים ת"ת בסוד הדעת והמוח חכמה עצמה דקרקפתא: ורישא כתר והנה מן העשר דבינה יצאו קול ודיבור לחוץ שהם ת"ת ומלכות כי היא אם הבנים אמנם מעשר דחכמה לא נתגלה דבר כי הכל מחשבה לבד והכל סתים וכאשר יכוין האדם בביטוי שפתיו לגלות אור עשר דבינה למטה ולהמשיכם ממלכות עליונה שבבינה שהיא פה אל מלכות תחתונה אין ספק שיאירו אור גדול שבעה הנרות והרי הוא מוסיף כח בעליונים כי כמו שהוא מוציא קול ודיבור על ידי עשר שבפה כן יתעוררו עוד עשר שבפה עליונה להוציא קול ודיבור עליון מחודש באור נפלא ויאירו בשבעה הנרות ויחליפו כח באור גדול ונפלא והנה להיות כי אימא עלאה גם היא אתתרכת בחרבן בית קדשינו לפיכך נסתמו שערי תפלה הנמשכין מן הפה שהיא אימא עלאה כיון דאתתרכת ושערי תפלה הם השפתים נצח והוד שבבינה. וי"ה נסתלקה ונשארה אל"ם יונת אלם. ואמנם נצח הוד שבחכמה הם שערי דמעה ולז"א רב המנונא סבא ע"ה לבעל החוטם אני מתפלל שהם עשר שבחכמה אשר סופם החוטם כי הם לא ננעלו וכאשר יוריד האדם דמעות ויתכוין למתק הדינין הנה החכמה העליונה שהיא ימא רבא תמתקם ומתבסמים ביממא רבא כנו' ותרין דמעין הם שרש הדינין ושרש הקליפות אשר שרשם בחכמה בנצח והוד שבה ויתבסמו ויתמתקו ואין שטן ואין פגע רע והרחמים מתרביין והחוטם העליון מחזיר הדברים אל שרשם בסוד וירח ושם מתמתקין ולפיכך שערי דמעה לא ננעלו כי עולין לעשר שבחכמה. והעשר שבחכמה ממתקין הדינין ונחתין תרין דמעין שבנצח והוד שבה למתק הדינין והקליפות ואם תשאל ואיך אפשר והרי אני רואה כי הדמעות הולכין לאיבוד באדם התחתון ומבשרי אחזה אלוה באדם העליון ואיך יורדים לים הגדול שהוא חכמה ואני רואה אותם יורדין למטה מן החכמה דע כי זה בסוד עשר שמלמטה למעלה בסוד א' יו"ד בראש ויוד בסוף ובסוד יאהדונהי יוד (ע"ג) בראש יו"ד בסוף עשר מלמעלה למטה ועשר מלמטה למעלה ושני דמעות אלו יורדין לחכמה תחתונה שבעשר שמלמטה למעלה (נ"א שמלמעלה למטה) ושם מתמתקין ומתבסמים והוא הוא ימא רבא חכמה

תפארת איה אלהיך ר"ת האא משמות עב: (ה) אלה אזכרה תפארת³³³ ואשפכה ס"ת הה"ה משמות עב עלי נפשי מלכות ס"ת ה"י משמות עב כי אעבר בסך אדדם³³⁴ עד בית אלהים מלכות בקול תפארת³³⁵ גבורה ס"ת מלה משמות עב ותודה הוד המון חוגג: (ו) מה תשתוחחי נפשי

שבעשר שמלמטה למעלה כי שם שרש הדינין והקלי' בסוד הדין מלמטה למעלה נוקבא כנודע ומתחברין אלו החכמות שם על ידי תרין דמעין אלו שהם תעלומות חכמה עלאה דתחות כתרא עלאה בסוד מלמעלה למטה כי שם גם כן שרש הדינין והקליפות בדקות רב והעלם גדול ולפיכך נקראים תעלומות חכמה ויורדין אל חכמה תתאה ותחות כתרא תתאה בסוד מטה למעלה ומתבסמין זה בזה נצח והוד שבחכמה עליונה בנצח והוד שבחכמה תחתונה והנה הוצרכה המלכות לשתקרא אלהים לשתי בחינות אלו ראשונה הדמעות להשבית הקליפות והדינין מצד החכמ' כדפרישית ולהסיר ה' ולהכניס י' מצד החכמה והשנית להמשיך לה שש קצוות של בינה על ידי הזכירה בפה הרומז לבינה כדפרישית ודי בזה.

ודע כי קין והבל הם הם תרין דמעין דנחתו לתתא במלכות קין שרש הקליפות והבל שרש הדינין והבל (ד"ש ע"ד) אתבסם בשקועא דימא רבא והוא חכמה תחתונה דמבסמא דמעין עלאין אבל קין למטה דינא תקיפא שקעיה בנוקבא דתהומא רבא ולא אתבסם כלל ושני נקבי החוטם הם מקום לשני שרשי' אלו כי כולן נמצאין במלכות בין למעלה בין למטה וכאשר יתקנו התחתוני' עניניהם ותריח ריח תפוחין קדישין נצח והוד ממקום הקדש נתבסמו כולן והשני נקבים יהיו רחמים ולהיות כי סוד (נ"ל כי הוד) שרש הקליפות בחרבן הבית אשר בו משלו הקליפות נאמר והודי נהפך עלי למשחית כל היום דזה והנה אף וחימה בשני נקבי החוטם אף מקום הדינין וחימה מקו' הקלי' והם הם קין והבל וקין הרג להבל ואמר לית דין ולית דיין וכנגד זה משה הרג לחימה ונטל הקליפות ממקו' הקדש שהרי משה הוא הבל כנודע ולפיכך נאמר עליו כשקראתו משה כי מן המים משיתיהו כי המים הרו וילדו אפילה ודי עתה בזה כי עוד אאריך בזה בע"ה:

³³³ הקדמת ספר הזוהר חלק א דף ב עמוד א
אלה אזכרה (תהלים מב ה), אדכרנא בפומאי ושפיכנא דמעאי (ברעות נפשי, בגין לאמשכא אתוון אלין), וכדין אדדם מעילא מבינה עד בית אלהים, מלכות למהו אלהים כגוונא דיליה, ובמאי, (שם) בקול רנה ותודה המון חוגג.

³³⁴ כתב המהרח"ו ז"ל בשער הכוונות - דרושי תיקון חצות דרוש א
ואח"כ תאמר מזמור כאיל תערוג על אפיקי מים כו' כולו ומזמור הסמוך והוא שפטי אלהים כו' כולו ולפי ששני מזמורים אלו מיוסדים בענין חשק ותשוקת המלכות לעלות עם דודה שהוא הת"ת וגם ישראל בניה הם בתשוקה הנזכר ויכוין אל הנהו שבעין קלין דרמאת ההוא איילתא עלאה וז"ש כאיל תערוג ובס"ת חסדו ובלילה שירה עמי תכוין בא' מ"ב צירופי הויה והוא וה"ה ובפסוק אלה אזכרה יכוין לתקן המלכו' הנק' אלהים אשר היא נתקנת תיקון אחר תיקון כי תחילה היא אל"ה מן אלהים ואח"כ [ואשפכה על"י] ניתוסף עליה אות י' וזהו על"י על י' ואח"כ ניתוסף אות מם וזהו "אדדם" אדד ס' והרי נשלמה בשם אלהים מלא וז"ש עד בית אלהים ופי' אדדה אותה ואעלה אותה עם אותיו' אל"ה וי' הנז' עד שיתחברו עם אות מם ותעשה בית אלהים.

³³⁵ ספר שערי אורה - השער הראשון - הספירה העשירית
ולפי זה הדרך נאמר: ברוך יחד כוכבי בוקר וגו' (איוב לח, ו). ועניין רינה הם הזמירות הנאמרים בבוקר, ואזי יתפזרו ויתרועעו כל בעלי הדין הקשה הנקראים בני אלהים. ולשון יריעו מלשון רועה התרועעה הארץ (ישעיה כד, יט). ולפיכך צריך אדם לכוון עצמו בשעת תפילה ולכוון מחשבותיו כראוי, בעניין שלא תתעכב תפילתו ולא

מלכות ס"ת ה"י משמות עב ותהמי ס"ת י"י משמות עב עלי ס"ת י"י משמות עב הוחילי ס"ת י"י משמות עב לאלהים כי עוד אודנו ישועות פניו: (ז) אלהי עלי נפשי מלכות ס"ת י"י משמות עב תשתוחח על כן אזכרך מארץ ירדן וחרמונים מהר מצער: מושם ע"ב (ח) תהום³³⁶ נצח אל תהום הוד קורא לקול תפארת צנוריק תפארת כל יסוד משבריק וגליך עלי עברו: (ט) יומם³³⁷ חסד יצוה יחבר יהוה תפארת ר"ת י"י משמות ע"ב חסדו חסד ובלילה מלכות ר"ת יחו משמות עב שירה עמי תפלה מלכות לאל חיי יסוד: (י) אומרה לאל סלעי מלכות למה שכחתי למה קדר אלך בלחץ אויב: (יא) ברצח בעצמותי חרפוני צוררי ס"ת י"י משמות עב באמרם אלי כל היום איה אלהיך ר"ת האא משמות עב: (יב) מה תשתוחחי נפשי מלכות ס"ת ה"י משמות עב ומה ס"ת ה"י משמות עב תהמי עלי ס"ת ה"י משמות עב הוחילי ס"ת י"י משמות עב לאלהים כי עוד אודנו ישועת פני ואלהי:

תשוב ריקם בקשתו. ועל זה אמרו: לעולם ימוד אדם עצמו, אם יכול להתפלל, יתפלל, ואם לאו, אל יתפלל:

³³⁶ תיקוני זהר דף לט עמוד א
ומאן גרים דא, ישראל כד מקבלין דא מן דא, בין באורייתא בין בממונא, גרמין לקבלא לעילא דא מן דא, ולאשפעא דא לדא, וכלא על ידי צנורין, הדא הוא דכתיב (תהלים מ"ב) תהום אל תהום קורא לקול צנוריק וגומר, ומאי אמרי דא לדא, אבע מימין קול שני ריעים אני שומע:
ואינון לקבליהו תרי שפון דאתקרון אפיקי מים, ומאן נינהו נצח והוד, דאתקרון שקתות המים, ותרויהו אתשקיין על ידא דצנורא דאיהו עמודא דאמצעיתא דכליל כלא, ואיהו ברית דכלילן ביה כל אברין דגופא, כל צנורין אינון אתשקיין מן את ו', דאיהו נהר דנגיד ונפיק מעדן, ואיהו צנור דנפיק ממעינא דמיא דאיהו י', ומניה אתפשטא ה' דאיהי ים עלאה:

³³⁷ זוהר חלק א דף קצד עמוד ב
רבי אבא פתח ואמר, (תהלים קמז יא) רוצה יהו"ה את יראיו את המיחלים לחסדו, כמה קב"ה אתרעי בהו בצדיקא, בגין דצדיקא אינון עבדין (שלמא ועבדי) שלמא לעילא ועבדי שלמא לתתא, ואעלין כלה בבעלה, ובגין כך קב"ה אתרעי בהו באינון דדחלין ליה ועבדין רעותיה. למיחלים לחסדו, מאן אינון מיחלים לחסדו, הוי אימא אינון דמשתדלי באורייתא בלילא, ואשתתפו בהדי שכינתא, וכד אתי צפרא אינון מחכאן לחסדו, והא אוקמוה, בזמנא דבר נש אשתדל באורייתא בלילא חוטא דחסד אתמשיך עליה ביממא, כדכתיב (שם מב ט) יומם יצוה יהו"ה חסדו ובלילה שירה עמי, מאי טעמא יומם יצוה יהו"ה חסדו, משום דבלילה שירה עמי, ובגין כך רוצה יהו"ה את יראיו כתיב, ולא ביראיו, כמאן דרעי ברעותיה לאחרא, ואתרעי ליה לאתפייסא בהדיה, ובגין כך רוצה יהו"ה את יראיו ולא ביראיו.

ספר אור תורה - אות טו
ונמצא שבעולם הבא אף שמקבל האדם שכרו בדין, מכל מקום תוך הדין הזה נתלבש חוט של חסד מקו שלמותו יתברך, וזה שאמר הכתוב, יומם יצוה ה' חסדו (תהלים מב, ט), ולשון יצוה הוא מענין חבור, ורצה לומר שהוא יתברך חבר מדת חסדו יתברך עם מדת הדין, שמשם בא היצר הרע והבחירה, ועקר התקשר האדם בחוט של חסד הזה, הוא על ידי התורה שאדם עוסק בה בלילה, שהוא עולם הזה הנדמה ללילה

פרק מג

א שִׁפְטֵנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי מִגּוֹי לֹא-
זָסִיד בְּמֵאִשׁ-מֶרְמָה וְעוֹלָה תִּפְלֹטֵנִי: ב
כִּי-אַתָּה אֱלֹהֵי מַעֲוֵי לָמָּה וְנִזְזַתָּנִי לָמָּה-
קִדַּר אֶתְהַלֵּךְ בְּלִזְזִן אוֹיֵב: ג שְׁלֹז-אוֹרֶךְ
וְאַבְיָתָר הֵבִינִי יִנְזִזֵנִי יְבִיאֵנִי אֶל-הָר-
קָדְשְׁךָ וְאֶל-מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ: ד וְאַבּוֹאָה אֶל-
מִזְבֵּחַ אֱלֹהִים אֶל-אֵל שְׁמֹנֹת גִּילִי וְאוֹרֶךְ
בְּכֶנּוֹר אֱלֹהִים אֱלֹהֵי: ה בָּמָה-תִּשְׁתַּוְּוִזִּי
נִפְשִׁי וּבָמָה-תִּתְּהַבֵּי עָלִי הוֹזִילִי לֵאלֹהִים
כִּי-עוֹד אוֹדְנוּ יִשׁוּעַת פָּנֶי וְאֱלֹהֵי:

פרק מג

כתב רבינו המהרח"ו ז"ל בשער הכוונות דרושי תיקון חצות דרוש א שמזמור זה מיוסד בענין חשק ותשוקת המלכות לעלות עם דודה שהוא התפארת וגם ישראל בניה הם בתשוקה הנזכר.

(א) שפטני אלהים³³⁸ וריבה ריבי מגוי ס"ת היי משמות עב לא חסיד מאיש מרמה ועולה ס"ת תפלטני: (ב) כי מלכות ס"ת היי משמות עב אתה מלכות אלהי מעוזי מלכות ס"ת היי משמות עב למה ס"ת היי משמות עב זנחתי למה קדר אתהלך בלחץ אויב: (ג) שלח אורך ואמתך תפארת המה ינחוני יביאוני ר"ת היי משמות עב אל ס"ת ייל משמות עב הר קדשך יסוד ואל משכנותיך מלכות ובינה: (ד) ואבואה אל מזבח מלכות בעת קבלת אורות הגבורה הנקראת אלהים³³⁹ אל אל שמחת³⁴⁰ גילי בינה ואודך בכנור תו"מ אלהים אלהי³⁴¹: (ה) מה ס"ת

³³⁸ זוהר - תוספת כרך ג (ויקרא, במדבר, דברים) דף שט עמוד א
 "ת"ר כשחלה רשב"י עאלו לקמיה ר' פנחס ור' חייא ור' אבא א"ל מאן (דהוא) קיימא דעלמא שכיב אמר לון לא בי דינא דלעילא מעיינין בדינאי דהא אנא חזי דלית אנא מתייב למלאכא ולדינא דלעילא דאנא לאו כשאר בני נשא אלא האי דינא דילי קב"ה דייניה ולא בדיניה והיינו דאמר דוד בבעותיה קמיה (תהלים מג) שפטני אלהים וריבה ריבי וכן שלמה אמר (מ"א ח) לעשות משפט עבדו הוא בלחודי ולא אחרא".

ועל דא אצטריך לב"נ לפרשא חובוי להתוודות כל חד וחד כמה דאיהו בגין דמאן דמפרש חטאוי לא אתמסר דיניה אלא בידא דמלאכא קב"ה בלחודי ומאן דדאין ליה קב"ה איהו לטב וע"ד בעא דוד מלאכא (ואמר) שפטני אלקים אנת ולא אחרא וכן שלמה אמר לעשות משפט עבדו הוא ולא אחרא וכל ב"ד בדלין ממנו.

³³⁹ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת ויקרא דף כד עמוד ב "רבי יוסי פתח (תהלים מג) ואבואה אל מזבח אלהים, מאן מזבח אלהים דא הוא מזבח דלעילא מלכות מזבח אלהים ודאי שבנינה ויניקתה מגבורות דאלקים והיינו באר דיצחק, המלכות נקראת "באר" כשיונקת ממידת הגבורה הנקראת "יצחק" ולזמנין מזבח יי' כמה דאת אמר (מלכים א ח) "קם מלפני מזבח יי'" כשהמלכות מקבלת חסדים ועל דא ירתין עלמין מהכא, דינא ורחמי חו"ג שבמלכות בגין דהיא ינקא בהאי סטרא מצד החסד ובהאי סטרא מצד הגבורה והא אוקמוה מלה: "שביסוד דמלכות לפעמים יש חסדים ולפעמים גבורות וזה סוד "אני" חבצלת השרון (בעת שהיא מלאה חסדים ולכן צבעה לבן) שושנת העמקים (בעת שהיא מלאה דין ולכן צבעה אדום) והכל לפי מעשי בני האדם. לפי ה"מתוק מדבש" דף פ.

³⁴⁰ ספר מסילת ישרים פרק יט - בביאור חלקי החסידות
 השמחה, והוא עיקר גדול בעבודה, והוא מה שדוד מזהיר, ואומר (תהלים ק): "עבדו את ה' בשמחה בואו לפני ברננה". ואומר (שם ס"ח): "וצדיקים ישמחו יעלצו לפני אלהים וישישו בשמחה", פסוק זה הראו לי בחלום. ראיתי הרבה חסידים רוקדים ליד ציון "אור החיים" הקדוש וארז"ל (שבת ל): אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מצוה, ועל הפסוק שזכרנו למעלה עבדו את ה' בשמחה, אמרו במדרש (מדרש ש"ט): א"ר כשתהיה עומד לפני להתפלל יהא לבך שמח עליך שאתה מתפלל לאלהים שאין כיוצא בו, כי זאת היא השמחה האמתית שיהיה לבו של אדם עלז, על שהוא זוכה לעבוד לפני אדון יתברך שאין כמוהו, ולעסוק בתורתו ובמצותיו שהם השלימות האמתית והיקר הנצחי, ואמר שלמה במשל החכמה (שה"ש א'): משכני אחריק נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך, כי כל מה שזוכה האדם ליכנס יותר לפניו בחדרי ידיעת גדולתו יתברך יותר תגדל בו השמחה, ויהיה לבו שש בקרבו. ואומר (תהלים קמ"ט): "ישמח ישראל בעושי בני ציון יגילו במלכם":
 ודוד שכבר הגיע אל המעלה הזאת שיעור גדול, אמר (שם ק"ד): "יערב עליו שיחי אנכי אשמח בה". ואמר (שם מ"ג): "ואבואה אל מזבח אלהים אל אל שמחת גילי ואודך בכנור אלהי" ואמר (שם ע"א): "תרננה שפתי כי אזמרה לך ונפשי אשר פדית". והיינו כי כל כך היתה מתגברת בקרבו השמחה, שכבר השפתיים היו מתנענעות מאליהם ומרננות בהיותו עוסק בתהלותיו ית', וכל זה מגודל התלהטות

מיה משמות עב תשתנחחי נפשי מלכות ס"ת ה"י משמות עב ומה ס"ת ה"י משמות עב תהמי עלי
ס"ת ה"י משמות עב הוחילי ס"ת י"י משמות עב לאלהים כי עוד אודנו ישועת פני ואלהי:

פרק מד

א לַמִּנְצִיז לְבָנִי-קָרוֹז מִשְׁכִּיל: ב אֱלֹהִים
בְּאַזְיִינוּ שָׁמַעְנוּ אֲבוֹתֵינוּ סִפְרוּ-לָנוּ פָּעַל
פְּעֻלָּת בִּימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם: ג אֶתָּה יְיָ
זוֹיִם הוֹרֵשֶׁת וְתַטֵּעַ תִּרְעַ לְאֲמִים
וְתִשְׁלֹזֶם: ד כִּי לֹא בִזְזִרְבָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ
וְזִרְעָם לֹא-הוֹשִׁיעָה לָמוּ כִי-יִמְיֶנָּה
וְזִרְעָה וְאֹר פָּנֶיךָ כִּי רָצִיתָם: ה אֶתָּה-
הוּא מֶלֶכִּי אֱלֹהִים צִוָּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב: ו

נפשו שהיתה מתלהטת בשמחתה לפניו, הוא מה שסיים ונפשי אשר פדית. ומצינו שנתרעם הקב"ה על ישראל מפני שחיסרו תנאי זה בעבודתם, הוא שנאמר (דברים כ"ח): תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב, ודוד לפי שראה את ישראל בעת התנדבם על בנין הבית שכבר הגיעו למעלה הזאת, התפלל עליהם שתתקיים המדה הטובה בהם ולא תסור, הוא מה שכתוב (ד"ה א' כ"ט): ועתה עמך הנמצאו פה ראיתי בשמחה להתנדב לך ה' אלהי אברהם יצחק וישראל אבותינו שמרה זאת לעולם ליצר מחשבות לבב עמך והכן לבבם אליך:

341 ספר יד מצרים - הקדמת פותח יד

הבורא יתברך מנהיג עולמו שלא בהשתלשלות המדרגות רק בגילוי גמור, כענין המלך בעת עברו במדינתו להתראות בעצמו בכל עיר למלאות לכל איש די מחסורו. ודבר זה התחיל ביציאת מצרים ומתן תורה, והוא מ"ש רז"ל ש"קרע הקב"ה כל הרקיעים והראה להם כבודו" וזכו לגילוי שכינה ממש, כמ"ש "וירד ה' על הר סיני". ורמזו בזה הענין הנכבד שכתבנו, שזה כולל כל אמונת ישראל. והענין, כמ"ש (תהילים ס"ח) "רכב אלהים רבותים אלפי שנאן אדני"י בס סיני בקדש", והוא כמ"ש המחברים ששם אלהים מורה על ממשלת הנהגת הטבע שבא ע"י ריבוי השתלשלות המדרגות, כמ"ש שלכל פרט מהנבראים יש לו שר וכוכב מיוחד המושל בו, שלכך שם זה משותף לכל מי שיש לו שבט המושל והמשרה על שכמו. והבורא יתברך הוא בעל הכוחות כולם, ולכן נקרא בשם זה, ונקרא ג"כ אלהי אלהים מטעם זה שהוא הנותן ממשלה לכולם, והמתנשא לכל לראש.

בְּךָ צָרִינוּ נִנְגֹז בְּשִׁמְךָ נָבוֹס קָמִינוּ: ז כִּי
לֹא בִקְשָׁתִי אֶבְטֹז וְזָרְבִי לֹא תוֹשִׁיעֵנִי: זז
כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ מִצָּרֵינוּ וּמִשְׁנֵאֵינוּ הִבִּישׁוֹת: ט
בְּאֱלֹהִים הִלְכָנוּ כָּל-הַיּוֹם וְשִׁמְךָ לְעוֹלָם
נוֹדֶה סֶלָה: י אֶף-וַנִּזְזֶת וְתַכְלִימוֹ וְלֹא-
תֵצֵא בְּצַבֹּאוֹתֵינוּ: יא תִּשְׁיבֵנוּ אֲזוּזֵי מְנִי-
צָר וּמִשְׁנֵאֵינוּ שָׁסוּ לָמוֹ: יב תִּתֵּנּוּ כְּצֹאן
מֵאֶכָּל וּבְגוֹיִם וִירִיתָנוּ: יג תִּמְכֹּר-עַמְּךָ
בְּלֹא-הוֹן וְלֹא-רַבִּית בְּמוֹזִירֵיהֶם: יד
תִּשְׁיבֵנוּ וְזָרְפָה לְשִׁכְנֵינוּ לַעַג וְקָלָס
לְסִבִּיבוֹתֵינוּ: טו תִּשְׁיבֵנוּ מִשָּׁל בְּגוֹיִם
מִנוֹד-רֹאשׁ בָּל-אֲמִיִּם: טז כָּל-הַיּוֹם
כְּלַמָּתִי נִגְדִי וּבִשְׁת פָּנַי כִּסְתָּנִי: יז מִקּוֹל
מִוְזָרֶךָ וּמִגִּידֶךָ מִפָּנַי אֲוִיב וּמִתַּנְקָם: יוז
כָּל-זֹאת בָּאֲתָנוּ וְלֹא שִׁכְזָנוּךָ וְלֹא-שִׁקְרָנוּ
בְּבִרְיָתְךָ: יט לֹא-נָסוּג אֲזוּזֵי לִבֵּנוּ וְתַט
אֲשִׁרֵינוּ מְנִי אֲרֻזָּךָ: כ כִּי דִכִּיתָנוּ בַּמִּקּוֹם
תַּנִּים וְתַכֵּס עָלֵינוּ בְּצִלְמֹות: כא אִם-
שִׁכְזָנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וְנִפְרַשׁ כִּפִּינוּ לֹאֵל זָר:

כב הלא אלהים יזקק-ואת כי-הוא ידע
 תעלמות לב: כג כי-עליך הרגנו כל-
 היום נזשנו כצאן טבחה: כד עורה
 לבמה תישן אדני הקיצה אל-תזנוז לנצח:
 כה לבמה-פניך תסתיר תשכח ענינו
 ולזננו: כו כי שוזה לעפר נפשנו דבקה
 לארץ בטננו: כז קומה עזרתה לנו ופדנו
 לבמען זסדה:

פרק מו

ידבר בשבח הבוטח אף על פי שאין רואה כל סימן.

(א) למנצח נצח גובר על לבני קרח הוד וממשיך השפע ל משכיל יסוד: (ב) אלהים מלכות באזנינו שמענו בינה אבותינו חכמה ספרו³⁴² תפארת לנו סא³⁴³ פעל ס"ת וול משמות עב פעלת בימיהם

³⁴² כתב בספר "בן ביתי" דף נ: "ספרו" מלשון מספר שהוא תפארת בסוד ברא חדא אית ליה לקוב"ה ומספר שמים כדאיתא (זהר משפטים דף קה ע"א) עיי"ש. ומששה קצוות שהם נקראים ימים האירו לנו מלמעלה מאצילות כדי שיכולין בני"י לבא למדרגה זו שיכולין ליחד קוב"ה ושכינתיה. "פועל פעלת בימיהם" בהארה זו שהופיע לנו, שאנחנו מיחדים ששה קצוות חג"ת נה"ם הנקראים ימים בסוד "יומם יצווה ד' חסדר", "בימי קדם" שהם למעלה מאצילות (פרצוף נקודות דס"ג) ששם לא הגיע שום פגם התחתונים ומזה נעשה יחוד תו"מ והבן.

ולעשות רצון הצדיק הבאתי לפני הקורא את לשון הזוהר שם "מאי "במספר"? אלא, ברא חד דנהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא אית ליה לקודשא בריך הוא, והוא אילנא רבא ותקיף, (זו ספירת התפארת) רישיה מטי לצית שמיא, וסופיה מתחין שרשו, ואשתרשן בעפר קדישא. ומספר שמיה, ותליא בשמים עלאין, וחמש רקיעין תליין מניה עד האי מספר, וכלהו נטלין שמא דא בגיניה, דכתיב (תהלים יט ב) השמים מספרים, בגין האי מספר כלהו (ד"א בגין האי שמא מספר) שמים רווחין שמא דא בגיניה, ועל דא המוציא במספר צבאם, דאלמלא מספר דא לא ישתכחון חיילין ותולדין לעלמין".

³⁴³ שער הכוונות - דרושי תפילת השחר דרוש א

פסוק "פותח את ידיך" הנה מזמור הזה נתקן לאומרו ג"פ ביום כנודע בסדר התפלה ב"פ בתפלת השחר ופעם א' במנחה בכל זמן מג' זמנים הנז' יש כוונה בפני עצמה עם היותם דרך אחד ונבאר עתה כונה שבזמירות דתפלת השחר הנה ר"ת פותח את ידיך פא"י והוא שם א' מע"ב שמות דויסע ויבא ויט גם סודו הוא חיבור ב' שמות הויה ואדני יאהדונהי וכבר ידעת מ"ש בזוהר ובתיקונים פותח את ידיך אל תקרא

בימי קדם כתר: (ג) אתה תפארת ידך גבורה גוים³⁴⁴ הורשת ותטעם תרע לאמים ותשלחם
ס"ת עמם משמות עב: (ד) כי לא בחרבם ירשו ארץ וזרועם לא הושיעה למו כי מלכות

ידיך אלא ידיך והם שני יודין של יאהדונה³⁴⁴ ראשונה ואחרונה וביניהם ו' אותיות
כמנין ו' וצורת ו' היא נקודת פתח וזהו פותח את ידיך יודיך כנז' בהקדמת התיקונים.
גם ס"ת פותח את ידיך חת"ך והוא שם קדוש המכונה בספרי המקובלים שם
הפרנסה. גם תכוין כי שם הנז' בחילוף אתב"ש הוא סא"ל והוא שם א' משמות ע"ב
דויסע ויבא ויט גם שם סא"ל הוא בגימטריא שם פא"י כמנין יאהדונה³⁴⁴ כנז' בר"ת
פא"י והנה כל הכונות שבפ' הזה הם שוות בשלשה זמנים שאומרים אשרי והחילוק
שביניהם אינו אלא בכונת שם חת"ך בלבד וזה ענינו כי בזמירות דשחרית תכוין כי
שם חת"ך שרשו הוא יוצא מחילוף ותמורת ההויה שהיא בגי' מצפ"ך שהוא בגי' ש'
גם שם אלהים במילוי יודין הא בגי' ש' וכבר נתבאר במ"א כי שם מצפ"ך להיותו
תמורת ההויה לכן הוא רחמים מעורב בדין ולכן הוא בגי' אלהים דיודין וזה סדרן
הויה ואח"כ מצפ"ך ואח"כ אלהים כי שם אלהים הוא יותר דין מכולם והנה בזמירות
שעדיין לא התפללנו תפלת השחר ולא ירד שפע עליון אלא שעכ"ז הוא בחינת בקר
אשר בו שולט אברהם איש החסד ולכן שם מצפ"ך שהוא ממוצע בדין הוא המאיר
עתה ונמצא כי שם זה הוא הנק' חת"ך עם היות שמקורו הוא מג' שמות שהם הויה
מצפ"ך אלהים עכ"ז כל אחד הוא כפי הזמן והשעה כמשי"ת:

כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר תקוני תשובה - פרק ז
והנה סא"ל בגי' פא"י ר"ת אלה ממש ממונים על הפרנסה ומספרם אמן בסוד היחוד
בצדיקו של עולם דכתיב ביה ויכלכל יוסף וכן הוא בר"ת עיני כל אליך וכן סומך ה'
לכל שאנו רשאים לכיון בו לשם הקריאה באלף אעפ"י שנכתב ביו"ד.

³⁴⁴ ספר עין חיים - שער לט פרק א מ"ב
והנה כשיש ח"ו חטאים ועונות אלו אלהים אחרים נכללין בשרשם בסוד אלהים
הקדושים שבאחוריים וע"י כללותם בשרשן הם יונקין מן השכינה וז"ס כל אחיזת
החיצונים בקדושה כי אינם אוחזין רק ע"י כללותם בשרשם ולא ח"ו שנכנסין הם
עצמן וז"ס ערו עד היסוד כי אלו אלהים שרשם הם ממ"נ ביסוד הנוקבא כי הם
ה"ג ה' אותיות אלהים וכאשר רוצה המלכות להעלות מ"נ נכללין כל אלהים דקדושה
שם ביסוד שבה וכשיש ח"ו פגם אז אוחזין אלהים אחרים בשרשן ונכללין עמהם
אע"פ שהם אינם נכנסים ח"ו עכ"ז הם יונקים בסוד כללות. וז"ס ושפחה כי תירש
גבירתה שצדיק עליון מזדווג עם השפחה כביכול ביסוד הנ"ל וז"ש ערו עד היסוד
בה כי שם מגיע הפגם כ"י. גם ז"ס אלהים באו גוים בנחלתך פי' כי החיצונים הנק'
אלהים אחרים הם נאחזין באלהים דקדושה וע"כ באו גוים בנחלתך נחלת הקדש
ולזה אמר אלהים ולא אמר ה' והנה ענין היותן אב"א מפני שהן דינין ויוצאין ממנו
אליה ואז נדבקין כי הענף נשאר דבוק באילן אשר משם יוצאת והנה בהיותן אח"כ
פב"פ היה ראוי שיחזרו להדבק ג"כ כמו בסוד אחוריים כי ג"כ ניתנין ממנו אליה אך
הטעם הוא כי אר"א שקומתן שוה פב"פ לכן הם מתדבקין כחדא שריין ולא מתפרשין
דא מן דא לכן זווגם תדיר אבל זר"ן שאין קומתן שוה אינן דבוקים זה בזה בהיותן
פב"פ ע"כ. ועתה יש ב' מניעות כי היה צריך לברא את האדם וחיה כדי שעל ידם
יתבררו מ"ן של כל הנשמות כנ"ל ולזה היה צריך זווג וא"א להם להזדווג אם לא
יחזרו פב"פ ולחזור פב"פ א"א לסבה כנ"ל כדי שלא יתאחזו הקליפות באחוריים
דנקבות ולכ כד לבטל ב' המניעות האלו מה עשו או"א נסרו את הנוקבא העומדת
אחורי ז"א ואח"כ העלו זר"ן הננסרים למעלה בהיכל או"א עצמה ששם אין כח
לקליפות להתאחז באחורי הנקבה וזה ההיכל דאו"א הוא בחי' החופה של זר"ן חתן
וכלה ושם יוכלו לחזור פב"פ ושם נזדווגו זר"ן יחד.

ימינך³⁴⁵ תוד וזרועך גבורה ואור פניך מוחין כי רציתם יסוד: (ה) אתה מלכות הוא בינה ר"ת ראה משמות עב מלכי תפארת אלהים גבורה צוה ישועות³⁴⁶ גבורה יעקב: (ו) בך צרינו החיצונים נגח בשמך מלכות נבוס קמינו החיצונים: (ז) כי מלכות לא בקשתי³⁴⁷ יסוד אבטח יסוד וחברי³⁴⁸ מלכות לא תושיעני: (ח) כי הושעתנו מצרינו ומשנאינו הבישות: (ט) באלהים מלכות הללנו כל היום יסוד ומלכות ושמך תו"מ לעולם נודה סלה: (י) אף זנחת ותכלימנו ולא תצא³⁴⁹ בצבאותינו נו"ה: (יא) תשיבנו אחור בגלות, בעולמות בי"ע מני ליד צר הקליפות

³⁴⁵ זוהר כך ב (שמות) פרשת בשלח דף נט עמוד ב "כמה דכתיב (תהלים מד) "כי ימינך וזרועך ואור פניך כי רציתם", כי ימינך דא גדולה, נהלת בעזך דא דכתיב וזרועך דא גבורה, אל נוח קדשך דא דכתיב ואור פניך כי רציתם דא צדיק, וכלהו משתכחי בקרא:."

³⁴⁶ זוהר חלק א דף קיט עמוד ב בגין כך "צוה ישועות יעקב", אמר דוד פקיד על עלמא כד ישתלחון שלוחי, די להויין מסטרא דרחמי. רבי אבא אמר, "צוה ישועות יעקב" דאינון גו גלותא, וישתכח פורקנא להון גו גלותהון, תא חזי תושבחן דאבהן יעקב הוה, ואלמלא יצחק לא אתא יעקב לעלמא, ובגין כך צוה ישועות יעקב דא יצחק גבורה דכיון דאשתזיב יצחק, ישועות יעקב הוו.

ספר אדיר במרום להרמח"ל ז"ל חלק א - וההוא מצחא אקרי רצון אך זהו סוד, "בעת רצון עניתיך וביום ישועה עזרתיך" (ירמיה מט, ח). כי הנה כבר שמעת איך כל האצילות תלוי במזל ונקה, בסוד מ"ב דאה"ה יו"ו כנ"ל. ובהתעורר זה המזל לתיקון האחרון, נאמר בו, "יום יודע לה' לא יום ולא לילה" (זכריה יד, ז), והבן היטב. כי זהו ממש ישועות יעקב, שהוא תיקון סוד ההבלים עצמם בסוד ההויר"ת המתגלות כמנין יעקב"ב. (ז"פ שם הויר"ה ב"א, והוא ב"פ שילוב הויר"ה אדנות) וכל זה נמשך מחיצוניות הדיקנא שהיא אלה"ם, והוא סוד, "אתה הוא מלכי אלהים צוה ישועות יעקב" (תהלים מד, ה), ונאמר, "בך צרינו נגח וכו'" (שם שם, ו). אך גילוי הרצון הוא העומד להחזיר כל הדברים לשלימות ההארה ומדרגות הלבנה, בסוד הכ"ח עתים, שיחזרו הכל לעת רצון. ואלה שני ההארות הם הנזכרים כאן, "אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך", כי בהתגבר הרב חס"ד בסוד הרצון הפנימי, ממתק האלה"ם, ואז מגיע הדבר לסוד ישועות יעקב, שהוא תיקון ואמת, בהתחזק ההויר"ת כנ"ל:

³⁴⁷ רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רל עמוד ב "בצדיק דאיהו קשת..".

פירוש הר"י דמן עכו לספר יצירה "ויסוד הוא הברית, והיא נקראת קשת כי הוא זורק בחוזק ובהכרח למטה, ואמרו ז"ל זרע שאינו יורה כחץ אינו מוליד.."

³⁴⁸ זוהר חלק ב דף כו עמוד א , מאן חרב, דא "חרב נוקמת נקם ברית" (ויקרא כו כה) שהיא המלכות לפי "מתוק מדבש" דף ס

³⁴⁹ ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית והסוד הזה: הלא אתה אלהים זנחתנו ולא תצא אלהים בצבאותינו (תהלים ס, יב). התבונן בפסוק זה ותמצא אלהים צבאות בענין המלחמה. ופי' הפסוק כך הוא: למה אלהים זנחתנו, שהוא סוד מידת המלכות והמלחמה, למה זנחתנו ולא תלבש בגדי נקם ומלחמה מיהו"ה אלהים צבאות, שהם צבאות שלנו, כי לנו הם ולהם אנו, ואין

ומשנאינו החיצונים שסו למו: (יב) תתנו כצאן מאכל ובגוים זריתנו: (יג) תמכר עמך בלא הון³⁵⁰ אור הדעת, בסוד "לכן גלה עמי מבלי דעת" (ישעיהו ה, 13) ולא רבית במחיריהם: (יד) תשימו חרפה לשכנינו לעג וקלס לסביבותינו: (טו) תשימו משל ס"ת וול משמות עב בגוים מנוד ראש בל אמים: (טז) כל היום תפארת ויסוד כלמתי נגדי ובשת פני כסתני: (יז) מקול ס"ת ייל משמות עב מחרף ומגדף מפני ר"ת מום משמות עב אויב ומתנקם: (יח) כל זאת יסוד ומלכות באתנו תוקף הדינים ולא שכחנו ולא שקרנו בבריתך³⁵¹ יסוד: (יט) לא נסוג אחר לבנו ותט אשרינו מני ארחך יסוד לא הפרנו ברית קדש: (כ) כי דכיתנו במקום תנים³⁵² קליפות ותכס עלינו בצלמות³⁵³ קליפות: (כא) אם שכחנו שם אלהינו מלכות ונפרש כפינו לאל זר ס"א

לאומה אחרת עובדי גילולים חלק ביה"ו אלהים צבאות כי אם לישראל, וכן הוא אומר; כי אל קנא י"י אלהיך בקרבך (דברים ו, טו), בקרבך ולא בעם אחד. ואומר: קנאת י"י צבאות תעשה זאת (ישעיהו לז, לב). ולפיכך אמר 'ולא תצא אלהים בצבאותינו', כלומר באותן שני שמות הנקראים יהו"ה אלהים צבאות, שהם צבאותינו:

³⁵⁰ זוהר חדש פרשת כי תשא מאמר ביאור המזמור השמים מספרים "יום ליום יביע אומר", מאן יום ליום. דא שמיא ורקיע. ולילה ללילה יחיה דעת, הא אתרא דאיקרי לילה אנגיד לגבריא דאיקרי לילה. מאי דקביל מאתרא דאיקרי דעת. והוא "הון יקר ונעים", דגניז דעתיה, בהאי אתרא דלילה. וגבריא קביל מתמן, והוא דאיקרי לילה, ואנגיד לתתאי רוח דעת ויראת ה':

³⁵¹ זוהר חלק ג דף יג עמוד ב רבי אבא פתח, (תהלים מד יח) "כל זאת באתנו ולא שכחנו ולא שקרנו בבריתך", כל זאת באתנו, כל אלו באו עלינו מבעי ליה, אלא כל דינין דלעילא אתו עלנא, ולא שכחנו, ולא אנשינא מילולי אורייתך, מכאן אוליפנא, כל מאן דאנשי מילולי אורייתא, ולא בעי למלעי בה, כאלו אנשי לקודשא בריך הוא, דהא אורייתא כולה שמא דקודשא בריך הוא הוי. ולא שקרנו בבריתך, דכל מאן דמשקר ביה בהאי את קיימא קדישא דרשים ביה, כאלו משקר בשמא דמלכא, בגין דשמא דמלכא אתרשים ביה בבר נש. וקרא אחרא אורי ביה בהאי קרא, דכתיב (שם כא) אם שכחנו שם אלהינו ונפרוש כפינו לאל זר, אם שכחנו שם אלהינו, כמה דאת אמר ולא שכחנו, (ודא היא אורייתא, דאיהי שם אלהינו), ונפרוש כפינו לאל זר, כמה דאת אמר, ולא שקרנו בבריתך, וכלא חד מלה, מאי שקרא הכא, דפריש כפיו לרשותא אחרא, ומשקר בהאי ברית, ועל דא אורייתא אחידת בהאי, דכל מאן דנטיר האי ברית, כאלו נטיר אורייתא כולה, ומאן דמשקר בהאי, כאלו משקר באורייתא כולה.

³⁵² ספר עבודת הקודש חלק ב פרק לו אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו' אם זה אין משמעו משמע אפילו כמו ואם יהיה היובל אבל משמעו שיחוייב ויהיה כן שיהיה נדחנו עד קצה השמים ומשמעו כמו אם כופר יושט עליו, אם כסף תלוה את עמי, וסוד הענין כי הודיענו עד היכן יגיע וימשך גלותנו זה אמר שימשך ויגיע בקצה השמים שהם הרגלים רגלי המטה אשר הם יורדות מות עד שם ירדו הגליות ויגיעו ובהגיעם שם אז ועמדו רגליו, והוא שצפו בני קרח ברוח הקדש באמרם כי דכיתנו במקום תנים ותכס עלינו בצלמות ששם מקום התנין סוד הנחש הידוע אשר הגלנו והוא הצלמות:

³⁵³ זוהר חלק א דף קס עמוד ב מאן אינון שערי מות ומאן אינון שערי צלמות, אלא מות וצלמות כחדא אינון וזווגא חדא אינון, מות הא אתמר דא מלאך המות והא אוקמוה, צלמות צל מות, האי איהו מאן דרכיב עליה, ואיהו צלא דיליה ותוקפא דיליה, לאזדווגא כחדא בקשורא חד

(כב) הלא אלהים מלכות יחקר זאת כי הוא ידע תעלמות לב: (כג) כי עליך תו"מ הרגנו³⁵⁴
כל היום נחשבנו כצאן טבחה: (כד) עורה³⁵⁵ למה ס"ת הה"ה משמות עב תישן³⁵⁶ אדני מלכות

ואיננו חד, וכל אינון דרגין דנפקי מנייהו ומתקשרין בהו". צלמות היא לילי' נוק'
דס"מ.

³⁵⁴ רעיא מהימנא ספר שמות פרשת משפטים דף קיט עמוד ב
זכאה עמא קדישא דאתקריאו עאנא דקב"ה למקרב גרמייהו קרבנין קמיה אשרי עם
ישראל, עם קדוש, שנקראו צאן של הקב"ה להקריב עמצם לפניו כמה דאתמר
"**כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה**". וקרבין גרמייהו כעאנין בתעניתא.
ומקריבים עצמם כצאן ע"י התענית דמעוט חלבא ודמא דתעניתא איהו חשיב
יתיר מקרבנא דבעירן דהוה מתמעט דמא וחלבא וכל אינון אמורין ופדרין דמתאכלין
כל ליליא זכאין אינון (ס"א ישראל) דמקרבין רוחין דלהון קרבנין קדם יי' ובכל ליליא
וליליא. שמיעוט חלבם ודמם מהתענית חשוב יותר מקרבן של צאן ובקר שהרי
דם וחלב המתענה מתמעט. אשריהם ישראל שמקריבים רוחם לפני ד' בכל
לילה ולילה.

³⁵⁵ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:
עורה למה תישן, הוא סוד הדורמיטא כמ"ש בדרוש פורים אלהיכם ישן הוא וז"ס
ויקץ כישן ה' והגלות והשינה הכל א':
ולעשות רצון הצדיק הבאתי הענין : שער הכוונות - דרושי חג הפורים דרוש א
"**ולהיות כי ענין מרדכי ואסתר היה בסוף השבעים שנה של גלות בבל כנודע לכן אז**
כבר בימיהם התחיל ענין תיקון זו"ן כדי לחזור אפין באפין ויגאלו ישראל. וענין
התחלה זו היא ענין הדורמיטא שנעשה אז בימיהם וז"ס הצרה העצומה שהיתה אז
לישראל אשר עליו נאמר והנה אימה חשיכה גדולה כו' וארז"ל חשכה זו גלות מדי
שהחשיך עיניהם של ישראל. וענינו הוא לפי שאז היה ז"א בסוד הדורמיטא ונודע כי
המן הרשע. היה אוסטורלוגוס גדול כנודע בענין ויפל פור הוא הגורל מיום ליום כו'
ובפרט במ"ש בס"ה כי הוא ועשרת בניו כוללים כל עשרה קליפין החיצונים וידע
בחכמתו ענין מיעוט השגחתו ית' על ישראל בימים ההם להיותו בבחי' השינה ולכן
חשב ועלה בלבו כי הזמן מוכן לאבד שונאיהם של ישראל, וז"ס ענין ויכוח המן עם
אחשוורוש אם יעלה בידם עצה זו והשיב לו המן ישנו עם כו' ודרשו רז"ל ישן הוא
האלוה שלהם והבן זה. ולהיות כי הדורמיטא היא היא לטובתן של ישראל כדי
שתנסה הנקבה מאחוריו ויחזרו פב"פ ויגאלו ישראל ויבנה בית המקדש לכן התייעצו
שניהם כי בזמן ההוא שהאלוה שלהם הוא ישן יקדימו הם לאבד ולהשמיד שונאיהם
של ישראל כדי שלא ישארו אפילו מתי מעט שיהיו ראויים לגאולה ועי"כ לא יבנה
בהמ"ק. ונודע' עצת המן מן שמשו ספרא בנו וכתביהם אל אחשוורוש הנק'
ארתחששתא בספר עזרא עד שביטלו בנין ב"ה בראותם כי הגיע זמנו להבנות ודי
בזה. והנה אף בזמן הדורמיטא אין הנקבה ישנה כי אז מסתלקין המוחין מן ז"א
ונכנסין בנקבה כדי להבנות ולתקן פרצופ' כדי שתוכל לחזור אפין באפין כנודע בענין
דרוש השופר של ר"ה ובהכרח יש הארה והשגחה זו על ישראל מצידה וענין אותה
הארה היתה ענין מרדכי הצדיק כמו שנבאר בע"ה וכראות המן את מרדכי שע"י
היתה הארה והשגחה על ישראל בזמן ההוא נתייעץ עם זרש אשתו ושס"ה יועציו כו'
וארז"ל כי זרש אשתו היתה מכשפ' גדולה ועצתה שקולה מכל שס"ה יועציו ועלתה
עצתם להרוג את מרדכי ולתלותו על העץ הוא זנבה של נחש המשך רגל הקוף
כמבואר אצלנו וכנז' בס"ה שיר השירים ודי בזה. ואם ח"ו ככה יעלה יוכל אח"כ
לאבד את שונאיהם של ישראל ואז השי"ת ברחמיו האיר הארת נוק' העליונ' והיא
גדולת מרדכי ואסתר ועל ידם נושעו ישראל מן הצרה הגדולה ההיא כמו שנבאר וזה
ענין מרדכי והארתו. דע כי הנה בזמן הדורמיטא דז"א לא בלבד יוצאין המוחין דז"א
מצד נה"י דאימא ונכנסין בנוק' רחל בהיותה אב"א אלא (אף) גם המוחין דבנה"י

דאבא בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע דא אבא ואימא ונמצא כי כמו בהיות המוחין ההם תוך ז"א היו יוצאים מהם ב' הארות לחו' ומבחי' הארת המוחין דאבא יוצא יעקב מצד פנים דז"א ומבחי' הארת מוחין דאימא יוצאת רחל מצד אחוריו גם עתה יוצאות מרחל נוק' דז"א ב' הארות אלו ג"כ בלי ספק ולא עוד אלא שבהיות מוחין הנז' תוך הנקבה נתוספה בחי' הארה שלישית משא"כ בהיותם תוך ז"א והוא כי הנה בהיותם תוך ז"א היה היסוד דאימא נשלם בחזה דז"א והיסוד דאבא שהוא יותר ארוך כנודע היה נשלם בסיום היסוד דז"א ממש ולא היה יוצא מחו' ליסוד כלל אבל עתה בהיותם המוחין תוך הנקבה אשר היסוד שלה נוקביי קצר מוכרח הוא שהיסוד דאבא יתפשט ויצא מחוץ ליסוד נוקבא ולחוץ ותתגלה הארתו בגילוי גמור לגמרי ונודע כי מה שהיה מתלבש ביסוד דז"א הוא בחי' העטרה של היסוד דאבא שהוא בחי' המלכות דאבא ואין ספק כי הארה זו הנגלית ממלכות דאבא היא הארה גדולה עד מאד. והנה שורש נשמת מרדכי היתה מן ההארה ההיא ולכן על ידו היתה תשועת ישראל בזמן ההוא וזה נרמז בשם מרדכי ממש שארז"ל שהוא לשון מורא דכיא מ"ר דכ"י והוא תרגום מר דרור גם נק' מור עובר והענין הוא כי ההארה הגדול' ההיא היא מר דרור זך ונקי בתכלית העוברת מפי יסוד דנוק' ולחוץ וז"ס פ' וידי נטפו מר כו' עובר ובזה תבין מעלת מרדכי שעלה לבחי' מלכות ומשנה למלך וז"ס הפסוק ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה והמשכיל יבין כל פרטי הפסוק זה ענין יציאה זו מלפני המלך היא רחל ועטרת זהב גדולה מצד עטרה יסוד דאבא ולכן נקרא גדולה כי החסד והחכמה נקרא גדולה בסוד הגדול הגבור והנורא. גם המעמיק ישכיל היותו משבט בנימין ודי בזה וז"ס קריאת המגילה וגם התפשוטותה בעת קריאתה לטעם פירסום הנס והוא ענין הארת עטרת מלכות דאבא המתגלית ויוצאה לחוץ ולכן נקרא מגילה לשון גילוי וצריך לגלותה ולפרסמה. גם מגלה בלא יוד היא עולה בגי' ע"ח כמנין ג' הוי"ת כ"ו כ"ו כ"ו שהם ענין ג' מוחין דחב"ד דנה"י דאבא המתגלים שם במלכות ההוא וזהו ענין היות המגילה נקרא אגרט' ונקרא ספ"ר ויש לה דינין כתורה שבכתב כי ספר התורה הוא יסוד דאבא הנקרא תורה שבכתב צורת ספר כעין ו' ארוכה והמגילה היא ההארה היוצאה מחוץ ליסוד כנז' וגם הוא ארוכה בצורת ו' ובצורת מגילה ארוכה ודי בהערות אלו אל המשכילים:

356 זוהר כרך ג (במדבר) פרשת נשא דף קל עמוד א

"...ת"ח בעיניה דתתאה אית עינא ימינא ואית עינא דשמאלא, ואינן תרי בתרי גוויי אבל הכא לית עינא שמאלא, ותרווייהו בדרגא חד סלקי וכלא ימינא, ובגיני כך עינא חד ולא תרין, ותאנא עינא דא דהוא עינא דאשגחותא, פקחא תדיר, חייכאן תדיר, וחדאן (ס"א וחזאן) תדיר דלא הוי הכי לתתאה, דכלילן בסומקא ובאוכמא ובחוורא בג' גוויי ולא הוה תדיר פקחא (ס"א דליה גבינא) דלית גבהנא סוטר (ס"א כליה גביני סודרא) (ס"א דליה עיניה בגביני דמכסאן) על עינא, ועל דא כתיב (תהלים מד) עורה למה תישן יי', (מלכים ב יט) פקח יי' עיניך, זוהר כרך ג (במדבר) פרשת נשא דף קלו עמוד ב "...עיני דרישא משתניין משאר עיינין שרקותא דבגבתא, דעל ריסי עיינין מכחלן, (דכל עיינין מכחלן) באוכמתא, תליין תלין על תלין דשערי ואינן תקונא דעל עיינין ברישא דמצחא ומתאחדן מתרווייהו שבע מאה אלפי מארי דאשגחותא (דעל תריסי דעיינין) בכסותא דעיינין להטין אלף וארבע מאה רבוא דמתאחדן בגבינין דאינהו כסותא, ואשגחותא דעינא דעתיק יומין עלייהו ובשעתא דסלקין אינן כסותא אתחזי כמאן דאתער משנתיה ואתפקחן עיניו וחמאן לעינא פקחא ואתסחן בחד חוורא דעינא טבא הדא הוא דכתיב (שיר ה) רוחצות בחלב, מאי בחלב, בחוורא דלעילא קדמאה, (נ"א בחוורא קדמאה דעינא טבא) ובההיא שעתא אשתכח אשגחותא דרחמי (ס"א ובגין כך צלותא דישאל סלקא בגין דיפקח עיניו ויתסחן בההוא חוורא) ועל דא צלי דוד (תהלים מד) עורה למה תישן יי' הקיצה, דיפקח עיניו ויתסחן בההוא חוורא, וכל זימנא דעיניו לאו מתפקחן כל

הקיצה אל תזנח לנצח:(כה) למה פניך תסתיר תשכח ענינו ולחצנו:(כו) כי שחה לעפר³⁵⁷ נפשנו דבקה לארץ בטננו:(כז) קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך:

פרק בזה

מאריהון דדינין כפיין להו לישראל ושאר עמין שלטין עליהו, ובזמנא דיפקח עינוי יתסחן בעינא טבא ורחמי על ישראל ואסתחר (ס"א ואתזהר) עינא ועביד נוקמין בשאר עמין, הדא הוא דכתיב (שם לה) העירה והקיצה העירה לאתסחאה בההיא חוורא, הקיצה למעבד נוקמין לאינון דכפיין לון".

357 ספר עץ חיים - שער לו פרק ב

וז"ס השליך משמים ארץ וגו' כי ת"ת ישראל שהוא ז"א הששליך את המלכות הנקרא ארץ שהיתה תחלה בת"ת שבו הנקרא שמים ומשם השליכה אפי' למטה מהדום רגליו שהם נה"י שבו ונפלה תחת היסוד שבו באחוריו. וזהו ויגדל עון בת עמי מחטאת סדום כי בדור אנשי סדום היתה המלכות באחורי נה"י דז"א כנ"ל בסוד וה' המטיר אך עתה נפלה בסוד נקודה לבד תחת היסוד וט"ס שלה ירדו אל הקליפות מכ"ש הארת ה"ר דז"א שנפלו בחרבן בית ראשון נמצא כי חטא אדה"ר וחטא חורבן בית שני הכל א' אלא שחטא אדה"ר תיקן ממש את הקליפות מה שמתחלה היו בלתי תיקון כמ"ש בע"ה אבל בעת החרבן בחטא ישראל כבר היו הקליפות מתוקנים ומה שגמרו הם הוא להחזיר ולהלביש בהם את הקדושה כנ"ל. וז"ס והמה כאדם עברו ברית וזהו הטעם שבימי המשיח לא יאמר עוד חי ה' אשר העלה אתכם מארץ מצרים כי בגלות הזה גדול מאד מגלות מצרים הנ"ל. והנה ענין התלבשות אלו הט"ס שבה בקליפות הענין כמ"ש במ"א כי גם אלו הקליפות הם מבחינת אצילות בריאה יצירה הטמא וכל עולם ועולם כלול מ"ס המתחלקים לה' פרצופים והנה הנוקבא דזעיר אנפין דקליפה דאצילות היא לילי"ת אשת סמא"ל והיתה תחילה בבחי' נקודה כלול מ' תחת היסוד של סמא"ל בעלה ועתה אלו הט"ס נתלבשו בה ונעשין בה י"ס שלימות. וזהו ענין ומלכותו בכל משלה שאמרו בתקונים שהוא אדם דעשיה שנתלבש ב' קליפות ואדם דעשיה הוא בחי' ט"ס אלו דמלכות דאצילות דקדושה הנקרא עשייה שבאצילות ונתלבשה בנוקבא דקליפה שהוא כדוגמתה בעולם הטמא דאצילות. וזהו ענין אמלאה החרבה שארז"ל לא נתמלאה צור אלא מחרבנה של ירושלים נוקבא דקדושה דאצילות. וזהו ענין במסכת חגיגה ואם לא תשמעוה במסתרים תבכה נפשי מפני גוה מפני גאוותן של ישראל שנטלה מהם ונתנה לאו"ה והבן זה היטב. נמצא כי בהתלבש ט"ס דמלכות בלילית דקליפה עיקר האבדה זו הוא לז"א כי ממנו יצאו כנ"ל וזהו מאמר בזוהר פרשה במדבר דף קי"ט ע"פ קולה כנחש ילך והבן ענין זה היטב והוא כי בחי' מה שנשארה במלכות דאצילות הוא בחי' מלכות שבה הנקרא זנב בסוד שארז"ל ויבן ה' אלהים את הצלע רב אמר זנב היתה וזה הזנב נשאר בה בלבד והט"ס ראשונות שבה שהם רישא דילה ירדו בקלי' ושכיבא לעפרא בסוד "ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן". לכן ישראל שיניקתן מן המלכות אינם שולטין בגלות אלא שחה לעפר נפשם אך האומות שיניקתן מן הזנב הם השולטין כי אי הנהגה ושלטון עתה אלא בזנבא הנ"ל ומשם מקבלין או"ה שהם ג"כ בחי' זנבא שפע ושולטין בגלות זה וזהו סוד ג"כ מ"ש הכתוב "כן משחת מאיש מראה" והבן זה:

"כי שחה לעפר" כתב בספר "בן ביתי" דף מא "נכתב בצידו עולה שם ב"ן יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה ושם אדנות במילוי: "אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, תרע"א, והבן שמלכות שמים היא בגלות. כי שחה לעפר גימ' 723 השווה ל 52+671. ואולי כוונת הרב שהמלכות נראת שער ובגלות נקראת כן בלשון ארמי. ובא סימן כי זה ר"ת כנסת ישראל היא שחה לעפר.

א לַמִּנְצֹז עַל-שֵׁשִׁים לְבָנֵי-קֶרוֹז מִשְׁכִּיל
שִׁיר יְיָדָת: ב רֹזֵשׁ לְבִי דָבָר טוֹב אָמַר
אָנִי מַעֲשֵׂי לְמַלְךָ לְשׁוֹנֵי עֵט סוֹפֵר מִזְהִיר:
ג יְפִיפִית מִבְּנֵי אָדָם הוֹצֵק זֶזן בְּשִׁפְתוֹתֶיךָ
עַל-כֵּן בִּרְכֶּךָ אֱלֹהִים לְעוֹלָם: ד זֶזְגוֹר-
זֶזְרֶכֶּךָ עַל-יָרֶךְ גָּבוֹר הוֹדֶךָ וְהִדְרֶךָ: ה
וְהִדְרֶךָ צִלּוֹז רֶכֶב עַל-דְּבַר-אֱמֶת
וְעֲנֹה-צֶדֶק וְתוֹרָה נֹרְאוֹת יְמִינֶךָ: ו זֹאצִּיךָ
שְׁנוֹנִים עַמִּים תַּזְזוֹתֶיךָ יִפְּלוּ בְּלֵב אוֹיְבֵי
הַמֶּלֶךְ: ז כִּסְאֶךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעַד שֶׁבֶט
מִישׁוֹר שֶׁבֶט מַלְכוּתֶךָ: זז אָהֲבַת צֶדֶק
וְתִשְׁנָא רָשָׁע עַל-כֵּן מִשְׁזֹזָה אֱלֹהִים
אֱלֹהֶיךָ שָׁמַן שֶׁשׁוֹן מִזֹּזְבֶּרֶיךָ: ט מוֹר-
וְאֶהְלוֹת קָצִיעוֹת כָּל-בְּגָדֶיךָ מִן-הַיִּכְלִי
שֵׁן מִנִּי שְׁמִזְזוֹה: י בְּנוֹת מְלָכִים בִּיקָרוֹתֶיךָ
נִצְבָּה שָׁגַל לִימִינֶךָ בְּכַתֶּם אוֹפִיר: יא
שְׁמַעִי-בֵּית וְרֵאִי וְהֵטִי אָזְנֶךָ וְשִׁכְזֹזִי עִמָּךְ
וּבֵית אָבִיךָ: יב וְיִתְּאוּ הַמֶּלֶךְ יְפִיךָ כִי-הוּא
אֲדֹנֶיךָ וְהַשְׁתַּזְזִי-לוֹ: יג וּבֵת-צֹר בְּמִנְזָה

פָּנֶיךָ יִזְכְּלוּ עֲשִׂירֵי עָם: יָד כָּל-כְּבוֹדָה
 בֵּת-מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבָּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה:
 טו לְרֶקֱמוֹת תּוֹבֵל לְמֶלֶךְ בְּתוֹלוֹת אֲזֹרֶיךָ
 יִרְעוּתֶיךָ מוֹבָאוֹת לָךְ: טז תּוֹבֵלָנָה
 בְּשִׁמוֹזוֹת וְגִיל תְּבִאִינָה בְּהִיכָל מֶלֶךְ: יז
 תַּזְזוֹת אֲבֹתֶיךָ יִהְיוּ בְּנֶיךָ תִּשְׁתַּמּוּ לְשָׂרִים
 בְּכָל-הָאָרֶץ: יוז אֲזִכִּירָה שְׁמֶךָ בְּכָל-הָר
 וְדָר עַל-כֵּן עַמִּים יְהוֹדֶךָ לְעֹלָם וָעֶד:

פרק ביה

יחוד קוב"ה ושכינ' והרחקת הקל' הרוצה לעשוק את השפע.

(א) למנצח נצח גובר על הוד וממשיך שפע מ **על ששנים**³⁵⁸ נ"ה דא"א דרך **לבני** ר"ת עשל משמות
 עב **קרח** גבורה והוד עד **משכיל** יסוד ו **שיר** מלכות **ידידות**³⁵⁹ תפארת שהוא ידיד ת שהיא המלכות

³⁵⁸ זהר חדש פרשת חקת מאמר למנצח על שושנים
 ת"ח, דוד רמז ליה להאי תושבחתא דשיר השירים קודש קודשיא, על ידא דבני
 קרח, אלא דלא מטא זמנא דיתאמר. בג"כ כתיב, **למנצח על שושנים לבני קרח**
משכיל שיר ידידות. על שושנים, אלן נשיקות פיהו, דאיקרון שפתותיו שושנים:
 ד"א. שושנים, אלן שית שנין, דאתחברון בהאי שושנה סומקא, דאיהי שביעא
 דכלא. משכיל, דא נגידו דעתיקא קדישא, דנגיד לון בהאי שעתא, דיתבי יחד ולא
 מתפרשין. בגין אינון נשיקין בדביקותא דרוחא, ולא מתפרשין:

³⁵⁹ זהר חדש פרשת חקת מאמר למנצח על שושנים
שיר ידידות, רמז להאי שירתא, דאקרי שיר כפול. הכא שיר השירים, והכא שיר
 ידידות, וכולא חד. קב"ה וכנסת ישראל, איקרון דודים. הה"ד, שתו ושכרו דודים.
 בגין כך שיר ידידות, דאינון דודים, דא משבחה לדא, ודא משבחה לדא. וכמא דהתם,
 כנסת ישראל שריאת בתושבחתא, דהכי אתחזי, דכתיב ישקני. אוף הכא, היא
 שריאת לשבחה למלכא:

כתב בספר "בן בית" ידידת עולה חת"ך.
 והענין מוסבר בספר עץ חיים - שער כט פרק א מ"ב - ועיין בענין חת"ך שהם ב'
 אחוריים דז"ן ג' בחי' שיש א' בהו"ה וא' במצפ"ך ויש א' באלקים כי הנוקבא בעת
 האצילות הראשון לא היתה רק נקודה א' לבד כנודע וזה הנקודה נקרא אישון בת
 עין וזכור זה ומנקודה זו מתחיל בנין כל מציאותה והיא לבדה יכולה להיות פב"פ
 עמו וזהו שורש כל בחי' הנוקבא וזהו ראשית ואחרית כל דרושיה.

כמו ת באותיות היא אחרונה ב"ס: (ב) **רחש לבי דבר** מלכות **טוב** יסוד **אמר אני** מלכות **מעשי** ס"ת ר"י משמות עב **למלך**³⁶⁰ תפארת **לשוני עט סופר מהיר**: (ג) **יפיפית**³⁶¹ **מבני אדם** הוצק חן בשפתותיך על כן ברכך אלהים לעולם: (ד) **חגור** חבר **חרבך** מלכות על עם ירך³⁶² יסוד **גבור**³⁶³ וגבורה **הודך** והוד **והדרך** ונצח: (ה) **והדרך** נצח דאימא **צלח**³⁶⁴ **רכב** נצח

ובשער הכוונות - דרושי תפילת השחר דרוש א - כתב רבינו המהר"ו ז"ל: פסוק פותח את ידך הנה מזמור הזה נתקן לאומרו ג"פ ביום כנודע בסדר התפלה ב"פ בתפלת השחר ופעם א' במנחה בכל זמן מג' זמנים הנז' יש כוונה בפני עצמה עם היותם דרך אחד ונבאר עתה כונה שבזמירות דתפלת השחר הנה ר"ת פותח את ידך פא"י והוא שם א' מע"ב שמות דויסע ויבא ויט גם סודו הוא חיבור ב' שמות הויה ואדני יאהדונה וכבר ידעת מ"ש בזוהר ובתיקונים פותח את ידך אל תקרא ידך אלא יודיך והם שני יודין של יאהדונה"י ראשונה ואחרונה וביניהם ו' אותיות כמנין ו' וצורת ו' היא נקודת פתח וזהו פותח את ידך יודיך כנז' בהקדמת התיקונים. גם ס"ת פותח את ידך חת"ך והוא שם קדוש המכונה בספרי המקובלים שם הפרנסה. גם תכוין כי שם הנז' בחילוף אתב"ש הוא סא"ל והוא שם א' משמות ע"ב דויסע ויבא ויט גם שם סא"ל הוא בגימטריא שם פא"י כמנין יאהדונה"י כנז' בר"ת פא"י והנה כל הכוונות שבפ' הזה הם שוות בשלשה זמנים שאומרים אשרי והחילוק שביניהם אינו אלא בכונת שם חת"ך בלבד וזה ענינו כי בזמירות דשחרית תכוין כי שם חת"ך שרשו הוא יוצא מחילוף ותמורת ההויה שהיא בגי' מצפ"ך שהוא בגי' ש' גם שם אלהים במילוי יודין הא בגי' ש' וכבר נתבאר במ"א כי שם מצפ"ך להיותו תמורת ההויה לכן הוא רחמים מעורב בדין ולכן הוא בגי' אלהים דיודין וזה סדרן הויה ואח"כ מצפ"ך ואח"כ אלהים כי שם אלהים הוא יותר דין מכולם והנה בזמירות שעדיין לא התפללנו תפלת השחר ולא ירד שפע עליון אלא שעכ"ז הוא בחינת בקר אשר בו שולט אברהם איש החסד ולכן שם מצפ"ך שהוא ממוצע בדין הוא המאיר עתה ונמצא כי שם זה הוא הנק' חת"ך עם היות שמקורו הוא מג' שמות שהם הויה מצפ"ך אלהים עכ"ז כל אחד הוא כפי הזמן והשעה כמשי"ת:

³⁶⁰ זוהר חדש פרשת חקת מאמר למנצח על שושנים

אומר אני מעשי למלך, לאתערא מלך עילאה. תפארת ומאי אינון מעשי, מאן דלא תלי ביה עובדא מאי עביד, דהא מעשה לעילא תלי. אלא, מאי מעשי אלין אינון **לשוני עט סופר מהיר**. בגין דשבחת המלכות בפלגו ליליא למלכא עילאה. לתפארת שיר ידידות, כד"א שיר השירים, דשבחא מטרוניתא מלכות למלכא, לתפארת אופ הכא מטרוניתא שבחת ליה:

³⁶¹ ספר מגלה עמוקות - אופן קכב

איתא בפרקי היכלות שכל מה שלמד משה ברקיע שכח, עד ששלח לו הקב"ה יפיפ"ה השר. וזה סוד לדעתי **יפיפית מבני אדם** (תהלים מה ג), רצה לומר שר התורה שהוא יפיפיה, ונקרא כפל היופי, זה בא לו מבני אדם, סוד זה נגלה לי בחזיון לילה שבת בראשית שנת שע"א, היופי של משה בא לו מגלגול שני בני אדם, שהם גלגולי משי"ה רבינו ש"ת הבל (זוהר ראשית עמוד ק"ן [תיקו"ז סט ק"ב ע"א]), ואחר כך הוצק ח"ן, רזא דנח מצא ח"ן (בראשית ו ח), היה גם כן בשפתותיך. והנה קרני הוד של משה זכה להן מגלגול ש"ת, שכן יפיפ"ה השר עולה ש"ת, כמו שהוא זוכר אותו בפרקי היכלות בזה הלשון בכל מקום כשזוכר קורא אותו יפיפ"ה השר, שהוא בגימטריא ש"ת, שזה זכה מגלגול שת, והוא סוד קרני"ה הוד, ר"ל ב' פעמים קר"ן בגימטריא יפיפ"ה השר.

³⁶² זוהר כרך ב (שמות) פרשת בשלח דף סא עמוד א

"..אמר רבי יהודה מאי דכתיב (תהלים מה) **תגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך**, אלא כל מאן דמזרז גרמיה ושוי דחילו דחרבא שננא תקיפא לקבליה, על ירך, מאי על ירך, דא רשימא קדישא כמה דאת אמר (בראשית כד) שים נא ירך תחת ירכי, ד"א חגור חרבך כלומר זרז ואתקיף יצרך בישא דאיהו חרבך, על ירך על ההוא רשימא קדישא לנטרא ליה, ואי נטר ליה כדין אקרי גבור וקודשא בריך הוא אלביש ליה בלבושוי ומאן לבושוי דקודשא בריך הוא הוד ונצח (נ"א והדר) דכתיב (תהלים קד) הוד והדר לבשת, אוף הכא הודך והדרך, וכדין אתדבק בר נש במלכא קדישא כדקא יאות, מכאן ולהלאה כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני יי' רופאך".

כתב רבינו המהרש"א ז"ל בספר לקוטי תורה - ספר תהלים -
 " חגור חרבך על ירך גבור", דע כי שם ס"ג בריבוע קס"ו ושם אה"ה בריבוע דם ויחד גי' חרב ואינו מתגלה רק ס"ג לבדו והוא נק' חרב ומציל בכוונתו ובנקודתו הראויה מכל זיין, והקדים הוד להדר שהוא הנצח ועשה נצח טפל לו וזהו ירך גבור שהוא ההוד הנשתלשל מן הגורה כי שם אה"ה הוא בהוד דאמא לו וזהו ירך גבור שהוא ההוד הנשתלשל מן הגבורה כי שם אה"ה הוא בהוד דאמא עד הוד איתפשטית ושי בה ה' שמות בריבוע כ"א מהם גי' ד"ם ה"פ דם גימ' חרב. והנה י"פ דם והמקור גימ' אמ"ת והמקור ממתקם, והנה ה' דמים טהורים הם וה' דמים טמאים הם וכשמתפשטים בעשי' יונקים הקליפות מהם והנה הה' דמים טהורים הם לבושי ה"ח וה' דמים טמאים הם לבושי ה"ג והדעת כולל שניהן וע"ש כך יקרא הז"א גבור מלחמה מכח אלו האורות של החרב ששולחת אמא לז"א להאיר לנוקבא שלא ידבקו בה הקליפות השולטים בלילה בסוד הנה מטתו שלשלמה ז"א מלך שהשלום שלו ס' גבורים סביב לה שנותנת אמא לזו"נ מכח הארת האלו והוא נותן כח בנוקבא להתחזק בגבורה אחר שהן מקיפין לה בסוד אור מקיף להגן לה וז"ש מגבורי ישראל ר"ל גבורות דז"א הנקרא ישראל, כולם אחוזי חרב לא אמר אחוזי אלא אחוזי להורות ב' דברים א' שנאחזין מחרב ז"א קס"ו ד"ם שהוא עיקר בשמירה זו והוא מנהיגם ולא הם והנה מלת מלומד"י צרופי מל"י ד"ם כי ס"ג עיקר וד"ם טפל אליו ומלחמה ודם גימ' קס"ו ע"ה וזהו על ירכי מתחזק בירך שמאל ועם זה נשמרים מפחד בלילות הכוללת כל הקליפות ונקראו על שמה והוא דינה של גיהנם:

363 ספר שיח יצחק חלק א - דרוש לשבת פרשת בראשית -
 וענין מעלות האדם ומדרגתו, הוא במה שנבחר לעבודתו יתברך, בבחירתו הטובה, שלכן הוא מקור ברכה לכל העולם, ובשתיים יתחתן עם ממ"ה הקב"ה, א' במעשה, וא' בדיבור. במעשה, לקיים כל מצוותיו בפועל ממש, בעתם ובזמנם, ע"פ התורה, והב', בדיבור פיו, להגות בתורתו יומם ולילה, ובזה מוסיף שפע ברכה לכל הנבראים. והטעם, שכולם נבראו ג"כ ב' מדרגות, הא' בפועל, כמ"ש "כי אראה שמך מעשה אצבעותיך", והב' בדיבור פיו יתברך, כמ"ש "בי' מאמרות נברא העולם": והטעם, שכל נברא יש בו גוף ונפש, חומר וצורה, וגוף וחומר שלהם, כביכול נברא במעשה, כמ"ש "ויעש אלוקים את הרקיע", וכן כולם. ובדיבור נברא צורתם ונפשם, ולכן ניתנה התורה ג"כ במעשה ובדיבור, כמ"ש "וידבר אלקים את כל הדברים" וכו'. וכן במעשה "והלוחות מעשה אלוקים המה וכו', כתובים באצבע אלוקים": וכל זה נרמז ג"כ (תהילים מ"ה), מ"ש "למנצח על שושנים וכו', רחש ליבי דבר טוב וכו', יפיפית מבני אדם וכו', חגור חרבך על ירך" וכו', ורמז בזה המליצה, הדיבוק בין ישראל לאביהם שבשמים. שהנה מצינו שישראל נמשלו לשושנה, כמ"ש שלמה המע"ה בשיר השירים "כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות", וכן כביכול הקב"ה נמשל לשושנה, כמ"ש "שפתותיו שושנים נוטפות" וכו': והטעם, שהשושנה יש לה ב' מעלות נכבדות, הא' יופי מראה ותמונה, המשמח הנפש,

דאימא חופף על תפארת ומלכות **על דבר מלכות אמת** תפארת **וענוה** מלכות **צדק** מלכות **ותור** **נוראות** תפארת **ימינך** חסד: ³⁶⁵ **חציק** יסוד דז"א ³⁶⁶ **שנונים** מלא מדיני הוד וגבורה **עמים** החיצונים **תחתיתך יפלו בלב אויבי המלך: (ז) כסאך** מלכות **אלהים** מלכות **עולם ועד שבט**

והשנית ריחה הטוב, המעביר כל סרחון, וכן מצינו ב' אלו הדברים בקב"ה וכנסת ישראל, שהמראה הוא ענין מה שאנו משיגים כבודו יתברך, ע"י נמצאיו, וע"י הנהגתו, והמציאו הכל בחכמה נפלאה ועצומה, וכמ"ש "מראהו כלבנון", והם ב' דברים שאנו משיגים מאתו יתברך, מציאותו ורצונו, ומציאותו מושג לנו מן העולם, פרטי הנבראים, ורצונו מושג לנו ע"י התורה, שנתן לנו במאמר פיו, שנדמה לריח הטוב, כמ"ש רז"ל שם "כל דיבור שיצא מפי הקב"ה, נתמלא כל העולם כולו בשמים", והוא הרגש קדושתו מרצונו יתברך, המעביר כל טומאה, וכל יצרי מעללי איש, שבהם מבאיש ומסריח כל כוחות הנפש, והוא רוח הטומאה, השורה על הארץ:

³⁶⁴ זהר חדש פרשת חקת מאמר למנצח על שושנים

וכד אתקריבת ביה, וכאשר המלכות מתחברת לתפארת אתלבש מתלבשת בהוד והדר. שהם נו"ה ה"ד, הוד והדר לבשת. ומ"ט. בגין דההיא דשעתא אתגדל בגין דאתחבר בעיר אלקינו. ועל דא כתיב, גדלת מאד הוד והדר לבשת. באינון לבושין דיקר, דפרשת עליה אימא עילאה. בג"כ הדר ושם עירו פער. אימתי. כד אתחברת ביה מהיטבאל בת מטרד. וע"ד הודך והדרך ודאי. כגוונא דא, נגילה ונשמחה בך נזכירה דודיק מין, נגידו דאימא, דאשקי לך ולכלא. ודא הוי הודך והדרך ודאי:

והדרך צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק, לקביל דא, שחורה אני ונאווה. בקדמיתא כד אתקריאת חרב למידן עלמא, איתקרי שחורה ודאי. והשתא כד אתקריבת לעילא בענוה, אתקרי נאווה. נאווה ודאי בכולא. בנות ירושלים, אינון תריסר חיון עילאין רברבן דאקרון הכי, וכלהו בשלימו. על דהוו השתא בגלותא כאהלי קדר, אתהדרו אינון השתא כיריעות שלמה ודאי: ות"ח, כיון דההיא חרבא אסתחרת מדין דהוה בה, דאכשרו בני עלמא עובדיהו. אתעבידת דבר, **דבר אמת**, ואתחברת באמת. ואמת **בענוה**. וכדין צדק בכלא וכולא חד: סופא ברישא דבר אמת. אמת ברישא, דכתיב ראש דברך אמת. רישא דההוא דאקרי דברך, סיפא דדרגין, אמת אקרי. רישא בסופא, ענוה צדק בלא פירודא, אתכלילו ואתחברו בכולא. ענוה רישא, צדק סופא, עקב ענוה יראת ה':

ותורך נוראות ימינך, דא יעקב, דנטיל תרין חולקין בגין דאתדבק בימינא לעלמין, דכתיב מחשוף הלבן אשר על המקלות:

³⁶⁵ זוהר חלק ב דף נו עמוד א

תא חזי, כד מתערין גבוראן וקרבין דקודשא בריך הוא, כמה גרדיני טהירין מתערין לכל עיבר, כדין שננן רומחין וסייפין, ומתערין גבוראן, וימא אתרגישת, וגלגלוי סלקין ונחתין, וארביין דאזלין ושאטן בימא לכל עיבר מסתלקין, שננא קרבא (נ"א חרבא) באבני בלסטראות, מארי דרומחין וסייפין, כדין (תהלים מה ו) **חציק שנונים** (נ"א מתערין לאושטא קרבין בכל אתר, ולאושטא חילין וגבוראן לכל עיבר, כדין ימא אתרגישת וגלגלוי סלקין, וארביין דאזלין ושאטין נחתין וסלקין, וזעפא אשתכח, כדין מתערין מגיחי קרבא באבני בלסטראין, מארי דרומחין וסייפין גירין וקשתין, כמה דאת אמר חציק שנונים), וקודשא בריך הוא אתתקיף בחילוי לאתערא קרבא, ווי לאינון דמלכא קדישא יתער עלייהו קרבא, כדין כתיב יהו"ה איש מלחמה.

³⁶⁶ זהר חדש פרשת חקת מאמר למנצח על שושנים

אבל ת"ח, רזא דמלה. חציק שנונים, אלין חצים שנונים, אלין חצים ואבני בליסטראות. דדנת עלמין, באינון מאני קרבא, דמלכא דאפקיד בידא דמטרוניתא. ואינון חצים דקב"ה, שנונים ודאי בכולא, מסטרא דיומא תניינא, סטרא דיצחק, בגין דמניה נפק דינא לחייביא למידן יתהון:

מישר³⁶⁷ יִסֹּד **שבט מלכותך** מלכות: (ח) **אהבת צדק** מלכות **ותשנא רשע** חיצוניים **על כן**
משחך אלהים מלכות **אלהיך שמן ששון**³⁶⁸ חכמה **מחבריק: (ט) מר**³⁶⁹ תֹּד **ואהלות**

³⁶⁷ זהר חדש פרשת חקת מאמר למנצח על שושנים

"כסאך אלקים עולם ועד", עלה קאמר הכי, כאתתא דאיתערא לבעלה, ואמרת אינתתך בעייתא לאתחברא בך, דהא אינון חייבין דאפרידו זווגא דילן, אתאבידו מעלמא, ועבידת בהו דינא. והשתא בעינא, דיתחבר עולם בתראה, מלכות באתרא דאיקרי ועד. בינה בגין **דשבט מישר שבט מלכותך**, דההוא דינא דעבדת כסאך בחייבי עלמא, דינא דקשוט הוא, דנפיק מאתרא דאקרי ישר. יִסֹּד כד"א, "צדיק וישר הוא". וכורסייתא אקרי ישר, וע"ד דנפיק מיניה שבט מישר אקרי:

ספר דרך ה' - חלק ב פרק ח - בהבחנות פרטיות בהשגחה

ממה שיבחן מאד בהשגחתו ית', הוא היות יסוד כל סדרי ההשגחה ודרכיה - יושר המשפט וקו הדין, וכענין שנאמר, **שבט מישר שבט מלכותך**, וכתוב, מלך במשפט יעמיד ארץ. ואמנם ידענו באמת, שאין חפצו של הקב"ה אלא להטיב, והנה הוא אוהב את ברואיו כאב האוהב את בנו, אלא שמטעם האהבה עצמה ראוי שייסר האב את בנו להטיבו באחריתו, וכענין שנאמר, כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מיסרך. ונמצא, שהמשפט והדין עצמו ממקור האהבה הוא נובע, ואין מוסרו של הקב"ה מכת אויב ומתנקם, אלא מוסר אב הרוצה בטובת בנו וכמ"ש. ואולם משרש זה נולדים שני ענינים, האחד - שהמוסר עצמו יהיה ממותק ולא קשה ואכזרי, כי האהבה עצמה תמזוג את הדין ברחמים. והשני - שלפעמים כשהשעה צריכה לכך יעבור האדון ב"ה על שורת הדין לגמרי וינהג ברחמים, וכענין שנאמר, וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם. והנה בהיות שרצה הקב"ה בבחירת האדם במעשיו, וביושר משפט הגמול לשלם לאיש כמעשהו, הנה כביכול משעבד הוא את הנהגתו למעשה האדם, שלא ייטיב לו ולא ירע לו אלא כפי מעשיו. אך באמת הנה האדון ב"ה אינו משועבד לשום חק ואינו צריך לזולתו ולא מתפעל משום דבר, ועל כן כשירצה להשתמש מרוממותו, הנה יפעל וינהג כפי רצונו בלי הכרח או עיכוב כלל. ואולם להנהגת המשפט ינהג כפי השעבוד שזכרנו, אך כשתגזור חכמתו היות נאות העברה על שורת הדין, הנה ישתמש מרוממותו ויחוד שליטתו, ויעבור על פשע ויתקן כל קלקול בעוצם כחו. נמצאו כאן שני מיני השגחה, השגחת השכר ועונש, והשגחת השליטה והיחוד, ובשני הדרכים משגיח כבודו ית' תמיד על ברואיו. כי הנה הוא משגיח בהשגחת המשפט, לשפוט תמיד את כל המעשה. ומשגיח בהשגחת השליטה, לקיים בכחו ויכלתו את הבריא, ולא תחרב ברוע מעללי בני האדם:

³⁶⁸ זהר חדש פרשת חקת מאמר למנצח על שושנים - על כן משחך אלקים אלקיך שמן ששון, דא משחא טבא, דנגיד על רישך מסטרא עילאה, חכמה דאקרי הכי. מאי על כן. בגין דאהבת צדק.

³⁶⁹ זהר חדש פרשת חקת מאמר למנצח על שושנים

מר ואהלות, מר: דא אברהם, תֹּד דאקרי הר המר. ואהלות: דא יעקב. תפארת קציעות: דא יצחק. גבורה כל בגדותיך: באלין תלת גוונים, חיו"ר וסומ"ק ויר"ק, אשתלימו אינון לבושי דארגוונא:
 מן היכלי שן, אלין שבעה היכלין עילאין, דנשמתהון דצדיקייא חדאן בהו קמי קב"ה. וכדין חדוה קמיה. ואמאי איקרון היכלי שן. בגין דזכו באורייתא, ואתתקפ"ו בה, זכו להאי ש"ן:

מני שמחוך, במאי עסקין אינון נשמתין. אינון עסקין בתשבחאן ידי קמך. וכדין חדוה קמך אשתלימת, דלית חדוה קמיה מכל רתיכין דיליה, כחדוה דנשמתהון דצדיקייא דאינון קריבין ליה:

תפארת קציעות גבורה כל בגדתיך מן היכלי שן היכלות ר"ת מהש משמות עב מני ר"ת מהש משמות עב שמחוך: (י) בנות מלכים נשמות קדושות החצובות מכסא הכבוד ביקרותיך בגן עדן נצבה שגל³⁷⁰ מלכות לימינך **בכתם אופיר**³⁷¹ בינה: (יא) שמעי בינה בת³⁷² מלכות וראי חכמה והטי אזנך בינה ושכחי עמך³⁷³ בזמן שחוטאים ובית אביך **תפארת אדניך והשתחוי לו: (יג) יפוך** של המלכות ויתחבר בך חיבור קבוע **כי הוא**³⁷⁵ תפארת אדניך והשתחוי לו: (יג) ובת צר³⁷⁶ חיצונים במנחה פניך יחלו עשירי עם: (יד) כל יסוד כבודה מלכות ס"ת מלה

ד"א. מני שמחוך, ודאי דלית חדוה קמיה, כזמנא דעבד שלמה שיר השירים. ושבח תושבחאן דמטרוניתא למלכא:

ומאי אמרין. בנות מלכים ביקרותיך. בנות מלכים: אלין נשמתין קדישין, דאקרון ודאי בנות מלכים, דהא מזווגא דמלכא ומטרוניתא הוו אינון. ביקרותיך: דא ג"ע, דיקיר מכל מה דברא קב"ה בהאי עלמא דאינון נטיען דידוי:

³⁷⁰ ספר קנאת ה' צבאות - חלק שני -

דע שהלבנה שהיא מלכות, מצד עצמה היא דין, והיא חשך שאין לה אור כלל, ואז החסד ממתק אותה בסוד (תהלים מה, י) "נצבה שגל לימינך בכתם אופיר", ואז היא ממש בחינת נוקבא במיתוקה, והיא בסוד חסד כנ"ל.

³⁷¹ זהר חדש פרשת חקת מאמר למנצח על שושנים

בכתם אופיר, כד"א, ואדם מכתם אופיר, ואימתי הוא בכתם אופיר. כד אזדווגא במלכא, כד נחית כתרא בדלוגין, דאנהיר מסטרא דאימא עילאה, ושריא על רישא דמטרוניתא, וכדין תפארת אדם לשבת בית. דהא ביתא דהאי עלמא, על ידה אתנהיגת:

³⁷² זהר חדש פרשת חקת מאמר למנצח על שושנים : "ועל דא שמעי בת וראי, בגין דאת חיזו דכולא, את אתקריאת באר לחי רואי".

³⁷³ זהר חדש שם : " ושכחי עמך, דכד בני לא אזלין באורח מישר, אית לך לאייתאה עליהון מחאן. כד"א, והכיתי אתכם אף אני שבע. וע"ד ושכחי עמך, עביד יתהון כאלו הם שכחין מעלמא, עד דיתובון בתיובתא קמאי. ובית אביך, דאיהו אברהם, דאיהי ברתיה, ובכל שמה:

³⁷⁴ זהר חדש שם : " ויתאו המלך יפך, דא מלכא עילאה, דרחים לאתדבקא בך, ולאזדווג בך זוג עלמין. אימת. בשעתא דכל בני היכלא דמלכא זכאין. בשעתא דיסרת לון, ודברת לון לרעותא דמלכא. הה"ד, משא אשר יסרתו אמו. ודא בת שבע אם שלמה, דדברת ליה לרעותא דמלכא:

³⁷⁵ זהר חדש שם : " כי הוא אדוניך, כל חילא דידך מניה הוא. סיהרא לא אתנהירת אלא משמשא. שמה דילה אדנ', סימנא נקטת מבי מלכא. א' (של אדוניך) מרישא דכולא כתר לאתנהגא בה. וי' רישא דשמא קדישא, חכמה עילאה: והשתחוי לו, כד"א ותקוד בת שבע. וכדין מלכא עביד כל רעותא. וישראל מתגברין לעילא לעילא. ומדורייהו עם מלכא ועם מטרוניתא:

³⁷⁶ זהר חדש שם : " כגוונא דא לזמנא דאתא, ובת צור, דא סטרא דעשו ושאר עמין דאעקן לישראל, ועד השתא הוו אעקין לון בחובייהו. כד"א, כי יבא כנהר צר רוח ה' נוססה בו:

משמות עב **בת מלך** תפארת **פנימה**³⁷⁷ בינה **ממשבצות זהב**³⁷⁸ שממנה מתעוררים הדינים **לבושה: (טו) לרקמות**³⁷⁹ **תובל למלך** תפארת **בתולות**³⁸⁰ מלאכים **אחריה רעותיה**

³⁷⁷ זהר חדש שם : "ומאי כבודה. כבוד ה'. ודא בת מההוא מלך דאיהי פנימה ודאי. ודא אימא עילאה, דאיהי פנימה דכלא, ואיהי איתערת חירו ונייחא על בנאה:

זוהר - רעיא מהימנא כרך ג (ויקרא) פרשת צו דף כז עמוד ב
"פקודא בתר דא לעשות החטאת כמשפטה, תנאים ואמוראים, אתון דמסטרא דמדות דקודשא בריך הוא אתיתו דטרחתון סגי לנקאה ברתא דילי מלכות דאיהי הלכה מאלין קליפין דערב רב קושיין בישין דלית לון תירוש ולא פרוקא, דעלייהו אתמר (קהלת א) מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות אלא אתמר תיקו בהון, וכל תיקו דאסורא לחומרא, ואיהו תיקו חסר ו' דלית ליה תיקון, חסר נון דאיהו עלמא דאתי, דתיקו דעלמא דאתי שתיקה כגון שתוק כך עלה במחשבה, ואית קושיין דאינון לבושיין דהלכה, דאתמר בהון ממשבצות זהב הדא הוא דכתיב (תהלים מה) **כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה** ואתון פסקין לון בכמה פסקות ולבתר מתקנין ומפרקין לון בכמה פרוקין ואי חסר שום פסק ממתנית' כמה דאוקמוה זה חסר מן המשנה אתון מתקנין לון והאי הוא חסרון שיוכל להמנות, ואי ייתי טפש ויפיק שום ביש על ההוא אומנא דחתיך לבושיין ויימא וכי אורייתא איהי חסר והא כתיב (שם יט) תורת יי' תמימה, תמימה בכל אברין דגופא דאינון רמ"ח פקודין הדא הוא דכתיב (שיר ד) כלך יפה רעיתי ומום אין בך.

זוהר - רעיא מהימנא כרך ג (במדבר) פרשת פנחס דף רמח עמוד ב
"וועוד ובראשי חדשיכם אמרו רבנן דמתני' דכד הוו מקדשין ירחין על פי בית דין הוו משיאין משוואות בראשי ההרים והוו אמרין כזה ראה וקדש לזמנין סהרא הות כגוונא דא (הוה מסתכלא לעילא בקרנהא, ולזמנא מסתכלא לתתא כגוונא דא) לזמנין מסתכלא במזרח כגוונא דא (לזמנין למערב כגוונא דא) לזמנין לדרום ולזמנין לצפון והאי איהו אסתכלותא דילה לשית סטריין דכליל לון תפארת דאיהו ו' גדולה גבורה תפארת נצח והוד יסוד, נקודא דנגיד עליה מלגו היא חכמה וההיא חוט דאסחר עליה איהו כתר וההיא נקודה איהו לזמנין עטרה ולזמנין כסא למיתב עליה לזמנין שרפשף להדום רגליו ואמאי אתקריאת לבנה על שם לבון ההלכה דאיהי מלגו (תהלים מה) **כל כבודה בת מלך פנימה** ובאשא דבינה דנחית עליה איהי מתלבנת ורזא דמלה (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ומאי דהות אדני דינא סומקא בגבורה דתמן בינה אתלבנת מסטרא דחסד דתמן חכמה ואתהדרת ידוד ומה גרים לאתהפכא מדינא לרחמי צדיקים גמורים".

³⁷⁸ זהר חדש פרשת חקת שם : "ממשבצות זהב לבושה, דא סיטרא דצפון, דאתלבישת בה למעבד נוקמין, באינון דאעקין לבנהא. וע"ד קרינן ליה מלך המשיח, ודוד ודאי הוא וכדין איתער בעלמא:

³⁷⁹ זהר חדש פרשת חקת שם : "לרקמות: אלין לבושיין דיקר, דאינון מרוקמין למקדשא. וכל מנוי דזמין קב"ה למלבש, למיהב נוקמתא באדום, תובל למלך, דא כלה אלבישת ליה. מאן גרם כל דא. בגין דישראל לא אתערבו בסטרא דעשו, כל אינון זמינין למחמי ביקרא דציון: לקביל דא תורי זהב נעשה לך. תורי, תרין. רמז לאורייתא דאתייהב בימי פרעה. ורמז לדעתא דתתחדש ביומוי דמשיחא. עם נקודות הכסף, התם, בחמשה עשר כסף. והכא, אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף, ודאי מסטרא דאברהם אתיא לון האי. הה"ד, ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור:

מובאות מביאים את המלכות **לך: (טז) תובלנה בשמחת וגיל תבאינה בהיכל** מלכות **מלך**
 תפארת: **(יז) תחת אבותיך**³⁸¹ חג"ת יהיו בניך נה"י **תשיתמו לשרים**³⁸² **בכל יסוד הארץ**
 מלכות: **(יח) אזכירה שמך**³⁸³ מלכות **בכל יסוד דר ודר בינה על כן עמים יהודך לעלם ועד:**

מטרוניתא לא אתחזי למיתי לבעלה, אלא באינן בתולתן עולמתהא, כי השכינה אינה ראויה ואין כבודה לבא לבעלה לבדה, אלא עם נערוותיה, שהם י"ב מלאכים נושאי הכסא שסימנם ארגמ"ן: אוריאלי, רפאלי, גבריאל, מיכאל ונוריאלי וכל אחד יש לו ב שמשים נמצא הכל י"ב מלאכים. (אוריאלי ונוריאלי הם אותו מלאך המשמש בשני תפקידים ונספר פעם אחת) דייתון עמה ומדברן לה עד דמטת לבעלה, הבאים בעלה ומנהיגות את המלכות עד שהיא מגיעה לבעלה כמה דאת אמר (תהלים מה טו) **בתולות אחריה רעותיה** וגו', וכל כך למה, למיתי לאתחברא בבעלה.

381 זהר חדש שם

תחת אבותיך יהיו בניך. אמר לה קב"ה לכנסת ישראל, תחת אבותיך, אינן אבהן עילאין, אלו הם האבות העליונים שהודיעו ופרסמו אותך בעולם, והתקינו אותך על הכל דאודיעו לך בעלמא, ואתקינו לך, על כולא יהיו בניך. תשיתמו לשרים, דאינן אבהן עילאין, הם האבות העליונים שכתוב בהם "באר חפרוה שרים", דכתיב בהו באר חפרוה שרים דאתקינו לה בכולא וכולא להאי באר. כנסת ישראל אתקרי: ד"א. תחת אבותיך יהיו בניך. דכלהו ברחימו, שעבודתם הייתה באהבה כאינן דרא דמדברא, כאינן דאיקרוון דור דעה. יהיו בניך, דכלהו ברחימו יתגברון על אורייתא. לקבל דא כתיב, עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. דאקדימו עשיה לשמיעה. אוף הכא בניך ישתלמון כוותהון:

382 ספר מגלה עמוקות - אופן רמח

איתא בספר התחלת החכמה ז' מלכין קדמאין דמיתו בסוד ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום (בראשית לו לא), דאתמר בהון בתורה וימלוך וימת, שבירתן זו היא מיתתן שהיו ס' רבוא שברים, וכל שבר כלול מס' רבוא נצוצות או מנשמות. ולדעתי זה סוד שיש ס' רבוא אותיות בתורה וכל אות כלול מס' רבוא, וכן גם כן ישראל איתא במדרש (שוחר טוב מזמור מ"ה) על פסוק (תהלים מה יז) תחת אבותיך יהיו בניך, שלעתיד יהיה כלול כל אחד מס' רבוא. וזה נרמז בשם ישראל, י' פעמים ש' הרי ג' אלפים, ר' פעמים ג' אלפים הרי ס' רבוא, ואחר כך א' של ישראל מורה על עוד פעם אחד ס' רבוא הרי ק"ך רבוא, ואחר כך ל' פעמים ק"ך רבוא, הרי ס' פעמים ס' רבוא. וז"ש כל איש ישראל (שמות א [א]), ר"ל כל הששים רבוא נרמזין בשם ישראל.

.....

לכן רמז משה בכאן מאחר שתחת אבותיך שהם ג' אבות שכל אחד כלול מס' רבוא, יהיו בניך לעתיד לבא **תשיתמו לשרים על הארץ**, ובמלת שרים נרמז כלולת כל אחד מס' רבוא כזה, ש' פעמים י' הרי ג' אלפים, ר' פעמים ג' אלפים הרי ס' רבוא, שהם סוד מ' סתומה של למרבה המשרה (ישעיה טו ו) (בזוהר פרשת תרומה [ח"ב]), שהיא סוד בינה כלולים מת"ר אלף נשמות. לכן אעברה נא, כשאבא אל ארץ ישראל רוצה אני עתה לתקן עיבור של ה' ראשונה שבשם שהיא בינה, שיהא כל אחד כלול מישראל ס' רבוא כשאראה את הארץ, כמ"ש תשיתמו לשרים על הארץ דייקא, וקחשיב לקביל ס' רבוא נפשות הארץ הטובה, לקביל רוחות ההר הטוב, לקביל נשמות הלבנון. והשיב לו הקב"ה רב לך, קרית מלך (תהלים מח ג) שהיא סוד בינה, שלך היא דרגא דילך הוא, כי משה ס' רבוא מעלמא דאתי אינן. וגם אמר מספר רב של ס' רבוא הוא לך, שכן משה הוא עולה לס' רבוא, מ' פעמים ש' הרי י"ב אלף, ה' פעמים י"ב אלף הרי ס' אלף, ומשה כמה הוי עשר אמין (ברכות נ"ד ע"ב), הרי י' פעמים ס' אלף הרי ס' רבוא, לכן אל תוסף. ואפשר שעל זה מכוון מה שאמר אתה החלות את גדלך, שהוא שיעור קומה שהוא ס' רבוא, את דייקא, על אותיות

פרק מו

א לַמִּנְצִיז לַבְּנֵי-קָרוֹז עַל-עֲלָמוֹת פִּי: ב
אֱלֹהִים לָנוּ מִזִּסָּה וְעַז עֲזָרָה בְּצָרוֹת נִמְצָא
מָאֵד: ג עַל-כֵּן לֹא-נִירָא בְּהַמִּיר אֶרֶץ
וּבְמוֹט הָרִים בְּלֵב יָמִים: ד יִהְיוּ יוֹזְבֵרוֹ
מִיָּמָיו יִרְעֶשׁוּ-הָרִים בְּגִבֹּתָיו סִלָּה: ה נָהָר
פָּלְגָיו יִשְׁמְזִזוּ עִיר-אֱלֹהִים קָדֵשׁ מִשְׁכְּנֵי
עֲלִיּוֹן: ו אֱלֹהִים בְּקֶרֶבָה בִּלְ-תִּמּוֹט
יַעֲזָרָה אֱלֹהִים לִפְנוֹת בֶּקֶר: ז הָיוּ גוֹיִם
מִטּוֹ מִמְּלָכוֹת נָתַן בְּקוֹלוֹ תִּבְמוֹג אֶרֶץ: ח

שבתורה שהן ס' רבוא, וכן אני כלול מס' רבוא דהיינו את ידך החזקה, כשתצרף אות יו"ד מטה אלהים שהיה ביד משה (שמות כד), שהוא סוד מטטרון שהיה ארכו י' אמין, כשתצרף הו"ד עם ש' של משה הרי ס' רבוא, וכן ס' רבוא צנורות בעולם. וז"ש אשר מי אל בשמים ובארץ, שהם על ס' רבוא חלונות שבשמים, שמהם בא ההשפעה על הארץ, ולפי שכל ההשפעה באה מארץ ישראל, כי היא מכוונת כנגד כסא שלמעלה, כמ"ש (ירמיה יז יב) כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשינו, לכן אעברה נא שם שערי שמים פתוחין, כמ"ש (בראשית כח יז) וזה שער השמים, לפי שסביב כסא העליון ס' רבוא גלגליא דסחרין לכורסייא, וז"ש והלבנון שנקרא בית המקדש, אין זה כי אם בית אלהים, לכן רצה לתקן שיהיה כל אחד מישראל עולם מלא, כמו שיהיה לעתיד לבא. - סוד ואלה המלכים אשר מלכו וגומר, שהיו ס' רבוא שברים, אעברה נא. והשיב הקב"ה רב לך, התורה שהיא ס' רבוא אותיות נקראת על שמך, ששם משה מורה על חושבן ס' רבוא כדכתבתי:

383 זהר חדש שם

אזכירה שמך בכל דור ודור. מדרא עילאה, בינה דתלייא ביה דרור וחירו לכלא. בזמנא דהווא שופר גדול, יפיק כולא לחירו, כדין עמים יהודוך לעולם ועד, דלא יתפרש עולם מלכות מועד, תפארת וועד מעולם. לקביל דא, צרור המור דודי לי בין שדי ילין:

יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשְׁעָב-לָנוּ אֱלֹהֵי
 יַעֲקֹב סָלָה: ט לָכֵן-וַיִּזּוּ מִפְּעָלוֹת יְהוָה
 אֲשֶׁר-שָׁם שִׁמּוֹת בָּאָרֶץ: י מִשְׁבֵּית
 מִלִּזְמוֹת עַד-קֵצֶה הָאָרֶץ קָשֶׁת יִשְׁבֵּר
 וְקִצֵּץ וַיִּזְנִית עֲגָלוֹת יִשְׂרָאֵל בָּאֵשׁ: יא הֶרְפוּ
 וַדְּעוּ כִּי-אֲנֹכִי אֱלֹהִים אָרוּם בַּגּוֹיִם אָרוּם
 בָּאָרֶץ: יב יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשְׁעָב-לָנוּ
 אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סָלָה:

פרק בו

עניין המזמור הזה להמשיך שפע לשכינת עוזנו מקוב"ה ולהרחיק מעליה אחיזת החיצונים.

(א) למנצח נצח גובר על לבני קרח הוד וממשיך שפע ל על עלמות מלכות שיר מלכות בשעה זוכה לאור החיה מהחכמה: (ב) אלהים³⁸⁴ המלכות לנו לנו מחסה מסתור מפני ועז עזרה בצרות החיצונים נמצא מאד וכוחות הרע: (ג) על כן לא נירא בהמיר ארץ³⁸⁵ מלכות ובמוט הרים

³⁸⁴ כתב רבינו החיד"א ז"ל בספרו "יוסף תהילות" דף כח עמוד ב "אלהים לנו" גימ' יעקב עם י אותיות היינו שזכותו יגן עלינו. והרמז במילה "נמצא" שהיא גימ' יעקב"ב עם הכולל. שם אלקים זו מידת הדין וכיצד היא מחסה? והשיב ז"ל ששם אלקים במילוי יודין (כזה: אלף, למד, היוד ממ) עולה 300 כמנין "ברחמים" שעל ידי מתן צדקה מהפכים את מידת הדין לרחמים. עוד כתב שם שמילת "מחסה" היא מתן מוחין דאו"א לזו"ן. מח אלו המוחין שעולים גימ' סח שהם שמות "אהיה הויה אהיה" ו"מה" רומז לתפארת, זעיר אנפין, שיש בו שם מ"ה.

³⁸⁵ ספר עבודת הקודש חלק ב פרק מא והוא אמרם גם כן בפרק חלק, (דף צב) תנא דבי אליהו צדיקים שעתיד הקב"ה להחיות שוב אינן חוזרין לעפרן שנאמר והיה הנשאר בציון וגו' מה קדוש לעולם קיים אף הם לעולם קיימים, ואם תאמר אותם אלף שנים שעתיד הקב"ה לחדש בהם את עולמו שנאמר ונשגב יי' לבדו ביום ההוא, צדיקים מה הם עושים הקב"ה עושה להם כנפים כנשרים ושטין על פני המים שנאמר על כן לא נירא בהמיר ארץ, ושם תאמר יש להם צער תלמוד לומר וקוי יי' יחליפו כח יעלו אבר וגו'.

ספר תיקונים חדשים - תיקונא חמיסר ולכל המורא הגדול דא יומא דדינא רבא, בזמנא דכתיב על כן לא נירא בהמיר ארץ (תהלים מוג). בעדנא דבעא קב"ה לחדתא עלמא, דהא כדין דינא תקיפא יתער על כל בריין דאתבריאוו. וכלהו צדיקא יהדרון בדינא לאתבררא ולא תלבנא עד דיתדכון לגמרי, לקבל בנינא חדתא דזמין קב"ה למבני ליה לעלמא. ושאר בריין דעלמא בההוא תוקפא יתחרבון, עד דיהדר לון קב"ה בתיקונא דבנינא אחרא. מתמן ולהלאה

חג"ת בלב ימים מלכות: (ד) יהמו יחמרו ר"ת י"י משמות ע"ב מימיו מתוקף מידת הדין ירעשו הרים חג"ת ר"ת מיה משמות עב בגאותו סלה: (ה) נהר³⁸⁶ בינה פלגיו ו"ק ישמחו עיר אלהים³⁸⁷ מלכות קדש חכמה משכני עליון: (ו) אלהים מלכות בקרבה בל תמוט יעזרה אלהים לפנות בקר³⁸⁸: (ז) המו גוים מטו ממלכות נתן בקולו תפארת תמוג ארץ מלכות

מלה גניזא למארהא אבל מההוא דינא ודאי דחלין כלא, בג"כ ולכל המורא הגדול. ולכלא אזמין משה בתיקונאי עלאין. זכאה חולקיה:

³⁸⁶ זוהר חלק ב דף סג עמוד ב

אלא הכי תאנא, כל בר נש דבעי בעותיה קמי מלכא, בעי לכוונא דעתא (נ"א לבא) ורעותא מעיקרא דכל עקרין, (נ"א מעומקא דכל עומקין), לאמשכא ברכאן מעמקא דבירא (נ"א דכלא), בגין דינגיד ברכאן ממבועא דכלא, ומאי הוא, ההוא אתר דנפיק מניה ואשתכח מניה ההוא נהר, דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן, וכתיב (תהלים מו ה) נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים, ודא אקרי ממעמקים, עמקא דכלא עמקא דבירא, דמבועין נפקין ונגדין לברכא כלא, ודא הוא שרותא לאמשכא ברכאן מעילא לתתא.

זוהר חלק ב דף צח עמוד ב

ודא הוא רזא דכתיב (תהלים מו ה) נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים, מאן פלגיו, אלין אינון שרשיו, והכי אקרון, עליותיו, שרשיו, פלגיו, כלהו אשתרשו באינון מיין דההוא נהר. שהוא בינה.

תיקוני זוהר דף פה עמוד א

ונהר, אית נהר ואית נהר, אית נהר דאתקרי נהר פלגיו, ואית נהר דאתקרי נחל קדומים, עדן עלאה עליה אתמר עין לא ראתה אלקים זולתך, האי נהר איהו ו', דנפיק מעדן עלאה דאיהו א', ואעבר בין אבא ואימא, ואזיל חמש מאות שנה, ומטי עד צדיק שביעי, ומתמן אשקי לגנתא דאיהי שכינתא תתאה:

³⁸⁷ זוהר חדש שיר השירים מאמר ה' צבאות הויה אהיה

כולה כד אשתלים בסטרא דימינא, דאתקיף בה ברזא דשמא ידו"ד, דהא כדין איהי כלה בחופה, דעלמין כולהו ברחימו בחבורא חדא. דהא כדין וגולה על ראשה. כתיב גלה, דא איהו מקורא דצדיק, דעתעביד נהר פלגיו דחדאן עיר אלהים, שהיא המלכות ועביד פירין ואיבין, בשמא דאתקרי צבאות שהם נו"ה. מתחממא בתריסר תחומין, לארבע סטרי עלמא:

³⁸⁸ ספר תקט"ו תפילות - תפילה שעט

בכח האמונה עתיד מלך המשיח לפתוח כל השערים שנסתמו בגלות. ולכן לקראת זמן זה של פתיחת השערים גילה ה' לעמו רזי יחודו ית' ביד רבינו החסיד הרמח"ל ז"ל, כדי שבכח אמונת היחוד שבישראל יתפתחו השערים הנ"ל שנסתמו. וככל שיתחזק היחוד בישראל, כן יתחזק הפירוד באו"ה בסוד "אמלאה החרבה" וירבו האומות להתגרות זו בזו מאד

אל אחד יחיד ומיוחד אמונה שלך [נתת] למלך המשיח והאמונה אזור חלציו, שבה עתיד לפתוח כל השערים שנא' בהם פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים, וכל השערים שנסתמו בגלות שהוא לילה זמן נעילת השערים כלם יתפתחו במלך המשיח, שנא' בהם [יפתחו] [ופתחו] שערך תמיד, ולפי שמזמנים היו לפתח לפנות בקר, שנא' בו יעזרה אלהים לפנות בקר, כך גלית לנו אמונה זאת שלך לדעת יחודך, ולהתקיף אותו, כדי שיפתחו שערים אלה, משם ולהלאה המו גוים מטו ממלכות, שהרי כן יהיו מתגרות זו בזו, שהרי יחוד צד הקדושה פירוד יעשה בם, דכתיב אמלאה החרבה, ובסוף הכל ה' צבאות עמנו להסתדר סדרים של ישראל לפי הסדרים העליונים שלמעלה, ויאמר בהם יצאו כל צבאות ה', וכן אותיות שמך הקדוש יתגלו עלינו שנא' בהם אות הוא בצבא שלו וכן אחריהם נתנהג כלנו דכתיב

389 (ח) יהוה צבאות נצח עמנו משגב לנו אלהי יעקב³⁹⁰ תפארת ומלכות סלה ג"ר: (ט)
לכו חזו נא מפעלות יהוה תפארת אשר שם שמות³⁹¹ בארץ מלכות: (י) משבית

מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארובותיהם כל א' למקומו כראוי, באותו הזמן ונבאו בניכם ובנותיכם, רבון כל העולמים קבל אמונה שלנו, שביחוד שלך אנו מאמינים, ולו אנו מקוים באמת, גלה לנו אות אמתך, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

³⁸⁹ ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית
השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית:
י"י אלהים צבאות שמעה תפילתי האזינה אלהי יעקב סלה. גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך יהוה צבאות מלכי ואלהי (תהלים פד, ד):
שני שמות הקודש שהם שלישי ורביעי על דרך המעלות הם הנקראים אלהים צבאות הוד, יהוה צבאות נצח ושניהם נכללים לפעמים כאחד, כאמרו: יהוה אלהים צבאות שמעה תפילתי (תהלים פד, ט). ולפעמים נזכרים כל אחד בפני עצמו, כאמרו: אלהים צבאות השיבנו והאר פניך ונושעה (שם פ, ח), וכאמרו: יהוה צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה (שם מו, יב). והוצרכנו להביא אלו השני שמות בשער אחד, אף על פי ששאר השמות הבאנום כל אחד מיוחד בשער שלו, לפי ששני אלו השמות צריכים בביאורם זה לזה. וכשאנו מפרשים האחד גם השני צריך ביאור עמו, הוצרכנו לבארם כאחד שהרי שניהם מתאחדים זה בזה. ושני אלו השמות, הנקראים אלהים צבאות י"י צבאות, שניהם נכונים להריק בדרך הצינורות כל המשכות שפע הספירות העליונות ולהביאם במידת אל ח"י. ושניהם פועלים לפי הדין הישר בכל צבאות העולם: האחד פועל מצד החסד, והשני פועל מצד הדין. ושניהם מושכים דין וחסד ורחמים במידת אל ח"י. ויש לנו להודיעך כי מידת י"י צבאות היא המושכת חסד עליון וחסד אברהם, שהוא חסד עולם, במידת אל ח"י; ומידת אלהים צבאות מושכת כח הגבורה והדין והפחד והעונש במידת אל ח"י. ולפיכך מידת אל ח"י כוללת הכל, נקראת 'כל' שהכול בה. וכל הספירות משפיעות כוח חסד ודין ורחמים על ידי יהוה אלהים צבאות, וזהו סוד:

³⁹⁰ זוהר חלק ג דף יט עמוד ב
"וירם קרן משיחו", דא כנסת ישראל, דאקרי קרן היובל (ס"א ל"ג היובל) כמה דאוקימנא, משיחו, כמה דאת אמר (ש"א כג א) משיח אלהי יעקב, בגין כך קרן משיחו, שהיא המלכות והא אתמר.

³⁹¹ זוהר חלק א דף נח עמוד ב
רבי יהודה פתח, (תהלים מו ט) לכו חזו מפעלות אלהי"ם אשר שם שמות בארץ, האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל לכו חזו וגו', (מאי חזו כמה דאת אמר (ישעיה כא ב) חזות קשה הוגד לי, בעובדוי דקב"ה אתגלי נבואה עלאה לבני נשא, אשר שם שמות בארץ, שמות ודאי, דהא שמא גרים לכלא), (והוא לשון שממון), דאלו הוו מפעלות יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שם קיום בארץ, אבל בגין דהוו מפעלות שמא דאלהי"ם, שהעולם נברא במידת הדין לכן אין לו קיום שם שמות בארץ. א"ל רבי חייא השתא אתערת להאי, שפרשף "שמות" מלשון שממה לאו אנא הכי אמינא ליה, אני איני מפרש כך בגין דבין שמא דא שם הו"י"ה ב"ה ובין שמא דא, שם אלקים כלא הוא שבחא, כי אין לייחס השממה שהוא מלאכת הקליפות לשמות הקדושים אבל אנא אמינא ליה, כמה דאתערו חבריא, דשוי שמהן, שמות בארץ, שמות ממש שמות קדושים ממש שהם פועלים בתחתונים, שהם קיומו של עולם (שם בארץ, ואמאי בגין לאשתמשא בהו עלמא, ולמהוי קיומא בעלמא). רבי יצחק אמר, כלא הוא, הכל אמת בפירוש הכתוב ואפילו מה דא"ר יהודה שפיר קאמר, ש"שמות" היינו שממה הכל אמת דאלו יהא עלמא בשמא דרחמי, יתקיים עלמא,

מלחמות עד קצה הארץ מלכות קשת³⁹² יסוד דקלי' ישבר וקצץ חנית עגלות לילי' ישראל
 באש בכח מידת הדין הקשה : (יא) הרפו ודעו כי אנכי אלהים ארום בבינה בגוים³⁹³ ארום
 בארץ : (יב) יהיה צבאות נצח עמנו משגב לנו אלהי יעקב מלכות סלה ג"ר :

פרק מז

א לַמִּנְצִיז לְבָנֵי-קִרְיָז מִזְמוֹר: ב כָּל-
 הָעַמִּים תִּקְעוּ-כָף הָרִיעוּ לֵאלֹהִים בְּקוֹל
 רָנָה: ג כִּי-יְהוָה עָלִיוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל
 עַל-כָּל-הָאָרֶץ: ד יְדַבֵּר עַמִּים תַּזְזִיתִינוּ
 וּלְאֻמִּים תַּזְזֹת רַגְלֵינוּ: ה יִבְזֹזר-לָנוּ אֶת-
 נַזְזָלֵתֵנוּ אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר-אָהַב סִלָּה:
 ו עָלָה אֱלֹהִים בְּתִרְעָה יְהוָה בְּקוֹל

שקיום העולם הוא במידת הרחמים ואז לא יהיה צריך לשמות הצדיקים שיהיו
 בארץ, אבל בשביל שם אלקים שהוא מידת הדין, שם שמות הצדיקים בארץ
 כדי שלא תחרב, וזהו השלום שעשה רבי יצחק בין רבי יהודה ורבי חייא
 ששמות הם שמות ממש כרבי חייא ויש חילוק בין שם הוי"ה ב"א לשם אלקים
 אבל בגין דאתברי עלמא על דינא, שהעולם נברא במידת הדין וקיימא על דינא,
 שם שמות בארץ, שהוא מלשון שממה ושפיר הוא, דאלמלא כך לא יכיל עלמא
 לאתקיימא מקמי חוביהון דבני נשא. על פי ה"מתוק מדבש" דף קפא.

³⁹² פירוש הר"י דמן עכו לספר יצירה - ויסוד הוא הברית, והיא נקראת קשת.

³⁹³ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק נ

כל לשון רוממות והתנשאות האמורה במקום ברוך הוא עניינה התרוממות השם
 הגדול אל רום המעלות להאחז ולהתיחד שם כי הוא נחלה בלא מצרים חי יי' וברוך
 צורי וירום אלהי ישעי, כי החיים נמשכים מחיי המלך ובזה ברוך צורי צור ישראל
 וירום אלהי ישעי לקבל ממעיני הישועה רום המעלות, רומה יי' בעז טעמו רומה יי'
 במקום עז עד מקום שהוא מקבל עוז ותעצומות האור והשפע, או יהיה טעמו
 כשאתה יי' מתיחד בעז סוד שכינת עוזו אתה רם והכל עולה לכוונה אחת, ארום
 בגוים למעלה ממקום אחיזת הגוים ובזה אני רם על כל הארץ:

וזה סוד רומה על השמים אלהים שיהיה רם למעלה מזרועות עולם סוד אש מים
 ובזה על כל הארץ כבודך, וזה סוד רם על כל גוים יי' למעלה ממקום אחיזת הגוים
 על השמים כבודו כבודו מיוחד בשמים יי' ושמו אחד כי רם יי' ושפל יראה כסוד
 המגביה לשבת המשפיל לראות בשמים ובארץ, וכבר כתבנו סודו.

שׁוֹפָר: ז וַיִּמְרוּ אֱלֹהִים וַיִּמְרוּ וַיִּמְרוּ לְמַלְכָּנוּ
וַיִּמְרוּ: זז כִּי מֶלֶךְ כָּל-הָאָרֶץ אֱלֹהִים וַיִּמְרוּ
מִשְׁכִּיל: ט מֶלֶךְ אֱלֹהִים עַל-גּוֹיִם אֱלֹהִים
יֵשֵׁב עַל-כִּסֵּא קִדְשׁוֹ: י נְדִיבֵי עַמּוּם
נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אֲבֹתָם כִּי לֹאֲלֹהִים
מוֹגֵי-אָרֶץ מְאֹד נִעְלָה:

פרק מז

המשורר מתאר את גדולת ד', תוקפו ויכולתו להכניע את כל העמים.

(א) למנצח נצח גובר על לבני קרח הוד וממשיך השפעה למלכות מזמור: (ב) כל העמים תקעו³⁹⁴ כה"ת כפ³⁹⁵ כה"ת הריעו כה"ת לאלהים גבורה בקול רנה ס"ת מלה משמות עב: (ג) כי יהוה תפארת עליון נורא מלך גדול על כל הארץ מלכות: (ד) ידבר ינהיג עמים תחתיו ולאמים תחת רגלינו: (ה) יבחר לנו את נחלתנו מלכות את גאון יעקב תפארת אשר אהב סלה: (ו) עלה אלהים גבורה בתרועה³⁹⁶ גבורה יהוה תפארת בקול שופר: (ז) זמרו³⁹⁷

³⁹⁴ ספר מגלה עמוקות - אופן קצה

רצה להעביר אדם בליעל, הנרמז במלת אעבר"ה, הו"א עש"ו אד"ם ר"ע בליע"ל. - בשם של ע"ב הרג משה המצרי, היוצא מפסוק כ"ל "הנשמה" תהלל, "כל" העמים "תקעו, עזב"ת דורש"ך ה', וז"ה ל"ך לאר"ת, א"ת יד"ך החזק"ה. והמכין על זה השם באמרו, נצול כל אותו יום מאדם רע. - וסוד הגמרא למה נקרא שמו התך, לפי שכל דברי המלכות כו'. - וסוד ערו"ה. - ולמה כותבים שם של שדי על המזוזה, בסוד והיה שדי בצירך, לשון ציר. - ובשעת יציאת משה, יצא מתחת כבא הכבוד תכ"ה אלף נהורין. - ע"ל כ"ן נקוה, תיקן עכן. (נקו"ה ל"ך) [במהר"ה] בתפארת [עוז"ך], (ר"ת) ס"ת הת"ך, שהוא סוד כל דברי מלכות נכתבים עליהם:

³⁹⁵ הרב חיד"א ז"ל בספרו "יוסף תהלות" רואה בכפ זו את סמל המעוז של הס"א. כפ גימ' 100 הרומז לאות "ק" של קנה מהמילה "גער חית קנה" וביטול הק' דקנה נעשה ע"י שמחה של מצווה והיינו "הריעו לאלהים בקול רינה".

³⁹⁶ ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית

ואם כן התבונן בכל מקום שתמצא בתורה יהו"ה אלהים, והבן כי מידת הרחמים מתלבשת עם מידת הדין וכל אחת מן המידות פועלת בשלימות, הן לדין הן לרחמים. והתבונן עיקר זה ושמור עיקר זה תמיד, והסוד תקיעת שופר: פשוטה, יהו"ה, תרועת שופר, אלהים. תקיעה תרועה, רחמים ודין. וסימן: עלה אלהים בתרועה יהו"ה בקול שופר (תהלים מז, ו). ואמר: ותקעתם תרועה ונסעו (במדבר י, ה). ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו. נמצאת למד כי סוד יהו"ה אלהים הוא סוד שלימות הספירות במידת הרחמים והדין, ונקראת שם מלא על עולם מלא' ולפעמים תמצא שם יהו"ה מתאחד עם אדנ"י בשני פנים. פעמים מקדים יהו"ה ואחר כך אדנ"י, כמו שאמר הכתוב: יהו"ה אדנ"י חילי וישם רגלי כאילות (חבקוק ג), ואומר: האל לנו אל

למושעות וליהו"ה אדנ"י למות תוצאות (תהלים סח, כא). ואומר: כי אליך יהו"ה אדנ"י עיני בכל"ה חסיתי (שם קמא, ח). ויש לך לדעת כי כשמזכיר שני שמות הללו כאחד, נשתנה יהו"ה בקריאת ניקודו ונקרא בניקוד אלהים, ואף על פי שהוא כתוב יהו"ה נקרא בניקוד אלהים, וזהו רמז למידת בינ"ה שהיא מתאחדת עם מידת מלכות הנקראת אדנ"י, ועל ידי מי מתאחדת? על ידי יהו"ה יתברך. ודע והבן כי בהזכיר יהו"ה אדנ"י כסדר זה, השפע יורד על הספירות כולן מראש ועד סוף מלמעלה למטה, עד שמגיע שפע הברכה והאצילות לשם אדנ"י, ואז כל העולם כולו מתברך ברכה שלמה. וכשמזכיר אדנ"י בראשונה ואחריו יהו"ה, כאמרו: ויאמר אברם אדנ"י יהו"ה מה תתן לי (בראשית טו, ב); אדנ"י יהו"ה אתה החילות (דברים ג, כג), אדנ"י יהו"ה אל תשחת עמך (שם ס, כ) וכיוצא בזה, דע והאמן כי הוא סוד עלייה ממטה למעלה. ובהיות השם הנזכר בסדר אדנ"י יהו"ה, זהו סוד התעלות הספירות והתאחדם זו בזו עד עלות הכוונה למקום החפץ, כמי שרוצה להתאחד ולהידבק במקום האור העליון, כי תשווקת שם אדנ"י היא להתעלות ולהתאחד בספירת בינ"ה הנקראת יהו"ה בניקוד אלהים. ובהיות כתוב יהו"ה אדנ"י, הוא סוד שפע בינה היורד על הצינורות ומגיע לשם אדנ"י, ואז כל העולם מתברך. והנה הודענוך כי יהו"ה אדנ"י בכל מקום שאתה מוצאם הם צדק עליון וצדק תחתון, שכינ"ה עלאה ושכינה תתאה. וכשאלו שתי הספירות מתאחדות אזי כל העולם כולו במילוי ובברכה, וזהו סוד 'יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד':

397 כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר צבאות ה' - חלק שני

מלת חרן הוא בגמ' 258 ג' פעמים אלקי"ם סוד התלבשות שכינה בג' עולמות נפרדים שהדין גובר בהם וסימנך ויכו"ם ויכתו"ם ע"ד החרמ"ה בגימ' הכי הוו. ואסתר היא דיוקנא דשכינתא הדס"ה ודאי בגימ' אכדט"ם הוא ע"ד הוא דיי"ן במספר שוה למתק הדינן כמבואר במקומו כי אין עד נעשה דין אלא לגזם ולאיים על האדם להכריעו לזכות והוא טעם מלכי צבאות ידר"ן ידר"ן במספר שקול ודרשו בו מלכיהון דמלכיא אלו מיכאל הוא הכרוב דצנן גחלים לגבריאל שהוא השרף בפ' יום הכפורים. והנה הדסה זו בקשה העלות שלשתם לשרש הרחמים שבאצילות לפיכך אמרה וצומו עלי כי שתים מלות אלה בגימ' חר"ן במשמע חרון אף דכתיב ביה חלא"ם רע"ם נאמני"ם בר"ת וכלם יחד בגימ' ירח"ם להפוך את הקללה לברכה וכן אם לא אזכרכ"י במספר שוה שהם דין לשוכחי ירושלים ורחמים גמורים לזוכריה ודורשיה והיו הצומות ג' ימים כי מה שהיה לילה ויום שאין דין לעולם בלא רחמים יהיו שלשת ימים כלם ברחמים ולילה כיום יאיר ומלת עלי דייקא וכן ה' הוא האלקים פעמיים שאמרו ישראל בהר הכרמל וכן השם הפשוט וד' מלואיו לכל אות מלוי מיוחד דאינון ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן חמשתם ביחד הכי הוו שהם החותמות העליונים לנר"ן חיה יחידה דעלייהו אתמר זמרו אלקים זמרו זמרו למלכנו זמרו כי מלך כל הארץ אלקים זמרו משכיל: לפי רבינו מנחם ז"ל ה"פ זמרו הם כנגד נרנח"י. והרב חיד"א ז"ל בספרו, יוסף תהילות" דף כט: כתב שהם כנגד אות ה. ולא כתב לאיזו אות ה ואולי לאות ה אחרונה שבשם הוי"ה ב"ה המכוונת למלכות שכן מזמור הוא במלכות. פירוש זה יומתק מדברי הרמ"ע מפאנו בהמשך שם שכתב ש"זמרו" עולה למנין אברי הנקבה.

עוד כתב הרמ"ע ז"ל שם "והצווי במלת זמרו בקשה לה שתתחבר בשירה וזמרה עם נערוותיה רעותיה מובאות לה לבסומי קלא מן המובחר ובא בכאן ה"פ כנגד ה' פרצופין שבעשיה שלא יהנו החיצונים משום א' מהם. ראשון אמרו "זמרו אלקים זמרו" כלפי זר"ן "זמרו מלכינו זמרו" כלפי אר"א. "כי מלך כל הארץ" דא אריך שבעשיה השולט ומתלבש בעולמו בכל גובה קומתו. אלקים זמרו משכיל כי הוא אלקי"ם עליון בגימ' רנ"ב, בסוד בינה והוא משכיל ביניקתו מיסוד רישא דלא אתיידע הוא עתיקא קדישא המשלים מנין רנ"ב ונותן כח לרישא דאריך ארבע מאה אלף עלמין דכסופין עילאין בגי' משכיל"ל. ומלת זמרו היא בגי' עד"ן עדנ"ה בסוד:

אלהים זמרו זמרו למלכנו זמרו: (ח) כי מלך תפארת כל יסוד הארץ מלכות אלהים זמרו משכיל יסוד: (ט) מלך אלהים מלכות על גוים אלהים מלכות ישב על ר"ת איע משמות עב כסא מלכות קדשו³⁹⁸ ח"ב ס"ת לאו משמות עב: (י) נדיבי³⁹⁹ עמים Ton נאספו עם אלהי אברהם ע"ב Ton כי לאלהים מגני ארץ מלכות מאד נעלה:

ליל לילה, נער נערה שפרשו בזוהר. ויובן מזה "היתה לי עדנה" האמור בשרה. והנה עד"ן בגימ' יהו"ד הי"א אלקי"ם בלא ה' הידיעה שכן מצאנוהו במזמור לתודה. אמנם עדנ"ה בגימ' יהו"ד הי"א האלהי"ם ודי בזה. וגם הנה ה"פ זמרו בגימ' סהר"א בחזרת האלף לאחד היא הירח העליונה מלכות המקנת בעשייה".³⁹⁸ כתב רבינו החיד"א ז"ל שם "ואפשר לרמוז ישב יוד (חכמה) שב (ר"ת שערי בינה) על כסא קדשו. ובספר "בן ביתי" דף מג "ישב על כסא קדשו" עולה גימ' 903 כמנין ז"פ ד' הוא האלקים". ואולי הם כנגד ז"ת המחברים בין חו"ב ומלכות.

שער הכוונות - דרושי יום הכיפורים דרוש ד - הנה בליל יוה"כ עולה רחל נוק' תחתו דז"א עד ראש התבונה שהיא נוקבא תחתונ' דאבא ואח"כ בתפלת ערבית אנו מעלים אותה ע"י תפילתינו עד בחינת המל' של בינה עילא' שהיא נוקב' עילא' דאבא כנודע ובתפי' שחרית אנו מעלים אותה עד חג"ת דבינה בחזה שלה ובחזרת התפילה אנו מעלים אות' עד דעת דבינה ובתפלת מוסף אנו מעלים אותה עד חו"ב דאי' ובחזר' עד כתר דבינה. ואמכם ז"א עדיין הוא למטה במקומו ולא עלה שום עליה אבל הוא מזדווג בתפלות הנז' עם לאה נוקב' עילאה שלו והטעם הוא כי כל תפלות יוה"כ הוא לצורך בנין רחל נוק' דז"א העיקרית כדי שתתעטר ותתקשט ע"י אימא עילאה כנז' ולכן היא העולה בתחילה עד כתר דאימא והוא נשאר למטה ואינו עולה עד תפלת המנחה ואז בתפלת המנחה עולים ז"א ולאח"כ עד ראש התבונ' ובחזרה עולים עד החזה דבינה עליונה ובתפלת הנעיל' עולים עד ראש הבינה לפי שאינו כמו רחל שעלת' תחיל' בדעת הבינה כו' אבל ז"א לעולם עול' כשיעור מדתו ושיעור קומ' שלו ועתה כבר ז"א ולאח"כ רחל שלשתם שוים כי עלו עד הכתר דבינה ובחזרת הנעילה עולים שלשתם ז"א ורחל ולאח"כ עם אימא עילאה בדיקנא דא"א:

וז"ס מה שנהגו לומר אחר תפלת הנעילה ז"פ ה' הוא האלהים והש"ץ אומר פ"א והקהל עונים אחריו וכן עד ז"פ ואע"פ שאנו כופלים בכל פעם ה' הוא האלהים ה' הוא האלהים לפ"א תחשב כמ"ש. והענין הוא כי הנה שמעתי ממורי ז"ל כי ה' הוא בעתיקא והאלהים בז"א כנז' באדרת נשא. גם שמעתי ממנו כי יהוה בז"א ואלהים בנוק' ונלע"ד שיתיישבו ב' הדרכים האלו עם מה שנתבאר אח"כ בענין ביאור כונת ה' הוא האלהים ונמצא כי ה' הוא האלהים הנאמר בתחילה הוא כנגד ז"א הנק' הויה שעל' עד מקום נוקב' הנקר' אלהים בערך ז"א ואח"כ כופלים פעם ב' ה' הוא האלהים כנגד עתיקא קדישא הנקר' ה' אשר עתה נעשה אלהים ע"י עליית ז"א ותרין נוקבין דיליה ואימ' עילאה שם בעתיקא כי כלם נקר' אלהים כנודע ונמצא כי אעפ"י שאנו כופלין אותו בכל פעם עכ"ז לפעם א' יחשב ונמצא כי י"ד פעמים ה' הוא האלהים אינם רק ז"פ בלבד:

³⁹⁹ זוהר חלק ג דף יט עמוד ב

מאן נדיבים, אלין אבהן, חג"ת כדכתיב (תהלים מז ט) "נדיבי עמים נאספו".

שער מאמרי רשב"י - פרשת וילך

ועוד צריך בחינה אחרת והיא המיין נוקבין אשר ביסוד הנקבה שצריך להעלותם לגבי בעלה. וענין הזה נקרא "כריה" ואמר, כי כריה זו נעשית ע"י נדיבי העם הם אבהן דאיקרון נדיבי עמים והם חסד וגבורה אשר הם שתי הידים של אימא עלאה בינה אשר בהם חמש חמש אצבעאן והם סוד (ע"ב) חמשה אותיות מנצפ"ך שהם כפולות אשר הם ירדו למטה ונעשו בבחי' מיין נוקבין ביסוד שלה כמבואר אצלנו בפסוק ונתתם חמשית לפרעה וארבע הידות כו':

פרק מוז

א שִׁיר בְּמִזְמֹר לְבִנְיָ-קְרוֹז: ב גָּדוֹל יְהוָה
וּמְהֵלָל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הָר-קָדְשׁוֹ: ג
יָפֵה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל-הָאָרֶץ הָר-צִיּוֹן יִרְכָּתִי
צָפוֹן קָרִית מֶלֶךְ רָב: ד אֱלֹהִים
בְּאַרְמוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׁנָב: ה כִּי-הִנֵּה
הַמִּלְכִּים נוֹעְדוּ עָבְרוּ יוֹזְדוּ: ו הַמָּוֶה רָאוּ
כֵן תִּבְּמוּהוּ נִבְהָלוּ נִזְזָפוּ: ז רַעְדָה אֲזֻזֹתֶם
שָׁם זָוִיל כִּיּוֹלָדָה: ח בְּרוּז קָדִים תִּשְׁבֵּר
אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ: ט כֹּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵן
רָאִינוּ בְּעִיר-יְהוָה צָבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהִים יְכוֹנֶנֶה עַד-עוֹלָם סֶלָה: י הַמִּינֹה
אֱלֹהִים זֹסֶדֶךְ בִּקְרֹב הֵיכָלָה: יא כְּשִׁמְךָ
אֱלֹהִים כֵּן תִּהְלָתֶךָ עַל-קְצוֹי-אָרֶץ צֶדֶק
מְלָאָה יְמִינֶךָ: יב יִשְׁבְּמוֹז הָר-צִיּוֹן תִּתְּנֶלְנָה
בְּנוֹת יְהוּדָה לְבִמְעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: יג סִבּוּ צִיּוֹן
וְהִקְיֹפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ: יד עֲשִׂיתוּ לְבַבְכֶּם

לְזַיְלָהּ פָּסְגוּ אֶרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדֹר אֲזִירוֹן: טו כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא יִצְהָרֵנוּ עַל-מוֹת:

פרק מוז

שיר שהיו שרים הלויים בבית המקדש ביום שני. כתב הרמ"ק בסידורו "תפילה למשה" דף קנ ע"ב שביום שני נברא גיהנם והקטרוג, ומפני הקטרוג נפל קרח לגיהנם. בני קורח באים במזמור זה לתקן הענין. לעת"ל יבטל הקב"ה הקטרוג ויתוקן אש גיהנם ומעלה משם את קרח. ועל זה התנבאה חנה באמרה "מוריד שאול ויעל".

(א) שיר מלכות שעלתה לחכמה **מזמור** בחסד **לבני קרח**⁴⁰⁰ נו"ה, בני קרח שהם לויים והם מצד שמאל ודבקים בתשובה המתפשטת עד נו"ה:: והנה כאן שתי מעלות תיקון התפארת מתיקון המלכות. (ב) **גדול**⁴⁰¹ **יהוה** תפארת מצד החסד ו**מהלל מאד** תפארת מצד הבינה ששם ההלל הגמור **בעיר** ר"ת ומב משמות עב **אלהינו** מלכות מצד הבינה הנקראת אלקים חיים **הר קדשו** חכמה: וכאן עובר לתיקון היסוד (ג) **יפה נוף**⁴⁰² **משוש כל יסוד הארץ** מלכות **הר ציון**⁴⁰³ יסוד **ירכתי צפון** נו"ה **קרית מלך**

⁴⁰⁰ כתב הרמ"ק בסידורו דף קנ: "ביום שני נברא גיהנם ובו נברא קטיגור ומפני הקטרוג הזה נפל קורח לגיהנם וכו'..ועוד כתב שמרע"ה שהוא בתפארת רצה לעשות שלום בין אהרן מימינא ובין קרח משמאל. וכשראה מרע"ה שקורח נקשר בשמאל, בדין קשה שאינו מקבל הכרעה, אמר שידבקו בחלקם וירדו לגיהנם. ידוע שמזמור הוא שיר שמחה והשאלה לשמחה מה זו עושה? אלא שראו שיש תיקון גם לגיהנם ועתיד הקב"ה לתקן אישו של גיהנם ומעלה משם כולם ולכן אמרו מזמור.

⁴⁰¹ זוהר כרך ב (שמות) פרשת פקודי דף רלה עמוד א "גדול יי' ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו במה איהו גדול (ויקרא ה א) בעיר אלהינו הר קדשו". הז"א נקרא גדול כשמתייחד עם המלכות הנקראת גדול שנאמר "גדול אדונינו" ושם אדנות במלכות. לכן אמר "בעיר אלקינו" שהיא המלכות. (לפי המתוק מדבש דף תשנח שהביא משם הרמ"ק והמקדש מלך).

⁴⁰² זוהר כרך א (בראשית) פרשת ויגש דף רו עמוד ב "ר' אבא פתח ואמר (תהלים מ"ח) **יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב**, האי קרא רזא דמהימנותא איהו, יפה נוף דא איהו יוסף הצדיק דכתיב ביה ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה, משוש כל הארץ איהו חדוה וחדו לעילא ותתא, הר ציון ירכתי צפון בגין דבחולקיה קאים משכנא דשילה, הר ציון דא ירושלם, ירכתי צפון הכי הוא ודאי לעילא ותתא, קרית מלך רב אתר איהו מתקנא לקביל מלך רב דא מלכא עלאה דכלא קדש הקדשים דהא מתמן אתיא כל נהירו ובכל ברכאן וכל חידו דכלא דהא מתמן נהרין כל אנפין ובי מקדשא אתברכא מתמן וכד איהי מתברכא מתמן נפקי ברכאן לכל עלמא דהא כל עלמא מתמן אתברכא". וכן סביר הרמ"ק בסידורו "היסוד יפה מצד התפארת, שהמפואר מוליד יפה נוף. בזה נשתנה היסוד משאר הספירות שעם היות ששאר הקצוות פארות וענפים לתפארת, אינם ממש בניו. היסוד יפה בן נוף ענף האילן עושה פארות כמוהו".

⁴⁰⁴ רב מלכות: (ד) אלהים בינה בארמנותיה ⁴⁰⁵ נ"ה נודע דעת למשגב: (ה) כי ר"ת נלך משמות עב הנה המלכים ⁴⁰⁶ שהם יוסף ויהודה יסוד ומלכות נועדו ⁴⁰⁷ נכללו עברו יחדו ב' ספירות הללו

⁴⁰³ ציון בכל מקום הוא היסוד. ציון גימ' יוסף. לפעמים היא מלכות. ואולי היא יסוד דמלכות. הר ציון הוא היסוד. רבינו יעקב אביחצירא זיע"א בספרו "מחשוף הלבן" פרשת ויקהל ד"ה יפה כתב שהר הוא התפארת שממנה יצא ציון שהוא היסוד.

⁴⁰⁴ זוהר חלק א דף קנא עמוד א "רבי שמעון אמר, בית אלהים, ר"ל בית לבינה, היינו דכתיב (תהלים מח ג) קרית מלך רב, המלכות קריה לבינה הנקראת מלך רב מפני שהבינה מתיחדת עם החכמה הנקראת רב, אית מלך, מלכות או ז"א, סתם ואית מלך רב, בינה, ודא עלמא עלאה בינה מלך רב איהו, ודא הוא קרית מלך רב..". בינה. האותיות הקטנות הם מבאור ה"מתוק מדבש" דף שמג.

⁴⁰⁵ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: אלהים בארמנותי, אמרו בזוהר שהם נ"ה הכוונה על נ"ה דז"א שנעשו בה מוחין. נודע למשגב כי בהם נשגב מגדל עוז:

⁴⁰⁶ זוהר כך א (בראשית) פרשת ויגש דף רו עמוד א "ר' יהודה פתח ואמר (תהלים מ"ח) כי הנה המלכים נועדו דא יהודה ויוסף בגין דתרווייהו מלכים ואתקריבו דא בדא לאתווכחא תרווייהו כחדא בגין דיהודה אתערב ביה בבנימן והוה ערב לגביה דאבוי ביה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ועל דא אתקריב קמיה דיוסף לאתווכחא עמיה על עסקא דבנימן דלא למהוי בנדוי בהאי עלמא ובעלמא דאתי כמה דאת אמר (בראשית מ"ג) אנכי אערבנו מידי תבקשנו אם לא הביאותיו אליך והצגתיו לפניך וחטאתי לאבי כל הימים בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ועל דא כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו אתרגיזו כחדא ואתרגיזו דא בדא בגיניה דבנימן, מה כתיב המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו רעדה אחזתם שם לכל אינון דהוו תמן (לכלהו שאר שבטין דהוו תמן), חיל כילודה בגין דהוו דחלין לקטלא ולאקטלא וכולא בגיניה דבנימן (ד"א ציין זה מה כתיב כן תמהו נבהלו נחפזו וכלא בגיניה) דהא יוסף אזדבן בגיניה דיהודה ואתאביד מאבוי, והשתא אתערב ביה בבנימן ודחיל דלא יתאביד ובגין כך ויגש אליו יהודה". כאן סוד חיבור יסוד ומלכות. וכך כתוב בזוהר כך א (בראשית) פרשת ויגש דף רו עמוד ב "כי הנה המלכים אמר ר' יהודה רזא דמהימנותא הכא דהא כד רעותא אשתכח וקשורא אתעטר כחדא כדין תרין עלמין מתקשרן כחדא ואזדמנן כחדא, דא לאפתחא אוצרא ודא ללקטא ולמכנש בגויה וכדין כי הנה המלכים נועדו, תרין עלמין קדישין עלמא עלאה (יסוד) ועלמא תתאה (מלכות), עברו יחדיו רזא דמלה דכד מתחברן כחדא כדין עברו יחדיו בגין דכל חיובין דעלמא לא אתעברן לאתכפיא עד דמתחברן כחדא כדכתיב (מיכה ז) ועובר על פשע ועל דא עברו יחדיו, עברו אינון חובין אתכפרו בגין דהא כדין כל אנפין נהירין וכל חובין אתעברו". חיבור יסוד ומלכות מכפר כל העוונות וכל הספירות מאירות זו בזו. (מתוק מדבש בראשית דף תפד). וזה סוד חיבור דוד ושאל כנזכר בספר עבודת הקודש חלק ד פרק כד "ובפרק מאימתי כנור היה תלוי למעלה ממטנו של דוד, וכיון שהגיע חצות לילה רוח צפונית מנשבת בו והיה מנגן מאליו, והסוד על כנסת ישראל שהיא המשוררת והיא כנור דוד כנור כ"ו נ"ר היא סוד הדולקת ומתנועעת תמיד להתייחד למעלה אור התכלת שבנר משתוקק ומתנועע להתחבר למעלה עם האור הלבן, וכשנכלל ומתייחד זה בזה הרי נעשה ונשלם כנ"ר ייחוד הכלה עם דודה מתוך נועם שיריה ולזה אינה נותנת דמי לה אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט והתעוררות השמחה בא אליו מרוח צפון בחצות לילה בסוד שמאלו תחת לראשי והוא מנגן מאליו בהתעוררות ההוא, ודוד שהוא דוגמתה למטה אמר חצות לילה אקום להודות לך, והכל כדי לעורר עליה רוח ממרום ולבער כל מיני חוח וקוצים מסביב הכרם, כי דוד אין לו חיים מעצמו זולת מה שהניח לו אדם הראשון סוד נעלם, ולזה צריך לעורר בכל מיני ניגון להמשיך רוח הקדש וחיים ממקור החיים

עולות עד אין תכלית ואז... (ו) **המה ראו** את רום שורשם **כן תמהו** שבמקום כה גבוה אין להם הנהגה ולא יכולות ולכן **נבהלו** מרוב העלם והסתור ופלא המציאות ומיד **נחפזו** לצאת: (ז) **רעדה אחזתם**⁴⁰⁸ וכן נשבר כוח דינם **שם חיל כיולדה** משם לידת הילדים האלו אברי מטט' הנער ס"ת מלה משמות עב: (ח) **ברוח ס"ת** להח משמות עב **קדים** בכוח הרחמים שב תפארת **תשבר אניות** כוחות הדין **תרשיש: (ט)** את זה אומרים בני האדם למטה **כאשר שמענו** מאבותינו הנביאים **כן ראינו** ברוח הקדש **בעיר מלכות יהוה צבאות**⁴⁰⁹ נ"ה **בעיר אלהינו** מלכות **אלהים** בינה **יכוננה עד** ר"ת איע משמות עב **עולם סלה** בינה בעלותה עד הכתר ואי"ס: (י) השגת הבינה נעשית ע"י העתקה ודמיון בסוד ביד הנביאים אדמה ולכן אומר **דמינו אלהים** בינה **חסדך** חסד **בקרוב היכלך** מלכות: כלומר רק מתוך החסד המתפשט מהבינה ומקובל במלכות ניתן ללמוד על הבינה. ולכן חוזר ומדגיש: **(יא) כשמך אלהים** מלכות **כן תהלתך** בינה **על קצוי ארץ** ו"ק דמלכות **צדק** מלכות **מלאה ימינך** חסד: (יב) **ישמח הר ציון** יסוד כאשר מקבל שפע הבינה ששם השמחה בסוד אם הבנים שמחה **תגלנה בנות יהודה** הם ההיכלות **למען** וכל זה נמשך על ידי עמוד האמצעי הנקרא **משפטיך** תפארת: (יג) **סבו ציון** יסוד **והקיפוה ספרו** מלשון ספיר וספירות **מגדליה** חסד: (יד) **שיתנו לבכם לחילה** מלכות **פסגו ארמנותיה** נ"ה **למען תספרו** תאירו **לדור אחרון** עד הדרגה הנמוכה ביותר: (טו) **כי זה יסוד אלהים** מלכות **אלהינו** מלכות המתפשטת ויורדת **עולם ועד** הוא **ינהגנו על מות** יורדת עד החיצונים בסוד "רגליה יורדות מות" (משלי ה, 5)

למדתו, ועל זה ראש מעלותיו יודע נגן לעורר קול ורוח ודבור ולהמשיך הרצון לעולמו ולבער כל רוח רעה משם, ולזה היה מנגן לפני שאול וסר מעליו הרוח הרעה ההיא המבעתתו, כי בהיות כנור דוד מנגן מאליה בסוד ההתעוררות ההוא הבא אליו מצד צפון והידיד אור עיניה משתוקק ובא אליה, ואומר לה השמיעני את קולך כי קולך ערב ממתיקים השני דודים סוד לבדם הנה המלכים אשר נועדו ומלכו בארץ אדום עברו ובשמחתם לא יתערב זר, ודוגמא זו דוד למטה יודע נגן יודע ודאי לעורר רוח הקדש ולבער רוח רעה, כי הוא תקן הנר להאיר ומלא אחרי יי' מלא והשלים ולזה זכה למלכות הוא ובניו לעולם:

⁴⁰⁷ בסוד בשכמל"ו. דהיינו שית סיטרין דואו זעירא יעוד ששה היכלות בהיכל ק"ק. ההיכלות הם מלכים ע"ש המלכות.

⁴⁰⁸ בזוהר - האדרא זוטא כרך ג (דברים) פרשת האזינו דף רצב עמוד א העמיד הרשב"י את הפסוק על עניין מיתת המלכים וז"ל "פתח ואמר כתיב (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום הוא דכתיב (תהלים מח) כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו נועדו באן אתר בארץ אדום באתר דדינין מתאחדין תמן, עברו יחדיו דכתיב וימת וימלוך תחתיו, המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו דלא אתקיימו באתריהו בגין דתקונין דמלכא לא אתקנו וקרתא קדישא ושורוי לא אזדמנו, הדא הוא דכתיב כאשר שמענו כן ראינו וגו' דהא כלהו לא אתקיימו והיא אתקיימת השתא בסטרא דדכורא דשריא עמה, הדא הוא דכתיב וימלוך תחתיו הדר ושם עירו פעו ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב, מי זהב ודאי כמה דאוקימנא באדרא".

⁴⁰⁹ כתב הרמ"ק בסידורו דף קנא ע"ב "המלכות נקראת עיר ד' צבאות בהקבץ בה חמשה תנאים: הא' שהיא עולה למעלה על נצח והוד הנקראים צבאות. הב' בהיות התפארת שוכן בתוכה ע"י היות ההיכלות עולים ונכללים זה בזה עד היכל הרצון. הג' שיחוד תו"מ יהיה איברים באיברים שהוא חיבור פב"פ. ד' שחיבור זה יהיה במלכות. תנאי חמישי לא מצאתי.

פרק מט

א לַמִּנְצָה לְבִנֵי-קָרוֹז מִזְמוֹר: ב שְׁמְעוּ-
זאת כָּל-הָעַמִּים הָאֵלֶּינִי כָּל-יֹשְׁבֵי זֶלְד: ג
גם-בְּנֵי אָדָם גַּם-בְּנֵי-אִישׁ יִזְד עֲשִׂיר
וְאַבְיוֹן: ד פִּי יִדְבֹּר זִכְמוֹת וְהַגִּית לְבִי
תְּבוֹנוֹת: ה אֲטָה לְמִשְׁלַ אֲזִנִּי אֲפִתּוֹז
בְּכִנּוֹר זִידָתִי: ו לָמָּה אִירָא בְּיָמַי רָע עֵוֶן
עֲקָבִי יִסּוּבֵנִי: ז הַבְּטוּזִים עַל-זִיכָּם וּבָרַב
עֲשָׂרָם יִתְהַלְלוּ: ח אֲזִז לֹא-פָדָה יִפְדֶּה
אִישׁ לֹא-יִתֵּן לְאֱלֹהִים כִּפּוּרֹ: ט וַיִּקָּר
פְּדִיוֹן נַפְשָׁם וְזִדְל לְעוֹלָם: י וַיִּזְזִי-עוֹד
לְנִצּוֹחַ לֹא יִרְאֶה הַשְׁזֹזֹת: יא כִּי יִרְאֶה
זִכְמִים יָמוּתוּ יִזְד כָּסִיל וּבַעַר יֵאבְדוּ
וְעִזּוּ לְאַזְזָרִים זִיכָּם: יב קָרָבם בְּתִימוֹ
לְעוֹלָם מִשְׁכָּנָתָם לָדָר וְדָר קָרָאוּ
בְּשִׁמוֹתָם עָלֵי אֲדָמוֹת: יג וְאָדָם בִּיקָר
בָּל-יִלִּין נִמְשַׁל כְּבִהְמוֹת נִדְמוּ: יד וְהַ
דָּרָכָם כָּסֵל לָמוֹ וְאַזְזָרִיהֶם בְּפִיָּהֶם יִרְצוּ
סָלָה: טו כִּצְאֵן לְשֹׂאוֹל שִׁתּוֹ מָוֶת יִרְעֶם

וַיֵּרְדּוּ בָּם יִשְׂרָאֵל לַבֹּקֶר וַצֹּרֶם לְבַלּוֹת
 עֲשָׂאֹל מִזֵּבֶל לוֹ: טז אַךְ-אֱלֹהִים יִפְדֶּה
 נַפְשִׁי מִיָּד-עֲשָׂאֹל כִּי יִקְזֹזֵנִי סָלָה: יז אֶל-
 תִּירָא כִּי-יַעֲשֶׂר אִישׁ כִּי-יִרְבֶּה כְּבוֹד
 בֵּיתוֹ: ייז כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִקְזֹז הַכֹּל לֹא-
 יֵרֵד אֲזֹרָיו כְּבוֹדוֹ: יט כִּי-נַפְשׁוֹ בְּזֹזָיו
 יִבָּרֵךְ וַיּוֹדֶךָ כִּי-תִיטִיב לָךְ: כ תָּבוֹא עַד-
 דֹּר אֲבוֹתָיו עַד-נִצּוֹז לֹא יֵרְאוּ-אֹר: כא
 אָדָם בִּיקָר וְלֹא יִבִּין נַפְשׁוֹ כִּבְהִמּוֹת
 נֶדְבּוֹ:

פרק מט

בגנות הבוטחים בעושרם .

(א) למנצח נצח גובר על לבני קרח הוד וממשיך את השפע ל מזמור מלכות: (ב) שמעו זאת מלכות כל יסוד העמים האזינו כל יסוד יושבי חלד: (ג) גם בני אדם חו"ג גם בני איש חו"ה יחד⁴¹⁰ תפארת ויסוד עשיר יסוד ר"ת איע משמות עב ואביון מלכות: (ד) פי ידבר חכמות חכמה ס"ת ירת משמות עב והגות ר"ת יחו משמות עב לבי בינה תבונות תבונה: (ה) אטה למשל אזני בינה אפתח בכנור תו"מ חידתי מלכות: (ו) למה אירא בימי רע⁴¹¹ הבאים מצד הקליפות ס"ת

⁴¹⁰ כתב בספר "בן ביתי" דף מו ע"ב "יחד הוא שם קדוש כזה: יו"ד ח"ת דל"ת, שצדיקים מייחדים בשעת מיתתם בסוד מה שאמר מרע"ה קודם מיתתו שנאמר "אשר ברך משה את בני ישראל לפני מותו, ויהי בישורון מלך .. ושם זה עולה: אדנ"י פשוט ומלא וריבוע כזה: אדנ"י (65) אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד (671) א אד אדנ אדנ"י (126) סך הכל 862 כמנין יו"ד 20 ח"ת 418 דל"ת 434 שזה גם מנין "שבטי ישראל".

⁴¹¹ זוהר חלק א דף קצח עמוד א

ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו, רבי אלעזר פתח ואמר, (תהלים מט ו) למה אירא בימי רע עון עקבי יסבני, תא חזי, תלת אינון דדחלין ולא ידעין ממה דחלין ואוקמוה, אבל אית מאן דדחיל ולא ידע ממה איהו דחיל, בגין אינון חטאי דלא ידע דאינון חטאין ולא אשגח בהו, ואיהו דחיל מימי רע. מאן אינון ימי רע, אלן אינון דאזדמנן בההוא רע, ומאן אינון (ד"א איהו) דא יצר הרע דאיהו אקרי רע, ואית ליה יומין ידיען, דאתיהיב ליה רשו בעלמא, לאסטאה לכל אינון דמסאבי ארחייהו, דמאן

איע משמות עב **עון עקבי יסובני: (ז) הבטחים יסוד על חילם** מו"ה **וברב עשרם** תפארת **יתהללו בינה: (ח) אח** תפארת **לא פדה יפדה** מלכות **איש לא יתן לאלהים מלכות כפרו: (ט) ויקר פדיון נפשם וחדל לעולם: (י) ויחי עוד לנצח לא יראה השחת: (יא) כי יראה חכמים ימותו יחד כסיל ובער יאבדו ועזבו לאחרים חילם: (יב) קרבם בתימו לעולם משכנתם לדר ודר קראו בשמותם עלי אדמות: (יג) ואדם** תו"מ **ביקר נרנח"י** והוא לבוש זיהרא עילאה **בל ילין**⁴¹² **נמשל כבהמות מלכות נדמו** נשאר באורות נ"ר בלבד

דאתי לאסתאבא מסאבי ליה, ואלין אינון אקרון ימי רע, ואלין ממנן על אינון חובין דדשין בהו בני נשא בעקבייהו. תא חזי, כל אינון דמסאבי ארחייהו, כמה חבילי טהירין אזדמנן לגבייהו ומסאבי להו, דבארחא דבעי בר נש למיהך, בההוא ארחא מדברין ליה ממש, אתי בר נש לאתדכאה כמה אינון דמסייעין ליה וכו'. וכתב על זה בספר

מעולפת ספירים להרב מנחם עזריה מפאנו ז"ל יום עשרים "וכתב בספר בראשית דף קצ"ח ע"ב קצ"ט, בפסוק (בראשית מב, ח) ויכר יוסף. אמר רבי אלעזר, כי מה שכתוב (תהלים מט, ו) **למה אירא בימי רע**, הוא שיש ליצר הרע שנקרא רע ימים ידועים, והוא שולט עליהם שניתן לו רשות לכל מי שמטמא עצמו להשטין עליו, ואלו נקראים **ימי רע** והם ממונים על עונות שאדם דש בעקביו":

⁴¹² מדרש הנעלם פרשת בראשית מאמר נעשה אדם א"ר יהודה, ווי להם לרשעים, שאינם רוצים להדבק בשותפותא של הקב"ה. במה. א"ר יצחק, באותה הנשמה שהוא נתן, אלא הולך ודבק בכח הבהמות. הה"ד **ואדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו**. בל ילין, שלא רצה לעמוד באותו יקר ותפארת של הנשמה. אבל מה חטאתו שעשה. שנמשל כבהמות, באותו הכח שלהן, הנכרת והנדמה מהרה, ולא תעלה למעלה:

תיקוני זהר דף קטז עמוד א ואינון דבריא אינון לבושין לאינון דאצילות, והאי איהו אור לבוש עליון, ואינון עשר מתלבשין בעשר, ואלין דאצילות אמרו לאינון דבריא דמתלבשין בהון, נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, כל ספירה יהיב ביה חולקיה מלגאו ומלבר, ואם חסר חד מעשר ספירן דלא הוה יהיב ביה חולקיה, לא הוה אשתלים בניינא דאדם, ובזמנא דחב אדם, כל ספירה וספירה נטל חולקיה מניה, ואשתאר אין, ורזא דמלה ומותר האדם מן הבהמה אין, ובגין דא אמרו מארי מתניתין, **ואדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו**, אדם דהוה לן ביקר דלעילא ולא נטיר ליה, נמשל כבהמות, דמות דיליה דאינון חיות הקדש, אבל עלת העלות כד ברא ליה, כמה דאת אמר (נ"א הה"ד) ויברא אלקים את האדם בצלמו, איהו נטיל כלא מניה, ויהיב ביה בלא שותפו דאחרא, דאבא ואימא עבדו ליה בצויריהו:

ספר יד מצרים - הקדמת פותח יד - והסתכל נפלאות תוה"ק היאך שדוד המעה"ש היה תיקונו של אדה"ר, שבדבר שנתקלקלו בו נתקנו, כמ"ש רז"ל "אילן שאכל ממנו אדה"ר גפן היה", ואמרו ג"כ "חיה ענבים סחטה ונתנה לו", וכמו כן תחילת מציאותו של דוד היה מבנות לוט ע"י היין, ולכן ארז"ל בפרק בתרא דפסחים "עתיד הקב"ה לעשות סעודה וכו', יתנו לו כוס של ברכה לדוד ויאמר אני אברך ולי נאה לברך, שנאמר כוס ישועות אשא", והיינו כמ"ש שעיקר ביאת דוד המעה"ש לעולם הי' לתקן קלקולו של אדה"ר שהביא מיתה לעולם, והוא שכר הצדיקים לעוה"ב ע"י סעודת לויתן ויין המשומר בענביו, שע"ז יזדכך גופם ויהיו ראויים לחיות חיי עולם, מה שתחילה הביא זה מיתה לעולם. וכבר כתבנו שג' מדריגות הראשונות זכו ביציאת מצרים ומתן תורה, והם נגד ג' אותיות יה"ו שבהו"ה, ומדריגה הרביעית שיזכו לעתיד לבא הוא נגד יסוד העפר שמקבל שפעו מה' אחרונה של השם, ואז יהיה נשלם שמו יתברך, ולכן אמר

(יז) זה יסוד דרכם מלכות כסל למו ואחריהם בפייהם ירצו סלה: (טו) כצאן לשאול⁴¹³ שתו מות ירעם וירדו במ ישרים תפארת וסוד לבקר וצירם וצורם לבלות שאול מזבל לו: (טז) אך אלהים מלכות יפדה נפשי מלכות מיד שאול ס"א כי יקחני סלה: (יז) אל תירא כי יעשר איש כי ירבה כבוד ביתו מלכות: (יח) כי לא במותו יקח הכל לא ירד אחריו כבודו: (יט) כי נפשו מלכות בחייו יברך ויודך כי תיטיב לך: (כ) תבוא עד דור אבותיו עד נצח לא יראו אור: (כא) אדם⁴¹⁴ תפארת ביקר ולא יבין בינה נמשל כבהמות⁴¹⁵ מלכות נדמו:

"ובשם הוי"ה אקרא", והוא ג"כ מ"ש (שם כ"ג) "תערוך לפני שולחן נגד צוררי וגו', כוסי רויה וגו', אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתי בבית ה' לאורך ימים", רצה בזה מאחר שאני רואה שאיני תלוי בטבע כלל ורק טוב וחסד ירדפוני וגו', למעלה מן הטבע, במה שאיני חי כמ"ש, ולכן "ושבתי בבית ה'" וגו', ונגד זה אמר משה רעה"ש בברכותיו אחר שחשב ג' מעלות הראשונות כמס"ל, ואמר על מעלה הרביעית "ויהי בישורון מלך" וגו', שהבורא יתברך יתן כסא המלוכה לישורון בזמן שישתלמו המעלה הרביעית כמס"ל שהם נגד ד' חיות שבמרכבה, והחיה הרביעית הוא נגד אדם שהוא כולל כולם והוא רומז שאז ישתלם צורת האדם כמו שהיה קודם שחטא אדה"ר, שכל זמן שצורת האדם בקרבו, והוא צלם אלהים שעליו, אז אין המיתה שולטת בו, ולכן שלשים יום קודם מיתת האדם מסתלק ממנו צלם אלהים, ואז נשאר במדרגת בהמה, שנפש העליונה מסתלק ממנו, ולכן יש למהמ"ו שליטה בו (וכמו שידוע בכתבי האריז"ל במיתת ז' מלכין קדמאין שהם בבחינת שם ב"ן בהמ"ה, ואח"כ בתקין אז חזרה להם צורת אדם"ם, שם מ"ה, וכל נפשות בני אדם שבו' אלפי שנים הם הכל ממלכין קדמאין, ואין כאן מקומו), ועל זה אמר דוד המלך עליו השלום (שם מ"ט) "אדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו", שאדם הראשון לא הוציאו יומו בצורת האדם שעליו, ונמשל כבהמות ולכן מת:

⁴¹³ כתב רבינו המהרש"ל ז"ל בשער הפסוקים - סימן מ"ט: כצאן לשאול שתו מות ירעם וגו': פה רמז מ"ש מלאך המות לרב ביבי בר אביי, כשנשלח להביא מרים מגדלא שער נשיא, והביא מרים מגדלא דרדקי וכו', ואמרו בגמ' דהנהו דלא מטא זמנייהו למימת, מסרנא לון בידא דדומה, ורעי לון עד דמטא זמנייהו. וז"ש הפסוק **כצאן לשאול שתו**, כי אותם שהולכים כצאן בלי רועה, דוגמת מרים מגדלא שער נשיא, לשאול שתו, ר"ל, שנלקחים קודם זמנם, ויורדים לשאול, ודומים אל הצאן שאין להם חיים קצובים לזמן ידוע, מדה כנגד מדה, ואעפ"י שלא מטא זמנייהו, נמסרים ביד דומה הנקרא מות, כי הוא ממונה על המתים כנודע, והוא ירעם עד שמטא זמנייהו:

אמר עוד, **וירדו במ ישרים לבקר**, רמז בזה, אל מה ששאל רב ביבי, כי אותם השנים שנתקצרו מהם, מה נעשים. והשיב לו, שהיה משלים אותם לאיזה צדיק, שהגיע זמנו ליפטר, ומוסיפים אותם לו. וז"ש, וירדו במ ישרים, כי הצדיקים הישרים שולטים באותם השנים הנקצרים מאותם רשעים אשר מות ירעם:

⁴¹⁴ ספר דעת תבונות - קכה - קלו

והנה בענין זה צריך שתדעי בכללות המין האנושי, שכולו תולדות אדם הראשון - שיש בו חילוקים רבים, וזמנים נשתנו עליו. כי קודם חטא אדם הראשון, הנה אדם היה מעוטר ומוכתר בעטרות קדושה ויקר רב מאד, עד שבקשו מלאכי השרת לומר לפניו קדוש, כמאמרם ז"ל במדרש (ב"ר פח, ו), והיה בו מן הידיעה ומן הקדושה וכל שבח מעלה שיעור גדול, להיותו יציר כפיו של הקב"ה. והנה כי כן - מעשיו היו מרעישים כל העולמות ודאי, כי לפי ערכו היה ערכם רם ונשא ודאי מכל המעשים שנעשו אחר כך תחת השמש. ועם כל זה, עוד היה עתיד להתעלות אל עילוי יותר אם היה עומד במצותו. וזה פשוט, כי מה שעתיד להיות אחר התחיה - היה יכול להיות מתחלה, גם בלא מיתה. ותראי, שאף על פי שהיה מעולה מאד מאד ממה

פרק ז

שהוא המין האנושי עכשיו, עם כל זה הרי היה עלול ליפסד - לחטוא ולמות, כמו שהיה מעשה. ואם היה עומד במצותו, כבר היה נשלם בשלמות גמור, והיה נעשה נצחי ובלתי עלול לשום רע. ואמנם כשחטא, לא די שלא הרויח מה שהיה יכול להרויח, אלא שאבד מה שהיה בידו, ואז חזר להיות אדם שפל ונבזה כמו שהוא עתה; הוא מה שהכתוב אומר (תהלים מט, יג), **"ואדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו"**:

והרי לנו בכאן שלשה חילוקים למציאותו של האדם, א' - מציאותו קודם חטאו, ב' - מציאותו אחר חטאו, ג' - מציאותו מה שהיה יכול להיות אם לא היה חוטא, והוא המציאות שיהיה לעתיד לבא. והנה מציאותו קודם חטאו הוא מצב אמצעי בין מה שנהיה אחר כך ובין מה שהיה יכול להיות. ונמצא שעל כל פנים לא נברא בשלמותו, אלא השפלה קדומה היתה לו מעת הבראו, שנולד במצב פחות ממה שראוי להיות אדם, והשפלה מוכנת לו באפשרות אם יחטא ואשם, וכמו שהיה. והנה הן כל אלה ענינים הכינים הבורא ית"ש, שחידשם ובראם לצורך הנהגת העולם הזה:

415 ספר אור תורה - אות לח

ארבעה שמות יש לאדם: אנוש, גבר, איש, אדם, וכידוע שהם ארבע בחינות, א' נקודה לבד, וא' בבחינת עבור תלת כלילן בתלת, וא' בבחינת יניקה, וא' בבחינת גדלות, והם ארבע חלוקים גם כן בנפש שבו, כי כאשר הוא חס ושלוש רשע גדול מסתלקים כל חלקי הנפש דקדשה שבו ויורד נשמתו בבחינת עקבים והוא רק נקודה לבד, ואף על פי כן יש לו תקוה לשוב בתשובה כמו שכתב הגאון זלה"ה בפרושו לתקונים בבאור אמרם (ברכות ל, ב) אפלו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, כל זמן שנשאר בו נקודה אחת והוא בחינת אמונה שהוא כלל כל התורה. ולכן מזה יוכל לבא לידי תשובה, כי עדין נשארים בו כל כחות נפשו רק בהעלם ובסתום מאד, כענין אברי האדם הכלולים בטפת הזרע, ואז הוא במדרגת אנו"ש שנפשו חלושה מאד, ויחסר א' מבחינת נח"ש, והוא הנקודה הנשאר בו, שעדין לא נכרת הנפש לגמרי, ולא נכנס לסטרא דנחש מכל וכל, והוא בבחינת מצות מילה שהוא חותם הברית, שכולל כל תרי"ג מצות, שלכן נקרא ברי"ת כמו הנקודה הכולל הכל, ומצד מצוה זאת נשרש באמונה שהוא הברית שכרת הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו, שאמר לו התהלך לפני והיה תמים ואתנה בריתי כו', להיות לך לאלקים ולזרעך אחריו (בראשית יז, א, ב, ז), אם לא כשבעל נכרית דאז משכא ערלתיה. ורמזו בזה למי שנמשך אחר חכמה חיצונית, שהיא אשה זרה שהזכיר שלמה המלך עליו השלום (משלי ב, טז; ז, ה), שעל ידה רחמנא ליצולן נמשך למינות ונעשה כופר בעקר, שעל זה אמרו (ברכות לז, א) לא שנו אלא נחש אבל עקר"ב פוסק כמו שכתב הגאון בפרושו שם, ואז הוא אינו נקרא אפלו בגדר אנוש אלא נמשל כבהמות נדמו (תהלים מט, כא) ועל זה אמרו (סוטה ג, ב. ועין זהר במדבר רנט. ומסכת עבודה זרה ה, א) קשורה בו כ"כלב שהוא בה"מה, והוא המינות, שממשיך הערלה, ומסתלק הברית שכרת לו לאברהם אבינו מצד בחינת חלק נפשו המגיע לו בפרט, ולכן אברהם אבינו יושב על פתחה של גיהנם, ומעלה משם הרשעים אחר שקבלו עונשם, מאחר שעדין נשרש בסטרא דקדושה, וכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא לבד מי שבוועל ארמית שנמשך אחר האשה הזרה, שיצא מכלל הברית ואינו מתיחס אחר זרע אברהם, שהיה ראש אמונה, ונמשך למינות, ונכרת שרש נפשו לגמרי ולא מבסקר ליה (ערובין יט, א). והערלה החופה על הברית הוא מחקר הטבעי, שנמשך להאמין שהכל בטבע, ומה שאין משיגו הוא מכחישו, והוא בבחינת הערלה, הנהגת הטבע החופה על מקור שפע השגחתו ואורו יתברך, שהוא עטרת הברית שמשם שפע הכל, והוא האור המתגלה בברית, שבזה הוא יתברך מחדש בכל יום מעשה בראשית כמו שכתוב, המחדש בטובו בכל יום כו',

א מִזְמוֹר לְאַסָּף אֵל אֱלֹהִים יְהוָה דְּבָר
וַיִּקְרָא-אֶרֶץ מִמְּזֹרֹז-שָׁמַיִשׁ עַד-מִבְּאוֹ: ב
מִצִּיּוֹן מִכָּל־יָפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ: ג יבֹא
אֱלֹהֵינוּ וְאֵל-יִזְוֹרֶשׁ אִישׁ-לְפָנָיו תֵּאכֹל
וְסִבִּיבֵיו נִשְׁעָרָה מֵאֵד: ד יִקְרָא אֵל-
הַשָּׁמַיִם מֵעַל וְאֵל-הָאָרֶץ לָדִין עַמּוֹ: ה
אֲסֹפּוּ-לִי זֹזְסִידֵי כֹרֵתִי בְרִיתִי עֲלִי-זְבוֹז: ו
וַיִּגִּידוּ שָׁמַיִם צְדָקוֹ כִּי-אֱלֹהִים שֹׁפֵט הוּא
סָלָה: ז שְׁמָעָה עַמִּי וְאֲדַבָּרָה יִשְׂרָאֵל
וְאֶעֱיֶדָה בָּךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ אֲנֹכִי: זז לֹא
עַל-זְבוֹזֶיךָ אוֹכִיזוֹךָ וְעוֹלָתֶיךָ לִנְגְדִי תִמְיֹד:
ט לֹא-אֶקְוֹז מִבֵּיתְךָ פֶּר מִמִּכְלֹאתֶיךָ
עֲתוּדִים: י כִּי-לִי כָל-זֹזִיתוֹ-יַעַר בְּהֵמוֹת
בְּהָרֵי-אֶלְפָּה: יא יִדְעֵתִי כָל-עוֹף הָרִים
וְזִיז שִׁדֵּי עַמּוּדֵי: יב אִם-אֶרְעֵב לֹא-אֲמַר
כָּךְ כִּי-לִי תֵבֵל וּמִלֵּאָה: יג הָאוֹכֹל בֶּשֶׂר
אֲבִירִים וְדָם עֲתוּדִים אֲשַׁתֶּה: יד זְבוֹז
לֵאלֹהִים תִּזְוֹדָה וְשָׁלֵם לְעֹלִיוֹן נְדָרֶיךָ: טו
וַיִּקְרָאֵנִי בְיוֹם צָרָה אֲזַכָּרָה וּתְכַבֵּדֵנִי: טז

וְלֹרְשֵׁעַ אָמַר אֱלֹהִים מַה-לָּךְ לְסֹפֵר זִזְקִי
וְתִשָּׂא בְרִיתִי עָלִי-פִיךָ: יוֹ וְאַתָּה שָׂנֵאת
מוֹסֵר וְתִשְׁלַךְ דְּבַרִי אֲזַרִיךָ: יוֹז אִם-
רְאִיתָ גֵּנֹב וְתִרְץ עִמּוֹ וְעַם מְנַאֲפִים זִזְלָקָךְ:
יט פִּיךָ שְׁלֹזֶת בְּרָעָה וּלְשׁוֹנְךָ תִּצְבִּיד
בְּמִרְמָה: כ תֵּשֶׁב בְּאֲזִיזֶיךָ תִּדְבֹּר בְּבֶן-אִמְךָ
תִּתֵּן-דָּפִי: כא אֲכֹלָה עֲשִׂיתָ וְהִזְזִירְשִׁיתִי
דְּבִמִית הָיֹת-אֶהְיָה כָמוֹךָ אוֹכִיזֶיךָ
וְאֶעְרָכָה לְעֵינֶיךָ: כב בִּינוּ-נָא זֹאת שְׁכֻזִּי
אֲלוֹהֵ פֶן-אֶטְרֹף וְאִין מִצִּיל: כג זִבְזֹז תוֹדָה
יִכְבְּדֵנִי וְשֵׁם דְּרֹךְ אֲרָאֵנוּ בִּישַׁע אֱלֹהִים:

פרק נ

תפילה ליחוד קוב"ה ושכינתיה ותוכחה למפרידים אלוף.

(א) מזמור המשכת חסד ל לאסוף⁴¹⁶ אל חסד אלהים⁴¹⁷ גבורה יהוה תפארת דבר ויקרא ארץ מלכות ממזרח שמש תפארת עד מבאו מלכות: (ב) מציון יסוד ר"ת עמם משמות עב מכלל יופי⁴¹⁸ אלהים מלכות הופיע: (ג) יבא אלהינו תו"מ ואל יחרש⁴¹⁹ מלכות אש

⁴¹⁶ ספר שערי צדק - השער השני

"..והסוד הגדול המחבר כל הספירות במלכו"ת על ידי אברהם יצחק ויעקב וזהו שאמר הכתוב מזמור לאסף א"ל אלה"ים ידו"ד דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבואו וגו' כאן רמז בפסוק זה סוד מעלת האבות היאך חברו כל הספירות ותקנו כל הצינורות שקילקל אדם הראשון והסימן מזמור לאסף לאסף ממש וסימן ואסף איש טהור האספו ואגידה לכם כמו שביארנו כבר א"ל אלה"ים ידו"ד דבר ויקרא ארץ ואז נתחברו שלשה מדות עליונות כנגד אברהם יצחק ויעקב הם היו סבה לקריאת הארץ מקרא קודש ישראל מקוראי הארץ שהיתה גרושה האדמה אשר נטמא על ידי אדם הראשון ואמר א"ל אלה"ים ידו"ד דבר וגו' ואז נתחבר והאיר הארץ מכבודו והסוד שאמר בסוף הפסוק ממזרח שמש וגו'

⁴¹⁷ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים

אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ, פי' כי כל אלו הג' שמות היה בהן בריאת עולם כי תחלה עלה ברצונו הפשוט להיטיב והיה הכל חסד ואח"כ אלקים שהוא דין כי עולם נברא במדה"ד ושתף הקב"ה עמו רחמים:

⁴¹⁸ כתב רבינו המהרש"ו ז"ל בשער הפסוקים

מציון מכלל יופי אלהים הופיע:

כבר הודעתך, כי תרין מוחין חו"ב דרחל שהיא נוקבא דז"א, נעשים מן תרין חסדים המגולים, המתפשטים בנו"ה דז"א. האמנם דע, כי אין זה נעשה, עד אשר ירדו כל הה' חסדים אל היסוד דז"א, הנקרא ציון, ויכללו שם כנודע. וז"ש, מציון, פירוש, כאשר ציון נקרא מכלל יופי, שנכללו בו כל הה' חסדים, אז משם הופיע והאיר אל הנקבה, הנקראת אלהים לתקן בה תרין מוחין דילה, מן שני החסדים דנ"ה, אחר רדתם שם, ומשם נתפשטו בה ונתקנו בה תרין מוחין:

או אפשר רמז מ"ש חז"ל, כי מציון הושתת העולם, שנאמר מציון מכלל יופי וכו'. וקשה, כי כפי זה נמצא, שציון הוא טבור העולם, והלא אינו אלא יסוד, ואינו טיבור. אבל זה יובן, במה שהודעתך בענין ואלה המלכים שמלכו בארץ אדום, כי אלו הז' מלכים, הם ז' ספירות תחתונות ממש. אלא שאז היו בלתי תקון, ואח"כ יצא הדר המלך הח' שהוא היסוד, וביה אתבסמו כלהו, וחזרו להיות אח"כ ז"א ונוקביה. נמצא כי מן היסוד הושתת העולם:

זוהר חלק א דף קנ"ו עמוד א

רבי יהודה פתח ואמר (תהלים יח יד) וירעם בשמים יהו"ה ועליון יתן קולו ברד וגחלי אש, תא חזי, כד ברא קב"ה עלמא, אתקין ליה שבעה סמכין על מה דקיימא, וכלהו סמכין קיימי בחד סמכא יחידאי, והא אוקמוה דכתיב (משלי ט א) חכמות בנתה ביתה, חצבה עמודיה שבעה, ואלין כלהו אינון קיימי בחד דרגא מנייהו, דאקרי (שם י כה) צדיק יסוד עולם. ועלמא כד אתברי מההוא אתר אתברי, דאיהו שכלולא דעלמא ותקונוי, דאיהו חד נקודא דעלמא, ואמצעייתא דכלא, ומאן איהו ציון, דכתיב (תהלים נ א) מזמור לאסף אל אלה"ים יהו"ה דבר ויקרא ארץ, ממזרח שמש עד מבואו, ומאן אתר מציון, דכתיב מציון מכלל יופי אלה"ים הופיע, מההוא אתר דאיהו סטרא דשכלולא דמהימנותא שלימתא כדקא יאות, (והשתא ישראל אתתקפו ביה

ברזי דפקודי אורייתא, בגין דכל יומא ויומא אתתקף בר נש בציצית דאתעטף ביה), וציון תקיפו ונקודה דכל עלמא, ומההוא אתר אשתכלל כל עלמא ואתעביד, ומגויה כל עלמא אתזן.

זוהר חלק ג דף קיח עמוד א
רבי יהודה הוה שכיח קמיה דר"ש א"ל ישראל מאן אתר אתברכן א"ל ווי לעלמא דלא משגיחין ולא מסתכלין בני נשא ביקרא דמלכא עלאה. תא חזי בשעתא דאשתכחו ישראל זכאין קמיה קב"ה והוו עלמין (ס"א עמיה) שכיחין בחר אילנא עלאה קדישא דמזונא דכלא ביה הוה מתברך מאתר דכל ברכאן כנישין ביה וביה אתנטע ואשתילו שרשוי וישראל לתתא הוו מתברכן (ואשתילו שרשוי) מאתר דכל אינון ברכאן נפקין ביה ולא מתעכבי למיפק ה"ד יברכך יי' מציון. וכתוב כטל חרמון שיורד על הררי ציון כי שם צוה יי' את הברכה חיים עד העולם. ודא איהו נהירו דעלמא דכתיב **מציון מכלל יופי אלקים הופיע**. הופיע נהיר כד"א הופיע מהר פארן (ס"א ודא נהירו) וכד ינהר ינהר לכלהו עלמין. וכד האי נחירו אתער כלא הוא בחברותא (ס"א כלא הוא בחביבותא) כלא הוא ברחימותא כלא הוא בשלימו כדן הוא שלמא דכלא שלמא דעילא ותתא הה"ד יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך:

זהר חדש מדרש רות מאמר המרגיז ארץ ממקומה
רבי רחומאי אומר, מציון הושעת העולם. דכתיב, מזמור לאסף אל אלקים ה' דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבואו. וכתוב בתריה, **מציון מכלל יופי אלקים הופיע**.

ספר שערי אורה - השער הראשון - הספירה העשירית - ספירת המלכות
ולפעמים נקראת מידה זו המלכות שכינה, והיא היתה שוכנת עם ישראל תמיד משעת עשיית המשכן, כאמרו: ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (שמות כה, ח).
וצריך אתה לדעת עיקר גדול. דע, בתחילת בריאת העולם עיקר שכינה בתחתונים היתה, שהרי מערכת כל הנבראים על סדר המעלות היו; עליונים כנגד עליונים, תחתונים כנגד תחתונים. ולפיכך היתה שכינה שרויה בתחתונים, ובהיות השכינה למטה נמצאו שמים וארץ אחדים, וזהו לשון ויכולו השמים והארץ וכל צבאם (בראשית ב, א), שנשתכללו אלו מאלו ונתמלאו אלו מאלו, והיו הצינורות והמקורות פועלים בשלימותם ונמשכים מלמעלה למטה. נמצא יי' יתברך ממלא מלמעלה למטה, וסימניך: השמים כסאי והארץ הדום רגלי (ישעיהו סו, א). נמצא שיי' יתברך היה שרוי במיצוע שוה בין העליונים ובין התחתונים. בא אדם הראשון וחטא, נתקלקלו השורות ונשתברו הצינורות ונפסקו הבריכות, ונסתלקה שכינה ונתפרדה החבילה. באו אברהם יצחק ויעקב עליהם השלום, התחילו להמשיכה למטה ותיקנו לה ג' כסאות, והמשיכוה קצת המשכה ועשו גופותיהם כסאות לשכינה, אבל לא נמשכה השכינה בארץ לדירת קבע, אלא לדירת עראי, והיתה יושבת על גביהם. והסוד: ויעל אלהים מעל אברהם (בראשית יז, כב), רוצה לומר מעל אברהם ממש. וביעקב ויעל מעליו אלהים (שם לה, יג) ועל זה אמרו: האבות הם המרכבה. נמצא השכינה בימיהם פורחת באוויר, ולא מצאה מנוח לכף רגלה בארץ כאשר בתחילת הבריא. בא משה רבינו עליו השלום וכל ישראל עמו ועשו משכן וכלים, ותיקנו קלקול הצינורות, וסידרו את השורות, והתקינו את הבריכות, והמשיכו מים חיים מבית השואבה והחזירו השכינה לשכון בתחתונים, באוהל, אבל לא בקרקע כאשר בתחילת הבריא, וסוד זה הוא: ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (שמות כה, ח). ונמצאת השכינה כאכסנאי הולך ממקום למקום, ולזה אמר 'ושכנתי בתוכם' ולא אמר ושכנתי למטה, אלא בתוכם, בדמיון אכסנאי. כלומר, בכל מקום שילכו ישראל אלך עמהם ואשכון בתוכם, אבל לא במקום קבוע, וזהו סוד: ויהי בנסוע הארץ וגו' (במדבר י, לה) ועל דרך זה הסוד נצטער דוד וביקש לקבוע מקום לשכינה למטה במקום קבוע, וזהו סוד: אשר נשבע ליי'. נדר לאביר יעקב אם אבא באהל ביתי וגו'

אם אתן שנת לעיני עד אמצא מקום ל"י משכנות לאביר יעקב (תהלים קלב, בה).
 וכתוב: כי בחר י"י בציון איווה למושב לו זאת מנוחתי עדי עד (שם, יג יד). ולפי
 שביקש דוד לקבוע מקום למנוחת השכינה ואמר קומה י"י למנוחתך אתה וארון עוזך
 (שם, ח), ישרו מחשבותיו לפני השכינה ושלח ואמר לו י"י יתברך ביד נתן הנביא: לך
 ואמרת אל עבדי אל דוד כה אמר י"י האתה תבנה לי בית לשבתי כי לא ישבתי בבית
 למיום העלותי את בני ישראל ממצרים ועד היום הזה, ואהיה מתהלך באהל ובמשכן
 בכל אשר התהלכתי בכל בני ישראל הדבר דברתי את אחד שבטי ישראל וגו' למה
 לא בניתם לי בית ארזים וגו' (שמואל ז, ז). ובמקום אחר כתוב: רק אתה לא תבנה
 הבית, כי בנך היוצא מחלצין הוא יבנה הבית לשמי וגו' (דברי הימים, ו, ט). מה עשה
 דוד המלך? הכין כסף וזהב, ונחושת וברזל, עצים ואבני שוהם ומילואים, ואבני פוך
 ורקמה וכל אבן יקרה ואבני שוהם לרוב, וסידר כל מערכת והמקדש וכל בתיו וגנזכיו
 ועליותיו וחדריו, העזרת והאולם ההיכלות ושאר כל תבנית הבית, וחצרותיו
 ולשכותיו, הכול קיבל ברוח הקודש, וצורת כל מקום ומקום, ושיעור הכסף והזהב
 ואבנים טובות, ושאר כל הדברים הצריכים לו, במשקל במידה ובמשורה, הכול כפי
 סדרי המערכת וצורך השכינה, כמו שכתוב: ויתן דוד לשלמה בנו את תבנית האולם
 ואת בתיו וגנזכיו ועליותיו וחדריו הפנימים ובית הכפורת. ותבנית כל אשר היה
 ברוח עמו לחצרות בית י"י ולכל הלשכות סביב לאוצרות בית האלהים ולאוצרות
 הקדשים. ולמחלקות הכהנים והלוויים ולכל מלאכת עבודת בית י"י ולכל כלי עבודה
 בית י"י. לזהב במשקל לזהב לכל כלי עבודה ועבודה לכל כלי הכסף במשקל לכל כלי
 עבודה ועבודה. ומשקל למנורות הזהב ונרותיהם זהב במשקל מנורה ומנורה
 ונרותיה ולמנורות הכסף במשקל למנורה ונרותיה כעבודת מנורה ומנורה. ואת הזהב
 משקל לשולחנות המערכת לשולחן ושולחן וכסף לשולחנות הכסף. והמזלגות
 והמזרקות והקשות זהב טהור ולכפורי הזהב במשקל לכפור וכפור ולכפורי הכסף
 במשקל לכפור וכפור. ולמזבח הקטורת זהב מזוקק במשקל ולתבנית המרכבה
 הכרובים זהב לפורשים וסוככים על ארון ברית י"י. הכול בכתב מיד י"י עלי השכיל
 כל מלאכות התבנית (שם, כח, יא ט). הרי לך כי דוד עליו השלום סידר כל צורת
 בית המקדש ומשקל כל דבר ודבר על פי י"י יתברך, והכול תבנית המרכבה עליונה,
 כיסא ומעון לשכינה. אחר כך בא שלמה ובנה את הבית וסידר כל המערכות
 והצורות, כפי שסידר לו דוד אביו עליו השלום, ואז ירדה שכינה למטה ושכנה בבית
 עולמים. וזהו שכתוב: אז אמר שלמה י"י אמר לשכון בערפל בנה בניתי בית זבול לך
 מכון לשבתך עולמים (מלכים, ח, יב). וכתוב: ועתה י"י אלהי ישראל יאמן דברך
 אשר דיברת לעבדך לדויד, כי האמנתי ישב אלהים את האדם על הארץ הנה שמים
 ושמי השמים לא יכלכלוך אף כי הבית הזה אשר בניתי וגו' (דברי הימים, ו, יז יח)
 ועתה קומה י"י אלהים למנוחתך אתה וארון עוזך וגו', י"י אלהים אל תשב פני
 משיחך זכרה לחסדי דויד עבדך (שם, מא מב), וככלות שלמה להתפלל והאש ירדה
 מן השמים ותאכל העולה והזבחים וכבוד י"י מלא את הבית (שם, ו, א). נמצאת
 השכינה חוזרת למנוחתה בארץ בבית עולמים, ואז חזרו הצינורות והמשכות כולם
 להריק ברכה בבית המקדש, והיינו דכתיב: כטל חרמון שיוורד על הררי ציון כי שם
 צוה י"י את הברכה חיים עד העולם (תהלים קלג, ג), וכתוב: מציון מכלל יופי אלהים
 הופיע (שם, ג, ב). ומבית המקדש היו כל הצינורות נמשכות לכל הארצות כולן,
 לשבעים משפחות כנגד שבעים שרים, ומירושלים היו נוטלין פרס, כמו דכתיב:
 ונברכו בך כל משפחות האדמה (בראשית יב, ג). ולפי שהיה שלמה יודע דרך המשכת
 השפע מירושלים לכל המקומות, אמר: עשיתי לי גנות ופרדסים ונטעתי בהם עץ כל
 פרי (קהלת ב, ה). וכי אפשר במקום אחד שיצמחו בו כל מיני אילנות שבעולם? אלא
 היה יודע שלמה איזה גיד נמשך לכוש, נטע בו פלפלין; וכן לכל צד וצד, והיינו
 דכתיב: מציון מכלל יופי אלהים הופיע (תהלים ג, ב), מציון, משתיתו של עולם ואם
 כן נמצאת השכינה משלחת הברכה כפי השיעור הראוי לכל הארצות מבית המקדש:

ולפעמים נקראת המידה הזאת (היסוד) בתורה בלשון הר, וצריך אני לעורר על זה. דע כי מילת ה"ר היא רומזת בתורה עניינים רבים, וצריך אתה לדעת בהיותך מוצא לשון ה"ר או הרי"ם לאיזה צד הכוונה נוטה. דע כי המידה הזאת הנקראת אל ח"י נקראת בתורה הר ציון, ומידת אדנ"י הר המוריה, והר עשו היא המידה המקטרגת את ישראל. והנני מאיר עיניך בטעם זה. דע כי הר ציון בכל מקום היא מידת יסוד, והוא סוד אל ח"י, לפי שהר ציון הוא המקום אשר משם היתה המידה ראשונה לבריאת עולם, כאמרו: מציון מכלל יופי אלהים הופיע (תהלים נ, ב). וא"ת: והלא אדנ"י הוא בית שער הראשון הסמוך לנבראים? דע שאילו לא יגיע אצילות שפע הר ציון, שהוא אל ח"י, בהר המוריה, שהיא ירושלים, הנקרא אדנ"י, לא יוכל אדנ"י לעשות דבר. וכבר הודענוך כי כל הפעולות שפועל אדנ"י, בהיותו נשפע ממידת אל ח"י; כן העניין בהר ציון הוא סוד אל ח"י, והר המוריה הוא סוד אדנ"י, שהוא סוד ירושלים. ואין הקב"ה משפיע טובו ושוכן בירושלים אלא על ידי ציון, כמו שכתוב: ברוך ה' מציון שוכן ירושלים (תהלים קלה, כא). ופי' הפסוק: מעם ציון ועל ידי ציון הוא שוכן בירושלים. ואין ברכה באה לעולם אלא על ידי ציון כשהוא מריק ברכותיו בירושלים, כאמור: כטל חרמון שיורד על הררי ציון כי שם ציוה י"י את הברכה חיים עד העולם (תהלים קלג, ג). והררי ציון הם נצ"ח והר"ד, ומשם שמן הטוב נמשך על ציון, ומשם יורד לירושלים. והסוד: שנים כרובים עצי שמן שעשה שלמה בדבך. ומהררים אלו נחצבו הררי נחושת, בסוד: ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחצוב נחושת (דברים ח, ט), בסוד מידת הדין האדומה, בסוד וההרים הרי נחושת (זכריה ו, ב). ולפיכך דע כי הר ציון הוא סוד אל ח"י, והר המוריה הוא סוד בית המקדש וירושלים בכלל, והר עשו הוא הצד המקטרג מצד שמאל מבחוץ, והסוד: מלחמה ל"י בעמלק מדור דור (שמות יו, טז). וזהו המעכב בבניין הר ציון ובבניין המזבח בהר המוריה, עד שיגיע זמן פורענותו של אדום לקבל הנקמה ממנו. ואימתי? בזמן שילבשו בגדי נקם הררי ציון, שהם יהוה צבאות אלהים צבאות, ויתישבו על הר ציון. ואלו הן הנקראין מושיעים, אלו הם יהוה אלהים צבאות, והסוד: ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו (עובדיה א, כא). מושיעים אלו הם יהוה אלהים צבאות; בהר ציון, זהו אל חי; לשפוט את הר עשו, זהו עמלק בנו של עשו, שיש ל"י בו מלחמה, והוא המקטרג כנגד הר ציון, והוא סמאל שרו של עשו ששלח יד בברית שלומים. מה כתיב בתריה והיתה ל"י המלוכה (שם), שהיא סוד המלכות, שהיא סוד הר המוריה, שהיא סוד ירושלים, שהיא סוד אדנ"י:

ספר עץ חיים - שער לב פרק ה מ"ת

וז"ס מציון מכלל יופי אלהים הופיע ירצה כי מציון הוא יסוד דז"א אשר היסוד הזה נקרא מכלל יופי בסוד ויהי יוסף יפה תואר ובסוד והדרת פני זקן כנודע. הנה מבחי' ציון הנזכר אלקים שהיא מלכות הנקראת רחל הופיע וקבלה הארתה משם ע"י ציון שהוא היסוד דז"א כמבואר אצלינו ענין הארה זו והוא ענין הה"ג שבז"א שיורדין עד היסוד ומשם ניתנים אל הנוקבא העומדת באחור (נ"א דרך אחור) בדעת שלה ולא עוד אלא שאפי' הב' חסדים המגולין הניתנין ג"כ לרחל אינן ניתנין אליה עד שירדו תחלה ביסוד דז"א ואח"כ עולין מש בסוד אור חוזר ואז ניתנין אל רחל כנודע נמצא כי כל הארות רחל הנקראת אלקים הוא מציון מכלל יופי שהוא יסוד דז"א. וכבר נודע כי הוי"ה אלקים הוא חיבור ז"א ורחל לכן ירושלים שהיא בחינת רחל היא כנגד פי היסוד של ז"א הנקרא נקודה תתתה. אמנם נקודה העליונה הנה היא נקודה עלאה סתימאה והיא נקודת טבור שהוא סתום וזהו נקודה עלאה למעלה ממקום נקודה תתאה שביסוד כנ"ל שהיא תתאה ופתוחה אבל נקודת הטבור עליונה וסתומה והיא בחינת גן עדן הארץ בחינת אמא עלאה הסתום מעין כל בריה בסוד עין לא ראתה וגו' גם היא עלאה בסוד מי יעלה בהר ה'. והנה נקודה עליונה היא אמצעית לכל ג' נקודות כאשר אנו משערין כל אורך העולם ישוב וחורבה שהוא כל בחינת ז"א נמצא שנקודת הטבור מחצית הגוף ממש כנ"ל אבל נקודה תתאה היא מחצית בחי' ישוב שהיא רחל כנ"ל והנה כנגד נקודה זו תתאה אשר בצד פנים יש

מכוונת נגדה ממש בצד האחר נקודה אחרת השלישית ונקרא נקודה דחורבא כי שם נאחזין החצונים כנ"ל. ונחזור לענין יהושע וכלב כי אלו לבדם נמלטו ונתקיימו ונכנסו לארץ לפי שאינם מבחינת מרגלים כנ"ל רק הם בחינת ב' הבלים ואורות הנ"ל שהם מפי הטבור ופי היסוד ומשם יוצאין יהושע וכלב. ובזה תבין איך הם מכלל דור המדבר ועם כל זה נתקיימו ונכנסו לארץ והענין הוא כי להיות האורות אלו יוצאין מצד הפנים של ז"א מקום שדור המדבר עומד שם לכן הם מתערבין עם דור המדבר ונכלין עמהם. ועוד ט"א והוא כי דור המדבר יוצאין מחצי ת"ת תחתון של ז"א שהוא מהחזה ולמטה וגם ב' האורות הנ"ל הם יוצאין למטה מן החזה ולכן מתערבין יחד אבל להיות כי האורות אלו הם יוצאין מן גופא דז"א בעצמו וסבת האורות האלו הם מחמת רבוי אורות של אמא המתפשטין תוך גופא דז"א לכן הם בוקעין גוף ז"א וכיון שמוצא פתח פתוח שהם פי הטבור ופי היסוד דז"א יוצאין דרך שם לחוץ נמצא כי האורות האלו עיקרם מן אורות דאמא ולכן אין להם שייכות לדור המדבר שהם אורות דאבא לכן נכנסין אלו לא"י שהיא רחל שהיא מצד אורות אמא ובפרט כי אלו הב' הם אורות גדולים מאד כי יהושע וכלב לבדם לקחו כל הב' אורות אלו לכן היה בהם כח לכנוס לא"י. וז"ש ויהושע בן נון וכלב בן יפונה חיו מן האנשים ההולכים תור את הארץ פירוש כי גם הם הלכו בחבורת אנשים מרגלים ההם אע"פ שאינם מכללם לכן נתקיימו וחיו ולא מתו. ושכחתי מה ששמעתי ממורי זלה"ה בזה איזה מהם ביסוד ואיזה מהם בטבור יהושע או כלב. ואני מסופק אם שמעתי כי כל"ב גימטריא ב"ן שהוא הו"ה במילוי הה"ן היוצאת מן יסוד ז"א אל הנוקבא רחל אבל יהושע הוא יותר עליון ממנו והוא מהטבור. אבל הותר נלע"ד שהוא בהיפך כי יהושע הוא הבל היוצא מיסוד דאתגליא הבל רב וגדול וכלב הוא הארת הטבור שהוא הארה מועטת לפי שפתחה סתום כנ"ל לכן היה יהושע מלך על ישראל משא"כ כלב וגם כי הרי יהושע מיוסף אתי והוא יסוד א"כ הבל היבוד הוא יהושע:

שער מאמרי רשב"י - פרשת תצוה

ונודע כי מציון מכלל יופי כו' כמפורש אצלנו בפסוק הזה כי מציון שהוא היסוד הז"א הנקרא מכלל יופי בסוד ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה הנה אלהים שהיא מלכות שהיא ירושלים הופיע וקבל הארתו משם מן היסוד של ז"א ולכן ירושלים שהיא נוקבא דז"א רחל היא מכוונת כנגד פי נקודת היסוד דז"א הנקראת נקודה תתאה וכבר ביארנו במקומו כי החמשה גבורות יורדות אל היסוד דז"א ונכללות שם ומשם ניתני' אל הדעת של הנקבה.

⁴¹⁹ ספר תקט"ו תפילות - תפילה תפ

טעם אמרם ז"ל אין תפילת הציבור נמאסת לעולם. ענין אחרי רבים להטות. וענין תפילה בלחש ותפילה בקול: אל יחיד ומיוחד הן אל כביר לא ימאס שהם ג' אבות שבהם הלכה כרבים, ושכינה היא הלכה שמתנהגת בג' אבות מים אש ורוח ויעקב בעלה דמטרוניתא (בה) [בו] אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו, וג' אבות ודוד כשהם מתחברים ביחד נא' בהם אחרי רבים להטות, להטות גלגל העולם לימין לזכות, ומיד נא' בהם אתם עדי נאם ה' ואני אל, ייאי, ג' יודין, ג' אבות, א' דוד שמתחבר עמהם, וג' יודין הם ל של אלהים וכשמתחברים בדוד הן אל כביר לא ימאס, אין תפלתן של צבור נמאסת כזמן אחר שנא' בו מאוס מאסת את יהודה, אבל בשעה שנקשרת השכינה בהם הרי עולה עמהם עד ע"י, מיד יבא אלהינו ואל יחרש וזה תפלה בקול, שבגלות היא תפלה בלחש, ולפי שאינה מתחברת באבות (ו)נא' בה איכה ישבה בדד, וכתוב ישב בדד וידום, אבל חיבור ג' אבות יבא אלהינו ואל יחרש ודאי, ויבא זה אחד, א' דוד, שבה והיו לאחדים בידך, דוד יד, ויחוד עליון מתגלה עליו לעשותו גבור מה שהיה יד כהה, מיד ידך בעורף וכו', רבון כל העולמים ליחודך

גבורה לפניו תאכל וסביביו נשערה מאד⁴²⁰: (ד) יקרא יחבר אל השמים מעל בינה ואל הארץ מלכות לדין עמו: (ה) אספו מלכות לי חסידי⁴²¹ חסד כרתי ס"ת יי משמות עב בריתי יסוד ס"ת יי משמות עב עלי ס"ת יי משמות עב זבח מלכות: (ו) ויגידו וימשיכו ס"ת יי משמות עב שמים תפארת שפוע ל צדקו מלכות כאן חיבור מלמעלה למטה ומכאן מלמטה למעלה כי מלכות אלהים גבורה שפט תפארת הוא בינה סלה ג"ר: (ז) שמעה עמי מלכות ואדברה ישראל תפארת ואעידה בך אלהים גבורה אלהיך מלכות אנכי מלכות: (ח) לא על זבחיך מלכות אוכיחך ועולתיך בינה לנגדי תמיד: (ט) לא אקח מביתך פר⁴²² מלכות ממכלאתיך עתודים: (י) כי לי כל

אנו מקוים באמת, תן כח למשיחך ויתגבר בגבורתך, ובישועתך תשמחנו בקרוב, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

⁴²⁰ ספר תיקונים חדשים להרמח"ל ז"ל - תיקונא תריסר - ולכל היד החזקה חשמל. ולכל המורא הגדול, דעליה כתיב אש לפניו תאכל וסביביו וכו' (תהלים נ ג) אליו חיות אש ממללות דכלהו סחרן לבר לשיזבא מס"א. וביה וסביביו נשערה מאד, שהקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה (יבמות קכא ע"ב) דלית מאן דיכיל לאעברא לגו אלא מגו האי חשמל. ובג"כ מאן דלאו איהו זכך ונקיא במילוי, לא יכיל לאעברא תמן. הה"ד כי באש ה' נשפט (ישעיה סו טז): והא רעיא מהימנא אתי פתח ואמר ר' ר', כי באש ה' נשפט, ודאי הכי איהו דא חשמל. דלזמנא דאתי ייתי גוג לאגחא קרבא בהדי סטר קדישא, דכתיב ביה על ה' ועל משיחו (תהלים ב ב). כדן יתתקף חשמל דא לקבליה, וביה יתוקד בנורא ודאי, כי באש ה' נשפט. וחרבו את כל בשר. חרבו דא גבורה דבה נטיל נוקמין מחייביא. ושמא דחשמל איהו יאקדונק"י, יקו"ק לגו, אדנ' דינא, ביה להיט חיבייא, כי באש ה' נשפט וכו':

⁴²¹ ספר שערי צדק - השער הראשון - פקח עיניך וראה נפלאות ובענמן כתיב ואספתו מצרעתו והסוד הגדול כי מפני הרעה נאסף הצד"ק אספו לי חסידי ואנשי החסד נאספו והמבין סוד זה יודע סוד ויאסוף רגליו אל המטה וגומר לפיכך צריך כל אדם להזהר בשעת מותו שלא ישאר כלום מאבריו חוץ למטה זו כי כל הנשאר ממנו חוץ למטה זו עליו נאמר לא יאסף ולא יקבר לחיית השדה ולעוף השמים נתתיך לאכלה לפי שסביבות המטה הזאת הם כל מיני משחית ופורעניות והנשאר מאבריו של אדם לחוץ ממטה זו מת בצער גדול וזהו סוד שאמרנו הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל כלם אחוזי חרב מלומדי מלחמה איש חרבו על ירכו מפחד בלילות כלומר מפחד גיהנם שדומה ללילה לפיכך כתיב ביעקב ויאסף רגליו אל המטה לכך צריך כל אדם לתקן עצמו אסיפה שאלמלא זה היה בצער גדול והתבונן עיקרים גדולים שפתחנו לך במקום הזה ומשם תראה כמה סודות נפלאות כמו שאמרנו אין בין גן עדן לגיהנם אלא כחוט השערה וסימן וסביביו נשערה מאד לפיכך צריך אדם שלא ישאר בחוץ אלא יאסף אל עמיו ומטעם זה תבין כל מיני אסיפה שנאמר בעניין זה בצדיקים:

⁴²² ספר תיקונים חדשים - תיקונא תלת ועשרין - ולכל המורא הגדול דא נורא דמדבחא ודאי, דביה סלקין קרבנין, דאי לאו אש דא לא סלקין. וביה אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ויקרא ו ו). דאש דא אתמר ביה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (שיר ח ז). ומאן דמכבי ליה אשני תיקונא דלעילא. ואש דא לא אתעדי ממדבחא, דהא בטמירו קאים השתא נמי לסלקא עליה קרבנין, מיכאל כהנא רבא. ובזמנא דאעדיא ליה ישראל, אתמר ביה לא אקח מביתך פר וכו' (תהלים נ ט) דמילין לא סלקין אלא ביה. כדן מי בקש זאת מידכם וכו' (ישעיה א יב). ואי תימא דלעילא לא אשתכח. לאו הכי. אלא כי לי כל חיתו יער וכו' (תהלים נ י). ואע"ג דאית אש דגבוה מסטרא דקב"ה, מצוה להביא מן ההדיוט (עירובין סג). מסטרא דשכינתא, ודא אש דמערקה:

ס"ת י"ל משמות עב ⁴²³ **חיתו יער** ⁴²⁴ **בהמות בהררי אלף** עולם הבריאה: (יא) **ידעתי דעת כל** יסוד עוף יסוד **הרים וזיז שדי** ⁴²⁵ יסוד **עמדי: (יב) אם ארעב לא אמר לך כי לי תבל מלכות** ס"ת י"ל משמות עב **ומלאה** ס"ת י"ל משמות עב: (יג) **האוכל בשר אבירים ודם עתודים** **אשתה: (יד) זבח מלכות לאלהים מלכות תודה מלכות ושלים לעליון בינה נדריך בינה: (טו)**

⁴²³ ספר אור תורה - אות קיז

ועל זה נאמר תשת חשך ויהי לילה, בו תרמוש כל חיתו יער (תהלים קד, כ), והם הקלפות שהם נקראים יער שאינם מישובא, והוא חזיר מע"ר (שם פ, יד), והם פ"ר דינים דמנצפ"ך, סוגי ה' גבורות, ובלילה שדינים שלטין, אז נתוסף להם כח גם למטה לחיות שביער, לטרוף טרף, ואז הכפירים שואגים לטרף (שם קד, כא), והם מסטרא דשמאלא, שס"ה לא תעשה כמנין הכפיר"ם..

⁴²⁴ בית עולמים - דף קלב ע"א - ד"ה ומהאי

ולפי כתבי האריז"ל אלו הג' עלמין הם בג' עולמות בריאה יצירה עשיה שהם באים משורש הג' מלכין קדמאין שהם נתבררו בדיקנא ועולם הראשון הוא מבחי' מלך הראשון והוא בבריאה ושם סוד א"ל שד"י במילואו גי' אלף וז"ס **בהמות בהררי אלף** דרביעא על אלף טורין כידוע והוא מ"ש בעלמא קדמא דסליק לאלף אלפין כו' ובעלמא תניינא הם נ"ז דרגין מארי דיבבא והם ביצירה ששם סוד אל הו"ה גי' נ"ז ובעלמא תליתא הם צ"ו אלפין מארי דיללה בעולם העשיה גי' א"ל אדנ"י ושם כל הקלי' כמ"ש כי הואיל הלך אחרי צו והם ג"פ אל בג' עולמות ולכן נמשכים מתיקון ראשון שנק' אל כמ"ש ל:

כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר שבתות ה' מכ"י - חלק ו - הדרן לסעודה המזומנת לצדיקים דע כי נוסף על הליתן שכבר אמור לא יבצר ממנה בשר בהמה שאין שמחה אלא בה והרי **בהמות בהררי אלף** אומר אני שאחד מן הפירושים הנאותים דלמה שבא זה השם ברבוי הוא שאנו עתידים לטעום בו גם טעם חי' דאמור רבנן חיה בכלל בהמה וזיז שדי מן העוף וניחא לן שיהא שר הטבחים גבריאל ורפאל שר האופים הואיל ובאותו סעודה ירפא לנו ממחלותינו מקלקול אכילה ראשונה שהביאה תחלואים רבים ומיתה לעולם ומיכאל שר המשקים הם ג' אנשים שאכלו בבית אברהם באלוני ממרא והוא עומד עליהם דין הוא שישלמו לו ולבניו שכר פעולתו יש כאן בשר בהמה חיה ועוף ובשר ודגים למען תוכלל צורת האדם שהיא עולם קטן מכל החי מכל בשר מידי דממליך עליה שליח וגם המה יקבלו שלימות עמו בסעודה שאין מוציאה פרש כלל ומצות עשה אחת כמאמרה שלא קיים אדה"ר והוא מכל עץ הגן אכול תאכל ראויה שתתקיים עכ"פ לו ולצדיקים כולם באותו שעה, והיין המשומר בענביו ידוע שהוא מזומן לסעודה זו ולחם לבב אנוש יסעד ב' לבבות ודאי עיין בסוף סימן זה לא ידענו מאין יובא כי אפילו גלוסקאות דכתיב בהו יהי פסת בר בארץ חושש אני להם שלא יהיה קטיגור נעשה סניגור כמאן דאמר עץ שחטא בו אדה"ר חטה היתה וא"ת ענבים היה זאת הטענה הזקיקה להיות היין המשמח אלקים ואנשים משומר מעיקרא לקידוש היום וליין שבתוך המזון ולכוס של ברכה שלא יהיה נראה ונדחה ח"ו זכינו לדין שלצורך אותה הסעודה נגזרה צנצנת המן דכתיב בה והעומר עשירית האיפה הוא וכשם שלחם הפנים על שלחן הזהב תמיד הוא גורם שתחול ברכת שמים על לחם אנשים בעוה"ז כמו אסוך שמן דאלישע כך צנצנת המן גורמת שתחול הברכה בלחם אבירים אשר יזלו שחקים לצדיקים לעתיד לבא דכתיב ולחם שמים ישביעם:

⁴²⁵ בתרגום יונתן על תהילים פרק נ פסוק יא " גלין קדמי כל מיני עופא דפרחין באויר שמיא ותרנגול ברא (דקרצוליה שרין בארעא מלכות ורישיה מטי בשמיא תפארת) מרנן קדמי:

וקראני ביום צרה בעת התגברות הקליפות אהלצך ותכבדני: (טז) ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חקי ותשא בריתי עלי פיך: (יז) ואתה שנאת מוסר ותשלך דברי אחריך: (יח) אם ראית גנב ותרץ עמו ועם מנאפים חלקך: (יט) פיך שלחת ברעה ולשונוך תצמיד מרמה: (כ) תשב באחיך תדבר בבן אמך תתן דפי: (כא) אלה עשית והחרשתי דמית היות אהיה כמוך אוכיחך ואערכה לעיניך: (כב) בינו בינה נא זאת מלכות שכחי אלוה⁴²⁶ תפארת פן אטרף ואין מציל ר"ת אום משמות עב: (כג) זבח תודה מלכות יכבדני מלכות ושם מלכות דרך מלכות אראנו בישע אלהים מלכות⁴²⁷:

⁴²⁶ ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית
נמצאת למד: אל, אלהים, אלוה, כולם מתלבשים בשם המיוחד. ולפעמים תמצא אל"ה בלי וא"ו, כאמרו: יזבחו לשדים לא אלה (דברים לב, יז), ועוד תראה בו נפלאות בעזרת השם. נמצאת למד כי בסוד ו', שהיא אות ג' מאותיות השם, כלולים אלו השמות: אל, אלהים, אלו"ה, אל"ה, יהו"ה, יהו"ה צבאות, אלהים צבאות, אל חי. ועכשיו התבונן בגדולת השם הקדוש שהוא יסוד ושורש לכל השמות, וכל שכן לשאר כל הלשונות, הכינויים על הכינויים, וכל שכן לשאר כל כינויי הכינויים, וכל שכן לשאר משפחות האדמה הנשואות על הלשונות:

⁴²⁷ ספר עבודת הקודש חלק ב פרק י
ברכה י"ב ברכת הישועה והיא צמיחת המלכות והרמז קרן דוד למעלה ראש מקום הישועה ואז יצמיח קרן ישועה למטה וזה רמז על אמרו ואת דוד מלכם והוא הדבר השלישי שמאסו בו, ושאלתנו כי לישועתך קוינו להורות על ישועת מעלה כי היא עיקר אצלנו ואנו מניחים צרכינו ושואלים צרכי גבוה, ואנו שואלים ישועה של מטה כי בה כביכול הוא נושע למעלה כי ישועתו תלויה בישועתינו: ואמרו במדרש תנחומא א"ר ברכיה הכהן בא וראה מה כתיב גילי מאד בת ציון וגו' הנה מלך יבא לך צדיק ונושע, ומושיע אין כתיב כאן אלא נושע, וכן הוא אומר אמרו לבת ציון הנה מושיעך בא אין כתיב כאן אלא ישעך כביכול הוא נושע, אמר ר' מאיר ויושע ה' ביום ההוא את ישראל ויושע כתיב כביכול בישראל הוא נגאל וכל זמן שישראל נגאלין כאלו הוא נגאל עד כאן: ואמרו עוד שם וכתוב ושם דרך אראנו בישע אלהים בישע ישראל אינו אומר אלא בישע אלהים, ובפרק הקורא את המגלה וכיון שנבנת ירושלם בא דוד שנאמר אחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' וגו' רמזו מה שבארנו:

פרק נא

א לַמִּנְצִיז מִזְמוֹר לְדָוִד: ב בָּבֹא-אֵלַי
נָתַן הַנְּבִיא כַּאֲשֶׁר-בָּא אֶל-בֵּת-שָׁבַע: ג
זָנִי אֱלֹהִים כְּזֹסֶדֶךְ כָּרֵב רִזְמִיךְ מִזֹּה
פָּשְׁעִי: ד הָרַב כִּבִּסְנִי מִעֲוֹנִי וּמִזֹּטָאתִי
ט הֲרִנִּי: ה כִּי-פָשְׁעִי אָנִי אֲדַע וּזֹטָאתִי
נִגְדִי תִמְיֵד: ו כָּךְ לְבַדְךָ זֹטָאתִי וְהֲרַע
בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי לְמַעַן תִּצְדֶּק בְּדַבְּרְךָ
ז תִּזְכֶּה בְּשִׁפְטֶךָ: ז הֵן-בְּעוֹן זֹכֵלְתִי
וּבִזְטָא יִזְמַתֵּנִי אֲבוֹי: ח הֵן-אֲמַת זֹפֶצֶת
בַּטּוֹט וּבְסֹתָם זֹכְמָה תוֹדִיעֵנִי: ט
תִּזְטָאֵנִי בְּאֵזֹב וְאֶטְהַר תְּכַבִּסְנִי וּמוֹשְׁלָה
אֶלְבִּין: י תִּשְׁמִיעֵנִי שִׁשׁוֹן וְשִׁמּוֹזָה תַּגְלִלָה
עֲצָמוֹת דְּכִיתָ: יא הִסְתַּר פָּנֶיךָ מִזֹּטָאִי
וְכָל-עֲזֹנְתִי מִזֹּה: יב לֵב טָהוֹר בָּרָא-לִי
אֱלֹהִים וְרוּחוֹ נָכוֹן וַיִּדַּשׁ בְּקָרְבִּי: יג אֶל-
תִּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחוֹ קָדְשְׁךָ אֶל-תִּקְוֹ
מִמֶּנִּי: יד הָשִׁיבָה לִי שִׁשׁוֹן יִשְׁעֶךָ וְרוּחוֹ
נְדִיבָה תִּסְמְכֵנִי: טו אֶלְמֹדָה פָּשְׁעִים

דַּרְכֵיךָ וַיִּזְטְאוּ אֵלֶיךָ יְשׁוּבוּ: טוֹ הֲצִילָנִי
 מִדְּמִים אֱלֹהִים אֱלֹהֵי תַשׁוּעָתִי תִרְנֶן
 לְשׁוֹנִי צִדְקָתְךָ: יוֹ אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּחוּ וּפִי
 יִגִּיד תִּהְלֶתְךָ: יוז כי לא-תִזְזַפֵּן זְבוֹז
 וְאַתָּנָה עוֹלָה לֹא תִרְצֶה: יט זְבוֹזֵי אֱלֹהִים
 רוּחוֹ נִשְׁבָּרָה לֵב-נִשְׁבָּר וְנִדְכָּה אֱלֹהִים
 לֹא תִבֹּהֶ: כ הֵיטִיבָה בְּרִצּוֹנְךָ אֶת-צִיּוֹן
 תִּבְנֶה זִזְמוֹת יְרוּשָׁלַם: כא אִז תִּזְזַפֵּן
 זְבוֹזֵי-צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל אִז יַעֲלוּ עַל-
 מִזְבֹּזֶךְ פָּרִים:

פרק נא

תשוקת הרעיה להדבק בדודה.

(א) למנצח נצח גובר על הוד וממשיך מזמור חסד ל לדוד מלכות: (ב) בבוא אליו לז"א מוחין
 מ- נתן הנביא נו"ה דאימא ואז המלכות הפכה מנקודה לפרצוף כאשר בא אל בת שבע⁴²⁸
 מלכות: (ג) וכך אומרת המלכות לז"א בעלה: תן לי חן כלומר שפע מספירת ה-חנני יסוד אלהים⁴²⁹
 והגבורה כחסדך והחסד כרב רחמיך והחכמה מחה פשעי: (ד) הרבה כתיב הרב כבסני
 מעוני⁴³⁰ ומחטאתי ס"ת י"י משמות עב טהרני ס"ת י"י משמות עב: (ה) כי מלכות ס"ת י"י משמות עב

⁴²⁸ סתרי תורה פרשת תולדות מאמר שבעה יומין עלאין - שכינתא איקרי בת שבע.
 בת מאימא עילאה, דאיהי כללא דשבע דרגין.

⁴²⁹ כתב בספר "בן ביתי" חנני אלקים גימ' רד כמנין "צדיק".

⁴³⁰ ספר חסד לאברהם - בריכת אברהם - שוקת א
 זו מדה טובה להקב"ה, שהרי ישראל חטאו מסרם ביד פרעה, שבו בתשובה למה
 יענוש פרעה, וכן שנחרב וכן המן וגו', כולם אין הקב"ה מתנחם לאמר שב בתשובה
 א"כ לא יהיה עוד רעה, א"כ נבטל המן מעליהם, או פרעה או שנחרב זה לא יספיק,
 אלא ישוב עמל המן על ראשו וכן פרעה וכן שנחרב. והטעם להנהגה זו היא בסוד
 ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזירה, ופירושו שהשעיר נושא עונות
 ממש, וזה קשה מאד, וכי ישראל חטאו והשעיר נושא עליו ועל האומות, אלא המדה
 היא כך, האדם מתוודה וכוונתו בודוי לקבל עליו טהרה, כענין שאמר דוד הרב
 כבסני מעוני, וכן הוא אומר מחוק ברחמיך הרבים, אינו מתפלל אלא שיהיו יסורין

קלים שלא יהיו בהם ביטול תורה, וז"ש אבל לא על ידי יסורים רעים, וכן הוא מכוון בהיותו אומר ואתה צדיק על כל הבא עלי ממש הוא מקבל יסורין בסבר פנים יפות להתכפר, מפני שיש עונות שיסורים או מיתה ממרקה, וכך היא ממש, הקב"ה גוזר מיד שזה מתודה בתפלתו, כדפירשו בזוהר פרשת פקודי, שהוא חלק סמא"ל כעין השעיר, ומהו חלקו שהקב"ה גוזר עליו יסורים ומיד מזדמן שם סמא"ל והולך וגובה חובו, והרי נושא השעיר העונות, שהקב"ה נותן לו רשות לגבות חובו, וישראל מתטהרים, והנה הכל יתגלגל על ס"מ:

⁴³¹ זוהר חלק א דף עג עמוד ב

פתח ואמר (תהלים נא ה) כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד, כמה אית לון לבני נשא לאסתמרא מחובייהו מקמי קב"ה, דהא לבתר דחטא בר נש רשים הוא חוביה לעילא, ולא אתמחק בר בתוקפא דתיובתא סגיא, כמה דאת אמר (ירמיה ב כב) כי אם תכבסי בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני. לאחר שחטא האדם, החטא אינו נמחק אלא בתשובה חזקה.

תא חזי, כיון דחב בר נש קמי קב"ה זמנא חדא עביד רשימו, וכד חב ביה זמנא תניינא אתתקף ההוא רשימו יתיר, חב ביה זמנא תליתאה אתפשט ההוא כתמא מסטרא דא לסטרא דא, כדין כתיב נכתם עונך לפני. בא וראה, כיון שחטא אדם לפני בוראו, חטא זה עושה רושם דק בנפשו, חטא שנית התחזק אותו כתם, חטא פעם נוספת התפשט הכתם לכאן ולכאן כמו שנאמר: "נכתם עוונך לפני נאם ה'" (ירמיהו ב).

תא חזי, דוד מלכא כיון דחב קמי קב"ה על עסקא דבת שבע, חשיב דההוא חובא אתרשים עליה לעלמין, מה כתיב (שמואל ב יב יג) גם יהו"ה העביר חטאתך לא תמות, אעבר ההוא רשימו מקמיה. בא וראה, דוד המלך כיון שחטא לפני הקב"ה בעסק בת שבע, חשב שאותו עוון רשום עליו לעולם עד שבא נתן הנביא ובישרו שה' העביר חטאו.

א"ל רבי אבא, והא תנינן דבת שבע דיליה דדוד מלכא הות מן יומא דאתברי עלמא, אמאי יהבה קב"ה לאוריה החתי מן קדמת דנא, א"ל הכי אורחוי דקב"ה, אע"ג דאתתא אזמינא ליה לבר נש למהוי דיליה, אקדים אחרא ונסיב לה, עד דמטא זמניה דהאי, כיון דמטא זמניה, אתדחייא האי דנסיב לה מקמי האי אחרא דאתי לבתר, ואסתלק מעלמא, וקשי קמי קב"ה לאעברא ליה מעלמא עד לא מטי זמניה, מקמי האי אחרא. אמר לו רבי אבא, והרי למדנו שבת שבע ראוייה הייתה לדוד המלך ע"ה מיום שנברא העולם (שהרי דוד אחוז במלכות מצד הזכר ובת שבע מצד הנקבה) מדוע איפה ניתנה לאוריה לפני כן? ענה לו, כך דרך ה', למרות שאישה פלונית מיועדת לפלוני, יתכן ואחר יקדימו עד שיגיע זמנו של הראוי לה לשאתה, כיון שהגיעה זמנו של הראוי לה, נדחה שאינו רואי מפני הראוי.

ורזא דבת שבע דאתייהבת לאוריה החתי (כדאמרן) בקדמיתא, פוק ודוק ותשכח, אמאי אתייהבת ארעא קדישא לכנען עד לא ייתון ישראל, ותשכח מלה דא, וכלא רזא חדא איהו ומלה חדא. וסוד בת שבע שניתה לאוריה החיתי לפני דוד נעוץ בסוד אחר והוא שארץ כנען ניתנה לשבעת עממים קודם שבני ישראל קיבלו אותה ונדחו שבעת עממין מפני בני ישראל כשהגיע זמן בני ישראל לנחול את הארץ. וכאן הסוד של "מי יתן טהור מטמא לא אחד" (איוב יד, 4) והסביר בעל ה"מתוק מדבש" בדף רג "כי אי אפשר להתקשר בקדושה וטהרה כי אם נצרף מקודם בטומאה, שאין טהור אלא היוצא מטמא, כי מפני חטא אדה"ר התערבו הטוב ברע וצריך להפריד הטוב מהרע, לכן הוצרכה ארץ כנען להיות תחת יד כנען שהוא הקליפה כדי שאחר כך יפרד הרע ותקרא הארץ "ארץ ישראל". וכן הוסיף טעם מעצמו וכתב שגם להם יש לתת חלקם כדי שלא

יקטרגו. ולכן הוצרכה בת שבע להיות תחת הקליפה ואח"כ תצא משם ותבוא אל הקדושה.

תא חזי, דוד אע"ג דאודי על חוביה ותב בתויבתא, לא אעדי לביה ורעותיה מאינן חובין דחב, ומהווא חובא דבת שבע, בגין דדחיל עלייהו תדיר, דילמא יגרום חד מנייהו ויקטרג עליה בשעתא דסכנה, ובגין כך לא אנשי לון מיניה ומרעותיה. בא וראה, למרות שדהע"ה התודה על חטאו ושב בתשובה, לא סר ליבו ומחשבתו מאותו חטא. כיון שהיה ירא ממנו תמיד שמא בעת סכנה יקטרג עליו החטא ולכן לא שכח אותו לעד.

בעל הסולם הסביר שאוריה מורה על ג"ר בסוד אור י"ה והוא מצד רוממות נשמתו הכשיר את בת שבע לדהע"ה.

מאמר מאלף מובא בהקדמת ספר הזוהר חלק א דף ח עמוד א : רב המנונא סבא אמר הכי, (קהלת ה ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך, דלא יהיב בר נש פומיה למיתי להרהורא בישא, ויהא גרים למחטי להווא בשר קדש דחתים ביה ברית קדישא, דאילו עביד כן משכין ליה לגיהנם, והווא דממנא על גיהנם דומ"ה שמיא, וכמה רבוא דמלאכי חבלה בהדיה, וקאים על פתחא דגיהנם, וכל אינון דנטרו ברית קדישא בהאי עלמא, לית ליה רשו למקרב בהו. דוד מלכא בשעתא דאירע ליה ההוא עובדא דחיל, בההיא שעתא סליק דומ"ה קמי קב"ה, ואמר ליה, כתיב בתורה (ויקרא כ י) ואיש אשר ינאף את אשת איש, וכתוב (שם יח) ואל עמיתך וגו', דוד דקלקל ברית בערוה מהו, אמר ליה קב"ה דוד זכאה הוא, וברית קדישא על תקוניה קיימא, דהא גלי קדמי דאזדמנת ליה בת שבע מיומא דאתברי עלמא, אמר ליה אי קמך גלי קמיה לא גלי, אמר ליה, ותו בהיתרא הוה מה דהוה, דהא כל אינון דעאלו לקרבא לא עאל חד מנייהו עד דאפטר בגט לאנתתיה. אמר ליה, אי הכי הוה ליה לאורכא תלת ירחי ולא אוריך, אמר ליה במאי אוקים מלה באתר דחיישינן דהיא מעוברת, וגלי קדמי דאוריה לא קריב בה לעלמין, דהא שמי חתים בגויה לסהדותא, כתיב אוריה, וכתוב אוריהו, שמי חתום בהדיה דלא שמש בה לעלמין, אמר ליה מארי דעלמא, הא מה דאמרית אי קמך גלי דלא שכיב בהדה אוריה, קמיה מי גלי, הוה ליה לאורכא לה תלת ירחי, ותו אי ידע דלא שכיב בהדה לעלמין, אמאי שדר ליה דוד ופקיד עליה לשמשא באנתתיה, דכתיב (ש"ב יא ח) רד לביתך ורחץ רגליך אמר ליה ודאי לא ידע, אבל יתיר מתלת ירחי אוריך דהא ארבע ירחי הוו, דהכי תנינן, בחמשה ועשרים דניסן, אעבר דוד כרוזא בכל ישראל, והוו עם יואב בשבעה יומין דסיון, ואזלו וחבלו ארעא דבני עמון, סיון ותמוז ואב ואלול אשתהו שם, ובארבעה ועשרים באלול הוה מה דהוה מבת שבע, וביומא דכפורי מחל ליה קב"ה ההוא חובה. ואית דאמרי, בז' באדר אעבר כרוזא, ואתכנשו בחמיסר דאייר, ובחמיסר באלול הוה מה דהוה מבת שבע, וביומא דכפורי אתבשר (ש"ב יב יג) גם יהו"ה העביר חטאתך לא תמות, מאי לא תמות, לא תמות בידא דדומה. אמר דומה, מארי דעלמא, הא מלה חדא אית לי גביה, דאיהו אפתח פומיה ואמר (שם ה) חי יהו"ה כי בן מות האיש העושה זאת, ואיהו דן לנפשיה, טרוניא אית לי עליה, אמר ליה לית לך רשו, דהא אודי לגבאי ואמר (שם יג) חטאתי ליהו"ה, ואע"ג דלא חב, אבל במה דחטא באוריה עונשא כתבית עליה וקבל, מיד אהדר דומ"ה לאתריה בפחי נפש, ועל דא אמר דוד (תהלים צד יז) לולי יהו"ה עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי, לולי יהו"ה עזרתה לי, דהוה אפטרופא דילי, כמעט שכנה וגו', מהו כמעט, כחוטא דקיק, כשיעורא דאית ביני ובין סטרא אחרא, כהווא שיעורא הות דלא שכנה דומה נפשי, ובגין כך בעי לאסתמרא בר נש דלא יימא מלה כדוד, בגין דלא יכיל למימר לדומה (קהלת ה ה) כי שגגה היא, כמה דהוה לדוד, ונצח ליה קב"ה בדינא. למה יקצוף האלהים על קולך, על ההוא קול דאיהו אמר, וחבל את מעשה ידיך, דא בשר קדש ברית קדישא דפגים, ואתמשך בגיהנם על ידא דדומה. מכאן תוכחה מגולה לבני אדם שלא יפתחו פיהם לרעה גם לא בצחוק. ועיין בספר מעולפת ספירים להרמ"ע מפאנו ז"ל יום ג באור ארוך על מאמר זה.

הנני להביא לפני הקורא היקר את דברי המגיד מישרים להרב יוסף קארו ז"ל בעניין דוד ובת שבע:

ספר מגיד מישרים - פרשת מקץ

ואית לך למינדע ויש לך לדעת דוד לא חטא בבת שבע שדהע"ה לא חטא בענין בת שבע מצד עובדא גופי' דכל היוצא למלחמת בית דוד גט כריתות כותב לאשתו וכדאמור רבנן "כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה" (שבת נו ע"א) ומשום הכי שדר בתרה בפרהסיא ולא הוה מאן דמנעה מיניה ואוף איהי לא סרבה בהדיה ומש"ה תשכח דכתיב בה והיא מתקדשת מטומאתה כלומר דנטהרה מסאבותא דאלמלא כן לא הוה נגע בה וכיון דהיתה טהורה ופנויה אתא עליה ולא הוה תמן חובא. לא היה כאן חטא כלל שהרי היא לא התנגדה ולא היה מי שמחא בדבר ודוד המלך עשה זאת בגלוי לעיני כל כל זה מראה שלא היה כאן כל נידוד עבירה. אלא מצד חילול ה' דגברא דהוה טריד במלחמתו לא הוה ליה למנסב איתתיה אע"ג דפנויה הוה הא הות מייחדא ליה והיינו דקאמר קרא בדבר אוריה החתי ולא קאמר בדבר בת שבע משום דמצד בת שבע עצמה לא הוה עליה חובא אלא משום דאוריה היה טרוד לממסר נפשיה בגיני' בקרבא הוא דאתחלל שמא דה' והיינו חובא דיליה. אם כן במה חטא? ומשיב שהיה כאן חילול ה' שלאדם הטרוד בקרבות אין לו לשאת אישה. החטא לא היה בבת שבע אלא באוריה החיתי שאוריה נלחם כדי להציל חיי דוד המלך ודוד המלך נושא אשתו. ודוד לא אסיקא דעתי' דליהוי בההיא מלתא חילול ה' אשתכח בשוגג ואיעלם מיניה דלהוי בההיא מלתא ובההוא עובדא חילול ה' ומשום הכי אקרי חטא ומאי דפקיד לשואה לאוריה את פני המלחמה לא איענש עליה כדכתיב בספר קנה דאיהו הויה חויא קדמא ואי תימא דחב דוד כדקטל יתיה בחרב בני עמון דהוה מצייר ביה דרקון ובהכי אתקף ההוא ע"ז כדכתיב בזוהרא קדישא מ"מ לא חב דוד אלא בשוגג דלא אסיק אדעתיה ההוא מילתא ומש"ה קרי ליה נביאה חטא וכד אתא נביאה ובעא מיניה ההוא עובדא דאיש העשיר רוח הקדש מליל בפומי' ואמר ואת הכבשה ישלם ארבעתים וכיון דאמר לי' אתה האיש הא קביל עליה עונשא ומש"ה א"ל גם ה' העביר חטאתך לא תמות, ודוד אע"ג דא"ל נביאה הכי תדיר הוה דחיל מההוא חובא דכיון דהוה ביה חילול ה' הוי שקיל בעיניה כאילו הוה חב במזיד ולהכי אמר כי עוני אגיד כלומר שקיל הוא בעיני כאלו הוא עון במזיד והכי מתוודנא עליה ולא תימא דאילו לא הוה ביה חילול ה' כיון דאיהו חטא דהיינו שוגג לא הוה חיישנא ליה דליתא אלא אפילו לא הוה אלא חטא בלחוד בלא חילול ה' הוה דאיגנא מיניה והיינו דקאמר אדאג מחטאתי ודוד אע"ג דאיענש בכל הנך עונשין הוה דחיל דלמא לא אישתביק ליה ההוא חובא משום דאע"ג דאיטרד מקמי' אבשלום כיון דגלו עמיה ארונא דקודשא וכהניא וליואי ורברבי ישראל סחרני' אע"ג דאיהו הוה אזיל יחף וראש לו חפוי מ"מ לא הוה ליה עונשא כולי האי' ותו כיון דבנו הוה דקם עליה ולא עבד ולא גוי וכדאמור רבנן על מזמור לדוד בברחו מפני וכו' לא חשיב ענשו כולי האי ומ"ה הוה חייש דילמא לא אישתבק עונשי' בהכי ולהכי בעא מקב"ה למישבק ליה ההוא חובא וקב"ה אודי ליה ובתר הכי בעא מיניה למיעבד אתא לטב לעיני כלא דידעון דקב"ה שבק חוביה ויתקדש שמי' דקב"ה בהכי לעיני כלא דבהכי אתתקן חילולא דאתחלל על ידיה בההוא חובא וקב"ה א"ל בחיך לא עבידנא משום דהן בקדושיו לא יאמין, ותו במיתתיה אישתביק ההוא חובא לגמרי.

כתב בספר החשמל לרבי יוסף גיקטליא ז"ל .. וסוד ראויה היתה בת שבע לדוד מששת ימי בראשית אלא שאכלה פגה". היינו טרם זמנה.

כתב רבי אברהם אזולאי זצ"ל בספרו חסד לאברהם - מעין ב - נהר סה - ..וממין זה דוד עם בת שבע אלא שנשמרה לו שמעולם לא נגע בה אוריה, וזה מרוב צדקת

שוכחם: (ו) לך לתפארת לבדך חטאתי והרע בעיניך⁴³² ז"ת דז"א עשיתי למען תצדק בדברך תזכה בשפטך: (ז) הן בעוון חוללתי⁴³³ ובחטא⁴³⁴ ר"ת חבו משמות עב יחמתיני

דוד בשמירתו את טיפתו בהתר". עניין זה נזכר בעוד ספרים שאוריה רק שמר על בת שבע ולא נגע בה מעולם.

וכתב רבינו חיים ויטאל ז"ל בשער הפסוקים - פרשת וארא - והנה בענין בת שבע אשת דוד הע"ה, שלקחה אוריה החתי בתחלה, יתבאר יותר ענין זה, כי כמו שאהרן לקח את אלישבע בת עמינדב, כן בהיותו בגלגול אוריה החתי, לקח בת שבע. ונמצא, כי אלישבע ובת שבע, הכל בחי' אחת, ושתייהם בחי' רחל נוקבא דז"א, הנתקנת ע"י החסד שהוא אהרן הכהן, שושבינא דמטרוניתא, כנזכר בס"ה. אבל יש שינוי ביניהם, כי בת שבע בזמן שאינה מתוקנת, וכמ"ש חז"ל על דוד הע"ה, שאכלה פגה, וכמו שנבאר שם עניינה. ואלישבע יש בה אותיות א"ל, לרמוז שהיא מתוקנת כבר ע"י החסד הנקרא א"ל, בסוד חסד א"ל כל היום. ואמנם תיבת שבע שבכל אחת מהם, נתבאר שם בענין בת שבע, וע"ש. וקרוב לזה נתבאר בס"ה בפרשת וארא, בפסוק זה, בענין אלישבע ובת שבע:

עוד בענין חטא דוד בבת שבע ראה בתלמוד בבלי מסכת שבת דף נו עמוד א "אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה שנאמר ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וה' עמו וגו' אפשר חטא בא לידו ושכינה עימו? ובפירוש רש"י ז"ל שם. וכן עיין תוספות בבא מציעא נט ע"א ד"ה נוח לו לאדם, ילקוט שמעוני שמואל ב פרק יב רמז קמח, דרשות הר"ן בדרוש השישי, באר הגולה לרבינו המהר"ל מפראג זצ"ל בבאר החמישי, ספר עקידת יצחק שער סג, ראשית חכמה שער התשובה פרק ג, יערות דבש ח"א דרוש שישי, בינה לעיתים ח"א דרוש שני לשבת תשובה, וח"ב דרוש א לשבת נחמו, דגל מחנה אפרים בליקוטים ד"ה לא, ספר עבודת ישראל פרקי אבות פ"ד, ליקוטי מוהר"ן מהדו"ק סימן ע"ב, באר מים חיים פרשת תזריע פרק יג.

⁴³² זוהר חלק ב דף קז עמוד א

כתיב (ד"ה ב טז ט) כי יהו"ה עיניו משוטטות בכל הארץ, אלין נוקבין, שהם ז"ת דנוק וכתוב (זכריה ד י) עיני יהו"ה המה משוטטים, אלין דכורין, שהם ז"ת דז"א והא ידיען אינון, דוד אמר (תהלים נא ו) והרע בעיניך עשיתי, בעיניך, לפני עיניך מבעי ליה, אלא מאי בעיניך, אמר דוד בהווא אתר דחבנא בעיניך הוה, דהוינא ידע דהא עיניך הוו זמינין וקיימן קמאי, ולא חשבנא לון, הרי חובא דחבנא ועבדנא באן אתר הוה בעיניך. והרב רבי אברהם אזולאי ז"ל בספרו "אור החמה" דף קלה מפרש ש"עיניך" היינו עיני ז"ן.

⁴³³ ספר חסד לאברהם - מעין ב - נהר נא

דע, כי התחלת התעוררות התשמיש אינה אלא מצד יצר הרע לתענוג העולם ואפילו החסידים, שאי אפשר שאין בו איזה צד לכוונת תענוגי העולם כדאיתא בויקרא רבה פ' כי תזריע עמוד ג' ז"ל, הן בעוון חוללתי רבי אחא אמר אפילו אם יהיה חסיד מן החסידים א"א שלא יהיה לו צד אחד מעון, אמר דוד לפני הקב"ה כלום נתכוין אבא ישי אלא להנאת עצמו וכו' עד כי אבי ואמי עזבוני וגו' ואם ישי שהוא מד' שמתו בעטיו של נחש כדאיתא בפ"ק דבתרא דף י"ז ושבת דף נ"ה נאמר עליו ברוח הקדש הן בעוון חוללתי וגו' ק"ו לשאר בני אדם, הרי מוכח שאין שום תשמיש שאין בו צד אחד מעון ומאותו הצד נוצרה הערלה, מסכ"י. וכתב בספר שערי הלשם חלק א - סימן יח - פרק א - כל עניני העולם תיקונים - "והוא מהשאור שבעיסה הנשרש בכל אדם בסיבת הנחש הקדמוני וכן הוא סוד הכוונה ג"כ באותן שאמרו כי מתו בעטיו של נחש. ור"ל שלא היה בהם אלא רק צד אחד מעון אשר מהשאור שבעיסה הנשרש

בכל אדם בסיבת נחש הקדמוני וכמ"ש האריז"ל סוד ענין הדברים בזה בספר זוהר הרקיע דף ס"ט ודף ע' ואמר שם כי אלולא אותו השאור שבעיסה לא היה האדם בעל בחירה כלל ולא היה שכר ועונש וניתן בו כ"ז לטובתו ע"ש בארוכה".

434 שער הגלגולים - הקדמה לח

ודע, כי לעולם כשהנשמה היא גדולה מאד, אי אפשר להוציאה מן הקליפות, אלא ע"י מרמה ותחבולה, וכמו שאירע לי, שלהיותם החיצונים חושבים, שכבר הייתי אבוד ביניהם ח"ו, לא חששו על הענין, והוציאני הקב"ה מביניהם, על צלם מקיף הרב מגיד משנה, והם חשבו כי אדברא לטובתם היה, ונהפכתי להם לאויב. וכן תראה, כי הנשמות רבות גדולות, באים בבני עמי הארץ, ולפעמים בבני רשעים, כגון אברהם מתרח, ולא הספיק זה, אלא כמ"ש חז"ל וכן נזכר בזוהר, כי תרח ארתח למאריה, שנזדווג עם אשתו בנדה, ואז יצא אברהם אבינו ע"ה, כי עי"כ רימה השי"ת את החיצונים, והמשיך באותה טפה נשמת אברהם אבינו ע"ה, ולא ידעו החיצונים כי זהו תקונו. וזהו הטעם שתרח נתגלגל באיוב, ולכן נדון בשחין, כי הבא על הנדה לוקה בצרעת. וכן לסבה זו הושלך אברהם להתלבן בכבשן האש והבן זה:

וכן דוד המלך ע"ה, לא יצא מן החיצונים, אלא באותו מעשה הנזכר לרז"ל על פסוק הן בעון חוללתי, שחשב ישי אבי דוד שבא אל פילגשו, והיתה אשתו ממש. וכן אשתו ראתה טפת דם בסוף הזיוג, וזש"ה ובחטא יחמתי אמי, כי אלולי כך, לא הניחוהו החיצונים לצאת לעולם. וכן זהו הטעם, של תמר, ורות, ורחב הזונה, וכל נשמות הגרים, וכל מלכי בית דוד, והמשיח, שבאים מן רות המואביה, ומזווג יהודה ותמר, וכן ר' עקיבא בן גרים, שהוא מבני בניו של סיסרא, כי זו היא המרמה ותחבולה שהקב"ה עושה עם הקליפה, ומרמה אותה להוציא נשמה עשוקה בתוכם והבן זה:

ועוד כתב בספר פתחי שערים נתיב פרצוף ז"א - פתח לד - והוא סוד גדול מאד, שהנה כתיב, הן בעון חוללתי ובחטא יחמתי אמי וגו'. ונודע שהחטאים הדבוקים בנפש האדם בטבעו מעת שיצא מרחם אמו הוא מצד הסגים שבדמים טמאים שדבוקים בו שהיא בתאוה באש דאיש ואשה, והם סיגי הגבורות, שבזה יצה"ר כרוך בנפשו. והם סוד חיצוניות הגבורות שמשם אחיזתו, והם מאחוריים דשם אהיה שהוא ד"ם. כי אד"ם הוא כל קומה שלמה ובהעלם היחוד מיד א' דאד"ם נשאר ד"ם. והוא סוד אמ"ת בכללות כל א' מ"ס, וכשנסתלק הא' נשאר מ"ת, והוא סוד המיתה הכרוך בטבע ע"י חטאו של אדה"ר, הנחש שפיתה את חוה ואחז בסיגי הגבורות שבה ועי"ז נגזר מיתה ע"י החטאים הדבוקים בנפשו, כמ"ש אין מיתה בלא חטא, וכמ"ש כי אדם אין צדיק בארץ וגו'.

435 ספר תקט"ו תפילות - תפילה פזק -

ב' מחשבות יש באדם. מחשבה טבעית שמקורה בלב הפונה לטוב ולרע, וע"כ שקר מתאחז בה. ועצה מושפעת מאת ה' שמשכנה בכליות, ואין פנייתה אלא אל האמת

אל אחד יחיד ומיוחד תורת אמת נתת לישראל, הן אמת חפצת בטוחות ובסתום חכמה תודיעני, שהרי כליות יועצות מצד אי' עלאה ודאי, אבל רבות מחשבות בלב איש והם גורמים להיות שקר שולט ועצת הכליות נסתרת, ואתה לא הודעת לבני האדם מהיכן עצה נמצאת מן הכליות שהם ידיעה סתומה מצד בינה ודאי, בשעה שהרוח הנמשך מלמעלה מגיע לשם מתפשט בכח ומאיר העינים, ואלה הם כליות (נועמות) [נובעות] חכמה, שהרי הלב שמת תלוי למחשבה לפי הטבע מצד שם אלהים שם אור וחשך, מצד זה רבות מחשבות בלב איש, ושם רואים גם בני האדם שמחשבה שם תלויה, אבל עצה הנסתרת יש מקום לא נודע מצד אי' עלאה כליות ודאי, בהם הן אמת חפצת בטוחות כאן עצת אמת, אמת שאין שם שקר, עצת ה'

משמות עב **תודיעני: (ט) תחטאני** ס'ת ה"י משמות עב **באזוב**⁴³⁶ יסוד **ואטהר תכבסני ומשלג אלבין: (י) תשמיעני ששון** יסוד **ושמחה** בינה **תגלנה עצמות דכית: (יא) הסתר פניך מחטאי וכל עונתי מחה: (יב) לב טהור**⁴³⁷ בינה שהיא כנגד עולם **ברא** בריאה **לי אלהים** בינה

היא תקום, לפיכך **בסתום חכמה תודיעני**, בסתום ודאי דבר סתום ולא נודע, ומכאן החכמה הגדולה שלנו [לא] מצד המחשבה של אדם אלא עצת ה' דייקא, אף לילות יסרוני כליותי, ובזמן שרוח הקדש נסתלק מישראל (נביאת) [נביעת] הכליות ניטלה ולא נשאר אלא לב הה"ד כי גוי אובד עצות המה ואין בהם תבונה, שהרי כשהכליות אינם יועצות הלב אינו מבין אלא נעשה אבן מצד שקר ששולט בעולם, באותו הזמן ה' יודע מחשבות אדם כי המה הבל, ועכ"ז תורת אמת נתת לישראל להחזיר (נביאת) [נביעת] כליות האלה שנא' בהם אשרי הגבר אשר תיסרנו יה וכו', אף לילות יסרוני כליותי, והם יסורין מצד או"א ובסתום חכמה תודיעני, וזה אש של מ"ת בו מן השמים השמיעך את קולו ליסרך, רבון כל העולמים כאן יחוד שלך מתגלה, לא מחשבה שהיא הבל אלא עצת ה' ודאי, אף לילות יסרוני כליותי, תן עצה בכל עמך ישראל שיהיו משכילים בתורתך ועומדי' בכל סודותיך סוד ה' ליראיו וכו', ולפי שאנו מקוים לפניך תעשה תקותינו נחל יורד מן הבינה העליונה להיות לב ישראל מבין בתורתך ולתת לכליותינו עצה, בסתום חכמה תודיעני, עד כי תמלא הארץ דעה מלפניך דכתיב כי מלאה הארץ דעה את ה' וכו', לישועתך קויתי ה':

⁴³⁶ זוהר חלק ג דף נג עמוד ב "ואזוב דא ו' זעירא, תפארת דיניק לה לכנסת ישראל, מלכות ובגין כך עץ ארז ואזוב אזלן כחדא". כתב הרב החוזה הקדוש בספרו "קהילות יעקב" ערך אזוב וז"ל "כשזעיר יונק מאמא לבד נקרא "זב" שזב ממנו שפע אימא לחיצונים. ז דזב היינו זעיר ב דזב היינו בינה. וכאשר ז"א מקבל אור אבא, כלומר חיה, נקרא "אזב" א רומז לאבא. גם למצורע אין אור מאבא וע"י האזב ממשיכים אליו אור זה. ולכן סגולת האזוב להרחיק המזיקים כיון שאינם סובלים אור אבא. ובזה יצדק ג"כ ו ד"אזוב", כי כשבא אליו אור החכמה, שיונק ממזל "ונקה" שבדיקנא אזי בולט יסוד ידיה בסוד "יקונה הכל" שכתב הרב ז"ל. והיסוד שהוא ואז זעירא זה האות ו של "אזוב". כתב בספר "מאורי אור" להרב המקובל רבי מאיר פאפיראש זצ"ל מגורי האריז"ל דף ה "אזוב נקרא היסוד ואז זעירא והוא המתחבר עם ארז"ו רברבא, גוף וברית, וגימ' שלו ע"ה אהו"ה שם החו"ג שביסוד. ובבאור "יאיר נתיב" להרבנים הצדיקים רבי נתן נטע מנהיים ורבי יעקב וילנא תלמידי רבי אברהם רוויגו ז"ל תלמיד הרמ"ז זיע"א כתב "ונ"ל רמז אזוב ע"ה גימ' טוב שהוא היסוד כנודע. עוד עיין בספר "עץ תדהר" ענף ברכת המזון לאחר מפתח הענינים בעניין כוונת האזוב.

⁴³⁷ זוהר חלק א דף קצב עמוד ב רבי יהודה פתח, (תהלים נא יב) **לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי**, האי קרא אוקמוה, אבל לב טהור כד"א (מ"א ג ט) ונתת לעבדך לב שומע וגו', וכתב (משלי טו טו) וטוב לב משתה תמיד, ובגין כך לב טהור ודאי. ורוח נכון חדש בקרבי, דא הוא רוח נכון ודאי, כד"א (בראשית א ב) ורוח אלהים מרחפת על פני המים, ואתערו זה רוחו של משיח, ואתערו (יחזקאל יא יט) ורוח חדשה אתן בקרבכם, וצלי דוד, ההוא רוח נכון חדש בקרבי, בגין דאית מסטרא אחרא לב טמא ורוח עוועים, דאסטי לבני עלמא, ודא הוא רוח טומאה דאקרי רוח עוועים, כד"א (ישעיה יט יד) יהו"ה מסך בקרבה רוח עוועים, ועל דא ורוח נכון חדש בקרבי, מאי חדש, דא חדושה דסיהרא, בשעתא דאתחדש סיהרא, דוד מלך ישראל חי וקיים, ובגין כך חדש.

ספר מסילות ישרים להרמח"ל ז"ל פרק טז - בביאור מדת הטהרה- הטהרה היא תיקון הלב והמחשבות. וזה הלשון מצאנוהו אצל דוד שאמר (תהלים נא): **לב טהור ברא לי אלקים**. וענינה שלא יניח האדם מקום ליצר במעשיו, אלא יהיו כל מעשיו על צד החכמה והיראה ולא על צד החטא והתאוה. וזה אפילו

רוח תפארת ר"ת לאו משמות עב **נכון חדש** מלכות **בקרבי** מלכות: (יג) **אל תשליכני מלפניך** אמת **רוח קדשך** חכמה **אל תקח ממני** אמת: (יד) **השיבה לי ששון יסוד ישעך ורוח תפארת נדיבה ח** **תסמכני**: (טו) **אלמדה פשעים דרכיך וחטאים אליך ישובו**: (טז) **הצילני מדמים אלהים אלהי תשועתי** תו"מ **תרנן** מצד הגבורה **לשוני יסוד צדקתך** מלכות: (יז) **אדני מלכות שפתי** נו"ה **תפתח ופי** תו"מ **יגיד ימשיך**⁴³⁸ **תהלתך** בינה: עד כאן דברי המלכות לתפארת. מכאן התפארת משיב למלכות (לפי "בן ביתי" דף מו) **(יח) כי לא תחפץ זבח ואתנה**⁴³⁹ **עולה לא תרצה**: (יט) **זבחי אלהים מלכות רוח תפארת נשברה לב בינה נשבר**

במעשים הגופניים והחומריים, שאפילו אחרי התנהגו בפרישות, דהיינו, שלא יקח מן העולם אלא ההכרחי, עדיין יצטרך לטהר לבבו ומחשבתו שגם באותו המעט אשר הוא לוקח לא יכון אל ההנאה והתאוה כלל, אלא תהיה כונתו אל הטוב היוצא מן המעשה ההוא על צד החכמה והעבודה, וכענין שאמרו ברבי אליעזר (נדרים כ): שהיה מגלה טפח ומכסה טפחים ודומה למי שכפאו שד, שלא היה נהנה כלל, ולא היה עושה המעשה ההוא אלא מפני המצוה והעבודה. ועל דרך זה אמר שלמה (משלי ג): בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך:

⁴³⁸ בשיעור שהתקיים בטלז סטון, הסביר לנו הרב גוטליב שליט"א, כאשר אדם מביא תפוחי אדמה מהשוק אליו הביתה, בלשון המקובלים זה יאמר כך "הוא המשיך תפוחי אדמה לביתו". לשון יגיד היינו האמור בדניאל פרק ז, 10 "נְהַרְדֵּי נֹור נִגְד וְנִפְק מִן קְדְמוֹהִי" נהר של אש נמשך ויוצא ממנו (מכסא הכבוד).

⁴³⁹ זוהר חלק ב דף קח עמוד א

כתיב (תהלים נא יח) כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה, זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, כי לא תחפוץ זבח, וכי לא בעי קודשא בריך הוא דיקרבון קמיה קרבנא, והא איהו אתקין לגבי חייביא קרבנא דיקרבון ויתכפר להו חובייהו, אלא דוד לקמי שמא דאלהים אמר, וקרבנא לא קרבין לשמא דאלהים אלא לשמא דיו"ד ה"א וא"ו ה"א, דהא לגבי דינא קשיא מדת הדין לא מקרבין קרבנא, דכתיב (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכס קרבן ליהו"ה, ליהו"ה ולא לשמא דאלהים, וכי תקריב קרבן מנחה ליהו"ה, זבח תודה ליהו"ה, זבח שלמים ליהו"ה. ובגין כך כיון דדוד מלכא לגבי אלהים אמר, אצטריך למכתב כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה, דהא לשמא דא לא מקרבין אלא רוח נשברה, דכתיב זבחי אלהים רוח נשברה, קרבנא דאלהים עציבו ותבירו דלבא. ובגין כך מאן דחלם חלמא בישא עציבו אצטריך לאחזאה, דהא במדת אלהים קיימא, וזבח דמדת דינא עציבו אצטריך ורוח נשברה, וההוא עציבו מסתייה לחלמא בישא, ולא שלטא דינא עלוי, דהא זבח דאתחזי למדת דינא אקריב קמיה. לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, מאי לא תבזה, מכלל דאיכא לב דאיהו בוזה, אין, היינו לב דאיהו גאה לב בגסות רוחא, היינו לב דאיהו בוזה, אבל לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה. היטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלם, מאי היטיבה, אתחזי דהא טיבו אית בה, והשתא היטיבה על ההוא טיבו, ודאי הכי הוא, דהא מן יומא דקודשא בריך הוא אשתדל בבנין בי מקדשא לעילא, עד כען ההוא הטבה דרצון לא שרייא על ההוא בנין, ועל דא לא אשתכלל, דהא בשעתא דרצון דלעילא יתער, ייטיב וידליק נהורין דההוא בנין וההוא עבידתא, דאפילו מלאכין דלעילא לא ייכלון לאסתכלא בההוא בי מקדשא, ולא בההוא בנין, וכדין בי מקדשא וכל עובדא אשתכלל. תבנה חומות ירושלם, וכי מן יומא דאשתדל בבנין בי מקדשא עד כען לא בנה לון, אי חומות ירושלם עד כען לא בנה, בי מקדשא על אחת כמה וכמה, אלא קודשא בריך הוא כל עובדיו לאו כעובדי דבני נשא, בני נשא כד בנו בי מקדשא לתתא בקדמיתא עבדו שורי קרתא, ולבסוף עבדו בי מקדשא, שורי קרתא בקדמיתא בגין לאגנא עלייהו, ולבתר בניינא דביתא, קודשא בריך הוא לאו הכי, אלא בני בי מקדשא בקדמיתא, ולבסוף כד יחית ליה משמא ויותיב ליה על אתריה, כדין יבנה חומות ירושלם, דאינון שורין דקרתא,

ונדכה אלהים לא תבזה: (כ) היטיבה ברצונך את ציון יסוד תבנה חומות ירושלים מלכות
:(כא) אז מלכות תחפץ זבחי צדק מלכות עולה מלכות וכליל⁴⁴⁰ אז מלכות יעלו על ר"ת איע
משמות עב מזבחך מלכות פרים מלכות:

פרק נב

א לַמִּנְצִיז מִשְׁכִּיל לְדָוִד: ב בָּבוֹא הוֹאֵג
הָאֲדָמִי וַיֵּד לְשֹׁאֵל וַיֹּאמֶר לוֹ בָּא דָּוִד
אֶל-בֵּית אֲזַיְמָלָה: ג מֵה-תִּתְּהִל בְּרָעָה
הַגָּבוֹר זֶסֶד אֶל כָּל-הַיּוֹם: ד הַוּוֹת
תִּזְזַע לְשׁוֹנֶךָ כְּתֹעַר מִלְטָשׁ עֲשֵׂה רְמִיָּה:
ה אֶהְבֶּת רָע מִטוֹב שֶׁקָּר מִדְּבַר צָדֵק

ועל דא אמר דוד ע"ה (תהלים נא כ) היטיבה ברצונך את ציון בקדמיתא, ולבתר
תבנה חומות ירושלים.

⁴⁴⁰ דרושי "ונתת הכסף" וגו' לרמח"ל ז"ל

ונתת הכסף, זה שאמר הכתוב, "ויאמר לה בועז" וגו'. רבון העולמים, הרי שכינה
לגבך עולה מתוך קירות לבבנו, וזה קיר שנאמר בו, "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר".
שהרי לב שלנו עשית בדוגמא של מעלה, שכך נקודה אחת עומדת באמצע, וסובבים
לה לכמה צדדין חומות, שנאמר בהם, "תבנה חומות ירושלים". בנין שלהם מצד אי'
עלאה, וזה, "חומת אש", בג' שמות אל"ף ק"י יו"ד ק"י, אל"ף ק"א יו"ד ק"א, אלף ק"ק
יו"ד ק"ק, וזה אש שמשלהב ועולה בכל הצדדין בלי רפיון, שנאמר בו, "רשפיה
רשפי אש שלהבת יק". וזה אש של קרבנות שמתלהב סביב לבית המקדש, ובו נעשה
קריבות ודאי להתקרב תחתונים לגבי עליונים בתשוקה רבה, ועכ"ז אש לבנה היא
ולא אש שחורה. שאש לבנה מצד אי' עלאה, אש שחורה מצד אי' תתאה, וזה כסף -
כיסופא וחמדה, "ונתת הכסף בכל אשר תאוו נפשך". שהרי בשעה שנפש מתלהבת
באש זה, נאמר בה, "היא העולה על מוקדה", עולה ודאי, מי זאת עולה, במ"ב
אותיות שהם להב"ה, אש להבה, בהם, "אבא במ אודה יק", "שלהבת יק". ובזמן
שאלה החומות נתקנים זהו זמן להקריב קרבנות, דכתיב, "תבנה חומות ירושלים",
אח"כ, "אז תחפץ זבחי צדק עולה וכליל", וזה, "בבקר ובצאן", כלל הקרבנות מן
הבקר ומן הצאן. וכל קרבן היא שכינה, שבה, "תקריבו את קרבנכם", וזה קרבן
תמים, לריח ניחוח ודאי:

סָלָה: ו אֶהְבֶּת כָּל-דְּבָרִי-בְּלֵעַ לְשׁוֹן
 מִרְמָה: ז גַּם-אֵל יִתְצָק לִנְצוֹז יִזְחַתֶּךָ וְיִסְוֶךָ
 מֵאֵל וְיִשְׁרֹשֶׁף מֵאֶרֶץ זָרִים סָלָה: זו וַיֵּרְאוּ
 צַדִּיקִים וַיֵּרְאוּ וְעָלְיוּ יִשְׁוֹזְקוּ: ט הִנֵּה
 הַגִּבֹּר לֹא יַשִּׁים אֱלֹהִים מַעֲוֹזוֹ וַיִּבְטֹז
 בָּרֵב עָשְׂרוֹ יַעֲזֹ בְּהִיתוֹ: י וְאֲנִי כֹזֵית רַעְעָן
 בְּבֵית אֱלֹהִים בְּטוֹזֹתִי בְּזוֹסֶד-אֱלֹהִים
 עוֹלָם וָעֶד: יא אוֹדֶךָ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ
 וַאֲקִיָּה שְׁמֶךָ כִּי-טוֹב נֶגֶד זִסְיָדִיךָ:

פרק נב

ידבר בשבח הבוטח ובגנות עושה רשע.

(א) למנצח נצח גובר על הוד וממשיך השפע ל משכיל יסוד ול לדוד מלכות: (ב) בבוא המשכת דואג האדמי הגבורה ויגד לשאול⁴⁴¹ יסוד ויאמר לו בא דוד מלכות אל בית אחימלך⁴⁴² טו

⁴⁴¹ ספר מגלה עמוקות - אופן רמא

רצה לתקן חטא שאול שהרג נוב עיר הכהנים. - סוד שאול מרחובות הנהר. משכמו ומעלה גבוה מן העם. תורת שאול אין בה דופי. - סוד ה' נבראו מעין דוגמא שלמעלה. - שאול באחת ועלתה וכו'. - נ"א, "נוב" אחימלך. חטא של נוב עמד עד שבא סנחרב, בסוד עוד היום בנוב וגו':

איתא במדרש רבה פרשת אמור (ויק"ר פכ"ו ז') הראה הקב"ה, למשה כל דור ודור מנהיגיו ושופטיו ומלכיו, והראה לו שאול שנפל בחרב (שמואל א' לא ד), אמר משה להקב"ה מלך ראשון של ישראל ידקר בחרב, והשיב לו הקב"ה לי אתה שואל, אמור אל הכהנים (ויקרא כא א). בחיבורא שביעא שלי אמרתי עשרה אופנים על זה המדרש, עיין שם רזין עילאין. והנה אפשר על זה התפלל משה קודם מותו בעת ההיא, שהראה לו הקב"ה אוצר של וחנותי את אשר אחון (שמות לג יט), וכמבואר במלת ואתחנן (עיין תנחומא תשא סי' כ"ז), שאז הראה לו גם כן נשמתו של שאול שהיתה נשמתו מסטרא דבינה, בסוד שאול מרחובות וגו' (בראשית לו לז). וז"ש (שמואל א' ט ב) משכמו למעלה גבוה מכל העם, שהוא למעלה מן עולם הבנין. וז"ש שתורתו של שאול אין בו דופי (יומא כ"ב ע"ב), לפי שהוא בסוד עולם שכולו טוב (קידושין ל"ט ע"ב), ותמן אין שליטות הקליפות, כי עד צואר יגיע (ישעיה ח ח) ולא למעלה. וז"ש חמשה נבראו מעין דוגמא שלמעלה (סוטה י' [ע"א]), שהוא סוד איפה של אדם הראשון קודם שחטא. ולכן קרי ההוא, שהוא עלמא אתכסיא בסוד בינה תמן נשמת שאול, מזה הטעם שאול באחת ועלתה לו, ודוד בשתים ולא עלתה לו

(יומא כ"ב ע"ב), לפי ששאל הוא מה' עילאה, ואתמר תמן לא יגורך רע (תהלים ה' [ה]). לכן ההוא, קרי ביה ההיא, שמן ה' עילאה היתה נשמתו. ועל זה התפלל משה כמו שהתפלל שם מלך ראשון בישראל ידקר בחרב, לכן אמר אתה החלות, ההתחלה שהראת לי בספר של אדם הראשון, והראת לי את גדלך זה שאול שהיתה גדולה קומתו מדוגמת קומה של אדם הראשון, את ידך החזקה שפגעה בו ידך החזקה מדת הדין הקשה שהוא נופל בחרב, וזה יהיה חלול השם כנגד כל האומות. וז"ש אשר מי אל בשמים וגומר, שצריך לקדש השם להראות גבורותיו לפני האומות העולם, לכן אעברה נא בה"י יתירה, על נשמתו של שאול שרצה לתקן אותו שלא יחטא בהריגת נוב 'אחימלך' (שמואל א כב טז), נוטרייקון של נ"א, הריגה זו גרמה אחר כך שנהרגו כל מלכות בית דוד. ולא נשאר שם רק יואש, שהוא מדה כנגד מדה כמו שבשביל דוד שהרג שאול נוב, לא נשאר רק אביתר (שמואל א' כב כ), כן גם כן לא נשאר אצל מלכות דוד רק אחד, ועל זה אמר אשר יעשה כמעשיך שהוא מדה כנגד מדה. וז"ש (תהלים סב יג) כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, וזה רואין אנו שלך ה' החסד, וכן בכאן אנו רואין חסד אל, מאחר שעושה אתה כמעשיך מדה כנגד מדה, שעבור חטא זה לא נשאר רק אחד. ואמר וכגבורתך, על ענין החטא של נוב שעומד עד שבא סנחריב אל ירושלים, כמ"ש עוד היום בנוב לעמוד (ישעיה י [לב]), והיה עומד ומקטרג מלכות בית דוד, ועל זה אמר וכגבורתך, שאז נראה גבורת ה', וסטר דגבורה הוי מקטרג עליה דדוד, ועבור זה רצה משה ליכנס לארץ ישראל לתקן מדת מלכות בית דוד שנקראת ארץ. והשיב הקב"ה רב לך, כמו שהשיב הקב"ה למלאכים כשראו מיתתו של רבי עקיבא, שמחו בתורתו ונתעצבו במיתתו, ואמרו (תהלים קלט יז) לי מה יקרו רעיק אל (סנהדרין ל"ח ע"ב). וכן בכאן שמח בגדולתו שהראה לו כמ"ש את גדלך, ונתעצב במיתתו שאמר את ידך החזקה שנפל בחרב, וקרא על שאול גם כן מה יקרו רעיק אל, לכן אמר אשר מי א"ל דייקא, אשר יעשה כמעשיך שמלך ראשון של ישראל ידן אותו במדת הדין הקשה, כמ"ש וכגבורתך שהשיב הקב"ה למשה שתוק כך עלה במחשבה לפני כנ"ל (מנחות כ"ט ע"ב), כן בכאן השיב רב לך לידע דבר זה, ואל תוסף עוד דייקא, כי בפרשת אמור אל הכהנים השיב הקב"ה גם כן באותו עניין, לכן אמר בכאן עוד בדבר הזה דייקא שהוא ספר של אדם הראשון, עלה ראש הפסגה והראה לו אור הגנוז מסוף העולם ועד סופו:

442 זוהר חלק ב דף מט עמוד ב

אחימלך כהנא רבא עלאה הוה, וכל אינון כהני בהדיה כלהו הוו שושבינין דמטרוניתא, כיון דאתקטילו אשתארת מטרוניתא בלחודהא, ואתאביד שושבינא דילה, ולא אשתכח מאן דמשמש קמה, ויתקן ביתה, ויחדי לה לאזדוגא עם מלכא, אחימלך כהן גדול היה, וכל הכהנים עימו שושביני המלכות הם, כיון שנהרגו ונשארה היא בודדה, ונאבד השושבין שלה, ולא נמצא מי שימשם לפניה, ויתקן ביתה, וישמח אותה עם המלך כדין מההוא יומא אתעברא לשמאלא, וקיימא על עלמא כמין על כלא, קטיל לשאול ולבנוי, אתאביד מינייהו מלכו, מיתו מישראל כמה אלפין וכמה רבוין, ועד כען ההוא חובה הוה תלי. כך שמאותו יום עברה לשליטת השמאל, ועומדת לדין את העולם ואורבת לו, הרגה את שאול ובניו, אבדה מהם המלכות, מתו מישראל כמה אלפים ורובות, ועד היום העוון של הריגת נוב עיר הכהנים לא נמחק עד דאתא סנחריב וארגיז כלא, ודא הוא עוד היום בנוב, דא הוא יומא עלאה, ומאן איהו דא כנסת ישראל, דאבדת שושבינין דילה, ההיא דאשתארת בלא ימינא, (דהוה לה) לאתדבקא בשמאלא, דכהנא ימינא הוא, (ובגין כך הוה ליה לאתדבקא בשמאלא), ובגין כך עוד היום בנוב לעמוד. עד שבא סנחריב והרגיז את הכל, וזה הוא עוד היום בנוב, זה הוא יום עליון, יומה של כנסת ישראל, שאיבדה את שושבינה, היא נשארה ללא ימין ונדבקה בשמאל, ולכן "עוד היום בנוב לעמוד".

(ג) מה תפארת תתהלל ברעה⁴⁴³ הגבור חסד אל חסד כל יסוד היום תפארת: (ד) הוות תחשב לשונך יסוד כתער מלטש עשה רמיה: (ה) אהבת רע מטוב שקר מדבר צדק סלה: (ו) אהבת כל דברי בלע לשון מרמה: (ז) גם אל יתצך לנצח יחתך ויסחך מאהל ושרשך מארץ ר"ת מום משמות עב חיים סלה: (ח) ויראו צדיקים יסוד ויראו ועליו ישחקו: (ט) הנה הגבר ר"ת יהיה משמות עב לא ישים אלהים מעוזו ויבטח ברב עשרו o"ת חבו משמות עב יעז בהותו: (י) ואני תו"מ כזית יסוד רענן בבית אלהים מלכות בטחתי יסוד בחסד אלהים חסד עולם ועד: (יא) אודך לעולם מלכות כי עשית ואקוה שמך מלכות כי מלכות טוב יסוד נגד חסידיך חסד :

⁴⁴³ פירוש המצוות לרמח"ל ז"ל

מי שמחזיק באהבה - "ומשחרי ימצאונני", ימצאו אותו בכל יום. שהרי בשעה שעולה השחר חסד מתעורר בעולם, "חסד אל" ודאי. מי נוטל אותו, אותם אוהבי המלך. ומי שמתחזק ברעה שלו - "ענין רע נתן אלקים לבני האדם", וחושב שיוכל לעשות הכל בתקפו, נאמר בו, "מה תתהלל ברעה הגבור חסד אל כל היום". כגון זה מי שמאחר זמן התפלה בעבור דברי העולם, לא נוטל חסד ונשקע בחשך של זה העולם, ונשמתו אינה מאירה כלל, הה"ד, "אשר הלך חשכים ואין נוגה לו", והרי העמידוה, אם לדבר הרשות הלך אין נוגה לו. אלא "יבטח בשם ה' וישען באלקיו". וזהו שנאמר בו, "כל המתפלל ויוצא לדרך הקב"ה עושה לו חפציו". ונשמתו מאירה באור העליון, דכתיב, "טוב ה' לקויו לנפש תדרשנו". זה האור שנאמר בו, "וירא אלקים את האור כי טוב", שניתן לאותה הנפש שרוצה אותו, ולא הולכת אחר דברי העולם. אשריהם ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי:

פרק נג

א לַמִּנְצִיז עַל-מִזְזַלַּת מִשְׁכִּיל לְדֹד: ב
אָמַר נָכַל בְּלָבוֹ אֵין אֱלֹהִים הַשְׁזִיזוּ
וְהַתְּעִיבוּ עוֹל אֵין עֲשֵׂה-טוֹב: ג אֱלֹהִים
מִשְׁבִּים הַשְׁקִיף עַל-בְּנֵי אָדָם לִרְאוֹת
הַיֵּשׁ מִשְׁכִּיל דִּרְשׁ אֶת-אֱלֹהִים: ד כָּלוּ
סָג יִזְדְּדוּ נְאֻלָּזוּ אֵין עֲשֵׂה-טוֹב אֵין גַּם-
אֲזֹד: ה הֵלֹא יָדְעוּ פַּעֲלֵי אֲזֹן אֲכָלִי עַמִּי
אֲכָלוּ לָזֶם אֱלֹהִים לֹא קָרְאוּ: ו שָׁם
פִּזְדוּ-פִּזְד לֹא-הָיָה פִּזְד כִּי-אֱלֹהִים פִּזְר
עַצְמוֹת זֶזְךָ הִבְשִׁתָּה כִּי-אֱלֹהִים מֵאָסָם:
ז מִי יֵתֵן מִצִּיּוֹן יִשְׁעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹב
אֱלֹהִים שְׁבוֹת עִמּוֹ יֵלֵךְ יַעֲקֹב יִשְׁבְּמוֹ
יִשְׂרָאֵל:

פרק נג

תפילה להשבת כל הבריא אל הטוב.

(א) **למנצח** נצח גובר על הוד ומכניע את **על מחלת**⁴⁴⁴ קלי' **משכיל** יסוד ר"ת עמם משמות עב **לדוד** מלכות: (ב) **אמר נבל** ס"מ **בלבו אין אלהים השחיתו והתעיבו עול** ס"ת וול משמות עב **אין עשה טוב**⁴⁴⁵ אין חיזוק ליצר הטוב: (ג) **אלהים** בינה **משמים** דרך התפארת **השקיף על**

⁴⁴⁴ ספר חסד לאברהם - מעין ה - נהר לב

ואולם ימשך לענין סכינים אלו סוד ג' מדות בסכין, אוגרת, ומסוכסכת, ועולה ויורד כנחש, ופירוש אוגרת היינו שהיא סוד אגרת בת **מחלת**, שהיא א' מן הפגימות, והיא פוגמת הנפש מכל צד, וקשה היא הרבה לבני אדם, והיינו נבלה נב"ל ה', נב"ל סמא"ל, נבלה ליל"ת, והיינו אוגרת האוספת כל החיילים הטמאים אימם דשדין אגרת ודאי, ופגימתה קשה הרבה, והם פוגמין אל המחממין עצמן בזרע לבטלה, והיא האוספת אותן הטיפות לעשות בה רצונה, ומולידה בנים זרים רחמנא ליצלן, והיא אוגרת ועושה נבלה. מסוכסכת זו קשה ולא כ"כ מפני שיש בה צד טהור, אמנם כשנסבכת באדם תשובתו קשה הרבה, ואוחז בו מרוח א' טמא, וב' סכינים הנזכרים הם עשים נבלה, ולכך שחיטתן מיתה ממש שנמצא שם סמ"אל בחרבו ליל"ת, והבשר טמא ואסור לאכול מפני שנאחז בחיצונים. אמנם עולה ויורד כנחש כשרה, והטעם שסוד העלייה והירידה הזאת טוב שעולה בשורש ומתמתק, והיינו שהיתה קודם פגומה ונטהרת ונכשרת ע"י שתקנוה ונעשית עולה ויורד כנחש:

⁴⁴⁵ ספר עץ חיים - שער נ פרק ד

ובזה תבין כי כפי חלק הניצוץ של נפש האדם כי יש מ"ע פרטיות והם לחלק היצ"ט ומצות ל"ת פרטיות לחלק היצ"ר ועד שהאדם לא יתקן אותן פרטיות אין נפשו מתוקנת. ובזה תבין מ"ש בתקונים ס"ו אלו שדין מסטרא דשמאלא ואילין מלאכין מסטרא דימינא ואין הכונה כי הם יושבין מימין ומשמאל עץ הדעת אך הענין כי החו"ג הם מתפשטין בכל בחי' עץ הדעת ומהחסדים נעשו מלאכים ומהגבורות נעשו שדין אך נאחזין הם בכל בחינת עץ הדעת כולו. ובזה תבין ענין לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו כי הלב יש לו ב' חללים ומן א' מהם יוצא רוח החיות של האדם והב' הוא מלוכלך בדם וגם הוא מתפשט בכל הגוף ומלאך היצ"ט מתלבש בחלל ימין ומשם מתפשט בכל הגוף בפנים מלאך היצ"ר הבא מגבורות בחלל השמאל ומשם מתפשט לכל הגוף וז"ש בתקונים ק"א עץ הדעת מימינא חיי ומשמאלא מותא כי יצ"ט שהוא מן החסד הנקרא ימין הוא גורם חיים לאדם כנ"ל כי הוא דוגמת ליחות השרשים משקה את האילן והיצ"ר הוא החום הטבעי שבאדם המייבש את הליחות השרשים ואז מת האדם וזהו כאשר יעשה ויעבור על שס"ה מל"ת כי אז זה האש של הגבורות יתדבק בהם אש של גהינם הרע וימיתהו. ובזה תבין מ"ש בתקונים ס"ו כי ממראה מתניו ולמטה הוא רע כי הרי אין בחי' עץ הדעת אלא במקום גלוי וזהו אומרו וממראה מתניו ולמעלה הוא טוב וממראה מתניו ולמטה הוא רע כי עץ הדעת חציו העליון טוב וחציו התחתון רע והנה האדם אם הוא זוכה אז הוא לוקח חצי העליון מלאך טוב עזר לא זכה לוקח כנגדו חלק התחתון רע שד וזהו הענין זכה עזר לא זכה כנגדו כי היצ"ר הוא מהגבורות אם זכה נעשה עזר מלאך לא זכה שד כנגדו כי הוא גבו' בחי' נקבה אשה אך יש אשה אחרת מצד פנימית יצ"ר דקדושה והוא ג"כ מהגבורות אשר שם ונקרא ג"כ יצ"ט אע"פ שהוא נוקבא ואחד נקרא עצם והב' נק' בר ואז נקרא ב' שפחות שפחה טבא ושפחה בישא כנז' בתקונים ס"ה ותרין נשין הויין ליה כו' נמצא כי כל הרוצה להשלים את נפשו הוא תלוי כפי מה שיתברר מהלבוש הנוגה הראוי לו בחלקו אם בסוד מרע בפרט אם בא לידו עבירה וניצול הימנה אז נתקן היצ"ר ואם לאו ח"ו עליו נאמר אל תאמר אשלמה רע אשלים לרע ואם עשה מצוה משלים היצר טוב בסוד בטח בה' ועשה טוב תיקן את הטוב שהוא יצר הטוב ואם לאו ח"ו עליו נאמר **אין עושה טוב** אין גם אחד ויש שתיקן הלבוש ההיא ואח"כ חטא ותוהה על הראשונות ואז כשנתגלגל הוא או אחר משרשו בן גילו יתלבש בו בלא טורח ועמל בסוד יכין רשע וצדיק ילבש והוא סוד הרשע שחזר בתשובה גמורה ותוהה על הראשונות בסוד כסוי חטא ופתע פתאום נתלבש בטוב

בני אדם מלכות **לראות היש משכיל**⁴⁴⁶ יסוד **דרש** המחבר ומייחד את מלכות עם **אלהים** גבורה או בינה: **(ד) כלו** ז"ן מתקיים בזכות **סג**⁴⁴⁷ בינה **יחדו נאלחו** ז"ן נשברו כי **אין עשה** מקיים מחיה

אך הגר שאין לו שורש מתחלה הנה אברהם ושרה מתקן נפש לגרים ולפעמים גם לנשמות לוקחים אותן אם הם משרשם ועשו מעשה כיוצא בו:

⁴⁴⁶ זוהר חלק ג דף קיט עמוד א

ת"ח, לאו וכדאי הוא האי אילנא דמותא מלכות לאתבא פקדונא לגביה דבר נש אלא בשעתא דאילנא דחיי תפארת אתער בעלמא. ואימתי אתער ההוא אילנא דחיי? תפארת בשעתא דסליק צפרא. וכדין כיון דהאי אתער בעלמא כל בני עלמא חיין ושביק ואהדר ההוא אילנא דמותא כל פקדונין דאתפקדו לגביה ואזיל ליה. מ"ט חיין? בגין דההוא אילנא דחיי גרים. ואי תימא הא בני נשא סגיאין אינון דמתערין בליליא בעוד דאילנא דמותא שליט אלא ודאי ההוא אילנא דחיי קא עביד. מ"ט בגין דכתיב **לראות היש משכיל דורש אל אלקים** ולא יהא ליה פתחון פה לבר נש דיימא אלמלי שליטנא בנפשאי כליליא אשתדלנא באורייתא.

⁴⁴⁷ כתב רבנו מהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן נ"ג:

כלו סג יחדיו נאלחו אין עושה טוב אין גם אחד: (מזולתו) הנה שם אל במלואו אל"ף למ"ד, עולה בגימטריא הק"ף, כי הוא בחי' אור ההבל המקיף. וכל אור מקיף, שרשו מן אימא, הנקרא קו ירוק המקיף. והנה שם אל"ל נרמז בשם אהי"ה שהיא אימא, באופן זה, א של אל"ל, צורתה יו"ד, והיא בגימטריא עשרים, ועם כללות האלף עצמה, הרי אחד ועשרים, כמנין אהי"ה. גם בהוי"ה דמלוי ס"ג שהיא באימא, יש בה שם יא"י כנודע, והוא בגימטריא אל"ל: הגהה א"ש, נלע"ד לפרש הענין כך, שהאל"ף של שם אל"ל, נרמזה בשם אהי"ה. והל' נרמזה בשם יא"י דשם ס"ג, ובכולל נעשה ג"כ אל"ל. וגם אהי"ה עם י' אותיות נעשה אל"ל: והנה ההוי"ה דס"ג הנזכר, אותיות המלוי שלה, הם בגימטריא הבל, לרמוז על הבל אור המקיף, היוצא מאימא ומקיף לז' תחתונות שהם זו"ן כנודע, והם סוד ז' הבלים שאמר קהלת, שהם ההבלים היוצאים מן הפה של אימא, והם כנגד חמשה מוצאות הפה, שהם, גרון, חך, לשון, שיניים, שפתים. שהם סוד חג"ת נ"ה. עוד יש בפה העליון של אימא, ב' בחי' כוללים לכל הה' מוצאות הנזכר, והם, יסוד, מלכות. כנודע כי היסוד נקרא כ"ל, על שכולל כל הה' גבורות, שהם הה' מוצאות הנזכר. והמלכות נקראת כלה, על שכוללת פעם שנית כל הה' גבורות, הרי הם שבעה, והם שבעה הבלים הנזכר. וז"ש בפסוק **הכל סג**, פירוש, כי כל ז' תחתונות מתקיימים ע"י אימא, שהיא הוי"ה דס"ג: ואומרו כלו ס"ג, לרבות שני הכוללים הנזכר, שהם היסוד והמלכות, שהם כ"ל וכל"ה, וגם הם מהוי"ה דס"ג. ונמצא, כי כל התחתונות, אין קיומם אלא בהבל, שהוא המלוי של הוי"ה דס"ג. ולהורות חבור ב' הכוללים הנזכר, אמר יחדיו. כלומר, כי בהיות הב' כוללים, שהם יסוד ומלכות הנרמזים במלת כלו, כשהם יחדיו, אז הכל הוא ס"ג. אמנם כאשר אין עושה טוב, וגורם הסתלקות האור של טוב העליון שהוא היסוד, כשאין בו כללות הה' גבורות, אז אין גם אחד, כי גם המלכות מתבטלת, לפי שכל קבלתה הוא ע"י היסוד, וכאשר אין עושה טוב שהוא היסוד, אז אין גם המלכות, שהוא אחד, כי אינה יכולה להתקיים לבדה, אם לא על ידו:

גם ז"ס מ"ש במזמור י"ד, הכל סר יחדיו נאלחו וגו', כי העשרה חסדים וגבורות הנכללים ביסוד ומלכות כנז"ל, אשר כלם נמשכים ובאים מן היסוד דאימא כנודע. והנה הם עשר הוי"ת שהם בגימטריא ס"ר, זהו הכל ס"ר:

שער הפסוקים - ספר תהילים

גם אני הכותב חיים שמעתי ממורי ז"ל דבר אחד, והוא, הז' הבלים הנזכרים, שהם ז' מלויי ס"ג, הם בגימטריא ס"ר, כמש"ל בפסוק הכל ס"ר, במזמור י"ד. והרי נתבאר ב' פסוקים אלה של כלו ס"ג, והכל ס"ר, וכלם ענין אחד. והכלל היוצא מזה הוא, כי פיו

את טוב⁴⁴⁸ יסוד אין גם אחד: (ה) הלא ידעו פעלי און עובדי ס"א אכלי עמי המציקים לעובדי ה' אכלו לחם מלכות אלהים גבורה או בינה לא קראו לא חיברו במעשיהם: (ו) שם מלכות ללא בעלה מביאה לדינים ופחד (ס"ת אום משמות עב) פחדו פחד למרות ש לא היה פחד כי אלהים גבורה או בינה פזר עצמות חנך הבשתה כי אלהים גבורה או בינה מאסם: (ז) כאן חותם דהע"ה בתפילה מי בינה יתן תתן אורוהיה דרך מציין היסוד אל ישעות המלכות המחוברת כעת אל ישראל תפארת בשוב אלהים גבורה או בינה שבות עמו להתחבר למלכות יגל יעקב תפארת יתחזק באור החסד ישמח ר"ת י"י משמות ע"ב ישראל והתפארת יקבל את שפע הבינה ר"ת י"י משמות ע"ב:

של א"א, אעפ"י שנקרא פום ממלל רברבן, עכ"ז אין יוצא ממנו בחי' הבל אור המקיף אל ז' תחתונות שהם זו"ן. אבל אימא עילאה, שהיא אם הבנים, מרחמת עליהם, כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, בסוד הבל אור מקיף להם כנז' וזהו ג"כ סוד פסוק ושמים לא זכו בעיניו, כי ז"א הנקרא שמים, לא זכו בעיני אימא ותמיד נדמה בעיניה כאילו אינם שלמים, ובכל יום מוספת בו תקון שלימות בבחי' אור מקיף הנז"ל לקשטו ולעטרו. (ע"כ מזולתו):

448 ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית

דע כי מידת אל ח"י הנקראת צדי"ק יסוד עומדת להסתכל ולראות ולהשקיף על בני אדם, ובראותה בני אדם שהם עוסקים בתורה ובמצוות, והם חפצים לטהר עצמם ולהתנהג בטהרה ונקיות, אזי מידת צדיק מתפשטת ומתרחבת ומתמלאת מכל מיני שפע ואצילות מלמעלה, להריק על מידת אדנ"י, כדי לתת שכר טוב לאותם המחזיקים בתורה ובמצוות ומטהרים עצמם, ונמצא כל העולם מתברך על ידי אותם הצדיקים וגם מידת אדנ"י מתברכת על ידיהם, וזהו סוד 'זכ"ר צדי"ק לברכה'. ואם ח"ו בני אדם מטמאים עצמן ומתרחקין מן התורה ומן המצוות ועושין רשע ועוול וחמס, אזי מידת צדיק עומדת להביט ולהסתכל ולהשקיף במעשיהן וכראותה בני אדם שמטמאים עצמן, מואסים בתורה ובמצוות ועושים עוול וחמס, אזי מידת צדיק מתאספת ומתכנסת ומסתלק למעלה למעלה, ואז ייפסקו כל הצינורות וההמשכות, ונשארת מידת אדנ"י כארץ יבשה ריקנית וחסרה מכל טוב. וזהו סוד 'כי מפני הרעה נאסף הצדי"ק (ישעיהו נז, א). ושלמה עליו השלום צווח ואמר יש צדיק אובד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו (קהלת ז, טו) והסוד הזה כולו רמוז בפסוק: י"י משמים השקיף על בני אדם לראות היש משכיל דורש את אלהים הכל סר יחדיו נאלחו אין עושה טוב אין גם אחד (תהלים יד, ג). הלא תראה היאך רמז הפסוק 'אין עושה טוב' כי כוח יש ביד התחתונים לבנות כמה עניינים למעלה, או להרוס ולהשחית, והסוד: עת לעשות לי"י הפרו תורתך (שם קיט, קכז), וכתוב: או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי (ישעיהו כז, ה) יהמבין זה הסוד, יבין כמה כוחו של אדם לבנות ולהרוס. ועתה בוא וראה כמה הוא כוחן של צדיקים המחזיקים בתורה ובמצוות, שיש להם כוח לחבר כל הספירות ולהטיל שלום בעליונים ובתחתונים, בהיות האדם הישר והטהור מחבר מידת צדי"ק למידת צד"ק ואז נקרא יהו"ה אחד, ונמצא מטיל שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. נמצאו שמים וארץ אחדים על ידי אדם זה, אשרי חלקו ואשרי יולדתו, ועליו נאמר: ישמח אביך ואמך וגו' (משלי כג, כה) 'וי' ואומר ישמח י"י במעשיו (תהלים קד, לא). ואם ח"ו נמצא אדם רשע וטמא ובליעל, חורש מחשבות אוון, רגלים ממהרות לרוץ לרעה, מאוס בטוב ובחור ברע, מאוס בתורה ובמצוות, בהיות מידת צדי"ק עומדת להביט במעשיו הרעים, אזי המידה הנקראת צדיק מתקבצת ומתאספת למעלה, ונמצא אדנ"י נשאר לבדו יבש וחסר מכל טובותיו של צדיק. ומי גרם זה? רשעו של אותו רשע, ועליו נאמר: ונרגן מפריד אלוף (משלי טז, כח). נמצא מחריב העולם ומקלקל סדר כל הנבראים וכו'.

פרק נד

א לַמִּנְצָח בְּנִינֹת מִשְׁכִּיל לְדָוִד: ב בָּבֹא
הַיָּפִים וַיֹּאמְרוּ לְשֹׂאֵל הֵלֵא דָוִד מִסְתַּתֵּר
עִמָּנוּ: ג אֱלֹהִים בְּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנִי
וּבְגִבּוֹרֶתְךָ תִּדְיִנֵנִי: ד אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלָּתִי
הַאֲזִינָה לְאִמְרֵי-פִי: ה כִּי זָרִים קָמוּ עָלַי
וְעָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי לֹא שָׁמוּ אֱלֹהִים
לְנַגֵּדָם סָלָה: ו הִנֵּה אֱלֹהִים עֶזְר לִי אֲדֹנָי
בְּסִמְכִי נַפְשִׁי: ז יָשִׁיב הָרַע לְשָׂרָרִי
בְּאַמְתֶּךָ הַצְמִיתֵם: ח בְּנִדְבָה אֲזַבֹּזָה-כָּךְ
אוֹדָה שִׁמְךָ יְהוָה כִּי-טוֹב: ט כִּי מִכָּל-
צָרָה הִצִּילָנִי וּבְאִיְבֵי רָאֲתָה עֵינָי:

פרק נד

תפילה להצלת המלכות מאחיזת הקל'.⁴⁴⁹

(א) למנצח נצח גובר על הוד בנגינת⁴⁴⁹ נה"י והמשכת השפע עד ל משכיל יסוד לדוד ולמלכות
(ב) בבוא הזיפים⁴⁵⁰ התגברות החיצונים ויאמרו לשאול עד שהתאחזו ביסוד הלא דוד מלכות

⁴⁴⁹ תיקוני זהר דף פז עמוד א

"ועל במותי ידריכני" אלין אבהן כשמתפשטים החסדים בחג"ת למנצח בנגינותי
אמה ותרין שוקין, נה"י, הרי שנתפשטו החסדים בו"ק וכולם נכללים ביסוד בעת
הייחוד מאי חילי תוקפא דכלא מלעילא, חילי חיל י' ודא אבא, תוקפא דיליה נביעו
דלית ליה סוף. טיפת המ"ד היא הכח והתוקף והעזר הבא מאבא מלמעלה,
ונרמזת במילה חילי היינו חיל יוד, ואבא הוא מבוע שאין לו סוף. לפי "מתוק
מדבש" דף תתקא.

⁴⁵⁰ זוהר חלק ב דף קמ עמוד א

רבי אבא פתח קרא ואמר, (שם סג א) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה, מאי שנא
מכל שאר תושבחו דלא קאמר באן אתר שבח לון דוד מלכא, ומאי שנא הכא דקאמר

מסתתר עמנו התמעטה למצב נקודה בחינת ראש לשועלים: (ג) אלהים מלכות בשמך מלכות הושיעני תן לי חמש גבורות הנקראים "ישועות" ובגבורתך גבורה תדינני: (ד) אלהים מלכות שמע תפלתי האזינה לאמרי פי ס"ת ה" משמות עב: (ה) כי ס"ת י" משמות עב זרים החיצונים קמו עלי ועריצים החיצונים בקשו נפשי מלכות לא שמו אלהים מלכות ס"ת אום משמות עב לנגדם תפארת סלה ג"ר: (ו) הנה אלהים גבורה עזר לי אדני מלכות ס"ת ר"י משמות עב בסמכי נה"י ס"ת י"י משמות עב נפשי מלכות ס"ת י"י משמות עב: (ז) ישוב כתיב ישיב הרע לשרי החיצונים באמתך תפארת הצמיחם: (ח) בנדבה⁴⁵¹ בשפע הבא אלי מג"ר אזבחה לך אעלה אותו לך לכתור אודה שמך מלכות יהוה תפארת כי מלכות טוב יסוד: (ט) כי מלכות מכל יסוד צרה מלכות ס"ת ילה משמות עב הצילני ובאיבי החיצונים ס"ת ה"י משמות עב ראתה עיני ס"ת ה"י משמות עב:

פרק נה

א לַמִּנְצֹחַ בְּנִינֹת מִשְׁכִּיל לְדָוִד: ב
הָאִינָה אֱלֹהִים תִּפְלָתִי וְאֶל-תִּתְּעַלָּם
מִתְּוֹנָתִי: ג הִקְשִׁיבָה לִּי וְעֲנֵנִי אֲרִיד
בְּשִׁיזִי וְאֶהְיָמָה: ד מִקּוֹל אוֹיֵב מִפְּנֵי עֶקֶת
רָשָׁע כִּי-יִמְיִטוּ עָלַי אֲוֹן וּבִאֵף יִשְׁטַבּוּנִי: ה
לִבִּי יִזְזִיל בִּקְרָבִי וְאִימוֹת מָוֶת נָפְלוּ עָלַי: ו
יִרְאֶה וְרַעַד יָבֹא בִּי וְתִכְסֵּנִי פִלְצוֹת: ז

בהיותו במדבר יהודה, אלא לא דא בלחודוי, דהא אוף הכי נמי (שם לד א) בשנותו את טעמו לפני אבימלך, (שם נה א) בבא הזיפים, וכן כלהו, לאחזאה לכל בני עלמא שבחיה דדוד, דאף על גב דבצערא הוה, והוו רדפי אבתריה, הוה משתדל לומר שירין ותושבחן לקודשא בריך הוא. ואף על גב דברוח קודשא הוה אמר, רוח קודשא לא הוי שארי עלוי עד דאיהו אשתדל למשרי עלוי, וכן בכל אתר לא שריא רוח קודשא דלעילא, עד דיתער עליה בר נש מתתא, ודוד אף על גב דקא רדפי אבתריה והוה בצעריה, לא הוה שביק שירין ותושבחן מפומיה ולשבחא למאריה על כלא.

⁴⁵¹ זוהר חלק ב דף קעח עמוד א

ושפוותיה מרחשן בהאי גוונא מתתא לעילא, לסלקא יקרא דמאריה, לאתר דשקיו דעמיקו דבירא, יסוד אימא נגיד יסוד אבא ונפיק, לבתר ינגיד לאמשכא מלעילא לתתא, מהווא שקיא דנחלא, יסוד אימא לכל דרגא ודרגא, עד דרגא בתראה, מלכות לאמשכא נדבה שפע לכלא מעילא לתתא, לבתר בעי לקשרא קשרא בכלא, קשרא דכונה דמהימנותא, ויעבדון כל משאלוהי, בין שאלתא דצבורא בין שאלתא דיחידא. עיין באור נוסף "מתוק מדבש" דפ"ס תקנב-תקנג.

וְאָמַר מִי-יֵתֵן-לִי אֲבָר כִּיּוֹנָה אֶעֱוֹפָה
וְאֶשְׁכָּנָה: זֶה הֵנָּה אֲרוֹזִיקָךְ נָדָד אֲלִין
בַּמִּדְבָּר סָלָה: ט אֲזוּיִשָּׁה מִפֶּלֶט לִי מִרוּז
סָעָה מִסָּעֵר: י בַּלַּע אֲדָנִי פֶלֶג לְשׁוֹנָם כִּי-
רָאִיתִי זָמַס וְרִיב בָּעִיר: יא יוֹמָם וְלַיְלָה
יִסּוּבָבָה עַל-זִזְמוֹתֶיהָ וְאֶזֶן וְעַמָּל בְּקֶרְבָּה:
יב הַזֹּת בְּקֶרְבָּה וְלֹא-יִמִּישׁ בִּמְרוֹזָבָה תָּךְ
וּבִמְרָבָה: יג כִּי לֹא-אוֹיֵב יִזְרַפְּנִי וְאִשָּׁא
לֹא-מִשְׁנָאִי עָלַי הִגְדִּיל וְאַסְתֵּר מִמֶּנּוּ: יד
וְאַתָּה אֲנֹשׁ כְּעֶרְכִּי אֲלוֹפִי וּמִיֶּדְעִי: טו
אֲשֶׁר יִזְדָּדוּ נִמְתִּיק סוּד בְּבֵית אֱלֹהִים
נִהְלָךְ בְּרָצֵשׁ: טז יִשִּׁי מוֹת עָלֵימוֹ יִרְדּוּ
עֹשֹׂאֹל זִזִּים כִּי-רָעוֹת בְּמִגְוָרָם בְּקֶרְבָּם: יז
אֲנִי אֶל-אֱלֹהִים אֶקְרָא וַיהוָה יוֹשִׁיעֵנִי: יוז
עֶרֶב וּבֹקֶר וְצֹהָרִים אֲשִׁיזָּה וְאַהֲבָה
וַיִּשְׁמַע קוֹלִי: יט פָּדָה בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי
מִקֶּרֶב-לִי כִי-בִרְבִּים הָיוּ עֲמֹדִי: כ וַיִּשְׁמַע
אֵל וַיַּעֲנֶם וַיֵּשֶׁב קֶדֶם סָלָה אֲשֶׁר אֵין
זִזְלִפוֹת לָמוֹ וְלֹא יֵרָאוּ אֱלֹהִים: כא שְׁכֹלֹז

יָדָיו בְּשִׁלְמֵיו זָזָל בְּרִיתוֹ: כִּבּ זָזָלְקוּ
מִזִּמָּאָת פִּיו וַיִּקָּרֶב-לָבוּ רָכּוּ דְבָרָיו מִשְׁמָן
וַיהִבָּה פְתֻזוֹת: כִּג הִשְׁלָךְ עַל-יְהוָה יִהְיֶה
וְהוּא יִכְלֹכֶלָּךְ לֹא-יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט
לְצַדִּיק: כֹּד וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידִם
לְבָאָר שְׁזֹת אֲנִשִּׁי דְּמִים וּבִרְמָה לֹא-
יִזְצוּ יְמֵיהֶם וְאֲנִי אֶבְטֹז-בָּךְ:

פרק זה

תפילה להצלת המלכות מאחיזת הקלי'.

(א) למנצח נצח גובר על הוד ⁴⁵²בנגינת בעזרת שפוע הבינה והמשכת השפוע ל משכיל יסוד לדוד ולמלכות: (ב) האזינה ר"ת מלה משמות עב אלהים בינה תפילתי מלכות ואל תתעלם מתחנת⁴⁵³ מלכות: (ג) הקשיבה ס"ת מיה משמות עב לי וענני ס"ת היי משמות עב אריד⁴⁵⁴ מלכות בשיחי מצד החסדים ואהימה מצד הגבורות: (ד) מקול אויב חיצוניים מפני עקת רשע חיצוניים כי ימיטו עלי און ובאף ישטמוני: (ה) לבי יחיל ס"ת ייל משמות עב בקרבי ס"ת ילי משמות עב ואימות מות נפלו עלי: (ו) יראה ורעד יבא בי ותכסני פלצות זכר כאן ה מדרגות של יראה: יחיל, אימה, יראה, רעד, פלצות והם קומה שלימה של מידת היראה: (ז) ואמר מי בינה יתן לי אבר כיונה אעופה ואשכנה ס"ת הה"ה משמות עב: (ח) הנה ס"ת הה"ה משמות עב ארחיק נדד אלן במדבר⁴⁵⁵ סלה: (ט) אחישה מפלט לי מרוח סעה קלי' מסער קלי': (י) בלע אדני מלכות פלג לשונם כי ראיתי חמס וריב בעיר מלכות: (יא) יומם תפארת ולילה מלכות יסובה על חומתיה ואון ועמל בקרבה: (יב) הוות בקרבה ולא ימיש מרחבה תך ומרמה: (יג) כי לא אויב יחרפני ואשא לא משנאי עלי הגדיל ס"ת ייל משמות עב ואסתר ממנו: (יד) ואתה תו"מ אנוש כערכי אהיה אלופי אהיה ומידעי ס"ת ייי משמות עב: (טו) אשר בינה יחדו תו"מ נמתיק ר"ת אנ"י סוד⁴⁵⁶ מלכות בבית אלהים מלכות נהלך ברגש ב"ן: (טז)

⁴⁵² כתב הרמ"ק ז"ל בספר הפרדס, שער ערכי הכינויים פרק יד דף לא בערך "ניגון" - כל ניגון הוא מצד הגבורה. ראיה מתיקו"ז תיקון יג דף כו ע"א "...חמישה בניגון..". הנה ייחס הרשב"י את הניגון לגבורה. ובמילים "למנצח בנגינות", תיקון נב דף פד ע"ב אמר "אמה ותרין שוקין" ובהכרח תרין שוקין הם למנצח, נר"ה, ו"נגינות" זו אימא. לסיכום נראה שניגון הוא בבינה המשפיעה לגבורה והלוי הוא מצד הגבורה כידוע. כתב הרב החוזה בספרו "קהילות יעקב" ערך "ניגון" - עיקר הניגון להמתיק הגבורות דחסדים והיינו בהיותם יחד עם החסדים בדעת דזעיר ששם יסוד אימא. כתב הרמ"ז ריש פרשת ויחי - אהיה במילוי אלפין גימ' מנגן, והוא שם קמ"ג לרמוז על הבינה.

⁴⁵³ כתב הרמ"ק בספרו "אור נערב": תחינה- מלכות.

⁴⁵⁴ ספר מגיד מישרים - פרשת תולדות תוריד מלשון "אריד בשיחי" כלומר כד תקבל כ"י קמיה קודשא בריך הוא על עובדיהון דהיא אימא המייסרת כמה דאת אמר אשר יסרתו אמו".

⁴⁵⁵ ספר מסילת ישרים פרק טו - בדרכי קניית הפרישות- והנה כמו שהתבונן על זה הדבר גורם קניית הפרישות, כך סכלותו מפסיד אותו וההתמדה בין השרים ואנשי הגדולות הרודפים אחר הכבוד ומרבים ההבל, כי בראותו את היקר הוא והגדולה היא, אי אפשר שלא תתעורר תאוותו בו לחמוד אותם, ואפילו לא יניח את יצרו שינצח אותו, על כל פנים מידי מלחמה לא ימלט, והנה הוא בסכנה. וכענין זה אמר שלמה (קהלת ז): טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה. ויקר מן הכל הוא ההתבודדות, כי כמו שמסיר מעיניו עניני העולם כן מעביר חמדתם מלבבו, וכבר הזכיר דוד המלך עליו השלום בשבח ההתבודדות ואמר (תהלים נה): מי יתן לי אבר כיונה וגו' "הנה ארחיק נדוד אלן במדבר".

⁴⁵⁶ ספר החשמל לרבי יוסף ג'יקטליא ז"ל ומתוכה כעין החשמל צריכין אנו להודיעך עיקרים גדולים. דע כי קודם שיכנס האדם להשגת סוד ה' ית' יש לו לעבוד כמה מעברות ולהפגיע בכמה המוני עליונים, והם עשר מדרגות זו למעלה מזו כמו שתדע עדין בע"ה. ודע כי כשהיו הנביאים

ישימות ישי מות כתיב **עלימו ירדו שאול** ס"ת וול משמות עב **חיים כי רעות במגורם**
בקרבים: (יז) אני מלכות **אל אלהים** בינה **אקרא ויהוה** תו"מ **יושיעני: (יח) ערב** מלכות
ובקר ton **וצהרים** גבורה **אשיחה** בתפילת שחרית **ואהמה** ⁴⁵⁷ בתפילת מנחה **וישמע** ⁴⁵⁸ מלכות

מתבודדים ומטהרים את עצמם ומכינים מחשבתם להשגת הנבואה ולהשרות עליהם שכינה, היתה השגתם כענין שאומר לך. משל לשר שהלך לראות פני המלך, והמלך יושב בבית מלכותו י"א חדרים חדר לפניו מחדר, והעמיד המלך מבחוץ בחדר החיצון שבכולן ממונים זריזים ואמר להם כל הבא ליכנס בחדר שלכם תבדקו אותו אם יש לכלוך בבגדיו אל יכנס, וליושבים בחדר שני וליושבים בחדר ג' צוה ואמר כל מי שתראהו שנכנס שאלו אותו שאלה פלוני' ופלוני' אם ישיב כהוגן יכנס ואם לאו לא יכנס, וליושבים בחדר הד' וה' צוה ואמר כל הנכנס וצופה ביניו לימין או לשמאל אל תקבלוהו, וליושבים בחדר הו' כל הנכנס ולא יקדים כך וכך אל תקבלוהו, וליושבים בחדר הז' צוה ואמר כל הנכנס ולא יכיר להשיב תשובה על כל דבר שתשאלוהו אל יכנס, וליושבים בחדר הח' צוה ואמר כל הנכנס ולא ישיב תשובה לכל דבר שתשאלוהו אל יכנס, וליושבים בחדר הט' צוה ואמר כל הנכנס ולא ימהר לפי שעה בקלות לשון במהירות כמו שאתם מדברים לפני לדבר ולשאול ולהשיב אל יכנס, וליושבים בחדר הי' צוה ואמר כל הנכנס ואינו נראה כצורה שלכם אל יכנס ואל תקבלוהו. ובדרך זה היתה מעלת הנביאים, והיו צריכין להיות כולם שלמים בכל אלו המעלות, וכן אז"ל במסכת שבת (צ"ב ע"ב) אין שכינה שורה אלא על חכם גבור ועשיר ואשר כח להם לעמוד בהיכל מלך, ואומר מי יעלה בהר ה' וגו', ואומר **אשר יחדו נמתיק נמתיק סוד** וגו', ואומר כי שפתי כהן ישמרו דעת וגו', ואומר ויעל מלאך ה' מן הבוכים.

כתבי הרמ"ע מפאנו ז"ל - מאמר מאה קשיטה - סימן פה
נמתיק סוד עם הכולל בגי' תרע"א. שזה שם אדנות במילוי כזה : אלף דלת נון יוד ולכן המתקת הסוד במלכות אשר יחדו נמתיק סוד ס"ת רוקד למד על ברכת הלבנה שרוקדין בה שמצוה לעשותה ברוב עם הדרת מלך והזהיר בה זוכה ונוחל שי עולמות בגי' רוקד וכן הוא מספר הפ' מה טבו אהליך יעקב ע"פ המסורת.

⁴⁵⁷ זוהר חלק א דף קלב עמוד ב
 תא חזי דוד אתא ואמר אלן תלת זמנין דצלותי, דכתיב (תהלים נה יח) **ערב ובקר וצהרים**, הא תלתא, ואיהו לא צלי אלא תרי מנייהו, דכתיב אשיחה ואהמה ולא יתיר, דא לצלותא דצפרא ודא לצלותא דמנחה, בגין כך אשיחה ואהמה דייקא, בצפרא דאיהו שעתא דחסד סגי ליה בחסד באשיחה, ובמנחה דהוא שעתא דדינא קשיא בעי המייה, ובגין כך ואהמה, ולבתר כד אתפליג ליליא, הוה קם בשירין ותושבחן כדקא יאות, דכתיב (תהלים מב ט) ובלילה שירה עמי, והא אתמר.

⁴⁵⁸ תיקוני זוהר דף קל עמוד א
 אמר ליה רבי אלעזר, אבא, והא שמיעה באן אתר תליא לעילא:
 אמר ליה ברי נודע שיש ד' חושים: ראייה, שמיעה, ריח וטעם והם כנגד עינים, אזנים, חוטם פה, בחינת חו"ב תו"מ שבמלכות והם שורש לארבעה דגלים וארבעה מחנות שכינה וכנגדם ארבעה תיקוני השכינה: כסא, מיטה, שולחן ומנורה. ראייה הוא כסא למזרח, דמתמן נהורא נפיק לעולם, כמה דאוקמוה מארי מתניתין, מזרח חכמה משם האור יוצא לעולם, יהודה איהו למזרח, ואתמר ביה גור אריה יהודה. מערב מלכות דא פומא דתמן ערוב דכלא, ותמן מתערבין כל חיילין וכל דרגין, ומחנה אפרים למערב, ומטה למערב בין צפון לדרום. שמיעה בינה לקבל שלחן בצפון, ותמן דחילו, הדא הוא דכתיב (חבקוק ג') ה' שמעתי שמעך יראתי, ומחנה דן לצפון, ואזן דמות אל"ף, דאתמר ביה אלף בינה, דאיהי נמי עוז לצפון. ריחא לדרום, ריח ניחח לה', ואית לחוטמא תרין נוקבין, כלילן מדינא ורחמי, ואינון י' חוטמא ו' באמצעיתא, תרין צנורות אינון דלילה, ואתמר לגבי מחנה ראובן

ס"ת ההע משמות עב קולי תו"מ: (יט) פדה⁴⁵⁹ מלכות בשלום יסוד⁴⁶⁰ נפשי מלכות מקרב לי כי ברבים ר"ת לכב משמות עב היו עמדי: (כ) ישמע אל ויענם וישב קדם סלה ג"ר אשר ר"ת קסא אין חליפות למו ולא יראו אלהים ס"ת אום משמות עב: (כא) שלח ידיו בשלמיו חלל ס"ת וול משמות עב בריתו: (כב) חלקו מחמאת פיו וקרב לבו רכו דבריו משמן והמה פתחות: (כג) השלך על יהוה⁴⁶¹ בינה יהבך צרכיך והוא בינה יכלכלך לא יתן לעולם מוט

לדרום ראו בן, תרין נוקבין דחוטמא אינון לקבל לאה ורחל, חוטמא בארז מישור בינייהו דא יעקב: לפי פירוש "מתוק מדבש" דפים תתתקה-תתתקו.

⁴⁵⁹ כתב הרב החוזה ז"ל בספרו "קהילות יעקב" ערך "פדות" - הוא מעולם הנוקבא. ובהמשך דבריו העלה "... ונראה שפדות בא מהתכללות ה"ח דזעיר בה"ג דנוק ומתבסמים ה"ג דנוק ונעשה פדות. וזה מה שכתוב כאן "פדה בשלום" ידוע ששלום זה היסוד המשים שלום בבי"ת שזה יחוד הויה אדנות שמספרם עולה שלום עם מספר ד אותיות באופן הבא: י פעמים א עולה 10, ה פעמים ד עולה 20, ו פעמים נ עולה 300 וה פעמים י עולה 50 בסך הכל 380 כמנין "שלום" וארבע אותיותיו. הרב בעל הסולם בהקסה"ז אות כז העלה שפדות בבינה. וזה רמוז במילה "פדה" בשלום פד הם ד פעמים שם אה"ה שהוא בבינה כידוע ואות ה רומז לאות ה ראשונה שבשם שגם היא בבינה. ואין זה סותר למה שכתבתי למעלה כיון שכל יחוד זו"ן הוא בכוח הבינה השורה עליו. ובספר "מאורי אור" דף ס ע"ב כתב פדיון נקראת הנוקבה וכל פדיון בעולם הנקבה כי צריך שיתנו אחר תמורתו אבל גאולה בעולם הזכר. ובבאור "יאיר נתיב" שם נתן טעם לשבח ש"פדיון" עולה גימ' אדנות אלקים שאלו שמות המורים על המלכו. אולם העיר שגם עולים גימ' 151 שזה שם קנא שהוא שם אה"ה במילוי ההין שהוא בבינה. לפי דברינו שני הגימ' כפתור ופרח.

⁴⁶⁰ שער מאמרי רשב"י - מאמרי ספר הזוהר מהרב הגדול זלה"ה - פרשת בראשית -

והנה חנוך בגמטריא פ"ד כמנין מ"ב זווגין העולים פ"ד ועל ידו נעשה הזווג בחול כנודע ולפיכך נקראת המדה אחרונה מערת המכפלה היא כפולה בזוגות כי למעלה מ"ב ולמטה פ"ד כדפרישית עוד נרא' לי על דרך זה דרישא דברית היינו חנוך שהוא כנגד היסוד כנודע ואזדרע במ"ב זווגין כמנין חנוך כדפרישית ויעקב לא ראה טיפת קרי פ"ד שנה כי אם אין האשה מזרעת תחילה מ"ב זווגין העולים פ"ד לא יזרע הזכר העליון דמיין נוקבין סלקין בקדמייתא ולבתר הכי נחתי מיין דכורין וזהו מש"ה פד"ה בשלום נפשי פ"ד ה' בשלום דא אינון דכורין:

⁴⁶¹ ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית וחנה בהתכוונה בתפילתה עלתה למעלה למעלה עד המקום הנקרא מזל, והוא סוד שבכתוב: והיא מרת נפש ותתפלל על יהו"ה (שמואל, א, י); לא אמר הכתוב ותתפלל אל יהו"ה אלא על יהו"ה. כבר ידעת כי ג' שמות הם: למטה, אדנ"י, באמצע, יהו"ה, למעלה, אהיה שהוא הכתר, ובו תלוי המזל שממנו נמשכים הבנים. וזהו סוד 'ותתפלל על יהו"ה', על יהו"ה ממש, שהוא אהיה העומד למעלה משם יהו"ה, כי עלתה בתפילתה עד שם אהיה ומשם הפיקה רצונה בדבר זה. וזהו שאמר נז: בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא. ומקום זכות הוא מקום בית דין הגדול של מעלה הנקרא בית דין של שבעים ואחד, שהוא הנקרא אלהים, שהוא מידת הגבורה והפחד כמו שנפרש במקומו בעזרת השם. אלא במזלא תליא, שהוא מקום המזל הידוע שנותן מצד החן והרחמים למי שמוצא חן בעיניו, בסוד י"ג מידות רחמים בספירת אה"ה שהוא סוד הכתר. והרוצה להוליד בנים על ידי הנס, עד המקום הזה ראוי לעלות. וכן הרוצה להשיג חיים נוספים על ימי חייו, וכן הוא הרוצה להשיג מזונות יותר ממה שראוי לו לפי כוח תולדתו. וחיי בני ומזוני, שלושתן מפורשים בתורה שהם למעלה מבית דין הגדול הנקרא זכות, שהוא שמא"ל

לצדיק יסוד (כד) ואתה תו"מ אלהים מלכות תורדם לבאר שחת קל"י אנשי דמים ומרמה
לא יחצו ימיהם o"ת אום משמות עב ואני תו"מ אבטח יסוד בד:

פרק נו

א לַמִּנְצֹחַ עַל-יוֹנָת אֶלֶם רוֹזְקִים לְדוֹד
בְּמִכְתָּם בְּאַזֹּחַ אֶתוֹ פְּלִשְׁתִּים בְּגֵת: ב זֶנְנִי
אֱלֹהִים כִּי-שְׁאֲפָנִי אָנוּשׁ כָּל-הַיּוֹם לְזֹחַם
יִלְזָצְנִי: ג שְׁאָפּוֹ שׁוֹרֵרִי כָּל-הַיּוֹם כִּי-
רַבִּים לְזֹחֲמִים לִי בָּרוֹם: ד יוֹם אֵירָא אֲנִי
אֶלֶיךָ אֲבָטָח: ה בַּאֲלֹהִים אֶהְיֶה דְּבָרוֹ
בַּאֲלֹהִים בְּטֹזְתִי לֹא אֵירָא מֵה-יַעֲשֶׂה
בְּשָׁר לִי: ו כָּל-הַיּוֹם דְּבָרִי יַעֲצֹבוּ עָלַי
כָּל-מוֹזַשְׁבֹּתָם קָרַע: ז יָגוּרוּ יִצְפֹּנוּ הַבָּמָה
עֵקֶבֶי יִשְׁמְרוּ כַּאֲשֶׁר קִוּוּ נִפְשֵׁי: ח עַל-אֶן

התפארת הנקרא יהו"ה. ומנין לך שאלו השלשה דברים למעלה משם זה הנקרא יהו"ה הם תלויות? חיים דכתיב בחזקיה מלך יהודה: שמעתי את תפלתך ראיתי את דמעתך הנני יוסיף על ימך (ישעיהו לח, ה). לא אמר הנני מוסיף אלא יוסיף, כלומר בית דין הגדול; הנני דנתי את הדיה אם ירצה האור הידוע, יוסיף על ימך. בנים, דכתיב בתפילת חנה, כששאלה זרע אנשים, ותתפלל על יהו"ה ממשי, שהוא אהיה שבו המזל קבוע, ולפיכך אמר הכתוב 'ותתפלל על יהו"ה'. מזונות, דכתיב: השלך על יהו"ה יהבך והוא יכלכלך (תהלים נה, כג). על יהו"ה, ולא אל יהו"ה. והטעם, לפי שכל הרוצה להשיג שלושה דברים הללו אינו יכול להשיג אותם בעולם הזה על פי הדין הנקרא זכות, שהוא בית דין הגדול של מעלה. ובאיזה מקום יכול להשיג דבר זה? ראוי להעלות כוונתו למעלה למעלה, לפניו מן העולם הבא, עד מקום הכתר שהוא אה"ה שהוא אין סוף, במקום י"ג מידות של רחמים, שאחת מאותן י"ג מידות נקראת מז"ל. תהו שאמרו ז"ל: בני חיי ומווני לא בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא:

פֶּלֶט-לָמוּ בְּאֶף עַמִּים הוֹרֵד אֱלֹהִים: ט
נָדִי סִפְרָתָה אֶתָּה שִׁיבָה דְּמַעְתִּי בְּנֶאֱדָרָה
הֵלֵא בְּסִפְרָתְךָ: י אָז יָשׁוּבוּ אוֹיְבֵי אֲזִזּוֹר
בְּיוֹם אֶקְרָא זֶה-יִדְעֵתִי כִי-אֱלֹהִים לִי: יא
בְּאֱלֹהִים אֲהַלֵּל דָּבָר בִּיהוָה אֲהַלֵּל דָּבָר:
יב בְּאֱלֹהִים בְּטוֹזוֹתִי לֹא אִירָא מִה-יַעֲשֶׂה
אָדָם לִי: יג עָלִי אֱלֹהִים נִדְרִיךָ אֲשַׁלֵּם
תּוֹדֹת כָּךְ: יד כִּי הִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת הֵלֵא
רַגְלִי מִדָּזוּי לְהַתְהַלֵּךְ לִפְנֵי אֱלֹהִים בְּאוֹר
הַיּוֹמִים:

פרק נו

תפילה לעילוי שכינת עוזינו וליחדה עם דודה.

⁴⁶² ספר עץ חיים - שער מ דרוש ו

וכבר ידעת, כי המלכים נבראו מקולות היוצאין מפה ז"א והם מזווג נשיקין רוחא ברוחא שהוא פנימיות ז"א הנקרא קולות ופנימיות נוקבא הוא הנקרא "דברו" והבן זה, וכשאינן בה רק חצוניות שהיא עומדת אב"א נקרא יונת אלם. ובשער מאמרי רשב"י - מאמרי ספר הזוהר מהרב הגדול זלה"ה - פרשת בראשית -

ועל רזא דנא כתיב מה אעידך ומה אדמה לך כד אתחריב בי מקדשא נפק קלא ואמר מה אעידך ומה אדמה לך כו' הנה כאשר היה בית קדשינו ותפארתינו קיים והיו ישראל נכנסין במקדש שהוא כללות המלכות ודוגמתם בקרבנותיהם ועבודתם והיו משפיעין בה בסוד שש קצוות והם ראשיכם שבטיכם זקניכם שוטריכם טפכם נשיכם שהם שש כן היו למעלה שש קצוות שבת"ת נכנסי' בה בסוד מ"ה ומתלבשים בה להעיר לה מאפילתה ולהחיותה וכאשר נחרב בית המקדש התחתון בעונותינו נסתלקו שש קצוות הזכר מהנקבה העליונה ונשארה יונת אלם וחסר ממנה ה"י שהם שבטי י"ה עדות לישראל הנכנס בה בסוד שש קצוות הזכר המתלבשים במוחי ודרועי וגופא דילה הרי י"ב. ועוד נצח הוד יסוד דילה הרי י"ה וכיון שאלו הם עדות. אמר מה אעידך שהתרה בישראל שלא יגרמו הסתלקות אור שש קצוות הזכר העליון ממנה הנקרא עדות וזהו העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ ירצה כי בכם ובעבורכם יתלבשו שש קצוות בינה בת"ת הנקר' שמים וזהו את השמים וכן (ד"ש ע"ב) יתלבשו שש קצוות ת"ת במלכו' וזהו ואת הארץ ובעונותיכם יסתלק הכל ותאבדון שתי אבידו' וזהו מ"ש כי חבד תאבדון וגם מה אדמה לך כי הורדתי אור השש קצוות למטה במקדש התחתון כדרך שהיו במקדש העליון והם העטרין קדישין הנז' פה ובהם (נ"א בכל) משלה בכל שש קצוות התחתונים שהם עלמא וזמ"ש עבדית לך שולטנו על כל עלמא:

שער מאמרי רשב"י - מאמרי ספר הזוהר מהרב הגדול זלה"ה - פרשת בראשית - והנה מן העשר דבינה יצאו קול ודיבור לחוץ שהם ת"ת ומלכות כי היא אם הבנים אמנם מעשר דחכמה לא נתגלה דבר כי הכל מחשבה לבד והכל סתים וכאשר יכוין האדם בביטוי שפתיו לגלות אור עשר דבינה למטה ולהמשיכם ממלכות עליונה שבבינה שהיא פה אל מלכות תחתונה אין ספק שיאירו אור גדול שבעה הנרות והרי הוא מוסיף כח בעליונים כי כמו שהוא מוציא קול ודיבור על ידי עשר שבפה כן יתעוררו עוד עשר שבפה עליונה להוציא קול ודיבור עליון מחודש באור נפלא ויאירו בשבעה הנרות ויחליפו כח באור גדול ונפלא והנה להיות כי אימא עלאה גם היא אתתרכת בחרבן בית קדשינו לפיכך נסתמו שיערי תפלה הנמשכין מן הפה שהיא אימא עלאה כיון דאתתרכת ושיערי תפלה הם השפתיים נצח והוד שבבינה. וי"ה נסתלקה ונשארה אל"ם יונת אלם.

ספר תיקונים חדשים להרמח"ל ז"ל - תיקונא ארבעין ושית - אלא רזא דמלה נאלמתי דומיה (תהלים לט ג) דא שכינתא. דבגלותא אייה יונת אלם (שם נו א) ודא פ' סתומה, דהכי אצטריך שושנה דלא אתפתחת אלא לבן זוגה. ורזא דמלה הס כל בשר מפני ה' (זכריה ב יז). דשכינתא אייה אדנ"י ודא היכל, בזמנא דאיהי היכלא למלכא. אבל בזמנא אחרא אייה הס, ודא יונת אלם. בג"כ ויהס כלב, דהא רזא דא אחזי להו ודאי, דשכינתא פה סתומה אייה בגלותא ולית רשו לנוכראה לאתקרבא תמן ודאי.

⁴⁶³ רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רכג עמוד ב

מאי מכתם מ"ך ת"ם מך איהו צדיק. יסוד תם עמודא דאמצעיתא תפארת דרגא דיעקב. איש תם גוף תפארת וברית יסוד חשבינן חד. זהר חדש פרשת כי תשא מאמר ביאור המזמור השמים מספרים

מלכות באחז אתו פלשתים החיצונים בגת⁴⁶⁴ מלכות בגלות: (ב) חנני יסוד אלהים מלכות כי מלכות שאפני אנוש⁴⁶⁵ בגלות כל היום לחם ילחצני: (ג) שאפו שוררי כמו צוררי והם הקליפות כל היום כי רבים לחמים לי מרום: (ד) יום אירא בגלות אני מלכות אליך אבטח יסוד: (ה) באלהים מלכות אהלל דברו מלכות באלהים מלכות בטחתי יסוד לא אירא כיון שאני מחבר יסוד ומלכות ע"י מידת הבטחון מה יעשה בשר⁴⁶⁶ מלכות לי אלו האחוזים במידת הדין

דהכי אקרי מכתם, מך ותם. מך: בגין דלית לה נהורא מדילה. תם: כד סיהרא באשלמותא, ונהרא בנהירין עילאין, כדין תם. אלו ב' מצבים במלכות. בהיותה ללא בעלה נקראת "מך" ובהיותה עם בעלה נקראת "תם" על שמו. כתב הרב החוזה ז"ל בספרו "קהילות יעקב" ערך מכתם "מכתם" גימ' ת"ק שהוא גימ' אלקים דיודין (300) וריבוע (200) והוא במלכות. גם נודע כי המלכות מתייחדת עם זעיר ואז נותן לה ה"ח מאבא ה"פ ע"ב (72 כפול 5 = 360) ונ' אותיות (=410) ונעשה שילוב הו"ה אדנות (91) הכל עולה למנין "מכתם" ע"ה.

⁴⁶⁴ זוהר חלק ב דף רטו עמוד א
דבר אחר, וארח צדיקים, מה בין ארח לדרך, הא אוקמוה, אבל ארח הוא דהשתא אתפתח ואתגליא, ואתעביד בהווא אתר ארח, דלא כתישו ביה רגלין מקדמת דנא, דרך, כמה דאת אמר (ישעיה סג ב) כדורך בגת, דכתשין ביה רגלין כל מאן דבע. בית עולמים - דף קלו ע"א - ד"ה יתכין -

ונודע כי בתבונה הוא שם ס"ג ושם אה"ה וריבוע ס"ג ואה"ה הוא קס"ו וד"ס גי' חרב וז"ס חרב מלאה דם וז"ס הכ' בישעי' מדוע אדום ללבושך ובגדיך כדורך בגת פורה ברכתי לבדי ומעמים אין איש אתי ויז נצחם כו' כי ידוע שהשערות הם סוד הלבושין כמ"ש בכוונת ציצית בפע"ח וידוע כי שערות דגלגלתא הם אוכמין כו' שיונקים מהם הקליפות בסוד האי שחור אדום הוא אלא שלקה ולע"ל דכתיב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ויתמתקו הגבורות ואז יתלבש בלבושא סומקא וידוע כי סחיטת ענבים הוא בעקבי לאה כמ"ש חוה סחטה ענבים ב' עקביים הנ"ל וע"י יצא יניקה לסט"א מסופי השערות המסתיימים במקום החזה כמ"ל:

⁴⁶⁵ פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים
וקודם שתתגלה התורה לתחתונים צריכה לעבור בכל מדריגות עליונות עד שתרד בשערי גן עדן, וזה, "פתח", כידוע שבשערי גן עדן יש ג' היות וג' ע"ב שעולים כמנין פתח. "איר" לפי שנאמר בה, "ותורה אור", ולפי שהיא התפשטות מכל הה' פרצופים, כנגד זה יש בבראשית, שמדבר על התורה, כמ"ש חז"ל, בשביל התורה שנקראת ראשית, יש שם ה' אור, לפי שהיא התפשטות מן הה' פרצופים, ובשביל זה התורה נחלקה לה' ספרים. ובזמן שלא יש גילוי התורה לישראל לא יש ג"כ לאומות העולם, כמ"ש, "אבדה עצה מבנים נסרחה חכמתם", אבל כשיש גילוי לישראל, הוא תועלת ג"כ לאומות העולם, ולכך, "מבין פתיים". "פי פערתי", לפי שבזמן הגלות נאמר, "ופערה פיה לבלי חק", הס"א פותחת פיה לקבל אורות ח"ו, לפי שישראל אינם שומרים התורה שהיא "חק". אבל עכשיו שנצרתם נפשי - "פי פערתי", השכינה פותחת פיה לקבל האורות. "ואשאפה", לפי שבזמן הגלות נאמר, "חנני אלקים כי שאפני אנוש", אבל עכשיו - "ואשאפה". "כי למצותיך יאבתי", השכינה אומרת, כיון שאני רציתי וחפצתי במצותיך - שהקב"ה צוה לה שתלך בגלות לכפר על עונות ישראל, כענין מ"ש, לכו ומעטי את עצמך, לכן עכשיו שהוא התיקון, דין הוא שתקבל האורות, ולכך, "פי פערתי ואשאפה כי למצותיך יאבתי".

⁴⁶⁶ בית עולמים - דף קלג ע"א - ד"ה תיקונא
וישראל כששאלו בשר היה כוונתם לסט' דנוק' כמ"ש בשר מבשרי כו' לזאת יקרא אשה והיא סטרא דדינא אלקים דאחוריים ר' ואלקים במילוי יודין ש' וב' כללות דב' אלקים הוא סוד בשר.

בלבד אינם יכולים להרע לי: (ו) כל היום דברי יעצבו עלי כל מחשבתם לרע: (ז) יגורו יצפינו כתיב יצפנו המה עקבי ישמרו כאשר קוו נפשי: (ח) על און פלט למו באף עמים הורד אלהים: (ט) נדי ספרתה ס"ת מיה משמות עב אתה ס"ת יהה משמות עב שימה ס"ת הה"ה משמות עב דמעתי בנאדך⁴⁶⁷ יסוד הלא בספרתך: (י) אז ישובו אויבי אחור ביום תפארת אקרא זה יסוד ידעתי דעת כי ס"ת ה"י משמות עב אלהים מלכות לי: (יא) באלהים מלכות אהלל דבר⁴⁶⁸ ביהוה תפארת אהלל דבר: (יב) באלהים מלכות בטחתי יסוד לא אירא מה יעשה אדם לי: (יג) עלי אלהים בינה נדריך בינה אשלם תודת לך: (יד) כי הצלת נפשי מלכות ממות הלא רגלי נ"ה מדחי להתהלך לפני אלהים מלכות באור החיים בינה :

פרק נו

א לַמִּנְצֹן אֶל-תַּשְׁוֹזַת לְדָוִד מִכְתָּם
בְּבָרְזוֹ מִפְּנֵי-שָׂאוֹל בַּמֶּעָרָה: ב זֶנְנִי
אֱלֹהִים זֶנְנִי כִּי בָךְ זִסְיָה נִפְשִׁי וּבְצֶל-

⁴⁶⁷ ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית - ובהיכל זה הנקראת מידת אל ח"י יסוד יש מקום אחד שיש בו שערים הנקראים שערי דמעה, וי"י יתברך הוא בעצמו פותח אותם השערים שלוש פעמים בכל יום, והם שערים נכונים לבעלי תשובה כשהם חוזרים ומתנחמים על מעשיהם הרעים. וכשאותו בעל תשובה מתפלל ובוכה ומוריד דמעות בתפילתו, נכנסת תפילתו ובכיותו לפניו בשערי דמעה. וזהו שאמרו רז"ל: אף על פי ששערי תפילה ננעלו שערי דמעה לא ננעלו, שנאמר שימה דמעתי בנאדך הלא בספרתך (תהלים נו, ט) והרמז, תפילת חזקיהו שנאמר בה: ויבך חזקיהו בכי גדול ואמר י"י יתברך שמעתי את תפלתך ראיתי את דמעתיך (ישעיהו לח, ג). ואף על פי שיש הפרש בעניין דמעה בזמן שבית המקדש קיים לזמן חורבנו, מכל מקום שערי דמעה פתוחים תמיד.

⁴⁶⁸ ספר שערי אורה - השער השישי - הספירה החמישית - אמרו רז"ל: חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה ואנו מבקשין ראה לדבר מנין, אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן דאמר קרא בי"י אהלל דבר באלהים אהלל דבר (תהלים נו, יא), ביהו"ה אהלל דבר, זו מידה טובה, באלהים אהלל דבר, זו מידת פורענות ועתה יש לנו לומר לך כי הכול נדון בבית דין הנקרא אלהים, ואם יצא הדין להיטיב נקרא השם או יהו"ה או א"ל, ואם יצא הדין להעניש נקרא אלהים. ושמור זה מאוד.

ספר מבוא לחכמת הקבלה להרב שמואל טולידנו שליט"א חלק א - הקדמה

בחירה וידיעה: 330

ידיעה ובחירה: 330

חושבן פסוק בתהלים נ' ו':

ביקוק אהלל דבר - באלקים אהלל דבר גי' : 660

כי בהיות השי"ת אחד ללא שנוי בין חסד דיקוק ובין דין דאלקים. חסד ידיעה, גבורה דבחירה.

כְּנִפְיָךְ אֶזְזָסָה עַד יַעֲבֹר הַוּוֹת: ג אֶקְרָא
 לֵאלֹהִים עֲלִיּוֹן לֹאֵל גָּמַר עָלַי: ד יִשְׁלַח
 מַשְׁבָּמִים וַיּוֹשִׁיעֵנִי זִזְרָף שְׁאֶפִי סָלָה יִשְׁלַח
 אֱלֹהִים זִזְסָדוֹ וְאַמְתּוֹ: ה נִפְשִׁי בְּתוֹךְ
 לִבָּאִם אֲשַׁכְּבָה לְהָטִים בְּנִי-אָדָם שְׁנִיָּהֶם
 זִזְנִית וְזִזְצִים וּלְשׁוֹנָם זִזְרָב זִזְדָּה: ו רֹמָה
 עַל-הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל-הָאָרֶץ
 כְּבוֹדְךָ: ז רֶשֶׁת הִכִּינוּ לִפְעָמִי כִפְף נִפְשִׁי
 כָּרוּ לִפְנֵי שִׁיזָה נָפְלוּ בְּתוֹכָהּ סָלָה: ח נָכוֹן
 לִבִּי אֱלֹהִים נָכוֹן לִבִּי אֲשִׁירָה וְאֹמְרָה: ט
 עוֹרָה כְּבוֹדִי עוֹרָה הִנָּכֵל וְכִנּוֹר אֲעִירָה
 שְׁזֹזֶר: י אוֹדְךָ בָּעַמִּים אֲדַנִּי אֹמְרָךְ בָּל-
 אֲמִים: יא כִּי-גָדֹל עַד-שָׁמַיִם זִזְסָדְךָ
 וְעַד-שְׁזֹזְקִים אֲמַתְךָ: יב רֹמָה עַל-שָׁמַיִם
 אֱלֹהִים עַל כָּל-הָאָרֶץ כְּבוֹדְךָ:

פרק נו

תפילה לעילוי שכינת עוזנו.

(א) למנצח נצח גובר על אל תשחת לדוד מלכות מכתם מלכות בברחו מפני שאול יסוד
 במערה⁴⁶⁹ לילי' ס"ת ילה משמות עב:(ב) חנני יסוד אלהים מלכות חנני יסוד כי מלכות בד

⁴⁶⁹ בית עולמים - דף קלד ע"א - ד"ה ותיקון

דבקדושה הוא סוד באר מים חיים משא"כ יסוד דנוק' דסט"א הוא סוד מערה ששם
 מים מכונסים ונק' מערה בסוד ערות הארץ וסוד מער"ה הוא סוד סיגי ז' מלכים
 דמיתו ז"פ אדם גי' מערה.

תפארת **חסיה נפשי** מלכות **ובצל כנפיק**⁴⁷⁰ ח"ג **אחסה עד יעבר הוות:** (ג) **אקרא לאלהים עליון** בינה **לאל חסד** **גמר עלי**⁴⁷¹: (ד) **ישלח משמים** תפארת **ויושיעני** מלכות **חרף שאפי סלה** **ישלח אלהים חסדו** חסד **ואמתו** תפארת: (ה) **נפשי** מלכות **בתוך לבאם** **אשכבה להטים בני אדם שניהם חנית וחצים ולשונם חרב חדה:** (ו) **רומה על השמים** בינה **ר"ת רעה משמות עב** **אלהים** בינה **על כל יסוד הארץ** מלכות **כבודך** מלכות: (ז) **רשת**⁴⁷² קלי' ר"ת

⁴⁷⁰ זהר חדש מדרש רות מאמר עשרה הרוגי מלכות

נפל על אנפוי רבי יודאי, ואדמוך. אחזו ליה בחלמיה האי קרא, אל תתן את פיק לחטיא את בשרך. נכנסת סתום. מההוא יומא לא אשתעי בהאי. אלא הוה אמר, מה **יקר חסדך אלקים ובני אדם בצל כנפיק יחסיון**. ובצל כנפיק ממש, ולית למשתעי בבנוי דיליה. דהא חסד ה' כולא אשתכח:

ספר לקוטי תורה - ספר תהלים

ואמר "מה יקר חסדך אלהים" כי כשהחסדים מתגלים מיסוד שלו בסוד טפה ונכנסים תוך הנוקבא שהוא אלהים אז הם יקרים שיוצאים משם נשמות בני אדם וכל ה"ח נעשים א' וז"ש חסדך ל' יחיד ואז עולות נשמותיהן של צדיקים בסוד מ"נ תחת כנפיו וז"ש וב"א בצל כנפיק יחסיון.

⁴⁷¹ ספר מגלה עמוקות - אופן קכב

'לאל' גומר 'עלי, ר"ת עג"ל. וס"ת עולה ר"ם, שבי' ימי תשובה ר"ם שעות, והקב"ה יושב על כסא רם.

ספר מבוא לחכמת הקבלה חלק א שער ה פרק ג

ובהתעוררותא דלתתא - ידוע תתא בחי' זר"ן, ו"ה, אותיות הנגלות, ובהם סוד העבודה והבחירה, מה שאין כן בבחינת אור"א אותיות י"ה, בחינת הנסתרות לה', לא שייך בהם עבודה, כי שם ידיעתו ית' מקיפה הכל כנזכר למעלה - באה לעומתו התעוררותא דלעילא בסוד פריסת סוכת שלום. אז כתיב, **לא"ל גומר עלי**, בסוד הארת הנשמה סוד אימא עילאה, ה' ראשונה הפורשת כנפיה עלינו. אז החתן והכלה, בחי' רוח ונפש, זר"ן, נכנסים תחת החופה ומתייחדים, כי אין עוד סתירה בלב האדם בין תאוותיו הגשמיות ובין כסופיו השמימיים, כי בהיותו אוכל לשם שמים וכו' התפשט עתה אור אלקותו ית' בכל:

⁴⁷² ספר מגלה עמוקות - אופן רנב - . רש"ת, בגימטריא ארבעה פעמים קליפה. (900). וכן העלה הרב חיד"א ע"ה בספרו "יוסף תהלות" דף לד "אפשר שכיוון גם כן על הס"א .. שהס"א כפף נפש דוד ע"ה להכניסה לרשותו כאשר אביו ישי חשב בשפחה. אולם דהע"ה הטיב דרכיו ולכן נתנו הס"א בלב אויבי דוד להדיחו, אולם באותה עצה הם נפלו בתוכה. ועוד יעוין בנידו"ד בספר חומת אנך על ספר תהילים מזמור מ.

ספר ליקוטי הש"ס - מסכת חולין

"...ואמנם בחי' האחרונה של זו הפרצוף שהוא בסוד הנוקבא מקננת בעשי' ובחי' זו היא שיוורדת בקליפ' וסוף סוף הוא מעצמות הנוקבא דאצילו' אמנם הוא כמו הציפורן שהוא מעצמות אך אינו כמו הבשר ומכ"ש שאינו מן העצם ופרצוף זה הוא נאחז מאות ב' עד ק' ובחי' רגל הק' שהוא בחי' מלכות של פרצוף זה הוא היורד בקליפה ומן הק' ולמטה הם ג' אותיות שהוא רש"ת וזס"ה פרש **רשת** לרגלי. מהרב ז"ל."

פירוש הרמח"ל על התורה - ספר שמות -

"פרש רשת לרגלי", הס"א נקראת, "פרש חגיכם", לפי שהיא יונקת בסוד הפ"ר, שהם הה' גבורות מנצפ"ך, ומאלקים דיודין שהוא דין, וזהו, "פרש". "רשת לרגלי", הס"א

הכינו לפעמי כפף נפשי מלכות כרו לפני שיחה נפלו בתוכה סלה: (ח) נכון לבי⁴⁷³
אלהים נכון לבי אשירה ואזמרה ר"ת לאו וס"ת יהה משמות עב: (ט) עורה ס"ת הה"ה משמות
עב כבודי מלכות עורה הנבל מלכות וכנור תו"מ אעירה שחר: (י) אודך בעמים אדני מלכות
אזמרך ס"ת מיכ משמות עב בלאמים: (יא) כי גדל עד שמים תפארת חסדך חסד ועד
שחקים נו"ה אמתך תפארת: (יב) רומה על שמים בינה אלהים בינה על כל יסוד הארץ
מלכות כבודך מלכות :

פרק נז

א לַמִּנְצִיז אֶל-תַּשְׁוִּיז לְדָוִד מִכְתָּם: ב
הַאֲמָנָם אֵלֶם צֶדֶק תִּדְבָּרוּן מִיִּשְׁרָאֵל
תַּשְׁפֹּטוּ בְּנֵי אָדָם: ג אֶף-בְּלֵב עוֹלֹת
תַּפְעֲלוּן בָּאָרֶץ וְזִמְס יְדֵיכֶם תַּפְלִסוּן: ד
זְרוּ רָשָׁעִים מִרְזוֹם תָּעוּ מִבֶּטֶן דְּבָרֵי כָזָב:
ה וְזִמְת-לָמוּ כְדָמוֹת וְזִמְת-נִזְזֵשׁ כָּמוֹ-פֶּתֶן
זֶרֶשׁ יֵאָטֵם אָזְנוֹ: ו אֲשֶׁר לֹא-יִשְׁמַע לְקוֹל
מְלֹאֲזֵשִׁים זֹזֹבֶר וְזֹבָרִים מִזֹּכָם: ז אֱלֹהִים

נקראת רשת והיא אוחזת ברגלים, ובבנין בית המקדש היה הזיווג פב"פ, ובחרבנו
באו אב"א, וזהו, "השיבני אחור".

⁴⁷³ ספר עבודת הקודש חלק ב פרק ד

ואמרו במדרש שוחר טוב במזמור נכון לבי ויבא המלך דוד וישב לפני יי', וכי יש
ישיבה לפני המקום והלא אין אדם מתפלל אלא מעומד, שנאמר ויעמוד פנחס ויפלל,
אלא מהו וישב שישב לו בתפלה וכיוון תפלתו, תכין לבם תקשיב אזניך א"ר שמואל
בר נחמן אם כוונת לבך בתפלתך תהא מבושר שנשמעה תפלתך שנאמר תכין לבם
תקשיב אזנך, וכן הוא אומר בעזרא הכין לבבו וגו' וכן את מוצא בחזקיהו כשהתפלל
על ישראל שנאמר כי התפלל עליהם חזקיהו וגו', וכשהתפלל כיוון לבו שנאמר בכל
לבבו הכין לדרוש וגו', ובשביל שכיוון לבו שמע הקב"ה תפלתו ורפא את העם, וכן
הוא אומר ויקומו הכהנים הלויים ויברכו את העם וישמע בקולם, אמר דוד הואיל וכן
הוא אני אכוון את לבי לפניו כדי שתשמע שנאמר נכון לבי וגו', הרי בארו כי הכוונה
תנאי והכשר בקבול התפלה כי כן כל העבודות תלויות בה, וכשהיה הכהן מקריב
הקרבנות ומכוון בהם הכוונה הראויה, היה מיחד ומקרב הכחות כלן באין סוף,
והיתה הברכה מתפשטת בכל העולמות:

הָרֶס-שְׁנֵימוֹ בְּפִימוֹ מִלְתָּעוֹת כְּפִירִים נִתֵּן
יְהוָה: זֹו יִמָּאָסוּ כְמוֹ-מַיִם יִתְהַלְכוּ-לְמוֹ
יִדְרֹךְ זִזְצִיו כְּמוֹ יִתְמַלְלוּ: ט כְּמוֹ שֶׁבְּלוּ
תִּבְּסוּ יִהְלֹךְ נֶפֶל אִשָּׁת בַּל-זִזּוֹ שְׂמֶשׁ: י
בְּטָרָם יִבְיֵנוּ סִירְתִּיכֶם אָטָד כְּמוֹ-זִזִּי
כְּמוֹ-זִזְרוֹן יִשְׁעָרְנוּ: יא יִשְׂמוּז צַדִּיק כִּי-
זִזְזָה נָקָם פְּעַמָּיו יִרְוֹז בְּדָם הָרָשָׁע: יב
וַיֹּאמֶר אָדָם אֶךְ-פָּרִי לַצַּדִּיק אֶךְ יֵשׁ-
אֱלֹהִים שׁוֹפְטִים בָּאָרֶץ:

פרק נז

תפילה להגברת הקדושה והאמת וגילוייה בעולם.

⁴⁷⁴ בית עולמים - דף קלז ע"ב - ד"ה ותאנא - וידוע שכל השחתה הוא מצד הסט"א ששם הוא סוד משחית ואף וחימה.

⁴⁷⁵ ספר עץ חיים - שער כח פרק ה
ואמנם עתה נדבר בבחי' ג"ר הנקרא ראש שבדאי שהקטן בהיותו תוך בטן אמא יש לו ראש וגם אח"כ בעת יניקה א"כ צריך לדעת מה נתחדש אח"כ בעיבור המוחין. והנה דע כי כבר הודעתך איך הז"א שיעורו בנה"י וחצי ת"ת דא"א אמנם אותו התלבשות הנעשה אל נה"י דא"א ע"י זוג או"א הוא סוד (נ"א על דרך) הז"א עצמו, והנה מאותו חצי ת"ת דא"א נעשה ראש שהם ג"ר דז"א בהיותו במעי אמא, ואמנם מוחין שלו הם אל"ם דאלה"ם לכן אין בו כח הדיבור בהיותו בבטן אמא. והנה אל"ם גימטריא ע"א שהם שם (הוי"ה) מלוי דאלפין עולה מ"ה והשם עצמו כ"ו הרי ע"א ואז הוא אל"ם. והנה מילוי אותיות אלם גימטריא צדק ל"ף מד"ם והוא סוד המוחין שבמל' הנקרא צדק שהיו כלולין שם וז"ס האמנם אלם צדק תדברון.

ספר שערי קדושה - חלק ב שער ה
ואמרו רבותינו ז"ל (חולין דף פ"ט) האמנם אלם צדק תדברון (תהלים נ"ח) מה אומנותו של אדם בעולם הזה ישים עצמו אלם, ואמרו רבותינו ז"ל (חגיגה כ"ג ע"א) רבי כד הוה מטי להאי קרא הוה בכי (עמוס ד') כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שיחו, אפילו שיחה קלה שאדם משיח עם אשתו ואפילו דברים שאין בהם ממש הם נכתבים על פנקסו של אדם וקוראים לפניו בשעת מיתתו:

ספר אור תורה - אות יד
והענין כידוע, שעקר כונת הסטרא אחרא לינק ולהתחבר למקום קדושה, ולכן הוא מתגבר בישראל יותר מבאמות העולם, כאשר אמרו רבותינו ז"ל במסכת סכה (נב), (א) כי הגדיל לעשות (יואל ב, כ), שמניח אמות העולם ומתגרה בישראל, ומניח עמי הארץ ומתגרה בתלמידי חכמים. ועקר אחזתו באדם בב' מקומות בברית הלשון ובברית המעור שכל הגוף הוא סתום ואין בו בקיעה, להיות יונק מקדושה שבו רק בשני מקומות אלו, כמו שאמרו שברית הלשון וברית המעור מכונים זה כנגד זה, ועל ידי פגם הלשון בא לפגם הברית, כמו שנאמר אל תתן את פיק לחטיא את בשרך (קהלת ה, ה). ועל ידי קדושת הפה בתורה, אז לא בא לידי עון זה, כמו שנאמר ושבע ילין בל יפקד רע (משלי יט, כג), ואמרו (ברכות יד, א) כל המשביע עצמו מדברי תורה כו' שרע נקרא מי שפוגם הברית, שהוא עצם הרע הערלה המקפת את הברית, כמו שנאמר ויהי ער בכור יהודה רע כו' (בראשית לה, ז). ולכן עקר תגבורת היצר הרע באלו שני המקומות, א' בפגם הלשון כמו שאמרו (בבא בתרא קסה, א) וכלם באבק לשון הרע, וביותר בבטול תורה, ולכן אמרו רבותינו ז"ל (חלין פט, א) מה אמנותו של אדם בעולם הזה, יעשה עצמו כאלם, שנאמר, האמנם אלם צדק תדברון (תהלים נח, ב), שהוא התורה הנקראת צדק, ואמרו רבותינו ז"ל בפרק הבונה (שבת קד, א), מ"ם פתוחה מ"ם סתומה, מאמר פתוח מאמר סתום, שצריך שבתורה יהיה מאמר פתוח, ובלשון הרע מאמר סתום. ולכן כשנתנה ברית מילה לאברהם אבינו, נתוסף לו אות ה' בשמו, שאות ה' רמז על התורה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שם פח, א) על פסוק יום הששי (בראשית א, לא) תנאי התנה כו', נגד ה' חמשי תורה ונגד ה' מוצאות הפה שצריך שיקדשם בתורה, ובו תלוי קדושת הברית, ולכן גם בפה נקרא ערל שפתים (שמות ו, יב), ושם עקר עמדת היצר הרע ששם פתח הגוף. וזה שאמרו רבותינו ז"ל במסכת מנחות (צח, א) על פסוק ועלהו לתרופה, להתיר פה של מעלה ושל מטה, כי מים חיים שיצאו מירושלים לעתיד לבוא רומז להשגת התורה בשלמות, כמו שנאמר וכל בניך למודי ה' (ישעיה נד, יג). שהתורה נמשלה למים כמו שאמרו רבותינו ז"ל (תענית ז, א), והם חדושי תורה שיצאו מאתו יתברך כמו

תפארת צדק מלכות תדברון⁴⁷⁶ מלכות מישרים⁴⁷⁷ תפארת תשפטו תפארת בני אדם מלכות
 (ג) אף בלב עולת תפעלון בארץ מלכות חמס ידיכם תפלטון: (ד) זרו רשעים מרחם
 תעו מבטן⁴⁷⁸ דברי כזב: (ה) חמת למו כדמות חמת נחש⁴⁷⁹ קלי' כמו פתן חרש יאטם
 אזנו: (ו) אשר לא ישמע לקול מלחשים חובר חברים מחכם: (ז) אלהים הרס שנימו
 בפימו מלתעות כפירים נתץ יהוה⁴⁸⁰ תפארת: (ח) ימאסו כמו מים יתהלכו למו ידרך
 חצו חציו כמו יתמללו: (ט) כמו שבלול ס"ת וול משמות עב תמס יהלך נפל אשת בל חזו
 שמש: (י) בטרם יבינו סירותיכם אטד כמו חי כמו חרון ישערנו: (יא) ישמח בינה
 צדיק⁴⁸¹ יסוד כי חזה⁴⁸² נו"ה נקם הוד פעמיו⁴⁸³ נו"ה ירחץ בדם הרשע: (יב) ויאמר אדם
 אך פרי לצדיק יסוד אך יש אלהים גבורה שפטים תפארת בארץ מלכות :

שנאמר ולמכסה עתיק (ישעיה כג, יח), ומזה יהיה, על שפתו מזה ומזה כל עץ מאכל,
 לא יבול עלהו ולא יתם פריו כו', והיה פריו למאכל ועלהו לתרופה (יחזקאל מז, יב),
 והוא התורה שנקראת עץ חיים (ברכות ל, ב), כי היא יוצאת ממים חיים, ובזה
 יתענגו נפשות הצדיקים לעתיד לבוא כמו אדם הראשון בגן עדן אלו היה אוכל מעץ
 החיים. ואפלו שיחת חלין שבו יהיה בסטרא דקדושה, וזה שנאמר לא יבול עלהו וכו'
 והיה פריו למאכל, והוא השגת התורה כמו שנאמר ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו
 (שמות כד, יא). וכעין זה העלה הרב חיד"א ע"ה בספרו "יוסף תהלות" דף לה על
 מזמור נח וז"ל "...האמנם" גימ' קול להעיר כי קול אדה"ר לא נפגם, שהקנה לא
 נהנה מעץ הדעת וע"כ צריך מאד לשמור הקול שלא לפגום בדברים אסורים ובטלים.
 וזה טעם כי גדלה מעלת תלמוד תורה כי הוא באבר שלא חטא בו אדה"ר. וז"ש
 האמנם גימ' קול ומסיבה זו אלם יעשה עצמו אלם, צדק תדברון דברי תורה ובזה
 לא יפגום קול ויוסיף אומץ בדברי תורה ויזהר מאד מלשון הרע וכו'.

⁴⁷⁶ כתב רבנו מהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן נ"ח:
 האמנם אלם צדק תדברון: דע, כי מלוי אותיות אל"ם כזה, ל"ף, מ"ד, ס, הם
 בגימטריא צד"ק. ונמצא, כי בהיות תיבת אל"ם פשוטה, מורה על בטול הדיבור.
 ובהתמלאת אותיות אל"ם, העולות גימטריא צד"ק, אז בא כח הדבור, ולכן אמר צדק
 תדברון, כי מה שהוא צדק ראוי לדבר.

⁴⁷⁷ זוהר חלק א דף פו עמוד ב - מאן מישרים דא דרגא עלאה דיעקב שרייא.

⁴⁷⁸ ר"ת "זרמתם" רמז על מה שנאמר "וזרמת סוסים זרמתם". (יחזקאל כג, 20).

⁴⁷⁹ זוהר חלק א דף קכה עמוד ב - דכל זיני נחשיא דעלמא, כלהון מתקטרון ונפקין
 מההוא נחש קדמוני, דאיהו רוח מסאבא מזהמא, ובגין כך כל חרשין דעלמא אקרן
 על שמא דא נחשים.

⁴⁸⁰ ספר תיקונים חדשים לרבנו הרמח"ל ז"ל - תיקונא תליתאה - אלא מלתעות
 כפירים נתון ה', דא הו"ה שמא קדישא, קב"ה דנטיר לה לשכינתא, ושכינתא נטרת
 להו לישראל. בג"כ כי גבוה מעל גבוה שמר וגבוהים עליהם (קהלת ה ז). וישראל
 דנטרין אוריתא מ"ע ומל"ת, אתמר בהו ונשמרתם מאד לנפשתיכם (דברים ד טו)
 דגרמין לשכינתא לנטרא להו. למדנו ששמירת התורה שומרת על עם ישראל. רמז
 לדבר : מלתעות ראשי תיבות "מצוות לא תעשה", עשה ולימוד תורה" אלו יצילו
 ממלתעות הקליפות.

⁴⁸¹ ספר תיקונים חדשים לרבנו הרמח"ל ז"ל - תיקונא ארבעין - כדין (תהלים נח יא)
 ישמח צדיק כי חזה נקם דא מב", דאיהו ישרי במלה בקדמיתא. וקב"ה לבתר יתער
 בתריה. כדין ישמח צדיק כי חזה נקם. לבתר איהו גופיה ישלים, פעמיו ירחץ בדם
 הרשע. כדין ויאמר אדם אך פרי לצדיק, דא אד"ק. לצדיק דא מב"י דסליק בתיקוני

פרק נט

א לַמִּנְצוֹן אֶל-תְּשׁוּזֹת לְדֹד מִכְתָּם
בְּשִׁלּוֹן שָׂאוֹל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת-הַבַּיִת לַהֲבִיתוֹ:
ב הֲצִילָנִי מֵאִיְבֵי אֱלֹהֵי מִמְתְּקוֹמִי
תִּשְׁעֶבְנִי: ג הֲצִילָנִי מִפְּעָלִי אֲנֹן וּבִמְאֲנֵשִׁי
דְּבָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי
יִגְוְרוּ עָלַי עֲזִים לֹא-פָשַׁעִי וְלֹא-זָטָאתִי
יְהוָה: ה בְּלִי-עֹן יְרוּצוֹן וַיְכוּנְנוּ עוֹרָה
לְקָרָאתִי וַרְאֶה: ו וְאַתָּה יְהוָה-אֱלֹהִים

נדקא יאות א'דם ד'וד מ'שיח. אך יש אלקים שופטים בארץ, אלן אלקים דקדושה בזמנא דיסתלקון לגבי אי', דכתיב רומה על השמים אלקים וכו' (שם נז ו) וכדין יתברון קמיהו כל סטרין מסאבין. ואינון גופייהו ימחון לסטרין אלן בכמה מחאן, כמה דעבדו במצרים, כד"א האלקים האדירים המכים וכו' (שמואל א ד ח). ורזא דא כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (מיכה ז טו) נ' פלאות מסטרא דאימא ודאי:

⁴⁸² פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק א - ולכן נביאים שהם דרגא דנו"ה נקראים רואים כמ"ש (ש"א ט') לנביא היום יקרא לפנים הרואה וכן (ישעיה ל') לרואים לא תראו כו' וכן נקראו חוזים שהן ב' דרגין נו"ה כמ"ש בתיקונים נביאים וחוזים.

⁴⁸³ ספר תיקונים חדשים לרבנו הרמח"ל ז"ל - תיקונא תריסר - ועוד, אש דא אלקים כגונא דא אל"ף למ"ד ק"י יו"ד מ"ם, שהוא גימ' אש ע"ה, כי באש ה' נשפט. ואק"ק אדנ' אינון אלקים, אי' וברתא. דאלקים דא גבורה נטיל לתרוייהו כחד. נטיל לאי' מלעילא ולנוק' מלתתא. כללא דכלא עקב. דא עקב דמב"י, דביה יטול נוקמין מעע"ז ודא הודא עקב דדריך לה לההיא פורה, דאתמר בה, פורה דרכתִי לבדי (ישעיה סג ג). ומסטרא דא ישמח צדיק כי חזה נקם (תהלים נח יא) דמב"י מצדיק איהו. אבל נוקמין דיליה בגין דאתקשר בהוד. ורזא דמלה פעמיו ירחץ בדם הרשע. אבל פעמיו, בגין נצח דאתחבר בהדיה.

צָבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִקְיָצָה לְפָקֶד כָּל-
הַגּוֹיִם אֶל-תָּוֶזֶן כָּל-בְּגָדֵי אֹזֶן סִלָּה: ז
יָשׁוּבוּ לָעֶרֶב יִהְיוּ כִכְלָב וַיִּסּוּבּוּ עִיר: זז
הִנֵּה יִבְיָעוֹן בְּפִיהֶם זֹרָבוֹת בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם
כִּי-בְּמִי שָׁמַעַ: ט וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁוֹזֶק-לָמוֹ
תִּלְעַג לְכָל-גּוֹיִם: י עֲזֹז אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁמְרָה
כִּי-אֱלֹהִים מִשְׁעָבִי: יא אֱלֹהֵי זֹסֶדֶי
יִקְדָּמֵנִי אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשַׁרְרִי: יב אֶל-
תַּהֲרָגֶם פֶּן-יִשְׁכַּחוּ עַמִּי הַנִּיעַמּוֹ בְּזִיכָךָ
וְהוֹרִידֵמוֹ מִגִּנְנוֹ אֲדָנִי: יג זֹטֹאת-פִּימוֹ
דִּבֶּר-שִׁפְתֵימוֹ וַיִּכְכְּדוּ בְּגֵאוֹנָם וּמֵאֲלָה
וּמִכֹּזֶשׁ יִסְפְּרוּ: יד כָּלָה בְּזֹמָה כָּלָה
וַאֲיָנָמוֹ וַיֵּדְעוּ כִּי-אֱלֹהִים מִשְׁלַ בְּיַעֲקֹב
לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סִלָּה: טו וַיָּשׁוּבוּ לָעֶרֶב
יִהְיוּ כִכְלָב וַיִּסּוּבּוּ עִיר: טז הִבָּמָה יִבְיָעוֹן
לֶאֱכֹל אִם-לֹא יִשָּׁבְעוּ וַיִּכְלִינוּ: יז וַאֲנִי
אֲשִׁיר עֵוָה וְאֶרְצָן לִבְקָר זֹסֶדֶךָ כִּי-הָיִיתָ
מִשְׁעָב לִי וּמִנּוֹס בְּיוֹם צָר-לִי: יוז עֲזֹי אֱלֹהֶיךָ
אֲזַמְרָה כִּי-אֱלֹהִים מִשְׁעָבִי אֱלֹהֵי זֹסֶדִי:

פרק נט

תפילה להגברת הקדושה והאמת וגילוייה בעולם.

(א) **למנצח** נצח גובר על **אל תשחת** קלי' ומעלה את ה **לדוד** מלכות **מכתם** לתפארת **בשלח** **שאול** יסוד **וישמרו את הבית מלכות להמיתו**⁴⁸⁴: (ב) **הצילני מאיבי אלהי** ס"ת י"י משמות **עב ממתקוממי** ס"ת י"י משמות **עב תשגבני** ס"ת י"י משמות **עב**: (ג) **הצילני** ס"ת י"י משמות **עב מפעלי** ס"ת י"י משמות **עב און** קלי' **ומאנשי דמים הושיעני**: (ד) **כי הנה ארבו לנפשי מלכות יגורו עלי עזים לא פשעי ולא חטאתי יהוה**: (ה) **בלי עון ירוצון ויכוננו עורה לקראתי וראה**: (ו) **ואתה** תו"מ ר"ת לוו משמות **עב** וס"ת יהוה משמות **עב יהוה** תפארת ס"ת הה"ה משמות **עב אלהים** גבורה **צבאות** נו"ה **אלהי ישראל**⁴⁸⁵ חכמה **הקיצה** ס"ת ילה משמות **עב לפקד כל**

⁴⁸⁴ פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק א

וז"ס מלוכת שאול שהמלכות עיקר קיומה מהוד ולמטה כמ"ש בזוהר איהי בהוד וכמ"ש (ד"ה א' כ"ט) הוד מלכות. והתחיל למלוך ולא נתקיים בידו ונהרג וז"ס וימלוך שאול וימת כו' ואח"כ מלך מלך א' בנו וג"כ לא נתקיים בידו ונהרג והוא מלך שאחר שאול האמור כאן. וז"ס וימת כמ"ש (ב"ב קי"ו א') יואב שלא שכב על מטתו נאמר בו מיתה דוד שמת על מטתו כו'. ואח"כ יצא מלך הדר שהוא דוד כמ"ש למטה וז"ש (שמואל א' ט"ו) וטוב ראי הדר כנ"ל ולא נאמר בו מיתה ונתקיים מלוכה בידו עד עולם. ולפי שנו"ה הן תרי פלגין דגופא ואין להם קיום א' בלא חבירו לכן משחו שמואל שהוא נצח וישקוהו לאדבקא רוחא ברוחא כידוע ויתקיים המלוכה בידו. ולכן זכה שאול לנבואה מה שלא זכה שום מלך שנו"ה הן נביאים. וצוה לו להרוג את עמלק שאחזיתו בנצח כנ"ל ויתוקן נצח ויתקיים המלוכה כנ"ל ולכן אח"כ שלא עשה בעמלק אמר לו שמואל (שם ט"ו) וימאסך ה' מהיות מלך על ישראל כו' ויחזק בכנף מעילו ויקרע ויאמר אליו שמואל קרע ה' את ממלכות ישראל מעליך היום ונתנה לרעך הטוב ממך והוא סוד הבגדים שמלה כנ"ל בנצח. לכן נקרע בגדו של שמואל שרצה שאול לאחוז בבגדו כדי שיתקיים ונקרע בשביל עמלק ונקרע לכן הממלכה מידו כנ"ל, וז"ש (במדרש) סימן מסר לו מי שיקרע את מעילך הוא ימלוך ולכן בכרתו דוד לשאול כנף מעילו א"ל שאול ידעתי כי מלך תמלך וקמה בידך ממלכת ישראל (שם כ"ד). וז"ש כאן ונתנה לרעך הטוב ממך והוא דוד שזכה להתקשר בנצח כמ"ש אצלו נעימות בימינך נצח (תהלים י"ו). וז"ש שמואל לשאול (שמואל א' ט"ו) וגם נצח ישראל לא ישקר כו' ר"ל להאחז ח"ו בסט' דשקר כי אתה רוצה למלוך בסט' דהוד לבד אלא שיבא נעימות בימינך נצח כנ"ל: וז"ס ג"כ קריעת השמלה אצל ירבעם שנחלקה המלוכה לשנים והן נו"ה וירבעם ה' בסט' דנצח כמ"ש (מלכים א' י"א) והוא מתכסה בשמלה חדשה כנ"ל. וז"ס שתפס הקב"ה את ירבעם בבגדו וא"ל חזור בך (סנהדרין ק"ב א'). וז"ס רדיפת שאול לדוד בסוד כי כל הימים אשר בן ישי חי כו' (שמואל א' כ') כי בשביל תקוני נוק' במלך הדר שהוא דוד לא אתקיימו כלן בעולם התהו כמ"ש בא"ר. וז"ס הריגת נוב עיר הכהנים שהן חסד עלאה שהוא הדר כמ"ש שם. ושאלת אוב סוד עולם התהו:

⁴⁸⁵ פירוש הרמ"ק לספר יצירה פרק חמישי

ועשר שמות אלו הם עשר ספירות. אלהים חיים - בכתר, שבו מקור החיים אין סוף טמיר וגניז בכתר שהוא המחיה עשר ספירות דאצילות ובריאה ויצירה ועשיה, והוא מחיה את כלם. **אלהי ישראל** - חכמה, דתמן סליק ישראל סבא כדאמרינן ישראל עלה במחשבה. אל שדי - בינה, שעל ידה בניין העולם בסוד ל"ב אלהים שבה, והוא שאמר לעולמו די ולאצילות די ולבריאה די ולכל הבא בגדר די. רם ונשא - גדולה וגבורה. שוכן עד - ת"ת ויסוד, שהת"ת שוכן עליו, ויסוד נק' עד כדפירשו בזוהר. מרום וקדוש - נצח והוד, נצח מרום מגדולה שהיא רם, והוד קדוש מצד הלויים הקדושים והנשאים. שמו - מלכות כפשוטו. ואלו הם בפרט, כי בכלל הם נכללים

הגוים אל תחן כל בגדי און סלה: (ז) ישובו לערב יהמו ככלב ויסובבו עיר: (ח) הנה יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם כי מי שמע: (ט) ואתה תו"מ יהוה תפארת תשחק למו תלעג לכל גוים: (י) עזו אליך אשמרה כי אלהים משגבי: (יא) אלהי חסדו כתיב חסדי ס"ת י"י משמות עב יקדמני ס"ת י"י משמות עב אלהים יראני בשררי: (יב) אל ס"ת י"ל משמות עב תהרגם פן ישכחו עמי הניעמו בחילך והורידמו מגננו אדני: (יג) חטאת פימו דבר שפתימו וילכדו בגאונם ומאלה ומכחש ס"ת מהש משמות עב יספרו: (יד) כלה בחמה כלה ס"ת ה"ה משמות עב ואינמו וידעו כי אלהים משל ביעקב לאפסי הארץ סלה: (טו) וישובו לערב יהמו ככלב ויסובבו עיר: (טז) המה ינועון כתיב יניעון לאכל אם לא ישבעו וילינו: (יז) ואני תו"מ אשיר עזך וארנן לבקר חסדך חסד כי היית משגב לי ומנוס ביום צר לי: (יח) עזי ס"ת ר"י משמות עב אליך אשמרה כי אלהים משגבי אלהי חסדי ס"ת י"י משמות עב:

פרק ס

א לְמַנְצֹו עַל-שׁוֹשַׁן עֲדוֹת מִכְתָּם לְדָוִד
 לְלַמֵּד: ב בְּהַצֹּתוֹ אֶת אֲרַם נִהְרִים וְאֶת-
 אֲרַם צוּבָה וַיָּשֶׁב יוֹאָב וַיֵּךְ אֶת-אֲדֹם
 בְּגִיא-מִלְחָמָה שְׁנַיִם עָשָׂר אָלֶף: ג אֱלֹהִים
 וַיִּזְחֲלֵנוּ פָּרִצְתָּנוּ אֲנַפְתָּ תִּשׁוּבָב לָנוּ: ד
 הִרְעַשְׁתָּה אֶרֶץ פְּצַמְתָּה רִפָּה שְׁבָרֶיהָ כִּי-
 מָטָה: ה הִרְאִיתָה עֲמֹךְ קָשָׁה הִשְׁקִיתָנוּ יַיִן
 תִּרְעַלָּה: ו נָתַתָּה לִירָאִיךָ גַּם לְהִתְנוּסָס
 מִפָּנֵי קֶשֶׁט סָלָה: ז לְמַעַן יִזְחֲלֻנוּ יְדֵיךָ
 הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעֲנֵנִי: ח אֱלֹהִים דְּבַר
 בְּקֹדֶשׁוֹ אֶעֱלֶה אֲזַכֶּקֶה שְׁכֵם וְעַמֶּיךָ

בשמות הקודמים י"ה יהו"ה צבאו"ת, וזה פשוט ופי' בפרק ראשון במשנה ראשונה.
 ובזה נתבארה משנה זו בס"ד:

סִכּוֹת אֲמִיד: ט לִי גִלְעָד וְלִי מִנְשָׁה
וְאֶפְרַיִם מֵעוֹן רֹאשִׁי יְהוּדָה מִזֹּזְקֵי: י
מוֹאָב סִיר רִזְזִי עַל-אֲדוֹם אֲשֶׁלִּיךְ נִעְלִי
עָלַי פְּלִשְׁתַּת הַתְּרַעְעִי: יא מִי יִבְלִנִי עִיר
מִצּוֹר מִי נִזְזִנִי עַד-אֲדוֹם: יב הֵלֵא-אֶתָּה
אֱלֹהִים וְנִזְזֶתֶנּוּ וְלֵא-תֵצֵא אֱלֹהִים
בְּצַבֹּאוֹתֵינוּ: יג הִבָּה-כָּלנוּ עֲזָרַת מִצָּר וְשׂוֹא
תְּשׁוּעַת אָדָם: יד בִּאֱלֹהִים נַעֲשֶׂה-זִּיל
וְהוּא יְבוֹס צָרֵינוּ:

פרק ס

תפילה לעילוי שכינת עוזינו בעת היותה מלאה דינים.

⁴⁸⁶ זוהר חלק ג' דף רלג עמוד א פרשת פנחס

עד דהוו יתבי אתא נשרא ומאיך ונטיל חד שושנה מבינייהו ואזלת ואמרו מכאן ולהלאה נהך לאורחין. קמו ואזלו עד הכא אורחא דר' פנחס ור"ש אזל ליה איהו ור' אלעזר ושאר חברייא ור' פנחס ושאר חברייא. פתח ואמר ר' פנחס על זה למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד מאי ללמד לאולפא לבני עלמא חכמתא והא אוקמוה. שושן עדות אלין סנהדרי גדולה הם ע סנהדרין דכתיב בה סוגה בשושנים. מכתם לדוד סימנא דאחזיאו ליה לדוד כד שדר ליואב לארם נהרים ולארם צובא לאגחא בהו. א"ר פנחס דא איהו שושן עדות דקיימא כא הא ככביא בשמיא שכינתא עלן ודרגין עלאין בהדה וסייעתא קדישא לתושבחתא דא איהו שושן בשלימו כדקא יאות.

⁴⁸⁷ זוהר חלק ג' דף רלג עמוד ב פרשת פנחס

פתח כמלקדמין ואמר למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד וכי שושן עדות מאי סהדותא סהיד אלא שושן דא איהי סהדותא למעשה בראשית. ואיהי סהדותא לכנ"י מלכות סהדותא ליחודא עלאה ודא איהו בגין דשושנה דא אית בה תליסר עלין וכלהו קיימין בעקרא חדא ואית בה חמש עלין לבר תקיפין דחפיין לדא שושנה ואנינו עלה וכלא ברזא דחכמתא הוא תליסר עלין אלין תליסר מכילן דרחמי דירתא כנסת ישראל מלעילא וכלהו אחידן בעקרא חדא (ד"א דאינון י"ג תיקונין דדיקנא תתאה דא"א דאינון י"ג תיקו' עלאין דז"א) ואיהו ברית חדא ודוגמא דברית יסודא (ס"א יחודא) דכלא חמש תקיפין דחסרן עליה אלין חמשין תרעין חמש מאה שנין (דיסודא יסודא (נ"א בבי מקדשא) ברית קדישא) דאילנא דחיי אזלא בהו סהדותא לעובדא דבראשית כל עובדא דבראשית כלהו (ס"א חמש קדיא) דאילנא דחיי אזלא בהו סהדותא לעובדא דבראשית תיבין וכו'). תיבין ידיען בסוכלתנו וקיימא בחושבנא אלקים דמעשה בראשית אחזי לעילא ואחזי לתתא אחזי לעילא ברזא דעלמא דאתי ואחזי לתתא ברזא דכנסת ישראל. שושנה סהדותא לעובדא דבראשית דקיימא בכל הני סימנין דכתיב (ס"א דא) בראשית ברא אלקים דא שושנה תליסר עלין (נ"א אינון) תליסר תיבין עד אלקים תניינא ואינון את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח הא תליסר עלין דשושנה. חמש תקיפין דסחרן לאלין אינון מרחפת על פני המים ויאמר הא חמש אחרנין לבתר יהי אור הא עיקרא ושרשא דשושנה דכלא ואחידן בה. סהדותא ליחודא. חמש עלין תקיפין שרשין ויחודא דאחידן ביה תריסר עלין דשושנה אחד דא היא עיקרא ושרשא דכלהו אחידן ביה רזא (ס"א סהדותא ליחודא חמש תיבין שמע ישראל יי' אלקינו יי' אינון חמש עלין תקיפין דשושנה. מאמר זה הוסבר בארוכה בראשית ספר הזוהר. ראה מאמר השושנה של רבי חזקיה. במאמר זה מדמים את השושנה לשכינה. חמש עלים סביב השושנה הם ה"ג הנקראים ישועות והם כנגד ה אצבעות יד ימין האוחזות בגביע הקידוש. והעיר הרב המקובל האלקי שמעון לביא זיע"א בספרו כתם פז דף א "ואל תשת לבך לשאר השושנים העודפים והחסרים מנין זה (של ה עלי כותרת וי"ג עלים בכל פרח) כי הארץ זנתה וחנפה תחת יושביה בעלי העבודות הנכריות שהרכיבו אילן באילן וכו'.

⁴⁸⁸ כתב בספר "בן בית" דף נב שושן עדות מכתם ר"ת שמע. ובבאור כוכב מיעקב נתן טעם לכך עיי"ש. ונ"ל בס"ד לפי מה שנתבאר ששושן זו המלכות ועדות זו המלכות רמוזים באותיות "שמ" של שמע שהרי ידוע שהמלכות נקראת "שם" ע"ש הפסוק "ויעש דוד שם". מכתם אלו ספירות תפארת ומלכות. מכ זו המלכות שהיא מוכה וחלושה ותם רמז לתפארת בסוד "איש תם". וזה הרמז לאות ע דשמע ע' קלין ע ספירות בזו"ן.

ללמד: (ב) בהצותו את ארם נהרים⁴⁸⁹ מלכות ואת ארם צובה וישב יואב ויך את אדום בגיא מלח שנים עשר אלף: (ג) אלהים זנחתנו פרצתנו אנפת תשובב לנו: (ד) הרעשתה ארץ מלכות פצמתה רפה שבריה ס"ת הה"ה משמות עבכי מלכות מטה⁴⁹⁰: (ה) הראית עמך קשה ס"ת כהת משמות עב השקיתנו יין תרעלה: (ו) נתתה ר"ת נית משמות עב ליראיך נס תו"מ להתנוסס⁴⁹¹ מפני קשט ס"ת סיט משמות עב סלה ג"ר: (ז) למען יחלצון ידידיך⁴⁹² נו"ה ר"ת יל"י משמות עב הושיעה ימינך או"א ועננו כתיב וענני: (ח) אלהים בינה דבר בקדשו חכמה אעלזה אחלקה שכם ועמק סכות אמדד: (ט) לי ר"ת סאל משמות עב גלעד⁴⁹³ מלכות ולי מנשה ואפרים מעוז ר"ת מום משמות עב ראשי יהודה מחקקי: (י) מואב סיר רחצי⁴⁹⁴ על אדום אשליך ע"ב נעלי⁴⁹⁵ עלי פלשת התרעעי⁴⁹⁶ גבורה: (יא) מי

⁴⁸⁹ זוהר חלק א דף קפא עמוד ב

ויקם וילך אל ארם נהרים, דא אתר דארעא קדישא, דבכת תמן רחל כד חריב בי מקדשא.

⁴⁹⁰ כתב בספר "בן ביתי" דף נב "רפה שבריה כי מטה" עולה 886 גימ' "מלכות שמים" עכ"ל. זו שכינת עוזנו ועליה התפלל דהע"ה. גם "רפה" רמז לפ"ר דינים עם שורשם. עוד כתב שם 886 גימ' ג"פ שם אלקים במילוי כזה: אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם, אל"ף למ"ד ה"א יו"ד מ"ם, אל"ף למ"ד ה"ה יו"ד מ"ם עכ"ל. וידוע שגם שם אלקים כינוי למלכות. עוד נ"ל בס"ד מטה נוטריקון ה חולה רמז שהשכינה בגלות. ואולי לזה רמזו ז"ל (סנהדרין פרק חלק) אין בן דוד בא עד שיתבקש דג (יסוד) לחולה (מלכות) ולא ימצא.

⁴⁹¹ כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם - פרק צא

כבר ידעת כי מפי בינה כשהיא (רביעה) [רבועה] על בנין יוצאת הארה כעין הבל פה המקיף לכל זעיר ובזה יש לו קיום מאותו פום ממלל רברבן וכאשר בינה עולה למעלה להתיחד עם אבא אין לו לזעיר הארה זו א"כ מהיכן יש לו קיום והעמדה אלא שיש בת"ת זעיר שם הויה במלוי אלפין שעולה מ"ה ושם אלף דל"ת במלכות שבה שעולה ס"ה ואלו הב' שמות יחד עולים ק"י כמניין נ"ס דכתיב ביה נתת ליראיך נס להתנוסס.

⁴⁹² פירוש הרמח"ל על הכתובים

למען יחלצון ידידיך (ס, ז - קח, ז). הם נ"ה, ולעשות החליצה לנוק' מעליהם, צריך שתתעורר אי' בכח גילוי יסוד אבא בסוד ימין. ואי' היא ישועה - "הושיעה ימינך", הימין יכלל ביצועה לענות השכינה ולהושיעה - "וענני". והנה כל התיקונים העתידיים בגאולה הולכים ונתקנים מאי' בנוק' בעוד הגלות הולך, בסוד, "יחלץ עני בעניו". וכשהיה הכל מתוקן, אז, "ועמדו רגליו", כי נ"ה יעמדו כשהבית יהיה נכון עליהם, כי בנפול הבית גם העמודים מתמוטטים, אבל לעתיד לבא יתוקן הכל.

⁴⁹³ ספר מגלה עמוקות - אופן סו

"ויראהו את הגלעד", אין גלעד אלא בית המקדש, שנאמר (ירמיה כב ו) גלעד לי ראש הלבנון.

⁴⁹⁴ זוהר חלק ג דף קצח עמוד ב

א"ר אבא, ההוא רשע בלק בתרי לישני קאמר לבלעם. חד אמר "ארה לי" וחד אמר "קבה לי". מה בין האי להאי. אלא א"ל ארה לי אסוף לי כמו אריתי מורי עשבין וחרשין דרישי דחויין ושוי לון בקדרה דחרשיא כיון דחמא דחיליה יתיר בפמא תב ואמר ולכה נא קבה לי. ואפי' הכי ההוא רשע דבלק לא שבק חרשוי אלא לקיט כל זיני עשבין חרשי דרישי דחויין ונטיל קדרה דחרשין ונעיץ לה תחות ארעא אלף וחמש מאה אמין וגניז לה לסוף יומין. כיון דאתא דוד כרא בתהומא אלף וחמש מאה

יבלני ס"ת י"י משמות עב **עיר מצור מי** ר"ת עמם משמות עב **נחני** ס"ת ר"י משמות עב **עד אדום: (יב) הלא אתה אלהים** מלכות ר"ת האא משמות עב **זנחתנו ולא תצא אלהים** מלכות **בצבאותינו** ⁴⁹⁷ נ"ה: (יג) **הבה לנו עזרת** ⁴⁹⁸ מלכות **מצר** ⁴⁹⁹ קל"י: **ושוא תשועת אדם: (יד) באלהים** מלכות **נעשה** ב"ן **חיל והוא** תפארת **יבוס** ⁵⁰⁰ **צרינו** קל"י:

אמין (על אלף וחמש מאה אמין) ואפיק מיא מן תהומא ונסיק על מדבחא. בההוא שעתא אמר אנא אסחי ההיא קדרה **מואב סיר רחצי**. סיר רחצי ודאי. ספר מגלה עמוקות - אופן קטז -

רצה לתקן כשפים שנעץ בלק בנוקבה דתהומא רבא. - **וסוד בלימה**. - **וסוד ירח עמ"ד זבולה**. - **סוד יעזריאל ממונה על התהום, שהוא חש"ך, בסוד וחשך על פני תהום, שהוא לבן רמא"ה, בסוד אעבר"ה נ"א**. ועם ע' **מפתחין שבידו, מנין חנו"ך מטטרון, והוא ממונה על המזכיר שם שמים לבטלה**. ומזה הטעם **אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כשמזכיר שם שמים לבטלה, כי ר"ת שלהם עולה יעזרי"אל**. - **סוד ו' סדרים, עולה נע"ר, שהוא שר היצירה**. - **אעבר"ה נ"א, בגימטריא סגרון**. - **מטטרון נקרא אס"ף, ר"ת 'אטמון 'סגרון 'פתחון, בסוד אסף אלקים:**

רצה משה ליכנס לארץ ישראל, שראה ברוח הקודש **סוד מואב סיר רחצי** (תהלים ס י), שכתב בזוהר (ח"ג קצ"ח ע"ב) שנעץ בלק בנוקבא דתהומא רבא כשפים דבאו למשטפא עלמא בימי דוד, כמו שהאריך בזוהר פרשת בלק. לכן אמר בעת ההיא, בעת שרמז על בלעם בן בעור שגרם משפטין תהום רבה (תהלים לו ז), ועליו קאמר אתה החלות להראות את גדלך, על שם של ע"ב שהוא מצד החסד, שחתם בו הקב"ה את התהום שיש לו שם של ע"ב, ואת ידך החזקה הוא סוד העולם בכללו, וביד הקב"ה כקמיע ביד גבור שהוא בשם של מ"ב, בסוד תולה ארץ על בלימה (איוב כ"ו [כו ז]), שכתבו המקובלים שר"ת של בלי מה הוא שם של מ"ב, והוא סוד ידך החזקה.

⁴⁹⁵ זוהר חלק ג דף קצח עמוד ב

על אדום אשליך נעלי מאי אשליך נעלי אלא דא אוף הכי למרחיק הוה דכתיב ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה כי עיף אנכי. הלעיטני הלעטה ממש. פתיחו דפומא וגרונא למבלע. אמר דוד לההוא בלען מלעט הלעטין אנא ארמי עליה נעלי למסתם גרוניה.

⁴⁹⁶ זוהר חלק ג דף קצח עמוד ב

עלי פלשת אתרועע אוף הכי דא למרחיק אסתכי דוד אמר כנען סטרא בישא דסטרא אחרא איהו ופלשתים מתמן אינון לסטרא אחרא מה אצטריך תרועה דכתיב וכי תבאו מלחמה בארצכם והרעותם וגו' לתברא חיליה ותוקפיה ובג"כ **עלי פלשת אתרועע** והכי אתחזי לון. ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני.

⁴⁹⁷ ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית ועתה יש לנו להודיעך כי בהיות שם אדנ"י לובש בגדי מלחמה ומזדיין ללחום בשמים ובארץ, מתלבש כלי מלחמה מגבורי הפח"ד. ועל ידי מי הוא מתלבש כלי מלחמה? על ידי אלהים צבאות, שהוא מושך למידת אל ח"י מידת אדמוני. חקור ותמצא בשם אדמוני רמוז אדנ"י, ורוצה לומר, משם נמשך הגבורה והמלחמה לשם אדנ"י. והסוד הזה: **הלא אתה אלהים זנחתנו ולא תצא אלהים בצבאותינו** (תהלים ס, יב). התבונן בפסוק זה ותמצא אלהים צבאות בענין המלחמה. ופי' הפסוק כך הוא: למה אלהים זנחתנו, שהוא סוד מידת המלכות והמלחמה, למה זנחתנו ולא תלבש בגדי נקם ומלחמה מיהו"ה אלהים צבאות, שהם צבאות שלנו, כי לנו הם ולהם אנו, ואין לאומה אחרת עובדי גילולים חלק ביה"ו אלהים צבאות כי אם לישראל, וכן הוא אומר; כי אל קנא י"י אלהיך בקרבך (דברים ו, טו), בקרבך ולא בעם אחד. ואומר: קנאת י"י צבאות תעשה זאת (ישעיהו לז, לב). ולפיכך אמר 'ולא

תצא בצבאותינו, כלומר באותן שני שמות הנקראים יהוה אלהים צבאות, שהם צבאותינו:

498 ספר מבוא לחכמת הקבלה להר"ש טולדאנו שליט"א חלק א שער ז פרק ה
וכ"כ מלכות בגימ' תצ"ו. ובהיותה מקבלת מבחי' אחוריים אשר סודם שם אלקים,
גימ' ר', הרי תצ"ו ר' אותיות צרות:
ותקונם להמשיך הארה מבחי' פנים דז"א סוד ג' מוחין חב"ד ג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה,
כי ע"ב ס"ג בחו"ב, ובדעת פנימיות ז"א מאיר גם כן שם מ"ה. ושלתם ע"ב ס"ג מ"ה
בגימ' פנים גימ' ק"פ. יחד עם המלכות, ק"פ תצ"ו, גימ' תרע"ו, וע"ה הרי עזרת בסוד
הבא לנו עזרת מצר, מצר דייקא, רמז אל מילוי השלישי דשם אלקים. ועיין בספר
קהלת יעקב ערך עזרת.
ולעשות רצון הצדיק אלקט מעט מזער לפני הקורא מספר "קהלות יעקב" להחזרה
מלובלין.

"ונ"ל סוד הענין כי "צרות" באות מאחוריים דהוי' פשוט ומלא בד' מילויים. אחור
שלהם: עב, קפ"ד קס"ו ק"ל קד"ם גימ' צרות. וסוד אחוריים אלו במלכות שהוא אחור
זעיר ואנו צריכים להמשיך הארת פנים מסוד חב"ד שה"ס ע"ב ס"ג מ"ה גימ' פנים.
וסוד הענין כאשר זעיר יש לו מוחין דחב"ד הוא מאיר למלכות. ותמורת פנים בפנים
ע"ב ס"ג מ"ה מלכות גימ' עזרת. וז"ש "הבה לנו עזרת מצר" מבחינת צרות שה"ס
אחוריים שבמלכות הבה לנו עזרת סוד פנים המאירים למלכות. "פנים מלכות" גימ'
עזרת. פנים הוא סוד ע"ב ס"ג מ"ה גימ' פנים וכו' יעו"ש".

499 כתב בספר "בן ביתי" דף נ"ב ע"ב "הבה לנו עזרת מצר" ס"ת תורה ור"ת
עמלה. והיינו שע"י עמלה של תורה יקוים בנו האמור בריש פ' בחוקותי. א"נ עזרת
גימ' כו פעמים כו ע"ה ששם הוי' ב"ה הוא העוזר מן הצר.

500 ספר עץ חיים - שער כא פרק ב מ"ת
וז"ס שארז"ל "משחרב בית המקדש אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה" כי
בעת שנחרב ב"ה שהיא הנקבה הנקראת בית לסבת לקיחת הכתר שבה ב"פ כ"ד כ"ד
הנ"ל שהם ב' פעמים אור כמנין ב"ת ולכן מאז ואילך אסור לשחוק. כי שחוק הוא
גימטריא ב' פעמים אור"ר אור"ר וכיון שנסתלק אור"ר אין שחוק בעולם. ולעתיד
לבא כשיבנה בית המקדש נאמר אז ושמתי כ"ד כ"ד שמשותף כי אז יחזור לה ב"פ
כ"ד כ"ד הנ"ל הנקרא שמשותף על שמאירין כשמש. וגם לפי שלוקחתן מגוף הת"ת
דז"א הנקרא שמש כנודע להיות לה בחי' הכתר שבה ונמצא שהם ב"ש מן השמש
ויהיה כ"ד כ"ד שמשותף כי הז"א כולו נקרא שמש וגם בחי' הת"ת שבו נקרא שמש.
והענין כי כל חסד נקרא אור בסוד האור דאתברי ביומא קדמא דמעשה בראשית
והנה טעם לקיחתה ב"ש תחתונים לבד הוא לפי שיסוד של תבונה מתלבש בשליש
עליון של ת"ת דז"א כנודע שהוא עד מקום החזה ומשם ולמטה האורות של החסדים
הם מגולים לכן אין כתר דנוקבא יכול להתחיל אלא בסוף סיום שליש עליון
דתפארת כי שם התחילו החסדים להתגלות ומכאן האורות המגולים שם אז יוצא
שם כתר שלה מבחי' ב"ש החסד המגולין והמאירין ולכן הם ב' פעמים אור אור וזהו
מ"ש למעלה כי ב' פעמים אור הוא גימטריא שחוק והנה ב' אלפין שבב"פ אור אור
אלו הם שרשים שלהם הנשארים בז"א ושאר האותיות שהם ו"ר ו"ר מאירין בנוקבא
ואז נעשה בה בחי' בית ולכן משחרב בית המקדש אסור שימלא שחוק פיו בעולם
הזה. אבל בהיותה לוקחתם נקראת אשת חיל עטרת בעלה כי ח"ל גימטריא כ"ד כ"ד
הנ"ל ולעתיד לבא שתקחם כתיב **באלהים נעשה חיל** שהיא רחל והוא **יבוס** צרינו
שע"כ נבוס צרינו בעת שיבנה בית המקדש וז"ס ג"כ וישראל עשה ח"ל כי ז"א הנק'
ישראל עושה ח"ל לנוקבא ונותן ב"ש שלו לכתר שלה ונתבאר לקמן בענין ב' אורות
אלו היטב ע"ש.

פרק סא

א לַמִּנְצִיז עַל-נְגִינַת לְדוֹד: ב שְׁמֶעָה
אֱלֹהִים רָנְתִּי הֶקְשִׁיבָה תִּפְכָּלְתִּי: ג מִקְצֵה
הָאָרֶץ אֵלַיךְ אֶקְרָא בַּעֲטֹף לִבִּי בְּצוֹר-
יְרוֹם מִמֶּנִּי תִנְוֹזְנִי: ד כִּי-הָיִיתָ מִוְּזָסָה לִּי
מִגְדֹּל-עֹז מִפְּנֵי אוֹיֵב: ה אֲגוֹרָה בְּאֶהְכֶּךָ
עוֹלָמִים אֲוֹזָסָה בְּסִתֶּר כְּנִפְיךָ סָלָה: ו כִּי-
אַתָּה אֱלֹהִים שְׁמַעְתָּ לְגִדְרֵי נְתַתָּ יְרֻשַׁת
יִרְאֵי שְׁמֶךָ: ז יָמִים עַל-יָמֵי-מֶלֶךְ תּוֹסִיף
שְׁנוֹתָיו כְּמוֹ-דֹר וְדֹר: ח יֵשֶׁב עוֹלָם לִפְנֵי
אֱלֹהִים וְזָסַד וְאַמַּת מִן יִנְצְרֶהוּ: ט כֵּן
אֲזַמְרָה שְׁמֶךָ כָּעֵד לְשִׁלְבֵי גִדְרֵי יוֹם יוֹם:

פרק סא

ערגת הרעיה לדודה.

(א) **למנצח** הגברת הנצח על ההוד **על** והמשכת השפע בכוח ה **נגינת** בינה ⁵⁰¹ **לדוד** למלכות: (ב) **שמעה** ⁵⁰² **אלהים** מלכות מצד ה **רנתי** גבורה **הקשיבה** ⁵⁰³ תפארת ס"ת מיה משמות עב **תפלתי**

⁵⁰¹ ספר עבודת הקודש חלק ב פרק טו

"..אבל קודם שאבאר זה הענין הנפלא אביא מה שכתב בזה החכם רבי יצחק עראמה ז"ל בעקידת יצחק בפרשת נח בפרק קראו נגון עולם, אמר שם בזה הלשון, יסוד מוסד ומקובל אל דעת אמונת השכר והעונש הזמניים, אשר תורתנו הקדושה והאלהית היא ראשית דרכם, כי יחס גדול וקשר אמיץ יש בין הפעולות אשר יפעלו כמות האנשים מטוב ועד רע ובין טבע המציאות בכלליו ופרטיו עד שיאמן כי בתקון ויושר פעולותיהם בכלל יתקיים ויתחזק טבע כל הנמצאות, ובקלקולם והפסדם יתקומם ויתקלקל גם הוא, וזה הענין הנפלא יתחייב מהיות הבנין האנושי הזה כעין בנין העולם הכולל אשר זה נקרא עולם גדול וזה עולם קטן, לפי היחס אשר לשניהם בכל דבריהם כלליהם ופרטיהם כמו שהוא מוסכם מכל החכמים, ולזה יתכן שימצא בין שניהם יחס גדול ממין היחס אשר אמרו חכמי הנגון שימצא בין שני כלי זמר השווים והנערכים על ערך אחד ויחס אחד לגמרי, כי בהניע טור מהאחד יתעורר אל קולו הטור שכנגדו בכלי השני מפני היחס השווה אשר ביניהם, ואולי שעל זה היחס היה כנור דוד מנגן מאליו ומתעורר אל ערבות קולו ונועם שיריו, כמו שדרשו רז"ל על אמרו עורה כבודי כי כדאי היה נעים זמירות ישראל לכוין במלאכת המוסיקא זה השעור, והנה בנין העולם הכולל הוא כעין הכלי הראשון אשר יש לו סדר וערך קבוע בכל מערכותיו עליונים ותחתונים לגמור על ידיהם מלאכת פרנסות העולם ומעשהו, לעומתם יהיו נערכים ומסודרים טורי סדרי בנין העולם הקטן החלקי לקבל פעולותיהם על נכון:

ואולם בהטיב הכלי הקטן סדור מערכותיו יתדויות ומיתריו לפי הערך הראוי ומתיחס אל סוד המציאות וטבעו בכללו וחלקיו, הנה באמת בהניע אותם יתעוררו לעומתם טורי העולם הגדול מיתריהם ויוסכמו שניהם יחד, זה לפעול וזה להפעל באופן שיושלם על יד שניהם הנהגת המציאות על הצד היותר נאות שאיפשר, כי כן יסד מלכו של עולם שיהיה כל העולם כלו קטן וגדול כאיש אחד, קצותיו מתיחסים לקצותיו, וחלקיו נענים אל חלקיו, כענין שהם עליו כל חלקי הבעל חיי לתועלת הכלל, כי בזה האופן יכונן יחד לקבל השפע מאתו יתברך והוא עצמו מה שביארו יתברך, על ידי הנביא באמרו, והיה ביום ההוא אענה נאם יי' אענה את השמים והם יענו את הארץ, והארץ תענה את הדגן ואת התירוש ואת היצהר והמה יענו את ישראל:

אמר שהאל יתברך הוא העונה ראשונה לקול שירי הכלי הקטן וטוב נגונו על דרך שאמר והיה טרם יקראו ואני אענה, והוא יתן טוב מענה את השמים שהם הטור העליון והיותר כולל בהשפיע שפע שבע רצון, והם יענו את הארץ שהוא הטור השני בהסכים עמה בטוב נגונה גם היא, והארץ תענה את הדגן שהוא הטור השלישי, והמה יענו את ישראל שהוא הטור הרביעי, והם האנשים הזורעים על בטחון האלהים וענייתו על הדרך הנזכר, והנה באמת ילך הדבר בסבוב כי הם המנגנים בראש והנענים בסוף על דרך אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף: באיזה עולם נמצא הניגון? כתב רבנו הרמ"ק ז"ל בספרו אור נערב באות נ "נגון - בינה".

⁵⁰² זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת מצורע דף נה עמוד א "רבי חזקיה פתח ואמר (תהלים יז) **שמעה יי' צדק** וגו' כמה חביבה כ"י קמי קודשא בריך הוא דבכל זמנא דכ"י אתת לקמיה דקודשא בריך הוא קודשא בריך הוא אזדמן לקבלה הדא הוא דכתיב שמעה יי' צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי, אמר דוד אנא אתקטרנא בכ"י כמה דהיא אשתכחת לקמך אנא נמי אשתכחנא, ובגין כך שמעה יי' צדק בקדמיתא ולבתר הקשיבה רנתי האזינה תפלתי".

מלכות: (ג) **מקצה הארץ** מלכות **אליך אקרא** ר"ת האא משמות עב **בעטף לבי בצור** מלכות **ירום ממני תנחני: (ד) כי** o"ת "" משמות עב **היית מחסה**⁵⁰⁴ מלכות **לי מגדל עז** מלכות **מפני אויב: (ה) אגורה באהלך** מלכות **עולמים אחסה** מלכות **בסתר כנפיך סלה** ג"ר: (ו) **כי**

⁵⁰³ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק לז

"הנה בארו ע"ה כי כשהבריות גורמים במעשיהם הטובים ייחוד כנסת ישראל בשם יתברך הגדול, אז הקב"ה מזדמן לקבלה כלומר מתיחד עמה ובה כי בניה גרמו ייחודה, הה"ד שמעה יי' צדק כלומר השמע והתחבר בצד"ק, שהיא כנסת ישראל שהרי דוד ע"ה היה נקשר בה, כי היה מחבר תורה של מעלה להקב"ה כמו שאמרו בספר הבהיר ובבואה לפני המלך להתיחד עמו בא גם הוא כי הוא הגורם הייחוד ההוא, כי היה מכין ומשמיע ומחבר בתחלה, ובייחוד ההוא תמצא שאלתו ותקובל תפלתו, והוא אמרו שמעה יי' צדק ואחר כך הקשיבה רנתי. ואמר שמע תפלה עדיך כל בשר יבאו".

⁵⁰⁴ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק טז

כנ"ף. בצל כנפיך תסתירני. אחסה בסתר כנפיך סלה, אשר באת לחסות תחת כנפיו, הכוונה על ה"א אחרונה שהיא כסות לעליונים לה שהרי היא סתר וכסוי לשם הגדול שהיא היכלו בסוד ויי' בהיכל קדשו, והשם נכתב ביו"ד ה"א ונקרא באל"ף דל"ת, נמצא שזה כנף וכסות לזה, וידוע כי כל אחת כנף וכסות לשל מעלה ממנה עד שנמצאו כלן כנפים אל עלתם והבא לחסות בשם הגדול הרי הוא חוסה תחת כנפות אלו והוא הדבקות בו, ולפי שהאחרונה סתר וכסות לכולן שהרי היא ייחוד לכלן וכסא לכולן לזה נקראת כנף, ועליה נאמר מכנף הארץ זמירות שמענו:

ובמדרשו של רשב"י ע"ה (ח"ג רפ"ד ע"א) מכנף הארץ דא כסותא עילאה קדישא זמירות שמענו כמה דאת אמר נותן זמירות בלילה זמירות תושבחן דכ"י קמי קב"ה בלילה בגלותא בלילה בזימנא דאיהי אזדמנא ושכיחא לשבחא ליה לקב"ה, ואימתי מפלגות ליליא ואילך וכדין זמירות בלילה תושבחן, זמירות כמה דאת אמר כרמך לא תזמור וכתוב וזמיר עריצים יענה אעקרותא מאתריהו כל אינון תקיפין עד כאן, ועליה נאמר יפרוש כנפיו לתימן, והסוד כי מכא אביר יעקב סוד צדיקו של עולם יתחדש הנשר ואינה נושרת עליה והיא כפורחת עלתה נצה בסוד אם אברה חסידה ונו"צה ואז חסידה בתו של אברהם החסיד בראשית ביתה, והסוד המבינתך יאבר נץ יפרוש כנפיו לתימן כשמקבל מן הבינה יאבר אביר יעקב אז משפיע טובו ומתיחד בנץ ואז יפרוש כנפיו לתימן חסד לאברהם:

ואמנם אמרו ופרשת כנפיך על אמתך סודו כי קלקול הבריות מעשיהם גורמים פרוז בייחוד והדבר שבו מקצצין שהם קליפי הערלה נכנסין ומפרידים בין חתן וכלה, הם סוד הכנפים הנאחזים מן הכנויים של שמות הקדש שבהם מתלבשים והם נקראים מלבושים, והם סוד הכתונת שעליה אמר מלך שהשלום שלו מתרעם על ישראל פשטתי את כתנתי איככה אלבשנה, כלומר הנה פשטתי הכנויים הנקראים כתנת שבה נאחזים קליפי הערלה והרי אני עמכם פנים בפנים בלי שום מחיצה ואין זר אתנו, ומדוע אתם גורמים במעשיכם הרעים שאחזור ואלבשנה ואסתיר פני מכם ויתאחזו בה שרי האומות וישעבדו אתכם האומות אשר תחתיהם, רחצתי את רגלי סוד השכינה הנקראת הדום רגלי מטנופי הערלה איככה תגרמו שאטנפם ותצא להשתעבד תחתיה ויטמאו משכני בתוכם:

ואמנם כשישראל עושים רצונו של מקום ומקיימים התורה ומצותיה, אז הכל בייחוד שוה אספקלריא המאירה באספקלריא שאינה מאירה, ואז הכנפים חופפים מבחוץ לתת כבוד למלכם, והכלה בחיק דודה באהבה שלום ורעות אין שטן ואין פגע רע ובשמחתם לא יתערב הזר הידוע, ואומרת רות ופרשת כנפיך על אמתך כלומר מבחוץ לא יהיו חוצצים בינינו כי גואל אתה והרי היא נגאלת ממצריה, וזה מה שראיתי לעבוד בסוד כנף הנזכר במקום ברוך הוא ובו נשלמה הכוונה בזה הפרק:

מלכות אתה תפארת אלהים בינה שמעת בינה לנדרי⁵⁰⁵ בינה נתת ירשת יראי שמך מלכות
 (ז) ימים על ימי מלך מלכות תוסיף שנותיו כמו דר ודר: (ח) ישב עולם מלכות לפני
 אלהים גבורה חסד וחסד תו"מ מן ינצרהו: (ט) כן ר"ת מיכ משמות עב אזמרה שמך
 מלכות לעד יסוד לשלמי נדרי בינה יום יום:

פרק סב

א לְמַנְצִיזוֹ עַל-יְדוּתוֹן בְּזִמּוֹר לְדָוִד: ב אֶךְ
 אֶל-אֱלֹהִים דּוֹמִיָּה נִפְשִׁי בְּמָנוּ יִשְׁוּעָתִי: ג
 אֶךְ-הוּא צוּרִי וַיִּשְׁוּעָתִי מִשָּׁנָבִי לֹא-אֲמוּט
 רָבָה: ד עַד-אָנָּה תִּהְיוּתָנוּ עַל-אִישׁ
 תִּרְצִיזוּ כְּלָכֶם כִּקְיָר נָטוּי גִּידֵר הַדְּחוּיָה: ה
 אֶךְ מִשְׁאֲתוֹ יַעֲצוּ לְהַדְיִיזוֹ יִרְצוּ כָּזָב בְּפִיו
 יְבָרְכוּ וּבִקְרָבָם יִקְלְלוּ-סָלָה: ו אֶךְ
 לֹא־אֱלֹהִים דּוֹמִי נִפְשִׁי כִּי-בְּמָנוּ תִּתְקַוָּתִי: ז
 אֶךְ-הוּא צוּרִי וַיִּשְׁוּעָתִי מִשָּׁנָבִי לֹא אֲמוּט:
 ח עַל-אֱלֹהִים יִשְׁעִי וּכְבוֹדִי צוּר-עָזִי
 מִזֹּסִי בִּאֱלֹהִים: ט בְּטִיזוֹ בּוֹ בְּכָל-עֵת
 עִם שִׁפְכוֹ-לִפְנָיו לְבַבְכֶּם אֱלֹהִים מִזֹּסָה-
 קָנוֹ סָלָה: י אֶךְ הֶבֶל בְּנִי-אָדָם כָּזָב בְּנִי

⁵⁰⁵ זוהר כרך ב (שמות) פרשת משפטים דף קטו עמוד ב- שבועה לא חלה אלא על
 דבר שיש בו ממש, נדר חל אפילו על דבר שאין בו ממש והא אוקמוה במתניתין, ולא
 עוד אלא יתיר אמרו נדרים ע"ג שבועות עולין וכל הנשבע כאילו נשבע במלך עצמו,
 וכל הנודר כאילו נודר בחיי המלך בינה.

אִישׁ בְּמֵאֲזָנִים לַעֲלוֹת הִמָּה מִהֶבֶל יִזְדָּר׃
יֵא אֶל-תְּבַטְטֹוּ בְּעֶשֶׂק וּבְגֵזֹל אֶל-תִּהְבְּלוּ
זִזִּל כִּי-יָנוּב אֶל-תַּשִּׁיתוּ לֵב׃ יב אֲזֹת
דְּבַר אֱלֹהִים שְׁתִּימ-זוּ שָׁמַעְתִּי כִּי עַז
לֵאלֹהִים׃ יג וְכֹה-אֲדַנִּי זֹסֵד כִּי-אֶתָּה
תַּשְׁלֵם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ׃

פרק סב

מדבר בשבח הדבקים בו יתברך.

(א) למנצח נצח על ידותון מזמור לדוד מלכות: (ב) אך אל אלהים דומיה⁵⁰⁶ מלכות נפשי מלכות ממנו ישועתי מלכות: (ג) אך הוא צורי⁵⁰⁷ מלכות וישועתי מלכות משגבי ס"ת יי משמות עב לא אמוט רבה תפארת: (ד) עד אנה תהותתו על איש תרצחו כלכם כקיר נטוי גדר הדחיה: (ה) אך משאתו יעצו להדיח ירצו כזב בפיו יברכו ובקרבים יקללו סלה: (ו) אך לאלהים ר"ת סאל משמות עב דומי ר"ת אלד משמות עב נפשי מלכות כי ס"ת יי משמות עב ממנו תקוטי: (ז) אך הוא צורי מלכות וישועתי מלכות משגבי ס"ת יי משמות עב לא אמוט⁵⁰⁸ יסוד: (ח) על אלהים ישעי וכבודי צור עזי מחסי ס"ת ריי משמות עב באלהים: (ט) בטחו יסוד בו בכל ס"ת וול משמות עב עת תו"מ עם שפכו לפניו ר"ת עשל משמות עב לבבכם אלהים בינה מחסה לנו⁵⁰⁹ תו"מ סלה ג"ר: (י) אך הבל בני אדם כזב בני איש במאזנים לעלות⁵¹⁰ המה מהבל יחד: (יא) אל תבטחו בעשק⁵¹¹ קלי' ובגזל קלי' אל

⁵⁰⁶ זוהר חלק א דף לו עמוד א

ועל דא נאלמתי דומיה וגו', מאי טעמא בגין דהחשיתי מטוב, דלא אזיל קול בהדה, וישראל אמרי (שם סה ב) לך דומיה תהלה, מאי דומיה, דא תהלה לדוד, דאיהי דומיה בגלותא ושתיקא בלא קול תפארת, א"ר יצחק, מאי לך, בגינך איהי דומיה ושתיקא, דאסתלקא מנה קול:

⁵⁰⁷ זוהר חלק א דף קצג עמוד ב -וברוך צורי, דא הוא דכתיב (שם קמד א) ברוך יהו"ה צורי, ודא עלמא, דאתקיים עליה צדיקא דא. וזו המלכות.

⁵⁰⁸ ע"ש "לא יתן מוט לצדיק" (תהלים נה, 23). לפי זה "אמוט רבה" עניינו תפארת.

⁵⁰⁹ לנו פירושו ל- נ ו ו. ו פירושה תפארת ונון כפופה מלכות. מחסה - כל ספירה היא מחסה לזו שתחתיה. הבינה מחסה לתו"מ בזכות הג"ר שעליה.

⁵¹⁰ פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק א

"תאנא" - מכאן מתחיל הספר לפיכך חוזר לומר תאנא פ"א. ולפי שהיה להם הדבר בקבלה לכך אומר תאנא: דעד דלא הוה מתקלא - מתקלא הוא מאזנים הנ"ל ג' קוין חד"ר. והענין הוא זו"נ דדכר הוא חסד ונקבה דין. שהן יום ולילה. אור וחשך. וצריך למכריע ביניהם כלול משניהם והוא יסוד עולם צדיק והוא מבסם לנוק' וע"י נתקנו כולם כמ"ש לקמן פ"ג אתפשט דכורא ואתתקן בתיקוניו באמה בפומיה דאמה מלכין דאתבטלו הכא אתקיימו. מפורש שתיקון הוא ביסוד ושם נתקנו כל המלכים דמיתו ע"י שלא היה המתקלא. והוא הלשון חק שמכריע בין זו"נ כידוע שיסוד נקרא לשון למודים מקבל מלמודי ה' נו"ה והשפתים הם נו"ה. והוא כולל חו"ג כי בו זו"נ האמה ופי האמה עטרת היסוד שהיא מלכות ז"א בו גבורות. לכן ערלה חופפת עליו שהם לשמאלא עד שמעבירין הערלה אז מתגלה חסד בפום אמה ובי' נתקן כלא כמ"ש בזוהר פקודי דף רנ"ח א' יוסף הצדיק איהו שלימא דכלא איהו נטיל כלא בגין דכלא איתקן בגיניה כו' וכד איהו אתתקן כולא מתקני כו' ע"ש. וכמ"ש בא"ר דף קמ"ב א' ובג"כ בכולהו כתרים עד לא זמין תיקוניו דמלכא כו' ולא אתקיימו עד דנחית חסד עילאה ואתקיימו ואתבסמו תקוני נוקבא בהאי אמה דאקרי חסד כו'. והוא הסוד לא תהו בראה לשבת יצרה (ישעיה מ"ה) קודם דאתנסיבת היא תהו כמ"ש למטה דאתחרבו עלמין והארץ היתה תהו. וכד אתנסיבו הוא המתקלא כמ"ש בזוהר פ' פקודי דף רנ"ה א' דאינון דאתנסיבו דשקלי במתקלא דכורין ונוקבין דא עם דא ואילין אקרון מאזנים כו' ואינון חבורא דדכר ונוק' כחדא וע"ד (תהלים סב) במאזנים לעלות כו' ע"ש. (הגהה - ועיקר ענין המתקלא הוא הדעת שע"י הזיווג

תהבלו חיל כי ינוב אל תשיתו לב: (יב) אחת דבר אלהים⁵¹² שנים זו שמעתי כי עז
ס"ת י"ז משמות עב לאלהים: (יג) ולך אדני מלכות חסד חסד כי אתה תשלם לאיש

באו"א ולכן דעד דלא הוה מתקלא לא הוה משגיחין אפין באפין. וכן הוא מוחין דזו"נ
שע"י נתקיימו מלכין קדמאין שהן זו"נ כמ"ש למטה ולכן דעד דלא הוה מתקלא מלכין
קדמאין מיתנו. וכן הזיווג של זו"נ הוא ע"י המוחין שהן הדעת והדעת נקרא מתקלא
שקל הקדש והוא לשון חק כמ"ש למטה לישן ממלל רברבין לישן כו'. ולכן הזיווג
בלשון דעת וידע אדם כו'. וסוד זה הדעת לא היה בעולם התהו ולכן לא נחשב דעת
בספירות כי כל מה שלא היה בתחלה קודם התיקון אינו אלא תוספת ולא נחשב
במנין שלכן ז"א נקרא ו"ק אע"ג שלאחר התיקון יש בו ע"ס שלימות. וסוד הדעת
הוא ב' עטרין דגניזין באו"א כמ"ש בא"ז והן ז"ת דאו"א והן ג"ר דז"א. והתרין עטרין
באין מע"ק אוירא ובוצינא שלכן הדעת במקום הכתר. וז"ס מ"ש בפרשת בראשית
דעלמא אתברי באת ב' ואמר הקב"ה לאלף כל ייחודי לא יהיה אלא בך והענין כי
בתחלה היה בלא מתקלא בסוד ב' חו"ב ואמר הקב"ה לאלף כל ייחודי לא יהיה אלא
בך והוא הכתר שהוא הדעת פלא אלף אדרין ואכסדרין ואמר שם שבריא העולם
ע"י ב' וא' והוא המתקלא בג' קוין):

זוהר חלק ב דף רנה עמוד א

היכלא קדמאה, דתמן קיימא ההוא רוחא דקאמרן, וכל אינון חיוון דביה, אסתמין
בתרין סמכין לסטר מזרח, ובתרין סמכין לסטר דרום, ובתרין סמכין לסטר מערב,
ובתרין סמכין לסטר צפון, ואינון תמניא, ואלין אקרון יתדות המשכן, וקיימי לבר. כד
מלכא עלאה אתי, נטלי אינון יתדות, ואתערקן מאתריהו אינון מיתרים, דאינון
תמניא אחרנין, בר מאינון יתדות דקא אמרן, וההוא רוחא קדמאה די בגו היכלא
דא, קדים ועאל ואתכליל בגו ההוא רוחא תניינא דביה. אינון תרין סמכין דלסטר
מזרח, אינון קרעיא"ל, דאתמנא לבר על תריסר אלפי ממנן, דכלהו אקרון יתדות
המשכן, דא לימינא, לשמאלא שמעיא"ל, ואתמנא על תריסר אלפי ממנן אחרנין,
וכלהו יתדות כדקאמרן. (אינון ממנן אחרנין) סמכין דאתמנן לסטר דרום, חד
סעדיא"ל, וחד סטריא"ל (נ"א סעריהא"ל) כל חד וחד על תריסר אלפין ממנן אחרנין,
אלין לא אתעדון משולטנהון לעלמין. אלין כלהו ממנן על קיומא דעלמא, אלין אינון
דקיימן בקיומא דאינון דאתנסיבו, דשקלי במתקלא דכורין ונוקבין דא עם דא, (ס"א
אלין אינון דתקלי במתקלא דכורין ונוקבין לאתנסבא דא עם דא), אלין אקרון
מאזנים, על דא כתיב (תהלים סב י) במאזנים לעלות, ולא אינון דכתיב בהו (ויקרא
יט לו) מאזני צדק, דקאמרן. כל אינון דשקילין דא עם דא, ולא שקיל דא יתיר מן דא,
סלקין ואתחברן כחדא, ואינון חבורא דדכר ונוקבא כחדא, ועל דא במאזנים לעלות,
ואף על גב דלזמנין מסתייעא מלתא, ושקיל דא יתיר מן דא, סלקין ומתחברן כחדא,
והא אוקימנא.

⁵¹¹ פירוש הרמח"ל על נביאים

"... ואז, "רחקי מעושק", קליפת נוגה נקראת עושק על שעושקת הנשמות, ועליה
נאמר, "דמעתי העשוקים". ובזמן הגלות כשעושקת הנשמות, השכינה הולכת בתוכה
להכניעה, שלא ישלטו הרבה עליהם. אבל לעתיד לבא שיעשה הבירור, אז הז"א
אומר לה, "רחקי מעושק" - אין לך צורך לילך בתוך זה העושק, כי לא יש עוד יראה
מהחיצונים שיתגברו על הנשמות, שכבר נבררו. "וממחיתה כ" וכו', זה נאמר על
שארית הקליפה - הג' קליפות אחרות. ונקראת "מחיתה", שבזמן הגלות היא בקליפת
נוגה, היא יראה שיתקרבו אליה הג' אחרות, אבל באותו הזמן שכתוב, "רחקי
מעושק", ממילא לא יש יראה ג"כ מהאחרות, ולכך, "וממחיתה כי לא תקרב אליך".

⁵¹² זוהר חלק ב דף פא עמוד ב

תאני רבי יצחק, כתיב (תהלים סב יב) **אחת דבר אלהים שנים זו שמעתי**, כמה דאת אמר אנכי ולא יהיה. וכתב על זה בספר ספר שערי אורה - השער השישי - הספירה החמישית:

"אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו. ואלו שתי הדברות הן עיקר כל התורה ולפיכך שמענו מפי, ושאר כל מצוות התורה שמענו מפי משה. ומנין תורה שמעו מפי משה, שהן תרי"א מצוות והן סוד התורה, ועל זה נאמר תור"ה צוה לנו משה (דברים לג, ד), שעל ידי משה ניתנו לישראל תרי"א מצוות. אבל 'אנכי' ו'לא יהיה לך' לא קיבלום על ידי משה אלא מפי הגבורה שמענו, כמו שאמר: **אחת דבר אלהים שנים זו שמעתי** (תהלים סב, יב). נמצא, תרי"ג מצוות, שתיים מהם שמעו מפי הגבורה, ונשאר מהם תרי"א, שהם סוד תור"ה, שמעו מפי משה; וזהו שדקדק הכתוב ואמר 'תור"ה צוה לנו משה', שהן תרי"א מצוות. ולפי העיקר הזה אמר ה' יתברך לישראל: בני, לא יהיה לך אלהים אחרים, שאין להם חלק בך ואין לך חלק בהם, כי חלק יהו"ה עמו".

עוד כתב רבנו הרמח"ל ז"ל בספרו ספר תיקונים חדשים - תיקונא שבעין:
"...ועוד, שכינתא בגלותא איהי אלם, דאתמר בה נאלמתי דומיה (תהלים לט ג). אמאי. אלא בגין דקול תפארת אתפרש מינה, וכדין דבור מלכות אתאלם. אבל בזמנא דקלא תפארת אתחבר בה, כדין אתמליאת איהי מכמה סגולאן ואתקריאת המלכות סגולת מלכים (קהלת ב ח). ודא פום ממלל רברבן (דניאל ז ח) דאתמר בה **אחת דבר אלקים שנים זו שמעתי** (תהלים סב יב)"

עוד מובא בתיקוני זהר דף סג עמוד ב

"קם סבא פתח ואמר, רבי רבי נחית הכא, דאת בויסנא קדישא, דהא שכינתא קדישא קא נטירת לך ולחברך, באומאה עלייכו לא תתעכבון התם לנחתא הכא אתון, והכי אומינא לכל אינון מארי מתיבתא עלאה ותתאה, דיהון כלהון נחתין עמכון, וכן אנא אומינא לאינון מלאכין וחיילין קדישין די ממנן לנטרא לכו, ולאן ליקרא דידי עבידנא ולאן ליקרא דאבא ואמא, אלא ליקרא דשכינתא: מיד קלא אתער בענפי אלנין דגנתא דעדן, עלאין נחתו, (מלאכין) (נ"א תתאין) אתכנשו לנחתא, באלין מארי מתיבתא עלאה ותתאה, דהא רשותא אתייהב לכו מלעילא, מיד כלהו אתפשטו מדיוקניהון, ואתלבשו באורין דהאי עלמא דאיהו כנוי וסתירה לאתוון קדישין: אדהכי הא אליהו קא אקדים לתקנא לון מותבייהו, פתח ואמר רבי רבי בוצינא קדישא, דפומא דילך איהו ממלל רברבן באורייתא, מניה מזדעזעין עלאין ותתאין, ופומא דילך אתמר בה והר סיני עשן כלו וכו', בגין דאת י' שריא במוחא דילך, ה' בלבך דאיהי בינה, ובה לב מבין, ו' בפומא דילך, ומניה וכל העם רואים את הקולות, דאיהו באינון הבלים דנפקין מפומך, דעלייהו אתמר קול ה' חוצב להבות אש: שית עזקאן אינון בקנה, דבהון סליק ו', ואינון ו' דרגין לכורסיא, ה' בלבא איהי הב"ל ה' ל"ב, דודאי איהי ה' בלבא, ו' (קול) בקול דנפיק מניה, והאי איהו קול דנפק מהבל: ותרין בתין אית בלבא, חד אפיק הבל, וחד אפיק הבל ואינון ה' עלאה ה' תתאה, בתרי בתי לבא, דאינון לקבל בית ראשון ושני, ו' קול דנפיק מתרוייהו, ו' דבור דשריא בפומא, ועליה אתמר בדבר ה' שמים נעשו, ואיהו דבור חד דכליל עשר אמירן, ורזא דמלה אחת דבר אלקים שנים זו שמעתי, לאחזאה בה דעשר דברן בדבור חד אתאמרו, שנים זו אליו אנכי ולא יהיה לך, ואיהו אחד חד בינייהו, ודא איהו דאמרן דבתרוייהו:

תיקוני זהר דף עט עמוד א

קם סבא חדא מבתר טולא דרבי שמעון ואמר רבי רבי, הא חזינא דאתמר (דברים ד') מן השמים השמיעך את קולו ליסרך וכו', ובאתר אחרא שמענא דמליל עם ישראל מסטרא דמלאכיא, דהכי אוקמוהו דכל דבור ודבור דנפיק מפימיו אתעביד מלאך, ודא איהו וכל העם ראים את הקולות ואת הלפידים, ובאתר אחרא אמר קרא (תהלים ס"ב) **אחת דבר אלקים שנים זו שמעתי**, מאי האי:

אמר רבי שמעון סבא סבא, שמענא דבר נש יהיב ביה קודשא בריך הוא תלת קטירין, נשמתא ורוחא ונפשא, נשמתא מכורסא יקרא, תמן נחיתת שכינתא עלאה כלילא מתלת ספירן עלאין, ועלייהו אתמר אחת דבר אלקי"ם שתיים זו שמעתי, אחת ושתיים הא תלת ספירן עלאין, דאתמר בהון אחת אחת תלת אחדין, ודא איהו אחת דבר אלקי"ם שתיים זו שמעתי, ז"ו ביה עביד לון אח"ד: ולבתר מליל עמיה מרוחא דאיהו מטטרו"ן, כליל כל צבא השמים דלתתא, בגין דאתלבש ביה ורכיב ביה עמודא דאמצעיתא כליל שית ספירן, ובגין דא בכל דבור ודבור דנפיק מניה הוה נפיק מניה מלאך, ודא איהו וכל העם רואים את הקולות. לבתר נחית שכינתא תתאה עשירית באופן, דאיהו נפש דבר נש מתמן, ואתמר ביה ועל הארץ הראך את אשו הגדולה, ובגין דעליה אתמר (יחזקאל א') והנה אופן אחד בארץ, בגין דישתמע קליה ודבוריה מן כורסא ומלאכיא ושמיא וארעא, דישתמודעון ליה בכלא עילא ותתא, כנשמתא דשלטנותא בכל גופא אפילו באבר זעירא ולית אבר פנוי מינה:

ספר שערי הלשם חלק א - סימן יח - פרק א - כל עניני העולם תיקונים
וכן הוא להיפך במצות עשה כי הגם שכל קיומם הרי הוא בקום ועשה אך זהו רק במעשה אבל במחשבה הנה הם מצורף ג"כ למצות לא תעשה. ור"ל כי עיקר התיקון דהמצות עשה שאמרנו לעיל שהיא להמשיך עי"ז אור קדושתו ית"ש למטה שיהא גילוי כבודו ומלכותו מלא כל העולם כולו. הנה נעשה עיקר התיקון הזה אשר ע"י מ"ע רק כשהוא מצורף במחשבה למצות ל"ת. והוא כי הרי עיקר הזכות דכל עשיית המצוה הנה רק כאשר שהוא נעשה ע"י כפיית היצר וכמ"ש בעבו"ז ג' ע"א גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה כי בזה יצרו תוקפו. וזהו ג"כ מה שאמרו בשבת קנ"א ע"ב במה שכתוב והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ אלו ימי המשיח שאין בהם לא זכות ולא חובה וכתב הרמב"ן בדברים ל' פסוק ו' שהוא בסיבת ביטול היצר הרע. והרי לנו כי כל הזכות דמעשה המצוות כולם הוא רק כאשר שהם נעשים בכפיית היצר הרע וכובש את יצרו ומבטלו. והרי מצורף כל מצות עשה להדיבור דלא יהיה לך כי במה שעושה נגד יצרו הרי מקיים הדיבור דלא יהיה לך שהוא התיקון דביעור וביטול הרע. וכן כל קיום מצוות ל"ת שהוא כדי לעשות רצון קונו כנ"ל הרי הוא מצורף להדיבור דאנכי שהוא התיקון דהמשכת אור קדושתו ית"ש וגילוי למטה. והרי לנו כי אלו ב' התיקונים הם תלויים זב"ז ונעשו שניהם בכ"א וזהו שאמרו בזה"ק יתרו פ"א ע"ב כי על אלו ב' הדברות אנכי ולא יהיה לך על זה נאמר תהלים ס"ב אחת דיבר אלהים שתיים זו שמעתי. כי מתקיימים שניהם ע"י כ"א. ולכן נאמרו הם בדיבור אחד. גם כשחזר ופרטן וכמ"ש הגר"א בתיקונים תיקון כ"ב דף ע"א עמוד ג' ד'. כי הם תלויים זב"ז שאינו מקיים האדם הציווי דלא יהיה לך רק ע"י הציווי דאנכי והרי מקיים בלא יהיה לך שניהם יחד ומתקן בזה ב' התיקונים יחד. וכן הזכות להאדם בקיומו הציווי דאנכי הוא רק כאשר שהוא נעשה בהקיום דלא יהיה לך וכנז'. והרי לנו עכ"פ כי אלו ב' התיקונים שהם ביטול הרע והמשכת גילוי אור קדושתו ית"ש למטה הם נעשו לעולם ביחד ע"י קיום כל מצוה ומצוה הן המצות עשה והן המצות ל"ת. וזהו כל חובת האדם בעולמו לתקן את אלו ב' התיקונים תמיד בכל משך ימי חייו ואם אינו מתקנם ע"י תורה ומעשים טובים הנה מתקן על ידו ובסיבתו עכ"פ ע"י כל המאורעות והעונשים אשר בעוה"ז ואשר בעולם הנפשות כנ"ל ענף י"ז ונתקן ע"י כ"א עכ"פ את כל המוטל עליו כי כ"א הוא חלק מהקומה הגבולי הכללית הכולל את כל הדורות כולם וכל האישים כולם שהם כולם בכללם פרצוף אחד אשר עליו כוון המאציל ית"ש בבריאת עולמו להביאו להטוב הצפון אשר בתכלית האחרון ומוכרח הוא שיושלם כל אותו הקומה הגבולי כולו בכל חלקיו שבו וכל זמן שחסר התיקון באיזה חלק ממנו מעכב בכולו ומתקן ע"י כ"א כל מה שנוגע אליו והוא אותן הב' תיקונים שאמרנו תיקון אחד בביטול הרע והשני בהמשכת גילוי אור קדושתו ית"ש למטה והם נעשים ביחד לעולם ע"י כל מצוה ומצוה הן במצות עשה והן במצות ל"ת וכמו שאמרנו:

ספר מבוא לחכמת הקבלה חלק א - הקדמה מאת הרה"ג המקובל רבי שמואל טולידנו:

ידוע שהעולם שברא הקב"ה בראו על יסוד דשני דברים שמים וארץ הנראים כהפוכים שנאמר בנתינת תוה"ק (דברים ד' ל"ו)... מן השמים השמיעך... ועל הארץ הראך... שמיעה לחשך הלילה וראיה לאור היום, הנתפסים ע"י אזנים ועינים שעליהם אמרו חכמינו ז"ל, סומא חשוב כמת, חרשו משלם דמי כלו. וכנגדם שתי בחינות הפוכות של אמונה ואמת. שהן אמונה ודעת כי דעת גי' כח האמת. ואמונה לחשך, ארץ דעוה"ז הדומה ללילה, אמת לאור דעוה"ב הדומה ליום, לכן אותיות אמצעיות של און עין אותיות זי גי' טוב הוא הטוב הנאמר בסיום בריאת כל יום ויום, כי כל אחד ואחד כלול מערב ובקר, חשך ואור. ומה שלא נאמר טוב בשני הוכפל בשלישי, הרי ו"פ טוב גי' אמונה. ובנעלם אין סתירה בין אמת לאמונה כי הכל ממנו ית"ש, לפיכך יחוד אמת אמונה גי'. ונגד ב' בחי' אלו הן הב' בחי' של יש ואין אשר לגביו ית"ש אחת הן כטעם:

כח היש וכח האין כח אני ה' אחד גי' :

מספר הנכפל ד' פעמים לרמוז אל התפשטות יחוד זה לד' רוחות העולם גי' גי' הפסוק (תהלים ס"ב י"ב), "אחת דבר אלקים שתים זו שמעתי". והיינו יחוד והתכללות הב' בחי' אלו זו בזו וזו בזו בתכלית גלוי יחודו ית"ש:

אחת ושתיים:

- יחוד יקוק - בגי' :

שתיים ואחת:

חושבן:

שלמות וחסרון:

- כח א"ל אחד. בס"ד:

חסרון ושלמות:

"שמעתי". והיינו יחוד והתכללות הב' בחי' אלו זו בזו וזו בזו בתכלית גלוי יחודו ית"ש:

שנאמר (מלאכי ג' ו') "אני ה' לא שנית". אין בי שני דברים ח"ו, אשר לכן מספר תיבות אלו כמספר ו"פ אל אחד יחיד ומיוחד היות כל ו"ק המציאות מלאות ממנו. אשר מהאי טעמא אות אמצעית של אמונה אות ו' הנקראת בתורת הדקדוק וא"ו החבור והפירוד. ונשארות אותיות אמנה גי' סוד יקוק. כי אין לנו שום השגה באחד הפשוט ב"ה וב"ש. זה שכתוב (תהלים צ"א א'), ישב בסתר עליון כי הוא ית"ש נמצא הן בסוף הן בתוך הן בראש ר"ת סתר, מה שלגבי דידן סתירה גמורה היא - היא הסתירה שבין היגיעה למטה מסטרא דידן, ובין המציאה למעלה מסטרא דידיה. לכן באה האמונה באחד ומיוחדת הכל.

עוד הוסיף הרב לבאר בספרו בחלק א שער ב

ולענ"ד אפשר לרמוז כל הנזכר למעלה בפסוק תהלים (ס"ב י"ב) אחת דבר אלקים שתים זו שמעתי, והוא, כי: כלפי דידיה היינו הבחינה דלא קיימא לאודעא, סוד אחדותו הפשוטה הבלתי מושגת לשכל אנושי, בחינת "אין עוד מלבדו" אשר זה כל עיקר אמונתנו. וזו היא בחינה הראשונה הנזכרת למעלה בסוד אחת דבר אלקים: וכלפי דידן בשני דרכים הכתוב מדבר, בחינת הוא - אין סוף דקיימא לאודעא, וזו היא הבחינה השניה דלעיל, בעליית הרצון להתגלות, ובחינת שמו, בחינת שמותיו הק' אשר שם בן ארבע אב לכולם. וכאן גילוי גמור לרצונו הנתפס אלינו. ובחינה זו האחרונה היא הבחינה השלישית הנזכרת למעלה. ושני דרכים אלו מושגים אלינו, כמו שכתוב שתים זו שמעתי. לכן פתחה התורה בב' דבראשית, כי כלפי דידן הם הם הדברים, ודברה תורה כלשון בני אדם, אלא שתפקידנו לייחדם ולעשותם אחד, וכדלקמן, לכן בא הרמז, זו בגימטריא אחד: הגהה: יחוד זה יתגלה לע"ל בבטול הרע דחמץ, לכן בין שש ו' ובין שבע ד' (הרי זו) לא יראה ולא ימצא עוד. לכן

בסוף אלף הששי תבא הגאולה בב"א. ומה שמקדימים לבער חמץ שעה אחת הוא מדרבנן, כי זה ההבדל בין מדאורייתא ומדרבנן, כי מדאורייתא כלפי ידידה, ואין כאן בחירה והכל מוקף מידיעתו ית', משא"כ כלפי דידן, והיינו מדרבנן, אז הבחירה נוהגת וידיעתו ית' מתעלמת כביכול. ואז רשות ניתנה לנו כטעם היום אם בקולו תשמעו וזריזים מקדימים. לכן הוא ושמו אחד גי' גי' יש ואין יש המושג בגלוי הבריאה, אין הבלתי מושג של הבורא ית"ש המסתתר:

והדברים מפורשים יותר בהמשך הספר בחלק א שער ג פרק ג
"שלש ספירות נה"י הן עיקר בבחינת השפע הבא לקומת מלכות. ובלשון הפסוק נקראות, שלשה עדרי צאן הרובצים על הבאר. כן כתב האר"י הק' ז"ל בליקוטי תורה פרשת ויצא, וכן כתב הגר"א ז"ל בליקוטיו סוף ספד"צ. ועיקרם שנים - נצח והוד, כי יסוד הוא רק בחינת כללות ומעבר, וידענו שאצילות דרגא דאלקות, בחינת ט' ספירות עליונות, מה שאין כן בי"ע המושפעים מהמלכות. וכאן הבחי' דשתים זו שמעתי, כי היא הבחי' דכלפי דידן, אשר לכן כתיב אין מלך בלי עם, היינו הבחי' דזולת, עם, לכן למלכות שמים ב' צבאות, כי מלכותו בכל משלה, למעלה כמו למטה. וצבאות אלו הם מלאכים וישראל מלאכים למעלה בחינת נצח, ישראל למטה בחינת הוד (בהיות נ"ה ב' מקורות למלכות, מהם ב' מיני ענפים). והמלאכים בחינת נצח, כי לנצח נצחים ימליכוהו ית"ש עליהם, בהיותם משוללי בחירה, ובלי יצר הרע. אכן מטה, דרגת ישראל, ותפקידם לתת הוד מלכות לו ית' ולהמליכו עליהם תמיד. ומסבת היצר הרע הכרוך בהם, מתהפך מהוד לדוח, בסוד כל היום דוח, סוד אלף החמישי (הוד ספירה חמישית כי עולם חסד יבנה כתיב, ומחסד עד הוד ה' ספירות), שנגזר עליו חורבן. ובעוה"ר נמשכת הגלות גם על יום ששי ועוד בן דוד לא בא: ומה שכתבנו שנצח הוד הם שנים, כל זה הוא כלפי דידן והיא הבחי' דקומת המלכות בעשר ספירותיה, וכאן נצח והוד שנים הם, אבל בבחינת זכר המשפיע, בחינת דכלפי ידידה, נאמר אחת דבר אלקים, ומעלה ומטה הכל אחד. לכן בקומת זכר המשפיע, הכלול גם הוא עשר מדרגות, נצח והוד נקראות תרי פלגי גופא, כמו שכתוב בע"ח שער כ"ז א".

ובחלק א שער ג פרק א כתב רבנו שליט"א "וספירה בגימטריא שנה כי ע"י הספירות בא אלינו כל השגת השנוי, לא שח"ו יש שנוי למעלה, כמ"ש אני ה' לא שנית, אלא כלפי דידן הם הדברים, לכן שנה לשון שנים, כי שתיים זו שמעתי כנ"ל. ועשר פעם ספירה גי' שהוא סך כל אותיות לה"ק ישר והפוך, א ב ג ד ... כך ל מם נ. צ ק ר ש ת - ת ש ר ק צ. נן מם ... ל כך ... ד ג ב א גי'. כי דרך ישר ממעלה למטה לגלוי ודרך הפוך ממטה למעלה להעלם, בתכלית יחודן. חושבן:

ה"פ השמים והארץ אחד:

בס"ד:

ה"פ הארץ והשמים אחד:

למדנו מכל הנזכר למעלה כי הספירות הן גילוי אלקי, נאצלות ממנו ית' ובהן בחר לפעול כפעולת בני אדם כביכול, לכן מצד חיצוניותן, לבושן הוא לבוש דגבול, ומצד פנימיותן נשמתן היא נשמה אין סופית. וזה סוד המוציא במספר צבאם (ישעיה מ' כ"ו), וכתוב היש מספר לגדודיו (איוב כ"ה ג):

עוד כתב רבנו בספרו מבוא לחכמת הקבלה חלק א שער ג פרק ג
"לכן שם שמים בגי' ראשי תיבות של ב' פסוקים דשמע וברוך שם, שמע בחינת יחודא עילאה, כי בשמים הוא אחד שנאמר אחת דבר אלקים. וברוך שם, בחינת יחודא תתאה, בארץ, וכאן הגילוי בשני דרכים שנאמר שתיים זו שמעתי, בחינת שם דייקא".

שתיים זו שמעתי זה מצד המקבלים כך כתב רבנו בהמשך ספרו בחלק א שער ג פרק ה "מה שאמרנו ששתי בחינות יש, י"ה - נסתרות, ו"ה - נגלות, אפשר להבין בנקל בס"ד. נניח למשל אומן החפץ לעשות שלחן אחד. אחרי כמה חפשים במחשבתו בא לו רעיון אחד, בחינת הברקת אור הנק' נקודת חכמה, אות י'. ובה כלולים כל

הפרטים העתידיים להיות נגלים במציאות השלחן. אלא שהברקה זו, גלמית היא, וכוללת הכל באחדות פשוטה. לכן נחלקת תיכף לשתי בחינות, שני הה"ן כי שתיים זו שמעתי, וטעם להתחלקות זו היות י' מספרה עשר. לכן מתחלקת לפעמיים חמש. ונקראים הה"ן בבחינת ה' הידיעה, היות ב' ידיעות כלפי עצמו וכלפי זולתו. כלפי עצמו הוא ה' ראשונה, בינה, ובה ציור השלחן בשלמותו, ג' קוים בה', רמז אל תכלית בליטת החפץ באורך רוחב ועומק. אלא היא בליטה פנימית, הסתכלות פנימית. ובצאת השלחן לפועל ונגלה אל זולתו, נקרא גם כן באות ה', כי ידוע עכשיו גם אל אחרים. ושניהם, ב' עולמות, דהיינו ב' העולמות, כמו שכתוב מן העולם עד העולם, כי בה' ראשונה השלחן ידוע רק אל האומן, ואין אנחנו יודעים מאומה ממנו. ובה' אחרונה, ידוע אלינו השולחן, אבל אינו מגלה כלום מן האומן עשהו. לכן ה' ראשונה בחינת עולם הבא - נסתר, וה' אחרונה בחינת עולם הזה - נגלה, אלא שמסתיר בוראו כביכול. ואם יזכה האומן ששלחן העשוי והנגלה לזולת יהיה ממש בדומה לראשון הנסתר תוך לבו, אז חל החבור ביניהם, אות ו', דהיינו גילוי כחות ומדות, שש מדות, בחינת ו' ימי המעשה, כדי לעשות המשכה מהנסתר דבינה ה', אל הנגלה דמלכות ה'. והרי ברור שאותיות ו"ה - בהן הבחי' דיציאה לפועל, לכן תקראנה נגלות. אבל ה' ראשונה עולם נסתר הוא, ובו כלול גם היו"ד דהברקה הנזכר למעלה, ועוד שורש הברקה זו הנקרא כתר, הבא מעולם עליון גבוה מאד. לכן בה' זו כלולות ג' נסתרות של כח"ב. והכל מבואר בס"ד".

חובא בכתבי כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מאה קשיטה - סימן ק

"...הדרן לשמעתינ ראייתי לחזקוני טעמים כפולים בפ' אנכי אעפ"י שדבור קצר הוא אשר לא נחלק בפסוקים אלא הוא הדבור והוא הפ' ואחריו כל אדם ימשוך בקסת הסופר לתומו לכפול הטעמים האלה ג"כ בכל הספרים בדבור הראשון הזה בין ביתרו בין בואתחנן ואמר שנעשה זה כדי לצרפו עם הדבור הב' שהוא לא יהיה לך ונתן טעם סתום ואני מפרש כוונתו שהיא ללמדנו כי שני דברות אלה מפי הגבורה שמענום וגם ראיתי אחרים שכתבו כן אך אין מזה הכרח וכ"ש לענין דבריו ממש כי אמר שאנכי ולא יהיה לך בדבור א' נאמרו ועיין ילקוט ירמיה ס' רס"ו. אך זה הדרש אתי שפיר על פ' אחת דבר אלקים שתיים זו שמענו נפקא מינא לאותן מ"ע הדוחות ל"ת חמור כגון וביום השבת שני כבשים שדוחה לא תבערו אש אעפ"י שהוא מן האזהרות היותר חמורות שבתורה שישנן בסקילה ויש בהן כרת דלא כמ"ד הבערה ללאו יצאת ואלים עשה זה ורב גובריה משום דתמידין ומוספין תדירי וצורך גבוה ופסח דכותייהו דחשיב קרבן צבור הואיל ואתי בכנופיה בג' כתות של ג' קהל ועדה וישראל ומילה ה"נ שהוא עשה תדיר ומקודש טובא ועוד זה וזה עשה שיש בו כרת המה לפיכך אין למדין מהן לזולתן לא אמרו שיהא עשה דוחה ל"ת אלא כגון לא תלבש שעטנז גדילים תעשה לך שהוא בנין אב לכל לאו גרידא שאין בו כרת לדחות מפני עשה אם א"א לקיים את שניהם. וכן זכור ושמור בדבור א' נאמרו והוא בנין אב לכל כיוצא בו דמאן דאיתיה בשמירה איתיה בזכירה לחייב בה את הנשים אעפ"י שהוא מ"ע שהזמן גרמא על כל אלה נאמר אחת דבר אלקים שתיים זו שמענו אבל לענין הדברות אחת דבר אלקים כל העשר גם יחד ואח"כ פירשם א' א' ואנחנו בפרש שדי לא שמענו מפי הגבורה אלא שתיים זו כל א' בפני עצמו ונגש משה לבדו לשמוע השאר בפירוש ומפיו אנו חיינ בהן ואין לזה יחס לכאן אלמא אין צורך כלל לכפול הטעמים בדבור הראשון ופשוט הוא. וכבר שמעתי מי ששאל ע"פ דרכו מדוע לא נמצא מי שינקד ויטעים הדברות כלם יחדו בפסוק א' כיון שאחת דבר אלקים ובתר דבעיה הדר פשטה כי לא השיגה דעתנו אותו הדבור הכולל בעצמו י' הדברות במאמר א' והוא לדרך זו כפתור ופרח שלא כדעת הנוהגים לדקדק בקריאתם לצרפם כאלו כלם פסוק א' והא ודאי לא איריא כי הטפחא והאתנח ברבוי לפי דרכם לא יתכנו גם מ"ש החזקוני לנגן בקריאת הצבור בחג השבועות בלבד טעמי הדברות ונגון הפסוקים משוייר לסדר הפרשיות אין אנו נוהגים כן אלא תמיד בבית כנסת

ובבית מדרש נגינונינו ננגן על סדר הפסוקים 'א' שבת וא' י"ט כי לכך מסיני נפסקו ב"ג פסוקים כנגד י"ג מדות של רחמים וטעמי הדברות לדרשה נאמרו א"נ לגופיהו צריכי להבחין בין דבור לדבור. יהי לרצון אמרי פינו והגיון לבנו את פני האדון ה' אלקי ישראל:

ספר שיח יצחק חלק ב - ליקוטים ב

והוא מ"ש הכתוב "אחת דבר אלוקים שתיים זו שמענו כי עוז לאלוקים ולך ה' החסד", וכוונתו בזה כי הוא יתברך, אשר הוא יחיד האמיתי, אין בו שינוי מרצון לרצון ח"ו, אלא רצונו ודבורו, שהוא רמז לגזרתו הפועל בתחתונים, הוא אחד מכל צד, אבל כשבא לעולם השפל, אשר הוא תחת הזמן המתחלק לשנים, וכן המקום, כאשר בארתי במקומו באריכות, אז "שתיים זו שמענו", מתחלק לטוב ולרע מגדר השניות המשתנה ע"פ הבחירה המסורה לתחתונים, ואף ידיעתו יתברך, המקפת בכל הפרטים, אינו מכריח לבטל הבחירה כלל, כי ידיעתו יתברך הוא בבחינת אמצעיות, אשר בין העבר ובין העתיד, שזה אינו מכריח הבחירה, ואף שאין דבר זה מושג לחכמה האנושית, האִיך הוא דבר זה, הרי גם ההוה שבין העבר ובין העתיד ג"כ אינו מושג, שהרי החלקים תכופים ומחוברים בקשר אמיץ ונקודה המרכזית הוא אינו בהרגש שכל כלל, וזהו מעוצם כחו ונפלאותיו יתברך, שמצד רצונו בהוה נמצאים השפלים הנופלים במקרה הזמן והמקום שהם מתחלקים לשנים, וז"ש כי עוז לאלוקים ומזה הצד נמצא ענין תשלום שכר לעובדיו יתברך באמת ובתמים כי אם היו הצדיקים מוכרחים במעשיהם ע"פ שורש יצירתם כפי ידיעתו יתברך, הרי אין כאן תשלום שכר וז"ש "ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו":

כמעשהו- המשיל משל נפלא הרב שבתאי סבתו שליט"א בקלטות על כפרי שנוזק לחוט ומצא לפני אהלו חוט ושמה כי הקרה ד' לפניו החוט וחתכו . לימים נודע שהיה זה חוט הטלפון של המלך ובגלל שנותק חוט הטלפון נכשל מבצע צבאי אדיר. כיצד יענש אותו כפרי? לפי בית דין של מטה לפי התוצאה של מעשיו דהיינו הכשלת מבצע צבאי וכו' . אולם הבורא יתברך שמו משלם לאיש לפי מעשהו דייקא דהיינו שישלם למלך מחיר החוט.

⁵¹³ ספר פתחי שערים נתיב פרצוף א"א - פתח ו - ועל סוד זה אמר הנביא, מי יקום יעקב כי קטן הוא גו'. שבאמת לפי מצבם של ישראל בעת שאינם עושים רש"מ שהם בסוד נקודות שאין הנפש מתבנה בסוד פרצוף גמור, אלו היה גילוי הקדושה והדין נשפע לפי מדתו של הקב"ה בגילוי הקדושה להענישם בבת אחת בכדי לבטל הסט"א המתדבק בהם, היה ח"ו כליה בסוד שבירת הכלים. והוצרך הוא ית' לדחות העונש ע"י אריכת זמן הגלות לפרוע מעט מעט. וה"ס הסתרת פניו מן הסט"א. כמ"ש, לא הביט און ביעקב גו', כי ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו, בסוד הביסוס של המתקלא חסד ודין ביחד הו"ה אלהים. והוא מ"ש דוד המלך עה"ש, ולך ה' החסד, כי אתה תשלם לאיש כמעשהו. שאין ה' דן את האדם לפי גילוי כבודו ית' אלא ע"י מסכים ולבושים רבים, שיהיה האדם נידון לפי מצבו ולפי הכנתו שיהיה יכול לקבל, ולא יהיה נשבר ומתבטל. וכל מי שהוא במדרגה יותר גדולה יוכל לקבל האור יותר מגולה, וז"ס דקדוקי ית' עם הצדיקים כחוט השערה, שזהו אדרבא שלמותם לזכך נפשם יותר ויותר כדי לקבל העונג הגדול:

פרק סג

א מִזְמוֹר לְדָוִד בְּהִיּוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה: ב
אֱלֹהִים אֵלֵי אַתָּה אֲשִׁיזָרְךָ צִמְאָה לָךְ
נַפְשִׁי כָמֹה לָךְ בְּשָׂרִי בְּאֶרֶץ-צִיָּה וְעַיִן
בְּלִי-מַיִם: ג כֵּן בִּקְדָּשׁ זִוְיַתִּיךָ לִרְאוֹת
עֵינֶךָ וּכְבוֹדֶךָ: ד כִּי-טוֹב זִוְסְדֶּךָ מִזִּוְזַיִם
שִׁפְתֵי יִשְׁבְּזוֹנֶךָ: ה כֵּן אֲבָרְכְךָ בְּזַיִי
בְּשִׁמְךָ אֲשֶׁא כִפִּי: ו כִּמוֹ זֶזְלָב וּדְשָׁן
תִּשָּׁבַע נַפְשִׁי וּשְׁפָתֵי רִנָּנוֹת יְהִלָּל-פִּי: ז
אִם-זְכֵּרְתִיךָ עַל-יִצְוֵי בְּאֲשִׁמְרוֹת
אֶהְיֶה-בָּךְ: ח כִּי-הָיִיתָ עֲזָרְתָה לִּי וּבָצַלְתָּ
כְּנָפֶיךָ אֶרְנָן: ט דַּבָּקָה נַפְשִׁי אֲזוּרֶיךָ בִּי
תִּמְכָּה יְמִינֶךָ: י וְהִבָּמָה לְשׁוֹאָה יִבְקֶשׁוּ
נַפְשִׁי יִבְאוּ בְּתַזְזוּתִיּוֹת הָאָרֶץ: יא יִגִּירָהוּ
עַל-יָדֵי-זָרָב מִנֶּת שִׁעָלִים יִהְיוּ: יב
וְהִמָּלֶךְ יִשְׁמֹחַ בְּאֱלֹהִים יִתְהַלָּל כָּל-
הַנִּשְׁבָּע בּוֹ כִּי יִסָּכַר פִּי דוֹבְרֵי-שָׁקָר:

פרק סג

השתוקקות הרעיה להדבק בדודה.

⁵¹⁴ זוהר חלק ב דף קמ עמוד א

רבי אבא פתח קרא ואמר, (שם סג א) **מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה**, מאי שנא מכל שאר תושבחו דלא קאמר באן אתר שבח לון דוד מלכא, ומאי שנא הכא דקאמר בהיותו במדבר יהודה, אלא לא דא בלחודוי, דהא אוף הכי נמי (שם לד א) בשנותו את טעמו לפני אבימלך, (שם נה א) בבא הזיפים, וכן כלהו, לאחזאה לכל בני עלמא שבחיה דדוד, דאף על גב דבצער אהו, והוו רדפי אבתריה, הוה משתדל לומר שירין ותושבחו לקודשא בריך הוא. ואף על גב דברוח קודשא הוה אמר, רוח קודשא לא הוי שארי עלוי עד דאיהו אשתדל למשרי עלוי, וכן בכל אתר לא שריא רוח קודשא דלעילא, עד דיתער עליה בר נש מתתא, ודוד אף על גב דקא רדפי אבתריה והוה בצעריה, לא הוה שביק שירין ותושבחו מפומיה ולשבחא למאריה על כלא.

⁵¹⁵ זוהר חלק ג דף כא עמוד ב

פתח חבירה טייעא ואמר, אימא קמייכו מלה חד דאשתדלנא ביה האי יומא, האי קרא דכתיב (תהלים סג א) **מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה**, דוד אמר שירתא כד הוה עריק מחמוי, ומאי אמר (שם) **אלהים אלי אתח אשחרך**, צמאה לך נפשי וגו', **אלהים אלי אתה**, דהא בגבורה אחידא תדירא. אשחרך, וכי דוד היך יכיל לשחרא ליה לקודשא בריך הוא בארעא רחיקא, ואתתך מארעא דשכינתא שריא, אלא אף על גב דאתתך מתמן, לא שביק דידיה לשחרא ליה לקודשא בריך הוא. ואנא שמענא, אשחרך, כמאן דאמר איזיל לאתחזאה קמך, בר דלא יכילנא, כך אשחרך, בר דאנא לבר מאתר דשכינתא שריא. צמאה לך נפשי, דהא נפשאי וגופא דילי תאיבין לגבך, לאתחזאה קמך, ולא יכילנא, בגין דאנא בארץ ציה ועיף בלי מים, דהא ארץ ציה ועיף אקרי לבר מאתר דשכינתא שריא, בגין דמים חיים לא שכיח הכא, ומאן אינון מים חיים, דא שכינתא, דכתיב בה (שיר ד טו) באר מים חיים, ועל דא ארץ ציה ועיף בלי מים כתיב. אמרו רבי חייא ורבי יוסי, ודאי אורחא תקינא קמן, עאלו למערתא ודמכו, בפלגו ליליא שמעו קל חיותא במדברא דנהמי, אתערו, אמר רבי חייא, הא עידן הוא לסייעא לכנסת ישראל, דהיא משבחת למלכא, אמרו כל חד וחד לימא מלה ממה דשמע וידע באורייתא, יתבו כלהו.

⁵¹⁶ זוהר חלק ב דף קמ עמוד א

אלהים אלי אתה אשחרך, **אלהים סתם**, כיון דאמר **אלהים** אמאי אלי?, אלא ההוא דרגא דיליה, תלת דרגין הכא, **אלהים**, **אלי**, **אתה**, ואף על גב דאינון תלת שמהן, **חד דרגא איהו ברזא דאלהים חיים**, **אלהים** לעילא **אלהים חיים**, **אלי** קצה השמים עד קצה השמים, **אתה** דרגא דיליה, ואף על גב דכלא חד ובשמא חד סליק. **אשחרך**, אי כמשמעו דיליה שפיר, אבל אשחרך, אתקין נהורא דנהיר בשחרותא, דהא נהורא דקיימא בשחרותא לא נהיר עד דיתקנון ליה לתתא, ומאן דאתקין נהורא שחרא דא, אף על גב דאיהו אוכמא, זכי לנהורא חוורא דנהיר, ודא איהו נהורא אספקלריא דנהרא, ודא איהו בר נש דזכי לעלמא דאתי. ורזא דא (משלי ח יז) ומשחרי ימצאנני, ומשחרי, דמתקנין נהורא משחרי אוכמא, ימצאנני, ימצאנני לא כתיב, אלא ימצאנני, דזכי לתרין נהורין, לנהורא דשחרא אוכמא, ולנהורא חוורא דנהרא, וזכי לאספקלריא דלא נהיר, ולאספקלריא דנהיר, ודא איהו ימצאנני, ועל דא אמר דוד אשחרך, אתקין נהורא דשחרא אוכמא, לנהרא עליה נהורא חוורא דנהרא.

פירוש נוסף הובא בזהר חדש שיר השירים מאמר למה בחר ה' בדוד : "ומה אמר, אלקים אלי אתה אשחרך וגו'. אלקים, אלי, אתה, תלת שמהן אינון. אלקים, דא איהו דרגא דיליה, כתרא דמלכותא. מלכות אלי, דא רישא, דכתרא דא דקיימא עליה, ואיהו חד עמודא דכל עלמא עליה קיימא. דכתיב, וצדיק יסוד עולם. יסוד אתה, דא

אלי יסוד אתה תוֹד ס"ת מיה משמות עב **אשחרך צמאה לך נפשי**⁵¹⁷ תפארת **צמאה לך נפשי**⁵¹⁷ מלכות **כמה לך בשרי** מלכות **בארץ ציה קלי' ועיף בלי מים**⁵¹⁸ תוֹד (ג) **כן בקדש חזיתך לראות עזך**

ימינא עילאה. תוֹד דכתיב, אתה כהן לעולם. וע"ד, תלת דרגין הכא, אלקי"ם, אל"י, את"ה. אשחרך, ואבקר לגבך בכל יומא תדיר:

⁵¹⁷ זוהר חלק ג דף כא עמוד ב

צמאה לך נפשי, דהא נפשאי וגופא דילי תאיבין לגבך, לאתחזאה קמך, ולא יכילנא, בגין דאנא בארץ ציה ועיף בלי מים, דהא ארץ ציה ועיף אקרי לבר מאתר דשכינתא שרא, בגין דמים חיים לא שכיח הכא, ומאן אינן מים חיים, דא שכינתא, דכתיב בה (שיר ד טו) באר מים חיים, ועל דא ארץ ציה ועיף בלי מים כתיב.

זוהר חלק ב דף קמ עמוד א

צמאה לך נפשי כמה לך בשרי (תהלים סג ב) כמאן דכפין למיכל וצחי למשתי, **בארץ ציה ועיף בלי מים**, בגין דאיהו מדבר ולא איהו אתר ובגין כך איהו אתר בלי מים. כתב רבנו החסיד הרמח"ל ז"ל ספר מסילת ישרים פרק יט - בביאור חלקי החסידות

והנה ודאי שמי שאוהב את בוראו אהבה אמיתית, לא יניח עבודתו לשום טעם שבעולם, אם לא יהיה אנוס ממש, ולא יצטרך רצוי ופיתוי לעבודה, אלא אדרבא לבו ישיאהו וירצהו אליה אם לא יהיה עיכוב גדול שימנעהו, הנה זאת היא המדה הנחמדת אשר אליה זכו החסידים הראשונים קדושי עליון, וכמאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים מ"ב): כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבוא וכו', ואומר (שם פ"ד): נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' וגו', (שם ס"ג): **צמאה לך נפשי כמה לך בשרי** וגו'. כל זה מתוקף התשוקה שהיה משתוקק לו יתברך, וכענין מה שכתב הנביא (ישעיה כ"ו): לשמך ולזכרך תאות נפש, ואומר: נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך. ודוד עצמו אומר (תהלים ס"ג): אם זכרתך על יצועי באשמורות אהגה בך, ביאר העונג והשעשוע שהיה לו בדברו בו ובשבחי יתברך שמו, ואומר (שם קי"ט): ואשתעשע במצותיך אשר אהבתי, ואמר (שם): גם מצותיך שעשועי וגו'.

דרושי "ונתת הכסף" וגו' לרמח"ל ז"ל

ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך וגו' (דברים יד, כו). רבון כל העולמים, הרי שכינתך עולה לפניך מתוך תאות לבבנו שאנו מתאווים לך בגלות, שנאמר בו, **"צמאה לך נפשי כמה לך בשרי"**. שהרי מים שהם מי החסד אינם נמשכים בגלות, רכתיב, **"השיב אחור ימינו מפני אויב"**. אלא בגבורה אתה שומר אותנו, וזה ידך שהיא נטויה עלינו. אבל תאוה שלנו לחסד שלך - "ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך".

⁵¹⁸ ספר ערבי נחל - פרשת בחקותי -

אלהים אלי אתה אשחרך צמאה לך נפשי כו' בארץ ציה ועיף, פי' בגוף הנגוף חומר עכור בלי מים, אין מים אלא תורה, כי רצון הגוף במאכל ובמשתה ושאר עניני עולם הזה ומדברת הנשמה לית"ש מרוב תשוקתה לו ית' מתוך הגוף ומשתוקקת לשוב אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל, ואומרת זאת מרוב תשוקתה, **צמאה לך נפשי כו' בהיותי תוך הגוף**, ומהו ענין הצמאון **כן בקודש חזיתך**, פי' כאשר נהייתי מזיוך בקדשי קדשים שלמעלה כן אני חפץ לראות עוד עוזך כבראשונה, **כי טוב חסדך מחיים**, פי' טוב לי חסדך שהייתי ניזון רק בשביל חסדך טוב לי מחיים שנתתני בזה העולם כי אז הייתי רחוק מההפסד, משא"כ בהיות הנשמה בזה העולם היא קרובה אל ההפסד מצד היצר הרע, ואף שתחשוב הנשמה להשיג כ"כ ריוח כי הלא **כן אברכך בחיי ובשמך אשא כפי כמו חלב ודשן תשבע נפשי**, מזה שאני מברכך נמצא שהעבודה גופא הוא השכר, ואיך יגיע שכר חלף העבודה. וזאת שנית, כי הלא אם זכרתך כו' אי אפשר מבלעדי אשר מתחלה היית עזרתה לי ועי"ז אחר כך בצל כנפיק ארנן וכדברי החובת הלבבות הנ"ל, וגם כדברי רז"ל על מי הקדימני ואשלם לו שאי

וכבודך: (ד) כי מלכות טוב יסוד חסדך חסד הנמשך וכלול מה **מחיים**⁵¹⁹ בינה **שפתי** נ"ה **ישבחונך** ס"ת מיכ משמות עב: **(ה) כן אברכך בחיי**⁵²⁰ בינה **בשמך** מלכות **אשא כפי: (ו) כמו חלב**⁵²¹ מוחין ח"ה **ודשן** מוחין דנשמה **תשבע נפשי** מלכות **ושפתי** נ"ה **רננות**⁵²² מלכות ובינה

אפשר לאדם לקיים שום מצוה אלא אם כן הש"י משפיע לטובה תחלה, וגם שבכל הענינים החסד קדם להעבודה, כי פה שעשה ה' ית' הוא ישבח לו וחנונו דעה ובינה באופן כי משלך יתנו לך, ומחמת כל אלה לא יתכן כלל שיהיה מגיע שכר חלק העבודה, כי אם באיזה פעם דבקה נפשי אחרך אי אפשר אלא אם כן מתחלה בי תמכה ימין, אם כן לפי האמת אין זה ריוח, ועכשיו מבאר שיש חשש הפסד, ובהיות והמה לשואה יבקשו נפשי והיינו הס"א היצר הרע וכחותיו מבקשים להחטיא הנפש, והזכירם בלשון "והמה" כי הם רשות הרבים סוד הפירוד ורימזם בלשון והמה שהוא לשון רבים, וע"ז מבקש מאחר שהנשמה בעולם הזה רחוק משכר וקרוב להפסד ח"ו מצד היצר הרע לכן לכל הפחות יבואו בתחתיות ארץ בנוקבא דתהום רבה, יגירוהו ע"י חרב הוא כמבואר בזוהר הקדוש ששם הויה הוא החרב נוקמת להנקם ולשבור הקליפות, מנת שועלים יהיו כמו בעונותינו הרבים שבירושלים שועלים הלכו בו, כן לעתיד לבא אז רוח הטומאה תעביר מן הארץ, ואמר והמלך ישמח באלהים מובן עם מה שפירש בזוהר הקדוש ע"פ (הושע ז', ט) ומה תעשה לשמך הגדול והמשכיל יבין. ואמר יתהלל כל הנשבע בו, היינו הצדיקים ע"ד שארז"ל (בבא בתרא ע"ה ע"ב) עתידין צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש:

⁵¹⁹ דרושי "ונתת הכסף" וגו' לרמח"ל ז"ל
"כי טוב חסדך מחיים", חסד שכלול מכל אותם חיים העליונים, שהם ד' פרשיות שבתפילין שהם חיי המלך.
 ספר תקט"ו תפילות - תפילה תלא
 נשמותיהם של ישראל אינם מתישבות בגופיהם אלא ע"י אור החיים הנמשך להם מצד חסדו ויחודו יתברך.
 אל אחד יחיד ומיוחד שמך הקדוש יוד הי ויו הי בו נא' עולם חסד יבנה שהוא ר"ת ח"י, שהרי בחסד אתה מחיה כל החיים שאתה מכלכל חיים בחסד, וכן נא' ואתה מחיה את כלם, והרי נשמותינו אינם מיושבות בגופינו עד שתוריד לנו אור החיים מלפניך, שנא' בו כי טוב חסדך מחיים, וכן אנחנו מוסרים נר"ן לפניך ואומרים שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, שתתן לנו חיים אלה שנא' כן אברכך בחיי בשמך אשא כפי, שהרי בשעה שאין הנשמה מתישבת בגוף, ודאי הגוף הוא חשוב כמת, וזהו מי שיסורין שולטים בגופו, שהם לילית וכל כת שלה, שאינם שולטים אלא במקום שהנשמה נסתלקה, שאינה מתישבת שם, והרי זה מה שממתין ס"מ הרשע, שנא' בו צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, אבל אתה אי"ו ביחודך תתן לנו חיים, מיד יאמר בנו ה' לא יעזבנו בידו, שהרי אנו בוטחים ביחודך באמת, ונא' והבוטח בה' חסד יסובבנו, חסד תתן לנו למען שמך, ותחיינו לפניך, אי"ו ואין זולתך, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

⁵²⁰ ספר תקט"ו תפילות - תפילה קפה
כן אברכך בחיי זה ק"ש, שחיים עליונים מאירים מלפניך שאתה חי החיים ומיד מאה ברכות מזדמנים כראוי (מאותו) [ואותו] השם העליון מתברך לברך כל העולם במאה ברכות אלה.

⁵²¹ חלב היינו חכמה ולב היינו לב נתיבות המתפשטים ממנה. דשן ר"ת נ' שערים דבינה.

⁵²² תלמוד בבלי מסכת ברכות דף טז עמוד ב אמר רבי אלעזר מאי דכתיב כן אברכך בחיי בשמך אשא כפי כן אברכך בחיי זו קריאת שמע בשמך אשא כפי זו

יהלל בינה **פי** מלכות: (ז) **אם** בינה **זכרתיך** תפארת **על יצועי** ⁵²³ מלכות **באשמורות** ⁵²⁴ **אהגה** **בך**: (ח) **כי היית עזרתה לי ובצל כנפיך** תפארת **ארנן** גבורה: (ט) **דבקה נפשי** מלכות **אחריך** ⁵²⁵ **בי תמכה ימינך** Ton: (י) **והמה** הקלי' **לשואה יבקשו נפשי** מלכות **יבאו**

תפלה ואם עושה כן עליו הכתוב אומר כמו חלב ודשן תשבע נפשי ולא עוד אלא שנוחל שני עולמים העולם הזה והעולם הבא שנאמר ושפתי רננות יהלל פי. ועיין ילקוט שמעוני תהלים - פרק סג - רמז תשפו. והסביר המהר"ל מפראג זצ"ל בספרו נתיבות עולם א - נתיב העבודה - פרק ט:

ואמר ר"א (שם ט"ז ע"ב) מאי דכתיב **כן אברכך בחיי בשמך** **אשא כפי** אברכך זו קריאת שמע, **אשא כפי** זה התפלה, ואם עשה כך כמו חלב ודשן תשבע נפשי ולא עוד אלא שנוחל שתי עולמות שנאמר **ושפתי רננות יהלל פי** שתי רננות אחת בעולם הזה ואחת בעולם הבא עד כאן. בארו בזה כי קריאת שמע ותפלה הוא חבור העלול עם העלה במה שהוא יתברך עלה אל האדם שזהו ענין קריאת שמע ותפלה, וכאשר יקבל עליו העלול את העלה שהוא עלתו הנה דבר זה משביע את החסרון שלו במה שהוא יתברך עלתו וישלם העלול מן החסרון. וזה שאמר **כמו חלב ודשן תשבע נפשי**, שהאדם הוא חסר וחלב ודשן משביע החסרון של נפשו הרעבה לגמרי, כי קריאת שמע ותפלה משביעים את האדם לגמרי מה שחסר העלול. **ותשבע נפשי** הוא נפש האדם כמשמעות לשון המקרא, ואם נאמר זה על השם יתברך ר"ל כאלו הקריב קרבן אליו כי קריאת שמע ותפלה עומדים במקום הקרבת הקרבן. ולא עוד אלא שנוחל עולם הזה ועולם הבא, כי מצד דביקותו שהוא על ידי קריאת שמע ותפלה עם העלה שהוא העלה לעולם הזה ולעולם הבא זוכה אל עולם הזה ואל העולם הבא מצד התדבקות עם העלה, ודבר זה מבואר מאוד:

⁵²³ פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

אם זכרתיך על יצועי באשמורות אהגה בך (סג, ז) כי בית המקדש הוא מקום הפריה ורביה והוא המטה. והנה בגלות לא נמצא זיווג, אך מה שהיה בזמן הבית מקיים כח אפילו בגלות. וזהו, "אם זכרתיך על יצועי", שהוא ממש סוד הזיווג, "באשמורות אהגה בך" אפילו בגלות.

⁵²⁴ ספר ערבי נחל - פרשת בראשית

ובזה יש לומר ג"כ פסוקי תהילים (סג, ז) **אם זכרתיך על יצועי באשמורות אהגה בך** כו', ומבלי להאריך בדקדוקים יש לומר כי דוד המלך ע"ה בתחלת הלילה היה ירא מלומר שירות ותשבחות כדרכו מחמת הסט"א כנ"ל ומיד שהגיע חצות לילה היה מתגבר ואומר שירות ותשבחות, והוא אומרם ז"ל (ברכות ג ע"ב) עד חצות לילה היה מתנננם כו'. והנה באמת דוד מלכנו משיח ה' לא שכח באלהיו אף רגע אחד רק שקודם חצות היה ירא לדבר, והיינו אם זכרתיך על יצועי באשמורות, ר"ל בתחלת הלילה אז רק אהגה בך במחשבה ולא בדיבור אבל כי היית עזרתה לי פירוש כשעזרת גם לי שהוא מחצות ואילך כאמור אז ארנן בדיבור. דבקה נפשי כו' והמה לשואה יבקשו נפשי, אותן המבקשים נפשי, דהיינו הס"א, יבאו בתחתיות ארץ, ר"ל לנוקבא דתהום רבה כנ"ל, אז והמלך ישמח כו' כי יסכר פי דוברי שקר, פירוש אותם הדוברים את השקר כמו שאמר תחלה מאלה ומכחש יספרו:

⁵²⁵ כתב רבנו מהרש"ל ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן ס"ג:

דבקה נפשי אחריך בי תמכה ימינך:

נודע הוא מ"ש רז"ל באדרת נשא, כי בוצינא דקרדינותא עאל בדכורא, ונפק מאחורי חדוי, ותמן צייר גלגלתא דנוקבא וכו'. ונמצאו ז"ל, בסוד אחר וקדם צרתני. וז"ש דבקה נפשי אחריך, שהיא הנקבה הנקראת נפש, אחריך, ושם נתדבקו לגמרי, עד שהוצרך אחר כך הנסירה להפרידם, ולהחזירם אפין באפין, להזדווג יחד. ונודע כי אתא חסד הנקרא ימין, ואפריש לון בסוד הנסירה, ועל ידו אזדווגו אפין באפין. וז"ש

בתחתיות הארץ מלכות : (יא) יגירהו על ידי חרב מלכות מנת שעלים יהיו: (יב) והמלך
 תו"מ ישמח בינה באלהים בינה יתהלל בינה כל יסוד הנשבע מלכות בו כי יסכר פי דוברי
 שקר החיצונים ס"ת ר"י משמות עב:

פרק סד

א לַמִּנְצִיז מִזְמוֹר לְדָוִד: ב שְׁמַע-אֱלֹהִים
 קוֹלִי בְּשִׁיזִי מִפְּזֹד אוֹיֵב תִּצַּר זִמִּי: ג
 תִּסְתִּירֵנִי מִסּוֹד מִרְעִים מִרְגֵּשֶׁת פֶּעַלִי אָנֹן:
 ד אֲשֶׁר שָׁנָו כֹּזֶרֶב לְשׁוֹנָם דָּרְכוּ זִזְצָם
 דְּבַר מָר: ה לִירוֹת בַּמִּסְתָּרִים תָּם פֶּתָאם
 יִרְהוּ וְלֹא יִירָאוּ: ו יִזְזִקוּ-לָמוּ דְבַר רָע
 יִסְפְּרוּ לְטָמוֹן מוֹקְשִׁים אָמְרוּ מִי יִרְאֶה-
 לָמוּ: ז יִזְפְּשׁוּ-עוֹלָת תִּבְנוּ זִזְפְּשׁ מִזְפְּשׁ
 וְקָרַב אִישׁ וְלֵב עָמֵק: ח וַיֵּרָם אֱלֹהִים זִזֵּן
 פֶּתָאוֹם הָיוּ מִכּוֹתָם: ט וַיִּכְשִׁילוּהוּ עָלִימוֹ

בי תמכה ימין, ותמכתני להחזירני אפין באפין. ונודע, כי דוד הוא מסטרא דנוקבא,
 ולכן היה כמדבר על עצמו. גם רמז, כי הנה ר"ת 'דבקה' נפשי 'אחריך הם ג' אותיות
 ראשונות של אדנ"י שבמלכות, הנקראת נפש, העומדת באחור כנזכר. ואח"כ ב"י,
 ר"ל, באות י', הנשארת בשם אדנ"י, תמכה ימין. כנודע, כי אות י' היא מצד החכמה,
 והיא בחסד הנקרא ימין. גם ר"ת של 'בי' תמכה 'ימין הוא בחי', כי המלכות היא
 בתו של החכמה, כנודע:

ובספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

דבקה נפשי אחריך בי תמכה ימין, הנה כבר ידעת מ"ש באידרא כי בוצינא
 דקדרוניתא הוציא ז"ל דבוקים אב"א עד בא עת זמן הנסירה להפרידם כדי שיהיו
 מוכנים לזוג ואז היו הגבורות הולכים ונקלטים בנוקבא וחסד ורחמי שקיעי
 באתריהו במקום הזכר כדאיתא בתפלת ר"ה בסוד הנסירה, והנה המ"ל נקרא נפש
 וז"ש דבקה נפשי היינו נוקבא דז"א שהוא בחי' נפש היא דבקה אחריך אחורי הזכר
 בי תמכה ימין שהם סוד החסדים מצד ימין ונגדלות פב"פ, והנה נוק' נק' אדני
 ורמוזה בר"ת 'דבקה' נפשי 'אחריך אד"ן ב"י הוא הי' הרי אדנ"י כי אבא נק' י' והנוק'
 היא בת אביה שהוא בימין, וזהו 'בי' תמכה 'ימין ר"ת בת י':

לְשׁוֹנָם יִתְנַדְּדוּ כָּל-רְאֵה בָּם: י וַיִּירָאוּ
כָּל-אָדָם וַיִּגִּידוּ פֶּעַל אֱלֹהִים וּבִמְעֵשָׂהוּ
הַשְׁכִּילוּ: יֹא יִשְׁמְחוּ צְדִיק בִּיהוָה וְזָסָה בּו
וַיִּתְהַלְלוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל-לֵב:

פרק סד

תפילה להצלת השכינה מידי עושקיה.

(א) למנצח נצח מזמור חסד לדוד מלכות: (ב) שמע אלהים בינה קולי תפארת בשיחי מלכות
מפחד אויב קלי' תצר חיי: (ג) תסתירני ס"ת ר"י משמות עב מסוד מרעים קלי' מרגשת
פעלי און קלי': (ד) אשר שננו כחרב לילי' לשונם ס"מ דרכו חצם דבר מר ס"מ: (ה)
לירות במסתרים תם תפארת פתאם ירהו ולא ייראו: (ו) יחזקו למו ר"ת י"ל משמות עב
דבר רע יספרו לטמון מוקשים אמרו מי יראה למו: (ז) יחפשו עולת תמנו חפש
מחפש וקרב איש ולב עמק: (ח) וירם אלהים גבורה חץ יסוד פתאום היו מכותם: (ט)
ויכשילוהו עלימו לשונם יתנדדו כל ראה בס: (י) וייראו כל אדם ויגידו פעל אלהים
גבורה ומעשהו מלכות השכילו יסוד: (יא) ישמח צדיק יסוד ביהוה תפארת וחסה בו
ויתהללו בינה כל ס"ת וול משמות עב ישרי לב בינה :

פרק סה

א לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד שִׁיר: ב כָּה דְמִיָּה
תְּהִלָּה אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן וְכָה יִשְׁלַם-נֶדֶר: ג
שִׁמְעַ תִּפְלָה עֲדִיקָה כָּל-בָּשָׂר יִבְאוּ: ד
דְּבָרִי עֲזֹנֹת גָּבְרוּ בְּנִי פִשְׁעֵינוּ אֶתָּה
תִּכְפֹּרם: ה אֲשִׁירִי תִבְזֹר וּתִקָּרֵב יִשְׁכֹּן
וְזִצְרִיק נִשְׁבָּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ קֹדֶשׁ
הִיכָלְךָ: ו נִזְרָאוֹת בְּצִדֶּק תַּעֲנֵנוּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ מִבְּטָוֹן כָּל-קִצִּי-אֶרֶץ וַיָּם רִזְזֻקִּים:
ז מִכֵּין הָרִים בְּכֹזֶז נֶאֱזָר בְּגִבּוֹרָה: זז

מִשְׁבִּיּוֹן שְׁאוֹן יָמִים שְׁאוֹן גְּלִיָּהֶם וְהַמּוֹן
 לְאֲמִיּוֹם: ט וַיִּירָאוּ יֹשְׁבֵי קְצוֹת מְאוֹתָתֶיךָ
 מוֹצָאִי-בֶקֶר וְעָרַב תִּרְנִיז: י פָּקַדְתָּ הָאָרֶץ
 וַתִּשְׁקָקָה רַבַּת תַּעֲשָׁרָנָה פֶּלֶא אֱלֹהִים
 מִלֹּא מִיָּם תִּכְיִן דְּגָגָם כִּי-כֵן תִּכְיֶנָּה: יא
 תִּלְבִּיָּה רִוּה נִזְזַת גְּדוּדֶיהָ בְּרַב־יָבִים
 תִּמְלִיגָנָה צְמוּזָה תִּבְרָךְ: יב עֲטַרְתָּ שְׁנַת
 טוֹבָתְךָ וּבִמְעַלְיָךְ יִרְעֶפוּן דָּשֶׁן: יג יִרְעֶפוּ
 נְאוֹת מִדְּבָר וְגִיל גְּבָעוֹת תִּזְזַגְרָנָה: יד
 לִבְשׁוֹ כָרִים הֵצֵאן וְעַמְקִים יַעֲטֹפוּ-בָר
 יִתְרוּעְעוּ אֶף-יִשְׁיִירוּ:

פרק סה

תפילה לתיקון המלכות ולמחיקת עוונות וליחודה בבעלה.

(א) למנצח נצח מזמור לדוד מלכות שיר בעת שהשיגה אור החכמה: (ב) לך תפארת דמיה
 מלכות תהלה⁵²⁶ בינה אלהים גבורה בציון יסוד ולך תפארת ישלם נדר בינה: (ג) שמע תפלה

⁵²⁶ כתב רבנו מהרש"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן ס"ה:
 לך דומיה תהלה אלהים בציון ולך ישולם נדר: אמר, הנה אתה יודע כל אשר בלבבי,
 ולא הייתי צריך להודות ולהלל ולהתפלל לפניך, אלא להיות דומם. וז"ש, לך דומיה
 תהלה. גם מטעם זה, לא היה צריך לידור לך נדר בעת צרה, אלא לחשוב בלב, ואח"כ
 ולך ישולם נדר, כשתצילני, אף אם לא אדור בפני, וכן לתת צדקה בלי נדר. וז"ש, ולך,
 ר"ל, להיות הנדר לך, שאתה יודע מחשבותי, היה מספיק לשלם הנדר ולא לנדור
 בפה. האמנם מה שאנו רואים הוא, כי אתה חפץ להיות שומע תפלה, והזהרתנו
 מצות עשה, להתפלל אליך. והסיבה היא, כדי שעדיך כל בשר יבאו, כי הצדיקים
 היודעים גדולתך, שלפניך גלויה מחשבתם, היו הם לבדם מתפללים אליך במחשבה,
 ושאר בני אדם לא היו מתפללים כלל במחשבה. אכן עתה שרואים לאחרים, שהם
 מתפללים, לומדים דרכיהם, ומתפללים כל בני בשר כלם, וכיון שכן נמצא שאעפ"י
 שדברי עונות, ר"ל, ספור שאני מספר ומסדר לפניך וידוי דברי עונותי, גברו דברי
 הודוי אלה ללא צורך, כי גלויים הם לפניך, ובלאו הכי פשענו אתה תכפרם, אף אם
 לא הייתי מתודה, דברי עונותי ופשעי לפניך:

בינה ס"ת רעה משמות עב **עדיך כל בשר** מלכות **יבאו: (ד)** **דברי** מלכות **עונת גברו מני פשעינו** אתה תפארת **תכפרם: (ה)** **אשרי**⁵²⁷ כתר **תבחר** חכמה **ותקרב** בינה **ישכן** חסד **חצריך** גבורה **נשבעה** תפארת **בטוב** נצח **ביתך** הוד **קדש** יסוד **היכלך** מלכות: **(ו)** **נוראות** תפארת **בצדק** מלכות **תעננו אלהי ישענו** מלכות **מבטח כל קצוי ארץ** מלכות **וים רחקים: (ז)** **מכין** משפיע ומחיה **הרים**⁵²⁸ חג"ת דנוק' **בכחו** גבורה **נאזר בגבורה** גבורה: **(ח)** **משביח** ממשיך מתפארת ל

⁵²⁷ זוהר חלק א דף צד עמוד ב פתח חד ואמר (תהלים סה ה), **אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך** וגו', בקדמיתא **חצריך** לבתר **ביתך** ולבתר **היכלך** דא פנימאה מן דא ודא לעילא (נ"א לגו) מן דא, **ישכון** חצריך בקדמיתא, כמה דאת אמר (ישעיה ד ג) והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלם קדוש יאמר לו, נשבעה בטוב ביתך לבתר, כמה דאת אמר (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית, החכמה יבנה בית לא כתיב, דאי כתיב הכי הוה משמע דחכמה בית אקרי, אלא כתיב בחכמה יבנה בית, היינו דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו', **קדוש היכלך** לבתר, דא הוא שלימו דכלא, דהכי תנינן מהו היכל, כלומר ה"י כ"ל האי והאי, וכלא אשתלים כחדא. רישא דקרא מה מוכח דכתיב **אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך**, האי מאן דאקריב בריה קרבנא קמי קב"ה, רעוא דקב"ה בההוא קרבנא, ואתרעי ביה וקריב ליה, ושוי מדוריה בתרין אדרין, ואחיד להאי ולהאי, דאינון תרין אתקשרו כחדא, דכתיב **ישכון חצריך**, חצריך ודאי תרי. בגיני כך חסידי קדמאי סבאן דהכא, כד מקריבין בנייהו לקרבנא דא, פתחי ואמרי **אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך**, אינון דקיימי עלייהו אמרי, **נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך**, לבתר מברך אשר קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו, ואינון דקיימי עלייהו אמרי, כשם שהכנסתו לברית וכו'.

פסוק ה "אשרי תבחר וכו'" עולה גימ' 3904 כמנין הפסוק בספר שמות פרק לא 8 " ואת השלחן ואת כליו ואת המנרה הטהרה ואת כל כליה ואת מזבח הקטרת" רמז למה שכתוב לעיל בזוהר שהבן הנימול כקרבן לפני ד'.

כתוב בזוהר כרך א (בראשית) פרשת לך לך דף צד עמוד ב "אמר ר' אבא ודאי כך הוא ויאות מלה ומאן דלא אמר הכי אפיק גרמיה מעשרה חופות דזמין קודשא בריך הוא למעבד לצדיקא בעלמא דאתי וכלהו מתקשרן בהאי, ובגיני כך עשרה מלי דמהימנותא אית בהאי קרא **אשרי תבחר ותקרב וגו'**, וכל מלה ומלה חד חופה אתעביד מנה זכאה חולקיכון בעלמא דא ובעלמא דאתי דהא אורייתא מתקשרא בלבייכו וכו'. ובספר "בן ביתי" דף נד ע"ב הביא גימ' מדהימה שהפסוק לעיל עולה למנין 3904 כמנין י"פ ש"ע ויב פעמים שם אהו"ה (שהוא גימ' צדיק) והיינו שע"י כריתת הערלה מיסוד צדיק זוכה לעשר חופות של צדיק שכל חופה הוא ש"ע נהורין. והם הם ממש דברי הזוה"ק כאן והוא פלא.

והרב אליעזר צבי בן גיטל הביא שם גימ' נוספת ל 3904 : כתר, חכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות, אריך אנפין, חכמה, בינה, זעיר נוקבא וכ"ו (שהוא שם הוי"ה ב"ה). שזה י"ס וה' פרצופים של שם הוי"ה ב"ה.

⁵²⁸ זוהר חלק ב דף קט עמוד ב מאמר הסבא

קום ריב את ההרים ותשמענה הגבעות קולך, וחד כתיב שמעו הרים את ריב יהו"ה, אלא אית טורין, ואית טורין, אית טורין דאינון טורין רמאין לעילא לעילא, חג"ת דז"א לאלין כתיב שמעו הרים את ריב יהו"ה, ואית הרים דאינון טורין תתאין חג"ת דנוק' לתתא מנייהו, לאלין כתיב קום ריב את ההרים, דהא רדיף מצותין אית לגבייהו, ועל דא אית טורין ואית טורין. ואי תימא סבא, הא כתיב ותשמענה הגבעות, אלין גבעות כל אינון דלתתא, והשתא אנת עביד לון הרים, אלא הכי הוא, לגבי אינון טורין רמאין אקרון גבעות, חג"ת דנוק' יחסית לחג"ת דז"א נקראים "גבעות" כד אינון בלחודייהו אינון הרים אקרון. תא חזי, כתיב והאיתנים מוסדי ארץ, כיון דכתיב שמעו הרים מאן אינון הרים, ומאן אינון איתנים, אלא הרים ואיתנים כלהו חד, אבל אלין תלת עלאין לעילא על רישייהו, חג"ת דז"א ואינון תלת

שאון ימים⁵²⁹ מלכות שאון גליהם והמון לאמים: (ט) וייראו ישרי קצות מאותתיך מוצאי בקר וערב תרנין: (י) פקדת הארץ⁵³⁰ מלכות ותשוקה⁵³¹ תשוקתך עליה רבת

לתתא מנייהו, נה"ר ד"א וכלהו חד, הרים לעילא, ועלייהו אמר דוד (תהלים קכא א) אשא עיני אל ההרים, ואלין אינון תלת קדמאי, והאיתנים מוסדי ארץ אלן אינון תלת בתראי לתתא מנייהו, תרי סמכי ביתא, נו"ה וחד חדוה דביתא, יסוד ואלין אקרון מוסדי ארץ, איתנים אינון, ואיתנים אקרון. לפי ה"מתוק מדבש" דף רסט בשם המק"מ ועוד.

529 בית עולמים - דף קלז ע"ב - ד"ה ותאנא
ידוע שאין בירור מ"ן מגבורות של שם ב"ן אם לא שירד שם איזה בחי' משם מ"ה לתתא להעלות הגבורות מב"ן בסוד בעל אבידה מחזר אחר אבידתו והוא סוד רוחא דשבק בה בעלה מסט' דדכורא ונמצא שבכל דור אנו מורידים הארה מסט' דדכורא וז"ש ישבח מעשיך שהוא לשון הורדה מעילא לתתא מלשון משביח שאון ימים והוא הארת הרוחא דיסוד דדכורא שנק' מעשה כמ"ש ומעשה ידיו כו' וכמ"ש בזהר בראשית אלן מארי קיימא דברית והוא הרוחא דשביק בה וע"י נעשית כלי ולכן נק' מעשיך ועי"ז וגבורותיך יגידו כו' מוציאין מן הסט"א הגבורות הצריכים להתברר והם סוד הקרבנות עצמם העולים להתבסס ע"י תנא דמדבחא כידוע שסוד הקרבנות הם הברורים שלכן עתה תפילות במקום קרבנות תקנום שכל התפילות הם בסוד הברור כידוע.

530 שער הפסוקים ע"ס תהלים פקדת הארץ ותשוקה רבת תעשרנה פלג אלהים מלא מים וגו': אני מסופק מה ששמעתי בזה ממורי ז"ל, אם הוא הפי' הא' הזה, או האחרון. ואלו הם, כי חבור הוי"ה עם אלהי"ם עם הכללות, הם בגימטריא פל"ג. גם מילוי אלהי"ם דההי"ן, בגימטריא פל"ג עם הכולל. וזה הפירוש האחרון נלע"ד יותר אמיתי, כי בזה יצדק פל"ג, היוצא מתוך מלוי אלהי"ם דההי"ן: אמר שמואל, כך מצאתי כתוב, האמנם בקצור ידיעתי, לא הבנתי הדבר כלל, כי הנה אלהי"ם דההי"ן הוא בגימטריא רצ"ה, ומלואו ר"ט. האמנם נלע"ד, דאי אתמר הכי אתמר, שאלהים ברבועו בסוד אחוריים פשוטים בגימט' מאתים, הסר ממאתים העיקר, שהוא אלהי"ם פשוט שהוא פ"ו, ישאר קי"ד כמנין פל"ג עם הכולל. והשתא אתי שפיר מלת פל"ג אלהי"ם, וגם פלג לשון פלגא, כלומר חצי אלהים כנלע"ד. רכב אלהים רבותים אלפי שנאן:

שער הפסוקים - ספר תהילים
הנה ב' אותיות אל"ף, בגימטריא רכ"ב. גם ר' של רכ"ב, הוא אלהים בסוד אחוריים פשוטים, שהם בגימטריא ר'. גם אות כ' של רכ"ב, הם עשרים אלף, שהם רבותים. גם אות ב' של רכ"ב, היא שני אלפים. הרי כי מלת רכ"ב, כוללת אלהים, ורבותים, ואלף:

שם בנימין צעיר רודם כו':

(מזולתו) הנה ג' אותיות ראשונות של הוי"ה, שהם יה"ו, הם סוד ג' הוי"ת, ע"ב, ס"ג, מ"ה כנודע. ואות ה' תתאה הצעירה מכלם, הנקרא בנימין, שהיא המלכות כנודע, נקרא אדנ"י. ונמצא, כי בנימין הצעיר, שהוא המלכות אדנ"י, בהתחבר עם הזכר הכולל ע"ב ס"ג מ"ה, יעלה הכל גימטריא רד"ם ע"ה. (ע"כ מזולתו):

531 ספר ליקוטי הש"ס - מסכת תענית - ענין רביעה ראשונה שהוא י"ז במרחשון כי ארז"ל אין האשה מתעברת מביאה ראשונה והנה ביאה ראשונה שהי' לישראל עם רחל פב"פ מבריאת העולם הי' ביום שמיני עצרת בסוד משיב הרוח ומוריד הגשם וזה הי' ע"י חבטת ההושענא בהושענא רבה כי ערבה גי' זרע ואינה מתעברת מביאה ראשונה עד שבעה עשר במרחשון שהיא הביאה שנייה ואז יבא המטר בביאה הב' ואח"כ בט"ו בשבט יורדת הרביעה הג' ועולה אש התהום ומחניט האילנות וע"כ הוא

תעשרנה פלג אלהים בינה מלא מים⁵³² תכין דגנם כי כן תכניה: (יא) תלמיה תפארת רוח⁵³³ ס"ת הה"ה משמות עב נחת גדודיה ברביבים בחסדים תמגגנה צמחה תברך: (יב) עטרת מוחין דג"ר השמכת ל שנת מלכות דרך ה טובתך יסוד ומעגליך ירעפון דשן: (יג) ירעפון⁵³⁴ נאות מדבר וגיל גבעות נה"י תחגרנה: (יד) לבשו כרים הצאן ועמקים יעטפו בר יתרועעו מצד הדין אף ישירו מצד הארת החכמה:

פרק סו

א לַמִּנְצִיז שִׁיר בְּזִמּוֹר הָרִיעוּ לַאלֹהִים
כָּל-הָאָרֶץ: ב זָמְרוּ כְבוֹד-שְׁמוֹ שְׁיִמוּ
כְבוֹד תְּהַלְתּוּ: ג אָמְרוּ לַאלֹהִים מַה-נּוֹרָא

ר"ה לאילנות וזהו פקדת הארץ ואח"כ ותשוקקיה שהיא תשוקתו ואח"כ רביעה אחרת בפסח שיורדין שנית המים דכורין בסוד מוריד הטל שהיא הרביעה הג' לפזר ולגדל העשבים ורביעה האחרת הוא כדי לבשל הפירות. ע"כ מצאתי ממוהרח"ו ז"ל:

⁵³² ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

פלג אלהים מלא מים נלע"ד ששמעתי כי פלג הוא הוי"ה אלהי"ם שהוא גי' יב"ק גי' פל"ג גם חצי מלוי אלהים דיוד"ן גי' פלג ע"ה וה' יתירים וזהו פלג ר"ל חצי וזה נראה יותר אמיתי:

⁵³³ תיקוני זהר דף קכ עמוד ב

ת' תלמ"ה, ת' תל שהכל פונים בו, שהוא תפארת דתמן איהו ההוא דכל עיינין ומחשבתין סלקין לגביה, בגין דא ת' תורה קדומה דכל קדומין, תורת חכם חכמה מקור חיים, תורת ה' תמימה, ועוד תלמ"ה, תלמיה רוח נחת גדודיה וגומר, בהאי שמא אתעביד ימא תלמים תלמים, ועוד תלמיה דא אורייתא, דתליין מינה כמה תלי תלין דהלכות פסוקות דלית לון חושבן: לפי "מתוק מדבש" דף תתתיח.

⁵³⁴ ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית הרעיפו שמים ממעל ושחקים יזלו צד"ק תפתח ארץ ויפרו ישע (ישעיהו מה, ח), וכן הוא אומר: אשר יזלו שחקים ירעפו עלי אדם רב (איוב לו, כט), ואומר: ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים פתח (תהלים עח, כג). וסוד הכולל כל אלו העניינים הוא מקרא דכתיב: הרעיפו שמים ממעל ושחקים יזלו צד"ק תפתח ארץ ויפרו ישע וצדקה תצמיח יחד אני י"י בראתיו. ופירוש הפסוק כך הוא: הרעיפו שמים ממעל, התקינו שמים, הנקראים אש ומים, הנקראים גדולה גבורה, הנקראים אל אלהים, התקינו שמים אלו להמשיך שפע האצילות ממעל, כלומר מן שלש ספירות של מעלה מהם, וכשיהיו השמים מקבלים שפע אצילות משלש ספירות שעליהן, אזי ישפיעו טובתם על ג' ספירות שתחתיהן שהם נצ"ח הו"ד יסו"ד, ומשם תתברך הבריכה, הנקראת אדנ"י, הנקרא צד"ק. וזהו סוד שאמר 'ושחקים יזלו צדק'. נמצאת למד כי סוד שמים הוא סוד גדולה וגבורה, ורקיע אמצעי, תפארת, בסוד שחקים - נצ"ח והו"ד ורקיע האמצעי, יסוד; מכאן ואילך "תפתח ארץ ויפרו ישע".

מַעֲשֵׂיָהּ בָּרַב עֲזָרָה יִכְזָּזְשׁוּ לָךְ אִיְבִיָּהּ: ד
כָּל-הָאָרֶץ יִשְׁתַּזְזוּ לָךְ וַיִּזְמְרוּ-לָךְ יִזְמְרוּ
שִׁמְךָ סָלָה: ה לָכוּ וּרְאוּ מִפְּעֻלֹת אֱלֹהִים
נִזְרָא עֲלֵיכָה עַל-בְּנֵי אָדָם: ו הִפָּךְ יָם
לִיבִשָּׁה בִּנְהָר יַעֲבֹרוּ בְּרֶגֶל שָׁם נִשְׁמֹזָה-
בו: ז מִיֵּשֶׁל בְּגִבּוֹרָתוֹ עוֹלָם עֵינָיו בַּגּוֹיִם
תִּצְפִּינָה הַסּוֹרְרִים אֶל-יְרוּמוֹ לָמוּ סָלָה:
וז בָּרְכוּ עַמִּים אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁמִיעוּ קוֹל
תְּהִלָּתוֹ: ט הַשֵּׁם נִפְשֵׁנוּ בַּזִּיּוּם וְלֹא-נִתֵּן
לָמוּט רִגְלֵנוּ: י כִּי-בִזְזִנְתָּנוּ אֱלֹהִים
צִרְפָּתָנוּ כִּצְרָף-כֶּסֶף: יא הִבֵּאתָנוּ
בַּמִּצּוּדָה שִׁמּוֹת מוֹעֶקֶה בְּמִתְנִינוּ: יב
הִרְכַּבְתָּ אָנוּשׁ לְרֹאשֵׁנוּ בָּאֵנוּ-בְּאֵשׁ
וּבַמַּיִם וַתּוֹצִיאֵנוּ לְרוּיָהּ: יג אָבוֹא בֵּיתְךָ
בְּעוֹלֹת אֲשִׁלָּם לָךְ נִדְרֵי: יד אֲשֶׁר-פָּצוּ
שִׁפְתֵי וְדָבָר-פִּי בַּצָּר-לִי: טו עֲלֹת מִזִּזִּים
אֶעֱלֶה-לָךְ עַם-קְטָרֶת אֵילִים אֶעֱשֶׂה
בָּקָר עַם-עֲתוּדִים סָלָה: טז לָכוּ-שִׁמְעוּ
וְאַסְפָּרָה כָּל-יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה

לְנַפְשִׁי: יִזְ אֱלֹהֵי פִי-קָרָאתִי וְרוֹמָם תִּזְזֹת
 לְשׁוֹנִי: יִזְז אֲנִי אֶם-רָאִיתִי בְּלִבִּי לֹא יִשְׁמַע
 אֲדָנִי: יִט אֶכֶן שָׁמַע אֱלֹהִים הֶקְשִׁיב
 בְּקוֹל תַּפְלָתִי: כ בָּרוּךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא-
 הִסִּיר תַּפְלָתִי וְזִזְסָדוֹ מֵאֵתִי:

פרק סו

פיוס ושבח למידת הגבורה.

(א) למנצח נצח ממשיך שפע ל שיר מלכות שקיבלה אור החכמה מזמור חסד הריעו גבורה לאלהים גבורה כל יסוד הארץ מלכות: (ב) זמרו כבוד שמו מלכות שימו כבוד מלכות תהלתו: (ג) אמרו לאלהים מלכות מה נורא מעשיך ברב עוז ע"ב יכחשו לך איביך: (ד) כל הארץ מלכות ישתחוו לך ויזמרו לך יזמרו שמך מלכות סלה: (ה) לכו וראו מפעלות אלהים⁵³⁵ מלכות נורא עלילה על בני ע"ב אדם ס"ת אלקים: (ו) הפך ים מלכות ליבשה מלכות ללא חסדים בנהר יעברו ברגל שם מלכות נשמחה בו ב"ן: (ז) משל בגבורתו גבורה

⁵³⁵ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר שבירי לוחות -

דע כי תרי קראי נינהו חד במזמור מ"ו לכו חזו מפעלות ד' אשר שם שמות בארץ וחד במזמור ס"ו לכו וראו מפעלות אלקים נורא עלילה על בני אדם והאי קרא תניינא דייק שפיר כי מה שהוא נורא עלילה מפעלות הדין הוא ואחרי שזכר שם אלקים בדקדוק לפי צורך הדרוש חזר וחתמו בסופי תיבות נורא' עלילה' על' בני' אדם' ומספר הראשי תיבות בגימטריא אני ד' אלקיכם וגם כל המזמור מראשו לסופו מיוסד על שם אלקים, זולתי אזכרה אחת באלף דלת שגם הוא דין ולנו בו עיונים נחמדים בדבר הלמד מענינו בפסוק "עולות מחים" ובדבר הלמד מסופו בפסוק אחרון יעויינו במקומם, אשר יש להם יחס אמיץ עם הכלל הזה שכל המזמור ההוא פיוס רב ורם לגבורה של מעלה אבל ההוא קרא דמזמור קמא לא ברירא לן מילתיה אי הו"ה דקאמר רחמי דוקא דהא אפלוגי ביה תנאי [התם] בפרשת בראשית ור' יהודה שפיר ידע דכתיב יד' ד ור' יצחק הכי נמי דאתא לסיועיה והאי דפתח ביה לשם אלקים אינו אלא לדרשא וה"ק כיון דפשיטא לן ה' הוא אלקים מוכחא מילתא דהכא בדינא משתעי קרא מכמה טעמי חדא דנקט מפעלות אלקים ותו ליכא בקראי כי האי גוונא אלא ה' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז והתם נמי בדינא אתמר שהרי בתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין והנה פועל ה' ודכוותיה נאמר על מה שיצא אל גמר המעשה על ידי קדימת החסד ושתופו עם הדין אבל מפעל מורה הכח הראשון שעלה במחשבה כדמוכח קרא בספר משלי וכן בנוסח זכרונות דראש השנה אתה זוכר את כל המפעל ועוד האי תנא לסיועיה למילתיה דרש חזו מלשון חזות קשה וכן שמות מלשון שממה כדאיתא התם וכל אלו הם ראיות נכוחות לפי סברתו לפרש אותה האזכרה דבדינא אתמר וכמוהו בסדום גפרית ואש מאת ה':

עולם⁵³⁶ מלכות ע"ב עיניו ז"ן בגוים ע"ב תצפינה הסוררים לקלי' אל ירימו כתיב ירומו⁵³⁷ למו אין להם אחיזה ב סלה ג"ר: (ח) ברכו עמים אלהינו מלכות והשמיעו קול תפארת ס"ת וול

⁵³⁶ ספר מגלה עמוקות - אופן ריח

שר העולם נקרא מטטרון, וכשהוא בעולם הבריאה נקרא זקן. ובעולם היצירה נקרא נער. - ופסוק ומושל בגבורתו עולם. - וסוד קטן וגדול שם הוא. - חפשי, גימטריא חנו"ך מטטרון. שמלך בן חור"ן, אז נקרא גדול. וכשהוא ביצירה, נתקיים אי לך ארץ שמלך נער, ואז נקרא קטן. - "נפלה" עטרת "ראשינו, ר"ת נע"ר. - וסוד תנוק יונק משדי אמו, שסודו אימא עילאה דמקנא בכורסייא. - נ"א, "נער" אכתריאל. - נהר פר"ת, בגימטריא ש"ר פני"ם. "רב, בגימטריא גדול וקטן:

ידוע ששר העולם שהוא מטטרון נקרא נער וזקן, כמו שדרשו רז"ל בפרק קמא דיבמות (דף טז [יבמות ט"ז ע"ב]) על פסוק (תהלים לז כה) נער הייתי וגם זקנתי, וכתב בספר קול בוכים כשהוא עולה לעולם הבריאה נקרא זקן, וכשהוא בעולם היצירה נקרא נע"ר. והנה על זה אמר משה אתה החלות להראות את עבדך, זה מטטרון שנקרא עבד נאמן, עבד אברהם שאמר עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו (בראשית כד ב). ועל זה אמר שלשה תוארים, לקביל עבדו אמר את עבדך, זה מטטרון שנקרא עבד נאמן. לקביל זקן ביתו, אמר את גדלך. לקביל המושל בכל אשר לו, אמר את ידך החזקה. והם סוד תלת קטרין דמהימנותא, וכינוי מושל הוא מסטרא דגבורה, כמ"ש ומושל בגבורתו עולם (הלים סו [ז]). וזהו סוד פסוק קטן וגדול שם הוא ועבד חפשי מאדניו (איוב ג [ט]), ר"ל עבד הוא מטטרון, וזה נרמז במלת חפשי, שהוא גימטריא "חנוך" מטטרון, ומאדניו נעשה הוא חפשי שהוא מקבל מעולם הבריאה, אז יתקיים בו אשרך ארץ שמלך בן חור"ן (קהלת י [ז]), ואז נקרא גדול. אבל כשהוא ביצירה, אז נתקיים אי לך ארץ שמלך נער (שם [שם] קהלת י טז), ואז נקרא קטן, כמ"ש (עמוס ז [ה]) חדל נא מי יקום יעקב כי קטן הוא, אז "נפלה" עטרת "ראשינו ר"ת נע"ר, אוי נא לנו וגומר (איכה ה [טז]). וז"ש קטן וגדול שם, והוא הקושר כתרים לרבו ועושה עטרות מתפלתן של ישראל (תוספות בחגיגה דף יג [י"ג ד"ה]). וז"ש אשר מי אל בשמים ובארץ וגומר, אשר יעשה כמעשיך הם סוד הכתרים שהם מסטרא דחסד, וכגבורתך הם סוד העטרות שהם מסטרא דגבורה, מסוד צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם (כדאיתא בברכות [י"ז ע"א]), שעה"ב הם מסוד הגבורות. ועל זה אמר משה אעברה נא, רוצה אני להכניס לארץ ישראל שיהיה תינוק יונק משדי אמו, מלת אמ"ו דייקא, שהוא סוד אימא עילאה דמקנא בכורסייא, נ"א נוטריקון "נער" אכתריאל, ר"ל מטטרון שנקרא נער, יעלה בבריאה ששם אכתריאל ויהיה מטטרון במדרגה גדולה, וזה דווקא בארץ ישראל, כמ"ש גדול ה' (תהלים מ"ח [ב]), אימתי הוא גדול בעיר אלהינו הר קדשו (עיין ילקוט"ש תהלים רמז תשנ"ה), ושם עבד מלך מלך, וכן נהר גדול נהר פר"ת (דברים א ז), בגימטריא ש"ר פני"ם והשיב לו הקב"ה רב לך, ר"ב בגימטריא קט"ן וגדו"ל שם הוא, ובכאן עלה ראש הפסגה שהוא סוד עולם הבריאה, והוא זכה לאותה המדרגה:

⁵³⁷ ספר פנות המרכבה - פנה רביעית

משם והלאה לא יהיו עוד גאווה, אלא שפלות, ולא ישפלו הגבוהים לפניהם, ועל זה אמר המשורר "מושל בגבורתו עולם", היא הגבורה הזאת, שבשעה שהיא תשלוט בעולם, תוציא כל הנמצאים אל דרך אחר, ולכן יתחרבו מפניה, ויהיו מאוכלים ברוב האש. ועל כן אמרו חז"ל, "שית אלפי שנה הוי עלמא וחד חרוב". באש הגדול הזה יהיו נצרפים כל הבריות כלם, עד שלא תשאר בהם שום זוהמה, ומהם יעברו אל המנוחה, הנצחיות ודאי. לפיכך "מושל בגבורתו עולם עיניו בגוים תצפינה", הם ז' העינים אשר חקקו חק הנהגה הסובבת עד היום הזה. ובעבורם נמצא גובה למתגאים, כי הכל לפי רוב המעשה, והבחירה שולטת. אבל סוף דבר, הגבורה אשר עליה (ה)מחזירה הכל אל ההשקט הטהור, ועל כן "הסוררים אל ירומו למו סלה".

משמות עב תהלתו בינה: (ט) השם נפשנו מלכות בחיים⁵³⁸ ולא נתן למוט יסוד רגלנו
 נ"ה: (י) כי בחנתנו אלהים מלכות צרפתנו כצוף: (יא) הבאתנו במצודה⁵³⁹ לילי
 שמת מועקה לילי: במתנינו נ"ה היינו תגבורת הקלי: (יב) הרכבת ר"ת מבה משמות עב אנוש
 לראשנו ר"ת לאה באנו באש גבורה ובמים חסד ותוציאנו לרויה⁵⁴⁰ בינה ר"ת וול משמות

⁵³⁸ ספר תקט"ו תפילות - תפילה קנא

בזמן שמתעורר כח היחוד לשלוט בסוד א"א הוא משפיל את הס"א אל נוקבא
 דתהומא רבא ולכן בזמן ההוא אין לס"א אחיזה ברגלי הנוקבא שה"ס רגל אות תי"ו,
 ואין סכנה בהקרבת הנוק' אל בעלה, שאין זר יכול לעלות עמה. אבל בזמן שליטת
 הספירות כשהעולם מתנהג בסט' דז"נ, אז רגלי הנוק' צריכים טהרה לפני
 שמקריבים אותה אל בעלה, מפני הס"א המתאחז בהם

אל אחד יחיד ומיוחד הלא ביחוד יש מבטח לצדיקים שבו צדיק מצרה נחלק, בו נא'
 אל יתן למוט רגלך אל ינום שומרך, שהרי הנהגה שלך בשכר ועונש שולט בה ז"א
 שהוא כלול מימין ושמאל לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו, והשכינה היא ארץ
 מתקוממה לרשעים שנא' בה יגלו שמים עונו והארץ מתקוממה לו, ברגל שלה שנותן
 סימן לנחש להתעורר ולבא להיפרע מן הרשעים, וזה ת' אות אחרונה של א"ב, רגל
 העקום שלה בה רגליה יורדות מות, נחש כרוך על עקבו, בזמן שהיא מתעוררת נותן
 סימן לזה הנחש והוא מתעורר לעשות דין ברשעים, וזה ת' תמות, בעבור זה הרגל
 כמה מישראל נכשלו שלא נשתמרו ממנו במעשיהם, אותו שנא' בו שמור רגלך
 כאשר תלך אל בית האלהים, כגון קין שנא' בו ויבא קין מפרי האדמה, שלא נטהר זה
 הרגל מן הנחש הכרוך בו ולפיכך ואל קין ואל מנחתו לא שעה, וכן זבח רשעים
 תועבה שהם מקריבים ת' זאת קודם שיטהרו רגליה, לפיכך וקרוב לשמוע מתת
 הכסילים זבח, שהרי זבח שלהם תועבה הוא בעבור הרע שלא נתפרש מזאת הת',
 אבל מצד היחוד שלך א"א שולט וכן הוא עושה חסד עם הכל, ועושה חסד לאלפים
 זה תיקון לאלפים שבו תשליך במצולות ים כל חטאתם, שהרי מצד שלו ס"א נשאר
 שקועה בנוק' דתהומא רבא ואינה יכולה לרדוף אחר הקדושה דכתיב אשירה לה' כי
 גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים, מצד א"א שהוא גאה על הכל ומשפיל הס"א
 להשתקע בנוק' דתהומא רבא ועושה תסד לאלפים ודאי ישליך במצולות ים כל
 חטאתם, מצד שלו ת' תחיה שהרגל שלה טהור הוא והס"א אינה יכולה להתקרב
 שם, לפיכך אל יתן למוט רגליך זה רגל שיורד למטה שהוא ת' תחיה ולא ת' תמות,
 אימתי כשא"א שולט שאין שם שינה, אל ינום שומרך, הנה לא ינום ולא ישן שומר
 ישראל ודאי, ישראל שלמעלה ע"ק שומר אותו, ליחוד שלך אנחנו מקוים וע"כ לא
 נתן למוט רגלינו שתהיה עבודה שלנו טהורה לפניך, ונחש שהוא נכרך על עקבה של
 הת' יאמר בו סוס ורוכבו רמה בים שלא יוכל לטמא את קדושת עבודתנו ח"ו, אלא
 מחץ מתנים קמיו ומשנאיו מן יקומון, ות' תהיה ת' של אמת מתוקנת ביחוד שלך
 שבו ת' תחיה, וזה השם נפשנו בחיים ולא נתן למוט רגלנו, ת' תחיה בחיים ודאי,
 מצד א"א עץ החיים, ולא מצד של מטה עץ הדעת טוב ורע, ה' אל תאחר, לישועתך
 קויתי ה':

⁵³⁹ ספר תקט"ו תפילות - תפילה רה - במצודה רעה שהיא לילית שפחה רעה, קבר
 פתוח ליפול בתוכה.

⁵⁴⁰ ספר שערי צדק - השער השמיני -

והנני רומז כתוב הרכבת אנוש לראשינו באנו באש ובמים ותוציאנו לרויה באש
 ובמים אברהם ויצחק ואח"כ ותוציאנו לרויה. לפיכך התבונן היטיב ותראה מעלת
 ישראל על האומות ודרך עלייתן למעלה למקום שאין שם צורך ומקטרג ומזיק אלא
 כולה השקט ומנוחה ונחלה:

וזהו הספירה הבינה הנקרא - רחובות - כלומר המקום שאין לו מצרניות אלא רחב
 בכל מקום. והנה ירושלים בעולם הזה בתוך הגוים שמתיה וסביבותיה ארצות לפיכך

עב: (יג) **אבוא ביתך** מלכות בעולות מלכות **אשלם לך נדרי** בינה ר"ת גימ' פ"ו: (יד) **אשר פצו שפתי נו"ה** ודבר פי מלכות פ"ו **בצר לי: (טו) עלות מלכות מיחים** מלאה ב"ס **אעלה לך לתפארת עם קטרת אילים** ⁵⁴¹ חסד **אעשה בקר עם** ע"ב **עתודים** ⁵⁴² גבורה **סלה ג"ר: (טז) לכו שמעו ואספרה כל יראי אלהים** מלכות **אשר עשה לנפשי** מלכות: (יז) **אליו פי מלכות קראתי ורומם תחת לשוני** ⁵⁴³ יסוד: (יח) **און קלי' אם ראיתי** הרהרתי **בלבי לא**

כל רודפיה השיגוה בין המצרים. וסימן כשושנה בין החוחים ואם בא רוח ונושב עלין שלה לכאן ולכאן הרי החוחין קורעין אותה כך ירשלים בזמנים הראשנים סביבות ארצות ומצרנים כל גוים סבבוני וזהו סוד גליות אבל לעתיד לבדו י"ה מתאחד בירושלים ואז כל השרים הצוררים כלים והולכים להם כלומר אינה מריעים לה עוד וזהו סוד ורחב"ה ונסבה למעלה. הרחיבי מקום אהליך ויריעות משכנותיך יטו אל תחשוכי האריכי מיתרי' ויתידותי' חזקי כי ימין ושמאל תפרוצי זהו כי יעקב שכתוב בו ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה הבן זה הטיב. ימין ושמאל תפרוצי נחלת אברהם ויצחק הבן נפלאות גדולות וזהו סוד **באנו באש ובמים ותוציאנו לרויה** מן המצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה. וסוד ואת הלכת ברחבה. פקח עיניך בכל מקום שתמצא כתוב רחובות וכתוב ישובו זקנים ברחובות ירושלים וזהו המקום הנקרא רחובות הנהר כי שם הוא סוד הנהר העליון שאין לו סוף וקץ לרחובותיו וזהו סוד את רחובות עיר ואת כלח כלח בו ודאי תבא בכלח עלי קבר זכה לו מובטח לו שהוא בן העולם הבא והיודע סוד רמזות האלו יבין סוד **"תרחיב צעדי תחתני"** תחתני מבעי ליה שאין דרך הלשון לומר תחתני אלא תחת נ' שהוא סוד נ' שערי בינה:

⁵⁴¹ השמטות דף רסא עמוד א

בחמשה עשר לירחא לקבל דרגא דאהרן דאחיד בהו"ד ואסתלק נמי בחס"ד ובג"כ בהאי זמנא אפילו עם כל אומין דעלמא עביד קב"ה טיבו. בגין דאתוסף חס"ד דאהרן עם חס"ד דאברהם ואינון מקרבין ביה בשבעה יומין קרבנין עלוון בגין דיחדו כוליה עלמא בחדוותא דישראל. ע' פרים לקבל ע' אומין עכו"ם דעלמא וביומא קדמא פרים שלשה עשר. לאחזאה דלאו אינון כדאי לאתקיימא בעלמא אלא בטיבו דקב"ה דאית ביה תליסר מכילן דרחמי. **אילים שנים** למהוי תקיפו להווא דרגא **דחס"ד עלאה** על חד תרין ממה דמקרבין בכלהו מוספין בגין דהאי חגא איהו לקבל דרגא דאהרן דאחיד בדרגא שתיתאי.

⁵⁴² זוהר חלק ג דף קמח עמוד ב -אילם ששים עתודים ששים כמה דכתיב ששים גבורים סביב לה דבסטר גבורה.

⁵⁴³ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר הנפש - חלק ב פרק ד

הנה המחשבות בכלל יש מהן טובות ורעות והכל צפוי בסקירה אחת אל היוצר יחד לבם ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא, וכתוב און אם ראיתי בלבי, פי' אין דבר נעלם מהאל יתברך, העונש הוא לא ישמע ה', פירוש את תפילתי שזכר תחלה בפסוק שלמעלה, **אליו פי קראתי ורומם תחת לשוני**, מה כתיב בתריה **אכן שמע אלקים**, לא מיבעיא ה' שהוא רחמים כי גם אלקים שאינו אלא דין ואעפ"כ הסכים במידת הדין לאותה שמועה, והוא ראה גמורה שלא הביט און לא ראה עמל, זה פשט נכון אמיתי בעצמו, ולמדדרשו שאין אדם נתפס על הרהורי לבו אם לא בהבלי נכר יאמר, אם און ראיתי בלבי בשאר עבירות לא ישמע ה' שום קטרוג כי אין להם רשות על זה, אבל הוא יתברך רואה כליות ולב ודן על הכל ברחמים. ואולם המחשבות הרעות כולן אף אם תהיינה טמונות וגנוזות במעמקי לבו של אדם מ"מ הן ידועות אל המסית הרובץ על מפתח הלב כדאיתא בפרק הרואה לפי שהוא הגורם אל האדם לחטוא בהנה והוא השליח כמו דכתיב תפוס את בני ישראל בלבם כי הוא המתעה והדר הולך רכיל ותופס ברשות גבוה. והשגתו בהן מעיקרא איננה מעלה אליו כי אם פחותות וגרעון גדול דליסטאה בלוסטיותיה ידע גם זה ורעה רבה שאין ידיעתו בהן אלא

ישמע אדני מלכות: (יט) אכן שמע אלהים מלכות הקשיב⁵⁴⁴ תפארת ר"ת שאה משמות עב
בקול תפארת תפלתי מלכות: (כ) ברוך יסוד אלהים מלכות אשר לא הסייר ר"ת לאה תפלתי
מלכות וחסדו תח מאתי:

בשעתן בתחילת צמיחתן כי הוא משתתף מוטפל בם בעצם מתחיל בגנותם ומסיים במפלת בעליהון, ונוסיף לקח בזה בפ"ח, אבל הקב"ה יודע מחשבות אדם לפי זמן כטעם כי המה הבל משפטו כאשר יפרושו בזמן שאין בהם ממש לא יום אחד ולא יומים אלא מן העולם ועד העולם, וכבר ביארנו במקום אחר כי ידיעתו יתברך הוא התורה עצמה תוכה ופנימיותה מצפוני סתריה דאתמר בה אין מוקדם ומאוחר בתורה פי' אעפ"י שלגבי דידן הוא תורה קדומה וידיעה מוקדמת לכל דבר הנה לגבי ידיה אין מוקדם ומאוחר לא הידיעה מוקדמת ולא הבחירה מאוחרת כי הכל הנה לפניו צפוי ממש אין הזמן מוגבל בשלימותו מאומה ואין שם עבר ועתיד.

⁵⁴⁴ זוהר חלק א דף רמז עמוד א
הדא הוא דכתיב (תהלים יז א) תפלה לדוד שמעה יהו"ה צדק הקשיבה רנתי, שמעה יהו"ה צדק בקדמיתא, בגין דאיהו סדורא דשבחא דמריה, ולבתר הקשיבה רנתי האזינה תפלתי.

פרק סז

א לַמִּנְצֹחַ בְּנִינֹת מִזְמוֹר שִׁיר: ב אֱלֹהִים
יִזְצֹנּוּ וַיְבָרְכֵנוּ יְיָ אֵר פָּנָיו אֲתֵנוּ סָלָה: ג
לַדַּעַת בְּאֶרֶץ דֶּרֶךְ בְּכָל-גּוֹיִם יִשְׁוּעָתְךָ:
ד יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים
כָּלם: ה יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֻמִּים כִּי-תִשְׁפֹּט
עַמִּים מִיִּשׁוֹר וּלְאֻמִּים בְּאֶרֶץ תַּנְזֹחַם
סָלָה: ו יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים
כָּלם: ז אֶרֶץ נָתַנָּה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים
אֱלֹהֵינוּ: ח יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אֹתוֹ
כָּל-אֶפְסֵי-אֶרֶץ:

פרק סז

המשכת חן וחסד על השכינה והדבקים בה.

(א) למנצח נצח בנגינת⁵⁴⁵ מזמור שיר מלכות שמקבלת מחכמה: (ב) אלהים גבורה יחננו יסוד ויברכנו יאר פניו⁵⁴⁶ אתנו צ"א, פא"י סלה קס"א ג"ר: (ג) לדעת דעת בארץ מלכות דרכך מלכות בכל גוים ישועתך: (ד) יודוך עמים אלהים⁵⁴⁷ גבורה ר"ת איע משמות עב יודוך צ"א

⁵⁴⁵ שער הכוונות - דרושי תפלת השחר דרוש ג

גם תאמר בכל יום אחר תפלת ערבית ומנחה ושחרית אחר העמידה קודם אלהי נצור מזמור ס"ז והוא מזמור למנצח בנגינות מזמור שיר אלהים יחננו כו' ויכוין שיש בו ז' פ' זולת פ' א' ויש בו מ"ט תיבות וכונתם מזמור נרמזה בכונת העומר ועוד יכוין כי ר"ת ג' פסוקים הראשונים הם אל"י ור"ת וס"ת פסוק האמצעי הם י"ה ור"ת ג' פ' האחרונים הם יאי כמנין שם אה"ה וס"ת ג' פסוק הראשונים הם הכם כמנין שם אדני וס"ת ג' פסוקים האחרונים הם מוץ כמנין קול הרי נתבאר כי שבעה פסוקים הנז' הוא אלייאי ועולה כמנין שם ע"ב וס"ת כל הו' פסוקים זולת פסוק האמצעי הם קו"ל אדני ור"ת ס"ת פסוק האמצעי הוא י"ה נמצא קו"ל י"ה אדני ע"ב גם תכוין כי מספר כל האותיות של זה המזמור הם ר"ו אותיות שבשם ע"ב הנזכר.

מזמור זה נכתב בצורת המנורה בבתי הכנסת. וכן עושים כסברת הרב חיד"א ז"ל לכתוב מזמור זה על קלף.

⁵⁴⁶ זוהר חלק ג דף קלג עמוד ב

ת"ח פנים דלבר אית זמן דנהרין ואית זמן דלא נהרין ובג"כ כתיב יאר יי' פניו אליך. יאר פניו אתנו סלה.

⁵⁴⁷ זוהר חלק ב דף סז עמוד ב - רבי אלעזר פתח ואמר, (תהלים סז ד) יודוך עמים אלה"ם יודוך עמים כלם, תא חזי דוד מלכא קם ושבח ואודי למלכא קדישא, והוה משתדל באורייתא בההיא שעתא, כד רוח צפון אתער והוה בטש באינון נימין דכנורא, וכנורא הוה מנגן ואמר שירה וכו'. ומה שירה הוה קאמר, תא חזי בשעתא דקודשא בריך הוא אתער לגבי כל אינון רתיכין למיהב לון טרפא כמה דאוקימנא, דכתיב (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, כדין כלהו בחדו פתחי ואמרי, (תהלים סז ב) אלה"ם יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה, כד רוח צפון אתער ונחית לעלמא, נשיב ואמר לדעת בארץ דרכך בכל גוים ישועתך, כנור בשעתא דאיהו מנגנא ביה בההוא רוחא, פתח ואמר יודוך עמים כלם (חסר). דוד כד הוה קם ואתער עליה רוח קודשא, פתח ואמר ארץ נתנה יבולה יברכנו אלה"ם אלהינ'ו, יברכנו אלה"ם וייראו אותו כל אפסי ארץ, בגין לאמשכא טיבו דקודשא בריך הוא מעילא לתתא, לבתר אתא דוד ברוח קודשא וסדר לון כחדא, ואסתכל בכלא בהאי קרא דכנורא, (בגין) דשלימו דיקרא דקודשא בריך הוא עילא ותתא, בשעתא דשאר עמין אתכפיין ואתיין ואודאן ליה לקודשא בריך הוא, כיון דאינון אתכפיין ואודן ליה, כדין אשתלים יקרא דקודשא בריך הוא עילא ותתא. בשעתא דאתא משה לפרעה ואמר ליה יהו"ה אלה"י העברים נקרא עלינו וגו', פתח איהו ואמר לא ידעתי את יהו"ה, ובעא קודשא בריך הוא דיתייקר שמה בארעא כמה דאיהו יקירא לעילא, כיון דאלקי ליה ולעמיה, אתא ואודי ליה לקודשא בריך הוא, דכתיב (שמות ט כז) יהו"ה הצדיק, איהו דהוה מלכא קרופינוס דכל עלמא, כיון דאיהו אודי כל שאר מלכין אודון, דכתיב (שם טו טו) אז נבהלו אלופי אדום. אתא יתרו כומרא עלאה ורברבא, רב ממנא (דכל ממנא) דכל טעוון אחרנין, ואודי ליה לקודשא בריך הוא, ואמר עתה ידעתי כי גדול יהו"ה מכל האלה"ם, כדין אסתלק ואתייקר קודשא בריך הוא ביקריה עילא ותתא, ולבתר יהב אורייתא בשלימו דשלטנו על כלא. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה, על דא כתיב (תהלים סז ד) יודוך עמים אלה"ם יודוך עמים כולם.

כתב הרב יוסף חיים ז"ל בספרו לשון חכמים ח"ב דף פה (מהודרת תשכ"א בהוצאת צאלח ב"ר יעקב מנצור) סימן שביעי "קבלה מן הראשונים קמאי דקמאי, מזמור

ר"ת איע משמות עב עמים ר"ת איע משמות עב כלס: (ה) ישמחו וירננו לאמים כי תשפט עמים מישור⁵⁴⁸ מלכות ולאמים בארץ מלכות תנחם סלה ג"ר: (ו) יודוך עמים אלהים גבורה יודוך עמים ר"ת איע משמות עב כלס: (ז) ארץ מלכות נתנה יבולה ר"ת אנ"י משם ע"ב יברכנו אלהים גבורה אלהינו: (ח) יברכנו אלהים גבורה וייראו אתו כל יסוד ס"ת וול משמות עב אפסי נו"ה ארץ מלכות:

פרק סז

א לַמִּנְצֹחַ לְדָוִד בְּזִמְרוֹ שִׁיר: ב יְהוָה
אֱלֹהִים יִפְּצוּ אוֹיְבָיו וַיִּנָּסוּ מִשִּׁנְאָיו מִפָּנָיו:
ג כְּהִנְדֹף עָשָׂן תִּנְדֹף כְּהִמָּס דֹּנֵג מִפָּנָי—
אֵשׁ יֵאבְדוּ רָשָׁעִים מִפָּנָי אֱלֹהִים: ד
וַצַּדִּיקִים יִשְׂמְחוּ יַעֲלֻזוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים
וַיִּשְׁשֻׁוּ בְשִׂמְחָה: ה שִׁירוּ לֵאלֹהִים זָמְרוּ
שְׁמוֹ סֹלוּ לָרֶכֶב בְּעֶרְבוֹת בֵּיתָה שְׁמוֹ וְעֲלֹזוּ
לִפְנָיו: ו אָבִי יִתּוּמִים וְדִין אֶלְמָנוֹת אֱלֹהִים
בְּמוֹעֵן קִדְשׁוֹ: ז אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְזִיִּדִים
בֵּיתָה מוֹצִיא אֲסִירִים בְּכוֹשֶׁרוֹת אֶךְ

אלקים יחננו ויברכנו קריאתו בצורת המנורה המסוגלת להצלחה, על כן טוב ונכון לאומרו בכוונת הלב, בכל עשרת ימי תשובה בצורת המנורה ואח"כ יאמר בקשה יעו"ש. ובספרו עוד יוסף חי הלכות פרשת ויגש אות ג כתב רבנו שנכון לאמר את המזמור כשהדף עומד אנכית לקרקע לקיים "בהעלותך את הנרות". וכן יזהר לכוין במזמור בשם פא"י הרמוז בראשי תיבות יאר פניו אתנו ובשם סא"ל בראשי תיבות אתנו סלה לדעת. גם יכוין בס"ת ארץ נתנה יבולה יברכנו אלקים אלקינו שעולה גימ' "עין טובה". וכתב הרב שם וגם הרב החיד"א שנכון לכתוב את המזמור על קלף.

⁵⁴⁸ ספר מגלה עמוקות - אופן לא -

לכן אמר דוד רגלי עמדה במישור (תהלים כו יב כ"ו י"ב), ר"ל מלכות נקראת מישור, כמו שכתוב כי תשפוט עמים מישור.

סוֹרְרִים שָׁכְנוּ צוֹיִזוֹתָהּ: זֶה אֱלֹהִים בָּצֵאתָ
לִפְנֵי עַמָּךְ בַּצְעֲדָךְ בִּישִׁימוֹן סָלָה: ט אֶרֶץ
רַעֲשָׁה אֶף-שָׁמַיִם נָטְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה
סִינֵי מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: י גָּשָׁם
נִדְבֹת תַּנְיָף אֱלֹהִים גִּזְזִלְתָּךְ וְנִלְאָה אֶתָּה
כּוֹנֵנָתָהּ: יא וְזִיתָךְ יֵשְׁבוּ-בָּהּ תִּכֵּן
בְּטוֹבֶתָךְ לָעֲנִי אֱלֹהִים: יב אֲדֹנִי יִתֵּן-אֲמֹר
הַמְּבֹשְׂרוֹת צָבָא רַב: יג מַלְכֵי צְבָאוֹת
יִדְדוֹן יִדְדוֹן וְנֹת בֵּית תַּזְזִלְךָ שָׁלָל: יד
אִם-תִּשְׁכַּחוּ בֵּין שְׁפָתַיִם כִּנְפֵי יוֹנָה גִזְזִפָּה
בַּכֶּסֶף וְאַבְרוֹתֶיהָ בִּירְקָרָק זָרוּץ: טו
בְּפֹרֶשׁ שִׁדֵּי מְלָכִים בָּהּ תִּשְׁלַג בַּצִּלְמוֹן:
טז הָר-אֱלֹהִים הָר-בָּשָׁן הָר גְּבִנִּים הָר-
בָּשָׁן: יז לָמָּה תִרְצְדוֹן הָרִים גְּבִנִּים הָהָר
זָמִיד אֱלֹהִים לְשִׁבְתּוֹ אֶף-יְהוָה יִשְׁכֵּן
לְנֶצְחָו: יוז רָכַב אֱלֹהִים רִבְתִּים אֲלֵפֵי
שִׁנְאָן אֲדֹנִי בָּם סִינֵי בַּקֶּדֶשׁ: יט עָלִיתָ
לְמָרוֹם שָׁבִיתָ שָׁבִי לְקִוְיָת מִתְנֹת בְּאָדָם
וְאֶף סוֹרְרִים לְשִׁכֵּן יְהִי אֱלֹהִים: כ בָּרוּךְ

אֲדָנִי יוֹם יוֹם יַעֲמָס—לָנוּ הָאֵל יִשְׁוּעָתָנוּ
סִלָּה: כֹּא הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת וְלִיהוֹה
אֲדָנִי לַמּוֹת תּוֹצְאוֹת: כֹּב אֶךְ—אֱלֹהִים
יְמוֹזֵן רֹאשׁ אִיבֵי קֶדְקֶד שִׁעָר מוֹתֵהֶלֶךְ
בְּאַשְׁמִיּוֹ: כֹּג אָמַר אֲדָנִי מִבֶּשֶׁן אָשִׁיב
אָשִׁיב מִמְצָלוֹת יָם: כֹּד לְמוֹעַן תִּמְוֹזֵן
רִגְלֶךָ בָּדָם לְשׁוֹן כְּלָבִיךָ מֵאִיבִים מִנֶּהוּ:
כֹּה רָאוּ הֶלִיכוֹתֶיךָ אֱלֹהִים הֶלִיכוֹת אֵלֵי
מַלְכִי בַקֶּדֶשׁ: כּו קֶדְמוֹ שָׂרִים אֲזוֹר נִגְנִים
בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת תּוֹפְפוֹת: כֹּז בְּמִקְהָלוֹת
בָּרְכוּ אֱלֹהִים יְהוָה מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל: כֹּז
שָׁם בְּנִימֹן צָעִיר רִדָּם שָׂרִי יְהוּדָה
רִגְמָתָם שָׂרִי זְבֻלוֹן שָׂרִי נִפְתָּלִי: כֹּט צוּה
אֱלֹהֶיךָ עֲזָרָה עוֹזָה אֱלֹהִים זֹו פָּעֵלָתָ לָנוּ: ל
מֵהִיכָלְךָ עַל—יְרוּשָׁלַם ֹ כָךְ יוֹבִילוּ מַלְכִים
שִׁי: לֹא גָעַר זֹזִית קָנָה עֵדֶת אֲבִירִים
בְּעֶגְלִי עַמִּים מוֹתֶרֶפֶס בְּרִצִּי—כֶּסֶף בֹּזֵר
עַמִּים קָרְבוֹת יוֹזְפָצוּ: לֹב יֶאֱתִיו זֹזְמִנִים
מִנִּי מִצָּרִים כּוֹשׁ תִּרְיֵן יָדָיו לֹאֱלֹהִים: לֹג

מִמְלָכוֹת הָאָרֶץ שִׁירוּ לֵאלֹהִים וַמָּרוּ אֲדָנֵי
 סֵלָה: לֹד לָרֶכֶב בְּשָׁמַי שָׁמַי-קָדָם הֵן יִתֵּן
 בְּקוֹלוֹ קוֹל עֹז: לֵה תִּנּוּ עֹז לֵאלֹהִים עַל-
 יִשְׂרָאֵל גִּבּוֹרָתוֹ וְעֹזוֹ בַּשָּׁזָזִים: לוֹ נֹרָא
 אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נִתֵּן
 עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים:

פרק סז

תפילה להרחקת הקליפות ולהגברת הקדושה בעולם.

(א) למנצח נצח משפיע ל **לדוד** מלכות **מזמור שיר** מלכות בעת שמקבלת מן החכמה: (ב) **יקום**⁵⁴⁹ **אלהים** גבורה **יפוצו אויביו**⁵⁵⁰ קלי' **וינוסו משנאיו** קלי' ר"ת אום משמות עב **מפניו** מו"מ משם ע"ב: (ג) **כהנדף עשן**⁵⁵¹ קלי' **תנדף כהמס דונג**⁵⁵² סיגים וקלי' **מפני אש** גבורה **יאבדו**

⁵⁴⁹ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: (סח) יקום אלהים יפוצו אויביו, ר"ת שם יא"א והוא שם קדוש ראש לכל השמות ובו ברא הקב"ה עולמו לכן המרכבה אינה פחותה מל"ב רבוא כמ"ש רכב אלקים ריביותם כי שם הנ"ל גימ' כ"ב:

⁵⁵⁰ ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית וכשהשם יתברך כועס על בני העולם מצד מעשיהם הרעים אזי מוציא כלי זעמו, וחקוק על דגל כלי הזעם צורת שם אלה"ם, ואז משלם הדין ומקבל נקמה מבני העולם ומענישן על רוע מעשיהם כשחקוק בדגלו של יהו"ה צורת שם אלה"ם, והסוד: **יקום אלהים יפוצו אויביו** (תהלים סח, ב), וזהו סוד שאמר: קומה י"י ויפוצו אויביו וינוסו משנאיו מפניך (במדבר י, לה). ואם תקשה ותאמר; היאך אמר בפסוק זה יהו"ה, ובפסוק זה אלהים? הלא ידעת כי כל השמות תלויים בשם יהו"ה והוא מתלבש בהם, וכשאמר 'קומה י"י ויפוצו אויביו' הוא כאילו אומר: קומה יהו"ה והוצא כלי מלחמה והדגל שחקוק בו שם אלהים, וזהו סוד 'יקום אלהים יפוצו אויביו וינוסו משנאיו מפניו'. כי משה רבינו עליו השלום סתם דבריו, ובא דוד וביארם ואמר: **יקום אלהים**. וכשהשם יתברך מוציא דגל שחקוק עליו אלה"ם אזי מתלבש בגדי נקם, והסוד: מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה (ישעיהו סג, א), ואומר: וילבש בגדי נקם תלבושת ויעט כמעיל קנאה (שם נט, יז):

⁵⁵¹ ספר שערי קדושה - חלק ג שער ב ועוד סבה קרובה לזה בענין היצר הרע, כי מוכרח הוא בבריתו באדם להוליד בנים ולאכול והכל בהכרחי המוכרח בטהרה, וגם הוא מוכרח לכל עולם ועולם להמשיך השפע המתגשם בהם לצורך הכלים שהם העולמות עצמן, ולולא הם, לא יתקיימו הכלים, כי הם דקים מהם והם עצמן מכלל מדרגות הבריאה והבן זה מאד. ונמצא כי הוצרך שהאדם יהיה מורכב מכל העולמות לשהן יסייעוהו במעשיו להמשיך השפע לו ולהם, כי הם לבדם אין כח בידם להמשיכו. ולכן כשהאדם חוטא, כל העולמות

רשעים מפני אלהים גבורה: (ד) וצדיקים יסודות דז"א ונק' ישמחו⁵⁵³ יקבלו אור הבינה יעלצו⁵⁵⁴ ואור התפארת שהוא לפני ר"ת י"ל משמות עב אלהים בינה וישישו ר"ת לאו משמות עב

מתקלקלים ומקבלים עונש ומיעוט שפע בעצמן יען לא סייעוהו, והבן זה מאד. וזהו סוד הרשעה כולה בעשן תכלה להיות הקליפות סבת החטא יותר מכל השאר לכן עונשם גדול. האמנם הטוב הנברר מהם עליו נאמר (דברים ו' ה') ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך, בשני יצריך, כי גם היצר הרע יוכל להתברר, אר הפסולת שבו שהוא מוכרח להיותו רע עליו נאמר (תהלים ס"ח ג') כהנדוף עשן מפני אש וכו'.

⁵⁵² ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) על מסכת בבא דף בתרא עג ע"א וז"ש וקיימין אתרי גשרי דרוגנג (ס"א דדונג) הם ב' עקבים הנ"ל ונק' גשרים שדרך שם יוצא הארה לכתר רחל שכמו כן כתבו המקובלים על סוד שם ע"ב שהם ע"ב גשריו של צנורות החסד. ורחל נק' דונג שהוא שיעור כמ"ש בזוהר פ' ויחי בסוד ב' גמלים דהות טעני קטפירא וכמ"ש האריז"ל, ור"ל שהעקביים הנ"ל עומדים על ראש רחל, ומשם באחוריים עומדים ב' מרגלים הנ"ל עזא ועזאל. וכן דונ"ג הוא שם ס"ג שהוא אימא שנבנית מסוד אחוריים דשם ס"ג בסוד עייני"ן כמ"ש"ל, וכת' (תהלים סח ג) כהמס דונג מפני אש (כן) יאבדו רשעים מפני אלקים, כי שיעור הוא פסולתא דדבשא כידוע שדב"ש הם גבורות כמ"ש האריז"ל בסוד שופ"ר, וכמ"ש מע"ז יצא מתוק דבש מגבורת אר"ה שהוא גבורה. והקל' הם סיגי הגבורות והם דו"נ דסט"א שהם במצולת ים והם יונקים מסוד אפיקי מים מנו"ה דדכו' כמ"ש, והם שני גשרים שמשם עוברים המים ליתן להים יניקה מזוהמא דטופרא דרגלין כמ"ש בפ' אחרי מות בר"מ (ד' סג ע"א) מתלא אמרי לכלבא ארמי גרמא לכלבא וילחך עפר דרגליך וכמ"ש רבינו שם בפ' ששם הם השעירים עזא ועזאל הנ"ל והם בסוד מים אחרונים ליתן חלקם מזוהמא דטופרין, וגשרי' הם מחיצה להגן שלא יטבע במים והם תורה ומצוה שמגינים על ישראל להגן נגד סט"א מצולת ים הנ"ל. וב' המרגלים הם עומדים על גשרים אלו לקטרג על ישראל, וכן בלעם ובלק בעובדא ומלולא כמ"ש. ולפי גירסא דרוגנג רמזו בזה על סוד ב"פ עין שהם נופל וגלוי עיניים שב' עניים בנו"ה כמ"ש"ל ובסט"א כל המוסיף גורע בסוד ר"ע עי"ן, שלכן אמרו (סנהדרין קה ע"א) בלעם סומא בעין אחת הי' שנא' גלוי עניים וכת' שתום העין ולכן כאן א' יתירה בכל עי"ן והוא סוד סמא"ל ר"ע עי"ן של עשו כידוע:

⁵⁵³ ספר מסילת ישרים פרק יט - בביאור חלקי החסידות השמחה, והוא עיקר גדול בעבודה, והוא מה שדוד מזהיר, ואומר (תהלים ק'): עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה. ואומר (שם ס"ח): וצדיקים ישמחו יעלצו לפני אלהים וישישו בשמחה, וארז"ל (שבת ל'): אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מצוה, ועל הפסוק שזכרנו למעלה עבדו את ה' בשמחה, אמרו במדרש (מדרש ש"ט): א"ר כשתהיה עומד לפני להתפלל יהא לבך שמח עליך שאתה מתפלל לאלהים שאין כיוצא בו, כי זאת היא השמחה האמתית שיהיה לבו של אדם עלז, על שהוא זוכה לעבוד לפני אדון יתברך שאין כמוהו, ולעסוק בתורתו ובמצותיו שהם השלימות האמתית והיקר הנצחי, ואמר שלמה במשל החכמה (שה"ש א'): משכני אחריך נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך, כי כל מה שזוכה האדם ליכנס יותר לפנים בחדרי ידיעת גדולתו יתברך יותר תגדל בו השמחה, ויהיה לבו שש בקרבנו. ואומר (תהלים קמ"ט): ישמח ישראל בעושיו בני ציון יגילו במלכם:

⁵⁵⁴ בחיבור הנקרא "ראשי פרקים של דברי תורה לרמח"ל ז"ל" על הפסוק "עלץ לבי" בתפילת חנה כתב שחנה זו הבינה. עלץ לבי בד' כתב "הכל מתחבר בז"א" שהוא התפארת.

בשמחה בשפוע הבינה: (ה) **שירו לאלהים** גבורה **זמרו שמו** מלכות **סלו**⁵⁵⁵ כבדו את **לרכב** לכתר המתלבש **בערבות** בתפארת **ביה** בחו"ב **שמו** הוא מתגלה **ועלזו לפניו** לפני ז"א: (ו) **אבי יתומים**⁵⁵⁶ ודין **אלמנות** מלכות **אלהים** גבורה **במעון** במלכות **קדשו** בשעה שמקבלת מן

⁵⁵⁵ זוהר חלק ב דף קסה עמוד ב

סלו, הבו יקר ורוממו תמשיכו לה אור החכמה לההוא **דרוכב בערבות**, בינה דאיהו חדוה וחדי כלא, רקיעא על גבי חיותא, היא למעלה מחגת"ם שכולם מרכבה לה **בי"ה שמו** ודאי, לפי שאבא שהוא אות י' טמיר וגניז בגו אימא שהיא אות ה' דהא בההוא אתר בבינה שמא דא אתכליל, שם י"ה נכלל בה **ועלזו לפניו**, בגין דלא אצטריך לאחזאה קמיה עציבו כמה דאתמר.

רבי אלעזר חולק על רבי יוסי לעיל אמר, האי קרא הכי אצטריך למימר, סלו לרוכב על ערבות, לדברי ר' יוסי שפירשו שבינה רוכבת על ז"א אם כן "על ערבות" היה צריך לאמר מאי בערבות, בי"ה שמו, בי"ה הוא מבעי ליה, מאי שמו, אלא האי קרא על סתימא דכל סתימין עתיקא דכל עתיקין אתמר, פסוק זה נאמר על אריך אנפין הסתום תוך אבא ואמא שהם סתומים בתוך זו"ן ההוא דלא אתגליא ולא אתידע כלל, דאיהו רוכב מתלבש בערבות. שהוא ז"א ואי תימא דאיהו אתיא ורכיב ביה, ואי יעלה בדעתך שא"א מתלבש בז"א אי הכי אף על גב דסתים הוא, באתר דא קיימא לאתגליא, ע"י הז"א עומד להתגלות, לזה אמר אלא, סולו תנו מעלת רוממות לא"א ואל תחשבו שיתגלה עם שהוא לרוכב בערבות, דא איהו עתיקא דכל עתיקין סתימא דכל סתימין דלא ידיע, ובמה איהו רוכב, בערבות בז"א בי"ה, שהוא או"א דאיהו רזא קדמאה דנפיק קמיה (ד"א מניה). שהוא, אבא, פרצוף הראשון שנאצל ויצא מאו"א ודא איהו שמיה, מההוא סתימא דלא ידיע שהוא א"א שמא דיליה הוא י"ה, לאו דאיהו הוא, אלא איהו א"א הוא, אבא שהוא חלק מא"א ושורשו נעלם בו בגין ההוא פרוכתא דאתפרסא לפי שהוא מסך מבדיל בין א"א לשאר הפרצופים, כדי שלא תהיה לשום פרצוף השגה בא"א ונפיק מקמיה, שנאצל ממנו אבל האי פרוכתא איהו שמו, אבא הוא שמו של א"א, כי א"א לא נקרא בשום שם ודא איהו רתיכא דיליה ואבא הוא מרכבה לא"א ולא אתידע כלל. בז"א ודא איהו שמו הגדול, שם י"ה הוא שם שלם ואין זה חצי שם הוי"ה, כי שם הוי"ה הוא בגין דאית שמיה דלאו איהו כל כך גדול כהאי, אף על גב דאית ביה תוספת אתוון, ששם הוי"ה ב"א יש בו ד אותיות, עכ"ז דא איהו שמא רבא, שם י"ה שהוא באבא שבו שרשי כל הפרצופים שתחתיו ועל דא בהאי שמא אנן מפיקין אמר, דאיהו מניה, בהאי אזלא אמר בכל זמנא, ובשמה אחרא לאו הכי. הפירוש באותיות אלו הועתק מתוך ה"מתוק מדבש" דף תצד.

⁵⁵⁶ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק יב

ובפרק בני העיר א"ר יוחנן כל מקום שאתה מוצא גבורתו של הקב"ה אתה מוצא ענותנותו דבר זה כתוב בתורה שנוי בנביאים משולש בכתובים, כתוב בתורה כי יי' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדול הגבור והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד, וכתוב בתריה עשה משפט יתום ואלמנה:

שנוי בנביאים כי כה אמר רם ונשא, וכתוב בתריה ואת דכא ושפל רוח, משולש בכתובים **סלו לרכב בערבות** וכתוב בתריה **אבי יתומים ודין אלמנות**, ידוע מגדר הענוה שהיא כניעה ושפלות נמשך בבעליה להכרת חסרונם ושפל מדרגתם והודאת כבוד ושררה ועלוי מעלה לזולתם עליהם, ואם כן איך יתארו השלמים הגבוה על כל גבוהים ואדון כל המעשים בתואר הענוה והכוונה להם ע"ה בזה לעקר ולהרוס דעת הכופרים, והם כת הפלוסופים והנמשכים אחריהם האומרים כי אין לו יתברך באלה הנמצאות שום ידיעה והשגחה לרוממותו ושפלותם כי זה חסרון בחקו לא שלמות, ובאו במדרשם זה ליסד ולחזק שרש ההשגחה הפרטית להיותה העמוד הנכון, שכל האמונה נכונה עליו הפך דעת אלו הסכלים, והם ע"ה יתארו זה הדבקות וההשגחה באלה השפלים בענוה בהקש אל גודל מעלתו ורוממותו, ואמרו שכל מקום שימצא

החכמה (ז): **אלהים** יב"ק בינה **מושיב** מייחד ס"ת ומב משמות עב **יחידים** ז"ן **ביתה** ⁵⁵⁷ ז"ן **מוציא** מייחד **אסירים** ז"ן **בכושרות** ⁵⁵⁸ למצב פב"פ **אך סוררים** לילי' וס"מ **שכנו צחיחה**

בדברי התורה והנבואה מגבורתו יתברך ורוממות מעלתו, עד שאולי מפני זה יעלה על הדעת שיעזוב השפלים ויסתיר פני השגחתו מהם על צד הבזוי והפחיתות, וכמו שאמר כן איוב מה אנוש כי תגדלנו וכי תשית אליו לבך, לכך יסדו לנו תכף שרש ההשגחה לומר שעם כל גובה רוממות מעלתו ענותנותו עמו ועיניו ולבו לעשות חסד משפט וצדקה בארץ:

⁵⁵⁷ ספר אדיר במרום ח"א - וההוא מצחא אקרי רצון ואחר כך אימא מתפשטת בסוד נר"ן שערי בינה, והיינו נר"ן פשוטה דא"ן, בסוד, **אלהים מושיב יחידים ביתה** (תהלים סח, ז), שהיא מחברת ז"ן ביחד להיות אדם שלם.

ספר אדיר במרום ח"א - תנא רזא דרזין אבל צריך שתדע בכאן סוד גדול, והוא כי הנה כתיב, כל הנחלים הולכים אל הים (קהלת א, ז), וזהו כי כל הספירות של הז"א סופם ללכת אל הנוקבא, כי היא חלק מכל ספירותיו. כי כל ספירות הזכר הם סוד יה"ן, והנוק' היא ה' אחרונה בסוף כלם. ומקבלת לו בכל ה"ס, והיא שלימות כולם. והנה בהיות זה הענין עומד כתיקונו, אז אי' נכנסת גם כן בפנים ומקשרת כולם יחד דכר ונוקבא, בסוד אח"ד. א"ח - ט' ספירות שלו, ד' - נוקבא משלמת לעשרה, ומשלמת כל ספירותיו לעשרה. ותדע שכמו שאמרו חז"ל, שאין השכינה שורה אלא על זכר ונקבה (זוהר ח"א נה ב), כן גם אימא אינה שורה אלא על ז"ן, להעמידם בסוד חיבור זה של אח"ד. ועליה נאמר, **אלהים מושיב יחידים ביתה** (תהלים סח, ז).

ספר החשמל לרבי יוסף ג'יקטליא ז"ל והנה אחר שאמרה התורה נעשה אדם בצלמנו כדמותינו הוא סוד האצילות מיסוד למלכות, והוא סוד אצילות כל הנשמות זכר ונקבה כאחד, חזרה ואמרה כי הזכר הולך וגדל במקום ידוע, ואשתו הראויה לו הרי אפשר שעדין לא נולדה, או היא בכרכי הים, והרי הזכר הולך וגדל במקום ידוע, וזהו ויברא אלהים את האדם בצלמו, וחזרה תורה ואמרה דמות שהרי הנקבה שהיא בת זוגו של זה הולכת וגדלה אפילו בסוף העולם, שהרי נשמותיהן יצאו כאחד, ולפיכך חזרה תורה ואמרה זה ספר תולדות אדם בדמות אלקים עשה אותו, וזהו ויקח אחת מצלעותיו, וסוד ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם. והיודע סודות עיקרים הללו ידע הטעם שאמרו רז"ל שהקב"ה מזווג זיווגים, וסוד שמא יקדמנו אחר ברחמים. ומ"ש משל לענבי הגפן בענבי הגפן או שאמרו ענבי הגפן בענבי הסנה, ומ"ש ז"ל או קוברה או קוברתו או מביאתו לידי עניות. ועוד יש סוד רמז בענין זה אך סוררים שכנו צחיחה כי נשמת האדם היוצאת בבריאת הזכר בצלם ודמות יש לה ג' דינים, הא' **אלהים מושיב יחידים ביתה**, והב' מוציא אסירים בכושרות, הג' אך סוררים שכנו צחיחה:

⁵⁵⁸ מובא בתלמוד בבלי מסכת סוטה דף ב עמוד א : "א"ר שמואל בר רב יצחק כי הוה פתח ריש לקיש בסוטה אמר הכי אין מזווגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו שנאמר כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן וקשין לזווגן כקריעת ים סוף שנאמר אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות איני והא אמר רב יהודה אמר רב ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני בית פלוני לפלוני שדה פלוני לפלוני לא קשיא הא בזוג ראשון הא בזוג שני: ופירש רש"י ז"ל שם **מוציא אסירים בכושרות** - הוציא את ישראל ממצרים בחדש כשר לא חמה ולא צינה מקיש זיווג יחידים ליציאת מצרים:

בנוק' דתהומא רבה: (ח) **אלהים** גבורה **בצאתך לפני עמך בצעדך** ע"ב **בישימון סלה: (ט)**
ארץ מלכות רעשה⁵⁵⁹ התמלאה דין **אף שמים** תפארת **נטפו** התמלאו דין **מפני אלהים** גבורה זה

פסוק זה נדרש שונה בגמרא במסכת סנהדרין דף כב עמוד א'..אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן קשה לזווגם כקריעת ים סוף שנאמר אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות (אל תיקרי מוציא אסירים אלא כמוציא אסירים אל תיקרי בכושרות אלא בכי ושירות) איני והאמר רב יהודה אמר רב ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני לא קשיא הא בזווג ראשון הא בזווג שני. גם במדרש רבה במדבר פרשה ג פסקה ו נדרשת המילה "בכושרות" לשני אופנים: " מהו **אלהים מושיב יחידים** הקב"ה יושב ודן אותם ומביא זה ממקום אחד וזה ממקום אחר ומושיבן בבית אחד **מוציא אסירים בכושרות** שהוא מוציאן מבתיהם אסורים בעל כרחן ומזווגן **בכושרות** אם אינן זוכין בוכים ואם זכו משוררין. ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: - **מוציא אסירים בכושרות** רז"ל אמרו כאן בזווג ראשון כאן בזווג שני ואמרו שם כי מ"ש קשה לזווגם כקריעת ים סוף הוא בזווג ב', דע כי האדם כשבא בפ"א בזה העולם בא בת זוגו עמו הנה כשבא זמנו להנשא ברגע א' מזדמנת לו בת זוגו בלי שום טורח כלל ועיקר, ואמנם אם חטא אדם הזה והוצרך להתגלגל והוא מאותן הנמאר בהם ויצאה אשתו עמו כנזכר בסבא משפטים שמגלגלין גם לבת זוגו פעם אחרת עברו הנה אדם כזה כשבא לישא אשה לא תזדמן בת זוגו אליו אלא ע"י צרה גדולה וקטטות גדולות כי אחר שנתגלגל על עון יש מקטרגים למעלה ורוצים למנוע זוג הזה ומשימין ביניהם קטטות גדולות וזו נק' זוג ב' כי היא בת זוגו ממש רק שהוא זוג ב' שבא פ"ב ע"י גלגול ועליו אמרו קשה לזווגם כק"ס לכן תרה כמה פעמים נעשה זוג א' בלתי קטטה ויצא לאור וזה יורה היותה בת זוגו בפ"א ויש זווגים בקטטה ומניעות גדולות קודם שיגמרו לעשות ואז נמשך בשלום גדול ואין קטטה מורה היותו זוג ב':

ובשער הגלגולים - הקדמה כ הביא המהרח"ו ז"ל הקדמה מענין בת זוגו של אדם: כבר ביארנו לעיל, אם משפט הגלגול נוהג בנשים כאנשים או לאו. ודע, כי הנה רז"ל אמרו בפ"ק דסוטה על פסוק **אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות**, כי יש זוג א' וב'. ומ"ש וקשה לזווגם כקריעת ים סוף, איירי בזווג ב', דע, כי אין הבנת זוג א' וב' כפשטו, כי כמה זווגים שניים הם טובים מן הראשונים, כמו שראינו בעינינו מעשים בכל יום. אבל באור הענין הוא יובן, במ"ש הסבא דמשפטים בזהר, על פסוק אם בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו. והענין הוא, דע, כי כאשר האדם הוא חדש, ר"ל כי אז היא הפעם הראשונה שבא בעוה"ז, ואז בת זוגו נולדת עמו כנודע, וכשיגיע זמן לקיחתו אותה, מזדמנת לו ברגע, בלי שום טורח כלל ועיקר. ואמנם אם האדם הזה חטא איזה חטא, והוצרך להתגלגל בסבתו, אלא שהוא מאותם שכתוב בהם ויצאה אשתו עמו, כנזכר בסבא דמשפטים, שמגלגלים גם לבת זוגו, שתחזור להתגלגל עמו לטובתו, הנה האדם הזה כשיגיע זמן לקיחתו אותה, אינה מזדמנת לו ברגע, אלא אחר טורח גדול, לפי שכיון שנתגלגל על סבת איזה עון, יש מקטרגים עליו למעלה, ורוצים למנוע אותה ממנו, ומכניסים בהם קטטות. וע"ז אמרו, קשה לזווגם כקריעת ים סוף, והוא באופן הנזכר, כי הוא נקרא זוג שני, ר"ל כי היא בת זוגו האמיתית, אלא שכבר נזדווגה לו פעם אחרת בתחלה, ועתה בזה הגלגול נקרא זוג שני, כי האשה היא עצמה ראשונה, אבל הזווג הוא שני. ולזה לא אמרו זוג שנית, אלא זוג שני, שחוזר אל הזווג ולא לאשה:

⁵⁵⁹ זוהר חלק ג דף צא עמוד ב

ות"ח בשעתא דבעא קב"ה למיהב אורייתא לישראל זמין בה לבני עשו אמר לון בעאן אתון לקבלא אורייתא. בההיא שעתא אתרגיזת ארעא קדישא ובעיא לאעלא לנוקבא דתהומא רבה. אמרה קמיה מארי דעלמא פסטירא דחדווה (ס"א דעלמא) תרי אלפי שנין עד לא אתברי עלמא קליטנא קמי (נ"א קליטנא) גו נ"א אזדמן קמי)

יסוד **סיני**⁵⁶⁰ מלכות **מפני** ס"ת ה"י משמות עב **אלהים** בינה **אלהי ישראל** תפארת: **(י) גשם נדבות**⁵⁶¹ שפע **תניף אלהים** גבורה **נחלתך** תפארת **ונלאה** מלכות **אתה** תפארת **כוננתה** מחיה ומאיר ס"ת ה"ה משמות עב: **(יא) חיתך** אור החיה **ישבו בה** במלכות **תכין** תשפיע תחיה ותאיר דרך ה **בטובתך** היסוד **לעני**⁵⁶² מלכות **אלהים** מלכות: **(יב) אדני** מלכות **יתן** תעלה **אמר** מ"ן

ערלין דלא רשימין בקיומך. אמר לה קב"ה כורסייא כורסייא ייבדון אלף אומין כוונתייהו וקיימא דאורייתא לא יזדמן קמייהו. הה"ד יי' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה ודאי בגין דאורייתא לא אתיהיבת (בגין דאיהי קיימא קדישא) אלא למאן דאית ביה קיימא קדישא.

זוהר חלק ג דף קצג עמוד א
א"ר יוסי יי' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה. בשעתא דקב"ה תב משעיר דלא קבילו אורייתא ארץ רעשה וגו'. מ"ט רעשה בגין דבעאת לאהדרא לתוהו ובוהו דהכי אתקני קב"ה בעלמא אי יקבלון בני ישראל אורייתא מוטב ואם לאו אהדר עלמא לתוהו ובוהו כיון דחמאת ארעא דהא אזמין קב"ה לכל עממא דיקבלון אורייתא ולא קבילו ומכל עממא לא אשתארו אלא ישראל בלחודייהו חשיבת ארעא דישראל לא יקבלון כוונתייהו ובג"כ ארץ רעשה. כיון דאמרו נעשה ונשמע מיד שקטה הה"ד ארץ יראה ושקטה. יראה בקדמיתא ולבסוף ושקטה.

ספר מסילת ישרים פרק כד - בביאור ידאת חטא
וכבר מצאנו שהמלאכים הגדולים והרמים, חרדים ורועשים תמיד מפני גאות ה' עד שאז"ל במשל חכמתם (חגיגה י"ג): נהר דינור מהיכן יוצא מזיעתן של חיות, והוא מפני האימה אשר עליהם תמיד מרוממותו יתברך פן יעדרו דבר קטן מן הכבוד והקדושה הראוי לפניו, ובכל שעה שנגלית השכינה על איזה מקום שיהיה כבר רעד ורעש ורגז, הוא מה שאמר הכתוב (שופטים ה'): **ארץ רעשה אף שמים נטפו מפני אלהים**, ואומר (ישעיה כ"ג): "לו קרעת שמים ירדת מפניך הרים נזולו, כל שכן בני האדם שראוי שירגזו וירעשו בידעם שלפני ה' הם עומדים תמיד, ונקל להם לעשות איזה דבר שאינו לפי רוממות כבודו יתברך שמו, והוא מה שאמר אליפז לאיוב (איוב ט"ו): מה אנוש כי יזכה וכי יצדק ילוד אשה הן בקדושו לא יאמין, ושמים לא זכו בעיניו.

⁵⁶⁰ השמטות דף רס עמוד ב - בהר סיני דאיהו רזא דכנסת ישראל. וכן השמטות דף רסא עמוד ב "אלא בגין דהאי אתרא דאקרי הר סיני תורה שבע"פ".

⁵⁶¹ זוהר חלק א דף קפט עמוד ב
גשם נדבות תניף אלהים נחלתך ונלאה אתה כוננתה. גשם נדבות, דא גשם דרעותא, כד אתרעי קב"ה בכנסת ישראל, ובעי לארקא לה ברכאן, כדין **נחלתך ונלאה אתה כוננתה**, נחלתך אינן ישראל, דאינן אחסנתיה דקב"ה, כמה דאת אמר (דברים לב ט) יעקב חבל נחלתו, ונלאה דא כנסת ישראל, דאיהי נלאה בארעא אחרא, דאיהי צחיא למשתי, וכדין איהי נלאה, וכד ההוא גשם דרעותא אתיהיב, כדין אתה כוננתה.

⁵⁶² ספר שערי צדק - השער הרביעי
ודע, כי לנגד מדת נצח עשה שלמה ע"ה העמוד הימיני הנקרא נצח יכין. והיודע סוד יכין ובוועז יודע היאך הנשמות והרוחות פורחות על ידי א"ל חי יסוד אדני מלכות בהשפעת אלו שני עמודים ובסוד המשכותם ובצורותם ובעמוד זה תבנה ותכונן עיר ציון וירושלים וסימן **תכין בטובתך לעני אלהים** אם תבין ג' מלות אילו שהם תכין בטובתך לעני תדע היאך יי' צבאו"ת מכין ומשלח הטובה במדת א"ל חי להריק

המבשרות ליסוד **צבא** ולנצח והוד **רב** ולג"ר: **(יג) מלכי חו"ג צבאות**⁵⁶³ נ"ה **ידדון**⁵⁶⁴ **ידדון**⁵⁶⁵ יורידו מ"ד ליסוד **ונות בית** נות בית ר"ת ב"ן מלכות **תחלק שלל** לנערותיה אלו ההיכלות: **(יד) אם**⁵⁶⁵

השפע והברכה במדת אדנ"י כשהיא ריקנית כדמיון העני שאין לו כלום וסימן ותראה היבשה:

⁵⁶³ ספר שערי הלשם חלק ב - סימן א - פרק ג - המלאכים בריאתם ועבודתם וכן הוא מבואר במדרש שיה"ש פ"ג פסוק ו' סימן ה' על מקרא שכתוב בתהלים ס"ח **מלכי צבאות ידדון ידדון** אמרו שם מלאכי צבאות אין כתיב כאן אלא מלכי צבאות מלכיהו דמלאכיא ואיזה זה מיכאל וגבריאל כו' וכן הוא ג"כ בפ' נשא פ' י"א סימן ג' ובפסקתא רבתי פיסקא ט"ו ועוד בכ"מ. והרי לנו כי מיכאל וגבריאל הם גדולים מכל המלאכים. ובב"ר ר"פ ע"ח אמרו כי מיכאל וגבריאל אין שמם משתנה. והוא ע"פ מ"ש הרב במ"ן ומ"ד דרוש ד' כי אותן המלאכים שאין שמם משתנה הם נעשו מהנשיקין הראשונים קודם שנבררו ז"ן והם גדולים מכל המלאכים כולם והם קיימים לעולם. אמנם הוא אינם הם מיכאל וגבריאל לבד אלא כל השרי מעלה כולם הם קיימין תמיד ואין שמם משתנה כנז' והנה הם אותן אשר נאמר עליהם למינהו. כן נראה לי.

ספר תיקונים חדשים - להרמח"ל ז"ל - תיקונא תלתין ותמניא ת"ח סידורא דמטלנין הכי אסתדר ודאי. בזמנא דמטי שעתא לאזדמנא פולחנא לגבי שכינתא כדקא יאות, כרוזא נפיק בכלהו רקיעי ואמר, אזדמנו משמשין מהימנין לפולחנא דמאריכון. מיד כלהו סלקין בניגונא בחדותא, עד דמטי ניגונא לעילא, ואשתמע ניגונא לעילא בבסימו דחדותא. מאי ניגונא. אלא ניגונא דשכינתא דמזמרת לקליהו [אצ"ל - לקבליהו] לקבל מלכא. כדן חדותא אתער מקמי מלכא ושכינתיה, ונפיק לתתא באינון אתוון אדנ". ואינון מתפרשאן כל חד לדגלא דיליה. ורזא דא אות הוא בצבא שלו, את דא נהרא בכמה רזין צירופין עלאין, כללא דכלהו משריין דקיימין תחות ההוא דגלא. כדן כלהו מתקשרן גו אינון צירופין, כל חד באתריה דחזי ליה. עד דכלא אתקשר וסליק לעילא לאתקנא תיקונא, תיקונא שלים. כדן מתמן נטלין כלהו ומתישבין באתריהו כדקא יאות. על רזא דא כתיב (תהלים סח יג) **מלכי צבאות**, אלין רישי משריין. **ידדון תרין. ידדון תרין.** הא ד'. אלין ד' דגלין דאתמרו. כדן **ונות בית תחלק שלל**, דא שכינתא דאתעבידת ביתא למלכא. וכדן יהבת לה מזונא וכל צרכיהו. ועוד, שכינתא איהי ביתא דמלכא. ואתמר בה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה (משלי לא טו). דכלהו אלין משמשין, אינון משמשין דהאי ביתא:

בתיקון זה מובא באור שונה מהאמור בתיקון ל"ח. ספר תיקונים חדשים - להרמח"ל ז"ל - תיקונא ארבעין וחמש בההוא זמנא אתמר בישראל (דברים לג כט) אשריך ישראל מי כמוך. דמלאכי השרת מאו"א נפקין, ישראל מזו"נ. בההוא זמנא זו"נ סלקו עד ע"ק וישראל סלקין אבתריהו ואינון לעילא ממלאכי השרת. ורזא דא עם נושע בה' סלקין בסליקו דיליה. מג"ן עזרך, דא שכינתא דאתתקנת ברזא דתלת א"ל דלעילא. ואשר חרב גאותך דא לימינא ודא לשמאלא. וחרב דא רי"ו. ובגין דסלקו לעילא מאו"א אתמר בהו **מלכי צבאות ידדון ידדון** (תהלים סח יג). דישראל לעילא ומלאכי השרת לתתא. רזא דכלא יו"ק, ודא תיקונא כדקא יאות, תיקונא דאתתקן בתלת קטרין דמהימנותא:

⁵⁶⁴ שער מאמרי רשב"י - מאמרי ספר הזוהר מהרב הגדול זלה"ה - פרשת בראשית - אדם ואמשיכם למטה עד בית שהיא המלכות ואז תקרא אלהים.

בינה **תשכבון** משפיעה ל **בין שפתים** נו"ה ר"ת שבת **כנפי יונה**⁵⁶⁶ נו"ה ס"ת מיה משמות עב **נחפה** מקבלים אור הבינה בסוד חופה ס"ת יהיה משמות עב **בכסף** אור דחסדים ב"ן **ואברותיה**⁵⁶⁷ יסוד **בירקרק**⁵⁶⁸ תפארת **חרוץ** הנוטה לצד הדין: **(טו) בפרש** בהעביר **שדי** יסוד **מלכים** מלכי אומות העולם **בה** מהמלכות **תשלג בצלמון** תשאר המלכות זכה כשלג: **(טז) הר אלהים** מלכות **הר בשן** מלכות **הר גבננים**⁵⁶⁹ ספירות החיצונים סמוכים ל **הר בשן** מלכות: **(יז) למה תרצדון הרים** גבננים ספירות החיצונים סמוכים ל- ס"ת נמם משמות עב **ההר חמד אלהים** מלכות **לשבתו אף יהוה** תפארת **ישכן לנצח: (יח) רכב אלהים** מלכות **רבתיים**⁵⁷⁰ **אלפי שנאן**⁵⁷¹ **אדני** מלכות

⁵⁶⁵ תיקוני זהר דף לד עמוד א - ודא נשמת כל חי, דאיהי אימא עילאה, עלה אתמר **אם תשכבון בין שפתים**, אל תקרי אם אלא אם, דעלה אתמר וישכב במקום ההוא, באתר דיש כ"ב אתון דאורייתא שכיבת תמן, זכאה איהי פומא, דאורייתא דההיא שעתא שכיבת תמן:

⁵⁶⁶ זהר חדש פרשת יתרו מאמר ד' גווני עינא - תקין כרובי עינא, אינון נצח והוד. אלן אינון **כנפי יונה**.

⁵⁶⁷ זוהר חלק א דף ג עמוד ב - אבר יסודא קדישא, דעלמא קיימא עליה. כתב בספר "קהלות יעקב" ערך אבר - "אבר ע"ה גימ' צדיק. אבר באתב"ש גימ' שבת ע"ה שהוא ביסוד. יעו"ש.

⁵⁶⁸ תיקוני זהר דף סו עמוד ב - לבן אדמדמם ירקרק בהרת שחורה, הא ארבע - הם כנגד חגת"ם.

⁵⁶⁹ ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית
ודע, עוד יש כמה הרים אחרים, ומהם **גבנונים** ומהם הרי נשף ושאר כמה הרים חיצונים, וכולם מקיפין סביב להר המוריה בסוד אדנ"י, וזהו סוד: ששים המה מלכות ושמונים פילגשים ועלמות אין מספר אחת היא יונתי תמתי (שיר"ה ו, ח, ט) ועל זה נאמר; ירושלים הרים סביב לה וי"י סביב לעמו (תהלים קכה, ב) ודע כ, מן ההרים שסביבות ירושלים, מאותן שנקראים הרי נש"ף וכיוצא בהן, כשישראל יוצאין חוץ להר ציון מתנגפין רגליהם על הרי נשף, לפי שאין להם לישראל קיום ועמידה זולתי בהר ציון ובהר המוריה.

⁵⁷⁰ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים - **"רכב אלהים רבותים אלפי שנאן"** אמר כי במלת רכ"ב נרמז אלקים ורבבות ואלפי, פי' אלפי ר"ל ב' אלפים והוא כי ר' דרכב סוד אלהים ברבוע וכ' סוד כ' אלפים הרי ריביות' וב' ר"ל ב' אלפים כנ"ל הרי ברכ"ב עצמו רמז אלהים ריביותם אלפי והנה ארז"ל א"ת שנאן אלא שאינון דהיינו י"ח אלף וק' למה לא אמר הכתוב י"ח אלף, אמנם דע כי הספירות הם עשר ולא תשע והנה ח"ו לא יופחת חשבונם וכל ספירה היה אלף והם י' ממעלה למטה וי' ממטה למעלה והם רבותים ואמר אלפים שאינון כי כתר וחכמה לרוב מעלתם נעלמים לז"א שאינון ר"ל שאינם נגלים לנו אבל מ"מ הם רבותים:

⁵⁷¹ תיקוני זהר דף ד עמוד א
ומסטרא דצדיק חי עלמין הוא כליל י"ח רבוא מרכבות, והיינו רכב אלקי"ם רבותים אלפי שנאן, ואוקמוה מארי מתניתין תרי אלפי שאינון מתרין רבוא, דאינון כל רבוא עשרת אלפים, רבותים עשרים אלפים, תרי שאינון, אשתארו תמני: פירוש ריביותם היינו ב רבבות, אלפי היינו ב אלפים שנאן פירוש שאינם כלומר עלינו להחסיר אלפיים מעשרים אלף ונקבל חי אלף מחנות מלאכים.
ובתיקו"ז דף יד ע"ב **"אלפי שנאן, מאי שנאן"** אלו ר"ת שור נשר אריה אדם, ודא איהו סוד מרכב"ה, רכ"ב מ"ה ודא"י.

בם סיני בקדש: (יט) עלית ע"ב למרום תפארת **שבית שבי**⁵⁷² מלכות **לקחת מתנות באדם** תפארת **ואף סוררים**⁵⁷³ ס"מ **לשכן יה אלהים: (כ) ברוך אדני**⁵⁷⁴ מלכות **יום יום** התפארת משפיע ל **יעמס** ר"ת י"י משמות ע"ב **לנו** מלכות הנקראת אלקים גימ' לנו. וכן ה' ר"ת י"ל משמות עב **האל** חסד **ישועתנו משפיע** למלכות עד כדי העלאתה ל **סלה** ג"ר: **(כא) האל** חסד **לנו** מלכות **אל** חסד **למושעות** מלכות **וליהוה**⁵⁷⁵ בינה **אדני** מלכות הורדת השפוע מבינה למלכות מגרשת את **למות**⁵⁷⁶

⁵⁷² זוהר חלק ג דף קמח עמוד א

בשעה שאמר לו קב"ה של נעליך מעל רגליך אזדעזע ההר אמר מיכאל קמי קב"ה רבש"ע תבעי לסתור אדם. והא כתיב זכר ונקבה בראם ויברך אותם ולית ברכתא אשתכח אלא במאן דאיהו דכר ונוקבא ואת אמרת לאתפרשא מאתתיה. א"ל הא קיים משה פריה ורביה השתא אנא בעינא דיתנסב בשכינתא ובגיניה יחות שכינתא לדיירא עמיה הה"ד **עלית למרום שבית שבי**. ומאי שבי. שכינתא דאתנסיבת עמך. לקחת מתנות באדם. באדם לא כתיב אלא באדם הידוע למעלה. וביומא דנחתת שכינתא ההוא יומא דאתנסבא במשה נחתא הה"ד כלת משה. כלת משה ממש.

ספר אדיר במרום ח"א - תניא אמר רבי שמעון

והנה כתוב, **עלית למרום שבית שבי** (תהלים סח, יט), שמדבר על רשב"י ע"ה, כי שב"י ר"ת ש'מעון ב'ן י'וחאי כידוע, וזהו בעלותו לבחינה זו של אימא שהיא מרום. וכן לאה בסוד צפורה שהיא מרום, אז שבה השב"י, והוא כי הוציא בכח ניצוצו זה שהוא רשב"י, שגם הוא היה לו לברוך כן. וזה כי כמו שהוצרך בריחה ויציאה בגאולת מצרים, כך היה צריך שיהיה גם בגאולה אחרונה. אבל כתיב, כי לא בחפזון תצאו כו' (ישעיה נב, יב), נמצא שלא יהיה בריחה לע"ל. וצריך לפרש זה הדבר מהיכן נמשך, וגם מהו גודל תועלתו. ובתחלה נבאר מהיכן נמשך. הנה מרע"ה בתקנו בתחלה לצורך ישראל במצרים, הכין תיקון גם לצורך הגאולה האחרונה, והיינו שלקח עמו גם ניצוצו זה הראוי להתגלות בסוף גם לצורך הגאולה העתידה, והיינו רשב"י זללה"ה. ועל כן חזר הוא וברח גם כן, וברח אל המערה שהוא ממש סוד אימא, כי לכן היא מסתור ומחבא, והוא סוד עיר מקלט. ואז נמשכה אימא בתוך נוק' כנ"ל, ונעשה בחינת התיבה והוכן ענין הזהר, והבן היטב קשר הדברים הנתלים זה בזה:

⁵⁷³ ספר לקוטי תורה - פרשת תשא

ואף סוררים היינו ס"מ וסייעתו נתנו לך מה שלא רצו ליתן מתנה לאדם ועכשיו שהי' בדין ובכח מעשיך נתנו לך וזהו ל' סוררים כבן סורר ומורה כי מעיקרא באה"ר היו סוררים והפצירו בם ולא נתנו.

⁵⁷⁴ זוהר חלק א דף קצג עמוד ב

ברוך אדני יום יום יעמס לנו, ברוך אדני"י באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, והאי קרא רזא דחכמתא איהו, יום יום, אלו שנתים ימים כד"א ויהי מקץ שנתים ימים, ופרעה חולם והנה עומד על היאור, רזא איהו כמה דאתמר דא יוסף, דנהר (ס"א דכל נהר) דא יוסף הצדיק הוא:

⁵⁷⁵ ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית

ואומר: **האל לנו אל למושעות וליהו"ה אדני למות תוצאות** (תהלים סח, כא). ואומר: כי אליך יהו"ה אדני עיני בכ"ה חסיתי (שם קמא, ח). ויש לך לדעת כי כשמזכיר שני שמות הללו כאחד, נשתנה יהו"ה בקריאת ניקודו ונקרא בניקוד אלהים, ואף על פי שהוא כתוב יהו"ה נקרא בניקוד אלהים, וזהו רמז למידת בינ"ה שהיא מתאחדת עם מידת מלכות הנקראת אדני"י, ועל ידי מי מתאחדת? על ידי יהו"ה יתברך. ודע והבן כי בהזכיר יהו"ה אדני"י כסדר זה, השפע יורד על הספירות

הקליפות **תוצאות: (כב) אך**⁵⁷⁷ בינה **אלהים** מלכות **ימחץ ראש איביו**⁵⁷⁸ קלי' **קדקד שער**
מתהלך באשמיו: (כג) אמר מלכות **אדני** מלכות **מבשן**⁵⁷⁹ מלכות **אשיב אשיב ממצלות ים**
מלכות: **(כד) למען תמחץ רגלך** נו"ה **בדם לשון כלביך** לילי' **מאיבים מנהו:** אחר שנטהרה
המלכות מאחיזת החיצונים מופיעה הקדושה בעולם ולכן אומר **(כה) ראו הליכותיך**⁵⁸⁰ התפשטות

כולן מראש ועד סוף מלמעלה למטה, עד שמגיע שפע הברכה והאצילות לשם אדני, ואז כל העולם כולו מתברך ברכה שלמה. וכשמזכיר אדני בראשונה ואחריו יהו"ה, כאמרו: ויאמר אברם אדני יהו"ה מה תתן לי (בראשית טו, ב); אדני יהו"ה אתה החילות (דברים ג, כג), אדני יהו"ה אל תשחת עמך (שם ס, כ) וכיוצא בזה, דע והאמן כי הוא סוד עלייה ממטה למעלה. ובהיות השם הנזכר בסדר אדני יהו"ה, זהו סוד התעלות הספירות והתאחדם זו בזו עד עלות הכוונה למקום החפץ, כמי שרוצה להתאחד ולהידבק במקום האור העליון, כי תשוקת שם אדני היא להתעלות ולהתאחד בספירת בינה הנקראת יהו"ה בניקוד אלהים. ובהיות כתוב יהו"ה אדני, הוא סוד שפע בינה היורד על הצינורות ומגיע לשם אדני, ואז כל העולם מתברך. והנה הודענו כי יהו"ה אדני בכל מקום שאתה מוצאם הם צדק עליון וצדק תחתון, שכינה עלאה ושכינה תתאה. וכשאלו שתי הספירות מתאחדות אזי כל העולם כולו במילוי ובברכה, וזהו סוד יהו"ה אחד ושמו אחד:

⁵⁷⁶ ספר תקט"ו תפילות - תפילה 19
במקום ששם הו"ה ב"ה מתגלה, לילית וכל מחנותיה בורחים משם והשקר משתתק, ולעומת זה משיח שה"ס האמת נפתח פיו
אל אחד יחיד ומיוחד אתה רופא כל בשר שנא' כל המחלה אשר שמתי וכו' כי אני ה' רופאך, וזה בשם הקדוש שלך יהוה ב"ה, אני ה' דייקא, שבמקום שהוא נמצא לילית בורחת מלפניו ובו כל יראה גאות ה', ה' רמה ידך כל יחזיון, וכל מחנות שלה שנא' **בה למות תוצאות כלם בורחים מלפניו ובו זו מות מבית ישראל שהיא השכינה**, הרי ישראל גושאים עיניהם לך שאתה תרפא את מכתם ומיד יעמוד ריוח לאותו שנא' בו והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעונותינו, ומה שהיה נאלם לפני אויביו שנא' בו נגש והוא נענה ולא יפתח פיו, עתה תאלמנה שפתי - שקר הדוברות על צדיק עתק בגאווה ובוז, שאתה אל אמת תפדה אותו מיד שוביו שנא' **בך בידך אפקיד רוחי פדית אותי ה' אל אמת, לישועתך קויתי ה'.**

⁵⁷⁷ אך גימ' שם אקיה שהוא שם המיוחס לספירת הבינה. כמו בפסוק הקודם, ספירת המלכות מתקשטת בקישוטי אימא ולוחמת נגד הקלי'.

⁵⁷⁸ ספר שערי צדק - השער הראשון
וכתיב אך אלהים ימחץ אויביו קדקד שער מתהלך באשמיו וכשלא ישאר שער בשעיר אז ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה ל"י המלוכה ואז והיה ל"י למלך על כל הארץ וזה סוד מלחמה ל"י בעמלק מי זה בא מאדום וכמו שהיתה מלחמת מצרים שהיא מצרנית לארץ ישראל כך עתידה להיות מלחמת שעיר שהיא מצרנית לארץ ישראל כתיב והיה לכם פאת נגב ממדבר צין על יד אדום וזה סוד וידו אוחזת בעקב עשו ולפיכך כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

⁵⁷⁹ זוהר חלק ג דף רלה עמוד ב
וכד אינון מתחברן כחדא אינון כגוונא דשופר ואלין אקרו שופר שופר של איל של יצחק אלים בני **בשן** הבו ליי' בני אלים אלים דיצחק ומפקין רוחא וקלא והוא קלא נפיק ואערע בעבי מטרא ואשתמע לברייתא לבר וע"ד כתיב ורעם גבורותיו מי יתבונן דודאי מסטרא דגבורה קא אתיין.

⁵⁸⁰ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק נד

הקדושה עד ל **אלהים** מלכות **הליכות אלי מלכי** מלכות **בקדש** בהארת חכמה: **(כו) קדמו שרים** תפארת **אחר נגנים** בינה **בתוך עלמות** מלכות **תופפות**⁵⁸¹: **(כז) במקלות ברכו אלהים**

הלי"כה. כל לשון הליכה האמורה במקום ברוך הוא, עניינה המשכה והתפשטות הייחוד לייחד עליונים ותחתונים להיותם שקולים, וישמעו את קול יי' אלהים מתהלך בגן. ובבראשית רבה עיקר שכינה בתחתונים היתה. וזה לפי שסדר הנבראים התחתונים ומערכותם היה על סדר המעלות העליונות ומערכותם עליונים כנגד עליונים, תחתונים כנגד תחתונים, ולהיות העולם התחתון הזה כנגד ה"א אחרונה שבשם שהרי בה"א בראם, נמצאו התחתונים כסא ומעון לשכינה כי זה ביתה הראוי לה בסוד מושיבי עקרת הבית ורחל עקרה עיקר הבית, ולזה היתה עיקר שכינה בתחתונים. ובזה נמצאו עליונים ותחתונים אחדים בהיות השכינה נמשכת ומתפשטת בתחתונים, והרי הם כלולים אלו מאלו נמצא השם ממלא עליונים ותחתונים אין עוד מלבדו, בסוד אמרו הלא את השמים ואת הארץ אני מלא, השמים כסאי והארץ הדום רגלי. וזה סוד ויכלו השמים והארץ באו אלו ונכללו אלו מאלו, והשם מלא והעולם מלא בשלימות הכוונה בהיות הייחוד נמשך ומתפשט מעלה ומטה. וזה סוד וישמעו את קול יי' אלהים הוא הקול האחרון משבעה קולות מתהלך ומתפשט בגן כי גן של מטה מכון ושקול כנגד גן של מעלה. ואמנם אמרו וילך יי' כאשר כלה לדבר אל אברהם, כי כשחטא אדם הראשון נסתלקה שכינה מן התחתונים והבניינים נהרסו ויפרדו איש מעל אחיו והייחוד נחלק, וכשבא אברהם והתחיל לתקן את אשר עוותו אדם הראשון המשיך את השכינה אל התחתונים, אבל לא נקבעה בהם כקודם החטא, והיתה מתאספת ושורה על אברהם כי הוא המרכבה והמעון לה, ואין לה בתחתונים מקום מוכן לשרות בו כי אם אברהם, כי הוא היה ממלא מקום העולם כלו כי נאסף כבוד השכינה ונקמט מכלל העולם לסבת חטאו של אדם וצמצמה עצמה ושרתה על מקום מיוחד שהוא אברהם, ובהסתלקה מעליו נאמר וילך יי' נמשך הכבוד ונתפשט מעליו מאותו צמצום שצמצם עצמו לשרות עליו לשרות בעליונים, כענין אלכה ואשובה אל מקומי. ומזה הענין ויחר אף יי' בס וילך:

ואהיה מתהלך באהל ובמשכן ככל אשר התהלכתי בכל בני ישראל, אשר נמשכתי מן העליונים לשכון במשכן בין שני הכרובים להיות עיקרי בתחתונים כקודם החטא, אבל לא בקבע עד אשר נבנה בית עולמים. ומזה הענין אמרו כי יי' אלהיך מתהלך בקרב מחנך. ראו הליכותיך אלהים הליכות אלי מלכי בקדש, הלוכו בקדושה נמשך ומתפשט במקומות הקדושים לשרות בהם, כי בזה העולמות שקולים והייחוד שלם כי זאת היתה הכוונה בבריאה. הליכות עולם לו לא נברא העולם כי אם להליכות לו להמשך ממעלה למטה ליחד עליונים ותחתונים:

⁵⁸¹ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר הנפש - חלק ד פרק ג

השרפים מקדשים ש"ש בפני עצמם שהם משרתי הנשמה, בינה אמנם החיות משרתי הרוח, תפארת ואופנים משרתי נפש מלכות מברכים את הכבוד יחדיו ירננו, כי אחרי שהתחילו השרפים יתעוררו תחלה האופנים והחיות עמהם כדרך החותם המתהפך, וכטעם **קדמו שרים אחרי נגנים בתוך עלמות תופפות** לפיר' סדרו בזהר פ' תרומה בסוף האלפא ביתא רבתא של שבת ביוצר שרפים ואופנים וחיות הקודש סימן לדבר לתהילה ולשם ולתפארת וכן לבוש מלכות תכלת וחור כדלקמן ודכוותיהו במשנה החדר והפרוזדור והעליה ביארנו זה למעלה:

לפי הרמ"ע מפאנו ז"ל הפירוש כך: נוגנים - בינה, שרים - תפארת ועלמות - מלכות.

סוף תיקונים חדשים - תיקונא קדמא

על רזא דא כתיב **קדמו שרים אחרי נגנים** (תהלים סח כו) קדמו שרים, אלן ישראל ביחודא דלהון. אחרי נוגנים, אלן חיון קדישין דסלקין ניגונין בגדייהו. בתוך עלמות תופפות, אלן בתולות אחריה

מלכות יהוה תפארת ממקור ישראל⁵⁸² תפארת: (כח) שם בנימן יסוד דמלכות צעיר רדם⁵⁸³
תו"מ שרי יהודה ס"ת מיה משמות עב רגמתם שרי זבלון שרי נפתלי: (כט) צוה אלהיך עזר
עוזה אלהים זו פעלת לנו: (ל) מהיכלך⁵⁸⁴ מלכות על ירושלם לך יובילו מלכים⁵⁸⁵

(שם מה טו). ורזא דמלה קדוש וברוך, קדוש, אמרו ליה שרפים דכורסיא דשמע להו ישעיה. ברוך, שמע יחזקאל מפומא דחיון. בג"כ אחר נוגנים בתוך עלמות תופפות: לפי הרמח"ל ז"ל הפירוש כך: נוגנים - תפארת, שרים מלכות ועלמות היכלות ב"ע.

⁵⁸² כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר צבאות ה' - חלק שלישי
"והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע" פסוק זה נאמר על העמוסים מני בטן דא אימא עילאה הנשואים מני רחם אימא תתאה והוא כטעם הבט נא השמימה אלו שמים העליונים מקור ישראל הוא זעיר הרמוז בוי"ו שבשם ויט אהלה בין שתי ההין בסוד צדיק בין שתי אותיות דאינון רחל ולאה אשר בנו שתיהן את בית ישראל ומאי ניהו זוהר הרקיע לקמן נימא בה מלתא עוד אנו צריכין לדרוש מספר גדול אל פרטי נצוצי הנשמות דאינון ששים רבוא אוכלסין סוד הוא"ו שזכרנו בכלילות גדול מעצמם אל עצמם שמהם ובהם יש ברירה לאלף דור ולנלוים אלהם בעולמם:

⁵⁸³ שער הפסוקים - ספר תהילים
שם בנימין צעיר רודם כו':
(מזולתו) הנה ג' אותיות ראשונות של הוי"ה, שהם יה"ו, הם סוד ג' הוי"ת, ע"ב, ס"ג, מ"ה כנודע. ואות ה' תתאה הצעירה מכלם, הנקרא בנימין, שהיא המלכות כנודע, נקרא אדני". ונמצא, כי בנימין הצעיר, שהוא המלכות אדני", בהתחבר עם הזכר הכולל ע"ב ס"ג מ"ה, יעלה הכל גימטריא רד"ם ע"ה. (ע"כ מזולתו):

ספר לקוטי תורה - ספר תהילים
שם בנימין צעיר רודם ג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה עם אדני ג' רדם פי' בנימין שהוא המ"ל הנקרא אדני יעלו השמות שלמעלה דדכורא ע"ב ס"ג מ"ה יעלו עמו שהם ג' רדם:

זוהר חלק א דף קעז עמוד ב
ובגין כך אמר יעקב יעבר נא אדני לפני עבדו, בגין דדרגין דיליה קדמאין אינון לאעלא, ובגין כך לפני מלך מלך לבני ישראל, דעד כען לא מטא זמנא דמלכו שמיא לשלטאה, ולאתאחדא בבני ישראל, ובגין כך אמר יעבר נא אדני לפני עבדו, וכד שלימו אלן דרגין בקדמיתא, לבתר אתער מלכו שמיא לשלטאה על תתאי, וכד שרא, שרא בזעירא דכל שבטין דאיהו בנימן, כמה דאת אמר (תהלים סח כח) שם בנימין צעיר רודם וגו', וביה שארי לאתערא מלכותא, לבתר אתא מלכותא באתריה, ואתקיים בהדיה דלא תעדי לעלמין.

⁵⁸⁴ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מאה קשיטה - סימן ע
מהיכליך על ירושלם לך יובילו מלכים שי כי השרים העליונים יטלו רשות מהיכל העליון המכוון כנגד ירושלם של מטה לשלוח המלכים המתמנים מתחת ידם שיביאו גליות ישראל בצבים ובכרכרות, לא שתהיה לשרים כניסה במרום בהיכל הקדש, אלא משם תצא להם במקומם הרשות נתונה במצות המלך העליון ב"ה. וידוע כי ההיכל בכל מקום הוא תוך העיר והיכלך האמור בפסוק זה הוא היכל עליון כדאמרן מכוון על ירושלם של מטה לא בתוכה דלא איריא ואבע"א (או פירוש נוסף והוא) דעל ירושלם של מעלה קאמר שהיכל דהתם גבוה מהעיר גם הוא וזה פשוט.

⁵⁸⁵ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מעין גנים - חלק ראשון

מלאכים שי: (לא) גער חית ס"ת ירת משמות עב קנה⁵⁸⁶ קלי' עדת אבירים בעגלי עמים ע"ב מתרפס ברצי כסף בזר עמים קרבות יחפצו: (לב) יאתיו חשמנים מני מצרים כוש תריץ ידיו לאלהים⁵⁸⁷: (לג) ממלכות הארץ שירו לאלהים גבורה זמרו אדני מלכות סלה

מזה יובן מהיכליך על ירושלים לך יובילו מלכים שי מאן מלכים מלכי צבאות ודי בזה.

⁵⁸⁶ זוהר חלק ג דף רנר עמוד ב

רבי שמעון פתח ואמר גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים גער חית דא חיה דאתאחד בה עשו. "קנה" תנינן דביומא דנסב שלמה מלכא בת פרעה בא גבריא' נעץ קנה בימא רבא ועלי' אתבני קרתא דרומי. מאי קנה? דא דכורא דהאי חיה בישא דאית ליה סטרא זעירא באחדותא דקדושה ודאי איהו קנה דנעץ בימא רבא ובג"כ איהי שלטא על עלמא ועל שולטנו דא כתיב קנה וסוף קמלו. קנה שולטנותא וראש לכל מלכוון. תו קנה דזמין קב"ה לתברא ליה כקנה דא. ת"ח במצרים איהי שלטא ומנה נפקו כמה שלטנין לזנייהו וכלא ברזא דחמץ כיון דתבר לה קב"ה אפיק חמץ ואעיל מצה. במה בחוטא זעירא מכלא תבר ח' חמץ ואתעביד מצה אינון אתוון אלא דתבר ח' דהאי חיה דאקרי חמץ וע"ד אקרי חית קנה דנוח לאתברא כקנה דא במה אתבר בחוטא זעירא כנימא תבר ח' ואתעבר מאיתנה והוה מצה. וע"ד כתיב גער חית קנה גער בה קב"ה ואתבר ח' חמץ ואתעביד ה' (ס"א ואתעבר ח' חמץ ואתאביד) וזמין קב"ה לתברא ליה להווא קנה כגוונא דא יתבר רגליה דק' מקנה וישתאר הנה. הנה יי' אלקים בחזק יבא וזרועו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו. מאי ופעולתו דא פעל דההיא ק' (ס"א פעולה דההוא חמץ) דיתבר לה ואיהי פעולה לפניו איהו יעבר רגליה ויהא הנה ראשון לציון הנה הנם וגו':

רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רנא עמוד ב

רבי שמעון פתח ואמר גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים גער חית קנה דא קנה דאתאחד ביה עשו דאיהי קרתא דרומי רבתא דנעץ גבריא' קנה בימא רבא ובנו עליה כרך גדול דרומי קנה דחמץ וכד ייתי פורקנא לישראל יתבר ליה.

ספר שיח יצחק חלק ב - דרוש לשבת פרשת בשלח

ונמצא שבכח עסק התורה של ישראל יתבטל כח החרב ורגלים של פרזלא של שכנגדם, כי באמת כל אחיזתם היה ע"י עוונות ישראל, כי מצד עצמם אין להם מציאות וקיום, כי גם מצד המזלות אין להם יניקה, והוא מה שאמרו רז"ל במסכת שבת דף נ"ד, "בשעה שנשא שלמה את בת פרעה, בא גבריא' ונעץ קנה בים, ועליו נבנה כרך גדול שברומי", כי ענין הקנה הוא רגל הקו"ף של שקר, שאין לו רק רגל אחת, ואין לו יניקה מג' אותיות ה"ם שכתבנו למעלה, וע"י חטא ישראל נעץ קנה בים, שקו"ף של שקר נתחבר בנ"ה גבוהים הנ"ל, שיניקתם מה"ם ויש להם ממשלה מן המזל ג"כ, ומזה נעשה בנין לכרך גדול, וע"ז נאמר "גער חית קנה, שדרה בין הקנים", ר"ל בקו"ף של שקר ובנ"ה הנ"ל: ורבינו הגדול בפירושו לישעיה כתב, בביאור פסוק "ראשון לציון הנה הנם" וכו', כי במצרים נסתם הה"א לחי"ת, כמ"ש רז"ל בפרק הבונה, מ"ט כרעא דקו"ף תלויה, דאי הדר ביה"ו וכו', ובמסכת מנחות אמרו מ"ט תליא כרעא דה' וכו', וליעול בהך"ו וכו', והוא כי במצרים נעשה מן ה"א חי"ת, כדי שלא יוכלו לחזור בתשובה, ושבר הקב"ה את הסתימה, ועשה מחמץ מצ"ה, ונגאלו, ובגלות הזה נסתם הה"א, ונעשה קו"ף, ולא נשאר רק קצת למעלה, כי פתח התחתון של החי"ת והה"א הוא פתח רחב, וכל הרוצה לצאת יצא, אבל ליעול צריך סיוע, כי "לפתח חטאת רובץ":

⁵⁸⁷ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מעין גנים חלק שלישי - סדר ספירת העומר

כבו"ד הוא בגימ' ל"ב נתיבות המתגלות בחכמת זעיר וממנו בשל נוקביה לא בחכמת שלמעלה מהם בשום פנים אלא שהם מושרשות בגבהי מרומים ושם אינם נגרות במספר וכל נתיב כלול מעשר הרי אלה ש"ך דינים מתפשטים מחכמה ידיה וידיה

ג"ר: (לד) לרכב בשמי שמי קדם בינה דכתר הן יתן ישפיע בקולו תפארת קול יב"ק עז: (לה) תנו עז לאלהים מלכות על ישראל שלמטה גאותו⁵⁸⁸ ועזו בשחקים נו"ה: (לו) נורא ב"ן

פשו להו פ"ר דינים מבינה שבשניהם שהם כמניין אותיות מנצפ"ך שבבינה אלה ואלה כאן נמצאו וכאן היו מכח אימא עלאה שופר גדול פר כמשמעו הוסף י"ד קשרי היד לאותיות ש"ו הרי ש"ך וצרוף שניהם הוא קושי התוכחה שנצטוו עליה הנביא כשופר הרם קולך והגד לעמי פשעם והן שש מאות אותיות אשר בק"כ צרופי אלקים ודי לנו בימים האלה מיתוק הגבורות הימניות ותו לא משום לא תחסום שור בדישו אך השמאליות יומתקו ביום מתן תורה בסוד יאתיו חשמנים מני מצרים, ממלכות הארץ שירו לאלקים ודי בזה.

⁵⁸⁸ שער הכוונות - דרושי כוונות קריאת שמע דרוש ו פירוש תיבת ישראל - והנה הכתוב אומר תנו עוז לאלהים על ישראל גאותו פי' כביכול השי"ת צריך עזר וסיוע וכח מן מעשה ישראל התחתונים. והנה המלכות נקרא "סוכת דוד הנופלת" כי בעונותינו נפלה ע"י מעשינו הרעים, וכן כאשר רוצה לעלות צריך שיהיה ע"י זכיותינו ומעשינו הטובים כי עונותינו מפילים אותה כביכול וזכיותינו מעלים אותה. וא"כ עתה אי אפשר לה לעלות אם לא יהיה בנו צדיקים גמורים אשר נשמותיהם קדושות וטהורות שיש להם כח לעלות עד מקום אימא וע"י תעלה המלכות כנז' בתיקונים, כי ישראל נקראים גדפין דשכינתא להעלותה למעלה ולטעם זה הגלות מתעכב ומתארך כי אין בנו מי שיוכל לעלות במדרגה הזו כי אם יהיה בינינו מי שיוכל לעלות שם נשמתו היה מעלה גם את המלכות והיה הזווג נעשה כתיקונו והיתה מתמהרת קץ הגאולה. אך עתה בזמנינו בעונותינו הרבים אין יכולת לעשות זווג כתיקונו למעלה ולסיבה זו הקץ מתארך וכמעט רוב הרעות והצרות הבאות על האדם באות לסיבה זו. אמנם עם כל זה יש קצת תיקון במה שנמסור נפשינו על קדוש השם בכל לב כי ע"י כן אפילו אין בנו שום מעשים טובים והרשענו עד להפליא הנה ע"י מסירת נפשינו להריגה מתכפרים עונותינו כולם ויש בנו יכולת לעלות עד אימא עלאה כמ"ש חז"ל גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד שנאמר שובה ישראל עד ה' אלהיך כו' כי ענין התשובה מעלה את האדם ומגיעתו עד כסא הכבוד שהיא אימא עלאה הנקראת תשובה ועי"כ תוכל המלכות לעלות עמנו כי אנחנו גדפין דשכינתא כנ"ל ואז יעלו ז"ן ונשמותינו למעלה בסוד מ"ן אל אימא עלאה וז"ס על קדוש השם שהיא אימא אשר למעלה על ז"א הנק' ה'.

ספר לקוטי תורה - פרשת האזינו
אמר כי שם ה' אקרא כי מרע"ה הי' מתפלל על הגלות (וזה כי שם ה' אקרא) במזמור תפילה למשה שנא' שבענו בבקר חסדך בקר של גאולה ואומר מרע"ה כי אני מתפלל על הגלות וזהו כי שם ה' אקרא כו' אתם הבו גודל לאלהינו כענין כשהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדים לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים לכן אמר הבו כענין תנו עוז לאלהים שהוא ית' אינו מתגאה אלא בזמן שישראל עושין רצונו וז"ש על ישראל גאותו ואף שעוזו בשחקים מ"מ אינו מתגאה אלא בזמן שישראל עושין רצונו (של מקום).

ספר פנות המרכבה - פנה שלישי
ועד עתה לא נתחזקן המאורות על ישראל, וההשפעה נשארה בחולשה גדולה. כי בזמן שהמקבלים מכירים את השרש - השרש מאיר עליו בתוקף גדול, ואז נתגאה המקור על... ונתחזק ונקשר בו, ומשפיע אליו בכח גדול. ועל כן המלאכים נקראים "גבורי כח", לפי שמכירים את שרשם, וזהו, "לשמוע בקול דברו". משא"כ התחתונים, שאין זה הקול מגיע אליהם מפני החשך שמפסיק. ואם גם הם היו נותנים עוז הזה לקדושה, היה מתגאה אליהם, ומחזיק אותם בשפע גדול. ועל זה נאמר, "תנו עוז לאלקים על ישראל גאותו" - כשנותנים עוז, אז... הגאות על ישראל.

אך לפי שלא שבו המקבלים אל השרש - נשאר חלש, ולא היה יכול להכין מעשיו לעולם, אלא היה בנוי ואחר כך חרב, בנוי... [וחרב]. וכשיעבור החשך הזה, אז יכירו בני אדם מעלותיהם, מהיכן נמשך כל אחד מעלתו כראוי לו, והשם הקדוש הזה ישלוט. ויתדבקו כלם, השרש וענפים. ואז יאמר, "ה' מלך גאות לבש". ויהיה בנוי אחר החרב, שלא יהיה חרבן כלל אחריו:

⁵⁸⁹ ספר מגיד מישורים - ספר עמוס פרק נה
אור ליום ג' ר"ח אדר ב' שהוא ל' לאדר שכתבת שם על שלמה ידידי והיו לאחדים בידך ראשון חזק ואמץ בתורה מה נכבד היום הם וחברי שאלוניקי כלכם מתעלים לפני ה' נורא אלהים ממקדשיך אשר בעיר הגדולה והוא מתקדש בכם ועל ידכם תתקומם ותתרומם כנסת ישראל.

ספר מגלה עמוקות - אופן סה
יאמר מ"ש המקובלים על פסוק מלכותך כל עולמים. כל, בגימטריא נ', שהם נ' אלף, שהוא סוד יובל הגדול. - וסוד דבר צוה לאלף דור חסר ו', בגימטריא מש"ה. - וז"ש אדם אחד מאלף מצאתי, שהוא משה. - וסוד נון ארוכה, שהוא סוד יובל הגדול. - משה היה כלול מכל נ' אלף דור. - מה 'שהיה' הוא, ר"ת מש"ה. - וזה סוד נ"א, נ' אלף דור. - ויתעבר ה' בי למענכם, ר"ת יובל. - שעבודו של משה עד היובל הגדול למענכם, שנשמתו מתנוצצת בכל דור ודור. - וסוד 'ממכון' שבתו 'השגית. - ע"ם קדוש אתה. - אין צו אלא שכינה. - וסוד ויצו שחקים, תתרי"ח מחנות ברקיע, כמנין שחקים במ"ם רבתי של א"ק, וכל אחד מתתרי"ח יש לו תתרי"ח חיילות ואלפים ורבבות שאומרים ביום קדוש ובלילה ברוך. - וסוד חמשים פתחים. - - וצירוף אותיות נח שם חם ויפת. - וסוד ושם בשחקים גאותו ועוזו, שם שוחקים המן לצדיקים. ועוז'ו, בגימטריא המן. והמן דרגא דמשה, וזכה לרקיע שחקים. - כניסת ארץ ישראל, כדי לראות את הארץ שיהיה שם המן בדרך הטבע, ולכוין ירושלים של מטה לירושלים של מעלה, לפי שבשחקים גם כן בית המקדש של מעלה, והתורה, והשכינה. - וסוד נורא אלקים ממקדשיך. - זה דור דורשיו, רמז על ספר אדם הראשון, שיש בו י"ב תיבות מנין זה.

ספר מגלה עמוקות - אופן קצא
"אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשך" בעולם העשייה, דתמן שם א"ל אדנ"י שהוא כמנין סנהדרי גדולה וקטנה, וכנגד זה היו צ"ו בריתות שנכרתו על התורה, בסיני מ"ח על התורה שבכתב, ובאהל מועד מ"ח על התורה שבעל פה, וחזרו ונשתלשו בערבות מואב, שניהן יחד צ"ו, והוא סוד צ"ו לצ"ו (ישעיה כ"ח [כח י]), ב' פעמים צ"ו הם קצ"ב בריתות שנכרתו על התורה כמ"ש התוספות (בסוטה דף ל"ז [ע"ב ד"ה רבי]), שהוא סוד האף הגדול הזה, ר"ל כשממלאין אותיות א"ף כזה אל"ף פ"א, הוא בגימטריא קצ"ב, ועל זה אמר וכגבורתיך, להשתיק כח הא"ף הגדול ההוא שכחו קצ"ב כמנין צ"ו לצ"ו. ועל זה אמר אעברה נא, רוצה אני ליכנס לארץ ישראל ושמה ישבו כסאות למשפט הם כנגד ע"ב סנהדרי גדולה, אעבר"ה נוטריקון 'אתקן ע"ב 'ראשי 'הסנהדראות, נ"א נוטריקון 'נורא אלהים, כי נורא אלהים ממקדשיך (תהלים סח לו), אל תקרי ממקדשיך (זבחים קט"ו [ע"ב]), שהוא מקום המקדש של מעלה, אלא ממקודשיך שהם סנהדרין שלמטה, שהיו יושבים בלשכת הגזית שהיו מכוונים כנגד הכסאות של מעלה, כי ירושלים הבנויה למטה, כעיר שחברה לה יחדיו מלמעלה (תהלים קכב ג), כי כמו שבירושלים שלמעלה ישבו כסאות למשפט, כן גם כן ישבו כסאות לבית דוד למטה בירושלים שלמטה. לכן ביקש משה לראות ההר הטוב שהוא הר הבית, והלבנון זה בית המקדש, ששם היו

פרק סט

צ"ו חלונות במקדש כנגד צ"ו חלונות שלמעלה, שהן לקביל סנהדרי גדולה וקטנה. והשיב הקב"ה רב לך, לא די שאתה שקול כנגד סנהדרי גדולה וקטנה, אבל שקול אתה כנגד כל ישראל שהם ששים רבוא (דב"ר פי"א ט'), ומזה הטעם כתב שם משה בתורה תקצ"ב פעמים, וכן שם של ישראל נזכר גם כן בתורה תקצ"ב פעמים, והטעם ששקול משה כנגד כל ישראל, והוצרך להזכיר תקצ"ב פעמים, שהוא סוד שאמר משה בשעת מותו אתהלך לפני ה' בארצות החיים (תהלים קטז ט) (במדרש רבה פרשת וזאת הברכה [דב"ר פי"א ה']), ר"ל שנזכר משה בתורה כמנין ב' פעמים האר"ץ, וכן ישראל גם כן שנקראו ארץ חפץ (מלאכי ג יב), לכן זכר שמו בתורה גם כן כמנין ב' פעמים האר"ץ, והוא סוד מילוי של לבנון, ר"ל למי"ד בי"ת נו"ן וי"ו נו"ן, גם כן בגימטריא תקצ"ב, ועליהם אמר בלעם מראש צורים אראנו (במדבר כ"ג [[כג ט]], ובמלת מרא"ש רמז שם של ישראל שנזכר שם בתורה מנין ב' פעמים צו"ר הוא גם כן תקצ"ב. על זה אמר רב לך, כבר שקול אתה בתורה כנגד כל ישראל ואינו צריך אתה ליכנס לארץ ישראל, אלא צו את יהושע, צ"ו דייקא, שהוא יהיה בדורו שקול כסנהדרי גדולה וקטנה, לכן אמר ב' לשונות וחזקהו כנגד סנהדרי גדולה, ואמצהו כנגד סנהדרי קטנה:

590 ספר עבודת הקודש חלק ב פרק טו

הנה בארו כי התעוררות העולה מאת העובד ממשיך הברכות לראש צדיק, והוא אמרם יהבין ליה תוקפא וכו' בסוד תנו עוז לאלהים, ואז צדיק חונן ונותן בסוד אל ישראל הוא נותן עוז, הוא אלהינו יעדנו מזוני ובני וחיי כלל ההצלחות עם נצחון אויבינו והרחבת גבולנו, והוא שנעבוד אתו העבודה הראויה לו והיא אשר עבדנו בה בזה הספר, אמר ועבדתם את יי' אלהיכם ועבודה זו היא היחוד בכוונה אשר זכרנו, והוא סוד ויקח יי' אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה, והכוונה שהשרהו בו ונתן לו כח ורשות מוחלט ביחוד והמשכת האצילות בכחות השם הגדול הנרמז בגן עדן בעבודתו הנכונה, והוא אמרו לעבדה ולשמרה, ואמרו בבראשית רבה אלו הקרבנות שנאמר תעבדון את האלהים, וכתוב תשמרו להקריב לי במועדו:

ספר מגלה עמוקות - אופן סה

ואתחנן בגימטריא שחבר"ה, שהתפלל תקט"ו תפלות כדי לכוין ירושלים שלמטה עם ירושלים שלמעלה, על זה אמר ההר הטוב הזה שהוא ירושלים, לפי שבשחקים גם כן בית המקדש שלמעלה, לכן אמר והלבנון. ולפי שהתורה גם כן בשחקים, לכן אמר הטוב שהיא התורה. ולפי שהשכינה גם כן בשחקים, לכן אמר הארץ הטובה שהיא השכינה. ולפי שגם עוזו בשחקים, לכן אמר נ"א, 'נורא' אלהים ממקדשיך בארץ ישראל, ששם מקום המקדש אל ישראל הוא נותן עוז. הנה על ו' דברים אלו שבשחקים התפלל משה ליכנס לארץ ישראל, שיהיה מכוון לשבתך מכוון כנגד בית המקדש שלמעלה. והשיב הקב"ה צו את יהושע, אין צו אלא שכינה דאיתמר גביה ויצו שחקים ממעל, שהוא יזכה לשכינה בארץ ישראל, וחזקהו עתה בזה הדור, ואחר כך הוא ימסור לדורות הבאים. ועל זה אמר ואמצהו שיהיה לו כח למסור התורה לזקנים, וכן מזקנים לנביאים וכו' (אבות פ"א מ"א), ז"ש כי הוא יעבור על דור שלו, והוא ינחיל על דור שלאחריו בכל אשר תראה, כמו שהראה הקב"ה למשה עד סוף כל הדורות זה דור דורשיו, וכן גם כן הראה הקב"ה ליהושע, לכן אמר אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה, ז"ה דייקא, ר"ל זה ספר תולדות אדם (בראשית ה א), שרצה משה שיהיה בדורו כל מה שיהיה בדורות הבאים, וכן הוא אומר (תהלים כד ו) ז"ה דור דורשיו, (שדרשו רז"ל בע"ז דף ה' [[ע"א]]) שהראה לו כל הדורות, כי ספר של אדם הראשון יש בו י"ב תיבות כמנין ז"ה, לכן אל תוסף דבר אלי בדבר הזה, ז"ה דייקא:

א לַמִּנְצֹנָה עַל־שׁוֹשְׁנִים לָדוֹד: ב הוֹשִׁיעֲנִי
אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד־נַפְשִׁי: ג טַבַּעְתִּי
בַּיּוֹן מִצוּלָה וְאִין מַעְמָד בָּאתִי בַּמַּעְמָקִי־
מַיִם וְשִׁבַּלְתָּ שְׁטַפְתָּנִי: ד יַגְעֲתִי בִּקְרָאִי
נִזְזַר גְּרוֹנִי כָּלוּ עֵינַי מִיִּזּוּל לֵאלֹהִי: ה רַבּוֹ
מִשְׁעָרוֹת רֹאשִׁי שָׁנְאִי זֶנֶם עָצְמוֹ מִצְבִּיתִי
אִי־בִי שֶׁקֶר אֲשֶׁר לֹא־גִזַּלְתִּי אֲזִי אֲשִׁיב: ו
אֱלֹהִים אַתָּה יָדַעְתָּ לֵאמֹלְתִי וְאֲשִׁמוֹתִי
מִמָּוָה לֹא־נִכְזָדוּ: ז אֶל־יִבְשׁוּ בִי קְוִיךָ
אֲדָנִי יְהוָה צַבָּאוֹת אֶל־יִכְלָמוּ בִי
מִבִּקְשֶׁיךָ אֱלֹהִי יִשְׂרָאֵל: ח כִּי־עָלֶיךָ
נִשְׁאַתִּי וְזִרְפָּה כִּסְתָה כְּלָמָה פָּנָי: ט מוֹזַר
הֵייתִי לְאֶזְזִי וְנִכְרִי לִבְנֵי אֲמִי: י כִּי־קִנְאת
בֵּיתְךָ אֶכְלָתִנִּי וְזִרְפוֹת זִזְרִפֶּיךָ נָפְלוּ עָלַי:
יֵא וְאַבְכָּה בַּצֹּם נַפְשִׁי וְתִהְיֶה לְזִזְרְפוֹת לִי:
יב וְאַתָּנָה לְבוֹשִׁי שֶׁקֶר וְאַתָּה לָהֶם לְמַשְׁלָה:
יג יִשְׁיִזּוּ בִי יֹשְׁבֵי שָׁעַר וְנִגְזִינוֹת שׁוֹתִי
שִׁכָּר: יד וְאֲנִי תִפְכָּלְתִּי־לָךְ יְהוָה עֵת רָצוֹן
אֱלֹהִים בָּרַב־וְזִסְדֶּךָ עֲנֵנִי בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ:

טו הִצִּילֵנִי מִטֵּיט וְאֶל-אֶטְבָּעָה אֲנַצֵּלָהּ
מִשְׁנָאִי וּבִמְעַמְקֵי-מַיִם: טז אֶל-תְּשֻׁטְפֵּנִי
שִׁבְכֹת מַיִם וְאֶל-תְּבִלְעֵנִי מִצֹּלָה וְאֶל-
תְּאֹטֶר-עָלַי בְּאֵר פִּיהָ: יז עֲנֵנִי יְהוָה כִּי-
טוֹב זֹסֶדֶךְ כָּרֹב רִזְזִמִּיךָ פָּנֶה אֵלַי: יוז
וְאֶל-תִּסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵעַבְדְּךָ כִּי-צָר-לִי
מִיָּהָר עֲנֵנִי: יט קָרְבָּה אֶל-נַפְשִׁי גְּאֻלָּהּ
לְבִמְעַן אֵיבִי פִּידֵנִי: כ אֲתָה יִדְעָתָה זֹרְכָתִי
וּבְשִׁתִּי וּכְלָמֹתִי נִגְדָּךְ כָּל-צוּרָיִ: כא
זֹרְכָה שְׁבָרָה לִבִּי וְאֲנוּשָׁה וְאֶקְוֶה לָנוֹד
וְאֵין וּלְמַנְזֻמִּים וְלֹא מַצֵּאתִי: כב וַיִּתְּנוּ
בְּבִרוֹתַי רֹאשׁ וּלְצִמָּאִי יִשְׁקוּנִי זִזְמוֹן: כג
יְהִי-שְׁלֹזָנָם לִפְנֵיהֶם לְפֹזוֹ וּלְשִׁלּוּמִים
לְמוֹקֶשׁ: כד תִּזְזַשְׁכָּנָה עֵינֵיהֶם מִרְאוֹת
וּבִמְתִּינֵיהֶם תִּבְמִיד הַמַּעַד: כה שְׁפָךְ-עָלֵיהֶם
זַעֲמָךְ וַיִּזְרוֹן אִפְּךָ יִשְׁיִגָּם: כו תִּתֵּהּ-טִירָתָם
נִשְׁמָה בְּאֶהְלֵיהֶם אֶל-יְהִי יֹשֵׁב: כז כִּי-
אֲתָה אֲשֶׁר-הִכִּיתָ רִדְפוֹ וְאֶל-מִכְאוֹב
זִלְלִיךָ יִסְפְּרוּ: כוז תִּתֶּנָּה-עֹן עַל-עֹנָם

וְאֵל-יִבְאוּ בְּצִדְקָתְךָ: כֹּט יִמְוֹזוּ מִסְפָּר
זִמִּים וְעַם צְדִיקִים אֵל-יִכְתְּבוּ: לֹא־אֲנִי עֲנִי
וְכוֹאֵב יִשְׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים תִּשְׁעֵבְנִי: לֹא
אֶהְלֶלְהָ שֵׁם-אֱלֹהִים בְּשִׁיר וְאֶגְדֶּלְנוּ
בְּתוֹדָה: לֵב וְתִיטֵב לִיהוָה מַשׁוֹר פָּר
מִקֶּרֶן מִפָּרִיס: לֹא רָאוּ עֲנִוִים יִשְׁמְוֹזוּ דֶּרֶשִׁי
אֱלֹהִים וַיִּזְזִי לִבָּבְכֶם: לֹד כִּי-שָׁמַע אֵל-
אֲבִיוֹנִים יִהְיֶה וְאֶת-אֲסִירָיו לֹא בָּזָה: לֹה
יִהְלֹלוּהוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ יָמִים וְכָל-רִמֶּשׁ
בָּם: לוֹ כִּי אֱלֹהִים יוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וַיִּבְנֶה עָרֵי
יְהוּדָה וַיֵּשְׁבוּ שָׁם וַיִּרְשׁוּהָ: לוֹ וְזֶרַע עֲבָדָיו
יִנְזָלוּהָ וְאֶהְבִּי שְׁמוֹ יִשְׁכְּנוּ-בָהּ:

פרק סט

תפילת כנסת ישראל להצלה מהקלי'.

(א) למנצח נצח ממשיך שפע ל על שושנים מלכות לדוד: (ב) הושיעני אלהים גבורה כי באו מים עד נפש⁵⁹¹ מלכות: (ג) טבעתי בין מצולה עמקי הקלי' ואין ר"ת ומב משמות עב מעמד ר"ת מום משמות עב באתי ר"ת ומב משמות עב במעמקי מים ושבילת ר"ת ומב משמות עב שטפתי מרוב צרות: (ד) יגעתי בקראי ס"ת יי משמות עב נחר ב"ן נחר גימ' ג"פ אלקים גרוני כלו ס"ת רי"ו עיני מיחל לאלהי: (ה) רבו משערות ראשי שנאי החיצונים חנם עצמו מצמיתי איבי שקר אשר לא גזלתי אז אשיב: (ו) אלהים מלכות אתה תפארת ידעת דעת לאולתי ואשמותי ממך לא נכחדו: (ז) אל יבשו בי קויך יב"ק אדני⁵⁹² מלכות יהוה בינה צבאות נו"ה אל יכלמו יב"ק בי מבקשיך אלהי ישראל⁵⁹³ בינה: (ח) כי עליך נשאתי חרפה כסתה ס"ת יהוה משמות עב כלמה ס"ת הה"ה משמות עב פני: (ט) מוזר הייתי לאחי ס"ת רי" משמות עב ונכרי ס"ת יי משמות עב לבני ס"ת יי משמות עב אמי⁵⁹⁴ ס"ת יי משמות עב: (י) כי ס"ת יי משמות עב קנאת ביתך אכלתני וחרפות חורפך נפלו עלי: (יא) ואבכה בצום נפשי

⁵⁹¹ ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - בבא דף בתרא עג ע"ב השכינה שומרת ישראל שלא יהי' לסט"א כח להחריב הקדושה לגמרי ח"ו, והוא שמו ית' הגדול המשותף בישראל כמ"ש במדרש (ירושלמי תענית פ"ב) משל למלך שהי' לו מפתח של פלטרין וכו' אמר הריני קובע בה שלשלת וכו' וכמ"ש במ"א, והוא השומר אותנו לבל נהי' נטבעים ח"ו במצולת מים וכמ"ש (תהלים סט) הושיעני ה' כי באו מים עד נפש טבעתי בין מצולה וכו' וכת' (תהלים קכד) לולי ה' שהי' לנו אזי המים עזים שטפוני וכו', ובשמו הגדול אנו בטוחים להגאל, ודי בזה.

⁵⁹² אל יבשו בי קויך אדני גימ' מלכות אדני ע"ה. אל יכלמו בי מבקשיך אלהי ישראל גימ' תפארת ובינה הויה ואהי"ה עם ב' כוללים.

⁵⁹³ פירוש הרמ"ק לספר יצירה פרק חמישי ועשר שמות אלו הם עשר ספירות. אלהים חיים - בכתר, שבו מקור החיים אין סוף טמיר וגניז בכתר שהוא המחיה עשר ספירות דאצילות ובריאה ויצירה ועשיה, והוא מחיה את כלם. אלהי ישראל - חכמה, דתמן סליק ישראל סבא כדאמרינן ישראל עלה במחשבה. אל שדי - בינה, שעל ידה בניין העולם בסוד ל"ב אלהים שבה, והוא שאמר לעולמו די ולאצילות די ולבריאה די ולכל הבא בגדר די. רם ונשא - גדולה וגבורה. שוכן עד - ת"ת ויסוד, שהת"ת שוכן עליו, ויסוד נק' עד כדפירשו בזוהר. מרום וקדוש - נצח והוד, נצח מרום מגדולה שהיא רם, והוד קדוש מצד הלויים הקדושים והנשאים. שמו - מלכות כפשוטו. ואלו הם בפרט, כי בכלל הם נכללים בשמות הקודמים י"ה יהו"ה צבאו"ת, וזה פשוט ופי' בפרק ראשון במשנה ראשונה.

זוהר חלק ב דף רמב עמוד א ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, וכלא להווא דרגא עלאה קדישא סתימאה דאקרי אלהי ישראל. והרב אברהם אזולאי ע"ה בספרו "אור החמה" דף רנב טור ד שורה ראשונה שהבינה נקראת "אלהי ישראל". וכן ביאר הרב "מקדש מלך" ריש דף רסט. וכך הסברא הפשוטה נוטה שהרי ישראל תפארת ואלהיו בינה. וכדי ליישב דברי קודש הרמ"ק נמתיק באומרינו שהחכמה תמיד גנוזה בבינה בסוד תרין רעין.

⁵⁹⁴ לאחי ונכרי לבני אמי ר"ת אלול.

ותהי לחרפות לי: (יב) ואתנה לבושי שק ואהי להם למשל: (יג) ישיחו בי ישבי שער ונגינות ס"ת ירת משמות עב **שותי שכר: (יד) ואני** תו"מ **תפלתי** מלכות ס"ת ר"י משמות עב **לך יהוה תפארת עת מלכות ס"ת כה"ת משם ע"ב רצון** 595 **אלהים ברב חסדך** 596 תוד דע"ק **ענני**

595 זוהר חלק ב דף קנה עמוד ב

פתח ואמר, עת לעשות ליהו"ה הפרו תורתך, עת לעשות ליהו"ה, אית עת ואית עת, (קהלת ג ח) עת לאהב ועת לשנא, עת איהו לעילא, דההוא עת רזא דמהימנותא איהו, ודא אקרי **עת רצון**, והאי איהו דאתחייב בר נש למרחם ליהו"ה תדיר, כמה דאת אמר (דברים ו ה) ואהבת את יהו"ה אלהיך, ועל דא עת לאהב, דא איהו עת דאתחייב בר נש לאהב. ואית עת אחרא דאיהי רזא דאלה"ם אחרים, ואתחייב בר נש למשנא ליה, ולא יתמשך לביה אבתריה, ועל דא עת לשנא, ובגין כך כתיב (ויקרא טו ב) דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש. (והכא) בזמנא דישראל משתדלי באורייתא ופקודי אורייתא, ההוא עת רזא דמהימנותא קדישא מתתקנא בתקונהא, ומתקשטא בשלימותא כדקא יאות, ובזמנא דישראל מתבטלי מאורייתא, כביכול ההוא עת לאו איהו בתקונהא, ולא אשתכח בשלימו ולא בנהורא. וכדין עת לעשות ליהו"ה.

זוהר חלק ב דף קנו עמוד א

פתח ההוא טייעא ואמר, (תהלים סט יד) **ואני תפלתי לך יהו"ה עת רצון, אלה"ם ברב חסדך ענני באמת ישעך**, תנינן, אימתי אקרי עת רצון, בשעתא דצבור קא מצלאן, שפיר איהו והכי איהו ודאי, דהא כדין צבורא מסדרי ומתקני תקונא דהאי עת, וכדין איהו עת רצון, ואצטריך למשאל שאלתא, דכתיב אלה"ם ברב חסדך ענני באמת ישעך, דהא כדין אצטריך למשאל שאלתא. **ואני תפלתי לך יהו"ה**, הא הכא רזא דיחודא, **ואני** דא דוד מלכא, אתר דאקרי גאולה, תפלתי דא תפלה, והכא איהו סמיכא לגאולה דאיהו חד. כד איהו סמך גאולה לתפלה, כדין איהו עת רצון, עת רצון אוף הכי כללא איהו כחדא, עת חד רצון חד, אתכלילו דא בדא והוו חד, ודוד מלכא בעא ליחדא בהאי קרא יחודא חדא. ואי תימא אמאי אתמני האי קרא בצלותא דמנחה דשבת, יאות איהו למהוי בשבת בההוא צלותא דמנחה, ולא בצלותא דחול, דודאי לאו צלותא דמנחה דשבת כחול, בגין דהא בחול בשעתא דמנחה תליא דינא בעלמא, ולא איהו עת רצון, אבל בשבת דכל רוגזא אתעדי, וכלא אתכליל כחדא, ואף על גב דדינא אתער, אתבסמותא איהו, ועל דא אצטריך קרא דיחודא, ליחדא כל דרגין, דכד הוי יחודא, דינא אתחבר ואתכליל ברחמי ואתבסם כלא, וכדין עת רצון כתיב, עת רצון כליל כלא כחדא, ודינא אתבסם בההוא זמנא, והוי חדוה בכלא. משה אסתלק מעלמא בההוא שעתא דצלותא דמנחה דשבת, בשעתא דעת רצון אשתכח, ובההיא שעתא רעוא הוה לעילא, וצערא לתתא.

זוהר חלק ב דף רנג עמוד ב

היכל רצון, תפארת:

היכלא שתייתא, דא הוא היכלא דאקרי היכלא דרצון, דאיהו רעוא, דאקרי מוצא פי יהו"ה, חדוה דאתדבקוּתא דכלא, והכא איהו רעוא דרעוין, ברזא דכתיב (שיר ד ג) כחוט השני שפתותיך, רעוא דכל נשמתי, דנפקי מההוא מוצא פי יהו"ה. האי היכלא היכלא דרעוא, דקיימן הכא כל שאלתין וכל בעותין דעלמא, בגין דרעוא דכל רעוין, כד נשיקין אשתכחו, ברזא דכתיב (בראשית כט יא) וישק יעקב לרחל, וכדין כד נשיק דא לדא, כדין אקרי עת רצון, בגין דהא כדין שלימו אשתכח, וכל אנפין נהירין, וכד צלותין סלקין, כדין איהו עת רצון לאשתכחא, ועל דא כתיב (תהלים סט יד) **ואני תפלתי לך יהו"ה עת רצון**, דאיהו חבורא דא עם דא.

פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק א

מצחא דאתגלי בע"ק רצון אקרי כו' וכד דא אתגלי רעוא דכל רעוין אשתכח בכלהו עלמין וכל צלותין דלתתא מתקבלין כו'. ובו מתלבש ת"ת דרדל"א שת"ת נקרא רצון רעוא דרעוין כמ"ש בזוהר פקודי דף רנ"ג היכלא שתייתא דא הוא היכלא דאקרי היכלא דרצון דאקרי מוצא פי ה' חדוה דאתדבקוּתא דכלא והכא איהו רעוא דרעוין

כו' וכד צלותין סלקין כדין איהו עת רצון לאשתכחא הה"ד ואני תפלתי כו'. והוא היכל משה ויעקב היכל ת"ת כמ"ש בזוהר שם ובפ' בראשית דף מ"ה ע"א. ולכן הוא מוצא פי ה' ששורש ת"ת דעת גנוז בפומא כמ"ש בזוהר משפטים דף קכ"ג ע"א דעת גנוז בפומא דמלכא דאקרי תפארת כו'. ולכן בו ששה היכלין כמ"ש שם לפי שת"ת כולל ו"ק: ואמר רעוא דרעוין ששורש כל הרצונות הכל בו וכמ"ש ל רעווא דז"א לקבלי ההוא רעווא כו'. וכן של כל הפרצופים וההיכלות כנ"ל.

596 ספר אדיר במרום ח"א - וההוא מצחא אקרי רצון

והוא ממש סוד הפסוק, **ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלהים ברב חסדך** וכו' (תהלים סט, יד). הנה בבחינת אנ"י הוא ענין מלוי הלבנה וחסרונה, בסוד הנ"ן כפופה שזכרתי, והם הכל"ח עתים שזכרנו. אך בהתקבלה מן הרצון כנ"ל, אז יחזור הכל לעת אחד לבד, והוא עת רצון. והוא סוד, בידך עתותי הצילני וכו' (תהלים לא, טז). כי כל העתים כלם נכללין למעלה בסוד עת אחד, ואז הכל ברוחה. והנה כבר שמעת, איך שמונה תיקונים דכהנא רבא, הם הנותנין כח לעבודה לעשות פעולתה, וראשיתם הוא ור"ב חס"ד כנ"ל, העושה מיד מיתוק המנצפ"ך, שהם ה' אותיות של אלה"ם. וכבר שמעת גם כן דרך התפשטות החסד ל"ג, שמתחיל לענין הרמ"ח מן ורב חסד, ואז נמתק ה"ג של אלה"ם עצמו שבחיצוניות, דהיינו השערות. וזהו, אלה"ם בר"ב חסד"ך, כי זה הרצון מגיע בסוד הציץ למטה אל הז"א, ואז כל הח' בגדים מאירים, והעבודה מתקבלת בכל פרטיה. וזהו, אלהים ברב חסדך, כי זהו האלהים של הדיקנא. ענני באמ"ת ישעך, כי הוא מתמתק בכח ורב חס"ד, ואז האמ"ת שמשם ההבלים יוצאין, מתמתק כמו כן. ואלה"ם נקרא כו"ס ישועות, בסוד, צוה ישועות יעקב (תהלים מד, ה). והוא סוד, תתן אמת ליעקב חסד לאברהם (מיכה ז, כ). כי חסד הוא לאברהם, בסוד רמ"ח, שהם שמונה א"ל שזכרנו. וזה ממתק האמ"ת, שהוא סוד שבעה פעמים ס"ג בסוד ואמ"ת, שז' הבלים יוצאין ממנו להנהגת העולם למטה. והוא כי ההיות פשוטות נשואות נעלמות, וההבלים שהוא המילואין דס"ג המה לבדם המנהגים. אבל יעקב הוא סוד ז' היות שהם פנימיות ההבלים האלה. ובסוד זה נאמר, תתן אמת ליעקב חסד לאברהם (שם). וזה סוד, ורב חס"ד ואמ"ת (שמות לד, ו), כי רב חסד ממתק ואמת. וזהו, אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך. ובאמת האלה"ם בתיקונו הוא סוד כוס ישועות כנ"ל:

פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק ג

ותאנא בצניעותא דספרא כל מאן דחמי עד דמצערן ליה ושם ע"א ובשלימו' תקונא דדיקנא דא עד גבורה תקיפא ואמר כ"ש דיקנא עלאה דנהירא בתתאה ר"ל זהו כ"ש מהנ"ל ואמר דעלאה רב חסד אקרי בזעירא חסד סתם כד אצטריך נהירו אנהיר ואקרי רב חסד - ר"ל דיקנא דע"ק נקרא רב חסד ודיקנא דז"א נקרא חסד סתם וכד אצטריך עלמא לרחמי דאז נהיר תקונין דע"ק בז"א כמ"ש בא"ז שם וכד אצטריך עלמא לרחמי אתגליא מזלא עתיקא וכל הני תקונין דבדיקנא יקירא דבז"א כלהו רחמי משתכחו כו' אז נקרא רב חסד כמ"ש בא"ר דף ק"מ ע"ב ובס"ד קרי ביה בחסד קדמא דע"י רב חסד ובז"א חסד סתם עד לכלהו בוציני. והענין כי ב"ג תקונין דנהירין מע"ק לז"א ורב חסד הוא תיקון אחד וכאן הוא ורב תיקון א' שהוא גדול אדונינו ורב כח וחסד תיקון אחד והוא חסד סתם וז"ש בא"ר שם דף קל"ג ע"ב דתנינן אית חסד ואית חסד עד דדיקנא יקירא דעתיק דעתיקי ור"ל כי תיקון ששי דחפי בתקרובתא דבוסמא הוא בלתתא ורב חסד ובע"ק כי חפץ חסד הוא והוא ג"כ רב חסד ובט' תקונין דז"א הוא תיקון רביעי כמ"ש ל והוא חסד סתם. וז"ש דעלאה רב חסד כי חפץ חסד הוא זהו רב חסד שאפילו בז"א הוא רב חסד זה התיקון כי חפץ חסד הוא יותר ויותר רב חסד. ודז"א חסד סתם כנ"ל וכד אצטריך כו' אקרי רב חסד ד"ג דע"ק נהירין בז"א ואז נקרא בתיקונין דפרשת תשא ואז אקרי רב:

באמת ע"ב ישעך: (טו) הצילני מטיט⁵⁹⁷ קל' ואל אטבעה אנצלה משנאי וממעמקי ס"ת היי משמות עב מים ר"ת מום משמות עב: (טז) אל תשטפני שבלת מים קל' ואל תבלעני מצולה קל' ואל תאטר עלי באר⁵⁹⁸ קל' פיה: (יז) ענני יהוה תפארת כי מלכות טוב יסוד חסדך טו כרב רחמיך פנה אלי: (יח) ואל תסתור פניך מעבדך כי צר לי מהר ענני⁵⁹⁹: (יט) קרבה אל נפשי גאלה למען איבי פדני: (כ) אתה ידעת חרפתי ובשתי ר"ת יחו משמות עב וכלמתי ס"ת יי משמות עב נגדך כל צוררי: (כא) חרפה שברה ס"ת יהוה משמות עב לבי ואנושה ואקוה ר"ת וול משמות עב וס"ת יהוה משמות עב לנוד ר"ת וול משמות עב ואין ר"ת וול משמות עב ולמנחמים ר"ת וול משמות עב ולא מצאתי: (כב) ויתנו בברותי ראש ולצמאי ישקוני חמץ: (כג) יהי שלחנם לפניהם לפח ולשלומים למוקש: (כד) תחשכנה עיניהם מראות ומתניהם תמיד המעד: (כה) שפך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם: (כו) תהי טירתם נשמה באהליהם אל יהי ישוב: (כז) כי אתה אשר הכית רדפו ואל מכאוב חלליך יספרו: (כח) תנה עון על עונם ואל יבאו בצדקתך: (כט) ימחו מספר חיים⁶⁰⁰ מלכות ועם צדיקים יסוד אל יכתבו: (ל) ואני תו"מ עני וכואב ישועתך אלהים מלכות תשגבני: (לא) אהללה ס"ת מיה משמות עב שם אלהים מלכות בשיר העולה עד

⁵⁹⁷ זוהר חלק ב דף רסב עמוד ב

וזכאה חולקיה מאן דאסתמר מההוא סטרא בישא, ומכל דרגין דההוא סטרא דמשתכחי בעלמא. דכמה סטרין ודרגין אית ליצר הרע, נחש עקלתון, שטן, מלאך המות, יצר הרע, והא אוקמוה, דאף על גב דבשמהן אלין אקרי, שבע שמהן אינון ליה, שטן, טמא, שונא, אבן מכשול, ערל, רע, צפוני. אלין אינון שבע שמהן לקבל שבע דרגין דהיכלין דיליה, דכלהו מסטרא מסאבא כדקאמרן, לקבל אלין שבעה שמהן, אינון דאקרי בהו גיהנם, אתר דאתדנו ביה חייביא דעלמא, ואלין אינון, בור, שחת, דומה, טיט היון, שאול, צלמות, ארץ תחתית, כל אלין שבע מדורין דגיהנם, לקבל אלין שבע שמהן דאית ליה ליצר הרע.

⁵⁹⁸ ספר שערי אורה - השער הראשון - הספירה העשירית

וכנגד באר זאת המלכות יש באר אחרת מבחון, עם שאר כמה בארות מלאות נחשים ועקרבים ונקראין בארות נכריות, ועליהם אמר: "כי שוחה עמוקה זונה ובאר צרה נכריה (משלי כג, כז). וכל אותם שהם רשעים גמורים אין להם זכות לשאוב מבאר שבע ונופלים בבאר צרה נכריה, אותם הנמשכים אחר עבירות קשות. ואל זה רמז אדנ"י כשחטאו ישראל במידה זו. אמר הנביא: כי שתים רעות עשה עמי אותי עזבו מק"ור מ"ם חיי"ם לחצוב להם בארות בארות נשברים אשר לא יכילו המים (ירמיהו ב, יג). כלומר באר צרה, אין לה קרקע, כי כולה שברים שברים ואין מים מתקיימים בה אלא מלאה נחשים ועקרבים. ואל זה רמז דוד: ואל תאטר עלי באר פיה (תהלים סט, טז).

"ואל תאטר עלי באר פיה" עם אותיות והכולל גימ' "מלכות הרשעה". (1076)

⁵⁹⁹ כתב בספר "בן ביתי" דף נח ע"ב "מהר ענני" גימ' 425 כשם כה"ת שהוא מע"ב שמות.

⁶⁰⁰ שער הכוונות - דרושי ראש השנה דרוש ו קצת כוונות התפילות של ר"ה כתבנו בספר חיים הוא בחג"ת דז"א אשר הם סוד ב' ידיים שבהם סוד הכתיבה והנה מל' הב' הנק' רחל ונקר' ספר כנודע היא יוצאת כאן באחורי החזה אשר בת"ת ושם נעשים בה ג"כ בחי' תפילין שבראש שלה הנק' תפילה של יד דז"א כמבואר אצלינו במקומו. וגם תפילין אלו נקר' חיים וזמ"ש כתבנו בספר החיים כי בחי' חג"ת דז"א הנקר' כתיבה יאירו במלכות הב' הנק' ספר אשר בו התפי' הנקר' חיים ויתקנו אותה:

חכמה ואגדלנו מצד החסד בתודה מצד ההוד: (לב) ותיטב ליהוה תפארת משור פר⁶⁰¹ מלכות
מקור מלכות מפריס: (לג) ראו חכמה ענוים כתר ישמחו בינה דרשי אלהים ויחי
לבבכם: (לד) כי שמע אל אביונים⁶⁰² יהוה תפארת ואת אסיריו לא בזה: (לה) יהללוהו
שמים תפארת וארץ מלכות ימים וכל רמש במ: (לו) כי אלהים גבורה יושיע ציון יסוד
ויבנה ערי יהודה⁶⁰³ מלכות וישבו שם מלכות וירשוה: (לז) וזרע עבדיו ינחלוה ואהבי
שמו מלכות ישכנו בה:

פרק ע

א לַמְּנַצֵּחַ לְדָוִד לְהַזְכִּיר: ב אֱלֹהִים לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לְעֶזְרָתִי זֹוֶשֶׁה: ג יִבְשׁוּ

⁶⁰¹ תיקוני זהר דף ט עמוד ב - באת ה' תתאה קרן אחת, ורזא דמלה אוקמוהו רבנן,
שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו, שנאמר (תהלים ס"ט) משור
פר מקור מפריס, מקור חסר יו"ד כתיב, ודא רצועה דיד דתפלי דמארי עלמא".
והסביר האדמור מסטרעטין הרב יהודה צבי ברנדווין ז"ל בבאורו מעלות הסולם
בהקדמת תיקו"ז דף קטז וז"ל "באות ה תחתונה, היינו המלכות, ישנה קרן אחת,
היינו רצועה (זהר אמור אות קצא שופר ולא קרן בגין דקרן אתיידע באן אתר איהו)
וסוד הדבר העמידו החכמים (מסכת שבת דף כח עמוד ב) "שור שהקריב אדם
הראשון קרן אחת הייתה לו במצחו , שנאמר משור פר מקור מפריס , מקור חסר יוד
 , וזו רצועה אחת מתפילין של יד של ריבון העולם". ובבאר לחי רואי דף פה
"...ולזה יתכן הרמז שור שהקריב אדם הראשון , שהוא משמאל של המרכבה, והיינו
תפילין של יד , אין יוצא ממנה רק רצועה אחת , כי אין לה רק עטרה דגבורה בלבד
בסוד קר"ן שורש הגבורות אשר בו מנגח, ולזה הקריבה אדם הראשון והעלה אותה
למעלה , לייחדה עם ז"א בעלה להמתיק דיניה. הגר"א הגיה כאן תפילין דמארי
עלמא וכתב כתר דתפילין דמארי עלמא איהו שמיה. וכך הפירוש , כי עד עתה דרש
תיבת ידכה יד כהה , על אותיות יד ואותיות כה, ואות ה אחרונה של כהה שמרומז
בה כל ט"ס חו"ב חג"ת ונה"ם , ולזה לסיום הדרוש סיים ברמז לספירת הכתר שה"ס
תפילין דמארי עלמא שהם בבחינת כתר על ראשו הרמוז באות כ של ידכה שכל כ
איהו כתר.

⁶⁰² זוהר חלק ב דף סא עמוד א
אמר רבי חייא תוהנא על האי קרא, דכתיב (שם סט לד) כי שומע אל אביונים ה',
וכי אל אביונים שומע ולא לאחרא, אמר רבי שמעון, בגין דאינון קריבין יתיר
למלכא, דכתיב (שם נא יט) לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, ולית לך בעלמא דאיהו
תביר לבא כמסכנא. תו אמר רבי שמעון, תא חזי כל אינון בני עלמא אתחזיין קמי
קודשא בריך הוא בגופא ונפשא, ומסכנא לא אתחזי אלא בנפשא בלחודוי, וקודשא
ברוך הוא קריב לנפשא יתיר מגופא.

⁶⁰³ נ"ל בס"ד "ויבנה ערי יהודה" היינו שהיסוד ציון ישפיע למלכות הנקראת עיר
ונקראת יהודה הוא ראש המדברים ודיבור היינו מלכות. אחרי שיש שפע במלכות אז
ניתן לשבת שם ולכן וישבו שם וירשוה שם דייקא. ואשאת"מ והייע"ב.

וַיִּזְכְּרוּ מִבְּקֵשֵׁי נַפְשֵׁי יִסְגּוּ אַזְזוֹר וַיִּכְלְמוּ
וַיִּפְצִי רָעָתִי: ד יִשׁוּבוּ עַל-עֵקֶב בְּשִׁתָּם
הָאֲמָרִים הָאֵלֶּה הָאֵלֶּה: ה יִשְׁיִשׁוּ וַיִּשְׁמְזוּ
בָּךְ כָּל-מִבְּקֵשֶׁיךָ וַיֹּאמְרוּ תָּמִיד יִגְדֹּל
אֱלֹהִים אֱהָבִי יִשׁוּעָתְךָ: ו וְאֲנִי עֲנִי וְאֲבִיוֹן
אֱלֹהִים זֹוֶשֶׁה-לִּי עֲזָרִי וּמַפְלְטִי אֶתְּהָ
יִהְיֶה אֶל-תֹּאזְזֹר:

פרק ע

זעקת השכינה להצילה מהקלי'.

(א) למנצח נצח משפיע ל לדוד מלכות דרך ה להזכיר⁶⁰⁴ יסוד (ב) אלהים מלכות להצילני
יהוה תפארת ס"ת מיה משמות עב לעזרתי חושה⁶⁰⁵ הזדרז לעזור לי: (ג) יבשו תפארת

⁶⁰⁴ ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית

ודע כי המידה הזאת היסוד נקראת זכרון, ובמקום הזה נזכרים כל בני העולם לכל מעשיהם, לטוב ולמוטב. וכפי הזכרון הבא מן המקום הזה כך הדין נגמר על כל בני העולם. ולפיכך נקרא יום ראש השנה זכרון, והסוד:

ראש השנה הוא סוד אדנ"י, ויום הזכרון הוא סוד אל ח"י; לפי שאנו עומדים בראש השנה לדין וכל מעשינו באים לחשבון ולזכרון לפני אדנ"י, וזהו סוד שאנו אומרים: זכרנו לחיים, אל מלך חפץ בחיים כתבנו בספר החיים וכו' אל חי ומגן. והמידה הזאת זוכרת כל הנשכחות, לפיכך אנו חותמים בראש השנה 'זוכר הברית', לפי שהוא סוד הזכרון וסוד הברית אנו חותמים בשני אלו העניינים, 'זוכר הברית'. ולפי היות דוד עליו השלום רוצה להתחבר ולהידבק במידה הזאת, היה אומר: מזמור לדוד להזכיר (תהלים לח, א) וזהו סוד אזכרתה של מנחה וסוד מנחת וזכרון מזכרת עוון, שהחטא של אשה סוטה במקום זה תלוי להיפרע, 'כי מנחת קנאות היא' (במדבר ה, יח) ובמקום זה היא הקנאה, וסימן: קנאת י"י צבאות (ישעיהו ט, ו). ופקדונות הרי הן כזכרונות, אלא שהפקדונות על ידי אדנ"י והזכרונות על ידי אל ח"י. ולפי ששתי אלה המידות, שהם אל ח"י ואדנ"י, בהתאחדם זו בזו אזי כל העולם כולו בשלמות, נתן י"י יתברך לישראל יום השבת כנגד שתי מידות הללו: זכור ליום, כנגד אל ח"י, ושמור ללילה, כנגד אדנ"י. ולפיכך נאמר בעשרת הדיברות זכור ושמור. ודע והאמן קבלה אמתית, כי מעיין כל הברכות הבאות למידת אדנ"י לברך את ישראל הוא המקום הזה הנקרא זכרון, והסוד:

בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך (שמות כ, כד), וכתוב: זכר צדי"ק לברכה (משלי י, ז). והסוד הגנוז: י"י זכרנו יברך (תהלים קטו, יב):

ויחפרו⁶⁰⁶ מלכות מבקשי נפשי מלכות יסגו אחור ויכלמו⁶⁰⁷ יתאחזו בקלי' חפצי רעתי: (ד) ישובו על עקב בשתם האמרים האח האח: (ה) ישישו יסוד וישמחו בינה בך תפארת כל יסוד מבקשיך מלכות ויאמרו מלכות תמיד יגדל מצד החסד אלהים מלכות אהבי ישועתך מלכות ס"ת מיכ משמות עב: (ו) ואני תו"מ עני יסוד ואביון יסוד אלהים מלכות חושה לי עזרי ס"ת ה"י משמות עב ומפלטי ס"ת י"י משמות עב אתה יהוה תפארת ס"ת יהה משמות עב אל תאחר:

כתיב (תהלים כב כ) ואתה יהוה אל תרחק, אילותי לעזרתי חושה, דוד מלכא אמר דא בשעתא דהוה מתקן ומסדר תושבחתא דמלכא, בגין לחברא שמשא בסיהרא, כיון דהוה מתקן ומסדר שבחין דיליה לאתחברא, אמר ואתה יהוה אל תרחק, ואתה יהוה רזא דחברותא חדא בלא פרודא, אל תרחק, כיון דאיהי סלקא לאתעטרא בבעלה, וכלא בעלמא עלאה, ומתמן בעי לסלקא לאין סוף לאתקשרא כלל לעילא לעילא, ובגין כך אל תרחק לאסתלקא מינן לשבא לן. גם במזמור שלנו רוצה דהע"ה ליחד קוב"ה ושכינתו.

ספר החשמל לרבי יוסף ג'יקטליא ז"ל
הנה כשיעבור הנביא באותם המלאכים יגיע בסוף כולם להיכלו של חשמ"ל. וחשמ"ל הם חיות של אש דקה בשפה ברורה, ודבורם בתכלית המרוצה, וכשידבר אדם דבור א' הם ממללות אלף אלפי אלפים דיבורים, ואותם החיות אינם שוקטות אפילו רגע אחד, אלא ממהרות התנועה ומשתנות ברגע אחד לאלפי גוונים לכאן ולכאן עולה ויורדת ומתנועעות לצדדין בלי שקט ורפיון, וכפי קלות תנועתם כך קלות דבורם ומהירותם, ואלה החיות הנקראות חשמ"ל הם בודקים הנביאים בהגיעם לשער שבו נכנסים (להשתכל) [להסתכל] באספקלריא שלה שהיא אספקלריא שאינה מאירה, והחשמ"ל ממהר בתנועתו ובקלות דבורו לדבר עם אותו הנביא הנכנס להסתכל, ואם אותו הנביא יכול להבין דברי החשמ"ל ברגע ולהשיב תשובה לכל דבור ודבור אזי נודע כי ראוי להכנס ולהסתכל בכבודו של מלך. ולפיכך נקרא חשמ"ל מלשון חושה לעזרתי, ולעולם אין החשמ"ל שוקט אפילו רגע אחד מלדבר, אלא בשעה שיוצא הדבור מפי הקב"ה שכלם חשים מלשון שתיקה ואח"כ ממללים, כלומר מקבלים מלמעלה ואח"כ מתעסקים במה שקבלו וכו'.

⁶⁰⁶ ע"ש "וחפרה הלבנה מלכות וכו' ובושה החמה", תפארת . (ישעיהו כד, 24).

⁶⁰⁷ ספר תקט"ו תפילות - תפילה סא
מעלת דם ברית שמעביר חרון אף ה' מישראל
אל אחד יחיד ומיוחד ירעה את צאן (ההרוגה) [ההריגה] ישראל שהם נהרגת על יחוד קדושת שמך ויש מהם שנשפך דמם על הארץ להיות משכך חמתך בו וזה דם מצד דין קשה שבו נשפכה חמתך, שנא' שפך כאש חמתו, וכן דם זה היה שפוך ותוסס על הארץ ועוד עניים שבישראל שנא' בו עני חשוב כמת בעבור ס"מ הרשע שנוטל מהם כל טוב כמו שעשה אליפז ליעקב, ואחרים שסובלים כמה חרפות עליך שנשפך דמם בקרבם בבושה שלהם שהיא לילית שפחה רעה ששולטת עליהם ונא' בה כסתה כלימה פני, רבון כל העולמים הבט לברית בדם ברית שהוא מעביר חמתך מישראל, נא' בהם גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור אין מים בו, וזה ברית אמת ששקר עבר ממנו שהיא ערלה ובו זוכים ישראל לתורתך אמת וע"ז אמר דוד דרך שקר הסר ממני ותורתך חנני בעבור אמונתם של ישראל ונא' בה דרך אמונה בחרתי, ותקותם שהם מקוים לפניך, וזה היה מעביר מהם חרון אפך, ומ"ש דוד קוה קויתי ה' ויט אלי וישמע שועתי, מיד ויעלני מבור שאון מטיט הון, שילחתי אסיריך מבור אין מים בו, לישועתך קויתי ה':

פרק עא

א בָּהּ-יְהוָה וְזָסִיתִי אֶל-אֲבוֹשָׁה לְעוֹלָם:
ב בְּצַדִּיקְתָּךְ תַּצִּילֵנִי וּתַפְלִיטֵנִי הַטָּה-אֵלַי
אֲזִנָּךְ וְהוֹשִׁיעֵנִי: ג הֲיִיה לִי לְצוּר מַעוֹן
לְבוֹא תָּמִיד צוֹיֶת לְהוֹשִׁיעֵנִי כִי-סִלְעִי
וּמִצּוֹדֹתַי אֲתָה: ד אֱלֹהֵי פִלְטֵנִי מִיַּד רָשָׁע
מִכַּף מַעְוֹל וְזוֹמֵם: ה כִּי-אֲתָה תִקְוֹתִי
אֲדֹנִי יְהוָה מִבְּטוֹזִי מִנְּעוּרַי: ו עָלֶיךָ
נִסְמַכְתִּי מִבֶּטֶן מִבֹּמֵעֵי אֲמִי אֲתָה גּוֹזִי בָּךְ
תַּהַלֵּלְתִּי תָּמִיד: ז כְּמוֹפֶת הָיִיתִי לְרַבִּים
וְאֲתָה מוֹזֵסִי-עוֹ: ח יִמְלֹא פִי תַהַלֵּלְתָּךְ כָּל-
הַיּוֹם תִּפְאֶרְתָּךְ: ט אֶל-תִּשְׁלִיכֵנִי לָעֵת
וְקָנָה כְּכֹלֹת כּוֹזִי אֶל-תַּעֲזֹבֵנִי: י כִּי-אָמְרוּ
אוֹיְבֵי לִי וְשֹׁמְרֵי נַפְשִׁי נִזְעְצְעוּ יִזְזָדּוּ: יא
לֵאמֹר אֱלֹהִים עָזְבוּ רִדְפוּ וּתְפָשׂוּהוּ כִּי-
אֵין מִצִּיל: יב אֱלֹהִים אֶל-תִּרְוֹק מִמֶּנִּי
אֱלֹהֵי לְעִזָּרְתִּי זֹוֹשָׁה: יג יַבִּשׁוּ יִכְלוּ שִׁטְנֵי
נַפְשִׁי יַעֲטוּ זֹרֶפֶה וּכְלָמָה מִבִּקְשֵׁי רָעָתִי:
יד וְאַנִּי תָּמִיד אֲיֻזָּל וְהוֹסַפְתִּי עַל-כָּל-

תְּהַלֵּלְתָּךְ: טו פִּי יִסְפֹּר צִדְקָתְךָ כָּל-הַיּוֹם
 תַּשׁוּעָתְךָ כִּי לֹא יִדְעָתִי סְפֹרוֹת: טז אָבוֹא
 בַּגִּבּוֹרֹת אֲדֹנָי יְהוִה אֶזְכִּיר צִדְקָתְךָ
 לְבִדְּךָ: יז אֱלֹהִים לְמוֹדֵתִי מִנְּעוּרִי וְעַד-
 הַנָּה אֶגִּיד נִפְלְאוֹתֶיךָ: ייז וְגַם עַד-וִקְנָה
 וְשִׁיבָה אֱלֹהִים אֶל-תַּעֲזֹבֵנִי עַד-אֶגִּיד
 וְרוּעֶךָ לְדוֹר לְכָל-יָבוֹא גְבוּרָתְךָ: יט
 וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים עַד-מָרוֹם אֲשֶׁר-עָשִׂיתָ
 גְּדֻלוֹת אֱלֹהִים מִי כָמוֹךָ: כ אֲשֶׁר
 הִרְאִיתָנִי צָרוֹת רַבּוֹת וְרַעוֹת תָּשׁוּב
 תַּנְוִינִי וּבִמְתֵּהֲמוֹת הָאָרֶץ תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי: כא
 תִּרְבַּ גְּדֻלָּתִי וְתִסָּב תַּנְוִינִי: כב גַּם-אֲנִי
 אֹדֶךָ בְּכָל-נֶפֶל אֲמַתְךָ אֱלֹהֵי אֲמוֹנָה
 לָךְ בְּכִנּוֹר קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: כג תִּרְנֶנָּה
 שִׁפְתֵּי כִי אֲמוֹנָה-לָךְ וְנִפְשִׁי אֲשֶׁר פָּדִיתָ:
 כד גַּם-לְשׁוֹנִי כָּל-הַיּוֹם תְּהַלֵּה צִדְקָתְךָ
 כִּי-בָשׁוּ כִי-וְזָפְרוּ מִבִּקְשֵׁי רָעָתִי:

פרק עא

געגועי השכינה לחיבור תמידי עם התפארת והחסיון בצל הבינה.

(א) **בך יהוה תפארת חסיתי**⁶⁰⁸ מלכות **אל אבושה** לא אתקרב לקלי' ס"ת ילה משמות עב **לעולם** בגלל שהמלכות מקבלת אורות הבינה: (ב) **בצדקתך** מלכות **תצילני ותפלטני הטה אלי אונך** בינה ר"ת הא משמות עב **והושיעני** ע"י ה"ג הנקראים "ישועות": (ג) **היה לי לצור**⁶⁰⁹ בינה

⁶⁰⁸ זהר חדש פרשת כי תשא מאמר ביאור המזמור השמים מספרים

הה"ד, שמרני א -ל כי חסיתי בך. מאי חסיתי. כד"א חסיה נפש"י: מ"ט שמרני א -ל. סטרא דאברהם בעא לאתערא, דינהיר חסד עילאה, לחסדי דוד הנאמנים. הה"ד, וחסד ה' מעולם ועד עולם. חסד: דא אברהם. דנקיט מעולם עילאה נהירו וחיים, ויהיב לעולם בתראה, הה"ד, ועד עולם על יראיו. הוא עולם בתראה דתלייא ביה יראה:

פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

"בך הן חסיתי וגו' (עא, א-ב). ידוע כי בשביל הקיווי שיש לישראל בזמן הגלות יהיו נגאלים, ולכך אומר, כיון "כי חסיתי" - "אל אבושה לעולם". ועיקר הקיווי להיות נגאלים בזכות התורה שניתנה בכ"ב אותיות, וזהו, "בך". וידוע כי כ"ב אותיות של התורה הם בז"א, בסוד התורה שבכתב, ולכך אומר, "בך ה'" שהוא הז"א. **"אל אבושה לעולם"**, לפי שהבושה הוא כשהס"א מתעוררת לקטרג, אבל בזמן הגאולה שתתעורר אימא שהיא - עולם, בסוד עולמו של יובל, שהס"א מתרחקת ממנה, ולכך לא יהיה עוד בושה, וזה "לעולם", בשביל זה העולם. אבל יש להבין עוד, מהו ענין הבושה הזאת, וזה שמי שאוכל שאינו שלו מתבייש. כך ישראל כשחטאו והלכו בגלות, והקב"ה היה נותן להם הגאולה מיד בלי שום צרה, אז היה להם בזמן הגאולה חרפה, כיון שלא היו ראויים. אבל עכשיו שהיו להם הרבה צרות, ועל כל פנים קיבלו באהבה ולא בעטו, אלא אדרבא - "בך ה' חסיתי", אע"פ שהיו להם הרבה צרות, קבלו אותם מאהבה וקיווי לגאולה, א"כ "אל אבושה":

בך הן חסיתי וגו' (עא, א-ב). ידוע כי בשביל הקיווי שיש לישראל בזמן הגלות יהיו נגאלים, ולכך אומר,

"בצדקתך תצילני", ידוע כשישראל הולכים בגלות השכינה הולכת עמהם, ולכך היה מתפלל דוד, שאם לא יש זכות בישראל, שיעשה בשביל השכינה, וזה, **"בצדקתך"**, בשביל הצדק, כמ"ש, עשה למען שכינתך. **"תצילני ותפלטני"**, כבר נתפרש במקום אחר שיש ב' בחינות בס"א, כשאדם חוטא מעורר בתחלה המדרגה של ס"א שכנגד אותו החטא, והיא עולה ומקטרגת בקדושה, עד שנוטלת חלקה, והמדרגות האחרות יושבות במקומם וממתינות לקבל מזאת הבחינה שעלתה. ולכך אמר בכאן, **"תצילני ותפלטני"** - תציל השכינה מכל המדרגות של הס"א. וזה יהיה כמ"ש, **"הטה אלי אונך"**, שכל אחיזתם של החיצונים במלכות, הוא לפי שאימא אינה מאירה עליה, אבל בזמן התיקון - **"הטה אלי"**, אני - הוא דוד בסוד מלכות, כשיטו האורות של אימא שהיא און על המלכות למטה להצילה מן החיצונים, אז **"והושיעני"**, שיהיה הישועה שלימה, בסוד גילוי אימא שהיא ישועה. [א]:

בך הן חסיתי אל אבושה וגו' (עא, ב). ישראל מקוים שבזכות התורה יגאלו, וזה - **"בך"**, שהיא התורה שניתנה בכ"ב אותיות. והיא הוי', כמ"ש, כל התורה כלה שמותיו של הקב"ה. ועוד, **"בך ה'"**, התורה היא בכל הפרצופים ובכל העולמות כידוע, ולכך **"בך"** - ב' הם או"א, תרין דלא אתפרשן לעלמין, כ' הם זו"ן, למעלה באו"א שהם ביחוד גמור אומר ב', למטה שהם בסוד ריבוי אומר כ'. וכלם תלויים בא"א שהוא הוי' כידוע, בסוד, ה' - בעתיקא. **"חסיתי"** הוא בעולמות האחרים, כמו שהקיווי הוא שהתחתון מצפה לעליון, כך הג' עולמות ממתינים השפעה מאצילות. ובאותו הזמן כשישראל מחזיקים בתורה - **"אל אבושה"** [חסר הסיום], [ב]:

⁶⁰⁹ זוהר חלק ב דף סד עמוד א

אלא תא חזי, בכל אתר צור גבורה, וכד בעי קודשא בריך הוא למחאה או לאלקאה אתער גבורה דא, וההוא גבורה מחי ולקי, ודא הוא דכתיב הן הכה צור ויזובו מים. צור גימ' אלקים במילוי ההין עם הכולל כזה: אלף, למד, הה, יוד מם.

זוהר חלק ב דף טד עמוד א

רבי אבא אמר, אית צור ואית צור, מסטרא דצור עלאה בינה נפק צור אחרא, ומאי צור עלאה, צור דכל צורים, ומאי איהו, ההוא דאולידת לישראל, דכתיב צור ילדך תשי, דהא מסטרא דצור עלאה דלעילא נפקא צור אחרא, מסטרא דאימא נפקא גבורה. ואזלא הא, כהא דאמר רבי אלעזר, כתיב (תהלים קו ב) מי בינה ימלל גבורות יהוה, מאי גבורות יהוה, לאכללא אימא עלאה דכלא, דאף על גב דלאו איהי דינא, מסטרה גבורה אשתכח, ובגיני כך צור עלאה אקרי. ותשכח אל מחוללך (דברים לב יח) דא נהירו דאבא, מאי ניהו, חסד עלאה דאיהו נהירו דאבא. תו אמר רבי אבא, מים בכל מקום הא ידיעא, תוד וקודשא בריך הוא בהאי צור אתער לארקא מיא, דהא לא אתחזי (אלא מגדולה), ודא הוא את וניסא דקודשא בריך הוא. ועל דא שבח דוד, ואמר (תהלים קיד ח) ההפכי הצור אגם מים וגו', ומשמע ההפכי, דהא לאו ארחוי דצור בכך, ועל דא בצור עלאה אפיק מיא מאתר דלתתא, ומה שמיה דההוא דלתתא, סלע, מלכות דכתיב (במדבר כ ח) והוצאת להם מים מן הסלע, מלכות ובמה אפיק האי סלע מיא, בחילא דצור דלעילא. רבי שמעון אמר, (דברים לב ד) הצור תמים פעלו, מאי משמע הצור תמים פעלו, דאתהפך צור למעבד פעלו דתמים, ומאי איהו, אברהם דכתיב ביה (בראשית יז א) התהלך לפני והיה תמים, ודא הוא ההפכי הצור אגם מים, ומשמע תמים פעלו, ודא אברהם. בשעתא דא אתהדר הצור תמים, בשעתא אחרא תניינא כד (אתענש) בעא משה לאפקא מיא מהאי צור, בחובייהו דישראל לא אתהדר תמים כקדמיתא, ביה זמנא אתרעם משה, ואמר צור ילדך תשי, כלומר חלשת ליה ממה דהוה בקדמיתא, דבגינך לא אשתכח תמים השתא, ואתעביד (ביה) דינא, מה דלא הוה ביומי ילדך, כלומר עולמך.

⁶¹⁰ פירוש הרמ"ק לספר יצירה פרק ראשון

וז"ש ומשלשתם יסד מעונו - דהיינו מלכות, והם מיוסדים בשורש נעלם בעמקי המעון שהיא שכינה מעון וא"ו ודאי. כתב הרב החוזה מלובלין ז"ל ש"מעון" גימ' שכינה בא"ת ב"ש וד"א.

ספר מגלה עמוקות - אופן צט

רצה ליכנס לארץ ישראל, להשיג סוד מעון מכון, שהוא סוד שא"ו שערים ראשיכם, כי לא זכה כי אם לשחקים. - סוד חתן, כמנין את גדלך. תנ"ח מחנות. - ז' מזבחות במעון, שהוא שבע מזבחות של האבות, ובלק ובלעם, בסוד ארמי אבד אבי. - תעבור, בהפוך ערבות:

לפי שגילה הקב"ה למשה במדבר סיני סוד שחקים, דתמן בסודי רזיא תנינן באותן השחקים נגלית לאברהם ליצחק וליעקב ולמשה, ושם נגלית בסיני לעמך בענן כבודך, והוא סוד המן שירד מן שחקים במדבר, וזה סוד וראית את אחורי (שמות לג כג), ורא"ת א"ת, בגימטריא שחקי"ם במ' רבתי, אבל פני לא יראו, שהוא סוד מעון שהוא רקיע הה' (חגיגה י"ב ע"ב), לכן אמר מעונה אלהי קדם בה' (דברים לג לג כז). ועל זה אמר בעת ההוא לאמר, קרי ביה בעת ההיא, שרצה משה לבא להשיג סוד מעון ומכון, ולכן פתח בו' ואמר ההוא בו', ולכן רצה לבא לארץ ישראל כי שם ה' אהבתי מעון ביתך (תהלים כו ח), מכון לשבתך פעלת ה' (שמות טו יז), שבארץ ישראל יתקיים קרא (תהלים כד ז) שאו שערים ראשיכם, בזוהר ויקרא (עמוד י"א [זוהר ח"ג ח' ע"ב]) אמר מה ניהו שערים, מעון ומכון, חסד ופחד. על זה ביקש אתה החלות להראות לי, שכן אמר משה אדני מעון אתה היית לנו (שם תהלים צ א), ואמר שם אדני, לכן פתח כאן באדני אדני אלהים. ואמר את גדלך לקביל מעון שהוא חסד, ידך החזקה לקביל מכון שהוא פחד.

זוהר חלק ג דף רפז עמוד א

מאן אינון רקיעין שבעה אינון כמה דתנינן. וילון. רקיע. שחקים. זבול. מעון. מכון. ערבות. (וסימנן שמו"ר זעם כמובא בספר כסא רחמים לרבי רחמים הכהן מלמד

מלכות ס"ת י"י משמות עב ומצודתי⁶¹¹ מלכות ס"ת י"י משמות עב אתה: (ד) אלהי מלכות פלטיני מיד רשע קלי' מכף מעול וחומץ כינויי הס"א ומחנהו: (ה) כי אתה תפארת תקותי⁶¹² תפארת ס"ת היי משמות עב אדני מלכות ס"ת היי משמות עב יהוה בינה מבטחי יסוד מנעורי ס"ת היי משמות עב: (ו) עליך נסמכתי מבטן ממעי אמי בינה אתה גוזי בדך תפארת תהלתי מלכות תמיד: (ז) כמופת הייתי כה"ת לרבים ואתה תו"מ מחסי עז: (ח) ימלא פי מלכות תהלתך מלכות כל יסוד היום תפארת כה"ת תפארתך תפארת כה"ת: (ט) אל תשליכני לעת זקנה ככלות כחי אל תעזבני: (י) כי אמרו אויבי הקלי' לי ושמרי ס"ת י"י משמות עב נפשי מלכות ס"ת י"י משמות עב נועצו יחדו: (יא) לאמר אלהים מלכות עזבו רדפו ותפשוהו כי אין מציל: (יב) אלהים מלכות אל תרחק ממני אלהי מלכות לעזרתי ס"ת י"י משמות עב חישו חושה: (יג) יבשו יכלו שטני נפשי יעטו חרפה וכלמה ר"ת יחו משמות עב מבקשי רעתי ס"ת היי משמות עב: (יד) ואני תו"מ ס"ת י"י משמות עב תמיד איחל והוספתי על כל יסוד תהלתך מלכות: (טו) פי מלכות יספר צדקתך מלכות כל היום תשועתך כה"ת כי לא ידעתי ר"ת כלי משמות עב ספרות: (טז) אבוא בגברות אדני מלכות יהוה אזכיר צדקתך מלכות לבדך: (יז) אלהים מלכות למדתני מנעורי ועד הנה מלכות אגיד אמשיך נפלאותיך אור הכתר: (יח) וגם עד זקנה ושיבה⁶¹³ מלכות המשיגה אורות הבינה אלהים אל תעזבני עד אגיד

שיראזי זיע"א) ובאגדתא דבי רבי המנונא סבא הכי תנינן. ר' יצחק אמר הני ברייתא דבי רב המנונא סבא הכי וסגיאין אינון בכל הני גווני. כמה דתנינן אר"ש תנינן באינון ברייתא (ס"א דלבר) דלגבי דכל הני שבעין כתרין דמלכא. לקליהון שוויין ז' רקיעין וז' ככביא דרהטין ואזלין וקרי לון שמהן בשמהן. ואע"ג דשוויין כללו כסאי דרקיעין דשבעה ככביא. שבתאי. צדק. מאדים. חמה. נוגה. כוכב. לבנה. (סימנן ידוע שצ"ס חנכ"ל) ושון אלין לקביל אלין בכסויא דמלין.

זוהר חלק ג דף ח עמוד ב

כאן רמז למה שאמר דוד, (תהלים כד ז) שאו שערים ראשיכם, אינון מעון ומכון, דאינון גו לגו, שירותא דדרגין חסד ופחד, ואינון פתחין דעלמא, על דא אצטריך בר נש דיתכוין בצלותיה לקבל קדש קודשין, דאינון שמא קדישא, ויצלי צלותיה, והנהו אלין שיעור תרין פתחין, תרין כתרין.

כתב הרב החוזה מלובלין בספרו "קהלות יעקב" ערך מעון הביא ראיה שמעון הוא הספירות הבאות: כתר, חכמה, חסד, גבורה ומלכות.

הרב חיים ויטאל ז"ל בהגהותיו בפרשת שמות דף י ע"ב כתב שמעון הוא בחדש ומכון בגבורה.

המורם מכל האמור לעיל ש"מעון" הוא בחדש. החדש מקבל מהבינה הנקראת נועם (גימ' קס"ה ע"ה) ואולי זו הסיבה שאלו אותם אותיות. ומה שפירש רבינו הרמ"ק ז"ל ש"מעון" במלכות היינו בעת שחדש מאיר במלכות נקראת היא "מעון" על שמו.

⁶¹¹ רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רלח עמוד ב
ישא יד"ד פניו אליך ומאי ושים בסלע קנך אלא אמר דוד עליה יי' סלעי ומצודתי.
אוף הכי תנא דאיהו ביה הלכה תקיפא כסלע דלית פטיש יכיל לפצצא יתה בכל קושיין דעלמא בהאי איהו מקננא נשרא.

⁶¹² ספר מגלה עמוקות - אופן קן - סוד ונתתם לי אות אמת. תפארת - סוד תקות חוט השני. - סוד יש תקוה תפארת לאחריתך מלכות.

⁶¹³ דרושי "ונתת הכסף" וגו' לרמח"ל ז"ל
וישק יעקב לרחל, שהיא עקרת הבית, ובנשיקה זו היה מפריד ממנה כל רע, להזדמן היא וכל שאר הנשים להוציא משם זרע אמת ודאי. ולפי שערב רב היה מזדמן להתערב אח"כ - "וישא את קולו ויבך", בכמה בכיות של הגלות להתקיף אותו הקול שלו, שבו. "והאלקים יעננו בקול". שהרי לא נתנה תורה אלא מצד יעקב, תורת אמת ודאי, בה, "כי מן השמים דברתי עמכם", [ובזה] תהיה מחדש אותה לעתיד לבא,

זרועך לדור לכל יבוא גבורתך: (יט) וצדקתך מלכות אלהים מלכות עד יסוד מרום⁶¹⁴ תפארת אשר עשית גדלות חסד אלהים גבורה מי בינה כמו כ כתר ס"ת מי משמות עב: (כ) אשר כח"ב הראיתנו כתיב הראיתני צרות רבות ורעות תשוב תחיינו כתיב תחייני ומתהמות הארץ מלכות תשוב תעלני: (כא) תרב גדלתי חסד ותסב תנחמני: (כב) גם אני מלכות אודך הוד ס"ת מי משמות עב בכלי נבל בינה ומלכות אמתך תפארת אלהי אזמרה לך בכנור תו"מ קדוש ישראל⁶¹⁵ מלכות: (כג) תרננה שפתי נו"ה כי ס"ת היי משמות עב אזמרה ס"ת היי משמות עב לך ונפשי מלכות אשר פדית ס"ת ירת משמות עב: (כד) גם לשוני יסוד כל יסוד היום תפארת תהגה⁶¹⁶ בינה כה"ת צדקתך מלכות כי בשו כי חפרו מבקשי רעתי:

דכתיב - כי יקח איש אשה חדשה, זה כנסת ישראל. אימתי תהיה חרשה, אלא בזמן "שלא יצא בצבא". שהרי באותו הזמן נאמר, "וגם עד זקנה ושיבה אלקים אל תעזבני", שכן כנסת ישראל נאמר בה, "אל תבוז כי זקנה אמך". . . כמה. . . הזקן, אלא בזמן שלא יצא בצבא, מיד, "אחרי בלותי היתה לי עדנה". "ולא יעבור עליו לכל דבר", בזמן אחר שנאמר בו, "ונהר יחרב ויבש", אלא, "אשר לא יכזבו מימיו", לפי שאימא עלאה שהיא מוצא מים תהיה מתדבקת בו תמיד, ולא כמו שנשאר יוסף יתום מאמו, שאז שלטה אותה הזונה לקטרג עליו, אלא, "יהי מקורך ברוך". מיד, "ושמח מאשת נעוריו", ולא להתעצב באותה הזונה שהיא עצבון ודאי, ובה, "ויתנהו אל בית הסוהר". אלא, "נקי יהיה לביתו", נקי מצד אימא, "שנה אחת", לכלול שם "ב שבטים, הה"ד, "ששם עלו שבטים שבטי יק עדות לישראל", שהרי לא נשלם בנינה של שכינה אלא בי"ב אלה, מיד "ושמח את אשתו אשר לקח" - במשיח:

⁶¹⁴ זוהר חלק ב דף קנו עמוד א - משה אסתלק מעלמא בההוא שעתא דצלותא דמנחה דשבת, בשעתא דעת רצון אשתכח, ובההיא שעתא רעוא הוה לעילא, וצערא לתתא. ועל דא ננעלו תרעין בשבת משעתא דמנחא ולעילא, מאן תרעין ננעלו, תרעין דבי מדרשא, בגין לאדכרא למשה רעיא מהימנא, דאורייתא אתבטלא בגיניה, בההוא זמנא בי מדרשא דמשה אתבטיל, כל שכן אחרנין, מאן חמי תרעין דבי מדרשא דמשה דננעלו, דלא ננעלו אחרנין כלהו, אורייתא דמשה עציבא עליה בההוא זמנא, מאן לא עציב, בגין כך כל תרעי דבי מדרשי ננעלו, ואצטריכו כלא לצדקא ליה לקודשא בריך הוא בארז שבחא, והיינו (שם לו ז) צדקתך כהררי אל. תלתא אינון דאסתלקו מעלמא בהאי זמנא, וכלהו כלילן במשה, חד משה נביאה מהימנא עלאה, וחד יוסף צדיקא, וחד דוד מלכא. בגיני כך תלת צדוקי דיני הכא, חד איהו דיוסף זכאה, קדים לכל הני, ודא איהו צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו', דא יוסף דאיהו בלחודוי כהררי אל, ככלהו טורין עלאין. וחד משה נביאה מהימנא, ודא איהו דכתיב (שם עא יט) וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות, בגין דאיהו נטיל לכל סטרין ימינא ושמאלא. וחד איהו דוד מלכא, ודא איהו דכתיב, (שם קיט קמב) צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת, לעולם דא דוד מלכא. כדן אתכניש כלא בהאי זמנא תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ועל דא בהאי זמנא ננעלו תרעי דאורייתא, וננעלו תרעי דכל עלמא בהאי זמנא. בשעתא דמית יוסף צדיקא, יבשו מקורין ומבועין, וכלהו שבטין נפלו בגלותא, פתחו עלאי, ואמרו צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו'.

⁶¹⁵ ספר שערי אורה - השער הראשון - הספירה העשירית
כי מאסו את תורת ה' צבאות (ישעיהו ה, כד), זו תורה שבכתב; 'ואת אמר'ת קדוש ישראל נאצו', זו תורה שבעל פה. והסימן הכולל, לשון דיבור לגבורה, ולשון אמירה למלכות.

⁶¹⁶ זוהר חלק א דף קסט עמוד א

פרק עב

א לְשִׁלְמָה אֱלֹהִים מִשְׁפָּטֶיךָ לְמֶלֶךְ הָעוֹלָם
וְצִדְקָתְךָ לְבֶן-מֶלֶךְ: ב יָדִין עַמּוֹךְ בְּצִדְקָה
וְעֲנִיִּיךָ בְּמִשְׁפָּט: ג יִשְׁאוּ הָרִים שְׁלוֹם לָעָם
וְגִבְעוֹת בְּצִדְקָה: ד יִשְׁפֹּט עֲנִיִּי-עַם יוֹשְׁעִי
לְבָנֵי אֲבִיוֹן וַיִּדְכָּא עוֹשֶׁק: ה יִירָאוּךָ עַם-
שָׁמֶשׁ וְלִפְנֵי יְרוֹז דּוֹר דּוֹרִים: ו יֵרֵד כְּמֹטָר
עַל-גֹּז כְּרִבִּיבִים וְרוֹזֵף אֶרֶץ: ז יִפְרוֹז-
בְּיָמָיו צִדִּיק וְרַב שְׁלוֹם עַד-בְּלִי יָרוֹז: ח
וַיֵּרֶד מַיִם עַד-יָם וּמִנְהָר עַד-אֶפְסֵי-אֶרֶץ:
ט לִפְנֵיו יִכְרְעוּ צִיִּים וְאִיִּבּוֹ עָפָר יִלְוֹזְכוּ: י
מַלְכֵי תִרְשִׁישׁ וְאִיִּים מִנְּזוּחַ יִשְׁיִבוּ מַלְכֵי
שֹׁבָא וְסָבָא אֲשַׁכַּר יִקְרִיבוּ: יא וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ-
לוֹ כָּל-מְלָכִים כָּל-גּוֹיִם יַעֲבֹדוּהוּ: יב כִּי-
יֵצֵל אֲבִיוֹן מִשּׁוֹעַ וְעֲנִי וְאִין-עֶזֶר לוֹ: יג
יִזָּס עַל-דֹּל וְאֲבִיוֹן וְנַפְשׁוֹת אֲבִיוֹנִים
יוֹשִׁיעַ: יד מִתּוֹךְ וּמִנְּזָמָס יִגְאָל נַפְשָׁם וַיִּיקָר

תא חזי דוד מלכא אמר, (תהלים יט טו) יהיו לרצון אמרי פי, אלין מלין דאתפרשן, והגיון לבי, אלין מלין דסתימן, דלא יכיל בר נש לפרשא לון בפומיה, דא הוא הגיון דאיהו בלבא דלא יכיל לאתפרש.

דָּמָם בְּעֵינָיו: טו וּיִזִּי וְיִתֵּן—לוֹ מִזֶּה־ב שָׁבָא
וְיִתְפַּלֵּל בַּעֲדוֹ תָּמִיד כָּל—הַיּוֹם יְבָרְכֵהוּ:
טז יְהִי פֶסֶת—בַּר בְּאֶרֶץ בְּרֹאשׁ הָרִים
יִרְעֶשׂ כָּל־בְּנוֹן פָּרִיו וְיִצְיָצוּ מִעִיר כְּעֶשֶׂב
הָאֶרֶץ: יז יְהִי שִׁמּוֹ לְעוֹלָם לְפָנַי—שְׁמִשׁ יִנּוֹן
שִׁמּוֹ וְיִתְבָּרְכוּ בּוֹ כָּל—גּוֹיִם יֵאֱשְׁרוּהוּ: יוז
בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה
נִפְלְאוֹת לְבָדּוֹ: יט וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ
לְעוֹלָם וְיִמְלֹא כְבוֹדוֹ אֶת—כָּל הָאֶרֶץ אָמֵן
וְאָמֵן: כ כָּלוּ תַּפְלוֹת דָּוִד בֶּן—יִשָּׁי:

פֶּרֶק עב

שִׁיר שִׁבְחָ לַעֲתִיד לְבֹא .

(א) לשלמה⁶¹⁷ בינה אלהים בינה משפטיך תפארת למלך תפארת תן וצדקתך מלכות לבן מלך⁶¹⁸ מלכות: (ב) ידין עמך בצדק מלכות וענייך במשפט תפארת: (ג) ישאו הרים⁶¹⁹

⁶¹⁷ זוהר חלק ב דף קמה עמוד ב

"אשר לשלמה", הא אתמר למלכא דשלמא דיליה. ואי תימא שבחא דא דיליה הוא, לא תימא הכי, אלא שבחא באתר עלאה איהו, סלקא. אבל הכא הוא רזא, כד מתתקן דכר ונוקבא כחדא תחות מלכא עלאה, כדן ההוא מלכא אסתליק לעילא, ואתמליא מכל קדושין ומכל ברכאן דנגדין לתתא, ואתמלי ואריק לתתא, ודא איהו תיאובתיה דמלכא עלאה, כד אתמלי קדושין וברכאן ואריק לתתא. ועל דא איהו צלותין ובעותין, דיתתקן ואתמליא ההוא מבועא עלאה, דכין דאיהו מתתקן כדקא יאות, מחיזו דיליה, ומחיזו דההוא תקונא, מתתקנא עלמא תתאה ועולמתהא, ולא אצטריך עלמא תתאה לאתתקנא אלא מחיזו דעלמא עלאה, סיהרא לית לה חיזו מגרמה כלל, בר כד אתתקן בשמשא ואנהיר, ומחיזו דשמשא ותקונא דיליה אתתקנת סיהרא ואתנהיר. מה דאצטריך צלותין ובעותין, דיתנהר ויתתקן ההוא אתר דנפקא מניה נהורא, דכין דההוא אתר מתתקנא, מחיזו דיליה אתתקן כל מאן דלתתא, ובגין כך תושבחתא דקאמר שלמה לא אשתדל אלא בגין מלכא דשלמא דיליה דיתתקן, כיון דאיהו אתתקן, מחיזו דיליה כלא יתתקן, ואי איהו לא אתתקן, לית לה תקונא לסיהרא לעלמין, ובגין כך אשר לשלמה, דיתתקן ויתמלי כדקא יאות בקדמיתא, כמה דאתמר.

קהלות יעקב להרב החוזה מלובלין ז"ל

א. שלמה הוא יסוד דלא אתיידע המגיע עד כתפי אריך. ב"פ כתף גימ' אלף וז"ס "האלף לך שלמה". כתב הרמ"ז ז"ל בפרשת ויצא "שלמה הוא יסוד אימא שבתוכו גנוז יסוד אבא הנקרא "למשה". וכ"כ במשנת חסידים מסכת הסליחות ששלמה הוא יסוד אימא.

ב. אריך נקרא "שלמה" מלך שהשלום שלו שבחינת שלום הוא היסוד דא"א ורמוז בזוהר שיר השירים, משא"כ יסוד דזעיר הבא מתוספת ע"י מזל "ונקה" והיינו "שהשלום שלו" ולא הבא מתוספת.

⁶¹⁸ ספר הניקוד לרבי יוסף גיקטליא ז"ל

המבין עיקרים הללו יכנס לכמה חדרים בסוד שב"א, והמבין סוד שב"א הוא סוד צווי לקיום הדבר, וכן הפסוק אומר שב"ה עמדי, ומטעם זה הוא סוד הגליות והנפילה נפלה עטרת ראשינו, וכתוב קומי אורי כי בא אורך, ואלמלא אור הלבנה נחשבת שאין לה מאור מעצמה הבן זה מאד, ולפיכך נקרא יבשה שאין המים העליונים נשפעים, וכן הוא אומר ותראה היבשה"ה, יבש חציר יבשו נאות מדבר, ועד"ז לעולם מדת המלכות תלויה במעשה התחתונים להריק לה מים עליונים, או לשבר לה הצנורות, ועד"ז ראוי לה להיותה נסמכת, סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים וגו', ומטעם זה ראוי לסמוך גאולה לתפלה, כי המלכות צריכה סמיכה, וסמיכה שלה גאולה, וכך אמז"ל תכף לגאולה תפלה, וכבר ידעת כי גאולה ותפלה הם יסוד ומלכות, וכה"א סומך ה' לכל הנופלים, וכתוב אקים את סוכת דוד הנופלת, וכתוב אלה תולדות פרץ, וכתוב ויהי כמשיב ידו, וכתוב מה פרצת עליך פרץ, וכתוב ואחר יצא אחיו אשר על ידו השני ויקרא שמו זרח, ויזרח לו השמש, והלכו גוים לאורך ומלכים לנוגה זרחך, וכתוב מי העיר ממזרח צדק, וכתוב ממזרח אביא זרעך וממערב אקבצך, אלו הסתרים הגנוזים כלם סתורים וגנוזים בנקוד שב"א שהוא סוד המלכות שצריכה סמיכה, שאם אין סמיכה לשב"א אינו עומד מאליו אם לא יהיה סמוך לנקוד אחד משאר הנקודים, ושמו זה העיקר הגדול:

והמבין זה הסוד יבין בענין אלקים משפטיך למלך תן וצדקתך לבן מלך, כתיב באותו מזמור ויחי ויתן לו מזהב שב"א וגו', מזהב שב"א ולא משאר זהב, ותחי בודאי, ותחי

חג"ת שלום יסוד לעם וגבעות מלכות בצדקה מלכות: (ד) ישפט תפארת עניי עם⁶²⁰ תפארת יושיע מלכות לבני אביון⁶²¹ מלכות וידכא ר"ת לאו משמות עב עושק⁶²² קל"י: (ה) ייראוך עם

רוח יעקב אביהם כי כשיתן לו מזהב (זה בשב"א) [שבא] אזי תתחבר לה ספירה הנקראת חיים, ושמור אלו העיקרים הגדולים הכלולים שבניקוד ותרואה כל העולמות כלולים כלם מיוסדים על סוד הניקוד, הנה הודעתך טעם הסמיכה גאולה לתפלה וטעם סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים, וטעם היות השב"א סוד בנין עולם השפל, וסוד הרכבה שלהם שאינה מתקיימת בלי סמיכה עליונים, ומתוכה הודענוך ע"ד הפנימי סוד ניקוד שב"א שהוא סוד מלכות, וצריכה סמיכה, ושהוא סומך אותה, וכן הוא אומר זכור י"י לבני אדם את יום ירושלים האומרים ערו ער"ו עד היסוד"ד בה, שהיתה כוונתם לערער הבנין התחתון כדי להפריד יסוד"ד מן המלכות למעלה, ולא תתפתה בדעתך לומר סכלות, מנין היו יודעים בני אדם דברים הללו שיתכווננו להם, דע כי באותו הזמן מפורסמות היו כמה חכמות פנימיות אפילו לאומות שבעונותינו עכשיו הם סתומות אפילו מישראל, ולא לחנם היו אומות העולם גוזרין שמדות על ישראל שלא לקיים המצות, אלא מטעם שהיו יודעין כי בעשייתן יצליחו ישראל ויגברו עליהם וינצחום, והבן זה מאד כי צורך גדול הוא: ומתוך ניקוד שב"א וסמיכתו תבין סוד הלבנה שאין לה מאור מעצמה, ושהיא נפרצת לעתים, וכל מאורה היא מן החמה, ואם תעיין בניקוד שב"א יתבאר לך הכל, והתבונן בו מאד כי צורך גדול הוא:

⁶¹⁹ זוהר חלק א דף רח עמוד ב
אשא עיני אל ההרים דא לעילא, בגין לאמשכא ברכאן מעילא לתתא, מאלין הרים עלאין לאמשכא מנייהו ברכאן לכנסת ישראל דאתברכא מנייהו.

⁶²⁰ תיקוני זוהר דף מז עמוד א
"קול ה' בהדר" דא נג"ד יכ"ש ודא תפאר"ת, כסאו כשמ"ש נגד"י, דורש את "נג"ד יכ"ש בסדר כזה כ"ש נגד"י וביה אתמר למשה נגד כל עמך אעשה נפלאות וכו'.

⁶²¹ כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם מהדורא בתרא מכ"י - חלק ב פרק י
מאשפות ירים אביון זה יסוד לשמרו שלא ישפיע לחצונים מהצינור שמאלי שלו. א"כ "בני אביון" זו המלכות.
הרב המהר"ח ז"ל בשער הכוונות לפורים העמיד את המתנות לאביונים בנו"ה.
הרב החוזה ז"ל בספרו "קהילת יעקב" כתב שאביון הוא היסוד התאב לזיווג. אביון בא"ת ב"ש ע"ה גימ' "ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, קס"א, קנ"א קמ"ג קמ"ג". טעם כפל הקמ"ג כדי שיתלבש בו הב"ן כנודע וכל זה כלול ביסוד.
ונ"ל בס"ד שלזה רמז רבי שמעון בן חלפתא במסכת שבת דף קנב עמוד א "אמר ליה רבי לרבי שמעון בן חלפתא מפני מה לא הקבלנו פניך ברגל כדרך שהקבילו אבותי לאבותיך אמר ליה: "סלעים נעשו גבוהים, קרובים נעשו רחוקים, משתים נעשו שלש, משים שלום בבית בטל וכו' והיינו היסוד המשתוקק למלכות הנקראת בית.

⁶²² ספר תקט"ו תפילות - תפילה קפג
ויאמר במלך המשיח וידכא עושק, מיד כי שמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד, וזה כסא נכון שיאמר בו כירח יכון עולם שהרי בשעה שיחוד שלך יתגלה עוד לא יהיה שינוי באורם של ישראל, אלא כי ה' יהיה לך לאור עולם, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

זוהר חלק ג דף רלד עמוד א
פתח בוצינא קדישא ואמר ואראה את כל העשוקים שנעשו תחת השמש והנה דמעת העשוקים מאן אינון עשוקים אלין ינוקין דאינון בתוקפא דאמהון דסלקין מעלמא ע"י מלאך המות וכי מלאך המות קטיל לון דאיהו עושק.

⁶²³ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק סט
ובמדרשו של רשב"י ע"ה (ח"א קע"ח ע"א) בשעתא דקדרותא דצפרא אשתכח אתתא
אשתעיאת בבעלה ואינן ברזא בחדא דבעיא איהי למהך למשכנהא עם עולימתהא
דיתבין בהדה, ובגין כך לא ליבעי ליה לבר נש למפסק בעניניהו דמחברן כחדא, ולא
עלה מלה אחרא ביניהו עד דנהיר שמשא דהוא עדן לצלאה דכתיב **יראוך עם שמש**
לחברא יראה גבי שמשא עד כאן, וצריך לעוררו למטה בעונתו וליחד בדוגמת הייחוד
ההוא, אבל אחר שנשלם הייחוד למעלה ועבר זמנו ויחד אחר כך אין זה אלא
כמתמיד וממשיך הייחוד ההוא של מעלה, ולזה אמרו שאינו אלא כקורא בתורה:

⁶²⁴ תיקוני זהר דף מ עמוד א
ובגיניה אתמר בההוא זמנא אתה ה' לעולם תשב כסאך לדור ודור, ומאי ניהו לדור
ודור, אלא ההוא דאתמר ביה דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת, ולית דור
פחות מששים רבוא, ומאי ניהו משה דשקיל לשתינ רבוא מישראל, ודרגא דיליה
אספקלריא דנהרא.

⁶²⁵ ספר מגיד מישרים - פרשת הדברים
יערוף כמטר לקחי רמז ב"ס עלאין. תיזל כטל רמיז למטרוניתא תתאה לפי המגיד
מישרים מטרוניתא זו יישות רוחנית הנבנית ממלכות של כל י"ס והיא למטה
מהמלכות הכללית דמשפע' דנחית מ"ס עלאין איהו בשופע סגי דומיא דטיפות
מטר דאינן עבות ולא יכיל עלמא למסבל ליה, וכד אתי במטרונית' תתאה איהי
נקטא ליה ומפלגא ליה לכל חד וחד כפום מאי דצריך. ונחית כטל דלאו איהו עב כ"כ
ויכיל עלמא למסבל יתיה והיינו דקאמר כרביבים עלי דשא כלומר דמטרוניתא
תתאה מפלג' לכל חד כפום חיליה דהא לדשא. דאיהו דקיק נחית טפין דקות
כשערות דלהאי אקרו שעירים ולעשב דאיהו רב טפי נחית כרביבים וז"ס מ"ש ז"ל זן
מקרני ראמים עד ביצי כנים כלומ' דלברין רברבין יהיב כפי חילייהו ולדקיקין כפי
חילייהו וז"ס פותח את ידך דהיא יד ה' כד"א היתה עלי יד ה'.
קהלת יעקב להרב החוזה ז"ל
תורה נמשלה למטר. ותורה נובלות חכמה. התורה היא מיסוד אבא שהוא בחכמה.
מחכמה עד יסוד ח ספירות וכולן בחינת אל שלכן נקראת חכמה "יש" גימ' י"פ א"ל .
והנה ח"פ א"ל ע"ה גימ' מטר. צדיקים הלומדים תורה זוכים ל"שי" עולמות על
שם החכמה שקנו בעולם הזה.

ובזהר חלק א דף כה עמוד ב מדמה את התורה למטר
בההוא זמנא ויצמח יהו"ה אלהי"ם מן האדמה כל עץ נחמד וגו', אבל בקדמיתא עד
דיתמחון אלין לא נחית מטרא דאורייתא, וישראל דדמיין לעשבין ולאלנין לא
יצמחון, ורזא דמלה וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה וגו', בגין
דאדם אין, דאינן ישראל בבי מקדשא, לעבוד את האדמה בקרבנין. וכשם שתורה
שבע"פ מצד הגבורה כך המטר "נגה ממטר, איהו מטרא דאתי מסטרא דיצחק,
דההוא מטרא אפיק דשא" (זהר חלק א דף רג עמוד א).

⁶²⁶ ספר עץ חיים - שער מה פרק ב מ"ת
ותחלה נבאר סוד אלפא ביתא דא"ט ב"ח ג"ז ד"ו כו' כי הלא הוא מדבר בסוד
המקיפין הנ"ל כי הנה א"ט הוא בכתר ורומז כי הכתר הוא אות א' דא"ט לרמוז כי לו
לבדו יש לו מקיף א' בפ"ע והט' אשר תחתיו הם נפרדין ממנו ואינם בכלל המקיף

עד בלי ע"ב ירח מלכות: (ח) וירד ד' ר"ו מים בינה עד יסוד ים⁶²⁹ מלכות ומנהר בינה עד יסוד אפסי נ"ה ארץ מלכות ע"ב: (ט) לפניו יכרעו ציים⁶³⁰ החיצונים ואיביו קלי' עפר ילחכו⁶³¹

הנ"ל אשר לו וזהו ענין א"ט א' לבד וט' לבדה וכעד"ז אותיות ב"ח הם בחכמה כי החכמה שהוא ב' יש לו מקיף א' לבדו ושאר הח' ספירות שתחתיו הם נפרדין ממנו וזהו ב"ח. גז הוא בבינה כי בינה שהיא ג' נפרדת מן הז' אשר המה תחתיה וזהו גז. אמנם הז"ת כולם קשורים ביחד זו בזו ואין החסד נפרד מז"ת במקיף בפ"ע אמנם הראשון של חסד הוא המקיף את הז' ביחד בלי פירוד ומקשר אותם יחד ונמצא כי המקיף של חסד שהוא ראשון מז"ת מקיף לכולם ביחד וכולם נכללין בו וז"ס ראשית הגז הניתן לכהן כי מן ג' שהוא בינה יוצא או"מ א' אל כל הז"ת וזה אותיות ג"ז כ"ז ניתן לכהן שהוא החסד כדי שיקיף את כל הז' היוצאין מן הג' אשר זהו ביאור אותיות ג"ז יהיו כולן נכללין בחסד שהוא הכהן:

⁶²⁷ ספר לקוטי תורה - פרשת האזינו
וכן הענין בפשט, כי בקטנות האדם לומד הפשט. כי הסוד, אין הדעת נותן לסובלה עדיין. ואחר שלמד הפשט שהוא כשעירים עלי דשא, ומילא כריסו בבשר ויין הטוב היינו פשטי התוה, אז יבא הסוד כרביבים עלי עשב. א"נ כמו שפירש רש"י ז"ל במלת כשעירים שהוא לשון רוח סערה, והנה רוח סערה המועיל אל הדשא היינו בהיות הצמח בתכלית הקטנות והוא דבוק אל הטיט שבקרקע והרוח מיבש הטיט ומפריד אותו שלא יהא דבוק בקרקע ואח"כ בא המטר ומגדלו יותר. וכן הפשט הוא להפריד האדם שהוא עדיין דבוק בחומר שלו ואחר שהופרד מעט מן החומר ומדברי העוה"ז יכול ללמוד הסוד ויתגדל כרביבים עלי עשב, כי העשב הוא נפרד מן הטיט ויכול לסבול הרביבים להתגדל.

⁶²⁸ שלום הוא ביסוד, המשים שלום בבית. ועיין במילון עברי קבלי ערך "שלום. רב שלום הוא דעת כמו "רב חסד" שהוא חכמה.

⁶²⁹ זוהר חלק ב דף קכ עמוד א
ויתקיים במשיח (תהלים עב ח) וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ, והכי בתרין משיחין, והכי בישראל, וכלא בזכות מ"ה (שמו) דמשה.
זוהר חלק ג דף לג עמוד ב
מסטרא דימינא שליט עליהו, ביה וירדו, כמה דאת אמר (תהלים עב ח) וירד מים עד ים, מסטרא דשמאלא דחלין מניה, הדא הוא דכתיב ומוראכם וחתכם, ועליה אתמר (משלי יב י) יודע צדיק נפש בהמתו.
ספר תקט"ו תפילות - תפילה לא
קיווים של המשכילים גורם לאות ו' שהוא אות אמת להזדהר בישראל ולקשר ב' יוד"ן שהם תרין משיחין כאחד
אל אחד יחיד ומיוחד הרי פרנסת כל העולמות בידך, בשני יודין, שנאמר בהם פותח את ידיך ומשביע וכו', ואלה שני יודין שמתקשרים בישראל בשני משיחין, ו' אותיות נשארות באמצע, וזה אות אמת לחבר אותם שנאמר בהם והיו לאחדים בידך, מיד וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ, וזה הרקיע שבו והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע להזדהר בתוך כל ישראל בקיווי שלהם שממשיך ו' זאת למקומה, וזה והבריה התיכון וכו' מבריה מן הקצה אל הקצה, לישועתך קויתי ה':

⁶³⁰ זוהר חלק א דף קז עמוד ב
כדין אוקיר אנוש מפז, דא מלכא משיחא, דיסתלק ויתייקר על כל בני עלמא, וכל בני עלמא יפלחון ויסגדון קמיה, דכתיב (תהלים עב ח) לפניו יכרעו ציים וגו' מלכי תרשיש וגו'.
כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם מהדורא בתרא מכ"י - חלק א פרק יט

יקבלו שפעם דרך המלכות: (י) **מלכי** ס"ת ר"ו **תרשיש**⁶³² חו"ג **ואיים** נו"ה **מנחה** יסוד **ישיבו**
מלכי שבא⁶³³ גבורה **וסבא** י"ש"ס **אשכר יקריבו**⁶³⁴: (יא) **וישתחו לו כל** ס"ת גימ' מ"ב , ס"ת

והנה האור המקיף מופלג ברבוי על הפנימי כטעם אתם המעט וכטעם העבדים רבים שהם עתידים להחזיק בכנף איש יהודי מקיימי מצות ציצית שהיא עצמה סוד מקיף, והוא סוד מה שאמרו בגמ' וצריך לפרודי בצוציתא דארמאי וכן ויציצו כל פועלי און שאילו חפצו בברכה בכח בחירתם היה מזומן להם להיות גם הוא פנימי מששת ימי בראשית כמו שיהיה לעתיד לבא בזכות היושב על כסא דוד דכתיב ביה לפניו יכרעו ציים מה כתיב בתריה ויציצו מעיר כעשב הארץ.

⁶³¹ ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית
וזהו סוד; והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך אפים ארץ ישתחו לך ועפר רגליך ילחכו (ישעיהו מט, כג). ומהו 'עפר רגליך ילחכו'? סוד מסודות האמונה הוא. דע כי כל הברכה היתה באה תחילה מאת יהו"ה יתברך אל כנסת ישראל, ומכנסת ישראל היתה באה לישראל, ועל ידי ישראל היו מתברכין ומתפרנסין כל ע' האומות עובדי גילולים למטה, שנאמר: ונברכו בך כל משפחות האדמה (בראשית יב, ג). וכשחטאו ישראל נשתברו הצינורות וירשו אומות העולם הברכה שהיתה באה לישראל, ואותו השפע הנמשך מאותן הצינורות, כמו שאמר:

⁶³² ספר עבודת הקודש חלק ד פרק יט
אמנם כי סר מראה האופנים וענייניהם כעין **תרשיש** תר"י ש"ש, והסוד ידוע הוא כי החיות תרי שש הן והן שנים עשר כי הן הכלל והאופנים כמו כן תרי שש הם כי אלה לוקחים מעלה ומטה ואלה מטה ומעלה כעין של מעלה הם אותם האופנים ומראיהם ומעשיהם, עכשו יש לומר על מה נאמר באופנים אלה ומעשיהם כי כיון שאמר ומראיהם מהו ומעשיהם, אלא הסוד הנכון בהיות השחקים עושים פעולה ומעשה העולם על יד הנאמן והם טוחנים מן לצדיקים לעתיד לבא כאז"ל בפרק אין דורשין, ועל כן נאמר ומעשיהם ופעולתם ומעשיהם אימתי כאשר יהיה האופן בתוך האופן, כלומר הפעולה והמעשה אינו אלא בזמן שנכללין זה בזה ונדבקין זה בזה, כעניין שנכנס אברהם ביצחק ויצחק באברהם בסוד העקידה שעקד את יצחק בנו על גבי המזבח, אברהם נכלל ונעשה מדת דין אכזר להרוג ולשחוט את יצחק בנו, ויצחק נכלל ונעשה רחמן אצל אביו והתנהג במדת החסד למסור את עצמו על קדושת שמו יתברך בידי אברהם אביו, ובאותו הזמן נכללו המדות אברהם נכלל במדת יצחק ויצחק נכלל במדת אברהם ונכללו זה בזה, וכן האופנים בזמן שנכנס האופן בתוך האופן אזי נמצאת הפעולה והמעלה. (נ"ל והמעשה):

בית עולמים - דף קמג ע"ב - ד"ה תאנא
ואמרו רז"ל גמירי ים **תרשיש** תרי אלפי פרסי הוי כו' והוא בסוד חו"ג כמבואר והם תרי שש ב' אלפים פרסי ובהם ו' פרקין וז"ס שש כנפים לאחד במלאכים קדישין ולכן אמר וגוייתו כתרשיש ומביא עוד ראיו' מפ' וגבותם מליאות עינים כו' הרי שיש להם כללא דגופא והענין שידוע שחו"ג הם מגביהים עצמם עד חו"ב וכן הכנפים מגביהים עצמם לעילא וכמ"ש ועוף יעופף על פני רקיע השמים.
כתב הרמ"ק ז"ל בספרו "אור נערב" על המילה "תרשיש" - חסד חסדים גבורה גבורות.

⁶³³ ניקוד שבא מייצג גבורה. וכך כתוב בכתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מעין גנים - חלק ראשון - כונת ברכת המזון - ואלו הן ברכות, עירובין, אבילות, צומות, נטילת ידים, מגילה, חנוכה, קמץ כתר, פתח חכמה, צירי בינה, סגול חסד, **שבא גבורה**, חולם ת"ת, חירק נצח, קבוץ הוד, שורק יסוד, נקוד צבאות מלכות, הוסף עליהם נקוד הדעת שהיא חולם צירי קמץ צירי יהיה מספר כל מנקודות כמנין כ"ז אותיות

וול משמות עב **מלכים** קל' **כל גוים** קל' **יעבדהו: (יב) כי יציל אביון** יסוד **משוע ועני** תפארת **ואין עזר** מלכות לו: **(יג) יחס** בינה **על דל** מלכות **ואביון** יסוד **ונפשות אביונים** נו"ה דמלכות **יושיע: (יד) מתוך** מעמקי **ומחמס** הקל' **יגאל** יסוד **נפשם** מלכות **וייקר דמם** בינה **בעינו** חכמה: **(טו) ויחי** בינה **ויתן לו** ר"ת וול משמות עב **מזהב** בינה **שבא** גבורה **ויתפלל** מלכות **בעדו** תפארת **תמיד** שפע הבינה הבא דרך הגבורה מביא לחיבור תמידי בין תפארת ומלכות ואז **כל יסוד היום** כה"ת תפארת **יברכנהו**⁶³⁵ בינה: **(טז) יהי** ר"ת ה"י משמות עב **פסת בר בארץ**⁶³⁶ מלכות **בראש**

התורה בכלילות עשר ובלבד שתמנה השורק שהוא י"ו שתחשוב הוא עם השורק וכשנוסיף עליהם אדם בכלילות עשר שהוא רום קומתו של קורא בתורה יעלה הכל תש"ך שהם י"פ שם ע"ב והם כמספר יין בנו"ן רבתי.

⁶³⁴ פרקי היכלות רבתי פרק לח אות ד
מיד לאחר התגלות המשיח אומר זה לזה, עכשיו מה תקנה יש לנו? באו ונקריב דורן למשיח אולי ירצה לנו. מיד מביאין דורון ובאין אצלו שנאמר (שם עב י) **שבא וסבא אשכר יקריבו** אומר להם מה אני ומה מלכותי לכו והגישו להקדוש ברוך הוא אומרים לו וכי הקדוש ברוך הוא מקבל שוחד והלא הוא מחזיר על מי שמקבל שוחד מפני מה עברתם על ציווי וקבלתם שוחד:

⁶³⁵ קרי ביה יברך (בינה) נ=בינה הו=תו"מ.

⁶³⁶ ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - בכורות דף ח ע"א
וכן מצינו במשך זמן גידל הפירות ג"כ בא איחור הזמן אחר שנתקללה האדמה בעבור האדם כמ"ש ארורה האדמה בעבורך וכו' וקוץ ודרדר וכו', שמצד שהפירות היא כמוסה וגנוזה בכח בגרעין אשר בו כלול כבר העץ והענף והעלה, והפרי הוא בא ומתגלה באחרונה אחר שכבר גדלו הענפים והעלי', והיינו מצד שהוא כמוש וטמון יותר בגרעין בכח וצריך שיהיו זמן עד שיתברר כל א' בפ"ע הענפים לבד והעצים לבד והעלים לבד. משא"כ אם לא הי' פסולת כלל והי' הפרי עצמו בלא קלי' וכיסויים לא היה צריך שיהיו זמן לגידולו כלל, וע"ז נאמר לע"ל (תהלים עב טז) **יהי פיסת בר** וכו' ירעש כלבנון וכו' וכמ"ש בסוף מס' כתובות (קיא ע"ב) עתידה א"י שתוציא וכו'. וכן הוא בהריון הבע"ח שכל הימים ימי משך העיבור הוא בענין בירור החלקים והאיברים שבו שיוצאים אחד אחד לברר המובחר והטוב לבדו והסיגים והרע לבד, וכמ"ש האריז"ל בסוד חשבון ימי עיבור הולד שהוא במספר בירורי רפ"ח ניצוצין המתבררים. והנה גם בבע"ח הטמאים שגם שהם בסט"א וכמו הנחש והחמור וכדומה ג"כ צריך בירורים שציאו מדריגות כוחות הסט"א שבהם בזא"ז ולפי המדריגה, שגם הם צורך לעולם כמו הסוס והחמור שצריכים לסיוע עבודת האדם, הוא ג"כ מצד בירור הטוב שברע שצריך שיתבסם ע"י האדם שהוא לעבודתו, וכן בכל החיות, וגם המזיקין שבהם כמו הדוב והזאב וכו' מ"מ צריך להם לעולם והוא מצד מעט הטוב שבהם והוא סוד הבירור. ולכן כמו שיש חלוקי מדריגות בצמחים ואילנות שהם לצורך הבע"ח, כמו כן במספר יש חילוקי מדריגות בבע"ח, והוא ית' היודע מספר הכוחות ההם הנפרטים שבכל צומח לפי ערכו הצריך לגידולו שהוא צריך להיות מכוון לנגד מספר מדריגות כוחות הנפרטים בבע"ח שכנגדו שהם מכוונים זה לעומת זה לפי שורשם בבריאה ולפי הצורך להם לתיקון הבריאה, ולכן יש לכל בע"ח דוגמתו בכח הצמחים ואילנות ודי בזה:

ספר שיח יצחק חלק א - דרוש לשבת פרשת בראשית
וכן שמו של משיח הוא גמר התקון, שיהיה על ידו, ואז יהיה נשלם העולם, ואז "ישמח ה' במעשיו", ולכן גם הוא עלה במחשבה קודם הבריאה, שנאמר "לפני שמש ינון שמו" וכו', כי שם מדבר במעלת זמן ימות המשיח, שנתקנו כל הברואים, כמ"ש שם תהילים ע"ב, **"יהי פיסת בר בארץ בראש הרים"**, שהם כל הדברים שנתקלקלו ע"י חטא אדה"ר, כמ"ש "וקוץ ודרדר תצמיח לך", ע"י שנתערב בנפשו טוב ורע ביחד,

הרים חג"ת **ירעש כלבנון** בינה **פרי ויציצו מעיר כעשב הארץ: (יז) יהי שמו מלכות לעולם** בינה **לפני שמש** תפארת **(ינין) ינון שמו**⁶³⁷ מלכות **ויתברכו בו כל** ס"ת וול משמות עב **גוים יאשרוהו: (יח) ברוך** יסוד אבא **יהוה**⁶³⁸ **אלהים** בינה שהיא **אלהי ישראל** תפארת **עשה** מלכות שהיא כנגד עולם עשייה עולה לרום המעלות נ פלאות ר"ת איע משמות עב וס"ת ילה משמות עב **נפלאות** כתר **לבדו**⁶³⁹ שהוא מובדל משאר י"ס: **(יט) וברוך שם מלכות כבודו**⁶⁴⁰ תפארת **לעולם**

וא"א לו לתקן נפשו, כי אם בטורח רב, להוציא הרע והפסולת, ולברר הטוב, שלכן מאכלו ג"כ כן, כמ"ש "בזיעת אפיק תאכל לחם", אבל לימות המשיח, שאז יתוקן הכל, ולא יהיה שום רע, אז עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות, כמ"ש במ"א באריכות:

⁶³⁷ ספר אדיר במרום ח"א - שמייה דעתיקא סתים מכולא ואז ניתן כח למשיח בן יוסף ומשיח בן דוד לשלוט, בסוד, והיה ירשה שער אויביו וישראל עושה חיל (במדבר כד, יח). ואלה הב' נחשבים לאברהם, והוא נר כנ"ל, ובכחו שולטים המשיחין על החושך היוצא מן הש"ך כנ"ל בסוד עשו. וזהו, עריכת נר לבן ישי, ש"ישי" הוא ש"ך, ומפני היות ב' אלהים שכל אחד עושה ש"ך בסוד ה"פ דין, נאמר, **לפני שמש ינון שמו** (תהלים עב, יז), והיינו שמש - ש"ך ש"ך. ושמו, סודו שמו של משיח, שהוא עצמו ענין שמי עם י"ה, שבו הוא הוא שולט על בחינת ב' הש"ך. ובסוף הכל, צדיק כתמר יפרח (תהלים צב, יג), בשני ש"ך גי' תמ"ר. והנה הירושה הזאת עושה ב' דברים, א', שלוקחת הטוב מן עשו ונותנת ליעקב. והב', שזוהמא של יעקב יצאה לעשו, והוא סוד, ונשא השעיר עליו את כל עונותם (ויקרא טז, כב). ולזה צריך גורל, כי אלו ב' השעירים שניהם עומדים במקום א' במדריגה א', א' להכניס הטוב וא' להוציא הרע. והמוציא הוא בסוד, הנה משמני הארץ יהיה מושבך (בראשית כז, לט), שהוא החומריות הניתן לעשו, בסוד, לחם ונזיד עדשים כנ"ל:

⁶³⁸ שער הפסוקים - פרשת משפטים (מזולתו) הנה הברית הזה, הוא ז"א, בחי' יעקב, המברית מן הקצה אל הקצה, והם תרין הה"ן, ה' עילאה, ה' תתאה. שנאמר עליהם, (תהלים מ"א) ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם, תרין עלמין. והם סוד ה' שמות אדנ"י, שהם בגימטריא קצ"ה למעלה. וה' שמות אדנ"י, שהם קצ"ה למטה, וכמו שנתבאר זה למעלה באורך, בפסוק (בראשית כ"ז כ"ח) ויתן לך האלהים מטל השמים, וע"ש:

⁶³⁹ דרוש בסעודת ליל טו"ב בשבט ה' תצ"ג מהרמח"ל ז"ל וכל זה תלוי בישראל, שהרי השכינה אינה אלא לישראל, ותיקון כל זה תלוי בהם, לפיכך הם (ה)עיקר הכל בבריאה, וכל שאר האומות אינן תלויים כאן כלל. הה"ד, "ברוך ה' (אלקינו) אלקי ישראל עושה נפלאות לבדו", מהו נפלאות - אלא שכינה בשעה שעולה בעילוי זה, זהו, "נפלאות היא בעינינו". וכמה פעמים עולה - בכל מצוה ובכל תפלה מישראל, וזה, "עושה נפלאות לבדו", שהרי ישראל לבדו עומד לזה, ואין מתערבים עמו מן הכחות האחרים כלל:

⁶⁴⁰ דרוש בסעודת ליל טו"ב בשבט ה' תצ"ג מהרמח"ל ז"ל לפיכך אלו השנים הם "שם - וכבוד", זה הויה וזה אדני. ועיקר הכל תלוי באותו השם להודיע שהרי הכל היא סוד מלכות יחוד העליון, להראות יחודו על הנבראים ממנו. ובשעה שכבודו תלוי בהם, לא נראה אלא ניקודים לשם העליון, וזה יקיק, לעולם ודאי. וכשמתגלה במדריגותיו - נקרא אדני. כל זה מתגלה בשכינה למטה, שהרי השכינה אינה אלא כלל כל המדריגות העליונות - מלכות, יחוד העליון ודאי:

בינה **וימלא כבודו** תפארת **את** מלכות **כל** יסוד **הארץ** מלכות **אמן ואמן**⁶⁴¹: (כ) ⁶⁴²**כלו** תפארת
תפלות מלכות **דוד** מלכות **בן ישי**⁶⁴³ חכמה:

---

⁶⁴¹ זוהר חלק ג דף לה עמוד א

רבי יוסי אמר, כד נטל אהרן, כלא נטלין עמיה, עד דאתברכא כנסת ישראל, ואתברכאן עלאי ותתאי, כדין כתיב (תהלים קלה כא) ברוך יהו"ה מציון שוכן ירושלם הללויה, (שם עב יט) **וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן**.

⁶⁴² כתב בספר "בן ביתי" דף סא "כלו תפלות דוד בן ישי" עולה גימ' 1358 כמנין "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". והוא יחוד תחתון ולכן פסוק זה עולה למנין "אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ידוד אלהינו נזכיר" הרומז לקריאת שמע. כתב הרב החיד"א ז"ל בספרו "יוסף תהלות" דף מב ע"ב "כלו תפלות דוד" ר"ת כת"ד גימ' "משיח בן דוד" שראה ברוה"ק שיצא המשיח מזרע שלמה.

⁶⁴³ זוהר חלק ב דף קעה עמוד ב

וכן תאנא, (ש"ב כג א) נאם **דוד בן ישי**, דוד לאו שלימותא, דהא בתראה הוא, ישי יסוד עלאה הוא ושלימותא, והיינו דתנינן, לא גלו ישראל מארצם עד שכפרו בקודשא בריך הוא ובמלכותא דבית דוד, דכתיב (ש"ב כ א) אין לנו חלק בדוד, ולא נחלה לנו בבן ישי.

זוהר חלק א דף כט עמוד ב -וסימניך (שמואל א כ לא) **בן ישי** חי על האדמה, דחיים תליין בבן ישי.

פרק עג

א מִזְמוֹר לְאַסָּף אֶחָד טוֹב לַיִּשְׂרָאֵל אֱלֹהִים
לְבָרִי לֵבָב: ב וְאֲנִי כִמְעַט נָטִיו רַגְלִי כְּאִין
שִׁפְכוּ אֲשֵׁרִי: ג כִּי-קִנְאֹתִי בַהֲוֹלְלִים
שָׁלוֹם רָשָׁעִים אֶרְאֶה: ד כִּי אִין זֹרְעֵבוֹת
לְמוֹתָם וּבָרִיא אֹחֶלָם: ה בַּעֲמַל אֲנוֹשׁ
אֵינָמוּ וְעַם-אָדָם לֹא יִנָּעֻ: ו לָכֵן עֲנִקְתָּמוּ
גִּאֲוָה יַעֲטֹף-נְשִׁית זֶזְמָס לָמוּ: ז יָצָא מִזֶּלֶב
עֵינָמוּ עָבְרוּ מִשְׁכִּיֹּת לֵבָב: ח זִימִיקוּ
וַיִּדְבְּרוּ בָרַע עֲשָׂק מִמָּרוֹם יִדְבְּרוּ: ט שְׁתֹּ
בְשָׁמִים פִּיהֶם וּלְשׁוֹנָם תִּתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ: י
לָכֵן יָשׁוּב עִמּוֹ הֵלֵם וַיְמִי מָלֵא יִמָּצוּ לָמוּ:
יא וְאָמְרוּ אֵיכָה יָדַע-אֵל וַיֵּשׁ יָדָעָה
בְּעַלְיוֹן: יב הִנֵּה-אֵלֶּה רָשָׁעִים וְשָׁלוֹ
עוֹלָם הִשְׁגּוּ-זָזִיל: יג אֶחָד-רִיק זָכִיתִי לֵבָבִי
וְאַרְזִץ בְּנִקְיוֹן כָּפִי: יד וְאַהֲי נָגוּעַ כָּל-
הַיּוֹם וְתוֹכְזוֹתִי לְבִקְרִים: טו אִם-אֶמְרֹתִי
אֶסְפָּרָה כְּמוֹ הִנֵּה דוֹר בָּנִיךָ בָּגְדָתִי: טז
וְאֶזְזָבָה לָדַעַת זֹאת עָמַל הוּא בְּעֵינָי: יז

עַד-אָבּוּא אָל-מִקְדָּשִׁי-אָל אָבִינָה
לְאַזְרִיתֶם: יִזּוּ אַךְ בַּזֹּלָקוֹת תַּשִּׁית לָמוֹ
הַפִּלְתֶּם לְמִשְׁוֹאוֹת: יֵט אֵיךְ הָיוּ לְשִׁמּוֹה
כָּרַע סָפּוֹ תָמוּ מִן-בִּלְהוֹת: כ כֹּזֵלֹם
מִהָקִיץ אֲדָנִי בָעִיר צִלָּמָם תִּבְּוֹה: כֹּא כִי
יִתְּנִימֵן לְבָבִי וְכִלְיוֹתַי אֲשִׁתּוֹנֵן: כֹּב וְאֲנִי-
בַּעַר וְלֹא אֲדַע בְּהִמּוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ: כֹּג
וְאֲנִי תָמִיד עִמָּךְ אֲזִזֹתָ בְּיָד-יְמִינִי: כֹּד
בַּעֲצָתְךָ תִּנְּנֵנִי וְאַזְזֹר כָּבוֹד תִּקְוִינִי: כֹּה
מִי-לִי בַּשָּׁמַיִם וְעִמָּךְ לֹא-זֹפַצְתִּי בָאָרֶץ:
כֹּו כָּלָה שְׂאֵרֵי וְלִבִּי צוּר-לְבָבִי וְזֹלָקִי
אֱלֹהִים לְעוֹלָם: כֹּז כִּי-הִנֵּה רִזְזָקִיךָ
יֵאבְדוּ הַצִּבְמוֹתָה כָּל-זֹנָה מִמָּךְ: כֹּזוּ וְאֲנִי
קָרַבְתִּי אֱלֹהִים לִי-טוֹב שְׁתִּי בְּאֲדָנִי יְהוָה
מִזִּזְסִי לְסִפָּר כָּל-מִלְּאָכוֹתֶיךָ:

פרק עג

(א) **מזמור** תוד המושפע ל **לאסף**⁶⁴⁴ מלכות בכוח **אך טוב יסוד אימא לישראל תפארת אלהים** בינה **לברי לבב: (ב) ואני תו"מ כמעט כ"ו נטוי נטיו רגלי נ"ה כאין שפכה כתיב שפכו אשרי**⁶⁴⁵: (ג) **כי קנאתי** ס"ת י"י משמות עב **בהוללים**⁶⁴⁶ קלי' **שלום רשעים** קלי' **אראה: (ד)**

⁶⁴⁴ זוהר חלק א דף רה עמוד א

פתח ואמר (תהלים עג א) **מזמור לאסף אך טוב לישראל אלהים לברי לבב**, תא חזי, קב"ה עבד ימינא ועבד שמאלא, לאנהגא עלמא, חד אקרי טוב וחד אקרי רע, ובתרינ אלין אתכליל בר נש ואתקריב בכלא. וההוא רע דאיהו שמאלא אתכלילו ביה עמין עעכו"ם, ואתיהב בסטרא דלהון, בגין דאינון ערלי לבא וערלי בשרא לאסתאבא ביה, אבל בישראל מה כתיב, אך טוב לישראל (כתיב), ואי תימא לכלהו, לאו, אלא לאינון דלא אסתאבו בהדי ההוא רע, דכתיב לברי לבב, בגין דדא טוב ודא רע, טוב לישראל בלחודיהו, ורע לעמין עעכו"ם, אך טוב לישראל, בגין לאתדבקא ביה, ובהאי אתדבקן ישראל, ברזא עלאה ברזא דמהימנותא למהוי כלא חד.

⁶⁴⁵ ספר עץ חיים - שער לד פרק ד מ"ב

והנה נקודת המלכות שהיתה תחלה תחת היסוד כנ"ל גם היא עלתה שם עם היסוד וכאשר עלה היסוד וכלל את התפארת בתוכו והלבישו לא היה מקום למלכות לכלול בו ולא היה לה בן זוג וכמו שהעיבור ההוא היה לצורך תיקון ז"א ג"כ היה לצורך תיקונה. והיה באופן זה כי גם הנקודה שלה עלתה והלבישה את היסוד וע"י עלייה זו נכללה המלכות גם בכל הו"ק כי בהיותה כוללת קו האמצעי כוללת גם את ב' קוין האחרים וע"ז העיבור גם היא בהיותה שם בקו האמצעי נכללת בכולם ונעשה הכל בחי' רה"י. נמצא כי נקודת המלכות הלבישה את היסוד בסוד עטרה והיסוד הלביש את הת"ת ואז היתה נקראה "פסיעה לבר". וז"ש פ' בלק דר"ג "אשורנו ולא קרוב" כיון דהוי במעיהא דאמא אושיט פסיעה לבר וכו'. וביאור "אשורנו" לשון פסיעה כמו "תמוך אשורי במעגלותיך". והענין כנ"ל כי הו' נקודות שהיה תחלה בז"א נכללין ג' גו' והיה ו' זעירא שבאות ה' ראשונה של הו"ה כי הם ו' אבל אינן מתגלין רק חצי ו' לבד לכן הוא ו' זעירא ושם בסוף אות הו' זעירא אושיט פסיעה לבר כזה []. והטעם הוא כי כאשר הלביש היסוד את הת"ת היה עביו שוה אל שאר הקוין אבל כאשר גם המלכות עלתה והלבישה גם היא את היסוד יש שם עובי ג"ס לכן נתוסף שם עובי נקודת המלכות ונעשית כעין פסיעה היוצאת בחוץ בסוף הו' ואז ע"י העיבור נגדלה ונעשית כשיעור כל קומת היסוד של ז"א. ואמנם שיעור מדת היסוד הוא רובע מדת הת"ת כנז' זוהר בלק דף ר"ד על ומספר את רובע ישראל דשיעורא דגופא הוא ד' בריתות וברית רובע ישראל הוא כשיעורא דגופא דז"א ע"ש:

⁶⁴⁶ זוהר חלק א דף קסו עמוד א

תא חזי כד דוד מלכא אשתזיב מאכיש מלך גת, כדין אמר האי, בגין דשכינתא סחרא ליה, ואשתזיב מנייהו מאכיש ומעמיה כל אינון דאתקיפו (נ"א דאקיפו) ביה, מה כתיב (ש"א כא יד) ויתהולל בידם, אמאי ויתהולל, וישתגע מבעי ליה, כמה דאת אמר (שם טז) כי הבאתם את זה להשתגע עלי, אלא אהדר על ההוא מלה דאמר דוד בקדמיתא, דכתיב (תהלים עג ג) **כי קנאתי בהוללים** וגו', א"ל קב"ה חיך עדיין אנת אצטריך להאי, כיון דעאל לבי אכיש ואתקיפו ביה, מה כתיב ויתהולל בידם, כאינון הוללים דקני בקדמיתא, וכדין אתיא שכינתא ושריא סחרניה דדוד.

ספר דעת תבונות - צו - קכה

והוא מה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים עג, ב - ג), **"ואני כמעט נטיו רגלי וגו' כי קנאתי בהוללים"** וגו'. כי זה הוא הנסיון - לראות היעמדו בני אדם באמונתם, ולא תמוש מלבבם היתד התקועה לאמר, ודאי אל אמונה ואין עול, אף על פי שאין אנו

כי אין חרצבות למותם⁶⁴⁷ ובריא אולם⁶⁴⁸: (ה) בעמל אנוש אינמו ועם אדם לא ינגעו: (ו) לכן ענקתמו גאווה יעטף שית חמס למו: (ז) יצא מחלב עינמו עברו משכיות לבב: (ח) ימיקו וידברו ברע עשק ממרום ידברו: (ט) מעשיהם הפוכים: שתו בשמים תפארת פיהם מלכות ולשונם יסוד תהלך בארץ מלכות: (י) לכן (ישיב) ישוב עמו הלם ומי מלא ימצו למו: (יא) ואמרו איכה ידע אל ויש דעה בעליון: (יב) הנה אלה רשעים ושלו עולם השגו חיל: (יג) אך ריק זכיתי לבבי וארחץ בנקיון כפי⁶⁴⁹: (יד)

מבינים דרכיו. ועל זה נאמר (חבקוק ב, ד), "וצדיק באמונתו יחיה", וכמו שביארנו למעלה כבר. והנה זה ריוח גדול מאד מהתעלם השלמות העליון, ומקום הניח לרע להחשיך פני העולם לנסיון גדול כזה. כי עתה צא וחשוב כמה יהיו חביבים לפניו ית' הצדיקים אשר יעמדו בנסיון כזה, וכמה שכר גדול ינתן להם חלף עבודתם לעתיד לבא. והרי זה מכלל כבודו ית' - שאפילו החושך הגדול של הסתר פני טובו אינו אלא לכבודו, והוא הגורם שכר טוב כפול ומכופל לצדיקים:

⁶⁴⁷ ספר תקט"ו תפילות - תפילה שלו

לפי שישראל שבורים מאורך גלותם הקשה, הם קרובים לשוב לפניו ית' במעט מן ההתעוררות מרוחו של משיח

אל אחד יחיד ומיוחד שבר שלנו יראה לפניך שהרי רע קל הוא להתפרש ממנו לפי שאנו שבורים, שמי שהוא שלם ובריא כן זוהמת הנחש מתתקפת בתוכו ולא יוצא ממנו, דכתיב כי אין חרצובות למותם ובריא אולם, בעמל אנוש אינמו ועם אדם לא ינגעו, אבל אנו נגוע ומוכה אלהים ומעונה, וכמו שאיברים שלנו שבורים לפניך, כן תוכל לדחות מהם הרע בנשיבה אחת שתשיב ברוחך שנא' בו ורוח עברה ותטהרם שהוא רוחו של מלך המשיח, שנא' בו ונחה עליו רוח ה', רבון כל העולמים ליחודך אנו מקוים באמת, וזה הוא שיהיה מתקן אותנו תיקון שלם ויטהר אותנו מכל זוהמא, ואז יבנה לנו בנין חדש לעמוד באמונה שלך לעולם, בזמן שיאמר בו והיה צדק איזור מתניו והאמונה אזור חלציו, וכתיב אחרי כן יקרא לך עיר הצדק קריה נאמנה, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

⁶⁴⁸ ספר אדיר במדרם ח"ב - מאמר ביאור ד' מלכין

והנה המקום שמשם הוא נוטל כחו הזה, הוא נקרא כאן בצרה, ובזה המקום מראה הרשע שלו, ושל השרים [ו] של האומות. כי מה שעושים כשהשלשלת על צוארם - אינו כלום, כי אינם עושים אלא מה שמניעים אותם מלמעלה. אבל כשהם ברשות עצמם, אז נראה רוע לבבם. והנה זה הכח אינו הכח העומד תמיד, כי אדרבא יש לו לכלות. וזה נמשך ממצב אחד של דין קשה שעמדה המלכות בזמן יובב, שהיה מראה שיוכלו הקטרוגים להתחזק כל כך נגד הקדושה, שאע"פ שהקב"ה הוא האדון, וס"מ הוא העבד, מפני כח הסדר שכבר הוסדר יוכל ס"מ הרשע למחות ביד הקב"ה ח"ו, שלא ישלים תיקונו. וזה כל מה שהשתדלו תמיד ס"מ וכל חילותיו. וכל כחם היה בא להם מבצרה זאת. ובצרה מראה לשון בצורה, והוא ענין (תהלים עג, ד) כי אין חרצובות למותם ובריא אולם, שלפיכך חושב ס"מ שיוכל לקיים תמיד, ולקיים קטרוגו הרע מפני הכח הזה, הנותן לו מקום לשלוט כרצונו, לפי עונותיהם של ישראל. והוא חושב שאז יוכל לעשות כל כך קטרוגים לקדושה, שלא יהיה עוד אפשר לצאת מהם. וזאת היתה סברת המן ממש, וכל דומה לו, להשתדל בזמן שהשעה משחקת להם, לבנות כל כך בנינים רעים נגד הקדושה, שלא יהיה אפשר להיות תיקון לקלולים הגדולים ההם:

⁶⁴⁹ זוהר חלק א דף קפד עמוד ב

רבי שמעון פתח ואמר, (תהלים כו ו) ארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך יהו"ה, האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי רזא דמלה הכא, דהא לית לך בר נש בעלמא דלא טעים טעמא דמותא בליליא, ורוח מסאבא שריא על ההוא גופא, מאי טעמא בגין דנשמתא קדישא אסתלקת מניה דבר נש ונפקת מניה, ועל דנשמתא קדישא נפקת

ואהי נגוע כל היום⁶⁵⁰ תפארת ותוכחתי גבורה דין גובר על ה לבקרים ton: (טו) אם אמרתי אספרה o"ת מיה משמות עב כמו הנה דור בניך בגדתי: (טז) ואחשבה לדעת זאת עמל (היא) הוא בעיני: (יז) עד אבוא אל ע"ב מקדשי אל⁶⁵¹ אבינה מ"ב , o"ת ילה משמות עב

ואסתלקת מניה, שריא רוחא מסאבא על ההוא גופא ואסתאב, וכד נשמתא אתהדרת לגופא, אתעבר ההוא זוהמא, והא אתמר דידוי דבר נש זוהמא דמסאבו אשתאר בהו, ועל דא לא יעבר ידוי על עינוי, בגין דההוא רוח מסאבא שריא עלוי, עד דנטיל לון, וכד נטיל ידוי כדקא חזי, כדין אתקדש ואקרי קדוש.

ספר מסילת ישרים פרק י - בביאור מדת הנקיות ואמרו זכרונם לברכה (איכה רבתי טו): שדוד היה נזהר ומנקה עצמו נקיון גמור מכל אלה, ועל כן היה הולך למלחמה בבטחון חזק, והיה שואל (תהלים יח): ארדוף אויבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם, מה שלא שאלו יהושפט אסא וחזקיה לפי שלא היו מנוקים כל כך. והוא מה שאמר הוא עצמו בתוך דבריו (שם): יגמלני ה' כצדקי כבור ידי ישיב לי. ואמר עוד (שם): וישב ה' לי כצדקי כבור ידי לנגד עיניו, והוא הבור והנקיון הזה שזכרנו. ואז חזר ואמר (שם): כי בך ארוץ גדוד וגו', ארדוף אויבי ואשיגם. והוא עצמו אמר עוד (שם כד): מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו נקי כפים ובר לבב:

⁶⁵⁰ שער הפסוקים - ספר תהילים - סימן ע"ג:
ואהי נגוע כל היום ותוכחתי לבקרים: בזהר פ' וישלח אמרו, כי בצפרא אתער חסד בעלמא, והחולים מתרפאים, ואני לא די שאני נגוע כל היום בלי שום מנוחה, אלא שלעת הבקר שאני ממתין הרפואה, אז הוא עיקר תוכחתי וחליי, וז"ש, ותוכחתי לבקרים:
ובספר לקוטי תורה - ספר תהלים: ואהי נגוע כל היום ותוכחתי לבקרים הנה בצפרא אתער חסד בעלמא והחולים מתרפאים ואני להיפך כי תוכחתי לבקרים מלבד שאהי נגוע כל היום:

⁶⁵¹ ספר מגלה עמוקות - אופן ר"ז
וסוד שתו בשמים פיהם עד אב"א אל מקדשי, נוטריקון "אלישע" בן "אבויה. סוד "אליו" בלבית "אש, הוא מטטרון, ר"ת "אלישע" בן "אבויה. - וסוד אחר נאחז בסב"ך, בגימטריא חנוך, שהוא מטטרון. - נ"א, "נס" ארמי:
או על דרך זה, מה (שאמרו רז"ל בחגיגה דף טו [ט"ו ע"א]) כי ד' נכנסו לפרדס, והאחד היה אחר שיצא לתרבות רעה מחמת ב' סבות, האחד היה שראה את מטטרון יושב, אמר שמע מינה ב' רשויות הן, שבאותו פעם בא המלאך הנקרא ענפיאל והכהו בשיתין פולסי דנורא (גמרא שם). אשר על זה רמז יעקב באמרו מחנה אלקים זה (ראשית בראשית לב ג), כי סוד הד' שליבות שבסולם שראה יעקב, הם הם הד' שנכנסו לפרדס, ואז ויאמר יעקב כאשר רא"ם בגימטריא ענפיאל"ל, ור"ת ר' "מאיר" אחר, כי רמון מצא תוכו אכל וקליפתו זרק (שם [חגיגה ט"ו ע"ב]), וזה אלישע טעה בב' רשויות. לכן ויאמר יעקב אשר ראם, ר"ל המלאכי אלקים שפגעו בו הגם שהיו רבים, אמר מחנה אלקים זה לשון יחיד, הגם שקרא למקום ההוא מחניים שהיו ב' מחנות, אף על פי כן אמר מחנה אלקים זה, ר"ל רשות אחד ולא ב'. והטעות הב' הוא, מפני שראה לישניה דר' חוצפית המתורגמן מוטל באשפה (חולין קמה [קמ"ב ע"א]). וזה נרמז בפסוק שתו בשמים פיהם, וגומר (תילים תהלים עג [ט]), שתו בשמים פיהם הוא שאמר ב' רשויות הם כשראה למטטרון שישב, ולשונם תהלך בארץ, הוא שראה לישניה דר' חוצפית מוטל באשפה. וזה נרמז אחר כך בפסוק (שם שם תהלים עג יז) עד אב"א אל מקדשי אל, אב"א נוטריקון "אלישע" בן "אבויה, אל מקדשי, נוטריקון "אלישע" בן "אבויה. סוד "אליו" בלבית "אש, הוא מטטרון, ר"ת "אלישע" בן "אבויה. והקלוקל של אחר בא מן אלישע, כי אלישע דחה לגחזי, והיה אחד מאותן ד' אנשים שאין להם חלק לעולם הבא (סנהדרין צ [ע"א]),

לאחריתם: (יח) אך בחלקות תשית למו הפלתם למשואות: (יט) איך היו לא"ה לשמה
 לא"ה כרגע ספו תמו מן בלהות מ"ב: (כ) כחלום מהקיץ אדני מלכות בעיר מלכות צלמם⁶⁵²
תבזה: (כא) כי יתחמץ לבבי בינה וכליותי נו"ה **אשתונן** ר"ת גימ' אלול: (כב) **ואני תו"מ בער**
ולא אדע ללא דעת **בהמות מלכות הייתי עמך: (כג) ואני תו"מ תמיד עמך אחזת ביד ימיני**
 תו"מ: (כד) **בעצתך** נו"ה **תנחני יסוד ואחר כבוד מלכות תקחני: (כה) מי בינה לי** ס"ת י"י משמות
 עב **בשמים** תפארת **ועמך לא חפצתי בארץ**⁶⁵³ מלכות: (כו) **דהע"ה מתפלל לגמור התיקון כלה**

ואחר כך נתגלגל באחר, ולכן כיון שאלישע היה הגרם לזה שדחה אותו, נקרא הוא אלישע על שמו כי עשה שלא כדיון, כדאיתא בגמרא (שם קז [סנהדרין ק"ז ע"ב]) שחולי אחד חלה חלה אלישע על שדחף לגחזי. וזה הראה הקב"ה למשה בתחלת שליחותו אשר נראה מלאך ה' אליו בלבת אש (שמות ג ב), ואיתא בתרגום שהיה מטטרון, לכן "אליו בלבת אש", ר"ת "אלישע" בן "אבויה", כי נראה לו שלא יטעה כמו שטעה אלישע אחר. וז"ש השמר מפניו (שם שמות כג כא), ר"ל מטטרון שהוא שר הפנים אל תמר בו, ואיתא בגמרא (שם [סנהדרין ל"ח ע"ב]) אל תמירנו בו, שתחשוב ח"ו שב' רשויות הן כמו שחשב אחר. וז"ש (בראשית כב יג) אחר נאחז בסבך, רצה לומר אחר נאחז בסבך, שטעה אחר ונבוכ היה בסבך שהוא בגימטריא חנו"ך שהוא מטטרון. והנה משה היה רוצה לתקן גחזי וקלקול אלישע, וז"ש אתה החלות להראות את עבדך בתחלת שליחותי את גדלך זה מטטרון שנראה אליו באותו פעם, ואת ידך החזקה שהוכה בס' פולסא דנורא, אשר מי אל בשמים ובארץ וגומר, לאפוקי אחר שאמר ב' רשויות הן, לכן אעברה נא, אעברה אותיות ארבע"ה, נ"א ר"ת "נס" ארמי, ר"ל אתקן גחזי שהוא אחד מן הארבע"ה מצורעים שהיו אצל "נס" ארמי במחנה ארם (מלכים ב' ז ג), ולכן אראה את הארץ. והשיב הקב"ה רב לך, כי כבר נגזר שובו בנים שובבים חוץ מאחר (חגיגה טו [ט"ו ע"א]):

⁶⁵² כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר הנפש - חלק ז פרק יג

אי אפשר בשום פנים שימצא זולתי בשתי המערכות התחתונות האלה האי כי אורחיה והאי כי אורחיה כפי חומר הענין בין רב למעט אם בסוד המאסר השוה לשתייהן ואם האבדן הצורה הראשונה לתחתונה בלבד וגם זו נחמה רבה כיון שאמרנו שאין כאן שיתוף כלל אלא איש ואיש יולד בה, הנה מעתה חוטא אחד בלבד ילכד ורזא דא ה' **בעיר צלמם תבזה** לאפוקי הצלם והדמות העליון המיוחס לאלקים אם שיהיה החלוק לצלמם התחתון בבעיר ממש או בצומח נבזה אכלו או ברגלים תרמסנה כעפר לדוש כי הוא תכלית הבזיון ודי בזה כי כבר ביארנו שיעור מספיק התיקון לכולם בסוף מאמר ח"ד הוא הדבר אשר נעלם מסבי דבי אתונא בפרק קמא דבכורות שאמרו ליה לר' יהושוע בן חנניה אית לן ריחייא דתבירא חייטה כי מסורת מרבם הפילוסוף הקדמון היתה בידם ירידת פלאים הלזו הלכתא בלא טעמא, ולא הדעה לה הוא והם שום תקון כלל לכך אמרו שהוא אבן שבורה ובקשו מנו מאי תקנתיה שקל פסקא מינה שדי להו, אמר להו כריכי להו מינה גרדי, רמז להם סוד עוברי בעמק הבכא מעיין ישיתיהו ולהכלים מצות עשה שבו דכתיב ועסותם רשעים כמו שזכרנו שם שחק להם כי לא הבינו ויתמהו מתשובתו ובמה יזכה לכך אפילו להלכה וכל שכן למעשה וכו' קיים בהם משפטים בל ידעום:

ספר אדיר במרום ח"ב - מאמר יחוד היראה

וסוד זה (תהילים ע"ג, כ) **"כחלום מהקיץ אדני בעיר צלמם תבזה"**, כי אין מעשה הס"א כלום, כי כבר עובר דמיון יה ואינו כך, וזהו "כלא חשיב". והוא סוד, "כל הגוים כאין נגדו", כי אינם נמצאים אלא בבחינת "לא".

⁶⁵³ ספר מסילת ישרים פרק טז - בביאור מדת הטהרה

הוא מה שדוד המלך עליו השלום אומר (תהלים עג): **מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ**. ואמר כמו כן (שם קיט): צרופה אמרתך מאד ועבדך אהבה, כי באמת העבודה האמתית צריכה להיות צרופה הרבה יותר מן הזהב ומן הכסף, והוא מה שנאמר על

מלכות **שאר** מלכות **ולבבי** בינה ס"ת ה" משמות עב **צור לבבי** מלכות שעלתה לבינה **וחלקי** ס"ת ר"י משמות עב **אלהים לעולם** מלכות שעלתה לבינה **:(כז)** והתנאי לגמור התיקון **כי הנה** ס"ת מ"ה משמות עב **רחקיך** הקל"י **יאבדו הצמתה כל זונה** הקל"י **ממך** **:(כח)** **ואני** תו"מ **קרבת אלהים** מלכות **לי טוב** יסוד **שתי באדני יהוה** בינה **מחסי לספר כל מלאכותיך**⁶⁵⁴ :

התורה (שם יב): אמרות ה' אמרות טהרות כסף צרוף בעליל לארץ מזוקק שבעתים. ומי שהוא עובד ה' באמת, לא יסתפק בזה במעט ולא יתרצה לקחת כסף מעורב בסיגים ובדילים, דהיינו, עבודה מעורבת בפניות לא טובות, אלא הזך והטהור כראוי, ואז יקרא עושה מצוה כמאמרה, שעליו אמרו ז"ל (שבת סג): כל העושה מצוה כמאמרה אין מבשרין אותו בשורות רעות, וכן אמרו ז"ל (נדרים סב): עשה דברים לשם פעלם ודבר בהם לשמן. והוא מה שבוחרים אותם שהם עובדי ה' בלב שלם. כי מי שלא נתדבק עמו יתברך באהבה אמיתית, צירוף העבודה הזאת תהיה לו לטורח ולמשא גדול, כי יאמר, מי יוכל לעמוד בזה, ואנחנו בני חומר ילודי אשה אי אפשר להגיע אל הזיקוק והצירוף הזה. אמנם אוהבי ה' וחפצי עבודתו, הנה שמח לבם להראות אמונת אהבתם לפניו יתברך ולהתעצם בצירופם וטהרתם, הוא מה שסיים דוד עצמו באמרו, ועבדך אהבה:

⁶⁵⁴ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק מח - לפי שאמר למעלה כי הנה רחקיך יאבדו, והם הרשעים הגורמים רחוק וקצוץ בכחות השם הגדול במעשיהם יאבדו מדה כנגד מדה, כי גרמו לצדיק שיתרחק מצדק, והרי צדיק אובד בצדקו וגם הם יאבדו, אבל אני קרבת אלהים שהוא ייחוד השם בכבודו לי טוב, וזה הוא הטוב האחרון והשלימות הקנוי: ולזה התכלית נברא האדם ולזה שתי באדני יהוה והזכיר אלו השמות כי הם סוד הייחוד, **מחסי לספר כל מלאכותיך** כי הייחוד מבא לזה, קרוב י"י לכל קוראיו ולמי, לכל אשר יקראוהו באמת במדת אמת ששם מקום הייחוד ושם מתיחד הכל, ואחר שמיחד שם את השם ומקרב כל הכחות שם הנה הוא קרוב לכל הקורא אותו משם, ישאלוני משפטי צדק לפי שקרבת וייחוד אלהים יחפצו ולזה ישאלוני ללמדם משפטי צדק כי הם הגורם בייחוד:

פרק עד

א מִשְׁכִּיל לְאַסֶּף לָמָּה אֱלֹהִים זָנְזֹתָ לְנִצּוֹז
יַעֲשֶׂן אַפָּךְ בְּצֹאן מִרְעִיתֶךָ: ב זְכֹר עֲדֹתֶךָ
קָנִיתָ קֶדֶם גְּאֻלָּתְךָ שֶׁבֶט נִזְזֹלְתֶךָ הֵר-צִיּוֹן
זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: ג הָרִימָה פְּעָמֶיךָ לְמִשְׁאוֹת
נִצּוֹז כָּל-הָרַע אוֹיֵב בִּקְדָּשׁ: ד שְׁאֲגוּ
צִרְרֶיךָ בִּקְרֹב מוֹעֶדְךָ שָׁמוּ אוֹתָתָם אֹתוֹת:
ה יוֹדַע כְּמִבִּיא לְמַעֲלָה בְּסִבָּךְ-עַן
קִרְדָּמוֹת: ו וַעֲתָה פְתוּזִיָּה יוֹזֵד בְּכַשִּׁיל
וְכִילָפֹת יִהְלָמוֹן: ז שְׁלֹזוּ בְּאֵשׁ מִקְדָּשְׁךָ
לְאַרֶץ זֹזְלוֹ מִשְׁכָּן-שְׁמֶךָ: ח אָמְרוּ בְּלִבָּם
נִינָם יוֹזֵד שְׁרָפוֹ כָּל-מוֹעֲדֵי-אֵל בְּאַרֶץ: ט
אוֹתֵיתִינוּ לֹא רָאִינוּ אִין-עוֹד נָבִיא וְלֹא-
אֲתָנוּ יוֹדַע עַד-מָה: י עַד-מִתִּי אֱלֹהִים
יִזְזָרֶךָ צָר יִנָּאֵן אוֹיֵב שְׁמֶךָ לְנִצּוֹז: יא לָמָּה
תָּשִׁיב יָדְךָ וַיִּמְיֶנָּךְ מִקְרֹב זִיזְקָךָ כִּלָּה: יב
וְאֱלֹהִים מִלְכִּי מִקְדָּם פָּעַל יְשׁוּעוֹת בִּקְרֹב
הָאַרֶץ: יג אֲתָה פּוֹרְרֶת בְּעֶזְךָ יָם שְׁבִרֶת
רָאִשֵׁי תַנִּינִים עַל-הַמַּיִם: יד אֲתָה רֹצֶצֶת

רֹאשִׁי לִוְיָתָן תִּתְּנֵנִי מֵאֲכָל לֶעָם לְצִיִּים: טו
 אֶתָּה בִּקְעָתָ מֵעֵין וַנִּזּוּל אֶתָּה הוֹבֵשֶׁתָ
 נְהָרוֹת אֵיתָן: טז כֶּף יוֹם אֶף-כֶּף לִילָה
 אֶתָּה הִכִּינֹתָ מֵאוֹר וְשָׁמֶשׁ: יז אֶתָּה הַצַּבֹּתָ
 כָּל-גְּבוּלוֹת אֶרֶץ קִיץ וְזֹרֶף אֶתָּה יִצְרֹתָם:
 ייז זָכַר-זֹאת אוֹיֵב זֹרֶף יְהוָה וְעַם גָּבֹל
 נֶאֱצוּ שְׁמֶךָ: יט אֶל-תִּתֵּן לְזִזִּית נֶפֶשׁ תּוֹרֶף
 זִזִּית עֲנִיָּךְ אֶל-תִּשְׁכּוּז לְנִצּוֹז: כ הַיֵּט
 לַבְּרִית כִּי מָלְאוּ מִזֹּשְׁכֵי-אֶרֶץ נְאוֹת
 זֹמָם: כא אֶל-יֵשֵׁב דֶּךָ נִכְלָם עָנִי וְאֲבִיוֹן
 יִהְלְלוּ שְׁמֶךָ: כב קוֹבֵמָה אֱלֹהִים רִיבָה
 רִיבֶךָ זָכַר זֹרֶפֶתְךָ מִנִּי-גָבֹל כָּל-הַיּוֹם: כג
 אֶל-תִּשְׁכּוּז קוֹל צִרְרֶיךָ שְׁאוֹן קֶמֶיךָ עֲלֶה
 תַּמִּיד:

פרק עד

(א) משכיל יסוד משפיע ל לאסוף מלכות למה אלהים מלכות זנחת לנצח⁶⁵⁵ יעשן אפך⁶⁵⁶
 גבורה בצאן מרעיתך: (ב) זכר יסוד עדתך מלכות קניית קדם כתר גאלת יסוד שבט נחלתך

⁶⁵⁵ כתב בספר "בן בית" שמזמור זה נאמר בנבואה על הרוגי ת"ח ות"ט. ורמז
 בסופי תיבות זנחת לנצח ת"ח. והנה רבי שמשון אוסטרופולי משיח בן יוסף גימ'
 1882 עולה כמנין הפסוקים הבאים:

תהלים פרק קיט "לי קוו רשעים לאבדני עדתיך אתבונן".
 תהלים פרק קיט "מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי".
 תהלים פרק קמט "רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם".
 והכל רומז לרגע בו נהרג רבי שמשון הצדיק הי"ד בעת ייחודים נוראים בתפילה.

מלכות הר ציון יסוד זה יסוד שכנת מלכות בו: (ג) הרימה פעמיך למשאות כה"ת נצח חת"ך
כל הרע אויב קל"י ע"ב בקדש: (ד) שאגו צוריק קל"י בקרב מועדך⁶⁵⁷ מלכות שמו אותם
אותם⁶⁵⁸: (ה) יודע מביא למעלה בסבך עץ ע"ב קרדמות: (ו) (ועת) ועתה פתוחיה יחד

⁶⁵⁶ ספר תקט"ו תפילות - תפילה סה

תפלה קצרה על גילוי אמתו ית' לישראל

אל אחד יחיד ומיוחד אל אמת חי וקיים לעד הלעד יעשן אפך להסתיר אור קדשך
ממקוים לך, תן לנו אמתך, לישועתך קויתי ה':

⁶⁵⁷ זוהר חלק א דף נב עמוד ב

רבי אלעזר אמר לטב, מה מועד דאיהו יום חדוה דסיהרא, דאתוספא ביה קדושה,
(מה מועד) לא שלטא ביה פגימותא, אוף הכא קרא לה בשמא דא, לאחזאה דהא
אתרחיק (חויא) אהל מביניהו ולא אתפגים, ועל דא וקרא לו אהל מועד כתיב. ואהל
מועד הוא כנגד המלכות כפירוש הגר"א לקמן.

פירוש הגר"א לספרא דצניעותא פרק ה

בסוד ארון וכפורת וכרובים נגד ג"ר ומנורה ושלחן ומזבח הפנימי נגד חג"ת וכיור
וכנו ומזבח החיצון נגד נה"י ומשכן כלל כולם מלכות.

⁶⁵⁸ ספר שיח יצחק חלק א - דרוש בענין ב' נונין של ויהי בנסוע וכו'

קצא) ורז"ל אמרו פרק הניזקין דף נ"ו "ואמר אי אלוקימו וגו', זה טיטוס שחירף
וגדף, מה עשה תפס זונה לבה"ק והציע ספר תורה ועבר עליה עבירה, ונטל סוף וגדר
את הפרוכת, ונעשה נס והיה דם מבצבץ ויוצא, וסבור הרג את עצמו, שנאמר שאגו
שוריק בקרב מועדך שמו אותותם אותות", ודברים אלו סתומים, ואי אפשר
להבינם כפשוטם ח"ו:

קצב) אבל עומק דבריהם מי ימצאנו, ודבר גדול במליצתם, והוא כידוע שכמו
שבסטרא דקדושה, מרכז הפנימי וקשר כל עלמין היה בבהמ"ק, אשר שם שמו
יתברך, כמ"ש "כי בחר ה' בציון", והוא מקום אבן שתיה, ששם משתיתו ויסודו של
עולם כולו, ושם יחודו יתברך עם כנסת ישראל, היינו השראת וגילוי רצונו יתברך
למול עבודת ישראל, שהם עושי רצונו יתברך, שהם ב' הכרובים המעורים זה בזה,
כמ"ש למעלה, וטיטוס שנכנס לבהמ"ק למטה, אז גם הסמאל עלה לנגד של בהמ"ק
של מעלה, וגרם התגברות כח הסמאל ובת זוגו, שהיא אשה זונה, כמ"ש "לשמך
מאשה זרה", ונעשה חיבור ביניהם, וגברה ידו על הקדושה, והוא מ"ש שהציע ס"ת
למטה ועבר עליה עבירה, וגדר את הפרוכת:

קצג) בזה הסתירו חז"ל ענין גדול ונפלא, לבאר דבר זה אכתוב במ"ש במקום אחר
באריכות, וכאן אקצר, והוא שמצינו בענין בהמ"ק שקדושה גדולה היתה בו יוצא
מגדר טבעי לגמרי, עד שממש היה בו כח חיים ורוח עליון, שהרי מצינו שמקום ארון
אינו מן המדה, וגם שכמעט היה בו רוח חיים ממש, כמ"ש "הארון נשא את נושאי",
וגפן של זהב שהי' בהיכל הי' מוציא פירותיו בזמנו, וכשרוח מנשבת בו היו נושרות
ממנו, כמ"ש בסוף פ"א דיומא, וכן אמרו "ד' צוחות צוחה עזרה" כמ"ש בסוף פ'
מקום שנהגו דף נ"ז, וכל אלו הדברים אשר האנשים הרחוקים מתורתנו הק' הם
מלעיגים עליהם ותפח רוחם, ועליהם אמר דוד המע"ה "קרב רודפי זמה מתורתך
רחקו", והם הנמשכים אחר חכמות זרים, שהוא נקרא "אשה זונה" בדברי שלמה
במשלי, אשת הזמה נגד אשת חיל יראת ה', תורתנו הק', והם הרודפים אחר אשה
זונה, והם מתקרבים לאשת הזמה, ומתורה הק' רחוקים:

קצד) והנה במ"א הארכתי בזה, שבאמת יש בכל דבר פנימיות וחיצוניות, שהם גוף
ונפש, וכן הנבראים כולם הם מב' מדריגות אלו, שלכן נאמר בכל מעשה בראשית
"ויאמר אלקים", וכן כתיב "ויעש אלקים", שנבראו בעשרה מאמרות וכו', וכן כתיב
"אף ידי יסדה ארץ", שהם יוד אצבעות, נגד יוד מאמרות, והיינו כי במאמר נבראו

הנפשות שלהם, ובמעשה הוא הגוף, וכן הגלגלים והכוכבים והיסודות וכל אשר מה שדברו חז"ל בכמה מקומות בענין סיבוב הגלגלים וחלוני הרקיע, הכל דברו בנפש, אך בהם הנפש אינו מתיחד ומתעצם בגוף, שהנפש הוא בפני עצמו, והגוף בפני עצמו, וכן מ"ש רז"ל שחזקיהו המלך, שהארץ בקשה לומר שירה עבורו, הכל מיירי בנפש, והוא במרכזו, כמ"ש "מכנף הארץ זמירות שמענו":

קצה) והכנף בכדור הוא נקודה פנימית שבו, ורק הוא הנפש, כמו באדם בלב, שהוא מרכז הגוף, וכן היה בבהמ"ק, ששם היה נפש העליונה שורה בו, והוא רוח חיים שבו, ולכן היה השראת שכינה בק"ק, שהוא מרכז הארץ, מקום אבן שתיה, והוא רוח חיים שבו הרוחני שאינו נתפס במקום ולא בזמן, ולכן מקום הארון אינו מן המדה, וכן משם היה נשפע רוח החיים בעזרה, שהיו עומדים צפופים ומשתחווים רווחים, והיה מתגדל המקום זולת מקום לפי ערך קדושת הנכנסים בו, שכל מה שישראל היו מרבים ליכנס היה המקום יותר מתרחב ויותר מתגלה בו רוח החיים, וזה היה ענין מ"ש שהארון נושא את נושאו, כענין חי נושא את עצמו, וכן היה כח נפש הצומחת מתגלה בגפן שבמקדש, וד' צוחות שצוחה העזרה, הכל מצד הנפש שבו, והדברים עתיקים ליודעי בינה, וכל דברי חז"ל כפשוטם רחוקים מאד מדרכי חכמה אנושית, ומאירים כספירים ליודעים:

קצו) והנה בעת שהגיע זמן בהמ"ק ליחרב, היה בו כעין מיתה ממש, שהרוח תשוב לאלהים, והוא בהמ"ק של מעלה שגבה למעלה, והגוף ירד למטה, ודרכו בו משמים, בפ' חלק, ולכן יצתה בת קול ואמרה "קמחא טחינא טחנת", ונמצא שבאמת לא שלטו ידי זרים בקדושת המקדש, רק בגוף חומרי שבו, ונמצא שענין חורבן בהמ"ק הוא בגדר מיתה ממש שנסתלק רוח חיים שבו, וכמו שאנו מקוים שהמתים עתידים להחיות, ויחזור נשמות לפגרים מתים, כמ"ש "מד' הרוחות באי הרוח ופחי בהרוגים האל", וכתוב "ונתתי רוחי בכם וחיייתם", כמו"כ עתיד בהמ"ק לחזור להבנות, ויתחדש רוח חיים בו, אשר לא יהי' נחרב עוד, כמו המתים שעתיד הקב"ה להחיותם, שלא יהיו חוזרים לעפרם, ושליטת הזרים בבהמ"ק הם הרמה אשר שולטת ברקבון בשר המת, שנשאר עצם אחד שנקרא לוז, שבו נשאר הבלא דגרמא, איזו הארה מנפש החיים ורוח שבו, שע"י יקום בתחיה, כמו כן נשאר רושם כותל מערבי, שבו ניצוץ מהשראת שכינתו יתברך, כמ"ש "הנה זה עומד אחר כתלו", והוא בית אל, "ולוז שם העיר לראשונה":

קצז) והנה ידוע שהפרוכת המפסיק בין היכל לקדשי קדשים, הוא מחיצה המבדלת בין נשמות שבאדם, לרוח שבו, שהנשמה במח שבראש, ורוח בלב, כמ"ש רבנו הגדול בפירושו לפ' תרומה, ועיקר חיות הרוח בלב, הוא מנשמתו, וכמ"כ כאשר נסתלקה השכינה השורה בק"ק, נפסק הקדושה מהיכל, ולכן היה יכול ליכנס שם בקדשי קדשים, מקום אשר הורשה לכה"ג ליכנס רק ביום כיפור, כי כבר נסתלקה קדושה משם, וזה הראו לטיטוס במה שיצא דם מן הפרוכת, ר"ל שיצא נפש החיים ממנו, כמ"ש "כי הדם הוא הנפש", ונשאר המקדש בלא נפש, ולכן היה יכול לשלוט בו, והוא סבור שהרג את עצמו, ר"ל שהיה סבור בדעתו שכבר עזב ה' את עמו, ומאס במקדשו, למוסרם ביד מבקשי נפשם, לעשות בהם כרצונם, שלא ישרה השגחתו שם לעולם, ועזב את עמו:

קצח) וז"ש הכתוב "שאגו צורריך שמו אותותם אותות", והוא כי השמים וכסיליהם הם נקראים אותות, כמ"ש "והיו לאותות ולמועדים" וכו', שתולדות שנויים המתהווים בארץ בטבעי, בא ע"י שינוי מבטי הכוכבים ומעמדם ומסילותיהם כידוע, אבל הוא יתברך מפיר אותות בדים, ומשדד המזלות ואותיותיהם לרצונו, כמ"ש הכתוב "כה אמר ה' אל דרך הגויים אל תלמודו וכו' כי יחתו הגויים מהמה" ואין מזל לישראל, שהם תחת השגחתו יתברך, אבל הוא חשב שגם ישראל נעזבו להנהגת כוכבים ומזלות, וככל הגויים בית יהודה, ולכן שמו אותותם אותות:

קצט) גם רמזו במ"ש שיצא ממנו דם, ענין גדול, מ"ש במ"א טעם על קריאת שם אדם ביום הבראו, שזה מורה על ג' שותפים שיש בו, שהגוף נבנה מאב ואם, והקב"ה מטיל בו רוח ונשמה, והנפש הוא יסודי, שיתופא דגופא, ולכן דם הוא הנפש, והוא

בכשיל וכלפת יהלמון⁶⁵⁹ (ז) שלחו באש מקדשך לארץ חללו משכן שמך: (ח) אמרו בלבם נינם יחד שרפו כל מועדי אל בארץ: (ט) אותתינו לא ראינו⁶⁶⁰ אין עוד נביא ולא ר"ת ענו משמות עב אתנו ידע עד ר"ת איע משמות עב מה: (י) עד מתי אלהים יחרף צר ינאץ אויב שמך לנצח: (יא) למה תשיב ירך וימינך מקרב חוקך חיקך כלה: (יב) ואלהים גבורה מלכי תפארת מקדם⁶⁶¹ כתר פעל ישועות בקרב הארץ מלכות⁶⁶²: (יג) אתה

חיבור אב עם אם, אבל חלקו יתברך הוא הנשמה, נקשר ביחודו יתברך, הוא א' של אדם, והוא חלקו של הקב"ה ולכן כשמת, אז נסתלק חלקו יתברך, א' מאדם, ונשאר דם לבד, ורוח חיים אין בו, וכן היה בבהמ"ק ממש, שכמו שחומר הגוף הוא מטפת האב, והאם היא מצירת אותו ומחברת כוחות נפשו ואבריו, כמו כן נבנה בהמ"ק ע"י חומרי הדברים שנעשה בו, כמו הזהב והכסף והאבנים ודומיהם, והפועלים עושי המלאכה הם נדמים לכח האם המצירת בנין הולד, והקדושה ושכינתו יתברך, אשר שרתה בבהמ"ק הוא א' של אדם, וכאשר נסתלק השכינה מבהמ"ק של מטה, נפסק קשר השלשלת שהיה בין ישראל לאביהם שבשמים, שהם ב' הנונין המתחברים זה בזה, בהמ"ק של מעלה ושל מטה, והוא מה שרמז דהמע"ה באמרו "אמרו בלבם נינם יחד שרפו מועדי אל בארץ" ר"ל שחשבו שבמה ששרפו בהמ"ק של מטה, בזה יתבטל חיבור הב' נונין ביחד, כמ"ש:

⁶⁵⁹ ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - מגילה דף ו ע"ב
ומבואר שם כי החי' הזה שקוהי די פרזלא ואצבעתי ורגלוהי מנהון די פרזלא ומנהון די חסף, כי המלכות הזאת בתחי' ממשלתה הייתה יחידה והוא אשר החריבה בהמ"ק וכמ"ש דוד המע"ה (תהלים עז ו) ועתה פיתוחי' יחד בכשיל וכלפות יהלמון וכו', והם השוקין דילה שבה ותקע כף וכו'.

⁶⁶⁰ ספר אדיר במרום ח"א - תניא אמר רבי שמעון
והנה פירוש הלשון הזה בדרך אחד הוא, ולא אתנו יודע עד מה, ר"ל, עד מתי ילך כך. וזה כי כל הנחמות אשר הוזכרו בכתובים, הוקדמו בסוד רפואה למכות הגלות. כי כבר כל האורות ההם הוכנו על מצבם כן, כאשר יש להם לעשות פעולותיהם בגאולה. וגילויים לנו הוא, כי כבר ניתן להם גילוי גדול להאיר לנו, שאילולא כך נגלו למעלה לא הגיע הידיעה מהם אלינו. והוא תיקון גדול להתיש כח הרע הגובר בגלות, ולרפוא קלקולים רבים עד שנוכל לסבול אותם. אך כנגד זה נסתם יום הגאולה, בסוד, הלא הוא כמוס עמדי כו' (דברים לב, לד). כי ב' הגליות הראשונות נתגלה קיצם, והוא המאור ההוכן כבר לגאולתם. שבהיותו מתגלה אליהם, היה עושה פעולה גדולה בעניני הגלות מה שאין אנו יודעים. אך ודאי רבה היא, כי אין דבר מתגלה חנם, כל שכן יום הגאולה. ובגלות זה האחרון הוצרך עוד להמצא תיקון שלם, שיהיה גם היום סתום. וזה סוד התהום שהיא מלכות רביעית שאין לה חקר, כמ"ש במדרש. כי זה מכלל התיקונים שבגלות, והטעם נודע לארון היחיד המנהג את הכל. וזהו שהיה דוד המלך ע"ה מתאונן ואומר, ולא אתנו יודע עד מה:

⁶⁶¹ ספר אדיר במרום ח"א - תניא אמר רבי שמעון
וזהו ממש ענין המאנין דאימא אוזיפת לברתא, שאז נקראת אדון כל הארץ, כדמפורש בזהר ריש פרשת בראשית ע"ש. ועל זה השם דאלהים אמר, ואלהים מלכי מקדם, כי הוא בסוד קדם, בסוד הזכורא. וזהו, פועל ישועות, כי מאז התחילו הישועות בתיקוני הזהר ומלחמותיו, כמוזכר בר"מ ובתיקונים. אך היה רק, בקרב הארץ, גנוז לגו, בסוד התיבה שהתיקונים נעשים בפנים ולא נתגלה לחוץ. והרי הבנת היטב ענין הזהר ועל מה הוא נעשה, כי הוא בסוד תיבה, שאימא מתפשטת בתוך נוקבא אפילו בהיותה בגלות, ונעשית בסוד עיר מקלט כדי לברוח בה מן הגלות, שכל הבורח בו לא יצטרך לחבלי משיח לברוח בריחה האחרת של התשובה, המתגלית בזמן הצרה הגדולה כדפירשתי:

פוררת⁶⁶³ בעזך כה"ת ים שברת ראשי תנינים על⁶⁶⁴ המים: (יד) אתה רצצת ראשי לות⁶⁶⁵ תתננו מאכל לעם לציים: (טו) אתה בקעת מעין ונחל אתה הובשת נהרות

⁶⁶² ספר אדיר במדרם ח"א - תניא אמר רבי שמעון
אך הנה עוד יש הערב רב שבעבורם גם כן אין החסדים האלו מאירים לישראל, ועליהם אמר, **למה תשיב ידך וימינך מקרב חיקך כלה** (תהלים עד, יא). והוא גם כן מ"ש, השיב אחור ימינו, כי הם החסדים החוזרים לאחור, וחוזרים ממש אל החיק שהוא המקום שמשם היו מתגלים. והנה בזרוע יש ב' בחינות, בחינת יד ובחינת יד ימין. פירוש - כי היד הוא סוד ה"ד פרקים שהם שייך לימין ולשמאל. ויש בחינת הה' אצבעות, שהם סוד הה' חסדים. והנה י"ד הוא סוד כל השבטים. כי הלא י"ב שבטים הם, ולוי מתחלק לב' כהן ולוי, הרי י"ד. ובסוד הה' חסדים נעשים ע', דהיינו ה' פעמים י"ד, והוא סוד הע' חסדים שאמרנו שמתגלים. וכל זה צריך להיות שב אחור מפני הערב רב. ותדע גם כן שבשוב אלה החסדים לאחור, נאמר בז"א כביכול תשש כחו כנקבה (ברכות לב א) שהוא ממש סוד אחור, בסוד, אחור וקדם צרתני (תהלים קלט, ה). והיינו שלא נשאר רק בחינת הנוקבא שזה סוד אחור באחור. וכבר נתפרש דבר זה במקום אחר ואין פה מקום להאריך בזה. אך כשחוזרים החסדים להאיר, הנה אפילו הגבורות מאירות בבחינת זכר וגורמות הישועה, כי הם הישועות, בסוד, כו"ס ישועות (תהלים קטז יג), וזהו סוד, ואלה"ם מלכי מקדם פועל ישועות **בקרב הארץ** (תהלים עד, יב):

ספר תקט"ו תפילות - תפילה מב

כשהיסוד מתעורר, מיד אותות ומופתים נראים בעולם, והמלוכה שבה לבעליה
אל אחד יחיד ומיוחד הרי אור שמותיך עומדים להאיר בזוהר שהוא צדיק שנא' בו והמשכילים וכו', ומיד שזוהר זה מאיר כל אותות ומופתים תלויים ממנו שנא' בהם ונתתי מופתים בשמים ובארץ, וזה מצד צדיק שנא' בו כי כל בשמים ובארץ, ומיד שהוא מתעורר באותות שלו הרי המלוכה שבה לבעליה, שנא' בה לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש. והרי כמה נביאי שקר עמדו בעולם בכמה אותות ומופתים, שנא' בהם **שמו אותותם אותות**, וזה בעבור מלכות שהיא כתר מלכות שנפלה למטה, וכמה רצו להשתמש בה שלא היתה (נראית) [ראויה] להם, וכשתשוב למקומה, מיד יאמר בה המתנשא לכל לראש, באותו הזמן אותות של אמת יהיו בעולם, ומיד ישובו ישראל למנוחתם בצדיק, שנא' בו זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו, ולפי שקיוו לך בכמה חוזק שנא' בו קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך, חזקו ויאמץ לבבכם, בזכותם יאמר לצדיק, ותשב באיתן קשתו, מיד וראיתיה לזכור ברית עולם, וזכרתי את בריתי יעקוב וכו', לישועתך קויתי ה':

⁶⁶³ כתב בספר "בן ביתי" דף סג ע"א "פוררת עולה תתפ"ו גימ' ג אלקים במילוי אלפין ההין ויודין שהם גימ' ארץ, רצה ושי'.

ומצאתי בכתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר תקוני תשובה - פרק כד
וצריך לכוין בג' אלפין של שם אלקים לתקנם בג' אלפין של אהי"ה והכוונה בג' אלפין כי הם עולים שלג ויש ג' מלואים לשם אלקים חד ביו"ד כנגד ע"ב וחד בה"י כנגד ס"ג וחד באלף כנגד מ"ה מספרים תתפ"ו כמנין י' שמות של אלקים והויה אחת שהיא מקורן הוסף עליהם מאתים של מספר הרבוע כנגד בן הרי אלף פ"ו האלף כמנין רבוע המלוי של ההין ופ"ו הוא מספר הפשוט.

⁶⁶⁴ כתב רבינו מהרח"ו בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן ע"ד: אתה פוררתה: (מזולתו) הנה ר"ת 'שברת' ראשי 'תנינים' על, הוא עשרת, והם סוד אותם יאורין ובהון עשר תנינים, הנזכר בזוהר בפרשת וארא:

⁶⁶⁵ פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק א

איתן: (טז) לך יום תפארת **אף לך לילה** מלכות **אתה הכינות מאור**⁶⁶⁶ מלכות **ושמש** תפארת **: (יז) אתה הצבת כל גבולות ארץ קיץ וחורף אתה יצרתם: (יח) זכר זאת אויב חרף יהוה ועם נבל נאצו שמך: (יט) אל תתן לחית נפש** מלכות **תורך חית ענייך אל תשכח לנצח: (כ) הבט לברית מלכות כי מלאו מחשכי ארץ** מלכות **נאות חמס: (כא) אל ישב דך יסוד**⁶⁶⁷ **נכלם עני יסוד ואביון יסוד יהללו שמך** מלכות: **(כב) קומה גימ' קנ"א אלהים**⁶⁶⁸ מלכות

אתבר רישיה במיין דימא רבא כו' על המים - כמ"ש בפ' בא (ל"ד ב') דעשה נוקבין ברישא דיליה והענין הוא נקבי השערות שמשם נמשך מבועין ממ"ס כמ"ש בא"ר דף ק"מ ע"א וכלהו קשיין ותקיפין לאתבר כהאי חלמיש כו' עד דעבדין נוקבין ומבועין מתחות שיערא ונגדין מבועין תקיפין לכל עיבר ועיבר לכל סטר וסטר והשערין יוצאין דרך החוורתא והן נקבים וגומות במקום השער וזהו אתבר רישיה - וידוע שמ"ס נקרא ימא רבא דחכמתא ומבועין דנפק ממ"ס דרך השערות נקראין מים וז"ש במיין דימא רבא - וז"ס אתה רצצת ראשי לויטן תתננו מאכל לעם לציים אתה בקעת מעין ונחל (תהלים ע"ד) והכל רמוז בפסוק זה והארץ היתה תהו כו' לכן כתב זה המאמר כאן וכמ"ש בפרשת בא ת"ח והארץ היתה תהו כו' כד האי התנין הגדול כו' מה עבד קב"ה מחץ רישא דדכורא כו' הה"ד ורוח אלקים כו' וזהו ע"פ המים כנ"ל.

ספר שערי הלשם חלק א - סימן יב - פרק א - אור הגנוז יסוד הבריאה והנה אור הגנוז הנה הוא אורא עלאה אורא דלא אתפיס נהורא דרדל"א דאתגניז ברישא דא"א וממנו הוא כל החוורתא שהם התר"כ עמודי אור אשר שם הוא סוד ברית אבות וישראל והוא שורש דכל המקיפין שהם מאירים בלתי גבול ולמעלה מן המדה. ולעתידי יתייחד כל אור מקיף באור פנימי ובסוד הכתוב תהלים ע"ד אתה רצצת ראשי לויטן אתה בקעת מעין ונחל וכן בישיעה מ"א אפתח על שפיים נהרות ובתוך בקעות מעינות כי יזדככו הכלים ויתבטל כל צמצום ויתייחד כל אור פנימי בהמקיף שלו ויאר הכל בלי חק וגבול.

⁶⁶⁶ ספר מגלה עמוקות - אופן רכה

אתה הכינות מאור ושמש, שהוא צורת הלבנה שאין לה אור מצד עצמה רק שהיא מוכנת לקבל כל האור מן השמש, ולכן אמר הכינות מאור ולא אמר אור, אבל רומז על צורת הלבנה שהיא מקבלת מאור השמש, ובזה שהקדים צורת הלבנה נודע כי לך יום ואף לך לילה.

⁶⁶⁷ ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - בבא דף בתרא עה ע"א

אמר לון אבא דילי איהו חד נונא וכו' ואתון לא אשתאבתון מיני' אלא כ"ד חד דאיהו כ"ד ספרים דאורייתא וכו', ועיי' בפ' רבינו שם שהוא הי' ניצוץ רע"מ שהוא בדעת שזכה לבינה נש"ב, והוא סוד ישאו נהרות ד"כ"ס, ולא זכו אלא לכ"ד ספרים וכו' שהוא בצדיק שהוא משך הנהר. ובתי' כח (ד' טו ע"א) ובכ"ד אתון דכלילין בהו כ"ד ספרים דאנון כ"ד דשאיב מן ימא דאורייתא ומאי ניהו דשאבין מיני' האי כ"ד דאיהו שכינתא כלילא מכ"ד ספרי דאורייתא דא צדיק דאיהו נהר וכו' ואיהו ד"ך בכ"ד ספרים ועכ"ד דאיהו חריב אתמר בי' אל ישוב דך נכלם וכו' ד"ך דאיהו צדיק בשכמל"ו דך בשכינתא דאיהו כ"ד אתון דיחודא וכו' ועל אילין כ"ד אתון אתמר ושמתי כ"ד כ"ד שמשותיך וכו', יעו"ש באריכות ובפי' רבינו שם דשכינתא היא כלולה מכ"ד ספרים, והוא סוד כ"ד צירופי שמא דילה והוא ביסוד דילה דשם שאיב מיא.

⁶⁶⁸ ספר תקט"ו תפילות - תפילה קכז

תיקונו של שם אלה"ם הוא בזמן ששם הו"ה מתקרב בו, שאז הוא מתגבר בגבורה שלו. אבל בזמן שאין הו"ה מתקרב באלהים כביכול הוא משפיל עצמו לפני שונאיו. לעתיד כל דיני התורה יתקיימו בס"מ הרשע. ולפי שבעוה"ז ישראל נתנו כח לשכינה למשול בכל העולם, לכן לעתיד בהיגלות ממשלתה אף הם יהיו מושלים בממשלתה

ריבה ריבך זכר חרפתך מני נבל קל' כל היום: (כג) אל תשכח קול צרריך קל' שאון
קמיד קל' עלה תמיד:

פרק עה

א לַמִּנְצֹז אֶל-תְּשׁוּזַת מִזְמוֹר לְאַסָּף שִׁיר:
ב הוֹדִינוּ לָךְ אֱלֹהִים הוֹדִינוּ וְקָרֹב שְׁמֶךָ
סִפְרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ: ג כִּי אֶקְוֶז מוֹעֵד אֲנִי
מִיִּשְׂרָאֵל אֲשַׁפֹּט: ד נִמְצִים אֶרֶץ וְכָל-
יֹשְׁבֶיהָ אֲנֹכִי תִכְנֶנֶתִי עַמּוּדֶיהָ סָלָה: ה
אֲמַרְתִּי לַהּוֹלָלִים אֶל-תָּהֱלוּ וְלַרְשָׁעִים
אֶל-תָּרִימוּ קֶרֶן: ו אֶל-תָּרִימוּ לַמָּרוֹם
קֶרְנֶכֶם תִּדְבְּרוּ בְצֹאֵר עֲתָק: ז כִּי לֹא
מִמוּצָא וּמִמַּעַרְב וְלֹא מִמִּדְבַּר הָרִים: זז
כִּי-אֱלֹהִים שִׁפֹּט זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים: ט

אל אחד יחיד ומיוחד קימה אלהים שפטה הארץ כי אתה תנחל בכל הגוים, שכן נא' אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים שאתה אחד בכל שמותיך, יש שמות נמשכים לימין והם נמשכים ביהוה ויש אחרים שנמשכים בשמאל והם נמשכים באלהים, אתה אחד בכלם, ומיד שיהוה אינו מתקרב באלהים, אלהים עומד כמי שמשפיל עצמו לפני שונאיו, (כך) [מיד] כל מדריגות הטומאה עולים ויורדים ומקבלים ממנו והוא אינו עושה בהם דין, ובשעה שאתה מחבר יהוה באלהים מיד אלהים זה מתגבר בגבורה שלו ובו להבה תלהט רשעים, קומה אלהים ודאי, שבשעה שיהוה מתחבר בו הוא קם ובו תהיה שופט הארץ, וזה משפט אמת שהוא משפט של התורה שנא' בו שם לו חק ומשפט בכמה דינים שנאמרים בתורתך כלם צריך שתקיים אותם בס"מ הרשע שהוא גנב, גזלן, רוצח, מזיק, ומיד אתה תנחל בכל הגוים, שהרי מלך במשפט יעמיד ארץ, לתקן כל הארץ ביחוד שלך דכתיב והיה ה' למלך על כל הארץ וכו', וזה משפט שתעשה (שישבו) [שישובו] כל העולם תחת ממשלתך, אתה תנחל בכל הגוים ודאי, וישראל שהם מקוים לפניך כמו שהם מקוים לך ולא לשום שר ומלאך, כך תשליטם בשעה שתקבל ממשלתך על כל אומה ואומה למטה ועל כל שר למעלה, באותו הזמן כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה' ויהיו משתחוים להם עליונים ותחתונים, מיד יודע שהם נתנו כח לשכינתך למשול בכל העולם, לכן יהיו מושלים בממשלתה, ובהם, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר, לישועתך קויתי ה':

כִּי כֹס בַּיַּד-יְהוָה וַיִּין זָזַר מִלֹּא מִסֶּךָ
וַיֵּר בָּזָה אֶרֶץ-שְׂמָרְיָה יִמְצוּ יִשְׁתּוּ כָל
רָשָׁעִי-אֶרֶץ: י וְאֲנִי אֶגִּיד לְעַלְמִם אֲזַמְּרָה
לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: יֵא וְכָל-קִרְיֵי רָשָׁעִים
אֶגִּיד עֲתֻרֹּמְבָנָה קִרְנוֹת צַדִּיק:

פרק עה

(א) **למנצח** נצח משפיע למלכות **אל תשחת**⁶⁶⁹ ולא לקלי' **מזמור** וממשיך לה חסדים ל **לאספ** מלכות והארת חכמה **שיר** ובכך המלכות נשלמת מימין ומשמאל ושמורה מן הקלי': (ב) **הודינו הוד לך אלהים**⁶⁷⁰ מלכות **הודינו הוד וקרוב שמך** מלכות **ספרו נפלאותיך**: (ג) **כי אקח מועד**⁶⁷¹

⁶⁶⁹ זוהר חלק ב דף רסג עמוד א

אלין אינון שבע שמהן לקבל שבע דרגין דהיכלין דיליה, דכלהו מסטרא מסאבא כדקאמרן, לקבל אלין שבעה שמהן, אינון דאקרי בהו גיהנם, אתר דאתדנו ביה חייביא דעלמא, ואלין אינון, בור, שחת, דומה, טיט הין, שאול, צלמות, ארץ תחתית, כל אלין שבע מדורין דגיהנם, לקבל אלין שבע שמהן דאית ליה ליצר הרע. והא אוקימנא, דכמה דאית דרגין והיכלין לסטר קדושה, הכי נמי לסטר מסאבא, וכלהו משתכחי ושלטי בעלמא בסטר (ס"א שמאלא) מסאבא, שבעה היכלין אינון דאינון לקבל שבעה שמהן דאקרי בהו גיהנם (ס"א יצר הרע) וכלהו קיימי (לאסטאה בישא) לדיינא ולסאבא לאינון חייבי עלמא דדבקי בהו, ולא אסתמן ארחיהו מניה, כד אינון בהאי עלמא.

זוהר חלק ב דף רסג עמוד ב

היכלא תניינא, היכלא דא איהו חשוך יתיר על היכלא קדמאה, האי אקרי שחת, לקבל שמא דאקרי טמא, בגין דהיכלא קדמאה אקרי בור, לקבל שמא דאקרי שטן, והאי אקרי שחת, לקבל שמא דאקרי טמא, בהיכלא דא קיימין תלת פתחין לתלת סטריין:

כתב הרב החוזה מלובלין ז"ל בספרו "קהלות יעקב" ערך שחת: "הוא היכל שני דהיכל הטומאה והוא בחינת הוד דקליפה, כמ"ש בזוהר פקודי דף סד. וי"ל דהיכלות אלו הן הנוקבא דזעיר דקלי' כי זה עניין ג' מדורי גיהנם שהוא ז' היכלות דמלכות וז' בחי' דזעיר דקלי' שהן ז' שמות דהשטן שם בזוהר. נמצא דשחת הוא בחינת הוד דנוק' דזעיר דקלי'. וכן "שחת" גימ' דא ההוד דנוקבא דזעיר דקליפה. והנה נוקבא דקלי' הוא נחש כידוע ולכן "שחת" ר"ת שלטא חויה תקיפא.

ספר שערי צדק - השער הראשון -

והמדה הזאת מלכות נקרא - "באר שבע" כלומר הבריכה נתמלאה מז' ספירות שעליה בסוד בת שב"ע וכבר נתבאר זה לעיל ונקרא גם כן "עדן" והנני מבאר, כי ה' נטע גן בעדן ומאין נטע מקדם כלומר כל הספירות הנאצלות מהכתר הנקרא קדם כלם נטיעות במלכות. והנה התפארת שהוא "עץ החיים" במקום שהוא נטוע בו כי הוא סוד מלכותך, וסימן מעשה ידי להתפאר. וזהו סוד גדול מסודות הייחוד ובמקום הזה הוא עניין עמוק והוא סוד קציצה בנטיעות כי כל המפריד נטיעה ממקום חיבורה נקרא מקצץ בנטיעות. והטעם לפי שהמלכות היא סודה מקום שהספירות כולן נטועות בו לעשות ענף ולעשות פרי. והנני רומז "ועץ החיים בתוך הגן" באמת, כי החיים בתוך הגן ממש וזהו נצר מטע ה' להתפאר. וזהו סוד החבור והייחוד, אבל עץ הדעת טוב ורע לא אמר שהוא בגן. והבן זה מאוד לפי שעץ הדעת והגן ענין אחר אבל עץ החיים נטוע בתוך הגן וסי' ווי העמודים, והנה המקצץ באחד מכל הנטיעות בגן עליו נאמר חבר הוא לאיש משחית חבר הוא לירבעם בן נבט שהשחית לישראל בין אביהם שבשמים. לך רד כי שחת עמך כי השחית כל בשר דרכו על הארץ, לפיכך וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה, וכן והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה. והסוד הכולל "לא תשחית את עצה לנדוח עליו גרזן", "שחת לו לא בניו מומם", "זרע מרעים בנים משחיתים". והמבין עניין זה יבין סוד "תוצא הארץ" נפש חיה למינה":

⁶⁷⁰ ספר מגלה עמוקות - אופן עה

לכן באותו יום יום הקמת המשכן אמרו "הודינו לך אלהים הודינו" (תילים ע"ה [תהלים עה ב]), שהוא סוד ה' הוא האלהים, והוא סוד מודי"ם שהוא בחושבן מאה.

⁶⁷¹ ספר מגלה עמוקות - אופן צ -

מלכות אני מלכות **מישרים**⁶⁷² תפארת **אשפט** תפארת: (ד) **נמגים ארץ** מלכות **וכל** תפארת ויסוד **ישביה אנכי** מלכות **תכנתי** ס"ת ה"י משמות עב **עמודיה** נו"ה **סלה** ג"ר ס"ת יהה משמות עב: (ה) **אמרת להוללים** חיצונים **אל תהלו ולרשעים** חיצונים **אל תרימו** אל תכנסו לגבול הקדושה לספירת ה **קרן**⁶⁷³ מלכות: (ו) **אל תרימו** אל תכנסו לגבול הקדושה לספירת ה **למרום** תפארת **קרנכם** ואל תטמאו את מחנות הקדושה ע"י לילי' **תדברו** אתם מנסים לדחוק בגבול הקדושה ולהגיע ל **בצואר**⁶⁷⁴ בינה **עתק** ע"ב: (ז) **כי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר** מלכות **הרים**⁶⁷⁵: (ח) **כי אלהים**⁶⁷⁶ בינה **שפט** תפארת **זה**⁶⁷⁷ יסוד **ישפיל**⁶⁷⁸ וזה תפארת **ירים**: (ט) **כי כוס**⁶⁷⁹ מלכות

ואותו המזמור אמר משה בשעה שהוקם אהל מועד, כמ"ש **כי אקח מועד** (תהלים שם עה).

ספר מגלה עמוקות - אופן רד
השיב הקב"ה רב לך, כבר השלמת פנים ואחור יחד בשעת הקמת המשכן, שכל ס' רבוא לא יכלו להקימו ויביאו המשכן אל משה (שמות רבה פרשה נב [שמו"ר פנ"ב ד']), שאז אמר משה מזמור ע"ה דאתמר תמן **כי אקח מועד** (תהלים עה ג), שמשה לקח אהל מועד בעצמו, ואת עלית על כולנה (משלי לא כט), **אני משרים אשפוט**, אני דייקא, שאז זכה משה להשגת פנים ואחור של שם הוי"ה שהוא אני, משרים אשפוט שעשה מהם מישור והמתיק את הדין, ולפי דברי הזוהר שיר השירים שסוד משרים הם ה' אותיות מנצפ"ך שהם הדינים, לפי זה יהיה פירוש הפסוק אני משרים (תהלים עה), רצה לומר פנים ואחור של הוי"ה שהוא אני, גם ה' גבורות מנצפ"ך שהם משרים, שניהם אשפוט, ר"ל ממתיק עליהם קו הרחמים שהוא מדתו של משה שנקרא משפט.

⁶⁷² זוהר חלק א דף פו עמוד ב: מאן מישרים? דא דרגא עלאה דיעקב שרייא ביה, הה"ד (תהלים צט ד) אתה כוננת מישרים.

⁶⁷³ זוהר חלק ג דף יט עמוד ב
וירם **קרן** משיחו, דא כנסת ישראל, דאקרי קרן.
זוהר חלק ג דף קנו עמוד א
מאי **קרן** ההוא דאיהו קיים דאיהו אתר לאתצררא בית נשמתא. והמלכות היא הנקראת "צרוך החיים".

⁶⁷⁴ ספר מגלה עמוקות - אופן רמא
וז"ש שתורתו של שאול אין בו דופי (יומא כ"ב ע"ב), לפי שהוא בסוד עולם שכולו טוב (קידושין ל"ט ע"ב), ותמן אין שליטות הקליפות, כי עד צואר יגיע (ישעיה ח ח) ולא למעלה. וצואר מובא בפרדס רימונים לרמ"ק ז"ל שער כג ערך צואר שהוא בתפארת מחזה ולמעלה או בבינה.

⁶⁷⁵ זוהר חלק א דף י עמוד ב
ותנינן מאי דכתיב (שמואל א ד ח) האלהי"ם האדירים האלה, אלה הם האלהי"ם המכים את מצרים בכל מכה במדבר, וכי כל דעבד לון קב"ה במדבר הוה, והא בישובא הוה, אלא במדבר בדבורא, כמה דאת אמר (שיר ד ג) ומדברך נאוה, וכתוב (תהלים עה ז) **ממדבר הרים** אוף הכי עולה מן המדבר, מן המדבר ודאי.

⁶⁷⁶ ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית
ולפעמים נקרא המשפט בשם אלהים, כאמרו: בקום למשפט אלהים (תהלים עו, י), ואומר: **כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים** (שם עה, ח), ואומר: כל מעשה האלהים יבא במשפט (קהלת יב, יד).
ספר אדיר במרום ח"א - בריך ברי לעתיק יומין

אך אימא היא העומדת על ההנהגה להניעה כרצונה, בסוד, כי אלהים שופט (תהלים עה).

677 זוהר חלק ג דף יח עמוד א

רבי אבא אמר, כתיב (תהלים עה ח) כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים, כי אלהים שופט, אלמלא דאעבר דינא דיצחק באתר דיעקב שארי, (ס"א ואתסי) ואתכסי (ס"א ואתסחי) (ס"א ואתבסם) תמן, ווי לעלמא דיערע בדיניה, ורזא דמלה (ישעיה סו יז) כי באש יהוה נשפט, ודא הוא אתבסמותא דעלמא.

678 רעיא מהימנא ספר דברים פרשת שופטים דף רעד עמוד ב שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר יי' אלקיך נותן לך וגו'. בפקודא דא מני שופטים ושוטרים ועוד כי אלקים שופט כי י' (מ' מניה) יו"ד דחושבניה כ' כתר הכא כי אלקים שופט זה ישפיל ה"א ה"א וזה ירים דא ו' ו'. כתב בספר "מתוק מדבש" דף שלה "נרמז בפסוק זה שם הוי"ה פשוט ומלא דמ"ה, כי המשפט הוא בכוח שם הוי"ה, וז"ש כ"י במילה זו יש י ר"ל י פשוטה וגם יו"ד דחושבניה כ כתר ר"ל אות כ היא גימ' יו"ד הרומזת לחכמה, וגימ' שלה כ רמז לכתר. הכא אלקים שופט ובכחם של כתר וחכמה שם אלקים שהיא בינה "שופט" ז"ה ישפיל מילת ז"ה גימ' י"ב כנגד ה"א ה"א דשם מ"ה, וז"ה ירים דא ו' ו' ר"ל מילת זה גימ' יב כנגד ו' מלא דשם מ"ה וחסר אות א דוא"ו, ובאה אות א' דאהיה דאימא ומשלמת לשם מ"ה דז"א, ואות ו' דמילת וזה וב' ההין דזה' וזה' הם האותיות פשוטות דשם הוי"ה. (בשם הרמ"ז והגר"א).

מובא דרושי "ונתת הכסף" וגו' לרמח"ל ז"ל

ואימא בינה - שופר הולך, שנאמר בה, "זה ישפיל וזה ירים", להשפיל לס"א ולהרים לקדושה.

ובספר גנזי מרומים - חושב כאן כל פעולות הו"ק שהם ז"ת הנרמזים בפס' (דברי הימים א כ"ט, יא) "לך ה' הגדולה" וכו', שהקדים למעלה ואמר משפיל גאים ומגביה שפלים בנו"ה שהם מעלה ומטה כידוע מוריש בחו"ג זה ישפיל וזה ירים וכו' בת"ת ויסוד.

עוד מצאתי בכתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מעין גנים - חלק ראשון - כונת ברכת המזון

ואם תמנה כל ט' נקודות ראשונות ד"פ לד' אותיות השם ויהיה השורק נמנה לבדו בלא ואו ועמהן נקוד המלכות ונקוד הדעת יהיו תש"ך בדקדוק, וכן זה ישפיל וזה ירים הם גימ' 720.

679 ספר שערי צדק - השער הראשון

והמדה הזאת המלכות נקראת גם כן כוס של ברכה, והטעם לפי שהמדה המתמלאת ממנה השפע והאצילות מלמעלה בהתאחד עשר ספירות וזהו סוד שאמרו בכו"ס של ברכ"ה טעון עשרה דברים, והמבין עיקר זה יבין סוד עשר דברים. ודע והאמן כי יש חוץ למחיצת היחוד כוס אחד שהוא כוס של פורענות, וזהו שאמר הכתוב (תהילים עה ט) כי כוס ביד ידו"ד ויין חמר מלא מסך ויגר מזה, והנה כוס של ברכה מבפנים והוא של דוד, וזהו שאמר הכתוב (שם כו ה) דשנת בשמן ראשי כוסי רויה, (שם קטז יג) כוס ישועות אשא ובשם ידו"ד אקרא, אבל כוס של פורענות שהוא סורי הגפן נכריה שהיא נטועה מבחוץ וכשישראל חוטאים שותים מאותו הכוס, וזהו שנאמר (ישעיה נא יז) את קובעת כוס התרעלה שתית מצית, ואותו היין הוא הנעשה מגפן סדום מתמצית חמת סמי המות השוכנים בחוץ, וזהו סוד (דברים לב לג) חמת תנינים יינם וגו', ודע והאמן כי אותם שאינם זריזין בכוס של ברכה חומסים נפשם ומפסידים כמה מיני ברכות, ואילולי האריכות היינו מבארים כמה עניינים גדולים בענין זה:

ספר תיקונים חדשים - הקדמה

ביד יהוה תפארת ויין חמר מלא מסך ויגר מזה ר"ת מום משמות עב **אך שמריה ימצו ישתו כל** ס"ת וול משמות עב **רשעי ארץ: (י) ואני** תו"מ **אגיד** אמשיך שפע ל **לעלם** מלכות **אזמרה לאלהי יעקב**⁶⁸⁰ תפארת: **(יא) וכל קרני רשעים** קלי' **אגדע תרוממנה קרנות צדיק** יסוד:

כדין (תהלים עה ט) **כי כוס ביד ה'**, דא שכינתא אלקים, **ויין חמר** אלין ע' ניצוצין דיליה, כדין **אך שמריה ימצו ישתו כל רשעי ארץ**, אלין שמרין דנפלין מלעילא, דזמינין למנפל על רישיהון דאומין ע"ז, כדין תהומות יכסיומו, ועלמא בנייחא ישתאר בתיקונא שלים:

⁶⁸⁰ ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית
תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו כי חו"ק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב (תהלים פא, ג). וכבר הודעתך שהוא יום הזכרון בסוד 'זכרנו לחיים', ולפיכך; 'כי חוק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב'. דע כי המשפט הוא סוד תפארת, וסוד יעקב, וסוד ו' שבשם; וחוק הוא הקצה התחתון של ו' שהוא סוד המשפט שהוא סוד יעקב. ואגב אורחין כיון שנגענו במילה חוק שהיא ביסוד, לפי הרב ג'קטיליא הנה בפירוש ר"י סגי נהור לספר יצירה העמיד את החק בתפארת. וזו לשונו "ולשון חק - תפארת נקרא חק, כדכתיב [תהלים פ"א, ה], "כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב".

וגם בספר עבודת הקודש חלק א פרק כא העמיד את הביטוי "אלהי יעקב" בתפארת וזו לשונו

"..ועל דא אם בחקתי תלכו כל אינון גזרין ודינין ועונשין ופקודין דאינון בההוא אתר דאקרי חוקה. ואת משפטי תשמרו בההוא אתר דאקרי תורה שבכתב שזו התפארת וסימנך "תורת אמ"ת נתן לנו" כד"א משפט **לאלהי יעקב**, ודא אחיד בדא ודא בדא וכלא חד מההוא כללא דשמא קדישא, ומאן דעבר על פתגמי אוריתא כאלו פגים שמא קדישא בגין דחוק ומשפט שמא דקב"ה הוי. ועל דא אם בחוקותי תלכו דא תורה שבע"פ, ואת משפטי תשמרו דא תורה שבכתב, ודא הוא כללא דשמא קדישא עד כאן".

ובספר מגיד מישורים - פרשת משפטים - פרשת משפטים מהדורא קמא:
ביום שבת כ"ב לשבט, ה' עמך וכו' דברי תוכחות כמנהג, ובפרשתא קדישתא דא איכא למידק וא"ו של ואלה, ותו מאי משפטים, דהא משפט אחד הוא כמא דאת אמרת משפט **לאלהי יעקב**, וכתוב משפט אחד יהיה לכם, ותו כיון דמשפט חד הוא, היכי כתיב משפט עבדו ומשפט עמו:

אבל רזא דמילתא דתפארת איקרי משפט, והכי נמי איקרי יסוד וכן איקרי חק כמה דאת אמר "כי חק לישראל הוא". כלומר יסוד משפט בישראל הוא, אבל משפט דהיינו תפארת הוא מתעלה לעילא לאלהי יעקב, והכי נמי חק איקרי תפארת כמא דאת אמר את החוקים ואת המשפטים, וזהו סוד "משפט עבדו" דהיינו יסוד, "ומשפט עמו" דהיינו תפארת, והשתא קאמר דואלה המשפטים דהיינו תפארת ויסוד תשים לפניהם, כלומר תעלה ותדביק יתהון לעילא בדרגין. דמלת לפניהם רוצה לומר דלפניהם שהם דרגין עילאין:

כאן למדנו ש"אלהי יעקב" הוא בתפארת והיסוד נקרא "חוק" בגלל שהתפארת נקרא "חוק". עלינו לזכור שהיסוד הוא כללות התפארת ולכן נקרא "כל" שהוא מקבל את חגתנ"ה אליו וכ"א מהם כלול מ"ס סה"כ 50 כמנין "כל". וזה מה שרמזו לנו ז"ל בילקוט שמעוני בראשית - פרק לז - המשך רמז קמ - אלה תולדות יעקב יוסף וכו' לא הוה צריך קרא למימר אלא אלה תולדות יעקב ראובן. אלא מה יעקב נולד מהול אף יוסף נולד מהול. מה זה היתה אמו עקרה אף זה היתה אמו עקרה. מה זה נתקשתה אמו בשעת לידה אף זה נתקשתה אמו בשעת לידה. מה זה ילדה אמו שנים אף זה ילדה אמו שנים. וכו'.

פרק עו

א לַמִּנְצֹנֹ בְּנִינֹת מִזְמוֹר לְאַסָּף שִׁיר: ב
נִזְדַּע בִּיהוּדָה אֱלֹהִים בִּישְׂרָאֵל גָּדוֹל
שְׁמוֹ: ג וַיְהִי בְשָׁלֹם סִכּוֹ וּמַעֲוֹנָתוֹ בְּצִיּוֹן: ד
שָׁמָּה שָׁבַר רִשְׁפֵּי-קָשֶׁת מִזֶּן וַיִּזְרַב
וּמִלִּזְמוֹה סָלָה: ה נָאֹר אֶתָּה אֱדִיר
מִהַרְרֵי-טָרָף: ו אֶשְׁתַּוְּלָלוּ אַבְיָרֵי לֵב נָמוּ
שָׁנָתָם וְלֹא-מִצְאוּ כָל-אֲנָשִׁי-וְזִיל יְדֵיהֶם:
ז מִגְּעָרְתָּךְ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נִרְדָּם וְרָכַב וְסוֹס:
זז אֶתָּה נֹרָא אֶתָּה וּמִי-יַעֲמֹד לִפְנֶיךָ מֵאֵז
אִפְּךָ: ט מִשְׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּ דִּין אֶרֶץ יִרְאָה
וּשְׁקָטָה: י בְּקוֹם-לְמִשְׁפָּט אֱלֹהִים
לְהוֹשִׁיעַ כָּל-עַנְיֵי-אֶרֶץ סָלָה: יא כִּי-וְזַמַּת
אָדָם תִּזְדַּךְ שְׁאֵרִית וְזַמַּת תִּזְדָּר: יב נִדְּרוּ
וְשָׁלְמוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל-סִבִּיבָיו

אלה תולדות יעקב יוסף אמרו ראוי היה יוסף לצאת ממנו י"ב שבטים כדרך שיצאו מיעקב אביו שנאמר אלה תולדות יעקב יוסף. אלא שיצא שכבת זרע ממנו מבין צפרני ידיו. ואף על פי כן יצאו מבנימין אחיו וכולן נקראו על שמו וכו' כדכתוב בפסוק ויבוא הביתה לעשות מלאכתו. ראויה היתה בכורה לצאת מרחל דכתיב אלה תולדות יעקב יוסף וגו' (כדכתוב ברמז קכ"ה וברמז מ"ט):

והרמז הפנימי: יעקב הוא התפארת ויוסף הוא היסוד. וכאמור היסוד מקבץ את התפארת אליו ולכן כל מה שקרה ליעקב קרה ליוסף. ועיין בתורה שלימה להרב כשר שהביא יותר מ 40 דברים שארעו ליעקב וארעו ליוסף.

יֹבִילֹוּ שֵׁי לַמּוֹרָא: יִג יִבְצֹר רוּזֹוּ נְגִידִים נּוֹרָא לַמַּלְכִי-אַרְץ:

פרק עו

בעת יחוד קוב"ה ושכינ' מתעוררים דינים להרחיק הקל'.

(א) למנצח נצח בנגינת מזמור לאסף למלכות שיר בשעה שמקבלת הארת חכמה: (ב) נודע דעת ביהודה⁶⁸¹ מלכות אלהים מלכות בישראל תפארת גדול חסד שמו מלכות: (ג) ויהי בשלם סכו⁶⁸² תו"מ ומעונתו⁶⁸³ חסד בציון יסוד: (ד) שמה שבר רשפי קשת מגן וחרב ומלחמה סלה: (ה) נאור אתה אדיר מהררי טרף: (ו) אשתוללו אבירי לב⁶⁸⁴ נמו שנתם ולא מצאו כל אנשי חיל ידיהם: (ז) מגערתך אלהי יעקב תפארת נרדם ורכב וסוס: (ח)

⁶⁸¹ פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק א
יהודה נוק' בהדי דכורא מתדבקא י'ק'ו' דא דכורא ד"ה דא נוק' דהות בהדי.
פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק א - דף י ע"ב בספר הנד"מ מהדורת
"המסורה" תשנ"ו
והענין כי י"ב שבטים הם כמ"ש ב' משפטים דף ק"ד ע"ב ראובן. שמעון. לוי.
יששכר. זבולון. יוסף. יהודה. הן ז"ת דמלכות כסדר והן בני הגבירות. ויהודה שהוא
מלכות אינו עטרת דידה שהוא בשר התפוח אלא מלכות שדבוקה מאחוריה כי כן
הוא בכל פרצוף כידוע ולכן נולד תיכף אחר לוי.

⁶⁸² ספר תקט"ו תפילות - תפילה קפ - אל אחד יחיד ומיוחד הרי ירושלים שהיא
המלכות העיר הקדושה שנאמר בה ויהי בשלם סוכו שם גלית יחודך דכתיב בכל
מקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך, וזה סוכה יחוד ודאי, כו הס, סה זה
היכל, שהוא המלכות שמך הקדוש נזכר שם כ"ו, שהוא התפארת הרי יחוד שלם, וה'
בהיכל קדשו, ויהי בשלם סוכו ודאי.

⁶⁸³ ספר מגלה עמוקות - אופן צט
שאו שערים ראשיכם, בזוהר ויקרא (עמוד י"א [זוהר ח"ג ח' ע"ב]) אמר מה נינהו
שערים, מעון ומכון, חסד ופחד.

⁶⁸⁴ זוהר חלק א דף עו עמוד ב
רבי אבא פתח ואמר, (ישעיה מו יב) שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה, שמעו
אלי אבירי לב, כמה תקיפין לבייהו דחייביא, דחמאן שבילי ואורחי דאורייתא ולא
מסתכלן בהו, ולבייהו תקיפין דלא מהדרין בתיובתא לגבי מריהון, ואקרון אבירי לב,
הרחוקים מצדקה, דמתרחקי מאורייתא. רבי חזקיה אמר, דמתרחקי מקב"ה, ואינן
רחיקין מניה, ובגין כך אקרון אבירי לב, הרחוקים מצדקה, דלא בעאן לקרבא לגבי
קב"ה, בגין כך אינן רחוקים מצדקה, כיון דאינן רחוקים מצדקה, רחוקים אינן
משלום דלית לון שלום, דכתיב (ישעיה מח כב) אין שלום אמר יהו"ה לרשעים, מאי
טעמא, בגין דאינן רחוקים מצדקה. תא חזי אברהם בעי לקרבא לקב"ה ואתקרב
הה"ד (תהלים מה ח) אהבת צדק ותשנא רשע, בגין דאהב צדק ושנא רשע אתקרב
לצדקה, ועל דא כתיב (ישעיה מא ח) אברהם אוהבי, מאי טעמא אוהבי, בגין דכתיב
אהבת צדק, רחימותא דקב"ה דרחים:

אתה נורא אתה⁶⁸⁵ תפארת ומי בינה יעמד⁶⁸⁶ לפניך מאז אפך: (ט) משמים תפארת השמעת דין גבורה ארץ מלכות יראה בעת קבלת הגבורות גימ' ריו ושקטה⁶⁸⁷ בעת קבלת החסדים: (י) בקום למשפט תפארת אלהים מלכות להושיע כל ענוי ארץ סלה: (יא) כי חמת אדם תודך שארית חמת תחגר: (יב) נדרו⁶⁸⁸ בינה ושלמו ליהוה אלהיכם כל סביבו⁶⁸⁹ יובילו שי למורא: (יג) יבצר רוח נגידים נורא למלכי ארץ:

⁶⁸⁵ ספר שערי צדק - השער החמישי

ודע כי צדק ומשפט הוא סוד המלכות והתפארת, מלכות דין תפארת דין ורחמים. וזו היא ספירה הנקרא תורה שבכתב ומשה רבינו ע"ה קבלה שאין דרך לשום בריה לקבלה אלא למשה שנכנס להיכל לפניו לאהל וזכה לשמש לפניו כעניין ודבר ידו"ד אל משה פנים אל פנים. ותורה שבעל פה היא "מלכות" לפיכך אין כותבין תורה שבעל פה שלא לקבוע לו מקום מלבד תורה שבכתב, משום ונרגן מפריד אלוף. לפי שאין לתורה שבע"פ קיום אלא בנשיקת תורה שבכתב. וזהו היחוד האמיתי השלם. והנה הלוחות שבהן התורה נתונה בארון, אשרי העם שככה לו שהרי בידיהם הייחוד השלם והשם המיוחד השוכן ביניהם. וזהו הספירה הנקרא בתורה "אתה" וסימן אתה נורא אתה. והנה ספירת הכתר נקרא "הוא" שאינה מושגת כלל. וזו היא קו האמצעית נקראת "אתה" שמשיגין אותה הנביאים על ידי מלכות. ומדת מלכות נקראת "אני" שהיא מושגת לבעלי רוח הקדש. ודברים הללו הן כבשוננו של עולם. ומי שיש לו עינים יראה. והספירה הזאת נקראת "נורא" וסימן נורא תהילות עושה פלא. וזו היא מדתו של יעקב וכשנתדבק בה כתיב ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה. וזהו סוד "הגדול הגבור והנורא" אברהם יצחק יעקב, גדולה גבורה ותפארת. ונקראת "נורא" שבו יראו כל הנוראות וכל האספקלריאות.

⁶⁸⁶ תיקוני זהר דף קטו עמוד ב

ורא דמלה אם עונות תשמר י"ה אדנ"י מי יעמוד, מ"י יעמוד ודאי, דאיהי אימא עלאה בינה תשובה.

⁶⁸⁷ זוהר חלק ג דף קצג עמוד א

כיון דאמרו נעשה ונשמע מיד שקטה הה"ד ארץ יראה ושקטה. יראה בקדמיתא ולבסוף ושקטה.

⁶⁸⁸ זוהר חלק ב דף קטו עמוד ב

בודאי שבועה לא חלה אלא על דבר שיש בו ממש, נדר חל אפילו על דבר שאין בו ממש, והא אוקמוה במתניתין, ולא עוד אלא יתיר אמרו, נדרים על גבי שבועות עולין, (וכך כתוב תלמוד בבלי מסכת נדרים דף יח עמוד א "מתיר רב המנונא נזיר להזיר מכאן שהנזירות חל על הנזירות שיכול והלא דין הוא ומה שבועה חמורה אין שבועה חלה על שבועה נזירות קלה לא כל שכן תלמוד לומר נזיר להזיר מכאן שהנזירות חלה על הנזירות ") וכל הנשבע כאלו נשבע במלך עצמו, וכל הנודר כאילו נודר בחיי המלך. (וכך כתוב בתוספתא מסכת סוטה פרק ו (א) ר' יהודה אומר [משם] בן פטירי הרי הוא אומר (איוב כז) חי אל הסיר משפטי וגו' ללמדך שאין אדם נודר בחיי [מלך] אא"כ אוהב את המלך) (ומכאן הוכיח השל"ה הקדוש שהנדר בבינה). אמר לון רעיא מהימנא, מארי דמתיבתאן ידענא בכו דאתון ידעין, אבל ההוא דמחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, יחדש לן חדושין, דהא ודאי אמר קהלת, (קהלת א ט) אין כל חדש תחת השמש, אבל למעלה מן השמש יש לו. ובסתרי תורה אנא בעינא למימר, (תהלים פד יב) שמש ומגן יהוה אלהים צבאות, בעלמא דיליה ולא בעלמא דהדיוט, אף על גב דזה לעומת זה עשה האלהים, מגו חשוכא נפיק נהורא. ובודאי עלמא דאתי בינה, איהי למעלה מהשמש דאיהו עמודא דאמצעיתא, נדרים מתמן על גבי שבועה עולים, וחלין על דבר שאין

פרק עז

א לַמִּנְצֹנָה עַל-יְדוּתוֹן לְאַסָּף מִזְמוֹר: ב
קוֹלִי אֶל-אֱלֹהִים וְאַצְעֻקָה קוֹלִי אֶל-
אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדֹנִי
דָּרַשְׁתִּי יָדַי כְּלִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוֹג בַּמָּאֲנָה
הַנּוֹזֵם נִפְשִׁי: ד אֲזַכֶּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲבִיָּה
אֲשִׁיזָּה וְתַתְּעִיטָה רוּזִי סָלָה: ה אֲזוּזָה
שְׂמֵרוֹת עֵינַי נִפְעָמָתִי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו
זֶשְׁבַּתִּי יָמִים מִקֶּדֶם שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז
אֲזַכֶּרָה נִגִּינָתִי בְּכִילָה עִם-לִבִּי אֲשִׁיזָּה
וְיִזְזַפְשֵׁ רוּזִי: ח הַלְעוֹלָמִים יִזְנוּ אֲדֹנִי
וְלֹא-יִסִּיף כְּרִצּוֹת עוֹד: ט הָאֶפֶס לִנְצוֹן
זֶסֶדּוֹ גָּמַר אֲבִיר כְּדָר וְדָר: י הֶשְׁכֹּחַ זִנּוֹת
אֶל אִם-קֶפֶץ בְּאֶף רִזְזָמִיו סָלָה: יא וְאֲבִיר
זִנּוֹתִי הִיא שָׁנוֹת יָמָיו עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר
מִעַלְלִי-יָהּ כִּי-אֲזַכֶּרָה מִקֶּדֶם כָּל־אֶרֶץ: יג

בו ממש, בגין דשבועה איהו עלמא דין, דלית ליה קיומא אלא על יסוד, הדא הוא דכתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם.

⁶⁸⁹ כתב רבנו החיד"א ז"ל בספרו "יוסף תהלות" במזמור עז וז"ל "ורבינו האר"י זצ"ל דרש, והביאו הר"ב מהרימ"ט ז"ל בספרו "צפנת פענח" דף קנג ע"ב. נדרו ושלמו לד' אלקיכם- אף אותם הנגשים אל ד' וז"ש "כל סביביו" הם יראי שמים ומדקדק עם סביביו אפילו הכי יכולים לנדור ולשלם ואין בדבר חטא לפי שהוא מעשה את האחרים שיובילו שי למורא ובכי האי גונא שרי לנדור ודפח"ח.

וְהִגִּיתִי בְּכָל-פֶּעַלְךָ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיזָּה:
יָד אֱלֹהִים בַּקֹּדֶשׁ דִּרְכָּךְ מִי-אֵל גָּדוֹל
כִּאֱלֹהִים: טו אֲתָה הָאֵל עֲשֵׂה פֶלֶא
הוֹדֵעֶת בְּעַמִּים עֲנֹךְ: טז גְּאֻלַּת בִּזְרוּעַ
עַמְּךָ בְּנֵי-יִעֲקֹב וַיּוֹסֶף סִלָּה: יז רְאוּךָ מַיִם
אֱלֹהִים רְאוּךָ מַיִם יּוֹזִילוּ אֶף יִרְגְּזוּ
תַּהֲמוֹת: יח זֶרְמוּ מַיִם עָבוֹת קוֹל גָּתְנוּ
שִׁזְזִיקִים אֶף-יִזְצָצִיךָ יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל
רַעְמֶךָ בַּגִּלְגָּל הָאִירוּ בָּרָקִים תִּבֵּל רָגְזָה
וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ בָּיִם דִּרְכָּךְ וּשְׁבִילְךָ
בְּמַיִם רַבִּים וַעֲקֹבוֹתֶיךָ לֹא נָדְעוּ: כא
נִזְזִיתָ כִּצְאָן עַמְּךָ בְּיָד-מִשָּׁה וְאַהֲרֹן:

פרק עז

ערגת הכלה לדודה להיותה כימי קדם.

(א) למנצח נצח משפיע ל על ידיתון כתיב מלכות ידותון⁶⁹⁰ מלכות לאסף מלכות מזמור עם הארת ton: (ב) קולי אל אלהים בינה ואצעקה קולי אל אלהים בינה והאזין ר"ת גימ' גבורה אלי: (ג) ביום צרתי אדני ר"ת גימ' קי"ב דרשתי ס"ת י"י משמות עב ידי ס"ת י"י משמות עב לילה נגרה ס"ת יהיה משמות עב ולא תפוג מאנה הנחם נפשי ס"ת מיה משמות עב: (ד) אזכרה ס"ת מיה משמות עב אלהים ס"ת מיה משמות עב ואהמיה אשיחה ותתעטף רוחי סלה: (ה) אחזת שמרות עיני נפעמתי ולא ר"ת ענו משמות עב אדבר: (ו) חשבתי ימים⁶⁹¹ תו"מ

⁶⁹⁰ ידותון רומז לידות ו תפארת ן בינה.

ועניין הידות התבאר בספר עץ חיים - שער כט פרק ב מ"ב ונחזור לענין כי עוד יש מ"ן עצמם שהם בחיצונית וזה שם ב"ן בציור כל ה' מהם צורת י"ד והם ה' ידות זולת ג' ווין הנ"ל והם ה' ידות ה' אותיות מנצפ"ך כי הם ה' אצבעות וכל אצבע כלול מכל הי"ד הרי הם ה' ידות אך שרשם יד א' שמאל לבד כנודע והבן זה מאד כי כל מ"ן חיצונית שמתבררין בכל פעם כולם הם בחי' ב"ן זה דציור ובחינויותיו הם מתבררין תמיד ובחי' שם ב"ן פשוט עם הג' ווין הם רוחא אשר הוא המעלה תמיד אותן ומאלו נמשכין אל המלכות בעת היניקה לצורך המוחין דאלקים:

ובשער הכוונות - דרושי כוונות קריאת שמע דרוש ו פירוש תיבת שמע "והנה היד כלולה מה' אצבעות שהם חמש אותיות מנצפ"ך שהם המ"ן עצמן וכ"א כלולה מה' הרי הם ה"פ ה' שהוא ה' ידות ובהם חמש אצבעות בכל יד וא"כ נמצא שכולם נרמזות בשם הוי"ה דב"ן שהיא המעלה מ"ן. וכתב בספר נהר שלום - דף יז עמוד ב - ונראה כי ה' ידות הם נפש".

ויש ידות גם ביצירה כמו שכתוב בשער הכוונות - דרושי ברכת השחר : הנה נרמז שם בן מ"ב בשלשה הידים הנזכרין בתקונין בסוד יד הגדולה ויד החזקה ויד רמה באמצעיתא. כיצד יהו"ה אלהינו יהו"ה בימין. כו"ז במוכס"ז כו"ז ביד שמאל. יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א באמצע הרי מ"ב. ואמנם יד ימין הם סוד חצי הראשון של שם הוי"ה שהוא י"ה יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף ויד שמאל הוא חצי השם האחרון שהוא ו"ה וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף ויד אמצעית היא שורש השם בעצמו שממנו נתפשטו אלו הידים ולכן הוא באמצע ולכן ר"ת על נט"י ענ"י שהוא בעולם העשיה הנקרא עני וגם אלו הרי"ת הם בגימ' ק"ל (לרמז) כי בעשיה הוא סוד ע"ב ק"ל. עוד תכוין בברכת ענט"י דשחרית להעלות העשיה למעלה ע"י אלו הג' ידים שאמרנו שהם ד' אלקינו ד' בימין כו"ז במוכס"ז כו"ז בשמאל. ויהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א באמצע כי שם זה הוא בעולם היצירה וע"י ג' ידות אלו דיצירה אנו מעלין את עולם העשיה.

ויש ידות גם בא"א ואו"א (ואולי הם הרמזים ב ו ן של ידותון) כמבואר ב- שער הפסוקים - פרשת ויגש

והנה עוד יש שתי ידות באבא וב' ידות באמא והם ד' ידות, אבל ב' ידות דא"א נחשבים כאחת, והיא היד החמישית. וז"ס, ונתתם חמישית לפרעה, היא אימא עילאה, דמתמן אתפרען ואתגליין כל נהורין, כנזכר בספר הזוהר וממנה נעשה כלי היסוד שבה כנזכר. וארבע הידות וגו', הם ד' ידות דאו"א: והנה עד"ז, יש עוד חמש ידות אחרות למטה, ואלו הם, כי היד החמישית, הם ב' ידות דאימא עילאה, שנכללו כאחד, ומהם נעשו כלי היסוד, למ"ן שבמלכות, שהיא נוקביה דז"א. וד' הידות יהיה לכם וכו', הם ד' הידות דזו"ן.

⁶⁹¹ כתב בספר אור נערב "ימים - ז' מדות. מקדם, באריך אנפין".

מקדם כתר **שנות עולמים**: (ז) **אזכרה נגינתי** ס"ת מיה משמות עב **בלילה עם** ס"ת מיה משמות עב **לבבי אשיחה** ס"ת מיה משמות עב **ויחפש** ר"ת לאו משמות עב **רוחי**: (ח) **הלעולמים** האם לעד **יזנח אדני** המלכות תהיה **ולא** לא מחוברת **יסיף** אל בעלה היסוד ולא תהיה חפצה ב **לרצות עוד** יסוד: (ט) האם לא נשיג את אור **האפס לנצח חסדו** החסד **גמר אמר** אינו משפיע יותר ל **לדר** מלכות **ודר**⁶⁹² מלכות: (י) **השכח חנות אל אם קפץ באף רחמיו סלה**: (יא) **ואמר** מלכות **חליתי** תפילתי, היינו שה מלכות תקבל מהארת ה **היא שנות ימין עליון**⁶⁹³ חסד: (יב) **(אזכיר)** **אזכור מעללי יה כי** ר"ת מיכ משמות עב **אזכרה מקדם** כתר **פלאך** כתר: (יג) **והגיתי בכל פעלך ובעלילותיך אשיחה**: (יד) **אלהים** בינה **בקדש** חכמה **דרכך מי** בינה **אל גדול**⁶⁹⁴ בינה **כאלהים** בינה: (טו) **אתה**⁶⁹⁵ תפארת **האל** חסד **עשה פלא** כתר **הודעת** דעת **בעמים עזך** מלכות: (טז) **גאלת בזרוע עמך**⁶⁹⁶ ע"ב **בני ע"ב יעקב** תפארת **ויוסף** יסוד **סלה** ג"ר: (יז) **ראוך מים**⁶⁹⁷ **אלהים ראוך מים** יחילו אף ירגזו תהמות: (יח) **זרמו מים עבות קול**

⁶⁹² תיקוני זהר דף מ עמוד א

בההוא זמנא אתה ה' לעולם תשב כסאך **לדור ודור**, ומאי ניהו **לדור ודור**, אלא ההוא דאתמר ביה דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת. כתב בפירוש "מתוק מדבש" דף תטו "אתה ד' לעולם תשב היינו ז"א הנקרא אתה, יושב עם המלכות הנקראת עולם. כסאך **לדור ודור** היינו בסוד הייחוד עם רחל ולאה הנקראות דור ודור (כמו שכתוב בכוונות התפילה בימים נוראים "לדור ודור המליכו לאל") דור הולך ודור בא היינו כשהייחוד עם לאה אז רחל יורדת למטה, וכשהייחוד עם רחל אז לאה נעלמת. והארץ לעולם עומדת היינו הייחוד עם המלכות הנקראת ארץ הוא לעולם אלא שלפעמים היא בחינת לאה ולפעמים בחינת רחל.

⁶⁹³ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר שבתות ה' מכ"י - חלק ז

והיא עצמה תורה שבע"פ תקנה לעצמה תפלת השחר בעצת המחבק הראשון **ימין עליון** איש חסד כנודע ואחריה הפיוס לפחד יצחק בתפלת המנחה שהן תפלות של חובה.

⁶⁹⁴ ספר שערי צדק - השער השביעי

והמדה הזאת הבינה נקראת - "גדולה" משום ארך אפים וגדל חסד. והנני רומז הכתר עליון הנקרא אין סוף כי אל גדול יד"ד. לפיכך לך יד"ד הגדולה והגבורה לך בודאי אין סוף. והכל קטן לפיכך עוז בידך וגבורה בימינך, והאלה"ם נסה את אברהם ויקח בידו את האש ואת המאכלת, עושה גדולות עד אין חקר וגו' לפיכך נקראת "גדולה".

⁶⁹⁵ ספר שערי צדק - השער החמישי

והנה ספירת הכתר נקרא "הוא" שאינה מושגת כלל, וזו היא קו האמצעית תפארת נקראת "אתה" שמשיגין אותה הנביאים על ידי מלכות, ומדת מלכות נקראת "אני" שהיא מושגת לבעלי רוח הקדש.

⁶⁹⁶ ספר שערי הלשם חלק ב - סימן ו - ישראל, אוה"ע, ע"ר
והוא מה שנאמר. תהלים ע"ז. **גאלת בזרוע עמך**. ר"ל בחזקה ובעל כרחם.

⁶⁹⁷ כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם - פרק מז

ראוך מים אלקים עד סוף המזמור יפה הוא נדרש על כלל המאורע הזה שאנו בבאורו. כי אמנם אלו המים של אריך הם אשר מעל השמים, דא זעיר, כי על ידיה הם אבא ואמא ואריך עליהם. זהו מעל השמים אמר כי המים העליונים האלה **ראוך**

נתנו שחקים אף חצציק יתהלכו: (יט) קול רעמך בגלגל האירו ברקים תבל רגזה ת"ו
מלה משמות עב ותרעש הארץ: (כ) בים דרכך ושבילך בשבילך במים רבים ועקבותיך⁶⁹⁸
לא נדעו: (כא) נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן:

אלקים - דא טהירו, (עתיק יומין) שאין אריך יגור יראת העונש מפניו אך במורא וכבוד יסתכל בו וקורא אותו בשמו בחציו העליון של אריך שהוא רשאי על זה בהיותו מכוסה מים לפיכך אלה המים העליונים לא רגזו ולא חלו מפניך אך **ראוך מים** תחתונים מטבורו ולמטה ואין להם רשות לקרא יחילו שהם בכים אף ירגזו **תהומות** אלו אבא ואמא דכתיב בהו "תהום אל תהום קורא" תמיד בלי הפסק זהו כלל שלאחריו מעשה והוא אומרו **זורמו מים עבות** אלו גדולה גבורה תפארת דאריך, **קול נתנו שחקים** נצח והוד אף חצציק יתהלכו אלו חצי גבור שנונים אשר ביסוד בב' חלוקות שבו כח החסדים והגבורות לא יגורו רע כלל **קול רעמך בגלגל** דא זעיר **האירו ברקים תבל** דא נוקביה רגזה ותחל הארץ בסוד הקטרוג והקטנות. **בים** האחרון **דרכך ושבילך במים רבים** לא יוכלו לכבות את האהבה וזה השביל הוא נהורא דקיק המתפשט שם והוא הגורם כי גם מ"ט פנים טמא פנים יחשבו במקומם כי הם צל הצל מן הפנים שבטהרה אך **עקבותיך לא נודעו** להם ח"ו **נחית כצאן עמך** סוד הנשמות [הקדושות] הנכללות בזו"ן ביד משה ואהרן שני היסודות של אבא ואמא.

⁶⁹⁸ שער מאמרי רשב"י - פירוש ספרא דצניעותא פרק א
ודע כי כמו שיש לברית קדש תחתון שתי בחינות זכרו' ונקבות בסוד יוסף ובנימין כן יש לשביל העליון בחינה עליונה (ע"ד) והיא הנקראת **שביל** בסוד מיין דכורין או **נתיב בבחי'** תחתונה בסוד מיין נוקבין והוא הנקרא נתיב לא ידעו עיט או שביל והוא הנקרא עמיקא דבירא כמו שהיסוד נקרא מקורא (ד"ש דכ"ט ע"א) דבירא והאי לא מתפרש מן בירא לעלמין כדרך שמקורא דבירא לא מתפרש מן בירא לעלמין כדאמר בפ' תולדות. והיינו דאמר' בפ' אחרי מות ובפ' בראשית בההוא נתיב דלא אתידע לעילא ותתא כד"א נתיב לא ידעו עיט עכ"ל לומר דלא אתידע לעילא בבחינת מיין דכורין ולא לתתא בבחינתו השניה בתוך הבינה בסוד מיין נוקבין כי נעלם הוא ועמוק עמוק מי ימצאנו. ולפיכך נקרא "עמיקא". והיינו דכתיב **ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נודעו** ששתי הבחינות לא נודעו לא למעלה ולא למטה. ועוד כי מיין נוקבין שבבאר התחתון בכח נתיב זה שבתוך הבינה באים על ידי מקורא דבירא כדבעינן למימר קמן. וכמו שמלכות תקרא "ברוך" בסוד מבועא דבירא שבה כן בינה תקרא "ברוך" בסוד הנתיב שבה. וזהו ההפרש שבין ברוך דתפילה לברוך שבברכות. כי זה בבינה בסוד הנתיב שבה, ובתפלה למלכות בסוד היסוד שבה. וכמ"ש בר"מ בפ' עקב אבל לעולם עלמא דאתי לחודיה לא אקרי ברוך אלא ברכה וכמ"ש בפ' תרומה ובפ' ואתחנן והבן זה.

ס"ת מלה משמות עב ותרעש הארץ: (כ) בים דרכך ושבילך ושבילך במים רבים ועקבותיך⁶⁹⁹ לא נדעו: (כא) נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן:

פרק עוז

א מִשְׁכִּיל לְאַסֵּף הָאֵיזְנָה עַמִּי תוֹרַתִי הֵטוּ
אֲזַנְכֶם לְאִמְרֵי-פִי: ב אֶפְתְּנָה בְּמִשְׁלִי פִי
אֲבִיעָה זִיּוֹת בְּנִי-קָדָם: ג אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ
וַנִּדְעֵם וְאֲבוֹתֵינוּ סִפְרוּ-לָנוּ: ד לֹא נִכְזָד
בְּבִנְיָהֶם לְדוֹר אֲזִזְרוֹן מִסִּפְרֵיהֶם תִּתְּחַלּוּת
יְהוָה וְעֻזּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה: ה וַיָּקָם
עֲדוֹת בִּיעֶקֶב וְתוֹרָה שָׁם בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
צָוָה אֶת-אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעַם לְבִנְיָהֶם: ו
לְמַעַן יֵדְעוּ דוֹר אֲזִזְרוֹן בָּנִים יוֹלְדוּ יִקְבְּמוּ

⁶⁹⁹ שער מאמרי רשב"י - פירוש ספרא דצניעותא פרק א

ודע כי כמו שיש לברית קדש תחתון שתי בחינות זכרו' ונקבות בסוד יוסף ובנימין כן יש לשביל העליון בחינה עליונה (ע"ד) והיא הנקראת שביל בסוד מיין דכורין או נתיב בבחי' תחתונה בסוד מיין נוקבין והוא הנקרא נתיב לא ידעו עיט או שביל והוא הנקרא עמיקא דבירא כמו שהיסוד נקרא מקורא (ד"ש דכ"ט ע"א) דבירא והאי לא מתפרש מן בירא לעלמין כדרך שמקורא דבירא לא מתפרש מן בירא לעלמין כדאמר בפ' תולדות. והיינו דאמרי' בפ' אחרי מות ובפ' בראשית בההוא נתיב דלא אתידע לעילא ותתא כד"א נתיב לא ידעו עיט עכ"ל לומר דלא אתידע לעילא בבחינת מיין דכורין ולא לתתא בבחינתו השניה בתוך הבינה בסוד מיין נוקבין כי נעלם הוא ועמוק עמוק מי ימצאנו. ולפיכך נקרא "עמיקא". והיינו דכתיב ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נודעו ששתי הבחינות לא נודעו לא למעלה ולא למטה. ועוד כי מיין נוקבין שבבאר התחתון בכח נתיב זה שבתוך הבינה באים על ידי מקורא דבירא כדבעינן למימר קמן. וכמו שמלכות תקרא "ברוך" בסוד מבועא דבירא שבה כן בינה תקרא "ברוך" בסוד הנתיב שבה. וזהו ההפרש שבין ברוך דתפילה לברוך שבברכות. כי זה בבניה בסוד הנתיב שבה, ובתפלה למלכות בסוד היסוד שבה. וכמ"ש בר"מ בפ' עקב אבל לעולם עלמא דאתי לחודיה לא אקרי ברוך אלא ברכה וכמ"ש בפ' תרומה ובפ' ואתחנן והבן זה.

וַיִּסְפְּרוּ לְבָנֵיהֶם: ז' וַיִּשְׁיִמוּ בְּאֱלֹהִים כְּסָלָם
וְלֹא יִשְׁכָּחוּ מֵעַלְלִי-אֵל וּמִצֹּתָיו יִנְצְרוּ: זז
וְלֹא יִהְיוּ כְּאֲבוֹתָם דֹּר סוּרָר וּמִרְהָ דֹּר
לֹא-הֵכִין לָבוֹ וְלֹא-נֶאֱמָנָה אֶת-אֵל רוּחוֹ:
ט בְּנֵי-אֶפְרַיִם נוֹשְׁקֵי רוּמִי-קָשֶׁת הִפְכוּ
בְּיוֹם קָרָב: י לֹא שָׁמְרוּ בְּרִית אֱלֹהִים
וּבִתְּוֹרָתוֹ מֵאֲנֹו לָלַכְתָּ: יא וַיִּשְׁכָּחוּ
עֲלִילוֹתָיו וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר הִרְאָם: יב נֶגְדַּ
אֲבוֹתָם עָשָׂה כָּלָא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׂדֵה-
צֹעֵן: יג בָּקַע יָם וַיַּעֲבִירָם וַיַּצֵּב-מַיִם כְּמוֹ-
יָד: יד וַיַּנְּחֵם בְּעֵנָן יוֹמָם וְכָל-הַלַּיְלָה
בְּאוֹר אֵשׁ: טו יִבָּקַע צִרִים בַּמִּדְבָּר וַיִּשְׁקַ
כְּתֵהֲמוֹת רַבָּה: טז וַיּוֹצֵא נוֹזְלִים מִסַּלַּע
וַיּוֹרֵד כִּנְהָרוֹת מַיִם: יז וַיּוֹסִיפוּ עוֹד
לָזֶזְטָא-לוֹ לַמְּרוֹת עֲלִיּוֹן בַּצִּיָּה: יז וַיַּנְסוּ-
אֵל בִּלְבָבָם לִשְׁאֹל-אֶכֶל לְנַפְשָׁם: יט
וַיִּדְּבְּרוּ בְּאֱלֹהִים אָמְרוּ הֵיוּכָל אֵל לַעֲרֹךְ
שִׁלְזֹן בַּמִּדְבָּר: כ הֵן הִכָּה-צוּר וַיַּזְוִבוּ
מַיִם וַנְּזַלִּים יִשְׁטַפוּ הַגַּם-לָזֶזְטָא יוֹכֵל תֵּת

אִם-יָכִין שְׂאֵר לְעַמּוֹ: כֹּא לָכֵן שָׁמַע
יְהוָה וַיִּתְּעַבֵּר וַאֲשׁ נִשְׁקָה בְּיַעֲקֹב וְגַם-אַף
עָלָה בְּיִשְׂרָאֵל: כִּב כִּי לֹא הֶאֱמִינוּ
בֵּאלֹהִים וְלֹא בָטְחוּ בִישׁוּעָתוֹ: כִּג וַיֵּצֵאוּ
שִׁזְזִיקִים מִמָּוֶעַל וַדִּלְתִּי שָׁמַיִם פָּתָחוּ: כֹּד
וַיִּמָּטֵר עֲלֵיהֶם מִן כָּל־וֶדְגָּן-שָׁמַיִם נָתַן
לָמוֹ: כֹּה לָזֶם אֲבִירִים אָכַל אִישׁ צִידָה
שָׁלַח לָהֶם לִשְׂבַע: כו יָסַע קָדִים בַּשָּׁמַיִם
וַיִּנָּהֵג בָּעָזוֹ תִימָן: כז וַיִּמָּטֵר עֲלֵיהֶם כָּעָפָר
שְׂאֵר וּכְזֹזוֹל יָמִים עוֹף כָּנָף: כוז וַיִּפֹּל
בְּקָרֶב מוֹזִיָּהוּ סָבִיב לְמִשְׁכְּנֹתָיו: כט
וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ מְאֹד וַתֵּאָוֶתֶם יָבֹא לָהֶם:
ל לֹא-זָרוּ מִתֵּאָוֶתֶם עוֹד אָכְלָם בְּפִיָּהֶם:
לא וַאֲף אֱלֹהִים עָלָה בָּהֶם וַיִּהְרֹג
בְּמִשְׁבִּיָּהֶם וּבְזֹזֵרֵי יִשְׂרָאֵל הִכְרִיעַ: לב
בְּכָל-זֹאת זָטְאוּ-עוֹד וְלֹא-הֶאֱמִינוּ
בְּנִפְלְאוֹתָיו: לג וַיִּכַּל-בֶּהֱבֵל יְמֵיהֶם
וַיִּשְׁנֹתֶם בַּבֶּהֱלָה: לד אִם-הֶרְגָם וַדָּרְשׁוּהוּ
וַשְּׁבוּ וַשְּׁזָרוּ-אֵל: לה וַיִּזְכְּרוּ כִי-אֱלֹהִים

צֹרֶם וְאֵל עֲלִיּוֹן גָּאֻלָּם: לוֹ וַיִּפְתּוּהוּ
בְּפִיָּהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יִכְזְבוּ-לוֹ: לוֹ וְלָבָם לֹא-
נָכוֹן עִמּוֹ וְלֹא נֶאֱמְנוּ בִּבְרִיתוֹ: לוֹז וְהוּא
רְחוּם יִכְפֹּר עֲוֹן וְלֹא-יִשְׁזַזִּית וְהִרְבָּה
לְהָשִׁיב אָפּוֹ וְלֹא-יַעִיר כָּל-זִמָּתוֹ: לֹט
וַיִּזְכֹּר כִּי-בָשָׂר הֵמָּה רוּחוֹ הוֹלֵךְ וְלֹא
יָשׁוּב: מ כִּמָּה יִמְרוּהוּ בַּמִּדְבָּר יַעֲצִיבוּהוּ
בִּישִׁימוֹן: מֵא וַיָּשׁוּבוּ וַיִּנָּסוּ אֵל וּקְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל הִתְנוּ: מֵב לֹא-זָכְרוּ אֶת-יְדוֹ יוֹם
אֲשֶׁר-פָּדָם מִנִּי-עַר: מֵג אֲשֶׁר-שָׂם
בְּמוֹצָרִים אֶתֹתָיו וּמוֹפְתָיו בְּשִׁידָה-צֶעַן:
מֵד וַיַּהֲפֹךְ לָדָם יֵאֲרִיָּהֶם וַנִּזְלִיָּהֶם בָּל-
יִשְׁתִּיּוֹן: מֵה יִשְׁלַח בָּהֶם עָרֹב וַיֹּאכְלֵם
וַצַּפְרִידַע וַתִּשְׁזַזִּיתָם: מו וַיִּתֵּן קֶזְזִיסִיל יְבוֹלָם
וַיִּגִּיעַם לָאֲרָבָה: מֵז יַהֲרֹג בַּבָּרָד גִּפְנָם
וַשְׁקִמּוּתָם בַּזָּנְמִל: מֵח וַיִּסְגֵּר לַבָּרָד
בְּעִירָם וּמִקְנֵיהֶם לָרֶשְׁפִּים: מט יִשְׁלַח-
בָּם זִזְרוֹן אָפּוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחֲזֹת
מִלְּאֲכֵי רָעִים: נ יִפְלֹס נְתִיב לְאָפּוֹ לֹא-

וַיִּשְׁךְ מִמּוֹת נַפְשָׁם וַיִּזְיָתָם לְדָבָר הַסְּגִיר:
נָא וַיֵּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּמִצְרַיִם רֹאשִׁית אוֹנִים
בְּאַהֲלֵי-זָם: נָב וַיִּסַּע כִּצְאָן עַמּוֹ וַיִּנְהָגָם
כַּעֲדָר בַּמִּדְבָּר: נָג וַיִּנְזָם לִבְטֹחַ וְלֹא
פָּוְזוּ וְאֶת-אוֹיְבֵיהֶם כָּסָה הַיָּם: נד
וַיְבִיֵּאֵם אֶל-גִּבּוֹל קִדְשׁוֹ הָר-זֶה קִנְיָתָהּ
יְמִינוֹ: נה וַיַּגְרֵשׁ מִפְּנֵיהֶם גּוֹיִם וַיַּפִּילָם
בְּזוֹכָל נִזְזָלָה וַיִּשְׁכַּן בְּאַהֲלֵיהֶם שְׁבִטֵי
יִשְׂרָאֵל: נו וַיִּנָּסוּ וַיִּמְרוּ אֶת-אֱלֹהִים עֲלִיוֹן
וַעֲדוֹתָיו לֹא שָׁמְרוּ: נז וַיִּסָּגּוּ וַיִּבְגְּדוּ
כְּאַבוֹתָם נִהְפְּכוּ כְּקֶשֶׁת רַמְיָה: נח
וַיִּכְעִיסוּהוּ בַּבְּמוֹתָם וּבַפְּסִילֵיהֶם
יִקְנִיאוּהוּ: נט שָׁמַע אֱלֹהִים וַיִּתַּעֲבֹר
וַיִּבְמָאֵס מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל: ס וַיִּטַּשׁ מִשְׁכַּן
שָׁלוֹ אֶהֱלֵ שֹׁכֵן בְּאָדָם: סא וַיִּתֵּן לַשִּׁבְיָ עֶזֶר
וַתִּפְאֲרֵתוּ בְיַד-צָר: סב וַיִּסְגֵּר לַזָּרֵב עַמּוֹ
וּבְנִזְזָלָתוֹ הִתַּעֲבֹר: סג בַּזְּוֹרִיו אָכְלָה-אִשׁ
וּבַתּוֹלָתָיו לֹא הוֹלְלוּ: סד כִּהְגִּיו בַּזָּרֵב
נִפְּלוּ וְאֶלְמִנְתָּיו לֹא תִבְכֶּינָה: סה וַיִּקַּץ

כִּישָׁן אֲדָנִי כְּגִבּוֹר מִתְרוֹנֵן מִיָּיִן: סו וַיֵּךְ-
צָרָיו אֲזָזוֹר וְזָרְפָּת עוֹלָם נָתַן לָמוֹ: סז
וַיִּמָּאֵס בְּאַהֲל יוֹסֵף וּבְשֶׁבֶט אֶפְרַיִם לֹא
בָּזָזָר: סוז וַיִּבְזֹּז אֶת-שֶׁבֶט יְהוּדָה אֶת-
הָר צִיּוֹן אֲשֶׁר אָהָב: סט וַיִּבֶן כְּמוֹ-רָמִים
מִקְדָּשׁוֹ כְּאַרְץ יִסְדָּה לְעוֹלָם: ע וַיִּבְזֹּז
בְּדוֹד עֲבָדָיו וַיִּקְזֹּזוּהוּ מִמַּכְלָאת צֶאֱן: עא
מֵאֲזָזָר עָלוֹת הֶבְיָאוּ לְרַעוֹת בְּיַעֲקֹב עַמּוֹ
וּבְיִשְׂרָאֵל נִזְזָלְתוּ: עב וַיִּרְעַם כֶּתֶם לִבָּבוֹ
וּבִתְבוּנוֹת כִּפְּיוֹ יִנְזֹזִם:

פרק עוז

תאור ניסי יציאת מצרים והמסע במדבר שעוברים גם על כל אדם ביציאת מצרים הפרטית שלו.

(א) משכיל יסוד משפיע ל לאסף מלכות האזינה ר"ת מלה משמות עב עמי תורת תפארת ס"ת
היי משמות עב הטו אזנכם לאמרי פי מלכות: (ב) אפתחה במשל פי מלכות אביעה אמשיכה
חידות מני קדם כתר: (ג) אשר⁷⁰⁰ חכמה שמענו בינה ונדעם דעת ואבותינו חג"ת ספרו לנו
מלכות: (ד) לא נכחד מבניהם לדור אחרון מספרים תהלות⁷⁰¹ יהוה תפארת ועוזו

⁷⁰⁰ כתב רבינו הרמ"ק ז"ל בפרדס שער כג ערכי הכינויים דף ח ע"ב "...ולתקן העניין
הזה נאמר כי אשר הוא בסוד השפעת החכמה בבינה בסוד הייחוד בסוד הדעת".
שמענו בבינה כי היא סוד האוזן כדברי האר"י ז"ל בספר עץ חיים - שער ד פרק א -
כי אוזן להיותו סוד בינה ההבל היוצא ממנו הוא יותר דק מהבל היוצא מחוטם. וכן
הבל החוטם הוא יותר דק מהבל הפה שהוא למטה ממנו במעלה. אמנם אם נמשיל
ונאמר דרך משל כי מסוד האוזן נמשך ממנו הבל ורוח מתוכו ולחוץ והוא סוד נשמה
והבל היוצא מחוטם סוד רוח והבל היוצא מהפה הוא סוד נפש. לנו רומז למלכות
שהיא גימ' שם אלקים.

⁷⁰¹ שער הכוונות - דרושי כוונות קריאת שמע דרוש ח -
וז"ס תהלות לאל עליון גואלם כי תהלות הם ב' תהלות לאה ורחל וה"ם שתי הארות
של ד"פ אמת הראשונים וד"פ אמת האחרונים שביארנו כי ב' הארות האלה
מתחברין יחד ועולים כנגד אל עליון ופי' כי אל עליון אל שהוא היסוד דבינה אשר

ונפלאותיו אשר עשה: (ה) ויקם יסוד או"א עדות⁷⁰² ביעקב תפארת מחזה ולמטה ותורה שם בישראל תפארת מחזה ולמעלה אשר צוה את אבותינו חג"ת להודיעם דעת לבניהם נה"י: (ו) למען ידעו דעת דור אחרון מלכות בנים יולדו נה"י יקמו ויספרו לבניהם⁷⁰³ מלכות: (ז) וישימו באלהים כסלם ולא ישכחו מעללי אל ומצותיו ינצרו: (ח) ולא יהיו כאבותם ס"ת אום משמות עב דור סורר ומרה דור לא הכין לבו ולא נאמנה את אל רוחו: (ט) בני אפרים נושקי רומי קשת הפכו ביום קרב ס"ת ומב משמות עב: (י) לא

היא הויה דס"ג שבה נרמזת שם י"א"י שהיא גימטריא א"ל כמבואר אצלנו במקומות רבים:

כתב הרב יוסף ג'קטיליא ז"ל בספרו שערי צדק - השער השמיני - "ודע כי בכל מקום שתמצא הלל גמור זה סוד הבינ"ה והתהלה והלל שאין גמור הוא סוד המלכות".

⁷⁰² כתב רבינו מהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן ע"ח: ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל וגו':

כבר הודעתך, כי יש בז"א מוחין מצד אבא, מלובשים בנה"י דאבא, והחסדים מונחים תוך היסוד דאבא, הנקרא תורה. בסוד נובלת חכמה של מעלה תורה. וז"ס תורה שנתנה מן הימין ומן השמאל, כמשה מימיו אש דת למו, שהם החו"ג דאבא, ביסוד שלו הנקרא תורה. וזאת התורה שם אותה בישראל, שהוא ז"א. ואח"כ מאלו החסדים שביסוד דאבא, מאירים לחוץ לצד פני ז"א, ושם נעשה פרצוף יעקב ובו נקרא עדות. ואז יוצאים מן סוף היסוד דאבא, המתפשט בסיום יסוד דזעיר ממשי, ויוצאים משם לחוץ. וצריכים לחזור ולקום ולעלות למעלה עד כתר דיעקב, שהוא כנגד החזה דז"א, ומשם נכנסים תוך יעקב, ומתפשטים בו כנודע. וזהו ויקם עדות ביעקב, לשון קומה ועלייה. אבל בישראל שם, ואינו צריך קימה:

כתב רבינו המהרח"ו ז"ל בשם האר"י ז"ל בספר לקוטי תורה - ספר תהילים ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל, הנה כבר ידוע כי ז"א נקרא ישראל מן החזה ולמעלה ומחזה ולמטה מתחיל בחי' יעקב הנעשה ע"י יסוד אבא שהוא תוך יסוד אמא ע"י אריכות יסוד אבא בסוד נובלת חכמה שלמעלה תורה, והנה יסוד אבא המוציא פרצוף יעקב אינו ממשות היסוד אלא עדות לבד אך תורה שהיא עצמות יסוד אבא הנקרא תורה הוא בפנימית ז"א בחלק עליון הנקרא ישראל. וז"ש ויקם עדות ביעקב כי יעקב שהוא חלק התחתון שהוא עדות של התורה שלמעלה ממנו צריך יעקב קימה להעלותו למעלה אבל תורה שם בישראל היינו תורה שהוא יסוד אבא שם תמיד בחלק הנקרא ישראל שם ממה תמיד נקרא תורה אבל ביעקב אמר קימה שהוא למטה. ויקם עדות ביעקב עדות הוא דעת היינו יסוד או"א בדעת ז"א, ויקם גי' קנ"ו יוס"ף היינו יסוד דלעילא. ותורה שם בישראל, נלע"ד כי הוא יסוד דאבא:

כתב רבינו הרמ"ק בספרו אור נערב חלק ג פרק ה ויקם עדות ביעקב וכו', ואין ספק היות הכונה יעקב המלכות, כי יש חלוק בין ישראל ליעקב כדפירשנו בספר פרדס.

⁷⁰³ שער הכוונות - דרושי העמידה דרוש ב פירוש תיבת אלהינו ומביא גואל לבני בניהם כאן תכוין לעשות שלשה אחרונות שהם נה"י דיעקב ורחל מן ג' פרקין תתאין דנה"י דז"א כנודע. ותכוין באומרך "לבני בניהם" שהם נ"ה הנעשים עתה ליעקב ורחל. והענין מבואר עם הנ"ל כי ג"ר חב"ד נקרא אבות כי ה"ס אברהם יצחק ויעקב כמבואר לעיל במלת אלהי אברהם וכו'. והג' אמצעיות חג"ת הם בנים שלהם ונקראים "חסדי אבות" כנ"ל שהם חסדים נמשכים מן האבות כנזכר. והג' אחרונות נה"י נק' "בני בניהם" של האבות הנזכרים.

⁷⁰⁴ ספר שערי הלשם חלק א - סימן יט - הנהגת הקב"ה בסוד "נורא עלילה" ובתנחומא פ' וישב בפסוק ויוסף הורד מצרימה. זה שאמר הכתוב. תהלים ס"ו ה'. לכו וראו מפעלות אלהים נורא עלילה על בני אדם. אמר ר' יהושע בן קרחה אף הנוראות שאתה מביא עלינו. בעלילה את מביא. בא וראה כשברא הקב"ה את העולם. מיום הראשון ברא מלאך המות (ור"ל שהוכן מיום ראשון אבל בריאתו היה ביום שני. ע' לעיל סוף ענף ט"ו) מנין. אמר ר' ברכיה משום שנאמר וחושך על פני תהום. זה מלאך המות המחשיך פניהם של בריות. ואדם נברא בששי. ועלילה נתלה בו שהוא הביא את המיתה לעולם שנאמר כי ביום אכלך ממנו מות תמות. משל למה הדבר דומה? למי שמבקש לגרש את אשתו. כשבקש לילך לביתו כתב גט. נכנס לביתו והגט בידו מבקש עלילה ליתנו לה. אמר לה מזגי לי את הכוס שאשתה. מזגה לו כיון שנטל הכוס מידה אמר לה הרי זה גיטך. אמרה לו "מה פשעי"? אמר לה "צאי מביתי שמזגת לי כוס פשור". אמרה לו "כבר היית יודע שאני עתידה למזוג לך כוס פשור שכתבת הגט והביאתו בידך". אף כך אמר אדם לפני הקב"ה עד שלא בראת עולמך קודם שני אלפים שנה היתה תורה אצלך אמון שכך כתיב ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום. שני אלפים שנה. וכתיב בה זאת התורה אדם כי ימות באוהל אלולא שהתקנת מות לבריות. היית כותב בה כך. אלא באת לתלות בי את העלילה. הוי נורא עלילה על בני אדם. וכן אתה מוצא שאמר לו הקב"ה למשה אם יראה איש באנשים האלה כו' את הארץ הטובה. איש זה משה דכתיב והאיש משה ענו. האיש המסוים באנשים. וכן הוא אומר עתה תראה אשר אעשה לפרעה. במלחמת פרעה אתה רואה ואין אתה רואה במלחמת שלשים ואחד מלכים. וכיון שאמר להם שמעו נא המורים. אמר לו הקב"ה לכן לא תביאו את הקהל הזה. הוי נורא עלילה. וכן הוא אומר ביוסף. ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם כו'. בשביל כתנות פסים גרם לכל השבטים לירד למצרים. ואמר ר' יודן היה הקב"ה מבקש לקיים גזירת ידוע תדע והביא עלילה לכל דברים אלו. כדי שיאהב יעקב את יוסף.

ספר שערי הלשם חלק א - סימן יט - הנהגת הקב"ה בסוד "נורא עלילה" וישנאוהו אחיו. וימכרוהו לישמעאלים. ויורידוהו למצרים. וישמע יעקב שיוסף חי במצרים. וירד עם השבטים וישתעבדו שם. הוי ויוסף הורד מצרימה. אל תקרי הורד. אלא הוריד את אביו והשבטים למצרים. אמר ר' תנחומא למה הדבר דומה לפרה שמבקשין ליתן עול בצוארה והיא מונעת העול מן צוארה. מה עשו נטלו את בנה מאחריה ומשכו אותו לאותו מקום שמבקשין לחרוש. והיה העגל גועה. שמעה הפרה בנה גועה. הלכה שלא בטובתה בשביל בנה. כך הקב"ה היה מבקש לקיים גזירת ידוע תדע והביא עלילה לכל אלו הדברים. וירדו למצרים. ופרעו את השטר. לכך נאמר ויוסף הורד מצרימה. הוי נורא עלילה. עכ"ל:

והרי לנו מבואר מכל המדרשים הללו כי גם כל המאורעות כולם אשר מפורש בתורה סיבתם. הנה הסיבה הראשונה להם הוא רק בגזירה. והן המאורעות והן הסיבות הם כולם מסתרי הנהגתו ית"ש. והם כבושים אצלו מאז ומקדם שהוא מקודם שנברא העולם. והוא הכל מסיבת עולם הנקודות ומיתתם ושבירתם וכל מה שנעשה בהם בעולם התוהו. כי בעולם הנקודות יצא כל השרשים כל מה שהיה עתיד לצאת בכל הד' עולמות אבי"ע כלליהם ופרטיהם בפרטי פרטות היותר אחרון אשר מעולם ועד עולם. והיה יציאתם מסוד המחשבה העליונה דא"ק שהוא החכמתא סתימאה שבן. ושם היה המאציל כביכול בבחינת חושב מחשבות על כל הבריאה כולה איך לייסדה ולהמציאה וכן בכל תהלוכות הנהגתה בכלל ובפרט. מראשית שורשה עד סוף תכליתה. ושם היה צופה ומביט על הכל ומשם יצא הכל ברצון ובמחשבה ובגזירה ממנו ית"ש. ושם היה הגזירה על כל עולם התוהו כולו. ועל כל המאורעות המתילד מזה שהוא בכל תהלוכות הנהגה אשר בכל משך ימי עולם. ומצפייתו וראייתו שם בסוד המחשבה העליונה הנז' יצא כל עולם הנקודות. והוא סוד יציאתם דרך העינים.

ונפלאותיו כתר אשר הראם חו"ב: (יב) נגד אבותם חג"ת עשה פלא בארץ מצרים שדה
צען: (יג) בקע ים מלכות ויעבירם ויצב מים כמו נד: (יד) וינחם בענן יומם⁷⁰⁵ וכל

ויצאו הכל במציאת גבורות תקיפין והיו אז. שהוא בעולם הנקודות. רק בבחי' אצילות שבהם. והוא מלוכת המלכין קדמאין. מה שהוציאו ויצאו מכל אחד ואחד שרשי המציאית המתייחס לכל ספי' וספי' שבו. וע"י שהיו כולם גבורות תקיפין לא היה אפשר להתקיים כמבואר לעיל ח"א ונסתלקו האורות מהכלים ועלו למעלה. והוא ענין מיתתם כי הוא ע"ד יציאת הנשמה מהגוף. ולא נשאר למטה רק הש"כ ופ"ר ורפ"ח הניצוצין הוא ע"ד הבלי דגרמי הנשאר בתוך העצמות בקבר. וכ"ז היה אחר שירדו האורות עם הכלים במקום הבריאה רוצה לומר במקום העתיד להבריאה כי עדיין לא היה הבריאה כלל אך כאשר ירדו למקום העתיד להבריאה והתחילו להוציא שם את כל כחם לפועל בכל המציאית דהבריאה. וע"י שהיו גבורות תקיפין הוציאו כל כחם בבת אחת ולא היו ביכולת דהכלים לסבול ונתבקעו הכלים ונשברו והאורות עלו למעלה והוא מיתתם ושבירתם כי האורות יצאו מהם והכלים נשברו. ונתחלקו השברי כלים עם הניצוצין שנשאר בהם. כי פנימיותם נשאר בבריאה והוציאו שם כל שרשי המציאית דהבריאה אשר מעולם ועד עולם. ותוכניותם ירדו ביצירה והוציאו שם את כל שרשי המציאית דהיצירה אשר מעולם ועד עולם. וחיצוניותם ירדו במקום העתיד להעשיה והוציאו שם את כל שרשי המציאית דהעשיה אשר מעולם ועד עולם ויצאו אז התתקע"ד דורות וקלקלו. ונעשה בסיבתם כל הטומאה והרע כולה. ושלטו על כל שרשי המציאית דהבי"ע כולם והבליעו אותם בתוכם כנ"ל ענף י"ז. והנה כ"ז ברצון ובגזירה מהמאציל ית"ש. שיסובב כ"ז ויעשה כ"ז. כדי להוציא כל כחות דתוקף הגבורות מן הכח אל הפועל בתכלית האפשרי ע"י הנבראים עצמן כמו שבארנו לעיל ענף י"ז. אמנם באשר שכל מציאת הנבראים שיצאו אז לא היו עדיין רק שרשיים לבד כי הרי לא היו אז רק אלא מהמלכיות דהב"ן לחוד והרי היו הם רק שרשיים לכל הנבראים והמציאית אשר לאחר התיקון דמעשה בראשית. ולכן הנה כל מה שנעשה בהם אז. היינו כל מקרה המלכים מיתתם ושבירתם. וכן מה שנתפזרו ונתדעכו לניצוצין אין קץ ונתחרבו. כמ"ש באד"ז רצ"ב ע"ב וכוונדע. וכן נפילתם ובליעתם בתוך הזוהמא והטומאה והרע. וכן כל ענין התתקע"ד דורות וכל מה שעבר עליהם. הנה היה כ"ז לשורש לכל תהלוכות ההנהגה שבהנבראים העיקריים אשר מאחר התיקון דמעשה בראשית והלאה. כי כשם שכל עולם הנקודות היה שורש לעולם התיקון. שכל המציאית דהנקודות היו השרשים לכל המציאית שלאחר התיקון דמעשה בראשית. כן כל המקריים והמאורעות אשר עברו על המלכים דהנקודות והניצוצין והשב"כ שבהם הנה הוא שורש לכל תהלוכות ההנהגה אשר עם כל הנמצאיים כולם שבכל הדורות כולם אשר מששת ימי בראשית ועד עולם שכל מה שנעשה בשרשו בעולם הנקודות וכל מה שעבר עליו בעולם התוהו הנה הוא שורש לכל המאורעות שעובר על כל אחד אחר שיצא בעוה"ז. והרי הוא הכל בגזרה מאז ומקדם ומסוד המחשבה הנעלמה העליונה כנ"ל. כי כן ראה רצונו ית"ש ומחשבתו העליונה שם. להוציא ע"י כ"ז את כל הכחות דהגבורות תקיפין מן הכח אל הפועל ולגילויים היותר אפשרי ע"י הנבראים עצמן. שהוא ע"י כל מעשיהם ותהלוכותיהם. וע"י כל המאורעות כולם שעובר עליהם הן בעולם הזה והן לאחר מיתה שהוא כל הדינים והעונשים אשר בעולם הנפשות עד עת התיקון דתחיית המתים. כי בכל זה יצא כל הכחות דהגבורות כולם לגילויים היותר אפשרי ע"י הנבראים עצמן. ככל הצורך לתכלית הנועם והזיו והזוהר דטוב העתיד. שהוא ע"י הגבורות הנמתקים. והנה נעשה מיתוקם ע"י כל אותן המאורעות עצמן. והרי יעשה ויתגלה כל טוב הצפון העתיד. בסבת הנבראים גופה וככונתו וכרצונו ית"ש בכל בריאת עולמו:

תפארת ויסוד הלילה מלכות ס"ת מלה משמות עב באור אש גבורה: (טו) יבקע צרים במדבר וישק כהמות רבה: (טז) ויוצא נזלים מסלע ויורד כנהרות מים: (יז) ויוסיפו עוד לחטא לו למרות עליון בציה: (יח) וינסו אל בלבבם לשאל אכל לנפשם: (יט) וידברו באלהים אמרו היוכל אל לערך שלחן במדבר: (כ) הן הכה צור ויזובו מים⁷⁰⁶ ונחלים ישטפו הגם לחם יוכל תת אם יכין שאר לעמו: (כא) לכן שמע יהוה ויתעבר ואש נשקה ביעקב וגם אף עלה בישראל ע"ב: (כב) כי לא האמינו באלהים ס"ת אום משמות עב ולא בטחו בישועתו: (כג) ויצו שחקים⁷⁰⁷ נ"ה ממעל ודלתי שמים תפארת פתח: (כד)

אבל מאן דאזיל קמייהו סבא עלאה מאריה דביתא ההוא דאומי (נ"א דאזמין) ליה קב"ה ומנו אברהם דכתיב יומם יצוה יי' חסדו. וכתיב אם לא בריתי יומם ולילה. יומא דכל יומין כלילן ביה יומא דשאר יומין איהו שאר כל יומין ודאי. ועל דא אקרי יומם ולא יום.

⁷⁰⁶ כתב רבינו מהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים שם:

הן הכה צור ויזובו מים (מזולתו) הנה ביסוד דאימא, יש אלהים במלוי ההי"ן עם הכולל, בגימטריא צו"ר. וכשהכה הצור ההוא, ויזובו מים, מצד היסוד דאבא הגנוז בתוכה. והבן, כי ר"ת 'ויזובו מים' הוא מ"ו, שהוא סוד מלוי ע"ב העולה מ"ן הנזכר. וכבר ידעת, כי ע"ב הוא סוד מים, העולה חסד, סוד יסוד דאבא, והבן:

⁷⁰⁷ ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית 'ובגאותו שחקים'. ופירוש הפסוק כך הוא: שהשם יתברך רוכב שמים בעזרן, מהו שכך כשהוא מתגאה על ידך? מתקן שחקים להוריד לך כל ברכות גנזי עליונים, כאמרו: הרעיפו שמים ממעל ושחקים יזלו צד"ק תפתח ארץ ויפרו ישע (ישעיהו מה, ח), וכן הוא אומר: אשר יזלו שחקים ירעפו עלי אדם רב (איוב לו, כט), ואומר: ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים פתח (תהלים עח, כג). וסוד הכולל כל אלו העניינים הוא מקרא דכתיב: הרעיפו שמים ממעל ושחקים יזלו צד"ק תפתח ארץ ויפרו ישע וצדקה תצמיח יחד אני יי' בראתיו. ופירוש הפסוק כך הוא: הרעיפו שמים ממעל, התקינו שמים, הנקראים אש ומים, הנקראים גדולה גבורה, הנקראים אל אלהים, התקינו שמים אלו להמשיך שפע האצילות ממעל, כלומר מן שלש ספירות של מעלה מהם, וכשיהיו השמים מקבלים שפע אצילות משלש ספירות שעליהן, אזי ישפיעו טובתם על ג' ספירות שתחתיהן שהם נצ"ח הו"ד יסו"ד, ומשם תתברך הבריכה, הנקראת אדנ"י, הנקרא צד"ק. וזהו סוד שאמר 'ושחקים יזלו צדק'. נמצאת למד כי סוד שמים הוא סוד גדולה וגבורה, ורקיע אמצעי, תפארת, בסוד שחקים - נצ"ח והו"ד ורקיע האמצעי, יסוד; מכאן ואילך 'תפתח ארץ ויפרו ישע'.

ספר מגלה עמוקות - אופן סה

...כמ"ש ר"א מגרמיזא על פסוק ויצו שחקים ממעל (תהלים ע"ח [עח כג]), שיש תתרי"ח מחנות ברקיע ג' שנקרא שחקים עומדים לפני השכינה, ודרש כן מדכתיב ויצו שחקי"ם, המחנות הם כמנין שחקי"ם במ"ם רבתי של אי"ק, וכל אחד מתתרי"ח שרים יש לו תתרי"ח חיילות, ואלפים ורבבות שאומרים ביום קדוש ובלילה ברוך, לדעת ז' המספר הוא סוד חמשים פתחים, ובצירוף אותיות נ"ח ש"ם ח"ם י"פת, ושם בשחקים גאותו עזו ושכינתו ובית המקדש ובירושלים ותורתו, עד כאן משם ר"א מגרמיזא.

שער מאמרי דז"ל - מסכת חגיגה

שם פ"ב דף י"ב ע"ב וז"ל שחקים שבו ריחיים עומדות וטוחנות מן לצדיקים שנאמר ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים פתח וימטר עליהם מן לאכול הענין הוא שהם סוד ז' יודין שיש בשתי היות דמלוי ע"ב ס"ג והאלף ב' יודי"ן אחרים הרי ט' יודין כמנין מ"ן. ואמנם השחקים הם ל"ב שינים השוחקים והיא האל"ף שבהו"ה דס"ג כי לא

מנינו בתחילה במ"ן אלא ב' המלויים ונשארו ב' יודין שבציור אות א' והם בלי מלוי הם י"ו שהם ל"ב:

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - מועד דף קטן דף יב ע"ב
והוא מ"ש (תהלים עח כג) ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים פתח וימטר עליהם מן וכו', שהם שערים דשמים תפארת שערי צדק.

⁷⁰⁸ זוהר חלק ב דף סא עמוד ב

ותא חזי, כל יומא ויומא נטיף טלא מעתיקא קדישא לזעיר אנפין, ומתברכאן כל חקל תפוחין קדישין, ומההוא טלא אנגיד לאינון דלתתא, ומלאכין קדישין אתזנו מניה כל חד וחד כפום מיכליה, הדא הוא דכתיב (שם עח כה) לחם אבירים אכל איש, ומההוא מזונא אכלו ישראל במדברא. אמר רבי שמעון, כמה בני נשא מתזנין בהאי זמנא מניה, ומאן אינון אלין חברייא דמשתדלי באורייתא יומי ולילי, וכי סלקא דעתך מההוא מזונא ממש, לא, אלא כעין ההוא מזונא ממש דשקיל על חד תרין. תא חזי, ישראל כד עאלו ואתדבקו במלכא קדישא, בגין גלויא דרשימא קדישא, כדין זכו למיכל נהמא אחרא עלאה יתיר ממה דהוה בקדמיתא, בקדמיתא כד נפקו ישראל ממצרים עאלו בנהמא דאקרי מצה, והשתא זכו ועאלו למיכל נהמא אחרא עלאה יתיר מאתר עלאה, דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, מן השמים ממש, ובההוא זמנא אשתכח להו לישראל מאתר דא, חברייא דמשתדלי באורייתא מאתר אחרא עלאה יתיר אתזנו, מאי הוא, כמה דכתיב (קהלת ז יב) החכמה תחיה בעליה, אתר עלאה יתיר. אמר ליה רבי אלעזר, אי הכי אמאי חלשא נפשיהו יתיר משאר בני עלמא, דהא שאר בני נשא בחילא ותוקפא יתיר אתחזון ומשתכחון, אמר ליה יאות שאילתא, תא חזי, כל מזוני דבני עלמא מלעילא קא אתיין, דההוא מזונא דאתי מן שמיא וארעא, דא מזונא דכל עלמא, והוא מזונא דכולא והוא מזונא גס ועב, וההוא מזונא דאתי יתיר מעילא הוא מזונא יתיר דקיק, דקא אתיין מאתר דדינא אשתכח, ודא הוא מזונא דאכלו ישראל כד נפקו ממצרים (יתיר דקיקא), מזונא דאשתכח להו לישראל בההוא זמנא במדברא, מאתר עלאה דאקרי שמים, הוא מזונא יתיר דקיקא דעייל יתיר לנפשא מכלא, ומתפרש יתיר מגופא ואקרי לחם אבירים.

שער הכוונות - דרושי יום הכיפורים דרוש ג

והנה אלו היו מלאכים ונודע כי מאכלם הוא מן העליון כמ"ש הכתוב לחם אבירים אכל איש לחם שמלאכי השרת ניזונים ממנו והנה אכילת המן הזה נרמז בב' שמות הנז' עצמם שהם בהו"ה דחסד דאבא ובאהיה דאימא כי הנה יש בהם ז' יודין וא' של אה"ה שצורה ב' יודין וו' כזה א' הרי הם ט' יודין כמנין מ"ן. ודע כי אלו הז' יודין שבב' שמות אלו הם בחי' ז' נקודות שיש בשם הו"ה בניקו' אלהים הכוללת כל י"ס דאימא והם שבא סגול חירק חולם והם ז' נקודות.

ספר מגיד מישורים - פרשת בשלח

והלא בפרשתא קדישתא דא אית לך למינדע ולאסתכלא ברזא דמנא דהוה נחית מלעילא, ואמרו חז"ל לחם אבירים אכל איש לחם שמלאכי השרת ניזונים ממנו, ומהכא תנדע דכל הנבראים צריכים מזון כל חד וחד כפום דרגיה מזונא דדא לעילא מדא ואפילו ספירות דאינון נאצלים צריכי כביכול מזוני דהא טלא דשפעא נחית מאין סוף בהו, ומאי דינקא דנקט כל אבר ואבר איהו מכוחא דכולהו אברייא והא מזונא דספירין איהו תורה ומעשים טובים דעבדין לתתא, וכמא דבר נש מעייל מזונא דרך הפה הכי סליק מזונא דידהו דאינון תורה ומעשים טובים דעבדין דרך מלכות דאיתקריא פי ה', והיא דוגמת הכבד דבר נש דתמן אתתקן ההוא ההבלה

בתורה ומעשים טובים. ומתמן סליק מזונא לכולהו ספיראן עד כתר עליון, ושפעא דנחית מאין סוף איהו דוגמת הכחות שבגוף להבדיל, שעל ידם מתבשל המזון וניזונים האברים, ופוק הזי אם בגוף הגס הכחות שבו דקים, שפעא דנחית מלעילא כמה יהא דקותו לערך אין קץ, וזה סוד סנדלפון שקושר כתרים לקונו דהוא קאים לתרעא דמלכות ומקבל תורה ומעשים טובים דסלקין לעילא ומעייל יתהון במלכות ומתמן מסתלק עד כתר עליון, וזה סוד באדם הראשון דאיכא מאן דאמר דחב בהאי ספירא ואיכא מאן דאמר בהאי דכולהי קושטא איהו דעובדין דלתתא מסתלקין עד כתר עליון:

כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר צבאות ה' - חלק ראשון
והנה משה בכוחו זה הוריד מן לישראל בסוד **לחם אבירים** שאין בו קליפה ולא מותר וכשעלה למרום כתיב ביה לחם לא אכלתי אפילו מאותו לחם שמלאכי השרת נזונין ממנו אלא נהנה מזיו השכינה על הדרך שזכרנו הוא פירש מן האשה זו חוה שלא נתפס בעצתה והותר לו לפרש מאשתו.

ספר תקט"ו תפילות - תפילה תנו
סודות התורה הם מזונם של ישראל, והיינו **לחם אבירים** - שנבלע באברים יען הוא טוב שאין בו רע. וה"ס המוחין, חיי המלך:

ספר פתחי שערים נתיב פרצוף א"א - פתח יב
על טלא דבדולחא:

בזכות משה רעה"ש זכו בני ישראל לאכל מן בהיותם במדבר שהוא אוכל מן השמים מבחינת טלא עילאה. כפי שראינו, שורש טל זה הוא בבינה דרדל"א והוא כולל כל ז' התיקונים בסוד ז' ימי בראשית וז' ימי השבוע. משום כך בני ישראל לקטו מן כל שישה ימות השבוע, וביום הששי לקטו לחם משנה, שהרי ב' תיקונים האחרונים כלולים ביחד ביסוד דרדל"א. למרות ששורש טלא עילאה הוא גבוהה מאוד בבחינת בינה דרדל"א שבו אין קלקול והוא למעלה מהנהגת הזמן, בכל אופן ראינו שנמשך הארתו גם למטה בהנהגת הזמן כדי לקיים את העולם בסטרא דחסד עילאה, שהוא באמת ניצוץ הארה מענין תחה"מ. משום כך, הטלא הוא בצבע לבן והוא מורה על החסדים הגדולים שבו, אמנם כשהארתו מגיעה למטה ומתלבשת במסכים שהם ענין צמצום וגבורה (בזעת אפך תאכל לחם), אז מראהו הוא אדום כצבע הבדולחא. והוא כמו סוד הבינה שהיא שורש לאותו הטל ולמן, שהיא עצמה כולה רחמים (לבן) למרות שדינין מתערין מיניה (אדום). כמו שהבינה כוללת כל מה שתחתיה בכלל אחד, כך גם תיקון ראשון זה המושרש בה, כולל בתוכו כל שאר ו' התיקונים שהם הפרטים שלו.

והנה בהיות ישראל במדבר ע"י התורה שניתן להם, זכו למדרגת אדה"ר קודם החטא שהרי פסקה זוהמתן, ורק שבחטא העגל חזרה זוהמתן. ומ"מ, בזכות משה שעלה לשמים לקבל התורה שהוא המתקלא, ניזונו בזכותו כל ימי חייו בסוד המ"ן שהוא לחם מן השמים מסוד שם מ"ה. וה"ס מ"ש ויקראו שמו מן, כי לא ידעו מ"ה הוא. והמ"ן הוא מבחינה טלא עילאה והוא מיסוד דבינה דרדל"א, שהמן כזרע ג"ד כזרע דג"ד שכולל כל ז' תיקונים. ולכן נקרא מ"ן בסוד צדי"ק. והוא בסוד גלגלתא עומר לגולגולת, והוא כולל כל הז' תיקונים של הגלגלתא שהוא מבינה עד יסוד. ויסוד כולל ב' תיקונים ביחד תרין נוקבין דפרדשקא. ולכן ירד להם מן בכל יום לבד משבת, כי הוא מלכות הפרטי סוד פה שאינו מכלל ז' תיקוני גלגלתא, רק ירד להם מן ביום הששי לחם משנה לששי ולשבת יסוד ועטרת היסוד, ב' תיקונים ביחד כמ"ש בס"ד. וכל יום ירד להם מן בפ"ע, וכתוב ולא תותירו ממנו גו'. כי כל תיקון הוא יום מיוחד מז' ימ"ב, בכל יום נעשים תיקונים חדשים. וירד להם המן בזכות משה שהוא סוד

ס"ג צידה שלח להם לשבע: (כו) יסע קדים בשמים יב"ק וינהג בעזו תימן: (כז) וימטר עליהם כעפר שאר וכחול ימים עוף כנף: (כח) ויפל בקרב מחנהו סביב למשכנתיו: (כט) ויאכלו וישבעו מאד ותאותם יבא להם: (ל) לא זרו ס"ת אום משמות עב מתאותם ס"ת אום משמות עב עוד אכלם בפיהם: (לא) ואף אלהים עלה בהם ע"ב ויהרג במשמניהם ובחורי ישראל הכריע: (לב) בכל יסוד זאת מלכות חטאו עוד ולא האמינו מלכות בנפלאותיו כתר: (לג) ויכל ס"ת וול משמות עב בהבל ימיהם ושנותם בבהלה: (לד) אם הרגם ודרשוהו ושב וישחרו אל ס"ת וול משמות עב: (לה) ויזכרו יסוד ס"ת וול משמות עב כי אלהים מלכות צורם מלכות ואל עליון חסד גאלם יסוד: (לו) ויפתוהו בפיהם⁷⁰⁹ מלכות

הדעת ז"ת דבינה שהוא יסוד דבינה דרדל"א, שמשה זכה לבינה. ולכן לא ניתנה תורה אלא לאוכלי מן:

וסוד המ"ן באמצע הוא זרע דג"ד. יו"ד פנימי שבין ג' לד' יסוד ועטרת היסוד, שלכן טל מלמעלה טל מלמטה שהוא סוד מ"ד ומ"ן סוד ו"ד של יו"ד א' על הארץ בעטרת היסוד הארץ בתרא של פסוק בראשית, כמ"ש בסמוך בס"ד, וא' טל מלמעלה טל השמים ו' של יו"ד, והמן הוא י' באמצע, והמן הזה הוא נעשה לח"ם בסוד ב' פעמים ט"ל והוא מ"ש, הנני ממטיר לכם לח"ם מן השמים שהוא מסוד דעת בינה דרדל"א, שבדעת לעולם כלל המתקלא בסוד ג' מוחין חב"ד, והם ג' טיפין דביסוד ג' גווי הקשת והם ג' היות בסוד ג' אתוון יה"ו הנ"ל, שהם בסוד לח"ם. ולכן נקרא לחם הקלקל"ל סוד ה"ח וה"ג, יו"ד פעמים הו"ה. והוא נבלע ברמ"ח אברים בסוד רמ"ח עלמין, כמ"ש, לחם אבירים אכל איש. והוא מ"ש דק מחספ"ס:

והמן הזה הוא בא מסוד הארת בינה דרדל"א שהוא המאור שבו כלל התיקונים לפי בחינת הארת א"א בעצמו, שאין שם קלקול וסיגים. ולכן היה נבלע באבריהם. ומשם הוא מזו"ן הצדיקים לע"ל באלף הז' שיעלו לבינה שהוא סוד בראשית, שהיא עליהו דכולם תייבין לבינה עוה"ב, כמ"ש לפנינו בס"ד, ורק שממנו נמשך הארה ג"כ בהנהגת הזמן לקיים העולם בסטרא דחסד עילאה שהוא באמת איזה ניצוץ הארה מענין תחה"מ שלעתיד שהוא זן בחסדו כל בשר, והוא לחם מן הארץ, והוא מ"ש דנטיף ג"כ לחקלא דת"ק שהוא בסוד מחצדי חקלא, שהוא המזון הבא ע"י טורח גדול להסיר הסיגים שבו שהם הסט"א הנאחז למטה, כמ"ש, עד לא גליש למטרוניתא, כמ"ש במ"א באריכות שהם עשר מלאכות, כמ"ש כמה יגיעות יגע אדה"ר כו' זרע וחרש כו', והם י' כתירין דמסאבותא להסיר ממנו. ולזה הכל בא מן הטל הזה שהוא מבחינת תיקון הראשון שבגלגלתא, שהוא מיסוד דבינה דרדל"א שכולל חו"ג ביחד, סוד תיקון מ"ה וב"ן.

ולכן הטל בעצמו הוא לבן חסד עילאה, ומ"מ, הוא כגוונא דבדולחא דאתחזי סומקא בגויה בחינת שורש הדין, ולכן גם המן כתיב ביה ועינו כעין הבדול"ח. והוא מסוד נ' שערי בינה, ששורשם בבינה עילאה הנ"ל. וכן הוא בכל מזון שזן בחסדו כל בשר, אתחזי סומקא למטה כמ"ש, קשים מזונותיו של אדם כק"ס כמ"ש באריכות:

ותיקון זה הוא כולל כל ו' תיקונים שתחתיו, שכן הוא בכל דבר, שבינה שהוא בסוד דעת כולל ו"ק שתחתיו, כמו בהיכלות, היכל ק"ק כולל ו' שתחתיו. וכן ברקיעים ברקיע ערבות, וכן בז' ארצות, תבל למטה שהוא בינה, וכן בז' כוכבים, וכמ"ש הגאון בפי' להיכלות, שכן בכל דבר יש כלל ופרט. וכן כאן תיקון הראשון הוא בכלל, ואח"כ ו' האחרים בפרט. והוא תיבה ראשונה ברא"שית, בר"א שי"ת, כלל ו' תיקונים והם ו' אותיות שבו. והוא הגלגלתא שכל התיקונים נכללים שם ונקראים על שמו. וכן תיבת בראשית כולל כל מע"ב עד תיבה לעשות, בסוד תס"ז תיבות שבו. ולכן נקרא גלגלת"א כמ"ש. והוא מאמר ראשון שבי' מאמרות, כמ"ש, בראשית נמי מאמר הוא ובו נכלל כל י' מאמרות שבז' ימ"ב. והוא מ"ש, ברא אלהים את השמים גו' לרבות תולדותיהם כו', שכל דבר נברא תחילה במחשבה בכלל, ואח"כ במעשה בדבור בפרט, וכן כאן תיקון ראשון גלגלתא עצמו סוד בינה כנ"ל. והבן:

ובלשונם יסוד **יכזבו לו: (לז) ולבם** בינה **לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו** מלכות: (לח) והוא רחום⁷¹⁰ **יכפר עון ולא ישחית קלי' והרבה להשיב אפו קלי' ולא** ר"ת לאו משמות עב

זכאה הוא בר נש דידע למפתי ליה ולמפלח למאריה ברעותא ובכוונא דלבא. ווי ליה למאן דאתי למפתי למאריה בלבא דחיקא ולא ברעותא כד"א ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו.

ספר תקט"ו תפילות - תפילה קעז
תפלה גדולה על ישראל, בנויה על יסוד מ"ש ז"ל אחד מעיר מזכה כל העיר כו', להיות אמונתם ועבודתם של רבינו המחבר ז"ל ובני ישיבתו הק' מתקבלת לרצון לפנינו ית' ונחשבת כאלו היתה עבודת כל ישראל

אל אחד יחיד ומיוחד חטאו ישראל לפניך שנא' בהם ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו שהרי הם מעידים לפניך בכל יום ה' אלהינו ה' אחד, ואהבת את ה' אלהיך, ולפי שלא היו מתדבקים לפניך בדביקות באהבה ולפי שלא היו מקבלים אמתת יחודך כסדר סודותיך שהודעת להם, היו כמו מכזבים בך שנאר **ובלשונם יכזבו לו**, כל זה למה לפי שעזבו אור סודות תודתך שנא' בהם סוד ה' ליריאו ובריתו להודיעם, וזה **ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו**, שהרי אמונה שלך אינה מתגלית אלא בסידור כל מדריגותיך הקדושות בסדר שלהם, ומי שאינו יודע סדר מדריגותיך אינו מבין אמונה שלך, וכן מי שאינו מיחד שמך הקדוש בסדר מדריגות קדושתך ואומר בפיו ה' אלהינו ה' אחד ואינו מתכוין בלב ליחד יחודך בלב שלם בכל המדריגות, ואומר ואהבת את ה' אלהיך ואינו מתדבק נפשו רוחו ונשמתו באהבה לגבך לקשר בהם כל העולמות ביחוד ואהבה אחד, וזהו שנאמר **ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו**.

⁷¹⁰ זוהר חלק א דף כג עמוד ב
והוא רחום **יכפר עון**, דא סמאל דאיהו נחש, ולא ישחית דא משחית, והרבה להשיב אפו דא אף, ולא יעיר כל חמתו דא חמה, בגין דלא ירדפון בתר צלותא, וכמה מלאכי חבלה תליין מנייהו, שבעה ממנן אינון, ותליין מנייהו שבעין ובכל רקיעא ורקיעא אינון מקטרגין, ותליין מנייהו עשרה אלף רבוא ואי צלותא סלקא שלימא בעטופא דמצוה, ותפילין על רישא ודרועא, אתמר בהו (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יהו"ה נקרא עליך ויראו ממך.

זהר חדש מדרש רות מאמר ד' מדורי גיהנם
כנגד ג' משחיתים הללו, ששולטים כל ימי השבוע. מזמן תפילת ערבית, כל הלילה, דנין לאותן אשר היה במחשך מעשיהם וגו', ומהרהרים הרהורים על משכבותם. ועליהם אמר הכתוב, והיה במחשך מעשיהם וגו'. הוי חושבי און ופועלי רע על משכבותם וגו'. וכיון שהתחילו, גומרים ביום על כולם. אבל התחלת הדין ברשעים בגיהנם, משתחשך הלילה. ועל זה נקראים לילות. כמה דאת אמר, מפחד בלילות. ואמר רבי אלכסנדראי, מפחדה של גיהנם: ולפיכך תקנו בתפלת ערבית, כל ימי השבוע, **והוא רחום יכפר עון**. על כי מאותה שעה שתחשך, דנין את הרשעים בגיהנם, ע"י המשחיתים, שהם משחית אף וחימה וכולם נכללים בהאי דוהוא רחום. משחית, ה"ד, ולא ישחית. אף, דכתיב והרבה להשיב אפו. חמה, דכתיב ולא יעיר כל חמתו: ולפיכך תקנו, לומר והוא רחום בימי החול ולא בשבת. שכיין שנכנס שבת, מסתלק הקין מן העולם, והרשעי בגיהנם יש להם מנוחה, ומלאכי חבלה אינם שולטין עליהם משעה שקידש היום: וע"כ אין אומרים בערב שבת והוא רחום, שלא יתעוררו מלאכי חבלה. ולפיכך הוא אסור מפני כבודו של מלך, המגין על הרשעים בשבת, להורות שכבר נסתלק הדין מן העולם, וכבר אין רשות למחבלים לחבל:

יעיר כל חמתו קלי' (לט) ויזכר⁷¹¹ יסוד כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב: (מ) כמה ימרוהו במדבר יעציבוהו בישימון: (מא) וישבו וינסו אל חסד ס"ת וול משמות עב וקדוש ישראל⁷¹² בינה התוו: (מב) לא זכרו יסוד את ידו גבורה יוס אשר פדם מני צר קלי': (מג) אשר שם במצרים אתותיו ומופתיו ס"ת גימ' ב"ן בשדה צען: (מד) ויהפך לדם יאריהם ונזליהם ר"ת גימ' ב"ן בל ישתיון: (מה) ישלח בהם ערב ע"ב ויאכלם וצפרדע ותשחיתם: (מו) ויתן לחסיל ר"ת וול משמות עב יבולס ויגיעס לארבה: (מז) יהרג בברד ר"ת גימ' יב"ק גפנס ושקמותם בחנמל: (מח) ויסגר לברד בעירם ומקניהם ר"ת גימ' ב"ן לרשפים: (מט) ישלח בס חרון אפו עברה וזעם וצרה משלחת מלאכי רעים⁷¹³ והם

⁷¹¹ זוהר חלק א דף קס עמוד א

אמר רבי יהודה, תנינן אית זכירה לטב ואית זכירה לביש, אית פקידה לטב ואית פקידה לביש, אית זכירה לטב כמה דאוקמוה, דכתיב (ויקרא כו מה) וזכרתי להם ברית ראשונים וגו', (בראשית ח א) ויזכור אלה"ם את נח, (שמות ב כד) ויזכור אלה"ם את בריתו, ואית זכירה לביש דכתיב (תהלים עח לט) ויזכור כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב.

ספר עץ חיים - הקדמת מוהר"ו זיע"א על שער ההקדמות

הקדמת מוהר"ו זיע"א על שער ההקדמות:

אמר הצעיר מעיר. הדל באלפי חיים ויטאל בן לא"א הרב יוסף ויטאל זלה"ה בהיותי בן שלשים לכח תשש כחי ישבתי משתומם. ומחשבותי תמהים. כי עבר קציר כלה קיץ ואנחנו לא נושענו. רפואה לא עלתה למחלתינו. אין מזור לבשרנו. ולא עלתה ארוכה למכתינו לחרבן בית מקדשינו. הנחרב זה היום אלף ות"ק וד' שנים אוי לנו כי פנה היום יום אחד של הקב"ה שהוא אלף שנים וגם נטו צללי ערב שהם ת"ק וד' שנים יותר מחצי היום הב'. וכלו כל הקצין ועדיין בן דוד לא בא. ונודע את אשר ארז"ל כל דור שלא נבנה בה"מ בימיו כאלו נחרב בימיו. ואתנה את פני לחקור ולדעת מה זה וע"מ נתארך קיצינו וגלותינו. ומדוע לא בא בן ישי. ומצאתי און לי ואנינה בקרבי ולבי דוי. ממאמר א' הובא בס' התיקונים תיקון ל' דף ע"ז ע"ב. וז"ל תנינא כתב ורוח אלה"ם מרחפת וגו' מאי ורוח אלא בודאי בזמנא דשכינתא נחתת בגלותא האי רוח נשיב על אינון דמתעסקי באורייתא בגין שכינתא דאשתכחת בינייהו והאי רוח אתעביד קלא וימא הכי אינון דמיכין דשינתא בחוריהון סתימין עינין אטימי לבא קומו ואתערו לגבי שכינתא דאית לכוין לבא בלא סכלתנו למינדע ביה ואיהו ביניינו ורזא דמלה קול אומר קרא. כגון קרא נא היש עונך וגו' והיא אומרה מה אקרא כל הבשר חציר. כלא אינון כבעירה דאכלי חציר. וכל חסדו כציץ השדה כל חסד דעבדי לגרמייהו הוא דעבדי. ובהוא זמנא מ"כ ויזכור כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב דא איהו רוחו של משיח. ווי לון מאן דגרמי דיזיל ליה מן עלמא. ולא יתוב לעלמא דאילין אינון דעבדי לאורייתא יבשה ולא בעאן לאשתדלא בחכמת הקבלה וגרמין דאסתלק נביעו דחכמה דאיהו יר"ד מינה ואשתארת בי"ת יבשה ווי לון דגרמי עניותא וחרבא ובזה והרג ואבדן בעלמא. והאי רוח דאסתלק דאיהו רוחו של משיח כמה דאתמר ואיהו רוח"ק. ואיהו רוח חו"ב. רוח עצה וגבורה. רוח דעת ויראת ה'.

⁷¹² זוהר חלק א דף מה עמוד ב

זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי, דא הוא לתתא, דכתיב ביה (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם, דא הוא קיומא דעלמא, בכל יומא קארי עלוי כרוזא (ישעיה מא טז) ואתה תגיל ביהו"ה בקדוש ישראל תתהל"ל.

⁷¹³ בית עולמים - דף קל"ז ע"ב - ד"ה ותאנא

והם בסוד ה' אצבעותיהם שבהם י"ד פירקין ולכן נז' כאן בפ' ה' דברים בסוסים בחמורים כו' כמ"ש המקובלים וארז"ל מנין שכל מכה ומכה שהיתה במצרים היה של

ה"ג: (נ) **יפלס נתיב לאפו לא חשך ממות נפשם** ר"ת גימ' יצחק **וחיתם לדבר הסגיר: (נא)**
ויך כל בכור במצרים ראשית אונים באהלי חם: (נב) ויסע כצאן עמו וינהגם כעדר
במדבר: (נג) וינחם לבטח ולא פחדו ואת אויביהם כסה הים: (נד) ויביאם אל גבול

חמש מכות כו' ואמרו כמה לקו באצבע כו' והוא כמ"ש שה' גבורות הם ה' אצבעות
 וכל א' כולל ה"ג שהם פ"ר דינים כמ"ש כאן דהם תליין בכל חדא מנייהו ולכן כל א'
 היתה של ה' מכות וע"ז הביא ראיה מפ' **ישלח בהם חרון אפו** כו' והם ה"ג י"ד מאות
 דנפקין מחוטמא וכן אמרו משלחת מלאכי רעים שהם סוד המלאכים שהשחיתו
 סדום ועמורה דנפקו מחוטמא כמס"ל. ומאן דאמר שכל מכה היתה של ד' מכות
 הענין כי ה"ג הם מתפשטים בחג"ת נ"ה וידוע כי נ"ה הם ב' פלגי גופא דנחשבים
 כחדא ולכן חושב חרון אפו לאחת. וכבר נתבאר שבחוטמא דז"א הוא שם אלקים ה'
 אותיות ה"ג וז"ס מ"ש החרטומים לפרעה אצבע אלקים וע"י הארת חוטמא דע"ק
 מתבסמין הדינים דחוטמא דז"א כמס"ל בסוד מלחמת ד' מלכים את החמשה שהם
 ד' אותיות הו"ה שבחוטמא דע"ק וז"ס שאמר פרעה לא ידעתי את ה' ואמרו בזוהר
 דשם הויה אקשי לפרעה מכולא שע"י נתבטל כוחו וכבר אמרנו למעלה שכורסיא
 דשביבין הם סוד ק"ך צירופי אלהים שבג' עלמין בי"ע מזעיר דבריאה ולמטה כמ"ש
 הרה"ו ז"ל וכולם יונקים מאשא דנפיק מחוטמא דז"א וכמ"ש נהר דינור נגיד ונפיק
 מן קדמוהי כו' אלף אלפין ישמשוניה ר"ל הם אלף אלפין ורבוא רבבון הנזכר כאן
 ובק"ך צירופי אלהים יש ת"ר אותיות וז"ס מ"ש הכתוב ויקח שש מאות רכב בחור
 כו' והם ק"ך צירופי אלהים דכלילין בגבורה חדא כמ"ש כאן וז"ס בחור"ר גי' גבורה
 ובזה התחזק להלחם עם ישראל עד דאתער ע"ק כמ"ש בזוהר ע"פ ה' ילחם לכם כו'
 דבעתיקא תליא מילתא וכבר נתבאר שבחוטמא אשתמודע פרצופא ולכן אמר ה'
 ילחם לכם וה' ד' אתון דהויה שהם בחוטמא דע"ק וידוע כי בעת זעם נכללים כל
 הק"ך צירופי אלהים למעלה ולכן כל דאתיין מסט' דדקדושה פוגע בהם מדה"ד
 וישראל בגלות אבל בעת רצון נידחים הגבורות למטה וכל הדיני' יורדים על ראש
 רשעים כמ"ש כי גחלים אתה חותה על ראשו והם הדינים דחוטמא דז"א נפקין
 לתתא וז"ס מ"ש אצל קי"ס ויהי הענן והחושך ויאר את הלילה והוא סוד תננא
 אוכמא הנזכר כאן וכתוב וישקף ה' אל מחנה מצרים בעמוד אש וענן והוא אשא
 ותננא דחוטמא וידוע כי כל מלחמה הוא מסט' דגבורה וכן כאן מלחמת הסט"א
 וביטולן הוא ע"י גבורה עילאה בוצד"ק וע"ז נאמר ה' איש מלחמה כו' והם ד'
 אותיות הו"ה דבחוטמא דע"ק ששם מתגלה ה' נשבא דפרדשקא וידוע כי שם
 המעלה ניצוצית מסט"א ומבטל אותם הוא ילי בנקודות אלו כמ"ש הרמ"ב ב' ב' כי
 תשא ע"ש והוא סוד שורש עליית מ"ן ע"י בוצד"ק מו"ס כמ"ש כמ"פ דשם סלקין
 כולא והם שורש נש"ב כידוע ים עילאה גי' של שם הנ"ל ועם הנקודות הוא גי'
 אלקים גבורה עילאה וז"ש ה' ילחם לכם שר"ת שלו הוא שם הנ"ל שע"י הוא
 המלחמה ועתה ראה והשכל היאך שם זה רומז כל סוד הבירור והוא כי השם עצמו
 רומז לנש"ב הכלולים בבוצד"ק בסוד מי מדד כו' והנה שם במילואו יו"ד למ"ד יו"ד
 אותיות הנעלמות גי' דין והוא סוד הדין הנעלם וכמוס בבוצד"ק מגבורה דרדל"א
 ואותיות האמצעות ומ"ן גי' ב"ן שע"י עולה מ"ן משברי כלים למעלה לבוצד"ק וכל
 מ"ן הוא ע"י שם ב"ן כידוע ששרשו רי"ו בגבורה עילאה ממו"ס ששם ג' היות בסוד
 לחם כמ"ש כי אם הלחם אשר הוא אוכל כידוע ואותיות האחרונות ממילוי שם הנ"ל
 דדד גי' י"ב אתון דג' היות של שם שהם סוד ג' מוחין כל א' הו"ה שלימה וז"ס שם
 ע"ב שע"י היה קי"ס שהם רי"ו אתון מסוד רי"ו הנ"ל שבו לוחם עם הסט"א להוציא
 בלעו מפיו וע"י נתבטל ו' מאות רכב בחור"ר הנ"ל ומ"ש ומהאי תננא כו'. ר"ל כמו
 שמאשא דנפיק מחוטמא נפקין מינה אלף אלפין ות' גבוראן כמו כן הוא מתננא
 מיניה והם ג"כ בסוד ה"פ פ"ר דינים העולים אלף ות' והאלף נכללים ומתלהבים
 ביחד עד שעולים במספר אלף אלפין רבוא כו' והת' הם ת' רבוא והוסיף עוד חמש
 והם בכללות ה' גבורות עצמם והם סוד אלף ות"ה גבורות הנזכרים בזוהר בכמה
 מקומות.

קדשו הר זה יב"ק קנתה יב"ק ימינו: (נה) ויגרש מפניהם גוים ויפילם בחבל נחלה ס"ת מלה משמות עב וישכן באהליהם שבטי ישראל: (נו) וינסו וימרו את אלהים עליון בינה ע"ב ועדותיו⁷¹⁴ מלכות לא שמרו: (נז) ויסגו ויבגדו כאבותם נהפכו כקשת רמיה: (נח) ויכעיסוהו בבמותם ובפסיליהם יקניאוהו: (נט) שמע אלהים ויתעבר וימאס מאד בישראל ר"ת ומב משמות עב: (ס) ויטש משכן ר"ת ומב משמות עב שלו אהל שכן באדם: (סא) ויתן לשבי עזו ותפארתו ביד צר: (סב) ויסגר לחרב עמו ובנחלתו התעבר: (סג) בחוריו אכלה אש ובתולתיו לא הוללו: (סד) כהניו בחרב נפלו ב"ן ואלמנתיו לא תבכינה: (סה) ויקץ כישן⁷¹⁵ אדני תפארת כגבור מתרונן מיון: (סו) ויד צריו אחור חרפת עולם נתן למו: (סז) וימאס באהל יוסף⁷¹⁶ ובשבט אפרים לא ר"ת לאו משמות עב בחר: (סח) ויבחר את שבט יהודה את הר ציון⁷¹⁷ תו"מ אשר אהב: (סט) ויבן

⁷¹⁴ פירוש הרמח"ל על הכתובים

"אשרי נוצרי עדותיו", סוד הוא, כי המלכות נקראת עדות. ויש ב' נקבות בסוד לאה ורחל, שמהם יונקים הקליפות, ששניהם בסוד דין.

⁷¹⁵ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק נז

ועל דרך האמת לא קשו קראי אהדי הא למעלה סוד המאור העליון מקום הנקרא "אריך אנפין" שאין בו שום שנוי והפוך ולא צד שמאל, אלא רחמים גדולים אין שם שינה כלל, אלא עין הרחמים פקוחה תמיד ועליו נאמר הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל ובאידרת נשא (ח"ג קכ"ט ע"ב) שומר ישראל דלעילא, הא למטה במקום הנקרא "זעיר אנפין" ששם ההפוכים ימין ושמאל פנים ואחור, ויש עינים כלולים מימין ושמאל ואינן פקוחות תמיד כעינים של אריך אנפין ועליו נאמר עורה למה תישן אדני ויקץ כישן אדני, ובאידרת נשא (ח"ג קל"ז ע"א) עורה לאתסחא בההוא חיוורא הקיצה למעבד נוקמין לאינון דכפין לון.

ספר דעת תבונות - קלו - קנד

ונמצא, שהזמן שהקב"ה מניח לרשעים החבל ארוך, שהם גוברים בעולם ומשחיתים את הישר ואת הצדקה, אין נקרא זה לגביו אלא כביכול - שינה. ובשעה שייקץ מן השינה הזאת, נאמר בו (תהלים עח, סה - סו), "ויקץ כישן ה' וגו'".

⁷¹⁶ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר שבתות ה' מכ"י - חלק ג

וגם שאל התאמץ במלכותו והכרית את האובות ואת הידעונים מן הארץ לא היה נעבד פסלו של מיכה אלא בהחבא סוף דבר פרסומו של פסל מתחלת הקמתו שהיה קרוב לבנין שילה והתמדתו בפומבי כל ימי היות המשכן על עמדו הם גרמו חרבן שילה לפני זמנו וימאס באהל יוסף הואיל ומיכה נמי מניה קאתי מהר אפרים וביום גלות הארץ גלות ראשונה לתגלת פלאסר הוא אחד משבעה שמות של סנחריב גלו ראובן וגד ומנשה דאתי מיוסף ומעשה הפלגש ג"כ עשה פרצה בבנימין הן הם שני בניה של רחל דכתיב בה ויחר אף יעקב ברחל ועשה רושם גם למהר חרבן שילה כדאמרן.

⁷¹⁷ זוהר חלק א דף רו עמוד ב - הר ציון דא ירושלים.

ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית

דע כי הר ציון בכל מקום היא מידת יסוד, (ציון גימ' יוסף) והוא סוד אל ח"י, לפי שהר ציון הוא המקום אשר משם היתה המידה ראשונה לבריאת עולם, כאמרו: מציון מכלל יופי אלהים הופיע (תהלים נ, ב). וא"ת: והלא אדני"י הוא בית שער הראשון הסמוך לנבראים? דע שאילו לא יגיע אצילות שפע הר ציון, שהוא אל ח"י, בהר המוריה, שהיא ירושלים, הנקרא אדני"י, לא יוכל אדני"י לעשות דבר. וכבר הודענו כי כל הפעולות שפועל אדני"י, בהיותו נשפע ממידת אל ח"י; כן העניין בהר

כמו רמים מקדשו כארץ מלכות יסדה יסוד לעולם: (ע) ויבחר בדוד עבדו ע"ב ויקחהו ס"ת
 גימ' גבורה ממכלאת צאן: (עא) מאחר עלות הביאו לרעות ביעקב תפארת עמו ע"ב
 ובישראל תפארת נחלתו: (עב) וירעם כתם כ"ו לבבו ובתבונות כפיו נ"ה כ"ו ינחם:

פרק עט

א בְּזִמּוֹר לְאַסֵּף אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם
 בְּנִזְזָלְתָּהּ טָמְאוּ אֶת-הַיִּכָּל קִדְּשָׁהּ שָׁמוֹ
 אֶת-יְרוּשָׁלַם לְעֵינֵי: ב נָתַנוּ אֶת-נִבְלֹת
 עֲבָדֶיהָ מֵאָכַל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם בְּשֵׁר
 וְזִסִּידֶיהָ לְזִזִיתוֹ-אֶרֶץ: ג שָׁפְכוּ דָמָם
 כַּמִּים סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִין קוֹבֵר: ד
 הֵייוּ זֹרְפָה לְשִׁכְנֵינוּ לַעַג וְקֶלֶס
 לְסְבִיבוֹתֵינוּ: ה עַד-מָה יִהְיֶה תִּתְאַנֵּף לְנִצּוֹז
 תִּבְעַר כָּמוֹ-אֵשׁ קִנְאָתָהּ: ו שִׁפָּף זִזְמוֹתָהּ
 אֶל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא-יִדְעוּהָ וְעַל מִמְלָכוֹת
 אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ: ז כִּי אָכַל אֶת-
 יַעֲקֹב וְאֶת-נְוֶהוּ הַשָּׁמוֹ: זז אֶל-תִּזְכֹּר-לָנוּ
 עֲוֹנוֹת רֹאשֵׁנִים מִהֵר יִקְדְּמוּנוּ רִזְזִמִּיהָ כִּי
 דָלוּנוּ מְאֹד: ט עֲזִירָנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל-

ציון הוא סוד אל ח"י, והר המוריה הוא סוד אדנ"י, שהוא סוד ירושלים. ואין הקב"ה משפיע טובו ושוכן בירושלים אלא על ידי ציון, כמו שכתוב: ברוך ה' מציון שוכן ירושלים (תהלים קלה, כא). ופי' הפסוק: מעם ציון ועל ידי ציון הוא שוכן בירושלים.

דְּבַר כְּבוֹד-שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכִפֹּר עָל-
 זַטְאֵיתֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: י לָמָּה יֹאמְרוּ
 הַגּוֹיִם אֵיחָ אֱלֹהֵיהֶם יוֹדֵעַ בַּגּוֹיִם לַעֲיִינֵנוּ
 נִקְבֵּאת דָּם-עַבְדֶּיךָ הַשָּׁפוּךָ: יֵא תָבוֹא
 לְפָנֶיךָ אֲנִיקֶת אֲסִיר כְּגֹדֶל זְרוּעֶךָ הוֹתֵר בְּנֵי
 תַּמּוּתָהּ: יב וְהָשִׁב לְשִׁכְנֵינוּ שְׁבָעֲתֵי
 אֶל-זִיָּקָם זִזְרֻפָּתָם אֲשֶׁר זִזְרֻפוֹךָ אֲדָנִי: יג
 וְאַנְזִינֵנוּ עִמָּךְ וְצֹאן מִרְעִיתֶךָ נֹדֶה לָּךְ
 לְעוֹלָם לְדֹר וָדֹר נִסְפָּר תַּהֲלֶתְךָ:

פרק עט

זַעֲקָה לַהֲקַמַּת שְׁכִינַת עֹזֵנוּ מֵעַמְקֵי הַקְּלִי'

(א) מִזְמוֹר הַמַּשְׁכֵּת חֹד ל' לֹאֲסֹף מַלְכוּת אֱלֹהִים מַלְכוּת בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלַתךָ⁷¹⁸ מַלְכוּת טַמְאוּ
 אֶת הַיֵּכֶל קִדְשְׁךָ מַלְכוּת שְׁמוֹ אֶת יְרוּשָׁלַם מַלְכוּת לַעֲיִים: (ב) נִתְּנוּ אֶת נִבְלַת עַבְדֶּיךָ⁷¹⁹

⁷¹⁸ סֹפֵר נִהַר שְׁלוֹם - דָּף מִד עֵמוּד א

וּאִם ח"ו יֵשׁ פֶּגֶם בַּמַּעֲשֵׂה הַתַּחֲתוֹנִים גּוֹרְמִים שֶׁגַם הַקְּלִי הַנֶּקֶד אֱלֹהִים אַחֲרֵי
 נִאֲחָזִים בְּק"ך צִירּוּפִים הַנִּזְכָּר שֶׁהֵם שְׂרָשָׁם וְנִכְלָלִים עִמָּהֶם וְאֵע"פ שֶׁאֵלּוּ הַקְּלִי אֵינֶם
 נִכְנָסִים גַּם הֵם בִּיסוּד הַנִּקְבָּה עכ"ז מִמְקוֹמָם יוֹנְקִים דֶּרֶךְ הָאֱלֹהִים הַקְּדוּשִׁים שְׂרָשָׁם
 (קכ"ב ע"א) בַּהֲיוֹתָם נִכְלָלִים בָּהֶם זֶה אֹמְרוּ "עֲרוּ עֲרוּ עַד הִסּוּד בֵּה" כִּי כְּבִיכּוֹל עַד
 שֶׁמִּגִּיעַ פֶּגֶם הַתַּחֲתוֹנִים. גַּם זֶה סוּד "וּשְׁפָחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבִירָתָהּ" אֲשֶׁר לְסִיבָה הַנִּזְכָּר
 כְּבִיכּוֹל הוּא כֹּאֵלּוּ הִיסּוּד עֲלִיּוֹן דְּכּוֹרָא מִזְדוּג עִם הַשְּׁפָחָה שֶׁהִיא קְלִיפָה בְּבַחֲ
 הַנִּזְכָּר. גַּם זֶה סוּד פִּסּוּק "אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלַתֶיךָ וְגו'" כִּי הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי
 נִאֲחָזִים בָּאֱלֹהִים קְדוּשִׁים וְנִכְלָלִים בָּהֶם וְע"כ נִכְנָסִים בַּהֲיִכֵּל הַקּוֹדֶשׁ הָעֲלִיּוֹן, וְלִכְּ
 הַזִּכִּיר שֶׁמֶּלֶךְ אֱלֹהִים וְלֹא שֶׁמֶלֶךְ הוּא. וְזִכּוֹר זֶה כִּי כָּל מְקוֹם שֶׁנִּזְכָּר אַחֲזִיזָה הַקְּלִי
 בְּקְדוּשָׁה אֵינֶם אֵלּוּ ע"ד הַנִּזְכָּר בְּלִבָּד לֹא שֶׁח"ו נִכְנָסִים לְתוֹךְ הַקֹּדֶשׁ וְאִמְנָם כֹּאֲשֶׁר
 הַתַּחֲתוֹנִים מַעֲשִׂיהֶם טוֹבִים וְגוֹרְמִים הַתַּעוּרָרוֹת זְוֹג עֲלִיּוֹן שֶׁל זו"ן אֵז חוֹזְרִים זו"ן
 פב"פ וְאֵין אֵז פַּחַד מִהַקְּלִי אִפִּי' אִם הָאֲחֻרִּיִּים יִשְׁאָרוּ מִגּוֹלִים כִּיּוֹן שֶׁמַּעֲשֵׂה
 הַתַּחֲתוֹנִים נֹאִים.

⁷¹⁹ כָּתַב רַבִּינוּ מִהֶרַח"ו ז"ל בְּשַׁעֲרֵי הַפִּסּוּקִים - סֹפֵר תַּהֲלִילִים - סִימָן ע"ט:

נִתְּנוּ אֶת נִבְלַת עַבְדֶּיךָ גו':

לְכַאוּרָה קֶשֶׁה, שֶׁהִיא צִרִּיךְ לְקוֹנֵן כְּסֹדֵר הַמַּאוּרֵעַ, שֶׁבַתְחָלָה שֶׁפָּכוּ דָמָם כְּמִים, וְאִח"כ
 נִתְּנוּ אֶת נִבְלַת גּוֹ'. אֲבָל יוֹבֵן עַמ"ש חז"ל אֵלּוּ הֵיוּ רִשְׁעִים, אֵלּוּ שֶׁכִּיּוֹן שֶׁקִּבְּלוּ עֲנָשָׁם,

מאכל לעוף השמים ר"ת מלה משמות עב **בשר חסידיך לחיתו ארץ:** (ג) **שפכו דמם כמים**
סביבות ירושלים מלכות **ואין קובר:** (ד) **היינו חרפה לשכנינו לעג וקלס**
לסביבותינו: (ה) **עד מה יהיה תאנף לנצח תבער כמו אש קנאתך**⁷²⁰ הו"ד: (ו) **שפך**
חמתך⁷²¹ גבורה **אל הגוים אשר לא** ר"ת לאה **ידעוך דעת ועל ממלכות אשר בשמך** מלכות

קראם חסידים. ולכן כששפכו דמם כמים, אז היו מקבלים עונש עונותיהם, אין ראוי לקונן עליהם עד אחר שקבלו עונשם, ונתן נבלתם למאכל, אז ראוי לקונן, כי כבר הם חסידים, ע"י שפיכות דמם שנשפך. ואח"כ שקינן על נבלתם הנתונה למאכל, אחר היותם נקראים חסידים, אז חוזר למפרע, לקונן על שפיכות דמם:

ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

נתנו את נבלת עבדיך מאכל לעוף השמים, י"ל למה מתחלה קונן על נבלת עבדיך ואח"כ על שפיכת דמם? כי להיפך הי' לו תחלה לקונן על ש"ד כי הי' קודם ואח"כ נתנו כו' כסדר המאורע. אך הענין הוא כמו שארז"ל כי איך קראם חסידים אם היו רשעים, אך הענין הוא כי כיון שקבלו עונשם נקראו חסידים, והנה בעת קבלת עונשם שהיו תחלה בעת ש"ד אין ראוי לקונן עדיין אך אחר שכבר קבלו עונשם ונשפך דמם אז ראוי לקונן עליהם כי כבר הם קרואים חסידים שהוא בעונשם הב' הבא עליהן אחר היותם חסידים וזהו את נבלת עבדיך ואח"כ אנו קוננין למפרע על ש"ד עתה שכבר קבלו עונש הב' והם חסידים עתה ראוי לקונן עליהם על שפיכת דמים:

⁷²⁰ ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית ודע כי יש עצם אחד בשדרתו של אדם ונקרא לזו, שהוא עצמו של אדם והוא עיקרו ושרשו, וממנו עיקר תולדתו של אדם בלב ובמוח ובכבד ומקום הזרע. והעצם הזה הוא מסולת וממבחר טיפת הזרע, והוא עיקר עמידת כל עצמותיו של אדם. וכשמת האדם ונתפרקו אבריו ונרקבו עצמותיו, אותו העצם אינו נפסד ואינו נמוח. אילו יכניסוהו באש, אינו נשרף, בריחיים, אינו נטחון, בפטיש, אינו מתפוצץ. והוא העצם הקיים לעולמי עולמים, הוא המקבל כוח התענוג והעדנים אחר מיתתו של צדיק, שנאמר 'ועצמותיך יחליץ', והוא המקבל עונשים ברשעים ועליו נאמר: ותהי עונותם על עצמותם (יחזקאל לב, כז). והעצם הזה שורשו ועיקרו מעצם השמים הוא, ומשם מקבל כוח קיום ועמידת כל גוף האדם. ודע כי סוד הכריעה באדם הוא בסוד העצמות, ולפיכך הוצרכו לרמוז: עד שיתפרקו כל חוליות שבשדרה, שצריך לכרוע במודים. וכבר ידעת כל מודים הוא בנצח והוד. לפי שהקנאה הוא באה מעצם השמים, בכל מקום שנזכר בתורה לשון קנאה כאומרו כי אל קנא י"י אלהיך בקרבך, במקום הזה רומז. והסוד: קנאת י"י צבאות תעשה זאת (ישעיהו לו, לב), לפיכך נאמר: ורקב עצמות קנאה (משלי יד, ל). ולפי שהקנאה תלויה במקום זה, נאמר במנחת סוטה: מנחת קנאות היא מנחת זכרון מזכרת עון (במדבר ה, יח). והיודעים סוד קנאה (שהוא בהוד) וסוד זכרון (שהוא ביסוד) יודעים כי הקנאה והזכרון סמוכות לעד לעולם:

⁷²¹ ספר יד מצרים - פירוש הגדה של פסח

הענין שאנו מחלקים הלל לב' חלקים, הא' קודם אכילה, והוא נגד גאולת מצרים, הב' לאחר אכילה, נגד גאולה העתידה, ולכן מתפללים "שפוך חמתך וגו', כי אכל את יעקב" בעת חורבן הבית, והוא כוס של פורענות, כמ"ש "ששי ושמיחי וגו', גם עליך תעבור כוס" וגו', ואנו מתפללין "לא לנו" וגו', אף שאין אנו כדאים, יעשה למען שמו כמו שיתבאר בס"ד, וכמ"ש ג"כ למעלה שכוס ד' הוא נגד התורה, ולכן אנו מתפללין בזכות התורה שלא עשה כן לכל וגו', והוא מ"ש "אשר בשמך לא קראו". ולפי שהם מחולקים לב' מדריגות, הכת האחת הם הכופרים במציאותו ממש, ועליהם נאמר "אשר לא ידעוך", והכת השני הם כמו ההודיים ודומיהם שמכחישים בהשגחה ואומרים שאין כבודו להשיג בשפלים, והם עובדים לכו"ז ומתפללים וקוראים

לא קראו: (ז) כי אכל את יעקב תו"מ ואת נוהו נו"ה השמו: (ח) אל ס"ת וול משמות עב תזכר לנו עונות ראשונים⁷²² מהר יקדמונו רחמיך ג"ר כי דלונו מאד: (ט) עזרנו אלהי ישענו על ר"ת איע משמות עב דבר כבוד שמך⁷²³ מלכות והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך מלכות: (י) למה יאמרו הגוים איה אלהיהם⁷²⁴ ר"ת האא משמות עב יודע דעת בגיים

להם, ועליהם נאמר "אשר בשמך לא קראו", כי ענין שמו יתברך הוא שהוא ניכר לפי פעולותיו, וכיון שהם אומרים שאינו משגיח, א"כ לא שייך לייחס לו שם כלל:

⁷²² זוהר חלק א דף רכט עמוד ב

פתח רבי יהודה ואמר, (תהלים עט ח) אל תזכר לנו עונות ראשונים מהר יקדמונו וגו', תא חזי, קב"ה ברחימותא דרחים לון לישראל, דאינון עדביה ואחסנתיה, לא מסתכל אחרא בדינייהו בר איהו בלחודיה, וכיון דאיהו מסתכל בדינייהו, אתמלי עלייהו רחמין, בגין דאיהו כאב דרחים על בנים, כמה דאת אמר (שם קג יג) כרחם אב על בנים רחם יהו"ה וגו', וכיון דאשתכח לון חובין, מעבר לון ראשון ראשון, עד דאעבר לון לכלהו מקמיה, וכיון דאעבר לון מקמיה, לא אשתאר עלייהו חובין למיהב שלטנו לסטרא אחרא דדינא עלייהו. אתי למיחב קמיה כדבקדמיתא, אינון חובין קדמאי דאעבר מקמיה חשיב עלייהו, ועל דא כתיב אל תזכר לנו עונות ראשונים מהר יקדמונו רחמיך וגו', דאי רחמיך לא יקדימו עלייהו דישראל, לא יכלין לקיימא בעלמא, בגין דכמה אינון מארי דדינא קשיא, מארי תריסין, וכמה דלטורין דקיימי עלייהו דישראל לעילא, ואלמלא דאקדים קב"ה רחמים עלייהו דישראל עד לא ישגח בדיניהון, לא יכלין לקיימא בעלמא, ועל דא מהר יקדמונו רחמיך כי דלונו מאד, דלותא דעובדין טבין, דלותא דעובדין דכשרן (קמי קב"ה).

ספר מגיד מישרים - פרשת ויקהל

וחובין קדמאין לא ידכרון לך כדכתיב אל תזכור לנו וגו' כלומר חובין דאדם חטי עד מ' שנין, דאינון שני בחרות, לא אתפס עלייהו כולי האי כמו האי דחטי בתר מ' שנין דשריאו ימי הזקנה. ומן הדין הוה דכיון דתשובה מעלייתא צריכא באותו פרק וכו' דלא תהני תיובתא לבתר מ' שנין כיון דלא בתוקפיה איהו כדהו' קודם מ' שנין, ולהכי הוה מצלי דוד כד הדר בתיובתא שלימתא בתר מ' שנין לא תדכר לי עונות דקודם מ' שנין ולהכי קאמר מהר יקדמונו רחמיך וגו'.

⁷²³ ספר עבודת הקודש חלק ב פרק י

ברכה שלישית ברכת הסליחה סלח לנו אבינו, והטעם לפי שסליחת העון הוא צורך הכבוד כי העון והפשע גורם השלוח ובפשעכם שולחה אמכם, ולפיכך אנו שואלים הסליחה בינה כדי שתשוב, ולפי שהסליחה והכפרה צורך השם הנכבד אמר דוד המלך ע"ה למען שמך יי' וסלחת לעוני, וכתוב עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך, והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך:

⁷²⁴ ספר תקט"ו תפילות - תפילה תא

בזמן שהו"ה שהוא מדה"ר מסתלק לא"ן, השליטה נשארת בידי אדנ"י שהוא דין. אל אחד יחיד ומיוחד למה יאמרו הגוים איה אלהיהם, שבשעה שנסתלק שם יהוה ב"ה למעלה מאותם שני אותיות נעלמות שהם י"ה נאמר בו "איה מלככם וצור מעוזכם", ובאותו הזמן חסד נסתלק מן העולם דכתיב השיב אחור ימינו מפני אויב, וזה יהוה מדה"ר, א', יו', כחשבון יהוה, כשנסתלק לאותו האין העליון, ונשאר דין שולט שהוא אדנ"י, לפיכך איה חסדיך הראשונים אדנ"י, באותו הזמן נא' בישראל במחשכים הושיבני כמתי עולם, כמת לא כתיב אלא כמתי, שהרי ד' מיתות ב"ד שלטו עליהם, כמתי עולם ודאי, ואע"ג דארבע מיתות בטלו, דין ארבע מיתות לא בטלו שהוא דינא דאדנ"י זהו שסובלים ישראל ד' מיתות אלה, רבון כל העולמים גלה

כתיב בגוים לעינינו נקמת דם עבדיך השפוך: (יא) תבוא לפניך אנקת אסיר⁷²⁵ מלכות כגדל זרועך תוד הותר בני תמותה ו"ק תפארת: (יב) והשב לשכנינו שבעתים אל חיקם חרפתם אשר חרפוך אדני מלכות: (יג) ואנחנו עמד וצאן⁷²⁶ נו"ה מרעיתך נודה הוד לך לעולם מלכות לדר ודר נספר תהלתך⁷²⁷ בינה:

פרק פ

א לַמִּנְצֹחַ אֶל-שְׁשִׁים עֲדוֹת לְאַסֶּף
מִזְמוֹר: ב רַעַה יִשְׂרָאֵל הַאֲזִינָה נִהַג
כִּצְאֵן יוֹסֵף יֵשֵׁב הַכְּרוֹבִים הוֹפִיעָה: ג לִפְנֵי
אֶפְרַיִם וּבְנֵימִן וּמִנְשֵׁה עוֹרָרָה אֶת-
גְּבוּרָתָךְ וּלְכָה לִישַׁעְתָּה לָנוּ: ד אֱלֹהִים
הַשִּׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִשְׁעָה: ה יְהוָה
אֱלֹהִים צְבָאוֹת עַד-מֹתִי עֲשֵׂתָ בְּתַפְלָת

לנו יחודך ותנהל אותנו בחסד למה תשיב ימינך מקרב חיקך כלה, ויחזור יהוה לגבי אדני ויעשה יאהדונה, מיד ומלאך פניו הושיעם, המלאך הגואל אותי מכל רע, רבון כל העולמים הרי ליחודך אנו מקוים באמת, גאלנו מכל רע ודבקנו בטובך הנאמן, ותושיענו תשועת עולמים, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

⁷²⁵ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק לו
והוא סוד י" משמים אל ארץ הביט סוד ארץ חפץ, והנה הוא בא במדת רחמים אל מדת הדין לשמוע אנקת אסיר והיא השכינה אם הבנים הצועקת ונואקת על בניה שהם אסורים בגלות, והוא סוד רחל מבכה על בניה:

⁷²⁶ ספר מגיד מישרים - פרשת וישלח - צאן היינו נצח והוד דעלייהו אתמר ואתנה צאני צאן מרעיתי.

⁷²⁷ זוהר חלק ב דף קלב עמוד ב - לאתעטרא כנסת ישראל מגו רתיכא עלאה, (דכתיב (תהלים מח יא) כשמך מלכות אלהי"ם כן תהלתך בינה.

ספר שערי אורה - השער העשירי - הספירה הראשונה
וכבר הוא ידוע למקובלים מהו 'תהלתך' ומהו 'אלהיך', כי במקום זה רומז על צדק עליון בינה ועל צדק תחתון מלכות, שהן סוד שתי ההי"ן של שם המיוחד שבהן כל הספירות נקשרות.

עֲמֹד: ו הָאֲכָלְתֶּם לָזֶם דְּמָעָה וְתִשְׁקֻמוּ
בְּדָמָעוֹת שְׁלִישׁ: ז תִּשְׁיָמְנוּ מִדּוֹן לְשִׁכְנֵינוּ
וְאִי־יָנוּ יִלְעָנוּ-לָמוּ: ח אֱלֹהִים צָבָאוֹת
הַשִּׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנוֹשְׁעָה: ט גִּפֹן
מִמוֹצְרִים תִּסִּיעַ תִּגְרֹשׁ גּוֹיִם וְתִטָּעָה: י
פָּנִית לְפָנֶיהָ וְתִשְׁרֹשׁ שְׂרָשֶׁיהָ וְהִתְמַלֵּא-
אָרֶץ: יא כָּסוּ הָרִים צֶלֶה וְעֲנָפֶיהָ אֲרָזִי-
אֵל: יב תִּשְׁלֹז קְצִירָהּ עַד-יָם וְאֶל-נְהַר
יוֹנְקוֹתֶיהָ: יג לָמָּה פָּרַצְתָּ גִּדְרֶיהָ וְאָרוֹהָ
כָּל-עַבְרֵי דָרְךָ: יד יְכַרְסֶּמְנָה זֹזִיר מִיָּד
וְזִיז שְׂדֵי יִרְעָנָה: טו אֱלֹהִים צָבָאוֹת שׁוּב-
נָא הִבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה וּפְקֹד גִּפֹן זֹאת: טז
וּכְנָה אֲשֶׁר-נָטְעָה יְמִינְךָ וְעַל-בֵּן אֲמִצֶּתָהּ
כָּךְ: יז שִׁרְפָה בָּאֵשׁ כְּסוּזָהּ מִזֶּעֶרֶת פָּנֶיךָ
יֵאֱבְדוּ: יח תִּהְיֶה-יָדְךָ עַל-אִישׁ יְמִינְךָ עַל-
בֶּן-אָדָם אֲמִצֶּת כָּךְ: יט וְלֹא-נָסוּג מִמֶּךָ
תִּזְזִינּוּ וּבִשְׁמֶךָ נִקְרָא: כ יְהוָה אֱלֹהִים
צָבָאוֹת הַשִּׁיבֵנוּ הָאֵר פָּנֶיךָ וְנוֹשְׁעָה:

פרק פ

תפילה להשבת הרעיה אל חיק דודה.

(א) **למנצח** נצח נמשך אל **אל ששנים** מלכות **עדות** מלכות **לאסף** מלכות **מזמור** ר"ת עלם משמות עב: **(ב) רעה ישראל**⁷²⁸ בינה **האזינה** בינה **נהג כצאן** נו"ה **יוסף** יסוד **ישב הכרובים** נו"ה **הופיעה** ר"ת יהיה משמות עב: **(ג) לפני אפרים ובנימן** ר"ת לאו משמות עב **ומנשה**⁷²⁹ מלכות **עוררה את גבורתך** גבורה **ולכה לישעתה לנו: (ד) אלהים השיבנו והאר פניך ונושעה: (ה) יהוה תפארת אלהים** גבורה **צבאות**⁷³⁰ נו"ה **עד יסוד מתי עשנת בתפלת עמך מלכות: (ו) האכלתם לחם דמעה ותשקמו בדמעות שלישי: (ז) תשימנו מדון לשכנינו ואיבינו ילעגו למו: (ח) אלהים צבאות**⁷³¹ **השיבנו והאר פניך ונושעה: (ט) גפן**

⁷²⁸ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק ד

ולהורות על שיכלתו בלתי בעל תכלית הקדים להם מה שראו במצרים מהנסים והנפלאות בשנוי מנהגו של עולם שיורו על היכולת הבלתי בעל תכלית, והוא אמרו אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים, והרי זו השגחה ושמירה שלא ישוער אמתתה וגדולתה, ומזה נקרא השם המשגיח השגחה כזו שומר ישראל, ומצד ההנהגה המעולה נקרא **רועה ישראל**, ולא נמצא בשום מקום שיקרא המלאך שומר או רועה ישראל, שזה היה מורה עצם השמירה בעצמו, אבל אמר בו לשמרך, כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, שזה יורה תכלית ההבדל בין שמירה לשמירה, כהבדל שיש בין הבורא לנברא, ולזה אף אם נקרא השם שומר ישראל לא יאמר בו חלילה הנשמר גדול, אבל יצדק במלאך שהוא נברא, כי מאחר שזה וזה נבראים אינו מן הפלא שנאמר שנברא זה בעבור זה:

⁷²⁹ השמטות דף רנט עמוד א -אפרים ומנשה ובנימין למערב. ומלכות במערב.

⁷³⁰ ספר שערי צדק - השער החמישי

ולפעמים תמצא ג' שמות הללו בפ' אלה"ם צבאו"ת שמעה תפלתי והכוונה מדת הרחמים ומדת הדין והפחד מתלבשת כל אחת ואחת במקומה (יש ספרים גורסים ידו"ד במדת) כי א"ל במדת ההוד וד' מדותך אלו מלובשים ד' מלבושים למדת אלה"ם כי צבאו"ת ג' שמות הוא כולל נצח הוד יסוד וכשאומר הכתוב ה' ה' אלה"ם צבאו"ת ה' ספירות במשמע וכל אחת ואחת מתאחדת כראוי לה והד' מתאחדות ביסוד לפיכך רמוז בכתוב ה' אלה"ם צבאו"ת השיבנו האר פניך ונושעה ולפיכך כתיב קרוב ה' לכל קוראיו וגו' ועניין אמת במקום זה שיודע להתפלל באיזה מקום הוא עומד באותו פסוד או השם שהוא מזכיר ולאיזה ספירה הוא מתכוין בשם יתברך ועתה צריכין לנו להכנס בסוד עניינים כפי כוונת ספר זה כפי סיוע העליון אשר הוא עושה עמנו תמיד:

⁷³¹ ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית

שני שמות הקודש שהם שלישי ורביעי על דרך המעלות הם הנקראים אלהים צבאות, יהוה צבאות. ושניהם נכללים לפעמים כאחד, כאמרו: יהוה אלהים צבאות שמעה תפלתי (תהלים פד, ט). ולפעמים נזכרים כל אחד בפני עצמו, כאמרו: **אלהים צבאות השיבנו והאר פניך ונושעה** (שם פ, ח), וכאמרו: יהוה צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה (שם מו, יב). והוצרכנו להביא אלו השני שמות בשער אחד, אף על פי ששאר השמות הבאנום כל אחד מיוחד בשער שלו, לפי ששני אלו השמות צריכים בביאורם זה לזה. וכשאנו מפרשים האחד גם השני צריך ביאור עמו, הוצרכנו לבארם כאחד שהרי שניהם מתאחדים זה בזה. ושני אלו השמות, הנקראים אלהים צבאות י"י צבאות, שניהם נכונים להריק בדרך הצינורות כל המשכות שפע הספירות העליונות ולהביאם במידת אל ח"י. ושניהם פועלים לפי הדין הישר בכל צבאות העולם: האחד פועל מצד החסד, והשני פועל מצד הדין. ושניהם מושכים דין וחסד ורחמים במידת אל ח"י. ויש לנו להודיעך כי מידת י"י צבאות היא המושכת חסד עליון וחסד אברהם, שהוא חסד עולם, במידת אל ח"י; ומידת אלהים צבאות מושכת כח הגבורה והדין והפחד והעונש במידת אל ח"י. ולפיכך מידת אל ח"י כוללת הכל,

ממצרים תסיע תגרש גוים ותטעה: (י) פנית לפניך ותשרש שרשיה ותמלא ארץ: (יא) כסו הרים צלה וענפיה ארזי אל: (יב) תשלח קצירה עד ים ואל נהר יונקותיה: (יג) למה פרצת גדריה וארוה כל עברי דרך: (יד) יכרסמנה חזיר מי⁷³² וזיז שדי ירענה: (טו) אלהים צבאות שוב נא הבט משמים וראה ופקד גפן זאת מלכות: (טז) וכנה אשר נטעה ימינך ר"ת אני משמות עב ועל בן אמצתה לך: (יז) שרפה באש כסוחה מגערת פניך יאבדו: (יח) תהי ידך על איש ימינך על ר"ת איע משמות עב בן אדם אמצת לך: (יט) ולא נסוג ממך תחינו ובשמך מלכות נקרא: (כ) יהוה אלהים בינה צבאות מ"ה השיבנו האר פניך תן לנו מוחין דג"ר ונושעה:

פרק פא

א לַמִּנְצֹז עַל-הַגְּתִית לְאָסָף: ב הַרְגִינוּ
לְאֱלֹהִים עֲוֹנוֹ הָרִיעוּ לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: ג
שָׂאוּ-זְמֶרָה וְתָנוּ-תָּף כְּנֹר זָעִים עִם-נָבֹל:
ד תִּקְעוּ בַזֶּזֶז שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם זִמְנוֹ:
ה כִּי זֶזֶק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי
יַעֲקֹב: ו עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוּ בְצֵאתוֹ עַל-
אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁפַת לֹא-יִדְעָתִי אֲשַׁמֶּע: ז

נקראת 'כל' שהכול בה. וכל הספירות משפיעות כוח חסד ודין ורחמים על ידי יהו"ה אלהים צבאות.

⁷³² ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל - פתח ח
אמצע ספר תהילים הם האות ע' של חזיר מיע"ר.

ברם לפי ספר התהלים שבידנו (לפי תוכנת TORAH CODES מבית תורה סקולר) בספר תהלים יש 78,837 אותיות והאות ה 39,419 הינה האות י במזמור עה פסוק ח "כי אלה ים שפט זה ישפיל וזה ירים". לפני האות י יש 39,418 אותיות וכן לאחריה ולכן צריך ליישב את האמור בספר פתחי שערים. כמו כן בספר תהלים יש 19,559 תיבות. התיבה ה 9,780 הינה במזמור עו פסוק ג "ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון". בספר תהלים יש 2,527 פסוקים ופסוק 1,264 הינו במזמור עח פסוק לו "ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו".

הַסִּירוֹתַי מִסָּבִל שְׁכַמוֹ כִּפִּיּוֹ מִדּוֹד
תִּעְבְּרָנָה: זֹאת בַּצָּרָה קָרָאתָ וְאַזְכִּילָךְ אֶעֱנֶךָ
בְּסֵתֶר רַעַם אֶבְזֹזְנֶךָ עַל-מִי מִרִיבָה סָלָה:
ט שְׁמַע עַמִּי וְאֶעֱיֶדֶה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם-
תִּשְׁמַע-לִי: י לֹא-יִהְיֶה בָּךְ אֵל זָר וְלֹא
תִשְׁתַּזְוֶה לְאֵל זָכָר: יא אֲנֹכִי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַרְוֹב-
פִּיךָ וְאַמְלֵאֲהוּ: יב וְלֹא-שְׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי
וְיִשְׂרָאֵל לֹא-אָבָה לִי: יג וְאַשְׁלֹזְהוּ
בְּשִׁרְיֹת לִבָּם יִלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: יד לוֹ
עַמִּי שְׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי יְהִלְכוּ: טו
כְּמוֹט אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנֶּיֶע וְעַל צָרֵיהֶם
אָשִׁיב יָדַי: טז מִשְׁנֵאֵי יְהוָה יִכְזָּזְשׁוּ-לוֹ
וְיִהְיֶה עֲתָם לְעוֹלָם: יז וַיֹּאכִילָהוּ מִזֶּזֶלֶב
זֹזְטָה וּבִמְצוֹר דָּבַשׁ אֲשַׁבִּיעֶךָ:

פרק פא

כתב הרמ"ק בסידורו דף קנד ע"ב עיקר המזמור הוא המתקת הדין ולכן הוא שיר של יום ראש השנה.

(א) למנצח הגברת מידת הנצח על ה⁷³³ על הגתית מלכות ששם מקום דריכת היין לאספ מלכות
שהיא אוספת הכל: (ב) הרנינו חברו את היסוד⁷³⁴ לאלהים עוזנו למלכות ואז הדין יהיה מתוקן מצד

⁷³³ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מעין גנים - חלק ראשון - כונת יום א' ודע כי ג' מזמורים נאמרו בס' תהלים, על הגתית אחת מהן, ה' אדונינו שנהגו לאמרו בכל ר"ח בגימ' גיתית, שני לו על הגתית לאספ הרנינו שהיו הלויים בבית

הרחמים **הריעו** קשר התרועה שהיא מצד הדין ל **לא להי יעקב** תפארת מידת הרחמים: (ג) רוממו והעלו **שאו זמרה**⁷³⁵ המלכות **ותנו** והשפיעו ל **תף**⁷³⁶ מלכות **כנור** תו"מ **נעים** בינה **עם נבל** חו"ב: (ד)

המקדש משוררים אותו על מוספי החג שהחדש מתכסה בו, תדע כי גיתית בגימ' ר"ח כאמור, וכן היום הרת עולם עם הכולל, אסף בגימ' ראש השנה. ומה שאומרים הלויים מזמור זה בכל יום ה' אינו אלא מטעמא אחרינא שבו נבראו עופות ודגים לשבח בשמו כדאיתא בר"ה, והג' על הגיתית לבני קרח מזמור מה ידידות משכנותיך ר"ת מי"ם לתשמישן של בתי אבות איש יומו לאיסור הכניסה למי ששתה רביעית יין ולמי שלא טבל או שלא קדש ידיו ורגליו לפי צורך השעה והם אמרוהו על עצמם כאשר מקום בגיהנם נתבצר להם בגימ' הגיתית ויצאו משם לשורר במקדש וגם אביהם יזכה לעתיד, והרמז בס"ת צדיק כתמר יפרח כנודע. והנה מלוי קוף ריש חית בהסיר הפשוט הוא בגימ' תת"ו הוסף עליהם שש אותיות המלוי והכולל הרי גיתית. וכן מספר שין דלת יוד זכרוהו בפתיחת פי הארץ כמנהג עם קדוש במקום סכנה כשתפיל עליהם פתאום. והם כווננו בו באותה שעה להבדיל בתשובה בין לוי לדתן ויצילים ה':

⁷³⁴ הסביר הרמ"ק בסידורו דף קנה ע"ש הפסוק **"רננו צדיקים"** דייקא שהרנה ביסוד. ועוד מוסבר בתיקו"ז דף כט ע"ב **"תשיעאה ברנה ודא איהו רננו צדיקים בה"**, ודא דרגא צדיק ח"י עלמין, מתמן רנה, וביה פורקנא, הדא הוא דכתיב צמח צדיק" הוסיף האדמור מסטרטין בבאורו מעלות הסולם דף שז אות סג בתקונא תליסר **"רנה אותיות נהר שהוא היסוד"**. ונ"ל בס"ד הנה יסוד כזה **"יוד סמך ואו דלת" ע"ה גימ' 588 כמנין "רננו צדיקים בה"**.

⁷³⁵ רעיא מהימנא ספר ויקרא פרשת בהר דף קט עמוד ב **"ומתמן פקודא לירא מן המקדש ואיהו מצות עבודת הלויים במקדש בכ"ד משמרות לויים דבהון לויים בשירה ובזמרה הוו מזמרינ קדמך לסלקא שכינתא דאיהי שירה וזמרה שהיא בחינת גבורה שמצדה השירה והזמרה"** (מתו"מ דף תלא) בהון ליי'. כ"ד עם שירה וזמרה כ"ו כחושבן יד"ד.

⁷³⁶ פירוש הרמח"ל על התורה - ספר בראשית בא וראה, השכינה בגלות הולכת בבריאה ששם מדריגת מט"ט, ואז המלך שהוא בעלה נעשה חמיה, וזה יהודה חמיה של תמר. ועל כן אין התיקון נעשה ממנו אלא מאימא עילאה, וזהו, **"ב'גדי א'למנותה מ'עליה ו'תתכס" ר"ת באמו, כי בכח אימא אם המלך נעשה ראשית התיקון, כי אינו בסוד הדורמיטא, שהרי אין אימא מתפשטת חוץ מן האצילות, ועל"כ הכל מצד המלך. ועל"כ ב'גדי א'למנותה מ'עליה ס"ת י"ה, ועם ו' דותתכס חוזר התיקון להוי'". והו' הזאת דוֹתִתְכֶס משלמת לשתי צדדים, לאימא במלך, ולמלך בשכינה. ואז, "ותתעלף" - תעל תוף, כי-בכח השמחה השכינה עולה, זהו תוף דמרים, דכתיב בו, **"ותקח מרים וגו' את התוף בידה ותצאנה כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות"**, והיא מרים והיא רם ים, כשהשכינה עולה, כל העולמות עולים עמה. הנה כאן נראה ש"תוף" הוא מלכות.**

ובסידור הרמ"ק ז"ל דף קנה כתב **"ירצה שיתנו למלכות המתרוממת תוף שהוא היסוד"**.

ובספר קהילות יעקב להחזקה מלובלין ז"ל כתב בערך תוף **"הוא בחינת הוד"**. כן פירש הרב ז"ל בפירוש תהילים **"שאו זמרה נצח ותנו תוף הוד"**. ונתן טעם תוף במילוי תיו ואו פא ע"ה גימ' זהו הוד זעיר אנפין. וכן תוף ע"ה גימ' דא הוד דתבונה. תוף עם ג' אותיות והכולל גימ' הוד מלא הי ויו דלית וט' אותיות. עוד כתב שהוא בנצח עיי"ש. והביא את הבחיי בפרשת כי תשא שיש שבע כוכבי לכת ושבע מיני כלי

זמר ותוף הוא כנגד כוכב צדק שהוא בחינת היכל עצם השמים שהוא בספירת הוד. אם כן תוף הוא בהוד.

והרב הרמ"ק ז"ל כתב שהוא ביסוד מפני שהיסוד מקבל מההוד. והרמח"ל ז"ל העלה שהתוף במלכות הוא מפני שההוד הוא בחינת מלכות שהרי חגתנ"ה הם כחבת"מ. עוד ראיתי דבר נפלא בספר ליקוטי שושנים, הובא בספר קרניים, דף קנג התף הוא ס"ת של חימה, משחית ואף ומרים היא הנוקבא מבטלת הסוף קליפה הרמוזה בס"ת. הנה גם כאן ראינו שהתף הוא בחינת מלכות.

לסיכום: תף במלכות. וכן הדין מורה שהרי תלמוד שהוא גימ' תף הוא במלכות והוא מבטל כוח לילי' שעולה למנין תף. ומי שכתב שהוא בהוד היינו שספירת ההוד היא בחינת מלכות של חגתנ"ה.

⁷³⁷ זוהר חלק ב דף קפד עמוד א פתח ההוא סבא ואמר, (תהלים פא ד) **תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו**, השתא איהו זמנא לאתערא דינא עלאה תקיפא, וכד איהו אתער, סטרא אחרא אתתקף בהדיה, וכיון דאיהו אתתקף, סליק וחפיא לסיהרא דלא נהיר נהורא, ואתמליא מסטרא דדינא, כדין כל עלמא איהו בדינא, עלאין ותתאין, וכרוזא כריז בכלהו רקיעין, אתקיננו כורסיא דדינא למאריה דכלא, דאיהו בעי למידן.

זוהר ח"ג דף צח ע"ב "רבי יצחק פתח **תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו**. זכאין אינון ישראל דקב"ה קריב לון לגביה מן כל אומין עכו"ם ואתרעי בהו ומאתר רחיקא קריב לון לגביה הה"ד ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלקי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם לאחזאה דהא מאתר רחיקא אתרעי בהו וקריב לון לגביה וכתוב ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו'. הני קראי אית לאסתכלא בהו וכי כל ישראל לא הוו ידעי דא וכ"ש יהושע אלא אורייתא כולה סתים וגלייא כמה דשמא קדישא סתים וגלייא כגין דאורייתא כולה שמא קדישא היא ועל דא איהי סתים וגלייא. אי ישראל ויהושע הוו ידעי אמאי כתיב כה אמר יי'. אלא ודאי סתימא דמלה טיבו סגי עבד קב"ה בישראל דאתרעי בהו באבהתא ועביד לון רתיכא קדישא עלאה ליקריה ואפיק לון מגו נהרא עלאה יקירא קדישא בוצינא דכל בוצינן בגין דיתעטר בהו. הה"ד כה אמר יי' בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם הנהר ההוא נהר דאשתמודע ואתידע. שהוא בינה מעולם מאי קא בעי הכא אלא לאחזאה חכמתא מעבר הנהר מעולם אלא ההוא נהר עולם אקרי ועל דא בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם לאחזאה טיבו וקשוט דעבד קב"ה לישראל. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר מאי קא מיירי. אלא אברהם לא אתדבק ביה בההוא נהר כמו יצחק דאתדבק ביה בסטריה לאתתקפא. ת"ח האי נהר אע"ג דלאו איהי דינא. דינן נפקי מסטריה ואתתקפו ביה וכד יצחק אתתקף (בדינוי) בבנוי כדין עלאין ותתאין מתכנפי לדינא וכרסייא דדינא אתתקן ומלכא קדישא יתיב על כורסייא דדינא ודאין עלמא כדין תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. זכאין אינון ישראל דידעין לסלקא כורסייא דדינא ולתקנא כורסייא דרחמי ובמה בשופר.

טעם תקיעה בשופר על דרך הסוד הסביר משה רבינו בישיבת הרשב"י במאמר רעיא מהימנא ספר ויקרא פרשת אמור דף צח עמוד ב "פקודא דא לתקוע שופר בראש השנה דהוא יומא דדינא כמה דאוקימנא והא אוקמוה דכתיב **תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו** והא אתמר. דהאי איהו יומא דסיהרא אתכסי ביה וקאים עלמא בדינא. בגין דההוא מקטרגא חפי וכסי ואנעל פתחא על מלכא אתר דדינא שריא למתבע דינא על עלמא. ואי תימא איך אתיהיב ליה רשו לההוא מקטרגא לחפאה ולמתבע דינא, אלא ודאי בידא דהאי מקטרגא שוי קב"ה למתבע דינא על כל עלמא ושוי ליה יומא ידיעא למתבע קמיה כל דינן דעלמא דהא קב"ה עביד ליה ושוי ליה קמיה. למהוי דחילו דקב"ה סלקא ושריא על כלא. ורזא דא והאלקים עשה שייראו

מלפניו מאי עשה עשה להאי מקטרגא ואתקין ליה קמיה למהוי סייפא בגין דידחלון מקמי קב"ה כלא ודא איהו סנטירא דתבע חובי בני נשא ותבע דינא ותפיס בני נשא וקטיל לון ואלקי לון כלא כמה דנפיק מן דינא. כגוונא דההוא ממונה ב"ד דלתתא דאתייהב ליה רשו לאדכרא קמי בי דינא פלוני עבד כך. ופלוני עבר על כך. ולמתבע עליהו דינא. ותנן רשו אתייהב לההוא ממונה ב"ד לאנעלא על בי דינא פתחא עד דיגזרון דינא על כל מה דאיהו תבע ולית רשו לבית דין לדחייא ליה. בגין כי אני אוהב משפט ואיהו בעי דעלמא יתקיים בדינא ולמנדע דאית דין ואית דין. כהאי גוונא שוי קב"ה קמיה להאי דאיהו תבע דינא קמי מלכא על כל בני עלמא. ובהאי יומא אתייהב ליה רשו לכסאה פתחא דמלכא וסיהרא אתחפא לגו עד דיתגזר דינא על כל בני עלמא. ואע"ג דכלא אתגלי קמי קב"ה לא בעי אלא בדינא."

סודות השופר מה רבו. העתיק כאן מוסר מהרש"ש בספר נהר שלום - דף לט עמוד א "וכבר נודע כי עיקר חזרת המוחין בז"א היום ומיתוק הדינים הוא ע"י השופר וכל עצמו של שופר הוא לעורר לבבינו לתשובה כלומר עורר ישנים מתרמתכם ושובו אל ה' ואז תשוב ה' אימא להתפשט בז"א נמצא כי עיקר הכל היא התשובה ובלא תשובה א"א למוחין להתפשט כי כל אבר וגיד פגום או שעדיין לא נברר ולא נתקן א"א למוחין להתפשט בו כנוע לפיכך נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה אל ה' כל א' לפי שיעורו א' המרבה וא' הממעיט ובלבד שלא יפחות כל אחד לשוב מאיזה חטא קל או חמור ואז זוכה להיות צדיק בעל תשובה ומכריע את עצמו וכל העולם לכף זכות ונכתב בספר צדיקים לחיים ודבר זה הוא הכרח גדול בכל עת ובפרט ביום שאין בו תקיעת שופר אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים שע"י הרהורי תשובה זו יחזרו המוחין להתפשט בז"א וימתקו הדינים". וכל מגמת פנינו בתפילותינו לא יהיה אלא להתפלל ולשפוך נפשינו אל ה' יתברך לפדות השכינה מהגלות ולתברא בית אסורים דילה לאמר לאסורים צאו כמאמר התיקונים ויפן כה וכה אי אית מאן דאתער בתיובתא לתברא בית אסורים דילה ויקרא לקב"ה בתיובתא דיחזיר שכינתא לגביה אשר זה כמה ימים ושנים ושכינה בגלות בית קדשינו ותפארתינו חרב ונסתם כל חזון נבואה ורוה"ק פסקה ממנו ורוב מצות התורה גנוזים בקרן זווית עבר קציר כלה קיץ והכל תלוי בתשובה:

⁷³⁸ זוהר חלק ג דף ריג עמוד ב

רבי היא פתח עדות ביהוסף שמו וגו'. הא אוקמוה דאוליף שבעין פתקין ולשון הקדש יתיר. הה"ד (שם) שפת לא ידעתי אשמע. אבל מאי עדות. ת"ח בשעתא דאתתיה דפוטיפר הות אחידא בי' לההיא מלה הוה יוסף עביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא דילה וכן בכל יומא עד ההיא שעתא בתרייתא דכתיב ותתפסהו בבגדו מאי ותתפסהו אלא בגין דעביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא. ורוח הקדש צווח לקבליה לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה. מאי קמ"ל אלא כל מאן דנטיר גרמיה מהאי אתקשר בה בשכינתא ואחיד בההוא עדות ומאי הוא ה' דאתוסף ביה. דכתיב עדות ביהוסף שמו אוף הכא י' איתוסף בפנחס על דקני בהאי:

זוהר חלק ג דף יד עמוד א

תא חזי, יוסף בגין דנטר ליה להאי ברית, ולא בעא לשקרא ביה, זכה ליקרא בהאי עלמא, וליקרא לעלמא דאתי, ולא עוד אלא דקודשא בריך הוא אשרי שמה בגויה, דכתיב (תהלים פא ו) עדות ביהוסף שמו, וזכה לברכתא דהאי עלמא, ולברכתא דעלמא דאתי.

שער הגלגולים - הקדמה לא

וחלק הנשמה של אצילות, לקחה חנוך בן ירד, ולכן היה מלאך בשמים, הנקרא מטטרון כנודע. ולכן לא מת כבני אדם גם הוא. ודע, כי בחי' זו הנשמה דאצילות, היא הנקראת שרו של עולם, להיותה נמשכת מעולם האצילות, והיא שולטת על העולמות כלם. ובזה יתורץ הקושיא הנודעת בענין חנוך ומטטרון, דאם שניהם אחד, א"כ בעולם היצירה, הנקראת עולם דמטטרון, מי היה אז שר העולם, בהיות חנוך עדיין למטה בארץ בעה"ז. אבל הענין יובן, במ"ש בזהר ריש פרשת נח, בתוספתא על פסוק נח נח, כי כל צדיק יש לו תרין רוחין, חד בארעא לתתא, וחד בשמיא לעילא וכו', והבן זה. וז"ס הנה בשמים עדי, זהו חנוך, שהוא בגימטריא עד"י. וסהדי במרומים, זה אליהו ז"ל, כי שניהם מלאכים בשמים כנזכר. וז"ס **עדות ביהוסף שמו**, והענין הוא, כי יוסף הצדיק, זכה לנשמה זו של חנוך, הנקרא עדי כנזכר, ולכן ויהי יוסף יפה תואר, כי זכה ליפיו של אדה"ר, הנמשכת לו מפאת אותה הנשמה עילאה דאצילות. ואמנם לא זכה אליה יוסף, עד אותה הלילה שהיתה מקץ שנתים ימים, שנגזרה עליו גזירה לצאת אז מן הסוהר, וביום ההוא עלה לגדולה, וזש"ה בצאתו על ארץ מצרים: ויובן זה, במה שנתבאר בדרושים הקודמים, כי כניסת הרוח או הנשמה באדם, היא בלילה בהקיצו משנתו. גם בזה יובן מ"ש חז"ל על סיום הפסוק **שפת לא ידעתי אשמע**, כי באותה הלילה בא גבריאל, ולמדו ע' לשון. והענין הוא, כי הנה חנוך מטטרון, הוא מלך על ע' שרים של ע' אומות, וידוע ע' לשונותיהם. וכאשר נכנסה בו בלילה ההיא נשמת מטטרון כנזכר, לכן ברגע אחד למד כל ע' לשון. והנה גם נשמה זו דחנוך, נתגלגלה בר' ישמעאל בן אלישע כ"ג, כמבואר אצלנו, כי הוא גלגולו של יוסף הצדיק, ולכן גם ר' ישמעאל הנזכר היה יפה תאר מאד, כנודע למאמר רז"ל וגם ז"ס מה שנזכר בפרקי היכלות, כי כשהיה עולה ר' ישמעאל הנזכר למרום, היה קורא אותו מטטרון הדר זיו. האמנם צורך גלגול נשמה זו בר' ישמעאל הנזכר, הוא לשתי סבות, הראשונה היא, לפי שהקב"ה אמר כי ביום אכלך ממנו מות תמות, והנה לא נמצאה נשמה זו באדה"ר כשמת, ולא סבלה ממש עונש המיתה, אמנם נסתלקה ממנו כשחטא. ועוד הוסיף על זה סבת שנית, כי גם יוסף הצדיק חטא, על שגרם לאחיו שימכרוהו, וגירה והסית אותם עליו ע"י חלומותיו, ובהביא דבתם רעה אל אביהם, ולכן הוצרכה נשמה זו להתגלגל בר' ישמעאל בן אלישע כ"ג, כדי שתסבול עליו ממש עונש המיתה. ודע, כי אדם הראשון זכה קודם שחטא, אל נרנ"ח מן מלכות ות"ת ובינה וחכמה דאצילות, מארבעתם יחד. ומרע"ה זכה אל הדעת דאצילות. ושלשה אבות אברהם יצחק ויעקב, זכו לחג"ת דאצילות, זה בחסד, וזה בגבורה, וזה בתפארת:

כתב רבינו מהרש"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן פ"א: **עדות ביהוסף שמו 'בצאתו על ארץ מצרים, שפת לא ידעתי אשמע'** ר"ת שב"ע א"ם של"י. הענין הוא, כי יוסף שהוא היסוד הנקרא שביעי כנודע, הנה אימא תתאה היא שלו. ואמנם ה' של יהוסף שנתוסף בו, רמז גם אל אימא עילאה: ובספר לקוטי תורה - ספר תהלים: **עדות ביהוסף שמו 'בצאתו על ארץ מצרים' שפת לא ידעתי אשמע ר"ת שב"ע א"ם של"י** שיוסף הוא היסוד אשר בו כלולים כל הז' דאמא וזהו שבע אם ר"ל הז' של אם שלי הם והוא משפיע בהם באמא תתאה שהיא למטה ממנו וזהו בצאתו על ארץ מצרים והיא רמוזה בתוך ה' הנוספת ביהוסף שהוא הה' אחרונה שבשם:

ספר שייח יצחק חלק א - דרוש בענין ב' נונים של ויהי בנסוע וזהו ענין אות ה' שנוסף בשמו בעת שעלה לגדולה להיות מושל על מצרים, כמ"ש **"עדות ביהוסף שמו"**, שהוא כלל כל האותיות בה' מוצאות, ולכן אז למדו גבריאל שיהי' מכיר בכל שבעים לשונות, שכולם הם מסט"א, שיניקתם מסטרא דקדושה, נגזרים מצרופי אותיות התורה, ולכן אות זה השלים למנין אותיות באבני אפוד".

בצאתו על ס"ת וול משמות עב ארץ מצרים קליפה שפת⁷³⁹ מלכות לא ידעתי שאינה מחוברת לדעת אשמע חיברתי: (ז) הסירותי מסבל שכמו מלכות כפיו חו"ג מדוד כינוי לגלות תעברנה⁷⁴⁰: (ח) בצרה צרת הגלות קראת מתוך הקליפות ואחלצך אענך בסתר רעם⁷⁴¹ בינה אבחנך אבדקך על מי מריבה⁷⁴² ר"ת עמם משמות עב סלה כתר עתיקא קדישא ס"ת יהיה משמות עב: (ט) שמע עמי הכשר ואעידה בך שם י"ה מעיד על כשרותם ישראל⁷⁴³ אם תשמע לי: (י)

⁷³⁹ כתב רבינו הרמ"ק ז"ל בסידורו דף קנה "הנה המלכות נקראת שפה (שפה גימ' שכינה כינוי המלכות) והנה לא הייתה מיוחדת כראוי וקשורה בחוץ עם היות שהיה יוסף ביסוד, סוף סוף הייתה בגלות שם. ולזה אמר שפת לא ידעתי, שלא הייתה מיוחדת ונקשרת כראוי, עכ"ז, אשמע, הייתה לה שם דיבור ושליטה והנהגה להכניע החיצונים המצריים החמוריים, אלא שאח"כ שלטו עליהם, ועכ"ז היה כוח ביעקב ובניו שהיו בתוך הגלות שולטים ומכניעים הגלות ומשביתים אותו.

⁷⁴⁰ והענין מוסבר בסידור הרמ"ק ז"ל שם: "כפיו הם החסד והגבורה המתרשלות בגלות, ימין לאחור והשמאל להשפיע בו לחיצונים... והיתה עת צרה ליעקב."

⁷⁴¹ כתב רבינו הרמ"ק ז"ל "והנה היו כאן דברים נגדיים, שכינה בגלות ושועה עולה למעלה. אם היא בגלות היאך יהיה עניית תפילה שעיקר עניית התפילה מתוך יחוד וזיווג? לזה אמר "אענך בסתר רעם" הרעם הוא דין נמשך מן הבינה בגבורות נעלמות, כאומרו "ורעם גבורותיו מי יתבונן" ומשם הייתה העניה לישראל שהרי הגלות מתוך הדין. ומתוך הדין היו צועקים ומתוך הדין הם נענין והיינו בסתר רעם דמסטר דיובלא נפקו."

⁷⁴² כתב רבינו הרמ"ק ז"ל שם "בבואם למרה ולא יכלו לשנות מים ממרה. וכיון דכתיב ויורהו ד' עץ וישלך אל המים וימתקו המים ע"י כשרותם נמתקו להם המים. ולכן יצאו משם העדות שבטי י"ה עדות לישראל כמפורש בזוהר חלק ב דף ד עמוד א וכתוב (תהלים קכב ד) שבטי יה עדות לישראל, עדות לישראל ודאי, ואלה שמות בני ישראל, שבטי בני ישראל, דבר אל בני ישראל, ואי תימא והא כתיב והוא בן איש מצרי, הא ודאי חד הוה ופרסמו קרא, דכתיב (ויקרא כד י) והוא בן איש מצרי וגו' ושם אמו שלומית בת דברי למטה דן. פריה ורביה, דכתיב (שמות א ז) ובני ישראל פרו וישרצו וירבו וגו', ומכל הני אסתמרו ישראל, בני ישראל עאלו, בני ישראל נפקו, הדא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל וגו' וכשבאו להיכנס לא"י נהפכו להם למי מריבה ויקדש בם שפגמו וגרמו מה שגרמו. ולזה כל המים היו מים אחרים, בראשונים נבדקו ויצאו כשרים וגרמו עדות לישראל ובשניים גרמו פגם ומיתה למרע"ה ונעשו מי מריבה. וכך כתוב ב זוהר חלק א דף סו עמוד א "רבי יהודה פתח (במדבר כ יג) המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את יהו"ה ויקדש בם, וכי באתר אחרא לא רבו בני ישראל את יהו"ה, מאי שנא הכא דקאמר המה מי מריבה ולא אחרנין, אלא הני מי מריבה הוו ודאי, דיהבו חילא ותוקפא למאריהון דדינא לתתקפא, בגין דאית מיין מתוקין ואית מיין מרירן, אית מיין צלילן ואית מיין עכירן, אית מיין שלם ואית מיין קטטו, ועל דא המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את יהו"ה, דאמשיכו עליהו למאן דלא אצטריך ואסתאיבו ביה, הה"ד ויקדש בם."

⁷⁴³ זוהר חלק ג דף קו עמוד א רבי יצחק פתח שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי. לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר. כיון דכתיב לא יהיה בך אל זר מאי ולא תשתחוה לאל נכר? אלא לא יהיה בך אל זר דלא ייעול בר נש ליצר הרע בגויה דכל מאן דאתי לאתחברא ביה אל זר שריא בגויה דהא כד אתחבר ב"נ ביה מיד אתי לאעברא על פתגמי אורייתא אתי לאעברא על

למסגד לטעון אחרן ועל דא כתיב לא יהיה בך אל זר כיון דלא יהיה בך אל זר לא תיתי למסגד לטעון אחרן ולמעבר על מהימנותא דשמא קדישא ואתי לבתר קדישא חדא הוא דכתיב ולא תשתחוה לאל נכר ומהימנותא בישא דב"נ דא הוא.

לא יהיה בך אל זר יצה"ר ולא תשתחוה לאל נכר כריעה לע"א: (יא) אנכי⁷⁴⁴ מלכות יהוה אלהיך חו"ב המעלך מארץ מצרים⁷⁴⁵ בכח שם אהיה שהוא בבינה יצאת ממצרים הרחב פיך מלכות ואמלאהו מלמעלה: (יב) ולא שמע עמי לקולי עם ישראל לא נזהר מנשים נכריות כמו במצרים וישראל ס"ת יל משמות עב לא אבה לי בענין העבודה: (יג) ואשלחהו בשרירות לבם ממש במקומות החיצונים שהכניסו עצמם ילכו במועצותיהם: (יד) לו עמי שמע לי שגדרו עצמם מעריות כמו במצרים ר"ת עשל משמות עב ישראל בדרכי יהלכו בעבודת ד': (טו) כמעט אויביהם אכניע היה מכניע את החיצונים ומיד מחזיר הנקמה על הגשמיים ועל צריהם אשיב ידי אשיב גמולם בראשם: (טז) משנאי יהוה החיצונים והקליפות יכחשו לו⁷⁴⁷ יתהפכו להיות אליו ר"ת יל משמות עב ויהי עתם מלכות הנקראת עת המקבלת מהבינה ס לעולם: (יז) ויאכילהו מחלב חטה ומצור גבורה דבש⁷⁴⁸ מלכות אשביעך: ורמז כאן למן והבאר, תורה שבכתב ותורה שבע"פ, וכן יהיה לעת"ל אם יזכו אחישנה אכ"ר.

⁷⁴⁴ זוהר חלק א דף ריא עמוד א "אנכי ארד עמך מצרימה וגו', מכאן דשכינתא נחתת עמיה בגלותא, ובכל אתר דישראל אתגלו, שכינתא אתגלת עמהון והא אוקמה.

⁷⁴⁵ זוהר חלק ב דף קכג עמוד ב רבי יהודה פתח (תהלים פא ט) שמע עמי ואעידה בך וגו', לא יהיה בך אל זר וגו', אנכי יהוה אלהיך המעלך מארץ מצרים וגו', הני קראי אמרן דוד ברוח קודשא, ואית לאסתכלא בהו, שמע עמי, בכמה אתרין אזהרת אורייתא לבר נש, בכמה אתרין קב"ה אזהיר ביה בבר נש, וכלא לתועלתא דבר נש, בגין דינטר פקודי אורייתא דכל מאן דינטר ארחי דאורייתא ואשתדל בה, כמאן דאשתדל בשמא קדישא. דתנינן אורייתא כלא שמא דקודשא בריך הוא, ומאן דמשתדל בה, כמאן דמשתדל בשמא קדישא, בגין דאורייתא כלא חד שמא קדישא הוא, שמא עלאה, שמא דכליל כל שמחה, ומאן דגרע אות חד מינה, כאילו עביד פגימותא בשמא קדישא, תאנא ושם אלהים אחרים לא תזכירו, לא תוסיף על אורייתא ולא תגרע מינה.

⁷⁴⁶ רעיא מהימנא ספר ויקרא פרשת צו דף כט עמוד א ומאן דאתעסק באורייתא ובפקודין אית לון עול מלכות שמים. מלכות דאיהו ה' בתראה מלכות שמים. אתקריאת עול מצות איהי ודאי בגין דבה אתבריא כל בריין דשמיא וארעא הה"ד אלה תולדות השמים והארץ בההבראם בה' בראם. שהיא הא אחרונה שבשם וכד ייתי שבת וי"ט נחתת בינה דאיהו יד"ו. על ה' דאיהו מלכות שמים נשמה יתרה. ואיהו חרות על הלוחות. אנכי ביציאת מצרים. ופרישת גדפהא על ברתא ועל משריין דילה ואית לון נייחא ואתמר במשריין דסמאל ונחש וראו על עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך ויראו ממך".

⁷⁴⁷ כתב רבינו הרמ"ק ז"ל בסידורו דף קנו "הנה פרעה אמר "מי ד' אשר אשמע בקולו" ונתכחש ואמר "מי כמוך באלים ד'". יכחשו לו היינו יכחישו דבריהם הראשונים.

⁷⁴⁸ זוהר חדש פרשת כי תשא מאמר ויניקוהו דבש מסלע "ולבתר, שמן מחלמיש צור. דא אתרא דלעילא, אתרא דיצחק שרי. אע"ג דשמן מסטרא דאברהם, כד ישראל מכשרין עובדיהו, מהפכין דינא לרחמי ודא הוא דאמר לון קב"ה, ויניקוהו דבש מסלע, דאתחברן תמר דכר ונוקבא. ושמן מחלמיש צור, כולוהו דרגין נגדין שמן, ואפילו אתר דאיכרי צור. והיינו דכתיב, הצור תמים פעלו. דאתהדר צור למעבד פעלו דתמים. תמים דא אברהם, דכתיב התהלך לפני והיה תמים. צור דא יצחק, ואקמוה".

פרק פב

א מִזְמוֹר לְאַסָּף אֱלֹהִים נֹצֵב בְּעֵדֶת-אֵל
בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: ב עַד-מִתִּי
תִּשְׁפָּטוּ-עוֹל וּפָנִי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ-סִלָּה: ג
שִׁפְטוּ-דָּל וְיִתּוֹם עָנִי וְרֵשׁ הִצְדִּיקוּ: ד
פִּלְטוּ-דָּל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הִצִּילוּ: ה
לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בְּזֹשְׁכָה יִתְהַלְכוּ
יִמוּטוּ כָּל-מוֹסְדֵי אָרֶץ: ו אֲנִי-אֲמַרְתִּי
אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עַלְיוֹן כָּלְכֶם: ז אֲכֹן
כְּאָדָם תִּמְוִיתוֹן וּכְאֶזֶז הַיְּשָׁרִים תִּפְּלוּ: זז
קוֹבֶה אֱלֹהִים שִׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי-אַתָּה
תִּנְזֹל בְּכָל-הַגּוֹיִם:

פרק פב

כתב הרמ"ק בסידורו דף קנב מזמור זה נבחר כשיר של יום שלישי. יום שלישי הוא כנגד ספירת התפארת. שהרי ימים א-ו הם ספירות חגתנה". לספירת התפארת מתיחס המשפט שכך כתוב בהקדמה שניה של תיקון⁷⁴⁹ במאמר פתח אליהו "משפט עמודא דאמעיתא". לכן במזמור זה יש שבח למשפט. במזמור זה מותח המשורר ביקורת קשה על השופטים שאינם עושים משפט צדק. כלומר לא מחברים את המשפט אל הצד"ק.

(א) **מזמור** חסד הנקשר ב **לאסף** מלכות **אלהים** גבורה **נצב** מתרומם ומתנשא **בעדת** מלכות המתלבשת בהיכל הזכות הנקרא אל ⁷⁴⁹**אל** ⁷⁵⁰**בקרב אלהים** גבורה **ישפט** תפארת: (ב) **עד** ר"ת

⁷⁴⁹ שפת אמת ספר שמות - פרשת משפטים - שנת [תרנ"ג]

ע"י היגיעה בתורה זוכין למצוא כח אלקי. ולכן נקראו הדיינים אלהים. וכמ"ש אלקים נצב בעדת אל. מלשון ויציב ה'. שהדיינים המומחין מתלבשים ברוה"ק. ולא זו בדין שבין אדם לחבירו. רק לזכות לשפוט א"ע בדרך המשפט כמ"ש חז"ל צדיקים יצ"ט שופטין. וכל זה זוכין בכח התורה. וכמ"ש במשנה העוסק בתורה לשמה כו' ונותנת לו מלכות וממשלה וחקור דין. כי ע"י העסק בתורה משתנה דעת האדם להיות נמשך אחר דעת התורה וזוכה למשפט אמת:

איע משמות עב **מתי תשפטו עול** תגבירו את הדינים **ופני רשעים** ותגרמו שהרשע יעלה ויגיע עד **תשאו סלה** כתר: (ג) **שפטו תפארת דל** מלכות **ויתום** ⁷⁵¹ יסוד **עני** מלכות **ורש** תפארת חברו ע"י **הצדיקו** ⁷⁵² יסוד: (ד) **פלטו** הגבירו את מעשה היושר ובכך **דל** מלכות ס"ת וול משמות עב **ואביון** ⁷⁵³ יסוד **מיד רשעים** החיצונים **הצילו: (ה)** אבל בפועל ההנהגה **לא ידעו** לא הייתה קשורה אל הדעת **ולא יבינו** או אל הבינה **בחשכה** וכל זה בתגבורת הקליפות החפצים בחושך **יתהלכו** ימשכו ואז **ימוטו** יתמוטטו **כל** יסוד ס"ת וול משמות עב **מוסדי** נו"ה **ארץ** מלכות: (ו) **אני** מלכות **אמרתי** **אלהים אתם** ⁷⁵⁴ מלכות בני מלכים **ובני עליון** תפארת **כלכם: (ז)** **אכן כאדם תמותון** שנמשך

⁷⁵⁰ ספר אדיר במרום ח"א - מאי מצחא דלתתא נהרין ארבע מאה בתי דינין ואמר עוד, מהאי מצחא דלתתא נהרין ארבע מאה בתי דינין וכו'. וזהו באמת סוד גדול, לדעת איך כל הדינין נמתקין בכח המצח הזה. הנה כתיב, אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט (תהלים פב, א). וגם כתיב, ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, כי תקנה עבד עברי וכו' (שמות כא, א). דע כי הנה הדינין תלויין בשם אלהים, שהוא שם הגבורה. אך סוד הענין הוא, כי הנה השם אלהים סודו חמשים שיערי בינה. אמנם שני דברים יש בנו"ן שיערי בינה, הא' - המ"ט שיערים שהן למטה עד הכתר, ושער הנו"ן הוא הכתר והוא כולל כל המ"ט. ונמצא שהשער העליון עצמו כולל נ' שיערים. נ' ומ"ט נמצאו כולם צ"ט. ותראה איך הכל נרמז בשם אלהים, כי אם תצייר ה' של אלהים בציור ג' וו"ן יעלה צ"ט, וזהו נקרא באמת אלהים חיים, כי הה' שבו עולה ח"י. אך לפי זה הסוד נמצא שהשם מתחלק לב' חלקים, אל"ה ומ"י, ואל"ה הוא סוד המ"ט כנ"ל, ומ"י הוא שער החמשים, כי אל"ה בציור הה' כנ"ל עולה מ"ט. ומ"י הוא שער החמשים. וסודו הוא עשרה אה"ה, שבהם מ' אותיות, ועם י' אה"ה עצמן הרי נ', שהוא מ"י דאלהים. והנה המ"ט סודם מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור (ירושלמי סנהדרין פ"ד ה"ב), שבהם סוד הזכות וחוב. אך הכתר הוא שער הנ' שהוא הכל יחוד א'. וזה סוד, אף על פי שהללו מטמאין והללו מטהרין אלו ואלו דברי אלהים חיים (עי' עירובין יג ב), שהוא זה האלהים שאמרתי. כי באל"ה שבו, יש המחלוקת בסוד מ"ט ומ"ט. אך כולן חוזרין ונכללין בשער הנ', ומתחברין שם החסד והדין יחד, ונעשה התיקון מכח שניהם. והנה כמו כן הוא בחינת המשפט, שצריך שיהיה בסוד מיימינים לזכות ומשמאילים לחובה, בסוד המ"ט. ואז יקשר הכל בסוד הנ'. ונשאר המשפט מושלם, בכח המחלוקת שבמ"ט, וההכרעה שבכח שער הנ', כי אז נשלם שם אלהים כראוי:

⁷⁵¹ כתב הרמ"ק בסידורו דף קנב ע"ב "בהתעלם יעקב מיוסף נשאר יתום". ורציתי לתת נופך לרעיון שיוסף הוא יתום מפני שנאמר בו "יפה תואר ויפה מראה" ר"ת יתום.

⁷⁵² הצדיקו היינו חברו צדיק (יסוד) עם ה (מלכות) ועם ו (תפארת).

⁷⁵³ כתב בספר קהלות יעקב להרב החוזה מלובלין ז"ל ערך אביון "היסוד נקרא אביון כי הוא תאב לזיווג". כך כתוב בזוהר. אביון בא"ת ב"ש גימ' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קס"א קנ"א קמ"ג קמ"ג כי קמ"ג כפול להתלבש בו ב"ן כנודע. כתוב בזוהר כרך ג (ויקרא) פרשת ויקרא דף יט עמוד ב "אביון הא פתחא דמהימנותא". והסביר ה"מתוק מדבש" דף סז "היסוד הוא הפתח של המלכות לעלות למעלה". ונקט אביון שהוא כינוי ליסוד כי עיקר אחיזת החיצונים ביסוד המלכות". (בשם הרמ"ק והמק"מ).

⁷⁵⁴ זוהר בראשית דף קלא ע"ב "אי אדם הוה אתדבק באילנא דחיי דאיהו אורייתא, לא גרים מותא ליה ולכל עלמא, ובגין כך כד יהב קב"ה אורייתא לישראל, מה כתיב בה (שמות לב טז) חרות על הלוחות והא אוקמוה, ואלמלא אינון לא חטו ושבקו אילנא דחיי, לא גרמו מותא לעלמא כמלקדמין, וקב"ה אמר (תהלים פב ו)

אחר החיצונים וכאחד השרים עזא ועזאל תפלו: (ח) קומה אלהים גבורה שפטה מצד הבינה
הארץ מלכות כי אתה תנחל בכל הגוים ותבטל אחיזתם :

אני אמרתי אלהי"ם אתם ובני עליון כלכם, חבלתון גרמיכון, אכן כאדם תמותון וגו',
ועל דא כל מאן דאשתדל באורייתא לא יכיל לשלטאה עלוי ההוא חויא בישא".

פרק פג

א שִׁיר מִזְמוֹר לְאַסָּף: ב אֱלֹהִים אֵל-
דָּמִי-כָךְ אֵל-תַּזְזִירֶשׁ וְאֵל-תִּשְׁקֹט אֵל: ג
כִּי-הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יִהְיֶימוֹן וּבִשְׁנֵאֶיךָ נִשְׁאוּ
רֹאשׁ: ד עַל-עֲמֻךָ יַעֲרִימוּ סוּד וַיִּתְּעֲצוּ
עַל-צְפוּנֶיךָ: ה אָמְרוּ לָכֵן וְנִכְזְזִידם מִגּוֹי
וְלֹא-יִזְכָּר שֵׁם-יִשְׂרָאֵל עוֹד: ו כִּי נִזְעַצוּ
לֵב יִזְזְדוּ עָלֶיךָ בָּרִית יִכְרְתוּ: ז אָהָלִי
אֲדוֹם וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים מוֹאָב וְהַגָּרִים: ח גָּבַל
וַעֲמֹון וַעֲמֹלֶק פָּלַשְׁתָּ עִם-יֹשְׁבֵי צוּר: ט
גַּם-אַשּׁוּר נָלֹהָ עִמָּם הָיוּ זְרוּעַ לְבָנִי-לוֹט
סָלָה: י עָשָׂה-לָהֶם כְּמִדְיָן כְּסִיסְרָא כְּיָבִין
בְּנִזְזָל קִישׁוֹן: יא נִשְׁמְדוּ בְּעֵין-הָאֵר הָיוּ
דָּמִין לְאַדְמָה: יב שִׁיתָמוּ נְדִיבָמוּ כְּעֶרֶב
וְכוֹאֵב וְכוֹבָזוּ וְכִצְלָמֶנֶע כָּל-נְסִיכָמוּ: יג
אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה לָנוּ אֵת נְאוֹת אֱלֹהִים:
יד אֱלֹהֵי שִׁיתָמוּ כַּעֲלָל כִּקֵּשׁ לִפְנֵי-רוֹזֹן:
טו כֹּאֵשׁ תִּבְעַר-יָעַר וְכִלְהָבָה תִּלְהִט
הָרִים: טז כֵּן תִּרְדָּפֵם בְּסַעֲרָךְ וּבְסוּפָתֶךָ

תִּבְהַלֵּם: יוֹ מִלֵּא פְּנֵיהֶם קָלוֹן וַיִּבְקֶשׁוּ
שְׁמֶךָ יְהוָה: יוֹז יִבְשׁוּ וַיִּבְהָלוּ עַד-עַד
וַיִּזְכְּרוּ וַיֵּאבְדוּ: יט וַיֵּדְעוּ כִּי-אַתָּה שְׁמֶךָ
יְהוָה לְבַדְּךָ עֲלִיוֹן עַל-כָּל-הָאָרֶץ:

פרק פג

תפילה להכנעת הקלי' ולהגברת מלכות ד' בעולם.

(א) שיר מלכות המקבלת מהחכמה מזמור חסדים ו לאספ אוספת אותם אליה: (ב) אלהים גבורה אל דמי לך⁷⁵⁵ אל תחרש ואל תשקט אל תח: (ג) כי הנה אויביך קלי' יהמיון ומשנאיך נשאו ראש: (ד) על עמך יערימו סוד⁷⁵⁶ ויתיעצו על צפוניך: (ה) אמרו צ"א לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל מלכות עוד: (ו) כי נועצו נו"ה לב יחדו עליך ברית יכרתו: (ז) אהלי אדום וישמעאלים מואב ר"ת אום משמות עב והגרים: (ח) גבל ועמון ועמלק פלשת עם ישבי צור: (ט) גם אשור נלוה עמם היו זרוע לבני לוט

⁷⁵⁵ זוהר חלק א דף פו עמוד ב

פתח ואמר, (תהלים פג ב) אלה"ם אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל, דא הוא אתערותא דלתתא בגין לשלטאה, אמר דוד, אלה"ם אל דמי לך, לאתערא לגבי עלאה ולא תחברא גבי ימינא, מאי טעמא, בגין (שם ג) כי הנה אויביך יהמיון וגו', (וכתיב) כי נועצו לב יחדיו עליך ברית יכרתו, ובגין כך אלה"ם אל דמי לך לאתערא לגבי עלאה, דהא כדן אתערת ימינא וקטירת לה בהדה, וכד אתקשרת בימינא, כדן אתבר שנאין, דכתיב (שמות טו ו) ימינך יהו"ה נאדרי בכח, ימינך יהו"ה תרעץ אויב. ותא חזי, בשעתא דאתחברו כל אינון מלכין לאגחא קרבא עליה דאברהם, אתייעטו לאעברא ליה מן עלמא, וכיון דשלטו בלוט בר אחוה דאברהם מיד אזלו, דכתיב ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילכו, מאי טעמא, בגין דדיוקניה דלוט הוה דמי לאברהם, ובגין כך וילכו, דכל ההוא קרבא בגיניה הוה, מאי טעמא, בגין דהוה אברהם אפיק בני עלמא מפולחנא נוכראה, ואעיל לון בפולחנא דקב"ה, ותו קב"ה אתער לון בעלמא בגין לגדלא שמא דאברהם בעלמא, ולקרבא ליה לפולחניה, ורזא דמלה, כיון דאברהם אתער למרדף אבתרייהו, כדן אלה"ם אל דמי לך, עד דאתקשר כולא באברהם, וכד אתקשר כולא באברהם, כדן אתברו כלהו מלכין מקמיה כדקא אמרן, דכתיב ימינך יהו"ה תרעץ אויב וגו'.

⁷⁵⁶ זוהר חלק ב דף רמא עמוד ב

רבי יהודה פתח, (מיכה ז ח) אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי וגומר, מאן אויבתי לי, דבבו דמלכו חייבא במלכו קדישא, והאי קרא כנסת ישראל אמר ליה, אל תשמחי אויבתי לי נפלתי קמתי, מה דלית לך הכי, (נ"א לה הכי למלכו אחרא), דכיון דתפול לא תקום לעלמין, אבל כנסת ישראל אף על גב דנפלת, תקום, וקמת שאר זמנין, דכתיב כי נפלתי קמתי. דהא כמה זמנין נפלת כנסת ישראל בגלותא ויתבא בין אינון מארי דבבו, ושאר עמין קמו עלייהו דישראל לשיצאה לון מעלמא, (ולא יכילו), כמה דאת אמר, (תהלים פג ד) על עמך יערימו סוד, וכתיב כי נועצו לב יחדו וגומר, אמרו לכו ונכחידם מגוי, ועם כל דא אף על גב דשאר עמין קמו עלייהו, קודשא בריך הוא לא אנח לון בידיהו, ואי נפלו קמו, דכתיב כי נפלתי קמתי, דהא קודשא בריך הוא אקים לה תדיר.

סלה: (י) עשה להם כמדין כסיסרא כיבין בנחל קישון: (יא) נשמדו בעין דאר היו דמן לאדמה: (יב) שיתמו נדיבמו כערב וכזאב וכזבח וכצלמנע כל נסיכמו: (יג) אשר אמרו נירשה לנו את נאות אלהים מלכות: (יד) אלהי שיתמו כגלגל כקש לפני רוח: (טו) כאש תבער יער וכלהבה תלהט הרים: (טז) כן תרדפם בסערך ובסופתך תבהלם: (יז) מלא פניהם קלון ויבקשו שמך יהוה מלכות: (יח) יבשו ויבהלו עדי עד ויחפרו ויאבדו: (יט) וידעו דעת כי אתה שמך מלכות יהוה תפארת לבדך עליון על כל יסוד הארץ מלכות:

פרק פד

א לַמִּנְצִיז עַל-הַגִּתִּית לְבִנֵּי-קָרוֹז מִזְמוֹר:
 ב מֶה-יִּדְיוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת:
 ג נִכְסְפָה וְגַם-כָּלְתָה נַפְשִׁי לִזְזָרוֹת יְהוָה
 ד לִבִּי וּבִשְׁרִי יִרְעֶנּוּ אֶל אֶל-זִי: ד גַּם-צָפוֹר
 ה מִצָּאָה בַּיֵּת וּדְרוֹר יֵקֵן כָּה אֲשֶׁר-שָׁתָה
 ו אֶפְרוֹזִיָּה אֶת-מוֹבְזוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת
 ז מִלְכִּי וְאֱלֹהֵי: ה אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבִי בֵיתְךָ עוֹד
 ח יִהְיֶה לְלוֹךְ סָלָה: ו אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז-לוֹ בָּךְ
 ט מִסְכּוֹת בְּלִבָּבָם: ז עֲבָרִי בְּעֶמְקֵי הַבָּכָא
 י מִעֵין יִשִּׁיתוּהוּ גַם-בָּרְכוֹת יַעֲטָה מוֹרָה: ז
 יא יִלְכוּ מוֹזִיל אֶל-זִיכֵּל יִרְאֶה אֶל-אֱלֹהִים
 יב בְּצִיּוֹן: ט יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת שְׂמֵעָה
 יג תַּפְלָתִי הָאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סָלָה: י מִגִּנֵּנו
 יד רֵאֵה אֱלֹהִים וְהִבֵּט פָּנָי מִשִּׁיּוֹךְ: יא כִּי

טוב-יום בַּזְצִירָהּ מֵאֶלֶף בְּזִרְתִּי הַסְתוֹפָה
בְּבֵית אֱלֹהֵי מְדוּר בְּאֶהְלִי-רָשָׁע: יב כִּי
שָׁמַשׁ וּבִמֵּן יְהוָה אֱלֹהִים זֶזֶן וְכָבוֹד יֵתֵן
יְהוָה לֹא יִמְנַע-טוֹב לַהֲלָכִים בְּתַמִּים: יג
יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁרִי אָדָם בְּטוֹז בָּרָה:

פֶּרֶק פֹּד

להלן ליקוט מפירושי הארי הקדוש, זוהר ושאר ספרי המקובלים. לקמן יוצג הסבר לפי הרמ"ק ז"ל כפי שהובא
בסידורו "תפילה למשה".
לפי דברי הרמ"ק סגולת מזמור זה להמתיק הדינים.

(א) למנצח על הגתית לבני קרח⁷⁵⁷ מזמור: (ב) מה ידידות משכנותיך⁷⁵⁸ יהוה

⁷⁵⁷ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מעין גנים - חלק ראשון - כונת יום א' ודע כי ג' מזמורים נאמרו בס' תהלים, על הגתית אחת מהן, ה' אדונינו שנהגו לאמרו בכל ר"ח בגימ' גיתית, שני לו על הגתית לאסף הרנינו שהיו הלויים בבית המקדש משוררים אותו על מוספי החג שהחדש מתכסה בו, תדע כי גיתית בגימ' ר"ח כאמור, וכן היום הרת עולם עם הכולל, אסף בגימ' ראש השנה. ומה שאומרים הלויים מזמור זה בכל יום ה' אינו אלא מטעמא אחרינא שבו נבראו עופות ודגים לשבח בשמו כדאיתא בר"ה, והג' על הגתית לבני קרח מזמור מה ידידות משכנותיך ר"ת מי"ם לתשמישן של בתי אבות איש יומו לאיסור הכניסה למי ששתה רביעית יין ולמי שלא טבל או שלא קדש ידיו ורגליו לפי צורך השעה והם אמרוהו על עצמם כאשר מקום בגימ' נתבצ"ר להם בגימ' הגתית ויצאו משם לשורר במקדש וגם אביהם יזכה לעתיד, והרמז בס"ת צדיק כתמר יפרח כנודע. והנה מלוי קוף ריש חית בהסיר הפשוט הוא בגימ' תת"ו הוסף עליהם שש אותיות המלוי והכולל הרי גיתית. וכן מספר שין דלת יוד זכרוהו בפתיחת פי הארץ כמנהג עם קדוש במקום סכנה כשתפיל עליהם פתאום. והם כווננו בו באותה שעה להבדיל בתשובה בין לוי לדתן ויצילים ה':

⁷⁵⁸ ספר מגלה עמוקות - אופן קו ועל אלו הב' נונ"ין קא מכיין משה בפסוק ואתחנן, שרצה לחיות ו' חדשים לראות ירח האיתנים מוסדי ארץ שהוא חודש תשרי וחודש ניסן, שהוא זמן של פרגוד הנשמות שעליה אמר דוד מה ידידות משכנותיך (תילים תהלים פד [ב]), מ"ה דייקא, אל תקרי מ"ה אלא מאה (כדאיתא מנחות מ"ג [ע"ב]), שהם מאה שערים שבארץ ההיא, שבאותן הימים גם צפור מצאה בית (תילים שם), כמ"ש בזוהר (שם) שהנשמות באותן הימים הם עיילו ונפקו, ולכן אמר ודרור קן לה (שם), בק' גדולה, היפך קצתי בחיי שאמרה רבקה (בראשית כז מו), שהיא סוד השכינה שאוהבת את יעקב בק' קטנה, וכן ק' של לשמחה בקמיהם (שמות ל"ב [לב כח]), גם כן קטנה, שנתמעטו כנפי החיות (כדאיתא בחגיגה דף י"ג [ע"ב]) בשעת חורבן הבית, כנרמז במלת קצתי, על קץ של בנין הבית שהיה לסוף ת"י שנה, ואז גבה חוב של עגל וגברה הקליפה, שהיא סוד ק' עיירות שנתן יצחק לעשו עד מגד"א שהוא יום (פרקי דר"א פל"ח), כי עד ק' הוא כחות של שדים כדאיתא בפרק ערבי פסחים (קי [ק"י ע"א]), אבל כאן רמז דוד ק' גדולה, שהם סוד מאה מפתחין שמסר הקב"ה לאברהם שהיא הנשמה, בחושבן ל"ך ל"ך כדאיתא בסתרי תורה פרשת לך לך ([זוהר ח"א] עמוד רכ"א [זוהר ח"א ע"ו ע"ב]), וכאן רמז דוד ודרור קן לה, על אותן הק' ימים שבשנה, ונחלקין על נ' של ק"ן, ובאותו הפרק שמה שתה אפרוחיה סביב מזבחותיך (תילים שם), שהנשמות פורחין ביומי ניסן וביומי תשרי. וזה נרמז בפסוק זה ענין משה שנתאוה ליכנס לארץ ישראל, על זה אמר נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות בית אלהינו (תילים שם [תהלים פד ג]), שהוא ארץ ישראל, כי שם לבי ובשרי ירננו שניהם יחד אל אל חי, וזה טעם אחד לשיבת ארץ ישראל, שהגוף והלב שהוא הנשמה עדיין עומדין יחד במקום אחד, ועולין מיד לשמים.

ספר מגלה עמוקות - אופן קסט רצה לזכות לשיעור קומה, שהוא רל"ו אלפים פרסאות, בסוד נקי כפים ב"ר לב"ב. - ונעלם של משכן הוא רל"ו, בסוד וכבוד ה' מלא את המשכן, בסוד ד' חומ"ת שסביב המשכן. - וסוד כיו"ד. - וסוד הגמרא כשתגיע לאבני שיש, בסוד 'מה ידידות משכנותיך, ר"ת מ"ם. - וסוד אלה פקודי, בגימטריא רל"ו, בסוד הלוח"ת שהם רל"ו בתברייתא. - וסוד ה' קנני קדם מפעליו. - וסוד כי עצום עושה דברו. - וסוד ור"ב כ"ח. - והשיב לו כבר זכית לזה, בסוד איש אלקים, במספר הקדמי הוא רל"ו. ושם הו"ה עולה רל"ו. והוא סוד ה' הוא אלקים. וסוד ואהיה אצלו:

מהידוע כי שיעור קומ"ה הוא רל"ו אלפים פרסאות (כדאיתא בא"ב דרבי עקיבא באות ח' דף י"ו). וז"ש ואתחנן אל ה', כי שם הוי"ה הוא רל"ו, כשנעשה י' מן הב' ההי"ן, כי י' פעמים י' הם ק', י' פעמים י' שנעשה מן הב' ההי"ן, הם ק', ו' פעמים ו' הם ל"ו, שהם ביחד רל"ו. וז"ש בעת ההיא, נוטריקון ה' ה' י' אחד, ר"ל ב' ההי"ן הם י' אחד, "אתה" החלות "להראות, ר"ת אה"ל, כי במשכן מרומז גם כן שיעור קומה של רל"ו, כי הנעלם של משכן כזה "ס י"ן ק" ו"ן, בגימטריא רל"ו, וז"ש וכבוד ה' מלא את המשכן (שמות מ' [לה]), כי כבוד ה' הוא שיעור קומה, תמצא כשתמלא אותיות משכן (שהוא רל"ו). והוא סוד ד' חומות שסביב למשכן, ר"ל ד' פעמים חומה עולה רל"ו, לכן הוצרך להיות הכיור לפני המשכן (שמות ל יח), כי הכיור היה מורה על סוד המשכן שהוא גם כן עולה רל"ו. ולכן אמר רבי עקיבא לתלמידיו (בחיגה י"ד [ע"ב]) כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, להורות להם הדרך כשילכו למשכן העליון, צריך לילך דרך הכיור תחלה אשר שם מים, קודם שיגיע למשכן העליון. וזה שאמר דוד "מה ידידות משכנותיך (תילים פ"ד [תהלים פד ב]), ר"ת מ"ם, ר"ל בב' מקדשות שלמעלה ומטה לא יבואו טרם רחצו אהרן ובניו את ידיהם ל"ו, ועביין ג' (נדרים ל"ח ע"א), ג' פעמים ל"ו הם ק"ח, ואם כן השני לחות החזיקו ר"ו טפחים, ומזה ומזה הם כתובים (שמות לב טו), בכל צד י' דברות שהם כ' דברות, תצרך כ' אל ר"ו יהיה רל"ו. ולכן מתפארת התורה באמרה ה' קנני ראשית דרכו (משלי ח [כב]), ה' קננ"י עולה רל"ו, וזהו סיפא דקרא קדם מפעליו מאז, מפעל"ו עולה גם כן רל"ו. והוא סוד כ"י עצום עושה דברו (יואל ב [יא]), כ"י עצום עולה רל"ו. את גדלך שהוא שיעור קומה של רל"ו, שהוא סוד גדול אדונינו ור"ב כ"ח (תהלים קמז ה), הראית לי עם הלחות, ואת ידך החזקה שהוא הקמת המשכן, שם הראית לי גם כן שיעור קומה של רל"ו, (שהוא סוד נקי כפים ב"ר לב"ב [שם תהלים כד ד]), אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך, שהם הלחות מעשה אלהים המה (שמות לב טז), וכגבורתך במשכן, לכן אעברה נא ואראה את הארץ, ושם יהיה שיעור קומה שלמה וימלא כבודו את הארץ. ואז השיב לו הקב"ה רב לך, כי כבר תקנת השיעור קומה של רל"ו, כי משה נקרא איש האלהים (דברים לג א), ושם של אלהים במספר הקדמי הוא רל"ו, כי א' הוא א', ומן א' עד ל' הוא ע"ה, מן א' עד ה' הוא י', מן א' עד י' הוא מ"ה, מן א' עד מ' הוא ק"ה, תצרך א' ע"ה י' מ"ה ק"ה, יעלו רל"ו, ואם כן כבר תקנת השיעור קומה של רל"ו. (וזה סוד ה' הוא אלהים"ם (דברים ד לט), כמו ששם הוי"ה עולה רל"ו, כן גם כן שם אלהים עולה רל"ו. ז"ש משה ה' אלהים אתה החלות וגו', כי ב' שמות אלו הם סוד רל"ו). או על דרך זה, כי משה יניקתו היה משם של אהיה, כמ"ש לו הקב"ה בתחלת שליחותו אהיה אשר אהיה (שמות ג יד), ואיתא בכנפי יונה ששם של אהיה הוא סוד רל"ו, כי תמונת האלף היא ר"ו, תצרך ה"ה שהם כ' אל ר"ו, ויעלה רל"ו, (אשר על זה אמרה התורה ואהי"ה אצלו אמון (משלי ח [ל], עיין ב"ר פ"א א'), כי התורה הוא סוד רל"ו כנ"ל, לכן אמרה ואהיה, כי אהי"ה הוא סוד רל"ו. ועל זה התפלל משה באמרו בעת ההי"א, שהוא בהיפך אתון אהיה שהוא סוד רל"ו), לכן רב לך, כבר השגת השיעור קומה של רל"ו, לכן אל תוסף דבר וגו'.

⁷⁵⁹ ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית
השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית:

י"י אלהים צבאות שמעה תפילתי האזינה אלהי יעקב סלה. גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך יהוה צבאות מלכי ואלהי (תהלים פד, ד):

שני שמות הקודש שהם שלישי ורביעי על דרך המעלות הם הנקראים אלהים צבאות, יהוה צבאות. שהם נצח והוד ושניהם נכללים לפעמים כאחד, כאמרו: יהוה אלהים צבאות שמעה תפילתי (תהלים פד, ט). ולפעמים נזכרים כל אחד בפני עצמו,

כאמרו: אלהים צבאות השיבנו והאר פניך ונושעה (שם פ, ח), וכאמרו: יהוה צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה (שם מו, יב). והוצרכנו להביא אלו השני שמות בשער אחד, אף על פי ששאר השמות הבאנום כל אחד מיוחד בשער שלו, לפי ששני אלו השמות צריכים בביאורם זה לזה. וכשאנו מפרשים האחד גם השני צריך ביאור עמו, הוצרכנו לבארם כאחד שהרי שניהם מתאחדים זה בזה. ושני אלו השמות, הנקראים אלהים צבאות י"י צבאות, שניהם נכונים להריק בדרך הצינורות כל המשכות שפע הספירות העליונות ולהביאם במידת אל ח"י. ושניהם פועלים לפי הדין הישר בכל צבאות העולם: האחד פועל מצד החסד, והשני פועל מצד הדין. ושניהם מושכים דין וחסד ורחמים במידת אל ח"י. ויש לנו להודיעך כי מידת י"י צבאות היא המושכת חסד עליון וחסד אברהם, שהוא חסד עולם, במידת אל ח"י; ומידת אלהים צבאות מושכת כח הגבורה והדין והפחד והעונש במידת אל חי. ולפיכך מידת אל ח"י כוללת הכל, נקראת 'כל' שהכול בה. וכל הספירות משפיעות כוח חסד ודין ורחמים על ידי יהו"ה אלהים צבאות.

⁷⁶⁰ ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית
השער השני - הספירה התשיעית:

צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבא ואראה פני אלהים (תהלים מב, ג):
השם השני משמות הקודש על דרך המעלות הוא הנקרא אל חי. יטעם הנקרא אל חי, לפי שהוא סוף ט' המעלות הנקראות ט' אספקלריאות. והוא המושך מכל הספירות מידת החסד והחיים למידת אדנ"י, כמו שהודענוך. ולפי שמושך ממידת החסד נקרא אל, ולפי שמושך ממידת החיים נקרא חי, וכשיתחבר ביחד החסד והחיים נקרא אל חי.

⁷⁶¹ זוהר חלק ב דף קפג עמוד א - רבי אלעזר פתח ואמר, (תהלים פד ד) **גם צפור מצאה בית, ודרור קן לה, אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך וגו'**, גם צפור מצאה בית, אליו צפרי שמיא, דמנהון שויין מדוריהון לבר, ומנהון שויין מדוריהון בביתא, כגון דרור דאיהו עופא דשוי דיוריה בביתא דכל בר נש ולא דחיל, אמאי, בגין דכלא קראן ליה דרור, מאי דרור, חירו, כמה דאת אמר (ויקרא כה י) וקראתם דרור, ותרגמו חירו, ודא איהו צפור דרור, דהא מיומא דעביד קנא ציפור הדרור מיום שבונה קינו בביתא בבית ואפיק בנין, ומוליד בנים מדוריה בביתא גר בביתו חמשין יומין, חמישים יום ולבתר מתפרשן אליו מאליו, ודא איהו עופא דאקרי דרור, חירו. תא חזי מה כתיב, וקדשתם את שנת החמישים שנה, וקראתם דרור בארץ, מהכא נפקא חירו לכלא, ובגין דנפקא מניה חירו, אורייתא דנפקת מניה אקרי חירו, ועל דא כתיב (שמות לב י) חרות על הלחת, אל תקרי חרות אלא חירות, ודא אורייתא דאתקרי חירות, דהא מה דאפיק יומא דא עלאה אקרי חירו, ואיהו חירו דכלא, והאי יומא איהו חירו עלאה, בגין דאית חירו תתאה וחירו עלאה, ה"א עלאה ה"א תתאה, חירו עלאה, חירו תתאה, שמטה ויובל כחדא אינון:

זוהר חלק ג דף קצו עמוד ב
אבל כתיב **גם צפור מצאה בית ודרור קן לה וגו'**. וכי דוד מלכא על צפרא בעלמא הוה אמר מלה דא? אלא כמה דתנינן כמה חביבין נשמתין קמי קב"ה. אי תימא כל נשמתין דעלמא לאו הכי אלא אינון נשמתהון דצדיקייא דתמן מדוריהון בהדיה. מדוריהון לעילא ומדוריהון לתתא. והכי אתמר גם צפור מצאה בית אליו רוחיהון דצדיקייא. תנינן תלת שורין אינון לג"ע ובין כל חד וחד כמה רוחין ונשמתין מטיילין תמן ואתהנן מריחא דענוגין דצדיקייא דלגו אע"ג דלא זכו למיעאל. אבל ענוגא דרוחיהון דצדיקייא דלגו עין לא ראתה אלקים וגו'. ויומין רשימין אית בשתא ואינון יומי ניסן ויומי תשרי דאינון רוחין משטטן ופקדן לאתר דאצטריך. ואע"ג דזמנן

סגיאין משטטן אבל יומין אלין רשימין אינן ואתחזון על גבי שורין דגנתא כל חד וחד כחיזו דצפרין מצפצפן בכל צפרא וצפרא. וההוא צפצופא שבחא דקב"ה וצללותא על חיי בני נשא דהאי עלמא בגין דאלין יומין ישראל כלהו מתעסקין במצות ובפקודין דמארי עלמא. וכדין בחדו אתחזון צפרין מצפצפן וע"ג שורין דג"ע מצפצפן משבחן ואודן ומצלן על חיי דהאי עלמא. אר"ש אלעזר ודאי שפיר קאמרת דודאי אינן רוחין תמן אבל מה תימא ודרור קן לה אמר הכי אוליפנא. דא היא נשמתא קדישא דסלקא לעילא וסלקא לאתר טמיר וגניז דעין לא ראתה אלקים זולתך וגו'. אר"ש שמעון אלעזר ודאי שפיר קאמרת ושפיר איהו. אבל כל דא בג"ע דלתתא היא וכמה דאמרת הוא והכי הוא ודאי גם צפור מצאה בית אלין רוחין קדישין דזכו למיעאל ולמיפק לבתר בגין דמשטטן ואתחזון כחיזו דצפורין ואלין רוחין מצאה בית. ודאי כל חדא וחדא אית לון מדורין ידיעאן לגו ועכ"ד כלהו נכוין מחופה דחברייהו אינן דאית לון דרור וחירו מכלא. וקב"ה אחזי לון היכלא טמירו חדא גניז דעין לא ראתה אלקים זולתך וההוא היכלא אקרי קן צפור. ומתמן מתעטרין עטרין למשיח בזמנא דאתי וביומין רשימין תלת זמנין בשתא קב"ה בעי לאשתעשעא באינן צדיקייא ואחזי לון ההוא היכלא טמירא גניז דלא ידעין ולא אשתמודעין ביה כל צדיקייא דתמן. אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך אלין אינן צדיקייא דאשתכללו בבנין קדישין דזכו לתורה שבכתב ולתורה שבעל פה בהאי עלמא ואלין אקרון תרין מדבחן מתעטרין לקמי מלכא קדישא דהא זכותא דבנייהו בהאי עלמא אגין עלייהו ומעטרין להו תמן. מאן רוחא זכאה לכל האי האי דשתה אפרוחיה לאולפא למזבחותיך וגו'.

תיקוני זהר דף יב עמוד ב

ועוד והמשכילים יזהירו, אלין דידיעין בפקודא שתיתאה דאתרמיזת במלת בראשית, בי"ת תמן, דאתמר עלה **גם צפור מצאה בית, ודרור קן לה**, והא ינוקין ידעין דדרור קן לה, ואתי דוד למימר ברוח קודשא, אלא דא מצות קן צפור, דאית ביה כמה רזין, ועליה אתמר גם צפור מצאה בית, דכתיב בגינה (ישעיה נ"ז) כי ביתי בית תפלה, דא בי כנישתא, ודרור קן לה דא בי מדרשא, אשר שתה אפרוחיה אלין מארי תורה, מארי משנה, מארי קבלה, דבגינהון לא זזה שכינתא מישראל:

תיקוני זהר דף כא עמוד א

תקונא שתיתאה: בראשית, קם רבי שמעון, פתח ואמר לאליהו, (נ"א אליהו) אליהו באומא עלך במלכות קדישא, דאיהי נפילא בגלותא, טול רשותא דלא תזוז מינן, דהא שכינתא וחילהא נטרין לך, מלאכי השרת דאתמר בהון הן אראלם צעקו חוצה, (צווחין) לבר מהיכלין, לא אית (תמן) מאן דמקבל צלותין דישראל, כמה צפרין מצפצפין בצלותין לגבי אמהון, דאינן מקננן על ארעא, דנטרין לך, וכלהו אתקריאו צפרים, על שם קן צפור דאיהי אימא קדישא, דאתמר בה כי יקרא קן צפור לפניך, ועלה אתמר **גם צפור מצאה בית**, ודא ב' מבראשית, דאתמר בה בחכמה יבנה בית, ודרור קן לה דא אימא עלאה יובל, דאתמר בה וקראתם דרור בארץ, בזמנא דצפור מצאה בית דאיהי בי מקדשא, ואתבניאת ואתתקנת, מיד דרור דאיהי שכינתא עלאה, אשכחת (נ"א אשתכחת) קן לה לעילא (נ"א מלעילא): ומיד **אשר שתה אפרוחיה**, אלין שית בנין דילה, שית ספירן, דאינן ששת ימי המעשה, כלהו פרחין לגבה, בכמה חגין וזמנין טבין, ואפרוחים דאינן ישראל לתתא, כלהו פרחין עמה בגלותא, ובזמנא דאינן ביצים דלית לון גדפין בפקודין דעשה לפרחא, אתמר בה לא תקח האם על הבנים: אי הכי מאי כי יקרא קן, אלא בזמנא דלית לה לשכינתא אתר לשריא תמן בקביעו, איהי אזלת במקרה, ודא איהו כל הקובע מקום לתפלתו וכו', כמה דנשמתינן עבדין, הכי שריא שכינתא עמהון, נשמתא דאיהי קבועה בצלותא או באורייתא איהי אתר קבוע לשריא בה שכינתא, אבל נשמתא דלית לה

אשר שתה אפרחיה את מזבחותיך יהוה צבאות מלכי ואלהי: (ה) אשרי ⁷⁶²ס"ת י"י משמות
עב יושבי ⁷⁶³ס"ת י"י משמות עב ביתך עוד ⁷⁶²ס"ת אבי"ע ע"ב יהללך סלה: (ו) אשרי אדם
עו⁷⁶³ ע"ב לו בך מסלות בלבבם: (ז) עברי בעמק ⁷⁶⁴ע"ב הבכא ⁷⁶⁴מעיין ישיתוהו גם

קביעו בצלותא או באורייתא, אלא אי אזדמנת לה במקרה, הכי איהי שריא עלה
במקרה, ודא איהו כי יקרא קן צפור לפניך וכו':

ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

גם צפור מצאה בית ודרור קן לה, פי' מלכות הנקרא צפור היא מוצאת בית בעלותה
לאמא ודרור היינו בינה חירו דכלא דרור בארץ קן לה ר"ל שם קנ"א אה"ה דהה"ן
שבה, אשר שתה אפרוחיה שהם ז"ן, גם אדני אלהים שהם רחל ואמא גימ' ק"ן וזהו
קן לה את מזבחותיך ה' צבאות שהם מתיחדים על ידי היסוד, מלכי ואלהי ת"ת ומ"ל
המתיחדים יחד עכ"מ: הנה יש ש"ע נהורין כמנין צפר והם מצאו בית להאיר
בז"ן אבל ודרור היינו הנוקבא שמטה דרור תתאה אפי' שז"א לפעמים משיג ש"ע
שלימים הנוקבא עיקר הארתה רק קן לה שנתן לה בעלה שהיה שלו אבל האחרים
אע"פ שבזווג מאירים בה אינה רק האר' ולא עצמות כאלו הק"ן הנוגעים לה:
(מהרח"ו ז"ל ז"ל) גם צפור מצאה מצאה בית דע כי התאומה יתירה של הבל שהרגו
קין בשבילה הוא סוד צפור' אשת משה וזהו צפור מצאה בית ויתרו שהוא גילגול קין
וזהו ודרור כי בני יתרו כמו צפור דרור שוכן באהלים מצאו קן לה ועיין בספר
גלגולים פרק נ' ביאור פסוק הנ"ל:

⁷⁶² ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - סנהדרין דף צא ע"ב

והוא מ"ש אשרי יושבי ביתך שהוא ביתא דלתתא בחכמה יבנה בית, עוד יהללך
סלה לאימא שאז יתעלו לנצחיות, וכל מקום שנא' סלה וכו' אין לו הפסק.

⁷⁶³ זוהר חלק א דף קמב עמוד א

רבי אלעזר פתח ואמר, (תהלים פד ו) אשרי אדם עוז לו בך וגו', זכאה בר נש
דאתתקף ביה בקב"ה, וישוי תוקפיה ביה, יכול כחנניה מישאל ועזריה דאתתקפו
ואמרו (דניאל ג יז) הן איתי אלהנא די אנחנא פלחין, יכול לשזבותנא מגו אתון נורא
יקידתא, ומן ידך מלכא ישזיב, תא חזי דאי לא ישזיב ולא אתקיים עלייהו קב"ה,
אשתכח שמה דקב"ה דלא יתקדש בעינייהו דכלא כמה דאמרו, אלא כיון דידעו דלא
אמרו כדקא יאות, אהדרו ואמרו, והן לא, ידיע להוי לך מלכא וגו', בין ישזיב בין לא
ישזיב ידיע להוי לך מלכא וגו'.

⁷⁶⁴ זהר חדש מדרש רות מאמר חזווא דרבי כרוספדאי

תמהו חבריאי, וקרו עליה, עוברי בעמק הבכא מעיין ישיתוהו גם ברכות יעטה מורה.
עוברי בעמק הבכא, דא ר' כרוספדאי, דעבר על דאא דמלאך המות, דאיהו עמק
הבכא. דאיהו גרים בכיה לכולי עלמא. מעיין ישיתוהו, דהניחוהו למיגמר תלמודיה,
ולמהוי מעיין באורייתא. לפיכך, גם ברכות יעטה מורה. אי אורייתא גרים ליה חיים,
כל שכן מאן דגריס ליה גרסא ואוליף ליה:

קרא עליה ר' יוחנן, זרח בחשך אור לישירים חנון ורחום וצדיק. זרח בחשך, מהו
חושך. דא מלאך המות, דאחשיך אנפי עלמא. כד"א, וחושך על פני תהום. ואנהיר
הקב"ה לצדיק דא, רבי כרוספדאי, נהירו דאורייתא. ומאן עבד דא. הקב"ה, דאיכרי
חנון ורחום וצדיק.

ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

עוברי בעמק הבכא. סוד המיתה בסוד המלכים שמתו וצריכין בירור לעולם כי אף
שנבררו מעיקרא לא היו רק בחי' אחור באחור כל מה שנתברר ואם לא חטא אה"ר

הי' הכל נתקן ואפי' הפנים ואל היו צריכים לעה"ז התחתון כלל שכל כוונת העה"ז הוא לצורך הבירור כמ"ש וזה הי' חטא אה"ר שאכל מעץ הדעת טו"ר שהי' מעורב ואם הוא לא חטא בזווג הראשון שהי' נעשה בליל שבת הי' מתפרד הטוב מהרע לגמרי וזה הטוב היה מתברר למעלה והרע יורד למטה וכיון שחטא אדה"ר נשארו מעורבים ונפלו מניצוצי קדושה בקליפה. והנה כל מעשה המצות אשר נעשו כל ימי חייו וגם המיתה הכל הוא לצורך הבירורים הללו ואחר שיושלם כל הבירור יבא משיח וזהו ענין המטר היורד מלמעלה וגורם להוציא הצמחים מי נתן הצמחים שיוצאין מן העפר הזה אלא הם ניצוצי קדושה המעורבת תוך הקליפה ויוצאין לחוץ, והנה ענין הבירור הוא כי יורד אור עליון מהקדושה שלמעלה במטר ואז הנצוצות של קדושה אשר בעמקי הקליפות עולים לקראת אור היורד ומתדבקין ועולין ומתבררין, והנה המטר הוא אור העליון היורד מלמעלה שהם מ"ד וכנגד' עולים אלו המ"ג שהם הנצוצות הנ"ל וזה אין לך טפה היורדת מלמעלה שאין כמה טפים עולים מלמטה משום שניצוצין אלו שהם מן הקדושה והם אסורים בכבלי ברזל בעמקי הקליפות והם מתאווים ואז עולים בחשק גדול טפיים נגד טפה א' ולהיות כל טובותינו תלוי' בזה הבירור כי כשיושלם יבא משיח צדקינו והבירור תלוי במטר לכן לא נז' עונש גדול בתורה כמו מניעת מטר ובשכר היותר גדול כתיב ונתתי מטר ארצכם משום שבמטר תלוי ביאת משיח וז"ס גדול יום גשמים כקיבוץ גליות וקשה מה שייך זה לזה אלא קיבוץ גליות עצמ' הוא קיבוץ כל הניצוצין הללו שהם בגלות ולכן גדול יום הגשמים כי הוא קיבוץ גליות עצמו וז"ס שובה ה' שביתינו כאפיקים בנגב שהוא המטר, והעה תראה שתלה קיבוץ הגדול בקטן כי קיבוץ גליות הוא הגדול שהוא מ"ש שובה ה' שביתינו ואפיקים בנגב שהוא המטר הוא הקטן וא"כ מי נלה במי, אלא בבחי' רבוי קיבוץ גליות גדול כי אז יתברר הכל בפעם א' אבל בבחי' שהכל תלוי במה שנעשה ע"י מעשינו שאנו גורמים שיבא המטר ויברר המטר הוא גדול, והנה עיקר הבירור תלוי במצות הוזהרות בארץ אם אדם חורש בשור וחמור או זורע כלאים גורם שתוציא הארץ ג"כ מעורב טומאה וקדושה ואין זה הכוונה וכשהן שומרין המצות אז מתבררת הקדוש' בפ"ע וזהו לעבדה זו מ"ע ולשמרה מצות ל"ת, והנה כמו שיש בחי' בנשמות שאנו רואין שיש מי שגדול שכל מעשיו ומדותיו טובים ויש להיפך הכל רע ויש רע במדותיו ובמעשיו טוב ויש טוב במדותיו ורע במעשיו וזהו כשיש לאדם נשמה פנימי' טהורה ובא לו מחמת זכות נשמת צדיק לסייע אותו וזהו מקיף עליו הרי זה טוב בכל ולרשע בהיפך וכשיש לאדם נשמה טהורה וטובה ומחמת איזה עון בא לו איזה נשמה מהקליפה שהיא חופפת עליו הרי זה מעשיו טובים מחמת שורש נשמתו הטהורה והקליפה החופפת עליו גורם להיות לו מדות רעות וכן מי שיש לו עיקר נשמתו מהקליפה אלא שמשום איזה זכות שעשה בא לו נשמת צדיק לתקן אותו הנה מעשיו רעים מצד נשמתו ונשמת הצדיק גורם לו מדות טובות וכן בקליפ' עצמ' יש בחי' שהוא קליפ' מלגא ומלבר והוא אותו בחי' שכבר נתבררו הנצוצות אלו דקדושה שהיה בתוכו ואותן שכבר נתבררו הם הכל טוב מלגא ומלבר ועל שכנגד אלו הב' אמר הכתוב והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו זו היא הנשמה אשר בתוכו שהוא פרו ממש ועליהו לא יבול זהו נשמת צדיק החופף עליו וזהו ועליהו שהוא המקיף עליו לא יבול ועל הב' שהכל רע אמר לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר וכו' כי המוץ הוא הכל קליפה ואין בה שום מוח, וכנגד אלו יש באילנות כי התאנה הוא נגד מה שנתברר הכל כי הכל טוב הוא ואילן סרק הכל רע שהכל קליפה ויש אילנות שפרי שהוא המוח מלגא והקליפ' חופף עליו מבחוץ כמו אגוזים ורימונים וכנגדם בקליפה שלקחה ניצוץ הקדושה בתוכה לחיות אליה והיא חופף עליה כקליפה אל המוח והוא בבחי' צדיק שבאה לו נשמת רשע ומקפת עליו לכן יש לו מדות רעות כדאמרן ויש מיני אילנות כגון זיתים ותמרים שהמוח מלבר והקליפה מלגא שהוא הגרעינין שבתוך הענבים וכיוצא והוא נגד זה בקליפה כשניצוץ הקדושה שנפלה שם היתה גדולה ולא יכלה הקליפ' לסבול כל אותו האור בקרבה ונכנסת הקליפה בתוך והקדושה מקיף עלי' מלבר והוא הרשע שבא אליו נשמת צדיק לתקן אותו והנה הע" דוחה מעליו כל הקדושה ונשאר

הקליפה מלבר ומלגאו לכן ע"ז נקרא צואה כמ"נ דוחה מעליו כל הקדושה ונשאר הקיפה מלבר ומלגאו לכן ע"ז נקרא צואה כמ"נ צא תאמר לו כי הצואה כי פסולת גמור, והוא כי עיקר אכילת האדם לצורך בירור כי כשאוכל מתדבק בנשמתו ניצוץ הקדושה והפסולת דוחה אותה לחוץ וע"כ היה המן נבלע באיברים שהי' כולו בירור גמור בלי שום פסולת וע"כ ע"ה אסור לאכול בשר מפני שאין יודע לברר והצדיק בברכתו שמברך על המאכל הוא מברר, והנה כשנפלו המלכים נפלו ג"כ בכמה בחינות יש מהם שנפלו בבחינת הדומם ולפי שהם היו ז' יש מהם ז' מיני מתכת כסף זהב חסד גבורה נחשת ת"ת בדיל נצח עופרת הוד כסף חי נגד יסוד לכן נקרא חי ברזל נגד מלכות וזה שגם הדומם הוא גדול מפני ניצוצי הקדושה שבקרב וכן נפלו בצומח ולכן יש בחי' באלנות כדאמרן וכן נפלו בבחי' הנז' באומות ולהיות כי עיקר אחיזתן כשהיה נחש מטיל בחוה זוהמא ע"י היסוד שלו לכן במצרים שהוא ערוה הארץ שם נתערבו הרבה מהניצוצין וע"כ גלו ישראל לשם וגם השכינה גלתה עמהם להעלות אותן הניצוצין אשר שם לכן היה צריך ית' בכבודו ובעצמו ליכנס תוך גילולי מצרים להוציא הקדושה כי יש קליפה קשה כי אפי' אם מלאך יהיה שם אפשר שיתאחז בו ולכך הוצרך אני ולא מלאך וע"כ נצטוו ישראל לא תוסיפו לראות' עד עולם משום שכבר נתברר כל הקדושה שבו כשיצאו ישראל ממצרים וא"כ מה הוצרך לשריאל לירד עוד שם אחר שיצאו בפרהסיא יצאו כל הניצוצין שהיה שם אבל בבל שיצאו במטמוניות עדיין נשאר ניצוצין שם לכך כל העולה מבבל לא"י עובר בעשה כמ"ש בבלה יובאו ושמה יהיו וע"כ נגזר על ישראל שישתעבדו בע' אומות כולם להוציא הניצוצין שנפלו בכל אומה ואומה וארז"ל שאם יהודי א' נשבה בידי אומה א' כיון שגולה שם אותו היהודי די והרי הוא מעלה עליו כמו שנשתעבדו שם כל ישראל בידיהן כי באותו היהודי די להעלות מה שנפל באות האומה וע"כ נתפזרו כ"י בכל רוחות העולם להעלות הכל. והנה כל הבירור שאדם עושה בחייו הוא במצות ובמעשים ובפעולותיו אבל במותו כשיוצא נשמת נהצדיק מן הגוף שאז הנשמה בלי לבוש הגשמי ואז אין אחיזה לחיצונים בנשמה והיא נכנסת בתוכם ומשברת הקליפה ולמקטת הניצוצי' הכל כפי כח הצדיק שמת ומעלה אז בשעת מיתה יותר מכל מה שהעלה בחייו וז"ס גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם נמצא שהצדיק מתנתק ממלאך המות וז"ס אשר שלט האדם באדם לרע לו ר"ל האדם הבליעל שולט באדם הצדיק לרע לו של בליעל כי לוקח הקדושה מקרבו ונשאר מת וזהו 'האדם' 'באדם' 'לרע לו' ר"ח 'בלע' 'המות' 'לנצח' וע"כ הצדיקים המתים בלא חטא כענין ישי וכלאב ובנימין ולוי שמתו בעטיו של נחש ונראה שיש ח"ו עול בחקו ית' אלא שלהיות האדם גורם לכל אלו הניצוצים שנפלו לכן הוצרך המיתה להעלות ואין מי שיעלה יותר מאלו הצדיקים שלא חטאו וזהו בעטיו של נחש כי הנחש גרם העון וכל הנפילה זאת וע"כ הוצרכו למות להוציא את בלעו וע"כ הצדיקים במיתתן עוברים בגיהנם להוציא הניצוצים אשר שם כי הנה בגיהנם עיקר דירת הקליפות וכשמת הרשע הקליפו' אוחזין בו אבל כשהוא צדיק אינם יכולים לאחוז בו ואדרבה הוא מוציא מה שבידם וז"ש עוברי בעמק הבכא שהוא הגיהנם הצדיקים עוברים שם ומשם מעלים מ"נ למעלה דהא כל עיקר המ"נ היה מאלו הניצוצין שנפלו וזהו מעין ישיתוהו כי כמו שהמעין מעלה מים ממטה למעלה כך הצדיקים מדי עברם בגיהנם מעלים מ"נ למעלה והצדיק הזה מורה להם הדרך ומעלה אותן עד יסוד רחל ואז יסוד העליון דכורא משפיע מ"ד נמצא שהמורה הזה מתעטף בב' ברכות מן ברוך עליון ותחתון וזהו גם ברכות יעטה מורה וילכו מחיל אל חיל כי מכל עולם ועולם הם הולכין ומבררין מעשייה ע"י הנפש ומיצי' ע"י הרוח ומבריא' ע"י הנשמה אח"כ בכל הניצוצי' שמעלה עמו מכל העולמות יראה אל אלהים דהיינו נוק' העליונה הנק' אלהים שהוא ה' אותיות ה"ה שלה ובאיזה מקום שלה מתראה בציון שהוא יסוד שלה ששם עולה להיות מ"נ ואז מתפללת הנשמה שם וכל בקשת הצדיקים שם הוא על ביאת המשיח וז"ש ה' אלהי' צבאות שמעה תפילתי וגו' מגיננו ראה אלהים והבט פני משיחך וגם זהו מה שאנו עושין במצות ובמעשים שאנו מעלין בכל מצוה ומצוה ובכל תפלה ותפלה ובכל ברכה וברכה מ"נ וזהו מה שצריך לברכותינו כי א"א

ברכות יעטה מורה: (ח) ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון⁷⁶⁵: (ט) יהוה תפארת אלהים צבאות הוד שמעה תפלת האזינה בינה אלהי יעקב סלה ג"ר: (י) מגננו ראה אלהים והבט פני משיח⁷⁶⁶: (יא) כי מלכות טוב יסוד יום תפארת בחצריך מאלף

להעלות אלו הניצוצי' שהם מ"ן לרחל אלא ע"י כי הצדיק הזה כשאומר ברוך הוא מעלה מ"ן אליה וגורם שישפיע עלי' הצדיק העליון וע"כ ה' לרחל ב' צדיקי' יוסף צדיק עליון ובנימין צדיק תחתון וז"ש הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' ואז בהיות הנשמה של הצדיק שמעלה מ"ן שם ביסוד שלה היא מתברכת ממ"ד הנשפעת על רחל ע"י וזהו יברכה ה' מציון שהוא היסוד העליון:

"גם ברכות יעטה מורה" הנה ידעת כי בכל עולם מאבי"ע יש כמה חילוקים והנה אותם שאין להם כ"א מדרגה קטנה עשים מלבוש לגדולים וזהו יעטה מורה, ודע כי כשהנשמות יוצאות מעה"ז צריכות טבילה בנהר דינור והרי אפילו המלאכים בעה"ז באיזה שליחות כשחוזרים צריכין לטבול שם כנודע והנה יארע בטבילה זאת שם לנשמת כל א' וא' כפי מדרגותיה וכפי מצוותיה והנה הצדיק הגמור ממדרגה העליונה בעברו שם באותו האש לא מיבעיא שאין מגיע לו שם שום נזק ולא חמימות מהאור השורף אדרבה מהפך הנהר של אש למעין מים חיים שבזה יהנה וז"ש מעין ישתוהו ולא זו בלבד אלא גם ברכות יעטה מורה ברכות ומתנות שמתלבש בהם העבור שם אם הוא מורה הוראו' ז"ס אז"ל כי צדיק העובר בגיהנם לוקח שם נפשות שנאמר ולוקח נפשות חכם שהוא ע"ד הנזכר ואז ילכו מחיל אל חיל משיבה לישיבה באופן שזוכות אלו הנפשות בעבור הצדיק ליכנס לפנים ממחיצתם בהיותם לבוש לנשמות הצדיקים ולכן אמר ילכו בלשון רבים אבל יראה וגו' בלשון יחיד כי אז יסיר מעליו הלבושים ולכן אמר יראה בל' יחיד:

⁷⁶⁵ זהר חדש שיר השירים מאמר ה' צבקות הויה אהיה
כתיב שיר, וכתיב לך דומיה תהלה וגו'. דוד מלכא הוה ידע ברוח קודשא, דאזדמן שיר דא, לאתגליא בעלמא. ואמר, שיר דאזדמן לאתגלי, לך דומיה, איהו בחשאי, דלית רשו לאתגלייא תושבחתא דא, אלא תושבחתא ותהלה דא **אלהים בציון**, מלכות עם יסוד כד אתבני בי מקדשא, דאיהו לקביל מקדשא עילאה, כדין לך ישולם נדר:

ספר עבודת הקודש חלק ג פרק לז
ואולי כי גם לזה רמזו באמרים אם תשמע בישן תשמע בחדש, כי אם שומעים בעולם הזה גם בעולם הבא ישמעו חדושין בסתרי התורה וטעמי המצות ובנפלאות הייחוד, ומתוך מה ששמעו בישן ישיגו עוד וישמעו ויתחדשו בזיו השכינה אשר יהנו ממנו ויראו עין בעין, וכמו שאמר **יראה אל אלהים בציון** והוא סוד ההראות פנים בפנים שהוא הייחוד שבארנו עניינו בפרק הקודם לזה שגורמים תלמידי חכמים ההולכים מחיל אל חיל, והוא סוד באלהים נעשה חיל מוסיפין כח בגבורה בשמעם בישן ובחדש. ולהורות על הייחוד הגמור אמר אחריו **יה"ה אלהים צבאות שמעה תפלת** והוא סוד שם מלא:

⁷⁶⁶ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מאה קשיטה - סימן סד
בעשרה מאמרות נברא העולם בסוד מציאותן במקומן וי' הדברות נאמרו בסיני בסוד מה שכל אחת מהן השפיעה דבור א' במלכות פי הגבורה והיא משלמת המנין עם דבור פרטי לעצמה ג"כ וי' הלולים שחתם בהם ספרו נעים זמירות ישראל כנגד הכלליות הידועים במלכות שהיא מדתו והרי דהע"ה בגי' רות שהוא מלוי ובמ"ק ס"ו שהוא הפשוט עם כולל א' צרוף שניהם תרמ"א. בעבור דוד עבדך בגימ' השכינה. אל תשב תשל"ג מספר ה' פרצופין הכלולים בה. **פני משיחך** עם הכולל בגימ' אל שדי במלוי אותיות.

ר"ת יבמ משמות עב **בחרתי הסתופף** ר"ת מבה משמות עב **בבית אלהי מדור באהלי רשע**
קל"י: **(יב) כי שמש** תפארת ומגן⁷⁶⁷ **יהוה** תפארת **אלהים** מלכות **חן וכבוד יתן יהוה** תפארת
לא ר"ת י"ל משמות עב **ימנע טוב להלכים בתמים** תפארת: **(יג) יהוה** תפארת **צבאות** נו"ה
אשרי כח"ב **אדם** תפארת **בטח** יסוד **בך**:

---

⁷⁶⁷ זוהר חלק ב דף ג עמוד ב - רבי אבא אמר, מאי נגד השמש, נגד הברית דאקרי
שמש, ועליה אתמר (תהלים פד יב) כי שמש ומגן יהו"ה אלהי"ם, שמש ומגן דא ברית
קדישא, מה שמש זרח ואנהיר על עלמא, אוף הכי ברית קדישא זרח ואנהיר גופא
דבר נש, מגן מה מגן איהו לאגנא עליה דבר נש, אוף הכי ברית קדישא מגן עליה דבר
נש, ומאן דנטיר ליה לית נזקא בעלמא דיכיל למקרב בהדיה, ודא הוא נגד השמש.
זוהר חלק ב דף רכד עמוד ב

פתח ואמר, (תהלים פד יב) **כי שמש ומגן וגו'**, כי שמש דא קודשא בריך הוא, ומגן
דא קודשא בריך הוא, שמש דא הוא רזא דשמא קדישא יהו"ה, דהכא קיימין כל דרגין
לנייחא, ומגן דא איהו רזא דשמא קדישא דאקרי אלהי"ם, ורזא דא דכתיב אנכי מגן
לך, ושמש ומגן דא איהו רזא דשמא שלים. חן וכבוד יתן יהו"ה, למהוי כלא רזא
חדא. **לא ימנע טוב להולכים בתמים**, רזא דא (ההוא) דכתיב, (איוב לח טו) וימנע
מרשעים אורם, ודא איהו נהורא קדמאה, דכתיב ביה (בראשית א ד) וירא אלהי"ם
את האור כי טוב, דגניז וסתים ליה קודשא בריך הוא כמה דאוקמוה, ומן חייביא גניז
ליה, ומנע ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, אבל לצדיקיא מה כתיב, לא ימנע טוב
להולכים בתמים, דא אור קדמאה, דכתיב ביה וירא אלהי"ם את האור כי טוב.
תיקוני זהר דף ח עמוד ב

ואוף הכי צריך לאעברא ליה משמיא וארעא, כגוונא דאעבריה משמשא וסיהרא,
ואוף הכי צריך לאעברא ליה ולבת זוגיה מתרין כרסיין, הדא הוא דכתיב (ירמיה י"ז)
כסא כבוד מרום מראשון, דתמן קודשא בריך הוא ושכינתיה בתרין כורסיין, ותמן
קודשא בריך הוא ושכינתיה, כשמשא וסיהרא, ועל שמייהו אתקרי כי שמש ומגן ה'
אלק"ם, ובההוא זמנא יתקיים ביה, לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף:

להלן פירוש הרמ"ק ז"ל על המזמור כפי שהובא בסידורו "תפילה למשה" דף קעה.

פרק פד

שיר זה בא להמתיק הדינים.

(א) **למנצח** הגברת מידת הנצח על ההוד **על הגתית** מלכות **לבני קרח** נ"ה **מזמור** חסד היינו הגבירו מידת החסד לתיקון הדין ולבסמו. לכן צריך שהנצח שהוא בימין יגבר על ההוד המלא דינים וכך ירד השפע למלכות כשהימין גובר. (ב) **מה** החכמה פועלת **שידידות משכנותיך** בינה ומלכות יהיו ידידים זל"ז **יהוה** תפארת **צבאות** נה"י: (ג) **נכספה** מן הימין הדומה לכסף וגם כלתה מן השמאל שמשם הכליון **נפשי** מלכות **לחצרות** נ"ה **יהוה** תפארת **לבי** מלכות **ובשרי**⁷⁶⁸ מלכות **ירננו אל אל חי** יסוד: (ד) **גם צפור** מלכות **מצאה בית** מקום מנוחה עם התפארת ב=מלכות, י=יסוד ות=תפארת **ודרוור** בינה קן מתייחדת עם החכמה **לה אשר שתה אפרחיה** ו"ק **את מזבחותיך** בינה ומלכות **יהוה** תפארת **צבאות** נ"ה **מלכי** מלכות **ואלהי** בינה: (ה) **אשרי** כתר **יושבי ביתך** מלכות כפי שהמלכות מתוקנת כן תתקן הבינה **עוד יהללוך** בינה **סלה** כתר: (ו) **אשרי** כתר **אדם** האדם שיש לו **עוז** תורה שבע"פ מלכות **לו בך** ותורה שבכתב בה יש כב אותיות תפארת **מסלות** יש לו מסילות מתורה שבכתב לתורה שבע"פ. החיבור נעשה בשלוש דרכים: תורה, עבודה ותפילה. **בלבבם**: (ז) **עברי בעמק הבכא** עומק הדין הקשה או שכינת עוזינו שגלתה **מעין ישיתוהו** ירוו אותה בשפע **גם ברכות יעטה מורה** זה האדם בעולם השפל למטה המורה דרך ההמשכה בתיקוניו: (ח) **ילכו מחיל** מעבודת הקרבנות **אל חיל** אל התפילה **יראה אל אלהים** מלכות **בציון** יסוד ומשם אל לימוד התורה: (ט) **יהוה** תפארת **אלהים** מלכות **צבאות** נ"ה **שמעה** מלכות **תפילתי** מלכות **האזינה** בינה **אלהי יעקב** בינה **סלה** כתר: (י) **מגננו** חג"ת **ראה אלהים** מלכות **והבט פני** מלכות **משיחך**: (יא) **כי** מלכות **טוב** יסוד **יום** תפארת **בחצריך** נ"ה **מאלף** בינה **בחרתי הסתופף בבית** מלכות כשהיא מחוברת אל היסוד והתפארת ועליהם חופפת ה **אלהי** בינה **מדור באהלי רשע** מאשר לגלות לחיצונים: (יב) **כי** מלכות **שמש** תפארת **ומגן** חג"ת **יהוה** תפארת **אלהים** מלכות **חן** מצד הבינה **וכבוד** מצד החכמה **יתן יהוה** תפארת **לא ימנע** את הארת הטוב הגנוז **טוב להלכים בתמים** אלו המחברים תדיר את התם, תפארת עם הים שהיא המלכות היינו תמי ים: (יג) **יהוה** תפארת **צבאות** נ"ה **אשרי** כתר **אדם** תפארת **בטח** יסוד **בך** תפארת בו כב אותיות התורה:

פרק פה

א לַמְנַצֵּחַ לְבָנֵי-קָרַח מְזִמּוֹר: ב רָצִיתָ
יְהוָה אֶרְצָךְ שִׁבְתָּ שְׁבִית יַעֲקֹב: ג נִשְׂאֲתָ
עֶזְךָ עִמָּךְ כָּסִיתָ כָּל-זֹטָאֲתָם סָלָה: ד

⁷⁶⁸ כתב הרמ"ק ז"ל בסידורו "תפילה למשה" דף קעה "הנה כאן שלושה כינויים למלכות: נפשי, לבי ובשרי. הנפש תוכיות גדול. לבי מצד החכמה, ולפי התיקו"ז מצד הבינה בסוד לב אלקים, ובשרי הוא למטה יותר והיינו במקום בשר שהלב משכן הנפש והבשר משכן הלב. הנה הנפש כוסף למעלה לחצרות ד' והלב והבשר ירננו אל אל חי שהוא היסוד.

אֲסַפֶּת כָּל-עֲבָרְתְּךָ הַשִּׁיבוֹת מִזֶּזְרוֹן אֶפְרָיִם:
ה שׁוּבוּ בָנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְהִפֵּר כַּעֲסְךָ עִמָּנוּ: ו
הִלְעוּכֶם תִּתְאַנֶּף-בָּנוּ תִּמְשֹׁךְ אֶפְרָיִם לְדֹר
וָדֹר: ז הֲלֹא-אַתָּה תָּשׁוּב תִּזְוִיֵנוּ וְעִמָּךְ
יִשְׁמְחוּ-בָךְ: ח הֲרֹאנוּ יְהוָה זֹסֶדֶךְ וַיִּשְׁעֶךָ
תִּתֵּן-לָנוּ: ט אֲשַׁמְעָה בִּיה-יְדִבֵּר הָאֵל
יְהוָה כִּי יְדִבֵּר שָׁלוֹם אֶל-עַמּוֹ וְאֶל-
זֹסִידָיו וְאֶל-יִשְׁוּבוּ לְכִסְלָה: י אֶךְ קָרוֹב
לִירֵאָיו יִשְׁעוּ לְשֹׁכֵן כְּבוֹד בְּאַרְצָנוּ: יא
זֹסֵד-וְאַמֶּת נִפְגְּשׁוּ צֶדֶק וְשָׁלוֹם נִשְׁקָו: יב
אַמֶּת מֵאֶרֶץ תִּצְמֹז וְצֶדֶק מִשָּׁמַיִם נִשְׁקָף:
יג גַּם-יְהוָה יִתֵּן הַטּוֹב וְאַרְצָנוּ תִּתֵּן יְבוּלָה:
יד צֶדֶק לִפְנֵי יְהִלֵּךְ וַיִּשֶׁם לְדָרֶךְ פְּעַמָּיו:

פרק פה

גאולת העם וכנסת ישראל.

(א) למנצח נצח גובר על לבני קרח הוד מזמור: (ב) רצית יהוה תפארת ארצך ס"ת תכ"ה
מלכות שבת ס"ת תכ"ה שבית שבות כתיב יעקב⁷⁶⁹: (ג) נשאת עון עמך כסית כל חטאתם

⁷⁶⁹ זוהר חלק ג דף רצז עמוד ב

ר' אבא אמר ואף גם זאת בהיותם. ת"ח כמה חביבותא דקב"ה לגביהון דישראל
דאע"ג דגרמין למגלי בני עממא שכינתא לא אתעדיאת מנהון לעלמין. דלא תימא
דאינון בלחודיהו בגלותא משתכחין אלא ואף גם זא"ת היא שכינת עוזנו עמהון
משתכחין. הה"ד ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו'. משל למלכא דארגיז על
בריה וגזר עליה עונשא לאתרחקא מניה ולמיזל לארעא רחיקא שמעה מטרוניתא
ואמרה הואיל וברי אזיל לארעא רחיקא ושדי ליה מלכא מהיכליה אנא לא אשבוק
ליה או תרוונא כחדא ניתוב להיכלא דמלכא או תרוונא כחדא ניתוב בארעא אחרא.
לזמנין פקיד מלכא על מטרוניתא לא אשכחה. דהוות אזלת עם בריה אמר הואיל
ומטרוניתא תמן תרווייהו יתובון. ובזמנא דפקיד קב"ה למטרוניתא פקיד לה

סלה: (ד) אספת כל עברתך השיבות מחרון אפך⁷⁷⁰ קל"י: (ה) **שובנו** בינה **אלהי ישענו** בינה **והפר כעסך עמנו: (ו) הלעולם תאנף בנו תמשך אפך לדר ודר: (ז) הלא אתה תשוב** בינה **תחינו**⁷⁷¹ **ועמך ישמחו** בינה **בך: (ח) הראנו יהוה תפארת חסדך** תוד **וישעך**

בקדמיתא ובגינה פקיד לבנוי הה"ד וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל וגו'. מאן גרים דאנא שמענא עקתהון כביכול מטרוניתא דדכרנא לה הה"ד ואזכור את בריתי. וכתוב ויזכור אלקים את בריתו. וכד קב"ה יהדר לישראל מן גלותא מה כתיב ושב יי' אלקיך את שבותך ורחמך דא מטרוניתא. ועוד כתיב רצית יי' ארצך שבת שבות יעקב.

תלמוד בבלי מסכת תענית דף ז עמוד ב
אמר רבי תנחום בר חנילאי אין הגשמים יורדים אלא אם כן נמחלו עונותיהן של ישראל שנאמר רצית ה' ארצך שבת שבות יעקב נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה.

⁷⁷⁰ זוהר חלק א דף קמז עמוד א - , ומאי היא חרון אפך דקב"ה, דרגא בישא, ארעא דרשו אחרא.

ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית - והבן בדבר הגדול הזה ומראה הסוד שנאמר 'שוב מחרון אפך', כי מקום התשובה הוא מ"י, והוא המושל על החרון.

ספר אדיר במרום ח"א - שמיה דעתיקא סתים מכולא
ואפרש לך הכל על הסדר. כי יצחק הוא האב, ובניו יעקב ועשו, עשו הוא בנו הגדול ויעקב הוא הקטן. וזה כי הנה כבר שמעת סדר התפשטות האלה"ם שנגלו שם, שהם מתפשטים להרבה חילוקים. אמנם ההתפשטות היותר עיקרי הוא התפשטות הב"ן שלהן, כי הוא התפשטות השם עצמו בכל מדריגותיו, ושאר הדברים הם טפלים לזה. וזהו בחינת יצחק, דהיינו ר"ח, שאלה ממש הם כל מדריגות הדין, והוא סוד חרון אף. ומאלה מתערין כל הדינים. ואלו כוללים בעצמן כל שאר המנינים, ונחשב היותר עיקרי, והיינו יצחק כנ"ל. והמתפשט ממנו שני לו במדרגה הוא עשו, שעולה ד' אלה"ם עם ל"ב של ההי"ן, וזהו, בנו הגדול. כי אחר כך יש יעקב שהוא ב' אלה"ם לבד, ועל כן הוא הקטן, בסוד, מי יקום יעקב כי קטן הוא (עמוס ז, ב). אך לפעמים הוא ב' פעמים יעקב, בסוד, יעקב יעקב (בראשית מו, ב) ואז הוא כולל גם כן כל ד' אלהים, והוא גימט' ס"ד כמנין השט"ן, לעמוד לנגדו. ונמצא שזהו כל ענין שליטת יעקב או עשו. כי אם הוא יעקב פעם אחת לבד, אז הוא, עשו בנו הגדול. ואם הוא ב' פעמים יעקב, אז הוא שוה אליו. אך עדיין אינו מתגבר עליו, כי אם עומד בסוד, גם את זה לעומת זה עשה אלהים (קהלת ז, יד). ואחר כך בסוד אברהם, אז מתגבר עליו ממש. וסודו, ויתן לך את ברכת אברהם וכו' (בראשית כח, ד). וזהו סוד, וירש זרעך את שער אויביו (בראשית כב, יז). וזה סוד גם כן, והיה אדום ירשה וכו' (במדבר כד, יח).

חרון אף היינו מידת הגבורה המתפשטת להוד ומלכות. חרן גימ' ג"פ אלקים.

⁷⁷¹ ספר תקט"ו תפילות - תפילה קנח

בזמן שביהמ"ק היה קיים והיו ישראל מתדבקים בה' בכח הקרבנות, כל העולם היה נמשך אחריהם להתדבק בו ית', עד שנתקשר הכל ביחודו, ואז אימא עלאה מתעטרת עליהם בנ' שערים שלה ועושה אותם בני חורין, ושכחה מסתלקת מהם. אבל בשעה שחרב ביהמ"ק כל התיקונים הללו נתקלקלו ונשארו ישראל עניים ודלים בגלות.

אל אחד יחיד ומיוחד הלא אתה תשוב תחינו ועמך ישמחו בך, שבשעה שבית המקדש היה קיים היו ג' שמות שולטים על כל העולמות שהם: אהיה, ידוד ואהיה ומראים חיים לכל העולמות, ולמה זה אלא בשביל שישראל היו מתדבקים בך בבית

ר"ת יחו משמות עב **תתן לנו: (ט) אשמעה מה ידבר האל** חסד ר"ת מיה משמות עב **יהוה** תפארת **כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו ואל ישובו לכסלה: (י) אך קרוב ליראיו**⁷⁷² ישעו **לשכן כבוד** הם לב נתיבות חכמה גימ' כבוד מתפשטים עד המלכות **בארצנו** מלכות ר"ת לכב משמות עב: **(יא) חסד** חסד תפארת **ואמת** תפארת **נפגשו צדק** מלכות **ושלום**⁷⁷³ יסוד **נשקו: (יב) אמת** תפארת **מארץ** מלכות **תצמח**⁷⁷⁴ **וצדק** מלכות **משמים** תפארת **נשקף: (יג) גם יהוה** תפארת **יתן**

המקדש בכמה קרבנות, שנאמר בהם קרבן לה' שכן היו מתקרבים כלם בד' אותיות של שמך הקדוש, וכל העולם היה נמשך אחריהם להתדבק בך עד שנתקשר הכל ביחוד שלך, ונאמר בהם ואתם הדבקים וכו', מיד כי שם צוה ה' הברכה חיים עד העולם, ותורה שלך היא עץ חיים, דכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה, מקום גילוי שלך בלשכת הגוית להוציא משם הוראה לכל העולם, דכתיב כי מציון תצא תורה ומיד היו נקשרים כל ישראל בקדושה שלך ואימא עלאה מתעטרת עליהם ועושה אותם בני חורין בנ' שערים שלה, בה ותומכיה מאושר, ובזמן שחרב הבית חיים אלה פסקו מן העולם, ונאמר בישראל במחשכים הושיבני וכו', נון שערים של אימא נסתלקו מהם ומיד נאמר בהם היתה למס וזה סיני ששם עומדים נ' שערים אלה, וכשניתנה להם תורה מסיני נא' בהם חרות על הלוחות, אל תקרי חרות אלא חירות, ושכחה נסתלקה מהם שהוא מצד עמלק, וזה מס שר של שכחה, שעליו אמרו מ' וס' שבלוחות בנס היו עומדים, בכמה נסים מצד א' שנא' בהם כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים וזה היה נוטל הכח של זה המס כדי שלא ישלוט על ישראל, ובשעה שנחרב הבית חזר המס זה למקומו, ומיד היתה למס, וס"מ הרשע נוטל מהם כל טוב ומניחם עניים ודלים שנא' בהם עני חשוב כמת, ונא' בהם אכן כאדם תמותון וכאחד השרים תפולו, באותו הזמן כי גדול כים שברך, רבון כל העולמים **הלא אתה תשוב תחיינו** לעורר אימא עלאה על ישראל שהיא תשובה ומיד חיים יזדמנו להם **הלא אתה תשוב תחיינו ודאי**, וא"ת שאינם עושים תשובה לפניך הרי קיווי שלהם (יעמיד) [יעמוד] לגלות תשובה זאת להם, דכתיב השיבנו ה' אליך ונשובה, שהרי כמו שהם מצפים לישועתך כן אתה תצפה לישועתם, דכתיב ולכן יחכה ה' לחונכם ולכן ירום לרחמכם כי אלהי משפט ה' אשרי כל חוכי לו, ומה העניות והדלות לא הניחה מדה טובה לישראל שהם שני בנות שנא' בהם לעלוקה שתי בנות הב הב והם שטי כזב, הרי ישראל בוטחים בך ונאמר בהם ולא פנה אל רהבים ושטי כזב, לפיכך אמת שלך יעמוד להם להצילם מן אלה שפתי שקר, אלא שפתים שלך שנא' בהם אדנ' שפתי תפתח וכו', יפתחו נגדם לתת להם כמה ברכות באמת ששולט בהם, דכתיב בה שפת אמת תכון לעד, מיד יחוד שלך יתגלה בכל העולמות וישראל יהיו מתדבקים בך בדביקות אחד ועמך ישמחו בך, לישועתך קויתי ה':

⁷⁷² **אך קרוב ליראיו**- כתב בספר "בן ביתי" שהוא מספר תוקף גימ' שופר. ונלע"ד שהשופר רומז לשם אלקים. שהרי ש של שופר גימ' שם אלקים במילוי ההין כזה: אלף, למד, הי, יוד, מס. פו של שופר גימ' שם אלקים הפשוט. ר של שופר גימ' שם אלקים דאחור כזה: א, אל, אלה, אלקי, אלקים. ידוע ששם אלקים הוא בג' ספירות: מלכות, גבורה ובינה. וזה רמז בפסוק: אך גימ' אהיה שם הבינה. קרוב זו המלכות הקרובה אלינו. יראיו זו גבורה גימ' יראה.

⁷⁷³ ספר עבודת הקודש חלק ב פרק יא **צדק ושלום נשקו**, כי בהמצא השלום הזה ימצאו כל הטובות והברכות כי הוא הלוקט והמושך השפע והאור מראש הלבן סוד המוח דרך חוט השדרה ומריק בלויה שלו ובו אנו חותמין המברך את עמו ישראל בשלום: ספר מגלה עמוקות - אופן צו - צדק ושלום, בגימטריא יסוד מלכות. (576).

⁷⁷⁴ כתב רבינו מהרח"ו בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן פ"ה: **אמת מארץ תצמח**: רמז פה מ"ש רז"ל אשה מזרעת תחלה, יולדת זכר. וז"ש הפסוק, אמת,

פירוש, כי ה"א שהוא הזכר, הנקרא אמת, הוא מקדים באשה, מארץ שהיא הנקבה, תצמח ההזרעה בתחלה. אבל צדק שהיא הנקבה תקדים, כאשר משמים שהוא הזכר נשקף, להזריע בתחילה:

ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:
 "אמת מארץ תצמח", ז"ס אשה מזרעת תחילה יולדת זכר וזהו אמת שהוא הזכר מארץ תצמח הוא הצומח מן הארץ ר"ל כשהארץ מקדמת אך כשהוא להיפך אז הנוקב' שנקרא צדק משמים נשקף כשהזרע נשקפה תחלה משמים שהוא זכר תהיה הולד נקבה צדק:

אמת מארץ תצמח - ר"ת "אמת", אמצעי תיבות "מארץ" וס"ת "תצמח". כזה:

א	מ	ת
מ	אר	צ
ת	צ	מח

⁷⁷⁵ זוהר חלק א דף נח עמוד ב
 כד בר נש בעי לאתקנא ארחיה קמי קב"ה, עד לא יפוק לארחא בעי לאמלכא ביה, ולצלי קמיה על ארחיה, כמה דתנינן דכתיב (תהלים פה יד) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו דהא שכינתא לא אתפרשת מיניה.

זוהר חלק א דף מט עמוד ב
 פתח רבי שמעון ואמר, (בראשית יג ג) וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי, וילך למסעיו, למסעו מבעי ליה, מאי למסעיו, אלא תרין מטלנין אינון, חד דידיה וחד דשכינתא, דהא כל בר נש בעי לאשתכחא דכר ונוקבא, בגין לאתקפא מהימנותא, וכדין שכינתא לא אתפרשא מניה לעלמין. ואי תימא מאן דנפיק לאורחא דלא אשתכח דכר ונוקבא שכינתא אתפרשא מניה, תא חזי האי מאן דנפיק לארחא, יסדר צלותיה קמי קב"ה, בגין לאמשכא עליה שכינתא דמריה, עד לא יפוק לארחא בזמנא דאשתכח דכר ונוקבא, כיון דסדר צלותיה ושבחיה ושכינתא שרייא עליה יפוק, דהא שכינתא אזדוגת בהדיה, בגין דישתכח דכר ונוקבא, דכר ונוקבא במתא, דכר ונוקבא בחקלא, הה"ד (תהלים פה יד) **צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו**. תא חזי כל זמנא דבר נש אתעכב באורחא, בעי לנטרא עובדוי בגין דזווגא עלאה לא יתפרש מניה, וישתכח פגים בלא דכר ונוקבא, במתא אצטריך כד נוקביה עמיה, כ"ש הכא דזווגא עלאה אתקשרת ביה, ולא עוד אלא דהא זווגא עלאה נטיר ליה בארחא, ולא מתפרשא מניה עד דיתוב לביתה. בשעתא דעאל לביתה בעא לחדתא דביתהו (ביתה), בגין דדביתהו גרמא ליה ההוא זווגא עלאה, כיון דאתא לגבה, בעי לחדתא לה בגין תרין גווני, חד בגין חדוותא דההוא זווגא דמצוה היא, וחדוותא דמצוה דשכינתא איהו, ולא עוד אלא דאסגי שלום סתם (לתתא) (נ"א לאתתא), הה"ד (איוב ה כד) וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא וכו'.

כתב רבנו הרמח"ל ז"ל בפירושו על הכתובים
גם ה' יתן הטוב וארצנו תתן יבולה צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו (פה, יג-יד). הנהגת העוה"ז היא בז"א, שהנהגתו היא בשכר ועונש, טוב ורע שקולים כאחד. אבל לעתיד לבוא יתעלה במדריגה עליונה להנהיג בהנהגת א"א, שהיא טוב לבד כידוע. וזהו, "גם ה'" שהוא ז"א, "יתן הטוב" בה"א הידיעה, שמורה על הטוב שגנזו הקב"ה לצדיקים לעתיד לבוא, שנאמר בו, "וירא אלקים את האור כי טוב". ובאותו הזמן גם הנוק' תתעלה למדריגת א"י, וכל ההשפעות שתשפיע לתחתונים יהיו כולם מבחי' זו,

פרק פו

א תַּפְלָה לְדֹד הַטָּה-יְהוָה אֲזַנְךָ עֲנֵנִי כִי-
עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי: ב שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִי-וְזָסִיד
אָנִי הוֹשִׁעַ עַבְדְּךָ אֶתְּה אֱלֹהֵי הַבּוֹטִיז
אֱלֹהֶיךָ: ג וְזָנִי אֲדָנִי כִי אֱלֹהֶיךָ אֶקְרָא כָּל-
הַיּוֹם: ד שִׁמּוֹן נַפֶּשׁ עַבְדְּךָ כִי אֱלֹהֶיךָ אֲדָנִי
נַפְשִׁי אֶשָּׂא: ה כִּי-אֶתְה אֲדָנִי טוֹב וְסִלּוֹן
וְרַב-וְזָסִיד לְכָל-קְרֹאֶיךָ: ו הַאֲזִינָה יְהוָה
תַּפְלָתִי וְהַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּזְנוּנוֹתַי: ז בַּיּוֹם
צָרְתִּי אֶקְרָאךָ כִּי תַעֲנֵנִי: זז אֵין-כְּמוֹךָ

ואז גם הנבראים עצמם יתעלו מבחינתם השפלה לבחי' יותר עליונה, וזהו, "וארצנו" שהיא הנוק', שהיא השורש לכל הנבראים כולם, היא תתן את השפע בבחי' אי', וזהו, "תתן יבולה". ואינו אומר "תתן פריה", אלא "יבולה", שהוא מלשון יובל שהיא אי' כידוע. והנה בזמן הגלות כשהשפע עומד להתפשט למטה לתחתונים, כשהוא בנה"י, אז הס"א מתמצעת ולוקחת אותו, לפי ששם היא אחיזתה, ומטה אותו באורחות עקלקלות. אבל לעתיד לבוא "צדק לפניו יהלך", שהיא הגבורה העליונה שמגרשת את הקליפות, וישים השפע העומד בנה"י בדרך ישרה, בתחילה לישראל ומהם לאומות העולם, ולא יזונו אלא מן התמצית, וזהו, "וישם לדרך פעמיו".

דרוש בענין תפילת הדרך לרמח"ל ז"ל

והשכינה צריך להזמינה ע"י תפילת הדרך, שכן בתפלה ממשיכים שכינה הקדושה שהיא תפלה. ואח"כ גם המלך מזדמן שם עמה, שהרי בכל מקום שהולכת השכינה, המלך הולך אחריה למצוא אותה, שנאמר, "אבקשה את שאהבה נפשי". כשהוא מוצא אותה, יחוד נמצא שם, על ידי אימא - אלקים, "ומושיב יחידים ביתה". "המלך בקונן" וו תפלה, "וצא" זו יחוד קוב"ה ושכינתיה - "הנה אנכי שולח מלאך לפניך" ודאי:

בזמן שיש יחוד זה, הס"א בורחת משם, ואי אפשר לה לעשות כלום, והאדם ניצול מכל סכנות, כדרך שאמרו, "כל הדרכים בחזקת סכנה". וכמה ניסים נעשים לו בדרך, שאמרו עליו, "אין בעל הנס מכיר בניסו". ובמה נעשה חיבור ויחוד זה, אלא על ידי התורה שאדם לומד הוא מיחד זו"ן ביחד, שכינה - על ידי תפלה, מלך - על ידי התורה, ואימא עומדת על בניה, סוד זה, "אם הדרך". תפלת הדרך - שכינה - כלך, אם הדרך - אימא - יוה"ך. באותו הזמן, "כי מלאכיו" וגו':

בְּאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֵׂיהָ: ט כָּל-
גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יְבוֹאוּ וַיִּשְׁתַּזְזוּ לְפָנֶיךָ
אֲדֹנָי וַיִּכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ: י כִּי-גָדוֹל אַתָּה
וַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבִדְךָ: יא
הוֹרֵנִי יְהוָה דֶּרֶכְךָ אֱהַיָּךְ בְּאַמְתֶּךָ יִזְוֹד
לְבָבִי לִירְאָה שִׁמְךָ: יב אוֹדְךָ אֲדֹנָי אֱלֹהֵי
בְּכָל-לְבָבִי וְאֶכְבְּדָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם: יג
כִּי-זֹסִידְךָ גָּדוֹל עָלַי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשָּׂאוֹל
תַּזְזִיתִי: יד אֱלֹהִים יָדִים קָמוּ-עָלַי וַעֲדַת
עָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי וְלֹא שָׁמוּךְ לִנְגָדָם:
טו וְאַתָּה אֲדֹנָי אֵל-רִזּוּם וְזִמְזוֹן אֶרֶץ
אֲפִים וְרַב-זֹסֶד וְאַמֶּת: טז פָּנָה אֵלַי וְזִמְנִי
תִּנֵּה-עֲזָךְ לְעַבְדְּךָ וְהוֹשִׁיעָה לִּבִּי-אַמְתֶּךָ:
יז עֲשֵׂה-עָמִי אוֹת לְטוֹבָה וִירְאוּ שִׁנְאֵי
וַיִּבְשׁוּ כִּי-אַתָּה יְהוָה עֲזַרְתָּנִי וְנִזְזַמְתָּנִי:

פרק פו

כיסופי הרעיה לדודה

(א) **תפלה** מלכות **לדוד** מלכות **הטה יהוה** תפארת **אזנך**⁷⁷⁶ **ענני כי עני** ס"ת י"י משמות עב
ו**אביון**⁷⁷⁷ **אני** מלכות :**(ב) שמרה נפשי** מלכות ס"ת ה"י משמות עב **כי** ס"ת ה"י משמות עב
חסיד⁷⁷⁸ חסיד **אני** מלכות **הושע עבדך**⁷⁷⁹ חסיד **אתה** מלכות **אלהי** בינה **הבוטח** יסוד

⁷⁷⁶ זוהר חלק א דף כג עמוד ב

לבתר דחמא דהדרין ישראל בחדוה, תקין עשר מיני נגונין, ובסוף כלהו אמר (תהלים קב א) תפלה לעני כי יעטוף, (נ"א תקין י' מיני תילים, ובסוף כלהו תפלה לדוד הטה יהוה אזנך ענני, חדא דכלהו צלותין, דבגינייהו מתעטפין קדם מלכא, ולא הוו עאלין עד דייעול צלותא דעני אמר תפלה לעני כי יעטוף) והיא צלותא דעטיף כל צלותין קדמהא עד דייעול צלותא דיליה, ובגין דא אקדים עני לכלהו.

⁷⁷⁷ זוהר חלק ב דף קכב עמוד א

תאנא, כתיב (זכריה יב ח) והיה הנכשל בהם ביום ההוא כדוד, כדוד ולא דוד, כדוד דאמר (ד"ה א כב יד) והנה בעניי הכינותי לבית יהוה, וכתיב (תהלים פו א) **כי עני ואביון אני**, והוא מלכא על מלכין הוה, והוה קרי לגרמיה הכי.

זוהר חלק ג דף קצה עמוד א

בגין **כי עני ואביון אני**. א"ל קב"ה דוד ולא מלכא אנת ושליטא על מלכין תקיפין ואת עביד גרמך עני ואביון. מיד אהדר צלותיה בגוונא אחרא ושבק מלה דאביון ועני ואמר **שמרה נפשי כי חסיד אני**. ועכ"ד כלא הוה ביה בדוד.

⁷⁷⁸ רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רכג עמוד א

ודוד אתעביד עני חסיד ועבד. ה"ד **תפלה לדוד הטה אדני אזנך ענני כי עני ואביון אני**. **שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך אתה אלקי הבוטח אליך**. אתעביד עני לתרעא דמלכא. דאתמר בה אדני שפתי תפתח אדני היכ"ל אתעביד עני לתרעא דהיכלא דמלכא ומה כתיב **הטה אדני אזנך ענני** ודא שכינתא תתאה דאיהו און לקבלא צלותין ולמשמע לון כדכתיב כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע. דאיהו אתעביד עני ודל מסטרא דאת ד' מן אחד למשאל מן א"ח דאיהו עמודא דאמצעיתא לקיימא בי' דלותי ולי יהושיע דלא ימות משיח בן אפרים.

אדרא זוטא דף רצג עמוד א

והא אוקימנא דבג"כ כתיב **הטה יי' אזנך ושמע**. מכאן אוקימנא מאן דבעי דירכין מלכא אודניה לקבליה יסלסל ברישיה דמלכא ויפנה שערי מעל אודנוי וישמע ליה מלכא בכל מה דבעי.

ספר עבודת הקודש חלק ג פרק לז

והנה אותיות און מורות ומעידות על ייחוד הכל מראש המחשבה ועד סופה. אמרו במדרשו של רבי נחוניא בן הקנה ע"ה מה המחשבה אין לה קץ דהא חשיב איניש ושפיל לסופיה דעלמא, אף האון אין לה קץ ולא תשבע דכתיב ולא תמלא און משמוע, מ"ט מפני שהאון דמות אל"ף ואל"ף עקרהון דעשרת הדברים הלכך לא תמלא און משמוע וכו', וז"ן מאי עבידתא כמנין ימי השבוע ללמדך שכשם שיש חכמה גדולה באון לאין תכלית, כך יש הכח ההוא בכל האיברים. ומאי איברים שבע שיש בו באדם דכתיב בצלם אלהים ברא אתו בכל איבריו ובכל חלקיו וכו'. ומאי נון ללמדך שהמוח הוא עקר חוט השדרה ומשם שואב תמיד, ואלמלא חוט השדרה לא יתקיים המוח כי כל הגוף לצורך המוח ואם לא יתקיים הגוף לא יתקיים המוח, ע"כ חוט השדרה מריק לכל הגוף מן המוח. והיא נון כפופה והא זאת נון ארוכה היא נון ארוכה לעולם בהשלמת המלה, ללמדך שנון ארוכה כוללת נון כפופה וארוכה, אבל כפופה יסודו ללמדך שנון ארוכה כלולה מזכר ונקבה ע"כ:

און היא הבינה כ"כ בספר נהר שלום - דף לט עמוד א

"...לכן עתה עת רצון היא חזק ונתחזק להכניע לבנו ולשוב בתשובה שלימה כי שערי תשובה היום הם פתוחים כיאותה אנחנו מבקשים כהיום הזה כי כל עיקר

אליך⁷⁸⁰ (ג) **חנני** יסוד **אדני** מלכות **כי** ס"ת י"י משמות עב **אליך** תפארת **אקרא כל** יסוד **היום** תפארת: (ד) **שמח** בינה **נפש** מלכות **עבדך** מלכות **כי אליך אדני** מלכות **נפשי** מלכות **אשא** למעלה אל הבינה: (ה) **כי** מלכות **אתה** תפארת **אדני** מלכות **טוב** יסוד **וסלח** בינה **ורב חסד**⁷⁸¹

השופר תלוי בתשובה כמ"ש בזוהר כנודע ואז תשוב ה' שהיא אמא להתפשט המוחין בז"א והוא הכרח גדול התעוררות הלב בתשובה כהיום הזה כי אין קול השופר פועל באימא הנק' אוזן והנק' תשובה להמשיך המוחין בז"א אם לא שעולה הקול בהתעוררות הלב בתשובה ואז דברים היוצאים מן הלב נכנסים באוזן והוא כי נודע כי בצלם ה' עשה את האדם בצלם דמות כללות כל העולמות והאוזן כנגד אמא דכללות והלב מנגד ז"א דכללות שבו תלוי השינה וכו'..

⁷⁷⁹ זוהר חלק ג דף קצה עמוד ב

דוד תלת זמנין עבד גרמיה בצלותא דא עבד דכתיב **הושע עבדך אתה אלקי שמח נפש עבדך וכתוב תנה עזך לעבדך**. הא תלת זמנין אצטריך לשואה גרמיה עבד. לבתר לשואה גרמיה גו אינון דמסרי נפשיהו על קדושת שמיה והיינו ביחודא דשמע ישראל דכל מאן דשוי הכי רעותיה בהאי קרא אתחשיב ליה כאלו מסר נפשיה על קדושת שמיה. לבתר לשואה גרמיה עני בזמנא דעאל ודפיק דשין דרומי מרומים כד אמר אמת ויציב (וסמך) גאולה לתפלה למהוי בצלותא דעמידה תביר לבא עניא ומסכנא. ולשואה רעותיה לאתכללא גו מסכני בתבירו דלבא במאיכו דנפשא. לבתר לשואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה לפרשא חטאוי דהכי אצטריך יחיד בשומע תפל הבגין לאתדבקא בימינא דפשוטה לקבלא לאינון דתבין וכדין אקרי חסיד הא ארבע אלין כדקא יאות. מאן כליל לכל הני ההוא דקא אצטריך לכללא לון והאי איהו עבד דאכליל לכל שאר. תלת עבדין אינון בתלת דוכתין וכלהו חד ועלייהו כתיב הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגו'. בין עבד לעבד אינון אחרנין בין עבד קדמא לעבד תניינא אית ליה לממסר נפשיה על יחודא דקדושת שמיה ולשואה גרמיה עני ומסכנא בצלותא דעמידה ולשואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה. עבד תליתאה בתר דסיים וסדר כלא. תנן בההיא שעתא דסדר בר נש כל הני סדורין ארבע ברעו דלבא קודשא בריך הוא ניחא קמיה ופריש ימיניה עליה בההוא עבד תליתאה וקרא עליה וא"ל עבדי אתה דכתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.

⁷⁸⁰ זוהר חלק ג דף ריג עמוד ב

רבי יהודה פתח ואמר **שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך וגו'**. סופיה דקרא אית לאסתכלא ולבתר קרא כלא. סופיה דקרא כתיב **הבוטח אליך הבוטח בך מבעי לי'** מאי הבוטח אליך? אלא כביכול דוד מבטח ליה דלא יעבר ליה פלגות ליליא בשנתא כמה דכתיב חצות לילה אקום להודות לך. קמתי מבעי ליה אלא אקום ואתקשר בך לעלמין. **שמרה נפשי** שמור מבעי ליה והא תנינן דלית את באורייתא דלא אית בה רזין עלאין ויקירין. שמרה לקב"ה קאמר שמרה לההוא חולקא דאתאחד ביה נפש דכד נפשא נפקא מהאי עלמא אתיא למירת עלמא (דאתי) אי זכי כמה חילין עלאין נפקין לקבלא ולנטרא לה ולאעלא לה במדורא דדוכתא והאי ה' נטיר לה לאתאחדא עמה בריש ידחי ושבתי ואי לא זכי כמה גרדיני טהירין אזדמנן לקבלה ודחו לה לבר ווי לההיא נפשא. דמתגלגלת בריקנא כאבנא בקוספיתא הה"ד ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. ודוד בעי בעותיה קמי קב"ה ואמר שמרה נפשי דלא ידחון לה לבר וכד מטי (ס"א לקבלך יפתחון לך) לקבלה יפתחון לה פתחין ותקבל לה קמך. **כי חסיד אני** וכי חסיד אקרי. א"ר יהודה אין דכתיב חסדי דוד הנאמנים בגין כך **שמרה נפשי** דלא תשבוק לה למהך לבר. ר' יצחק אמר כל ב"נ דאית ליה חולקא בצדיק יסוד ירית להאי ארץ מלכות כמה דכתיב ועמך כלם צדיקים וגו' והאי צדיק חסיד אקרי אמר דוד בתר דבהאי אתר אחידנא חסיד אני. ובג"כ שמרה נפשי לאתקשרא בך:

חסד דע"ק **לכל קראיך: (ו) האזינה** בינה יהוה תפארת **תפלת** מלכות **והקשיבה** בינה **בקול** תפארת **תחנונותי** מלכות: **(ז) ביום** תפארת **צרתי אקראך** ס"ת מיכ משמות עב **כי** מלכות **תענני** בהארת הבינה: **(ח) אין כמוך באלהים** בינה **אדני**⁷⁸² מלכות **ואין כמעשיך: (ט) כל גוים** ע' שרים **אשר עשית יבואו וישתחוו לפניך אדני** מלכות **ויכבדו** ר"ת לאו משמות עב **לשמך** מלכות: **(י) כי** מלכות גדול חסד **אתה** תפארת ס"ת ילה משמות עב **ועשה נפלאות** בינה נ פלאות **אתה** מלכות **אלהים** בינה **לבדך: (יא) הורני יהוה** תפארת **דרכך**⁷⁸³ מלכות **אהלך באמתך** תפארת

ואקרי רב חסד - ר"ל דיקנא דע"ק נקרא **רב חסד** ודיקנא דז"א נקרא חסד סתם וכד אצטריך עלמא לרחמי דאז נהיר תקונין דע"ק בז"א כמ"ש בא"ז שם וכד אצטריך עלמא לרחמי אתגליא מזלא עתיקא וכל הני תקונין דבדיקנא יקרא דבז"א כלהו רחמי משתכחו כו' אז נקרא רב חסד כמ"ש בא"ר דף ק"מ ע"ב ובס"ד קרי ביה בחסד קדמאה דע"י רב חסד ובז"א חסד סתם עד לכלהו בוציני. והענין כי בי"ג תקונין דנהרין מע"ק לז"א ורב חסד הוא תיקון אחד וכאן הוא ורב תיקון א' שהוא גדול אדונינו ורב כח וחסד תיקון אחד והוא חסד סתם וז"ש בא"ר שם דף קל"ג ע"ב דתנינן אית חסד ואית חסד עד דדיקנא יקרא דעתיק דעתיקי ור"ל כי תיקון ששי דחפי בתקובתא דבוסמא הוא בלתתא ורב חסד ובע"ק כי חפץ חסד הוא והוא ג"כ רב חסד ובט' תקונין דז"א הוא תיקון רביעי כמ"ש ל' והוא חסד סתם. וז"ש דעלאה רב חסד כי חפץ חסד הוא זהו רב חסד שאפילו בז"א הוא רב חסד זה התיקון כי חפץ חסד הוא יותר ויותר רב חסד. ודז"א חסד סתם כנ"ל וכד אצטריך כו' אקרי רב חסד די"ג דע"ק נהרין בז"א ואז נקרא בתיקונין דפרשת תשא ואז אקרי רב: זוהר חלק ג דף קמ עמוד ב

ובספרא דצניעותא קרי ביה לחסד קדמאה דעתיק יומין **רב חסד**.

⁷⁸² ספר תיקונים חדשים להרמח"ל ז"ל - תיקונא שבועין
והא אליהו נביאה מהימנא אתי פתח ואמר, ר' ר' ודאי שבעין רברבין מתברין בע' תיקונין אלין דילי. בההוא זמנא כתיב **אין כמוך באלקים** ה' וכו' (תהלים פו ח). דהא ע' אלין מע' ניצוצין דאלקים נפקין ודאי. ושכינתא איהי כו"ס ודא אלקי"ם דביה יי"ן דאיהו ע' ניצוצין דיליה. ודא כוס של ברכה. דהא בשעתא דקיימת בתיקונא, כדן אמתליאת כמה ברכאן מלעילא. אבל בזמנא דאלין רברבן מתתקפין לאתאחדא בה, כדן אתקרי כוס פגום, ודא לא אתחזי לברכא עלה.

⁷⁸³ זוהר חלק א דף נט עמוד א
פתח ואמר, (תהלים פו יא) **הורני יהוה דרכך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך**, האי קרא קשיא, דהא תנינן כלא הוא בידא דקב"ה בר למהוי זכאה או חייבא, ודוד היך תבע דא מעם קב"ה? אלא דוד הכי קאמר, הורני יהוה דרכך, ההוא ארח מישר ומתקנא, לגלאה עיני ולמנדע ליה, ולבתר אהלך באמתך, איהך באורח קשוט, ולא אסטי לימינא ולשמאלא, **יחד לבבי** מאן לבבי, כמה דאת אמר (שם עג כו) צור לבבי וחלקי, וכל דא אנא תבע, **ליראה את שמך**, לאתדבקא בדחלתך לאסתמרא אורחי כדקא יאות, **ליראה שמך**, אתר חולקי דביה שריא דחלתא למדחל. תא חזי כל בר נש דדחיל ליה לקב"ה, שריא עמיה מהימנותא כדקא יאות, דהא ההוא בר נש שלים בפולחנא דמריה, ומאן דלא שריא ביה דחלא דמריה, לא שרייא עמיה מהימנותא, ולא איהו כדאי למהוי ליה חולקא בעלמא דאתי.

זוהר חלק ג דף פה עמוד ב
ודוד מלכא אמר **הורני יהוה דרכך אהלך באמתך** וכתוב **ונחני בארח מישר למען שוררי**. זכאין אינון דידיעין ארחוי דאורייתא ומשתדלי בה בארח מישר דאינון נטעין אילנין דחיין כלומר שממשיכים חיים לז"א הנקרא עץ החיים (פירוש הסולם פרשת קדושים אות צה) לעילא דכלהו אסוותא.
ספר מסילת ישרים - הקדמת הרב המחבר צ"ל

יחד לבבי בינה **ליראה שמך** מלכות: (יב) **אודך אדני** מלכות **אלהי** בינה **בכל** יסוד ס"ת י"ל משמות עב **לבבי** ס"ת י"ל משמות עב **ואכבדה שמך** מלכות **לעולם** מלכות: (יג) **כי חסדך** חסד ס"ת מיכ משמות עב **גדול** חסד **עלי והצלת נפשי** מלכות **משאל תחתיה** קל"י ס"ת י"ל משמות עב: (יד) **אלהים זדים קמו עלי ועדת עריצים בקשו נפשי** מלכות **ולא שמוך לנגדם**: (טו) **ואתה תו"מ אדני** מלכות **אל** חסד **רחום** תפארת **וחנון**⁷⁸⁴ גבורה **ארץ אפים** נצח **ורב חסד** הוד **ואמת** יסוד: (טז) **פנה אלי** למלכות **וחנני**⁷⁸⁵ האר לי מצד החן העליון בינה ומשם דרך היסוד אל

והנה על פי הברייטא הזאת הסכמתי לחבר חבורי זה ללמד לעצמי ולהזכיר לאחרים תנאי העבודה השלמה למדרגותיהם. ואבאר בכל אחד מהם עניניו וחלקיו או פרטיו, הדרך לקנות אותו ומה הם מפסידיו, והדרך לישמר מהם. כי אקרא בו אני וכל מי שימצא בו נחת, למען נלמד ליראה את ה' אלקינו ולא תשכח ממנו חובתנו לפניו, ואשר חמירות הטבע משתדל להסיר מלבנו הקריאה וההסתכלות יעלה על זכרוננו ויעירנו אל המצוה עלינו וה' יהיה בכסלנו וישמור רגלנו מלכד. ותתקיים בנו בקשת המשורר האהוב לאלקיו (תהלים פו): **הורני ה' דרכך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך**. אמן כן יהי רצון.

ספר מסילת ישרים פרק כה - בדרך קניית היראה
הוא מה שצוה הקב"ה אל המלך (דברים י"ז): **"והייתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' אלהיו"** (לענין שחייב לכתוב לעצמו ספר תורה, ולשאת אותו עמו בכל אשר ילך). הא למדת שאין היראה נלמדת אלא מן הקריאה הבלתי נפסקת, ותדקדק שאמר **"למען ילמד ליראה"**, ולא אמר למען יירא, אלא לפי שאין היראה הזאת מושגת בטבע, כי אדרבא רחוקה היא ממנו מפני גשמיות החושים, ואינה נקנית אלא על ידי לימוד, ואין לימוד ליראה אלא ברוב ההתמדה בתורה ודרכיה בלי הפסק, והוא שיהיה האדם מתבונן ומעיין בדבר הזה תמיד בשבתו, בלכתו, בשכבו, ובקומו, עד שיקבע בדעתו אמתת הדבר, דהיינו:
אמתת המצא שכינתו יתברך בכל מקום, והיותנו עומדים לפניו ממש בכל עת ובכל שעה, ואז יירא אותו באמת, והוא מה שהיה דוד המלך מתפלל ואומר (תהלים פ"ו): **הורני ה' דרכך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך**.

⁷⁸⁴ כתב רבנו הרמ"ק ז"ל בסידורו **"תפילה למשה"** דף קמה ע"ב **"הנה י"ג מדות של רחמים הם שישה מהם: אל, רחום וחנון, ארץ אפים ורב חסד ואמת. ...הזכיר שישה מקורות שהם בו רחמים דהיינו: אל-חסד, רחום-תפארת, וחנון-גבורה מהבינה ששם החנינה, ארץ אפים - מצד הנצח, ורב חסד-מצד הוד שהחסד בהוד, ואמת-יסוד. ולא המידות בעצמן אלא מקורות מהתיקונים העליונים שהם מאירות בספירות.**

⁷⁸⁵ פירוש הרמח"ל על הכתובים
ואומר, **"פנה אלי וחנוני"**, לפי שהם האורות שמאירים בפנים שלה, כמו שכתבתי. **"תנה עוזך לעבדך"**, לפי שבזמן שצריך לבקוע תוך הס"א, אי' נותנת איזה גבורות לנוק' לצורך הבקיעה. וזה כמו שכתוב בספר הזהר, אימא דאוזיפת מאנא לברתא. ואלה הגבורות שנותנת לה והם ג' אהיה במילואיה, שעולים כמנין **"תנה"**, ונקראים **"עוז"** לפי שהם גבורות. וזהו שאומר, **"תנה עוזך לעבדך"**. **"והושיעה לבן אמתך"**, כאן דוד היה מעורר זכות רות, שניתקנה בה' גבורות של אימא כידוע. וזהו, **"והושיעה"** שהם הגבורות שביסוד דנוק' הנמשכים מנ' שערי בינה, וזהו, **"לבן אמתך"**:
"עשה עמי אות לטובה", כבר ידוע שיש זיווג אחד שהקב"ה מזדווג עם הנשמות של ישראל, ודוד הוא הראשי לתיקון הזה. וכשחטא - כמו שכל מי שחוטא גורם פירוד בינו ובין אביו שבשמים, כך דוד המלך כשחטא לא היה לו כח לעשות הזיווג הזה. והנה ידוע הוא שהזיווג הזה נעשה ביום שמיני עצרת, לפי שביום הזה נעשה זיווג אחד כללי לכל השנה. לפיכך הקב"ה ציוה לישראל, הקהילו את העם אנשים ונשים וטף, שהם כללות כל נשמות ישראל, כדי לעשות הזיווג הזה. וכיון שדוד הוא

המלכות ס"ת היי משמות עב תנה ס"ת היי משמות עב עזך בינה לעבדך מלכות והושיעה לבן אמתך מלכות: (יז) עשה עמי אות יסוד לטובה מלכות ויראו שנאי ויבשו כי מלכות אתה יהוה תפארת ס"ת יהיה משמות עב עזרתני מצד החכמה ר"ת איע משמות עב ונחמתני מצד הבינה ⁷⁸⁶ ס"ת היי משמות עב:

פרק פו

א לבני-קרז מִזְמוֹר שִׁיר יְסוֹדָתוֹ
בְּהַר־רִי-קֶדֶשׁ: ב אֱהָב יְהוָה שְׁעָרֵי צִיּוֹן
מִכָּל מִשְׁכָּנֹת יַעֲקֹב: ג נִכְבְּדוֹת מִדְבָּר
בְּךָ עִיר הָאֱלֹהִים סָלָה: ד אֶזְכִּיר רַהֲב
וּבְבֶל לִידְעֵי הַיָּדָה פְּלִשְׁתִּי וְצוֹר עַם-כּוֹשׁ
זֶה יֶלֶד-שָׁם: ה וּלְצִיּוֹן יֹאמַר אִישׁ וְאִישׁ
יֶלֶד-בָּהּ וְהוּא יִכּוֹנְנֶה עָלֶיהָ: ו יְהוָה יִסְפֹּר
בְּכֶתוֹב עַמִּים זֶה יֶלֶד-שָׁם סָלָה: ז וְשָׂרִים
כּוֹזְלִים כָּל-מַעֲיָנֵי בְּךָ:

פרק פו

שיר להרמת קרן השכינה עד לחיבורה עם בעלה ובהארות הבינה החופפת עליהם.

(א) לבני קרח הוד מזמור חסד שיר מלכות המקבלת דרך יסודותו היסוד שפע מה בהררי קדש חכמה יב"ק: (ב) אהב יהוה תפארת שערי ציון ⁷⁸⁷ יסוד מכל משכנות יעקב תפארת: (ג)

הראשיי לזה, לפיכך אמרו רז"ל, אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד, שרצו לומר שאין זיווג הקב"ה עם השכינה, שנקראת עזרה כידוע, אלא למלכי בית דוד, לפי שהם היו באים מכוחו של דוד. ולכן היה מבקש דוד ואומר, "עשה עמי אות לטובה", שר"ל שיעשה עמו זיווג של הנשמות עם כנסת ישראל, והוא יהיה הראשיי לזה. וזהו, "עשה עמי אות לטובה", שהוא חיבור היסוד עמו, שהוא קב"ה שמזדווג עם כנסת ישראל, ואז, "ויראו שונאי ויבשו כי אתה ה' עזרתני ונחמתני". [ו]:

⁷⁸⁶ לפי פירוש הרמ"ק בסידורו "תפילה למשה דף קמז.

⁷⁸⁷ ספר אור תורה - אות קלה

ועל ידי הקרבה דקריאת שמע ועסק התורה, (פירוש מלשון קרב, שע"י קריאת שמע ברמח תיבותיה ושש תיבות של ברוך שם כמל"ו אוחז רומח להלחם בס"א) נשלם הכס"א ושם הוי"ה, וזה שנאמר, כי בחר ה' בציון או"ה למושב לו

(תהלים קלב, יג), שהם שערים המצוינים בהלכה, כמו שנאמר **אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב** (שם פז, ב), כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ח, א):

190 אור תורה - ליקוטים

הנה בפרק קמא דברכות (ח, א) איתא, אמר ליה רבא לרפרם בר פפא, לימא לן מר מהני מילי מעלייתא דאמרת משמיה דר"ח, במילי דבי כנישתא, אמר ליה הכי אמר ר"ח, מאי דכתיב, **"אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב"** (תהלים פז, ב) אוהב ה' שערים המצוינים בהלכה, יותר מבתי כנסיות ומבתי מדרשות, והינו דאמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא, מיום שחרב בית המקדש, אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד, עד כאן. הנה דבריהם אלו צריכים באור, היאך נרמז בתיבת "שערי ציון" דמירי במקום שעוסקים בהלכה, דמלשון ציון אין הכרח, דאפשר דרצה לומר שערים המצוינים בתפלה, או שערי ציון ממש. וגם מהו לשון מצוינים בהלכה. גם צריך באור מה שאמר שאין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו כו'. ונראה שכונו לזה, דהנה כתיב, **"כי מציון תצא תורה, ודבר ה' מירושלים"** (ישעיה ב, ג), והינו ששם היו יושבים סנהדרי גדולה בלשכת הגזית, שמשם יצאה הוראה לכל ישראל, וזהו עקר התורה לכון לאמתה של תורה להורות כהלכה, ושם הוא עקר השראת השכינה, ולכן הוצרכו סנהדרין שיהיה מקומם בעזרה אצל המזבח, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מכילתא סוף יתרו והובא ברש"י משפטים כא, א), למה נסמכה פרשת משפטים לפרשת מזבח, לומר לך שיושיבו סנהדרין סביב למזבח, והינו שעל ידי זה היתה השכינה שורה בבית המקדש. וכן מצינו במדבר, שהיתה עקר השראת השכינה במשכן, בעבור ששם דבר הוא יתברך כל התורה, כללותיה ופרטותיה, כמו שנאמר, **"וידבר ה' אליו מאהל מועד כו'"** (ויקרא א, א) וכתב, **"ובבא משה וכו' וישמע את הקול מדבר אליו וכו', מבין שני הכרובים כו'".** ועל זה אמר בלעם בברכותיו לישראל, מה טובו אהליך יעקב, משכנותיך ישראל, כנחלים נטיו, כגנות עלי נהר (במדבר כה, ה-ו) כו', רצה לומר כמו שהגנות אין עקר גדולם אלא סמוך למקום מים, כמו כן נטעו מקום השראת השכינה במשכן ובבית המקדש. רק במקום שהתורה והלכה שם, שהתורה נמשלה למים (תענית ז, א). ורמז גם כן על בתי מדרשות שבישראל, ששם הוא משכנו יתברך כמו שאמרו (ברכות ו, א), מנין שהקדוש ברוך הוא מצוי כו', ואם כן מה שאמר הפסוק, **"אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב"**, רצה לומר יותר מכל המקומות ששם השראת השכינה, והם בתי כנסיות ובתי מדרשות הנטועים עלי מים שהוא התורה, והוקשה להם, למה באמת הוא יתברך אוהב יותר שערי ציון מכל בתי כנסיות ובתי מדרשות, ולכן אמרו שהטעם, משום דשם הוא עקר התורה והוראה יוצאת לכל ישראל, ורמז בזה במה שאמר **"שערי ציון"** ששם הם מצוינים בהלכה, רצה לומר דבר הקבוע ונוהג לדורות לכל ישראל, מה שאין כן חלק התורה שאינו נוגע למעשה, אין זה נכר לכל אדם רק לתלמידי חכמים לבד. ועקר כונתו יתברך בבריאת העולם כלו, לא היה רק בשביל התורה לקיום המעשה, וזה שאמרו שאין לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, שלמותו מקום הוא מרכז כונתו יתברך, ולכן נקרא הוא יתברך **"אנ"י"** (בראשית טו, ז) שהוא בחינת נקודת המרכז, בחינת נקודת מלכותו יתברך, שעקר היה בשביל מקום הלכ"ה, שהם ס' מסכתות, **"ששים המה מלכות כו'"** (שיר השירים ו, ח), ובהם נקודת הלכ"ה למשה בסיני, והוא מה שנאמר **"אחת היא יונתי תמתי כו'"** (שם ו, ט), והוא שם אדנ"י, והד' הוא ד' אמות של הלכה, והם ב' לחות שכל אחד ארכם ששה טפחים ורחבם ששה טפחים, הם ד' פעמים ו' טפחים ד' אמות, והם נגד כ"ד צרופים של שם אדנ"י, והם סוד צ"ו אדנים של המשכן, כ"ד צרופים הנזכרים לעיל, צ"ו אותיות, וד' אדנים למקצעות המשכן בדרום וצפון, שהוא שרש ד' אותיות אדנ"י, שהוא עקר המעשה ברמ"ח מצות עשה מימינא, ושס"ה לא תעשה בשמאלא, ענין ד' אמות הנזכרים לעיל, והבן:

נכבדות מדבר בד עיר ע"ב האלהים מלכות סלה ג"ר: (ד) אזכיר רהב ובבל לידעי הנה
פלשת וצור עם כוש זה ילד שם: (ה) ולציון יסוד יאמר איש ואיש⁷⁸⁸ ילד בה והוא בינה
יכוננה עליון: (ו) יהוה תפארת יספר בכתוב עמים זה ילד שם סלה ג"ר: (ז) ושרים
כחללים כל מעיני בד:

פרק פז

א שִׁיר מְזֻמָּר לְבָנֵי קָרוֹז לְמַנְצֵזוֹ עַל-
מְזֻלָּת לְעֲנֹת מִשְׁכִּיל לְהִימָן הָאֲזָרְזִי: ב
יְהוָה אֱלֹהֵי יְשׁוּעָתִי יוֹם-צַעֲקָתִי בְּלִילָה

ספר שיח יצחק חלק א - דרוש לשבת תרומה
(ב) מאמר זה אחד הוא עם דברי חז"ל בפ"ק דברכות (ח. מ"ש (תהילים פז, ב), "מ"ד
אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב", אוהב ה' שערים המצוינים בהלכה יותר
מבתי כנסיות ומבתי מדרשות":
(ג) וענין זה הוא כמ"ש (שם) שאין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד.
ודבר זה ביארתי בכ"מ היאך באמת כל עיקר הבריא וקיום העולם אינו אלא בשביל
התורה שעוסקים בהם ישראל וכמ"ש בפ' אמר ר"ע (שבת פח.) מ"ד יום השישי תנאי
התנה הקב"ה עם מ"ב ובמ"א כתבתי בזה כוונה עמוקה במ"ש בפ"ק דבכורות (ח
ע"ב) בענין שאלות סבי דבי אתונא לריב"ח במ"ש שם "אמצעיתא דעלמא היכא אמר
לו מי ימר אמר להו אייתי אשלי ומשהו":

⁷⁸⁸ זוהר חלק ג דף לא עמוד א
רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי מאושא לטבריא, אמר רבי חייא, כתיב (תהלים קלב יג)
כי בחר יהו"ה בציון וגומר, זאת מנוחתי וגו', לזמנין קארון להאי, חברייא כלהו,
דכורא, בגין דאיהו (ס"א דציון איהו) רחמי, והכא קרא נוקבא קרא ליה. אמר רבי
יוסי, הכי שמיע לי מבוצינא קדישא, (אבל) בשעתא דזווגא אזדווג כחדא, לאחזאה
דהא נוקבא אתכלילת ביה בכללא חדא, אתקרי נוקבא בשמא (דדכורא), דהא כדן
ברכאן דמטרוניתא אשתכחו, ולא הוי בה פרישותא כלל, ועל דא למושב לו כתיב,
וכתיב כי בחר יהו"ה בציון, בציון דייקא, בההוא דאית בגויה, דשריא ביה, ולא כתיב
לציון, וכלא חד, בין דקרא להאי בשמא דדכורא, ובין דקרא להאי בשמא דנוקבא,
כלא חד, ובדרגא חד קיימין. (פתח רבי יוסי ואמר), ועל דא כתיב, (שם פז ה) ולציון
יאמר איש ואיש יולד בה, חד לדינא וחד לרחמי, כד מזדווגי כחדא בזווגא חד, כדן
ציון אקרי, וציון וירושלם אשתמודע ואשתכח, ודא בדא תליא.

ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א - פתח עד
וכמו שהיסוד כולל כל האברים כמו כן ירושלים כולל כל הארצות, וכמ"ש, ולציון
יאמר איש ואיש יולד בה וגו', וכמ"ש רז"ל ששלמה היה יודע הצנור שהולך
מירושלים לכוש ונטע שם פלפלין וכן כל דבר. וכמו שיסוד שם כללות תרי"ג איכות
שברוח שבזה מתקשרים תרי"ג איכות שבנפש. כמו כן בירושלים מקום העבודה
והתקשרות כלל כנס"י עם הקב"ה כמ"ש, שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך וגו'.
ומשם היו שואבים נבואה ורוח הקודש שע"י יסוד נפתחים כל המאורות על הנפש
ושם מיזוג גבורות דנוקנא ע"י חסדים דדכורא.

נְגִידָה: ג תָּבוֹא לִפְנֵיךָ תִּפְלְתִי הֵטָה-אֶזְנְךָ
לְרַצְתִּי: ד כִּי-שָׁבַעְתָּ בְּרָעוֹת נַפְשִׁי וְזִמִּי
לִשְׂאוֹל הִגִּיעוּ: ה נִזְשַׁבְתִּי עִם-יוֹרְדֵי בּוֹר
הָיִיתִי כְּגֶבֶר אֵין-אֵיִל: ו בַּמִּתִּים זֶפְשִׁי
כְּמוֹ זֻזְלִים שִׁכְבִּי קֶבֶר אֲשֶׁר לֹא
זְכַרְתָּם עוֹד וְהִבָּה מִיָּדְךָ נִגְזְרוּ: ז שִׁתַּנִּי
בַּבּוֹר תַּזְזִיתִיּוֹת בְּמוֹזָשְׁכִים בְּמִצְלוֹת: ח
עָלִי סִמְכָה זִזְמַתְךָ וְכָל-מִשְׁבָּרֶיךָ עֲנִית
סָלָה: ט הִרְזַקְתָּ מִיָּדַי מִמֶּנִּי שִׁתַּנִּי
תוֹעֲבוֹת לָמוֹ כָּלֹא וְלֹא אֵצֶא: י עֵינֵי
דָּאָבָה מִנִּי עָנִי קָרָאתִיךָ יְהוָה בְּכָל-יוֹם
שִׁטְזִיתִי אֵלֶיךָ כִּפִּי: יא הִלַּמִּתִּים תַּעֲשֶׂה-
פָּלֵא אִם-רַפָּאִים יִקְוִמוּ יוֹדוּךָ סָלָה: יב
הִיסָפֵר בַּקֶּבֶר זִזְסִדְךָ אֲמוֹנַתְךָ בְּאֶבֶדוֹן: יג
הַיּוֹדֵעַ בַּזֹּשֶׁךְ פִּלְאָךָ וְצִדְקָתְךָ בְּאֶרֶץ
נִשְׁיָה: יד וְאֲנִי אֵלֶיךָ יְהוָה שׁוֹעֵתִי וּבִבְקָר
תִּפְלְתִי תִקְדָּמָה: טו לָמָּה יְהוָה תִּזְנֹז נַפְשִׁי
תִּסְתִּיר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי: טז עָנִי אֲנִי וְגֹעַ מִנֶּעַר
נִשְׁאֲתִי אֲמִיךָ אֲפוֹנָה: יז עָלִי עָבְרוּ זִזְרוֹנֶיךָ

בְּעוֹתֶיךָ צְמִתוּתֵנִי: יוֹז סְבוּנֵי כִמִּים כָּל-
הַיּוֹם הֶקִּיפוּ עָלַי יוֹזֵד: יֵט הִרְזֹקֶת מִמֶּנִּי
אֱהֵב וְרַע מִיִּדְעֵי מוֹזָשָׁר:

פרק פוז

תפילה להשבת השכינה שבגלות אל הקב"ה.

(א) שיר מלכות שהשיגה את אור החיה שבחכמה ⁷⁸⁹מזמור ⁷⁸⁹ומקבלת הארת חסדים לבני קרח ומקבלת הארת גבורות למנצח מהנצח ⁷⁹⁰על מחלת ⁷⁹⁰ההוד לענות משכיל ⁷⁹¹היסוד להימן ⁷⁹¹הדעת האזרחי ⁷⁹²והחסד ר"ת מלה משמות עב: (ב) יהוה תפארת אלהי ישועתי ⁷⁹³בינה ס"ת ה"י משמות עב יום תפארת צעקתי בלילה מלכות ס"ת מיה משמות עב נגדך: (ג) תבוא לפניך תפלתי מלכות הטה אזנך בינה לרנתי: (ד) כי שבעה ברעות נפשי מלכות וחיי לשאול קלי' ס"ת י"ל

⁷⁸⁹ זוהר חלק ג דף נו עמוד ב

שיר מזמור לבני קרח, גדול יהו"ה ומהלל מאד וגו', מאי שיר מזמור, אלא הכי תאנא משמיה דרבי שמעון, שיר דאיהו כפול, שיר דאיהו משובח משאר שירין, ועל דאיהו משובח משאר שירין, תרין זמנין אתמר ביה שירתא, וכן (שם צב א) מזמור שיר ליום השבת, כהאי גוונא שיר השירים אשר לשלמה, שירתא לעילא מן שירתא. שיר מזמור, שירתא דקודשא בריך הוא דקא מזמרי בני קרח, (על) אינון דיתבי על פתחא דגיהנם, ומאן אינון, אחוהון דאינון דיתבי בתרעי דגיהנם, ועל דא שירתא דא ביום שני אתמר.

⁷⁹⁰ נ"ל בס"ד לפרש מחלת מלשון מחלה האמור בדברי האר"י ז"ל ב-

ספר לקוטי תורה - פרשת פנחס

ענין בנו צלפחד הם סוד הגבורות והם ה"ג לכן היו ה', צלפחד פי' צל פחד שהוא שורש הגבורות וזהו צלפחד. ואלו הן אותן הה"ג שנשארו ביסוד דז"א ואינם יורדות אל הנוקבא רק באים אחרים חדשים וניתנין בנוקבא כנודע, לכן היה משה מסופק אם יש להם חלק בנחלת ארץ ישראל שהיא המלכות, והשיב הקב"ה כיון שהם מאירים במלכות ראוי לתת להם חלק באר. ואלו הה"ג ג' מהן ממותקין וב' אינם ממותקין. ג' ממותקין הם: חגלה מלכה ותרצה. חגלה פי' חג לה שהיא מיתוקה, וכן מלכה השם מורה עליה וכן תרצה מלשון רצון ורחמים. אך הב' שאינן ממותקות הם מחלה ונועה מלשון נוע תנוע, מחלה מלשון וימח.

⁷⁹¹ ספר שערי הלשם חלק ב - סימן ב - פרק ב - חטאו ותיקונו

איתן האזרחי זה אברהם. הימן זה משה. וכלכל זה יוסף.

⁷⁹² זוהר חלק ב דף קי עמוד א - אזרח הוא אברהם.

⁷⁹³ זוהר חלק א דף רנ עמוד א כוס ישועות אשא, דהא בהאי כוס אתנגידו ברכאן מאינון ישועות דלעילא, והוא נטיל לון וכניש לון לגביה.

משמות עב הגיעו: (ה) **נחשבת עם יורדי בור**⁷⁹⁴ כלי ללא אור **הייתי כגבר אין איל**⁷⁹⁵: (ו) **במתים חפשי**⁷⁹⁶ במדור הקלי' כמו חללים שכבי קבר במדור הקלי' אשר לא זכרתם עוד והמה מידך נגזרו: (ז) **שתני בבור תחתיות** במדור הקלי' ס"ת ירת משמות עב במחשכים במדור הקלי' במצלות במדור הקלי': (ח) **עלי סמכה חמתך וכל משברך ענית סלה: (ט) הרחקת מידעי ממני שתני** ס"ת יי משמות עב **תועבות למו כלא ולא אצא: (י) עיני דאבה מני עני** ס"ת היי משמות עב **קראתיך יהוה בכל** קיב **יום שטחתי אליך** ס"ת מיכ משמות עב **כפי: (יא) הלמתים** לילי' **תעשה כה"ת פלא אם רפאים**⁷⁹⁷ ת"ת דקלי' **יקומו יודוך** ר"ת ריי

⁷⁹⁴ ספר תקט"ו תפילות - תפילה תכב

בסוף הגלות רוח חדש יופיע על ישראל, שבו יתוקנו כל העולמות בסוד היחוד. רוח זה בא תחת רוח שהיתה שורה על ישראל כל זמן הגלות לשומרם, שכבר נחלשה וכלתה לה בסוף הגלות.

אל אחד יחיד ומיוחד מהר עננו ה' כלתה רוחנו, שנא' בו ורוח אלהים מרחפת על פני המים, וכמה מצולות הם בתוך המים מדריגות אחר מדריגות שנפשונו ירדה בהם, וזה רוח עומדת למעלה על פני המים, ועכ"ז איזה הארה ממנו מגיע גם למדריגות התחתונות, אבל (סוף) [בסוף] הכל רוח זה אינו מגיע עוד, כלתה רוחי ודאי, וזה זמן שנא' בו ועת צרה היא ליעקב, ולפיכך לא תעזוב אותנו, שלא יאמר בנו **ונמשלתי עם יורדי בור**, אלא ורוח נכון חדש בקרבי, חדש דייקא, כיון שהראשון כבר נגמר עתה תחדש לנו רוח עליון, שנא' בו ונחה עליו רוח ה' רוח וכו', [ובו] תטהר כל עונותינו כמו שנא' ורוח עברה ותטהרם, וזה רוח שיצא מלפני יחודך לתקן בו כל העולמות ביחוד אחד, ובסוף הכל יהיה נקשר בישראל שהוא רוח א' להם, ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, אי"ו הרי ליחודך כל תקותנו באמת, לא נשוב ריקם מלפניך, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

⁷⁹⁵ מדרש הנעלם פרשת בראשית מאמר שלש משמרות הוי הלילה

ובזמנא ההיא מלחמות יתעוררו בעולם, גוי בגוי, ועיר בעיר, וצרות רבות יתחדשו על שונאיהם של ישראל. עד שיקדרו פניהם כשולי קדרה ואח"כ יתגלה עליהן גאולתן מתוך שאגת לחצם ודחקם:

וזהו שאמר דוד המלך ע"ה, למנצח על אילת השחר. אילת השחר, אילת הבוקר הוה למימר. אלא על אילת וחוזק דשחרותא דישראל. כד"א **כגבר אין איל**. בההיא שעתא יזעקון בני ישראל, וימרון א-לי א לי למה עזבתני, מגו עקתהון, לבתר מה כתיב, פתחת שקי ותאזרני שמחה.

⁷⁹⁶ ספר אדיר במרום ח"א - שמייה דעתיקא סתים מכולא

והנה כל זה הוא ענין המשיח בסוד נחש, שבהיותו בגלות מקשר הקליפות תחת הקדושה, ואז נאמר בו, **במתים חפשי** (תהלים פח, ו). וזה סוד, במחשכים הושיבני כמתי עולם (איכה ג, ו). ואין בו כח לתקן בבחינת מצוה, אלא בסוד תורה, שעליה אמרו, ואין שיור רק התורה הזאת. ובאותו הזמן הוא מקבל אור התורה מבחינת שם י"ה, כמו היונק ממש שהוא צריך לאמו. ובאותו הזמן יש היסורין האלה שהם יסורין של אהבה, והם עשוין לסוד הבירור ממש, שהתורה הבאה מ"ה עושה הגבורות כ"כ גדרות כנ"ל, ומשם באין היסורין האלו כי הכל גבורות, ואז הס"א נכפית תחתיו. וזה סוד, אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה ומתורתך תלמדנו (תהלים צד, יב), שהם היסורין האלו הבאים מ"ה. וזהו, ומתורתך תלמדנו, כי הוא סוד התורה, תורה אור שזכרנו, וזהו תיקון גדול שמתקן המשיח:

⁷⁹⁷ ספר מבוא לחכמת הקבלה חלק א שער ד פרק ב

ולעומת ה' בחי' הנזכרים למעלה ה' ספירות כח"ב ת"ת ומלכות באות בקלי' ה' בחי' הרע, וסימנם נגע רע בראשי תיבות, נפילים גבורים עמלקים רפאים ענקים, שלשה

משמות עב סלה ג"ר: (יב) היספר בקבר קלי' חסדך אמונתך מלכות באבדון קלי': (יג) היודע בחשך קלי' פלאך כתר וצדקתך מלכות בארץ נשיה קלי': (יד) ואני תו"מ אליך יהוה תפארת שועתי ובבקר תפלתי מלכות תקדמך: (טו) למה יהוה תפארת תזנח נפשי מלכות תסתיר פניך ממני: (טז) עני⁷⁹⁸ מלכות אני מלכות ס"ת י"י משמות עב וגוע מנער ר"ת אום משמות עב נשאתי אמיך אפונה ב"ן: (יז) עלי עברו חרוניך בעותיך צמותותני: (יח) סבוני כמים כל היום הקיפו עלי ר"ת ההע משמות עב יחד: (יט) הרחקת ממני אהב ורע מידעי מחשך:

פרק פט

א מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֶזְרָזִי: ב זֹסֶדִי יְהוֹה
עוֹלָם אֲשִׁירָה לְדָר וְדָר אֹדִיעַ אֲמוֹנֶתְךָ
בְּפִי: ג כִּי-אֲמַרְתִּי עוֹלָם זֹסֶד יִבְנֶה
שָׁמַיִם תִּכְן אֲמוֹנֶתְךָ בָּהֶם: ד כָּרַתִּי בְרִית
לְבִזְזִירִי נִשְׁבַּעְתִּי לְדָוִד עַבְדִּי: ה עַד-
עוֹלָם אֶכִּין וְרַעַךְ וּבְנִיתִי לְדָר-וְדָוִר
כִּסְאָךְ סִלָּה: ו וַיּוֹדוּ שָׁמַיִם כָּל־אֶךְ יְהוֹה
אֶךְ-אֲמוֹנֶתְךָ בִּקְהֵל קְדָשִׁים: ז כִּי מִי
בִשְׁזֹק יַעֲרֹךְ לִיהוֹה יִדְמָה לִיהוֹה בְּבָנִי

ראשונים בחי' ג"ר כח"ב, שנים אחרונים בחי' ז"ת זו"ן. ושרשם בד' בחי' שור חמור סמא"ל לילית, בגימ' חמש אומות הנז':

⁷⁹⁸ רבנו המהרח"ו ז"ל שער הפסוקים - ספר תהילים - סימן כ"ה- על הפסוק "פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני" הסביר "הנה ב' בחינות יש לנוקבא דז"א, אשר בה נאחז דוד המלך ע"ה. האחת, בהיותה נקודה קטנה, ואז נקראת יחיד. השנית, בהיותה בת י"ס, אלא שעדיין אין בה מוחין, ואז נקראת עני. והנה בהיותה אב"א עם ז"א, אז היא נקודה אחת קטנה, וצריך לתקן אותה ע"י שז"א יסתכל ויאיר בחזה שלו, ומשם תעבור ההארה לצד אחוריו, ויאיר בנוקביה אשר שם, ומכח הארה זו תתוקן נוקביה ב"ס בהיותה באחור. ולבחי' זו אמר, פני אלי, ונתן הטעם, כי יחיד אני. נקודה אחד. ואח"כ צריך להמשיך בה המוחין, הבאים בדרך תוספת, כנודע כי כל בחי' מוחין, אינם באים אלא דרך תוספת, הנקרא מתנת חנם, ולבחי' זו אמר, וחנני. והטעם הוא, כי עני אני כנזכר.

אֱלֹהִים: זֶה אֵל נֶעְרָץ בְּסוּד-קִדְשִׁים רַבָּה
וְנִזְרָא עַל-כָּל-סְבִיבָיו: ט יְהוָה אֱלֹהֵי
צְבָאוֹת מִי-כְמוֹךָ זֹרֵסִין יְהוָה וְאַמוֹנֶתְךָ
סְבִיבוֹתֶיךָ: י אֲתָה מוֹשֵׁל בַּגִּאוֹת הַיָּם
בְּשׂוֹא גָלְיוֹ אֲתָה תִשְׁבְּזוּם: יא אֲתָה
דֹּכַאת כְּזוֹכֵל רָהֵב בְּזֹרֹעַ עֵזְךָ פְּזִירַת
אוֹיְבֶיךָ: יב כָּךְ שָׁמַיִם אָף-כָּךְ אֶרֶץ תִּבֵּל
וּמְלָאָה אֲתָה יִסְדֶּתָם: יג צָפוֹן וְיָמִין אֲתָה
בָּרַאתָם תְּבוֹר וְזֹרֵמוֹן בְּשִׁמְךָ יִרְעֵנוּ: יד
כָּךְ זֹרֹעַ עַם-גְּבוּרָה תַעֲזֹז יְדֶךָ תִּרְוֹם
יְמִינְךָ: טו צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מִכּוֹן כִּסֵּאֲךָ זֹרֵסִד
וְאַמּוֹת יִקְדְּמוּ פָנֶיךָ: טז אֲשִׁירִי הָעַם יוֹדְעִי
תִּרְוַעָה יְהוָה בְּאוֹר-פָּנֶיךָ יִהְלִכּוּן: יז
בְּשִׁמְךָ יִגִּילוֹן כָּל-הַיּוֹם וּבְצִדְקָתְךָ יִרְוֵמוּ:
יז כִּי-תִפְאֶרֶת עֲזָמוֹ אֲתָה וּבִרְצִנְךָ תִּרְוֹם
קִרְעֵנוּ: יט כִּי לִיהוָה מִגִּעֵנוּ וְלִקְדוּשׁ
יִשְׂרָאֵל מִלְכֵנוּ: כ אֲזֹ דְבַרְתָּ-בְּזוֹזוֹן
לְזוֹסִידֶיךָ וַתֹּאמֶר שְׁוִיתִי עֵזְרַע עַל-גְּבוּר
הָרִימוֹתִי בְּזוֹר בְּמַעַם: כא מִצָּאתִי דָּוִד

עֲבָדִי בַשֶּׁמֶן קָדְשִׁי מִשְׁזֻזְתִּיו: כִּב אֲשֶׁר
יָדִי תִכּוֹן עִמּוֹ אֶף-זְרוּעֵי תִאֲמָצְנוּ: כִּג לֹא-
יֵשֶׁא אוֹיֵב בּוֹ וּבֶן-עוֹלָה לֹא יַעֲנֶנּוּ: כֹּד
וְכַתּוּתִי מִפָּנָיו צָרִיו וּמִשְׁנֵאָיו אָגוּף: כֶּה
וְאַמוּנָתִי וְזֹסֶדִי עִמּוֹ וּבְשִׁמִּי תִרוֹם קָרְנוֹ:
כֻּ וְשִׁמְתִּי בָּיִם יָדוֹ וּבִנְהָרוֹת יְמִינוֹ: כֻּז הוּא
יִקְרָאֵנִי אָבִי אֶתָּה אֵלִי וְצוּר יִשׁוּעָתִי: כֻּז
אֶף-אֲנִי בְּכוֹר אֶתְנֶהוּ עֲלִיּוֹן לְבַמְלָכִי-אֶרֶץ:
כֻּט לְעוֹלָם אֲשַׁמֵּר-לוֹ זֹסֶדִי וּבְרִיתִי
נֶאֱמַנְתָּ לוֹ: לֹא וְשִׁמְתִּי לְעַד זִרְעוֹ וְכִסְאוֹ
כִּימֵי שָׁמַיִם: לֹא אִם-יַעֲזֹבוּ בָנָיו תּוֹרָתִי
וּבְמִשְׁפָּטִי לֹא יִלְכוּן: לֹב אִם-זֹקְתִי
יִזְכְּלוּ וּבְמִצּוֹתַי לֹא יִשְׁמְרוּ: לֹג וּפְקֻדָּתִי
בְּשֶׁבֶט פְּשָׁעִם וּבִנְגָעִים עֲוֹנָם: לֹד וְזֹסֶדִי
לֹא-אֶפִּיר מִעִמּוֹ וְלֹא-אֲשַׁקֵּר בְּאַמוּנָתִי:
לֹה לֹא-אֶזְכֹּל בְּרִיתִי וּבְמוֹצֵא שְׁפָתִי לֹא
אֲשַׁנֶּה: לוֹ אֲזוֹת נִשְׁבַּעְתִּי בְּקָדְשִׁי אִם-
לָדוֹד אֶכְיֹב: לוֹ זִרְעוֹ לְעוֹלָם יִהְיֶה וְכִסְאוֹ
כְּשֶׁמֶשׁ נִגְדִי: לוֹז כִּירוֹז יִכּוֹן עוֹלָם וְעַד

בְּשִׁוּזֶק נֶאֱמַן סָלָה: לֹט וְאַתָּה וְנִזְזֹת
וְתִמָּאָס הִתְעַבְרַת עִם-מִשִּׁיזֹּק: מִנְּאֲרָתָה
בְּרִית עֲבָדְךָ זִכְלָתָ לָאָרֶץ נִזְרוּ: מֵא
פָּרִצָתָ כָּל-גִּדְרֹתָיו שִׁמָּתָ מִבְּצָרָיו מִזִּזְזֹתָ:
מִבְּשִׁסָּהוּ כָּל-עַבְרֵי דָרְךָ הָיָה זִזְרָפָה
לְשִׁכְנָיו: מִגְּהִרִימוֹת יָמִין צָרָיו הִשְׁמִיזֹתָ
כָּל-אוֹיְבָיו: מִדְּאָף-תְּשִׁיב צוּר זִזְרָבוּ וְלֹא
הִקְיִמְתּוֹ בַּמִּלּוּזָמָה: מֵהַהִשְׁבַּת מִטָּהָרוּ
וְכִסְאוֹ לָאָרֶץ מִנְּאֲרָתָה: מִן הַקְּצִרָתָ יָמִי
עַל־וָמִי הֶעֱטִיתָ עָלָיו בּוֹשָׁה סָלָה: מִן עַד-
מָה יִהְיֶה תִסָּתֵר לְנִצּוֹן תִּבְעֵר כְּמוֹ-אֵשׁ
זִזְמִתְךָ: מִזֶּן זִכָּר-אֲנִי מָה-זִּזְכָּד עַל-מָה-
שָׁוֵא בָּרֵאשִׁית כָּל-בְּנֵי-אָדָם: מִטְּמִי גִבֹּר
יִזְזִיָּה וְלֹא יִרְאֶה-מָוֶת יִמְלִיט נִפְשׁוֹ מִיָּד-
שָׂאוֹל סָלָה: זֵאִיָּה זִזְסָדִיךָ הָרֵאשִׁימִים
אֲדָנִי נִשְׁבַּעְתָּ לְדָוִד בְּאִמּוֹנְתְךָ: זֵא זִכָּר
אֲדָנִי זִזְרָפָת עֲבָדִיךָ שְׂאֵתִי בְּזִיקִי כָּל-
רָבִים עַמִּים: זֵב אֲשֶׁר זִזְרָפוֹ אוֹיְבֶיךָ יִהְיֶה

אֲשֶׁר זָרְפוּ עֲקָבוֹת מִשִּׁיזָּה: נֶגַ בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פרק פט

מזמור שחיבר אברהם אבינו ע"ה בשעה שעשה חסד עם בני אדם.

(א) **משכיל** ⁷⁹⁹ יסוד שעלה לדעת ושם משפיע ל **לאיתן האזרחי** חסד ר"ת מלה משמות עב: (ב) **חסדי** ר"ת להח משמות עב **יהוה** חסד **עולם** מלכות **אשירה לדר ודר אודיע** דעת **אמונתך**

⁷⁹⁹ זוהר חלק א דף רל עמוד ב

פתח רבי יהודה ואמר, (תהלים פט א) **משכיל לאיתן האזרחי**, האי תושבחתא אברהם אבינו אמרה, בשעתא דאשתדל בפולחנא דקב"ה, ועביד חסד עם בני עלמא, דישתמודעון כלא לקב"ה, דקב"ה שליט על ארעא, ואקרי איתן, בגין דאתתקף בתקיפו ביה בקב"ה. חסדי יהו"ה עולם אשירה, וכי מסטרא דחסידים אתיין לזמרא, אלא הכא אתכליל סטרא דשמאלא בימינא, ועל דא קב"ה נסי לאברהם ובחין ליה. והא אתמר דיצחק בר תלתין ושבע שנין הוה בההוא זמנא, מאי נסה את אברהם, נסה את יצחק מבעי ליה, אלא נסה את אברהם, דישתכח בדינא, ולא תכללא בדינא, דישתכח שלים כדקא יאות, ועל דא **חסדי יהו"ה עולם אשירה**. דבר אחר, חסדי יהו"ה עולם אשירה, אינון חסדים דקב"ה עביד עם עלמא, (שם ב) לדור ודור אודיע אמונתך בפי, טיבו וקשוט דעביד עם כלא, לדור ודור אודיע אמונתך, דא מהימנותא דקב"ה דאודע אברהם בעלמא, ואדכר ליה בפומא דכל בריין, ועל דא אודיע אמונתך בפי, וקב"ה אודע ליה לאברהם רזא דמהימנותא, וכד ידע רזא דמהימנותא, ידע דאיהו עיקרא וקיומא דעלמא, דבגיניה אתברי עלמא ואתקיים, הדא הוא דכתיב, (שם ג) כי אמרתי עולם חסד יבנה וגו'. דכד ברא קב"ה עלמא, חמא דלא יכיל למיקם, עד דאושיט ימינא עליה ואתקיים, ואי לאו דאושיט ימינא עליה לא אתקיים, בגין דעלמא דא בדינא אתברי. והא אוקימנא ואתמר, בראשית, ורזא כללא חדא, תרין גוונין הכא, בראשית, אף על גב דאמרן שירותא מתתא לעילא, ראשית, הכי נמי מעילא לתתא. וקאמרין ב' ראשית, כדקאמרין בית קדש הקדשים, דהאי אתייהבת (נ"א איהי בית) לההוא ראשית, ומלה כלילא איהי כחדא, ובהאי ב"ת אתברי עלמא דא, ולא אתקיים אלא בימינא, והא אוקמוה בהבראם, באברהם כתיב, ובגין כך אמרתי עולם חסד יבנה.

ספר עץ חיים - שער ט פרק ג מ"ת

ועתה צריך לתת טעם למה אור היסוד ומלכות שניהם עלו עד הדעת למעלה מן הת"ת ואמנם הטעם הוא כי היסוד נקרא **משכיל לאיתן האזרחי** כמ"ש בסבא דמשפטים שאמר כי זה המשכיל שהוא יסוד הוא לעילא והוא לתתא גם רמזו בזוהר פקודי בהיכלות כי יוסף איהו לעילא ואיהו לתתא.

ובפירוש הרמח"ל על הכתובים

משכיל לאיתן האזרחי (פט, א-ג). אברהם נקרא איתן, שבחסדו מקיים כל העולמות, ומשכיל הוא יסוד. ויש התחברות גדול ביניהם, לפי שיסוד כולל כל הה' חסדים ביחד. וביסוד נאמר בו, "משכיל על דבר ימצא טוב", שהוא חושב על המלכות לעולם איזה מחשבות כדי להוציאה מן הגלות. ומחשבתו אינה מועלת אלא אם כן מתחזק בו החסד בכח גדול, בסוד כללותו החסדים, כמ"ש. ולהו, "משכיל לאיתן האזרחי", החסד שצריך להתחזק בכח גדול בסוף הגלות:

מלכות **בפי: (ג) כי אמרתי** ס"ת י" משמות עב **עולם** מלכות **חסד** חסד **יבנה**⁸⁰⁰ **שמים** תפארת **תכן**⁸⁰¹ החסד הוא המכונן ומקיים את התפארת וה **אמונתך** מלכות **בהם: (ד) כרתי ברית** יסוד **לבחירי** מלכות **נשבעתי לדוד עבדי** מלכות: **(ה) עד** יסוד **עולם** מלכות **אכין זרעך**⁸⁰² **ובניתי**

ועיקר התיקון הוא שהגבורה תהיה נכללת בחסד, וזהו, "חסדי ה' עולם אשירה", השיר שהוא בסוד גבורה, שבאים מן העולם שהוא עולמו של יובל שהיא אימא, התיקון הוא שיהיה נכלל בחסד. ואומר, "חסדי ה'", לפי שהגבורות הולכים בנוקבא והחסדים נשארים בז"א, וזהו, "חסדי ה'" דווקא. ואז הב' דורות שהחיצונים יונקים מהם שהם לאה ורחל, אז "אודיע אמונתך בפי", בסוד מה שאמרו, שהקב"ה ילך לשכינה ואומר לה תצא מן הגלות. ובאורך הגלות נראה שח"ו הקב"ה אינו מקיים דברו, ואז הקב"ה יראה אמונתו בפי, שילך הוא לקרא לשכינה כמ"ש:

⁸⁰⁰ פירוש הרמח"ל על הכתובים

"אני אמרתי עולם חסד יבנה", פירוש - לפי שז"א יבנה בסוד חסד, ואינו טוב שהדין שולט, אבל התיקון הוא שהחסד ישלוט, ואז הוא בסוד שמים, הוא בסוד אש ומים ביחד. ואז, "תכין אמונתך בהם", שהיא המלכות שנקראת אמונה, אז הוא יכין אותה, בסוד "והאיתנים מוסדי ארץ", שהם האבות המוסדים של הנוק'. וגם בסוד, "ה' בחכמה יסד ארץ". וז"א לעתיד לבא יעלה בסוד חכמה, ואז הוא יכין אותה. [ב]: כתיב, **כרתי ברית לבחירי וגו'** (פט, ד-ו). הז' כורתי ברית הם כנגד הז' תחתונות. ובזמן הגלות, ז"ן הם בסוד ו' בסוד הקטנות, והס"א נתאחזה בהם. ולעתיד לבא צריך לנקום מהס"א שנתאחזה בז"ת האלה, ולכך הקב"ה יעורר הז' כורתי ברית, דכתיב, "והקימונו עליו שבעה רועים", (מיכה ה, 4) לתיקון זה. ואלהו הוא יעורר בתחלה לענין זה, לפי שהוא בסוד יסוד, ובו כתיב, "קנאתי לציון קנאה גדולה", (זכריה ח, 2) ובו כתיב, "מי הקדימני ואשלם: (איוב מא, 3)

⁸⁰¹ זוהר חלק א דף רל עמוד ב

ובהאי ב"ת אתברי עלמא דא, ולא אתקיים אלא בימינא, והא אוקמוה בהבראם, באברהם כתיב, ובגין כך אמרתי עולם חסד יבנה. ובנינא קדמא דעלמא (ההוא עולם) ההוא נהורא דיומא קדמא הוה ביה לקיימא, ולבתר ביומא תניינא בשמאלא, ובהנהו אתקן שמים, דכתיב **שמים תכין אמונתך בהם**. תא חזי, **שמים תכין אמונתך בהם**, שמים באינן חסדים אתקנו, ורזא דאמונה אתקנת בהו, דלית תקונהא אלא מגו שמים, (שם ד) **כרתי ברית לבחירי**, דא הוא רזא דמהימנותא. דבר אחר, דא איהו צדיק, דמיניה נפקין ברכאן לכלהו תתאי וכל (אינון) חיוון קדישן כלהו אתברכאן מן ההוא נגידו דנגיד לתתאי, ובגין כך כתיב **כרתי ברית לבחירי נשבעתי לדוד עבדי**, דא רזא דמהימנותא, דאיהו קיימא תדיר בצדיק, דא קיומא דעלמא דלא יתפרדון לעלמין.

⁸⁰² פירוש הרמח"ל על הכתובים

"עד עולם אכין זרעך ובניתי לדוד כסאך", ב' דורות הם, והם לאה ורחל, וצריך לבנותם בסוד כסא א', ואח"כ סלה, ס' וכך הוצרכה שרה שהיא מלכות, לקבל כח מן הט' ספירות עליונות, ואח"כ ילדה יצחק שהוא בסוד גבורה, לעורר הנקמה של אומות העולם. ואברהם הוצרך להיות בן ק' שנים, ידוע הוא שקומת הקדושה היא בסוד ק', וגם את זה לעומת זה עשה האלקים, וכך היא הס"א בסוד ק'. ואברהם נולד מתרח, ולכך הוצרך לישיב ק' שנים ליטהר עצמו מכל מדריגות הס"א שנדבקו בו, ואח"כ נולד יצחק:

ובסוף התיקון נאמר, "וידו שמים פלאך ה'", זהו עלית ז"א בא"א בסוד פלא. ואז נאמר, "אף אמונתך בקהל קדושים", מה שבגלות נאמר, "אבדה האמונה", שהיא המלכות שהיא בתוך הקליפות, בגאולה תעלה גם היא בקהל קדושים, ולא בקהל טמאים כמו שהיא עתה. [ב]:

לדר ודור מלכות כסאך מלכות תעלה ל **סלה** ג"ר אתר דע"ק שריא ואז: **(ו) ויודו שמים** תפארת ישיג מדרגת **פלאך יהוה** כתר א"א **אף אמונתך**⁸⁰³ מלכות **בקהל קדשים**⁸⁰⁴ חכמה: **(ז) כי מי בשחק נ"ה יערך**⁸⁰⁵ **ליהוה** לאור אין סוף **ידמה** יל"י **ליהוה** לאור אין סוף ס"ת ה"ה משמות עב

⁸⁰³ ספר עבודת הקודש חלק א פרק י

ובמדרש שוחר טוב **שמים תכין אמונתך**, ולא השמים בלבד אלא אף הכסא אינו עומד אלא בחסד שנאמר והוכן בחסד כסאו. משל למה הדבר דומה לכסא שיש לו ארבע רגלים והיה אחד מהם מתמוטט נטל צרור וסמכו, כך היה הכסא של מעלה כביכול שנתמוטט עד שסמכו הקב"ה, ובמה סמכו בחסד, הוי **עולם חסד יבנה ע"כ**, **ויודו שמים פלאך יי'** ההודאה הוא הפרסום וההודעה וגילוי הדבר שהיה מופלא ומכוסה, אמר כי השמים האלה שהם שמו ית' נאצלו לפרסם על ידם המופלא הוא אדון יחיד ולהודיע מציאותו, **אף אמונתך בקהל קדושים**, ר"ל אף יודיע האמונה האמיתית הזאת השמים שהם בקהל ישראל בניו הנקראים קדשים כי משם נתנה תורה להם והם הנותנים כי על ידה משיגים כל זה ומתפרסם המציאות הנעלה, **כי מי בשחק יערוך ליי'** הוא נתינת טעם לכל האמור כי הוכרח וחוייב להאציל ממנו מדותיו לפרסם זה, כמו שהודענו כבר כי הנברא כחו חסר ולא יספיק לזה, והוא אמרו **כי מי בשחק**, רמז לגלגלים המורגשים כלומר מי מכולם יערך ליי' להודיע זה, כי אין להם ערך ויחס עמו לפי שהם גוף הווים וגם יפסדו בהגיע עתם, ואין צריך לומר אלו אלא אפילו הנבראים הנוראים שהם פשוטים ונצחיים והם המלאכים, והוא שאמר **ידמה ליי' בבני אלים**, ואמר ידמה בהם, לפי שיש להם קצת דמיון עמו להרותם נבדלים מחומר, ועם כל זה לא יספיקו לזה כי הם נבראים והנברא חסר, אבל האצילות יש בו די לזה והוא הפתח ליכנס אליו ית' ועל ידו הוא מתפרסם ונודע ומתקלס, ונערץ בסוד קדושים, כלומר בקהל כמו לא ישבתי בסוד משחקים, והוא נורא על כל סביביו, על כל מי שהוא סבתם, **יי' אלהי צבאות מי כמוך חסין יה וגו'**, הורה על האצילות שהוא מתפרסם ומתקלס על ידו, כי באמרו ה' אלהי צבאות הרמז על שבעת אבני הבנין, ו"ת ובאמרו י"ה הרמז על שלשה ראשונות שהם נכללים בשם זה, ואמר **חסין**, על השרש הנעלם אור אין סוף שהוא תקיף בהם ועל ידם מודיע גבורותיו ונוראותיו, ואמר **ואמונתך סביבותיך** וכלומר כי אמונת מציאותו נודעת על ידיהם שהם מסובבים ממנו והם סביבו, כלומר מתיחדים באמצע יחודו מה שלא יושלם זה על יד שום נברא לפי שאין לו שום יחס ודמיון עמו ית':

⁸⁰⁴ זוהר ח"א דף יג ע"ב "קדש לי כל בכור", דא י דאיהי קדש.

⁸⁰⁵ ספר תקט"ו תפילות - תפילה שרי

יחודו ית' אין יחס וערך בינו ובין ספירותיו כי כל ערך ויחס הוא אך בספירות לבד בינם לבין עצמם, וכן לא שייך שום תיקון ביחודו, כי הוא מרומם על כל ברכה ותהלה

אל אחד יחיד ומיוחד מי יערך לך, שכל המדריגות אורות שלך נא' בהם יערוך אותו אהרן, וכתוב להעלות נר תמיד, שכלם עומדים כסדר זא"ז, והדבר אינו אלא בסידור שלם, כמו השלחן שנא' בו תערוך לפני שלחן, וזה ערך לחם, שכמה מינים מביאים בשלחן, ונא' בה אף ערכה שלחנה להיות הכל הולך כסדרו, ראשונים ואחרונים, שכן מזדמנים כל הסודות העליונים, בר"ת באמצע תיבות בס"ת, והרי לא עומדים אלא בסידור זה שנראה להם, וכן עושים מעשים בעולם, לא יש מי שמקדים, ולא יש מי שמאחר, אבל עתה **מי בשחק יערוך** (לך), [לה'] ושחקים הם טוחנים מן לצדיקים, ומבדילים כל מין ומין בפ"ע, שמצד זה כתיב עץ פרי עושה פרי למינו, אבל שם הקדוש מצד היחוד שלך, אחד הוא שאין לו שינוי כלל, ואין לערוך אותו, או לסדר אותו, רבון כל העולמים הרי ליחודך אנחנו מקוים באמת, ולפיכך אין אנו יכולים לסדר תיקונים לפניך בסידור כראוי, שאתה מרומם על כל ברכה ותהלה, אלא

בבני אליהם: (ח) אל נערץ תפארת בסוד קדשים הם מלאכים **רבה**⁸⁰⁶ המאדירים את שמך **ונורא על כל סביביו** הם העולמות הנאצלים ממנו: **(ט) יהוה תפארת אלהי צבאות** נו"ה **מי בינה כמוך חסין**⁸⁰⁷ **יה חו"ב ואמונתך** מלכות **סביבותיך: (י) אתה** חכמה סתימאה דבגו רישא דא"א **מושל בגאות הים**⁸⁰⁸ שערות דברישא דא"א ר"ת מבה משמות עב **בשוא גליו אתה תשבחם** ר"ת

ביחודך אנו מזכירים שלא משתנה כלל, כמו שנא' אני ה' לא שנית, ביחודך תתגלה עלינו, ותתן לנו תשועה בקרוב, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

⁸⁰⁶ ספר מסילת ישרים פרק יט - בביאור חלקי החסידות ועוד צריך שיתבונן על שפלות האדם ופחיתותו, לפי חומריותו וגסותו, כל שכן לפי החטאים שחטא מעודו, כי על כל אלה אי אפשר שלא יחרד לבו ולא ירעש בעודו מדבר דבריו לפניו יתברך, ומזכיר בשמו ומשתדל להרצות לו, הוא מה שאמר הכתוב (תהלים ב'): עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה, וכתוב (שם פ"ט): **אל נערץ בסוד קדושים רבה ונורא על כל סביביו**, כי המלאכים להיותם יותר קרובים אליו יתברך מבני הגוף החומרי קל להם יותר לדמות שבח גדולתו, על כן מוראו עליהם יותר ממה שהוא על בני האדם, ואמנם דוד המלך עליו השלום היה משבח ואומר (שם ה'): אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך, וכתוב (מלאכי א'): מפני שמי נחת הוא, ואומר (עזרא ט'): אלהי בושתי ונכלמתי להרים אלהי פני אליך. ואולם היראה הזאת צריך שתתגבר בלב בתחלה, ואחר כך תראה פעולותיה גם באיברי הגוף הלא המה: כובד הראש וההשתחואה שפלות העינים וכפיפת הידים כעבד קטן לפני מלך רב, וכן אמרו בגמרא (שבת י'): רבא פכר ידיה ומצלי, אמר כעבדא קמי מאריה:

⁸⁰⁷ ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית והנני מסדר לך כל סדר הכינויין התלויין בסדר אלו השלושה שמות, שהן א"ל אלה"ם יהו"ה, בסדר זה:

ימין	אמצע	שמאל
אל	יהוה	אלהים
גדול	נורא	אדיר
רחום	נושא עוון	שופט
חנון	עובר על פשע	דיין
חסין	אמת	חזק
ארך אפים	מרום	כביר כוח
רב חסד	רם	איש מלחמה
קדוש	נוצר חסד	גבור
חסיד	שוכן עד	פוקד עון
סולח	קדוש	משלם גמול

⁸⁰⁸ כתב רבנו המהר"ח ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן פ"ט: **אתה מושל בגאות הים בשוא גליו אתה תשבחם:** הנה בפסוק זה, נזכר ב"פ גאות, אחת, בפירוש בפסוק, ומלא בו' גאות. והשני, בר"ת גליו אתה תשבחם הוא גאת, חסר ו'. והענין הוא, דע' כי כל בחינת אלו הגאות, ואלו הגלים המתגאים, הם בסוד השערות הצומחות בראש א"א, והם מבויעין ויאורין, דנבעי מן ים החכמה סתימאה, מוחא דא"א. ולכן נקראים **גאות הים**, כי הם נמשכים ומתגברים לעלות מן ים החכמה הנזכר בראש א"א, וכלם הם בחינת גבורות כנודע. והשערות האלו הם סוד הנימין של הכנור, שהם מרימים קולות השיר, כי כל שיר מסטרא דגבורה. ולכן נקראים גלי הים, הנושאים קול ומשוררים. וז"ש **אתה מושל בגאות הים**, כי אתה הוא חכמה, בסוד כי אתה אבינו ואמר, כי החכמה סתימאה דבגו רישא דא"א, הנקראת אתה, הוא מושל באותם השערות הנקרא גאות הים כנזכר, כי ממנו יצאו:

בגאת: (יא) אתה זכאת כחלל רהב⁸⁰⁹ שר מצרים בזרוע עזך ע"ב פזרת אויבך קלי': (יב) לך שמים תפארת אף לך ארץ מלכות תבל⁸¹⁰ בינה דמלכות ומלאה⁸¹¹ נשמות הצדיקים אתה

ואמנם אמר באדרת נשא, כי שערי דרישא דא"א, הם ת"י נימין כמנין קדוש. גם נודע דאית קדוש, ואית קדש שהוא לעילא מן קדוש. וכנגדם נזכרו ב"פ גאות. א' בפסוק זה כנזכר, שהם השערות, שמספרם ת"י נימין מן קדוש, וכמנין גאות מלא ו'. ולפי שיש קדש ג"כ למעלה מן קדוש, ושניהם בזו החכמה סתימאה, לכן נזכר גם כן פעם שנית גאת חסר ו', בר"ת, כמנין קדש. וקרוב לזה נתבאר אצלינו בפסוק ה' מלך גאות לבש בענין קבלת שבת:

ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

אתה מושל בגאות הים, ענין השיר למה הוא בסוד הגבורות בסוד הלויים דע כי הנה סוד השיר הוא סוד בשוא גליו אתה תשבחם כי הלא כשמתעוררים הגלים התחתונים לעלות למעלה לטרוף טרף אז תיכף אתה תשבחם בסוד בוצינא דקרדינותא שהוא סוד שורש הדינין והגבורות וכבר הודעתך שכל מדה עליונה בסוד בוצינא דקרדינותא כי החסד טבעו להתפשט אך הגבור' נותנים קצבה ומדה ואומרות אל הגל עד פה תבוא ולא תוסיף ופה ישית בגאון גליך ואמנם כפי בחינת הגלים הוא מניחם לעלות ויש שעולין מדריגה א' ויש שנים וכיוצא בזה (שיר השירים ב') וז"ס פרקי קול השירים עולין ויורדין והבן סוד גדול הזה, נמצא כי כל בחינת השיר להעלות הקול או להורידו הכל ע"י בוצינא דקרדינותא סוד הגבורה לכן סוד השיר הוא גבורה, ואמנם דע כי כאשר יתעלו ו"ק יתעלו גלים אלו למעלה עד שערות העליונים בראש או בזקן ואז יהיו נימי השערות ההם סוד נימין שבכנור ויהי שיר זה ע"י כנור ודרוש זה ארוך ואין להאריך:

אתה מושל בגאות הים בשוא גליו אתה תשבחם. הנה בפסוק זה יש ב"פ גאות רק שגאות א' הוא מלת בו' והשני הוא חסר והנה גאות א' בפירוש והב' בר"ת גליו אתה תשבחם והענין דע כי כל מציאת גלים וגאות אלו הם כולם בסוד השערות כי שערות דא"א הם כמנין קדו"ש כנז' באידרא והנה גאו"ת גי' קדו"ש וכן כל השערות האלו הם סוד מבויעים ונהרות המושכין מים מן הים מן החכמה סתימאה השערות האלו הם סוד מבויעים ונהרות המושכין מים מן הים מן החכמה סתימאה עילאה דא"א. וז"ס "גאות הים" כי נמשכין מים מימי החכמה סתימאה ואלו השערות נעשים גלים כי כולם בסוד הגבורות. ואלו השערות הם סוד נימי הכינור המשוררים כי כל שיר מסטרא דנביאים של גבורה ואלו הם המתגאים ונושאים קול השיר, אמנם אתה הוא סוד החכמה הנקראת אתה, וזהו אתה מושל כו' כי ממנה נמשכים, אמנם ידעת כי יש קדוש ויש קדש וקדש הוא למעלה מן הקדוש ושניהם בזו החכמה סתימאה לכן הם ב' פעמים גאות גאת בזה הפסוק והם גימ' קדוש וקדש וזה יהיה פי' הפסוק ה' מלך גאות לבש. ענין השיר שהוא דינים כבר בארנוהו. אמנם דע כי השפתים הם נ"ה של הראש ז"א ומשתעבד למלכות בימי הגלות לישק ידי' ולקבל הארה מדרועין דילה לצורך נ"ה עליונים שבראש שלו. וז"ס שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים שהם סוד מ"נ העולים מתתא לעילא בסוד אור חוזר. וכן מצינו במשה שא"ל הקב"ה ונתת מהודך עליו ומשה עשה בעין טובה וסמך ב' ידיו עליו להאיר לו ממקום העליון יותר, אך כאשר המלכות למעלה בבינה אז היא ד' על ו' בסוד עטרה והוא יש לו ו"ק לבד שהוא ו' והיא ד' לבד שאין לה דרועין ואז היא מנשקת ידיו דז"א לקבל הארה מדרועין שלו שיהיה לה דרועין גם כן.

⁸⁰⁹ תוספות דף רעב עמוד ב - באו לים בא רהב שרו של מצרים ושל ים.

⁸¹⁰ פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק א בשבע רקיעין רקיע העליון הוא ערבות בינה כידוע. וכן בארצות ארץ העליון תבל בינה. וכן בז' ימים שבת. וכ"ה בכל השביעין, השביעי הוא בינה:

יסדתם: (יג) צפון גבורה וימין חסד אתה בראתם תבור⁸¹² מלכות וחרמון⁸¹³ יסוד בשמך מלכות ירננו: (יד) לך זרוע שמאל עם גבורה⁸¹⁴ גבורה תעז ידך ימין תרום ימינך חסד: (טו)

זוהר חלק א דף לט עמוד ב - אלין אינון מדורי ארעא, ארץ, אדמה, גיא, נשיה, ציה, ארקא, תבל, וגדול שבכולם תבל.
כתב הרב החוזה מלובלין זצ"ל בספרו "קהלות יעקב" ערך תבל: "תבל הוא ארץ שלנו והיא עליונה משבע ארצות שהן שבע ספירות דמלכות עשייה. ותבל הוא נגד כח"ב דמלכות דעשיה וכתר וחכמה נעלמים בבינה. נמצא עיקר הארץ שלנו הנקראת תבל הוא בחינת בינה דמלכות דעשיה. תבל גימ' "עדן נהר גן".
כתב בספר מאורי אור דף עה ע"ב תבל נקראת המלכות בבחינת ב מיני רי"ו (ב"פ רי"ו גימ' תבל) שבו ב מיני גבורות בלתי ממותקות. גם נקראת תבל בבחינת חסדים כי ו"פ ע"ב גימ' תבל והיינו ו תיקונים של (ו"ק) סוד ו מעלות לכסא. גם תבל נקרא העולם ע"ש שבין האופנים למקום גלגלי המרכבה תל"ב אלף ריבוא פרסאות כמנין האותיות מבראשית עד ויכלו, ששם כל ברואי תבל לכן נקראת תבל. ובספר יאיר נתיב העיר לעיין בספר כנפי יונה ח"ד פכ"ב עמ"ש חז"ל "כל ת"ח שאין תוכו כבדו וכו'. תוכו גימ' תבל. ומצאתי להרמ"ע מפאנו ז"ל במאמר שברי לוחות וזה לשונו:
"כל תלמיד שאין תוכו כבדו אל יכנס לבית המדרש תוכו בגימטריא תבל כמנין ארבע שמות המרגלא מאימא כבדו אותיות ברוך וצירוף שניהם כתמר וכן כסאו כשמש נגדי וכסאו דקאמר היינו סוד אכתריאל כסאו של דוד עלאה וגם שם השר הזה בגימטריא תוכו כבדו עם (האותיות) [התיבות] ופירוש כל תלמיד וכל הוא יסוד כנודע דכתיב ביה צדיק כתמר יפרח והוא תלמיד ללימודי ה' נצח והוד תוכו ת"ת הנקרא שמש והוא תבל שפירושו עולם ועוד נקרא כן על השואתו עם בת זוגו דעלה קאימנא וזה שמה מסוד אימא המשפעת בשניהם ועוד שש קצותיו חתומים כל אחד בשם ע"ב כטעם עולם חסד יבנה דאינון תרי רי"ו מספרם יחד תבל ברו מלכות הנקראת תמר וכוללת שמונה היות מבינה עד מלכות והם בגימטריא ברו וכן יצחק דכתיב ביה על שמה כה יהיה זרעך והיא כוללת ג"כ ד' מלואי ההויה ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ארבעה כוללים הם בגימטריא כבדו וכן אלקי יעקב שיצדק במלכות הנקראת אלקי בת זוגו של זעיר שהוא יעקב ובזמן שיסוד הוא משה את המדה בין זעיר ונוקביה כאמור זוכה ונכנס לירושלים של מעלה שהוא בית המדרש לחכמה עלאה ושם הבישול הגדול לאסורין:

⁸¹¹ זוהר חלק ג דף מה עמוד ב
רבי חייא אמר, ליהו"ה הארץ ומלואה, הארץ תינח, ומלואה מאי היא, אלא אלין נשמתינ דצדיקייא, תבל ויושבי בה, תבל דא ארעא דלתתא, ויושבי בה, אלין אינון בני נשא.

⁸¹² ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - בבא דף בתרא עג ע"ב
וז"ש דהוה כהר תבור שהוא שיעור קומת הנוקבא שם ב"ן שבה ה' השבירה, והוא בסוד עלייתה מאתלטייא כמ"ש והארץ הייתה תוהו וכו' ונפקא משם אחר התיקון כמ"ש (בראשית ה כט) זה ינחמנו וכו' מן האדמה אשר אררה וכו', וכן מצינו בהר תבור שהי' תחי' בחו"ל ואח"כ נקבעו בא"י כמ"ש כי כתבור בהרים וכו' כמ"ש בפ"ד דמגילה (כט ע"א). ותחי' הייתה בסוד נקודה אחת שט"ס דילה ה' בקלי', ובתיקון אחר המתקלא יצאה משם ונבנית בסוד פרצוף עד החזה והוא מ"ש והר תבור כמה הוי ארבע פרסי והם סוד ד' אמהות ד"ס נהי"ם שתופסת.

⁸¹³ ספר מגלה עמוקות - אופן רנב
כטל חרמון שיורד על הררי ציון. יוס"ף, עולה ציון, לכן כל מה שאירע ליוסף, אירע לציון, כי חושבן דדין כחושבן דדין:

⁸¹⁴ ספר תקט"ו תפילות - תפילה רל

ב' דרכים יש במדותיו ית', א' דרך החיצוניות והגוף, וא' דרך הנשמה שה"ס הפנימיות. בשליטת החיצוניות אין מדותיו ית' נקראות על שמו כי בזמן ההוא עפ"י מעשי התחתונים הם מתנהגים ואליהם הם כפופים, אם טובים הם הרי הם נתקנים ואם ח"ו רעים הם הרי הם נפגמים. בשליטת הפנימיות שה"ס שליטת היחוד כל ספירותיו מתתקנים בב"א מפגמיהם, ואז נודע באמת שאין מדותיו ית' כפופים למעשי בני אדם כלל, ולכן אז כל מדותיו חוזרים להיקרא על שמו ית', לומר שהוא לבדו שולט בהם כחפצו:

אל אחד יחיד ומיוחד אתה שולט בכל העולמות ומנהג אותם לפי מעשי התחתונים, ולא שיש בך ריבוי מדות, אלא שמת מדות שלך לפי מעשיהם של בני אדם, ואתה רוצה לעשות (כל) [ככל] מעשיהם, ולפיכך נמצאים אורות אלה שמאירים ממך וקוראים אותם באלה השמות, חסד גבורה ת"ת, שהם סוד הגוף, זרוע ימין זרוע שמאל, גוף, להראות מדות שלך שאתה עושה כגון מעשיהם של התחתונים, וכשאתה רוצה לגלות יחודך על הכל הרי אותם האיברים שנתחלשו מתתקפים בתוקפך שאתה אין בך חולשה ולא ריבוי כלל וכלל, הה"ד לך זרוע עם גבורה, אלה הם אותם האיברים סוד ע"ס שתלויים בך ואתה מנהג אותם, ולא נקראים על שמך אלא לפי שאתה מנהג אותם והם בסוד התחתונים, אבל בשעה שמתחידים ביחוד הכל נתקן בזמן א' דכתיב תעוז ידך שנקראת בשמך מיד תעוז [ידך] תרים (תרום) ימינך שאינם צריכים לבני אדם כלל, רבון כל העולמים הרי ליחודך אנחנו מצפים באמת, גלה לנו יחודך ויתתקנו בו כל העולמות, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

⁸¹⁵ זוהר חלק א דף ס עמוד א

רבי יהודה פתח, (תהלים קיב ה) טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט, טוב איש דא קב"ה דאקרי טוב, כמה דכתיב (שם קמה ט) טוב יהו"ה לכל, וכתיב (שמות טו ג) יהו"ה איש מלחמה, להאי כל חונן ומלוה, לאתר דלית ליה מדיליה, וההוא אתר מניה אתזן, יכלכל דבריו במשפט, דהא ההוא דבר לא אתזן אלא במשפט, כמה דאת אמר (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך.

ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית

והסוד הגדול: צדק ומשפט מכון כסאך (תהלים פט, טו), כי צדק פעמים שהוא דין לפי קבלתו בשפע, כאשר פירשנו, כי צדק, דין גדול במוזק; אבל בהשתתף עמו 'משפט', אזי הכיסא מתכונן ברחמים. ואם יגבה במשפט ויגיע כקדם (איכה ה, כא), ומלשון אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם (מיכה ז, כ):

⁸¹⁶ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק מא

וחכמי האמת גלו לנו הסוד הנסתר והאמת המכוון בזה, אמרו בפרקי מרכבה דברים נעלמים מורים על מציאות הכסא ורוממות מעלתו והיותו מכונה בכנויי השם הרוכב עליו, להורות שאינו דבר זולתו, ולהורות שכל סדרי השמות הנעלמים והפנימיים מכונים בכנויו, אמרו שם:

הקב"ה רם ונשא שתאמר כה אמר רם ונשא, ואף כסאו רם ונשא שנאמר יושב על כסא רם ונשא. הקב"ה נקרא צדק שנאמר אני יי' דובר צדק ואף כסאו נקרא צדק שנאמר צדק ומשפט מכון כסאך. הקב"ה נקרא משפט שנאמר כי אלהי משפט יי', וכן כסאו כמו שנזכר צדק ומשפט מכון כסאך ואומר כי שמה ישבו כסאות למשפט. הקב"ה נקרא אמת שנאמר ויי' אלהים אמת. אף כסאו נקרא אמת שנאמר והוכן בחסד כסא וישב עליו באמת.

הקב"ה נקרא כבוד שנאמר ויבא מלך הכבוד אף כסאו כן שנאמר כסא כבוד מרום מראשון, ויבא מלך הכבוד וישב על כסא הכבוד בהיכל הכבוד שנאמר ובהיכלו כלו אומר כבוד.

הקב"ה נקרא קדוש שנאמר קדוש קדוש קדוש יי' צבאות אף כסאו כן שנאמר אלהים ישב על כסא קדשו.

הנה הודיעונו ע"ה ברמיזותיהם הנפלאים מעלת הכסא שהוא נקרא בשמו של מלך, כמו שזכרה התורה שהמלאך הידוע נקרא בשמו, כאמרו כי שמי בקרבו. ולמדנו שאין הכסא דבר נפרד מהשם והמבין עומק סוד השמות הנפלאים הנזכרים בזכרון שם הכסא יבין נפלאות אל:

⁸¹⁷ זוהר חלק ג דף יח עמוד ב

על דא אשכחנא בספרא דרב המנונא סבא, באינון צלותי דראש השנה, דהוה אמר, צלותא וקל שופרא (דההוא קול) דאפיק ההוא זכאה, דאשתכח מרוחיה ומנפשיה בההוא שופרא, דההוא קול סליק לעילא, ובההוא יומא קיימין ומשתכחי מקטרגין לעילא, וכד סליק ההוא קלא דשופרא, כלהו אתדחיין קמיה, ולא יכלין לקיימא, זכאה חולקיהון דצדיקייא דידיעין לכוונא רעותא לקמי מאריהון, וידעין לתקנא עלמא בהאי יומא בקל שופרא, ועל דא כתיב (תהלים פט טז) **אשרי העם יודעי תרועה**, יודעי ולא תוקעי. בהאי יומא בעי עמא לאסתכלא בבר נש שלים מכלא, דידע ארחוי דמלכא קדישא, דידע ביקרא דמלכא, דיבעי עלייהו בעותא בהאי יומא, ולזמנא קל שופרא בכלהו עלמין, בכוונה דלבא, בחכמתא, ברעותא, בשלימו, בגין דיסתלק דינא על ידוי מן עלמא, ווי לאינון דשליחא דלהון לא אשתכח כדקא יאות, דהא חובי עלמא (נ"א עמא) אתיין לאדכרא בגיניה, הדא הוא דכתיב, אם הכהן המשיח יחטא, דהוא שליחא דכל ישראל, לאשמת העם הוא, בגין דדינא שריא עלייהו. וכד שליחא הוא זכאה כדקא יאות, זכאין אינון עמא, דכל דינין מסתלקין מנייהו על ידה, כל שכן כהנא, דעליה מתברכאן עלאי ותתאי.

זוהר חלק ג דף צח עמוד ב

בחדש השביעי באחד לחדש. רבי יצחק פתח תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. זכאין אינון ישראל דקב"ה קריב לון לגביה מן כל אומין עכו"ם ואתרעי בהו ומאתר רחיקא קריב לון לגביה הה"ד ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלקי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם לאחזאה דהא מאתר רחיקא אתרעי בהו וקריב לון לגביה וכתוב ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו'. הני קראי אית לאסתכלא בהו וכי כל ישראל לא הוו ידעי דא וכו' ש יהושע? אלא אורייתא כולה סתים וגלייא כמה דשמא קדישא סתים וגלייא. כגון דאורייתא כולה שמא קדישא היא ועל דא איהי סתים וגלייא, אי ישראל ויהושע הוו ידעי אמאי כתיב כה אמר יי'. אלא ודאי סתימא דמלה טיבו סגי עבד קב"ה בישראל דאתרעי בהו באבהתא ועביד לון רתיכא קדישא עלאה ליקריה ואפיק לון מגו נהרא עלאה יקירא קדישא בוצינא דכל בוצינין בגין דיתעטר בהו. הה"ד כה אמר יי' בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם הנהר ההוא נהר דאשתמודע ואתידע. מעולם מאי קא בעי הכא? אלא לאחזאה חכמתא מעבר הנהר מעולם אלא ההוא נהר עולם אקרי ועל דא בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם לאחזאה טיבו וקשוט דעבד קב"ה לישראל. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר מאי קא מיירי. אלא אברהם לא אתדבק ביה בההוא נהר כמו יצחק דאתדבק ביה בסטריה לאתתקפא. ת"ח האי נהר שהווא ספירת הבינה אע"ג דלאו איהי דינא, דינין נפקי מסטריה ואתתקפו ביה, וכד יצחק אתתקף (בדינוי) בבנוי כדן עלאין ותתאין מתכנפי לדינא וכרסייא דדינא אתתקן ומלכא קדישא יתיב על כורסייא דדינא ודאין עלמא כדן תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגיגו. זכאין אינון ישראל דידיעין לסלקא כורסייא דדינא ולתקנא כורסייא דרחמי ובמה? בשופר. רבי אבא הוה יתיב קמיה דר"ש א"ל הא זמנין סגיאיין שאילנא על האי שופר מאי קא מיירי ועד כאן לא אתישבנא ביה. א"ל ודאי האי הוא ברירא דמלה דישראל בעיין ביומא דינא (נ"א דא) שופר ולא קרן בגין דקרן הא אתידע באן אתר

איהו ולאתדבקה דינא לא בעינא. קרן הוא בספירת המלכות שהיא מידת הדין אבל הא תנינן במלין ובעובדא בעינן לאחזאה ולא תערא מלין סתימין. ת"ח כד ההוא שופר עלאה דנהירו כלא ביה אסתלק ולא נהיר לבנין שזו ספירת הבינה, בשעה שאינה מאירה לזו"ן כדין דינא אתער וכרסון אתתקנו לבי דינא ודא שופר אילו דיצחק אקרי תוקפיה דיצחק תושבחתיה דאבהן כד אסתלק ההוא שופר גדול דלא ינקא לבנין כדין יצחק אתתקף ואתתקן לדינא בעלמא. וכד אתער האי שופר וכד בני נשא תייבין מחטאיהון בעיין לנגדא קול שופר מתתא וההוא קלא סליק לעילא כדין אתער שופרא אחרא עלאה ואתער רחמי ואסתלק דינא ובעינן לאחזאה עובדא בשופר לאתערא שופרא אחרא ולאפקא בהאי שופר לתתא אינון קלי לאחזאה דכל אינון קלין דלעילא דכלילן כלהו בההוא שופר עלאה יתערון לנפקא ובהני קלין דלתתא יהבין ישראל חילא (לרחמי מתתא ואתער שופר גדול) לעילא ועל דא בעינן לזמנא שופר ביומא דא ולסדרא קלין לכוונא ביה בגין לאתערא שופר אחרא דביה כלילן קלי לעילא (ולסדרא קלין בשופר).

סדרא קדמאה - הוא התקיעה והוא באברהם
קלא נפיק תקיעה ומתעטר לעילא סליק רקיעין ואתבקע בין טורי רמאי ומטי לגביה דאברהם ושריא ברישיה ואתעטר ואתער הוא ואתקן לכורסייא. ובספרא דאגדתא תנינן בשעתא דההוא קלא קדמאה סליק אתער ואתעטר אברהם ואתקן לכורסייא פקדין עליה (ס"א או"א) אבא.

אדהכי סלקא תניינא שברין תקיפא לתברא תוקפי רגיזין. ודא סדרא תניינא ההוא קלא תבירא בתוקפוי וכדין סלקא וכל דינין דיתערון (ס"א דאתערען) קמיה אתברו עד דסליק לאתריה דיצחק. כיון דיצחק אתער וחמי לאברהם מתקן לכורסייא לקיימא קמיה כדין אתכפיא ותבר תוקפא קשיא ובהאי בעי מאן דתקע לכוונא לבא ורעותא בגין לתברא חילא ותוקפא דדינא קשיא. הה"ד אשרי העם יודעי תרועה. יודעי ודאי.

סדרא תליתאה תרועה דתשר"ת קלא נפיק וסליק ובקע כל אינון רקיעין ורחמי מתערין ומטי ההוא קלא לרישיה דיעקב ויעקב אתער וחמי לאברהם מתתקן בגיסא אחרא כדין אחידן תרוייהו ביה ביצחק דא מהאי סטרא ודא מהאי סטרא ולא יכלין תוקפוי לנפקא לבר. והני תלתא סדרין כלהו סדרא חד. תשר"ת.

סדרא אחרא - תשר"ת
קלא נפיק תקיעה דתשר"ת וסליק ונטיל לאברהם מאתריה ונגיד ליה לתתא לאתר דתוקפיהון דיצחק שריין וקיימן ליה לאברהם בגווייהו. סדרא תניינא שברין דתשר"ת נפיק קלא תבירא לא תקיפא כקדמאה. לא דחליש ההוא קלא דתקע אלא דההוא קלא לאו איהו לגבי יצחק בקדמיתא דתמן תוקפא תקיפא שריא אלא לגבי אינון בי דינא דלתתא דאינון רפויין יתיר וכלהו חמאן לאברהם לגבייהו ואתכפיין קמיה. אדהכי סדרא תליתאה קלא נפיק תקיעה דתשר"ת וסליק ואתעטר ברישיה דיעקב ונגיד ליה לתתא לההוא אתר דאינון גבוראן שריין וקאים לקבלייהו אברהם מהאי סטרא ויעקב מהאי סטרא ואינון באמצעיתא כדין אתכפיין כלהו ומשתכחין (ס"א ומשתכחי) באתרייהו. והני כלהו סדרא אחרא תניינא. תשר"ת

סדרא בתראה תר"ת
דבעיא לסלקא לון לאתרייהו ולישבא (ס"א ולישרא) בינייהו ליצחק כמלקדמין. בגין דהאי בעא לישרא ליה באתריה ולא יפוק בתוקפוי לבר כדין דינין כלהו אתכפיין ורחמין אתערין. עד כאן הסביר תפקיד תשר"ת תשר"ת ותשר"ת. באור באריכות עיין "מתוק מדבש" דפים שצ-שצ"ח.

על דא בעי לכוונא לבא ורעותא בהני קלי ולמהדר בתיובתא קמי מאריהון. כדין כד ישראל מתקני ומסדרי קלין ברעותא דלבא כדקא יאות בשופרא דא אהדר ההוא שופר עלאה. שה"ס בינה וכד אהדר מעטרא ליה ליעקב ואתתקן כלא. וכורסייא אחרא רמיו וכדין חידו אשתכח בכלא וקב"ה מרחם על עלמא. זכאה חולקהון דישראל דידיעין לנגדא ולאמשכא למאריהון מדינא לרחמי ולתקנא כלהו עלמין על

ידיהו. ת"ח לקביל דא, תלתא ספרין פתיחין ביומא דא וכמה דרחמין מתערין ודינין קשיין אתכפין ועאלין לדוכתייהו כך הוא לתתא כגוונא דלעילא דינין קשיין אתכפין ואתעברו מעלמא ומאן אינון אלין אינון רשעים גמורים דאינון דינין קשיין דאתכפין ואתעברו מעלמא ועל דא נכתבים ונחתמים וכו'. אמר ר' אבא ודאי דא הוא ברירא דמלה בריך רחמנא דשאלנא ורווחנא בהני מלי. אמר ר' יהודה כתיב זכרון תרועה זכרון עבדין לכוונא לבא ורעותא ישראל עבדין זכרון לתתא במה בעובדא בגין דיתער מלה כהווא גוונא לעילא. אמר ר' אלעזר כתיב בכסה ליום חגנו דאתכסיא ביה סיהרא והיך אתכסיא. אלא כד קיימא עיבא ושמשא לא נהיר כדין סיהרא אתכסיא ולא נהיר ועל דא מקמי עיבא שמשא לא נהיר כ"ש סיהרא דאתכסיא ולא נהירא ועל דא בכסה ליום חגנו בה"א דאתכסיא סיהרא ובמה נהיר כלא בתיובתא ובקל שופרא דכתיב אשרי העם יודעי תרועה כדין יי' באור פניך יהלכון.

ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית
ואחר שידעת זה צריך אני להודיעך מהו הטעם שכהו עיניו של יצחק מראות. דע כי יי' יתברך מיעט מידת הדין, שלא תדקדק בכל העבירות, וזהו סוד: ותכהינה עיניו מראות (בראשית כז, א). ומה הוא זה שאמר 'כי זקן יצחק', ואחר כך 'ותכהינה עיניו מראות'? הנני מאיר עיניך בעזרת השם. דע כי יש למעלה מידת רחמים גמורה, ונקראת אה"ה זקן, היא המרחמת בלי תערובת דין. בינה וכשבני אדם חוטאים מידת הדין מתוחה כנגדם, וכשעומדים לדין והשם יתברך שהוא יהו"ה רואה שאם יגמר הדין תהיה כליה בכל העולמות, מה הוא עושה? מסלק הדין משם ומעלה אותו למידת רחמים הנקראת זקן. שה"ס עלית מלכות למקום בינה וכשמידת הדין מסתלקת לאותו מקום, אין בה כוח לא לדבר ולא לראות, וזהו סוד: ויגבה יהו"ה צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה (ישעיהו ה, טז). ועל זה נאמר 'ויהי כי זקן יצחק ותכהינה', כלומר גם עליו גם על מידתו מדבר. שהיא מידת הגבורה ולפיכך יי' יתברך בשעת הדין הקשה מרחם על עולמו ואומר: למעני למעני אעשה כי איך יחל (ישעיהו מח, יא). וזהו שאמרו ז"ל: אין בן דוד בא אלא בדור שכולו חייב וכו', וזהו סוד; כולו הפך לבן טהור הוא (ויקרא יג, יד). ועל דרך זה התבונן שאין לפחד יצחק שהיא מידת הגבורה כח וממשלה בשעה שהכתר העליון מאיר פניו למטה, לפי שאורו הגדול מכהו מאור עיניו של פחד יצחק. וזהו סוד; יאר ה' פניו אליך ויחונך (במדבר ו, כה). מהו 'ויחונך'? שאם אי אתה ראוי לרחמים בשעה שיאיר פניו העליונים, יתן לך מתנת חנם, וזהו סוד 'יאר יהו"ה פניו אליך ויחונך'. והנני מאיר עיניך בעזרת השם. דע כי בכל מקום שאתה מוצא אור פניו מלמעלה הוא סוד גדול, והוא כי יש שלוש מאות ועשרה פנים של זעם וכולם אדוקים בפחד יצחק וכשמידת הכת"ר מאירה פניה ומוציאה דגל של רחמים שחקוק בו מידת א"ל, שהוא סוד המעשרות של פנים של זעם, אזי כל פני הזעם חוזרות להאיר ונהפכות כולן לרחמים, וזהו סוד 'א"ל יהו"ה ויאר לנו', וזהו: **אשרי העם יודעי תרועה יהוה באור פניך יהלכון** (תהלים פט, טז). ואם כן התבונן סוד 'ויהי כי זקן יצחק ותכהינה עיניו מראות', ואז תשיג סוד 'תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו' (שם פא, ג) יסוד **'אשרי העם יודעי תרועה יהוה באור פניך יהלכון'**, ותראה מה הוא שופר של אילו של יצחק יכשתתבונן עניינים האלו אזי תיכנס לסוד שאנו אומרים 'יוצר המאורות' ו'בורא מאורי האש', ואז תבין מה יש בין יוצר המאורות ובורא מאורי האש. כי יצירת המאורות נמשכות מן הרחמים הגדולים של מעלה, בסוד 'א"ל יהו"ה ויאר לנו'; ומאורי האש הם נמשכים ממידת אלהים, ממידת החושך שנאמר בו: וחשך על פני תהום (בראשית א, ב); יוצר אור ובורא חשך (ישעיהו מה, ז). ולפיכך מידת א"ל מאירה לחשך הכלול במידת אלהים שהיא סוד אש, וזהו סוד 'יאר יהו"ה פניו אליך ויחונך':

מהבינה דרך כל יסוד היום ותפארת ובצדקתך ע"י חיבור תפארת ומלכות ירומו יעלו ממידת הדין למידת הרחמים: (יח) כי מלכות תפארת תפארת עזמו אתה וברצנך כתר (תרים) תרום קרננו: (יט) כי מלכות ליהוה תפארת מגננו ולקדוש ישראל תפארת מלכנו: (כ) אז דברת מלכות בחזון⁸¹⁸ מלכות לחסידיך ותאמר שויתי עזר על גבור הרימותי בחור מעם: כאן מדבר על בניין המלכות מנקודה לקומה ועלייתה עד א"א (כא) מצאתי דוד עבדי מלכות בשמן קדשי⁸¹⁹ הארת חכמה משחתי: (כב) אשר ידי חסד תכון עמו אף זרועי גבורה תאמצנו: תוספת אורות למלכות מרחיקה ממנה את הקלי' (כג) לא ישא אויב בו קלי' ובן עולה קלי' לא יעננו: (כד) וכתותי מפניו צריו קלי' ומשנאו אגוף: (כה) ואמונתי מלכות וחסדי חסד עמו ובשמי מלכות תרום קרנו מלכות: (כו) ושמתי בים מלכות ידו⁸²⁰ גבורה ובנהרות ו"ק

⁸¹⁸ תיקוני זהר דף עט עמוד ב

ועוד ויאמר אלקי"ם יהי אור דא נבואה במראה, דאתמר בה במראה אליו אתודע, ואיהי חזון דנביאיא, איהי חזון וקודשא בריך הוא חוזה, (חוזה גימ' כ"ו) דאיהו יקר"ק אדנ"י, דהכי סליק חזון חסד ו' חמש ושתין כחושבן אדנ"י, (בנבוא"ה ס"ו ס"ה כחושבן אדנ"י ותיבה הא ס"ו), ובמאי היא חזון באת ו', שה"ס התפארת ביה אתעבידת אספקלריאה דנהרא אדון דילה:

⁸¹⁹ רעיא מהימנא ספר ויקרא פרשת בהר דף קט עמוד ב

שמן משחת קדש איהו מסטרא דשמאלא דאתמר בה וקדשת את הלויים. שמן כתית איהו מסטרא דצדיק דאיהו כתיש כתישין מאברין דאינן זיתים לאחתא משחא לגבי פתילה.

⁸²⁰ כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם - פרק נג

ודע כי נצח אריך העלה כל חלקי הו' נקודות בלבד והוד שלו העלה חלקי הנקודה הז' והוא טעם ושמתי בים ידו זו שמאל לים שהיא מלכות על שם העלאת הרגלים להעקד בידים ממש ובנהרות ימינו שהן ו' קצוות וזה מקום קטרוג כי נכספה להיות גם היא מרכז לקצוות כמוהו ולא ניתן לה אלא על ידו וזה יחשב לה מעוט לפי' אמרו בזוהר "איהו בנצח" פירוש זעיר כלו הועלה בנצח אריך ועל נוקביה אמרו "איהי בהוד". ואריך לקח זעיר מירך ימין (כשעלו) [בשעלו] שהוא מים בסוד החסדים ובזרת שהן ה' גבורות אש ממים לקח נוקביה מירך שמאל והדר אתכליל שמאלא בימינא ומסר הכל לתוך רוח אבא בסוד נקודות מעורבות והוא הגלים האורות האלה ונתבררו אצלה בסוד טפת לובן כלילא תלת גו תלת ונכנסו באימא דרך היסודות של שניהם ובמעיה אתברירו עד אחת אחת כל נקודות אלה לרקום אברי זו"ן. ופי' טפה הוא כמו עסה בלוסה מאותיות רבות מעורבות בלי סדר אלא שמות שלא נתחברו אותיותיהם בקדימה ואיחור ולא הוברר שום א' מהשמות לעצמו ולא לגרועותא כי אין זה ערבוביא ח"ו רק מעוצם הכלילות והיחוד וכאשר יאמרו אליך כי הכא שאריך פשט ימינו אין זה כי אם שם ע"ב שבחסד אריך ובכחו זה (הועלה). [תיבה זו ליתא בכת"י] הכניס כל האורות למח אבא שגם הוא ע"ב אלא שמתחלף בנקודו והוא שם שגיא כח לקבץ כל האורות בעצמו תחלה ולבררן ולהורידן דרך שם קדוש ונורא שאותיותיו מסודרות זו למעלה מזו על פני אורך השדרה כדרך שאמרו בגמרא על פסוק מנא מנא תקל ופרסין והיסודות גם הם שמות הקדושים מכינים ומזמנים האותיות מהאורות האלה לסדר מהן שמות מיוחדים לפי צורך התקון וכן בכל מקום הכוונה לברר שמות הקדושה מסיגי השברים והאותיות חצוניות של שמות הקליפות שנתערבו עמהם במיתת המלכים והאורות שנחלקו צריכים ברור מכח הקליפה שהניחה אצלן רושם קצת ואע"פ שלא יצאו לפועל עד שחטא אדם מ"מ הוצרכ' (ההבדל) [בכת"י - ההבדלה] בין קודש לחול מתחלת המחשבה לצרף הידיעה אל הבחירה ואולם לא היה אדם ראוי לאותו מעשה ביום הבראו על תכלית השלמות בסוד אלוה עלי אהלו ולא לישראל באותו פ' שפסקה זוהמתן אלא למען דעת כל

מאמין ישר מתהלך בתומו חפשיות הבחירה באמת והוא הנרצה במאמר הנביא אני אסבול ואמלט:

⁸²¹ שער הכוונות - דרושי הפסח דרוש ב

דרוש ב' בענין תוקף הגדלת ז"א ביציאת מצרים - ובתחילה נקדים הקדמה א' בענין סדר הגדלת ז"א

דע כי כשנולד ז"א אז הוא זמן קטנותו עד היותו גדול בן י"ג שנים ובזמן הקטנות הזה ודאי שיש לו ג"כ מוחין דקטנות כנ"ל והמוחין האלו דזמן הקטנות הם בחי' הלבושים והכלי' של נה"י דאי' ובתוכם מתלבשים גם הלבושים של נה"י דאבא וכל אלו נכנסין תוך ז"א בסוד מוחין דקטנות עד היותו גדול מבן י"ג שנים ומעלה. ואמנם בחי' הלבושים הנז' דנה"י דאימא בזמן הקטנות הם שמות של אלהים כי הנה הבינה נקרא' אלהים כנודע ובפרט בבחי' האחוריים של נה"י דאי' שהם הלבוש' היותר חיצוניים של נה"י דאי' והם בחי' המוחין דקטנות ולפי שנה"י דאבא באים מלובשים תוך נה"י דאימא ואינם מתגלים בז"א אלא ע"י הבינ' לכן גם הלבושים דנה"י דאבא הם נקרא מוחין דאלהים ע"ש אימא והבן זה. ואמנם בגדלות דז"א אז הלבושים דנה"י דאימ' הם יותר פנימיים והם בבחי' שמות של אה"ה כנ"ל כי במוח הדעת בלבד שהוא היסוד דאימא יש עשרה דמים והם עשר שמות אהיה בסוד האחוריים שלהם ועד"ז גם הנצח וההוד יהיו בבחינת אה"ה. ונמצא כי מש"ל שבגלות מצרים היו מתגלים עשרה דמים אלו הנה הם בחי' הלבושים שבזמן הגדלות כי בזמן הקטנות הם לבושי' הנק' אלהים כי בבינה יש שם אה"ה ושם אלהים כנודע. ואח"כ בא זמן גדלות ז"א והוא בן י"ג שנים ונכנסים בו ממש בחינת מוחין פנימיים דהיות תוך הלבושים דנה"י דאימא מבחינת שמות אהיה כנ"ל וכעד"ז מוחין פנימיים דהיות תוך לבושים דנה"י דאבא ואלו הם בחי' צל"ם והם אות צ' דצלם כמבו' אצלנו. אח"כ בז' שנים האחרים נכנסים ז' מקיפים דמוחין דגדלות והם ב' אותיות ל"מ דצלם שחשבונם ז' ואז ז"א הוא בן כ' שנה גמורי' ויכול לישא וליתן בנכסי אביו אפילו בקרקעות והנה ב' בחי' אלו דמוחין פנימיים ומקיפים אינם רק בחי' א' ושניהם נקרא זמן גדלות א'. והנה הענין הוא במה שנודע ענין אימא עילאה הנחלקת לב' בחי' בינה ותבו' כי מן החזה ולמטה נקרא פר' תבו' ומהחזה ולמעלה נקרא בינה והנה התבו' היא פר' בפ"ע והבינה היא פר' בפ"ע ושניהם ביחד הם פר' אחד שלם כנז' ונק' פר' אחד דאימא עילאה ואלו הנה"י דמוחין פנימיים ומקיפים דאי' שלוקח ז"א בגדלותו בהיותו בן י"ג עד היותו בן עשרים שנה הוא בבחינ' כל פר' התבו' כי בתחי' עולה ז"א ולוקח נה"י דאי' עם המוחין פנימיים שבתוכ' ונעשים בו מוחין פנימיים בהיותו בן י"ג שנה ואח"כ בז' שנים אחרים לוקח המחצי' תחתון של ת"ת דאימ' עם המוחין שבו ונעשים בו מוחין מקיפים. וכפ"ז נמצא כי ל"מ דצל"ם הם שיעור ב' שלישים תחתו' דת"ת דאימ' ואז נשלם לך' שנה ונמצא כי כבר לקח כל פר' התבונה כולו אבל איננו רק מחצית פר' אי' עילאה בלבד כנז' ונודע כי כמו שאי' עילאה נחלקת לב' פרצו' בינה ותבונה כן אבא עילאה נחלק עד"ז ממש לב' פר' חכמה ויש"ס: והנה כמו שלקח ז"א מבן י"ג עד בן עשרים מוחין דאימא הפנימיים ומקיפים בפר' התבו' אשר כולו איננו רק מחצי' פר' דאי' כמו כן לקח ג"כ מוחין דאבא פנימיים ומקיפין בפר' יש"ס אשר כולו איננו רק מחצית פר' דאבא ונמצא כי בקטנותו דז"א לקח מוחין פנימיים ומקיפים מצד חיצוניות יש"ס ותבונה ובגדלותו לקח מוחין פנימיים ומקיפים מצד פנימיות יש"ס ותבונה. ואח"כ חוזר ז"א לבחי' קטנות וגדלות אחרים יותר עליוני' והוא בבחי' פר' חו"ב שהם חצאין העליונים של פר' או"א מהחז' שלהם ולמעלה ולכן הקטנות והגדלות הא' אנו מכנים אותם וקורי' אותם נה"י דאו"א והקטנות והגדלות הב' אנו מכנים וקורים אותם בחי' חג"ת דאו"א לפי שהחז"ב הם מן החזה דאו"א ולמעלה אשר שם הוא בחי' חג"ת שלהם ונמצא כי אחר עשרים שנה חוזר ז"א לעלות עליה אחרת ולוקח חיצו' או"א חו"ב בסוד מוחין

עליון למלכי ארץ: (כט) לעולם אשמור כתיב אשמר לו חסדי חסדי ובריתי⁸²² יסוד נאמנת לו: (ל) ושמתי לעד יסוד זרעו וכסאו מלכות כימי שמים תפארת: (לא) אם יעזבו בניו תורתי מלכות תורה שבעל פה ובמשפטי תפארת תורה שבכתב לא ילכו נה"י: (לב) אם חקתי יסוד יחללו ומצותי לא ישמרו: (לג) ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם: (לד) וחסדי חסדי לא אפיר מעמו ולא אשקר באמונתי מלכות: (לה) לא אחלל בריתי יסוד ומוצא שפתי⁸²³ יסוד לא אשנה: (לו) אחת נשבעתי בקדשי אם לדוד אכזב: (לז) זרעו לעולם יהיה וכסאו כשמש כ"ו תפארת נגדי: (לח) כירח מלכות יכון עולם מלכות ועד בשחק נו"ה נאמן סלה ג"ר: (לט) ואתה זנחת ותמאס התעברת עם משיחך: (מ) נארתה ברית יסוד עבדך מלכות ס"ת כה"ת חללת לארץ נזרו: (מא) פרצת כל גדרתיו שמת מבצרי מחתה: (מב) שסוהו כל עברי דרך היה חרפה לשכניו: (מג) הרימות ימין צריו השמחת כל אויביו: (מד) אף תשיב צור חרבו ולא הקימתו במלחמה: (מה) השבת מטהרו וכסאו לארץ מגרתה: (מו) הקצרת ימי עלומי העטית עליו בושח ע"ב סלה: (מז) עד מה יהוה תסתיר לנצח תבער כמו אש חמתך: (מח) זכר אני מה חלד על מה ר"ת חעמ משמות עב שוא בראת כל בני אדם: (מט) מי גבר יחיה ולא יראה מות

פנימיים ומקיפים ואז נקרא קטנות ב' דז"א. ואח"כ חוזר לעלות עוד ולקח פנימיות חו"ב בסוד מוחין פנימיים ומקיפים ואז נקרא גדלות ב' דז"א והרי הם ב' מיני קטנות וב' מיני גדלו' ביש"ס ותבונה ובחו"ב וכולם אינם רק ב' פר' דא"א ואז ז"א הנקרא **בן בכור** יורש מקום אביו ואמו עליונים ונקרא זקן ממש ואינו בחור לפי שעלה למדריגה חו"ב העליונים הנקרא זקנים. ואח"כ חוזר עוד הז"א לעלות בא"א בדיקנא עילאה דילי' כנז' אצלנו בסוד תפלת מנחת שבת ואין זה מקום הרחב' ביאור אופן עלייה זו ומשם והלאה אין עוד עליה אחרת אל ז"א כי שם הוא תכלית עלייתו. וכל בחי' עליות ז"א מן קטנותו הא' שכולם ע"ס תכלית גדלות האחרון ועלייתו העליונה נרמז בפרקי אבות במשנת הוא היה אומר בן ה' שנים למקרא כו' בן מאה כאלו מת ועבר מן העולם וכל אותם המדריגו' הם בחי' עליות ז"א ממדריג' א' עד מדריגה אחרונה ואין אנו עתה בפרטו' ביאור המדריגו' ע"ד סדר משנה זו אבל כלל העולה בדרך קצרה הוא כי אחר שנולד ז"א יש לו קטנות א' והוא לקיחתו הלבושים והכלים בלבד שהם חיצו' דישי"ס ותבונה ונעשים לו מוחין פנימיים ומקי' ואלו המוחין אנו מכנים אותם וקורים אותם בשם נה"י דאבא ונה"י דאימא. ואח"כ יש לו גדלו' א' והוא לקיחתו המוחין פנימי' שבתוך הנה"י דא"א שהם פנימיות יש"ס ותבונה ואח"כ חוזר לוקח הלבושים והחיצו' של חו"ב עילאין ונעשים לו מוחין פנימיים ומקי' דקטנות ב' ואלו המוחין אנו מכנים וקורים בשם חג"ת דא"א ואח"כ לוקח גדלו' ב' והם פני' המו' שבתוך חו"ב ואנו מכנים וקורים אותם בשם חג"ת דא"א בבחי' פנימיו' ואח"כ עולה בדיקנא דא"א כנ"ל. ונלע"ד חיים כי המוחין פנימיים דקטנות א' הם חיצו' יש"ס ותבונה מן החזה שלהם ולמטה הנקרא נה"י צ' דצלם והמקי' שלהם דקטנות הם חיצו' דיסוד' מן החזה שלהם ולמטה הנקרא נה"י צ' שהם בחי' חג"ת וחב"ד שלהם והם ל"מ דצל"ם. ואח"כ גדלות א' הוא פנימיות המוחין דנה"י דיסוד' מן החזה שלהם ולמטה ב' המקי' שלהם הוא פנימיות ישסו"ת מן החזה שלהם ולמעלה חג"ת וחב"ד וכעד"ז הוא פעם ב' קטנות וגדלות הב' בפר' חו"ב עילאין וזכור זה היטב:

⁸²² זוהר חלק א דף לב עמוד א

מאן ברית, דא צדיק יסודא דעלמא, דאיהו רזא דזכור, ועל דא עלמא קיימא בברית, יומם ולילה כחדא, דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת, חקות שמים, דנגדין ונפקין מעדן עלאה.

⁸²³ שפתיים בכל מקום הם נו"ה והם יוצאים דרך היסוד אל המלכות. לכן מוצא שפתי זה היסוד.

ימלט נפשו מיד שאול⁸²⁴ ק"ל סלה ג"ר: (נ) איה חסדיך הראשנים אדני מלכות נשבעת לדוד באמונתך: (נא) זכר אדני מלכות חרפת עבדיך שאתי בחיקי כל ס"ת י"ל משמות עב רבים עמים: (נב) אשר חרפו אויביך יהוה אשר חרפו עקבות משיחך ר"ת חעמ משמות עב: (נג) ברוך יהוה לעולם אמן ואמן ר"ת לאו משמות עב:

824 זוהר חלק ב דף רסג עמוד א

שבע שמהן אינון ליה, שטן, טמא, שונא, אבן מכשול, ערל, רע, צפוני. אלן אינון שבע שמהן לקבל שבע דרגין דהיכלין דיליה, דכלהו מסטרא מסאבא כדקאמרן, לקבל אלן שבעה שמהן, אינון דאקרי בהו גיהנם, אתר דאתדנו ביה חייביא דעלמא, ואלן אינון, בור, שחת, דומה, טיט הון, שאול, צלמות, ארץ תחתית, כל אלן שבע מדורין דגיהנם, לקבל אלן שבע שמהן דאית ליה ליצר הרע. והא אוקימנא, דכמה דאית דרגין והיכלין לסטר קדושה, הכי נמי לסטר מסאבא, וכלהו משתכחי ושלטי בעלמא בסטר (ס"א שמאלא) מסאבא, שבעה היכלין אינון דאינון לקבל שבעה שמהן דאקרי בהו גיהנם (ס"א יצר הרע) וכלהו קיימי (לאסטא בישא) לדיינא ולסאבא לאינון חייבי עלמא דדבקי בהו, ולא אסתמרן ארחייהו מניה, כד אינון בהאי עלמא. דהא מאן דאתי לאתדכא בהאי עלמא בסטרא דדכיא מדכאין ליה, בההוא אתר דאקרי רזא דמהימנותא, דכמה דרגין אינון, וכמה ממנן, דכלהו קיימן לקרבא לבני נשא לפלחניה דקודשא בריך הוא, ולדכא ליה, ומאן דאתי לאסתאבא מסאבין ליה בהאי סטרא אחרא דאיהו מסאבא, דהא כמה דרגין וכמה ממנן, כלהו קיימי לסאבא לון לבני נשא, מאן דיקרב בהו ואתי לאתמשכא בתר ההוא סטרא בישא. עליה כתיב (תהלים פט מט) מי גבר יחיה ולא יראה מות ימלט נפשו וגו', מאן איהו בר נש דאתברי בעלמא דלא יחמי מותא, ההוא דכל עלמא אתמשכאן אבתריה, דהא בההוא זמנא דאתי בר נש למיהב חושבנא קמי מאריה, עד לא יפוק מהאי עלמא, חמי ליה, והא אוקימנא. ואלן שבעה היכלין, דאינון שבעה מדורין לגיהנם, תריסר ירחין אקרון, בגין דהא כמה דאית לסטר מהימנותא תריסר ירחין דרגין קדישין, הכי נמי אית לסטרא אחרא דא תריסר ירחין, דחייביא אתדנו בהו, ונשמטא דלהון אתדנת בהו, זכא חולקהון דצדיקיא דאתמנען רגלייהו מנייהו בהאי עלמא, ולא מתקרי לתרעייהו, בגין לאשתזבא מנייהו בההוא עלמא:

פרק צ

א תִּפְכֹּלָה לְמִשְׁהָ אִישׁ-הָאֱלֹהִים אֲדָנִי
מֵעֹן אֶתָּה הָיִיתָ לָנוּ בְּדָר וְדָר: ב בְּטָרָם
הָרִים יִלְדוּ וַתִּזְוָלְל אֶרֶץ וַתִּבֵּל וּמֵעוֹלָם
עַד-עוֹלָם אֶתָּה אֵל: ג תָּשָׁב אָנוּשׁ עַד-
דָּכָא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי-אָדָם: ד כִּי אֶכְלֶה
שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כִּיּוֹם אֶתְמוּל כִּי יַעֲבֹר
וְאַשְׁמֹרֶת בַּלִּילָה: ה וְרַמְתָּם שָׁנָה יִהְיוּ
בַּבֶּקֶר כְּזֹזְצִיר יִזְזָלָה: ו בַּבֶּקֶר יֵצֵאן וּזְזָלָה
לְעֶרֶב יִמּוּלָל וַיִּבֶשׁ: ז כִּי-כָלִינוּ בְּאַפָּךָ
וּבִזְמוֹתֶךָ נִבְהָלָנוּ: ח שָׁתָה עֲוֹנוֹתֵינוּ לִנְגֻדֶךָ
עָלְמֵנוּ לְמֵאוֹר פָּנֶיךָ: ט כִּי כָל-יָמֵינוּ פָּנוּ
בְּעִבְרָתְךָ כָּלִינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ-הֶגְהָ: י יָמֵי-
שָׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֹת
שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרַהֲבָם עָמַל וְאָוֶן כִּי-גָז זֹיֵשׁ
וַנִּעֲפָה: יא מִי-יֹדַע עֹז אֶפְךָ וּכְיִרְאָתְךָ
עִבְרָתְךָ: יב לְמִנּוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנִבֵּא
לִבֵּב זֹכְמָה: יג שׁוּבָה יְהוָה עַד-מֹתִי
וְהִנָּזֶם עַל-עֲבָדֶיךָ: יד שִׁבְעֵנוּ בַּבֶּקֶר

וְזָסַדְךָ וְנִרְנָנָה וְנִשְׁמֹזָה בְּכָל-יָמֵינוּ: טו
שְׁמֹזָנוּ כִּימוֹת עֲנִיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה:
טז יִרְאֶה אֶל-עַבְדֶּיךָ פֶּעַלְךָ וַהֲדָרְךָ עַל-
בְּנֵיהֶם: יז וַיְהִי נָעַם אֲדָנִי אֶל־הֵינוּ עָלֵינוּ
וַיַּעֲשֵׂה יָדֵינוּ כֹּונָנָה עָלֵינוּ וַיַּעֲשֵׂה יָדֵינוּ
כֹּונָנָהוּ:

פרק צ

תפילה ליחוד קוב"ה ושכינתיה עם הבינה החופפת עליהם.

(א) **תפלה מלכות למשה**⁸²⁵ תפארת (מחזה ולמעלה סוד הדעת. יעקב אע"ה אחוז בתפארת מחזה ולמטה) **איש**⁸²⁶ כחו"ב **האלהים**⁸²⁷ בינה **אדני** מלכות **מעון**⁸²⁸ תוד **אתה** תוד **היית לנו בדור ודור** מלכות: (ב)

⁸²⁵ זוהר חלק ב דף קל"ז עמוד ב

ולבתר אתחברותא וסליקו דמטרוניתא עם בעלה, ודא איהו (שם צ א) **תפלה למשה איש האלהים**, אתחברותא ואתדבקותא דאתתא בבעלה, לפרשא ימינא ושמאלא לקבלא לה, ולמהוי כחדא בחבורא חדא.

זוהר חלק ג דף קצ"ה עמוד א

ר' אבא פתח תפלה לעני כי יעטוף וגו' תלת אינון דכתיב בהו תפלה ואוקמוה מלה דא (אבל מלה דא) חד הוה משה תפארת מחזה ולמעלה (כלומר ספירות חג"ת, שהרי תפארת כולל כל שש ספירות חגתנה"י. יעקב אע"ה אחוז בתפארת מחזה ולמטה, היינו נה"י. וזה סוד "ישראל אשר בך אתפאר (ישעיה מט, 3)) וחד הוה דוד מלכות וחד עני יסוד דאתכליל בהו ואתחבר בהו. ואי תימא הא כתיב תפלה לחבקוק הנביא הא ארבע אינון? אלא חבקוק לאו בגין תפלה הוה ואע"ג דכתיב ביה תפלה תושבחתא והודאה איהו לקב"ה על דאחיא ליה ועבד עמיה נסין וגבורן דהא בריה דשונמית הוה. אבל ג' אינון דאקרון תפלה. **תפלה למשה איש האלקים** תפלה דא דלית כגיניה בבר נש אחרא. תפלה לדוד. תפלה דא איהי תפלה דלית כגיניה במלכא אחרא. תפלה לעני. תפלה איהי.

מאינון ג' מאן חשיבא מכלהו? הוי אימא תפלה דעני תפלה דא קדים לתפלה דמשה. וקדים לתפלה דדוד וקדים לכל שאר צלותין דעלמא. מ"ט בגין דעני איהו תביר לבא. וכתב קרוב יי' לנשברי לב וגו'. מאותם ג תפילות מי התפילה החשובה? תפילה לעני זו החשובה ביותר. מפני שהעני שבור לב וכתוב "קרוב ד' לשבורי לב". ופנימיות העניין, שהיסוד עולה לשפוך תרעומותיו לפני הקב"ה שהוא הבינה, גורם ליחוד תפארת ומלכות, זו"ן, כי כל תרעומותיו הם בשביל ישראל שהם בגלות ועל צרכיהם ועניותם. הבאור מתוך פירוש "מתוך מדבש" דפים שפא שפב שהביא מדברי הרמ"ק ז"ל.

זוהר חלק א דף קסח עמוד ב

כתיב הכא תפלה לעני, וכתב התם (שם צ א) תפלה למשה איש האלהים, מה בין האי להאי, אלא דא תפלה של יד ודא תפלה של ראש, ולית לאפרשא בין האי תפלה לעני, ובין תפלה למשה איש האלהים, ותרווייהו שקילין כחד, ועל דא צלותא דעני אקדימת קמי קב"ה מכל צלותין דעלמא.

⁸²⁶ תיקוני זוהר דף פה עמוד ב

מרוב אונים דא כתר עלאה, ואמיץ כח דא חכמה, מאי כח דיליה אימא עלאה, איש לא נעדר איהו כללא דתלת ספירן, מאי איש ה' איש מלחמה ה' שמו, איש א' כתר עלאה י' חכמה ש' שרשא דאילנא דאיהי אימא עלאה תשובה ודאי. ועוד מרוב אונים דא עמודא דאמצעיתא, אונים דיליה נצח והוד, ואמיץ כח דא צדיק, איש לא נעדר ה' איש מלחמה, והא אתמר:

⁸²⁷ כתב רבינו מהר"ח ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן צ':

תפלה למשה איש האלהים וגו':

(מזולתו) הנה ר"ת 'למשה' איש 'האלהים', הוא לאה. וס"ת, משה למפרע. לרמוז, אל מה שהודעתך, (עיין זוהר פרשת יתרו דף קמו בפסוק ועתה שמע בקולי) כי משה אתדבק בעלמא דאתי, שהיא לאה, עלמא דאתכסיא. עוד ר"ת 'היית לנו' בדור, הוא הבל, לרמוז אל מ"ש בתיקונין תיקון ס"ט, כי משה שהוא הבל, מתגלגל בכל דור ודור, בסוד דור הולך ודור בא. וזש"ה, מעון אתה היית לנו בדור ודור, ר"ל, כי אתה דר עמנו תמיד, בכל דור ודור. (ע"כ מזולתו):

ובספר לקוטי תורה - ספר תהילים:

תפלה 'למשה איש האלהים ר"ת לאה וס"ת משה למפרע רמז שמשה הוא בעלה דמטרוניתא שה"ס צפורה ואמר בכל דור ודור רמז כי משה מגולגל בכל דור ודור להורות בני דורו וזהו מעון אתה "היית לנו" בכל ר"ת הבל רמז משה נצוץ הבל כנודע:

תפלה למשה איש האלהים הנה ארז"ל (מדרש רבה וזאת הברכה פרשה יא, שער מאמרי רז"ל דף נה טור א ד"ה מאמר במדרש רבה. עוד עיין בשער הפסוקים פרשת תולדות על הפסוק ואנכי איש חלק) כי משה מחציו ולמטה נקרא איש ומחציו ולמעלה נקרא אלהים. והסוד הוא, כי משה הוא בחינת ז"א, ולו שתי נשים, מחציו ולמעלה היא לאה, מלכות דבינה, הנקראת אלהים. ומחציו ולמטה היא בחינת רחל, והוא בחלק הנקרא איש, בסוד כי מאיש לוקחה זאת, והאשה אשר נתת עמדי, הנאמר על חוה שניה שהיא רחל כנודע.

'למשה איש האלהים ר"ת לאה וס"ת משה כי תמיד שם עיקר בחינתו וגם לרמז כי משה הנרמז בס"ת הוא גלגול הבל וזה 'היית לנו' בכל דור ר"ת הבל וכאן רמז למשארז"ל אין דור שאין בו משה כי הוא בר"ת משה הבל בדור ודור לשון דירה שמשה דר בתוכו כנזכר בתקונים. (תיקון סט דף קיב)

ה' מעון פי' התפלל על מדת המלכות הנקרא מעון ואמר הכתוב מעיקרא מעון היית מאז ועתה אני מתפלל דמעו"ן יהיה בהיפוך נוע"ם שהיא בינה:

828 זוהר חלק ג דף ח עמוד ב - כאן רמז למה שאמר דוד, (תהלים כד ז) שאו שערים ראשיכם, אינן מעון ומכון, דאינן גו לגו, שירותא דדרגין חסד ופחד, ואינן פתחין דעלמא, על דא אצטריך בר נש דיתכוין בצלותיה לקבל קדש קודשין, דאינן שמא קדישא, ויצלי צלותיה, והנהו אלין שיעור תרין פתחין, תרין כתרין.

829 תיקוני זוהר דף מו עמוד ב
 ובגין דא שמעו הרים את ריב ה', אלין תלת אבהן, הם חג"ת מאי ריב דלהון, דא שכינתא, המריבה ומתרעמת על העדר זווגה בתפארת ובהפוך אתוון רי"ב איהו רב"י, דאיהו רבי מארץ ישראל, ועמיה איהי שכינתא ריב, והאיתנים אלין תרי תנאי, איתנ"ם בהפוך אתוון תנאי"ם, מוסדי ארץ אלין צדיק וצדק:
 דבר אחר אחר שדרש פסוק זה בסוד ספירות חגתנ"ה, דורש עתה בסוד הנקודות שהם חו"ג שבחתנ"ה שמעו הרים, מאן הרים אלין תלת נקודין דאינן סגו"ל, שהם ג' חסדים המתפשטים בחג"ת כי ניקוד הסגול הוא בחסד. מתוך "מתוך מדבש" דף תפ"ה שהביא מבאור "זכרון מנחם" ועוד מפרשים.

830 שער הפסוקים - פרשת וירא
 והנה בירור זה דזו"ן, היה בסוד זווג התחתון דאו"א דיסוד ביסוד. ולכן קודם שהגיע זמן בירור זו"ן, לא היו מזדווגים או"א בבחי' זווג תחתון, כי לא היו צריכים עדיין אליו. אמנם להיות כי או"א כחדא מתדבקן תדיר ולא מתפרשאן, לכן מזדווגים קודם לכן, בבחי' זווג עליון דנשיקין הרוחני, וזווג זה לא נפסק מהם. ואחר שהגיע זמן בירור זו"ן, אז נזדווגו יחד או"א זווג תחתון דיסוד ביסוד, שני זווגים, א' היה בחי' עיבור א' דזעיר, כי אז נעשה זעיר בבחי' תלת כלילן בתלת, ונולד הוא ונוקביה, ואח"כ חזרו או"א להזדווג תחתון פעם שנית, כדי לתת מוחין לזו"ן כנודע, ונקרא מוחין דגדלות. באופן, כי שני זווגים תחתונים נזדווגו או"א, כדי לברר את זו"ן, לצורך תיקון פרצופם ממש. ואח"כ נזדווגו עוד זווג שלישי משם ואילך, וגם הוא בחי' זווג תחתון, והיא לתת מזון וחיות וקיום אל זו"ן, ולכל העולמות שלמטה. ונמצא, כי ג' זווגים תחתונים נמצאו באו"א, שנים לברר הפרצופים של זו"ן. והג' לצורך מזון העולמות:

⁸³¹ ספר שערי צדק - השער השמיני

דע כי הספירה הזאת היא סוד שכולל הספירות וייחוד העליון ועליו נאמר יהיה ידו"ד אחד ושמו אחד וכשאדם חוטא וחייב כרת או שאר מיני עונשים ונתרחק מן הבינה אז הוא ביד השרים שהם תחת הבינה ונתחייב נפשו גלות כי כל הגליות הם במקום אברהם ויצחק ובהתאחד אדם בבינה אינו מתיירא מנזק חולא מפגע רע ועליו נאמר יושב בסתר עליון ממש ואינו ירא מפגעים ונזקים לפי שאין שום צד ומקטרג ומסטיין רשות לו לעלות באותו מקום לפיכך בצל שד"י יתלונן למטה במלכות בהיותו נוטל בידו אותה הבינה ואז אינו נמסר ביד מיצר וזהו שאמר ויצא קין מלפני ידו"ד ויצא ממש וישב בארץ נוד קדמת עדן כלומר נדו אותו מקדמת עדן אשרי היודעים סתרי התורה וכשהוציאוהו מן המקום הזה אז מתיירא ואומר והיה כל מוצאי יהרגני כיכמה צוררים ומקטרגים סביב שבעים כתרים לפיכך נקרא הבינה בכל מקום תשובה כלומר כשיחטא ישראל ונפרד מן המקום הזה שהוא מקום החירות ופשפש במעשיו ונתחרט על כל פשעיו ושב למקום הבינה אז הוא נתקבל כבתחלה וזהו סוד ותחולל ארץ ותבל מעולם ועד עולם אתה א"ל תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם וזהו מקום התשובה שמשם יוצאות נשמתן של ישראל ותשובתו הרמתה כי שם ביתו וכתוב ביובל הזאת תשובו איש אל אחזתו:

ספר תקט"ו תפילות - תפילה רכט

בזמן שלא נשאר כח בישראל לסבול את יסורי הגלות, ה' ית' מעורר תשובה בלבם אפילו בלא התעוררות מצדם

אל אחד יחיד ומיוחד תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם, בשעה שאותה הנפש נאמר בה כי שחה לעפר נפשנו, עד שיש בה כח היא סובלת ואתה כן אמרת שובו אלי ואשובה אליכם, אבל בשעה שמגעת למטה שעוד אין כח לסבול, הרי אין אתה חפץ במות המת, שהרי יחודך כן לא נראה, אלא שנשמה שבאה מאותו המקור העליון אותם שרשומים בסוד שלך בשמך הקדוש יוד הא ואו הא סוד אדם הרי אין להם ליאבד מן העולם אלא לחזור לגבך אחר כל חשך וכל קלקול רב, ותאמר שובו בני אדם, אתה תהיה מעורר בלבנו ובכל כל ישראל תשובה דכתיב [השיבנו] ה' אליך ונשובה, ויודע יקרב ששולט על הכל, עשה למען יחודך, שאתה אמת ושמך אמת, ולאמתך אנחנו מקוים, מתוחלתנו לא נבוש, לישועתך קויתי ה':

⁸³² ספר אור תורה - אות לח

והענין כי ארבעה שמות יש לאדם, אנוש, גבר, איש, אדם, וכידוע שהם ארבע בחינות, א' נקודה לבד, וא' בבחינת עבור תלת כלילן בתלת, וא' בבחינת יניקה, וא' בבחינת גדלות, והם ארבע חלוקים גם כן בנפש שבו, כי כאשר הוא חס ושלום רשע גדול מסתלקים כל חלקי הנפש דקדשה שבו ויורד נשמתו בבחינת עקבים והוא רק נקודה לבד, ואף על פי כן יש לו תקוה לשוב בתשובה כמו שכתב הגאון זלה"ה בפרושו לתקונים בבאור אמרם (ברכות ל, ב) אפלו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, כל זמן שנשאר בו נקודה אחת והוא בחינת אמונה שהוא כלל כל התורה. ולכן מזה יוכל לבא לידי תשובה, כי עדין נשארים בו כל כחות נפשו רק בהעלם ובסתום מאד.

⁸³³ ספר תקט"ו תפילות - תפילה קסה

מי שמדת הדין שוברת אותו, אור היחוד מתגלה בלבו, ואעפ"י שלא עשה הכנות אחרות

אל אחד יחיד ומיוחד אתה הוא שוכן את דכא ושפל רוח, ואלה הם כלים נשברים שאתה משתמש בהם, ולמה הם נשברים אלא כדי שהס"א שהיא גסות הרוח ירחק מהם, ולכן מדה"ד שלך היא השוברת אותם, ובכמה אנחות שהם נאנחים מצד שם

בני אדם: (ד) יש שתי הנהגות הנהגת הבינה שהחכמה גנוזה בה ולכן אמר **כי אלף שנים** הם ספירות אבא, חכמה דאצילות, בסוד ואאלפך חכמה, הנקרא גם כן עין **בעיניך** ויש את הנהגת המלכות **כיום אתמול כי יעבר** והיא מקום השינה **ואשמורה בלילה: (ה)** **זרמתם שנה יהיו** במלכות מקום הדין הלילה והשינה עד אשר מתעוררת מידת ה' **בבקר** חסד אבל אין כלים לקלוט את החסד ולכן **כחציר יחלף: (ו)** **בבקר** בעת התעורר מידת החסד **יציץ וחלף לערב** בעת התגברות הדינים **ימולל ויבש: (ז)** **כי עלינו באפך** בעת התעורר מידת הדין **ובחמתך** בעת התעורר מידת הדין הקשה **נבהלנו** בעת התעורר החימה ללא אף יש רק בהלה לפי שאינה פועלת בנמצאות (רמ"ק בסידורו "תפילה למשה" דפרכא): **(ח)** **שת כתיב שנה עונתינו לנגדך** אנו זוכרים עוונותינו כדי שלא נחטא **עלמנו** חטאות נעורים מונעים מאתנו את מאור הפנים **למאור פניך: (ט)** **כי כל ימינו** אלו הימים העליונים, מלאי דבקות בבורא עולם, שנקצבו לנו **פנו בעברתך** בחטא אדם הראשון **כלינו שנינו** ואפילו מה שהיה ראוי לחיות לאחר חטא אדה"ר **כמו הגה** הם חיים תחתונים קצרים ורעים כדלקמן: **(י)** **ימי שנותינו בהם שבעים שנה** אין לנו כבר אחיזה בספירות או"א כי אם בזו"ן ולכן הם שבעים שנה **ואם בגבורת** או מצד הבינה שהיא שמינית מלמטה אנו חיים **שמונים שנה ורהבם** ואם יחיה יותר לא יגיע לחכמה אלא **עמל ואון** מקום הקלי' ורגלי אדם אחוזות במקום המיתה **כי גז חיש ונעפה: (יא)** **מי בינה יודע** דעת **עז אפך** כי מידת הדין פועלת יותר בקרובים מהרחוקים ובעליונים מהתחתונים, וככל שתגדל היראה ממך כן **וכיראתך** תגדל מידת הדין **עברתך: (יב)** **למנות ימינו** מידת ימינו אנו מגיעים עד הבינה **כן הודע והדעת ונבא**⁸³⁴ אולם השגות יש לנו גם מספירת ה' **לבב חכמה חכמה: (יג)** **שובה יהוה** להאיר לנו מחו"ב ס"ת ה"ה משמות עב **עד מתי** נצפה? הרי אפשר להנחם **והנחם על** בטובים שבבני ישראל הנקראים **עבדיך: (יד)** **שבענו** השפיע לנו **בבקר חסדך** מידת החסד **ונרננה** מצד הגבורה **ונשמחה** מצד הבינה "אם הבנים שמחה" **בכל ימינו** הם שאר מידות ההנהגה: **(טו)** **שמחנו** באור הבינה והתשובה **כימות עניתנו** כמספר ימי הדין **שנות ראינו רעה: (טז)** **יראה** תתגלה ותושג **אל עבדיך** הכשרים **פעלך** מידת המלכות והם ישיגו רוח הקדש **והדרך** ותתגלה ותושג הנבואה **על בניהם** מדרגת

אדני בדין שלו כמנין אנחה הרי הם מפרדים קש ותבן מהם, וזה רוח נשברה לב נשבר ונדכה, שהרי יש גסות הרוח שמתדבק ברוח ויש לב כסיל שעומד בלב עצמו ושניהם צריך להפריד באלה השבירות שהדין שלך שובר אותם, רוח נשברה לב נשבר ונדכה, ומיד אתה נמצא להם, שהרי בשעה שהוכנו לך ע"י זה אפי' שלא עשו הכנות אחרות מיד לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, ובהם מתגלה היחוד שלך בתוקף שלם להחזיר כל הרע לטוב, שהרי רע אין יכול להתגבר בהם מקום שכבר נשבר אלא יחוד שלך שולט ודאי, וכן נא' **תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם** שתהיה אתה קורא להם כמו שנא' השיבנו ה' אליך ונשובה, לפי שהוא דור שנא' בו וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע, ולפי שאתה הוא הקורא להם הוצרך בתחלה להשיב אותם עד דכא כדי שתהיה אתה שוכן בקרבם. רבון כל העולמים הרי בשפלותינו אנו מקוים ויקויים בנו מקרא כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו וכו'. רבון כל העולמים הרי אין לנו בטחון אלא באמתך שאתה הוא אל נאמן שאין בך שקר וכזב, וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם, ולכך אנו מקוים לך שתגלה לנו אמתך, וה' אלהים אמת הוא אלקים חיים ומלך עולם וכו', קבל ממנו תקוה ותן לנו אמתך שאתה אחד יחיד ומיוחד ואין זולתך, לישועתך קויתי ה':
דכא נקראת כאן מידת הדין וזו המלכות. דכא גימ' כה כינוי המלכות. וכן "עד דיכדוכה של נפש" דייקא זו המלכות.

⁸³⁴ ספר אור תורה - ליקוטים

ותלמידי חכמים הם נקראים נביאים כמו שכתוב, **ונביא לבב חכמה** (תהלים צ, יב), וכמו שאמרו בפרק קמא דבבא בתרא (יב, א), חכם עדיף מנביא, ולכן אין מבטלין תנוקות של בית רבן אפלו לבנין בית המקדש (שבת קיט, ב), כי עקר קיום הבית המקדש הוא על שני עמודים יכין ובוועז והוא דרגא דתנוקות של בית רבן כמו שכתבנו:

בנים הם החסידים והפרושים מהבלי העוה"ז: (יז) ויהי נעם⁸³⁵ בינה אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

⁸³⁵ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: - ויהי נועם וכו', טעם הפסוק זה הוא כי כבר ידעת סוד מפחד בלילות שהם ב' לילות: לילית ונעמה. ובשבת אין להם כח ובמ"ש חוזרים לשלוט בעולם ואנו אומרים ויהי נועם היפך נעם' שיהיה נועם ה' עלינו להצילנו מנגעי בני אדם, בהיות שמעשה ידינו שהם הבנים כוננה, ויצילנו מאלו הב' לילות והבן:

שער הכוונות - דרושי סדר שבת דרוש א ענין ויהי נועם דמוצ"ש
וזה ענין ויהי נועם כו' הנה במלת ויהי נועם חכוין להמשיך מן האצילות אל הבריאה. ובמלת ה' אלהינו עלינו תמשיך מן הבריאה אל היצירה. ובמלת ומעשי ידינו כוננה עלינו תמשיך מן היצירה אל העשיה. ובמלת ומעשה ידינו כוננהו תמשיך מן הבריאה אל העשיה כי הנה השבת הוא בבריאה כנודע דבשבת לביש מלכא לבושין דבריאה ולכן כמו שכללנו היצירה בבריאה כן צריך שנכלול העשיה בבריאה כדי שתקבל משם אור הבריאה השבת וזהו ע"י ומעשה ידינו כוננהו אבל לפי שאין יכולת אל העשיה לעלות אל הבריאה אלא ע"י היצירה לכן תחילה נעלה את העשיה ליצירה במל' ומעשה ידינו כוננ' עלינו ואח"כ תוכל לעלות אל הבריאה וזה ע"י מלת ומעשה ידינו כוננהו. ועתה נבאר המל' ויהי נועם תכוין בזה להמשיך ויהי מן נועם פי' כי שם אה"ה דיודין שבאצילות הוא בגי' נעם ע"ה והוא קס"א. ותמשיך ממנו בחי' ויה"י שהוא בגי' א"ל שהם ג' יודין וא' שיש בשם אה"ה הנז' ותמשיכנו אל הבריאה לפי שבשב' עצמו מאיר שם אהיה דיודין עצמו אבל עתה לא נמשך ממנו רק בחי' ויה"י שהוא סוד אל היוצא מן שם אה"ה הנז' וכבר נת"ל כי שם זה הוא אור החוזר מן בינה אח"כ תכוין להמשיך זה בבריאה בז' שמהן אשר בו שהם סוד תוס' שבת עצמו שהם ז' אותיות אה"ה יה"ו הנז' בר"מ פ' יתרו ע"ש ותכוין כי ויהי נועם הוא מציאות אהיה יה"ו עצמו הנ"ל באופן זה כי במלת ויה"י נרמז שם יה"ו ותקח אות יו"ד הנוסף במלת ויה"י ותחברנו עם מלת נוע"ם ויהיה ינע"ם והוא שם אהיה במלוי יודין העולה בגימט' קס"א ועם עשר אותיותיו הוא קע"א כמנין של ינעם ע"ה והרי נתבאר ענין יה"ו אהיה של הבריאה ג"כ. ה' אלהינו עלינו תכוין כאן להמשיך מהבריאה אל היצירה באופן זה כי בחי' ד' היות שהם ע"ס מ"ב נוריד ונמשי' מהם המלויים שבהם כיצד מלוי שם ב"ן הוא בגי' כ"ו הרי הוי"ה וג' מלוי ע"ב ס"ג מ"ה שהם מ"ו ול"ז וי"ט הם בגי' ק"ב כמנין אלהינו ונמצא כי אנו ממשיכין ולוקחי' אותם התחתון תחילה ואח"כ שלשה העליונים. ואחר כך אנו ממשיכין אותם אל היצירה הנקרא עלינו שהוא האחוריים של הוי"ה דס"ג שהם בגי' קס"ו כמנין עלינו וגם השם עצמו אנו ממשיכין עתה אל היצירה. ומעשה ידינו כוננה עלינו כאן תכוין להמשיך מן היצירה אל העשיה באופן זה. כי ומעשה הוא בגימ' ת"ך ותכוין כי הוא באתב"ש א"ל וגם ת"ך בגי' י"פ מ"ב וכולם משם מ"ה דאלפין שביצירה כי יש ביצירה י"ס ותמשיך מן י"ס שביצירה שהם י"פ מ"ה תמשיך מהם עשרה מ"ב כמו שידעת שהו' ההויה כפשוטו ובמלוי ובמלוי מלוי הם מ"ב אותיות ותמשיך אלו ה"פ מ"ב אל העשיה להעלות העשיה למעלה בסוד תוס' קדוש' כנודע כי כל שם בן מ"ב סגולתו היא להעלות למע'. ידינו הוא נתינת מוחין בעשיה והנה העשיה היא שם אדנ"י והמוחין הם שם י"ה כי העשיה היא נוק' ואין בנוק' רק תרין מוחין חו"ב. והנה י"ה אדנ"י הוא בגי' פ' בגי' ידינו. כוננה הוא נתינת כתר אל העשיה כנודע כי כתר המלכו' הוא ריבוע שם אדנות כזה א אד אדנ אדני והוא בגי' כונן וזהו כוננ' כונן ה' כי העשיה היא ה' תתאה. ובר"ת של ידינו כוננה תכוין כי העשרה מ"ב שכוונת אליהם למע' כמלת ומעשה הם ל' פעמים י"ד כי כל מ"ב הוא ג"פ י"ד כי הם ג' הידים המעלים ממטה למעלה. וכן ר"ת ידינו כוננה הם בגי' ל' וכן פשטיות מלת ידינו מורה על בחינת הידים להורות כי הם ג' הידים. עלינו תכוין כי משם ההויה דמ"ה דאלפין שהמשכנו מן היצירה אל העשיה הנה יש בו ג' אלפין ונודע כי כל אות אלף מורה על

פרק צא

א יֵשֶׁב בְּסֵתֶר עֲלִיּוֹן בְּצֵל פְּדֵי יִתְלוֹנָן: ב אִמֹר לַיהוָה בְּמוֹזְסִי וּבְמִצּוֹדֹתַי אֱלֹהֵי

שם אהיה ותכוין לעשות ג' שמות של אהיה שהם בגי' ס"ג ואז תכוין בהויה עצמה דס"ג ואז תרבענה ותקח האחוריים שלה לצורך העשיה ונודע שהוא בגי' עלינו שהו' קס"ו ומעשה ידינו כוננהו הנה כבר המשכנו הכל עד העשיה האמנם לפי שהעשיה היא בתוך הקליפות לכן צריך תיקון אחר יותר עליון והוא שנחזור להמשיך אליה מן הבריאה עצמה ולהעלותה עד שם כדי שישאר לה איזה דבר של תוס' שבת וגם כי הבריאה היא בחי' שבת כנודע ולכן תכוין כי ג' אותיו' וע"ש מן ומעשה והם אותיות עש"ו כי מכאן היה עשו אוהז כגדו בקלי' והם ב' בחי' הא' הוא אחוריים של הוי"ה דע"ב דיודין שהם בגי' קפ"ד ועם עשר אותיות' קצ"ד ובחי' זו תמשיך מן עולם האצילות שהוא שם הוי"ה דע"ב דיודין כנודע. גם ב' שמות אלהים עם י' אותיותיהם הם בגי' קפ"ב והם בגי' יעקב והנה קצ"ד וקפ"ב הם בגי' עשו והם סוד הבריאה הנק' אלהים כמנין הכס"א והם ב' שמות אלהים שהם זו"ן אשר שם נשאר לנו ב' אותיו' מ"ה מן ומעש' ובחי' זו תמשיך מן היצירה כי שם שרשו של הויה דמ"ה וכל בחינות אלו תמשיכם אל העשיה כדי שתוכל לעלות אל הבריאה וזה תמשיך אל ידינו שהוא סוד י"ה אדנ"י כנ"ל כוננהו הוא חיבור כונן ה"ו פי' כי במלת כונן תכוין להמשיך ג"כ ג"פ מ"ב א' מן הויה דע"ב דאצילו' והב' מהויה דס"ג דבריאה והג' מן הוי"ה דמ"ה דיצירה. והנה ג"פ מ"ב הם כונן ועי"ז יהיה ה"ו של כוננהו פי' כי העשיה שהיא ה' תעלה ע"י כן למע' מן היצירה הנק' ו' ותהיה ה' על ו' והנה ע"י כל ההמשכות האלו הלואי ישאר איזה רושם הארה בעשיה בימי החול. גם דע כי צריך שתכוין שה' פעמים נרמזו אותיות נ"ו ב' הזה והם אלהינו עלינו ידינו עלינו ודינו וה"פ נ"ו הם בגי' מנצפ"ך שהם סוד ה"ג שבעשיה שהיא בחי' נוק' ותכוין למתקם ע"י האור הנמשך מן הבינ' הנק' נועם כנז' ובברכת אבות דר"ה בתיבות אלהינו ואלהי אבותינו כו' נתבאר ענין זה היטב. גם תכוין כי ג' מיני תוס' קדוש' שבת הם הא' הוא מה שבא מאליו מפאת קדוש' השבת בעצמ' וכנגדו אנו אומרים ויהי נועם ד' אלהינו עלינו וכנגד מה שתיקן האדם והרויח ע"י מעשיו באמצע ימי החול כדי להמשיך עליו תוס' קדו' שבת בע"ש אנו מתפללים שגם מבחי' זה ישאר ממנה איזה קדושה וזהו מעשה ידינו כוננה עלינו. וכנגד מה שתיקן האדם והרויח באמצע השבוע ע"י מעשיו רק שעשה שום עון ונסתלק ממנו אנו מתפללי' שגם מבחי' זו ישאר אלינו וזהו ומעשה ידינו כוננהו ר"ל שתהיה כונן ומתקן אל המעשה ידינו עצמו אשר נפגם ע"י העון וזהו כוננהו ר"ל להו בעצמו. גם תכוין ב' הזה של ויהי נועם כו' אל ב' מיני זווגים הנעשים בימי החול והם זווג דא"א וזווג דזו"ן וכונתינו עתה להמשיך לב' הזווגים הנז' בחי' אור גדול ממה שנשאר ביום השבת כדי שבכחו יהיה להם מציאות זווג בימי החול. וכבר נתבאר כי ענין ויהי נועם הוא בחי' אור חוזר מתוספות קדושת שבת בסוד ברח דודי ודמה לך לצבי. והנה מציאו' השבת הוא סוד הבינ' וז"ס ויהי נועם פי' כי אנו ממשיכין הנועם ההוא של הבינה לב' זווגי החול הנז' וביאר מה ענין ב' זווגים אלו ואמר כי הא' הוא ומעשה ידינו כוננ' עלינו פי' כיון שמה שנעשה בשבת מעצמו הוא נעשה בימי החול ע"י תפלותינו וזהו ומעשה ידינו כוננ' עלינו ר"ל שזה הזווג הנעש' בכח מעשה ידינו בימי החול כוננה עלינו ע"י נועם הזה ולפי שזה הזווג הוא עליון דא"א לכן אמר כוננה עלינו כי אר"א הם עלינו כי ישר' הם בז"א שהוא למטה מאר"א וכנגד זווג התחתון דזו"ן אמר ומעשה ידינו כוננהו כי גם זווג זה הנעשה על ידי מעשה ידינו גם הוא כוננהו ר"ל כונן ו"ה שהם זו"ן:

אֲבִטֹז-בוֹ: ג כִּי הוּא יִצִּילְךָ מִפֶּזֶז יִקְוֶה
מִדְּבַר הַוּוֹת: ד בְּאַבְרָתוֹ יִסֵּךְ לָךְ וְתִזְזֹת-
כְּנָפָיו תִּזְזָסָה צָנָה וְסִזְזָרָה אֲמַתּוֹ: ה לֹא-
תִירָא מִפֶּזֶז לִילָה מִזִּזֵּן יַעֲוֶף יוֹמָם: ו
מִדְּבַר בְּאֶפֶס יִהְיֶה מִקָּטָב יִשְׁוֹד צִהָרִים:
ז יִפֹּל מִצִּדֶּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִיַּמִּינְךָ אֶלֶיךָ
לֹא יִגָּשׁ: ח רַק בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֹט וְשִׁלְמַת
רָשָׁעִים תִּרְאֶה: ט כִּי-אֲתָה יְהוָה מִזִּזְסִי
עֲלִיּוֹן שִׁמְתָּ מַעֲוֹנָךְ: י לֹא-תֵאָנֶה אֶלֶיךָ
רָעָה וְנִגַּע לֹא-יִקָּרֵב בְּאֶהְלָךְ: יא כִּי
מִלְאָכָיו יִצְוֶה-לָךְ לְשִׁמְרָךְ בְּכָל-דֶּרֶכֶיךָ:
יב עַל-כַּפִּים יִשְׁאֹנֶךָ פֶּן-תִּגָּף בְּאֵבֶן
רָגְלָךְ: יג עַל-שִׁזְזֹל וּפִתֵּן תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס
כַּפִּיר וְתִנֵּן: יד כִּי בִי זֹשֶׁק וְאַפְלָטָהוּ
אֲשַׁנֶּהוּ כִּי-יִדַּע שָׁמַי: טו יִקָּרְאֵנִי
וְאֶעֱנֶהוּ עַמּוֹ-אֲנֹכִי בְּצָרָה אֲזַלְצֶהוּ
וְאֶכְבֶּדְהוּ: טז אֶרֶךְ יָמִים אֲשַׁבֵּיעֶהוּ
וְאֶרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי:

פרק צא

מזמור להמשכת אורות דג"ר המרחיקות את הקל'.

(א) **ישב בסתר**⁸³⁶ בינה **עליון חכמה בצל שדי מלכות יתלונן**: (ב) **אמר** מלכות **ליהוה** תפארת **מחסי ומצודתי**⁸³⁷ ס"ת ה"י משמות עב **אלהי אבטח בו**: (ג) **כי הוא**⁸³⁸ בינה **יצילך מפח יקוש**⁸³⁹ קל"י **מדבר הוות** קל"י: (ד) **באברתו**⁸⁴⁰ יסוד **יסך לך ותחת כנפיו** חו"ג **תחסה צנה**

⁸³⁶ תיקוני זהר דף צד עמוד ב

הדא הוא דכתיב **יושב בסתר עליון** דא אימא, דאיהי סתר עליון מנה דא חכמה, הבינה מסתרת את מי שעליון ממנה וזו החכמה דלא אשתמודע אלא בה', שאי אפשר להשיג את החכמה אלא בבינה ה' ראשונה בצל שד"י יתלונן דא אימא עלאה, (נ"א תתאה) מלכות או בינה ובפרוש "מתוק מדבש" דף תתקע גרס תתאה היינו מלכות צל דשד"י דאיהו אות ברית קדש, המלכות היא לבוש וצלם ליסוד ז"א. דאתמר ביה אך בצלם יתהלך איש. שנאמר בו ביסוד, אך בצלם של המלכות יתהלך איש זה היסוד.

⁸³⁷ ספר תקט"ו תפילות - תפילה רטו

בזכות הבטחון שהצדיקים בוטחים בה' בחשכת הגלות, מעין תיבת נח נעשית להם לשמירתם

אל אחד יחיד ומיוחד הרי ידענו שאין בנו כח לעמוד לנגד קטרוגים תקיפים של ס"א, אבל שמך הקדוש הוא יכול לנגד כל קטרוג שאתה ביחוד שלך אתה משרה אותו עלינו, ומיד בית נעשה לנו בית מעון ציוית להושיענו, וזה תיבת נח שנאמר בה ויסגור ה' בעדו ה' ודאי. שהרי בשם זה תלוי, ואנו סוגרים עצמנו בה, כגון שאמר **דוד אומר לה' מחסי ומצודתי אלהי אבטח בו**, ולפי שתיבה זאת לא עומדת ולא נעשית אלא מתוך בטחון הרי אנו בטוחים בך, ומצודתי אלהי אבטח בו ודאי, אל יחיד ומיוחד, גלה יחודך עלינו בתיבה זאת שאנו סגורים בה, ולא יוכל ליכנס בה שום שקר, שהרי (יחיד) [יחוד] מתגלה כאן שהוא אמת, במקום שיש אמת אין שקר, עננו באמתך, הושיענו ביחודך א"ו, לישועתך קויתי ה'.

⁸³⁸ זוהר חלק א דף קנד עמוד ב - ועל דא כתיב (במדבר יח, כג) ועבד הלוי הוא, בגין לאמשכא מניה ברכאן לכלא, הוא עלמא עלאה דאתכסיא. הוא היינו בינה.

⁸³⁹ כתב רבינו מהר"ח ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן צ"א:

כי הוא יצילך מפח יקוש:

(מזולתו) הנה ר"ת 'יצילך' מפח 'יקוש' מדבר 'הוות, הוא ימימ"ה. ר"ל, ליל פסח שנאמר בו "מימים ימימה" הנקרא ליל שמורים מפחד המזיקין, ואז יצילך מפח יקוש:

הגהה אמר שמואל, אפשר לומר שגם התפילין נוהגים ביום ולא בלילה, הואיל ונאמר בהם "מימים ימימה". (שמות יג, 10) והזהיר בתפילין הנאמר בהם מימים ימימה, מצילים מפח יקוש, כמו שרמז הפסוק ואמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" (דברים כח, 10).

ספר חסד לאברהם - מעין ז - נהר - יז

נהר יז - לבאר משפחות השדים לגוייהם ומיניהם רבים:

הראשונים לכולם הם מלאכי חבלה והם מינים רבים, לפי מלאכות שיש לחיצונים לעשות, ואלו אינם שדים אלא רוחניים כנזכר, ולהם ולמיניהם שמות בתורה כגון, מזי רעב היינו ע"י שוד וכפן וכחותיו, לחומי רשף, וקטב מרירי, ושן בהמות, חמת זוחלי עפר, **פח יקוש**, דבר באופל יהלוק, קטב ישוד צהרים היינו קטב מרירי הנזכר, [ושן בהמות] שחל ופתן, כפיר ותנין, אלף ורבבה, רעה ונגע, פחד לילה, חץ יעוף יומם, דבר הוות, שעירים, ושדים:

באברתו יסך לך, דא אבר מן החי, צדיק, שבזכות שמירת אבר היסוד, יסוד דז"א יסך ויגן עליך ותחת כנפיו תחסה, אינון ה"ה, הם ה"ח וה"ג שביסוד ז"א דאת ז' איהו אברתו יסוד כלול י"ו, ומסביר גופא דיליה ו', שהיסוד כצורת וו (ואולי שהוא שישי לחסד, או שהכוונה ליוסף הצדיק שהוא גימ' ו"פ כ"ו) רישא דיליה י', עטרת היסוד גדפוי ה"ה, הם ה"ח וה"ג ובגין דא ותחת כנפיו תחסה צנה וסוחרה אמתו, צנה וסוחרה שכינתא עלאה ותתאה, בינה (סוחרה) ומלכות (צינה) אמתו דא עמודא דאמצעיתא, תפארת בסוד תתן אמת ליעקב רישא דיליה חכמה עלאה, כנגד י דהוי' ב"ה צדיק איהו בצלמו כדמותו, שיש בו לבדו כל ד' אותיות הוי' ב"ה זכאה איהו מאן דנטיר ברית מילה, מלפוגמו ח"ו ואורייתא דאיהו עמודא דאמצעיתא, תורה שבכתב ועי"ז זוכה דתרוויהו מגינין עליה, חד בעלמא דא, שמירת הברית מגינה על האדם בעוה"ז וחד בעלמא דאתי: והתורה מגינה על האדם מקיטרוג הס"מ בעוה"ב. הפירוש הועתק מה"מתוק מדבש" על תיקון דף שיג.

841 ספר שערי אורה - השער השישי - הספירה החמישית

ולפי זה הדרך התבונן כי מידת הפחד היא מקום סנהדרי גדולה ושאר בתי דינין שלה, ובה כל מיני אש חזקה, ובה כל מיני כלי מלחמה וכלי משחית להשמיד להרוג ולאבד, לעקור לטלטל ולאבד, כל אלו לגמור הדינים הנגזרים בסנהדרי גדולה הנקראת אלהים. ועל המקום הוצרך שלמה לגלות כי אפילו הגיבורים והחסידיים והצדיקים פוחדים מן המקום הזה, ואמר: הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה וגו' מפחד בלילות (שיה"ש ג, ז) ואמרו רז"ל: מפחדה של גיהנם שהיא דומה ללילה ידע כי אפילו הצדיקים העליונים יראים ונבהלים ממידת הפחד, והרי דוד צווח ואמר: סמר מפחדך בשרי (תהלים קיט, קכ) ומה טעם? 'וממשפטיך יראתי'. כלומר, מקום המשפט תפארת הוא מקום שבו שוכנת מידת הפחד. גבורה ואחר שביארנו לך זה, דע כי במקום הנקרא פחד יש למטה כמה מיני שוחות ובורות עמוקים עד מאוד, ונקראים מדורי גיהנום. ושם כמה מיני משחית ומיני פורעניות, ומרוב עומקם הם כולן חושך ותמיד הם חשוכים ואפלים. ונקראים על טעם זה 'לילה', לפי שאין מאיר שם לעולם אלא תמיד כולו לילה באותו מקום. ולפיכך פוחדים עד מאוד ממנו עליונים ותחתונים, וזהו: 'מפחד בלילות'. ודרשו רז"ל: "מפחדה של גיהנם שהיא דומה ללילה". (סנהדרין ז ע"ב) וכמה צדיקים ביקשו רחמים בחייהם שלא יראו אותו המקום, הבטיחם ה' יתברך לעשות בקשתם ושאלתם ואמר: לא תירא מפחד לילה (תהלים צא). ועתה התבונן כמה היא כוח בעלי תשובה, שנצולין מזה המקום הקשה. ואוי להם לרשעים שנידונין במקום זה שלא הופיע בו אור לעולם, וזהו שאמר: ארץ עפחה כמו אופל צלמות ולא סדרים ותפע כמו אופל (איוב י, כב). ודע כי כל אדם שאינו אומר בכל יום ויום סדר קדושת היום, שהוא 'ובא לציון' עם קדושתו והלכתו, עתיד לטעום טעם במקום פחד הזה שכולו חושך, אם לא יתקן מה שקלקל קודם שיצא מן העולם. וכן הוא אומר: ארץ עפחה כמו אופל צלמות ולא סדרים (שם), ומה טעם רואה צלמות? לפי שלא אמר סדר קדושת היום, וזה שנאמר 'צלמות ולא סדרים'. ודע כי המידה הזאת, הנקראת פחד ואש אוכלה, נתנה י"י יתברך לישראל לעבור לפנייהם לכבוש את הארץ וללחום המלחמות, שנאמר: לא יתיצב איש בפניכם פחדכם ומוראכם יתן י"י אלהיכם על פני כל הארץ אשר תדרכו בה (דברים יא, כה). ולמה אמר הכתוב 'פחדכם'? בשיבחן של ישראל הפליג ואמר השם: אף על פי שמידת הפחד שלי הוא, ישראל לקחו אותה בירושה. שהרי יצחק ירש מידת הפחד ושליו היתה, שנאמר: וישבע בפחד אביו יצחק (בראשית לא, ג), וירשו ישראל כל נכסי אברהם יצחק ויעקב והרי מידת פחד נמסרה ביד ישראל לירושה, עד שחטאו ואבדו הכל. ואחר שידעת זה, דע כי כל

קל"י: (ו) מדבר באפל יהלך מקטב קל"י ישוד צהרים: (ז) יפל מצדך אלף ורבה מימינך אליך לא יגש: (ח) רק בעיניך תביט⁸⁴² ושלמת רשעים תראה: (ט) כי אתה יהוה תפארת מחסי עליון שמת מעונך: (י) לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך: (יא) כי מלאכיו יצוה לך⁸⁴³ לשמרך בכל דרכיך: (יב) על כפים ישאונך פן תגף באבן רגלך: (יג) על שחל ופתן תדרך תרמס כפיר ותנין קל"י: (יד) כי בי⁸⁴⁴ חשק

הממשלה והשלטנות של מעלה הם בסוד גבורה, מידת הפחד שהיא סוד הממשלה, וכן הוא אומר: המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו (איוב כה, ב):

⁸⁴² ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: רק בעיניך תביט ושלומת רשעים תראה. הנה בס' הזוהר ובגמ' בכל מקום מצינו מקום שנתנו חכמים עיניהם או מיתה או עוני יהיב עיניה ואתעביד תלא דגרמי, והענין כי העינים הם בסוד נ"ה שהם הגבורות והם בחינת עינים העליונים וכן ראייה גימ' גבורה ובזה היו מביטים והיו הרשעים מתים וזהו רק בעיניך תביט ושלומת רשעים תראה שנעשים ע"י פעולות הגבורות כי כאשר תביט בעיניך שהם כח הגבורות בראיה לבד הם מתים כשנשלם בהם פעולות הגבורות העליונים בכוונה הנזכרת ובהבטה תראה נקמות. והקדמונים היו ממיתים בהבטת עיניהם לבד בלי חרב וכלי זין וענין זה אין הקב"ה מניח לכל אדם שיעשה זה אלא לחכמים של אותו הדור שהיתה תורתן אומנתן והוא רמוז בכאן 'תביט' ושלומת 'רשעים' 'תראה' ר"ת תורת ר"ל כי מי שתורתו אומנתו יעשו השלמת פעולתם ברשעים.

כתב רבנו המהרש"ו ז"ל בשער הפסוקים "רק בעיניך תביט ושלומת רשעים תראה":

ירצה, אל תצטרך להלחם עם הרשעים, רק בהבטת עיניך בהם, תראה שלומתם של רשעים. כמו שמצינו בחכמים הראשונים, שהיו נותנים עיניהם ברשעים, ונעשים גל של עצמות. האמנם אין כח זה ניתן, רק לצדיקים הראשונים, שהיתה תורתם אמונתם, כרשב"י וחבריו, ור' יוחנן וחבריו. ולכן הוא בר"ת בעיניך תביט ושלומת רשעים תראה, הוא בתורת, ר"ל, לאותם שכתוב בהם, כי אם בתורת ה' חפצו:

⁸⁴³ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: כי מלאכיו יצוה לך ס"ת יהו"ך שם קדוש גימ' מ"ב ור"ל י"ו ה"ך שכל י"ו פנים שיש בכל חיה ה"ך יכה באויבים, וכבר ידעת כי כל שם מ"ב בגבורה אדנ"י ב"ם ר"ל שם אדני שהוא בגבור' הוא בם גימ' מ"ב וזהו פני ה' חלקם: לשמרך בכל דרכיך ס"ת גימ' ע' והם ע' סנהדרין ומשה ואהרן הם גי' ע"ב כמנין חסד וזהו [ע"י] יוה"ך: עוד עיין בספר "שרשי השמות" להרמ"ז ז"ל דף פב על שם זה.

⁸⁴⁴ כתב רבינו מהרש"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן צ"א: כי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו כי ידע שמי וגו':

הנה 'אשגבהו' כי 'ידע' שמי, ר"ת אכ"ש. לרמוז, לדעה"ה שהצילו מן אכיש מלך גת. על כי ידע שמו של הקב"ה, ובכח שמו יתברך ניצול מידו. גם אותיות ב"י, עם אות ט' של אפלטוהו, הוא שם קדוש שהוא ב"ט, שהוא בגימטריא אה"ה. ודע, כי שם זה אמר אותו דוד לפני אכיש מלך גת, וניצול ממנו:

לקוטי תורה - ספר תהלים:

אשגבהו כי ידע שמי דע כי יסוד אבא טמיר וגניז תמיד ביסוד אמא. ואבא הוא בחינה של שם ע"ב דיוד"ן והנה אחוריים דיסוד אבא דבוקים בפנימיות יסוד אמא ואחוריים דיסוד אבא עולה קפ"ד ואמא הוא שם ס"ג ופנים דיסוד אמא עולה קס"ו ובין שניהם עולה שמ"י וזהו כי ידע שמי:

ואפלטוהו אשגבהו ס"ת יב"ק כי ידע שמי: (טו) יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו
ואכבדהו: (טז) ארך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי:

פרק צב

א מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: ב טוֹב
לְהַדוֹת לַיהוָה וּלְאָמַר לְשִׁמְךָ עֲלִיּוֹן: ג
לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר זִסְדֶּךָ וְאַמוֹנָתְךָ בַּלַּיְלוֹת: ד
עָלִי-עָשׂוֹר וְעָלִי-נָכַל עָלִי הַגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: ה
כִּי שִׁמּוֹזַתָּנִי יְהוָה בִּפְעֶלְךָ בַּמַּעֲשֵׂי יְדִיךָ
אֲרִיזָן: ו מֵה-גָּדְלוֹ מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה מְאֹד
עָמְקוֹ מִזִּשְׁבַּתֶּיךָ: ז אִישׁ-בַּעַר לֹא יֵדַע
וּכְסִיל לֹא-יָבִין אֶת-זֹאת: ח בִּפְרוֹז
רָשָׁעִים כִּמוֹ עֹשֵׁב וַיִּצִּיצוּ כָל-פְּעָלֵי אָוֶן
לְהַשְׁמֵד עַד־עַד: ט וְאַתָּה מָרוֹם
לְעֹלָם יְהוָה: י כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ יְהוָה כִּי-
הִנֵּה אֵיבֶיךָ יֹאבְדוּ יִתְפָּרְדּוּ כָל-פְּעָלֵי אָוֶן:
יא וְתָרַם כְּרִאִים קָרְנֵי בַלְתִּי בְּשֶׁמֶן רֵעֲזָן:
יב וְתַבֵּט עֵינֵי בְּשׁוּרֵי בַּקָּמִים עָלִי מִרְעִים
תִּשְׁמַעְנָה אָזְנִי: יג צַדִּיק כִּתְבָּר יִפְרוֹז
כְּאֶרֶז בַּלְבָּנוֹן יִשְׁעָה: יד שְׁתּוּלִים בְּבֵית

יְהוָה בְּזוֹצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיזוּ: טו עוֹד
 יִנּוּבֹן בְּשִׁיבָה דְּשִׁנִּים וְרַעְנָנִים יִהְיוּ: טז
 לַהֲגִיד כִּי-יֵשֶׁר יְהוָה צוּרִי וְלֹא-עוֹלָתָה
 בּוֹ:

פרק צב

מזמור זה נכתב על ידי אדם הראשון כשהגיעה השבת. וכך כתוב בזוהר כרך ב (שמות) פרשת תרומה דף קלח עמוד א "... (תהלים צב) מזמור שיר ליום השבת תושבחתא דא אדם הראשון קאמר לה בשעתא דאתתרך מגנתא דעדן ואתא שבת ואגין עליה".

הבאור למזמור זה נלקח כמעט במלואו מסיידור הרמ"ק דפים קצח-קצט.

(א) **מזמור**⁸⁴⁵ מלכות שעלתה ל **שיר** חכמה **ליום** תפארת שמקבלת קדושה מספירת ה **השבת**⁸⁴⁶ חכמה: (ב) **טוב** יסוד **להדות**⁸⁴⁷ **ליהוה** תפארת **ולזמר** ולקשר את ה **לשמך**⁸⁴⁸ מלכות עם ה **עליון**

⁸⁴⁵ זוהר כרך ב (שמות) פרשת תרומה דף קלח עמוד א
 "...תושבחתא דא עלמא תתאה, מלכות, קא משבח לגבי עלמא עלאה, תפארת או בינה (המתוק מדבש דף שפח בשם הרמ"ק) יומא (דכלא ביה) דאיהו כולו שבת מלכא, תפארת, דשלמא, שהיסוד, דיליה ודא איהו מזמור שיר ולא כתיב מאן קאמר ליה כמה דאוקימנא, ליום השבת יומא עלאה שבת עלאה, דא שבת ודא שבת, מה בין האי להאי, אלא שבת סתם דא שבת דמעלי שבתא יום השבת דא שבת דלעילא, דא יום, תפארת, ודא לילה, מלכות, (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת הא ליליא רזא דנוקבא (שם כ) זכור את יום השבת הא יום רזא דדכורא, ובגין כך מזמור שיר ליום השבת".

⁸⁴⁶ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת אחרי מות דף עט עמוד ב "...מזמור שיר ליום השבת, ליום השבת ממש, שבחא דקא משבח קודשא בריך הוא, תפארת, כדן חדותא אשתכח ונשמטא אתוספת, דהא עתיקא אתגלי וזווגא יזדמן, אוף הכי בחדותי סיהרא דהא נהיר לה שמשא בחדוותא דנהירו דעתיקא לעילא..".

⁸⁴⁷ זוהר חלק א דף נד עמוד ב
 תוספתא: כיון דאמר קין "גדול עוני מנשא" (בראשית ד,יג), מחל ליה קב"ה פלגו מעונשיה, בגין דגזר עליה בקדמיתא ואמר ליה "נע ונד תהיה בארץ" (שם שם,יב), והשתא אשתאר בנוד בלחודוי, הה"ד ויצא קין מלפני יהו"ה וגו', כלומר דכד נפק מן קדם יהו"ה, הוה בגין למהוי נד בארעא, ולא נע, ועוד אמרו, כד נפיק קין מן קדם יהו"ה, אמר לו אדם, ברי, מה אתעביד על דינך, אמר לו קין אבא כבר אתבשרית דמחל לי קב"ה בנוד בלחודוי, אמר לו היאך הוא, אמר לו בגין דתבית ואודית קמיה, אמר אדם, וכי כדן הוא רב ותקיף חילא דתשובה, ואנא לא ידעית, שרא לשבחא למריה ולאודאה ליה, פתח ואמר (תהלים צב א) **מזמור שיר ליום השבת טוב להודות ליהו"ה**, כלומר טוב לשבחא ולא תבא ולאודאה קמיה קב"ה, ע"כ:
 להלן תרגום חופשי של התוספתא: כיון שאמר קין "גדול עוני מנשא", מחל לו הקב"ה חצי מעונשו, כיון שנגזר עליו בתחילה "נע ונד תהיה בארץ" ועכשיו נשאר עונש של "נד" בלבד, שנאמר "ויצא קין מלפני ד' וישב בארץ נוד",

תפארת שהיא עליון ממנה (ג) **להגיד** להמשיך **בבקר**⁸⁴⁹ תוד **חסדך** תוד **ואמונתך** מלכות בהיותה קשורה לתפארת (הרמוז באות ו של ואמונתך) ועם הבינה הרמוזה באות ך **בלילות** מלכות: (ד) **עלי עשור**⁸⁵⁰ מלכות בעת שהיא מקבלת מעשר ספירות שעליה **ועלי נבל** מלכות בהיותה מקבלת מהבינה

כלומר שכאשר יצא מלפני ד' היה כדי להיות "נד" בארץ ולא "נע". ועוד אמרו שכאשר יצא קין מלפני ד' שאלו אדם "מה נעשה בדינך?" אמר לו קין "אבא, התבשרתי שמחל לי הקב"ה חצי מעונשי ונותר עונש של "נד" בלבד. שאלו אדם "כיצד?" אמר לו קין ששבתיו והודתי על חטאי לפני ד'. אמר אדם "וכי כל כך חזק הוא כוח התשובה ואני לא ידעתי? מיד פתח ואמר "מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לד' " כלומר טוב לשבח ולשוב בתשובה ולהודות להקב"ה.

⁸⁴⁸ פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים
וביום שבת הוא זמן מוכן ועת רצון להודות לה' משא"כ בימי החול. וסוד הענין הוא כמ"ש בזוהר, שהאדם החוטא, הס"א פוגעת בתפלתו ואינה מנחת לעלות. כך בימי החול שהס"א שולטת, אעפ"י שנאמרים ג"כ כמה שירים ותשבחות, מכל מקום אינם עושים פעולתם לגמרי, לפי שהס"א שולטת ואינה מנחת לעלות. אבל בשבת שהס"א נשקעת בנוקבא דתהומא רבה, אז נאמר, "טוב להודות לה'", לפי שאז התשבחות עושים פעולתם: ותראה שיש בכאן ב' דברים, הודאה, ושיר - ולזמר לשמך, ותראה שההודאה אומר - "לה" שהוא הז"א, והשיר - למלכות שהיא השם. וסוד הענין הוא, כי ההודאה היא כשהיה איזה צרה וניצל ממנה, אז צריך להודות למי שהציל, וזה שייך לז"א, לפי שזה כמ"ש, "ביום ההוא אקים את סוכת", שאמרו - שהשכינה אין לה כח לעלות מעצמה מן הקליפות וצריך שהז"א יעלנה. כך בימי החול שהשכינה היא בתוך הקליפות, אין לה כח לעלות מעצמה מן הקליפות וצריך שהז"א יעלנה, ולכן לו שייך ההודאה, שהוא מעלה השכינה מן הקליפות, ולכן, "להודות לה'", לה' דוקא. אבל השיר הוא שייך אעפ"י שלא היה שום צרה, ולכן השיר אומר - "לשמך" שהיא המלכות, שאחר שעלתה מן הקליפות, שבכח השיר תעלה ותתחבר עם המלך.

⁸⁴⁹ זוהר - רעיא מהימנא כרך ב (שמות) פרשת משפטים דף קיט עמוד ב
"וותרין דרגין אינון בקר ושחר ועלייהו אתמר (שם טז) נעימות בימין נצח, (קי א) בקר דאברהם דאיהו חס"ד דא סליק יתיר ביומא דפורקנא אבל שחר אקדים ליומא דפורקנא, ומאי איהו, נצח".

הרמח"ל ז"ל בבאורו על הכתובים שם כתב
להגיד בבקר חסדך (צב, ג). שמירת השבת גורמת לב' דברים, א' שיזכו אח"כ למנוחת השבת באלף השביעי, וזה "**להגיד בבקר**" שהוא דמיון הבקר, "**חסדך**", שיתגלה זה החסד שהוא האור שגנז הקב"ה לעתיד לבא לצדיקים. ועוד גורם - כמו שכל ו' ימי השבוע מקבלים כח מהשבת, שבשביל זה נקראים יום א' וב' בשבת, כך שמירת השבת גורמת שהשכינה תתקיים בכל ה' אלפי שנה, וזהו, "ואמונתך בלילות", שהוא קיום השכינה הנקראת אמונה, אפילו בזמן הלילה, שהוא דמיון ה' אלפי שנה.

⁸⁵⁰ ספר עבודת הקודש חלק ב פרק מג
ובפרק אין בערכין "תניא רבי יהודה אומר כנור של מקדש של שבע נימין היה שנאמר שובע שמחות את פניך אל תקרי שובע אלא שבע, ושל ימות המשיח שמונה שנאמר למנצח על השמינית על נימא שמינית, ושל העולם הבא עשר שנאמר **עלי עשור ועלי נבל**".

הרמוזה באות נ של נבל ומהחכמה לב נתיבות הרמוזים ב"לב" של נבל **עלי הגיון** כח"ב **בכנור** תו"מ כו נ"ר כו=תפארת נר זו המלכות או נ"ר היינו נפש ורוח אורות התו"מ **(ה) כי** מלכות ר"ת כנסת ישראל **שמחתני** בינה **יהוה** מלכות **בפעלך** היכלות שהם הפועלים **במעשי ידיך** מלאכים מצד **ארנן** שמאל והם מזמרים בלילה **(ו) מה** חכמה **גדלו** חסד **מעשיך** בעולם הזה שהם קשורים לחכמה והחסד וה **יהוה** תפארת **מאד** בינה **עמקו** חכמה **מחשבתך**⁸⁵¹ כתר **(ז) איש בער** ס"מ **לא ידע** אינו קשור לדעת **וכסיל** לילי' **לא יבין** לא מקבלת מהבינה ומה- **את זאת** מלכות **(ח) בפרח רשעים** כאשר כוחות הרע מנסים להכנס **כמו** למדור הקדושה שבהם **עשב** עב שמות **ויציצו** אבל אין להם כניסה הם יכולים רק להציץ ולהגיע עד מחוץ להיכל שני **כל פעלי און להשמדם** ואם יכנסו יותר הרי שישמדו כי אין להם אחיזה ב **עדי עד** עד של שמע ישראל כי אין להם אחדות. **(ט) ואתה**⁸⁵² תו"מ בקדושה המלכות נקשרת עם התפארת שהיא מרום אליה **מרום** ועולה ונקשרת גם עם ה **לעלם** בינה ועולה ונקשרת גם עם ה **יהוה** חכמה **(י) כי הנה איביך** כוחות הרע **יהוה** תפארת **כי הנה איביך** **יאבדו** לאחר שעושים שליחותם הם אובדים **יתפרדו** כי הם מעולם הפרוד **כל** ס"ת וול משמות עב **פעלי און** **(יא) ותרם כראים** כתר ס"ת נמם משמות עב **קרני** המלכות עולה עד הכתר ומקבלת שפע החכמה דרך **בלתי יסוד** ה **בשמן** החכמה **רענן** שהוא מצד ימין ולכן הוא רענן. רענן גימ' ש"ע נהורין **(יב) ותבט עיני** א"א ההשגחה העליונה מביטה **בשורי** במעוררים את מידת הדין **בקמים עלי מרעים** **תשמענה אזני** ודבריהם מגיעים לאזן אבל אינם נכנסים פנימה **(יג) צדיק יסוד כתמר**⁸⁵³ מלכות

והסוד כי ההשגה במקדש ראשון היתה בכל שבעת אבני הבנין, ולימות המשיח תרבה ותעלה ההשגה עד השמינית שהיא אם הבנין, ולעולם הבא אז תהיה ההשגה שלמה בכל העשר, ומזה יתבאר כי העולם הבא גוף וגויה שהרי מקדש וכנור מצויין:

⁸⁵¹ זוהר כרך ג (במדבר) פרשת נשא דף קלג עמוד ב **"..תנא בכל אתר דבהאי עתיקא טמירא דכלא ארחא אתגליי בין מהי"ג אורחין שבגולגלתא, בין מהאורח שלמעלה מהפה בין מהאורח שלמטה מהפה, אם נתגלה אחד מהם עי"ז נמשכים מהם אורות לפרצופים התחתונים לכן טב לכלהו דלתתא אז נשפע שפע טוב בין לאו"א ובין לזו"ן דהא אתחזי עיטא למעבד טב לכלא, ובזה א"א נותן עצה לאו"א ולזו"ן שגם הם ישפיעו שפע רב לעולמות בי"ע, ולהפך מאן דסתים ולא אתגליי אם אחד מהאורחין נשאר סתום ואינו מתגלה להמשיך שפע, אז לית עיטא, להתברך התחתונים ולית מאן דידע ליה את האורות שבאורחין אלא הוא בלחודו, רק א"א לבדו כמה דעדן עלאה שהוא מו"ס דא"א לית דידע ליה אלא הוא עתיקא דעתיקי אין מי שיוודע האורות שבתוכו אלא דווקא א"א, מפני שהוא סתום בקרום, ועל האי כתיב (תהלים צב) על סוד זה שאמרנו שבזמן שהאורחין סתומים אז הם דומים למו"ס שאין מי שישגים, ע"ז נאמר "מה גדלו מעשיך יי מאד עמקו מחשבותיך". על פי ה"מתוק מדבש" דף פט.**

⁸⁵² זוהר כרך א (בראשית) פרשת חיי שרה דף קלג עמוד א **"..ת"ח הני תרי זמני דתרי צלותי לאו אינון אלא לחברא ליעקב תפארת בעדביה מלכות כיון דאתחברו דא בדא אנן לא צריכין יתיר דכיון דאתיהבת אתתא בין תרין דרועין חו"ג ואתחברת בגופא לא אצטריך יתיר ועל דא אנן בעינן לאתערא תרין דרועין בגין דאתיהבת בינייהו כיון דאיהו בינייהו גופא ואתתא מלייהו בלחישו דלא לאדכרא ובגין כך יעקב תפארת משמש במרום מלכות תנינן מאי במרום כמה דאת אמר (תהלים צ"ב) ואתה מלכות מרום מלכות לעולם יי' וכלא איהו רזא לידעי מדין אתו רבי אבא וההוא יודאי ונשקו ידוי, אמר רבי אבא עד יומא דין לא קאימנא במלה דא בר השתא, זכאה חולקי דזכינא למשמע ליה". על פי פירוש המתוק מדבש דף ש.**

⁸⁵³ זוהר כרך א (בראשית) פרשת ויחי דף רכ עמוד ב **"כפות תמרים דכתיב (תהלים צ"ב) צדיק כתמר מלכות יפרח ולא אשתכח בינייהו פרודא ועל דא לא כתיב וכפות אלא כפות בגין דלא סליק דא בלא דא ובהאי אתמליא האי באר מלכות**

יפרח⁸⁵⁴ המלכות תעלה עד שתגיע ל **כארז**⁸⁵⁵ תפארת ותעלה עוד עד ל **בלבנון**⁸⁵⁶ בינה **ישגה**:(יד) **שתולים** חגתנה"י שתולים **בבית יהוה** מלכות **בחצרות** נו"ה **אלהינו** בינה **יפריחו** יתרבו משפע הבינה **:(טו) עוד** ר"ת איע משמות עב **ינובון** וכן הם, נו"ה, מקבלים שפע מה **בשיבה** כתר **דשנים** מצד אור החכמה **ורעננים** מצד החסדים **יהיו**:(טז) **להגיד** להמשיך כמו נפיק ונגיד(דניאל פ"ז, 10) את השפע **כי ישר** בקו אמצע **יהוה** תפארת **צורי** מצד הבינה **ולא** עלתה **כתיב עולתה** ללא אחיזת החיצונים בשפע **בו**:

מבאר מים עלאין נביעין חו"ג שבאים מיסוד אמא ליסוד ז"א ההוא היסוד אתמלי בקדמיתא ומניה אתמלייא בירא מלכות עד דאיהו נביעו לכלא" המלכות משקה את עולמות ב"ע. על פי פירוש המקדש מלך הובא במתוק מדבש דף תקטו.

⁸⁵⁴ כתב רבינו מהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - צדיק כתמר יפרח: (מזולתו) הנה ס"ת צדיק' כתמר' יפרח', הוא קרח. לרמוז, אל שמואל הנביא, שהיה צדיק הבא מזרעו של קרח, כי כל תיקונו של קרח פריחתו ועלייתו מן גיהנם, היה ע"י שמואל בן בנו. וזש"ה בפרשת בלק, או מי יחיה משמו אל, (אל תקרי משמו אל אלא משמואל) ירצה, כי כבר ידעת, כי קיני הוא יתרו, שהוא גלגול קין, וגם הוא קרח, כמבואר אצלינו בפסוק כי שבעתים יק"ם קין, ר"ת 'יתרו' קרח 'מצרי', ואמר, כי כשראה את הקני, אין לו תקומה וחיים להנצל ממיתה של גיהנם, כי אם ע"י שמואל, וז"ש מי יחיה משמו אל, משמואל כתיב: אמר שמואל, צריך לדרוש הפסוק כך, ואמר מי יחיה ר"ל כיצד יחיה קיני הנזכר בפסוק כי הרשעים בחייהם קרויים מתים. והשיבה רוח"ק, משמואל, מסבת שמואל שיצא ממנו, וברא מזכה אבא כנלע"ד: ולפי הפשט, ימשך עם הנזכר, כי הנה ראה אבדון של עמלק, כמ"ש תחלה וירא את עמלק ואחריתו עדי אובד, וחזר ואמר אל הקני, כי הוא לא יכרת ויאבד עם עמלק, אמנם יחיה ע"י שמואל. וכמש"ה, (שמואל א' ט"ו) ויסר קני מתוך עמלק, ע"י שמואל ושאל. האמנם אוי לו לעמלק וזרעו, שיחיה עד שיולד שמואל, והוא אגג שהיה בימי שאל, שהוא הרגו, כמש"ה וישסף שמואל את אגג. והנה שמואל בא 'מן קין כנזכר, וז"ש וירא את הקני וכו', מי יחיה משומו אל: גם אמר, אוי כי יבא לישראל צרות רבות, לאותם שיחיו אחר ששמואל ישסף את אגג, כי אז שכב עם שפחתו, ונולד אח"כ ממנו בן, וממנו נולד המן הרשע, שהציר לישראל והגיעם לשערי מות. ובזה יובן ענין מ"ש בסבא דמשפטים בזוהר, כי שמואל תקן ירך הנצח, והוא לפי שבא מזרעו מי שפגם את הירך, והוא קין. (ע"כ מזולתו): ספר לקוטי תורה - ספר תהילים: **"צדיק כתמר יפרח"**, ס"ת קרח רמז שעתיד לפרוח בימי שמואל הנביא הבא מבני בניו של קרח ויתרו הוא ג"כ מקין וזהו וירא את הקיני שהוא יתרו סוד קין וזהו כי שבעתים יוקם קין יק"ם ר"ת יתרו קרח מצרי לכן אמר בלעם אוי מי יחיה משמו אל פירוש קרח הבא מקין עתיד להחיות ולפרוח ע"י שמואל הנביא:

⁸⁵⁵ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת ויקרא דף טז עמוד א **"..וארז דא קודשא בריך הוא תפארת דכתיב (שיר ה) "בחור כארזים"**.

⁸⁵⁶ זוהר כרך ג (דברים) פרשת האזינו דף רצז עמוד א **"..מאי לבנון דא עדן חכמה דאתלבן מכל סטרין שהוא תכלית החסד ועדן חכמה הא ידוע לגבי חברי"א"**. על פי פירוש הרמ"ק הובא במתוק מדבש דף תפ"ו.

פרק צג

א יהוה מלך גאות לבש לבש יהוה עז
התאזר אף-תכון תכל כל-תמוט: ב נכון
כסאך מאז מעולם אתה: ג נשאו נהרות
יהוה נשאו נהרות קולם ישאו נהרות
דכים: ד מקלות במים רבים אדירים
משברי-ים אדיר במרום יהוה: ה עדתיך
נאמנו מאד לביתך נאווה-קדש יהוה
לארץ ימים:

פרק צג

כתב הרמ"ק ז"ל בסידורו דף קנו ע"ב "הנה ביום שישי עמד העולם על מילואו והי' עת שמחה להקב"ה במעשיו ותיקון השכינה בתחתונים, אלא שהקדים אדה"ר פורעניות וקלקל והגביר החיצונים ונפלה סוכת הקדושה. וגברה יד הרשעה ונתחזקו הדינים ועוד ידם נטוי' עד בין השמשות שהקדים הקב"ה בקדושת השבת ותיקן קצת. ולזה הלויים לתיקון הדינים היו אומרים ביום שישי שיר יום השבת כדי להקדים קדושת השבת לבטל הדינים ולמתקן.

⁸⁵⁷ ספר מבוא לחכמת הקבלה חלק ב שער ב א פרק א
 וזה סוד הכתוב, תהלים צ"ג א', ה' מלך גאות לבש. רמז אל צמצום הראשון בכח השעשוע. וכל סלוק וצמצום בחינתו גאות כביכול. ועדיין לא היתה התורה ניכרת עד אחרי הניתוק הנזכר למעלה. סוד צמצום השני. לכן חזר ואמר פעמיים לבש, לבש הי' עוז התהדר. כי אז נעשה עוז שהיא התורה (מספר ח"ן כללים כלל כ'). ומטרתה, התאזר גימטריה תרי"ג והיינו קיום מצותיו ית"ש:
 והנה זה המלבוש הנעשה מאותיות התורה נקרא ספ"ר בגימטריה שם. בהיותו חתום בשמו יתברך המגלה את רצנו. כטעם רצ"ן גי' שם כידוע. וכתב הרמ"ע ז"ל בספרו ע"ב ידיעות, בידיעה ט'. שבספר תורה דידן, ג' אותיותיו הראשונה ב, האחרונה ל והאמצעית ו. ובצירוף אותיות שם הרי אותיות מלבוש:

ספר שערי הלשם חלק ב - סימן י - פרק א - המקדש וענינו
 וזהו שאמר רב שמואל בר יצחק (חגיגה ה ע"ב) "מפני גאוותן של ישראל שניטלה מהם וניתנה וכו'". ומדבר רב שמואל בר יצחק על הבכיה אשר במקום המסתרים שבבתי בראי ששם הוא הבכיה על גאוותן של ישראל שניטלה. אבל ר' שמואל בר נחמני שאמר מפני גאוותה של מלכות שמים הנה הוא מדבר על הבכיה שבמקום המסתרים אשר בבתי גואי דהאצילות אשר שם נאמר ה' מלך גאות לבש שהוא באותיות יה דהשם וכו' ל' ובזמן שבית המקדש היה קיים שהיה גילוי שכינה למטה אז נתקיים ה' מלך גאות לבש כי היה גאוותה של מלכות שמים נתגלה בכל הארץ, אבל בעת החורבן רח"ל אז נאמר במסתרים תבכה נפשי מפני גוה. וע' בדברי הרב בשער מיעוט הירח פ' ב' ג'. וגאוותה של מלכות שמים הוא בהאותיות יה דהשם וגאוותן של ישראל הוא בהאותיות וו דהשם. והנה הם תלויים זה בזה כמ"ש במגילה כ"ט א' ובמדרש תהלים מזמור ט' סי' י"ד ובכ"מ. והוא ג"כ ענין השם שלם וכסא שלם שאמרו בפסיקתא פיסקא זכור והובא ברש"י סוף בשלח כי השם שלם הוא גאוותה של מלכות שמים וכסא שלם שם הוא גאוותן של ישראל וכמ"ש וישב שלמה על כסא ה'. וע' זוה"ק ויחי רמ"ג סע"א. ובתז"ח ל"ז ע"ב וכן הוא בתיקונים תיקון כ"ב ע"ו ע"א ודי בזה כעת:

שער הכוונות - דרושי קבלת שבת דרוש א ענין הבו לה'
 יהוה מלך גאות לבש כו' הנה ענין זה הוא סוד אותו השיר שאומרים המלאכים להשי"ת כנז' בס' פרקי היכלות המתחילים "האדרת ואמונה לחי העולמים". והענין הוא כי יש כמה נימין ושערין ברישי דא"א וכולם מושכים ממימי ים החכמה עילא' מוחא סתימאה דרישא דא"א וכולם הם גבורות ודינין קדישין ולכן נקרא "שערות". וז"ס האדרת שער שיש למע' והנה הנימין ההם הם ת"י נימין כמנין קדוש כנז' באדרת נשא גם הם בגי' גאות זמ"ש "גאות לבש". ושם ביארנו הטעם כי הם סוד הויה דע"ב דיודין וכל הויה מהם יש בה ד' יודין כ"א כלולה מעשר הם ת' ועשר אותיות המילוי הרי ת"י כמנין גאות. ונודע כי בתוך אותם השערות מתלבשין או"א וגם ז"א כמ"ש זמ"ש גאות לבש. ונודע כי או"א הם סוד יום השבת כנ"ל בסוד ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם כי כשעלה ז"א עד או"א אז נקרא קדש והנה עלייתו היא ביום שבת ונמצא כי ביום השבת שעולה ז"א במקום או"א אז הוא מתלבש באותם השערות דא"א כדוגמת מה שהיו מתלבשין בהם או"א בימי החול ונמצא כי אלו השערות הם כדמות נהרות המושכין מים החכמה מוחא סתימאה דא"א זמ"ש נשאו נהרות ה' כו' שהם סוד השערות העליונות הנק' מבויעין ונהרות להמשיך המים הנז' ממוחא סתימאה כנז' בריש תי' ע' כי השערות הם בצירוף נימין חלולים מבפנים ובצורת וו"ן והאורות של מוחא סתימאה דא"א נמשכין בתוך אלו השערות ויוצאין אח"כ דרך פיו השערות ולחוף ונודע כי כל שער הוא דין וגבורות כי הנה יניקת' הם מן הגבור' העליונות והנה הם כדמיון הנימין של הכינור המרימים

קול וזמ"ש "מקולות מים רבים" כו' פי' כי אימא עילאה נקרא "מים רבים" כנודע, ואלו השערות ממשיכים ממי ים החכמה העליונה מוחא סתימאה דא"א אל אימא עילאה הנקרא "מים רבים", וזהו "מקולות מים רבים" ולהיותם המים האלו בחי' גבו' דמנצפ"ך שמהם נעשה אח"כ בחי' המ"ן. לכן נרמז בר"ת מקולות מים רבי' ר"ת בגי' מנצפ"ך ולהיות כי שערות אלו מלבישים לאו"א לכן נרמזו שניהם בפסוק הזה כי ר"ת של "אדירים משברי ים" הוא אמ"י ור"ת של "אדיר במרום ה'" הוא אב"י, הרי כי נרמזו בו אבא ואימא. ואומרו "אדירים משברי ים" הוא מלשון הנז"ל האדרת והאמונה לחי העולמים שהוא לשון התלבשות ולהיות זה בליל שבת לכן אנו עולים ממטה למעלה ובתחילה נזכרת מלת מ"י בפסוק ואח"כ נזכר אבי. גם ענין אחר כי הנה עתה במזמור הזה אנו עומדים בעולם האצילות והנה ג"כ יש שם שם בן מ"ב ומעלה את עולם הבריאה וזהו מקולות מים רבים הם סוד ז' קולות של ז' שמות שם בן מ"ב אשר הוא יוצא מן או"א כנז' בחי' דכל שם בן מ"ב הוא ברישא דמלכא שהם סוד או"א הנקרא "מים רבים" ואלו הקולות הם נמשכין מן או"א הנקראים "מים רבים" וזהו, "מקולות מים רבים" ולכן נרמזו בר"ת או"א. אדירים משברי ים שהוא אמ"י אדיר במרום ה' הוא אב"י. והנה הקולות האלו הם נמשכים מבחינת השערות של או"א כנודע, וזמ"ש "אדיר במרום ה'" שהוא מלכות, האדרת והאמונה, ומלשון אדרת שער, כי כבר ידעת כי או"א אתכלילן במזל דדיקנא דא"א וזה המזל נעשה בחינת מלבוש ואדרת אל או"א ותכין כי ע"י הקולות האלו תעלה את הבריאה באצילות.

גם תכין ענין א' כי הנה סיום קוצא דשערי דרישא דא"א משתלשל ונמשך עד רישא דז"א ושם בסיום אותם השערות הם בחינת הפיות של אלו הצינורות והנהרות המושכים מים ממוחא דא"א אשר להיותם בחינת גבורות נרמזו אותיות מנצפ"ך בר"ת "מקולות מים רבים" כנ"ל כי מים רבים הם בחי' מ"ן דמנצפ"ך. ואמנם בימי החול אלו ההארות של השערות עליונות דאריך ניתנות לאו"א וביום שבת עולה ז"א עד מקום או"א ואז לוקח הוא ההארות ההם ובתחילה עולה ולוקח הארות אימא ואח"כ עולה יותר ולוקח גם הארות אבא ולכן נזכרת אמי טרם אבי כנ"ל. ואח"כ תכין בר"ת "קולם ישאו נהרות" שהם אותיות קין שלא כתיקונו לרמז כי עתה נתקנים ניצוצות נשמות שרש קין, ואח"כ חוזר להזכירו כתיקונו גמור בר"ת "נהרות קולם ישאו" שהם אותיות נקי להורות כי ניתקן כבר מן קין נעשה נקי. גם תכין אח"כ ר"ת "נאווה קדש יהוה" שהוא נק"י ג"כ לרמז אל הנזכרת כי כבר עתה נתקנו ניצוצות ונשאר נקי מן הפסולת ומן הקליפה. גם תכין כי ר"ת "יהוה לאורך ימים" אל שם יל"י שהוא שם קדוש משם של ע"ב וכבר נתבאר ענינו למעלה בפסוק "ה' למבול ישב" אבל שם היה בעולם העשיה, אבל עתה תכין כי שם יל"י זה הוא בעולם האצילות הנקרא אורך ימים וזמ"ש ה' לאורך ימים. ותכין להעלות ע"י השם הזה את ניצוצי נשמות הבריאה שבתוך הקליפות אותם שאין יכולים לעלות ע"י שם בן מ"ב. גם תכין כי ר"ת יהוה לאורך ימים הוא שם יל"י וס"ת הוא שם הכ"ס שהוא בגי' אדנ"י והכונה הוא שתכין כי בכח שם יל"י אתה מעלה את המלכות הנק' אדנ"י ותכין כי אורך ימים הוא אריך אשר יש בו ש"ע רבוא נהורין ונותן ק"ן ריבויא נהורין לז"א כנזכר באדרא ונשארים לעצמו כמנין אר"ך חסר חד ריבויא כנודע ולכן נקרא ארך ימים. ואחר שהשלמת כל הסדר הנזכר אז תכין לפניך בהויה א' דע"ב דמילוי יודין כי עד עתה לא נתכונת אלא בהויות דב"ן ודמ"ה וס"ג כנ"ל ועתה תכין בשם זה שהוא באצילות לומר כי כבר עלינו עד עולם האצילות וכל העולמות עלו עד שם ונכללו שם. והנה להיות כי הויה זו היא באצילות יש לה מעלה אחרת והוא שתכין בה כי כל אות ואות שבה היא מנוקדת בקמץ והנה כל זה הוא תיקון השדה והענין הוא בסוד חיצוניות של נה"י דז"א:

כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר הנפש - חלק ז פרק ב
מערכה שניה כסות נקיה החי באדם דמות עליון שר לפני המלך והוא אמנם איקונין שניה הכוללת שלשה דיוקנין נפרדים המה והניצוצין מעולם היחוד המאירים בם,

והנה קראו בשמותם על שם המדריגות המתלבשות בתוכם מן המערכה גדולה שזכרנו דאינון נפש רוח ונשמה בלבד כי אמנם חיה ויחידה הם בסוד ראש ואינם צריכים לבוש כי אין לו ייחס עמהם כלל, ואלה הדיוקנין מתפשטים מבריאה יצירה עשיה לכל האזרח בישראל ולגר הגר בתוכם אשר בא לחסות תחת כנפי השכינה דוקא ואין לנו חלק במערכה ראשונה עד ישובו יושבי בצלה להיות עמוסים מני בטן בזכות הצדיקים המטפילין בהם כגון: משה ביתרו ונעמי ברות, והוא טעם מה שאמרו בפרק שמנה שרצים נכנסה לו צפור תחת כנפיו בשבת יושב ומשמרה עד שתחשך כי הצדיקים הם סוד שבת בכל מקום וכתוב אתם ידעתם את נפש הגר צפור טהורה צפור ודאי שפירשה לגמרי הרחק מאוד מהתייחס כל עיקר עם תתקע"ד דורות דלא הניין ליה ליוצר בראשית, ובאה לחסות תחת כנפיו במספר שוה. והצדיקים הם עצמם כנפי השכינה כנפי יונה ממש כי הוא פורחת בהם בשמחה ובטוב לבב בגבהי מרומים וצדיק זה שזכה בה בנפש הגר יושב ומשמרה עד שתחשך שמשו בעוה"ז להאיר לעולם הבא, אשר איננו מסיח דעתו כל ימיו מתיקוניה כלל והיא נעשית ביני ביני חלוק שלם בתוספת לזה הזוכה בו מלבד שהוא חלוקא דרבנן של כל אדם עד שיזכו שניהם יחדיו לסוד "צדק לבשתי וילבישיני" לדמות עליון דכתיב ביה ה' **מלך גאות לבש** והדר לבש ה' הראשון נאמר על אריך שהיא לבוש אל הגאווה על כל גאים שהגאות הולמתו ואיננו חסר ממנו מאומה ועליו נאמר גאות אדם תשפילנו, לשבח רב כי יש סיפק בידו לשכון מרום וקדוש ואת דכא ושפל רוח, ואין קליפות מעכבות על ידו ועליה כתיב "ושח עינים יושיע" כי ממנו תשוועת עולמים בהיותו שח עינים להסתכל בהם ולהשגיח עליהם, והשני נאמר על זעיר שהוא לבוש לאריך כנודע, "אף תכון תבל בל תמוט", נקבה תסובב גבר:

ספר תיקונים חדשים לרמח"ל ז"ל - תיקונא חמשין וארבע
מראה תליתאה דא חשמל ודא לבושא. ורזא דמלה ה' **מלך גאות לבש** (תהלים צג א) ת"ח מאי חשמל. אלא בזמנא דאתנהירו נהורין לגו, הכי מינייהו אתפרש פרישו לבר. ומאינון מוחין דקיימין ברישא דמלכא ומתפשטין בכל גופא, נפיק דא לבר. ורזא דמלה לפום רעותא דלגו הכי לבושא אשתכח. ולבושא אחזי על רעותא דלבא. ודא קאים לאודעא חדותא דמלכא וחילא דיליה:
ות"ח הכא מסתכלין מלאכי עלאי. אבל ישראל לגו מסתכלין, דכתיב כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל (במדבר כג כג). על לבושא דא אתמר קרא ה' **מלך גאות לבש**. ודא מלך במוחין דרישא. כדן גאות לבש מסטרא דלהון מסטרא דאימא ודאי. ומגו לבושא דא אתחזיין חיון מסתדרן בסידורייהו. דכתיב ומתוכה דמות ד' חיות וכו'. תלת מראות קיימין בהו:

ספר תיקונים חדשים לרמח"ל ז"ל - האידרא קדישא
פתח איהו ואמר רבנן עד אימת יהא עלמא תליא וקאים דלא לאתישבא מילין באתריהון. כתיב ה' **מלך גאות לבש** וכו' אף תכון תבל בל תמוט (תהלים צג א). דמיומא דאתברי עלמא לא קיימו מילין בדוכתייהו כדקא יאות. אע"ג דבמ"ת קיימו זעיר, אבל לא אתקיימו. וכלא בגין ס"א דאחשיכת עלמא, וסטר קדישא לא קאים באתריה. אלא לזמנא דתתעבר ס"א דא מעלמא, דכתיב "והאלילים כליל יחלוף" (ישעיה ביח). כדן יתישב סטר קדישא באתריה כדקא יאות: רבנן רבנן הא גלותא אתארך ותרעין אנעלו, וחכמתא אסתלקת מבני נשא, דכתיב "אבדה עצה מבנים" (ירמיה מטז). והא זמנא מטא דאתמר ביה "כי יראה כי אזלת יד" (דברים לב לו) הא זמנא דאשתכחת אוריתא מעלמא ולא אתחזיאת הלכה ברורה בכל מקום (שבת קלח ע"ב). הא זמנא דיתבעי דג לחולה ולא ישתכח (סנהדרין צז). דבשאר זמנין הוה כתיב וידגו לרוב בקרב הארץ (בראשית מח טז) אלן ת"ח נונין רברבין, דסלקין ונחתין ושטאן בימא. אבל השתא מתבקש דג כדא לחולה דאיהי שכינתא בגלותא, ולא אשתכח:

ספר פננות המרכבה לדמח"ל ז"ל - פנה שלישית

פנה שלישית של המרכבה: פנה הזאת היא פנת השלום. בזה תלוי סידור גדול לכל פרקי המרכבה לעמוד על נכון, אשר לא עמדו לעולם. ולבוש הגאות של הקב"ה אינו נעשה אלא מחסידות של בני אדם. והוא אינו מתלבש בו אלא אחר שתעמוד המרכבה בסדרה. ואז יהיה הקשת מאיר בגנוני נהירין - "כמראה הקשת אשר יהיה בענן". ואז השלום יתפשט בעולם... [והוא] מקום שהעליונים והתחתונים עומדים בשלום אחת בלא רגש ובלא קנאה. שם הפנה הזאת מצפץ איום ונורא, שבו הפנה הזאת עולה עד אין תכלית, עד שאין שום ברכה יכולה להתחזק בעולם זולתה. ולפי שלא נתגברה עד עתה במעשיה, כי הקנאה היה בעולם, על כן לא נתקיים העולם בברכה. ולע"ל נאמר, "ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום" עוז ודאי. כי עוז מראה גאות של הקב"ה, ס"ז, "ה' מלך גאות לבש לבש ה' עוז התאזר". ואז העולם יהיה נכון, מה שלא היה עד היום הזה, ואז, "אף תכון תבל בל תמוט", שתעמוד המרכבה בכל סדרה, ואז הברכה והשלום יהיה בעולם:

פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

להגיד בבקר חסדך (צב, ג). שמירת השבת גורמת לב' דברים, א' שיזכו אח"כ למנוחת השבת באלף השביעי, וזה "להגיר בבקר" שהוא דמיון הבקר, "חסדך", שיתגלה זה החסד שהוא האור שגזז הקב"ה לעתיד לבא לצדיקים. ועוד גורם - כמו שכל ו' ימי השבוע מקבלים כח מהשבת, שבשביל זה נקראים יום א' וב' בשבת, כך שמירת השבת גורמת שהשכינה תתקיים בכל ה' אלפי שנה, וזהו, "ואמונתך בלילות", שהוא קיום השכינה הנקראת אמונה, אפילו בזמן הלילה, שהוא דמיון ה' אלפי שנה. [א]: **ה' מלך גאות לבש וגו'** (צג, א). מלך הוא סוד מ'ז' ל'ב' כ'בד. פירוש הענין, הז"א בזמן קטנותו כבד כועס שהוא כולו דין, ולתקן זה צריך שיבואו לו המוחין, והם מוח חכמה לב בינה, ולעתיד לבא כשיתגלה זה התיקון בשלימות, אז "גאות", הז"א ילביש בחיצוניות שלו - המלכות, וזהו, "גאות לבש", המלכות נקראת גאות לפי שאז תיראה ממשלתה בעולם. ובכח מה עושה זה, בכח מעשי התחתונים המחזיקים המלכות, בסוד, "תנו עוז לאלקים" - הקב"ה לובש זה העוז. ובכח זה "התאזר", הוא לובש המלכות, כמו אדם שחוגר חגורה על מתניו, כך הז"א לובש הנוק' כמו חגורה בחיצוניות שלו כמ"ש, וזהו, "לבש ה' עוז התאזר":

ועוד פירוש אחר - הז"א הוא בסוד חסד, וכשלוש המלכות שהיא דין, גם הוא נעשה בסוד דין, וזהו עוז להנקם מאומות העולם, ואז "אף תכון תבל בל תמוט". פירוש הענין, כתוב, "בצדקה תכונני" וגו', המלכות בגלות יש לה כל אורותיה אלא שהם צריכים להשתלם, כי נתערב חול בקדש וקדש בחול. ועד שהיא בסוד צדק שהיא דין גמור, אי אפשר לעשות זה הכונניות, צריך שתהיה בסוד צדקה בסוד מיתוק הה' חסדים כידוע, ואז נעשה זה הכונניות, ונעשה הבירור. ואז ז"א אומר לה, "רחקי מעושק" וגו', בגלות קליפת נוגה עושקת הנשמות, בסוד, "והנה דמעת העשוקים", והמלכות הולכת שם כדי לשמור אותם כדי שלא יתאחזו הרבה ח"ו. ואז באותו זמן שכבר נעשה הבירור, הז"א אומר לה, "רחקי מעושק", אין לך צורך לילך עתה בנוגה, "כי לא תיראי", כי לא יש יראה, עתה שכבר נעשה הבירור. "וממחיתה" וגו', פירוש - השכינה כשהיא בנוגה היא מתיראת מן הג' קליפות אחרות שח"ו יקרבו אליה, כאדם אחד שיש לו אויב והוא מתירא כי יצא לקראתו למלחמה, כך השכינה מתיראת כשהיא בנוגה מן הג' קליפות אחרות שיקרבו אליה ח"ו. ולכן אומר לה, עתה לא יש יראה מן העושק, "וממחיתה כי לא תקרב אליך", הם הג' אחרות. ולכן אומר, "אף תכון תבל", שנעשה זה הכונניות, "תבל" מלשון תבלים, שנעשה הבירור מן הטוב, ואז "בל תמוט" המלכות מן המלך לעולם.

יהוה תפארת עז התאזר מלכות אף הדין לא יהרוס אלא יכונן ויבנה **תכון תבל** מלכות **בל** **נמוט: (ב) נכון כסאך מלכות מאז מעולם** בינה **אתה** חסד ולמטה ע"ש אתה כהן (שהוא חסד ע"ש תומיך ואוריך לאיש חסידך) לעולם והיינו תיקון המלכות מתיקון הבינה ע"ש אומרו אין הקב"ה נכנס לירושלים של מעלה עד שיכנס בירושלים של מטה **(ג) נשאו** מהכתר **נהרות** חו"ב **יהוה** כתר **נשאו** מהכתר **נהרות** חו"ג **קולם**⁸⁵⁹ **ישאו** מהכתר **נהרות דכים**⁸⁶⁰ יסוד ומלכות **(ד) מקלות** ז"ת **מים רבים**⁸⁶¹ ז"ת

ספר תקט"ו תפילות לרמח"ל ז"ל - תפילה בדעת
חדרים ימלאו כוון שנגזר גלות על ישראל, רצה ה' שיהיו שם שפלים ונדכאים, ואעפ"י שמקורם עליון ורם ודאי, והטעם כי ה' נאמר בו "ואת דכא ושפל רוח" וע"כ יותר שהם שפלים יותר הוא משפיל את עצמו להושיעם מן הגלות:
 אל אחד יחיד ומיוחד גאון ישראל שכן העלית אותנו למקום עליון שנא' בו כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו, מקום גאון עליונה שנא' בה ה' **מלך גאות לבש, וזה א"א** (קדש) [קודש] עליון כמנין גאות, ובמקום גאותך שם ענותנותך, וכך עשית לישראל שיהיו נדכאים ושפלים שאתה נאמר בך מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח שהרי עתה תקום להושיע כל ענוי ארץ סלה, וגאותך תגלה שנאמר בה על ישראל גאותו, ומיד יהיו נקרעים מלפניך ס"א שהם גבוהים בלא ענוה, ויאמר בהם אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו כו', וכן נאמר "מפני פחד ה' ומהדר גאונו בקומו לערץ הארץ", (ישעיהו ב, יט) "גאון יעקב אשר אהב סלה", (תהלים מז) רבון כל העולמים הרי בשפלתנו הנשגב אנחנו מקוים באמת, גלה עלינו גאון יחודך ונשמח בך ולא נבוש, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א - פתח מט
 ולכן תיקוני הדיקנא נקראים לבושים, שהם מדות שבהם הוא מתראה לבריותיו, כמ"ש, ה' **מלך גאות לבש וגו'**, ונקרא בג"ד שהם ט' מדות שלו, והם כסדר ב' פעמים י"ה וג' פעמים אדם וד' פעמים הו"ה. וכאשר יש עת רצון אז נתלבש במדות של א"א לעשות לפניו משורת הדין כולו חסדים גדולים, שגם בעוה"ז מתראה במדות אלו כמו שהיה בקריעת ים סוף ובמתן תורה, שנדמה לישראל כזקן מלא רחמים, ששם נתגלה להם עניינים של ע"ק שהוא בסוד הנצחיות ובהעברת כל קטרוג, והוא סוד מ"ש באד"ר שיורדים י"ג תיקונים של ע"ק בז"א, והם כ"ב בסוד כ"ב אותיות של תורה והם סוד כל ב"כ (ברכת כהנים) והם י"ג יודין וט' ווין של ב"כ, שיודין הם בסוד דרגין דא"א ששם מתראים כל הי"ס בגלוי. מה שא"כ בז"א עקרו בסוד ו' שהם ו"ק ו' ימי בראשית:

⁸⁵⁸ כתבי הרמ"ע מפאנו ז"ל - מאמר מאה קשיטה - סימן פד
 עוד גאה גאה בגי' חי, שהם חי עלמין דעתיקא קדישא וטעם הכפל בפשט הכתוב הוא כמו ה' **מלך גאות לבש** כי אין מבלעדיו ממלא לבוש זה כי הוא לבדו מרומם על כל ברכה ותהלה וכל זולתו אפשר שיהיו שבחיו מרושלין ועודפין על גדולתו.

⁸⁵⁹ תיקוני זהר דף מו עמוד ב האותיות הקטנות מפירוש מעלות הסולם דפים קמט ואילך אותיות רש"י זה מפירוש באר לחי רואי דף רכא ואילך.
 ועמודא דאמצעייתא ז"א כד סליק לאבא ואימא חו"ב לנחתא מזונא מתמן, ידוע שאין מוחין דאו"א נמשכין למטה רק כשז"א עולה בסוד מ"ן לאו"א לזווגם, ועי"ז הוא ממשיך מוחין ושפע מזון ממקור העליון לעולמות התחתונים, ועיין בפרע"ח פ"ט ופ"כ משער הק"ש ופ"ג משער התפילה קליה סלקא כשהמלכות עולה להתיחד עם בעלה ז"א היא עולה בקול שיר, ולאחר שמקבלת שפע המוחין מבעלה ויורדת למטה לתת טרף לביתה יורדת בקול שיר שהוא הקולות של עשרה גלגלים של גלי הים על כל אינון נחלין ומבועין, ספירות חו"ב וכד נחתא

קליה נחתא על כל אינון נחלין ומבועין דאורייתא, ספירות ז"א הדא הוא דכתיב (תהלים צ"ג) **נשאו נהרות ה'**, **נשאו נהרות קולם**, נשאו נהרות הגר"א מוחק ב' תיבות אלו נשאו נהרות אלין אינון תרין נקודין דאינון צר"י, ב' קוין ימין ושמאל כיו"א כשמתיחדים ביחודא שלים פב"ב שווה בשווה, הם בסוד תמונת צירי מאן איהו דסליק על גבייהו בתרין דרועין, דא חול"ם, שהוא מעין כתר לב' נקודות הצירי וביה אתעבידו סגולת"א, דטעמים שם הנקודה האמצעית היא למעלה מב' הנקודות שבימין ושמאל ומאן איהו דנחית תחותיהו בתרין שוקין, דא חיר"ק, וביה אתעבידו סגול"ל. בההוא זמנא נשאו נהרות קולם, דאיהו קול יעקב, קול השופר, ולאן סלקין ליה לגבי אבא ואימא, וכד נחית מישסו"ת נחית בתרין נקודין דאינון שב"א תרי ירכי קשוט, נו"ה הדא הוא דכתיב ישאו נהרות דכים, כגון על כתף ישאו: ועוד בתיקוני זהר דף מז עמוד א .."דבר אחר **נשאו נהרות קולם**, דא תרין זמנין דמייחדין ישראל לקודשא בריך הוא, וסלקין ליה ביה קלא ערב ובקר וצהרים, דאינון ימינא ושמאלא, בתרוייהו סלקין קלא דאיהו עמודא דאמצעיתא, לגבי מאן סלקאן ליה לגבי אימא עלאה, דאיהו כ"ה בימינא וכ"ה בשמאלא ערב ובקר, ואינון חמשין תרעין דבינה, קראן ליה בהון, דנחית לגבי צדיק וצדק: דאיהו ד"ך בשוקא ימינא, ואיהי כדה על שכמה בשוקא שמאלא, דאינון תרי סמכי קשוט, ובגין דא ישאו נהרות דכים, ד"ך י"ם, ואיהו ד"ך בכ"ד אתוון דברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דערבית, ואיהו ד"ך בכ"ד אתוון דשחרית, ורזא דמלה ושמתי כ"דכ"ד שמשותין, ואיהי כד"ה בתרוייהו, ואל ישוב ד"ך נכלם: וצריך דלא אשתמע קלא בההוא דך, אלא ישאו נהרות, נשאו לא כתיב אלא ישאו, בגין על כתף ישאו, בההיא זמנא ותמלא כדה ותעל, ותאמר שתה אדוני וגם לגמליך אשקה, אלין אינון רמ"ח תיבין דארבע פרשיין דיחודא דקריאת שמע, דבכלהו אינון רמ"ח אברים דכלילן בברית דאיהו צדיק, כלהו אתשקיין על ידי שכינתא, דאיהו כ"ד י"ם: כ"ד ספרין דאורייתא ודאי, אינון כ"ד דאתמלי מן ימא עלאה דאורייתא, דאיהי כלילא דחמשין אתוון דיחודא, דאינון כ"ה וכ"ה, דמייחדין בהון לקודשא בריך הוא תרין זמנין, וכד סליק י"ם חמשין, דא איהו ישאו נהרות דכים, בהפוך אתוון דך איהו כד, ודך איהו צדיק בהאי כד, בגין דאיהי תבירא, בגלותא שכינתא דאיהי כד, עליה אתמר לב' נשבר ונדכה אלקי"ם לא תבזה, צדיק איהו דך במיא דאורייתא: ואיהו כתיב במשחא דאורייתא, הדא הוא דכתיב שמן כתיב, אימתי, בזמנא דאסתלק ו' מן ה', ואשתארת ד', דלת ודאי, ובגין דא שמן כתיב רביעית ההין, רביעית ה"א ודאי, דאתחזרת דל"ת, וההוא כתיב איהו ו' זעירא, שלימו דה', ועליה אתמר ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם, אות ה' ודאי, ובגין דא אתקריאת ה' על שמה, יום הששי, ה"א דששי:

860 זוהר חלק ב דף כג עמוד א

שבעה עמודים ז"ת דז"א דארעא מלכות סמיכא עלייהו, ואינון שבעה ימים, וים כנרת מלכות שלטא עלייהו, על ההשפעות להורידם כפי מעשה התחתונים אמר רבי יהודה, לא תימא דשלטא עלייהו, אלא דאתמלייא מנייהו. המלכות, שלא תטעה במלת שלטא עלייהו, דלא משמע שקאי על ההשפעות ועל נהרות ספירות הבינה יכוננה, מאן אינון נהרות, אלא כמה דאת אמר (תהלים צג ג) **נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים**, אינון נהרות, כמה דאת אמר (בראשית ב י) ונהר בינה יוצא מעדן חכמה להשקות את הגן, מלכות ובגין כך ועל נהרות יכוננה. (לפי המתו"מ דף נא שהביא מהמק"מ והרא"ג)

פירוש נוסף: שבעה עמודים דארעא סמיכא עלייהו, הם שבע נקודות מלכות דאצילות היורדות לבריאה, ונעשים שם עתיק דבריאה, ואינון שבעה ימים, כי בבריאה נקראים הז' עמודים ים וים כנרת מלכות דאצילות שלטא עלייהו, על פרצופי הבריאה, אמר רבי יהודה, לא תימא דשלטא עלייהו, אלא דאתמלייא

אדירים הם שוברים כוח דיניה של המלכות **משברי ים** מלכות **אדיר** תפארת **במרום** מלכות **יהוה**: (ה) **עדתך** תפארת ויסוד **נאמנו** מלכות **מאד** מלכות **לביתך** מלכות **נאוה קדש** חכמה **יהוה לארך ימים** כתר יל"י,⁸⁶²:

פרק צד

א אֶל-נִקְמוֹת יְהוָה אֶל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ: ב
הַנִּשָּׂא שִׁפְט הָאָרֶץ הָשִׁב גְּמוּל עַל-גֹּאֲוִים:
ג עַד-מִתִּי רָשָׁעִים יְהוָה עַד-מִתִּי
רָשָׁעִים יַעֲלֹז: ד יִבִּיעוּ יִדְבְּרוּ עֲתָק

מנייהו. כל עולמות ב"ע עולים אל המלכות דאצילות למ"ן ומוספים בה כוח ועל נהרות יכוננה, מאן אינון נהרות, אלא כמה דאת אמר (תהלים צג ג) **נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים**, אינון נהרות, כמה דאת אמר (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ובגין כך ועל נהרות הם צינורות החסדים הנמשכים מיסוד העליון ומשפיעים במלכות יכוננה. (הפירוש לפי המתו"מ שם בשם עטרת צבי).

⁸⁶¹ כתב רבינו מהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים -

מקולות מים רבים אדירים משברי ים וגו':

"מים רבים" היא אימא עילאה, כי ממנה יוצאים שבעה נחלים, ז' תחתונות, הנקראים ז' קולות. וזהו, מקולות מים רבים. ומאלו היו הם ז'ן. וזהו ר"ת אדירים משברי ים, אדיר במרום ה', שהוא אמ"י אב"י, שהם נוקביה והקדים לנוקבא יען כי הבת היא אצל אימא הנזכר במים רבים, ודי למבין. (ע"כ מזולתו):

⁸⁶² שער הכוונות - דרושי קבלת שבת דרוש א ענין הבו לה' :

גם תכוין כי ר"ת יהו"ה לאורך ימים אל שם יל"י שהוא שם קדוש משם של ע"ב וכבר נתבאר ענינו למעלה בפסוק ה' למבול ישב אבל שם היה בעולם העשיה אבל עתה תכוין כי שם יל"י זה הוא בעולם האצילות הנק' אורך ימים וזמ"ש ה' לאורך ימים. ותכוין להעלות ע"י השם הזה את ניצוצי נשמות הבראה שבתוך הקליפות אותם שאין יכולים לעלות ע"י שם בן מ"ב. גם תכוין כי ר"ת יהו"ה לאורך ימים הוא שם יל"י וס"ת הוא שם הכם שהוא בגי' אדנ"י והכונה הוא שתכוין כי בכח שם יל"י אתה מעלה את המל' הנק' אדנ"י ותכוין כי אורך ימים הוא אריך אשר יש בו ש"ע רבוא נהורין ונותן ק"ן ריבויא נהורין לז"א כנז' באדרא ונשארים לעצמו כמנין אר"ך חסר חד ריבויא כנודע ולכן נק' ארך ימים. ואחר שהשלמת כל הסדר הנז' אז תכוין לפניך בהויה א' דע"ב דמילוי יודין כי עד עתה לא נתכונת אלא בהויות דב"ן ודמ"ה וס"ג כנ"ל ועתה תכוין בשם זה שהוא באצילות לומר כי כבר עלינו עד עולם האצילות וכל העולמות עלו עד שם ונכללו שם. והנה להיות כי הויה זו היא באצילות יש לה מעלה אחרת והוא שתכוין בה כי כל אות ואות שבה היא מנוקדת בקמץ והנה כל זה הוא תיקון השדה והענין הוא בסוד חיצוניות של נה"י דז"א:

יִתְּאָמְרוּ כָּל-פֹּעֲלֵי אֱוֹן: הָ עֲמָךְ יְהוָה
יִדְכָּאוּ וְנִזְזָלְתָּ יַעֲנוּ: ו אֲלֻמְנָה וְגַר יִהְרֹגוּ
וּיְתוּמִים יִרְצֻזוּ: ז וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה-יְהוָה
וְלֹא-יִבִּין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: ח בֵּינוּ בְּעֵרִים
בָּעַם וּבְסִילִים מָתִי תִשְׁכִּילוּ: ט הִנֵּטַע אֱוֹן
הֵלֹא יִשְׁמַע אִם-יֵצֵר עֵין הֵלֹא יִבְיִט: י
הֵי־סֵר גּוֹיִם הֵלֹא יוֹכִיז הַמְלִיכָה אָדָם
דָּעַת: יא יְהוָה יִדַּע בְּמוֹשְׁבוֹת אָדָם כִּי-
הַבֹּהֶב הַבָּל: יב אֲשִׁירִי הֶגְבֵּר אֲשֶׁר-
תִּי־סְרֵנוּ יְהוָה וּבַתּוֹרָתְךָ תִּלְמָדְנוּ: יג לֹא־תִשְׁקִיט
לוֹ מִיָּמֵי רָע עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שְׂזוֹזָת: יד כִּי
לֹא-יִטֵּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנִזְזָלְתּוּ לֹא יַעֲזֹב: טו
כִּי-עַד-צִדֵּק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַזְזָרְיוּ כָּל-
יִשְׂרָאֵל-לֵב: טז מִי-יָקוּם לִי עִם-מִרְעִים
מִי-יִתִּיצֵב לִי עִם-פֹּעֲלֵי אֱוֹן: יז לוֹלִי יְהוָה
עֲזָרְתָה לִי כִּמְעַט שְׁכָנָה דוּמָה נִפְשִׁי: יח
אִם-אֲמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי וְזָסִדָּךְ יְהוָה
יִסְעֶדְנִי: יט בָּרַב שִׁרְעַפִּי בְּקֶרְבִּי תִנְזוֹזוּבְמִיךָ
יִשַׁעֲשְׁעוּ נַפְשִׁי: כ הִיזָּבְרָךְ כִּסֵּא הַוֹּת יֵצֵר

עָמַל עָלַי-זֶה: כֹּא יָגִדוּ עַל-נַפְשִׁי צָדִיק
וְדָם נָקִי יִרְשִׁיעוּ: כִּב וַיְהִי יְהוָה לִי
לְמִשְׁגָּב וְאֱלֹהֵי לְצֹר מִזִּזְסִי: כֹּג וַיֵּשֶׁב
עָלֵיהֶם אֶת-אוֹנֶם וּבִרְעָתָם יִצְמִיתָם
יִצְמִיתָם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

פרק צד

כתב רבנו הרמ"ק בסידורו דף קנג שמזמור זה נבחר לשיר של יום רביעי במקדש מפני שבו נתמעטה הלבנה ולכן אנו מתפללים על ביטול המיעוט. במזמור תפילה להשבתת כוחות הרשע וגילוי מלכות ד' בעולם.

(א) אל נקמות⁸⁶³ מלכות יהוה תפארת אל נקמות מלכות הופיע קבלת כוח הדין מלמעלה והמשכתו למטה: (ב) הנשא תתעלה שפט הארץ תו"מ השב גמול על גאים ס"מ לילי' והערב רב: (ג) עד מתי רשעים יהוה קודם חורבן ביהמ"ק היו רשעים עד מתי רשעים יעלזו אחר חורבן ביהמ"ק הרשעים מרימים ראש: (ד) יביעו במעשיהם הרעים הם ממשיכים את הדין ר"ת ריי משמות עב ידברו ר"ת יי משמות ע"ב עתק עד שהמלכות הנקראת "דבר" נעתקת ממקומה מחיק בעלה יתאמרו כל פעלי און ועוד הם מגבירים הרשע ומחזקים את כל פועלי האון אלו כוחות החבלה והמשחית: (ה) עמך יהוה ידכאו הם גורמים לנשמות הקדושות שאינן נשלמות כראוי ונחלתך יענו ומסלקים את השכינה: (ו) אלמנה מלכות וגר תפארת כשהוא למטה ולא במקומו יהרגו ימנעו מהם את השפע וכן מ ויתומים הנשמות ירצחו מונעים תיקון: (ז) ויאמרו הרשעים לא יראה יה סלקנו והפרדנו את י' מ- ו'ה ולא יבין והבינה אינה מחוברת ל אלהי יעקב תפארת: (ח) וכנגדם אמר דהע"ה בינו חברו שוב את הבינה (ע"י עשיית תשובה) בערים בעם וכסילים מתי תשכילו וכן את החכמה: (ט) הנטע און⁸⁶⁴ בינה הלא ישמע אם יצר עין חכמה ר"ת איע משמות עב הלא יביט: (י) היסר גוים הם שבעים שרי אומות העולם הלא יוכיח בהם את אומות העולם המלמד המשפיע ל אדם תפארת דעת ע"י הדעת: (יא) יהוה כתר ידע דעת מחשבות חכמה אדם תפארת כי המה ס"ת מיה משמות עב הבל⁸⁶⁵ בינה: (יב) אשרי הגבר⁸⁶⁶ גבורה אשר תיסרנו יה חכמה

⁸⁶³ כתב הרמ"ק בסידורו דף קנג "הנקמה מיוחסת למלכות כאומרו "חרב נוקמת נקם ברית"... והנה בהיותה "אל" היא מצד החסד ובהיות שם זה "אל נקמות" מורה הדין והנקמה על האויבים.

⁸⁶⁴ און גימ' סג ע"ה. כתוב בספר איוב (יב 11, לד 3) "און מילים תבחן" והבחינה בבניה. כתב בספר "מאורי אור" מערכת אות אלף "און" נקרא בינה.

⁸⁶⁵ ספר מבוא לחכמת הקבלה להרב שמואל טולדנו שליט"א חלק א שער ז פרק ב

ובפתיחת אליהו ז"ל כתוב, בינה לבא. בסוד התפשטותה. יסוד דידה המסתיים בלב ז"א. לכן הבל אותיות הלב. ואות א' שבאותיות וא"ו דס"ג רומזת אל פרצוף ז"א בהיותו כלול באימא במעיה, קודם התגלותו למטה בבחי' לידה כביכול. ועוד טעם

ומתורתך⁸⁶⁷ תפארת **תלמדנו: (יג) להשקיט לו מימי רע** קלי' **עד יכרה לרשע** ס"מ שחת לילי': **(יד) כי לא יטש** ר"ת כלי משמות עב יהוה תפארת עמו⁸⁶⁸ מלכות ונחלתו מלכות לא יעזב: **(טו) קוב"ה** לא יטוש שכינתו וישפיע לה משפע הבינה להקימה ולכן אמר **כי** מלכות **עד** יסוד **צדק** מלכות **ישוב** בינה **משפט**⁸⁶⁹ תפארת **ואחריו כל ישרי לב** בינה: **(טז) מי**⁸⁷⁰ בינה **יקום לי**

להבל זה, כי בבינה ציור המחשבה, וכתב ה' יודע מחשבות אדם כי המה הבל. דהיינו מחשבות ומוחין דז"א הנקרא אדם, באות לו מכח הארת הבינה בו, על ידי מילוי שלה דרגא דהבל:

⁸⁶⁶ ספר אדיר במרום ח"א לרבנו החסיד הרמח"ל ז"ל - שמיה דעתיקא סתים מכולא

והנה כל זה הוא ענין המשיח בסוד נחש, שבהיותו בגלות מקשר הקליפות תחת הקדושה, ואז נאמר בו, במתים חפשי (תהלים פח, ו). וזה סוד, במחשכים הושיבני כמתי עולם (איכה ג, ו). ואין בו כח לתקן בבחינת מצוה, אלא בסוד תורה, שעליה אמרו, ואין שיור רק התורה הזאת. ובאותו הזמן הוא מקבל אור התורה מבחינת שם י"ה, כמו היונק ממש שהוא צריך לאמו. ובאותו הזמן יש היסורין האלה שהם יסורין של אהבה, והם עשויין לסוד הבירור ממש, שהתורה הבאה מי"ה עושה הגבורות כ"כ גדרות כנ"ל, ומשם באין היסורין האלו כי הכל גבורות, ואז הס"א נכפית תחתיו. וזה סוד, **אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה ומתורתך תלמדנו** (תהלים צד, יב), שהם היסורין האלו הבאים מי"ה. וזהו, ומתורתך תלמדנו, כי הוא סוד התורה, תורה אור שזכרנו, וזהו תיקון גדול שמתקן המשיח:

⁸⁶⁷ ספר אדיר במרום ח"ב - מאמר ביאור ז' מלכין ואומר לך כל זה איך הוא משתרש, ואיך משתלשל. כי בהפרד הפשוט של ס"ג מן המילוי - נשאר הב"ל לבד. לפי זה נמצאו שתי הנהגות בעולם, א' - נעלמת ואמיתית, וא' - מה שמתגלה, אך אינה אלא לפנים. אך האמת הוא, שמי שמגיע לידיעה אמיתית, יוכל לראות שלשה דברים, ההנהגה האמיתית הנעלמת, המראה [ה]חיצון של ההנהגה שאינו אמת, וגם מהיכן יוצא המראה הזה, ואיך מתקשר עם ההנהגה האמיתית. וז"ס פרקא דמילי דשטותא, שהיה מפרש רב המנונא קודם לימודו, כמבואר בזוהר (ח"ג דף מז ע"ב). והנה אם לא היה מתפרד הפשוט מן המילוי, לא היה נמצא בעולם אלא האמת. ועל כן ז"פ ס"ג הוא כמנין אמת, ומפני שנתפרשו, אין האמת מתגלה. ומשליטת ההבלים באו כל המחשבות הכוזבות, בסוד (תהלים צד, יא) ה' יודע מחשבות אדם כי המה הבל. ועל כן אמר אחריו (תהלים צד, יב) **אשרי הגבר אשר תיסרנו יק ומתורתך תלמדנו**. כי התורה היא תורת אמת, המגלה ההנהגה לפי ענינה, אך שבאה בקשר הפשוט והמילוי ביחד:

⁸⁶⁸ זוהר חלק ב דף יד עמוד ב כגוונא דא עביד קודשא בריך הוא בארעא, זריק לכל עמין לכל עיבר, ומני עליהון רברבי, הדא הוא דכתיב (דברים ד יט) אשר חלק יהו"ה אלהיך אותם לכל העמים, והוא נסיב לחולקיה כנישתא דישראל, הדא הוא דכתיב (שם לב ט) כי חלק יהו"ה עמו יעקב חבל נחלתו, וקרא לה אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה, דא היא שכינת יקריה דאשרי ביניהון, אחת היא ומיוחדת ליה, ראווה בנות ויאשרוה, כמה דאת אמר (משלי לא כט) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה, מלכות ופילגשים ויהללוה, אלן רברבי עמין דאתפקדן עלייהו.

⁸⁶⁹ כתבי הרמ"ע מפאנו ז"ל - ספר יונת אלם - פרק לז ומי הם המתירים הוא שאמר הכתוב **כי עד צדק ישוב משפט** בסוד המלך המשפט הכולל אימא מלך ודאי זעיר הנקרא משפט דכתיב ביה אקים את סכת דוד וכתב מי ירפא לך ושניהם מעוררים הגבה למעלה כדרך אתערותא דסליק מן הצדיקים ומן

שכינתה תתאה עד מקום עלייתן וזש"ה כי עד צדק במקום נפילתה ממש ישוב משפט בעצמו ובכבודו להקימה ואחריו כל ישרי לב ימשיכו לה רב טוב כיד המלך העליון כל בעלי השפע הישר מפנימיות ההנהגה של (מעלה) [מעל] לב השמים ודאי.

⁸⁷⁰ מי הינה מילת שאלה לפי הפשט. לפי הסוד מי זו ספירת הבינה. כי בבינה יש 50 שיערי בינה ומי גימ' 50. לפי זה מי שהיא הבינה וגילוי אור התשובה היא שתעמוד נגד המרעים ונגד פועלי האון. לפי זה יתבארו פסוקים נוספים ההיפך מהפשט כגון "אם עוונות תשמור י'ה אדנ' מי יעמוד. לפי הפשט לא ניתן לעמוד אם תשמור העוונות אולם לפי הסוד ספירת הבינה שהיא תשובה מאהבה תעמוד לנו. וכן פירוש הפסוק "מי ירפא לך" (איכה ב, יג) שהבינה תרפא את השכינה וכך נכתב בזהר חלק א דף רלז עמוד ב "כמה דאת אמר (שם) מי ירפא לך, והוא איהו עלמא עלאה, דביה שלטנותא לאתקפא לכלא, וכתוב (איוב לח כט) מבטן מי יצא הקרח".

⁸⁷¹ ספר מגלה עמוקות - אופן קמ

ולכן הוצרך שלמה בנו לשאול מסנהדרין (בפרק במה מדליקין [שבת] דף ל' ע"ב) אבא מת וכלבים של בית אבא רעבים. בכאן יש שאלה גדולה איך זילזל שלמה בכבוד דוד אביו, ולשאול על ידי איש אחד שתי שאלות הללו, והלא כל איש משכיל ישתומם על זה, וכי קצרה יד שלמה לשלוח מן המשרתים אשר לפניו שלא יבא לשאול ב' שאלות אלו ביחד לדמות אביו לכלב, עד שהוצרך אחר כך לזלזל בכבוד אביו ולומר עליו כי לכלב חי טוב מן אריה המת (קהלת ט ד), אנת שלמה אן חכמתך אן סוכלתנותך. אבל כל מילי דשלמה מלכא כולא ברזא דחכמתא עילאה, כל יומי דדוד הוי קאים בפלגא דלילא, כמ"ש חצות לילה אקום להודות לך כדאיתא (בברכות דף ג' ע"ב), והטעם אמר מקודם זה חבלי רשעים עודני (תהלים קי"ט [קיס סא]), עבור הרשעים שסבבו כלבים, הוצרך לעמוד כל חצות לילה כנגד כח כלבים שצועקים באותו פרק, ואמרו בגמרא שעד חצות לילה היה עוסק בתורה מכאן ואילך בשירות ותשבחות (ברכות שם), וזה מרמז בתחילת הלילה שאז הקליפות באים לשלוט בעולם, בסוד אז תרמוש כל חיתו יער (תהלים ק"ד [קד כ]). ז"ש חבלי רשעים עודני (שם קי"ט) כד רמיש לילא, לכן תורתך לא שכחתי שהיה עוסק בתורה, ואחר כך מחצות לילה ואילך אקום להודות לך בשירות והודאות (תהלים קיס סב), והיה מתגבר כארי וכשחל, לכן 'שכחתי' חצות 'לילה, ר"ת שח"ל, שבזה הגביר תרין סטריין בישין, והם ב' משמורות משמורה של חמור שהוא רה"ב, ומשמורה שנייה שכלבים צועקים הוא סמא"ל, שניהם יחד בגימטריא שח"ל. ולכן זכה דוד שקרא אותו הקב"ה בן, כמ"ש בני את"ה (תהלים תהלים ב' [ז]), וכן צוה דוד בשעת מותו שיעמוד שלמה בכל חצות לילה ויזכה לזה למעלות ב"ן, ז"ש ויצו דוד את שלמה בנ"ו (מלכים א' ב' [א]), וכי עד השתא לא ידענא ששלמה בנו, אבל הכוונה שצוה לשלמה שיזכה לשם של ב"ן שיעמוד בכל חצות לילה, וכן שלמה היה חייו נ"ב שנה, שהוא סוד שם של ב"ן, וגם בשבילו נחרב נ"ב שנה, כמו שכתבו רז"ל בשבת (קמ"ה ע"ב) מאדם עד בהמה נדדו (ירמיה ט ט), בהמ"ה בגימטריא נ"ב, ושבח זה שלח שלמה לסנהדרין כשמת אביו בשבת של עצרת, (כמו שכתבו התוספות פרק קמא דחגיגה (י"ז ע"א ד"ה אף), והביא שם ראייה מירושלמי [חגיגה פ"ב ה"ג]), שבו ניתן תורה שבכתב, ונסתלק דוד שהוא סוד תורה שבעל פה, בעת רצון במנחה בשבת בשעה שעינא פקיחא שולט בעולם. ולכן הודיע זה לסנהדרין מאחר שאבא מת, והוא עמד כל ימיו לקביל הכלבים שהם סוד חצות לילה, ועתה כלבים של בית אבא רעבין, **מי יקום לנו עם מרעים** (תהלים צד טז), הם הם הכלבים, כמ"ש דוד כי סבבוני כלבים עדת מרעים הקיפוני (תהלים כב), **ומי יתיצב לי עם פועלי און**, לעמוד במקום אבא ולהגין לנו בעד כלבים החיצונים שהם רעבים פצו עלינו פיהם מכאן ולהבא. והתשובה מן הסנהדרין היתה ברזא דחכמתא, שצריך להשתיק המקטרגים וליתן לתוך פיהן

חולקא דילהון, (כדאיתא בזוהר אחרי מות [ח"ג] עמוד קי"ב [זוהר ח"ג ס"ג ע"א], ובפנחס [שם] עמוד תל"ט [זוהר ח"ג רל"ח ע"א]), וזה סוד חתוך נבילה לפני כלבים. ועל השאלה השנייה שהודיעם העדר דוד, השיבו שאין לנו תמורתו בזה העולם להתייצב עם פועלי און, אבל העמיד הקב"ה תרין כרובים שהם סוד מטטרון סנדלפון, שהם עומדין בשעה שאין מיין נוקבין לתתאי, מתעוררין יחוד העליון, שלולי זה לא היה תקומה בעולם. וזה סוד ואביך הנח עליו ככר, הוא סנדלפון בסוד ככר לאדן (שמות לח [כז]), כי שם א"ל אדנ"י הוא בעשייה דתמן סנדלפון, וכן בעשייה תמן ויהי אור (בראשית א ג), חשוב י"ו פעמים י"ה בסוד ויהי, הוא מנין ככ"ר, והוא ראש לכל הבשמים מ"ר דרר (שמות ל כג), כי מלמטה למעלה הוא ראש בסוד צרור המור דודי לי (שיר השירים א' [יג]), מור הוא סנדלפון, ושד"י ילין הוא מטטרון, שהוא בגימטריא שד"י. נמצא שמלת ככר הוא סנדלפון, ותינוק הוא סוד מטטרון (כדאיתא בזוהר ויקרא [ח"ג] עמוד קט"ו [זוהר ח"ג ס"ד ע"ב]) תינוק יונק משד"י אמו, והוא שד"י. ובזה הורו סנהדרין באצבע והשיבו שאין לנו תמורתו בזה העולם שיהיה כדוד מלך ישראל חי וקים שלא טעם מימיו טעמא דמותא, ועל זה אמר בספרו הנכבד ברזא דחכמתא כי לכלב חי טוב מן אריה מת, ר"ל הכלב החיצון שהוא חי עתה טוב לו, הטעם שטוב לפי שאריה מת, ר"ל מאחר שדוד אבא מת שהוא אריה, ונקרא אריה שיניקתו מן ד' שמות אצילות בריאה יצירה עשיה, משם של ב"ן שבמידת מלכות שמכל עולם ועולם, וד' פעמים ב"ן הוא סוד ר"ח, וח' הוי"ת יש בד' פעמים ב"ן, תצרף ח' עם ר"ח, הרי ארי"ה (כנ"ל באופן קכ"ד), מזה הטעם טוב לכלב חי. ולכן התחיל משה בכאן מאחר שאתה החלות להראות לי להלחם עם עמלק, במ"ש אנכי נצב על ראש הגבעה (שמות י"ז [יז ט]), וזה נרמז במלת א"ת גדל"ך, שהוא בגימטריא הב"ן, שזכה משה לשם של ב"ן, והיה בן בית להקב"ה בסוד בכל בית"י נאמן הוא (במדבר י"ב [יב ז]), ולכן ראוי הוא להלחם בעמלק שסודו כל"ב, שכן בכ"ל בהיפוך אתון כל"ב, חשב משה שראוי הוא להלחם עם כלב, מאחר שהתחיל הקב"ה להראות את גדלו בתחלת יציאתם ממצרים, (כדכתיב ולכל בני ישראל יחרץ כלב לשונו שמות י"א), ומי שמתחיל במצוה ראוי לגמור כדאיתא (בסוטה דף י"ג ע"ב).

⁸⁷² זוהר חלק א דף צד עמוד א ..פתח אידך ואמר, (תהלים צד יז) **לולי יהוה עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי**, תאנא במה זכאן ישראל דלא נחתי לגיהנם כשאר עמין עכו"ם, ולא אתמסרן בידוי דדומה, (אלא) בהאי את, דהכי תאנא, בשעתא דבר נש נפיק מעלמא, כמה חבילי (מלאכי חבלה) טהירין אתפקדן עליה, זקפין עינא וחמאן האי את דהוא קיימא דקודשא, אתפרשן מניה, ולא אתייהב בידוי דדומה לנחתא לגיהנם, דכל מאן דאתמסר בידוי נחית לגיהנם ודאי, ומהאי את דחלין עלאין ותתאין, ודינין בישינ לא שלטין ביה בבר נש, אי איהו זכי לנטורי ליה להאי את, בגין דהוא אתאחיד בשמא דקב"ה, כיון דדוד מלכא לא נטר את קיימא דא כדקא חזי, אתעדי מניה מלכותא ואתטריד מירושלם, מיד דחיל, דסבר דיחתון ליה מיד וימסרון ליה בידוי דדומה, וימות בההוא עלמא, עד דאתבשר ביה, דכתיב (ש"ב ב יב יג) גם יהוה העביר חטאתך לא תמות, ביה שעתא פתח ואמר, **לולי יהוה עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי**:

⁸⁷³ כתב רבינו מהרש"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן צ"ד: **לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי**: שהש"י הצילו מדומה שרו של גיהנם שלא יכנס בגיהנם. האמנם עדיין היה מצטער ברוב שרעפים ומחשבות, דואג בקרבו, שלא ימות בשבת, הנרמז בר"ת 'ברוב' שרעפי 'בקרבי' 'תנחומיך', הוא בשבת. ואמנם אפילו מדאגה זו נחמתני, ותנחומיך ישעשעו נפשי, והוא מ"ש רז"ל (מסכת שבת דף ל) שהשיבו הקב"ה, כי טוב יום בחצריך מאלף, והוא בשורה גדולה אליו:

כתבי הרמ"ע מפאנו ז"ל - מאמר הנפש - חלק ב פרק ח

כתיב ה' יודע מחשבות אדם כי המה הבל, כאן אדונינו דוד הליץ טוב על אדם הראשון כי גלוי וידוע לפניו יתברך מה שהוא היה מכוון בעצם וראשונה להמשיך בעולם נשמת הבל שהיה צדיק גמור אלא שקדמה קליפה לפרי ויצא קין תחלה מכח רוכב נחש שהטיל זוהמא בחוה נתגבר בזה על טהרת מחשבותיו של אדם, כי בהעמיק עיונו ורעיונו בעבודת שמים ידע המסית דרך כלל כי אין האדם פונה אליו שכן אמרו בזוהר פ' בלק ד' רי"א "בשעתא דאנפי מלכא נהירין זינן בישין לא קיימי בקיומיהו וכל חרשין וקסמים לא חרשי בחרשייהו" אך לא ישיג המסית פרטי העיון הנכבד ההוא כי גבהו דרכיו הגבה למעלה מהשגתו, ולפעמים נראה היותו יודע גם פרטי המחשבות הטובות כי הרי מתגבר כנגדן במה שהוא הפכן ממש ואי לאו דידע לה מנא ליה כולא האי, ואפשר שקדימת הקליפה היא הנותנת שהילד מסכן וחכם בדידיה קא טרח להרחיקו מעל גבול ישראל, ומכאן הוא דידע המתעה שהצדיק נלחם בו, וכשם שאין העבודה האלקית משתלטת אלא במחשבה ומעשה ככה אין העבודה המחשבית נתפרסמת לשלוחי הדין עד צאתה לפועל ועקימת שפתים חשיב מעשה למעלה כשם שאנו דנין למגדף מזיד בב"ד של מטה, וכן לנשבע וממר ומקלל ועדים זוממים, וידוע כי מחשבה טובה בישראל הקב"ה מצרפה למעשה ואי אפשר לצרף שני דברים אלא בשעה ששניהם לפנינו וכאן מחשבה איתא, מעשה ליתא, אלא מביא הקב"ה מעשה צדיק אחר בן גילו איך שיובן מעין אותה מחשבה ואותו צדיק לא כיוון במעשהו כראוי ומצרפן אהדדי, וכשיטול כ"א חלקו מריח הצירוף יפריח הרושם של זה בזה כל א' גם שניהם כי טוב סחרה מסחר כסף. עוד מחשבה אחת טובה של יורד גיהנם בשביל מעשיו הרעים הקב"ה מצרפה למעשה הטוב מעין אותה מחשבה של צדיק בן גילו הצריך מירוק בשביל איזה מחשבה פגומה שלו וזה הצדיק יורד לגיהנם להעלות משם אותו רשע בעל המחשבה טובה זה נהנה שעולה עמו וזה אינו ניזוק רק בעתותא בעלמא. ומה שנמצא בהיכלות מהזוהר שיש מלאכים ממונים על מחשבות האדם ועל כוונות התפלה וכיוצא, אין זה אלא על ידי סימניות שמראין עליהם מלמעלה מי הראוי להתקבל יותר מן חבריו, והנה היצר טוב מלאך המשמש לפני הנשמה בטהרה והוא מסייע שיש בו ממש אל המחשבות הטובות בשגם הוא שש ועלז בהיותו מבחין דביקות האדם עם קונו ומי שהוא לפניו ממחיצתו ידעהו ע"י הנשמה דרך כלל וישמח בו, אך השמחה האמיתית הוא לישראל בעושי, ביוצרו לא נאמר ולא בבורא אלא בתואר עשיה ובלשון רבים, כי בעל ההשגחה הנסתרת מתעלס באהבים אתו בהשגחה נגלית כטעם ברוך אתה אשר קדשנו, והוא הנותנת שישמח ה' במעשיו יותר מברואיו ויוצרו כי גדולים צדיקים דכתיב בהו ברכו ה' כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו על כן יקרא האדם השלם עולם קטן, ובו חתם המלך החסיד ברכי נפשי את ה':

ספר אדיר במרום ח"ב - מאמר ביאור ז' מלכין

המלך הג' חושם - הנהגה השטחית הנדונת מן החושים התעלם הפשוט דס"ג והישאר המילוי - הבל

המלך הג' הוא חושם, והוא ענין ההבלים שנשארו לבדם, (וגמרו) [וגרמו] לעולם ללכת בהנהגה זאת של ההבלים. וס"ז (תהלים צד, יא) ה' יודע מחשבות אדם כי המה הבל. ועתה אפרש לך כל זה הענין היטב, והוא ענין ב' אלפים תהו שארז"ל (סנהדרין צז ע"א) שהיה קודם נתינת התורה. הנה העולם מתנהג לפי ההנהגה אחת אמיתית וישרה, לתיקון הנשמות הבאות לזה העולם, לתקן מעשיהם. וכל עניני העולם נודע שהולכים לפי זה הדרך. לא שיהיו הסדרים מקרים וחוקות טבע, שהוא ענין עולם כמנהגו נוהג, שאמרו האפיקורסים. זהו הסדר הנודע בסוד התורה, שכל העולם מתנהג בהנהגתו של המקום. אבל יש חשך אחד שמחשיך עיני בני אדם, לשקע אותם בדברי הטבע. ואז אינם מכירים עוד שהקב"ה הוא המנהיג העליון,

המסבב את הכל, אלא הכל נותנים למזל. וס"ז (ישעיה סה, יא) העורכים לגד שלחן. עכ"ז בונים כל מחשבותיהם וכל משפטיהם, הכל על פי הטבע. וגם כמה חכמות חיצוניות נמצאו, כלם בסוד הטבע הזה, וכלם משקעים בני העולם בסברות אלה. ובזה נתרחקו מידיעת ההנהגה הפנימית. ולזה הגיעו הדברים בדורות האחרונים, שנשתכחה התורה מִישראל, ואין מבין עוד ההנהגה על יושרה, אלא הולכים הכל אחר הבצע. ור"ל אפילו שלא יחטאו חטאים ממש, אך ענינם כבהמות בשדה הנושאים משאם. וכלל כל זה הוא החשך שאינו מניח לראות שרש ההנהגה היכן הוא. ועל זה היה מדבר שלמה (קהלת א, ב) הבל הבלים אמר קהלת וכו', ומפרש שם כל עניני העולם, איך שסוברים אותו בני האדם - והוא דרך אחר רחוק מאד ממה שהם חושבים.

ואומר לך כל זה איך הוא משתרש, ואיך משתלשל. כי בהפרד הפשוט של ס"ג מן המילוי - נשאר ה"ל לבד. לפי זה נמצאו שתי הנהגות בעולם, א' - נעלמת ואמיתית, וא' - מה שמתגלה, אך אינה אלא לפנים. אך האמת הוא, שמי שמגיע לידיעה אמיתית, יוכל לראות שלשה דברים, ההנהגה האמיתית הנעלמת, המראה [ה]חיצון של ההנהגה שאינו אמת, וגם מהיכן יוצא המראה הזה, ואיך מתקשר עם ההנהגה האמיתית. וז"ס פרקא דמילי דשטותא, שהיה מפרש רב המנונא קודם לימודו, כמבואר בזוהר (ח"ג דף מז ע"ב). והנה אם לא היה מתפרד הפשוט מן המילוי, לא היה נמצא בעולם אלא האמת. ועל כן ז"פ ס"ג הוא כמנין אמת, ומפני שנתפרשו, אין האמת מתגלה. ומשליטת ההבלים באו כל המחשבות הכוזבות, בסוד (תהלים צד, יא) ה' יודע מחשבות אדם כי המה הבל. ועל כן אמר אחריו (תהלים צד, יב) אשרי הגבר אשר תיסרנו יק ומתורתך תלמדנו. כי התורה היא תורת אמת, המגלה ההנהגה לפי ענינה, אך שבאה בקשר הפשוט והמילוי ביחד:

ואפרש לך עתה זה הענין היטב, למה נהיה, ומה ענינו. כי הנה כתוב (איוב י, ד) העיני בשר לך אם כראות אנוש תראה. וזה, כי כשרצה הא"ס ב"ה להגביל ידיעת בני האדם, שם החושים לנשמה, שלא לקבל הדברים אלא על ידיהם. ואז היא משקטת עצמה על החושים האלה, ואינה מציירת דברים חוץ מהם. ותראה שהנשמה מצד עצמה אינה משועבדת לחושים, ואז רואה הכל ושומעת הכל, דהיינו רואה את הנשמע ושומעת את הנראה, כמו שאמר הכתוב על העם (שמות כ, טו) רואים את הקולות, ויודעת הדברים מצד עצמם, לא מצד מה שמצטיירים אליה על ידי הכלים. ולכן הנביא יצא מחושיו, כדי לקבל הנבואה, ואלו הם עיני הבשר ואזני החרשים, שהם דרכים שהוגבלו לנשמה, שלא תקבל הדברים אלא בדרכים האלה. ומה שאינו נכנס בדרכים [אלו] מפני טעם מה, לא תוכל לקבל אותה. והנה בכללות העולם מתפשט מציאות אחד בסוד הטבע, שהוא כמנין אלקים, והוא מתהפך במסיבותיו, ומנהג כל עניני העולם. ואין לך דבר בעולם שאין לו פנימיות מנהיגו. ועיקר ההנהגה - בפנימיות הזה, כאשר פירשתי למעלה כבר ענין השמש והליכותיו. אך שום אחד מאלה הדברים אינם נופלים תחת החושים, ועל כן נעלמו מן הנשמה בעה"ז, ואינה מבינה אלא מה שרואה, ובראות בני אדם דברי העולם רק לפי חושיהם, הביא בהם מה שאינו אמת ועיקר, אלא דבר נראה לכאורה ולפנים, ואז בא כל סברותיהם הכוזבות:

וכל זה תלוי בבחינת ההבלים, בהיותם שולטים לעצמם, בלא חיבור הפשוט עמהם. והנה ס"ז הוא המלך חושם, שהוא כללות ענין החושים. והנה בהיות מתחלקים הפשוט והמלא, איש לעברו, נקבע ענינם תחת החסד והגבורה. ובחסד ניתנו כל עניני ההנהגה הפנימית, והתורה הבאה משם מודיעה ההנהגה הזאת. וס"ז (משלי ו, כג) תורה אור. והם ה' אורות, שכך הוא ההתפשטות בסוד חמשה חמשי תורה. והם כללות כל ההנהגה הפנימית, והיינו (דברים לג, ב) מימינו אש דת למו. והמראה השטחי הזה ניתן תחת הגבורה, בחמש גבורותיה, אותיות חש"ם, שהם ה' חשך, נגד ה' אורות. ועשו ענין החושים, ושם כל עניני ההבלים כנ"ל. וזהו חשך דיצחק, וזהו (בראשית א, ב) וחשך על פני תהום. ותבין עתה שזהו בחינת השבירה ממש, שנשברו הכלים מפני חסרון האורות. ומי שהיה רואה הכלים נשברים בכל נפילותיהם, לא

היה רואה אלא בלבול וקלקול סדרים. והאמת שהיו כולם דברים צריכים לבא אל התיקון האמיתי. וזה לא היה נראה, כי התיקון היה תלוי באורות, ולכן כל עניני העולם הולכים כמו בדרך קלקולים גדולים, לפי ענין ההבלים. אך לפי האמת, הם כלם סדרי תיקון, שכך צריך ליתקן. וטוב הוא שישלטו אלה בתחלה, ואחר יבא האור ויגיה חשכם. על כן מתחלה היה תהו ובהו בבחי' שליטת ההבלים לבד, ואח"כ באה התורה, בסוד (בראשית א, ב) יהי אור ויהי אור:

⁸⁷⁴ זוהר חלק א דף ח עמוד ב

כתיב בתורה (ויקרא כ י) ואיש אשר ינאף את אשת איש, וכתוב (שם יח) ואל עמיתך וגו', דוד דקלקל ברית בערוה מהו, אמר ליה קב"ה דוד זכאה הוא, וברית קדישא על תקוניה קיימא, דהא גלי קדמי דאזדמנת ליה בת שבע מיומא דאתברי עלמא, אמר ליה אי קמך גלי קמיה לא גלי, אמר ליה, ותו בהיתרא הוה מה דהוה, דהא כל אינון דעאלו לקרבא לא עאל חד מנייהו עד דאפטר בגט לאנתתיה. אמר ליה, אי הכי הוה ליה לאורכא תלת ירחי ולא אוריך, אמר ליה במאי אוקים מלה באתר דחיישינן דהיא מעוברת, וגלי קדמי דאוריה לא קריב בה לעלמין, דהא שמי חתים בגויה לסהדותא, כתיב אוריה, וכתוב אוריהו, שמי חתום בהדיה דלא שמש בה לעלמין, אמר ליה מארי דעלמא, הא מה דאמרית אי קמך גלי דלא שכיב בהדיה אוריה, קמיה מי גלי, הוה ליה לאורכא לה תלת ירחי, ותו אי ידע דלא שכיב בהדיה לעלמין, אמאי שדר ליה דוד ופקיד עליה לשמשא באנתתיה, דכתיב (ש"ב יא ח) רד לביתך ורחץ רגליך אמר ליה ודאי לא ידע, אבל יתיר מתלת ירחי אוריך דהא ארבע ירחי הוה, דהכי תנינן, בחמשה ועשרים דניסן, אעבר דוד כרוזא בכל ישראל, והוה עם יואב בשבעה יומין דסיון, ואזלו וחבלו ארעא דבני עמון, סיון ותמוז ואב ואלול אשתהו שם, ובארבעה ועשרים באלול הוה מה דהוה מבת שבע, וביומא דכפורי מחל ליה קב"ה ההוא חובה. ואית דאמרי, בז' באדר אעבר כרוזא, ואתכנשו בחמיסר דאייר, ובחמיסר באלול הוה מה דהוה מבת שבע, וביומא דכפורי אתבשר (ש"ב יב יג) גם יהו"ה העביר חטאתך לא תמות, מאי לא תמות, לא תמות בידא דדומה. אמר דומה, מארי דעלמא, הא מלה חדא אית לי גביה, דאיהו אפתח פומיה ואמר (שם ה) חי יהו"ה כי בן מות האיש העושה זאת, ואיהו דן לנפשיה, טרוניא אית לי עליה, אמר ליה לית לך רשו, דהא אודי לגבאי ואמר (שם יג) חטאתי ליהו"ה, ואע"ג דלא חב, אבל במה דחטא באוריה עונשא כתבית עליה וקבל, מיד אהדר דומ"ה לאתריה בפחי נפש, ועל דא אמר דוד (תהלים צד יז) לולי יהו"ה עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי, לולי יהו"ה עזרתה לי, דהוה אפטרופא דילי, כמעט שכנה וגו', מהו כמעט, כחוטא דקיק, כשיעורא דאית ביני ובין סטרא אחרא, כהווא שיעורא הות דלא שכנה דומה נפשי, ובגין כך בעי לאסתמרא בר נש דלא יימא מלה כדוד, בגין דלא יכיל למימר לדומה (קהלת ה ה) כי שגגה היא, כמה דהוה לדוד, ונצח ליה קב"ה בדינא.

⁸⁷⁵ שער הפסוקים - ספר תהילים

הנה רז"ל בזוהר בהקדמת בראשית סימן ק' ביארו פסוק זה, על דוד המלך ע"ה, בענין בת שבע, שנתוכח דומה שר של גיהנם עם הקב"ה, על דוד שהיה ראוי ליכנס לגיהנם, והקב"ה עזרו בטענותיו, והצילו מידו. עד שבאחר כל טענותיו, נשאר לו טענה אחת והיא זאת, כי אף אם תמצא לומר, שדוד פטור מגיהנם, הנה הוא בפיו אמר לנתן הנביא חי ה' כי בן מות האיש העושה זאת. ואז השיב לו הקב"ה גם על טענה זאת, ואמרו שם, כי זהו מ"ש לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי בגיהנם. ואפשר שנסיים עם זה הפסוק שלאחריו, והוא אומרו, אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדיני. פירוש, ועל הטענה האחרונה, כי אני אמרתי בפירוש כי מטה רגלי

ישעשעו⁸⁷⁷ יסוד נפשי מלכות: (כ) היחברוך כסא הוות קל' יצר עמל קל' עלי חק: (כא) יגודו על נפש מלכות צדיק יסוד ודם נקי ירשיעו: (כב) ויהי יהוה תפארת לי⁸⁷⁸ למשגב

לגיהנם, שאמרתי חי ה' כי בן מות, הנה חסדך ה' יסעדני, להשיב גם על טענה זו, ולהצילני מידו:

כתב רבינו מהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים על מזמור זה **"ברוב שרעפי בקרבי תנחומיך ישעשעו נפשי"**. זה יובן במ"ש רז"ל כי בקש דוד מן השי"ת, שיודיענו באיזה יום ימות, והודיעו שימות בשבת. והיה דוד מצטער מאד על זה, כדי שלא יתחלל שבת עליו. והנה לעיל אמר, שהשי"ת הצילו מדומה שרו של גיהנם שלא יכנס בגיהנם. האמנם עדיין היה מצטער ברוב שרעפים וממחשבות, דואג בקרבו, שלא ימות בשבת, הנרמז בר"ת 'ברוב שרעפי בקרבי' תנחומיך, הוא בשבת. ואמנם אפילו מדאגה זו נחמתני, ותנחומיך ישעשעו נפשי, והוא מ"ש רז"ל שהשיבו הקב"ה, כי טוב יום בחצריך מאלף, והוא בשורה גדולה אלי:

וענין זה כתב בספר לקוטי תורה - ספר תהלים:
'ברוב שרעפי בקרבי' תנחומיך, ר"ת בשבת פי' מכאן שהרהור דברי חול מותר בשבת, גם י"ל שארז"ל כי כשאמר דוד הודיני ה' קצי א"ל הקב"ה שימות בשבת והיה דוד מצטער שלא יחלל שבת ע"י או שלא יספידוהו כראוי והיה רוצה למות בע"ש או בא' בשבת כנודע והשיבו הקב"ה כי טוב יום בחצריך מאלף כי היה רוצה וחפץ יותר באותו יום שהיה דוד עוסק בתורה מכל אלף עולות ולכן לא היה רוצה להמיתו יום א' קודם רק בשבת עצמו וזהו כי ברוב שרעפי בקרבי פי' כי בהיות אלי שערפי ומחשבות גדולות שלא למות בשבת הנה תנחומיך ישעשעו נפשי שאמרת לי הנה טוב יום בחצריך הם המשעשעים נפשי לשמוח אותי וקבלתי תנחומיך אלו:

⁸⁷⁷ זוהר חלק ב דף ריא עמוד ב
ולא אשתכח שעשועא עילא ותתא אלא בצדיק.

⁸⁷⁸ תקטו תפילות תפילה שע"ג
ויהי ה' לי למשגב ואלהי לצור מחסי, וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם, זכות אבות העומדת לישראל רמוזה ביה"ו דואלהי לצור מחסי, אבל לע"ר ולא"ה אין זכות אבות וכנגדם אמר הכתוב וישב עליהם את אונם וכו'.
אל אחד יחיד ומיוחד זכות אבות יקום לנו שהם ג' אותיות שמאירים בהיכל זכות, וזה יהו ואל שמתחבר עמהם, בו ואלהי לצור מחסי, שהרי בזמן שהס"א רודפת אחרינו אין לנו כח אלא זכות זה, ומה הוא ה' אחד וזה יוד הא ואו, בו כי טל אורות טלך, וארץ רפאים תפיל שהם ערב רב שאין להם זכות אבות, שהם מצד בלעם הרשע שנאמר בהם תלמידיו של בלעם יורשים גהינם ויורדים לבאר שחת, שהרי משם יוצאים ושם ישובו שנא' בהם ישובו רשעים לשאולה, אבל ישראל ויהי ה' לי למשגב ואלהי לצור מחסי, לאומות העולם ולערב רב וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם, וזה אליא דנפל בפומייהו של הלויים בשעה שנחרב בית המקדש שהרי ערב רב הם גרמו איבוד בית ראשון ובית שני שהם לאה ורחל אשר בנו שתיהן בית ישראל, ולפי שהם נתערבו ביניהם שנאמר בהם קשים גרים לישראל כספחת שהיא אחת מאותם הנגעים נאמר בבית המקדש כנגע נראה לי בבית, וכיון שלא נתקן מיד ונתן את הבית וכו' וכן נטהר להעביר הרע ממנו, אבל ישראל נידונים לכף זכות בהיכל זכות ודאי, שנאמר בהם והוי דן את כל האדם לכף זכות, שהם ישראל שנא' בהם אדם אתם, אתם קרוים אדם, אבל א"ה הם מוכרעים לכף חובה שהיא לילית שפחה רעה שנאמר בה אחת היא שמבערת רשעים לגהנם, אבל השכינה אחת היא יונתי תמתי בה (כל) [כלם] יורשים מנוחה שנא' בה אז תתענג על ה' והאכלתיך נחלת יעקב אביך זה שכינה, רבון כל העולמים הרי ליחוד שלך אנו

ואלהי⁸⁷⁹ לצור מחסי: (כג) וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם⁸⁸⁰ יצמיתם
יהוה ר"ת יי משמות ע"ב אלהינו:

מקוים באמת, להעלות שכינתך על רום כל המדריגות לעשות לה אחד ביחוד שלך
ובה יתקשרו כל המדריגות כא', ה' עננו באמתך, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

⁸⁷⁹ זוהר חלק ב דף רנא עמוד ב "והכא אמר דוד (תהלים צד כב) ואלהי לצור
מחסי, רזא דרוחא דא דאקרי א"ל, ורזא דאינון אתוון דרשימין ביה, דאקרון יה"ו.

⁸⁸⁰ סתרי תורה פרשת וישב
והא איתערו חברייא, דכד חריב מקדשא מוצאי שבת היתה, ומוצאי שביעית,
ומשמרתו של יהויריב היתה, והלויים עומדים על דוכנם, ואומרים שירה: יגודו על
נפש צדיק וגו', ויהי ה' לי למשגב וגו', וישב עליהם את אונם וגו', ולא הספיקו לומר
יצמיתם ה' אלקינו, עד שבאו גוים וכבשום. דהא אי אמרו ליה, לא הוה לון תקנה:

פרק צה

א לְכוּ גֵרֵנָּה לַיהוָה גְּרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ:
ב נִקְדָּמָה פָּנָיו בַּתּוֹדָה בְּזִמְרוֹת גְּרִיעַ לוֹ: ג
כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל-כָּל-
אֱלֹהִים: ד אֲשֶׁר בָּיָדוֹ מוֹזְקֵי-אָרֶץ
וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ: ה אֲשֶׁר-לוֹ הַיָּם וְהוּא
עָשָׂהוּ וַיַּבֶּשֶׁת יָדָיו יָצְרוּ: ו בָּאוּ נִשְׁתַּזְזוּה
וְנִכְרָעָה נִבְרָכָה לִפְנֵי-יְהוָה עֲשֵׂנוּ: ז כִּי
הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאַנְזָנוּ עִם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ
הַיּוֹם אִם-בְּקָלוֹ תִשְׁמָעוּ: ח אֵל-תִּקְשׁוּ
לְבַבְכֶּם כְּמַרְיָבָה כִּיּוֹם מָסָה בַּמִּדְבָּר: ט
אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם בְּזִזְנוּנִי גַם-רָאוּ
פָּעָלִי: י אַרְבָּעִים שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר וְאָמַר
עִם תַּעֲיִ לִבִּב הֵם וְהֵם לֹא-יָדְעוּ דַּרְכֵי:
יֵא אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתִּי בְּאַפִּי אִם-יִבְאוּ אֵל-
בְּמוֹזְזוֹתֵי:

פרק צה

תפילה להרחקת הקלי' מחד ולקבלת עול מלכות שמים מאידך.

(א) לפני התפילה לה' מרחיק דהע"ה את הקלי' ע"י התעוררות מידת הגבורה ואומר **לכו נרננה**⁸⁸¹ מצד הגבורה **ליהוה** תפארת **נריעה** מצד הגבורה **לצור**⁸⁸² מלכות **ישענו: (ב) נקדמה פניו** ג"ר **בתודה**⁸⁸³ מלכות **בזמרות**⁸⁸⁴ מצד הגבורה **נריע** גבורה גימ' ש"ך ב"ן לו: (ג) **כי** ר"ת נלך משמות עב **אל גדול** תפארת **יהוה ומלך גדול**⁸⁸⁵ תפארת **על כל יסוד אלהים**⁸⁸⁶ מלכות: (ד)

⁸⁸¹ זוהר חלק א דף קמח עמוד ב

תא חזי דוד זמין ליה למלכא ולמטרונתא לנייחא, מה עבד שאני בדיחי דמלכא בגין רופינוס, ומאן נינהו, דכתיב (תהלים קלב ט) כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו, וחסידיך ירננו? לויך ירננו מבעי ליה, דהא ליואי אינון בדיחי מלכא, והשתא דוד דזמין ליה לנייחא, עבד כהני וחסידי דליהו אינון בדיחי מלכא. כהן הוא מצד החסד שנאמר "תומיך ואוריך לאיש חסידך", לוי מצד הגבורה. כאן החליף דהע"ה את התפקידים ואמר "כהניך ילבשו צדק" היינו מידת הדין הנקראת צדק וחסידיך שהם מצד החסד ירננו מצד הגבורה. הסיבה לשינוי כדי לבדח את המלך.

⁸⁸² זוהר חלק א דף קסד עמוד א

"וברוך צורי", כלא חד, חי וברוך דלא מתפרשי מהדדי, דכד מתחברין כחדא אקרי באר מים חיים, דא נביע לגו, ודא אתמלייא מניה.

ובזהר חדש פרשת כי תשא מאמר ביאור המזמור השמים מספרים : ועל כולא בעא רחמין, "יהיו לרצון" קמי עתיקא קדישא. "אמרי פי", דא פה דיליה. "והגיון לבי", דא לב השמים. "לפניך", אלין פנים עילאין, דמטמריין, ואתגליין בעת רצון. "ה", דא ימינא. "צורי", דא שמאלא. "וגואלי", דא אמצעיתא: ד"א, ה', דא אמצעיתא, דא יעקב. "צור", דא שמאלא. וגואלי, דא דימינא, דאקרי גואל, קרוב, ודאי. וזמין קב"ה לארמא ימינא דיליה, ולמיפדי לבנוי, הה"ד, ימין ה' רוממה ימין ה' עושה חיל.

כתה הרב החוזה מלובלין ערך צור בשם האר"י ז"ל שכינוי צור יתכן לספירות בינה, תפארת ומלכות. בינה ומלכות נקראות אלקים ואלקים במילוי ההין כזה: אלף, למד, הה, יוד מס עם הכולל גימ' צור. תפארת נקרא צור כי שם ב"פ הוי"ה ב"ה בהכאה עולה גימ' צור כזה: יפ"ה + הפ"ה + הפ"ו + ופ"ו + הפ"ה = גימ' צור. הסבר: יפ"י פירושו 10 כפול 10 וכו'. כאן נראה לפרש בס"ד שצור במלכות משום דסמך ליה "ישענו" וישועות במלכות בסוד "כוס ישועות".

⁸⁸³ זוהר חלק ג דף יב עמוד ב

תאני רבי חייא, כתיב על זבח תודת שלמיו, דא שלימו דכלא, שלמיו תרי, תודה אתידע, שהיא במלכות ("מתוק מדבש" דף מד) אמר ליה רבי יהודה, תודה ידיע.

⁸⁸⁴ זוהר חלק ב דף קסח עמוד ב

נעימות, וכתוב (ש"ב כג א) ונעים זמירות ישראל, (ד"א בימינך נצח), ודא שמאלא וכל שמאלא אתכליל ברזא דימינא.

⁸⁸⁵ זהר חדש שיר השירים מאמר אות ה'

הכא איהו בהיפוכא מגוונא דלתתא. לתתא, מאן דבטש בההיא נקודה דלתתא, כד איהי סתימא, ואתי לגבה ההוא מלך גדול, דאיהו ברזא דאת ו' דנפיק מההוא ה' עילאה. ההוא ו' דנחית מגויה, בטש בהאי נקודה, ואפיק מגויה כל מה דלקיט מלעילא, ואתפשטת ואתפתחת לכל סטריין, ואתעביד את ה':

⁸⁸⁶ ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית

אשר בידו מחקרי מ"ב ארץ מלכות ותועפות הרים חג"ת לו מ"ב: (ה) אשר לו הים מלכות
ר"ת לא"ה והוא בינה עשהו⁸⁸⁷ תו"מ עשה ה' ויבשת מלכות ידיו חו"ג יצרו⁸⁸⁸ כ"ו: (ו) באו
נשתחוה מלכות ב"ן ונכרעה⁸⁸⁹ יסוד נברכה יסוד לפני יהוה תפארת עשנו מלכות: (ז) כי הוא
בינה אלהינו כ"ו⁸⁹⁰ ואנחנו עם מרעיתו מלכות וצאן נו"ה ידו היום תפארת אם בקלו תפארת

ויקרא בשם יהו"ה אל עולם (בראשית כא, לג). ואז הוא לובש ומתפאר במלבושים
החקוקים במידת אל, והסוד: 'אל מלך יושב על כסא רחמים', וזהו סוד: י"י י"י אל
רחום וחנן (שמות לד, ו), והסוד: כי אל רחום י"י אלהיך (דברים ד), וסימן; כי אל
גדול י"י ומלך גדול על כל אלהים (תהלים צה, ג), אלהים, מידת הדין, כלומר מידת
החסד גדולה ממידת הדין. ומכאן תביז סוד והאלהים נסה את אברהם (בראשית כב,
א), כי האלהים שהוא מידת הדין נתן הנ"ס והדג"ל ביד אברהם, שהוא סוד מידת
א"ל שהוא סוד מידת החסד, וזהו לשון 'נס"ה את אברהם' מלשון הרימו נ"ס על
העמים. וזהו סוד 'אלהי אברהם אלהי יצחק', ולא אמר ואלהי יצחק, לפי שמידת
הדין כבושה תחת מידת החסד, לפי שהדג"ל של יצחק שהוא מידת אלהים מסור ביד
אברהם שהוא סוד מידת אל:

⁸⁸⁷ שער הפסוקים - פרשת בראשית - דרוש ד'
כי עלתה רחל למעלה באצילות, במקום שהיתה עומדת לאה, ואז לקחה המ"ן שלה
בהלואה ובשאלה, בסוד מ"ש בס"ה בהקדמת בראשית בענין אימא אוזיפת מנהא
לברתא, בפסוק (תהלים מ"ב ה') אלה אזכרה ואשפכה. ולכן
אשר לו (גימ' לאה) הים (זו המלכות) והוא (הבינה בסוד "ועבד הלוי הוא") עשהו
(קרי ביה עשה ה' (מלכות) ו (תפארת)).

⁸⁸⁸ כתב בפירושו "אבני אלהו" להגר"א ז"ל בסידור "אשי ישראל" דף 201
"הזכיר אצל הים עשייה ואצל היבשה יצירה. ידוע כי הכל לכבודו ברא, יצר ועשה.
בריא הוא עצם הנברא, יצירה היא צורתו ומידתו, ועשייה היא תיקונו. וכל מה
שברא ביבשה נאמר "אשר ברא אלקים לעשות", רצונו שעזב העשייה בידי אדם
..אבל מה שנברא בים נגמר גם תיקונו ואין חסר רק אסיפה שנאמר "אם דגי הים
יאסף להם". לכן לא נתחלק הים לשבעים אומות כמו שנתחלקה הארץ מפני שאינה
צריכה לתיקון בני אדם.

⁸⁸⁹ רעיא מהימנא ספר שמות פרשת משפטים דף קכ עמוד א
כל הכורע כורע בברוך צדיק דאתמר ביה ביוסף הצדיק והנה תסבינה אלמתיכם
ותשתחוין לאלמתי והאיא יהו חי יי' שכבי עד הבקר וכל הזוקף זוקף בשם דרגא
דמשה רבינו לעילא.

ובספר תקט"ו תפילות - תפילה רעט
ענין אמרם ז"ל "כל הכורע כורע בברוך, וכל הזוקף זוקף בשם
אל אחד יחיד ומיוחד לפני כבודך אנו משתחוים להוריד יחודך עלת על כל העלות
עד שכינתך הקדושה, וזה "כל הכורע כורע בברוך" מחכמה עליונה ראש ומקור כל
הברכות, ברוך ודאי, ששם יורד יחודך, ובהשתחויה הזאת אנו מושכים אותו עד
שכינתך ודאי להשתלם בה אחד, מיד "כל הזוקף זוקף בשם", שהרי בכריעה יתחברו
ג' אותיות יהו בה' אחרונה לחבר את האהל להיות אחד, משם ולהלאה הכל ביחוד
אחד יעלה בזקיפה, שבה זוקף לכל הכפופים, כל הזוקף זוקף בשם ודאי, שכן ישראל
בגלות יחוד העליון צריך שיתגלה להם למטה לחבר שם אותיות שמך הקדוש ביחוד
א' ומיד יסתלקו מן הגלות בתיקון שלם שיאמר בו וראו כל עמי הארץ וכו' כי הולך
לפניכם ה' ודאי. רבון כל העולמים גלית לנו יחודך גלה לנו אמתך כמו שאנו מקוים
לך זוקף ראשינו בגאולה שלימה, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

תשמעו בינה: (ח) אל ס"ת וול משמות עב תקשו לבבכם בינה כמריבה כיום מסה במדבר מ"ב: (ט) אשר נסוני אבותיכם ב"ן בחנוני גם ראו פעלי: (י) ארבעים שנה אקוט בדור ואמר עם תעי לבב הם והם לא ידעו לא חיברו במעשיהם את הדעת אל ה דרכי⁸⁹¹ מלכות: (יא)

אמנם הכל כתוב שם בהקדמה אלא שצריך השקפה טובה להבין דבר מתוך דבר והם הב' כללים שכתב הרב בס' מ"ש בש"ב ח"ב פ"ו שכתב עליהם שם כי אלו הב' כללים של מ"ן ושל מוחין הם כמעט כוללים כל החכמה הזו ושניהם תלויים זב"ז והוא מ"ש שם בהקדמה כי כל פרצוף נק' ב"ן לפרצוף שלמעלה ממנו והוא מברר מחלקי הבירורים של הפרצוף ההוא העליון ממנו ומעלה אותם לפרצוף שע"ג הפרצוף ההוא שעליו לתקנם כו' כנזכר שם בהקדמה ע"ש וכפי מ"ש שם נמצא כי המוחין והנרנח"י דז"א דאצילות הנתקנים מהבירורים שלו שנבררו ועלו ע"י לישראל סבא ותבונה לתקנם א"א שימשכו לו עד שיהיו מלובשים בתוך המוחין דכל הפרצופים העליונים שעל גביו עד עתיק דא"ק שבתוכו מלובש אור הא"ס שהוא הניצוץ ההוא שהיא הבחי' האמצעית הנזכר שם אשר עליו נאמר בנים אתם לה' אלהיכם אני אמרתי אלהים אתם ונאמר ויעל אלהים ממעל אברהם ואמרו רז"ל האבות הם הם המרכבה והנה כל אלו הכינויים כתב הרב ז"ל בכמה מקומות על זו"ן דאצי' ג"כ שנקראים בנים בערך אור"א וג"כ על ישראל שאנחנו נקראים בנים לה' אלהינו שהם הזו"ן דאצי' כי הוא אלהינו ואנחנו עמו ובניו כי הוא עשנו ולו אנחנו וכן הוא ע"כ פרצוף ופרצוף בערך הקודם אליו וגם כתב בספר ע"ת כי כל תפילותינו הם לא"ס והענין הוא מ"ש בהקדמה כי כפי ערך שיעור הבירור שמתברר ועולה מחלקי בירורי הזו"ן דאצילות כך מתבררים ועולים בירורים מחלקי כל פרצוף ופרצוף לפרצוף שלמעלה ממנו עד רום המעלות ונתקנים וחוזרים ונמשכים להם בבחי' מוחין מלובשים בצלם הנמשך ממוחין של הפרצוף שלמעלה ממנו הנזכר שם בהקדמה באופן שכל פרצוף נמשכין לו המוחין מלובשים תוך המוחין דכל הפרצופים העליונים שעל גביו עד עתיק (ס"ב ע"ב) דא"ק וכן לזו"ן דאצילות נמצא כי כשנמשכין מוחין לזו"ן דאצילות אז אור הא"ס המלובש שהוא הניצוץ שהוא הבחינה האמצעית נמצאת ומתפשט בכל הפרצופים מדרגא לדרגא עד סופא דכל דרגא ושהוא מפרצוף לפרצוף עד זו"ן דאצילות ואז בערכינו יצדקו הכינויים הנזכר האמורים בבחי' האמצעית הנז' גם בזו"ן אחר התלבשות בהם והמוחין ההם מתלבשים תוך כלים דחב"ד הנעשים מתרין פרקין עילאין דחג"ת הנקראים אבות ונעשים מרכבה להם וכן הוא בנרנח"י הנמשכים לצדיקים מלובשים תוך מוחין דזו"ן ודי למבין ותן לחכם ויחכם עוד להבין דבר מתוך דבר כי עוד לאלוה מילין. באופן כי אמת הוא שכל תפילותינו הם בזו"ן דאצילות לתקנם ובהתקנם מוכרח הוא שנתקנים כל הפרצופים וכל העולמות עליונים ותחתונים ואמת הוא שכל תפילותינו הם לא"ס כי בהתקן זו"ן ע"י התורה והתפילות והמצות שעושים ישראל נמשכין מוחין לזו"ן וכן הוא מוכרח שנתקנים כל העולמות והפרצופים שעליהם כי א"א להמשיך מוחין אם לא ימשכו מוחין לכל הפרצוף שעליהם ואי אפשר להמשיכם אם לא יהיו מלובשים תוך צלמי המוחין וכל הפרצופים העליונים שעליהם עד עתיק דא"ק שבו מלובש ההוי"ה ההיא שהוא הניצוץ והבחינה האמצעית ההיא ואז נמצא כי ההוי"ה ההיא שהיא הבחי' האמצעית המלובש במוחין דעתיק דא"ק נמשך ומתפשט תוך המוחין דעתיק הנז' המתפשטים תוך המוחין דכל הפרצופים שתחתיו ונמשך ומתפשט תוך המוחין מדרגא לדרגא עד סופא דכל דרגין שהוא עד תוך המוחין דזו"ן ואז הזו"ן נק' על שמה וגם היא נק' ע"ש הזו"ן ונעשה הכל אחדות אחד. באופן כי ישים האדם שם ההוי"ה הנזכר לנגד עיניו בסוד שויתי ה' לנגדי תמיד ודי בזה למבין:

⁸⁹¹ זוהר חלק ב דף לא עמוד א

פתח ואמר (משלי ג יז) דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום, דרכיה דרכי נעם, אלן אורחין דאורייתא, דמאן דאזיל באורחי דאורייתא, קודשא בריך הוא אשרי עליה נעימותא דשכינתא דלא תעדי מניה לעלמין, וכל נתיבותיה שלום, דכל שבילין

פרק צו

א שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר זָדָשׁ שִׁירוּ לַיהוָה
 כָּל-הָאָרֶץ: ב שִׁירוּ לַיהוָה בָּרְכוּ שְׁמוֹ
 בַּשֵּׁרוּ מִיּוֹם-לְיוֹם יִשׁוּעָתוֹ: ג סִפְרוּ בַּגּוֹיִם
 כְּבוֹדוֹ בְּכָל-הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו: ד כִּי
 גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד נֹרָא הוּא עַל-
 כָּל-אֱלֹהִים: ה כִּי כָל-אֱלֹהֵי הָעַמִּים
 אֱלִילִים וַיהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה: ו הוֹד-וְהָדָר
 לְפָנָיו עַז וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ: ז הָבוּ לַיהוָה

דאורייתא כולהון שלם, שלם ליה לעילא, שלם ליה לתתא, שלם ליה בעלמא דין, שלם ליה בעלמא דאתי. אמר ההוא יודאי, איסורא בקיסטרא בהאי קרא אשתכח, אמר ליה מניין לך, אמר ליה מאבא שמענא, ואוליפנא הכא בהאי קרא מלה טבא. פתח ואמר, האי קרא בתרין גוונין איהו, ובתרין סטרין, קרי ביה דרכים וקרי ביה נתיבות, קרי ביה נועם וקרי ביה שלום, מאן דרכים ומאן נתיבות, מאן נעם ומאן שלום. אלא דרכיה דרכי נעם, היינו דכתיב (ישעיה מג טז) הנותן בים דרך, דהא כל אתר דאקרי באורייתא דרך, הוא אורחא פתיחא לכלא, כהאי אורחא דהוא פתיח לכל בר נש, כך דרכיה אלין דרכים דאינון פתיחן מאבהן, דכראן בימא רבא ועאלין בגויה, ואינון אורחין מתפתחין לכל עיבר ולכל סטרי עלמא. והאי נעם הוא נעימו דנפיק מעלמא דאתי, (נ"א ומעלמא דאתי נהרין כל בוצינין) ונהיר לכל בוצינין, ומתפרשין נהורין לכל עיבר, וההוא טיבו ונהורא דעלמא דאתי דינקין אבהן אקרי נעם. דבר אחר, עלמא דאתי אקרי נעם, וכד אתער עלמא דאתי, כל טיבו וכל חידו וכל נהורין וכל חירו דעלמא אתער, ובגיני כך אקרי נעם.

⁸⁹² זוהר חלק ג דף קל עמוד ב

ות"ח מה בין חוטמא לחוטמא חוטמא דעתיק יומין חין מכל סטרוי. חוטמא דזעיר אפין כתיב עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל וגו'. עלה עשן באפו ומההוא עשן דליק נור כד סליק תננא לבתר. גחלים בערו ממנו. מהו ממנו. (ג' נוסחי) מאותו עשן מההוא חוטמא מההוא אשא.

⁸⁹³ זוהר חלק ב דף רכא עמוד ב

והיתה מנוחתו כבוד, מנוחתו דא בי מקדשא, דכתיב (תהלים קלב יד) זאת מנוחתי עדי עד, כבוד דהכי אקרי כבוד יהו"ה בההוא זמנא.

מִשְׁפּוֹזוֹת עַמִּים הָבּוּ לַיהוָה כְּבוֹד וָעֹז: זז
הָבּוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ-מִנְזוֹת וּבֹאוּ
לְזִזְרוֹתָיו: ט הַשְׁתַּזּוּ לַיהוָה בְּהַדְרַת-
קֹדֶשׁ זָזוּ מִפָּנָיו כָּל-הָאָרֶץ: י אָמְרוּ
בְּגוֹיִם יְהוָה מֶלֶךְ אֶף-תִּכּוֹן תִּבֵּל בֹּל-
תִּמּוֹט יָדִין עַמִּים בְּמִישְׁרִים: יא יִשְׁמְזוּ
הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ יָרַעַם הַיָּם וּמָלְאוּ:
יב יַעֲלֹ שָׁדַי וְכָל-אֲשֶׁר-בּוֹ אֲזִי יִרְנְנוּ כָּל-
עֵצִי-יַעַר: יג לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא כִּי בָא
לִשְׁפֹט הָאָרֶץ יִשְׁפֹט-תִּבֵּל בְּצֶדֶק וְעַמִּים
בְּאֲמוֹנָתוֹ:

פרק צו

ידבר בשבח השכינה לעתיד לבא בהתחברה עם קוב"ה ובגנות האלילים.

(א) **שירו** תו"מ שיר ו **ליהוה** תפארת **שיר חדש**⁸⁹⁴ תו"מ **שירו ליהוה** תפארת **כל יסוד הארץ** מלכות: (ב) **שירו ליהוה** תו"מ **ברכו**⁸⁹⁵ המשיכו את השפעת מהתפארת ל **שמו**⁸⁹⁶ מלכות **בשרו** המשיכו את השפעת מה- **מיום ליום**⁸⁹⁷ תפארת ל **ישועתו** מלכות: (ג) **ספרו בגוים** קלי' **כבודו בכל העמים** קלי' **נפלאותיו**⁸⁹⁸ כתר: (ד) **כי** מלכות דתפארת **גדול** תפארת ס"ת ילה

⁸⁹⁴ זוהר חלק ב דף קלח עמוד א

אלא ודאי חדש איהו, וחדש לא אקרי אלא באתחדותא דסיהרא כד אתנהירת מן שמשא, כדין איהו חדש, ודא איהו שיר חדש. ובאר בפרוש "מתוק מדבש" דף שפח בשם הרמ"ק והרא"ג ש... "מילת חדש לא קאי על השיר, אלא זה המזמור הוא שיר על ההתחדשות שמתחדשת השכינה כשמקבלת הארה מהתפארת.

ספר שיח יצחק חלק ב - דרוש לשבת פרשת בשלח- וכבר אמרנו שהפרש גדול יש בין יציאת מצרים לגאולה העתידה, שביציאת מצרים שלא היה גאולתם שלימה, כי עדיין לא היה להם תורה ומצוות, ולא היה רק הכנה, כדי שיקבלו התורה, ושם נעשו לו לעם, ולכן היה אחריה גלות, נמצא שמידת הדין היה מקטרג עדיין, והגאולה היתה בלשון נקבה, כמו שהיא לית לה מגרמה כלום, כך היה הגאולה שלא מצידנו, אבל גאולה העתידה שתהיה במהרה בימינו אמן, אחר גמר התיקון והבירור, אז יהיה ג"כ מצידנו, לכן יהיה נקרא לשון זכר, כמ"ש "שירו לה' שיר חדש".

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - סנהדרין דף צד ע"א לעתיד לבא אז "שיר חדש" בסטרא דדכורא בחסד דגניז בפומא דאימא.

⁸⁹⁵ זוהר ח"ג דף כו עמוד א

ברכו יהו"ה, לנגדא מיניה ברכאן לתתא, וישתכחון ברכאן בעלמא כלהו, דכד הכא משתכחין ברכאן מלעילא, כלא הוא בחדוותא, כלא הוא בשלימו, זכאה חולקהו דישיראל דקודשא בריך הוא מריק עליהו ברכאן, וציית צלותהו.

⁸⁹⁶ ספר מגלה עמוקות - אופן רלט

הודו לו שם של הו"ה, **ברכו שמו** שם של אדני, וזה שאמר חזרה שכינה בנקודת ציון.

⁸⁹⁷ זוהר חלק ב דף קלז עמוד א

רתיכא עלאה אתקרי ימים, יום ליום, רתיכא תתאה אקרי לילות. בספר "מתוק מדבש" דף שפב בשם השע"ר והמק"מ, הסביר שספירות המלכות נקראים לילות, לפי שנבנו מהגבורות שהם בחינת לילות. ספירות התפארת נקראים ימים, לפי שנבנו מהחסדים שהם בחינות ימים.

⁸⁹⁸ שער הכוונות - דרושי תפילת השחר דרוש א

והנה כונת הודו כו' הוא זה כי הנה בתחילה ע"י תיקון המעשה שהוא לבישת הטלית קטן ועיטוף בטלית גדול נפרדו הקליפות דיצירה ונסתלקו משם כנ"ל ואמנם מה שעשינו אז הוא כדי שלא יתאחזו קלי' היצירה ביצירה עצמה. ועתה אשר ג"ר של העשיה נעשים חיצוניות אל ג' תחתונות דיצירה והנה נודע כי בלי ספק שחיצוניות היצירה גדול מפנימיות העשיה וא"כ עתה אשר החיצוניות דיצירה הוא תחתון כי הוא מן העשיה א"כ יש פחד מן הקלי' עתה פן יתאחזו שם בג"ר דעשיה שעלו שם ולכן אנו אומרים מזמור הודו לה' כו' פירושו אתם מלאכי קדש הודו לה' אשר בעולם היצירה והודיעו בעמים עלילותיו שהם הקלי' וע"כ מתפחדין הקלי' ואינם

נאחזים שם בג' אחרונות דיצירה אשר עלו שם ג'ר דעשיה וכמעט כל המזמור הזה וכל הפסוקים עד ב"ש כולו מתעסק בסיפור שבחיו יתברך נגד העמים והקלי' שיכירו אלהותו וגדלותו ויתפרדו מעל הקדושה כנז' ופקח עיניך וראה אופן הסתלקו' הקליפות מעל הקדושה באיזה אופן הוא והענין הוא דע כי כדי שיסתלקו הקליפות מעל הקדש צריך שגם הקלי' עצמם יעלו ויוכללו זו בזו ע"ד שנתבאר בענין הכחות של הקדושה ויעלו הקלי' שכנגד ג' תחתונות דיצירה במקום ג' אמצעיות דיצירה שלה קלי' וע"י עלייתם יתמתקו הקלי' יותר וע"כ לא יתאחזו בקדושה וז"ס הוד והדר לפניו כו' והענין הוא שפסוק שלפניו הוא כי כל אלהי העמים אלילים שהם בחינת הקלי' וכונתינו לשבר כח הקלי' ולהכניעם שלא יתאחזו בג' אחרונות דיצירה שהם נרמזות בפסוק שלאחריו הוד והדר לפניו כו' כנודע ש"הוד והדר" הם נצח והוד, ו"עוז וחדוה" הוא יסוד, שהוא עוז וחדוה דמטרוניתא והכונה היא כי ג' תחתונות דיצירה אלו לא ישלטו בהם הקלי' אלא אדרבא יהיו "הוד והדר עוז וחדוה".

899 ספר תקט"ו תפילות - תפילה תבע

שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה, שיר חדש נקרא השיר שיאמר בהיגלות יחודו ית' בעולם, והיינו אמרו כי נפלאות עשה, ר"ל בזמן שיוודע איך כל פעולותיו ית' נמשכו מסט' דפלא שהוא אל"ף סוד היחוד העליון אל אחד יחיד ומיוחד תן בפינו שיר חדש, ושכינה היא פה וזה כבוד אל שנודע בכ"ב אותיות, שנא' בהם בך יברך ישראל, הכל כמנין פה, בה תתן שיר חדש בשיר פשוט, כפול, משולש, מרובע, שהם עשרים מדריגות עשר מדריגות של ישראל שכלולים בד' אברהם יצחק ויעקב ודוד, מיד שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה, מצד פלא שהוא אלף יחוד עליון, שעומד על כל זה, ומיד יהיו כמה שירים עומדים לכל הצדדים, עולים בו' ויורדים בו', שהם שש תיבות של היחוד שמע ישראל וכו', כי נפלאות עשה ודאי, שיר שתלוי ביחוד, ומי יאמר זה השיר אלא נר"ן ונר"ן שהם כנגד ד' יודין דע"ב, שכן שיר זה עולה ע"ב, י, יה, יהו, יהוה וזה חסד, שבו ובחסד עולם רחמתיך, רבון כל העולמים לחסדך אנו מיחלים, דכתיב יחל ישראל וכו' כי עם ה' החסד והרבה עמו פדות, ליחודך אנו מקוים באמת, ביחודך תעננו, ה' אל תאחר, לישועתך קייתי ה':

900 זוהר חלק ג דף ה עמוד א

וזכו בני קרח לשבחא לה לכנסת ישראל, ושבחא דכנסת ישראל קא אמרי, ומאי הוא, דכתיב (שם ב) גדול יהוה ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו, אימתי אקרי קודשא בריך הוא גדול ?, בזמנא דכנסת ישראל אשתכח עמיה, הדא הוא דכתיב בעיר אלהינו, הוא גדול, בעיר אלהינו, עם עיר אלהינו. אמר ליה רבי יהודה, אלהינו מאי בעי הכא, אמר ליה, הכי הוא ודאי, האי עיר דחלא אלהינו (ס"א חילא) ותושבחתא דישראל הוא. מאי משמע, אשתמע דמלכא בלא מטרוניתא לאו הוא מלכא, ולא הוא גדול ולא מהולל. ובגין כך כל מאן דלא אשתכח דכר ונוקבא, כל שבחא אעדי מניה, ולא הוא בכללא דאדם, ולא עוד אלא דלאו איהו כדאי לאתברכא.

וכתב על זה הרמ"ע מפאנו ז"ל בספרו יונת אלם - פרק לא - והנה זרועותיו של זעיר נצח והוד גופו יסוד של כללות הקומה. ונצח הוד יסוד מלכות שלו כלם יחד הם מלכות של כלל האצילות אבל נוקביה דזעיר בכל אלה פלג גופיה היא ובלעדה לאו איהו גדול ולא מהולל כדברי הזוהר פרשת ויקרא.

ספר תיקונים חדשים - תיקונא תמינאה

כי כל אלהי העמים אלילים⁹⁰³ ויהוה שמים עשה⁹⁰⁴: (ו) הוֹד הוֹד וְהָדָר נֶצַח לַפָּנִי

דאתמר ביה גדול ה' ומהולל מאד (תהלים מח ב). גדול מסטרא דימינא. ומהולל מאד מסטרא דשמאלא, דתמן ניגונא דליואי.

⁹⁰¹ ספר מגלה עמוקות - אופן לז

רצה משה לתקן שם אדני, וסוד נ"א ב"ד תשלח. - וסוד גדול ה' ומהלל מאוד. - וה' בהיכל קדשו, בגימטריא אדני, רב לך, שם הו"ה הוא רב מן שם אדני. - צו את יהושע, צ"ו בגימטריא א"ל אדני:

רצה משה לתקן שם של אדני כמ"ש אר"י ז"ל בכ"י על פסוק שלח נ"א ב"ד תשלח (שמות ד' יג), ר"ל אותיות נ"א מן אדני יתלבשו באותיות י"ד של אדני, ויהיה שם של אדני שלם. ועל זה אמר משה אתה החלות להראות אותי בתחלת שליחותי שם של אדני, כמ"ש זה שמי וזה זכרי (שם שמות ג' טו), וז"ש את ידך החזקה, על אותיות י"ד מן אדני שנפרדו מן אותיות נ"א בגלות, לכן אעברה נא, רוצה אני להעביר אותיות נ"א באותיות י"ד, וזה צריך להיות דוקא בארץ ישראל, כמ"ש גדול ה' ומהלל מאוד (תהלים מ"ח [תהלים מח ב]), אימתי הוא מהולל מאד כשהוא בעיר אלהינו שם הוא הר קדשו (עיין ילקוט תהלים רמז תשנ"ה), כמ"ש (חבקוק ב כ) וה' בהיכל קדשו, שהוא בגימטריא אדני. השיב לו הקב"ה רב לך, שם של הו"ה שהוא רב מן שם של אדני, כבר השלמת אותו והוא יותר גבוה, לכן אל תוסף. אבל צ"ו את יהושע, שיהושע הוא דרגא דאדני, שכן צו בגימטריא א"ל אדני:

זוהר חלק ב דף צח עמוד א

מאי מאד, שמאלא גבורה דכל ענפין דלתתא, ובכללא ענפא מרירא חדא. (עיין מזמור קד על המילים "גדלת מאד").

⁹⁰² פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק ג

ולכן מלכות ג"כ נקראת ע"ה טו"ר כידוע והוא בסוד מיעוטה בבריאה והוא כי באצילות הוא שם הו"ה ובירידתה בבריאה נעשית בסוד אלקים ראש לשועלים שכולם נקראים בשם זה כל העולמות וכל המלאכים ואפילו הס"א אלהים אחרים כמ"ש בפרשת משפטים בדף צ"ו ע"א ת"ח כל שמען וכל כינוין דשמהן כו' עד ואפילו עכו"ם בשמא דא אקרי עש"ה והוא ע"ה טו"ר שמשותף בו אלקים אחרים.

⁹⁰³ זוהר חלק ג דף נט עמוד א

אמר רבי אבא, מה בעא הכא כי בענן אראה על הכפרת, וכתוב בזאת יבא אהרן, והא כהנא לא חמי לשכינתא בשעתא כד הוה עאל, אלא עננא הוה נחית, וכד הוה נחית מטא על האי כפרת, ומתערין גדפייהו דכרובין, ואקשי להו, ואמרו שירתא. ומה שירתא אמרי, (תהלים צו ד) כי גדול יהו"ה ומהלל מאד ונורא הוא על כל אלהים, האי כד סלקי גדפייהו, בשעתא דפרסין להו אמרי, (שם ה) כי כל אלהי העמים אלילים ויהו"ה שמים עשה, כד חפיין על כפורתא אמרי, (שם צח ט) לפני יהו"ה כי בא לשפוט (את) הארץ, ישפוט תבל בצדק ועמים במישרים.

ספר שערי אורה - השער השישי - הספירה החמישית

ודע והאמן כי אין כוח באלהים אחרים, שהם אלהי העמים, אלא אותו הכוח שנתן ה' להם לשפוט ולפרנס את אומותם; אבל אינן יכולין למחוץ ולרפא, להמית ולהחיות, חוץ מהכוח הידוע הנתון להם לבני ארצם וממשלתם. וזהו: כי כל אלהי העמים אלילים. ופירוש אליל הוא כמו בשר אדם מת, לפי מחלוקת החכמים במסכת חולין, מכל צד הוא לשון אליל דבר מת, וזהו: רופאי אליל כולכם (איוב יג, ד) שהוא

עז⁹⁰⁵ תפארת ותפארת במקדשו מלכות: (ז) הבו ליהוה משפחות עמים הבו ליהוה כבוד ועז: (ח) הבו ליהוה כבוד שמו מלכות שאו הרימו והעלו את ה⁹⁰⁶ מנחה מלכות ובאו לחצרותיו⁹⁰⁷ יסוד ומלכות: (ט) השתחוו ליהוה בהדרת קדש⁹⁰⁸ ר"ת קבלה חילו

בשר מת שאין לו רפואה. כך אלהי העמים אין בהם כוח להיטיב ולהרע, זולתי אותו הכוח הקצוב שמוסר להם השם, ואינן יכולין לצאת מאותה השורה. והם כמו כן נדונין כמו שבני ארצם נדונין וכל כוחם וממשלתם אינו אלא אותו הפרס שהם מקבלים משם יהו"ה יתברך שהוא אדון ודיין על כולם. ועתה שמור עיקר זה לכל התורה כולה ותוכל לדעת מהו שם אלהים בכל מקום, או שם אלהים אחרים, כמו שאמר: בעבר הנהר ישבו אבותיכם וגו' ויעבדו אלהים אחרים (יהושע כד, ב), לא יהיה לך אלהים אחרים (שמות כ, ג):

⁹⁰⁴ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק י
ועוד שם תנו רבנן אלמלא קול גלגל חמה, נשמע קול המונה של רומי, ואלמלא קול המונה של רומי, נשמע קול גלגל חמה, תנו רבנן שלשה קולן הולך מסוף העולם ועד סופו ואלו הן, קול גלגל חמה, וקול המונה של רומי, וקול נשמה בשעה שיוצאה מן הגוף, כבר כתבנו כי השמש משבח ומקלס ליוצרו והשבח שמשבח הוא הודו ליי' קראו בשמו, והדברים כמשמען כפי קבלת רשב"י ע"ה, והשבח הזה מפרסם נוראותיו ונפלאותיו של הקב"ה אשר עשה עם עם סגולתו אשר אין כח ואל אשר יעשה כמעשיו, ולזה הוא נורא על כל אלהים כי כל אלהי העמים וגו' ויי' שמים עשה ונתיחד זה השבח אל שישבחנו השמש ויודה כי הוא נברא והשמים מעשה ידיו של הקב"ה, לפי שבו טעו הכופרים ועשאוהו רשות לעצמו, ולזה מפרסם אלהותו וקורא בשמו ומודיע לכל באי עולם שהוא נברא ושיש לו בורא, ואומנותו להכריז ולהודיע ייחוד השם הגדול אשר עשאו, ואלמלא קולו זה עם הדבור והאמירה כמו שבארנו למעלה היה נשמע קול המונה של רומי המשתדלת לעמוד ולקיים דתם בעולם, כמו שנודע ונתפרסם זה מהם בדורו של גזירה ובשאר דורות, אשר הם מכריחים ומפתים את ישראל להמיר דתם, והשמש מוכיח הפך סברתם במה שכולל בשבח ההוא באמרו דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק ויעמידה ליעקב לחוק לישראל ברית עולם, הנה כי הברית והתורה והאומה לא יחליפם ולא ימירם בשום זמן כלל, כי הוא נשבע ולא יפר ובמה שכולל עוד באמרו כי כל אלהי העמים וגו' ויי' שמים עשה מוכיח ומפרסם כי אין עוד מלבדו והוא הבורא והם נבראו ועבדיו ואיך ימירו האדון בעבד:

⁹⁰⁵ זוהר חלק א דף לז עמוד ב
מגדל עוז שם יהו"ה בו ירוץ צדיק ונשגב, דא היסוד הוא ספר תולדות אדם, דרהיט בההוא מגדל, מלכות האי מגדל מאי עבידתיה, אלא דא הוא מגדל דוד, מלכות ודא הוא מגדל עז תו"מ שם יהו"ה תו"מ, וכלא חד, הכא ידיעא לבני מהימנותא, דא הוא ודאי ספר תולדות. (אית דלא גרסי), (אדם לבני מהימנותא, סודו מגדל עז שם יהו"ה בו ירוץ צדיק ונשגב. הסביר הרמ"ק ז"ל בפרדס שער ערכי הכינויים ח"ב דף לד "עוז הוא התפארת כפי שאמרו חז"ל (זבחים קטז) "אין עוז אלא תורה" והיא תורה שבכתב (תפארת).

⁹⁰⁶ רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רנג עמוד א - אלא מנחה חדשה בארז רזא דא שכינתא.

⁹⁰⁷ זוהר חלק א דף צד עמוד ב
פתח חד ואמר (תהלים סה ה), אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך וגו', בקדמיתא חצריך שהם יסוד ומלכות לבתר ביתך תפארת ולבתר היכלך בינה דא תפארת פנימאה מן דא יסוד ומלכות ודא בינה לעילא (נ"א לגו) מן דא.

מפניו כל ס"ת וול משמות עב הארץ ר"ת חכמה מלכות: (י) **אמרו בגוים יהוה תפארת מלך אף תכון תבל מלכות בל תמוט ידיו עמים במישרים**⁹⁰⁹ תו"מ ס"ת נמם משמות עב ור"ת עמים במישרים ע"ב: (יא) **ישמחו מצד החסדים השמים תפארת ותגל הארץ**⁹¹⁰ מלכות יהוה⁹¹¹ **ירעם מצד הגבורות הים מלכות ומלאו**⁹¹² יה"ו: (יב) **יעלו שדי**⁹¹³ מלכות וכל תפארת ויסוד אשר בינה בו

⁹⁰⁸ שער הכוונות - דרושי קבלת שבת דרוש א ענין הבו לה' אבל עתה שאנחנו באצילות אנו אומרים אל ג' העולמות השתחוו לה' שהוא עולם האצילות והשתחיתם אליו מרחוק כעבד לפני רבו וע"י ההשתחוו' זו תמשך להם הארה משם. גם לזו הסיבה נאמר **בהדרת קודש** כי שם באצילות הוא ההדר האמיתי והקדש האמיתי.

⁹⁰⁹ זהר חדש פרשת חקת מאמר בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה אתה כוננת מישרים. ומאן אינון? כד"א, משפט וצדקה. אלין איקרון מישרים ודאי. כד"א, צדיק וישר הוא. ואתכליל דכורא עם נוקבא, משפט אתכליל בצדק, וצדקה איתערת בעלמין כלהו. וע"ד מישרים אהבוך ודאי:

⁹¹⁰ זוהר חלק ג דף נט עמוד א תאנא, כלהו אכלוסין בשעתא דכנסת ישראל חדאת ומתברכא, כלהו חדאן, ודינא לא שריא כדין בעלמא, ועל דא כתיב (תהלים צו יא) **ישמחו השמים ותגל הארץ**.

⁹¹¹ תיקוני זהר דף ט עמוד ב "ובצרוף די"ב הווי"ן, אשתמודעו כלהו, ואלין אינון יקו"ק יקק"ו יוק"ק, דרמיזי בשם יו"ד ק"י וי"ו ק"י, האי שמא מקורא דאתנון, ומקורא דלהון בקראי בנקודי, יהו"ה (תהלים צ"ו) **ישמחו השמים ותגל הארץ**.

⁹¹² ספר תקט"ו תפילות - תפילה רסח **בהארת שם הו"ה ב"ה נבראו שמים וארץ וכל צבאם ובהארתו הם מתקיימים תמיד. לפיכך בשעה שהוא מאיר, כולם עומדים בתיקון ובשמחה, ובשעה שאינו מאיר כתיקונו כל סדרי בראשית מתבלבלים. לע"ל כאשר ייחד אותיות שמו ית' עלינו, מיד שמחה תתחדש בכל מע"ב, וז"ס ישמחו השמים ותגל הארץ שהוא ר"ת יהוה** אל אחד יחיד ומיוחד באותיות שלך יהוה ב"ה לעד ולעולמי עולמים בראת שמים וארץ, וכן הם תלויים בו, בשעה שהוא מאיר כלם עומדים בשמחה שלימה ובאור שלם ובשעה שאינו מאיר נאמר בהם אלביש שמים קדרות הארץ והנה תוהו, וכמה צירופים מצטרפים מהם שה"ס הים העליון בכמה אלפי גלים שבו, בשעה ששם הקדוש מאיר הכל עומד בתיקון, אם לא ויאמר ויעמד רוח סערה ותרומם גליו, והרי עתה בחשך הגלות הכל נתבלבל וזה צלמות ולא סדרים עד שתשיב להאיר אותיות אלה עלינו, ומיד הכל יתתקן ויאמר בהם **ישמחו השמים ותגל הארץ** ר"ת יהוה ירעם הים ומלואו, רבון כל העולמים ליחוד שלך אנו מקוים באמת שתיחד אותיות אלה עלינו, ומיד נצא מן החשך ששולט בעולם ואור יאיר לכל ישראל, חננו ה' חננו כי רב שבענו בוז, לישועתך קויתי ה':

⁹¹³ ספר שערי אורה - השער הראשון - הספירה העשירית והנה בהיות המידה הזאת מלכות מתמלאת מן המקור שלפניה, יסוד נקראת שדי; כלומר שיש די ושלמות ומילוי. וכשהיא נקראת שד"י אזי יברחו מפניה כל מיני משחית וכל מיני מזיקין, והסוד: יושב בסתר עליון בצל שד"י יתלונן (תהלים צא, א), בשיר של פגעים. ולפי שהמידה הזאת היא השער להיכנס לשם יהוה, קבעו שד"י במזוזה מבחוץ, כנגד פרשת והיה אם שמוע, וסימניך והי"ה שד"י בצריך (איוב כב,

במלכות אז ירננו כל עצי יער⁹¹⁴ ספירות המלכות: (יג) לפני יהוה תפארת כי בא כי בא לשפט הארץ⁹¹⁵ מלכות ישפט תבל מלכות בצדק מלכות ועמים באמונתו מלכות:

פרק צז

א יהוה מלך תגל הארץ ישמוזו אלים
רבים: ב ענן וערפל סביביו צדק ומשפט
מכון כסאו: ג אש לפניו תלך ותלהט
סביב צריו: ד האירו ברקיו תכל ראתה
ותזזל הארץ: ה הרים כדונג נמסו מלפני
יהוה מלפני אדון כל-הארץ: ו הגידו
השמים צדקו וראו כל-העמים כבודו: ז
יבשו כל-עבדי נפסל המותהכלים

כה). וצריכים אנו להודיעך כי המידה הזאת מתלבשת בג' מיני אש, בהיותה נקראת ג' שמות: שדי, אלהים, אדני. והכול בכוח שם יהו"ה יתברך, שהוא הנושא הכול והפועל הכול. כשנקראת שדי, מתלבשת מראה אש שחורה אוכלת ואז יברחו מפניה כל מיני מזיקין ורוחות רעות, ופוחדין ורועדין כמה חיילות והמונים מאותן הנבראות הטמאות ואין בהן כוח לעמוד, אלא כולן מתפזרין ובאין להם במחילות עפר.

⁹¹⁴ זוהר חלק א דף רלא עמוד ב

כד אתפליג ליליא, קיימין תרין (סתרינ) סדרין מסטרא דא, ותרין סדרין מסטרא אחרא (ס"א דא), ורוחא עלאה נפק (ס"א נשיב) בינייהו. וכדין כל אינון אילנין דבגנתא דעדן כלהו פתחי שירתא, וקב"ה עאל בגנתא דעדן, הדא הוא דכתיב (דה"א יז לג) אז ירננו עצי היער מלפני יהו"ה כי בא לשפוט את הארץ, כמה דכתיב (ישעיה יא ד) ושפט בצדק דלים, בגין דמשפט עאל בינייהו, ואתמליא מנה (ס"א מניה) ג"ע, ורוחא דצפון אתער בעלמא, וחדוה אשתכח, ונשיב ההוא רוחא באינון בוסמין, וסלקן ריחין לעילא. ומתעטרין (ס"א ומתערין) צדיקייא בעטרייהו, ומתהנן מגו זיוא דאספקלריאה דנהרא, זכאין אינון צדיקייא דזכאן לההוא נהורא עלאה, וההוא נהורא דאספקלריאה דנהרא נהיר לכל סטרינ, וכל חד וחד מאלין צדיקייא נטיל לחולקיה כדקא חזי ליה.

⁹¹⁵ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: לפני ה' כי בא "לשפוט" את "הארץ" לאה בסוד ב"ד העליון שבבינה שממנה המשפט:

בְּאֱלִילִים הִשְׁתַּזְזוּ-לוֹ כָּל-אֱלֹהִים: זז
שָׁמְעָה וְהִשְׁמִיז צִיּוֹן וְתִגְלָתָהּ בְּנוֹת יְהוּדָה
לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה: ט כִּי-אַתָּה יְהוָה
עֲלִיוֹן עַל-כָּל-הָאָרֶץ מְאֹד נִעְלִיתָ עַל-
כָּל-אֱלֹהִים: י אֲהַבִּי יְהוָה שִׁנְאוֹ רַע שֹׁמֵר
נַפְשׁוֹת זֹזְסִידֵיו מִיַּד רָשָׁעִים יִצְיָלָם: יא
אוֹר זֶרַע לְצַדִּיק וְלִישְׂרֵי-לֵב שִׁמְזָה: יב
שִׁמְזָזוּ צַדִּיקִים בִּיהוָה וְהוֹדוּ לְזִכְרֵךְ קָדְשׁוֹ:

פרק צו

ידבר בגדלות הבורא ואפסיות האלילים.

(א) יהוה תפארת מלך תגל הארץ מלכות ישמחו איים רבים: (ב) ענן וערפל⁹¹⁶ ס"א
סביביו צדק מלכות ומשפט⁹¹⁷ תפארת מכון כסאו מלכות: (ג) אש לפניו תלך ותלהט
סביב צריו⁹¹⁸ ס"א: (ד) האירו ברקיו תבל מלכות ס"ת וול משמות עב ראתה ותחל

⁹¹⁶ ספר תקט"ו תפילות - תפילה שיג

ס"מ ונוקביה שה"ס עב וענן המפסיקים בין אור השגחתו ית' ובין ישראל, לע"ל
בהיגלות יחודו ית' בעולם יאמר בהם מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך:
אל אחד יחיד ומיוחד מחה פשעינו כעב וכענן שהם ס"מ ונוק' שנעשים הרים
גבוהים, שכך אמרו, צדיקים נדמה להם כהר גבוה, והם מחיצת ברזל מפסקת בין
ישראל לאביהם שבשמים, שהם הרים תקיפים שא"א להעביר אותם, ובזמן שיחודך
יתגלה עליהם, יאמר בהם הרים כדונג נמסו מלפני ה':

⁹¹⁷ תיקוני זהר דף יז עמוד ב מאמר פתח אליהו הקדמה שניה בתיקו"ז
אנת חכים ולא בחכמה ידיעא, אנת הוא מבין ולא מבינה ידיעא, לית לך אתר ידיעא
אלא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא, ולאחזאה לון איך אתנהיג עלמא בדינא
וברחמי, דאינון צדק ומשפט, כפום עובדיהון דבני נשא, דין איהו גבורה, משפט
עמודא דאמצעיתא, צדק מלכותא קדישא, מאזני צדק תרין סמכי קשוט, הין צדק
אות ברית, כלא לאחזאה איך אתנהיג עלמא, אבל לאו דאית לך צדק ידיעא דאיהו
דין, ולא משפט ידיעא דאיהו רחמי, ולא מכל אלן מדות כלל:

ספר שערי צדק - השער החמישי
ודע כי צדק ומשפט הוא סוד המלכות והתפארת מלכות דין תפארת דין ורחמים.

⁹¹⁸ ספר תיקונים חדשים - תיקונא תריסר

הארץ מלכות: (ה) הרים חג"ת כדונג נמסו מלפני יהוה תפארת מלפני אדון כל הארץ⁹¹⁹ מלכות: (ו) הגידו המשיכו מלשון נגיד ונפיק השמים תפארת ר"ת ההה משמות עב צדקו מלכות וראו כל ס"ת וול משמות עב העמים כבודו: (ז) יבשו כל ס"ת וול משמות עב עבדי פסל המתהללים באלילים השתחוו לו כל ס"ת וול משמות עב אלהים: (ח) שמעה ותשמח ציון יסוד ותגלנה בנות יהודה מלכות למען משפטיך תפארת יהוה תפארת: (ט) כי ר"ת מיכ משמות עב אתה יהוה תפארת עליון ר"ת איע משמות עב על כל הארץ מלכות מאד נעלית על כל אלהים: (י) אהבי יהוה תפארת ס"ת מיה משמות עב שנאו רע שמר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילם: (יא) אור זרע לצדיק⁹²⁰ יסוד ולישרי לב בינה ס"ת יבק שמחה בינה: (יב) שמחו בינה צדיקים יסוד ביהוה תפארת והודו הוד לזכר יסוד קדשו:

ולכל היד החזקה חשמל. ולכל המורא הגדול, דעליה כתיב אש לפניו תאכל וסביביו וכו' (תהלים נ ג) אליו חיות אש ממללות דכלהו סחרן לבר לשיזבא מס"א.

⁹¹⁹ זוהר חלק א דף לג עמוד ב - הנה ארון הברית אדון כל הארץ, הנה ארון, דא אספקלריאה דלא נהרא.

⁹²⁰ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: "אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה". ס"ת עקיבה הרמז שצריך לכתוב עקיבה בה':

פרק צוז

א מִזְמוֹר שִׁירוֹ לַיהוָה שִׁיר זֹדֶשׁ כִּי-
נִפְלְאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה-לוֹ יְמִינוֹ וְזִרוֹעַ
קָדְשׁוֹ: ב הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי
הַגּוֹיִם גָּלָה צְדָקָתוֹ: ג זָכַר זִסְדּוֹ וְאַמוֹנָתוֹ
לְבֵית יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָל-אַפְסֵי-אָרֶץ אֶת
יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: ד הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל-
הָאָרֶץ פָּצְזוּ וְרִנְנוּ וְזָמְרוּ: ה זָמְרוּ לַיהוָה
בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל זָמְרָה: ו בְּזִצְצוֹת
וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה: ז
יָרְעוּ הַיָּם וּמִלֵּאוּ תִּבֵּל וַיֵּשְׁבִי בָהּ: ח
נְהַרּוֹת יִמְזְזֶאוּ-כָּף יִזְדּוּ הָרִים יְרִנּוּ: ט
לִפְנֵי-יְהוָה כִּי בָא לִשְׁפֹט הָאָרֶץ יִשְׁפֹט-
תִּבֵּל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים:

פרק צוז

שיר שאמרו הפרות בשעה שהחזירו את ארון הברית. ובאופן פנימי יותר שיר השכינה לקוב"ה בהתחברו אליה.

⁹²¹ זוהר חלק א דף קכג עמוד א

רבי יוסי פתח ואמר, (תהלים צח א) **מזמור שירו ליהוה שיר חדש כי נפלאות עשה, הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו**, האי קרא אוקמוהו חבריא דפרות אמרוה, כמה דכתיב (ש"א ו יב) וישרנה הפרות בדרך, מאי וישרנה, דהוּו אמרי שירתא חדתא, ומאי שירה אמרו מזמור שירו ליהוה שיר חדש כי נפלאות עשה. הכא אית לאסתכלא, דכל מה דברא קב"ה בעלמא כולהו אמרי תושבחן ושירתא קמיה, בין לעילא בין לתתא, ואי תימא דאינהו מגרמיהו (ד"א ל"ג הוּו) אמרי שירתא דא, הכי הוא ודאי, דרזא עלאה איהו, אבל הני ארונא הוה על גבייהו, וכיון דארונא אשתקיל עליהו ושוייה לעילא, אינון שרירו (נ"א לא שכיכו מ) שירתא, דהא כיון דאתנטיל מנייהו ארונא הוּו געאן כאורח שאר פרות דעלמא, ולא אמרו שירתא, וודאי ארונא:

זוהר חלק ב דף קלז עמוד ב

ודא איהו **מזמור שירו ליהוה שיר חדש**, תושבחתא דא הא אוקימנא, אבל אף על גב דאתערנא ביה, אתערו דחברייא דקא אתערו שפיר איהו, דהנהו פרות עלות כד הוּו נטלי ארונא, אתערו בהאי תשבחתא, כמה דאת אמר (ש"א ו יא) וישרנה הפרות בדרך, ומה שירה הוּו אמרי, (תהלים צח א) **מזמור שירו ליהוה שיר חדש כי נפלאות עשה**. רזא דא איהו כגוונא דלעילא, בשעתא דאינון חיות נטלי (ארונא) כרסייא לארמא ליה לעילא, אינון אמרי תושבחתא דא, ואי תימא אמאי כתיב הכא חדש, והא תדיר קאמרי תושבחתא דא, אלא ודאי חדש איהו, וחדש לא אקרי אלא באתחדותא דסיהרא כד אתנהירת מן שמשא, כדין איהו חדש, ודא איהו שיר חדש. הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו, הא אתערותא דימינא ושמאלא לקבלא לה, ותושבחתא דא כד נטלי ארונא קא משבחאן לה, כד סלקין לבית שמש, כגוונא דעגלות סלקין לבית שמש, וכלא ברזא חד סלקין, בגין דבשבת איהו סליק דכורסייא לסלקא לעילא, תקונא דתושבחתא דא בשבת, אלין תושבחן כלהו אתקינן בשבת, לשבחא ליה עמא יחידא בעלמא:

תיקוני זוהר דף כח עמוד א

רביעאה במזמור, ודא הוא דרועא ימינא, הדא הוא דכתיב (תהלים צ"ח) **מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה הושיעה לו ימינו**, ועלה אתמר הושיעה ימינך, ואיהו בגלותא עם שכינתא, ואיהו תמיך לה, ורזא דמלה וזרוע ה' על מי נגלתה, וביה אומאה דפורקנא, הדא הוא דכתיב נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו, ועוד חי ה' שכבי עד הבקר:

ספר טעמי המצות - פרשת בהר

ואמנם ביום השבת אז הוא נגד המ"ל כנ"ל ואין יכול לברר מהזמ"ל ולכן אז כל הו"ק עליונים שנתלבשו בו' ימי החול חוזרים לעלות במקומם הראשום כי כשהם למטה הם מבררים מה שיש למטה אך בהיותם למעלה במקומם אז אין שם מה לברר אך הם מזדווגים שם ומוציאים נשמות חדשות וז"ס קדושת שבת וטעם הזווג לת"ח כי ביום השבת אז הם נשמות השבת חדשות ממקור העליון ולא מן הבירור ואמנם עליות העולמות ביום השבת אינו ממש עלי' כי הלא בארנו שבהיותם במקומם שם מספיק להמשיך נשמות חדשות אך כשבאים לברר אז הם באים למטה ממדרגתם ומתלבשים למטה בימי החול ונמצא כי מקומם אמיתי הוא מה שעולים ביום השבת אך מה שהם בימי החול אינו מקומם אל אלמטה ממדרגתם שירדו שם כדי לברר הזמ"ל וכ"ז תבין ממ"ש בדרוש אדם הראשון שהיה תחלה יותר מעולה ממט"ט ממה שהוא עתה ע"ש כי בזה תבין איך בעת אצי' היו העולמות באופן שהם נעשי' עתה ביום שבת נמצא כי בימי חול יורדים למטה כדי לברר ובימי שבת אנו מעלי' אותן לקמומן כדי להמציא נשמות חדשו וזהו טעם איסור ל"ט מלאכות ביום שבת אפילו אוכל נפש אסור כי אין בירור בשבת והכל הוא חדש וז"ס **מזמור שיר חדש** בשבת בזמירות כנזכר בזהר תרומה קל"ז שצ"ל שירו לה' שיר חדש וגו' בשבת וז"ס שאין בוררים אוכל מתוך הפסולת בשבת כי אין בירור בשבת מתוך פסולת שהוא בירור

לו ימינו חסד וזרוע קדשו גבורה: (ב) הודיע דעת יהוה תפארת ישועתו מלכות ר"ת היי משמות עב לעיני ר"ת ייל משמות עב הגוים ר"ת ילה משמות עב גלה צדקתו מלכות: (ג) זכר חסדו חסד ואמונתו מלכות לבית ישראל מלכות ראו כל יסוד אפסי נו"ה ארץ מלכות את ישועת אלהינו מלכות: (ד) הריעו גבורה ליהוה תפארת כל יסוד הארץ⁹²² מלכות פצחו ורננו וזמרו: (ה)

הזמ"ל אך הכל הוא אוכל גמור נשמות חדשות בלי פסולת וכשאדם עושה מלאכה בשבת או בורר הוא גורם להוריד כחות עליונים למטה כמו בחול ואז יש כח להחיצוני' להדבק שם וחיצוני' נקראו עלמא דמותא לכן מחלליה מות יומת. וזה תבין ממ"ש בסוד תחומין כי בחול הקדושה סמוכה לחיצוני' ובשבת יש ביניהם הפסק אלפים אמה שהוא תחום שבת ואין החיצונים נדבקים בקדושה, וא"כ העושה מלאכה בשבת גורם ירידת הקדושה לחיצוני' לכן חייב מיתה.

ספר תיקונים חדשים - תיקונא ארבעין ושית

בההוא זמנא (שם צח א - ג) מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה. מזמור מאן אמר ליה. אלא דא רוחא קדישא, רוחא דנפיק מח"ס למישרי על מלכא משיחא, איהו יימר מזמור דא. ודא שירו לה' שיר חדש דא חדתותא דכלא. ודא כי נפלאות עשה מסטרא דח"ס פלא עלאה. הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו דא ימינא ושמאלא תרין משיחין. בההוא זמנא הודיע ה' ישועתו. מאי רזא. אלא שכינתא ה' סתומה בגלותא, והכי אצטריך בגין חויה בישא דרדיף אבתרה. ומרגלים הוציאו דבה על ארעא קדישא. מהו דבה. אלא דא לילית חייבתא. בגין דאמרו (במדבר יג לב-לג) ארץ אוכלת יושביה היא בגין ס"א דשלטת תמן ח"ו. ושם ראינו בני ענק לאחזאה כאלו האי אתר אתיהיב להו תמן. אבל כלב, ויהס כלב (שם שם ל). מאי ויהס. אלא רזא דמלה נאלמתי דומיה (תהלים לט ג) דא שכינתא. דבגלותא איהי יונת אלם (שם נו א) ודא פ' סתומה, דהכי אצטריך שושנה דלא אתפתחת אלא לבן זוגה. ורזא דמלה הס כל בשר מפני ה' (זכריה ב יז). דשכינתא איהי אדנ"י ודא היכל, בזמנא דאיהי היכלא למלכא. אבל בזמנא אחרא איהי הס, ודא יונת אלם. בג"כ ויהס כלב, דהא רזא דא אחזי להו ודאי, דשכינתא פה סתומה איהי בגלותא ולית רשו לנוכראה לאתקרבא תמן ודאי. ולזמנא דאתי ופתחון פה למיחלים לך, דא פה פתוחה בכמה שירין בכמה תשבחון לגבי מלכא, ודא שיר חדש. כדין הודיע ה' ישועתו. דעד השתא בגלותא הות שחורא ודאי, דכתיב בה אל תראוני שאני שחרחרת (שיר א ו) ויקרא דילה לא אשתמודע בין חייבא. כיון דנפקת מתמן, כדין הודיע ה' ישועתו:

וכדין לעיני הגוים גלה צדקתו. ורזא דא כי עין בעין יראו וכו' (ישעיה נב ח) ת"ח השתא חיבורא עלאה בטמירו אזדמן, בגין דלאו לאסתכלא תמן מסאבא. אבל בההוא זמנא כלא יתתקן בתיקונא שלים, ולית דחילו מכלא. כדין גלה צדקתו ודאי: בההוא זמנא זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל. דא רזא, זכר חסדו, חסד דאתמר ביה בגלותא השיב אחור ימינו מפני אויב (איכה ב ג). וכל חסד דא דאתגרע מינייהו בגלותא, כלא יתהדר להו כחד בפורקנא. ועוד, ואמונתו, רזא דא הזורעים בדמעה ברנה יקצורו (תהלים קכו ה). דבגלותא כמה תיקונין עלאין זרעין ישראל בההוא חקלא עלאה ולא אתגליין בגין גלותא. אי תימא דאתאבידו. ח"ו אלא קב"ה נטר להו לעילא וכלהו יצמחון לזמנא דאתי ויקצרון להו. דכתיב בהו כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח (ישעיה סא יא). כדין ואמונתו לבית ישראל:

⁹²² ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: הריעו לה' כל הארץ ר"ת הלכ"ה כי ארז"ל כל הקרבנות בטלים לעתיד לבא חוץ מן קרבן תודה וגם אמרו מיום שחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד לכן נרמזה הלכה עם קרבן תודה כי אלו קיימים לעד:

ובליקוטי מוהר"ן תנינא תורה ב לרבי נחמן מברסלב כתב: "מזמור לתודה הריעו ליי כל הארץ" לתודה-אותיות תולדה הריעו ליי כל הארץ-ראשי תבות הלכה, כמובא פי ההלכות, בחינת תודה, הם בחינת הולדה כנ"ל."

זמרו ליהוה תפארת בכנור תו"מ בכנור וקול זמרה: (ו) בחצצרות וקול שופר בינה הריעו גבורה לפני המלך יהוה: (ז) ירעם מצד הגבורות ר"ת ה"י משמות עב הים מלכות ומלאו יהו תבל מלכות וישבי בה: (ח) נהרות ו"ק ימחאו כף יחד הרים ירננו: (ט) לפני יהוה תפארת כי בא לשפט הארץ מלכות ישפט תבל מלכות בצדק מלכות ועמים במישרים יסוד ומלכות:

פרק צט

א יהוה מלך ירגזו עמים ישב כרובים תנוט הארץ: ב יהוה בציון גדול ורם הוא על-כל-העמים: ג יודו שמך גדול ונורא קדוש הוא: ד ועז מלך משפט אהב אתה פוננת מישרים משפט וצדקה ביעקב אתה עשית: ה רוממו יהוה אלהינו והשתחוו להדם רגליו קדוש הוא: ו משה ואהרן בלהניו ושמואל בקראי שמו קראים אל-יהוה והוא יענם: ז בעמוד ענן ידבר אליהם שמרו עדתיו וחק נתן-למו: ח יהוה אלהינו אתה עניתם אל נשא היית להם ונקם על-עלילותם: ט רוממו יהוה אלהינו והשתחוו להר קדשו כי-קדוש יהוה אלהינו:

פרק צט

(א) יהוה תפארת מלך ירגזו עמים ישב ס"ת ומב משמות עב כרובים נו"ה תנוט הארץ מלכות כה"ת: (ב) יהוה בציון גדול ורם הוא על כל העמים: (ג) יודו שמך גדול ונורא קדוש הוא: (ד) ועז מלך⁹²³ משפט תפארת אהב אתה כוננת מישרים⁹²⁴ נו"ה משפט תפארת

⁹²³ זוהר חלק א דף רלב עמוד ב

פתח רבי יוסי ואמר, (תהלים צט ד) ועז מלך משפט אהב אתה כוננת מישרים וגו', ועז מלך משפט אהב דא קב"ה, ועז מלך, תוקפא דאתקף קב"ה לאו איהו אלא במשפט, דהא במשפט אתקיים ארעא, כמה דאת אמר (משלי כט ד) מלך במשפט יעמיד ארץ, ובגין כך ועז מלך משפט אהב. ולא אתתקנת כנסת ישראל אלא במשפט, בגין דמתמן אתזנת, וכל ברכאן דנטלא מתמן נטלא, ובגין כך ועז מלך משפט אהב, כל תאיבו וכל רחימו דילה לקביל משפט.

⁹²⁴ זוהר חלק א דף פו עמוד ב

קב"ה כל מלוי אינון בקושטא, ועביד מישרים, במה עביד מישרים, בגין דכד ברא קב"ה עלמא לא הוה קאים, והוה מתמוטט להכא ולהכא, א"ל קב"ה לעלמא מה לך דאת מתמוטט, א"ל רבונו של עולם לא יכילנא למיקם דלית בי יסודא על מה דאתקיים, א"ל הא אנא זמין למיקם בך חד צדיק דאיהו אברהם די ירחים לי, מיד קאים עלמא בקיומיה, הה"ד (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם, אלא באברהם, באברהם מתקיים עלמא. אמר רבי חייא, (ישעיה מה יט) מגיד מישרים, דהא אתיב ליה עלמא לקב"ה, ההוא אברהם זמין הוא דיפקון מניה בנין דיחריבו מקדשא ויוקידו אורייתא, (נ"א לנפקא מניה ישמעאל, א"ל הא יצחק, א"ל זמין למיפק מניה עשו חייבא דיחרב בי מקדשא ויוקיד אורייתא), אמר ליה זמין חד בר נש למיפק מניה דאיהו יעקב, ויפקון מניה תריסר שבטין כלהו זכאין, מיד אתקיים עלמא בגיניה, הה"ד מגיד מישרים. רבי אלעזר אמר, הא אתערנא וידבר ויגד ויאמר, כלהו לטעמייהו מתפרשן, וידבר איהו באתגליא דרגא דלבר, דלאו איהו דרגא פנימאה כאינון דרגין עלאין, ודא איהו (שם) דובר צדק ויגד איהו רמז לדרגא פנימאה עלאה דשלטאה על דבור, ודא הוא מגיד מישרים, מאן מישרים דא דרגא עלאה דיעקב שרייא ביה, הה"ד (תהלים צט ד) אתה כוננת מישרים.

וצדקה ביעקב⁹²⁵ אתה עשית: (ה) רוממו יהוה ר"ת ערי משמות עב אלהינו והשתחו להדם רגליו קדוש הוא: (ו) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקראי שמו

זוהר חלק ג דף נט עמוד א

אמר רבי יוסי, ועמים במישרים, מהו במישרים, כמה דאת אמר (שיר א ד) מישרים אהבוך, לאכללא תרין כרובין דכר ונוקבא, מישרים ודאי, ועל דא ועמים במישרים, וכתוב (במדבר ז פט) וישמע את הקול מדבר אליו, מבין שני הכרובים וידבר אליו. רבי יצחק, אמר מכאן אוליפנא, דבכל אתר דלא אשתכח דכר ונוקבא, לאו כדאי למחמי אפי שכינתא, הדא הוא דכתיב (תהלים קמ יד) ישבו ישרים את פניך, ותנינן כתיב (דברים לב ד) צדיק וישר הוא, דכר ונוקבא, אוף הכא כרובים דכר ונוקבא, ועלייהו כתיב (תהלים צט ד) אתה כוננת מישרים, ועמים במישרים, ובגיני כך (שמות כה) ופניהם איש אל אחיו, והא אוקימנא:

זהר חדש שיר השירים מאמר כ"ב אותיות ומנצפ"ד

אר"ש, אי ניחא קמי דמר, הא כתיב, אתה כוננת מישרים. אי אינון יה, מאן יכיל לאתתקנא לון, בר עתיקא דכל עתיקין, דלא ידיע כלל, והוא דלא אתידיע, טמיר וגניז, לא אקרי אתה, והיכי קאמר וכתוב אתה כוננת מישרים: אמר ליה, הא אתמר דלית דיוקנא לאתוון דגלימו דלהון, עד דנפקי לבר, כיון דנפקי, אתגלימו ואתתקנו, ואתקרי בהו באינון אתוון קב"ה. ובגין כך, אתה כוננת מישרים. כיון דמטו להווא אתר דאקרי אתה, כדין אתתקנו מישרים:

⁹²⁵ ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית

וכבר ידעת כי המשפט הוא כלול בדין וברחמים, כי המשפט כנגד יעקב שהוא הקו האמצעי שהוא המתיים בין שני אהלים שהם אברהם ויצחק. אברהם כנגד החסד, יצחק כנגד הדין, יעקב מכריע ביניהם, 'איש ת"ם יושב אהלים'. והמשפט הוא כנגד יעקב, שואב מן החסד מצד אברהם ומן הדין מצד יצחק, וכן הוא אומר: **משפט וצדקה ביעקב אתה עשית.**

ספר שערי צדק - השער החמישי

ומתוך המפתחות תצטרך להבין כי שם ידו"ד ית' הוא הנקרא - תפארת והטעם לפי שהשם הזה הוא מתלבש כל המלבושים הצורך לעולם פעמים מדת אדי"ד בהיותו מרחם על בריותיו ופעמים מתלבש מדת אלדים בהיותו דן את כל הבריות וכן שאר כל השמות וזהו סוד תפארת. והעיקר הגדול ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת. כחתן יכהן פאר. והסוד הגדול פארות האלו שנא' ותשלחי פארות. והנה שם תפארת עולה עד הכתר העליון ויורד על המלכות ומתאחד בכל הצדדין לכך כתיב לך ידו"ד הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד לפיכך נקרא ק"ו האמצעי וכבר בארנו עניינו למעלה בסוד וי"ו של שם המיוחד בששה שמות וזה הי' נקרא משפט. והסוד משפט וצדקה ביעקב אתה עשית ואין לך משפט שאין בו רחמים ושהוא דן את עולמו בצדק יקוב הדין את ההר לפיכך צוה לסנהדרי גדולה שלא ירחמו בדין אלא אמר ושפטו את העם משפט צדק אבל הש"י יגבה ידו"ד צבאו"ת במשפט והא"ל הקדוש נקדש בצדקה סודות עמוקים נרמזים בפסוק זה ליודעי סתרי תורה. ודוד המלך ע"ה קודם שחטא אמר אני בצדק אחזה פניך ואחר שחטא אמר א"ל תבא במשפט את עבדך:

ספר עבודת הקודש חלק ג פרק מא

ועוד אמרו בפרק אין דורשין ובפרק אחד דיני ממונות, כתוב אחד אומר כורסיה שביבין דינור גלגלוהי נור דלק, וכתוב עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתיב, לא קשיא אחד לו ואחד לדוד דתניא אחד לו ואחד לדוד דברי ר' עקיבא אמר לו ר' יוסי הגלילי עקיבא עד מתי אתה עושה שכינה חול אלא אחד לדוד ואחד לצדקה, קבלה מניה או

לא קבלה מניה תא שמע דתניא אחד לדין ואחד לצדקה דברי רבי עקיבא ואמר לו רבי אלעזר בן עזריה עקיבא מה לך אצל אגדה כלך מדברותיך ולך אצל נגעים ואהלות אלא אחד לכסא ואחד לשרפרף כסא לישב עליו שרפרף להדום רגליי שנאמר כה אמר יי' השמים כסאי והארץ הדום רגלי. אין במחנה הקדושים האלה שום מחלוקת כי אם בלשון בלבד, אבל באמתת הענין המקובל כלם מסכימים לדעת אחת. והסוד כי אחד לו ואחד לדוד רמז לכסא הרחמים סוד וא"ו שבשם שהוא כסא למה שלמעלה ולכסא הדין סוד ה"א אחרונה שהיא כסא לכלל, והאומר אחד לדין ואחד לצדקה הכוונה לשניהם כי **משפט וצדקה ביעקב** והם הכסא, והאחרונה היא השרפרף ורבי אלעזר גלה הסוד בלשון ברור במה שהביא ראיה באמרו השמים כסאי והארץ הדום רגלי. ומכאן יתבאר לזוכם שאין הכוונה בשמים ובארץ אל המורגשים כדעת הרב המורה ז"ל:

שער הכוונות - דרושי תפילת השחר דרוש א

גם צריך ליתן צדקה בכל בקר בסוד ואני בצדק אחזה פניך קודם שיתפלל תפלת י"ח. וצריך לתת תחילה ביד הגבאי שני פרוטות ביחד אחד כנגד לאה ואחד כנגד מל' דבינה שבתוך ראש ז"א אשר ממנה יוצאת לאה כנז' ולכן שני הפרוטות אלו ניתנים ביחד. ואח"כ נותן עוד ביד הגבאי פרוטה ג' כנגד רחל נוקבא תחתונה דז"א והענין הוא כי שלש בחינות אלו כל אחד מהן נקרא **צדק** אשר זהו בסוד הפסוק צדק צדק תרדוף כו' כנז' בתיקונים שהם צדק עילאה וצדק תתאה שהם לאה ורחל וגם מלכות דבינה נקרא בכלל צדק עילאה אבל להיות שהיא עצמה היא בחינת לאה לכן לא נזכרה גם היא בפסוק בפני עצמה בשם צדק שלישי כ"א ב"פ צדק בלבד ותכוין כי הם צדק שהם דינין כנז' באדרת האזינו וז"ל כד אתער צדק בשלהובוי' כו' וע"י צדקה זו שנותן נעשית צדקה כי צדקה היא רחמים כנודע ולכן צריך ליתן צדקה עתה מעומד והטעם הוא לפי שהצדק' היא מ"ע וראוי לעשות המצות מעומד עוד ט"א כי כיון שהטעם הוא כדי לתת צדקה לעני שהיא השכינה והמלכות כנז'. והנה המלכות נופלת לארץ בעו"ה ולכן צריך שיתננ' מעומד ויכוין להקימה ולהעמידה מעומד ע"י הצדקה שהוא הת"ת דכורא כמשי"ה **משפט וצדקה ביעקב אתה עשית**. ולהיות שצדק' זו ניתנת מן הת"ת למלכו' ע"י היסוד לכן צריך ליתנה ביד הגבאי צדק' שיסוד נקרא גבאי צדקה שהוא היסוד דאימא או יסוד דז"א אשר הוא גובה כל הצדקה בסוד וילקט יוסף את כל הכסף והוא נותן לעני שהיא השכינה הנקרא עני ומזה הטעם עצמו צריך ליתנ' בעת שאומר כי כל בשמים ובארץ שהוא רומז אל היסוד הנקרא כל ופעם אחרת שמעתי ממוז"ל שצריך שיתננה בעת שאומר ואתה מושל בכל שהיסוד נקרא כל והוא גבאי צדקה ונותן אותה למלכות אשר גם היא נקרא בכל זה כל וזה בכל כמ"ש רז"ל בת היתה לו לאברהם ובכל שמה והוא במה שידעת כי הויה דמילוי ההין היא בגימ' בכל שהיא במל' והכוונה היא שע"י צדקה זו שנותן לה היסוד שהו' שם ב"ן כנז' יגדל פרצופה ושיעור קומתה והוא כי כבר ידעת כי קו המידה דז"א הם הנה"י דבינה המתפשטים דרך קוים ומדות דז"א:

ספר תקט"ו תפילות - תפילה תכג

ה' אותיות מנצפ"ך נקראים משרים, שבהם היחוד מתגלה

אל אחד יחיד ומיוחד **אתה כוננת משרים** והם חמש אותיות מנצפך שהם כפולים לימין ולשמאל, ואינם אותיות משונות הימין מן השמאל, אלא הכל א', להראות שהחסד והדין ביחוד א' אתה פועל, וכשיחודך יתגלה אז יראה שהכל א' ודאי, ואין חילוק בין זה לזה, אלא אני ה' לא שנית. רבון כל העולמים יחודך תגלה לנו לעשותינו גוי אחד בארץ ממש, אעפ"י שאנו לימין ולשמאל שהם יהודה ויוסף, משפט וצדקה, **משפט וצדקה ביעקב אתה עשית** ודאי, שכן יחוד שלך מתגלה למעלה באותיות מנצפך אלה, וחיבור מתחבר של שני עולמות משפט וצדקה, וכן חיבור זה

קראים אל יהוה ס"ת מלה משמות עב **והוא יענם:** (ז) **בעמוד ענן** עב **ידבר אליהם שמרו**
עדתי וחק יסוד נתן למו: (ח) **יהוה אלהינו אתה עניתם אל** עב **נשא היית להם ונקם**
על עלילותם: (ט) **רוממו יהוה** ר"ת ערי משמות עב **אלהינו והשתחוו להר קדשו**⁹²⁶ **כי**
קדוש יהוה אלהינו:

יעשה למטה בשני משיחין, וכל ישראל בהם והיו לאחדים בידך ודאי, שה' אותיות
מנצפך הם ה' אצבעות, ה' נגד ה' נעשים כלם אחד בידך, יד א'. רבון כל העולמים
כמו שאנו מקוים ליחודך, כן באמתך עננו, ולא נשוב ריקם מלפניך, ה' אל תאחר,
לישועתך קויתי ה':

⁹²⁶ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק ז
ומצאתי לרז"ל בזה הלשון בשעה שמגיע זמן לומר שירה, שמעיא"ל המלאך השר
הגדול והנכבד והנורא, עומד על חלוני רקיע התחתון לשמוע ולהקשיב קול שירות
ותושבחות וזמירות העולות מן הארץ מכל בתי כנסיות ובתי מדרשות להשמיע לפני
ערבות, ומפני מה עושה כך שאין רשות למלאכי השרת לומר שירה תחלה עד
שפותחים ישראל בשירה של מטה, שנאמר רוממו יי' אלהינו והשתחוו להדום רגליו,
אלו ישראל, רוממו יי' אלהינו והשתחוו להר קדשו, אלו מלאכי השרת, וכל מלאכי
רקיע ורקיע כששומעין קול שירות ותושבחות של ישראל אומרים מלמטה, הם
פותחין בקדוש קדוש קדוש מלמעלה, שנאמר וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש
קדוש עד כאן:

פרק ק

א מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לִיהוָה כָּל־
הָאָרֶץ: ב עֲבָדוּ אֶת־יְהוָה בְּשִׁמּוֹזָה בָּאוּ
לִפְנֵי בְרִנָּה: ג דָּעוּ כִּי־יְהוָה הוּא אֱלֹהִים
הוּא־עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנוֹזְנוּ עָמוּ וְצֹאן מִרְעִיתוֹ: ד
בָּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה וְזִצְרָתִי בְּתִהְלָה
הוֹדוּ־לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ: ה כִּי־טוֹב יְהוָה
לְעוֹלָם וָזֶדֶד וְעַד־דֶּרֶךְ וְדָר אֲמוֹנָתוֹ:

פרק ק

שבח עובדי ד' בשמחה. ובאופן פנימי יותר יחוד קוב"ה ושכינתיה בהארץ כחב"ד.

(א) **מזמור** חסד הנמשך ל **לתודה** ⁹²⁷ מלכות ומהמלכות חוזרות גבורות **הריעו** גבורה ל **ליהוה** ⁹²⁸ תפארת, שהיא מידת הרחמים ומשם אל ה **כל** היסוד ובחזרה אל ה **הארץ** ⁹²⁹ מלכות ואז המלכות

⁹²⁷ זוהר חלק ג דף יב עמוד ב

תאני רבי חייא, כתיב על זבח תודת שלמיו, דא שלימו דכלא, שלמיו תרי, תודה אתידע, המלכות עצמה נקראת תודה ("מתוק מדבש" דף מד בשם הרמ"ק ז"ל) אמר ליה רבי יהודה, תודה ידיע, שלמיו מהו תרי, אמר ליה תרי ווין, ו' ו', דהיינו שלמיו, שלמא דכלא.

ספר מגלה עמוקות - אופן רלט

ודבר זה רמז דוד במזמור לתודה (תהלים ק א), שכל הקרבנות יהיו בטלים חוץ מן תודה, (כדאיתא במדרש רבה פרשת צו (ויק"ר פ"ט ז') ובשחר טוב מזמור ט') שרומזת על תפלה, לכן כשהגיע דוד למזמור ק' שהוא סוד ק' ברכות (אמר מזמור לתודה), ולפי שאמרו (ברכות דף לא [ברכות ל"א ע"א]) אין עומדין להתפלל אלא מתוך דבר הלכה, לכן רמז "הריעו לה" "כל הארץ, ר"ת הלכ"ה. ואמר ד' תיבין בסוד ד' אמות של הלכה (שם ברכות ח' ע"א), שהוא סוד ד' אתון של שם, לכן אמר לה' דייקא.

⁹²⁸ כתב רבינו מהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן ק':

מזמור לתודה 'הריעו לה' 'כל הארץ:

הנה ר"ת הריעו לה' כל הארץ הוא הלכה. רמז אל מ"ש חז"ל, אין לו להקב"ה בכל העולם ובכל הארץ, אלא ד' אמות של הלכה. ונסמך עם קרבן התודה, לרמוז ג"כ אל

מ"ש חז"ל, כי כל הקרבנות בטלים לעתיד, חוץ מקרבן תודה. באופן, כי התודה וההלכה קיימים בכל הארץ, ואינם בטלים:

אמר שמואל, הואיל ואתא לידן זה הפסוק, נימא בזה מלתא, מאשר קיבלתי ממורי ז"ל, והענין הוא, כי זה המזמור אינו נאמר בזמירות, אלא בימי החול. כאשר נודע מדברי חז"ל, שאין קרבן תודה קרב, אלא בימי החול. ולכן נרמז בו ג"כ קריאת ימי החול, והיא ההלכה, הנרמזת בר"ת הריעו לה' כל הארץ, ר"ת הלכה. וביום השבת אנו אומרים מזמור כ"ט, והוא מזמור לדוד הבו לה' בני אלים, הנרמזים בו כבת כונות כנודע ונרמז בו ג"כ אופן הקריאה ביום השבת, ונרמזה בר"ת למפרע בפסוק, 'השתחו' לה' 'בהדרת' קדש, ר"ת קבלה, לרמזו שצריך האדם לעסוק בחכמת הקבלה ביום השבת:

שער הכוונות, דרושי תפילת השחר דרוש א

מזמור לתודה הוא בבחינת או"א שבעולם היצירה. והטעם הוא כי אמת שכל הקרבנות הם למטה בעולם העשיה לתקן ולזכך קטרוג הקליפות שבעשיה. אבל קרבן תודה עולה על כולם כי הוא ביצירה ועולה עד או"א דיצירה וזהו טעם אומרים ז"ל שלעתיד לבא כל הקרבנות יהיו בטלים חוץ מקרבן תודה וזה מש"ה **עבדו את ד' בשמחה בואו לפניו ברננה כי עבדו את ד'** הוא אבא ובשמחה היא אימא. ומלת עבדו היא במטטרו"ן ו"ק דיצירה ובעבד זה בסודו נעבוד את או"א. גם ז"ס דעו כי ה' הוא אלהים הוא חיבור או"א דיצירה ה' ואלהים:

ספר תקט"ו תפילות - תפילה שרז (תפילה מס' 507 מתוך 515 תפילות)
תפלה זאת נתיסדה על מדת הוד, פעולת ההוד בתיקונו הוא לאסוף השפע שיצא בגלות לאו"ה ולכנס כולו בישראל, שע"ז או"ה בעל כרחם משתעבדים לישראל. ואולם בהיות הוד בקלקולו, מצדו יוצא השפע לאו"ה, שלא באמצעות ישראל, ואז או"ה מתמרדים נגד הקדושה. ומב"י בא לתקן מדת ההוד.

אל אחד יחיד ומיוחד הרי הוד מלכותך נתת לשלמה, ומיד היו כל העמים נשמעים אליו, שהרי הוד משם יונקים כל אומות העולם, ובשעה שנהפך (עליהם) [אליהם] לתת להם שליטה נאמר על זה היה דוה לבנו, אבל כשהוא נהפך לישראל מיד נאמר בהם הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו, בו הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, ומצד זה קרבן תודה שאינו בטל לעולם, ונא' בו מזמור לתודה הריעו לה' כל הארץ וזה משיח בן יוסף בהוד, בו שרש ישי אשר עומד לנס עמים אליו גוים ידרשו, כמו שהם יונקים משם, כך ישתעבדו לצד הקדושה, ויאמר בהם כי אז אהפוך אל עמים כו' שכם אחד, שהוא שכם אחד הניתן ליוסף, שהוא בכור שורו הדר, וזה הוד והדר לפניו, ובו הריעו לה' כל הארץ ר"ת הלכה, שבו הלכה השכינה בגלות, אבל באותה ההליכה היתה מש(ת)עבדת ע' אומות, וא"ת (שהיה) [שהיו] יונקים ממנה ח"ו, לא כן אלא הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים וכו' שהוא הנה בנך יוסף, וזה ה' הלכה שעולה ס', בס' מסכתות, ששים גבורים סביב לה, שלא תוכל הס"א לאחוז בה כלל, אלא כאן ליבון הלכה סלת נקיה, שהיא טהורה לבעלה, וכתוב יראת ה' טהורה עומדת לעד, איש חרבו על ירכו מפחד בלילות, ירך יגל פזק וזה גילוי מסכתא, שם ויהי דוד בכל דרכיו משכיל, וגילוי מסכתא מצד צדיק, מיד הלכה כמותו, שהרי הלכה אינה מתנהגת אלא מצד צדיק, שהוא כל, והיא כלה, וזה צדיק מושל יראת אלהים, שהלכה כמותו בכל מקום, וצדיק הוא מקום אחד, ששם י"ג ברייתות, ובזה נתקן הוד לשמאל, לעבדו שכם אחד, ומיד אלף יומין דחול מתעברים מן העולם שבהם פליאה דעת ממני, שנשתכחה התורה מישראל, וכן צריכה להחזיר, מיד מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו, אי"ו תקן הודך בהדרת יחודך כמו שאנו מקוים לפניך, ותעביר אלילים מן הארץ, כמו שנאמר אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

מקבלת שפעה, אולם עדיין יש בה דינים: (ב) כדי לבטל הדין במלכות יש להמשיך שפע ל **עבדו את** מלכות דרך **יהוה** התפארת מה **בשמחה**⁹³⁰ בינה **באו לפניו** בואו לפני התפארת **ברננה** ברננת הלוויים שממשיכים אור הבינה בסוד ועבד הלוי הוא: (ג) **דעו** בדעת מתיחדים **כי יהוה**⁹³¹ חכמה הוא

⁹²⁹ כתב רבנו החיד"א זל בספרו "יוסף תהלות" דף נז "וכבר ידוע כי הלכה (הרמוזה בר"ת הריעו וכו') רומז למלכות בסוד ה כלה.

⁹³⁰ ספר מגלה עמוקות - אופן רלט

וז"ש **עבדו את ה' בשמחה** (תהלים ק ב), על עניין עבודה של כהנים. ואחר כך מן ברוך שאמר עד ישתבח, אמר באו לפניו ברננה, שהם לויים בשירן וזמרון על פסוקי דזמרה. ואחר כך קריאת שמע וברכותיה, שאומרים ה' אלהינו ה' אחד, וז"ש (תהלים ק ג) דעו כי ה' הוא האלהים, על יחוד פסוק הראשון, אחר כך אמר הוא עשנו, על רמ"ח אברים שבקריאת שמע, שהם לקביל רמ"ח אברים של אדם, אתם קרויין אדם (יחזקאל לד לא) (כדאיתא ביבמות ס"א [ע"א]), ישראל כוללים רמ"ח, אבל אומות העולם אין להם רק רמ"ג אברים (עיי' נדרים ל"ב ע"ב). וז"ש ולא אנחנו דייקא, ולו בוי"ו וכתוב בא', שכל המחסר תיבה א', מחסר אבר אחד שבאדם, עשנו דייקא, שרמ"ח איברים שלנו כנגד רמ"ח מצות שבתורה, אמר ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו, שצריך להאריך בד' של אחד ולמסור עצמו על ד' מיתות בית דין בסוד ארבע אותיות השם, לקיים מ"ש כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה (תילים תהלים מד [כג]), וז"ש וצאן מרעיתו. וכן גם כן אחר קריאת שמע צריך לסמוך גאולה לתפלה, אמר (תהלים ק ד) באו שערינו בתודה היא תפלה, צריך לסדר גם כן שבחו של מקום מתחלה בשלש ראשונות (ברכות ל"ב ע"א), שהם סוד שערים העליונים, וז"ש באו שערינו, שהם אבות גבורות קדושות אברהם יצחק יעקב. ואחר כך מתפלל חצרותיו בתהלה, שהם סוד י"ג האמצעיות, שהם לקביל י"ג שערים שהיה במקדש, לקביל זה עשו י"ג השתחוואות, כנגד י"ג פרצות שפרצו יוונים במקדש בחצר המקדש (מדות פ"ב מ"ג), וז"ש חצרותיו בתהלה, שכנגד מה שפרצו ועשו י"ג פרצות מן חצר אחד עשו חצירות, ותקנו כנגד זה בתהלה, שהם השתחויה כנגד י"ג עקרים שעקרו. ואחר כך שלש אחרונות הודו לו ברכו שמו, המחזיר שכינתו לציון שהוא סוד זיווגי עילאי תרין שמהין יחד, הודו לו שם של הוי"ה, ברכו שמו שם של אדני, וזה שאמר חזרה שכינה בנקודת ציון (תהלים ק ה), כי טוב ה' לעולם חסדו, היא ברכת הטוב שמך ולך נאה להודות, שהוא סוד חסדי דוד נאמנים (ישעיה נה ג), (כדאיתא ברעיא מהימנא ריש פרשת ויקרא (זוהר ח"ג כ"א ע"א). ועד דור ודור אמונתו, הוא סיום המברך את עמו ישראל בשלום, ותמן צריך להזכיר תרין שמהון יחד, בסוד לדור ודור ישבח מעשיך (תילים תהלים קמה [ד]), והיא סוד אמונה של ישראל שהוא יחוד תרין שמהון יחד, שכן אמונה הוא סוד אמן, שהם תרין שמהון הוי"ה אדני" שמתפשטין מן ו"ה השם, שזהו סוד היכל לבנת הספיר, שהוא כולל מן ו"ה של השם שהוא צדיק וצדק ביחד.

⁹³¹ פרשנו ששם ה' הוא חכמה ולא תפארת לפי דרכו של הרמ"ק בסידורו "תפילה למשה" דף מא ע"ב.

זוהר חלק ב דף כו עמוד ב

פתח רבי אלעזר ואמר, (דברים ד לט) וידעת היום והשבות אל לבבך כי יהוה הוא האלהים, האי קרא הכי מיבעי ליה, וידעת היום כי יהוה הוא האלהים, והשבות אל לבבך, (אלא זכאה הוא מאן דישתדל באורייתא), תו (תא חזי) והשבות אל לבך מבעי ליה. אלא אמר משה, אי את בעי למיקם על דא ולמנדע כי יהוה הוא האלהים, והשבות אל לבבך וכדין תנדע ליה, לבבך, יצר טוב ויצר רע דאתכליל דא בדא ואיהו חד, כדין תשכח כי יהוה הוא האלהים, דהא אתכליל דא בדא ואיהו חד, ועל דא והשבות אל לבבך למנדע מלה.

אלהים ובינה וכאשר מתייחדים חו"ב לוקט **הוא** התפארת נשמות ומשפיעם **עשנו** למלכות (**ולא**) **ולו** ולתפארת **אנחנו**⁹³² **עמו** מצד כח"ב ותפארת **וצאן מרעיתו** מצד המלכות שנשמות ישראל באות מייחוד זר"ן: (**ד**) עיקר הייחוד להעלות המלכות אל התפארת ולכן אמר **באו** ר"ת ומב משמות עב **שערינו** הם נו"ה **בתורה** עם המלכות **חצרתנו** חו"ג **בתהלה** בינה מצב בו בינה מאירה לתפארת ומלכות עולה לתפארת וזה חשקה של המלכות. וחזר וקשר כאן את השמאל בימין וההפך ואמר **הודו** הוד **לו** לתפארת **ברכו** חסד **ל שמו** מלכות: (**ה**) ועתה התפארת מלאה ב"ק וכן המלכות ומתיחדת המלכות עם דודה פב"פ ואמר **כי** מלכות **טוב** יסוד **יהוה** תפארת **לעולם** מלכות **חסדו** חסד **ועד דר** הא תתאה **ודר** הא עילאה **אמונתו** מלכות:

ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית
דע כי השם הנכבד והנורא הזה שהוא יהו"ה יתברך, תמצאהו בתורה בכמה עניינים ובכמה שימושים. דע כי לפעמים תמצאהו בפני עצמו ברוב התורה, כאמרו וידבר יהו"ה, ויאמר יהו"ה, ושאר כמה עניינים כאלו. ולפעמים תמצאהו שמתחבר לו שם אחר משמות הקודש, כאמרו אחר מעשה בראשית; אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יי אלהים ארץ ושמים (בראשית ב, ד). ולא תמצא בכל מעשה בראשית כי אם שם אלהים לבד, וכשהתחיל לדבר בשלימות הבריאה, בפרשת 'אלה תולדות השמים והארץ בהבראם', התחיל להזכיר יהו"ה אלהים. וצריכים אנו להודיעך טעם זה. דע כי בהיות יהו"ה יתברך משוכלל ומעוטר ומלא כל המידות ובו מתאחדות כל הספירות, ובו נשלמים ונגמרים כל הדברים וכל הנבראים, כמו שהודענוך, לא הוצרך להזכירו במעשה בראשית לפי שעדיין לא היה העולם וברואיו בשלימות ובגמר מעשה, ולא היה העולם על מלואו אלא כל הדברים היו נעשים ובאים. וכשנגמרה בריאת העולם, ונשתכללו כל הדברים ונגמרו כל הדברים בשלימות ובתיקון שלם, אוי הזכיר יהוה אלהים שהם שני השמות מתאחדים זה עם זה. כי אלהים פעמים הרבה מתלבש בשם אדנ"י, ואז נקרא אדנ"י אלהים כמו שהודענוך. ובהתאחד יהו"ה אדנ"י, שהוא סוד יהו"ה אלהים, אזי כל הדברים בשלימות גמורה. ואף על פי שיש אלהים שהוא סוד מידת הגבורה והדין, כמו שאמרנו וכמו שאמרו ז"ל:

התחיל לבנות עולמו במידת הדין, שנאמר בראשית ברא אלהים (בראשית א, א) ראה שאינו מתקיים עמד ושתף עמו מידת רחמים, שנאמר ביום עשות יהו"ה אלהים ארץ ושמים (שם ב, ד) ואמת הדבר ויציב ונכון, אבל בוא וראה עניינים גדולים ונפלאים. הנה אמר הכתוב: שאו מרום עיניכם וראו מ"י ברא אלה (ישעיהו מ, כו), בוודאי הדבר הנקרא מ"י ברא 'אלה', שהוא סוד יום אחד שהוא סוד הבינה, וממנו עד יום השבת ששת ימים שבהם נעשו שמים וארץ וכל שאר הנבראים. ובאמת כי מילת מ"י למעלה ומילת י"ם למטה, ומילת מ"י בראה, היא תחלת התלבשות שם אלהים בסוד השם הנקרא יהו"ה, כי היא נכתבת במילת יהוה ונקראת בניקוד אלהים בסוד יהו"ה, ושתיהן סוד מ"י, וסודם: כ"ל הנחלים הולכים אל הים (קהלת א, ז).? ומן המידה הזאת הנקראת מ"י, והיא סוד התלבשות אלהים בשם יהו"ה, ממנה ירשה מידת הגבורה הדין והפחד, ונקראת מידת הגבורה אלהים ממש. ובשתי אלו המידות ירשה המידה הנקראת אדנ"י שם אלהים, ונתלבשה מלבושיה, ואז נברא העולם בסוד יהו"ה אדנ"י. ואם תבין עיקר זה תמצא שם יהו"ה אלהים שניהם בסוד יהו"ה: כתב רבנו יוסף ג'קטיליא ז"ל בספרו "גנת אגוז", שער השם, ששם אלקים יוצא משם הויה ב"ה בשני אופנים. הראשון: שם הויה ב"ה גימ' כ"ו. אם נכתוב כ"ו מלא נקבל כף וו. סופי תיבות כ"ו הם פ"ו גימ' אלקים. השני: ידוע שעיקר שם הויה הוא בתפארת יש שם מ"ה כזה: יו"ד ה"א וא"ה ו"א ולכן נקרא מ"ה שזה גימ' מ"ה. אם נכתוב מ"ה הא כך יהיה גימ' שם אלקים.

⁹³² כתב הרמ"ק ז"ל בסידורו שם "לא אנחנו, כתיב באלף וקרינן בוא"ו, דהיינו לאלף אנחנו (אלופו של עולם, כתר שהוא אלף לספירות) ל ו אנחנו (לקוב"ה המתכנה באות ו) שהכל עניין אחד.

פרק קא

א לְדוֹד מִזְמוֹר זֹסֵד-וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה לָךְ
יְהוָה אֹמְרָה: ב אֲשַׁכִּילָה בְּדֶרֶךְ תַּבְמִּים
מִתִּי תָבוֹא אֵלַי אֶתְהַלֵּךְ בָּתֶּם-לִבִּי
בִּקְרֹב בֵּיתִי: ג לֹא-אֲשִׁית לִנְגָד עֵינִי
דֹּבֶר-בְּלִיעַל עֲשֵׂה-יְסָטִים שְׁנֵאתִי לֹא
יִדְבֹּק בִּי: ד לִבִּי עֲקָשׁ יָסוּר מִמֶּנִּי רָע לֹא
אֲדַע: ה מִלְּשֹׁנִי בִּסְתֵר רֵעֵהוּ אוֹתוֹ
אֲצַמִּית גְּבֹהַּ-עֵינִים וְרוֹזֵב לִבִּי אֹתוֹ לֹא
אוֹכֵל: ו עֵינִי בְּנֶאֱמָנִי-אֶרֶץ לִשְׁבֹּת עַמּוּדֵי
הַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ תַּבְמִּים הוּא יִשְׁרֹתֵנִי: ז לֹא-
יֵשֵׁב בִּקְרֹב בֵּיתִי עֲשֵׂה רְמוּיָה דֹּבֶר
שִׁקָּרִים לֹא-יִכּוֹן לִנְגָד עֵינִי: זז לִבְקָרִים
אֲצַמִּית כָּל-רְשָׁעִי-אֶרֶץ לְהַכְרִית מִעִיר-
יְהוָה כָּל-פֹּעֵלִי אֹזֶן:

פרק קא

בהתייחד הרעיה עם דודה יתבערו הקליפות והרשעה כליל תחלוף.

(א) לְדוֹד מלכות מזמור בעת שנמשך אליה אור ה חסד ומשפט והרחמים אשירה⁹³³ לך
יְהוָה תפארת אֹמְרָה כאן חיבר את הימין והחסד עם השמאל והזמרה: (ב) וכאן מייחד תו"מ בהארת

הבינה **אשכילה** יסוד **בדרך** מלכות **תמים**⁹³⁴ תפארת **מתי** **תבוא** **אלי** **אתהלך** **בתם** **לבבי** בינה **בקרב** **ביתי** מלכות: (ג) **לא** **אשית** **לנגד** **עיני** **דבר** **בליעל** ס"מ⁹³⁵ **עשה** **סטים** **שנאתי** **לא** **ידבק** **בי**: (ד) **לבב** ס"ת יבק **עקש** **יסור** **ממני** **רע** ס"מ **לא** **אדע**: (ה) **מלושני** **כתיב** **מלשני** **בסתר** **רעהו** **אותו** **אצמית** **גבה** **עינים** **ורחב** **לבב** ס"מ **אתו** **לא** **אוכל**: (ו) **עיני** **בנאמני** **ארץ**⁹³⁶ מלכות **לשבת** **עמדי** **הלך** **בדרך** **תמים** מלכות **הוא** **ישרתני**: (ז) **לא** **ישב** **בקרב** **ביתי** מלכות **עשה** **רמיה** ס"מ ס"ת יהה משמות **עב** **דבר** **שקרים** ס"מ **לא** **יכון** **לנגד** **עיני**: (ח) **לבקרים** **אצמית** **כל** **רשעי** **ארץ** **להכרית** **מעיר** **יהוה** מלכות **כל** **ר"ת** **מיכ** משמות **עב** **פעלי** **און** ס"מ :

פרק קב

אבל במשפט הממותק ברחמים, וזה **חסד** **ומשפט** **אשירה**, בזמן שחסד ומשפט מתחברים ביחד אז אשירה

⁹³⁴ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מעין גנים - חלק ראשון - ליקוטים
והנה עקדת יצחק בן אברהם בגימ' ב"פ ישראל, וכן **אשכילה** **בדרך** **תמים**, וכן תפארת עם הכולל.

⁹³⁵ תיקוני זהר דף צח עמוד ב - ודא סמא"ל אדם בליעל איש און.

⁹³⁶ ספר מסילת ישרים פרק יא - בפרטי מדת הנקיות
ואין הקדוש ברוך הוא חפץ אלא באמונה, וכן הוא אומר (תהלים לא): אמונים נוצר ה'. ואומר (ישעיה כו): פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים. ואומר (תהלים קא): **עיני בנאמני** **ארץ** **לשבת** **עמדי**. ואומר (ירמיה ה): עיניך הלא לאמונה: ואף איוב העיד על עצמו ואמר (איוב לא): אם תטה אשורי מני הדרך ואחר עיני הלך לבי ובכפי דבק מאום. והבט יופי המשל הזה, כי דימה הגזל הבלתי נגלה כדבר המתדבק ביד האדם, שאף על פי שאין האדם הולך לכתחילה לטול אותו ונשאר דבק מאליו, סוף סוף בידו הוא כן הדבר הזה, שאף שלא יהיה האדם הולך וגוזל ממש, קשה הוא שיהיו ידיו ריקניות ממנו לגמרי. אמנם, באמת, כל זה נמשך ממה שתחת היות הלב מושל בעינים שלא יניח להיות נעים להם את של אחרים, העינים מושכים את הלב לבקש היתרים על מה שנראה להם יפה ונחמד, על כן אמר איוב, שהוא לא כן עשה ולא הלך לבו אחר עיניו, על כן לא דבק בכפיו מאום:

ספר מסילת ישרים פרק כג - בדרכי קניית הענוה
על כן מי שעניו בראשו, יותר יזהר ויעיין במעשי מי שרוצה לקנותו לו לחבר או ליועץ, או לפקיד על ביתו, ממה שיזהר ויעיין במאכלו ובמשתיו, כי המאכל והמשתה יוכל להזיק לגופו בלבד, והחברים או הפקידים יוכלו להשחית נפשו ומאודו וכל כבודו, ודוד המלך ע"ה אומר (תהלים ק"א): **"לא** **ישב** **בקרב** **ביתי** **עושה** **רמיה** **הולך** **בדרך** **תמים** **הוא** **ישרתני"**, ואין טוב לאדם אלא שיבקש לו חברים תמימים שיאירו עיניו במה שהוא עור בו, ויוכיחוהו באהבתם ונמצאו מצילים אותו מכל רע, כי מה שאין האדם יכול לראות, לפי שאינו רואה חובה לעצמו, הם יראו ויבינו ויזהירוהו ונשמר, ועל זה נאמר (משלי כ"ד): ותשועה ברוב יועץ:

א תִּפְלָה לְעַנִּי כִּי-יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְהוָה יִשְׁפֹּךְ
שִׁיזָזוֹ: ב יְהוָה שְׁמָעָה תִּפְלָתִי וְשִׁוְעָתִי
אֵלַיָּךְ תָּבוֹא: ג אַל-תִּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי
בַּיּוֹם צָר לִי הִטָּה-אֵלַי אָזְנְךָ בַּיּוֹם אֶקְרָא
מִהֵר עֲנֵנִי: ד כִּי-כָלוּ בְּעָשָׁן יָמַי וְעַצְמוֹתַי
כָּמוֹ-קֶדַח נִזְוָרוֹ: ה הוֹכָה-כָּעֵשָׂב וַיִּבֹשׁ
לִבִּי כִּי-שָׁכַזְתִּי מֵאֲכָל לֶזְזָמִי: ו מִקּוֹל
אֲנֻזָּתִי דָּבָקָה עַצְמִי לִבְשָׁרִי: ז דָּמִיתִי
לִקְאֵת מִדָּבָר הָיִיתִי כְּכֹס זֹרְבוֹת: ח
שָׁקַדְתִּי וְאַהֲיָה כְּצַפּוֹר בּוֹדֵד עַל-גָּג: ט
כָּל-הַיּוֹם זֹרְפוֹנִי אוֹיְבֵי מוֹהוֹלְכִי בִּי
נִשְׁבָּעוּ: י כִּי-אֶפֶר כְּלוֹזִם אֲכַלְתִּי וְשִׁקְוִי
בִּבְכִי מִסָּכָתִי: יא מִפְּנֵי-זַעֲמֹךְ וְקֶצֶף כִּי
נִשְׁאַתְנִי וַתִּשְׁלִיכֵנִי: יב יָמַי כָּצֹל זָטוּי וְאַנִּי
כָּעֵשָׂב אֵיבָשׁ: יג וְאַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם
תֵּשֵׁב וְזָכַרְךָ לְדֹר וָדֹר: יד אַתָּה תִּקְוִים
תִּרְוֹזִם צִיּוֹן כִּי-עַתָּה לְוַזְנֶנָּה כִּי-בָא מוֹעֵד:
טו כִּי-רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת-אַבְנֶיךָ וְאֶת-
עֲפָרָה יִזְנֶנּוּ: טז וַיִּירָאוּ גוֹיִם אֶת-שֵׁם יְהוָה

וְכָל-מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת-כְּבוֹדָהּ: יוֹ כִּי-בָנָה
 יְהוָה צִיּוֹן נִרְאָה בְּכְבוֹדוֹ: יוֹז פָּנָה אֶל-
 תְּפִלַּת הָעֲרֵר וְלֹא-בָזָה אֶת-תְּפִלָּתָם: יט
 תִּכְתֹּב זֹאת לְדֹר אֲוִזָּרוֹן וְעַם נִבְרָא
 יִהְיֶה לָּ-יְהוָה: כ כִּי-הִשְׁקִיף מִמְּרוֹם קִדְשׁוֹ
 יְהוָה מִשָּׁמַיִם אֶל-אָרֶץ הַבְּיֹט: כא
 לִשְׁמוֹעַ אֲנָקַת אֲסִיר לְפָתוֹן בְּנֵי תַמּוּתָהּ:
 כב לְסֹפֵר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְהוָה וּתְהַלְלֵהוּ
 בִּירוּשָׁלַם: כג בְּהִקְבֵּץ עַמִּים יִזְדָּדוּ
 וּמִמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת-יְהוָה: כד עָנָה
 בַּדֶּרֶךְ כֹּזֵי קֶצֶר יָמֵי: כה אֲמַר אֱלֹהֵי אֶל-
 תַּעֲלֵנִי בַּזֹּזֵי יָמֵי בְּדֹר דּוֹרִים שְׁנוֹתֶיךָ: כו
 לְפָנַי הָאָרֶץ יִסְדֹּת וּמַעֲשֵׂה יְדֶיךָ שָׁמַיִם:
 כז הִבָּה יֹאבְדוּ וְאַתָּה תַעֲמֹד וְכָלם
 כִּבְגָד יִבְלוּ כִּלְבוּשׁ תַּזְזִלִּיפָם וַיִּזְזִלְפוּ: כז
 וְאַתָּה-הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמוּ: כט בְּנֵי-
 עֲבָדֶיךָ יִשְׁכֹּנוּ וַיִּרְעֻם לְפָנֶיךָ יִכּוֹן:

פרק קב

תפילת הרעיה להתחבר בדודה.

⁹³⁷ שער הכוונות - דרושי ברכת השחר

הקדמה אחת קטנה דע כי כל תפילה היא בעולם העשיה בסוד תפילה לעני והיא המלכות השואלת צרכיה ומתפללת אל זעיר אנפין וסימנך ואני תפלה וזהו הטעם שכל לשון תפלה נכתב בתורה בלשון שפיכת נפש כמש"ה ואשפוך את נפשי לפני ה' והיא בחינת מלכות דאצילות או עולם העשיה הנקרא נפש: מצאתי כתוב בספרי המקובלים שהאומר שם זה הקדוש בשומע תפלה שאין תפלתו חוזרת ריקם ולא כתבתי ניקוד אלפא ביתות וניקוד השמות לפי שאין אתנו יודע עד מה עד ישיקף וירא ד' משמים. ונלע"ד חיים כי הוא שם זה ארארית"א כי ראשי תיבותיו הוא, אחד ראש אחדותו ראש יחוד תמורתו אחד:

זוהר חלק א דף כג עמוד ב
ודוד בגין גלותא אמר, (שמואל ב יז כט) רעב ועיף וצמא במדבר, ובגין דחמא שכינתא חרבה ויבשה, הוה נטיל צערא בגינהא, לבתר דחמא דהדרין ישראל בחדוה, תקין עשר מיני נגונים, ובסוף כלהו אמר (תהלים קב א) תפלה לעני כי יעטוף, (נ"א תקין י' מיני תילים, ובסוף כלהו תפלה לדוד הטה יהו"ה אונך ענני, חדא דכלהו צלותין, דבגיניהו מתעטפין קדם מלכא, ולא הוו עאלין עד דייעול צלותא דעני אמר תפלה לעני כי יעטוף) והיא צלותא דעטף כל צלותין קדמהא עד דייעול צלותא דיליה, ובגין דא אקדים עני לכלהו.

זוהר חלק א דף קסח עמוד ב
רבי יוסי פתח ואמר, (תהלים קב א) תפלה לעני כי יעטוף ולפני יהו"ה ישפוך שיחו, האי קרא אוקמוה בכמה אתר, אלא דוד מלכא אמר דא כד אסתכל וחמא במלי דמסכנא, ואסתכל ביה כד הוה אזיל וערק מקמי חמוי אמר דא תפלה לעני, דא היא צלותא דבעי מסכנא קמי קב"ה, ודא צלותא דאקדימת לכל צלותהון דעלמא. כתיב הכא תפלה לעני, וכתוב התם (שם צ א) תפלה למשה איש האלהים, מה בין האי להאי, אלא דא תפלה של יד ודא תפלה של ראש, ולית לאפרשא בין האי תפלה לעני, ובין תפלה למשה איש האלהים, ותרווייהו שקילין כחד, ועל דא צלותא דעני אקדימת קמי קב"ה מכל צלותין דעלמא, בגין דכתיב (שם כב כה) כי לא בזה ולא שקץ ענות עני וגו'. תא חזי תפלה לעני דא תפלה של יד, דעני אתדבק במסכנותיה, כמאן דלית ליה מגרמיה כלום, דבר אחר, תפלה דא משה, לעני דא דוד, כי יעטוף, כד אתכסיא סיהרא ואתכסי שמשא מינה, ולפני יהו"ה ישפוך שיחו, בגין לאתחברא בהדי שמשא. תא חזי צלותא דכל בני נשא צלותא, וצלותא דמסכנא אייה צלותא דקיימא קמיה דקב"ה, ותבר תרעין ופתחין, ועאלת לאתקבלא קמיה, ה"ד (שמות כב כו) והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני, וכתוב (שם כב) שמוע אשמע צעקתו, ולפני יהו"ה ישפוך שיחו, כמאן דמתרעם על דינוי דקב"ה.

זוהר חלק ב דף פו עמוד ב
....אזלו עד דמטו לגביה, כד מטו גביה אשכחוהו דהוה יתיב ולעי באורייתא, והוה אמר (תהלים קב א) תפלה לעני כי יעטף ולפני יהו"ה ישפוך שיחו, כל צלותא דישראל צלותא, וצלותא דעני עלאה מכלהו, מאי טעמא משום דהאי סלקא עד כורסי יקרא דמלכא, ואתעטר ברישיה, וקודשא בריך הוא משתבח (נ"א מתעטף) בההיא צלותא, ודאי תפלה דעני תפלה אקרי. כי יעטף, עטופא דא לאו עטופא דכסו הוא, דהא לית ליה, אלא כתיב הכא כי יעטף, וכתוב התם (איכה ב יט) העטופים ברעב, ולפני יהו"ה ישפך שיחו, דיקבל קמי מאריה, ודא ניחא ליה קמי קודשא בריך הוא, משום דעלמא מתקיימא ביה, כד לא אשתכחו שאר קיימי עלמא בעלמא, ווי למאן דההוא מסכנא יקבל עלוי למאריה, משום דמסכנא קריב למלכא יתיר מכלהו, דכתיב (שמות כב כו) והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני, ולשאר בני עלמא

זמנין דשמע זמנין דלא שמע. מאי טעמא, משום דדירוריה דמלכא בהני מאני תבירי, דכתיב (ישעיה נז טז) ואת דכא ושפל רוח, וכתוב (תהלים לד יט) קרוב יהוה לנשברי לב, (שם נא יט) לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, מכאן תנינן, מאן דנזיף במסכנא נזיף בשכינתא, דכתיב ואת דכא ושפל רוח, וכתוב (משלי כב כג) כי יהוה יריב ריבם וגו', בגין דאפוטרופא דלהון תקיפא ושליטא על כלא, דלא אצטריך סהדי, ולא אצטריך לדיינא אחרא, ולא נטיל משכונא כשאר דיינא, ומה משכונא נטיל, נשמתינ דבר נש, דכתיב וקבע את קובעיהם נפש. תו אמר, **תפלה לעני**, כל אתר דאקרי תפלה מלה עלאה היא, דהיא סלקא לאתר (דקב"ה אחיד) עלאה, תפלה דרישא, דאינון תפלי דמלכא דאנח להו.

זוהר חלק ג דף קצה עמוד א

ר' אבא פתח **תפלה לעני כי יעטוף** וגו' תלת אינון דכתיב בהו תפלה ואוקמוה מלה דא (אבל מלה דא) חד הוה משה וחד הוה דוד וחד עני דאתכליל בהו ואתחבר בהו. ואי תימא הא כתיב תפלה לחבקוק הנביא הא ארבע אינון אלא חבקוק לאו בגין תפלה הוה ואע"ג דכתיב ביה תפלה תושבחתא והודאה איהו לקב"ה על דאחיא ליה ועבד עמיה נסין וגבורן דהא בריה דשונמית הוה. אבל ג' אינון דאקרון תפלה. תפלה למשה איש האלקים תפלה דא דלית כגיניה בבר נש אחרא. תפלה לדוד. תפלה דא איהי תפלה דלית כגיניה במלכא אחרא. תפלה לעני. תפלה איהי מאינון ג' מאן חשיבא מכלהו הוי אימא תפלה דעני תפלה דא קדים לתפלה דמשה. וקדים לתפלה דדוד וקדים לכל שאר צלותין דעלמא. מ"ט בגין דעני איהו תביר לבא. וכתוב קרוב יי' לנשברי לב וגו' ומסכנא עביד תדיר קטטה בקב"ה וקב"ה אצית ושמע מלוי. כיון דצלי צלותיה פתח כל כוי רקיעין וכל שאר צלותין דקא סלקין לעילא דחי לון ההוא מסכנא תביר לבא דכתיב תפלה לעני כי יעטוף. כי יתעטף מבעי ליה. מאי כי יעטוף. אלא איהו עביד עטופא לכל צלותין דעלמא ולא עאלין עד דצלותא דיליה עאלת. וקב"ה אמר יתעטפון כל צלותין וצלותא דא תיעול לגבאי. לא בעינא הכא בי דינא דידונן ביננא קמאי ליהו תרעומין דיליה ואנא והוא בלחודנא וקב"ה אתייחד בלחודי באינון תורעמין בההוא צלותא דכתיב ולפני יי' ישפוך שיחו. לפני יי' ודאי. כל חילי שמיא שאלין אלן לאלן קב"ה במאי אתעסק במאי אשתדל. אמרין אתיחדא בתיאובתא במאנין דיליה כלהו לא ידעו מה אתעביד מההוא צלותא דמסכנא ומכל אינון תורעמין דיליה דלית תיאובתא למסכנא אלא כד שפיך דמעוי בתורעמו קמי מלכא קדישא ולית תיאובתא לקב"ה אלא כד מקבל לון ואושדו קמי' ודא איהי צלותא דעביד עטופא לכל צלותין דעלמא. משה צלי צלותיה ואתעכב כמה יומין בהאי תפלה.

תיקוני זוהר דף כו עמוד ב

ואית היכלא דעניי, דלא מתפתחא אלא לעניי דהוו מתעטפים קדם ה' בצלותא, (בעטופא דמצוה דציצית ותפלין) ועלייהו אתמר **תפלה לעני כי יעטוף**:

ספד הניקוד לרבי יוסף גיקטליא ז"ל

הניקוד השלישי מנקודות הבנין הוא הניקוד הנקרא שב"א, והוא הניקוד המורה על בנין עולם השפלים הנקרא ארץ, מרכבו היום ונפסדים, ומתגלגלים בארבע יסודות, והנה המורכבים בארבע יסודות חוזרים ומתהפכים, ואין להם קיום תמידי כקיום השמים והכוכבים שהם קיימים תמיד, ושלמטה היום ונפסדים, ודוגמתם ניקוד שב"א מהם שתי נקודות זו על גב זו כצורה זו : אין להם קיום (מצד ה)תמיד אלא לפי שעה, כדוגמת כסא של רגל א' שאינה מתקיימת בעמידה, וכן הוא קיום צאצאי הארץ, וכמו שנקוד שב"א אינו יכול לעמוד בפני עצמו אם לא יתחבר לא' משאר הנקודים, כך הנמצאים למטה בעולם השפל אינן יכולין להתקיים אפילו שעה אחת אם לא יסמכו ויקיימום הכחות העליונים שהם בעולם השפל, ושמור זה העיקר

יהוה תפארת שמעה מלכות תפלתי ושוועתי ס"ת ה"י משמות עב **אליך תבוא: (ג) אל תסתר פניך ג"ד ממני**⁹³⁸ **ביום צר לי הטה אלי אذنך** בינה ר"ת האא משמות עב **ביום אקרא מהר ענני: (ד) כי כלו בעשן ימי ועצמותי כמוקד נחרו: (ה) הוכה כעשב ויבש לבי כי שכחתי** ס"ת י"י משמות עב **מאכל** ס"ת י"ל משמות עב **לחמי** ס"ת י"ל משמות עב: **(ו) מקול אנחתי**

הגדול שהוא יסוד ומשען לכמה חכמות פנימיות, ועל זה נאמר הידעת חוקות שמים אם תשים משטרו בארץ, לשון שוטר ומושל, ולפיכך לא תמצא בכל התורה כולה מלה א' בפני עצמה בנקודת שב"א כגון אם את כי כל ניקוד וניקוד יש לו תיבה מיוחדת בפני עצמה, אבל ניקוד שב"א לעולם לא תמצאהו אלא מחובר לא' משאר הנקודים, כגון בני שמי שמע סלח אבל לא תמצאהו בתיבה בפני עצמה, כדמיון כל הנבראים בארץ שאין להם קיום ולא העמדה אלא ע"י הגלגלים והכוכבים או על ידי הכחות העליונים [השפלים ובכל הנסים והנפלאות]. ואחר שביארנו לך העיקר הגדול הזה, התבונן כי השב"א לעולם עני כדמיון הסומך על שולחן אחרים, שאין לו שלחן ולא בית מיוחד, ועליו נאמר **תפלה לעני כי יעטוף**, וחיינו תלויין בזולתו, ועל זה נאמר והיו חייך תלויים לך מנגד:

ספר גנזי מדרמים

ה' מלכות כל עולמים וכו'. כידוע שכל עלמין הנבראים כלולים בה ומתנהגים על ידה והיא הנותנת מלכות וממשלה לכל מושל כמ"ש (דה"י א כט, יא) "לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש", דאפילו ריש גרגותנא משמיא מוקמינא ליה, וגם הוא בחינת מלכות של מדות העליונות שכולם נותנים חלקם בה, והוא חלק התחתון שבהם שהוא פונה לנבראים, וז"ש שכולם נותנים לה שפע ע"י שלום שהוא יסוד כמ"ש"ל שעושה שלום בין כנס"י להקב"ה, ת"ת, שע"י עונות ישראל נעשה פירוד בזו"נ והוא ע"י הנרגן מפריד אלוף בין חסדים לגבורות שהוא סוד א"ל ואלה"ים, וע"י תורה ומצות ותפילות אז נדחה ממקומו "ואיש לשון בל יכון בארץ" (תהלים קמ, יב), ואז יסוד עושה שלום ביניהם שהוא שמים אש ומים בזיווגא, ומתבסמין גבורות דידה ע"י חסדים דידה, וז"ש ששם עולים התפילות ובקשות, כמ"ש (שם קט, ד) "ואני תפלה" וכתוב (שם קב, א) **"תפלה לעני כי יעטוף"** וכו', שתחילה היא בסוד ענ"י דעתה קלה בע"ט דגבורות לבד הג' שהוא בסוד ד' דלה ועניה עד שמקבלת החסדים מבעלה שכל התפילות היא לתקן ז' היכלות דילה ולכוללם כולם בגוה עד היכל ק"ק דשם סוד ארון הברית אדון כל הארץ ושם זיווגא דילה בשים שלום שאז נעשה שלום בעולם:

⁹³⁸ ספר שערי הלשם חלק א - סימן ב - פרק ב - תוארים

ונחזור להענין (דלעיל אות ז') כי הנה האצילות הנה הוא עולם מלא מכל עניני דהמציאות (המציאויות) כולם במהות והתכונה המתייחס לשם. וכמו העולמות ב"ע. ובאשר שהמאציל ית"ש הוא מתלבש ומתייחד בהאצילות ונעשה חד עמהם. הנה מתואר הוא ג"כ בכל תוארי הענינים והפרטים דכל השיעורי קומה ובחי' פרצו' מצד האצילות. אמנם הנה אינם מגיעים בו אותן הענינים כלל וכמו שיתבאר למטה. ולכן הנה נמצא בהם חלוקי בחינות בענין העבודה אליו. כי השבח והתהילה הנה נמצא בתנ"כ הרבה גם בהאברי (באברי) שיעור קומה. שיר השירים פרשה ה' ראשו כתם פז כו' כו'. וכן וכובע ישועה בראשו (ישעיה נ"ט י"ז) עיניו יחזו עפעפיו יבחנו בני אדם (תהילים י"א ד') כי עוד אודנו ישועות פניו (שם מ"ב ו') ולא כבדה אזנו משמוע (ישעיה נ"ט א') ואש מפיו תאכל (תהילים י"ח י"ט) ימינך ה' נאדרי בכח כו'. ימין ה' רוממה כו'. ידיך עשוני ויכונוני. ומקום רגלי אכבד (ישעיה ס' י"ג). וכן התפילה והבקשה הנה נמצא ג"כ הרבה פסוקים בתנ"כ עד"ז. הטה ה' אזנך ושמע פקח ה' עיניך וראה (מלכים ב' י"ט ט"ז) **אל תסתר פניך ממני** (תהילים כ"ז ח') אל נשא ידיך (שם י' י"ב) תהי ירך לעזרני (שם קי"ט):

ס"ת ילי משמות עב **דבקה עצמי לבשרי** ס"ת ה"י משמות עב: (ז) **דמיתי** ס"ת י"י משמות עב **לקאת מדבר הייתי ככוס חרבות: (ח) שקדתי ואהיה כצפור בודד על גג: (ט) כל היום חרפוני אויבי מהוללי בי נשבעו ב"ן: (י) כי אפר כלחם אכלתי ושקוי בבכי** ס"ת י"י משמות עב **מסכתי** ס"ת י"י משמות עב: (יא) **מפני זעמך וקצפך כי נשאתני ותשליכני** ס"ת י"י משמות עב: (יב) **ימי כצל** ס"ת י"ל משמות עב **נטוי ואני כעשב איבש: כל התאורים לעיל הינם על מצב המלכות ללא חיבור עם בעלה כשהיא מתמעטת לנקודה ויורדת לעולם הבריאה. מכאן פונה דהע"ה המסמל את המלכות אל הקב"ה לרחם עליו ולהעלותו ממצב זה (יג) ואתה יהוה תפארת לעולם** מלכות **תשב**⁹³⁹ **וזכרך** תפארת ויסוד **לדר** לאה **ודר** רחל: (יד) **אתה תקום תרחם ציון**⁹⁴⁰ יסוד **כי עת לחננה כי בא** ר"ת לכב משמות עב **מועד: (טו) כי רצו עבדיך את אבניה**⁹⁴¹ דמלכות

⁹³⁹ תיקוני זהר דף מ עמוד א

ואיהו ז"א כליל כל אתון דאורייתא, לכן נקרא אתה שהוא נוטריקון אתה, היינו כ"ב אותיות התורה מא עד ת וה אותיות מנצפך הכפולות ומאי ניהו אורייתא דבכתב עמודא דאמצעיתא ז"א, ועליה אתמר ברוך אתה, ז"א, וכד ישראל קיימן בעמידה דצלותא, איהו יתיב על כורסיא, ובגיניה אתמר בהווא זמנא אתה ה' לעולם תשב כסאך לדור ודור, היינו אתה התפארת תתחבר עם המלכות הנקראת עולם. כסאך בסוד היחוד עם רחל ולאה הנקראות דור ודור ומאי ניהו לדור ודור, אלא ההוא דאתמר ביה דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת, ולית דור פחות משישם רבוא, ומאי ניהו משה דשקיל לשתי רבוא מישראל, ודרגא דיליה אספקלריא דנהרא, (נ"א שייך אחר זה ותוסף ללדת שבדף ק'): לפי באור "מתוך מדבש" דף תטו שהביא מספר זיכרון מנחם להרב הגאון המקובל ר' מנחם מענדל בודיק זצ"ל ומפרשים.

⁹⁴⁰ תיקוני זהר דף כו עמוד ב

ולית תרעא פתיחא אלא תרעא דדמעה, ומאי איהי בית עין, דדמעה מינה נפקא, ועלה אתמר שמרני כאישון בת עין, ובה והנה נער בכה, לגבי קודשא בריך הוא, דירחם עליה בגלותא, הדא הוא דכתיב אתה תקום תרחם ציון, בגין דאיהי לבת אש דאתחזיא למשה בסנה, דכתיב וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה, איהי ב"ת מן בראשית, ודא בראשית:

שער הכוונות - דרושי הלילה דרוש י

אח"כ תאמר אתה תקום תרחם ציון ובתיבת תרחם תכוין אל ג"פ רי"ו שנתכונת בציון שם ההויה הנזכר והיא "יהוה אל אמת" ושלשתם בגימטריה תרחם. גם תכוין כי תרחם בגימטריה "יהוה ואהיה וב' שמות מצפ"ץ מצפ"ץ והכולל" ויכוין שאם נמסרו נר"ן שלו ביד הקלי' ע"י השחתת זרעו לבטלה יסתלקו עתה משם ויחזרו ויתעלו אל הקדושה עם נפש האדם עצמו העולה עתה שם בסוד בידך אפקיד רוחי כו'.

⁹⁴¹ כתבי הרמ"ע מפאנו ז"ל - מאמר מאה קשיטה - סימן ל

ודע כי ארץ ישראל פירוש ארץ שהיא ישראל שכן יעקב ישראל ישרון והכולל בגי' ארץ והיינו י"פ י"י הוא האלקים כי ה' אלקינו דורש אותה תמיד ואולם אנחנו נדרוש אל אל בקרבנות הצבור לשנה אחת שהם כמספר ארץ דוקא הא כיצד אלף רנ"ה עולות וסי' אהרן ל"ב חטאות ושני שלמי עצרת ופרו של כ"ג ביום הקדוש יעויין סדר עבודה זוטא דידן. עוד ארץ והכולל בגי' "הדם רגלי" בלא וא"ו כתיב השמים בגי' כסאי במלוי אותיות כף סמך אלף יוד בצורף המ"ק שלהם וכל זה נאמר בדקדוק על הארץ הקדושה דכתיב בה ערים גדולות ובצורות בשמים כפי אמתת מציאותם שאין כח חצון נכנס בגבוליה במרום. וכתיב כי רצו עבדיך את אבניה שהמה משפילים עצמם באהבה ורצון להרים הדומם המושרש בקדש ובכלל זה כי העבדים שביצירה מעלים את אבניה שבעשיה להשלים חפץ כל נברא שכלם חשקים

מלכות ואת עפרה יחננו: (טז) מכאן מתחיל ייחוד תו"מ וייראו גוים קל"י את שם מלכות יהוה תפארת וכל מלכי הארץ את כבודך מלכות: (יז) כי בנה יהוה תפארת ס"ת יהיה משמות עב ציון⁹⁴² יסוד נראה בכבודו מלכות: (יח) פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם: (יט) תכתב זאת מלכות לדור אחרון מלכות ועם ר"ת לאו משמות עב נברא יהלל יה: (כ) כי השקיף ממרום קדשו תפארת יהוה תפארת משמים אל ארץ מלכות הביט: (כא) לשמע אנקת אסיר מלכות לפתח בני תמותה: (כב) לספר להאיר בציון יסוד דמלכות שם יהוה תפארת ותהלתו בירושלם: (כג) בהקבץ עמים יחדו וממלכות לעבד את יהוה תפארת: (כד) ענה ר"ת איע משמות עב בדרך כחו כתיב כחי קצר ימי: (כה) אמר אלי אל תעלני

להתעלות ואפילו האבנים שאין להם חפץ נגזרים אחרי חפצו ורצונו של השר הממונה עליהם לפיכך אסור לספר בגנות כל דבר וכן האסור בבזוי אוכלין כי היא השפלת השר שלהם והוא חומר האסור למלבין פני חברו כפי גדולת הצלם והדמות שבו נברא. וידוע כי ארץ ישראל נקראת תמיד ארץ כנען אפילו בשעת כבוש וחלוק ובפרשת מסעי כתיב כי אתם באים אל הארץ כנען בה"א הידיעה כאלו יאמר אל הארץ שהיא כנען ואל תתמה כי זה השם יצדק אליה על שם הכניעה לפני אלקינו שבשמים שחוייבנו בה כפלי כפליים בארץ הקדושה כי שם נגלה אלקי ישראל אלינו אבל בשאר הארצות הוא לנו שם אל מסתתר אעפ"י שלפי האמת שכינה בכל מקום וראויה היתה להנתן לנו לסוף רד"ו שנה של גלות מצרים בסוד הדלוג של קץ שנים כמנין כנען קודם הזמן שהוגבל על זה בין הבתרים אם איתא דארבע מאות שנה בגימ' בארץ לא להם קאי אסיפא דקרא בלבד דכתיב ועבדום וענו אותם לפי פשוטו של מקרא אלא שגואלנו חי דלג על ההרים בזכות אבותינו למעט באורך הגזרה וקפץ על הגבעות בזכות אמותנו למהר את הקץ והתחיל לספור ארבע מאות שנה משנולד יצחק אך גרם החטא היותנו רועים במדבר ארבעים שנה ולא נכנסו אבותינו לארץ עד סוף מספר נ"ר מצוה ליציאתם משם לרדת מצרים ונ"ר בגימ' לבנו"ן יב"ק אשר ידעת סודו. ולפי שבזמן ביאה ראשונה בימי יהושע יצאה הארץ הקדושה מקללת ארורה האדמה שבשבילה ניתנה תחלה לארור כנען נקראת ג"כ ארץ כנען על שם כי נרצה עונה ר"ת כנען עם נר"ן של עונה כי מה שהיה כנען נעשה ארץ ארעא רעוא בסוד עונות זכויות ועוד נקראת ארץ כנען לאיים עלינו שנזכור ולא נשכח כי הכנעני הצפון בקירות לבנו מקטרג בה יותר משאר ארצות כטעם ויגער ה' בך הבוחר בירושלם המבואר לנו במקום אחר ולעיתיד כתיב ולא יהיה כנעני עוד בבית ה' צבאות. ובזהר אמרו שנקראת כן כדי שלא תזוח דעתנו בה כי היא ניתנה לנו על תנאי ולא להקרא שמנו עליה רק אם בחוקותיו יתברך נלך והנה כנען בנו"ן רבתי בגימ' מת"ת אלקים היא שנתנה בדין וביסורין ועל תנאי. ועוד נקראת כן על שלמות רב אשר שמענו ונדעהו מן נוטריקון הנכבד הנדרש לנו בתאר הזה כנור נעים עם נבל בגמטריה אברהם יצחק יעקב וכן הוא בר"ת שירו לה' שיר חדש כי כל תהלה ותפלה העולה למרום עוברת דרך אליהם במערת המכפלה:

⁹⁴² ספר עבודת הקודש חלק ג פרק לו

וזה סוד כי בנה יי' ציון נראה בכבודו כאלו אמר נתייחד בכבודו ואמר כי השקיף ממרום קדשו יי' משמים אל ארץ הביט, בתחלה משקיף המאור העליון ומעורר הרחמים והוא סוד יי' משמים אל ארץ הביט סוד ארץ חפץ, והנה הוא בא במדת רחמים אל מדת הדין לשמוע אנקת אסיר והיא השכינה אם הבנים הצועקת ונואקת על בניה שהם אסורים בגלות, והוא סוד רחל מבכה על בניה:

ספר שיח יצחק חלק א - דרוש לסיום הש"ס

הביא פסוק "כי בנה ה' ציון נראה בכבודו", שזה קאי על בית השלישי, אשר נבנה ע"י השי"ת בעצמו, לא ע"י בור"ד, וכמ"ש "מקדש אדני כוננו ידיך", אז נראה בכבודו לכל בשר:

⁹⁴³ ספר טעמי המצות - פרשת משפטים

דיני ד' אבות נזיקין הם השור והבור והמבעה וההבער והם הקליפות והם נגד ד' אבות עליונים שבקדושה אברהם יצחק ויעקב ודוד. כי שור הוא נגד מדת יצחק שהוא גבורה כד"א "ופני אריה אל הימין ופני השור משמאל". ובור נגד אברהם כי הוא בחינת באר מים חיים וזו בור שאון טיט היום. והמבעה נגד תפארת למאן דאמר מבעה זה האדם כדכתיב (ישעיה) כתפארת אדם לשבת בית. והנה במבעה שני שמות שם מ"ב ושם ע"ב הרי מבעה וג' היתרים מע"ה כנגד תפארת שהוא כלול ימין ושמאל ובור הוא בחינת ד' אותיות מאברהם בגי' וחסרה המ' שהוא המים כי זה הוא בור ריק אין בו מים. וההבער נגד המלכות כי היא אש הגדולה ואכלה ושציאת כולה בסוד אשא תכלא. וההבער הוא בסוד ע"ב רי"ו הכלולים במלכות למטה. הרי ד' אבות נזיקין בקליפה נגד ד' אבות עליונים, כי גם את זה לעומת זה עשה אלהים. ולמ"ד מבעה זה שן שלפעמים נגלה ולפעמים נכסה, הוא סוד ל"ב נתיבות ל"ב שינים בפה העליון הסותמין את הלשון שהוא תפארת בסוד בחינה העליונה וכנגדם למטה בקליפות כאשר יבער הגלל. ונמצא שכולם מודים שמבעה נגד התפארת אלא שזה בחינה העליונה וזה התחתונה. ולפי ששור רומז לגבורה וגבורות אינן סגיאין כד"א מי ימלל גבורות ה', ונכללים בג' גבורה הוד מלכות שמאלו נמשכים כל הגבורה לפיכך ג' אבות בשור 'ק' שן 'רגל והם אותיות שקר כי הם למטה בקליפות וק' הוא נגד מלכות במשך בק' היוכל ורגל כנגד ההוד סוד ירכים שהם תרין סמכין. ושן נגד גבורה בסוד ל"ב אלהים שבבראשית שהם סוד הגבורה נגד ל"ב שינים. והנה ג' אבות אלו התחתונים שבקליפות לפעמים יפגמו במקום הקודש ובניצוצי הקדושה שבמלכות וזה חצר הניזק ולפעמים יפגמו במה שלמטה ממנו במקום שליטת הטומאה ג"כ ובסוד אלקים אחרים וזהו רשות הרבים. וכאשר יהיה הפגם מצד הקרן, שהוא בקליפה שכנגד המלכות אין לה כח לפגום במלכות ולא במה שלמטה ממנה רק עד החציה שהם נה"י שבה וז"ש דהע"ה אל תעלני בחצי ימי כי עד שם מגיע הפגם שהיא נגד המלכות. ולפיכך אמר אחשוורוש לאסתר המלכה: "מה שאלתך ומה בקשתך עד חצי המלכות" כי עד שם קליפת הקרן שכנגד המלכות. והכוונה שאם שאלתך על מדת המלכות שנקראת מ"ה בכלה וז"ש "מה שאלתך עד חצי המלכות" ששם שליטות הקליפות שכנגד המלכות כדכתבין "ותעש" ר"ל חוסר הקליפה מחצי המלכות. ולפיכך הקרן אינו משלם אלא חצי נזק, והיינו עד חצי המלכות ולא יותר, וזה כאשר לא יתמיד הפגם ההוא רק פעמים ושלוש שהם סוד נה"י בסוד תם יונתי תמתי המתיחדת ומתקשטת בג' אלו ואז נקראת תמה ויעקב בעלה נק' איש תם כי תם למעלה מנה". וכאשר יתחבר תפארת עם ג' אלו הנקרא תם יהיה אמת. וזהו "תתן אמת ליעקב". ויעקב איש תם יושב אוהלים אלו. אמנם כאשר יתמיד הפגם בעון הדור עד ד' פעמים, וזהו שור המועד, אז ח"ו יהיה הפגם בכולם ולפיכך משלם נזק שלם. וסוד קליפות אלו במקום המות ולפיכך תם יש לו ב' אותיות ממות ומועד ג"כ יש לו ב' אותיות ממות. וכל עוד שלא הולך וגרם הפגם עד שלש אלו יקרא "חצי המלכות" וכאשר יתחבר מ"ו ממלת מות במלת ע"ד יהיה מועד כי "עד" הוא תפארת בסוד "עד תאות גבעות עולם". וכשיהיה הפגם עד פעם הרביעי יגיע עד תפארת שבה ואז יתחברו אותיות מ"ו עם ע"ד שהוא ת"ת ויהיה מועד.

והקרן יהיה בה' מינים שהם קרן ותולדתו שהם: נגיחה נגיפה בעיטה וכו' נגד ה' גבורות שמצד המלכות הרי נתבארו פרטי הקרן. ואולם הקליפות שכנגד גבורה והוד שהם שן ורגל להיותם עליונים למעלה מהקליפות שכנגד המלכות לא יפגמו ברשות שהוא למטה במלכות דבריהם ולפיכך ברשות הרבים פטורים כי שם ביתם תמיד ודרכם בכך, מה שאין כן בקרן שהוא הקליפה התחתונה ואין דרכה לעלות אפילו במקום זה. ואלו דרכם בכך מתחלתם כי ג' נגד ב"ע וקרן בסוד עשיה ותפגום בעלייתה למעלה למקומן.

וכלם כבגד יבלו כלבוש תחליפם ויחלפו: (כח) ואתה תפארת הוא בינה ושנותיך ר"ת והו
משמות עב לא יתמו: (כט) בני עבדיך ישכנוו במלכות בסוד ענוים ירשו אר"ץ וזרעם לפניך
יכון⁹⁴⁵ יקבל ויחזור ויקבל מוחין:

ושן ורגל בסוד בריאה יצירה ודרכם בכך אבל כאשר יגיע לפגום בחצר הניזק שהוא המלכות אז תפגום ח"ו בכללה ולפיכך משלם נזק שלם. ואולי פגימה זו תהי' בא' מב' מינים אם שתפגום ממקומם למעלה בסוד התעוררת הדינים במלכות או שתעלה עד הבריא' בסוד צידי רשות הרבים ותפגום למעלה מצד התעורר' ממקומה לבד וזהו ענין מחזרת ראשה אע"פ שכולה בר"ה אמנם לדעת שמואל לא ישוך ממנה [פגם] רק בעלותה ממקומה ותעמוד כולה בבריא' לפיכך פוטר במחזרת אא"כ שבקה לרחבה ואזלה בצידי רחבה:

⁹⁴⁴ ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית
וזהו סוד שדרשו בפסוק ואהיה אצלו אמון (משלי ח, ל), אל תקרי אמון אלא אמון. ולפיכך ארז"ל שעניין שבועה ואמון, אחד הוא בעת שמשביעין אותו. ובעזרת השם עוד נבאר לך סוד מילת אמון, על דרך המשכת השפע בדרך הצינורות. ולפי שהשבועה היא כלל שבע ספירות שהיו האומ"ן לכל הנבראים, אמר: דברים שאין האש מכלה אותם שבוע"ת שקר מכלה אותם. והטעם, שהשבועה היא האומון שברא את האש ואת האבנים ואת העפ"ר ואת כל היצורים, ולפיכך אין האש יכולה לאבד ולכלות את האבנים ואת העפר, לפי שהעפר אחד מן היסודות הוא כמו האש, ושניהם נבראים. אבל השבועה, שהיא סוד האומון והבורא, היא יכולה לכלות האש והאבנים ואת שאר כל היצורים, לפי שהכל ביד האומון שעשה היצורים כולם יתברך ויתברך. וזהו שאמר: **לפנים הארץ יסדת ומעשה ידיך שמים המה יאבדו ואתה תעמוד וכולם כבגד יבלו כלבוש תחליפם ויחלפו** (תהלים קב, כו). וזהו סוד שאמר: דברים שאין אש ומים מכלין אותם, שבועת שוא מכלה אותם; לפי שהשבועה היא האומון והכל תלוי ביד האומון, כאמרו "שבע באלהי אמון", וכאמרו 'ואהיה אצלו אמון', ואחז"ל: אל תקרי אמון אלא אומון:

זהר חדש מדרש רות מאמר האותיות שבאו לברוא בהן את העולם והאותיות כולם נקראו לפנים. מ"ט. מפני שנבראו אלפים שנה קודם שנברא העולם. ובתורה שנקראה לפנים, ברא הקב"ה את עולמו. הה"ד, **לפנים הארץ יסדת ומעשה ידיך שמים**:

⁹⁴⁵ ספר תקט"ו תפילות - תפילה קיו
ב' הבדלות יש בין קדש לחול, א' בבחינת השלטון, וא' בבחי' קיום המעשים.
שאעפ"י ששם אלה"ם, לפי הוראתו על כח ושלטון, משותף הוא לו ית' ולכל ברייתו אשר מסר שלטון לידם, עכ"ז ב' ההבדלות הנ"ל תמיד מבדילות בין שלטונו ית' ובין שלטונם, וכן בין מעשיו ית' למעשיהם.
אל אחד יחיד ומיוחד אין כמוך באלהים ה' ואין כמעשיך שהרי בשם זה אלהים אתה פושט ממשלתך אפי' על כל המדריגות של רע שנאמר "מלך אלהים על גוים" וכמה הם שנקראים בשם זה אלהים ובשעה שאתה מתגלה עליהם מיד נודע שאתה קדוש והם טמאים ואינם יכולים להשתוות אליך, ובשעה שהם מתגאים להיות משתווים לך ח"ו שנאמר בהם "אעלה על במתי עב אדמה וכו' מיד כחך מתגלה עליהם ומוריד אותם לבאר שחת שנא' בהם "אך אל שאל תורד אל ירכתי בור", ומעשים שלך בעולם השפל הם מעשים קיימים שנאמר בהם השומר אמת לעולם, ואם הס"א רוצה לעשות מעשים גם היא, הרי שמחת חנף עדי רגע שהרי קושטא קאי שקרא לא קאי, ולפיכך ואין כמעשיך, הרי ישראל מקוים לך שתעשה הבדלה להבדיל בין הקדש ובין החול, ומיד כל אותם המעשים של שקר יהיו אובדים רגע אחד מן העולם שנא' בהם כי השמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה, ויושביה כמו כן ימותון אבל אמת

פרק קג

א לְדֹד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת-יְהוָה וְכָל-
קָרְבִי אֶת-שֵׁם קִדְשׁוֹ: ב בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת-
יְהוָה וְאֶל-תְּשַׁכְּזִי כָל-גְּמוּלָיו: ג הַסְּלִיז
לְכָל-עֲוֹנֵי הָרָפָא לְכָל-תַּזְזָלָאִיכִי: ד
הַגִּזָּאֵל מִשְׁזֹזֹת זַיִיכִי הַמַּעֲטִירכִי זֹסֵד
וְרוֹזְמִים: ה הַמִּשְׁבִּיעַ בַּטּוֹב עֲדִיךְ
תַּתְּזֹדֶשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרֵיכִי: ו עֲשֵׂה צְדָקוֹת
יְהוָה וּבִמְשַׁפָּטִים לְכָל-עֲשׂוּקִים: ז יוֹדִיעַ
דַּרְכֵי לְמִשְׁה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עַל־לוֹתֵיו: ח
רוֹזֵם וְזֶנֶן יְהוָה אֶרֶךְ אַפִּים וְרַב-זֹסֵד: ט
לֹא-לִנְצֹז יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם יִטּוֹר: י לֹא
כִּזְזָאִינוּ עָשָׂה לָנוּ וְלֹא כַּעֲזָנֵינוּ גָּמַל

שלך יעמוד תמיד, וכן אומות העולם שהם זרע שקר יעברו מן העולם, וישראל שהם
זרע אמת יהיו קיימים לפניך שנאמר בהם בני עבדיך ישכנו וזרעם לפניך יכון
לישועתך קויתי ה':

ספר תקט"ו תפילות - תפילה רסט

ענין השכינה שהיא בית קיבול לנשמות ישראל

אל אחד יחיד ומיוחד הרי שכינתך בית קיבול לכל נשמות של ישראל שנא' בהם יבא
שלום ינוחו על משכבותם, וכתוב ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ, וזה בעל
יורש את אשתו, בה בנאות דשא ירביצני, בזמן שדין תקיף נתעורר לא מצאו מנוח
נשמות אלה, ונאמר בהם ישבו לארץ ידמו זקני בת ציון, והם גרים בה, שהולכים
מנודים כמה שהעמידה ואנשי חיל יסובבו מעיר לעיר ולא יחננו, אבל בזמן שתגלה
יחודך בעולם הרי תשכן כל הנשמות במקומם והם ימצאו מנוח, מיד יהיה מנוחה
לכל ישראל למעלה ולמטה כד"א בני עבדיך ישכנו וזרעם לפניך יכון, רבון כל
העולמים ביחודך אנו בוטחים שתתן לנו מנוח באמת, אתה אל אמת, באמתת יחודך
תעננו, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

עָלֵינוּ: יֵא כִּי כָגְבָהּ שָׁמַיִם עַל-הָאָרֶץ
גָּבַר זֶזְסֶדוּ עַל-יִרְאָיו: יֵב כְּרוֹזֶק מִזְרוֹז
מִמּוֹעֶרֶב הֶרְזִיק מִמֶּנּוּ אֶת-פְּשָׁעֵינוּ: יֵג
כְּרוֹזֶם אָב עַל-בָּנִים רוֹזֶם יְהוָה עַל-
יִרְאָיו: יֵד כִּי-הוּא יֵדַע יֵצֵרְנוּ זְכוֹר כִּי-
עָפָר אֲנֻזְנוּ: טו אָנוּשׁ כֹּזֵזִיר יָמָיו כְּצִיץ
הַשָּׂדֶה כֵּן יֵצִיץ: טז כִּי רוֹזֶן עֲבָרָה-בוֹ
וְאֵינֶנּוּ וְלֹא-יִכְיָרְנוּ עוֹד מִקּוֹמוֹ: יז וְזֶזְסֶד
יְהוָה מֵעוֹלָם וְעַד-עוֹלָם עַל-יִרְאָיו
וְצִדְקָתוֹ לִבָּנֵי בָנִים: ייז לְשִׁמְרֵי בְרִיתוֹ
וּלְזִכְרֵי פִקְדָּיו לַעֲשׂוֹתָם: יט יְהוָה בִּשְׁמַיִם
הֵכִין כִּסְאוֹ וּבִמְלָכוּתוֹ בִּכְלֹ מִשְׁכָּלָה: כ
בָּרְכוּ יְהוָה מִלְּאָכְיוֹ גְּבִירֵי כֹזֶז עֹשֵׂי דְבָרוֹ
לְשִׁמּוֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ: כא בָּרְכוּ יְהוָה כָּל-
צָבָאֵיו מִשְׁרָתָיו עֹשֵׂי רְצוֹנוֹ: כב בָּרְכוּ
יְהוָה כָּל-מַעֲשָׂיו בְּכָל-מִקְמוֹת מִמִּשְׁכְּלָתוֹ
בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת-יְהוָה:

פֶּרֶק קג

שִׁיר שִׁמְשִׁבַּחַת הַשְׂכִּינָה אֶת הַקֶּבֶ"ה.

(א) לדוד⁹⁴⁶ מלכות ברכי נפשי מלכות את יהוה תפארת וכל קרבי חיות הקודש את שם קדשו מלכות: **(ב) ברכי נפשי מלכות את יהוה תפארת ואל תשכחי כל גמוליו: (ג) הסלח בינה לכל עונכי הרפא תפארת לכל תחלאיכי: (ד) הגואל יסוד משחת קלי' חייכי המעטרכי חסד תפארת: (ה) המשביע בטוב עדיך תתחדש כנשר נעוריכי**⁹⁴⁷: **(ו) עשה צדקות יהוה תפארת ומשפטים לכל עשוקים**⁹⁴⁸: **(ז) יודיע דעת דרכיו**

⁹⁴⁶ זוהר חלק א דף פז עמוד א

כגוונא דא, (שם קג א) **לדוד ברכי נפשי את יהוה**, בגין דרגיה קאמר, ומאי אמר ברכי נפשי את יהוה, את לאתקשרא בקשורא לעילא, וכל קרבי, מאן קרבי, אלין שאר חיון ברא חיות הקודש דאקרון קרבים, כמה דאת אמר (שיר ה ד) ומעי המו עליו, דבר אחר, **ברכי נפשי** בגיניה קאמר, את יהוה, דא שלימו דכלא, את יהוה כללא. דכלא.

זוהר חלק ג דף קכו עמוד א

ר' אבא פתח **לדוד ברכי נפשי את יי' וכל קרבי את שם קדשו**. כמה אית ליה לבר נש לאסתכלא ולמנדע בפולחנא דמאריה דהא בכל יומא ויומא כרוזא קארי ואמר עד מתי פתאים תאהבו פתי וגו' שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם ולית מאן דירכין אודניה אורייתא קא מכרזא קמיהו ולית מאן דישגח. תא חזי בר נש אזיל בהאי עלמא והוא חשיב דדיליה הוא תדיר וישתאר בגויה לדרי דרין עד דאיהו אזיל בעלמא יהבין ליה בקולרא עד דאיהו יתיב דיינין ליה בקינפון עם שאר בני דינא. אי אשתכח ליה סניגורא הא אשתזיב מן דינא הה"ד אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר וגו'.

⁹⁴⁷ ספר תיקונים חדשים - תיקונא תמינא

אבל במדברא ודאי משיכו ממצרים אתמשך אבתריהו, והוה אסחר להו. אבל במדבר נותר בעם רושם ממצרים שנמשך אחריהם והקיפם בג"כ אמרו תדיר ולכן אמרו תמיד נתנה ראש ונשובה מצרימה (במדבר יד ד). זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים (שם יא ה). והכי כלל. דלא אתפרשו מיניה לגמרי. וכיון דלא אתגזרו במדברא נמי, כ"ש דאתתקפת עלייהו ס"א בחילא דמצרים ודאי. וכד אתגזרו בידא דיהושע אתמר היום גלותי את חרפת מצרים מעליכם (יהושע ה ט) ודאי, ודא חרפת נעורי. דחילא נטלו מאינון נעורים כלהו מסאבין, ומתמן משכין חילא לשלטאה בזמנייהו. ולזמנא דאתי וחרפת נעוריך לא תזכרי עוד דכדין **תתחדש כנשר נעוריכי** (תהלים קג ה) בזמנא דיסתלק כל פגימו, וכל חילא יתנטיל ממסאבותא, וכלא יתתקן. כדין חטאת נעורי, ופשעי דלבתר, אל תזכור. אלא אלוף נעורי אתה:

ספר תקט"ו תפילות - תפילה ז

בקשר שיתחדש לע"ל בין השכינה ובין הקב"ה, שקר יעבור מן העולם. ויתחדש הקשר ההוא ע"י קיווים של ישראל שיעלה לפניו ית' וידביקם בו, שגם עוונותיהם לא יעמדו בפני כח קיווים

אל אחד יחיד ומיוחד עשה למען שכינתך, שהרי כל תיקוניה מסורים ביד ישראל, ובו נא' החדש הזה לכם, וזה ירח שמתחדשת, שבה **תתחדש כנשר נעוריכי**, להעביר כל פגמים הראשונים. וכן ישראל, שעתידים להתחדש כמותה ולפאר ליוצרים. הרי עתה תשוב תחדש אותם, וזה ברית חדשה שתכרות להם, בקשר שהם נקשרים בך בשני קשרים, א' מלמעלה למטה, וא' מלמטה למעלה. מיד תעביר שקר מן העולם, בעבור קשר זה של הקדושה, וזה אמלאה החרבה. מיד יתפרדו כל פועלי און, אמת מאהן תצמח, קיווים של ישראל יעלה לפניך להתקשר בך בקשר אחד. ואם עוונותיהם היו מבדילים במחיצת ברזל שהיתה מפסקת ביניהם ובין אביהם שבשמים, הרי כח הקיווים מדבק אותם בך, כאשר ידבק האזור במתני איש. וזה כחו של מלך המשיח,

שנא' בו והאמונה אזור חלציו, מצד ישראל שהם מאמינים בך, גוי שומר אמונים, וכך אתה תגלה להם אמונה שלך, לישועתך קויתי ה':

כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם מהדורא בתרא מכ"י - חלק א פרק כג
כבר נתבאר במקומו כי אריך שבבינה אסתיים הוא הראשון בעליונים הצריך שתהיינה בו שלש הארות נוספות על עשר ספירות שבו לפי שאלה העשר אינן מושפעות רק מתחתונות של העלה והשלש הארות מועילות להתנוצץ בו ג"כ אור השלש עליונות שבה והוא סוד שלש עשרה מדות הנדרשות באריך ובאבא ואמא ז"ן והיא גופה ארץ ישראל שיש בה עשר קדושות דמתניתין ותלת דברייתא שהם קדושת ארץ כנען שהיא ראוייה לבית השכינה ועבר הירדן לא כן אחרי שנכנסו אבותינו לארץ ולמעלה מההיכל על פני כולו עליה שאין עולים שם אלא לצורך, פירוש לשלש האומנים בתיבות לטוח הקירות של קדש הקדשים בזהב שמתנדבים לבית הכפורת וגם מקודש מן העליה שלא היו עולים שם אלא אחת לשלש שנים לתקן הרי אלה י"ג קדושות על הסוד הגדול הזה ותנא דידן בהארות לא מיירי, ועוד כי בחר ה' בציון היא בית השכינה לעולם וגם ועליה אין להם קבע ואכתי הנך דמתני' חד סרי הויין והרבה טעמי תורה נאמרו בו. והאמת כי כשם שעשרה תנאים שהתנה יהושע בפ' מרובה חד סרי נינהו ומהלכים בשבילי הרשות שלמה תקנה הכא נמי יהושפט אמרה לאמצעית שבקדושות הללו שהיא כנגד נוקבא ממש חצר החדשה עזרת נשים שחדשו בה דברים בסוד **תתחדש כנשר (נעורייכו) [נעורייכו]** לאסור הכניסה אליה לטבול יום והיא היתה אחורי זעיר בסוד עזרת ישראל הסמוכה לה. ודע כי אלו הג' הארות נוספות בכל א' מהפרצופין שזכרנו הנה אריך שהוא בבחינת בינה כדאמרן הן בו מג' המקיפים שעל גביו בסוד הצחצחות אבל חכמה דתוקפא דידה א"ס די לה בשני מקיפי' א' מן הסבה רחוקה וא' מן הקרובה וכתר די לו במקיף א' אשר לו אלקים חיים ומלך עולם משפיע בו בלי אמצעי:

דרושי "ונתת הכסף" וגו' לרמח"ל ז"ל
וישק יעקב לרחל וגו', שכן רצון להזמין למטה בדוגמא של מעלה, כדי לסלק יקרב בכל העולמות (למטה), ולפי שלא נשלם עדיין למטה, נאמר, "וישא את קולו ויבך". עד שתתחבר בכנסת ישראל חיבור שלם לעתיד לבא, שהרי חיבור ראשון מצד נשיקין לבד היה, דכתיב בו, "ישקני מנשיקות פיהו", ועד לא נשלם הזווג כראוי. אבל לעתיד לבא, "כי תורה מאתי תצא", תצא בשלימות הזווג. באותו הזמן :-
כי יקח איש אשה חדשה וגו', אשה חדשה ודאי, שהרי מזמן הראשון ועד עתה לא נעשה הזיווג שצריך, אלא בתולת ישראל היא ודאי, וזה מצה שמורה לבעלה. ומה שבתחלה, "וישא את קולו ויבך", לפי שראה שאחר הנשיקין כמה צרות היו עתידות להיות בעולם עד לא ישתלם הזווג כראוי. לעתיד לבא כשתשתלם הזווג בצדיק שהוא צבאות. משם והלאה, "לא יצא בצבא", מצד צדיק, "ולא יעבור עליו לכל דבר", מצד השכינה, אלא, "נקי יהיה לביתו" - בת"ת עמודא דאמצעיתא, מצד שלו. "שנה אחת", ב"ב צירופים שלו, שכלם כלולים בשכינה, ומצדו שני המאורות הגדולים "ושמח את אשתו אשר" וגו', מצד אימא עלאה, בה, "אלקים מושיב יחידים ביתה". מיד יאמר בך ובצדיק חי עולמים, "יהי מקורך ברוך" וגו' בחכמה, ברוך - ר'אש ו'מקור כ'ל הברכות, "ושמח מאשת נעורייך", שמסתלקת עד כתר עליון להתחדש שם כבתחלה, "מאשת נעורייך" ודאי, שנאמר בה, **"תתחדש כנשר נעורייכו"**. וג' אורות יאירו מחכמה שהיא י' בג' קוצין שלה, בהם.

ספר שערי אורה - השער הראשון - הספירה העשירית
כבר הודעתך כי עיקר שכינה בארץ, וסימניך: והארץ הדום רגלי (ישעיהו סו, א), וכשהשכינה מקבלת שפע מברכות של מעלה נקראת מקוה המים, ונשאינה מקבלת ברכות נקראת יבשה, וסימניך; ויקרא אלהים ליבש"ה ארץ ולמקו"ה המי"ם קרא

למשה⁹⁴⁹ לבני ישראל עלילותיו: (ח) רחום⁹⁵⁰ חסד וחסד גבורה יהוה תפארת ארך אפים⁹⁵¹ כתר ורב חסד⁹⁵² חסד דכתר: (ט) לא לנצח יריב ולא לעולם יטור: (י) לא כחטאינו עשה לנו ולא כעונותינו גמל עלינו: (יא) כי כגבה שמים על הארץ גבר חסדו חסד על יראיו: (יב) כרחק מזרח ממערב הרחיק ממנו את פשעינו: (יג) כרחם אב⁹⁵³ חסד ומב משמות עב על בנים עב רחם יהוה תפארת על יראיו: (יד) כי הוא בינה ידע יצרנו ר"ת ה"י משמות עב זכור ר"ת י"ז משמות עב כי עפר אנחנו: (טו) אנוש⁹⁵³ כחציר ימיו כציץ השדה כן

ימים (בראשית א, יא). וכשהמידה הזאת היא יבשה וחסרה אז ישראל הם ברעב ובצמא ובעירום ובחוסר כל, והם נשורים ממנה, שהרי ישראל הם כמו העלין, והיא כמו גוף האילן. והמידה הזאת פעמים עשירה ופעמים חסרה, פעמים מלאה פעמים ריקנית, וזהו סוד; כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף (דברים לב, יא). וכשישראל חוזרים בתשובה, מחדשים אותה כנש"ר כאשר בתחילה; כשמתקנות הצינורות ומשפיעין אליה הברכות ומתמלאת על כל גדותיה, אזי היא מתחדשת ומתעשרת, ועל זה נאמר: **המשביע בטוב עדיך תתחדש כנש"ר נעורייכי** (תהלים קג, ה). והמידה הזאת הנקראת נש"ר יש לה כמה נש"ר"ם בעלי כמה כנפיים, ונקראת נש"ר המרכבה, וכולן מגינות על ישראל ופורשין כנפיהם על ישראל ומצילין אותם מכמה צרות. והנש"ר הזאת עם כל שאר מחנותיה, הנקראים נש"ר המרכבה, הגינו על ישראל במצרים והוציאו אותם מתחת סבלותם, והסוד: אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים (שמות יט, ד). וכל אלו המחנות הנקראים נש"ר המרכבה מעלתם ומלואם בעלות ישראל בתורה ובמצוות, וירידתם וחסרונם בהתרחק ישראל מן התורה ומן המצוות:

⁹⁴⁸ זוהר חלק ב דף קיג עמוד א
אלא מאי **עשוקים** אלן דהוא אמר, אינון ינוקין דמתין בתוקפא דאמהון, דקא עשוקים מכמה סטרין, עשוקים באתר עלאה דלעילא, ועשוקים לתתא, והא חברייא אתערו והכי הוא, אבל סגי אין אינון.

⁹⁴⁹ ספר מגיד מישרים - פרשת כי תצא
אור ליום שבת י"א לאלול חזק וכו' **יודיע דרכיו למשה** וגו' כוללות ישראל לא ידעי אורחוי דקב"ה אלא מתוך פעולותיו אבל משה הוה ידעי אורחוי ומנייהו ידע דקב"ה פעל אותם פעולות וזה דוגמת ידיעת מן הקודם אל המאוחר וידיעת ישראל היא דוגמת ידיעת מן המאוחר אל הקודם.

⁹⁵⁰ פירוש הרמ"ק לספר יצירה פרק ראשון
או אפשר אלהי ישראל כת"ר, אלהים חיים בינה, ומלך עולם חכמה, **אל רחום וחסד** חסד וגבורה, שוכן עד ת"ת שהוא שוכן על היסוד הנק' עד, וקדוש שמו מלכות עם הת"ת הנקרא קדוש.

⁹⁵¹ פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק א - חוטמא דע"ק אריך ואתפשט ואקרי ארך אפים.

⁹⁵² פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק ג - בחסד קדמאה דע"י רב חסד ובז"א חסד.

⁹⁵³ זוהר חלק ג דף ריז עמוד ב
אנוש כחציר ימיו כמה דאמר כציץ השדה ההוא שדה דאשתמודע כן יציץ דאתחדש ואתהדר כמלקדמין. (הכי יציץ וסליק. מ"ט בגין) כי רוח עברה בו ואיננו. דא הוא רוחא עלאה טמירא קדישא גניזא מכלא דכליל ליה בגויה. וכדין ואיננו. ודא הוא רזא דחנוך. דכתיב יה ואיננו כי לקח אותו אלקים דא אלקים עלאה. רוח עלאה רוח

יציץ: (טז) כי רוח עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו: (יז) וחסד יהוה ^{החסד} **מקשר את ה מעולם בינה ועד והיסוד עולם והמלכות על יראיו** ⁹⁵⁴ **מלכות וצדקתו מלכות לבני** **בנים: (יח) לשמרי בריתו מלכות ולזכרי תפארת פקדיו לעשותם: (יט) יהוה תפארת** ⁹⁵⁵ **בשמים תפארת הכין כסאו ומלכותו בכל גימ' ב"ן, ס"ת וול משמות עב משלה** ⁹⁵⁶ **: (כ) ברכו**

גניזא טמירא. ולא יכירנו עוד מקומו. דהא אתכליל רוחא זעירא ברוחא עלאה מה כתיב בתריה וחסד יי' מעולם ועד עולם ועאל ליה כהנא רבא לגו קדש קדשים. ונטיל ליה ואוליד ליה כמלקדמין ואתחדש כנשר עולמין. ואתהדר איהו נער.

⁹⁵⁴ זוהר חלק ג דף קמה עמוד א

רבי יצחק פתח ואמר **וחסד יי' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בנים**. כמה גדולה היראה לפני הקב"ה שבכלל היראה ענוה ובכלל הענוה חסידות. נמצא שכל מי שיש בו יראת חטא שנו בכלן ומי שאינו ירא שמים אין בו לא ענוה ולא חסידות:

⁹⁵⁵ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק מא

יי' בשמים הכין כסאו וגו' השמים כסאי והארץ הדום רגלי. והאמת המקובל כי אותיות השם הגדול כל אחת זו כסא לזו, כי יש כסא למעלה מכסא ואין הכסא דבר נפרד מהיושב עליו, ואין הכוונה באמרו השמים כסאי והארץ הדום רגלי על השמים המורגשים והארץ הזאת התחתונה, כי אם על השמים שהם שמו של הקב"ה, והארץ ארץ חפץ שהיא כסא לכל המאורות הנכללים בשם הגדול וכלם מיוחדים בה ייחוד אמיתי והיא בכלם, כי אין הכסא דבר והיושב עליו דבר אחר חלילה:

ספר עבודת הקודש חלק ג פרק מא

וחכמי המרכבה אמרו כי השמים השמים המורגשים והארץ הארץ התחתונה הזאת, ומה שכנס בשם כסא והדום לא מצד עצמם חלילה, אלא הסוד במה שאמר הכתוב **יי' בשמים הכין כסאו** או השמים כסאי הכוונה בזה לרמוז, כי הכסא העליון גבוה מעל גבוה מנוגה נגדו מבריק ומזהיר בכל רקיע ורקיע כעין כסא, והם שבעה כסאות הנקראות שבע דמיונות כי בגלגל ערבות וגלגל שמיני ותשיעי שלשה כסאות ונחשבות כסא אחד והוא כסא העליון החלול באויר והרי הוא כסא כבוד מרום מראשון. בגלגל צדק כסא החסד. בגלגל מאדים כסא הגבורה. בגלגל חמה כסא הרחמים. בגלגל נגה כסא הנצח. בגלגל כוכב כסא ההוד. בגלגל לבנה כסא היסוד וכמו כן כסא המלכות. ומזהר הכסא המתנשא נמצאו כלם. ומרוב זהו נראה כאלו הוא חקוק ורשום בכל רקיע ורקיע ואלו לא נבראו קודם ברייתו של עולם, אלא אותו שאמרו עליו יודעי מרכבה ז"ל, הכסא גבוה ותלול ומרומם למעלה למעלה באויר. ועוד אמרו ז"ל כסא רם ונשא גבוה ותלול למעלה למעלה מאד מאד באויר מראהו כמראה אבן ספיר לשעורו אין קץ ואין קצב וכו', וזה כסא לכסא האחרון סוד הכלה הכלולה כי החפץ היה להמציא כסא לכסא, ומזהר זה הכסא נראה כאלו כסא חקוק בכל רקיע, ולזה היתה הכוונה באמרו השמים כסאי והארץ הדום רגלי לא שהשמים כסא והארץ הדום. ולסוד זה אמרו בברייתא דמעשה בראשית, הארץ התחתונה יש בה חיות הקדש ואופנים וכסא כבוד הדום רגליו של אדון העולמים שנאמר השמים כסאי והארץ הדום רגלי, כשם ששכינתו למעלה כך שכינתו למטה שנאמר סביב שמונה עשר אלף וכו', ואמרו חכמי האמת כי הכוונה בארץ התחתונה על רצפת קרקע הרקיע התחתון הקרוב אלינו שהיא גלגל הלבנה. והכוונה נכונה מאד ידועה למעמיקים במרכבת יחזקאל. והכוונה לדניאל ע"ה בזכרו פעם כורסייה ופעם כרסון זה לו כוונה נפלאה, כי כורסייה רמז לכסא האחרון סוד ה"א אחרונה, וכרסון שני כסאות, האחד הוא הנקרא כסא הכבוד שהוא כסא לכסא המתנשא, ובפרק י"ו מהחלק הראשון מזה הספר רמזתי סוד הכסא הזה מהו. והשני כנגד הכסא של מטה מן הכסא הראשון שרמזנו שהוא מוכן לישיבת הכבוד, והכסא השני הזה הוא הנקרא הדום רגליו. וממה שרמזנו יבינו מבקשי יי' כי מה שאמר הנביא ע"ה

יהוה תפארת מלאכיו⁹⁵⁷ גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו: (כא) ברכו יהוה תפארת כל יסוד צבאיו נו"ה משרתיו⁹⁵⁸ עשי רצונו: (כב) ברכו יהוה תפארת כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו ברכי נפשי מלכות את יהוה תפארת:

ואראה את אדני יושב על כסא רם ונשא, הוא הכסא השני הזה כי מה שהשיג הוא את אדני לא אדני וכבר רמזנו זה למעלה בפרק ל"ו:

⁹⁵⁶ שער הפסוקים - ספר תהילים - סימן ק"ג:
ה' בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה: כבר הודעתך, כי המלכות היא הוי"ה דהה"ן, שהיא בגימטריא ב"ן, ובגימטריא בכ"ל, וזש"ה ומלכותו בכל משלה:

⁹⁵⁷ ספר נר מצוה
ובזה יובן מ"ש דוד המע"ה (תהלים קג, כ) "ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו ברכו ה' משרתיו עושי רצונו בכל מקומות ממשלתו ברכי נפשי את ה'" וכו'. והוא שמראה בכאן ההפרש שיש בין צדיקים ובין מלאכי השרת, שמלאכי השרת הם גבורי כח לעשות דברו יתברך, רוצה לאמר, שהם מוכרחים לכך שאין בהם בחירה ואין להם יצה"ר המחליש כחם וגבורתם, והטעם שלא נשלחו פה בעוה"ז הוא כמ"ש שלא היו יכולים להתקיים בקדושתם כי אם בשמים ממעל ששם הם שומעים דברו יתברך ומכירים מציאותו וממשלתו מה שאין כן אלו היו בעוה"ז שהוא רחוק משלימות א"ס ושם הסט"א שורה החושבים להשכיח שם הנכבד והנורא לא היו מתקיימים, וז"ש "לשמוע בקול דברו" ר"ל בעבור שהם שומעים ומכירים צויו יתברך משא"כ ישראל, והוא מ"ש "ברכו ה' משרתיו עושי רצונו" ר"ל שהם עובדין אותו יתברך על פי הבחירה והרצון לא על פי הכרח כמו שהוא יתברך עושה הכל ברצון ואין לו מכריח כלל שלכך האדם הוא בצלם אלקים כמ"ש במ"א, והוא כי הם בכל מקומות ממשלתו יתברך אפי' במקום עומק הטומאה והסט"א הם מכירים ומודים לשמו יתברך, וז"ש "בכל מקומות ממשלתו ברכי נפשי את ה'" וכו'.

⁹⁵⁸ ספר שערי הלשם חלק א - סימן ד - פעולה, מעשה, סיבה ומסובב, תכלית ונשלים דברינו ונאמר. כי הנה מה שאמרנו שנתייסדו ממנו ית"ש. על כל המציאות כולם שבכל הד' עולמות אבי"ע. אשר כ"א הוא כלול מנרנח"י. הנה נתייסדו ממנו ית"ש על בחי' רוח ונפש שבהם. שיהיה בזה כל עולם עליון עם התחתון בבחי' סיבה ומסובב. והוא כל עליון סיבה להתחתון הן במציאותו והן בתכונתו. שהוא בכל פעולותיו ומעשיו. שכל מה שנעשה בהתחתון הוא הכל מה ששואב מכח העליון שעליו ומתכונתו. ועי"ז הנה יש להמלאכים ג"כ חלק וזכות בכל מעשה התורה והמצוה דהצדיקים אשר בהעוה"ז כי כל מלאך אשר הוא מאותו המדרגה דשורש נשמת האדם (אלא שהנשמה היא מהפנימית והמלאך הוא מהחיצונית וכנ"ל אות ו') הנה ע"י שהוא סבתו. בחלקי המציאות דרוח והנפש שבו, הרי הוא ג"כ שותף עמו בכל פעולותיו ומעשיו. כי הרי כל מה שעושה אדם ע"פ תכונתו ובכחו הרי נמשך לו כ"ז מסיבת מציאותו ותכונתו אשר למעלה. והרי הוה סיבתו אשר למעלה שותף עמו בכל מעשיו. וכנ"ל כ"ז. והנה ע"ז באתי עתה לבאר. כי הענין מה שהמלאכים וכל צבא מרום. הנה הם עם האדם בבחי' סיבה ומסובב הנה כ"ז הוא זולת הענין דכל שימושי המלאכים המשמשים בעוה"ז בכל צורכי העוה"ז ועניני בני אדם וכנ"ל אות ז', ח'. כי הנה כל אותן השימושים המשמשים לזה הנה עושים כ"ז בכוונה ורצון. לעשות רצון קונם, וכמו שכתוב. ברכו ה' כל צבאיו משרתיו עושי רצונו. וכן יסדו ג"כ וכולם עושים באימה וביראה רצון קונם. לקיים שליחותו ית"ש לאותו הענין והפעולה אשר נשתלחו לזה. והוא עבודתם ושימושם כל ימי צבאם. וכנ"ל אות ז'. שישנם כמה כתות מלאכים אלפי אלפין ורבי רבבן. הממונים על שימושי העולם ועניני בני אדם והם עושים כ"ז בכוונה ורצון ובאימה ויראה לעשות רצון קונם. וזה הוא עבודתם כנז'. משא"כ ענין הסיבה והמסובב אשר אמרנו שכל מלאך שהוא

פרק קד

א בִּרְכֵי נִפְשֵׁי אֶת-יְהוָה יְהוָה אֱלֹהֵי
גִּדְלֹת מֵאֵד הוֹד וְהָדָר לַבְּשֵׁת: ב עֲטָה-
אֹר כִּשְׁלֵמָה נֹטָה שָׁמַיִם כִּירִיעָה: ג
הַמְקָרָה בַּמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׁם-עֲבִיבִים
ד רְכוּבוֹ הַמְהִלָּה עַל-כִּנְפֵי-רוּחוֹ: ד עֲשֵׂה

מאותו השורש דנשמת האדם הוא בבחי' סיבה אליו, כנז'. הנה אין להמלאך בזה שום כוונה ורצון לזה אלא שהוא נמשך ממנו ונעשה כ"ז מאליו. מיסודו ומציאותו אשר נתייסד לזה בעת מעשי בראשית שיסובב כל עניני התחתון ע"י העליון שעליו בלי שום כוונה ורצון ממנו כי נעשה כ"ז מאליו ובהכרח. מאשר יסד בו היוצר בראשית ית"ש. והוא ע"ד שנמשך כל עשב. מהמזל שכנגדו ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל והוא נמשך ונעשה מאליו ובהכרח. מאשר יסד היוצר בראשית ית"ש בכח ותכונת כל מזל שברקיע שיהא סיבה למציאות ולתיקוני העשב אשר כנגדו למטה בארץ. כן הוא עד"ז בכל ענין סיבה ומסובב אשר אמרנו שכל עולם עליון הוא סיבה להתחתון:

ספר שערי הלשם חלק ב - סימן א - פרק ג - המלאכים בריאתם ועבודתם
אמנם גם זולת עבודת המלאכים אשר בזה הנה הם ג"כ אלפי אלפין ורבי רבבן המשמשים בכל צורכי העולם ועניני בני אדם והיינו להמשיך את אורו ושפעו ית"ש. המאיר ומתגלה תמיד לצורך פעולת כל המעשים. כי הרי הוא לבדו ית"ש עשה ועושה ויעשה לכל המעשים כולם מן העולם ועד העולם. ועל זה הנה הוא מאיר ומתגלה באורו ושפעו לצורך פעולת כל המעשים תמיד. ובאשר כי מעת החטא דעהד"ע והלאה עד זמן התיקון העתיד אין העולם יכול לקבל את אורו ושפעו עצמו בלתי לבוש. כי אורו ית"ש הוא אש שורף כל עכירות והזהמא וכן גם כל חומר וגשם. ע"ד שכתוב כי לא יראני האדם וחי. ולזאת הנה נתלבש אורו ושפעו בלבושים ומסכים. והם כל מלאכים המוני מעלה שהם נעשים מסכים ולבושים לזה. ונעשה מעתה כל הפעולות אשר לצורך ההנהגה תמיד ע"י מלאכים המוני מעלה כי הנה מתלבש אורו ושפעו אשר לכל פעולה ופעולה הנה מתלבש בהמלאכים כהנשמה בהגוף ונעשה מעתה כל הפעולות רק על ידיהם והם המשרתים לזה להעשות כל פעולותיו ית"ש. רק על ידיהם. וע"ז נאמר ברכו ה' כל צבאיו משרתיו עושי רצונו. ופשוט הוא כי הוא ית"ש אינו צריך למשרתים כלל. אך הסיבה לזה הוא רק מסיבת החטא דעהד"ע שאין העולם יכול לקבל ולסבול את אורו בלתי לבוש. וע"ז הנה נעשו המלאכים המשרתים לזה. וכנ"ל אות ח'. והרי עכ"פ הוא כי מתחברים ומתייחדים כל אותן המלאכים כולם עם העולם והאדם. ע"י כל השימושים והפעולות אשר לצורך העולם ועניני האדם תמיד. ונעשה כל זה רק מסיבת החטא דעהד"ע. אבל זולת החטא וקודם החטא הנה היה עומד להעשות כל הפעולות והמעשים כולם ע"י הקב"ה בעצמו וכמו שנעשה כל הבריאה כולה רק על ידי עצמו ית"ש. בלי שום עוזר עמו במלאכתו כלל:

מִלְאָכָיו רוּחוֹת מִשְׁרָתָיו אֵשׁ לֵהֵט: ה
יֶסֶד-אֶרֶץ עַל-מְכוּנֶיהָ בָּל-תִּמּוּט עוֹלָם
וְעַד: ו תִּהְיוּ כָּלבוֹשׁ כְּסִיתוֹ עַל-הָרִים
יַעֲמִדוּ-מֵיָם: ז מִן-גְּעֻרָתָהּ יִנוּסוּן מִן-קוֹל
רַעְמָהּ יִזְזֻפוּן: זז יַעֲלוּ הָרִים יִרְדּוּ בִקְעוֹת
אֶל-מְקוֹם זֶה יִסְדֹּת לָהֶם: ט גְּבוּל-שְׂמֹת
בָּל-יַעֲבֹרֹן בָּל-יִשׁוּבוּן לְכִסּוֹת הָאֶרֶץ: י
הַמִּשְׁלֹחַ מֵעֵינִים בְּנוֹזְלִים בֵּין הָרִים
יִהְלִכוּן: יא יִשְׁקוּ כָּל-זֹזֵיתוֹ שְׂדֵי יִשְׁבְּרוּ
פָּרָאִים צִמָּאִם: יב עֲלִיָּהֶם עוֹף-הַשָּׁמַיִם
יִשְׁכּוֹן מִבֵּין עֶפְרָאִים יִתְנוּ-קוֹל: יג מִשְׁקָה
הָרִים יִמְעַלְיוּתָיו מִפָּרִי מַעֲשִׂיָהּ תִשָּׁבַע
הָאֶרֶץ: יד מִצְמִיזֹו זֹזִיר לִבְהֵמָה וְעֹשֶׁב
לַעֲבֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לָזֶם מִן-הָאֶרֶץ:
טו וַיֵּן יִשְׁמֹז לִבָּב-אַנּוּשׁ לְהַצְהִיל פָּנִים
מִשָּׁמֶן וְלָזֶם לִבָּב-אַנּוּשׁ יִסְעַד: טז יִשְׁבְּעוּ
עֲצֵי יְהוָה אֲרִזִּי לִבָּנוֹן אֲשֶׁר נָטַע: יז אֲשֶׁר-
שָׁם צִפָּרִים יִקְנְנוּ זֹזִסִידָה בְּרוּשִׁים בֵּיתָה:
יז הָרִים הַגְּבוּהִים לִיַּעֲלִים סְלָעִים מוֹזָסָה

לְשִׁפְנִים: יט עָשָׂה יִרְוֹ לְמוֹעָדִים שְׁמֵשׁ
יָדַע מְבוֹאוֹ: כ תָּשֶׁת-זֹשֶׁךְ וַיְהִי לַיְלָה בּוֹ-
תִרְמֹשׁ כָּל-זֹזִיתוֹ-יַעַר: כא הַכִּפִּירִים
שִׁאֲגִים לִטְרָף וּלְבִקֵּשׁ מֵאֵל אֲכָלָם: כב
תִּזְרֹז הַשֶּׁמֶשׁ יֵאֲסֹפֹן וְאֵל-מְעוֹנָתָם
יִרְבֹּצוֹן: כג יֵצֵא אָדָם לִפְעָלוֹ וּלְעַבְדָּתוֹ
עַד־עֶרֶב: כד מָה-רַבּוֹ מַעֲשֵׂיךָ יְהוָה
כֻּלָּם בְּזֹכְמָה עָשִׂיתָ מִלֵּאָה הָאָרֶץ קִנְיָנָךְ:
כה זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרִוּזָב יָדִים שָׁם-רַבֵּשׁ
וְאֵין מִסְפָּר זִמּוֹת קְטָנוֹת עִם-גְּדֻלוֹת: כו
שָׁם אֲנִיּוֹת יִהְיֶה כֹחַן לְוִיתָן זֶה-יִצְרֶתָ
לְשִׁזּוֹק-בוֹ: כז כֻּלָּם אֵלֶיךָ יִשְׁבֵּרוּן כְּלִיתָ
אֲכָלָם בָּעֵתוֹ: כח תִּתֵּן לָהֶם יִלְקָטוֹן
תִּפְתָּחוּ יָדְךָ יִשְׁבְּעוֹן טוֹב: כט תִּסְתִּיר פָּנֶיךָ
יִבְהִילוּ תִסָּף רִוּזָם יִגְעֹעוּן וְאֵל-עֶפְרָם
יִשׁוּבוּן: ל תִּשְׁלַח רִוּזָךְ יִבְרָאוֹן וּתְנַזִּידֶשׁ
פָּנֶי אֲדָמָה: לא יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם
יִשְׁבִּחוּ יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו: לב הַמִּבֵּיט לָאָרֶץ
וּתִרְעַד יַעַ בְּהָרִים וַיַּעֲשֶׂנוּ: לג אֲשִׁירָה

לִיהוָה בְּזִי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי בְעוֹדִי: לֹד-
יַעֲרֹב עָלָיו שִׁיזִי אֲנֹכִי אֶשְׁמֹז בִּיהוָה: לֹה
יִתְּמוּ זֹטָאִים בֶּן-הָאָרֶץ וְרָשָׁעִים עוֹד
אֵינָם בִּרְכִי נַפְשִׁי אֶת-יְהוָה הַלְלוּ-יְהוָה:

פרק קד

המשכת השפע בעולם עד למלכות. היא שכינת עוזנו היא כנסת ישראל.

⁹⁵⁹ זוהר חלק א דף פז עמוד א

עד דהו אזלי, אערע בהו רבי ייסא וחד יודאי בהדיה, והוה אמר ההוא יודאי, (שם כה א) לדוד אליך יהוה נפשי אשא, לדוד, וכי אמאי לא כתיב מזמור לדוד, או לדוד מזמור, אלא בגין דרגיה קאמר שהוא מלכות לדוד תושבחתא דאמר בגיניה, אליך יהוה נפשי אשא, אליך יהוה לעילא, תפארת נפשי, מאן נפשי (אשא) דא דוד, (הוא) דרגא קדמאה דקאמרן, אשא, אסלק, כמה דאת אמר (שם קכא א) אשא עיני אל ההרים, בגין דכל יומי דדוד הוה משתדל לסלקא דרגיה, לאתעטרא לעילא, ולאתקשרא תמן בקשורא שלים כדקא יאות. כגוונא דא, (שם קג א) לדוד ברכי נפשי את יהוה, בגין דרגיה שהוא מלכות קאמר, ומאי אמר ברכי נפשי את יהוה, את לאתקשרא בקשורא לעילא.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף י עמוד א

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מאי דכתיב: (משלי ל"א) פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה, כנגד מי אמר שלמה מקרא זה? לא אמרו אלא כנגד דוד אביו, שדר בחמשה עולמים ואמר שירה; דר במעי אמו ואמר שירה, שנאמר: (תהלים ק"ג) ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו. יצא לאויר העולם ונסתכל בכוכבים ומזלות ואמר שירה, שנאמר: (תהלים ק"ג) ברכו ה' מלאכיו גברי כח עושי דברו לשמע בקול דברו ברכו ה' כל צבאיו וגו'. ינק משדי אמו ונסתכל בדדיה ואמר שירה, שנאמר: (תהלים ק"ג) ברכי נפשי את ה' ואל תשכחי כל גמוליו. מאי כל גמוליו? אמר רבי אבהו: שעשה לה דדים במקום בינה. טעמא מאי? אמר (רבי) (מסורת הש"ס: [רב]) יהודה: כדי שלא יסתכל במקום ערוה; רב מתנא אמר: כדי שלא יינק ממקום הטנופת. ראה במפלתן של רשעים ואמר שירה, שנאמר: (תהלים ק"ד) יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה. נסתכל ביום המיתה ואמר שירה, שנאמר: (תהלים ק"ד) ברכי נפשי את ה' אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת. מאי משמע דעל יום המיתה נאמר? אמר רבה בר רב שילא: מסיפא דעניינא, דכתיב: (תהלים ק"ד) תסתיר פניך יבהלון תסוף רוחם יגועון וגו'.

ויקרא רבה (וילנא) פרשה ד ד"ה ז רבי יוחנן - רבי יוחנן וריב"ל, ר' יוחנן אמר ה' פעמים אמר דוד ברכי נפשי את ה' כנגד חמשה ספרי תורה.

⁹⁶⁰ זוהר חלק ב דף צח עמוד א

פתח ואמר (תהלים קד א) יהוה אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת, יהוה אלהי, או"א דא שירותא דמהימנותא, מלמעלה למטה כי הכתר געלם ואינו נמנה בכלל הספירות סליקו דמחשבה, חכמה שהוא אבא ועלמא דאתי, בינה שהיא אמא רזא חדא בלא פרודא. סוד שני ריעים שאינם נפרדים גדלת דא שירותא דיומא קדמאה, ואינון יומין עתיקין, סטרא דימינא, מאד דא הוא סטרא דשמאלא, גבורה הוד והדר לבשת, אלן תרין בדי ערבות, נצח והוד עד הכא. כיון דמטא לגו אילנא דחיי, תפארת אתטמר ולא אסתלק (ס"א ולא בעא) למהוי במניינא, בגין ההוא מאד, מאי מאד, שמאלא גבורה דכל ענפין דלתתא, ובכללא ענפא מרירא חדא, ס"מ ועל דא ולכן אתטמר ההוא אילנא דחיי, תפארת ולא בעא למהוי במניינא דא. עד דאהדר כמלקדמין ושבח בגוונא אחרא, ואמר עטה אור כשלמה, דא שירותא דיומא קדמאה, חסד נוטה שמים, תפארת הכא אתכליל שמאלא, ולא אמר מאד, אתכליל שמאלא בימינא, למהוי נהיר בכללא דשמים. המקרה במים עליותיו, הכא נפיק בחדוה ההוא אילנא דחיי, תפארת דז"א נהר דנפיק מעדן, מיסוד אימא שמסתיים בחזה שלו (יסוד דז"א יוצא מבין שניהם), ומשם יוצאים החו"ג שהם המים העליונים דאימא לצורך נו"ה דז"א וזה שאומר ואשתרשו ביה במימיו שנשרשו ונתקנו הנו"ה במימי החו"ג דז"א. אינון תרי בדי ערבות, דאינון גדלין במימיו, הדא

הוד והדר נצח לבשת: (ב) עטה אור חסד כשלמה נוטה שמים תפארת כיריעה: (ג) המקרה במים עליותיו⁹⁶¹ **נצח והוד השם עבים חו"ג דבריהם רכובו המהלך על כנפי רוח: (ד) עשה מלאכיו** **תפארת דבריהם רוחות משרתיו אש**⁹⁶² **גבורה להט: (ה) יסד ארץ מלכות על**

הוא דכתיב (נ"א ההוא אילנא דחיי, ואשתרשו ביה אינון תרי בדי ערבות דאינון גדילין במימיו דההוא נהר דנפיק מעדן, ודא הוא) המקרה במים עליותיו, מאן עליותיו, אלן בדי ערבות, נצח והוד ודא הוא דכתיב (ירמיה יז ח) ועל יובל בינה ישלח שרשיו. שהם הנה"י הנה"י שלו, שנקראים שרשיו כדרך האילן שהוא למטה טמון בארץ, והוא הנוקבא המלבשת על נה"י דז"א, וזהו מה שמסיים ודא הוא רזא דכתיב (תהלים מז ה) נהר פלגיו ישמחו עיר אלה"ם, במקום שמתפלגים מימי הנהר העליון שהם בנה"י דז"א, ישמחו את הנוקבא הנקראת "עיר אלקים" מאן פלגיו, אלן אינון שרשיו, והכי אקרון, עליותיו, שרשיו, פלגיו, כלהו אשתרשו באינון מיין דההוא נהר. השם עבים רכובו, דא מיכאל וגבריאל, חסד וגבורה דבריהם אלן הם עבים, "עב" הוא חסד, "עב" + "עבים", כלומר שני פעמים עב, הרי שלושה פעמים חסד והוא גימ' גבורה המהלך על כנפי רוח, למיהב אסוותא לעלמא, ודא איהו רפאל, מכאן ולהלאה עושה מלאכיו רוחות וגו'. רמז למלאך אוריא"ל הכלול מחו"ג ונקרא ג"כ נוריא"ל ולכן נקרא "מלאכיו" שיש לו ב שמות והוא בחינת קו אמצע הכלול מחסד וגבורה. הפירוש באותיות הקטנות לוקט מה"מתוק מדבש" דף רמח.

⁹⁶¹ בספר ליקוטי תורה לרבנו המהרש"ו ז"ל כתב "המקרה במים עליותיו", הם החסדים. השם עבים גבורות. המהלך על כנפי רוח ת"ת הרי חג"ת:

⁹⁶² פירוש הר"י דמן עכו לספר יצירה

"ארבע אש ממים חקק וחצב בו כסא הכבוד ואופנים ושרפים וחיות הקדש ומלאכי השרת ומשלשתם יסד בית מעונו, שנאמר, **"עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט"** - אמר כי הכח הרביעי אשר בו נופל שם ארבע מהעשר שהם אחדים הוא אש ממים, כי האש יוצא ממים, וכן תמצא בעולם הגופני שתוציא אש מן המים אם תשימם בעששית וכו'. ואחרי שהיה לנו אלה השלשה דברים אז היה כמעט כל הבנין שם, כי מהאש שיצא מן המים "חקק בו" ר"ל רשם הדבר ההוא, ואחרי כן חצב ברשימה ההיא, וחקק מלשון מחוקק, וחצב כמו בורות חצובים, והוא כסא הכבוד, ולהלן יתבאר מהו כסא, ומהו כסא הכבוד. ואופניהם הם הגלגלים העליונים שיחזרו כל ההיות פנים ואחור בתנועתם, ויולידו החום בתנועתם, ומהם יצאו החום והשרפים ותולדותם מהאש ההוא, שהאופנים אינם שרפים והשרפים הוא אש שורף. והשרפים שאמר שש כנפים לאחד והכח שלהם הוא שם של מ"ב אותיות, והם שבעה שמות משה ששה אותיות לכל אחד. וזהו שם המפורש של מ"ב: אבגית"ץ, קרעשט"ן, נגדיכ"ש בטרצת"ג, חקבטנ"ע יגלפז"ק, שקוצי"ת. ומקורו בספירות מדת הגבורה. והנה אלו כמו נשמה לשרפים, ונשמה לאלו האותיות שהם מ"ב הם הנקודות, והם הנקראים אופנים. כי הנקודות יניעו האותיות, ומהם יצאו החיות שיש להם ארבעה פנים וארבעה כנפים לכל אחד, והם ס"ד כולם. והם נקראים פני אדם אף על פי שיש להם ארבעה פנים. ומקורם בספירות ספירת תפארת, כי שם יהו"ה במילואו למנין אד"ם. ומקור השרפים בתורה הוא בפסוק בראשית, שם רמז שם בן מ"ב. והנה אלו החיות דומות במקצת לאופנים, כי יש להם קול ודיבור, עליהם סדרו בתפלות ומשמיעים ביראה יחד קול בדברי אלקים חיים. ואופן בגימטריה עולה קול, ולשון אופנים מגזירת פנים, לומר שלכל מקום שחוזר שם פונה כי הוא עגול, וחוזר שם כל שבעת ימי השבוע על כן שבעה שרפים. ולפי שהפנים לשבעה קצוות העולם יש להם שש כנפים לכל אחד, ושש אותיות בכל שם. ובזה השם נשתמשו אותם שאמרו חכמינו ז"ל עליהם שקפצה להם הארץ, הם בעלי הכנפים. והנה החיות דומות במקצת להם כי יש להם ארבעה פנים שלא יסבו

בלכתם, אבל חסר מהם כי אין להם מעלה ושטח פנים. ומשל החיות אלו משלו חכמינו ז"ל בחגיגה לאגוז וקו ירוק היא הקליפה החיצונה, בעבור כי אלו הם מקורם באמצע הבנין. ואחריהם נבראו מלאכי השרת, והם הפועלים לכל דבר כמו הידים והרגלים באדם הגופני, כי החיות דומים לגופי הריאה אשר בלב נשרפים לחום הטבעי שבו, והלב הוא כמו המלך המצוה והם ישרתו אותו כי הם המשרתים לכל העולם, והם הנקראים מדת הדין, ובהם נאחזים מלאכי חבלה:

זוהר חלק ב דף קעג עמוד א

תא חזי כתיב, (תהלים קד ד) **עושה מלאכיו רוחות, משרתיו אש לוהט**, עושה מלאכיו רוחות, אלן מלאכין דקיימין לבר, בעולם היצירה משרתיו אש לוהט, אלן מלאכין דקיימין לגו, בעולם הבריאה איהו רוחא מסאבו ואינן רוח, מלאכי יצירה בחינת רוח, כי עשייה נפש ובריאה נשמה ואצילות יחידה, רוח ברוח לא עייל דא בדא, רוח מסאבו ברוח קודשא לא מתערבי דא בדא, ובגין כך אינן דאקרון רוח, לא יכלין לאעלא לגו, מפני פחדם שלא יתדבקו רוחות הטומאה בהם, וינקו מהם ולא יכלו להדבק בשורשם, לכן הם מפילים שינה על בני אדם שירדו רוחות הטומאה למטה לשרות על בני אדם הישנים ונפרדים מהם, והמלאכים יכולים לעלות לשבח לבוראם בגין ההוא רוחא מסאבו, אינן דלגו, מלאכי הבריאה, אינן אש, וההוא אש דחי לההוא מסאבו דלא עייל לגו, ובגין כך כלא דחיין ליה לבר למסאבו, דלא יתערב בהדיהו, ועל דא מלאכי עלאי קא משבחן לקודשא בריך הוא, בתר דדחיין ליה למסאבו לבר. על פי "מתוק מדבש" דף תקכג.

ספר שערי הלשם חלק ב - סימן א - פרק ג - המלאכים בריאתם ועבודתם וכן עד"ז העולם הבריאה כי הנה על שם הכללי שבו הנה נקרא הוא בשם כסא הכבוד כי הוא כסא וכבוד ה' שבו שורה אור המלכות דאצילות והוא ג"כ בב' בחי' ד' רגלין ושית דרגין (הכלולים ג"כ בד') והם נגד הב' בחינת יסודות העליונים והתחתונים וכ"ז הוא עולם הכסא שהם הז' היכלין דבריאה שהוא העולם גופא וכמ"ש הרב בשער כסא הכבוד ועל שם הפרטים שבו נקרא הוא בשם עולם הבריאה כי שם הוא הבריאה ראשונה של כל המציאות כולם ויציאתה מאין ליש אך כל הפרטיים עצמן אשר שם הנה הם נקראים בשם שרפים ועליהם נאמר **"משרתיו אש לוהט"** והם המשרתים להמשיך שפעת פעולתו ית"ש משם ולמטה ולקבל כל העבודה שלמטה להעלותה למעלה.

⁹⁶³ שער הכוונות - דרושי כוונות קריאת שמע דרוש ח

גם נתבאר פה כונה אחרת והיא זו הנה פסוק ויאמר היא כנגד נה"י דז"א כנז"ל בדרוש הנז'. והנה הם יצאו ונעשו מסוד אימא עילאה. לפי שז"א הוא סוד אות ו' של הויה והטעם לפי שאין בו רק ו' ספירות בלבד והם ג' מוחין חב"ד וחג"ת. אמנם אח"כ האריכה אימא עילאה והמשיכה את שוקיה, נה"י שלה, עד למטה והאצילה בחינת נה"י דז"א. כי הנ"ה יצאו מב' ירכין שלה ולפי שאימא עילאה נק' עלמא דדכורא כנז' בזוהר פ' ויצא. אבל יש בה סיומא דנוקבא ולכן יצא ממנה גם בחינ' היסוד ואז נעשו נה"י בז"א. וז"ס מ"ש בתיקונים "ומבינה נביאים". גם ז"ס פסוק "ה' בחכמה יסד ארץ" כי אחר התפארת נעשה רישא דנוקבא הנקראת "ארץ" ע"י החכמה, ואח"כ "כונן שמים" שהם נה"י דז"א הנקרא "שמים" והם **נקראים "מכוניה" כמש"ה יסד ארץ על מכוניה כי השוקיים הם מכוני הגוף** וכונניות זה נעשה ע"י התבונה. ואז אלו הנה"י ששמשו לב' בחי' אם בבחי' נה"י דז"א ואם בבחי' ג' מוחין דנוקבא כי הם הם מוחין דילה כמבואר אצלנו.

קם אברהם סבא חסידא פתח ואמר (בראשית א א-ג) בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו, בגלותא. וחשך על פני תהום דא חשוכא מסטרא דשכינתא, דביה מתתקפין כלהו סטרין מסאבין".

⁹⁶⁵ מדרש הנעלם פרשת בראשית מאמר יהי רקיע
תרין אינון דאתגזרו משמשיא מלעילא, ותרין אינון דאתגזרו מלרע. מנ"ל. דכתיב עושה מלאכיו רוחות, הא רוח. משרתיו אש לווהט, הא אש. יסד ארץ על מכוניה, כמשמעו. תהום כלבוש כסיתו על הרים יעמדו מים, הא מים. כלהו מתחברן דא עם דא, רוח אש עפר מים. א"ר פנחס, אע"ג דמתהפכי, לית לן בה, ושפיר קאמר רבי יהודה:

⁹⁶⁶ ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - מועד דף קטן דף יב ע"ב
תניא ר' יוסי אומר אוי להם לבריות וכו'. מאמר זה רמז מ"ש בס"י פ"ב משנה ו' מ"ש שם יצר מתוהו ממש ועשה אינו ישנו וחצב עמודים גדולים מאויר שאינו נתפס וכו', ועיין בביאורי רבינו שם מ"ש שתהו ובהו וחשך הם כח"ב למפרע, שתהו קו ירוק שממנה יצא חשך נקודת אלקים, ובהו הוא חכמה אבנים מפולמות המשוקעות בתהום דאבא יסד ברתא שמהם יוצא מים, וחשך כתר ישת חשך סתרו. וחושב כאן יצירת הארץ שהיא כוללת י"ס כי ז' ארצות הם ז"ת שבה, ותבל העליונה בינה שבה משכן האדם ועבודה ותורה, והארץ על העמודים הם תר"ך עמודים שהם נחצבים מאויר שאינו נתפס קד"א שמכתו, וכידוע שגלגלתא הוא כתר ובינה, והעמודים הם נכללים בבינה שלכן בה שם אה"ה כמו בכתו, עמודים על המים הוא חכמה שהוא התהום, ומים על ההרים הם אבנים המפולמות שמהם מים יוצאים וז"ש על הרים יעמדו מים. והרים ברוח ורוח בסערה הוא מ"ש שם בס"י פ"א רוח ורוח מרוח והוא סוד ב' אוירים ב' חלקים התחתונים, והוא כתר של הארץ, כי הארץ היא נוקבא וכמו שלמעלה נוקבא מתחלת בחזה דדכו' ולוקחת ב' שלישי הת"ת, והם ב' חלקי רוח שבו שהאויר נחלק לג' חלקים וב' חלקים התחתונים הם שייכים לארץ ב' שלישים בכתו דילה. וסערה תלוי' בזרוע של הקב"ה שהיא הכלה הכלולה בין תרין זרועין, ושרשה מזרוע בסט' דגבורה בשמאלא ועיקרה בין ב' זרועין וז"ש ומתחת זרועות עולם וכו'. עוד יש לפרש ע"פ סוד שהארץ היא נוקבא כמ"ש בס"ד פ"א והארץ תניינא לאו בחושבן וכו', והיא נוקבא כמ"ש רבינו בפי' שם, והיא נפקא מאתלטיא שאז הייתה בסוד נקודה לבד ומשם יצתה ונבנית בסוד פרצוף מ"ס, והם שחושבם כאן כסדר, הארץ על עמודים וכו' הם נה"י שהם עמודי עולם סמכין כידוע בסוד העמודים שהעמיד שלמה בבהמ"ק יכין ובוועז, ועמודים על המים שקיום נר"ה על המים שבהם בסוד כליות והם אפיקי מים ערבי נחל שבזה מתקיימים.

⁹⁶⁷ מדרש הנעלם שיר השירים מאמר ד' רוחות שבנשיקות
וכשם שהאשה יש לה צירים וחבלים בשעת הלידה. כן כשבקש הקב"ה להוציא הארץ לאור העולם, היו המים עולים ויורדים, יעלו הרים ירדו בקעות. מה עשה הקב"ה. הוציא מן הקרקע רעמים וזועות, ונסו המים. הה"ד מן גערותך ינוסון מן קול רעמד יחפזון. ויצאה הארץ. ונשארה נמוכה מלוכלכת, כולד הזה שיוצא, נמוך כמת, ומלוכלך מהלידה: וכשם שמפעפעין את הולד עד שיתעורר, ונותנים אש ונר לגבו, לחממו, ומראה להאיר. כך עשה הקב"ה בארץ, כשיצאה מתוך המים. וכולא חד קרא, הה"ד קול רעמד בגלגל האירו ברקים תבל מיד רגזה ותרעש הארץ: ע"כ נסתם הפה, עד שבאו ישראל, והפה נפתח בראשו בשמים, וזה סיני שנתנה בו התורה, ושם נתקן הדבור: וכשנכנסו ישראל לארץ, נסתם הפתוח. ונפתח הסתום. הסתם הפה, שלא היה בו הדיבור, משנסתלק משה. הפך מן האדם. נפתח הטבור, בהמ"ק.

ר"ת ר"י משמות עב הרים חג"ת ירדו בקעות נה"י אל מקום זה יסוד יסדת להם: (ט) גבול שמת
 ע"י היסוד **בל יעברון בל ישובון לכסות הארץ** מלכות ר"ת ילה משמות עב: (י) **המשלח**⁹⁶⁸
מעינים בינה **בנחלים** ו"ק **בין הרים** חג"ת **יהלכון: (יא) ישקו** ר"ת ה"י משמות עב **כל חיתו שדי**
 ב"ע **ישברו פראים**⁹⁶⁹ ב"ע **צמאם: (יב) עליהם עוף השמים** יסוד **ישכון מבין עפאים**⁹⁷⁰

ומשם אוכל מה שאמו אוכלת, ושותה ממה שאמו שותה. וכל העולם נזון מתמצית
 ארץ ישראל:

⁹⁶⁸ זוהר חלק ג דף קפא עמוד א

פתח רבי שמעון ואמר **המשלח מעינים בנחלים** וגו'. **ישקו כל חיתו שדי** וגו'. הני
 קראי דוד מלכא ברוחא קדישא אמרן ואית לאסתכלא בהו. ת"ח בשעתא דחכמתא
 עלאה בטש בגליפיו אע"ג דהיא טמירא בכל סטרין פתח ואתנגיד מניה חד נהרא
 מליא בתרעין (נ"א ומליא לתרעין) עלאין כמבועא ומקורא דמיא דמלי קוזפא רבא
 מניה ומתמן אתמשכן מבועין דנחלין ונהרין בכל סטר כך האי בחד שביל דקיק דלא
 אתיידע משיך ונגיד הוא נהר דנגיד ונפיק וממלי להווא נחלא עמיקא ומתמן
 אתמשכאן מבועין ונחלין ואתמליין מניה הה"ד המשלח מעינים בנחלים וגו'. אלין
 נהרי עלאי קדישא דאפרסמונא דכייא וכלהו אתשקיין כחד מההוא נביעא דנחלא
 עלאה קדישא דנפיק ונגיד. לבתר ישקו כל חיתו שדי היינו דכתיב ומשם יפרד והיה
 לארבעה ראשים. הני ד' ראשין אלין אינון חיתו שדי כללא דכל אינון משריין וכל
 אינון חיילין דאחידן בהו שדי אל תקרי שדי אלא שדי דהוא נטיל ואשלים שמא
 מיסודא דעלמא. ישברו פראים לצמאם אלין אינון דכתיב בהו והאופנים ינשאו
 לעומתם כי רוח החיה באופנים. מאן היה אלא אלין חיתו שדי ארבע אינון וכל חד
 וחד לחד סטרא דעלמא וההוא אקרי חיה ואופנים לקביל כל חד וחד ולא אזלין אלא
 מרוח דההיא חיה דאזיל עליהו וכד אלין מתשקיין מההוא שקיו עלאה כל שאר
 חיילין אחרנין אשתקיין ואתרוון ומשתרשן בשרשיהו ואתאחדן אלין באלין בדרגין
 ידיען הה"ד עליהם עוף השמים ישכון וגו'.

⁹⁶⁹ זוהר חלק א דף קסא עמוד ב

מלך אסור ברהטים, מלך דא ו"ק דז"א אסור וקשור באינון רהטין עלאין, בחב"ד
 שלו (ונקראים המוחין רהטים ושקתות המים, לפי שהם בריכות מלאות מים
 ומשקים לכל מה שיש תחתיהם) דמנייהו אשתקיין כלא, (נ"א אתמשכן ברכאן
 לכולא) מחב"ד דז"א נמשך השפע למלכות ולבי"ע ממלך עלאה, בינה בשקתות
 המים (ס"א דמתמן אשתקיין כולא שקתות המים), אלין אינון נחלין, הו"ק דז"א
 דנפקין ואתיין מהמוחין דז"א עד דמטו לאתר דמתכנשי תמן, למלכות ששם
 נמשכות כל האורות אשר תבאנה הצאן לשותה, כמה דאת אמר (תהלים קד יא)
"ישקו כל חיתו שדי ישברו פראים צמאם" על פי ה"מתוק מדבש" דף שפב שפירש
 לפי המקדש מלך.

ובזוהר חלק א דף רח עמוד ב "ולבתר דאיהי מקבלא עדונין מבעלה, כלהו אתשקיין
 לבתר ואתזנו, כמה דאת אמר (שם יא) ישקו כל חיתו שדי ישברו פראים צמאם"
 מכאן שפראים הם עולמות או נשמות המקבלים שפע עבור בני האדם למטה.

⁹⁷⁰ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק ז

ועוד יצטרך הייחוד לפי שאנו נמצאים בין המקצצים ומפרידים אלופו של עולם,
 שהם הגויים וישראל צריכים ליחד את השם בהיותם ביניהם. ובשוחר טוב "עליהם
 עוף השמים ישכון" אלו אומות העולם שהם מתכנסין על ישראל ומשתעבדין בהם
 כדי להרחיק אותם מן הקב"ה, אף על פי כן אינו מניחין אותו שנאמר "מבין עפאים
 יתנו קול", ומיחדים אותו שתי פעמים בכל יום ואומרים שמע ישראל וגו' עד כאן.

נו"ה יתנו קול תפארת: (יג) משקה הרים היכלות ב"ע מעליותיו⁹⁷¹ חו"ג דז"א מפרי מעשיך יסוד
 תשבע הארץ מלכות: (יד) מצמיח חציר⁹⁷² מלאכים לבהמה⁹⁷³ עולם הבריאה ועשב לעבדת
 האדם הגשמי להוציא לחם שפע מן הארץ המלכות: (טו) ויין ישמח⁹⁷⁴ בינה לבב אנוש⁹⁷⁵

⁹⁷¹ זוהר חלק א דף לג עמוד ב

אמר רבי יצחק, כתיב (תהלים לג ו) בדבר יהו"ה שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם, בדבר יהו"ה שמים נעשו, אלן שמיא דלתתא ז"א דבי"ע דאתעבידו בדבר שמים דלעילא, הארת ז"א דאצילות ברוח דאפיק קלא, ברוחו של ז"א הנקרא "קול", עד דמטי להווא נהר דנגיד ונפיק, ולא פסקין מימיו לעלמין, בינה וברוח פיו כל צבאם, כלהו תתאי קיימין ברוח, דאיהו דכר, תפארת, (שם קד יג) משקה הרים היכלות ב"ע מעליותיו מפרי מעשיך תשבע הארץ, משקה הרים מעליותיו, מאן עליותיו, כדקאמרן, דכתיב (שם ג) המקרה במים עליותיו, שז"א מתקן את המלכות ע"י מימי החסד והגבורה מפרי מעשיך יסוד תשבע הארץ, מלכות רזא דהווא נהר דנגיד ונפיק לתתא, הה"ד עושה פרי אשר זרעו בו וגו', והא אתמר: ע"פ ה"מתוק מדבש" דפים קכב-קכג.

⁹⁷² זוהר חלק א דף יח עמוד ב

ורזא דא (תהלים קד יד) מצמיח חציר לבהמה וגו', דא בהמה דרביעא על אלף טורין, מלכות דאצילות שיש בה שם ב"ן העולה גימ' בהמה ומגדלין לה בכל יומא הווא חציר, וחציר דא אינון מלאכין שליטין לפום שעתא, הם בירורי המלכים שנפלו בבריאה, והם עולים משם למלכות, ושם יש שם א"ל שד"י שבמילואו עולה גימ' אלף כזה: אל"ף למ"ד שי"ן דל"ת יו"ד ועוד אחד הכולל והם אלף הרים שבעולם הבריאה. דאתבריאו בשני, וקיימין למיכלא דהאי בהמה, בגין דאית אשא אכלא אשא. ועשב לעבודת האדם, עשב דא אלן אופנין וחיות וכרובים, הם המלאכים הקיימים לעולם הנקראים: אופנים בעשייה, חיות ביצירה, וכרובים בבריאה דכלהו מתקנן גו תקונייהו, וקיימין לאתתקנא בשעתא דבני נשא אתיין לפולחנא דמאריהון בקרבניהון ובצלותא, דדא איהו עבודת האדם, זו תכלית האדם עלי חלדו ועשב דא שהם המלאכים הקיימים אזדמן ואתעתד לעבודת האדם, לאתתקנא בתקוניה כדקא יאות, שהם נתקנים ע"י עבודת האדם וכד אינון מתתקנן בההיא עבודת האדם, וכאשר נתקנים ע"י עבודת האדם כראוי לבתר מנייהו נפקי מזוני וטרפין לעלמא, מהם נמשך השפע לעולם דכתיב (שם) להוציא לחם מן הארץ, ודא איהו עשב מזריע זרע, דהא חציר לא מזריע זרע איהו, אלא אזדמן למיכלא דאשא קדישא, ועשב מלאכים לתקונא דעלמא, וכל דא להוציא לחם שפע מן הארץ, מלכות כל תקונין דבני נשא דקא מתקני להאי עשב הארץ, דפולחנא דלהון למאריהון לספקא על ידיהון מההיא ארץ טרפי ומזוני להאי עלמא, ולא תברכא בני נשא מברכן דלעילא. ע"פ ה"מתוק מדבש" דף עט שהביא את באור המקדש מלך.

⁹⁷³ פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק ד

והבריאה נקראת בהמה דרביעא על אלף טורין כמ"ש בפרשת בראשית דף י"ח ע"ב ורזא דא מצמיח חציר לבהמה וגו' דא בהמה דרביעא על אלף טורין כו' ושם דכתיב הנה נא בהמות אשר עשיתי עמך כו'

⁹⁷⁴ זוהר חלק א דף רמ עמוד א

כתיב (תהלים קד טו) ויין ישמח לבב אנוש, (ס"א אמאי, בגין דמאתר דחדוה קאתי, ומאן הוא, סופיה דקרא) להצהיל פנים משמן, ודאי מאתר דאתקרי שמן, חכמה תא חזי שירותא דחמרא חדוה הוא, יוצא מן הבינה מקום שכל השמחה יוצא משם בסוד "אם הבנים שמחה" וזה יין המשמח אתר דכל חידו מניה נפקא, וסופיה

תפארת **להצהיל פנים משמן ולחם** תו"מ **לבב אנוש** ב"ע **יסעד: (טז) ישבעו עצי יהוה**
תפארת **ארזי לבנון** בינה **אשר נטע**⁹⁷⁶: **(יז) אשר שם צפרים** נשמות צדיקים **יקנו חסידה**⁹⁷⁷

דינא, מלכות יין המשכר מאי טעמא, בגין דסופא דיליה אתר כנישו דכלא דינא הוא, וביה אתדן עלמא, ועל דא שירותא חדוה וסופא דינא, בגיני כך להצהיל פנים משמן, מאתר דכל חדוה מניה נפקא. ולחם לבב אנוש יסעד, מאן לחם, מלכות אלא לחם עלמא סעיד (סמיק), ואי תימא דביה תלייא סעידו דעלמא בלחודוי, לאו הכי דהא ליליא בלא יומא לא אשתכח, ולא בעי לאפרשא לון, ומאן דאפריש לון יתפרש מחיין, והיינו דכתיב (דברים ח ג) למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, בגין דלא בעי לאתפרשא. ואי תימא דוד היך קאמר ולחם לבב אנוש יסעד, הואיל ולא תלייא ביה בלחודוי סעידו דעלמא, אלא דייקא דמלה, ו'לחם, וא'ו איתוסף, כמו ויהי', ועל דא כלא אשתכח כחדא. לחם זו המלכות בסוד "כי אם הלחם אשר הוא אוכל". שואל: האם המלכות סועדת את העולם? אין הדבר כך כיון שלמלכות ללא תפארת אין כוח לסעוד את העולם, אם כן כיצד דהע"ה אמר שהלחם סועד את העולם? ומשיב שדהע"ה אמר "ולחם" באופן שהאות ו רומזת על התפארת המחוברת עם המלכות ואז יש למלכות כוח לסעוד את עולמות ב"ע. ע"פ ה "מתוק מדבש" דף תקסא.

⁹⁷⁵ רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רטז עמוד ב
"וין ישמח לבב אנוש" דא יינא דאורייתא סודות התורה הם המשמחים את האדם, וזהו תכלית חיי האדם שיעסוק בתורה וסודותיה, דהכי סליק יין כחושבן סו"ד ומה י"ן צריך למהוי סתים וחתים דלא יתנסך לע"ז אוף הכי צריך למהוי סתים וחתים סוד דאורייתא וכל רזין דילה ולא אשתקיין אלא ליראיו. ולאו למגנא עבדין כמה פקודין ביין ומברכין ב' לקב"ה ויין אית ליה תרי גוונים חוור וסומק דינא ורחמי והיינו ב' תוספת ביין כגוונא דשושנה חוורא וסומקא חוור מסטרא דימינא סומק מסטרא דשמאלא ומאי לבב אנוש לב הו"ל למימר אלא אית לב מסור ללב ואינן ל"ב אלקים דעובדא דבראשית ב' מן בראשית ל' מן לעיני כל ישראל איהו ל"ב תנינא דא ל"ב (ס"א אינון) שנים ס"ד חסד תמניא לע"ב דאיהו ויכלו. למרות שנראה שהיין היא גבורה ודין, אבל כשהמלכות מקבלת אותו הוא נמזג בחסד ורחמים. לבב ב לב שהם סד דחסד. בקידוש יש חסד מילים עם תיבות ויכלו השמים. ויכלו גימ' חסד.

⁹⁷⁶ זוהר חלק ג דף ר"ז עמוד א
רב חייא פתח **ישבעו עצי יי' ארזי לבנון אשר נטע** מה כתיב לעילא ויין ישמח לבב אנוש וגו'. וכי מאי האי להאי אלא הכי אוליפנא דכתיב (שם) מצמיח חציר לבהמה וגו' וכי שבחא דבהמה דאית לה חציר אתא דוד למימר ברוח קודשא. ? אלא מצמיח חציר אלן אינון שתין אלף רבוא דמלאכין שליחן דאתבריואו ביומא תניינא דבראשית וכלהו אשא מלהטא. אלן אינון חציר אמאי חציר בגין דצמחין כחציר דא בעלמא דכל יומא ויומא אתקצירו השתא ולבתר צמחין ומהדרן כמלקדמין וע"ד כתיב מצמיח חציר לבהמה. ה"ד יודע צדיק נפש בהמתו ותנינן אלף טורין סלקין לה בכל יומא ויומא וכל טורא וטורא שתין רבוא הוי והיא כלה. ועשב לעבודת האדם אלן אינון נשמתהון דצדיקייא דההוא אדם דרכיב ושליט על בהמה דא אכיל ואעיל לון בגווייה ובזכותהון אתזן כל עלמא מההוא אדם דכתיב ביה ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו' וע"ד כתיב האדם ההוא דאשתמודע בגין להוציא לחם מן הארץ לאפקא מזונא לעלמא מן הארץ קדישא. ויין דא חמרא עתיקא דנגיד מלעילא ישמח לבב אנוש דסליק לסיבו ואתהדר כמלקדמין וע"ד כתיב אנוש כחציר ימיו. להצהיל פנים. אלן אינון פנים דאקרון אנפי רברבי ואנפי זוטרי. משמן מנגידו דעלמא דאתי משה ורבו קדישא עלאה. ולחם לבב אנוש יסעד ההוא לחם דאזילו שחקים וטחנן מנא למיכלא דצדיקייא סתמא ומתמן אתנגיד לכמה חיילין דאקרון

ton ברושים חו"ג דבינה **ביתה: (יח) הרים הגבהים** ⁹⁷⁸ חג"ת ליעלים מלכות סלעים חג"ת דנוק
מחסה לשפנים היכלות ב"ע: **(יט) עשה ירח מלכות למועדים** ⁹⁷⁹ שמש תפארת ידע דעת

לבב אנוש וכלא אתא מנגידו עלאה. ישבעו עצי יי' אלן אינון אילנין עלאין פנימאין. הם ו"ק דז"א ונוק' ארזי לבנון הם חמשה חסדים דאז"א אשר נטע הא"ס בז"א דהא אתעקרו מאבא ונטע לון קב"ה. הא"ס בבינה מאי בין עצי יי' לארזי לבנון? מה הפרש ביניהם הלא שניהם נטע ד', ועל מה הם רומזים? עצי יי' אלן עץ החיים ו"ק דז"א ועץ הדעת וטוב ורע ו"ק דנוק' ארזי לבנון אלן חמשין תרעין הם ה"ח שכ"א כלול מעשרה דאקרון חמש מאות שנה כשנתפשו בחג"ת נ"ה מתרבים בסוד מאות אשר נטע אשר שם צפרים יקננו בטוליהון מקננן נשמתהון דצדיקיא וכל חיילין קדישין אתזנו מתמן. חסידה ברתיא דאברהם אבינו דאקרי חסיד ועבד חסד עם כל בני עלמא בג"כ אקרי חסידה ברושים ביתה בין דרועי עלמא תבא. הבאור נלקט מתוך ה"מתוק מדבש" דף כח.

⁹⁷⁷ אולי לפי האמור לעיל יובן המסר הפנימי באגדת חז"ל הבאה:
בתלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף נח עמוד א מספרת הגמרא "...רבי בנאה הוה קא מציין מערתא כי מטא למערתא דאברהם אשכחיה לאליעזר עבד אברהם דקאי קמי בבא א"ל מאי קא עביד אברהם א"ל גאני בכנפה דשרה וקא מעיינא ליה ברישיה...". רבי בנאה היה מציין מערות קבורה, כדי להרחיק הכהנים וכו'. כאשר הגיע למערת המכפלה לציון אברהם אבינו ע"ה, מצא את אליעזר עבד אברהם שעומד על פתח המערה. שאל אות מה עושה כעת אאע"ה? א"ל לן בחיקה של שרה והיא מעיינת בראשו. לפי האמור לעיל אברהם הוא איש החסד ושרה היא הבינה. חסידה ברושים ביתה הם חו"ג דבינה וכאן אאע"ה נמצא בין זרועות הבינה.

⁹⁷⁸ מדרש הנעלם פרשת בראשית מאמר נעשה אדם
ורב נחמן אמר, אל תקרי בהבראם, אלא באברהם. שקבל תורתו ובריתו אשר שם בו. ואלמלא אברהם, שקבל תורתו ובריתו של הקב"ה, לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר, אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי: ואל תתמה על זה, דהא תנן כתיב, הרים הגבוהים ליעלים סלעים מחסה לשפנים. אם הרים הגבוהים, נבראו בעולם ליעלים. והסלעים לא נבראו, אלא לשפנים. אל תתמה להיות העולם נברא בשביל אברהם, שקיים כל התורה, וכלמה שנצטוו מהקב"ה.

⁹⁷⁹ זוהר חלק ג דף צד עמוד א
ד"א אלה מועדי יי' מהו מועדי יי' ר' שמעון אמר מיי' אינון דביה אתקשרו מתתא לעילא ומעילא לתתא כלהו ביה מתקשרן ותמעטרן (ס"א ומתעתדן) (נ"א ומתאחדן) כלהו לאתקשרא קשרא חד בקשרא דמלכא מאי טעמא כמה דמלכא ירית לאבא ולאמא ואחיד בהווא קדש חכמה ואתעטר בהו (בגין) כך כל אינון דאחידן ביה במלכא בעיין לאזדמנא בהווא אתר עלאה דאקרי קדש בגין דיתאחדו כלהו כחדא (למלכא) וע"ד מועדי יי' אקרי ולבתר מקראי קדש דהא בהו אתעטר במלכא אשר תקראו אותם במועדים.

שער הכוונות - דרושי ראש חדש
"אלה מועדי ה' מקראי קדש וכו' גם בפ' זה נרמז ענין ה"ט כי אינם דומים אל השבת ולכן ר"ת אלה מועדי ה' הם אותיות אמ"י לרמוז כי בכל המועדי' וה"ט אין בהם עלייה לזו"ן רק באימא בלבד ולכן אותיות י"ט הם בגי' ע"ג כמנין הוי"ה דס"ג ועשר אותיותיה אשר הוי"ה זו היא באימא כנודע לרמוז כי ב"ט אין להם עלייה אלא באי' בלבד. וזהו מ"ש אלה מועדי ה' כו' פ' כי אלו המועדים בבחי' קדושת עצמן גורמין עליית זו"ן עד אי' הנז' בר"ת אלה מועדי ה' כנז' והדבר הזה נעשה

מעצמו מסבת קדושת המועדים בעצמם אבל אח"כ ע"י תפי' התחתו' ב"ט אז אנו מעלים את ז"ן עד אבא ממש ג"כ ולכן נרמז בר"ת אותם במועדס ר"ת אב ר"ל אשר תקראו אתם ישראל ותזמינו אותם אל ז"ן ע"י תפלותיכם הוא זימון יותר עליון ומקרא קדש יותר מעולה והוא עד אבא עילאה הנרמז בר"ת כנז' נמצא כי ב"ט אין ז"ן עולים מעצמם אלא עד אי' וע"י תפלו' התחתו' מעלים אותם עד אבא משא"כ בשבת כי עולין ז"ן עד אבא עצמו מאליהן שלא ע"י התחתונים וכמש"ה ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם ואין קדש אלא חכמה שהוא אבא כנודע נמצא כי מה שעולים בשבת מעצמם שלא ע"י מעשה התחתו' נעשה ב"ט ע"י צורך תפלות התחתונים".

⁹⁸⁰ ספר דרך ה' - חלק ד פרק ו - בסדרי התפלות

ענין שליטת כחות הטומאה בלילה

סידרה החכמה העליונה, שתהיה הלילה שליטה לכחות הטומאה להתפשט בכל מרכבותיהם, וישוטטו ענפיהם בעולם. וכיונה שבאותו הזמן יאספו בני האדם אל בתייהם וישכבו במטותיהם ישנים ונחים עד הבקר, שאז ניטל ההתפשטות והשליטה מן הכחות ההם ומכל ענפיהם, ויחזרו בני האדם ויצאו לעבודתם עדי ערב. והוא מה שביאר דוד המלך ע"ה, תשת חשך ויהי לילה, וכן, תזרח השמש וכו' יצא אדם לפעלו וכו'. ואולם כל הענינים האלה בכל גבוליהם ושיעוריהם משתרשים בשרשי יסודות ההנהגה כפי הבחנות ההשפעות הנשפעות לברואים בכל מדריגותיהם, וכמ"ש בחלק א' ע"ש. וצריך שתדע שאע"פ שעל דרך כלל נאמר שהלילה היא זמן שליטת הכחות האלה, הנה באמת אין זה אלא בחצי הלילה הראשונה, אך בחצות הלילה נשפעת השפעת הארה ורצון מלפניו ית' בכל העולמות, וניטלת השליטה מכחות הרע, וענפיהם נגרשים ממקום הישוב, ומתחלת ההארה של היום להתעורר, עד שמאיר היום ונמשכת ההשפעה הראויה, ומתחדש בה כל המציאות. ואמנם ענין השליטה הזאת ששולטות כחות אלה בלילה וגירושם שנגרשים ביום, הנה הוא דבר מחוקק בטבע העולם וסדריו, זולת השליטה וההכנעה שמגעת להם במעשה האדם. וזה ששיערה החכמה העליונה, שלהיות מציאות הטוב והרע האמיתי שהוא הנמשך ממעשי בני הבחירה, צריך שיהיה העולם בחקו הטבעי עלול לשליטת הרע בו, באופן שכן יהיה אפשרות להתפשטות הרע הזה בחלקים ממנו כמו להעדר התפשטותו בהם. ואולם לשיהיה זה, גזרה החכמה העליונה היות ראוי שבזמן עצמו יהיה חלק אחד שיתן לו שליטה והתפשטות מצד עצמו, והנה הוא הכנה למה שאפשר שינתן לו מצד מעשי האדם. ויהיה חלק אחר שיטול ממנו השליטה, ויהיה הזמנה למה שאפשר שיגרמו לו מעשיו. והנה שם שתי מציאות חזקים שהם האור והחשך, נמשכים מבחינת ההארה וההעלם שביארנו בחלק א', ונתן להם חלק בזמן והיינו היום והלילה, ואחריהם נמשכים שליטת כחות הטומאה שזכרנו וגירושם, והכל הזמנה לתולדות המעשים וכמ"ש:

⁹⁸¹ ספר חסד לאברהם - מעין ב - נהר ה

ובלילה יסתם פתח היכל לבנת הספיר ונפתח פתח דתהומא רבא ואז תרמוש בו כל חיתו יער ויתפשטו החיצונים בעולם, וכל העולם טועמים טעם מיתה כמ"ש בזהר בכמה מקומות, וענין זה הוא ממש בעבירות ויותר קשה מהם, בענין שהעולם הזה כלי מוכן לקבל הקדושה ומטעם זה במורגל הוא היות ע"י הקרבן קשר המדרגות הקדושות, אמנם כשירצה האדם יוכל להשליט שם הקליפה ח"ו וזהו טעם אחיזת החיצונים בדברים רבים ובצד אחד הם קדושים ודי למבין ואין להאריך.

הכפירים⁹⁸² בי"ע שאגים לטרף שפוע וחיות ולבקש מאל ton אכלם: תזרח השמש תפארת יאספון⁹⁸³ ואל מעונתם ירבצון לאחר שבאו על סיפוקם וקבלו מזונם: (כג) יצא אדם⁹⁸⁴ תפארת לפעלו ולעבדתו עדי יסוד ערב מלכות: (כד) מה⁹⁸⁵ רבו מעשיך יהוה תפארת כלם ר"ת

⁹⁸² זוהר חלק א דף רמז עמוד א

הוא דכתיב (תהלים יז א) תפלה לדוד שמעה יהוה צדק הקשיבה רנתי, שמעה יהוה צדק בקדמיתא, בגין דאיהו סדורא דשבחא דמריה, ולבתר הקשיבה רנתי האזינה תפלתי, מאן דיכיל לסדרא שבחא דמריה ולא עביד, עליה כתיב (ישעיה א טו) גם כי תרבו תפלה אינני שומע ידיכם וגו'. כתיב (שמות כט לט) את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים, תפלות כנגד תמידין תקנום, תא חזי, באתערותא דלתתא אתער הכי נמי לעילא, ובאתערותא דלעילא הכי נמי לעילא מניה, עד דמטי אתערותא לאתר דבעיא בוצינא לאדלקא ואדליק, ובאתערותא דתננא דלתתא אדליק בוצינא לעילא, וכד האי אדליק, (בוצינא) כלהו בוצינא אחרנין נדלקין, ומתברכאן מניה כלהו עלמין, אשתכח דאתערותא דקרנא תקונא דעלמא, וברכאן דעלמין כלהו. הא כיצד, שארי תננא לסלקא, אינון דיוקנין קדישין דממנן על עלמא אתהנון (ס"א אתתקנון) לאתערא, ומתערין לדרגין בכסופא דלעילא, כמה דאת אמר (תהלים קד כא) הכפירים שואגים לטרף וגו', אלין מתערין לדרגין עלאין דעליהו, עד דמטי אתערותא, עד דבעי מלכא לאתחברא במטרוניתא. ובכסופא דלתתא, נבעין מיין תתאין לקבלא מיין עלאין, דהא לא נבעין מיין עלאין, אלא באתערותא דכסופא דלתתא, וכדין תיאובתא אתדבק, ונבעין מיין תתאין לקבל מיין עלאין, ועלמין מתברכאן, ובוצינא כלהו דליקן, ועלאין ותתאין משתכחי בברכאן.

⁹⁸³ זוהר חלק ג דף רמז עמוד א - כיון דאנהיר צפרא. כלהו שבעין במזונא דילה. כדין קלא חדא אתער באמצעיתא דרקי. קארי בחיל ואמר קריבין עולו לדוכתיכו. רחיקין פוקו כל חד וחד ליכנש לאתריה דאיתחזי ליה. כיון דאנהיר שמשא כל חד וחד אתכניש לאתריה. הה"ד תזרח השמש יאספון וגו'. ואיהי אזלת ביממא ואתגליא בליליא. ופלגא כצפרא. ובג"כ אקרי אילת השחר.

⁹⁸⁴ ספר חסד לאברהם - מעין ב - נהר ה - "...וזהו סוד יום וסוד לילה, כי ביום יסתם פתח נוקבא דתהומא רבא ואז תזרח השמש יאספון ואל מעונתם ירבצון וגו', ואז יצא אדם העליון לפעלו היא צד הקדושה..."

ספר תיקונים חדשים לרבינו הרמח"ל ז"ל - תיקונא חמש ועשרין כדין כתיב תזרח השמש יאספון וכו' (תהלים קד יט) יצא אדם לפעלו וכו'. דבגלותא תשת חשך ויהי לילה וס"א שלטין בעלמא, בו תרמוש וכו'. ולזמנא דפורקנא תזרח השמש יאספון, רשעים לאתריהו. כדין יצא אדם, יצאו צדיקים לקבל שכרם, יפקון ישראל מגלותא יפקון משלשלאין דפרזלא. ועוד, יצאו צדיקים, כמה גופין קדישין דאתמסרו לס"א דאתמר בהו ממתים ידך ה' וכו' (שם יז יד). כדין יצאו יפקון תמן בתחיה דלהון לקבל שכרם. ולעבודתו וכו' במי שהשלים עבודתו. עדי ערב, עד דערב שלטת בעלמא, דהכי אצטרך ליה לאשלמא ודאי. ועוד, עדי ערב, עד סופא דיומא. וכלא איהו שפיר ודאי:

⁹⁸⁵ זוהר חלק א דף קלד עמוד ב

תא חזי כל מאן דאשתדל באורייתא איהו קיים עלמא, וקיים כל עובדא ועובדא על תקוניה כדקא יאות, ולית לך כל שייפא ושייפא דקיימא ביה בבר נש דלא הוי לקבליה בריה בעלמא, דהא כמה דבר נש איהו מתפלג שייפין, וכלהו קיימין דרגין על דרגין, מתתקנין אלין על אלין, וכלהו חד גופא, הכי נמי עלמא, כל אינון בריין כלהו שייפין שייפין, וקיימין אלין על אלין, וכד מתתקנן כלהו, הא (חד) גופא ממש. וכלא כגוונא דאורייתא, דהא אורייתא כלא שייפין ופרקין, וקיימין אלין על אלין, וכד

מתתקנן כלהו אתעבידו חד גופא, כיון דאסתכל דוד בעובדא דא פתח ואמר (תהלים קד כד) מה רבו מעשיך יהו"ה כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך.

זוהר חלק א דף ריח עמוד ב

אמר רבי יוסי, תרנגולא אוכמא למאי נפקא, אמר ליה רבי יהודה, כל מה דעבד קב"ה בארעא כלהו רמיז בחכמה, בר דבני נשא לא ידעי, הה"ד (תהלים קד כה) מה רבו מעשיך יהו"ה כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך, ומשום דאתעבידו בחכמה כלהו רמיזין בחכמה.

זוהר חלק ג דף י עמוד א

ועל דא אית אתר בישובא, כד נהיר לאלין חשיך לאלין, לאלין יממא ולאלין ליליא, ואית אתר דכוליה יממא, ולא אשתכח ביה ליליא בר בשעתא חדא זעירא. והאי דאמר בספרי קדמאי ובספרא דאדם הראשון הכי הוא, דהכי כתיב (תהלים קלט יד) אודך על כי נוראות נפילתי נפלאים מעשיך, וכתיב (שם קד כד) מה רבו מעשיך ה', ועל דא כלא שפיר, ורזא דא אתמסר למאריהון דחכמתא, ולא למפלגי תחומין, בגין דאיהו רזא עמיקא דאורייתא. כגוונא דא אית בימא, דאית ביה כמה בריין משניין דא מן דא, הדא הוא דכתיב (שם כה) זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות שם אניות יהלכון, לויתן וגו', וכלא תליא דא בדא, (ומתקשרא דא בדא), וכלא כגוונא דלעילא, ובכלהו עלמין לא שלטא בכלא בר אדם, וקב"ה עליה.

ספר שערי צדק לרבי יוסף ג'קטיליא ז"ל - השער התשיעי -

ודע כי הכתוב שאמר "מה רבו מעשיך י"י כולם בחכמ"ה עשית" הכתוב זה רמוז בחכמה מחשבות חכמה ובחכמה אחרונה מלכות והכל עניין אחד".

ספר מגלה עמוקות - אופן ריא -

"סוד מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמ"ה עשית" (תהלים קד כד), כ"ח מ"ה, שמלוי עולה מ"ה באותיות מלוי המלוי שהם כ"ח בטעם כ"ח אותיות אלו, יש גם כן כ"ח מחנות שכינה.

⁹⁸⁶ זוהר חלק ג דף מג עמוד א

"אמר רבי אבא, מה רבו מעשיך יהו"ה, כמה סגיאין אינון עובדוהי דמלכא קדישא, וכלהו סתימין בחכמה, הדא הוא דכתיב "כלם בחכמה עשית", כלהו בחכמה כלילן, ולא נפקי לבר אלא בשבילין ידיען לגבי בינה, ומתמן אתעבידו כלא ואתתקנו, הדא הוא דכתיב (משלי כד ג) ובתבונה יתכונן, ועל דא כלם בחכמה, עשית בבינה. מלאה הארץ, הארץ, דא כנסת ישראל, דמתמן אתמליא מכלא, כמה דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים וגו', קנינך, דהיא אפיקת לון לבתר, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם, בגיני כך מלאה הארץ קנינך".

⁹⁸⁷ זוהר חלק א דף רלו עמוד א

תא חזי, כתיב (תהלים קד כה) זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות, זה הים גדול, דא שכינתא דקיימא עליה דיעקב כד בעא לאסתלקא מעלמא, ורחב ידים, דהא כל עלמא אתמלי ואשתלים ואתצמצם תמן, שם רמש ואין מספר, דכמה מלאכי עלאי וקדישי אשתכחו תמן, חיות קטנות עם גדולות, אלן אינון י"ב שבטין בנוי דיעקב דאשתכחו בהון בשלימו. חד אילה וחד זאב, וחד ארי וחד טלה, אמר רבי יצחק, אריה חד וטלה חד, חד זאב וחד גדי, וכן כלהו, לאשתכחא חיות קטנות עם גדולות. וידוע שהשבטים הם ספירות המלכות, כגון: נפתלי כנגד פרק תחתון דהוד דמלכות.

מלכות גדולת חסד ורחב בינה ידים חו"ג שם רמש ואין מספר של מלאכים חיות קטנות עם גדלות אלו ספירות המלכות: (כו) שם אניות⁹⁸⁸ מלכות יהלכון לויתן יסוד זה יסוד יצרת להמשיך

⁹⁸⁸ זוהר חלק א דף לד עמוד ב

ויברא אלהים את התנינים הגדולים, אלין לויתן ובת זוגו ז"ן דס"א ואת כל נפש החיה הרומשת, דא נפש דההיא חיה לילי' דאיהי רומשת לד' סטרי עלמא, ומאן איהי חיה דאיהי רומשת, הוי אימא דא לילית, אשר שרצו המים למיניהם, דמיין מגדלין לון, דכד אתי סטרא דדרום, שראן מיין ונגדין לכל סטריין, וארבי ימא אזלין ועברין, כמה דאת אמר (תהלים קד כו) שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת לשחק בו. לפי ה"מתוק מדבש" דף קכה שהביא מהמק"מ.

וב"אור החמה" להרב רבי אברהם אזולאי ז"ל דף לב עמוד ב כתב " נפש דההיא חיה - כוחות המלכות לבדה הנקראת חיה . והם כוחות הדין השולטים בלילה שהם קדושים והם המלכות... וארבי מיא- הם כוחות המלכות שהם בה כאניות בים". כי בעוד שהמים נקרשים אין להם הנהגה למטה מפני עיכוב השפע (מצב של קטנות מוחין ואי עשית חסד של בני אדם זל"ז) אבל כאשר נשפע השפע (כאשר בנ"א עושים תשובה ומתקנים דרכם) אז יש מהלך והנהגה לאניות להשפיע על תפקידם בעולם התחתון.

נמצאנו למדים ש"אניות" אלו כוחות הדין במלכות, כי "ים" זו המלכות ו"אניות" אלו כוחותיה הפועלים למטה. כוחות הדין במלכות מגיעים מספירות הוד, גבורה ובינה. הבינה היא שורש למידת הדין "דמינה מתערין דינים". ולפי זה יובן מה שכתב הרב החוזה מלובלין ז"ל ספר "קהלות יעקב" דף יד ערך אניות הביא את הזוהר מספר בראשית ויחי דף רמ"ב "אניות דעלמא דאתי כד"א "שם אניות יהלכון" דתמן הוא נגידו דעלמא דאתי". כתב "וי"ל כי עלמא דאתי הוא בינה ושם יש ג אהיה קמ"ג קנ"א קס"א ועם יב אותיות הפשוט עולה למנין "אניות".

וכ"כ בספר שערי אורה - השער הראשון - הספירה העשירית "ולפעמים נקרא שם אדנ"י בכינוי ים, והטעם כי כל מיני הבריכות והשפע והאצילות נמשכים אליו כדמיון הנחלים, וזהו סוד כל הנחלים הולכים אל הים (קהלת א, ז). ולשון ים הוא הקרקע המחזיק את המים כאמרו וכמים לים מכסים (ישעיהו יא, ט), ואומר ולמקוה המים קרא ימים (בראשית א, יא) הרי בית קיבול המים נקרא ים. ומתוך זה הים נבראו כמה מלאכים ומחנות, וכמה מינים משונים אשר שרצו המים אשר בתוכו, וכולן מרכבות ומחנות עליונות, ועל זה רמז: זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות (תהלים קד, כה). ובתוך הים הוה כמה ספינות וכמה שייטים, וכמה דגלים פרושים על ראש התורן של הספינות, וכמה מיני גלים ומיני שאון מתגלגלים בתוכו, ועליו נאמר: שם אניות יהלכון (שם, כו). ובקצה ים זה יש מקום אחד הנקרא ים סוף, והוא קרוב לגבול תחומי הארץ הידועה במידת אדנ"י, ומן המקום הזה ירד הדין על מצרים ונטבעו בים סוף של מטה, וזהו סוד כי יי נלחם להם במצרים (שמות יד, כה).

ספר עבודת הקודש חלק ד פרק ט

"ואת כל נפש החיה הרמשת", השורצת היה צריך לומר, אלא הרמשת זאת היא נפש של החיה הרומשת ומי הוא החיה הרומשת כאמרם ז"ל רמש ליליא מלשון רמשא והרמז על מדה לילה. מלכות ועל זה נאמר "בו תרמש כל חיתו יער" שכלם שולטין בשעה שהיא שולטת, ונחלקים למשמרות הלילה לשורר לפני מלכם ואינם משתנים ועליהם נאמר המזכירים את יי' אל דמי לכם, ועל זה "בו תרמוש כל חיתו יער". "אשר שרצו המים למיניהם", המים היורדים מלמעלה מגדלים אותם כי המים נקפים בים בעת קטנות עד אשר רוח מדרום נושב בהם ונתכים ונוזלים ונמשכים לכל הצדדים, ובזה שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת וגו'. ויברך אתם אלהים, המשכת האור מן הבריכה העליונה מקור החיים. ולפירוש הראשון שהרמז על המלאכים

ברכתם היא השפע הבא לכל אחד מן הכחות העליונים לפעול פעולותיהם הן לדין הן לרחמים. ולפירוש השני שהרמז בייחוד תהיה הברכה גם כן מן המקור העליון ראשית החפץ עד בריכת בית דוד מלכות

⁹⁸⁹ זוהר חלק ב דף נ עמוד ב

רבי יהודה אמר, כתיב (תהלים קד כו) שם אניות יהלכון הם הנשמות והמלאכים שהם מחנה שכינה לויתן זה יצרת לשחק בו, שם אניות יהלכון, בההוא ימא מלכות דאזלין ושאטין לבקש שפעם עד דאיתין לאתחברא בההוא דרגא, ביסוד, כי הם מתחברים עם השכינה בסוד היחוד, והם בני חופתה, כדין כתיב "לויתן זה יצרת לשחק בו". אז המלכות מקבלת שפע ומזון מן היסוד הנקרא "לויתן" רבי יצחק אמר, לעילא לעילא יתיר, אית זוגא אחרא, דשאר בחיבותא, ולא מתפרש לעלמין, שהוא יחוד או"א אמר רבי יהודה מאן זכי לההוא זוגא? אמר ליה, מאן דאית ליה חולקא בעלמא דאתי, בעלמא דאתי דיקא. שהיא אימא. אמר ליה והא מהכא אוליפנא, דכתיב (שם) "לויתן זה יצרת לשחק בו", משמע דקאמר זה, וזה וזאת ידיען אינון, שהם יסוד ומלכות, אמר רבי אבא, תרוייכו שפיר קאמריתו, והא דרבי יהודה שפיר דיקא, וכלא זמין קודשא בריך הוא לאתענגא בהו לצדיקיא, הדא הוא דכתיב (ישעיה נח יד) "אז תתענג על יה"ה".

ספר שערי הלשם חלק ב - סימן יג - פרק ב - ימות המשיח - יעודיהם

"...ושם הוא סוד שורש הלויתן שהוא בהדעת עצמו וכמ"ש בזוה"ק שמות י"א סע"א וכן בפ' שלח קע"ד א' על פסוק וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי כי מבית לוי הוא אתר דחכמה עלאה וההוא נהר (שהם או"א) מתחברן כחדא ולא מתפרשין. לעלמין [כי לוי הוא לשון חיבור. הפעם ילוח אישי אלי. והוא הדעת המחבר או"א שעל ידו הם תרין ריעין דלא מתפרשין כנודע] מבית לוי דאשרי לויתן לחידו בעלמא הה"ד לויתן זה יצרת לשחק בו ר"ל כי מה שאמר מבית לוי הכוונה הוא ללמדינו שנשמת משה רבינו ע"ה הוא מהמקום שנתייחד שעל ידו יהיה כל שמחת העולם והוא הדעת שהוא החידו דעלמא שהיא בינה עלמא דאתי וזהו שנאמר לויתן זה יצרת לשחק בו. והרי לנו כי הלויתן הוא סוד הדעת המחבר את או"א ומשם היה נשמת משה רבינו ע"ה. והנה ידוע הוא כי סוד הדעת הוא נמשך מלמעלה למעלה שהוא מארחא דפלוגתא דשערי שהוא החוורתא הארוך הנקרא נחש בריח אשר הוא באמצע הראש וכן הוא נמשך ומתעגל ומקיף את כל הראש כולו ג"כ והוא הנחש עקלתון והם בבחי' דו"ן כי נקבה תסובב גבר. והוא מ"ש ב"ב ע"ד ב' אף לויתן נחש בריח ונחש עקלתון זכר ונקבה בראם. והם סוד הגלופי דגלופין שאמר בספד"צ פ"א שהוא כחיזו דחויא אריך ומתפשטין לכאן ולכאן. וסודו הוא מאורא עלאה אורא דלא אתפיס שהוא מרדל"א דאחזי נהוריה ברישיה דא"א כמ"ש האריז"ל בשער א"א פ' ד' ו' והוא נמשך מהיסוד דא"ק ומהטבור דא"ק מנקודת חולם שבו ששם הוא התחלת הגילוי דהשם מ"ה הכללי והוא נמשך מהעקודים שהוא הס"ג הכללי אשר הוא נמשך מהע"ב הכללי שהוא בקרקפתא דא"ק וכן הוא נמשך מלמעלה למעלה עד הקו דא"ס ית"ש הנמשך ובא מא"ס המקיף והוא רזא דמתקלא הנאמר בספד"צ פ"א שהוא הדעת הפנימי קו האמצעי בריח התיכון אשר הוא מבריח מהקצה אל הקצה כי הולך ומתפשט במישור מחי העולמים א"ס ית"ש ונוקב ויורד עד סוף כל עלמין ודרך בו מתברכים כל העולמות בתוספת אור וברכה כאשר שהם זוכים שיתגלה טובו וכן גם כשאננם זוכים לגילוי אורו ממש עכ"ז הנה כל חיותם העיקרי אשר לצורך קיומם הוא לעולם רק מאותו הדעת הפנימי אלא שהוא מצומצם עתה ונעלם מאד אבל עיקר הכל הוא לעולם רק משם עכ"פ. וגילוי אורו הנה הוא האור שהאדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו שאמר בחגיגה י"ב א' ונגנז לצדיקים לעתיד לבוא. ואותו הדעת הפנימי שאמרנו שהוא חי העולמים כולם כי הוא נשמה לנשמה לכול

הוא שכינת עוזו ית"ש שהוא מלכותו מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וזהו אמונת ישראל כי הוא לבדו מלך. ה' מלך עולם ועד. והוא הוא עיקר סוד עץ החיים אשר כל האוחז בו תמיד ומתדבק בו הוא חי לעולם. וזהו שאמרו במדרש הנעלם תולדות דף קל"ה כי הטוב הגנוז לצדיקים לעתיד לבוא הוא מה שיהנו מזיו השכינה שעתיד הקב"ה להשרות שכינתו עמהם והוא שמחת הנשמה כמבואר שם והוא סוד הליתן דאצילות (וכן הוא שור הבר ותרנגול הבר כמו שיתבאר עניינם למטה) אמנם כמו כן ישנם דוגמתם למטה בהעולמות ב"ע כי מציאת כל הענינים הוא בכל העולמות כולם בכל עולם לפי ערכו לפי המתייחס אליו והם הסעודות גדולות דכל הנזכר אשר יהיו בימות המשיח כהאמונה פשוטה דכלל ישראל ויהיו אלו הסעודות בכל משך זמן דימות המשיח כולו ויהיו הם להנשמה וגוף יחד וכמו שאמרו במדרש הנעלם שם קל"ה ב' כי האי והאי איתא לעתיד לבא. וכן שם קל"ו א' אמר ר' יוחנן לית לן לסתור מהימנותא דכולא אלא לקיימא ליה דהא אנן ידעין מהימנותא דצדיקא וכסיפו דלהון מאי היא דכתיב נגילה ונשמחה בך ולא באכילה. ור"ל דאע"ג דעיקר תשוקת הצדיקים הוא על פנימית סוד הדברים שהוא להנות מזיו השכינה עכ"ז הנה פשטות הדברים הוא ג"כ אמת כי הרי יש כמה פסוקים על זה. והעיקר הוא כי יהיו כל סעודות הללו בכל ימות המשיח כדי לזכך את הגוף על ידם לבוא לחיי עולם הבא בהגוף ג"כ והוא ע"ד שהיה המן במדבר כדי לזכך את גופם לאור קדושתו יתברך לקבוע התורה בלבם וע' כ"ז בספר שולחן ארבע לרבינו בחיי ז"ל בשער ד' שם ע"ש שהאריך בזה בדברים הראויים אליו. אמנם הוא כי הנה הגם שהאמת הוא שיהיו כל הסעודות הללו סעודות גופניות ג"כ כהאמונה פשוטה דכלל ישראל עכ"ז הנה פשוט הדבר שיהיה איכות כל הסעודות הללו נעלה ומרומם הרבה מאיכות האכילה אשר אצלינו עתה כי הרי לימות המשיח יתבטל כל זוהמת הגוף וכל עכירות שבה והרי יהיו כל גופות כולם הם עצמן ג"כ זכים ובהירים כי יתעלו אז כל המציאויות כולם ויעלו מעשיה ליצירה ומיצירה לבריאה ויוכללו זב"ז בהתיקון דסדר הכלילות שאמרנו לעיל דרוש ג' ענף ו' ז' ח' וא"כ הרי יתעלו כל הענינים כולם וכן ענין האכילה באופן נעלה ומרומם הרבה ממה שהם עתה הגם שהדברים הם בפשוטן ממש ג"כ כנז'. ואולי הוא עוד כי סוד הפנימי דליתן שהוא התענוג דנועם זיו העליון אשר מהדעת עלאה הפנימי המתגלה מרזא דאור א"ס הנה זה יתגלה עיקרו רק בעוה"ב אשר הוא אחר ימות המשיח והוא רק מאלף השביעי והלאה שאז יתהפכו הגופות לנפשות ממש ולא יהיה אז שום אכילה גופניות וכן כל בחי' אכילה דמלמטה למעלה כלל. וכנ"ל דרוש ג' ענף י"ח י"ט כ' והוא מה שאמרו ברכות י"ז א' העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה כו' אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה שנאמר ויחזו את אלהים ויאכלו וישתו שהיא רק סוד האכילה אשר מלמעלה למטה וכנ"ל שם בדברינו אמנם בכל ימות המשיח הנה אז יהיה כל אותן הסעודות ממש ע"ד שאמרנו ויהיו לגוף ונפש יחד כי לא יתגלה סוד הליתן הפנימי אשר הוא לבחי' נשמות לבד [כי גם הגופות יתהפכו אז לנשמות ממש כנז'] אלא רק באלף השביעי שהוא חיי העולם הבא וע' בזה בדברי הרשב"א הובא בהכותב בע"י פ' המוכר את הספינה ובדברינו לקמן ענף י"א סי' ד' וענף י"ב סי' זח"ט וסי' י"ג:

⁹⁹⁰ זוהר חלק ג דף נח עמוד א

"כתיב" אל מקום שהנחלים הולכים, שם הם שבים ללכת", בגין דההוא נהרא לא פסיק לעלמין. הם שבים, לאן אתר שבים, לאינון תרין קיימין נצח והוד, ללכת בהאי צדיק, לאשכחא ברכאן וחידו, והיינו רזא דתנינן, (תהלים קד כו) "ליתן זה יצרת לשחק בו", דא צדיק. יסוד "כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו", מאן עתו (דא עתו דצדיק), דא מטרוניתא דאקרי עתו דצדיק, ובגין כך כלהו מחכאן להאי עתו, כלהו דאתזנן לתתא, מאתר דא אתזנן, ורזא דא אוקימנא, (שם קמה טו) עיני כל אליך

ישברו וגו', כמה דאוקימנא. תא חזי, בשעתא דהאי כל יסוד מבסם לעתו, מלכות ומתחברא עמיה, כלהו עלמין בחדו, כלהו עלמין בברכאן, כדין שלמא אשתכח בעלאי ותתאי".

⁹⁹¹ ספר אדיר במרום ח"א - עינוי דרישא חוורא

והנה ג"ד הוא סוד גומ"ל דל"ם (שבת קד א), כי הנוקבא היא דל באותו הזמן, וצריך לה גמילות חסד. וסוד הד"ל הזה הוא הל"ד אותיות שבמילוי המילוי של אדנ"י כזה, אל"ף למ"ד פ"א, דל"ת למ"ד ת"ו, נו"ן וא"ו נו"ן, יו"ד וא"ו דל"ת. שיש בהם ב' בחינות, לפעמים החסד שולט בהם ואז נקראים יד"ך גי' ד"ל, בסוד, תפתח יד"ך ישבעון טוב (תהלים קד, כח). ולפעמים שולט בהם הדין ונשארים כולם בבחינת ד"ל. וזה כשהאדנ"י שהוא השורש, נשאר בסוד דל"ת כנ"ל, אז כל ההתפשטות נשאר בסוד ד"ל. והנה על זה נאמר, פתוח תפתח את ידך ולא תקפוצ את ידך וכו' (דברים טו, ח). כי הקופץ את ידו, גורם לזה הד"ל שיהיה בקמיצה ובסיתום, בסוד ד"ל ואביון. וכשהוא פותח את ידו, גם הד"ל האלה נפתחים, בסוד, תפתח ידך, שזכרנו: בזמן השבירה היה סיתום העינים בסוד העין השמאלי, שאז נשארה ההארה בשם ב"ן לבד, ואז נתחזקו הגבורות והיתה השבירה. אך אחר כך נפקחו העינים והאירו הע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, והחסדים נתחזקו ונתחברו מ"ה [נ"א, במ"ה] וב"ן. ובסוד זה נחשבין כל העשר ספירות שמצד ב"ן - ה' גבורות, וכל העשר ספירות שמצד מ"ה ה' - חסדים. והחסד נצח ת"ת שמן התחתונות, וכן כתר חכמה שמן העליונות, הם הה"ח. וכללם הם כל העשר ספירות דמ"ה. ובינה גבורה הוד יסוד מלכות הם הה"ג, הכוללים העשר ספירות דב"ן. ואלו הם החסד נצח ת"ת, הוד יסוד וגבורה המוזכרים כאן, כי הם רק כללות העשר ספירות דמ"ה ועשר ספירות דב"ן המתחברים ביחד, בסוד השני העינים הנחזרין לעין א'. כי למטה בז"א תהיה בחינת הסתימה, אבל בא"א לא יש אלא בחינת התיקון. ובאמת זה התיקון הוא סוד המגדל שזכרנו, כי מה שהיה ג' ד', נעשה מ' ל' הכולל ג' ד' בתוכו. וסוד הכל הוא עי"ן בסוד ע', כי בהתחבר המ"ל נעשה ע', ומהג"ד נעשה ז'. וזהו באמת סוד המנורה, שהמלכות עומדת בסוד נר האמצעי, שיש ג' לפניה וג' לאחריה. וזהו נעשה בפקיחת העינים, שנאמר בו, פקח עיניך שבע לחם (משלי כ, יג). כי בהיות השינה שהיא סיתום העינים בסוד הכיסויים, ובסוד שס"ה של אלהים שהוא כמנין שינ"ה, אז נשאר אדנ"י בבחינת העינים בסוד ד"ל שלו, וזהו, פן תורש (שם). אך כשההו"ה שולטת, אז הוא, פקח עיניך שב"ע לחם, והוא סוד, תפתח יד"ך ישבעון טוב. ואז ד"ל נעשה ש"ם, בסוד, מגד"ל עוז ש"ם.

⁹⁹² זוהר חלק א דף ריח עמוד ב

"דתנינן בשעתא דבר נש שכיב, ודינא שריא עליה לנפקא מהאי עלמא, אתוסף רוחא עלאה ביה מה דלא הוה ביומוי, וכיון דשריא עלוי ואתדבק ביה, חמי מה דלא זכה ביומוי, משום דאתוסף ביה ההוא רוחא, וכד אתוסף ביה וחמא כדין נפיק מהאי עלמא, הה"ד (שם כט) תוסף רוחם יגועון ואל עפרם ישובון, כדין כתיב (שמות לג כ) כי לא יראני האדם וחי, בחייהו לא זכאן במיתתהוון זכאן. תאנא, בשעתא דבר נש מית, אתיהיב ליה רשותא למחמי, וחמי גביה קריבוי וחברוי מההוא עלמא ואשתמודע להו, וכלהו גליפין בדיוקניהוון כמה דהווי בהאי עלמא, אי זכאה ההוא בר נש כלהו חדאן קמיה ומקדמי ליה שלם".

⁹⁹³ ספר עבודת הקודש חלק ב פרק מד

והוא שכתוב יהי כבוד יי' לעולם ישמח יי' במעשיו, ולמעלה אמר תסתיר פניך יבהלון, כי בהסתרת פני הרחמים מפני הדין יבהלון כי מדת הדין שולטת וכשאין הכרובים פנים בפנים הרעה והחרבן שולטין, תוסף רוחם לשון כליון כמו ספו תמו,

בתחיית המתים **יבראון ותחדש פני אדמה** בעולם שלאחר התחייה: **(לא) יהי כבוד יהוה מלכות לעולם** בחיבור תמידי עם ה' **ישמח** בינה **יהוה** והתפארת **במעשיו** והמלכות: **(לב) המביט לארץ מלכות ותרעד**⁹⁹⁴ **יגע** יתיחד **בהרים**⁹⁹⁵ **מלכות ויעשנו**: **(לג) אשירה ליהוה בחיי**⁹⁹⁶ לע"ל

יגועון כי המדה השולטת רגליה יורדות מות בסבת החטא הקדום ואל עפרם ישובון והוא סוד ואל עפר תשוב בסוד העבור ומדה זו נוהגת עד התחייה, והוא שאמר **תשלח רוחך יבראון בתחיית המתים ותחדש פני אדמה** בעולם הבא שאחר התחייה ואז שמים חדשים וארץ חדשה בסוד והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים העליונים ושני מלכים משתמשים בכתר אחד והוא הייחוד השלם והוא חדוש פני האדמה העליונה כי אין פרץ ואין חסרון בלבנה ואז יהי כבוד יי' לעולם ואז ישמח יי' במעשיו בהיותם קיימים לפניו כמו שהיתה הכוונה מתחלת הבריאה וכמו שכתבנו למעלה:

⁹⁹⁴ ספר אדיר במדרם ח"א - תנא רזא דרזין ואמר, תנא רזא דרזין כד פתח ר' שמעון וכו'. וזה כבר אמרתי לך שאין כל מיני התעוררות שוים. כי יש התעוררות והארה גורמת רגש ורעד, ויש שבאה בהשקט. וסוד זה הענין נתבאר בפסוק, **המביט לארץ ותרעד** וכו' (תהלים קד, לב). והענין, כי האורות אפילו שיתפשטו אל מקום אחד, הנה יוכלו להיות מרוממים ממנו. פירוש - שיהיו שם, ועם כל זה לא מתדבקים בדביקות אל המקום ההוא, ואז לא ירעד המקום כלל. והבן היטב זה, איך האורות מפני המרחק הגדול שבין העילה לעלול, אפילו שישירו על העלול, וימצאו במסובב א', אינו נקרא דביקות, כי נשארים מרוממים, שאין שם דיבוק. אך לפעמים יהיה שיגלו עצמם אל העלול, ויתדבקו בו דביקות באמת, ואז יהיה הרעש. וזה סוד, **המביט לארץ ותרעד**. כי אין דביקות אלא בסוד העינים, כמ"ש עוד בס"ד לקמן בענין העינים. ובהיותו מביט בעינים אלה לארץ, אז, תרעד. וכן, יגע בהרים ויעשנו. ובגילוי האדרא נעשה התעוררות בדביקות זה, ולכן, אתרא אזדעזע וחברין אתחלחלו.

⁹⁹⁵ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק מח והכלל כי כל לשון קריבה האמורה כלפי מעלה פירושה ייחוד ודבוק, וגם הכהנים הנגשים אל יי' בסבת הקרבנות אשר הם מגישים סוד הייחוד שהם מיחדים בהם גם הם נגשים אליו ודבקים בו, ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים הוא עב הענין ועליו אמר לו הנה אנכי בא אליך בעב הענין, ולעוצם מעלתו והשגתו בייחוד מכל משיג, היה מגיש ומיחד, וכפי הפלגת ייחודו גם הוא היה נגש ודבק כפי הכנתו וערכו אשר בזה עלה על כל נולד, ומזה ונגש משה לבדו אל יי' להפלגת השגתו בנבואה שהיה נגש ודבק במקום השגתו ונבואתו בתכלית הדבוק והייחוד, ולהורות על זה הושאלה המדה אליו בפי חכמי האמת: ובספר היכלות היכל ששי אמר המאור הקדוש רשב"י ע"ה (ח"ב רנ"ד ע"א) בזה הלשון תא חזי משה ידבר דכתיב הנך יפה רעיתי וכתיב כחוט השני שפתותיך, והאלהים יעננו דכתיב הנך יפה דודי וכתיב שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר עד כאן, ומזה הענין כל לשון נגישה האמורה כלפי מעלה, **יגע בהרים ויעשנו**, וירד יי' על הר סיני והר סיני עשן כלו, ואם כוונת הכתוב אל סוף הכל יהיה פירושו עלוי הכל וייחודו אל נרתקו מלכות ונשגב יי' לבדו.

⁹⁹⁶ ספר עבודת הקודש חלק ב פרק מד "אשירה ליי' בחיי.. " כי תכלית החיים הנצחיים הקיימים כדי שהעבודה והשרות יהיו בלי הפסק ולזה "יערב עליו שיח" ובזמן ההוא הקיים "אנכי אשמח ביי'", כי בזמן הקיום והנצחיות תרבה השמחה למעלה ומשם תתפשט למטה אל המשמחים אלהים, ואחר כך אמר הטעם "יתמו חטאים מן הארץ" כי יבוער היצר המחטיא מן

אזמרה לאלהי בעודי לע"ל ס"ת היי משמות עב:(לד) יערב עליו שיחי אנכי אשמח בינה
ביהוה:(לה) יתמו חטאים מן הארץ לע"ל ורשעים עוד אינם ואז ברכי נפשי מלכות את
יהוה תפארת הללויה מלכות עם תפארת המקבל מוחין מאו"א:

פרק קה

א הודו ליהוה קראו בשמו הודיעו
בעמים עליכותיו: ב שירו-לו זמרו-לו
שיזו בכל-נפלאותיו: ג התהלכו בשם
קדשו ישמחו לב מבקשי יהוה: ד הרשו
יהוה ועזו בקשו פניו תמיד: ה זכרו
נפלאותיו אשר-עשה מפתיו ומשפטי-
פיו: ו ירע אברהם עבדו בני יעקב
בוזיריו: ז הוא יהוה אלהינו בכל-הארץ
משפטיו: ח זכר לעולם בריתו דבר צוה
לאכלה דור: ט אשר כרת את-אברהם
ושבועתו לישוזק: י ויעמידה ליעקב לזק
לישראל ברית עולם: יא לאמר לך אתן
את-ארץ-כנען וזבל נזולתכם: יב
בהיותם מתי מספר כמעט וגרים בה: יג
ויתהלכו מגוי אל-גוי בממלכה אל-עם

העולם ואז רשעים עוד אינם ואז יתיחד השם הגדול בכבודו וכמו שכתב "והיה יי'
למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד".

אֲזָזָר: יָד לֹא-הִנִּיזוּ אָדָם לַעֲשֹׂקָם וַיּוֹכֹז
עֲלֵיהֶם מְלָכִים: טו אֶל-תִּגְעוּ בַּמְּשִׁיחִי
וּלְנָבִיאֵי אֶל-תִּירְעוּ: טז וַיִּקְרָא רָעַב עַל-
הָאָרֶץ כָּל-מִטָּה-לָּזֶם שָׁבַר: יז שְׁלֹז
לִפְנֵיהֶם אִישׁ לַעֲבֹד נִמְכָּר יוֹסֵף: יוז עֲנוּ
בַּכֶּבֶל רִגְלוֹ בְּרֹגַל בָּאָה נִפְשׁוֹ: יט עַד-
עַתָּה בֹא-דִבְרוּ אִמְרַת יְהוָה צִרְפָּתָהּ: כ
שְׁלֹז מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהּ מִשַּׁל עַמִּים וַיִּפְתּוֹזָהּ:
כא שָׁמוֹ אֲדוֹן לְבֵיתוֹ וּמִשַּׁל בְּכָל-קִנְיָנוֹ:
כב לֹאסֹר שָׁרִיו בְּנִפְשׁוֹ וַיִּקְנִי יוֹזָכָם: כג
וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצָּרִים וַיַּעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ-
זָזָם: כד וַיִּפָּר אֶת-עַמּוֹ מְאֹד וַיַּעֲצִמָהּ
מִצָּרָיו: כה הִפָּךְ לִבָּם לְשִׁנָּה עַמּוֹ
לְהַתְנַכֵּל בַּעֲבָדָיו: כו שְׁלֹז מִשָּׁה עֲבָדוֹ
אֶהְרֹן אֲשֶׁר בָּזָר-בּוֹ: כז שָׁמוֹ-בָּם דְּבָרֵי
אֲתוֹתָיו וּמִפְּתִים בְּאֶרֶץ זָזָם: כוז שְׁלֹז
זֹשֶׁף וַיִּזְחֹשֶׁף וְלֹא-מָרוּ אֶת-דְּבָרוֹ: כט
הִפָּךְ אֶת-מִימֵיהֶם לָדָם וַיָּמָת אֶת-דָּגָתָם:
ל שָׁרֵץ אֶרֶץ צִפְרִדָּעִים בָּזָזָרֵי

מִלְכִּיהֶם: לֹא אָמַר וַיָּבֹא עָרַב כְּנִים
בְּכָל-גְּבוּלָם: לֵב נָתַן גְּשֵׁמֵיהֶם בָּרָד אִשׁ
לְהַבֹּת בְּאֶרְצָם: לֵג וַיִּךְ גִּפְנִים וּתְאֵנֹתָם
וַיִּשְׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם: לֵד אָמַר וַיָּבֹא אֲרָבָה
וַיִּלֶּק וַאֲיִן מִסֹּפֶר: לֵה וַיֹּאכֹל כָּל-עֵשֶׂב
בְּאֶרְצָם וַיֹּאכֹל פְּרִי אֲדָמָתָם: לוֹ וַיִּךְ כָּל-
בְּכוֹר בְּאֶרְצָם יְרֹאשִׁית לְכָל-אוֹנָם: לוֹ
וַיּוֹצִיָאם בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאֲיִן בְּשִׁבְטֵי כוֹשֵׁל:
לוֹז שְׂמֹוז מִצָּרִים בְּצִאתָם כִּי-נָפַל פִּזְזָדָם
עֲלֵיהֶם: לֹט פֶּרֶשׁ עָנָן לְמֶסֶךְ וַאֲשׁ לְהֹאִיר
לִילָה: מִ שָּׂאֵל וַיָּבֹא שָׁלוֹ וּלְזֹז שְׂמִים
יִשְׁבִּיעֵם: מֹא פֶתֶז צוֹר וַיִּזְוֹבוּ מִיָּם הִלְכוּ
בַּצִּיּוֹת נָהָר: מִב כִּי-זָכַר אֶת-דְּבַר קָדְשׁוֹ
אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדוֹ: מֹג וַיּוֹצֵא עַמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן
בְּרָנָה אֶת-בְּזִיזֵירָיו: מֹד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת
גְּזִים וְעַמִּל לְאֲמִים יִירָשׁוּ: מֹה בַעֲבוּר
יִשְׁמְרוּ זִזְקִיו וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ הִלְלוּ-יָהּ:

פרק קה

כתב המהרח"ו ז"ל בשער הכוונות - דרושי תפילת השחר דרוש א - וכמעט כל המזמור הזה וכל הפסוקים עד ב"ש כולו מתעסק בסיפור שבחיו יתברך נגד העמים והקלי' שיכירו אלהותו וגדלותו ויתפרדו מעל הקדושה

(א) הודו⁹⁹⁷ ליהוה תפארת קראו בשמו⁹⁹⁸ מלכות הודיעו בעמים קלי' ס"ת גימ' ב"ן עלילותיו ע"ב ס"ת גימ' ב"ן: (ב) שירו ס"ת גימ' ב"ן לו מצד החסדים ר"ת עשל משמות עב זמרו לו מצד הגבורות שיחו בכל בכל גימ' ב"ן, ס"ת וול משמות עב נפלאותיו ב"ן: (ג) התהללו בשם

⁹⁹⁷ שער הכוונות - דרושי תפילת השחר דרוש א

ונבאר עתה ענין הודו לה' כו' כבר ביארנו לעיל כי כונת הקדיש דקודם הודו הוא כדי להעלות היכל הזה דעשיה אל היצירה ע"י כ"ח תיבות שיש בקדיש הזה והנה אחר אשר כבר עלה ע"י הקדיש יש בו כח עתה לחזור הוא עצמו ממש בחינת היצירה כנגד זה אנו אומרים הודו לה' כו'. והענין הוא כי הנה מן הודו לה' עד ברוך שאמר הכל הוא בתיקון ג"ר דעשיה שעלו ביצירה כנז' ואמנם מנהג אשכנזים לאומרו אחר ב"ש וטעם סברתם הוא לפי שעתה הוא כבר נק' אלו יצירה וא"כ ראוי לאומרו באמצע תיקוני היצירה שהם מן ב"ש עד יוצר כנודע. אבל הספרדים אומרי' אותו קודם ב"ש לפי שעדיין כל זה הוא בחי' תיקון עולם העשיה כי יצירה עצמה עדיין אינה נתקנת ואינה מקבלת אור אליה עצמה רק מן ברוך שאמר ואילך ולכן אין לאומרו רק בין העשיה ליצירה שהוא אחר קדיש העשיה וקודם ב"ש שהוא תיקון היצירה ומוז"ל נהג בזה כמנהג הספרדים:

⁹⁹⁸ זוהר חלק ב דף קצו עמוד א

בשעתא דשמשא נפיק ביממא, ישראל נטלי שירתא לתתא, ושמשא לעילא, דכתיב (תהלים עב ה) ייראוך עם שמש, בשעתא דנטיל שמשא בגלגלוי, פתח קל נעימותא ואמר שירתא, ומאי שירתא קאמר, (שם קה א) הודו ליהוה קראו בשמו וגו', (שם ב) שירו לו זמרו לו וגו', וישראל משבחן לקודשא בריך הוא ביממא עם שמשא, הדא הוא דכתיב ייראוך עם שמש, ואף על גב דהא אוקימנא להאי קרא. אמר רבי אלעזר, אלמלא דבני עלמא אטימין לבא וסתימין עיינין, לא יכלין למיקם מקל נעימותא דגלגלא דשמשא כד נטיל (ונפיק) ומשבח קמי קודשא בריך הוא.

ספר עבודת הקודש חלק ג פרק י

ובמדרש ילמדנו אמרו בזה הלשון, זהו שאמר הכתוב ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם יי' משעה שהשמש זורח עד שהוא שוקע מקלס להקב"ה, וכן אתה מוצא בשעה שעמד יהושע בגבעון ובקש לשתק את החמה, לא אמר שמש בגבעון עמוד אלא שמש בגבעון דום, אלא כל שעה שהוא מהלך הוא מקלס להקב"ה, וכל שעה שהוא מקלס יש בו כח לעמוד לכך אמר לו יהושע דום. אמר לו השמש אתה אומר לי דום יש קטן פותח פיו ואומר לגדול הימנו דום. אני נבראתי ברביעי ואתה נבראת בששי ואתה אומר לי דום, אמר לו יהושע בן חורין קטן שיש לו עבד זקן אינו אומר לו שתוק, לא קנה אברהם אבינו השמים וכל מה שבתוכו, שנאמר ברוך אברהם לאל עליון קונה שמים וארץ, ולא זו בלבד אלא שנשתחוית כעבד לפני יוסף שנאמר והנה השמש והירח ואחד עשר ככבים משתחוים לי. אמר לו השמש אתה אומר לי שאדום ומי אומר קלוסו של הקב"ה אמר לו שתוק ואני אומר שנאמר אז ידבר יהושע ואין אז אלא שירה שנאמר אז ישיר משה עד כאן. הנה דקדקו ע"ה מאמרו דום ולא אמר עמוד, שהשמש במהלכיו משבח ומקלס להקב"ה ובמדרשו של רשב"י ע"ה (ח"ב קצ"ו ע"א ב') אמרו שהשבח שהשמש משבח להקב"ה הוא הודו ליי' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו.

קדשו ס"ת גימ' ב"ן מלכות **ישמח** יב"ק **לב מבקשי יהוה** תפארת : (ד) **דרשו יהוה** תפארת **ועזו בקשו** ע"ב פניו⁹⁹⁹ ג"ר **תמיד** : (ה) כאן קושר הג"ר עם הז"ת **זכרו** תפארת ויסוד **נפלאותיו** כתר **אשר** בינה **עשה** מלכות **מפתיו ומשפטיו** תפארת פיו מלכות : (ו) **זרע אברהם** עבדו בני ע"ב **יעקב בחיריו** : (ז) **הוא** בינה **יהוה** תפארת **אלהינו** מלכות **בכל הארץ** מלכות **משפטיו** תפארת : (ח) **זכר לעולם בריתו**¹⁰⁰⁰ **דבר צוה לאלף דור** : (ט) **אשר כרת את אברהם**¹⁰⁰¹

⁹⁹⁹ זוהר חלק ג דף צג עמוד ב

בקשו פני אלן עטרי מלכא דאיהו אחיד בהו ואינון ביה אינון שמיה ואיהו שמיה מלה חדא הוא. בגין כך אמר דוד את פניך יי' אבקש כד"א דרשו יי' ועזו בקשו פניו תמיד.

ספר שערי הלשם חלק א - סימן ב - פרק ב - תוארים
ומ"ש **בקשו פניו תמיד** וכן את פניך ה' אבקש. אין הכוונה שהבקשה הוא להפנים ח"ו אלא הכוונה הוא שאנו מבקשים ממנו ית"ש שיאר לנו את פניו וכמ"ש יאר ה' פניו אליך וכן הוא בתרגום שם (כ"ז ח') ית סבר אפך ה' אתבע. ור"ל הסברת פניו שהוא רצוי פניו. ובזה"ק פ' אמור צ"ג ב' בקשו פני אלן עטרי דמלכא (ר"ל הי"ס דאצילות) דאיהו אחיד בהו ואינון ביה. אינון שמיה. ואיהו שמיה מלה חדא הוא. בגין כך אמר דוד את פניך ה' אבקש כו' ע"ש. ונקרא כל האצילות פני ה'. וז"ש יאר ה' פניו אליך. ועל זה נאמר את פניך ה' אבקש. כי אנו מבקשים שיאר לנו מאור האצילות שהוא נקרא בשם פניו. כי כ"ז הוא מורה שהם חד ממש וע"ד הפנים של האדם ששם הוא הוראת עיקר צורת נשמתו שבו.

ספר עץ חיים - שער יט פרק ה מ"ב
(כתב הרב צמח זצ"ל) צמח וז"ס **בקשו פניו תמיד** הם פנים והם י"ס דאצילות כדמשמע מזוהר פ' א
¹⁰⁰⁰ תוספות דף שג עמוד א

בכל אתר דאית חדוה לקב"ה קלא דא נפיק וקארי כדין נפיק מתמן וסליק ובטש רקיעין ושאיג שאיגין עד דכל חילי שמיא כלהו בערבוביא כדין נשבא רוחא ובטש בטרפין דההוא אילנא רברבא וכל ענפין דיליה בטשין דא בדא וקלא אתער מגו גופא דאילנא וקרי ואמר שם **זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק**. כיון דקלא דא אתער שמע אברהם סבא עמוד החסד בעולם ואיתער כד איהו רעוא למלכא ואתנחם בהדיה בההוא שעתא אתערא רוחא חדא מסטרא דדרום שהווא צד החסד וכל רעו וחדוה ואסותא אתער על עלמא וכדין סליק צפרא ורעוא אשתכח ונייחא לכל אסירי מלכא דאינון ככי מרעייהו זכאה עמא דיכלון למנדע מרזין טמירין סתימין דמלכא קדישא.

ספר שערי הלשם חלק א - סימן טו - פרק א - עולמות שעלו במחשבה והתיקון
וזהו סוד הכתוב ס"פ ואתחנן שומר הברית והחסד כו' לאלף דור. וטרחו המפרשים בזה הרבה כי לא אפשר למצוא אלף דור בכל משך ימי עולם בשום פנים. ע' רקאנטי ס"פ ואתחנן שם ואבן עזרא פ' לך בפסוק ודור רביעי ישובו הנה. וע' דברינו בספר הקדו"ש בסופו בהו"ת אות ב'. אך עומק הענין בזה הוא ע"פ הנז' כי כל הנשמות כולן אשר בכל משך זמן דהעוה"ז הם משרשם אלף דור כי הם יצאו זה מזה ע"ד הבן הנולד מאב והרי הם אלף דור ממש אלא שיציאתם זה מזה היה בלתי משך זמן שיצאו תיכף זה אחר זה והוא בעת מלוכת המלכים שאז נעשה כל השרשים כולן וכו"ל. אבל עכ"פ הוא כי הם אלף דור ממש והם אשר משמשים והולכים בכל משך זמן דהעוה"ז. וזהו שאמר הכתוב שומר הברית והחסד כו' לאלף דור והכוונה הוא שהזכות הוא מגין על כל הנשמות כולן שהם אלף דור. והוא ע"ד שאמרו יומא ל"ח ב' בשביל צדיק אחד העולם מתקיים. וכן הוא ע"ד שכתוב. תהלים ק"ה. **זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור**. ופירשו שם האבן עזרא והרד"ק. שהכוונה הוא על כל

משך ימי עולם כולו ע"ש והוא מכוון ע"פ דברינו כי כל הנשמות דכל משך ימי עולם כולו הם בשורשם אלף דור ממש:

ספר שערי הלשם חלק א - סימן טו - פרק א - עולמות שעלו במחשבה והתיקון וכבר אמרנו שכל הנשמות כולם דהאלף דור הצריכים לצאת בעוה"ז, הנה הם התתקע"ד דורות אשר קומטו להבראות עם הכ"ו דורות אשר מאדה"ר עד משה רבינו ע"ה, והם מתתקנים תמיד ויוצאים כולם בעוה"ז עד ביאת המשיח כי בלתי זה אי אפשר, כי כן גזרה רצונו ית"ש ועל דבר זה נכרת ברית, וכמ"ש **דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם**, כי הנה כל זה הוא עומק סוד כריתת ברית בין הבתרים, שיתקנו ויצאו ממנו ועל ידו כל האלף דור כולם כי יתבררו ויתלבנו ויצרפו כולם כאש מצרף בצירוף אחר צירוף ובליבון אחר ליבון עד שיצרפו כולם על כל פנים כצרף כסף, והוא מה שהראה לו הקב"ה, השמש באה, ועלטה היה, והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים, ר"ל על אותן שנגזרו להיבראות, שהם התתקע"ד דורות, כמ"ש רש"י בחגיגה י"ג סוף ע"ב כי בהם תלוי תיקון כל העולם כולו כנ"ל אות י'. והוא ג"כ סוד מ"ש בין הגזרים, האל"ה, כי הפגם דהתתקע"ד דורות הנה הוא בסוד האותיות אל"ה מאלה"ם שנפרדו אל"ה ממ"י שהוא קיצוץ בנטיעות רחמ"ל כנודע מזוה"ק ח"א דף ב' ע"א וכן הוא בזוה"ק משפטים ק"ה ע"א דהשתא בגלותא אסתלק מ"י לעילא כביכול והוה מ"י ואל"ה בפרודא אבל לזמנא דאתי יתחברון כחדא ושמא דאלה"ם יהא שלים על תיקוניה כו', וזה סוד הכתוב מי אלה כעב תעופנה כו' ע"ש, וכן היה בהתתקע"ד דורות כי אז היה הפגם בהאותיות אלה שלא נתייחדו במ"י וזהו שאמר בין הגזרים האל"ה, כי עובר תנור עשן ולפיד אש, שהם הצירופים והליבונים כולם אשר בכל משך ימי עולם עד ביאת המשיח בשביל אותן שנגזרו להיבראות שהם התתקע"ד דורות, על הפגם דאותיות אל"ה אשר בכל משך ימי הגלות וכנז', והנה תלוי כל תיקונם, בתיקון כל הצלמים כנז', כי כאשר יתבררו הם אז יתוקנו כל האלף דור נשמות הנז' לצאת בעוה"ז מתוקנים בהתיקון דאור המ"ה, ע"י הזווג דפב"פ כראוי:

והנה כל אותן האלף דור נשמות הרי הם מהאמא הכללי שבא"ק שהיא בחי' הגוף שבו, וכאשר מתתקנים לצאת ממנה בכל תיקוני דאור המ"ה שבה אז הנה הם נמשכים ויורדים בהיכל אהבה דבריא, שהוא ג"כ הגוף בהבריא וכן"ל כ"ז באות ט' י' ע"ש ומשם הנה הם יוצאים ומתלבשים כל נשמה ונשמה בהצלם שלה שהוא הלבוש והגוף שבה, ויוצאת בעוה"ז, וזהו מה שאמרו אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, והכוונה הוא, עד שיתקנו ויצאו כל האלף דור נשמות מהאימא הכללי שבא"ק שהיא הגוף שבו, ויתקנו ויצאו ממנה בהתיקוני דאור המ"ה שבה, והנה נמשכים ממנה בדרך תוספות אור ומוחין בכל פרצופי האצילות כולם עד הנוקבא דז"א, שהיא הגוף באצילות ובהיסוד שבה, ומשם הם יוצאים ונמשכים בהיכל אהבה דבריא, שהוא הגוף בבריא, אמנם כל סדר יציאתם ממקורם ותיקונם והמשכתם עד היכל אהבה דבריא שהוא יציאתם וירידתם מלמעלה למטה, הנה הוא תלוי בתיקון הצלמים, בבירורם ועלייתם מלמטה למעלה, כי הצלם הוא הלבוש והגוף דהנשמה אשר בו היא מתלבשת ועל ידו היא מתתקנת בכל תיקוניה הנז' ויוצאת ויורדת בעוה"ז, והרי נעשה ונשלם יציאת כל הנשמות שבגוף, ע"י תיקון הצלמים דוקא שהם הגוף דהנשמה, כי בתיקון דהצלמים שהם הגוף דהנשמה יכלו לצאת כל האלף דור דהנשמות כולם אשר נגזר עליהם לצאת בעוה"ז ויכלו וייצאו כולם מכל בחי' גוף אשר בא"ק ואצילות ודבריא:

1001 ספר שערי צדק - השער השני

ודבר זה הוא סוד חיבור הספירות וייחוד השלם ועל ידי אברהם יצחק ויעקב ולפכך אנו אומרים זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך וגו' אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק ויעמידה ליעקב חק לישראל ברית עולם וגו' ולפיכך נקרא בית אל

ton ושבועתו לישחק גבורה : (י) ויעמידה ליעקב תפארת לחק יסוד לישראל תפארת ברית עולם מלכות ע"ב : (יא) לאמר לך אתן את ארץ ס"ג כנען מלכות חבל נחלתכם : (יב) בהיותם ב"ן מתי מספר כמעט וגרים בה : (יג) ויתהלכו מגוי אל גוי מממלכה אל עם אחר ע"ב : (יד) לא הניח אדם לאלה ס"מ לעשקם ויוכח עליהם מלכים : (טו) אל תגעו במשיחי¹⁰⁰² נו"ה שנפלו לבריא ולנביאי נו"ה אל ס"ת י"ל משמות עב תרעו¹⁰⁰³ : (טז) כאן מתאר

בית אלה"ים בית ידו"ד על ידי הבניינים שבנו שלשתם ונמצא ידו"ד יתברך מתייחד על ידי אברהם ויצחק ויעקב אחר כך חזר ואמר המזמור הזה מציון מכלל יופי אלה"ים הופיע כלומר אחר שתקנו הצנורות אברהם ויצחק ויעקב באיזה מקום הוא חיבור הספירות במלכו"ת ובייחוד הוא הספירה הנקראת ציון ולפיכך מציון מכלל יופי אלה"ים הופיע ולפיכך אביר יעקב שהוא שלישי לאבות והמבין סוד עיקרים הללו יבין סוד רק באבותיך חשק ידו"ד לאהבה אותם חשק ממש וסוד ויבחר בזרעם אחריהם וזהו סוד א"ל חי ומגן וזהו סוד מגן דוד שנאמר כמגדל דוד צוארך בנוי לתלפיות אלף המגן תלוי עליו ואם כן שמור בכל מקום שתמצא א"ל שד"י הוא סוד חיבור הספירות יסוד במלכות ועניין הייחוד וזה הייחוד שתקנו האבות ולפיכך אמר הכתוב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא"ל שד"י ושמי ידו"ד לא נודעתי וגו' : ספר עבודת הקודש חלק ג פרק י

ועוד שם תנו רבנן אלמלא קול גלגל חמה, נשמע קול המונה של רומי, ואלמלא קול המונה של רומי, נשמע קול גלגל חמה, תנו רבנן שלשה קולן הולך מסוף העולם ועד סופו ואלו הן, קול גלגל חמה, וקול המונה של רומי, וקול נשמה בשעה שיוצאה מן הגוף, כבר כתבנו כי השמש משבח ומקלס ליוצרו והשבח שמשבח הוא הודו ליי' קראו בשמו, והדברים כמשמען כפי קבלת רשב"י ע"ה, והשבח הזה מפרסם נוראותיו ונפלאותיו של הקב"ה אשר עשה עם עם סגולתו אשר אין כח ואל אשר יעשה כמעשיו, ולזה הוא נורא על כל אלהים כי כל אלהי העמים וגו' ויי' שמים עשה ונתייחד זה השבח אל שישבחנו השמש ויודה כי הוא נברא והשמים מעשה ידיו של הקב"ה, לפי שבו טעו הכופרים ועשאוהו רשות לעצמו, ולזה מפרסם אלהותו וקורא בשמו ומודיע לכל באי עולם שהוא נברא ושיש לו בורא, ואומנותו להכריז ולהודיע ייחוד השם הגדול אשר עשאו, ואלמלא קולו זה עם הדבור והאמירה כמו שבארנו למעלה היה נשמע קול המונה של רומי המשתדלת לעמוד ולקיים דתם בעולם, כמו שנודע ונתפרסם זה מהם בדורו של גזירה ובשאר דורות, אשר הם מכריחים ומפתים את ישראל להמיר דתם, והשמש מוכיח הפך סברתם במה שכולל בשבח ההוא באמרו דבר צוה לאלף דור אשר כרת את אברהם ושבועתו ליצחק ויעמידה ליעקב לחוק לישראל ברית עולם, הנה כי הברית והתורה והאומה לא יחליפם ולא ימירם בשום זמן כלל, כי הוא נשבע ולא יפר ובמה שכולל עוד באמרו כי כל אלהי העמים וגו' ויי' שמים עשה מוכיח ומפרסם כי אין עוד מלבדו והוא הבורא והם נבראו ועבדו ואיך ימירו האדון בעבד :

וזו היא המרגלית שהזכירו רז"ל באמרם בבתרא פרק קמא רשב"י אומר מרגלית היתה לו לאברהם אבינו תלויה בצוארו שכל חולה אותה מיד מתרפא, ובשעה שנסתלק אברהם אבינו מן העולם נטלה הקב"ה ותלאה בגלגל חמה, והמרגלית הזאת היא לשונו שבו היה מכריז ומפרסם אלהותו וייחודו בעולם, לפי שקודם שזרח אורו של אברהם אבינו היו כופרים בו וכל חולה מדעות זרות ואמונות בלתי אמיתיות שרואה אותה מתרפא מחלאי הנפש שהם אמונות רעות, וכשמת תלאה בגלגל חמה כלומר שם זו הרפואה בו והוא שיהיה הוא מפרסם האלהות והייחוד בעולם ועל הדרך שבארנו :

¹⁰⁰² ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - שבת דף קיט ע"ב

אמר רב כהנא לא חרבה וכו' אלא בשביל שבטלו בה תשב"ר וכו' הם לימודי ה' נו"ה, שהם ב' עמודים שהבית נכון עליהם יכין ובוועז, שהם תשב"ר כרובים אנפי זוטרי, וכמ"ש לקמן אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל פיהם של תשב"ר. וכן מ"ש לקמן

ירידת היסוד לקלי' והעליה משם **ויקרא רעב על הארץ** מלכות ר"ת רעה משמות עב כל יסוד **מטה** מלכות **לחם** מלכות **שבר: (יז)** שלח לפנייהם איש לעבד נמכר יוסף יסוד : (יח) **ענו בכבל** ע"ב (רגליו) **רגלו ברזל**¹⁰⁰⁴ **באה נפשו** מלכות ב"ן : (יט) **עד יסוד עת** מלכות **בא** ע"ב **דברו** מלכות

לא חרבה וכו' אלא בשביל שביזו בה ת"ח וכו' הוא ג"כ על כוונה זו, שת"ח הם בדרגא זו לימודי ה' עליהם העולם עומד, והם הכליות נובעות חכמה וג"כ בדרגא דנביאים. והוא מ"ש **אל תגעו במשיחי** אלו תשב"ר **ובנביאי אל תרעו** וכו' אלו ת"ח. והענין כי תשב"ר הם מט"ט וסנד"ל בעולם הבריאה, שהם ב' הנערים הידועים, שמיום שנחרב ביהמ"ק ניטלה הנבואה וניתנה לתינוקות וכו' (ב"ב יב ע"ב), שהם בדרגא דנ"ה שירדו לבריאה שהם מעלה ומטה שמים וארץ, מט"ט בשמים וסנד"ל בארץ, כמ"ש (יחזקאל א טו) והנה אופן א' בארץ וכו'. והם ב' צבאות מעלה ומטה וכמ"ש רבינו הגדול בפי' להיכלות. ושם הם ב' משיחין דנפלי שם, שור וחמור, משיח ב"י ומשיח ב"ד דנפלי לתהום בבריאה, כמ"ש ברע"מ פ' כי תצא. ולכן אמר שמשיחי הם תשב"ר, ות"ח הם בנו"ה לעילא בדרגא דאצי', ושם הוא סוד הנבואה כידוע:

¹⁰⁰³ זהר חדש מדרש רות מאמר מי הוא אליהו

רבי נתן שאל ליה לרבי יוסי חנינא יומא חד, וא"ל, אליהו הוה ליה ברא, או לאו. א"ל, מילתא אחרא הוה ביה, וכתוב, **אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו**. מאי אל תרעו אל תעשו עצמיכם רעים וחבירים לנביאי. והקב"ה בחר בהם, והבדילם מישראל לעבודתו, והכניסם בהיכלו. ק"ו, מי שהוא מלאך בשמים, אתה שואל עליו: רבי יוחנן אומר, משבט גד היה. רבי נהוראי אמר, אליהו מלה אחרא הוה ביה, דכתיב, מי עלה שמים וירד. מי עלה שמים, אמר רבי אלעזר משמיה דרבי שמעון, דא אליהו. וירד מקודם לכן:

וקשיא דרבי אלעזר אדרבי אלעזר, דאמר ר"א אליהו דא פנחס. אי בשביל שקינא להקב"ה, זה קינא וזה קינא. לאו הכי. דאמר רבי אליעזר, כתיב, קנא קנאתי. קנא בשיטים, וקנאתי הכא. אמר ליה הקב"ה, עד מתי אתה מקנא לשמי: אמר רבי יהודה בר שלום, מי עלה שמים, דא אליהו. דכתיב, ויעל אליהו בסערה השמימה. וירד, זה יונה. דכתיב, ויונה ירד אל ירכתי הספינה וגו'. לקצבי הרים ירדתי. מי אסף רוח בחפניו, זה משה:

מי צרר מים, זה אלישע, שריפא המים ביריחו. בשמלה, בכח שמלתו של אליהו. מי הקים כל אפסי ארץ, דא אברהם. דכתיב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, באברהם:

מה שמו של אותו אדון שהביא הללו לעולם. ה' צבאות שמו. ומה שם בנו. ישראל. דכתיב, בני בכורי ישראל. ר' נחמן אומר כל האי בהקב"ה מדבר.

¹⁰⁰⁴ זוהר חלק א דף קפט עמוד א

ויהי יהו"ה את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו וגו', רבי יוסי פתח (תהלים לז כח) כי ה' אוהב משפט ולא יעזוב את חסידיו לעולם נשמרו, האי קרא אוקמוה באברהם, את חסידיו חסידו כתיב והא אתמר. תא חזי בכל אתר דצדיקייא אזלי, קב"ה נטיר לון ולא שביק לון, דוד אמר (שם כג ד) גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי שבטך ומשענתך וגו', בכל אתר דצדיקייא אזלי שכינתא אזלא עמהון ולא שביק לון, יוסף אזל בגיא צלמות ונחתו ליה למצרים, שכינתא הות עמיה, הה"ד ויהי יהו"ה את יוסף, ובגין דהות עמיה שכינתא, בכל מה דהוה עביד הוה מצלח בידיה, דאפילו מאי דהוה בידיה, והוה תבע ליה מאריה בגוונא אחרא, הוה מתהפך בידיה להווא גוונא דרעותא דמאריה הוה רעי ביה, כמה דאת אמר וירא אדוניו כי יהו"ה אתו, וכל אשר הוא עושה יהו"ה מצליח בידו, מצליח בידו ודאי, כי יהו"ה אתו. תא חזי, וידע אדניו כי יהו"ה אתו לא כתיב, אלא וירא אדניו, דהא בעינוי הוה חמי עובדא דנסיין בכל יומא דקב"ה עביד בידיה, ועל דא ויברך יהו"ה את בית המצרי בגלל יוסף, קב"ה נטיר לון לצדיקיא, ובגיניהון נטר לון לרשיעיא, דהא

רשיעיא מתברכין בגיניהון דצדיקיא, כגוונא דא כתיב (ש"ב ו יא) ויברך יהו"ה את בית עובד אדום הגתי בעבור ארון האלה"ם. צדיקיא, אחרנין מתברכין בגיניהון, ואינון לא יכלי לאתזנא (ס"א לאשתזבא) בזכותיהו והא אוקמוה, יוסף אתברך מאריה בגיניה, ואיהו לא יכלי לאשתזבא בזכותיה מניה ולנפקא לחירו, ולבתר אעיל ליה בבית הסהר, כמה דאת אמר (תהלים קה יח) **ענו בכבל רגלו ברזל באה נפשו**, עד דלבתר קב"ה אפיק ליה לחירו, ושלטיה על כל ארעא דמצרים, ובגין כך כתיב ולא יעזוב את חסידיו לעולם נשמרו, חסידו כתיב ואתמר, וקב"ה אגין עליהו דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דכתיב (תהלים ה יב) וישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו ותסך עלימו ויעלצו בך אוהבי שמך. ויהי אחר הדברים האלה, ותשא אשת אדניו את עיניה אל יוסף, רבי חייא פתח ואמר, (שם קג כ) ברכו יהו"ה מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו, תא חזי כמה אצטריך ליה לבר נש לאסתמרא מחובוי, ולמיהך בארז מתתקנא, בגין דלא יסטי ליה ההוא יצר הרע, דאיהו מקטרגא ליה כל יומא ויומא כמה דאתמר, ובגין דאיהו מקטרגא ליה תדיר, בעי בר נש לאתתקפא עליה, ולאסתלקא עליה באתר תקיפו, דבעי למהוי גיבר עליה, ולאשתתפא באתר דגבורה, בגין דכד בר נש אתתקף עליה, כדין איהו בסטר גבורה, ואתדבק ביה לאתתקפא, ובגין דההוא יצר הרע תקיף, בעי בר נש דיהא תקיף מיניה. ואלין בני נשא דאתתקפו עליה אקרון גבורי כח, לאשתכחא זינא עם זיניה, ואלין אינון מלאכיו דקב"ה, דאתיין מסטרא דגבורה קשיא לאתתקפא עליה, גבורי כח עושי דברו, ברכו יהו"ה מלאכיו כיוסף דאקרי צדיק וגבור, ונטר ברית קדישא דאתרשים בגויה. רבי אלעזר אמר, ויהי אחר הדברים האלה, מאי היא, הא אוקמוה אתר דא דיצר הרע מקטרג דאיהו דרגא דאחר הדברים, בגין דיוסף יהב ליה דוכתא לקטרגא, דהוה יוסף מסלסל בשעריה, ואתקין גרמיה וקשיט ליה, כדין אתיהיב דוכתא ליצר הרע לקטרגא, דאמר ומה אבוי דאיהו מתאבל עליה, ויוסף מקשיט גרמיה ומסלסל בשעריה, כדין אתגרי ביה דובא וקטריג ליה:

שער מאמרי רז"ל - מסכת שבת

ועתה יש לשאול שאלה אחת כי הנה נודע שהשבטים שמכרו ליוסף לא היו כי אם ט' בלבד בעבור כי ראובן לא היה שם ולכן אמרו רז"ל ששתפו את השכינה עמהם להשלים לעשרה ועתה מי היה העשירי כי ראובן לא היה בגלגול עמהם כמו שתרגם אנקלוס על פסוק יחי ראובן ואל ימות מיתה תניינא כו' אבל דע כי במקום ראובן העשירי היה יוסף הצדיק עצמו ע"ה לפי שהקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה ולפי שבסבתו אירע כל מה שאירע נענש. ועוד לפי שהביט באשת אדוניו והרהר בה ויצאו הטיפין בסוד קרי ורמז כל זה הפ' באומרו ברזל באה נפשו אמרת ה' צרפתהו ר"ל בסבת הברזל באה נפשו לעולם ביאה אחרת. אמר הכותב ולקמן בסוף הס' תמצא מאמר אחד ממ' הנעלם של רות בביאור ענין עשרה הרוגי מלכות אלו ומתחיל ר' יודאי אזל לקמיה דר' עזריא בר סימאי:

אמר שמואל הענין הוא בשביל שהביט בה בעת ששמה ברזל בצוארו ומתוך כך ראה קרי ואעפ"י שהיה אנוס עכ"ז הקב"ה מדקדק עם חסידיו ובאה נפשו לגלגול בזמן הרוגי מלכות ואז אמרת ה' צרפתהו ונדרוש מלת אמרת לשון חתוך כמו שפירשנו בפסוק השולח אמרתו ארץ עד מהרה ירוץ דברו שהוא רמז אל הערלה שחותכים אותה ומשימים אותה בארץ ובעפר ואז עד מהרה ירוץ דברו שתתקבל תפלתו וכן נדרוש כאן אמרת ה' שהיא המיתה ההיא בזמן הרוגי מלכות צרפתהו בצורף ויצא נקי צדיק יסוד עולם. והואיל ואתא לידן נחזור לדרושינו (דף ג' ע"א) כשחזרו השבטים בעשרה הרוגי מלכות כי יוסף הצדיק היה אחד מהם והיה ר' ישמעאל ח' אלישע כ"ג וכמ"ש כי אביו ואמו לא היו להם בנים ותשכח המעשה הזה במקומו ולכן כמו שהוא חטא להביט באשת אדוניו וכיוצא לתקן בגופו כו' לכן הפשיטו עור פניו בההוא וכן אשת פוטיפר נתגלגלה גם היא בביתו של קיסר וחמדה עור פניו:

אמר שמואל להיות כי מעיקרא היא היתה כוונתה לשם שמים אפי' שבאה עתה לתקן בגלגול הזה בהיותו בבית קיסר:

נחזור עתה לר"ע ע"ה להיות שהוא היה אחד מאותם עשר טיפין לכן נק' ר"ע בן יוסף בן יוסף סתם ולכן ישב מ' שנה שלא למד תורה ואח"ך האירו פניו בתורה והוא התקון של מ' יום של השובבים של ספר שמות שהם נעשים על תקון הקרי וכנגד מ' סאה של מי הטבילה המטהרים את בעל קרי ג"כ ואז נק' יקר כמש"ה וכל יקר ראתה עינו. אמר שמואל הענין הוא שמעיקרא בשביל מה שראה בעינו לאשת אדוניו והביט בה בעינו יצא ממנו י' טפות של קרי ועתה נתקן הקרי ליקר ונאמר בו וכל יקר ראתה עינו זה ר' עקיבא שהשיג מה שלא השיג מרע"ה כי מרע"ה לא השיג אלא מ"ט שערים והוא השיג (ד"ש ע"ג) החמשים ורמז אומרו ראתה עינו למש"ה בן פורת יוסף בן פורת עלי עין הרי נזכר עי"ן ועי"ן וכן ר"ע עלה בחכמתו ותורתו על העין העליונה שהוא שם י"ה כנודע וזמ"ש רז"ל שהקב"ה הראה למשה דור ודור ופרנסיו כו' והראה לו את ר' עקיבא שהיה דורש כתרי אותיות כו' וא"ל רבש"ע יש לך אדם כזה ואתה נותן התורה ע"י כו' עד שהראה לו מיתתו וא"ל שתוק כך עלה במחשבה ירצה שתוק כי על ידי מיתה כזו עלה במחשבה ובמקום העינים ועתה יש לדקדק כי מאחר שהשיג כ"כ וקבלנו שהיה מבחי' עקב של אדה"ר וכאשר קללו הקב"ה לאדם וא"ל ואתה תשופני עקב ומן העקב הזה הוא אשר היה מתיירא יעקב אע"ה כמש"ה כי ירא אנכי אותו כו' ושופריה דיעקב מעין שופריה דאדם א"כ כיצד נהרג ר"ע והענין הוא כי בזמן יעקב לא יכול לו הנחש להיות שעלה יעקב למדרגת הראש שלכן נק' ישראל מלשון ל"י רא"ש האמנם בזמן ר"ע אז יכול לו ואעפ"י שהיה מבחי' העקב היה מזוכך כ"כ עד שהיה מכהה גלגל חמה כמ"ש חז"ל תפוח עקיבו של אדה"ר מכהה גלגל חמה עוד ירצה במ"ש חז"ל תפוח עקיבו של אדה"ר מכהה גלגל חמה ירצה כי ידוע הוא כי כל הנשמות מזמן אדה"ר עד ביאת משיחנו כולם היו נכללים באדה"ר קודם שחטא כמ"ש בחז"ל שהיו הצדיקים תלויים באיבריו מהם בראשו מהם בזרועותיו ומהם בעקיבו ור' עקיבא היה מסוד העקב והיה כ"כ מזוקק עד שמכהה גלגל חמה ונרמז זה כמ"ש חז"ל בעקבות משיחא חוצפא יסגא ודרשינן חוצפא מלשון חספא שהוא חרס שהוא גלגל חמה וירצה שהעקבים ישיגו יותר מגלגל חמה כו' כאמור ולהיותו מזוקק כ"כ היו לו ה' תלמידים רבני ישראל הגדול שבהם ר' מאיר והקטן שבהם ר' יוחנן הסנדלר ע"ה ור' מאיר כשמו כן הוא שהיה מאיר העולם בתורתו ושמו מוכיח עליו ולכן הי' בדיק בשמא והנה המ' והי' של מאיר הם נ' והי' הם נ"ר והא' הרי אור נתקיים בו כי נר מצוה ותורה אור ולזה (ע"ב) כווננו חז"ל באומרם בתורתו של ר' מאיר מצאו כתוב כו' ירצה בתורתו העצומה ובחכמתו מצאו החדוש הזה מה שאין זולתו יכול לחדש ועתה כבר אמרנו שעקיבו היה ר' עקיבא והתפוח והאור של זה העקב המכהה גלגל חמה היה ר' מאיר והמלביש אותם הוא ר' יוחנן הסנדלר:

¹⁰⁰⁵ זוהר חלק א דף קצד עמוד ב

רבי אלעזר פתח (שם כג) ויבא ישראל מצרים ויעקב גר בארץ חם, תא חזי, דקב"ה מגלגל גלגולין בעלמא, ומקיים אסרין וקיומין, בגין לקיימא קיומא וגזרה דאיהו גזיר, דהא תנן, אלמלא חביבו ורחימו דרחים קב"ה לאבהן, הוה אתחזי לנחתא יעקב למצרים בשלשלי דפרזלא, וברחימו דלהון שלטיה ליוסף בריה, ועבד ליה מלכא דשליטא על כל ארעא, ונחתו כלהו שבטין ביקרא, ויעקב כמלכא. תא חזי מה כתיב, ויבא ישראל מצרים, ויעקב גר בארץ חם, כיון דכתיב ויבא ישראל מצרים, לא ידענא דיעקב גר בארץ חם, אמאי אצטריך דא, אלא ויבא ישראל מצרים דא קב"ה, ויעקב גר בארץ חם דא יעקב, דהא בגיניה דיעקב ובנוי אתת שכינתא למצרים, וקב"ה גלגל גלגולין, ואחית ליה ליוסף בקדמיתא, דבזכותיה אתקיים ברית בהדיה, ושלטיה על כל ארעא. מה כתיב, שלח מלך ויתירהו, מושל עמים ויפתחהו, רבי שמעון אמר כתיב (תהלים קמו ז) יהו"ה מתיר אסורים וגו' (והא) והכא כתיב שלח מלך ויתירהו, אמאי מושל עמים ויפתחהו, אלא שלח מלך דא קב"ה, מושל עמים דא קב"ה, שלח מלך, מלך עלאה שלח ויתירהו, ומאן איהו דשלח (ליה), דא מלאך הגואל, דאיהו מושל

משמות עב עמים תפארת ויפתחהו: (כא) שמו אדון לביתו מלכות ומשל בכל קנינו: (כב) לאסר שריו בנפשו וזקניו יחכם: (כג) ויבא ישראל מצרים ויעקב גר בארץ חם¹⁰⁰⁶: (כד) ויפר את עמו מאד ויעצמהו מצריו ר"ת מום משמות עב: (כה) הפך לבס לשנא עמו להתנכל בעבדיו: (כו) שלח משה עבדו אהרן אשר ע"ב בחר בו: (כז) שמו בס דברי אתותיו ומפתים בארץ חם: (כח)¹⁰⁰⁷ שלח חשך ויחשך ולא מרו את דבריו כתיב דברו:

עמים, דאיהו מושל על תתאי, וכלא מעם קב"ה איהו. ויריצהו חסר וא"ו, ומאן איהו דא קב"ה, בגין דהא לית מאן דאסיר ופתח בר קב"ה, דכתיב (איוב יב יד) יסגור על איש ולא יפתח, וכתיב (שם לד כט) והוא ישקיט ומי ירשיע, ויסתר פנים ומי ישורנו, ועל גוי ועל אדם יחד, דהא כלא ביה, וכתיב (דניאל ד לב) וכמצביה עבד בחיל שמיא ודיירי ארעא, ולא איתי די ימחא בידיה ויאמר ליה מה עבדת, ובגין כך כתיב ויריצהו מן הבור וגו', מאי ויריצהו, כמה דאת אמר (איוב לג כו) יעתר אל אלוה וירצהו, כגוונא דא ויריצהו מן הבור, ולבתר ויבא אל פרעה. דבר אחר, ויריצהו, דאמשיך עליה חוטא דחסד, למיהב ליה חנא קמיה דפרעה, (מה כתיב) אלה"ם יענה את שלום פרעה, בגין לאקדמא ליה שלום ולמפתח בשלום.

¹⁰⁰⁶ זוהר חלק א דף קצד עמוד ב

רבי אלעזר פתח (שם כג) ויבא ישראל מצרים ויעקב גר בארץ חם, תא חזי, דקב"ה מגלגל גלגולין בעלמא, ומקיים אסרין וקיומין, בגין לקיימא קיומא וגזרה דאיהו גזיר, דהא תנו, אלמלא חביבו ורחימו דרחים קב"ה לאבהן, הוה אתחזי לנחתא יעקב למצרים בשלשלי דפרזלא, וברחימו דלהון שלטיה ליוסף בריה, ועבד ליה מלכא דשליטא על כל ארעא, ונחתו כלהו שבטין ביקרא, ויעקב כמלכא. תא חזי מה כתיב, ויבא ישראל מצרים, ויעקב גר בארץ חם, כיון דכתיב ויבא ישראל מצרים, לא ידענא דיעקב גר בארץ חם, אמאי אצטריך דא, אלא ויבא ישראל מצרים דא קב"ה, ויעקב גר בארץ חם דא יעקב, דהא בגיניה דיעקב ובנוי אתת שכינתא למצרים, וקב"ה גלגל גלגולין, ואחית ליה ליוסף בקדמיתא, דבזכותיה אתקיים ברית בהדיה, ושלטיה על כל ארעא. מה כתיב, שלח מלך ויתירהו, מושל עמים ויפתחהו.

¹⁰⁰⁷ שער הפסוקים - פרשת וארא

צריך לתת טוב טעם בקצור, אל סדר עשר מכות אלו, שהביא הקב"ה על המצריים במצרים, ואלו הם, דם. צפרדע. כנים. ערוב. דבר. שחין. ברד. ארבה. חשך. מכת בכורות. והם ממטה למעלה, ב"ס דנוקבא הנקרא מלכות, וזה סדרם: דם, כבר הודעתך, כי האחוריים הפשוטים של שם אה"ה, הוא בגימטריא ד"ס. והנה מכה זו, יצאה מבחי' המלכות של הנקבה שבקדושה, והלכה להכות במלכות הרשעה, של נוקבא דז"א שבקליפות, והיתה מכה זו חוץ מן המוחין שלה:

צפרדע, אם תחבר חשבון הש"ך דינים הנודעים, עם אחוריים הפשוטים של אדנ"י, שהם קכ"ו, וגם הכולל לשניהם, יעלו בגימטריא צפרדע ש"ך וקכ"ו ושני כוללים שלהם. ומכה זו יצאה מן יסוד הנקבה דזעיר דקדושה, אל המוחין עצמם דנוקבא דקליפה. וז"ס צפ"ר דע"ה, ר"ל מקום הדעת שלה. וכבר ידעת, כי שם במוחין שלה הם סוד הנהו תרין צפרין, הנזכר בפרשת ויחי בזוהר דף רי"ח ונתבאר שם בביאור המאמר אצלינו, וע"ש, וז"ס צפ"ר דע"ה:

אמר שמואל, אין החשבון מדויק, כי צפרדע עולה תמ"ד, וש"ך וקכ"ו, ושני כוללים, עולים תמ"ח. ואולי צ"ל הלשון ולומר כך, השני כוללים של ש"ך וקכ"ו עם צפרדע, ואז יעלו כל אחד מהם תמ"ו. גם זה אי אפשר, להיות כי צפרדע בגימטריא תמ"ט, או נוכל לומר, עם מה שדורש אח"כ, צפרדע צפ"ר דע"ה ע"ה, הרי תמ"ו, ועם ב' כוללים של צפ"ר דע"ה יעלו תמ"ח, כמו ש"ך וקכ"ו וב' כוללים שלהם כנלע"ד:

כנים, בגימטריא ק"ך, והם בגימטריא שם אלה"ם שהוא פ"ו, ול"ד אותיות שיש במלוי המלוי של שם אדנ"י, הרי ק"ך. ומכה זו יצאה מן ההוד של הנקבה דקדושה,

כי כבר ידעת כי אימא עילאה עד הוד אתפשטת, והכה בקרקפתא דרישא דנוקבא דקליפה, בבחינה ראשונה שלה, במקום שער הראש. וגם בבחי' המלכות, ספירה אחרונה של ז"א דקליפה, סמא"ל, הנקרא בעלה. ונודע, הוא כי מושב הכנים, הם בשער שבראש. ונלע"ד חיים, שגם ז"ס, (ישעיה ד') ושפח ה' את קדקד בנות ציון, שהעלה בראשם משפחות של כנים, כמ"ש חז"ל:

אמר שמואל, אפשר שגם רומזים אל ק"ך צרופים שיש בשם אלהים כנ"ל: ערב חסר ו', והוא סוד אחורים פשוטים דהוי"ה, שהם ע"ב, ואחוריים פשוטים דאלהים, שהם ר', ושניהם בגימטריא ערב. ויצאו מנצח הנקבה דקדושה, אל היסוד דז"א דקליפה, שהוא סמא"ל:

אמר שמואל, גם מכת הרעב, נמשכת משתי אחוריים אלו. והשבע נמשך מאלהים דיוד"ן, שהוא ש', ומהוי"ה דע"ב דיוד"ן, ושניהם בגי' שב"ע: דבר, הוא חבור ב' שמות של שם אלהים, העולים בגימטריא קע"ב ועק"ב, וד"ל אותיות שיש במלוי המלוי של שם אדנ"י, הרי קע"ב וד"ל, כמספר דב"ר. ומכה זו יצאה מתפארת דנוקבא דקדושה, אל ההוד דזעיר דקליפה. וז"ס, הנה יד ה' הויה וכו', הנזכר במכת הדבר. להורות, כי שם ההוי"ה כסדרה, שהוא בת"ת, והוא רחמים, נהפכה לדין, ונעשית צירוף הוי"ה:

אמר שמואל, בסוד ארורים הרשעים, שמהפכים מדת רחמים לדין: שחין, היא בגבורה שבנקבה שבקדושה. והנה גבורה בגימטריא רי"ו, והנה מן הגבורה שבה ולמטה, מתפשטים עשר עשר מן החמשה ספירות, שממנה עד המלכות שבה, הם בגי' חמשים, הרי רי"ו וחמשים, בגימטריא רס"ו, תוסיף עליהם ק"ב, נמצא ק"ב רי"ו נ', הם שחין בגימטריא. וענין אלו הק"ב, הם סוד ג' המלויים שבג' הוי"ת ע"ב ס"ג מ"ה, שהם מ"ו ל"ז י"ט, העולים ק"ב, שהם סוד הדינים היוצאים אל הקליפות, כמבואר אצלינו במשנת הקטע יוצא בק"ב שלו. ויצאו דינים אלו מן הגבורה של הנוקבא דקדושה אל נצח דז"א של הקליפה. והנה ענינם הוא, כי ש' של שחין, הם ש' גבורות ודינים, תוסיף עליהם הוי"ה דב"ן דההין, ועוד תוסיף י"ו אותיות שיש בשם אדנ"י במלואו ובפשוטו, הרי שס"ה כמנין שחין:

אמר שמואל, טעם לשלש מאות גבורות הנז' הוא, כנודע אצלינו, שיש ב"ס ג' קוים של חסדים, והם חח"ן. וג' קוים של גבורות, והם בג"ה. וג' קוים אמצעיים, והם דה"י. ודעת הוא במקום כתר. והמקבלת מכלם, היא המלכות, הים האחרון, ים דומה לתכלת. והנה הג' גבורות הנז', כלולות כל אחת מעשר, ועשר למאה, הרי שלש מאות, וי"ו אותיות שיש בשם אדנ"י, שהוא במלכות, הרי שס"ח, כמנין שחין. ואולי כדי למתק הגבורות האלו, נעשה בקטורת שס"ה מנים. ושלשה מנים יתירים, כנגד ג' גבורות בעצמם, כנלע"ד:

ברד, הוא אחורים של אלהים, שהוא ר'. ועם ה' אותיותיו, וע"ה, הרי ר"ו, כמספר בר"ד. ויצא מן החסד של הנקבה הקדושה, כי כן ברד היא מים מצד החסד, אלא שנתערב בו אש מתלקחת מצד הגבורה, והכה התפארת דזעיר דקליפה:

אמר שמואל, במ"א נאמר בלשון אחר, ה"ר האלהים, וע"ה הרי ברד: ארבה, הוא ד' שמות של אלהים במלואם, שבכל אחד מהם בפשוטו ובמלואו ובמלוי מלוי, יש ב"ן אותיות, ונקראים ארבעה בני האלהים. והם שנים מן חכמה, ושנים מן בינה. והן בגימטריא ארבה. והם ארבה טמא, והוא דין וכנגדו ארבה טהור. מצד ארבעה בנים דברה תורה, שהם ד' הוי"ת במלוי ההי"ן, ויצאו מן הבינה של הנקבה דקדושה, אל הגבורה דזעיר דקליפה:

חשך, הוא סוד שכ"ה דינים הנודעים, אשר ביארנום, כי הדינים הם ש"ך ניצוצין תקיפין, ואלו הם הדינים של המצריים. ועוד יש חמשה יתירים, שהם הרחמים הממתקים אל ש"ך דינים הנז', אשר עמהם נשלמים לשכ"ה. ואלו החמשה, הם בחי' האורות שהיה יוצא לישראל מתוך החשך של המצריים, כמש"ה ולכל בני ישראל היה אור במושבותם. שכן ה' ה' פעמים בגימטריא אור. אמנם במכת צפרדע, היו הש"ך דינים לבדם בלתי מיתוק כנז"ל, והג' יתירים על השכ"ה כדי שיהיה בחי' חשך, הוא סוד אות א, המצויירת בצירוף כזה, א א, שהוא ציור י"ו י"ו, העולים ל"ב, כנגד

(כט) הפך את מימיהם לדם וימת את דגתם: (ל) שרץ ארצם צפרדעים בחדרי מלכיהם: (לא) אמר ויבא ערב כנים בכל גבולם: (לב) נתן גשמיהם ברד אש להבות בארצם: (לג) ויך גפנם ותאנתם וישבר עץ גבולם: (לד) אמר ויבא ארבה וילק ואין מספר: (לה) ויאכל כל עשב בארצם ע"ב ויאכל פרי אדמתם: (לו) ויך כל בכור בארצם ראשית לכל אונם: (לז) ויוציאם ר"ת לאו משמות עב בכסף וזהב ואין בשבטיו כושל: (לח) שמח מצרים בצאתם כי נפל פחדם עליהם: (לט) פרש ענן למסך ואש להאיר לילה: (מ) שאל ויבא שלו ולחם ס"ת אום משמות עב שמים ישביעם: (מא) פתח צור ויזובו מים הלכו בציות נהר ב"ן: (מב) כי זכר את ס"ת ירת משמות עב דבר קדשו יב"ק את אברהם עבדו ע"ב: (מג) ויוצא עמו בששון¹⁰⁰⁸ יסוד ע"ב ברנה את בחיריו: (מד) ויתן להם ארצות גוים ועמל לאמים יירשו: (מה) בעבור ישמרו חקיו ותורתיו ר"ת יחו משמות עב ינצרו ר"ת יחו משמות עב הללויה:

פרק קו א הֶלְלוּ-יָהּ הוֹדוּ לַיהוָה כִּי-טוֹב כִּי לְעוֹלָם זִכְרוֹ: ב מִי יִמְלֹךְ גְּבוּרֹת יְהוָה

ל"ב נתיבות חכמה, אבא, כנודע כי ש"ך ניצוצין אתברירו במחשבה, הנקרא אבא. ואלו יצאו מן

שער הפסוקים - פרשת וארא
החכמה של הנקבה דקדושה, אל החסד דזעיר דקליפה:
אמר שמואל, לא הבנתי מ"ש כאן ה' ה' פעמים בגימטריא אור, ובודאי ט"ק גדול נפל בו:
אמר שמואל, ס"א שכן יש ה"פ אור בפרשת בראשית, וסוד א' הם ג' אותיות אל"ף, והם הג' יתירים משכ"ה, עד תשלום חש"ך. והרי נתבאר טעות הקולמוס:
בכורות, יצאה מכה זו, מן כתר דנוקבא דקדושה, והכה בג"ר דזעיר דקליפה, שהם בר"ת בכ"ר, שהם, 'בינה' כתר 'ראשית חכמה. ע"ד מה שנתבאר בס"ה, על מלת ברוך, ועל נהר כבר. (ע"כ מזולתו):
אמר שמואל, לא מלאני לבי לכתוב פסוק אחד, וטעות הנז"ל, בענין החשך לא נתקן. והנלע"ד לפרש הוא, כי לא נעלם, כי אלו החמשה יתירים על הש"ך הנזכר, הם סוד ה' גבורות מנצפ"ך העיקריים, כאשר נתבאר בש"ב שער מאמרי רשב"י בפרשת בא, במאמר כתיב כי יהיה נערה בתולה, נער כתיב וגו', וז"ל, ניצוצא אפיק זיקין בזיקין, לתלת מאה ועשרים עיבר, ואח"כ ע"י אותם הה' גבורות דינין קדישין וכו', ונתבסמו ע"י ה' גבורות אלה שהם ה' אותיות מנצפ"ך וכו'. נמצינו למידן, כי הה' יתירים הם ה' אותיות מנצפ"ך, וכל גבורה מהם היא סוד שם בן מ"ב, נמצא ה"פ מ"ב, הם בגימטריא אור ע"ה, ועם ג' אותיות אור, וזש"ה היה אור במושבותם, קרי ביה או"ר ב"ם ושבות"ם, ודרשינן סמוכים, או"ר ב"ם ושבות"ם. ואפשר שאלו המ"ב דגבורה, הם מתמתקים במ"ב אותיות, שיש בשם הוי"ה בפשוטה ובמלואה ובמלוי מלואה. נמצא שלמצריים היה משמש מ"ב דגבורה, והוא חשך. ולישראל מ"ב אותיות דשם ההוי"ה היה מאיר להם, והיינו דקאמר קרא ולכל בני ישראל היה אור במושבותם, שנתקן להם, כנלע"ד:

יִשְׁמִיעַ כָּל-תְּהִלָּתוֹ: ג אֲשֶׁרִי שְׁמִירִי
מִשְׁפָּט עֲשֵׂה צְדָקָה בְּכָל-עֵת: ד זְכִרְנִי
יְהוָה בְּרָצוֹן עִמָּךְ פִּקְדֵינִי בִישׁוּעָתְךָ: ה
לִרְאוֹת בְּטוֹבַת בְּזוּיָרִיךְ לְשִׁמוֹן בְּשִׁמוֹת
גוֹיָךְ לְהִתְהַלֵּל עִם-נְזִוְלָתְךָ: ו זֹטָאנוּ עִם-
אֲבוֹתֵינוּ הָעוֹיִנוּ הָרָשָׁעִנוּ: ז אֲבוֹתֵינוּ
בְּמִצְרַיִם לֹא-הִשְׁכִּיחוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ לֹא
זָכְרוּ אֶת-רַב זִזְסָדִיךְ וַיִּבְרְאוּ עַל-יָם בָּיִם-
סוּף: ח וַיּוֹשִׁיעֵם לְמַעַן שְׁמוֹ לְהוֹדִיעַ אֶת-
גְּבוּרָתוֹ: ט וַיַּגְעֵר בָּיִם-סוּף וַיַּזְרֵב וַיּוֹלִיכֵם
בַּתְּהוֹמוֹת כַּמֶּדְבָּר: י וַיּוֹשִׁיעֵם מִיַּד שׁוֹנָא
וַיַּגְאֲלֵם מִיַּד אוֹיֵב: יא וַיַּכְסּוּ-בַיָּם צָרִיָּהֶם
אֶזְזוֹד בַּיָּם לֹא נֹתֵר: יב וַיִּגְמִינוּ בְּדַבָּרִיו
יִשְׁרָאוֹל תְּהִלָּתוֹ: יג מִהָרֹאשׁ שָׁכְזוּ מַעֲשָׂיו
לֹא-זָכְרוּ לַעֲצָתוֹ: יד וַיִּתְּאוּ תַאֲוָה בַּמֶּדְבָּר
וַיִּנְסוּ-אֵל בִּישְׁיִמוֹן: טו וַיִּתֵּן לָהֶם שְׁאֲלָתָם
וַיִּשְׁלַח רָזוֹן בְּנִפְשָׁם: טז וַיִּקְנְאוּ לַמֶּשֶׁה
בַּמּוֹזָנָה לְאַהֲרֹן קָדוֹשׁ יְהוָה: יז תִּפְתָּחוּ-
אֶרֶץ וַתִּבְלַע דָּתָן וַתִּכַּס עַל-עֲדַת אֲבִירָם:

יִזוּ וַתִּבְעַר-אֵשׁ בַּעֲדָתָם לְהָבִיחַ תִּלְהִיט
רָשָׁעִים: יֵט יַעֲשׂוּ-עֵגֶל בְּזֹרֵב וַיִּשְׁתַּזְזוּ
לְמִסְכָּה: כ וַיִּמְירוּ אֶת-כְּבוֹדָם בְּתִבְנִית
שׁוֹר אֲכֹל עֵשֶׂב: כֹּא שְׂכֻזּוֹ אֵל מוֹשִׁיעֵם
עֲשֵׂה גְדֻלּוֹת בְּמִצְרַיִם: כב נִפְלְאוֹת בְּאֶרֶץ
זָם נוֹרְאוֹת עַל-יָם-סוּף: כג וַיֹּאמֶר
לְהַשְׁמִידָם לֹאִי מִשֶּׁה בְּזִזִּירוֹ עָמַד בַּפָּרֶץ
לִפְנֵיו לְהָשִׁיב זִמָּתוֹ מִהַשְׁזִיזִת: כד
וַיִּמָּאֶסוּ בְּאֶרֶץ זִמְדָּה לֹא-הֶאֱמִינוּ
לְדַבָּרוֹ: כה וַיִּרְגְּנוּ בְּאַהֲלֵיהֶם לֹא שָׁמְעוּ
בְּקוֹל יְהוָה: כו וַיִּשָּׂא יָדוֹ לָהֶם לְהַפִּיל
אוֹתָם בַּמִּדְבָּר: כז וּלְהַפִּיל זֶרַע בְּגוֹיִם
וּלְזִרְוֹתָם בְּאֶרְצוֹת: כוז וַיַּצְמִדוּ לְבַעַל
פְּעוֹר וַיֹּאכְלוּ זִבְזִי מִתִּים: כט וַיִּכְעִיסוּ
בְּמַעַלְלֵיהֶם וַתִּפְרֹץ-בָּם מַגֶּפֶת: ל וַיַּעֲמִיד
פִּינֹזָס וַיַּפִּיל וַתַּעֲצֵר הַמַּגֶּפֶת: לא וַתִּזְזֶשׁ
לוֹ לְצַדִּיקָה לְדֹר וְדֹר עַד-עוֹלָם: לב
וַיִּקְצִיפוּ עַל-יָמֵי מְרִיבָה וַיִּרַע לְמִשֶּׁה
בַּעֲבוּרָם: לג כִּי-הִבְּרִיחוּ אֶת-רוּזּוֹ וַיִּבְטֹא

בְּשִׁפְתָיו: לֹד לֹא-הִשְׁמִידוּ אֶת-הָעַמִּים
אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם: לֹה וַיִּתְּעָרְבוּ
בַּגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מִעֲשֵׂיהֶם: לוֹ וַיַּעֲבְדוּ אֶת-
עַצְמֵיהֶם וַיִּהְיוּ לָהֶם לְמוֹקֵשׁ: לוֹ וַיִּזְבְּחוּ
אֶת-בְּנֵיהֶם וְאֶת-בָּנוֹתֵיהֶם לְשִׁדִּים: לוֹ
וַיִּשְׁפְּכוּ דָם נָקִי דָם-בְּנֵיהֶם וּבָנוֹתֵיהֶם
אֲשֶׁר זָבְחוּ לְעַצְמֵי כֹנָעַן וַתִּזְוָנָה הָאָרֶץ
בַּדָּמִים: לֹט וַיִּטְבְּאוּ בַּמַּעֲשִׂיהֶם וַיִּזְנוּ
בַּמַּעַלְלֵיהֶם: מִן וַיִּזְזֶר-אֶף יְהוָה בְּעַמּוֹ
וַיִּתְּעַב אֶת-נִזְוָתוֹ: מֵא וַיִּתְּנֵם בְּיַד-גּוֹיִם
וַיִּמְשְׁלוּ בָהֶם שְׂנְאֵיהֶם: מִב וַיִּלְוֲצוּם
אוֹיְבֵיהֶם וַיִּכְנְעוּ תַּזּוֹת יָדָם: מִג פְּעַמִּים
רַבּוֹת יִצְיָלָם וְהִבָּה יִמְרוּ בַּעֲצָתָם וַיִּמְכּוּ
בַּעֲוֹנָם: מִד וַיֵּרָא בַּצָּר לָהֶם בְּשָׁמְעוֹ
אֶת-רִנָּתָם: מֵה וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּזֶם
כָּרֵב זֹסָדָיו: מו וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרוּחִים לִפְנֵי
כָל-שׁוֹבֵיהֶם: מוּ הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְקַבְּצֵנוּ מִן-הַגּוֹיִם לְהַדּוֹת לְשֵׁם קָדְשְׁךָ
לְהַשְׁתַּבֵּחַ בְּתִהְלָתְךָ: מוּז בָּרוּךְ-יְהוָה

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בֵּן-הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם
וְאָמַר כָּל-הָעָם אָמֵן הִלְלוּ-יְהוָה:

פֶּרֶק קו

מזמור זה פותח ומסיים בהללויה ומתאר חסדי ד' ביציאת מצרים שזה גילוי אור הבינה.

¹⁰⁰⁹ רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רכג עמוד ב
קום רבי שמעון ויתחדשון מלין מפומך בהאי קרא דמלקדמין. למנצח תמן נצח, נגון
צח וביה אתקרי ידוד מארי נצחון קרבין לגבי אומין עכו"ם דעלמא ורחמין ודינא
לישראל ורזא דמלה ובאבוד רשעים רנה. מ"ל שבעין שמהן אית ליה ועם נצח והוד
ע"ב כחושבן חס"ד ורזא דמלה נעימות בימינך נצח. הוד ביה הודו ליי'. צדיק ביה
רננו צדיקים בידוד, וביה רנו ליעקב שמחה. תפארת ביה הללו אל הללויה הללו יה
ותמן ידו"ד.

תיקוני זהר דף כח עמוד ב
שתיטאה הללויה הללויה ודא ה"ו, עליה אתמר ליל שמורים הוא לה', ודא איהו
עמודא דאמצעיתא, ורזא דמלה השמיעו הללו, ואמרו הושע ה' את עמך את שארית
ישראל, לקיים קרא (מיכה ו') כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות:
זוהר חלק ג דף קא עמוד א
אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא מקרא קדש יהיה לכם רבי חייא
פתח לדוד משכיל אשרי נשוי פשע כסוי חטאה. לדוד משכיל הא תנינן בעשרה זיני
זמרא אתקרי (נ"א אתתקן) ספר תהלים. בנצוח. בנגון. במשכיל. במכתם. במזמור.
בשיר. באשרי. בתפלה. בהודאה. בהללויה. ועלאה מכלהו הללויה והא אוקמוה.

זוהר חלק א דף קעח עמוד ב
תא חזי הללויה, בכל אינון שירין ותושבחון דקאמר דוד, הא תנינן, דלעילא מכלהון
הוא הללויה ואוקמוה, מאי טעמא, בגין דכליל שמא ושבחא כחדא. מאי שמא
ושבחא? שמא דא י"ה, שבחא מאן איהו, אלא דא כנסת ישראל דאיהו (הלל בגימ'
ה"ס שהוא אדני) מתקנא שבחא תדיר לקב"ה ולא אשתככת, כמה דאת אמר (שם פג
ב) אלהי"ם אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל, בגין דסדורא דשבחא איהי
מסדרת ומשבחת תדיר לגביה, ובגין כך שמא ושבחא כחדא.

זוהר חלק א דף רלב עמוד ב
תא חזי, הללויה, הכא אית שבחא עלאה דמארי דכלא, אתר דלא שלטא ביה עינא
למנדע ולאסתכלא, (ס"א אתר) דאיהו טמירא דכל טמירין, ומאן איהו י"ה, שמא
עלאה על כלא, ובגין כך הללויה שבחא ושמא כחדא, כלילן כחדא.

שער מאמרי רז"ל - מסכת שבת
והנה שם זה הוא למעלה בראש במקום הנשמה וסימנך כל הנשמה תהלל י"ה
הללויה ירצה עם כל נשימה ונשימה תהלל יה לפי שהשם הזה הוא העינים של
מעלה ובשם הזה היו הגדולים מביטים בעיניהם ברשעים ועושים אותם גל של
עצמות ובשם הזה הכה מרע"ה את המצרי וכן אמר משה לדתן למה תכה רעך ר"ל
מלת תכ"ה שרמז לשם כה"ת בהפוך אתוון.

ספר שערי אורה - השער השמיני - הספירה השלישית
כל הנשמה תהלל יה הללויה (תהלים קנ, ו). וכבר ידוע הוא למקובלים כי שם י"ה
רמז לשלוש ספירות עליונות, ולפיכך תלה בהן הנשמה וההלל ואמר 'כל הנשמה
תהלל יה'. ואם תאמר; והכתיב הללי נפשי את יהו"ה (שם קמו, א), הרי ההלל תלוי
בנפש? דע כי הלל הנשמה תלוי בשם י"ה, והלל הנפש תלוי בשם יהו"ה כי בו נכללת
ספירת המלכו"ת שהיא סוד ה"א אחרונה של שם. ושני מיני הלל הם: הלל גמור
והלל שאינו גמור. הלל גמור תלוי בספירת הבינ"ה, מקום שאין בו חסרון כל דבר
ולא נדבק בה פגם לעולם, לפי שהיא למעלה מכל השרים והיא דביקה בעולם
הרחמים. והלל שאינו גמור תלוי בספירת המלכו"ת, ולפי שלפעמים הרבה היא

נפרצת ופגם דבק לה כשישראל חוטאים ומכעיסים, כך הלל שאינו גמור והוא בדילוגין נקרא כנגדה. זהו סוד הלל גמור והלל שאינו גמור, והבן זה מאוד. והלל של ראש חודש, שאמרו שהוא מנהג לפי שזמן כפרה הוא והלבנה פגומה היתה וחזרה להתחדש. אבל הלל הניסים והנפלאות והלל השמחות והטובות, כהלל הפסח שבועות וסוכות, באותן הזמנים הופיעה ספירת הבינה. בפסח:

מאורי אור מערכת אות הא דף כה ע"ב
הללויה נקראת המלכות הל' מחוברת עם התפארת הנקרא ו ומקבל המוחין הנקראים י"ה. הללויה גימ' אלקים.

¹⁰¹⁰ זוהר חלק א דף רמט עמוד א
פתח ואמר (תהלים קו ב) **מי ימלל גבורות יהוה ישמיע כל תהלתו**, האי קרא אוקמוה, אבל מהו ימלל ידבר מבעי ליה, ואי תימא דארחיה דקרא הכי הוא, דהא קראי אינון הכי, לא, דכלהו לאחזאה מלה קא אתיין, אוף הכא לאחזאה מלה קא אתיא מי ימלל (גבורות יהוה) כדכתיב (דברים כג כו) וקטפת מלילות, גבורות יהוה, בגין דסגיין אינון, דהא כל גזרא דדינא מתמן קא אתיא, ועל דא מאן איהו דיסלק יעבר גזרה חדא מאינון גבוראן דעביד קב"ה.

פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים
מי ימלל גבורות ה' וגו' (קו, ב-ד). הז"א בגלות הוא בסוד קטנות, ונאמר בו, תשש כחו כנקבה, שאינו יכול להראות גבורתו. אבל לעתיד לבא שיתגלה בסוד גדלות אז יראה גבורתו. והכל נמשך מאימא, שהמוחין באים ממנה. וזהו, "מי" שהיא אימא, "ימלל גבורות ה'", "ימלל" הוא סוד ד' מוחין, י' היא חכמה, מ' היא בינה בסוד אימא שהיא מ' סאה, שאז צריך שיתגלה המקוה לטהר הז"א ממה שנפגם בזמן הגלות. והב' ל"ל הם בסוד הדעת, בסוד הה"ח והה"ג ביחד עם הכולל שהוא ס'. וז"ס מ"ש, "מי מלל לאברהם", שאברהם הוא בסוד חסד ובסוד ז"א, אבל עד שהיה בסוד ו' קצוות לבד לא היה כח לאברהם להוציא יצחק, והוצרך שיתפשטו המוחין בז"א. וזהו, "מי מלל לאברהם", "מי" שהיא אי', נתן המוחין "לאברהם" שהוא ז"א, מלל לבד:

ג"כ בסדר אחר הוא סוד המוחין, מ' היא חכמה שהיא שרש אל כל הד' מוחין. בינה היא ל' שהיא הספירה השלישית. דעת ג"כ הוא ל' שכולל כל הג' מוחין ביחד כידוע, שהדעת לפעמים חושבים הה"ג לאחד והה"ח לאחד, ולפעמים הכל אחד: "ישמיע כל תהלתו", אחר שנתפשטו המוחין נעשה הזיווג בין יסוד ומלכות, והכל נעשה בכח אי', וזהו, "ישמיע" שהיא אי', שבכחה נעשה הזיווג, וזהו, "כל תהלתו". וג"כ - "ישמיע", כשז"א בסוד קטנות כמו שהיה במצרים, אז נאמר בו, "לא ידעתי את ה'", שאינו נודע. אבל אחר הגאולה נאמר, "וישמע יתרו כי הוציא ה' את ישראל". וכן יהיה בזמן התיקון - ישמע ה' בעולם, מה שאינו נשמע בזמן הגלות, וזהו, "ישמיע כל תהלתו". ואומר, "תהלתו", לפי שבגלות הקליפות מתפארים שהמלכות בתוכם ח"ו, ונמצא שעתה היא התהלה שלהם. אבל בזמן התיקון יהיה תהלת ו'א לבד, וזהו, "תהלתו" - תהלת ו' שהוא ז"א:

¹⁰¹¹ ספר שערי צדק - השער השמיני
ובינה נקרא בתורה גבורות בלשון רבים שנאמר "**מי ימלל גבורות ידו**" כי מי א"ל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורותיך. ומדת פחד יצחק נקרא "גבורה" בלשון יחיד לפיכך גבורות מבטלין כח וגבורה וכה"א וידו הנטויה מ"י ישיבנו מ"י, וזו הבינה משיבה גזר הדין. וכתוב צדיק מושל יראת אלקים אמר הקב"ה אני מושל בכל ומי מושל בי זה הצדיק שאני גוזר גזירה והוא מבטלה כמה סתרים גנוזות

יהוה ישמיע בינה כל תהלתו בינה: (ג) אשרי חו"ב שמרי משפט¹⁰¹³ תפארת עשה צדקה בכל תפארת עת מלכות: (ד) זכרני¹⁰¹⁴ תפארת יהוה תפארת ברצון עמך ע"ב פקדני מלכות

במקום הזה וזהו סוד בסוד קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה כי כמגיע אדם למעלה צדיק עולה למעלה עד הבינה וקורע כל גזר דין אשר גוזרין עליו סנהדרין של תפארת וזהו סוד וידו נטוי' מי ישיבנו בודאי:

¹⁰¹² זוהר חלק א דף קלה עמוד א - על דא כתיב מי ימלל גבורות יהוה דא יצחק.

¹⁰¹³ זוהר חלק ג דף קיג עמוד ב
בכה רבי שמעון ואמר ווי לון לבני נשא דלא ידעין ולא משגיחין ביקרא דמאריהון מאן עביד שמא קדישא בכל יומא הוי אימא מאן דיהיב צדקה למסכנא. ת"ח הא אוקמוה הכי הוא דמסכנא אחיד ביה בדינא וכל מיכלייהו בדינא הוא אתר דאקרי צדק כד"א תפלה לעני כי יעטוף תפלה דא תפלה ש"י ואוקימנא ומאן דיהיב ליה צדקה למסכנא הוא עביד לעילא שמא קדישא שלים כדקא יאות בגין דצדקה דא אילנא דחיי וצדקה יהיב לצדק וכד יהיב לצדק כדין אתחבר דא בדא ושמא קדישא אשתכח שלים מאן עביד דא אתערותא (ד"א דעביד אתערותא דא) דלתתא ודאי כאלו עביד שמא קדישא בשלימו. כגוונא דאיהו עביד לתתא הכי אתער לעילא ועל דא כתיב **אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת**. עושה צדקה דא קבה כביכול הוא עביד ליה. ת"ח מסכנא הא אתמר מאן הוא אתריה. מ"ט. בגין דמסכנא לא אית ליה מדיליה כלום אלא מה דיהבין ליה וסיהרא לא אית לה נהורא מדילה אלא מה דיהיב לה שמשא. ת"ח אמאי עני חשוב כמת מ"ט בגין דההוא אתר גרים ליה דהא באתר דמותא הוא שכיח ובג"כ אקרי מת, ההוא דחייס עליה הוא יהיב ליה צדקה אילנא דחיי שריא עלוי כד"א וצדקה תציל ממות. וכגוונא דעביד ב"נ לתתא הכי נמי עביד לעילא ממש זכאה חולקיה דזכי למעבד שמא קדישא לעילא בג"כ צדקה סליק על כלא, והני מלי צדקה לשמה דהא אתער צדקה לצדק לחברא לון כחדא ולמהוי כלא שמא קדישא כדקא יאות דהא צדק לא אתתקן ולא אשתלים אלא בצדקה דכתיב בצדקה תכונני ולכנסת ישראל אתמר בג"כ ועשיתם אותם וגו':

זוהר חלק א דף קנג עמוד א
תא חזי, **אשרי שומרי משפט**, דנטרי מהימנותא דקב"ה, בגין דקב"ה איהו משפט, ובעי ליה לבר נש לנטרא דלא יסטי לארחא אחרא, אלא דיהא נטיר משפט, בגין דקב"ה איהו משפט דכל ארחוי משפט. **עושה צדקה בכל עת**, וכי בכל עת יכיל בר נש למעבד צדקה, אלא מאן דישתדל בארחוי דאורייתא, ועביד צדקה עם אינון דאצטריכו לה, דכל מאן דעביד צדקה עם מסכנא, אסגי ההיא צדקה לעילא ותתא.

פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים
"**אשרי שומרי משפט**", אשרי שהם המוחין דאו"א, [אשר] שהיא אימא, י' אבא, הם "שומרי משפט". שומרים הז"א מן הקליפות. "עושה צדקה בכל עת", המלכות היא מעצמה צדק, דין גמור דאוקיד עלמא בשלהובא, והז"א ממתק אותה בסוד הה' חסדים, ואז נעשית צדקה, ויש עת אחד שמתגלה זה הענין - כשהדברים בתיקון. אבל כשהשכינה בתוך הקליפות ח"ו, אז הקליפות סוברים שהיא בסוד צדק לבד, וסוברים לשלוט עליה ח"ו. אבל באמת שאפילו באותו הזמן היא בסוד צדקה, שהמלך לעולם הוא בחיבור עמה. ונאמר בה אז, "עת אשר שלט האדם באדם לרע לו", וזהו, "עושה צדקה בכל עת":

¹⁰¹⁴ פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

בישועתך מלכות : (ה) לראות בטובת בחיריך לשמח בשמחת גויך להתהלל עם נחלתך : (ו) חטאנו עם אבותינו העוינו הרשענו : (ז) אבותינו במצרים לא השכילו נפלאותיך לא זכרו את רב חסדיך וימרו על ים ביס סוף : (ח) ויושיעם למען שמו להודיע את גבורתו : (ט) ויגער ביס סוף ויחרב ויוליכם בתהמות כמדבר : (י) ויושיעם מיד שונא ויגאלם מיד אויב : (יא) ויכסו מים ר"ת אום משמות עב צריהם אחד מהם לא נותר : (יב) ויאמינו בדבריו ישירו תהלתו : (יג) מהרו שכחו מעשיו לא חכו לעצתו : (יד) ויתאו תאוה במדבר וינסו אל בשימון : (טו) ויתן להם שאלתם ס"ת נמם משמות עב וישלח רזון בנפשם : (טז) ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש יהוה : (יז) תפתח ארץ ותבלע דתן ותכס על עדת אבירם : (יח) ותבער אש בעדתם להבה תלהט רשעים : (יט) יעשו עגל בחרב וישתחו למסכה : (כ) וימירו את כבודם בתבנית שור אכל עשב : (כא) שכחו אל מושיעם עשה גדלות במצרים : (כב) נפלאות בארץ ב"ן חם נוראות על ים סוף : (כג) ויאמר להשמידם לולי משה ס"ת מיה משמות עב בחירו עמד בפרץ ע"ב לפניו להשיב חמתו מהשחית : (כד) וימאסו בארץ חמדה לא האמינו לדברו : (כה) וירגנו באהליהם לא שמעו בקול יהוה : (כו) וישא ידו להם ס"ת אום משמות עב להפיל אותם במדבר : (כז) ולהפיל זרעם בגוים ולזרותם בארצות ס"ת גימ' י"פ ב"ן : (כח) ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים : (כט) ויכעיסו במעלליהם ותפרץ בס מגפה : (ל) ויעמד פינחס פ"ו ויפלל¹⁰¹⁵ פ"ו ותעצר המגפה : (לא) ותחשב לו לצדקה מלכות לדר לאה ודר רחל עד יסוד עולם מלכות : (לב) ויקציפו על מי מריבה וירע למשה בעבורם : (לג) כי המרו את רוחו ויבטא בשפתיו : (לד) לא השמידו את העמים אשר אמר ר"ת האא משמות עב יהוה להם : (לה) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם : (לו) ויעבדו את עצביהם ויהיו להם למוקש : (לז) ויזבחו את ר"ת לאו משמות עב בניהם ואת

כידוע הוא שבעת הזיווג, השכינה עולה אל המלך עם המ"ן, שהם הנשמות של ישראל. וזהו, "זכרני ה' ברצון עמך", שהם הנשמות דישראל, בסוד "רצה ה' אלקינו בעמך ישראל", ונקראים רצון לפי שהם מרצים להקב"ה במעשיהם. ואז, "פקדני בישועתך", והיא אימא המתגלית בסוד ישועה לגאול המלכות. או, "בישועתך", לעתיד לבא יתגלה הדיקנא, ושם יש הישועה בסוד הש"ע שהם הב' א"ל, (כלומר גימ' פעמים א"ל מלא כזה אלף למד שעולים למנין שע) וזהו, "בישועתך", במהרה בימינו אמן.

¹⁰¹⁵ רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רלז עמוד ב
קום בוצינא קדישא ואפתח מלי קמי שכינתא קם בוצינא קדישא ואמר בחבורה קדמאה אתמר הכי. ת"ח פינחס קאים קמי דינא תקיפא דיצחק וקם קמי פרצה דכתיב ויעמוד פינחס ויפלל ותעצר המגפה בגין לאגנא עלייהו דישראל ובגין דא כליל דא ודא בחושבנא פינחס כמנין יצחק והכא צריך לחדתא מלין:
פתח ואמר, אליהו רחימא דמלכא עלאה חזא מ"ם מן מות טאם באוירא חטף לה ושתף לה עם ר"ח דאיהו יצחק ואיהו בחושבן פינחס ואשתלים בה רמ"ח לבתר חזא ו' מן מו"ת טס ברקיעא וחטף ליה ושוי ליה ברמ"ח ואשתלים רומ"ח הדא הוא דכתיב ויקח רומח בידו ואיהו במה יכיל לחטוף תרין אתוון אלין בתרין רוחין דאשתמרו (ס"א דאתמרו) לעילא דאשתתפו בפנחס. פנ"י ח"ס. בתרין פנים אלין חס על ישראל דלא אתאבידו בחילא דתרווייהו. וידקור את שניהם בתרין אתוון מ"ו והיינו בקנאו את קנאתי בתוכם. ואמאי אשתתף ביצחק בגין דיצחק מסר גרמיה למיתה ובגין דא אשתתף ליה ליצחק למהוי ליה עזר. דמסטרא דתרין עיזלי דאיילתא אשתתפי ביה אברהם ויעקב דאברהם דרגיה חסד אשתתף בח"ס דפנחס יעקב איהו פנ"י א"ל (ס"א יעקב איהו פנ"י דפנחס) בגיזא אתמר ביה כאשר עבר את פניאל (ס"א שם המקום פנ"י) פנ"י א"ל בגין דכד עלמא איהו בדוחקא ואית צדיק בעלמא מקני על ברית אבהן אשתתפו ביה ובגינייהו אמר משה בדוחקא דישראל זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך.

בנותיהם לשדים: (לח) וישפכו דם נקי דם בניהם ובנותיהם אשר זבחו לעצבי כנען ותחנף הארץ בדמים: (לט) ויטמאו במעשיהם ויזנו במעלליהם: (מ) ויחר אף יהוה תפארת בעמו ויתעב את נחלתו: (מא) ויתנם ביד גוים וימשלו בהם שנאיהם: (מב) וילחצום אויביהם ויכנעו תחת ידם: (מג) פעמים רבות יצילם והמה רי"ו ימרו בעצתם וימכו בעונם: (מד) וירא בצר להם בשמעו את רנתם: (מה) ויזכר להם בריתו¹⁰¹⁶ מלכות וינחם ס"ת מום משמות עב כרב חסדו כתיב ס"ת ומב משמות עב חסדיו ס"ת ומב משמות עב: (מו) ויתן אותם לרחמים ס"ת נמם משמות עב לפני כל שוביהם: (מז) הושיענו יהוה תפארת אלהינו וקבצנו מן ר"ת אום משמות עב הגוים להדות לשם קדשך מלכות להשתבח בתהלתך בינה: (מח) ברוך יהוה תפארת אלהי ישראל תפארת מן העולם בינה ועד העולם מלכות ואמר ר"ת והו משמות עב כל העם אמן הללויה:

¹⁰¹⁶ זוהר חלק א דף קטז עמוד ב

ויזכור אלהי"ם את בריתו, דא כנסת ישראל דאיהי ברית, כמה דאת אמר והיתה לאות ברית וגו', כד יתער וא"ו לגבי ה"א, כדין אתין עלאין יתערוך בעלמא.

פרק קז

א הָדוּ לַיהוָה כִּי-טוֹב כִּי לְעוֹלָם זָכְרוּ:
ב יֹאמְרוּ גְּאוּלֵּי יְהוָה אֲשֶׁר גָּאֲלָם מִיַּד-
צָר: ג וּמִאֲרָצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרָז וּמִמַּעֲרָב
מִצָּפוֹן וּמִמָּוֶם: ד תָּעוּ בַּמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן
דֶּרֶךְ עִיר מוֹשֶׁב לֹא מָצְאוּ: ה רָעֲבִים גַּם-
צִמְאִים נִפְשָׁם בָּהֶם תִּתֶּעֱטֹף: ו וַיִּצְעֲקוּ
אֶל-יְהוָה בַּצָּר לָהֶם מִמִּצּוֹקוֹתֵיהֶם יִצִּילֵם:
ז וַיִּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לָלֶכֶת אֶל-עִיר
מוֹשֶׁב: זז יוֹדוּ לַיהוָה זָכְרוּ וְנִפְלְאוֹתָיו
לִבֵּי אָדָם: ט כִּי-הִשְׁבִּיעַ נֶפֶשׁ שִׁקְקָה
וְנֶפֶשׁ רָעָבָה מִלֵּא-טוֹב: י יֵשְׁבִי זֹשֶׁךְ
וְצִלְמוֹת אֲסִירֵי עָנִי וּבְרוֹל: יא כִּי-הִבְּרֹךְ
אֲבִירֵי-אֵל וְעֵצָת עֲלִיּוֹן נָאֲצוּ: יב וַיִּכְנַע
בְּעָמַל לִבָּם כָּשְׁלוּ וְאִין עֲזָר: יג וַיִּזְעֲקוּ
אֶל-יְהוָה בַּצָּר לָהֶם מִמִּצּוֹקוֹתֵיהֶם
יוֹשִׁיעֵם: יד יוֹצִיאֵם מִזֹּשֶׁךְ וְצִלְמוֹת
וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יַגִּיתֵק: טו יוֹדוּ לַיהוָה זָכְרוּ
וְנִפְלְאוֹתָיו לִבֵּי אָדָם: טז כִּי-שִׁבֵּר

דְּלִתוֹת נְזֻזְשֵׁת וּבְרִיזֵי בָרוֹל גִּידֵעַ: יוֹ
אֹכְלִים מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעֵם וּמַעֲזֻזֵיהֶם יִתְעַנּוּ:
יִזּוּ כָל-אֶכָל תִּתַּעַב נִפְשָׁם וַיִּזְעֻעוּ עַד-
שַׁעְרֵי מָוֶת: יֵט וַיִּזְעֻקוּ אֶל-יְהוָה בַּצָּר
לָהֶם מִמִּצְקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: כִּי יִשְׁכַּחוּ
דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֻם וַיִּמְלֹט מִשְׁזֻזֵּיתוֹתָם: כֹּא
יֹדֶה לַיהוָה זִסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבִּי אָדָם:
כִּב וַיִּזְבְּזוּ וּבִזֵּי תוֹדָה וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו
בִּרְנָה: כִּג יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת עֲשִׂי
מִלֵּאכָה בַּיָּם רַבִּים: כֹּד הִמָּה רָאוּ
מַעֲשֵׂי יְהוָה וְנִפְלְאוֹתָיו בְּמִצּוֹלָה: כֹּה
וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמִד רוּחוֹ סֶעְרָה וַתִּרְוּמֻם גָּלְיוֹ: כו
יַעֲלוּ שָׁמַיִם יִרְדּוּ תַהוֹמוֹת נִפְשָׁם בִּרְעָה
תִּתְמוּגָג: כז יִזְזוּגוּ וַיִּנּוּעוּ כִּשְׁכּוֹר וְכָל-
זֹכְמֹתָם תִּתְבַּלֵּעַ: כזו וַיִּצְעֻקוּ אֶל-יְהוָה
בַּצָּר לָהֶם וּבְמִצְוֹקֵיהֶם יוֹצִיאֵם: כט יִקָּם
סֶעְרָה לְדָמָה וַיִּזְזֻשׁוּ גָלִיהֶם: ל וַיִּשְׁמְזוּ
כִי-יִשְׁתַּקּוּ וַיִּנּוּזֻם אֶל-מוֹזוֹז זֹפָצָם: לא
יֹדֶה לַיהוָה זִסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבִּי אָדָם:

לֵב וִירֻמוֹהוּ בִקְהָל-עָם וּבְמוֹשֵׁב זִקְנִים
יִהְיֶה לָלוֹהוּ: לֹא יֵשֶׁם נְהָרוֹת לְמִדְבָּר וּמִצְאֵי
מַיִם לְצִמְאוֹן: לֹא אֶרֶץ פְּרִי לְמִלְחָה
מִרְעֵת יֹשְׁבֵי בָהּ: לֹא יֵשֶׁם מִדְבָּר לְאֲנָם-
מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמִצְאֵי מַיִם: לוֹ וַיּוֹשֶׁב שָׂם
רְעֻבִים וַיְכַנְּנוּ עֵיר מוֹשָׁב: לוֹ וַיִּזְרְעוּ
שָׂדוֹת וַיִּטְעוּ כְרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי תְבוּאָה:
לוֹ וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבִהְמַתָּם לֹא
יִמְעִיט: לֹט וַיִּמְעֹטוּ וַיִּשְׁזְזוּ מִעֲצָר רָעָה
וַיִּגְזֹן: מִשֹּׁפָר בּוֹז עַל-גְּדִיבִים וַיִּתְּעֵם
בְּתֵהוּ לֹא-דֶרֶךְ: מֵא וַיִּשְׁגַּב אֲבִיוֹן מִעוֹנֵי
וַיֵּשֶׁם כִּצְאֹן מִשְׁפּוֹזוֹת: מִב יִרְאוּ יִשְׂרָאֵל
וַיִּשְׁמְזְזוּ וְכָל-עוֹלָה קִפְצָה פִּיהָ: מִג מִי-
זָזְכֶם וַיִּשְׁמַר-אֵלֶּה וַיִּתְּבוּנְנוּ זֹסִדֵי יְהוָה:

פרק קז

שיר שבח לקב"ה על גאולת כנסת ישראל מהקלי'.

(א) **הדו הוד ליהוה**¹⁰¹⁷ תפארת **כי** מלכות **טוב** יסוד **כי** מלכות **לעולם** מלכות **חסדו** חסדו: (ב) **יאמרו מלכות גאולי** יסוד **יהוה**¹⁰¹⁸ תפארת **אשר** בינה **גאלם מיד צר** קלי': (ג) **ומאמצות קבצם ממזרח** תפארת **וממערב** מלכות **מצפון** גבורה ר"ת מום משמות עב **ומים**¹⁰¹⁹ חסדו: (ד) **תעו במדבר**¹⁰²⁰ קלי' **בישימון דרך** קלי' **עיר מושב** מלכות **לא מצאו: (ה) רעבים** ללא נח"י

¹⁰¹⁷ פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו (קז, א-ב). ההוד בזמן הגלות נאמר בו, "כל היום דוה", וזה לפי שאינו נקשר עם הו' קצוות. אבל לעתיד לבא יתקשר בו' קצוות ואז יהיה הוד, וזהו, "הודו" - הוד ו'. וההוד הוא אלף החמישי, ובו היו כל צרות הגלות לפי שהיה דוה, וכשהיה דוה כל הד' אותיות של שם הוי' לא היו מאירים, אבל אז - "הודו לה". וכללות התיקון - שהויה תחזור ליקי"ק, וזהו, "כי" שהוא כמנין יהי"ה. ואז הוא "טוב", שזה הוא סוף התיקון הראוי. ואז כשיהיה יקי"ק, אז יבא השפע הראוי לנשמות של ישראל, וזהו, "כי לעולם חסדו", כשיהיה כ"י שהוא יהי"ה. "לעולם חסדו", "לעולם" יבא הלחם שהוא כמנין "חסדו" בריוח:

¹⁰¹⁸ פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

"יאמרו גאולי ה'", הגאולה אינה יכולה לבא לישראל אלא כשהטפה מתחזקת בסוד, אור מים רקיע, וזהו, "יאמרו גאולי ה'", יאמרו בסוד אמ"ר. "גאולי ה'" דווקא, כמו שנאמר ביציאת מצרים, אני ולא מלאך אני ולא שרף. ואז, אימא, אע"פ שבזמן הגלות נאמר בה, דינין מתערין מינה, והס"א אוחזת ח"ו. אז - אדרבא "אשר גאלם", "אשר" שהיא אימא גואל ישראל - "מיד" שהיא הגבורה, ומן "צר" שהוא מנצפ"ך, בגלות הס"א אוחזת בהם ח"ו, אבל בזמן התיקון אדרבא הם עושים מלחמה באומות העולם וגואלים ישראל. [ב]:

¹⁰¹⁹ נקטנו כאן ים בחינת דרום חסד לפי התרגום יונתן בן עוזיאל שכתב "ומארעתא כנשינון ממדנחא וממערבא מצפונא ומן ימא דרומא" כדי לשמור על ארבע רוחות שהם כנגד חו"ג תו"מ..

¹⁰²⁰ כתבי הרמ"ע מפאנו ז"ל - ספר יונת אלם - פרק ק

בפרק הרואה א"ר יהודא אמר רב ד' צריכין להודות יורדי הים והולכי מדברות חולה שנתרפא חבוש ויצא ואמרינן התם יורדי הים מנלן ומייתי כלהו קראי אע"ג דטובא נינהו וכאן הבן שואל אמאי שני מסדורא דקרא דאיהו מדבר חבוש חולה ים ותו אפי' בחד קראי הנה דרך הגמרא לקצר ולא להאריך כמו שבארנו בפ' הקודם והכא אמאי זמר ואזיל כולי האי ואיברא סדרי דקראי בספר תהלים דייקא לאגמורי דה"מ כלהו בשמא קדישא ובאתוון תלו דמתמן אתרחיש ניסא לכ"ע וכי היכי דבשכינתא קדישא דאיהי אמא דילן כתיב אשר יסרתו אמו ה"נ אתמר בה מחצתי ואני ארפא משום הכי נקט סדרי דאתוון דהויה דילה דאיהו ה' על ו' ה' על י' ופשוט הוא תדע דקראי דהולכי מדברות מן תעו במדבר עד יודו ה' נינהו ודחבוש מן יושבי חושך עד יודו שית' דחולה שנתרפא עד יודו ה' והנך דיורדי הים עד יודו וירוממוהו י' הוה והני תרי קראי כחדא אזלינן למימרא דבכלהו בעינן קהל עם ותרי מנייהו רבנן כנגד חכמה ובינה דאינון ראשי הקהל הזה למעוטי כתר אשר אינו מתגלה במקום יסורין ודעת אינו ספירה בעצם אלא הארה בעלמא לקבוץ החסדים והגבורות כנודע לפי איתיה בקהל עם וליתיה במושב זקנים.

ס"ת אום משמות עב **גם צמאים** 1024 ללא נ"ר **נפשם** מלכות **בהם** ב"ן **תתעטף**: (ו) **ויצעקו** מלכות **אל יהוה** תפארת **בצר להם** מחמת נפילתם לקלי' **ממצוקותיהם**¹⁰²¹ **יצילם**: (ז) **וידריכם בדרך ישרה**¹⁰²² מלכות **ללכת אל עיר מושב** מלכות: (ח) **יודו**¹⁰²³ הוד **ליהוה**

¹⁰²¹ ברצוני להביא כאן רמז מאבי מורי חיים יצ"ו. כתוב בתפילת ר"ה "ותפילה ותשובה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה. והם כנגד קול צום ממון והם רמוזים במילה "ממצוקותיהם" ודפח"ח.

זוהר חלק ב דף כ עמוד א
אמר רבי יהודה, הלכך גדולה צעקה מכולן, שצעקה היא בלב, הדא הוא דכתיב (איכה ב יח) צעק לבם אל יהו"ה, צעקה וזעקה דבר אחד הוא, וזו קרובה להקדוש ברוך הוא יותר מתפלה ואנחה, דכתיב (שמות כב כג) כי אם צעוק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו. אמר רבי ברכיה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לשמואל, (ש"א טו יא) נחמתי כי המלכתי את שאול למלך, מה כתיב, ויחר לשמואל ויצעק אל יהו"ה כל הלילה, הניח הכל ולקח צעקה, משום דהיא קרובה לקודשא בריך הוא יתיר מכלהו, הדא הוא דכתיב ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי. תנו רבנן, האי מאן דצלי ובכי וצעיק עד לא יכיל למרחש בשפוותיה, האי צלותא שלימתא דהיא בלבא, ולעולם לא הדרא ריקניא. אמר רבי יהודה, גדולה צעקה שקורע גזר דינו של אדם מכל ימיו. רבי יצחק אמר, גדולה צעקה שמושלת על מדת הדין של מעלה, רבי יוסי אמר, גדולה צעקה שמושלת בעולם הזה ובעולם הבא, בשביל צעקה נוחל האדם העולם הזה והעולם הבא, דכתיב (תהלים קז ו) **ויצעקו אל ה' בצר להם ממצוקותיהם יצילם**:

¹⁰²² רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רכט עמוד ב - ובג"ד ורגליהם רגל ישרה כי ישרים דרכי ידו"ד באתר דידו"ד תמן איהו דרך ישרה.

¹⁰²³ ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית
וההודאות על הנסים והנפלאות, במקום זה (בספירת ההוד) קבועות, בסוד: **יודו ליי** **חסדו ונפלאותיו לבני אדם** (תהלים קז, ח). ובסוד ד' צריכין להודות, כגון חולה שנתרפא וחבוש שיצא מבית האסורים ופורשי ימים והולכי מדברות, וממקום זה גומל לחייבים טובות. כי בשתי מידות הללו יש מקומות שבהן מלאכים ממונים לקרוע גזר דינו של אדם, אם נגזרה עליו מיתה או שאר עונשין. וזהו סוד שאמרו חכמים ז"ל: קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה. כי שבעים שרים שהם עומדים בבית דין העליון ואחד מכריע, ואותו פסק דין שחותמין שם עדיין יש לו רפואה במקום זה, ולפיכך ד' צריכין להודות, כי זהו מקום ההודאות, ובכאן הוא סוד גמילות חסדים, ולפיכך אנו אומרים: הגומל לחייבים טובות. וסוד כריעה ומודים, אצל מקומות הללו קבועים, וסימן; כי לי תכרע כל ברך (ישעיהו מה, כג). וסוד מודים דרבנן, במקום זה הוא קבוע, כי יהו"ה אלהים צבאות הם סוד מידת 'תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם', וסודו ליודעים חן, כי הם המרבים שלום. וכן הוא אומר: כי ורע השלום הגפן תתן פריה והארץ תתן את יבולה והשמים יתנו טלם (זכריה ח, יב), וכבר ידעת כי 'ט'ל חרמון יורד על הררי ציון', שהם נצח והוד. ולפי שהם מקום ההודאות והם סוד 'כי לי תכרע כל ברך', אמרו חז"ל: צריך לכרוע במוד"ם. וכל ברכה הבאה לעולם, על ידי אלו באה; ולפיכך מי שאינו כורע במוד"ם, שדרו נעשית נחש לאחר שבעים שנה. וסוד שבעים שנה הם שבעים שרים העומדים בשורת העגולה, והנחש מבחוץ עומד כאורב נגד נצח והוד. וכל מי שאינו נזהר עם ת"ח או עם נצ"ח והו"ד, ראוי להכישו נחש, וזהו שאמרו: כל העובר על דברי חכמים חייב מיתה וראוי להכישו נחש דלפיכך דע כי כשמתלבש השם הנקרא אדנ"י לבוש הוד, נוצח כל מלחמות ישראל ונפרע לנו מצרינו ומשלם גמול לכל אויבי נפשינו, ולפיכך צריכים אנו להודות למי שנתלבש לבוש הוד ונצח מלחמה, והסוד: הוד והדר לבשת

(תהלים קד, א). וזהו: אל ההודאות אדון הנפלאות. ולפיכך התבונן בכל מקום שתמצא לשון הודאה, שהוא כנגד מקום זה:

¹⁰²⁴ ספר אדיר במרום ח"א - שערא דנפיק מבתר אודנין וכדי שתבין היטב אפרש לך סוד ד' הצריכין להודות, שבענינם אמר הפסוק, **השביע נפש שוקקה**, ותבין מהו נפש שוקקה ומהו נפש רעבה. דע כי הנה כתיב, ליוצא ולבא אין שלום מן הצר (זכריה ח, י), וזה סוד גדול מאד. כי מלכות יש לה שתי בחינות, מ' פתוחה וס' סתומה. ואם היא מ"ם פתוחה, כל המאורות הם בפתיחה, כולם באהבה וכולם בתשוקה. אבל אם היא מ"ם סתומה, אז כל המאורות גם כן בסיתום. והענין הוא, שאם הדין מתגבר, אז היא בסוד, אבן שעל פי הבאר, והוא ענין ה' אותיות מנצפ"ך וסודם צ"ר כמפורש במקום אחר, שעליהם אמרו רז"ל, אילה זו רחמה צר (עירובין נד ב). והנה בהיות כך הכל הוא בסיתום, ועל כן, ליוצא ולבא אין שלום. והנה מן הצ"ר הזה נמשכים סכנות לד' אלו הנזכרים במזמור, וזהו שאומר תמיד, ויצעקו אל ה' בצ"ר להם וכו' (תהלים קז). ואומר לך עתה למה הם ד'. כי סודם הוא מ' סתומה, שהיא ד' ווי"ן לד' רוחות. ובאמת ד' ווי"ן עולים כ"ד, וסודם כ"ד צירופי אדנ"י, שכולם מתקבצים בסיתום, מה שבשעת הפתיחה הם שערים בסוד תרע"א. וזהו ממש סוד, ומאוצות קבצם ממזרח וממערב מצפון ומים (תהלים קז, ג). והנה כל מי שנעשה לו נס צריך לברך. והסוד הוא, כי בכח הברכה הזאת, המאור שנתעורר לעשות הנס ההוא, הארתו מתקיימת. והד' האלו חייבין להודות, לפי מציאות ההארה המצלת אותם מן הסכנה. אבל ענינם פרטי, לפי זה הצר שאמרנו. גם חבלי משיח הם בסוד זה. והוא סוד, עת צר"ה היא ליעקב (ירמיה ל, ז): והנה בהיותה כך סתומה נקראת מדבר, שהוא סתום שאי אפשר להוציא פירות. ועל כן אמר, תעו במדבר בישימון דרך עיר מושב לא מצאו (תהלים קז, ד), כי בהיותה מ"ם סתומה אינה נמצאת בסוד עיר מושב. ותבין היטב איך גם המדבר יוכל ליזרע, אלא שאין יכול להוליד. וזהו ממש ענין המ"ם סתומה, שהוא האבן שעל פי הבאר. ובגלות אין השכינה נמצאת מפני הסיתום הזה. ותראה שמתחיל המזמור, יאמרו גאולי ה' אשר גאלם מיד צ"ר (תהלים קז, ב), כי הגאולה היא סוף התיקון, לצאת מן הצ"ר הזה שאמרנו. ואמר, רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף. והוא כי הנשמות הם רעבים, מפני שאין יכולין לקבל מי הבאר. ויש מין שפע הנקרא אכילה, ויש מין אחר הנקרא שתיה, והנשמות הם רעבים גם צמאים. (כאן נמשכתי אחר פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק א - אכלו רעים כו' אכלו רעים לעילא כו' מאן אינון לעילא כו' דא אתר עילאה דאינון באחדותא בחדוותא דלא מתפרשן לעלמין אלין אקרון ריעים הה"ד ונהר יוצא מעדן עדן וההוא נהר לא מתפרשין לעלאין ואשתכחו לעלמין ברעותא באחדותא בחדוותא כו' ואינון דמשתכחי תדיר ולא מתכסיין ולא מתפרשן דא מן דא אקרו רעים כו' אלין ברעותא באחדותא תדיר. ש"רעים" היינו או"א שבהם אורות נח"י ו"דודים" אלו זו"ן ובהם נ"ר) והנה בהיות הדברים בסיתום, כמו שהמלכות מכסה עצמה ומאספת אורה בסוד הסיתום הזה, כך הנפש באדם מאספת כחותיה אליה, והיא כמו מתכסית במסך. ולכן הענין חשוב כמת (זוהר ב' קיט א). וזה סוד, תפלה לעני כי יעטוף (תהלים קב, א): ואומר לך איך נעשית תיקון זה הדבר, שהוא סוד, הגומל לחייבים טובות. והוא כי צריך שהחסד יתרבה בסוד, ור"ב חס"ד, שאז עולה כמנין מנצפ"ך, ואז תפתח המ"ם הסתומה. ובאמת מקום המיתוק הזה הוא במקום גילוי החסדים, ששם נקרא ממש ור"ב חס"ד, שהחסדים נכפלים, כמפורש במקומו. והחסדים האלה המגולים שבנו"ה הם מתפשטים להאיר בב' קווי הנוקבא. ואז הגבורות המתפשטות בקו האמצעי שלה, הם נמתקות בכח החסד המתרבה עליהם, והמ"ם נפתחת כנ"ל. ואז אור יסוד אבא המתגלה מן החזה ולמטה, ממתק את הגבורות האלה. וצריך שתדע כי החסדים

עב **אסירי עני וברזל** ס"ת י"ל משמות עב: **(יא) כי** ס"ת י"ל משמות עב **המרו אמרי אל** ר"ת האא משמות עב **ועצת** נ"ה **עליון**¹⁰²⁵ דאימא **נאצו: (יב) ויכנע בעמל** קל"י **לבם כשלו ואין עזר: (יג) ויזעקו אל יהוה** תפארת **בצר להם ממצקותיהם יושיעם: (יד) יוציאם מחשך וצלמות ומוסרותיהם ינתק: (טו) יודו** הוד **ליהוה** תפארת ר"ת י"ל משמות עב **חסדו חסדו ונפלאותיו** כתר **לבני אדם: (טז) כי שבר דלתות** ס"ת י"ר משמות עב **נחשת** קל"י **ובריחי ברזל גדע** קל"י: **(יז) אולים מדרך פשעם ומעונותיהם יתענו** ר"ת פ"י משמות עב: **(יח) כל אכל תתעב נפשם ויגיעו עד שערי מות**¹⁰²⁶ קל"י: **(יט) ויזעקו אל יהוה** תפארת **בצר להם ממצקותיהם יושיעם: (כ) ישלח דברו מלכות וירפאם וימלט משחיתותם** קל"י: **(כא) יודו**¹⁰²⁷ הוד **ליהוה** תפארת **חסדו חסדו ונפלאותיו** כתר **לבני אדם: (כב) ויזבחו** ר"ת לאו

האלה שבנו"ה, נקראים חסדים טובים, בסוד, גומל חסדים טובים, שבברכת אבות. אך סוד גומל הוא סוד המזל העליון נוצר חסד, שממנו יוצא אבא, והאור שלו מתגלה בזה [נ"א, וזה] היסוד דאבא היוצא חוץ מיסוד אימא. וסוד זה הוא גומ"ל, שהוא כמנין ג' הוי"ת של מזל נוצר חסד. ואחר כך קונ"ה הכל, הוא מזל ונק"ה המאיר ביסוד אימא:

והנה זהו סוד, **יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם** (תהלים קז, טו). וזה החסד המתגלה בנו"ה הוא ממש המתקן ענין הצ"ר. ומה שמתגלה בהוד ממתק יותר, כי הוא לשמאל, סוד החיצוניות הנזכר. ועל כן אמרו, יודו לה' חסדו. וכן לעתיד לבוא שנאמר, ועת צרה היא ליעקב (ירמיה ל, ז), בסוד חבלי משיח. וממנה יושע, בתיקון זה ממש של החסדים הממתקים את המנצפ"ך. ונפלאותיו, הוא סוד הפלא, שהוא יסוד אבא המתגלה. וגם נמשך מן החכמה סתימאה, שהיא שורש לאו"א כידוע. ואמר, לבני אדם, שהם הנו"ה, ששם מתגלה כח זה למתק הגבורות. והנה כנגד זה נאמר, וירוממוהו בקהל עם וכו', שהוא בסוד המלכות. ובמושב זקנים יהללוהו, שצריך שיהיו ב' זקנים, והם כנגד נו"ה המתקנים זה הדבר, והם המקבלים הכח מאבא המתגלה שם, וגם מאימא. והנה אז נאמר, כי השביע נפש שוקקה, כי מתגלית נוקבא בסוד מ"ם פתוחה. ואז נאמר, וחפץ ה' בידו יצלח, כי בחינת החפץ מתגלה ונמצא בכל המאורות, ואז מתעוררת האהבה וממנו התשוקה עד סוף היחוד, ששם השביע נפש שוקקה. ואז, נפש רעבה מלא טוב, הנפשות המקבלות משם. והרי הבנת ענין האהבה והתשוקה:

¹⁰²⁵ כתבי הרמ"ע מפאנו ז"ל - ספר יונת אלם מהדורא בתרא מכ"י - חלק ד פרק מב

משה מוכיח את ישראל כי גוי אובד עצות המה בסוד כליות יועצות והן נצח והוד דאימא עלאה שנגוזו ואבדו מהם ועכשיו גרמו הגליות שאין בהם תבונה כי אפי' המוחין התחתונים נסתלקו מזעיר עד ירחמנו עושינו:

¹⁰²⁶ ספר שערי הלשם חלק ב - סימן ב - פרק ג - חטא אדה"ר ותיקונו במהלך הדורות

שישראל שבאותו הדור הלכו אז אחר תאוות עוה"ז. ונכנסו בהיכלין דסטרא דמסאבא והגיעו עד **שערי מות** שהוא בהיכל הו' דס"א ששם הוא הנשיקין בישין ותיאובתין בישין וכל עדונין דגופא דהאי עלמא אשר עליה נאמר כי נפת תטפנה שפתי זרה כו' כמ"ש בפ' פקודי רס"ו ורס"ז ע"ש לכן ציוה לו הקב"ה שיקח הוא האשת זנונים לכובשה תחת ידו.

¹⁰²⁷ ספר אדיר במרום ח"א - שערא דנפיק מבתר אודנין
והנה זהו סוד, **יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם** (תהלים קז, טו). וזה החסד המתגלה בנו"ה הוא ממש המתקן ענין הצ"ר. ומה שמתגלה בהוד ממתק יותר, כי הוא לשמאל, סוד החיצוניות הנזכר. ועל כן אמרו, יודו לה' חסדו. וכן לעתיד לבוא שנאמר, ועת צרה היא ליעקב (ירמיה ל, ז), בסוד חבלי משיח. וממנה יושע, בתיקון

משמות עב זבחי תודה¹⁰²⁸ מלכות ויספרו מעשיו ברנה ר"ת ומב משמות עב:(כג) ¹⁰²⁹יורדי הים באניות מלכות עשי מלאכה במים רבים¹⁰³⁰ בינה:(כד) המה ראו מעשי יהוה תפארת ונפלאותיו כתר במצולה¹⁰³¹ קלי':(כה) ויאמר ויעמד רוח סערה¹⁰³² קלי': ותרוםם גליו:(כו) יעלו שמים¹⁰³³ תפארת ירדו תהומות נוק' דקלי' נפשם מלכות ברעה

זה ממש של החסדים הממתקים את המנצפ"ך. ונפלאותיו, הוא סוד הפלא, שהוא יסוד אבא המתגלה. וגם נמשך מן החכמה סתימאה, שהיא שורש לאו"א כידוע. ואמר, לבני אדם, שהם הנו"ה, ששם מתגלה כח זה למתק הגבורות. והנה כנגד זה נאמר, וירוממוהו בקהל עם וכו', שהוא בסוד המלכות. ובמושב זקנים יהללוהו, שצריך שיהיו ב' זקנים, והם כנגד נו"ה המתקנים זה הדבר, והם המקבלים הכח מאבא המתגלה שם, וגם מאימא. והנה אז נאמר, כי השביע נפש שוקקה, כי מתגלית נוקבא בסוד מ"ם פתוחה. ואז נאמר, וחפץ ה' בידו יצלח, כי בחינת החפץ מתגלה ונמצא בכל המאורות, ואז מתעוררת האהבה וממנו התשוקה עד סוף היחוד, ששם השביע נפש שוקקה. ואז, נפש רעבה מלא טוב, הנפשות המקבלות משם. והרי הבנת ענין האהבה והתשוקה:

¹⁰²⁸ ספר מגיד מישורים - פרשת לך לך
עולותיכם וזבחיכם כו' כלומר עולה דסלקא בבינה דמשום הכי עולה כולה כליל. וזבח דאיהו סליק בכנסת ישראל (שהיא המלכות) דמשום הכי אכלי מניה הבעלים והכהני' דתרי מזבחי אינון מזבח החיצון דרמיז בכנס"י ומזבח הפנימי דרמיז בבינה.

¹⁰²⁹ ספר שיח יצחק חלק א - דרוש בענין ב' נונין של ויהי בנסוע וכו'
וכן מצינו בפ"ק דר"ה "ת"ש יורדי הים באניות עושי מלאכה במים רבים, עשה להם סימניות כאכין ורקין שבתורה, לומר לך צעקו קודם גז"ד נענין, צעקו לאחר גז"ד, אינם נענים":

¹⁰³⁰ שער מאמרי רשב"י - פירוש ספרא דצניעותא פרק א
ושביל זה הוא סוד ושבילך במים רבים שהוא סוד זוג חכמה ובינה כדאיתא בפ' בראשית והוא דעת עליון הנכנס בנקודת ציון שבה.

¹⁰³¹ ספר חסד לאברהם - מעין ה - נהר ה - מצולה, (הוא) כח מכחות החיצונים שהם נקראים מצולות ים.

¹⁰³² זוהר ח"ב דף רג ע"א
רוח סערה דא, איהו ההוא כוכבא דקאמרן דבלע שבעין כוכבין אחרנין, ודא איהו רוח סערה דחמא אליהו, (מ"א יט יא) מפרק הרים ומשבר סלעים, ודא דקיימא תדיר קדם כלא למיטר ההוא דלגו, כקליפה למוחא. ואמאי אקרי סערה, דסעיר כלא עילא ותתא.

ספר נהר שלום - דף כב עמוד ב
כי הנה קליפת נוגה היא החיצונה שבארבע קליפות הנז' מעילא לתתא היא בערך עור של הנחש לפניו ממנה קליפת אש מתלקחת והיא בערך בשר הנחש לפניו ממנה קליפת ענן גדול והיא בערך כלים של הנחש לפניו ממנה קליפת רוח סערה והיא החיות הפנימי של הנחש והעה"ז נתון תוך הנחש והבן וזה המלבוש שנעשה מקליפות נוגה הוא כלול מתרי"ג איברים טובים ורעים והוא יצה"ט ויצה"ר:

¹⁰³³ ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - בבא דף בתרא עג ע"ב

תתמוגג: (כז) יחוגו וינועו כשכור וכל חכמתם תתבלע: (כח) ויצעקו אל יהוה תפארת בצר להם וממצוקותיהם¹⁰³⁴ יוציאם: (כט) יקם סערה לדממה ויחשו גליהם: (ל) וישמחו כי כ"ו ישתקו וינחם אל מחוז חפצם: (לא) יודו הוד ר"ת מחי משמות עב ליהוה תפארת חסדו ונפלאותיו כתר לבני אדם: (לב) וירממוהו ר"ת לאו משמות עב בקהל עם¹⁰³⁵ ובמושב זקנים יהללוהו: (לג) ישם נהרות למדבר ומצאי מים לצמאון: (לד) ארץ פרי מלכות למלחה¹⁰³⁶ קלי מרעת ישבי בה: (לה) ישם מדבר קלי לאגם מים¹⁰³⁷ וארץ

ואותו היום יעלו שמים ירדו תהומות הוה וכו' שגלי הים הם הזועפים ורוצים לעלות למעלה לשמים ולהחריב העולם. וכן הי' כוונת בלעם לקלל את ישראל להגביר כח הסט"א על ישראל, אבל לא עלתה מחשבתו וירד לנוק' דתהומא רבה.

בית עולמים - דף קלז ע"א - ד"ה גוונא
יורדי הים באניות עושי מלאכה במים רבים כו' הם העוסקים במלאכת הבירורים בסט' דמים רבים בבחי' מ"ן יעלו שמים ר"ל עולים לעילא לז"א לעורר אותו אל הזיוג ואח"כ ירדו תהומות שהסט"א מקטרג להורידם לתתא לבריאה.

¹⁰³⁴ כתבי הרמ"ע מפאנו ז"ל - מאמר שבירי לוחות
אמאי בכולהו כתיב ממצוקותיהם ובים הוסיף וא"ו? אמנם ידוע כי הצעקה בקול גדול שייכא במדבר ובים והצעקה בקול נמוך במאסר ובחולה וגם הנה הצלה צריכה הרבה במדבר לרוב אנחותיו כי אין לחם ואין מים ושכיחי לסטים וחיות רעות נחש שרף ועקרב וצמאון ואפילו יצא משם כשהוא חולה וחבוש הצלה גדולה היא אבל באלה הרפואה והדרור ישועה גמורה שהיא לששון ולשמחה והנה צער הים כולו איתנייהו ביה על כן הוסיף ואו אצל מצוקותיהם וכיון שיצא משם ועלה ליבשה דעתו מתישבת עליו לפיכך יציאה כתיבא ביה:

¹⁰³⁵ כתבי הרמ"ע מפאנו ז"ל - מאמר שבירי לוחות
תדע דקראי דהולכי מדברות מן תעו במדבר עד יודו חמשה נינהו והנך דיורדי הים עד יודו חשך עד יודו שיתא ודחולה שנתרפא עד יודו חמשה נינהו והנך דיורדי הים עד יודו וירוממהו עשרה הוי והנה תרי קראי כחדא אזלין למימרא דבכולהו בעינן קהל עם ותרי מנייהו רבנן כנגד חכמה ובינה דאינון ראשי הקהל הזה למעוטי כתר עליון אשר איננו מתגלה במקום יסורים ודעת איתיה בקהל עם להשלים העשרה וליתיה במושב זקנים דהא בתרי סגי עד הכא סדורא דקראי:

¹⁰³⁶ ספר חסד לאברהם - מעין ז - נהר - טז - ארץ גזרה ארץ מלחה לא תשב, ששם שולט החיצוני לבדו בכח מזל מאדים ושבתיאי לבדם והחריבו העולם:

¹⁰³⁷ ספר שערי הלשם חלק א - סימן טז - המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית

והוא מה שאנו רואין גם עתה בכל המציאות המתחדשים בכל עת בכל חלקי הדצח"מ הנה אנו רואין שנמשך וניתוסף תמיד כח חדש ביבול הארץ להוציא דשא עשב מזריע זרע למינהו וכן כל מה שנעשה תחת השמש הכל הוא מן הארץ וכמ"ש בזוה"ק וישלח ק"ע ע"א כל איבין וכל טיבוי דעלמא נפקי מניה וביה אתעבידו כל עובדין דעלמא כמה דכתיב הכל היה מן העפר כו' והרי נמשך תמיד כח חדש בהארץ ומתחדשים ממנה מציאיית בכל חלקי הדצח"מ ואותו הכח חדש שניתוסף בה הנה הוא כ"ז רק מאותן השרשים העצמיים דכחות הבי"ע אשר נבראו מהניצוצין והשבירי כלים דהנקודות אחר שירדו למטה כנ"ל ענף א' והם נפלו כולם ונטבעו בעמקי הזוהמ"א בעולם התהו, ובעת התיקון דמעשה בראשית כאשר נתקן העולם הנה

ציה קל"י למצאי מים:(לו) ויושב שם רעבים ר"ת ושר משמות עב **ויכונונו עיר מושב** מלכות
:(לז) ויזרעו שדות ויטעו כרמים ויעשו פרי תבואה:(לח) ויברכם וירבו מאד
ובהמתם לא ימעט:(לט) וימעטו וישחו מעצר רעה ויגון:(מ) שפך בוז על נדיבים
ויתעם ר"ת ענו משמות עב **בתהו לא דרך קל"י:(מא) וישגב אביון מעוני וישם כצאן כ"ו**
משפחות:(מב) יראו ישרים וישמחו כ"ו וכל עולה קפצה פיה ס"ת הה"ה משמות עב:(מג)
מי¹⁰³⁸ חכם חכמה **וישמר אלה ויתבוננו** תבונה **חסדי** חסד **יהוה** תפארת:

נבררו אז חלק גדול מהם והוא כל המציאות אשר יצאו בששת ימי בראשית אך כל שאר הניצוצין עם כל השרשים העצמיים דהב"ע אשר לא נבררו אז עדיין הנה תלה הקב"ה את תיקונם ע"י האדם וע"י כל הדורות כולם אשר עד ביאת המשיח, והנה נבדלו הם לעצמן וניתן להם מקום בכל חלקי המדבריות שבהעולם ומשם הנה הם עולים ומתתקנים תמיד והיינו כי הם מתגלגלים ונמשכים מחלקי המדבר לחלקי הישוב ושם הם מתגלים ונוצצים ועולים בכל תיקונם הראוי להם והנה הם הכחות חדשים אשר ניתוסף תמיד ביבול הארץ להצמיח חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם להוציא לחם מן הארץ וכן שאר כל דברי חפץ מהמחצבים כולם המוציאים אותם תמיד מן הארץ וכמ"ש (איוב כ"ח א') כי יש לכסף מוצא ומקום לזהב יזקו הנה כולם הם מה שמתחדשים ונמשכים ובאים בחלקי הישוב ע"י תיקון הביורורים שנבררו מזהמתם ונמשכים מחלקי המדבר לחלקי הישוב והם כולם מהכחות העצמיים דשרשי הבי"ע אשר נבראו ויצאו מהשברי כלים ונפלו בעמקי הקליפות בעת עולם התוהו וכשמגיע זמן תיקונם נמשכים הכחות הללו בחלקי הישוב ומתתקנים ומתגלים לצורך האדם ויש לכ"א זמן קצוב לעת ביורורו ותיקונו וכמ"ש לכל זמן ועת לכל חפץ, וכשיגמרו להתתקן כל הביורורים כולם הנה יתקיים אז מקרא שכתוב (ישעיה מ"א) **אשים מדבר לאגם מים כו'** אתן במדבר ארז שיטה והדס ועץ שמן, אשים בערבה ברוש תדהר ותאשור יחדיו, ויחזור אז המדבר כולו לישוב, וכמ"ש במדרש רבה פ' מסעי סימן ד' עתיד המדבר להיות ישוב וכן הוא בתנחומא שם סימן ג', כי אחר שיתקנו ויעלו כל הניצוצ'ק לשורשם אז יכלה ויתבטל הרע מכל וכל כנודע ולא יהיה אז מדבר בעולם

¹⁰³⁸ ספר שערי צדק - השער התשיעי

והמבין פסוק זה יבין סוד ויאמר י"י לאדם הראשון לעבדה ולשמרה לעבדה מבפנים ולשמרה מבחוץ ולעשות גדרים וסייגים לשמירת הגן שלא יכנסו כחות הטומאה לפנים אותם הנקראים פשעים ושביר פשעים וחטאים יחדיו ועוזבי ידו"ד יכלו לפיכך אמרה תורה לעשות סייגים לתורה להיכלות ושמרתם את משמרתי לבלתי עשות מחקות התועבות אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו בהם אני י"י אלה"יכם מחקות ממש מקום הגדר והסייג נקרא חוק חק נתן ולא יעבור לפיכך ושמרתם את משמרתי אם אני שמתני חוק וסייג כ"ש מה שאתם צריכים להשים סייגים וגדרים מפני יצר הרע שבכם ולפיכך עשו משמרת למשמרת וזהו שאמרו ז"ל ועשו סייג לתורה ואין הכל נעשה אלא על יד חכמה ובינה **מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ידו"ד** צריך להקיף התבונה אל מקום החסד כי החסד הוא מקום אחיזת השרים והצרים והצוררים ולפיכך במקום גדולה וגבורה צריך שמירה וזהו סוד שמירת המקדש שצוה השם לכהנים וללוים והנה הכל רמוז פנימי וחיצון אמר הכתוב בשמירת המקדש תמיד ואת' ובניך אתך לפני אהל העדות כלומר כהנים ולוים שומרים במקדש תמיד ואתה ובניך אתך אשרי יודעי הסתרים לפי שסביב המקדש כמה מחנות של טומאה הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה ולפיכך מי חכם וישמור אלה וכתוב ויניחם בגן עדן לעבדה ולשמרה ולפיכך שבת זכור ליום ושמור ללילה תשת חשך ויהי לילה בו תרמוש כל חיתו יער הכפירים שואגים לטרף תזרח השמש יאספון ולפיכך ויניחם בגן עדן וכו' ולא עשה כן אלא הכניסם להיכל ולפיכך נתקלקלו כל הסדרים ופושעים יכשלו במם במם כי סביב רשעים יתהלכו ולפיכך בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו וכתוב חכם בני ישמח

פרק קז

א שִׁיר מִזְמוֹר לְדָוִד׃ ב נָכוֹן לִבִּי אֱלֹהִים
אֲשִׁירָה וְאֹמְרָה אֶף-כְּבוֹדִי׃ ג עוֹרָה
הַגָּבֹל וְכִנּוֹר אֲעִירָה שְׁזָזָר׃ ד אֹדֶךָ
בְּעַמִּים יְהוָה וְאֹמְרָךְ בָּל-אֲמִים׃ ה כִּי-
גָדוֹל בַּמַּעַל-שָׁמַיִם זֹסֶדְךָ וְעַד-שְׁזֹזְקִים
אֲמֹתֶךָ׃ ו רֹמָה עַל-שָׁמַיִם אֱלֹהִים וְעַל
כָּל-הָאָרֶץ כְּבוֹדְךָ׃ ז לְבָמַעַן יִזְכָּלְצוֹן יְדִידֶךָ
הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעֲנֵנִי׃ ח אֱלֹהִים דְּבַר
בְּקִדְשׁוֹ אֶעֱלֶה אֲזַכֶּקֶה שְׁכֵם וְעַמֶּק
סִכּוֹת אֲמַידֶד׃ ט לִי גִלְעָד לִי מִנְשֵׁה
וְאַפְרַיִם בָּמַעוֹז רֹאשִׁי יְהוּדָה מִזְזָקְקִי׃ י
מוֹאָב סִיר רִזְזִי עַל-אֲדוֹם אֲשַׁלֶּיךָ נַעֲלִי
עָלִי-פְּלִשֶׁת אֲתָרוּעָע׃ יא מִי יִבְלִנִי עִיר
מִבְּצָר מִי נִזְזִנִי עַד-אֲדוֹם׃ יב הֵלֵא-

לבי גם אני ואשיבה חורפי דבר הרי לך מבואר קצת סדר מעלות סוד חכמה ראשונה וחכמה אחרונה וקצת חכמי הקבלה אמרו חכמה בראש וחכמה בסוף והנני רומז הזוכה לחכמה אחרונה זוכה לחכמה ראשונה וכן הוא אומר יהב חכמתא לחכימין ובלב כל חכם לב נתתי חכמה וכתיב והיה אם שמוע תשמע וכתיב ואם יפנה לבבך ולא תשמע הכל מבואר:

אֱלֹהִים וְנִזְזִיתָנוּ וְלֹא-תֵצֵא אֱלֹהִים
 בְּצַבֹּאֲתֵינוּ: יֵג הָבָה-לָנוּ עֲזָרַת מִצָּר וְשׂוֹא
 תַּשׁוּעַת אָדָם: יָד בְּאֱלֹהִים נַעֲשֶׂה-זִיל
 וְהוּא יָבוֹס צָרֵינוּ:

פרק קוז

שמחת המלכות במוחין ובשפע הבא אליה מלמעלה.

(א) שיר מלכות שעלתה לחכמה מזמור¹⁰³⁹ לדוד מלכות : (ב) נכון לבי¹⁰⁴⁰ אלהים אשירה
 ר"ת גימ' לב ואזמרה אף כבודי : (ג) עורה הנבל¹⁰⁴¹ חו"ב וכנור תו"מ אעירה שחר מלכות :

¹⁰³⁹ זוהר חלק ג דף נו עמוד ב

אמר רבי חייא, יומא חד הוינא אזיל בארחא, למיהך גביה דרבי שמעון, למילף מניה
 פרשתא דפסחא, ערעית בחד טורא, וחמינא בקיעין גומין בחד טינרא, ותרין גוברין
 בה, עד דהוינא אזול, שמענא קלא דאינון גוברין, והוו אמרין (תהלים מח א) שיר
 מזמור לבני קרח, גדול יהו"ה ומהלל מאד וגו', מאי שיר מזמור, אלא הכי תאנא
 משמיה דרבי שמעון, שיר דאיהו כפול, שיר דאיהו משובח משאר שירין, ועל דאיהו
 משובח משאר שירין, תרין זמנין אתמר ביה שירתא, וכן (שם צב א) מזמור שיר ליום
 השבת, כהאי גוונא שיר השירים אשר לשלמה, שירתא לעילא מן שירתא. שיר
 מזמור, שירתא דקודשא בריך הוא דקא מזמרי בני קרח, (על) אינון דיתבי על פתחא
 דגיהנם, ומאן אינון, אחוהון דאינון דיתבי בתרעי דגיהנם, ועל דא שירתא דא ביום
 שני אתמר.

¹⁰⁴⁰ ספר עבודת הקודש חלק ב פרק ד

ואמרו במדרש שוחר טוב במזמור נכון לבי ויבא המלך דוד וישב לפני יי', וכי יש
 ישיבה לפני המקום והלא אין אדם מתפלל אלא מעומד, שנאמר ויעמוד פנחס ויפלל,
 אלא מהו וישב שישב לו בתפלה וכיון תפלתו, תכין לבם תקשיב אזניך א"ר שמואל
 בר נחמן אם כוונת לבך בתפלתך תהא מבושר שנשמעה תפלתך שנאמר תכין לבם
 תקשיב אזנך, וכן הוא אומר בעזרא הכין לבבו וגו' וכן את מוצא בחזקיהו כשהתפלל
 על ישראל שנאמר כי התפלל עליהם חזקיהו וגו', וכשהתפלל כוין לבו שנאמר בכל
 לבבו הכין לדרוש וגו', ובשביל שכוין לבו שמע הקב"ה תפלתו ורפא את העם, וכן
 הוא אומר ויקומו הכהנים הלויים ויברכו את העם וישמע בקולם, אמר דוד הואיל וכן
 הוא אני אכוין את לבי לפניו כדי שתשמע שנאמר נכון לבי וגו', הרי בארו כי הכוונה
 תנאי והכשר בקבול התפלה כי כן כל העבודות תלויות בה, וכשהיה הכהן מקריב
 הקרבנות ומכוין בהם הכוונה הראויה, היה מיחד ומקרב הכחות כלן באין סוף,
 והיתה הברכה מתפשטת בכל העולמות:

¹⁰⁴¹ נבל רומז לל"ב נתיבות חכמה ונ' שערי בינה. כנור סודו כו (תפארת) נר
 (מלכות). שחר רומז לשחרות הלילה שזו המלכות.

(ד) **אודך בעמים יהוה תפארת ואזמרך בלאמים: (ה) כי גדול מעל שמים** בינה
חסדך¹⁰⁴² חסד דבינה **ועד שחקים** נו"ה **אמתך** תפארת: (ו) **רומה על שמים** בינה **אלהים**
 בינה **ועל כל יסוד הארץ מלכות כבודך**¹⁰⁴³: (ז) **למען יחלצון** ר"ת כלי משמות עב **ידידיך**¹⁰⁴⁴

¹⁰⁴² זוהר חלק א דף ריט עמוד א

ואי זכי לסלקא יתיר זכאה הוא דזכי ליקרא דמלכא, ולא תעדנא בעדונא עלאה,
 דלעילא מאתר דאקרי שמים, דכתיב (שם נח יד) אז תתענג על יהו"ה, על יהו"ה
 דייקא, זה החסד המקובל מהבינה ("מתוק מדבש" דף תקט בשם המק"מ והרא"ג)
 זכאה חולקיה דמאן דזכי לחסד דא, דכתיב (תהלים קח ה) **כי גדול מעל שמים חסדך**.
 וכי על השמים הוא, והא כתיב (שם נז יא) **כי גדול עד שמים חסדך**, אמר רבי יוסי,
 אית חסד ואית חסד, חסד עלאה וחסד תתאה, חסד עלאה מעל שמים הוא, חסד
 תתאה הוא דכתיב (ישעיה נה ג) חסדי דוד הנאמנים, ובהני כתיב עד שמים.

ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית

דע כי שלושת מיני חסד הם:

האחד, חס"ד עליו"ן הבא מן המקור העליון, שאין בו תערובת דין זולתי חסד
 ורחמים, ונקראים חסדים טובים, והסוד: וחסדי מאתך לא ימוש (ישעיהו נד, י), ועל
 זה נאמר: כי המלך בוטח ב"י ובחסד עליון בל ימוט (תהלים כא, ח)
 והב', הוא חסד עולם והוא חסד אברהם, שנאמר: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם
 (מיכה ז, כ). ולפי שפחד יצחק הוא סוד מידת הדין מתערבת עם חסד אברהם
 ולפעמים מעכבת את החסד מצד הדין, כאומרו ושם חביון עוזו (חבקוק ג, ד) ואומר
 ימינך י"י תרעץ אויב (שמות טו, ו), אין חסד אברהם חסד פשוט אלא מעורב עם דין,
 כי לפעמים מתגברת מידת הגבורה ומסתתרת בתוכה חס"ד אברהם. ולפיכך חסד
 אברהם נקרא חסד עולם, כי לפעמים הוא מתעלם בסוד ב' מידות שבהם מתנהג
 העולם, בסוד גלוי ונעלם, בסוד מעלה ומטה, ימין ושמאל, פנים ואחור, ולפיכך חסד
 עולם יש בו דין ורחמים.

השלישי נקרא חסדי דוד הנאמנים, והם חסדי אל ח"י הבאים מכוח חסדים טובי"ם
 וחסד אברהם, ונקראים חסדי דוד בהגיעם אצל מידתו. וכשנמשכים אלו החסדים,
 הבאים דרך עיר דוד היא ציון ונקראים חסדי דוד, בהגיעם לשם אדני"י נקראת אדני"י
 בלשון חסידה, וסימן: אבר"ה חסיד"ה ונוצה (אויב לט, יג). ולפי שהיה דוד המלך
 עליו השלום שואב חסדים העליונים למעלה, הנקראים חסדים טובים וחסדים
 ראשונים, אמר הכתוב: איה חסדיך הראשונים אדני נשבעת לדוד באמונתך (תהלים
 פט, נ). והיה מכנה דוד לעצמו על זה ואמר: שמרה נפשי כי חסיד אני (תהלים פו, ב).
 ולפי שהמשכת התולדות בצאצאי אדם מן המידה של דוד, אמר הכתוב: אמרתי
 עולם חס"ד יבנה (שם פט, ג). ולפי שלפעמים מסתלקת ונאספת למעלה למעלה
 המידה הנקראת חסדי דוד, כאומרו כי מפני הרעה נאסף הצדיק (ישעיהו נז, א)
 לפיכך אמר הכתוב: הושיעה י"י כי גמר חסיד"ד כי פסו אמונים מבני אדם (תהלים יב,
 ב) בסוד חסדי דוד הנאמנים. והיודע סוד חסדי דוד ידע סוד הודו לי"י כי טוב כי
 לעולם חסדו (שם קו, א), ראש וסוף ואמצע, ויבין כמה עניינים עמוקים נרמזים
 בתורה:

¹⁰⁴³ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק ו

ועוד מצאתי לרז"ל בזה הלשון אמר רבי ישמעאל אשריהם ישראל כמה זה חביבין
 לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת, כי בשעה שמלאכי השרת מבקשים לומר שירה
 תחלה למעלה באים סביבות כסא הכבוד הרים של אש וגבעות של להבה ואמר
 הקב"ה להם החרישו אלי כל מלאך ומלאך וכל חיה וחיה וכל אופן ואופן וכל שרף
 ושרף שבראתי בעולמי עד אשמע ואאזין תחלה כל שירות ותושבחות של ישראל
 שנאמר ונעים זמירות ישראל, מלמד שערב לפני הקב"ה קול שירות ותושבחות של
 ישראל יותר ממלאכי השרת שנאמר ברוך יחד ככבי בוקר אלו ישראל שנמשלים

י"י הושיעה ימינך ton וענני גימ' אה"ה: (ח) אלהים דבר בקדשו אעלזה אחלקה שכם ועמק סכות אמדד: (ט) לי ר"ת סאל משמות עב גלעד לי מנשה ואפרים מעוז ר"ת מום משמות עב ראשי יהודה מחקקי: (י) מואב סיר רחצי¹⁰⁴⁵ על אדום אשליך ע"ב נעלי מטט' עלי פלשת אתרועע: (יא) מי יבלני עיר מבצר מי ר"ת עמם משמות עב נחני ס"ת ר"י

לכבבים. ויריעו כל בני אלהים זו היא פמליא של מלאכים, אם אין כבודי בארץ אין כבודי בשמים אימתי רומה על שמים אלהים בזמן שעל כל הארץ כבודך עד כאן:

¹⁰⁴⁴ שער הכוונות - דרושי העמידה דרוש ו

אחר שתאמר אלהי נצור כו' קודם שתאמר פסוק יהיו לרצון אמור פסוק למען יחלצון ידיך הושיעה ימינך וענני ותכוין בר"ת למען יחלצון ידיך אל שם י"י שהוא שם אחד משמות ע"ב דויסע ויבא ויט ושם זה הוא המעלה ומברר ניצוצין של ז' מלכי אדום כמבואר אצלנו בקבלת שבת בפסוק ה' למבול ישב כו' שגם הוא שם י"י הנז' וע"ש. ותכוין להעלות כל נצוצות העולים ע"י שם זה הנז' גם תכוין כי ר"ת ידיך הושיעה ימינך וענני ר"ת יה"ו ואז תאמר אחריו תיכף פסוק יהיו לרצון אמרי פי כו' ותכוין במלת יהיו שהוא בגי' א"ל. גם תכוין כי ר"ת של לרצון אמרי פי הוא אלף ותכוין בפי' שהוא שם שדי במילואו בגי' תתי"ד ועם שם א"ל במלואו שהוא בגימ' קפ"ה ועם הכולל יהיה הכל גימ' אלף ונמצא הכונה שתכוין תהיה בשני שמות של א"ל שדי במילואם ותכוין כי פסוק זה של יהיו לרצון אמרי פי כו' יש בו עשר תיבות ובכל תיבה מהם יש בה אות י' אחת חוץ מן לרצון אבל בתיבת יהיו יש בה שני יודין ובזה נשלמו עשרה יודין בפסוק זה כנגד י' תיבותיו אבל היודין אינם אלא בט' תיבו' בלבד ותכוין כי ט' יודין האלו הם ט' יודין שיש בארבע היות של עסמ"ב ונמצא כי בפסוק זה נרמזים ונכללים ד' היות אשר כל סודות תפלת י"ח תלויים בהם:

¹⁰⁴⁵ זוהר חלק ג דף קצ עמוד א

וקב"ה אמר למשה נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים. לך אתחזי ולך יאות. למואב אנא שביק לון לבתר דיפקון תרין מרגלאן מנייהו. הא דוד בריה דישי דאיהו ינקום נוקמין דמואב ויסחי קדירה דמליא טנופא דפעור הה"ד מואב סיר רחצי ודאי ועד דאינון תרין מרגלאן לא נפקו לא אתענשו כיון דנפקו אתא דוד ואסחי קדירה מטנופא דלהון. וכלהו אתענשו. מדין בימי משה. מואב בימי דוד.

זוהר חלק ג דף קצח עמוד ב

כיון דאתא דוד כרא בתהומא אלף וחמש מאה אמין (על אלף וחמש מאה אמין) ואפיק מיא מן תהומא ונסיק על מדבחא. בההוא שעתא אמר אנא אסחי ההיא קדרה מואב סיר רחצי. סיר רחצי ודאי. על אדום אשליך נעלי מאי אשליך נעלי אלא דא אוף הכי למרחיק הוה דכתיב ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה כי עיף אנכי. הלעיטני הלעטה ממש. פתיחו דפומא וגרונא למבלע. אמר דוד לההוא בלען (שהוא שרו של עשיו הס"מ) מלעט הלעטין (רוצה לאכול בהלעטה) אנא ארמי עליה נעלי למסתם גרוניה. (אני אשים כנגדו את מלאך מטט' שהוא נעל השכינה שינעול ויסגור גרונו שלא יוכל ליגע בשפע העליון) עלי פלשת אתרועע אוף הכי דא למרחיק אסתכי דוד אמר כנען סטרא בישא דסטרא אחרא איהו ופלשתים מתמן אינון לסטרא אחרא מה אצטריך תרועה דכתיב וכי תבאו מלחמה בארצכם והרעותם וגו' לתברא חיליה ותוקפיה ובג"כ עלי פלשת אתרועע והכי אתחזי לון. (אמר דוד המלך ע"ה על פלישתים אלחום עד שאשברם, ר"ל שע"י גבורה עליונה שהיא סוד התרועה אשבר כחם ואבטלם מהעולם) לפי פירוש "מתוק מדבש" דף שצז פרשת בלק. שהביא מפירוש הרמ"ק. וכתב שם הפירוש על דרך הפשט שדהע"ה שמואב דומה לסיר וקדרה שיעשה בה כרצונו.

משמות עב עד אדום: (יב) הלא אלהים זנחתנו ולא תצא אלהים בצבאתינו: (יג) הבה לנו עזרת מצר ושוא תשועת אדם: (יד) באלהים נעשה חיל והוא יבוס צרינו:

פרק קט

א לַמִּנְצֹנֹז לְדֹד מִזְמֹר אֱלֹהֵי תְהַלֵּלְתִּי אֶל-
תַּזְזֹרֶשׁ: ב כִּי פִי רָשַׁע וּפִי-מִרְמָה עָלַי
פָּתַזְזוּ דְּבָרוֹ אֲתִי לְשׁוֹן שָׁקָר: ג וְדְבָרִי
שִׁנְאָה סָבְבוּנִי וַיִּכְלֹזְמוּנִי זִזִּים: ד תַּזְזֹת-
אֶהֱבָתִי יִשְׁטָנוּנִי וְאֲנִי תִפְכָּה: ה וַיִּשְׁיִמוּ עָלַי
רָעָה תַזְזֹת טוֹבָה וְשִׁנְאָה תַזְזֹת אֶהֱבָתִי: ו
הִפְקֵד עָלָיו רָשַׁע וְשָׁטָן יַעֲמֹד עַל-יְמִינוֹ:
ז בְּהִשְׁפָּטוֹ יֵצֵא רָשַׁע וְתִפְכָּתוֹ תִּהְיֶה
לַזֹּטָאָה: זז יְהִי-יָמָיו מַעֲטִים פִּקְדָתוֹ יִקְוֹז
אֲזֹר: ט יְהִי-בָנָיו יִתּוּמִים וְאִשְׁתּוֹ אֶלְמָנָה:
י וְנוֹעַ יָנוּעוּ בָנָיו וְשִׂאֲלוּ וְדָרְשׁוּ
מִזֹּרְבוֹתֵיהֶם: יא יִנְקֹשׁ נֹשֶׁה לְכָל-אִשָּׁר-
לוֹ וַיִּבְזֹז זָרִים יִגְיעוּ: יב אֶל-יְהִי-לוֹ מִשָּׁר
זָזָד וְאֶל-יְהִי זִזִּין לִיתּוּמָיו: יג יְהִי-
אֲזֹרִיתוֹ לְהִכָּרִית בְּדֹר אֲזֹר יִמְזֹז שָׂמָם:
יד יִזְכָּר עֹן אֲבֹתָיו אֶל-יְהוָה וְזֹטָאת

אָמוּ אַל-תִּמְוֹז: טוּ יִהְיוּ נֶגֶד-יְהוָה תָּמִיד
וַיִּכָּרֶת בַּמָּאָרֶץ זִכָּרָם: טוּ יַעַן אֲשֶׁר לֹא
זָכַר עֲשׂוֹת זֹסֶד וַיִּרְדֹּף אִישׁ-עָנִי וְאֶבְיוֹן
וַנִּכְאֶה לִּבָּב לְמוֹתֶת: יוּ וַיֵּאָהֵב קָלְכָה
וַתְּבוֹאֶהוּ וְלֹא-זֹפֶץ בִּבְרָכָה וַתִּרְוֹז
בְּמִנּוֹ: יוז וַיִּלְבֹּשׁ קָלְכָה כְּמִדּוֹ וַתֵּבֵא
כַּמִּים בְּקֶרְבּוֹ וְכִשְׁמֹן בְּעַצְמוֹתָיו: יט תִּהְיֶה-
לוֹ כְּכֶגֶד יַעֲטָה וּלְמִוֹז תָּמִיד יִזְאָרָה: כ
זֹאת פְּעֻלַּת שֹׁטֵנִי מֵאֵת יְהוָה וְהַדְּבָרִים
רָע עַל-נִפְשֵׁי: כא וְאַתָּה יְהוָה אֲדֹנִי
עֲשֵׂה-אֵתִי לְמוֹעַן שְׁמֶךָ כִּי-טוֹב זֹסֶדֶךָ
הַצִּילָנִי: כב כִּי-עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנֹכִי וְלִבִּי
זָלַל בְּקֶרְבִּי: כג כִּצֹּל-כְּנֻטוֹתוֹ נִהְלַכְתִּי
נִנְעַרְתִּי כְּאַרְבֶּה: כד בָּרְכִי כָשְׁלוֹ מִצּוֹם
וּבְשָׂרִי כִזְזַשׁ מִשְׁמֹן: כה וְאֲנִי הֵייתִי
זָרָפָה לָהֶם יִרְאוּנִי יִנְיַעוֹן רֹאשָׁם: כו עֲזָרְנִי
יְהוָה אֱלֹהֵי הוֹשִׁיעַנִי כִזְזֶסְדֶּךָ: כז וַיֵּדְעוּ
כִּי-יִדָּךְ זֹאת אַתָּה יְהוָה עֲשִׂיתָה: כוז
יִקְלָלוּ-הֵמָּה וְאַתָּה תִּבָּרֵךְ קָמוּ וַיִּבְשׁוּ

וְעִבְדְּךָ יִשְׁמָוּז: כֹּט יִלְבָּשׁוּ שׁוּטָנַי כְּלָמָה
וַיַּעֲטוּ כִמְעִיל בְּשֵׁתָם: לֹא אֹדָה יְהוָה מְאֹד
בְּפִי וּבִתְוֹךְ רַבִּים אֶהְלֶלְנֹו: לֹא כִי-יַעֲמֹד
לִימִין אָבִיוֹן לְהוֹשִׁיעַ מִשְׁפָּטַי נַפְשׁוֹ:

פרק קט

תפילת המלכות להצלתה מהקלי' העושקים אותה.

(א) למנצח נצח משפיע לדוד מלכות מזמור עם הארת חסדים מצד הנצח אלהי תהלתי בינה ס"ת
ר"י משמות עב אל ס"ת י"ל משמות עב תחרש: (ב) ופתח בתאורי הקלי' כי פי רשע ופי מרמה עלי
פתחו דברו אתי לשון שקר¹⁰⁴⁶ קלי': (ג) ודברי שנאה סבבוני וילחמוני ס"ת ה"י משמות
עב חנם: (ד) תחת אהבתי ישטנוני ואני תו"מ ס"ת י"י משמות עב תפלה¹⁰⁴⁷ מלכות ס"ת ה"י

¹⁰⁴⁶ ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - בכורות דף ח ע"ב
הנה האמת והשקר הוא סוד הקדושה והסט"א, וכמ"ש (משלי יב יט) שפת אמת תכון
לעד ועד ארגיעה לשון שקר וכמ"ש (שבת נה ע"א) חותמו של הקב"ה.

¹⁰⁴⁷ ספר שערי צדק - השער הראשון
והמדה הזאת נקראת - תפלה והיא מזמרת לפני ה' תדיר כדי להבעיר כל מיני חוחים
וקמשונים ולסקל האבנים ולתקן מהמסילה לישראל וזה סוד אלה"ם אל דמי לך אל
תחרש ואל תשקוט כי הנה אויביך יהמיון וזה סוד תחת אהבתי ישטנוני ואני תפלה
אוי להם לבריות מעלבונה של תורה. והנני רומז לך למה נקרא תפל"ה כלומר שאין
לה כח ולא מאור ולא קיום ושמחה מעצמה אלא על ידי שפע התפארת וסימנך
"היאכל תפל מבלי מלח" וכאלו אינו דבר בפני עצמה אלא היא תפל אצל היסוד
שהוא המלח הכורת ברית ולפיכך מלכות בית דוד היא ברית מלח. וכמו שהמלח
טעם לכל המאכלות כך יסוד טעם לכל כוחות המלכות וכל מעדניה ומעלותיה וכל
ענייניה וזה סוד צורך התפלה ומעלתה כי הוא סוד יחוד אמתי (יס"ג רשומה) בשומה
עצם אמיתתה תפל אצל התפארת"ת כדמיון תורה שבכתב ותורה שבעל פה, כדמיון
מאור הלבנה מן החמה. ולפיכך נקראת תפלה עבודה עובד אדמתה ישבע לחם
שמחבר מלכות ליסוד וכן כל אדם המתפלל הוא מעיד על עצמו שיש לו אדון שהוא
מפרנסו ומכלכלו ואין לו צד קיום אלא ע"י האדון, וזהו סוד התפלה היאכל תפל
מבלי מלח. וכל מי שאינו מתפלל הרי כופר בעיקר כמי שאין לו אדון ואין לו צורך
לשאול כלום מאלה"ותו, וזה שאמר הכתוב ואותי השלכת אחר גיוך וזה סוד קבלת
עול מלכות שמים, כלומר שעושה עצמו תפל והשם ית' הוא עיקר. ועל זה נאמר
הרוצה לקבל עליו עול מלכות שמים יטול ידיו ויניח תפילין ויקרא קריאת שמע
ויתפלל. וזו היא עול מלכות שמים שלמה נמצאת למד כמה הוא גדול כח תפלה או
כמה הוא כח עונש המבטלה. ומדרך התפלה שאדם עושה למטה מעורר המרכבות
העליונות ופותח כמה צינורות מן הכתר ובאות על מלכות ומתברכת ע"י המתפלל
וזה שאמר אשר המתברך בארץ מתברך באלה"י אמן כלומר, קודם לכן מתברכת
מדת המלכות וכשהיא מתברכת משפעת כח הברכה על המתפלל וזה סוד
והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלת, וסודות עמוקים גנוזים במקום
הזה באמרם מניין שהקדוש ברוך הוא מתפלל והכל רמוז לזוכים להשיג.

משמות עב: (ה) וישימו עלי רעה תחת טובה ושנאה תחת אהבתי: (ו) הפקד עליו רשע ושטן יעמד על ימינו¹⁰⁴⁸: (ז) בהשפטו יצא רשע ותפלתו תהיה לחטאה: (ח) יהיו ימיו מעטים פקדתו¹⁰⁴⁹ אשתו או נפשו ושתייהן בחינת מלכות יקח אחר: (ט) יהיו בניו

¹⁰⁴⁸ שער הגלגולים - מעשה של הרוח

סוף סוף אמרתי לו, עתה מה אתה רוצה, והשיב רצוני שתתקן את נפשי ואת רוחי, ותוציאני מן הגוף הזה. אמרתי לו כן אעשה, למחר חזר וא"ל, ולמה תעכב שתי רוחות בצער כזה, רוחי ורוח הנערה הזאת, ויש לאל ידך לעשות, וחלה פני מאד. סוף סוף השבעתיו שבועה חמורה, שלא יכזב ויצא ויחזיר ויכנס בה, וגם שלא יזיק ביציאתו, לא לנערה עצמה, ולא למשפחתה, ולא לעומדים שם בעת יציאתו מן הגוף, ולא לשום א' מישראל, וגם שלא ישב עוד פה מצרים, אלא תכף ומיד ילך לדרכו לגיהנם להתרפאות שם:

ומלבד זה גזרתי עליו כל הנז"ל בחרם ובנדוי וכו', ואח"כ אמרתי לו שיתן לנו אות אמת ביציאתו, ושיאמר שלום עליכם ביציאתו, וכן עשה. וכן דבר ג"פ. ואח"כ קראתי לעשרה ת"ח שימצאו שם, והתחלתי לדפוק בדפק שלו הימין, וכוונתי בפסוק הפקד עליו רשע ושטן יעמד על ימינו, ככתוב אצלי באורך וגם בכוונות אחרות ידועות אצלי, לתקן נפשו ורוחו, ואח"כ נענע בשפתיו, ואומר עמנו בקול רם בתחלה, מזמור יענך ה' ביום צרה כלו. ומזמור ויהי נעם וגו'. יושב בסתר עליון וכו'. אנא בכח וכו', כלו. וכוונתי בשם קר"ע שט"ן. ואח"כ מזמור בקראי ענני אלהי צדקי וכו':

ואח"כ תפלה זאת, בשם האל המיוחד, גדול אתה וגדול שמך בגבורה, אנא ה' הנכבד והנורא, המהודר והמפואר והמקודש, המרומם והמבורך, הבוחן והחוקר, המיושר והנשגב, הנעלם והמכוסה המתקף בע"ב שמות הא' המיוחד, הצח והטהור, השומע זעקות, המקבל תפלות, העונה בצרות, הט אזנך, אל תפלתי ואל תחנתי ואל בקשתי שאני מתפלל לפניך ושואל ממך, ואתה תשמע מן השמים מכון שבתך, וקבל ברחמים וברצון רוח זה העומד לפנינו, המגולגל בנערה הזאת, הנקראת פב"פ, הנקרא שמו פב"פ, וקבל תפלתנו שאנו מתפללים עליו, לתקן נפשו ורוחו, ולהוציאו מן הגלגול הזה, ולהכניסו אח"כ בדינה של גיהנם, ולמלט נפשו ורוחו מיד כף הקלע של המזיקים, ומן הצער שהוא בו, ויתחשב גלגול זה ובשת זה שנתבייש בו, לכפרת כל עונותיו וחטאתיו ופשעיו, ויהיו דברינו אלה דברי סניגוריא לפניך על הנפש והרוח הזה, ויגלו רחמך על מדותיך עליו, בזכרנו לפניך י"ג מדות של רחמים, אל מלך יושב על כסא רחמים וגו', ויעבור וגו', ובעת אמור י"ג מדות ה' ה' אל רחום וחנון, יתקע בשופר, כמנהג כל הסליחות. ואחר כך יאמר י"ג מדות של מיכה הנביא מי אל כמוך וכו'. ואח"כ יאמר פסוק דברי עונות גברו מני וגו'. ופסוק אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך וגו'. ופסוק וירדו כל עבדיך אלה אלי וגו'. ויאמר פסוק זה ג"פ. ואח"כ יאמר צא צא צא. ויכוין הכוונות אשר בפסוק זה ככתוב אצלי. ותכף בהיותו מסיים מלת צא ג"פ, הקים רגל השמאלית של הנערה למעלה בפני כל העם, ויצא מאצבע קטנה של רגלה, וצעק בקול גדול, ואמר עליכם שלום ג"פ, והשבתי לו לך לשלום, לך לשלום ג"פ. ותכף ומיד ישבה הנערה, ופתחה עיניה והביטה בי, ונתביישה ממני, ואמרה מה אלו האנשים עושים, כי לא ידעה מאומה מכל מה שעשינו, ונשקה ידי ואכלה ושטה:

וזה נעשה על ידי, יום ה' כ"ו לתמוז, שנת התכ"ו ליצירה פה מצרים יע"א. וכתבתי כ"ל זה למזכרת לבאים אחרינו, למען ידעו כי יש אלהים בישראל: הצעיר שמואל ויטאל ס"ט:

¹⁰⁴⁹ זוהר חלק ג דף רכב עמוד א

מאי ופקודתך דאת זמין לפקדא לה בקדמיתא (שמרה רוחי). ורזא דמלה דא כל נפשין דצדיקייא גניזין וטמירין תחות כרסייא דמלכא ואיהי נטרא לון לאתבא לון

יתומים ואשתו אלמנה: (י) ונוע ינועו בניו ושאלו ודרשו מחרבותיהם: (יא) ינקש נושה לכל אשר לו ויבזו זרים יגיעו: (יב) אל יהי לו משך חסד ואל יהי חונן ליתומיו: (יג) יהי אחריתו להכרית בדור אחר ימח שמם: (יד) יזכר עון אבתיו אל יהוה וחטאת אמו אל תמח: (טו) יהיו נגד יהוה תמיד ר"ת נית משמות עב ויכרת מארץ זכרם: (טז) יען אשר לא זכר עשות חסד וירדף איש עני ואביון ונכאה לבב ר"ת וול משמות עב למוות: (יז) ויאהב קללה ותבואה¹⁰⁵⁰ ולא חפץ בברכה ותרחק ר"ת חבו משמות עב ממנו: (יח) וילבש קללה כמדו ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו: (יט) תהי לו כבגד יעטה ולמזח תמיד יחגרה: (כ) זאת פעלת שטני מאת יהוה והדברים רע על נפשי מלכות: (כא) ואתה תו"מ ר"ת ענו משמות עב יהוה בינה ס"ת יהיה משמות עב אדני¹⁰⁵¹ מלכות עשה אתי למען שמך מלכות כי מלכות טוב יסוד חסדך חסד הצילני: (כב)

לדוכתייהו הה"ד ופקודתך שמרה רוחי מאי ופקודתך כד"א פקודתו יקח אחר פקודתך דא מטרוניתא דמלכא דכל רוחין אינון פקדונין בידהא.

¹⁰⁵⁰ זוהר חלק ב דף רסה עמוד ב:

והאי נגע עלאה איהו ממנא על כל אינון פתורי דשבתא, דכד עייל שבתא ולא אתסדרו בענוגא דשבתא כדקא יאות, ואינון קא מבזי ענוגא דשבתא, האי נגע נטיל לאינון פתורי דלאו אינון בענוגי דשבתא כדקאמרן, וכד האי נטיל לאינון פתורי, כל אינון גרדיני נימוסין דקיימי ביה, כלהו פתחי ואמרי (תהלים קט יז) ויאהב קללה ותבואה, ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו, וילבש קללה כמדו וגו', ינקש נושה לכל אשר לו וגו', אל יהי לו מושך חסד וגו'.

¹⁰⁵¹ ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית

ובהיות השם הנזכר בסדר אדני"י יהו"ה, זהו סוד התעלות הספירות והתאחדם זו בזו עד עלות הכוונה למקום החפץ, כמי שרוצה להתאחד ולהידבק במקום האור העליון, כי תשוקת שם אדני"י היא להתעלות ולהתאחד בספירת בינ"ה הנקראת יהו"ה בניקוד אלהים. ובהיות כתוב יהו"ה אדני"י, הוא סוד שפע בינה היורד על הצינורות ומגיע לשם אדני"י, ואז כל העולם מתברך. והנה הודענוך כי יהו"ה אדני"י בכל מקום שאתה מוצאם הם צדק עליון וצדק תחתון, שכינ"ה עלאה ושכינה תתאה. וכשאלו שתי הספירות מתאחדות אזי כל העולם כולו במילוי ובברכה, וזהו סוד 'יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד.

ספר שערי הלשם חלק א - סימן ב - פרק א - שמות

והנה כל התוארים שאמרנו שנעשה באותו אור אלוה. בבחי' רצונית כנז'. ע"י שרצה להיות שורש לכל התוארים העצמיים והעיקריים שבהב"ע. הנה הם עשרה שמות הקדושים המבוארים בזוה"ק פ' ויקרא י' וי"א וכן בתיקונים תיקון ע' קמ"א סע"ב וקמ"ב רע"ב. והובא בביאור היטיב בדברי הרב בסוף שער דרושי אבי"ע והם. אהיה. יה. הויה בניקוד אלהים. אל. אלהים. הויה. הויה צבאות. אלהים צבאות. אל חי שדי. אדני. כי אלו העשרה שמות הם אורו וגילוי ית"ש אשר נתגלה בהם להיות שורש לתוצאות כל המהות אדם שבהעולמות ב"ע. כי הג' ראשונות שהם. אהיה יה הויה בניקוד אלהים. הם הגילוי והשורש להקרפתא והגלגלתא כולו בכללות הג' מוחין שבו. הב' שמות. אל אלהים. הם הגילוי והשורש להב' ידים ימין ושמאל. שם הויה ב"ה כשהוא בלי נקודה. הוא הגילוי והשורש לכללות הגוף אשר עד הטבור אשר שם הלב והריאה שהחיים תלוי בהם. הויה צבאות אלהים צבאות. הם הגילוי והשורש להתרין כוליי תרין ביעין תרין ירכין. אל חי שדי. הוא כולו שם אחד והוא הגילוי והשורש לאות ברית קודש. אדני. הוא הגילוי והשורש לכל פרצוף הנוקבא אשר היא שלימו דאדם כי על ידה נעשה אדם שלם וכמ"ש זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם. והרי הוה אלו העשרה שמות. הגילויים שבאור אלוה אשר נתגלה בהם להעשות שורש לכל המציאות דקומת אדם דהעולמות ב"ע. והוא מה שאמר הוא ית"ש

כי עני ס"ת י"י משמות עב **ואביון אנכי**¹⁰⁵² מלכות ללא חיבור עם התפארת **ולבי חלל** ס"ת י"ל משמות עב **בקרבי**¹⁰⁵³ ס"ת י"ל משמות עב: **(כג) כצל כנטותו נהלכתי ננערתי כארבה: (כד) ברכי כשלו מצום ובשרי כחש משמן: (כה) ואני תו"מ הייתי חרפה להם יראוני יניעון ראשם: (כו) עזרני יהוה** תפארת ס"ת מ"ה משמות עב **אלהי הושיעני** מלכות ס"ת ה"י משמות עב **כחסדך**¹⁰⁵⁴ ton: **(כז) וידעו כי ידך זאת מלכות אתה יהוה** תפארת **עשיתה** ר"ת א"ע משמות

למשה רבינו ע"ה (בשמ"ר פ"ג סימן ו') שמי אתה מבקש לידע לפי מעשי אני נקרא. כי כל גילוייו ושמותיו הוא רק לפעולותיו לבד. וכל מה שאנו אומרים בו שנתצמצם הנה הוא רק במה שנתגלה לפעולתו. ובאותו הגילוי הנמשך מאמתתו הנעלמה לפעולותיו. הנה בזה לבד נתצמצם. והוא גילוי. והוא שמו. אבל זולת גילוי לפעולתו הרי לא נתצמצם כלל ולא נתפס בשם כלל. כי אין גבול אליו ואין גילוי אליו:

¹⁰⁵² זוהר חלק א דף קנז עמוד א
פתח רבי חייא ואמר, (שמות יב יח) בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצות, וכתוב (דברים טז ג) שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני, לחם עני כתיב, האי מלה אתערו בה חברייא, אבל תא חזי, כד הוו ישראל במצרים הוו ברשותא אחרא, כד בעא קב"ה לקרבא לון לגביה, יהב לון אתר דלחם עני, לחם עני, מאן עני, דא דוד מלכא, דכתיב ביה (תהלים פו א) **כי עני ואביון אני**. והאי לחם עני אקרי מצה, נוקבא בלא דכורא מסכנותא הוי.

¹⁰⁵³ רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רכז עמוד ב
לשמאלא רוח סערה עליהו אתמר לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו דוד אעבר ליה מלבו וקטיל ליה הה"ד **ולבי חלל בקרבי** ובגין דא זכה לנשבא רוח צפונית בכנור דיליה ואתמר ביה כה אמר יי' מארבע רוחות באי הרוח והוה מנגן ביה בכנוד בד' מיני נגונים בשיר פשוט דאינהו י' ובשיר כפול דאינהו י"ד ובשיר משולש דאינהו י"ז ובשיר מרובע דאינהו י"ח הא אינון עשר אתוון דעבד דוד לקבליהו י' מיני תלים וסלקין לע"ב אנפין כחושבן י' אתוון אלין.

בית עולמים - דף קמב ע"ב - ד"ה עוד
וכל ענין יצה"ר ויצ"ט הוא שכל אדם יש לו יצה"ר מיוחד לפי שורש הגבורות של נשמתו שבהם מעורבים קצת סיגים וצריך הוא לברר הבירורים ואז נמתקים כל הגבורות ואין ליצה"ר שליטה עליו וכמ"ש דוד המע"ה **ולבי חלל בקרבי** ואז הוא אדם שלם שכבר גמר הבירורים שהיו צריך לו וזהו תכלית בריאת האדם.

ספר מגלה עמוקות - אופן רנ
והנה ידוע שכל א' מבני אדם יש לו ג' קטרין נפש רוח נשמה, נמצא שכל א' כלול מג' אבות הקדושים שהם שורש ג' קטרין אלו. ומזה הטעם נקרא רשע חלל, כמ"ש (יחזקאל כא ל) חלל רשע, הטעם שעושה חלל וגורם שהולכין ממנו ג' קטרין של ג' אבות שיש לכל אחד. וכן כשתעיין באותיות חל"ל רש"ע תמצא החטא שלו, שכן חל"ל רש"ע בגימטריא אברה"ם יצח"ק יעק"ב. ולזה אמר דוד **לבי חלל בקרבי** (שם תהלים קט כב), אחר החטא שלו אמר כן, שהיה מתיירא שנסתלקו ממנו ג' קטרין דיליה שהם ג' אבות.

¹⁰⁵⁴ ספר תקט"ו תפילות - תפילה רגע
כל תפילה שאין השכינה נראית בה, אין הקב"ה חושש להזדקק לה לבדו, אלא עבד שולח לגבה, ומטבע העבדים לדקדק אחריה
אל אחד יחיד ומיוחד עזרני ה' **אלהי הושיעני כחסדך**, שאם אין שכינתך נמצאת העבודה שלנו אינה מתקבלת לפניך, שבשעה שהתפלה עולה אם השכינה נראית בה

עב וס"ת ה"ה משמות עב: (כח) יקללו המה ואתה תו"מ תברך קמו ויבשו ועבדך ישמח:
(כט) ילבשו שוטני כלמה ויעטו כמעיל בשתם: (ל) אודה יהוה תפארת מאד בפי מלכות
ובתוך רבים אהללנו¹⁰⁵⁵: (לא) כי יעמד לימין אביון¹⁰⁵⁶ תו"מ להושיע משפטי
נפשו¹⁰⁵⁷ קל"י:

פרק קי

מיד המלך מקדים ופותח לה שערים ונוטל אותה ברחמים, ואם לא אינו חש לה
אלא עבד שולח לגבה, ואותם העבדים בכמה דינים דנים אותה עד לא יקבלו אותה,
ונא' בהם פנה אל תפלת הערער, בכמה דינים על דינים וכמה דקדוקים שהם
מדקדקים בה, אבל אנו ביחוד שלך אנו בוטחים, ומיד שכינתך תתעורר לגבינו שהיא
עזר, להיות עזר לנו, עזרני ה' אלהי ודאי, מיד יחוד ימצא יאהלוהים, עזרני ה'
אלהי, ואם בא נחש להיות כרוך על עקב שלנו בעבור עונות שאדם דש בעקביו הרי
יחוד שלך אינו פוסק אלא הושיענו כחסדך באותה ה' העליונה שהיא חסד שבה
מתמלא השם כגון זה יוד הי ויו הי חסד ודאי, אפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק,
רבון כל העולמים באמת שלך אנו בוטחים, לך אנו מקוים, גלה לנו יחודך, ה' אל
תאחר, לישועתך קויתי ה':

¹⁰⁵⁵ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר מעין גנים - חלק ראשון - כונת יום א'
וכנגד אלף דמרגלא יאמר פסוק מתחיל באלף אודה ה' מאד בפי ובתוך רבים אהללנו
ויכוין לשם ס"ג.

ספר תקט"ו תפילות - תפילה ערה
השכינה הושמה בפי ישראל לשבח בה לפניו ית' ולהאיר בכחה אורות שם מ"ה, ובה
מתקשרים כל ההשפעות העליונות בסוד היחוד
אל אחד יחיד ומיוחד הרי שכינתך שמת בפניו לשבח בה לפניך, דכתיב עם זו יצרתי
לי תהלתי יספרו להאיר בה אורות שלך בשמך הקדוש שהוא יוד הא ואו הא שבו
בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאד מאד, ומיד שאנו מעלים שבח
לפניך הרי כל העולמות מאירים באור קדושתך, גלה לנו יחודך בשכינה שהיא מקום
אחד, מיד רבים חוזרים לא' בחיבור אחד, ויאמר בך אודה ה' מאד בפי מאד ודאי, יוד
הא ואו הא, בו ובתוך רבים אהללנו לחבר אותם הרבים כא' בהלל שהיא השכינה
אדני, עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו, רבון כל העולמים ליחודך אנו מקוים באמת
גלה לנו אמתת יחודך ומתוחלתנו לא נבוש, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

¹⁰⁵⁶ כתבי הרמ"ע מפאנו - ספר יונת אלם מהדורא בתרא מכ"י - חלק ב פרק י'
מאשפות ירים אביון זה יסוד לשמרו שלא ישפיע לחצונים מהצינור שמאלי שלו.

¹⁰⁵⁷ ספר פתחי שערים נתיב קיצור אבי"ע - פתח ז'
אבל הבינונים הם בסוד יצירה ששם טו"ר שולטים ביחד להט החרב המתהפכת, וזה
צריך סיוע משמים להתגבר על יצרו כמ"ש, כי יעמוד לימין אביון בסטרא דטוב שבו
להושיע משופטי נפשו:

א כָּדֹד מִזְמוֹר נָאִם יְהוָה לֵאדֹנִי שֵׁב
לִימִינִי עַד-אָשִׁית אִיבֶיךָ הָדָם כְּרָגְלֶיךָ: ב
מִטָּה-עֲנֹךְ יִשְׁכְּחוּ יְהוָה מִצִּיּוֹן רִידָה בְּקָרֶב
אִיבֶיךָ: ג עֲמֹךְ נָדְבַת בְּיוֹם זִיכְלֶךָ בְּהִדְרֵי-
קֹדֶשׁ מִרְזוֹם מִשְׁזָזָר כָּךְ טַל יִלְדְּתֶיךָ: ד
נִשְׁבַּע יְהוָה וְלֹא יַנְזוֹם אֶתֶּה-כֹּהֵן לְעוֹלָם
עַל-דִּבְרָתִי מַלְכִּי-צֶדֶק: ה אֲדֹנִי עַל-
יְמִינֶךָ מְזֻזַּן בְּיוֹם-אָפוֹ מַלְכִּים: ו יָדִין
בַּגּוֹיִם מָלֵא גִּיּוֹת מְזֻזַּן רֹאשׁ עַל-אָרֶץ
רַבָּה: ז מִנְזֹל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתָּה עַל-כֵּן יָרִים
רֹאשׁ:

פרק קי

גמר התיקון, הכנעת הקלי' והרמת קרן משיח צדקנו.

(א) לדוד מלכות מזמור נאם גימ' צ"א יהוה תפארת לאדני מלכות שב לימיני¹⁰⁵⁸ עד
אשית אויבך קלי' הדם לרגליך¹⁰⁵⁹: (ב) מטה עזך¹⁰⁶⁰ ישלח יהוה תפארת מציון יסוד

¹⁰⁵⁸ זוהר חלק א דף נ עמוד ב

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים קי א) נאם יהוה לאדוני שב לימיני עד אשית אויבך
הדם לרגליך, נאם יהוה לאדוני, דרגא עלאה לדרגא תתאה קאמר שב לימיני
לאתקשרא מערבית בדרומית, שמאלא בימינא, בגין לתברא חיליהון דשאר עמין
עעכו"ם, נאם יהוה לאדוני, נאם יהוה, דא יעקב, לאדוני דא (יהושע ג יא) ארון
הברית אדון כל הארץ, דבר אחר נאם יהוה דא יובלא, לאדוני דא שמיטה, דכתיב
בה (שמות כא ה) אהבתי את אדוני, שב לימיני, דהא ימינא ביובלא שריא, ושמיטה
בעי לאתקשרא בימינא.

זוהר חלק א דף רמג עמוד א

וכן כתיב בדוד (תהלים קי א) נאם יהוה לאדני שב לימיני, בגין דשמאלא אתכליל
בימינא ואתתקיף בחיליה, הדא הוא דכתיב (שם קיח טו) ימין יהוה עושה חיל וגו'.

פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

לדוד מזמור נאם ה' לאדני שב לימיני וגו' (קי, א). "מזמור" מלשון כריתה. ואומר מה
צריך לעשות לכרות הקליפות, צריך שהמלכות תקבל כח מן הט' ספירות העליונות,
ובכח זה יהיה זיווג בין ז"ן, ואז המלכות תיראה מלכותה בעולם. וז"ש, "נאם ה'
לאדוני", המלכות שמקבלת כח מן הט' ספירות, ש"נאם" עולה צ"א. ואז היא
מחוברת עם הזכר - "יקוק", ואז, "לאדוני" - שתיראה אדנותה בעולם. ועוד,
"לאדוני", שאז היא בסוד אשת חיל עטרת בעלה. "שב לימיני", הזכר שהוא הימין
הוא בסוד עמידה שהוא בסוד משפיע, והנקבה היא בסוד ישיבה שהיא המקבלת.
ועתה בגלות אינו נראה זה, אלא נראה להפך בקליפה ח"ו, בסוד אמלאה החרבה
ככתוב במ"א. עתה שהוא זמן התיקון, הזכר אומר לנקבה - שב, ר"ל תקבל, שעכשיו
הגיע זמן להראות זה התיקון. ועוד, "שב לימיני", כאדם שאין בו כח לעמוד נגד
האויב, וחבירו אומר לו תהיה נסתר תחתי ולא תירא, כך כביכול השכינה אין בה כח
לעמוד בפני הקליפות, והזכר אומר לה, "שב לימיני" - תהיה נסתרת תחתי ולא
תירא:

¹⁰⁵⁹ פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

"עד אשית אויבך הדם לרגליך", פירוש - כמו שהקליפות כל אחיזתם היא ברגלים,
כך צריך לעתיד לבא שהרגלים של קדושה ילכו לרמוס על ראשם, כמו אדם הרומס
על הדום אחד ושובר אותו, כך צריך שילכו הרגלים של המלכות לרמוס על הקליפה
לשבור אותה, וזהו, "עד אשית אויבך הדם לרגליך". וז"ס הכתוב, "ברגלים
תרמסנה" וגו', הגבורה כל כחה אינו אלא מהגבורות, וזהו, "שכורי" בסוד יין המשכר.
ואז המלכות דקליפה היא בסוד גאות, בסוד אמלאה החרבה, והיא בסוד עטרת
בעלה כמו הנוקבא דקדושה, וזהו "עטרת גאות שכורי אפרים". והתיקון הוא לרמוס
הס"א ברגלים כמ"ש, וזהו "ברגלים תרמסנה".

¹⁰⁶⁰ ספר קנאת ה' צבאות - חלק שני

המשיח יושב על פתחי רומי

**רדה בקרב איביך: (ג) עמך נדבת ביום חילך בהדרי קדש מרחם משחר לך טל
לדתיך: (ד) נשבע יהוה תפארת ולא ינחם אתה כהן תון לעולם¹⁰⁶¹ על דברתי מלכי**

והנה נגד זה יש המשיח, והיא היחידה המוכנת לעטר בה שני המשיחים, שהיא גם כן לפעמים בסוד מטה. ואז נא' (תהלים קי, ב), "מטה עוזך ישלח ה' מציון", ואז (תהלים שם), "רדה בקרב אויביך". והוא סוד (במדבר כד, יט), "וירד מיעקב", כי במקומו עומד המשיח, ובכח שליטתו רודה האומות, ומעלה כל הבירורים הצריכים, אך כשהמטה נהפך, הנה משיח גם כן הוא כמנין נח"ש, ונמסר לו תקון בדרך אחר - שילך ויתלבש בקליפות, וישב שם אסור בבית הסוהר בחסרון אור והשפעה, והוא סבילת החולאים. ואומר לך שזהו ענין מה שאמרו (סנהדרין צח). שהוא יושב אפתחא דרומי, והוא ענין ממש "ויתן את רשעים קברו", כי משה הוא צריך לתקן ישראל במה שיהיו מנוקים מן הערב רב, וזהו הבירור המגיע לו, לכן הוא קבור שם עמהם. וכבר פירש רשב"י בפ' תצא ענין קבורת משה, שהוא בצולמא דלאו איהי הגון ליה, כמו שנפרש בס"ד המאמר ההוא. אך המשיחים צריכים להיות אפתחא דרומי, וזה נקרא להם קבורה, בהיותם צריכים להיות מלובשים בתוך הקליפה, והיא קליפת עשו וישמעאל, שהם האומות השולטות על ישראל, והם צריכים להשתעבד תחתיהם ע"י המשיחים האלה. אך יש רומי רבתא, ויש רומי זעירתא, ושם יושבים המשיחים אחד מבחינת רומי רבתא, ואחד מבחינת זעירתא. ומשם מבררים הניצוצות הצריכים לישראל. ובסבלם הצער מקילים מעל ישראל:

¹⁰⁶¹ זוהר חלק א דף פז עמוד א

ומלכי צדק מלך שלם, אמר רבי שמעון בעא קב"ה למיפק כהונתא משם, כמה דאת אמר ברוך אברם לאל עליון, כיון דאקדים ברכתא דאברהם לברכתא דמריה, אמר ליה אברהם, וכי מקדימין ברכתא דעבדא לברכתא דמריה, מיד אתיהיבת כהונתא לאברהם, דכתיב (תהלים קי א) **נאם יהוה לאדוני שב לימיני, וכתיב בתריה נשבע יהוה ולא ינחם אתה כהן לעולם, על דברתי מלכי צדק, דכתיב והוא כהן לאל עליון, ואין זרעו כהן).**

דבר אחר, ומלכי צדק, דא עלמא בתראה, מלכות מלך שלם דא עלמא עלאה, בינה שע"י ה"ג שלה נשלמת המלכות ומתחברת עם הבינה דאתעטר חד בחד בלא פרודא, כשעולה ומלבשת לבינה נעשית כמוה תרין עלמין כחדא, ואפילו עלמא תתאה כלא הוא חד וחד מלה איהו, הוציא לחם ויין, חו"ג דתרין אלין ביה, והוא כהן לאל עליון, משמש עלמא לקבל עלמא, והוא כהן דא ימינא, חסד לאל עליון חסד עלמא עלאה, ובגין כך בעי כהנא לברכא עלמא.

תא חזי, ברכאן (ד"א, ל"ג כד) נטיל האי עלמא תתאה, כד אתחבר בכהנא רבא, חסד כדן ויברכהו, ויאמר ברוך אברם (וגו') לאל עליון, הכי הוא ודאי, כגוונא דא בעי כהנא לתתא לקשרא קשרין, ולברכא האי דוכתא, בגין דיתקשר בימינא, לאתקשרא תרין עלמין כחד. ברוך אברם, רזא דמלה תקונא דברכאן איהו, ברוך אברם, כמה דאמרינן ברוך אתה, לאל עליון, יהוה אלהינו, קונה שמים וארץ, מלך העולם, והאי קרא רזא דברכאן איהו, (ובגין כך) ויברכהו מתתא לעילא, וברוך אל עליון (אשר מגן צריך בידך), מעילא לתתא, ויתן לו מעשר מכל, לאתדבקא באתר דקשורא אתקשר לתתא.

הנה יש שני מיני שפע, האחד הוא תחילה מקבלים זו"ן שפע עד שיהיו ראויים ומוכנים לעלות, ואחר שעלו מקבלים שפע האמיתי הראוי להם, ולכן בתחילה אנו מורידים שפע ע"י "ברוך", שהוא יסוד או"א, ל"אתה" שהוא חסד, ול"ה" שהוא התפארת, ול"אלהינו" שהוא גבורה, ואז יכולים לעלות אל הבינה הנקראת "מלך העולם", וגם המלכות עולה עם התפארת שעומדת מאחוריו, ואחר שעלו שם, יורדים ומביאים עמהם שפע ומזון האמיתי לעולמות כולם (מתוך הקדמת הברכה מהאר"י ז"ל בשער הכוונות) הפירוש מובא מתוך "מתוק מדבש" דף רכה.

צדק מלכות: (ה) **אדני מלכות על ימינך**¹⁰⁶² בינה **מחץ ביום אפּו מלכים: (ו) ידין בגוים**¹⁰⁶³ **מלא** ר"ת יבמ משמות עב **גויות מחץ ראש על ארץ רבה**¹⁰⁶⁴: (ז) **מנחל**¹⁰⁶⁵ יסוד דאימא **בדרך ישתה על כן ירים ראש** ג"ר:

¹⁰⁶² פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

אדני על ימינך (קי, ה). הענין הוא, שצריך שנוקבא תעלה בסוד "מי זאת" (כלומר שהמלכות הנקראת "זאת" תעלה לבינה הנקראת "מי"), וזהו, "על ימינך", שתעלה הנוקבא על הימין שהוא ז"א, בסוד, "אשת חיל עטרת בעלה". "מחץ ביום אפּו מלכים", זה היום שנאמר בו, "והיה יום אחד הוא יודע לה" וגו', שאז ז"א יעלה בא"א, ואז יתגלה הדיקנא ותעשה נקמה בס"א, ואז נאמר, "מחץ ביום אפּו מלכים", בסוד "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום". והמקדש שנבנה בימי שלמה לא נתקיים, לפי שהיה ז"א בסוד חכמה ולא בסוד כתר, וז"ש, "וה' נתן חכמה לשלמה", שז"א עלה בסוד חכמה, "לשלמה" - מלך שהשלום שלו, שהוא יסוד אבא. ולעתיד לבא צריך שיהיה בסוד כתר:

ובזה נבין למה המשיח צריך שיהיה נמשח בשמן המשחה, ולמה צריך שיבא שם בן נח למשוח אותו, ולמה היו מושחים כל המלכים, ולמה היה צריך כהן משוח. כתיב, "ונחה עליו רוח ה'" וגו', צריך שיתפשט על המשיח אור אחד מחכמה סתימאה, וזהו "רוח ה'". וצריך שבתחלה יתפשט בכל המדריגות למעלה, וזהו, "רוח חכמה ובינה" אלו או"א, "רוח עצה וגבורה" אלו ישראל סבא ותבונה. ויש"ס נקרא "עצה", כביכול כשאדם צריך לעשות איזה דבר גדול הולך ליעץ עם מי שגדול ממנו, כך בזמן שז"א צריך לעשות איזה דבר גדול בעולם, הולך כביכול ונוטל עצה מיש"ס, שהוא גדול ממנו ויותר קרוב לו משאר הפרצופים. "רוח דעת ויראת ה'" אלו זו"ן, ואח"כ שורה זה האור על המשיח למטה. וזה האור מח"ס נקרא שמן, ולכך צריך להמשיחו בזה השמן - להמשיך זה האור עליו. וכל המלכים שמשחו עד עתה היו הזמנה למשיח. והכהן שהיה הולך למלחמה היה צריך למושחו בשמן, כדי להמשיך זה הכח עליו לנצח האויבים:

ומלכי צדק הוא בסוד חכמה, ולכך הוא צריך למשוח למשיח, לפי שהחכמה ממשיך זה האור מן הכתר. וכתוב, "ומלכי צדק מלך שלם" וגו', מלכי צדק שרשו ביסוד אבא, וזהו, "מלך שלם" - מלך שהשלום שלו, וזהו, "מלכי צדק", בסוד, "ה' בחכמה יסד ארץ". "הוציא לח"ם", בסוד ג' הויות שיוצאים ממנו. ו"יין" היא אימא, בסוד הוי' בניקוד אלקים שיוצאה מאבא. "והוא כהן לאל עליון", לפי שהוא בסוד כהן גדול בסוד חכמה שממשיך האור מן האל עליון שבדיקנא, ואברהם הוא בסוד חסד כהן קטן, ומלכי צדק שהוא כהן גדול המשיך לו כח מכהן גדול שהוא חכמה, שמקבל האור מן האל עליון, ואז אמר, "ויברכהו ויאמר ברוך" וגו'. ובזה נבין מ"ש חז"ל, שכל דיבור הוא קשה ואמירה הוא רך, וסוד הענין הוא, שהדיבור הוא בחיצוניות בסוד מלכות שהיא דבר ה', ואמירה היא בפנימיות, ומלכי צדק מלך שלם המשיך לו כח מן הפנימיות, וזהו, "ויאמר", "ברוך אברם לאל עליון", שהמשיך לו כח מן התיקון הא' שבדיקנא, וגם מן האחרון, וזהו, "קנה" וגו', בסוד מזל ונקה. "וברוך אל עליון אשר מגן צריך", שבכח זה נצח אויביו. "ויתן לו מעשר מכל", המלכות היא מחוברת עם היסוד למטה, והוא בתתו המעשר לשם, שהוא בסוד חכמה, העלה אותה למעלה למעלה. [ב]:

¹⁰⁶³ זוהר חלק א דף לח עמוד ב

היכלא רביעאה ותמן כל אינון אבלי ציון וירושלם, וכל אינון קטולי דשאר עמין עעכו"ם, ואיהו שרי ובכי וכדין כל אינון נשיאין דזרעא דדוד כלהו אחידן ביה ומנחמין ליה, שארי תניינות ובכי, עד דקלא נפיק ומתאחד בההוא קלא, וסליק לעילא, ואשתהי תמן עד ריש ירחא, וכד נחית נחתין עמיה כמה נהורין וזיוין, מנהרין לכל אינון היכלין, ואסוותא ונהורא לכל אינון קטולין, ובני מרעין ומכאובין דסבילו

עמיה דמשיח. וכדין פורפירא לביש, ותמן חקיקין ורשימין כל אינון קטולי דשאר עמין עעכו"ם בההוא פורפירא, וסליק ההוא פורפירא לעילא, ואתחקק תמן גו פורפירא עלאה דמלכא, וקב"ה זמין לאלבשא ההוא פורפירא ולמידן עמין, דכתיב (תהלים קי ו) **ידין בגוים מלא גויות**, עד די אתא ונחים לון, ונחתין עמיה נהורין ועדונין לאתעדנא, וכמה מלאכין ורתיכין עמיה, כל חד וחד במלבושא (נ"א ובידא דכל חד וחד מלבושא), לאתלבשא בהו כל אינון נשמתין דקטולין, ותמן מתעדנין כל ההוא זמנא דאיהו סליק ונחית. לגו מהאי היכלא, קיימי גו דרגא עלאה אינון עשרה רברבין ממנו, (כגון) רבי עקיבא וחברוי, וכלהו סלקי בסליקו גו אספקלריאה דלעילא, ונהרין בזיו יקרא עילאה, עליהו כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלה"ם זולתך יעשה למחכה לו:

זוהר חלק א דף מא עמוד א

היכלא רביעאה, הכא קיימא חד רוחא גדריהאל (נ"א גהדהאל) שמיה, דא קיימא על כל אינון נשמתין דקטולי דשאר עמין לאעלא לון גו פורפרא דמלכא, ואתרשימו תמן, עד יומא דינקום לון קב"ה, דכתיב (תהלים קי ו) **ידין בגוים מלא גויות מחץ ראש על ארץ רבה**:

ספר חסד לאברהם - מעין ה - נהר מז

ובהעלותו בסוד קול בכיה, גם לובש לבוש שצורות כל אותם ההרועים מצוייר בהם כל פציעיהם לכל מכותם, כדי להזכיר צערם שסבלו להתלבש נקמת הגבורה העליונה לנקום באויבנו, וכאשר עולה הקול ועולה ציור הלבוש ומצטייר בגבורה עליונה כל אותם הדינים והריגות והמיתות והפצעים שפצעו אומות העולם בישראל, ולבוש זה עתיד הקב"ה ללבוש בגדי נקם בעת שיבא לנקום נקמת עמו ישראל, הה"ד **ידין בגוים**, יהיה הדין הנעשה בגוים, מלא גויות, ע"י הגבורה שהיא מלאה לבוש גויות אלו ודינים שעשו האומות בהם, וכשהוא בא ומביא נחמות ואור זיו השכינה המתמלאת ומתחדשת, מביא לצדיקים האבלים אור נחמה ולהרועים העצבים מפציעיהם, ומעלה צורתם ומביא אור לבוש להלבישם נוסף על הנחמה הנזכרת, וכל אחד ואחד מהם מתלבש באור הלבוש ההוא, ושם בהיכל מתעדנים כל זמן החודש בעוד שעולה ויורד עליהם ומחדש להם האור ומלבישם חידוש לבושם כנזכר שהם מתעדנים בעוד שהוא מסתתר באותו האור הנשאר להם. והנה סוד הגבורה מסורה לדוד ולשאר הנשיאים, ולכך נמצאים באלו ההיכלות, שאילו היתה מלכות בית דוד בשלמה ובשלימותה כל צערם של אלו היתה מתתקנת והמלכות והגבורה שלהם היא, אלא שאינה נתקנה מטעם חסרון הלבנה:

בית עולמים - דף קלט ע"ב - ד"ה ובתרי

ידין בגוים מלא גויות מחץ ראש כו' שהוא נטילת הדעת מסט"א אל אתר דאסתריס כו' והוא כידוע בסוד אמלאה החרבה ולאום מלאום יאמץ כשדעת דז"א אשתלים והוא בסוד גילויא דדיקנא אז אתנטיל הדעת מסט"א והוא ע"י שלימו דדיקנא כמ"ש וז"ש מנחל בדרך ישתה כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן תשעה אשקין לגנתא בסוד מים הנ"ל ואז **ירם ראש** בשלימו דג' מוחין וידוע כי הדיקנא הוא סימנא דהולדה והם ט' ת"ד ט' סימני סריס ולכן ע"י שלימו דדיקנא דז"א אז אל אחר אסתריס ובקדושה עביד פירין ולכן הדיקנא נרמז בפ' ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו כו' והוא ע"י המים כמ"ש תחיל' יקוו המים כו' כמ"ש ל וידוע כי המוחין הם מלכין דגופא וז"ש **מחץ ביום אפו מלכים** ולזה אמר לאכנע תחותי מלכין ועמין בגין יקרא דדיקנא דא ר"ל ע"י המוחין שהם יקירו דדיקנא כידוע:

והנה הס"א כשלוקחת מן הקדושה, לוקחת בשיניה, וסודו (איוב כט, יז) ואשברה מתלעות עולו ומשיניו אשליך טרף. אבל הקדושה - אין השינים עשויים אלא בבחינת מזון הקדושה עצמה. אבל להאביד הס"א משתמשת מן הקרן. אמנם תראה, כי הנה כתוב (דניאל ז, ז) וקרנים עשר לה, א"כ נראה שיש לה קרנים. אך הענין הוא זה, באמת זהו שקיבלה מן הקדושה, וזהו תוקף היותר גדול שלה. אך יש עוד "קרן אחרי זעירה", וז"ס גדול, כי מלבד מה שלוקחת הס"א מן הקדושה, הנה יש הרשימו שיש כבר במציאותה. אך זה הוא זעירא, כי הוא מעט. אמנם גם לזה ניתן שליטה בסוף, ואז נאמר (דניאל ז, ט) ואלו קרן אחר זעירה סלקת ביניהון ותלת מן קרניא איתעקרו וגו'. וזה הדבר הגיע עד ראש בני אדם, ומטיטוס נשרש בסוד היתוש, כמפורש במקומו. ועליו נאמר, ותלת קרניא וגו'. ואז נכללו בו שלשה, בסוד ג"ר של הקרנות האלה, ובזה נתגדל ונקרא ראש, בסוד (תהלים קי, ו) ומחץ ראש על ארץ רבה. וז"ס (עובדיה א, ג) קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד זדון לבך השיאך וכו'.

ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א - פתח נד
והענין כמ"ש, **מחץ ראש על ארץ רבה**, שעשה נקב בראשיהם שברת ראשי תנינים על המים וגו', שהוא נטילת הדעת מהם מלך זקן וכסיל, שלכן אין להם שליטה רק בז"ת בו' אלפי שנין, אבל בעוה"ב שאז יהיה ההנהגה בסוד ג"ר, אז וביער רוח הטומאה וגו', כי אין להם זיווג בין חו"ב שלהם, והוא סוד כח הסט"א במעשה להחטיא האדם הוא ז"ת, וחכמות חיצוניות שלהם להכחיש חכמת התורה באמונת שק"ר הוא חו"ב שלהם מחשבה וציור של שקר ואין להם קיום נצחי, ולכן אין להם זיווג ואין ישוב לחכמתם ובינתם, רק מה שזה בונה זה סותר, והוא מה שמשיגים בחכמתם בדברים עליונים אין משיגים האמת, ורואים באחוריים בעורף של הדעת לבד:

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - מגילה דף ו ע"ב
מחץ ראש על ארץ רבה (תהלים קי ו) שסירס הלוינת נטילת הדעת ממנו שממנו סוד הזווג, כי הם מסט' דחורבה עלמין קדמאין שלא הי' בהם דעת כמ"ש (משלי יט ב) גם בלא דעת נפש לא טוב, ובאמת אין לו מקום בישוב כמ"ש (יואל ב כ) והדחתיו אל ארץ ציה ושממה וכו' בנוק' דתה"ר בנקודה דחורבה צא תאמר לו (ישעיה ל כב). והוא מה שרמזו רז"ל בפ' (הניזקין) [עושין פסין ד' כא ע"ב] שאמרו שנידון בצואה רותחת שהוא מקומו.

1065 שער הפסוקים - ספר תהילים - סימן ק"י:

מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש:

כבר הודעתך ענין ז"א, שיש לו ג' זמנים, עיבור, ויניקה, ומוחין. ובהיותו בסוד עיבור תוך אימא עילאה, אז הוא בסוד ו' שבתוך ציור ה' ראשונה דשמא קדישא כנודע, כי אז הוא בסוד ו"ק בלבד, כמנין ו'. ואף הם אינם בו רק תלת כלילן בתלת, שהוא סוד ו' קטנה. ואחר שבולד, אז מתפשטים וניכרים שש קצותיו בזמן היניקה. ואח"כ בזמן הגדלות, נכנסים בו המוחין, ואז נעשה בחי' ו' שלימה עם ראש, שהיא ו' שבשם הוי"ה, ואז יש לו ראש, שהם המוחין. ואמנם מוחין אלו, הם תוך נה"י דאימא כנודע. והנה היסוד דאימא, בו נתונים החסדים של הדעת דזעיר, הנקרא מים כנודע. ונודע, כי הנחל הוא היסוד דאימא, שבו נמשכים מימי החסדים הנזכר, ויורדים עד היסוד דזעיר, ומשם חוזרים לעלות ולהגדיל את זעיר דרך עלייתם, כדרך המים הנמשכים באילן ממטה למעלה, ומגדילים אותו. ועי"כ ירום ראש, כי החג"ת שלו הם נגדלים, ועולים למעלה ונעשים חב"ד, שהם נקראים ראש. באופן שכבר הראש היתה בו מתחלה, אלא שהיתה כפופה בבחי' חג"ת, ועתה ע"י אשר מן הנחל ישתה, ממימי החסדים, ירים ראשו הכפופה, ועולים החג"ת למעלה בבחי' ראש כנזכר. ואומרו

פרק קיא

א הִלְלוּ-יְהוָה אֹדֶה יְהוָה בְּכָל-לֵב
בְּסוּד יִשְׁרִים וְעֵדָה: ב גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי יְהוָה
דְּרוּשִׁים לְכָל-זֹפְצֵיהֶם: ג הוֹד-וְהָדָר
פָּעָלוֹ וְצִדְקָתוֹ עֲמִידַת לֵעַד: ד יִזְכֹּר עֲשֵׂה
לְנַפְלָאֲתָיו זִמְנוֹן וְרוֹזוֹם יְהוָה: ה טָרַף נָתַן
לִירָאִיו יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: ו כֹּזֵן מַעֲשֵׂיו
הַגִּיד לְעַמּוֹ לָתֵת לָהֶם נְזֻלַּת גּוֹיִם: ז
מַעֲשֵׂי יָדָיו אֲמַת וּבִמְשַׁפֵּט נְאֻמָּנִים כָּל-
פְּקוּדָיו: ח סְמוּכִים לֵעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִם
בְּאֲמַת וַיִּשֶׁר: ט פְּדוּת שְׁלֹז לְעַמּוֹ צְוָה-
לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ: י
יִרְאֵשִׁית זֹכְמָה יִרְאֵת יְהוָה שִׁכָּל טוֹב
לְכָל-עֲשִׂיהֶם תִּהְלָתוֹ עֲמִידַת לֵעַד:

פרק קיא

בדרך, בחי' היסוד דאימא, הנקרא דרך. בסוד דרך גבר בעלמה. והבחל הם מימי
החסדים, הנמשכים בדרך זה, שהוא היסוד דאימא:
ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

מנחל בדרך ישתה וכו', דע כי ו"ה שבשם רומזים ליעקב ורחל והה' במילואה היא ב'
ההי"ן א' לאה וא' רחל גם י"ו לישראל וליעקב כי הו' כשאין לה ראש היא רגל הה' ו'
קטנה בבטן אמא וכשהיא גדולה נקרא ישראל לי ראש וזהו מנחל בדרך ישתה ע"כ
ירים ראש, כי נחל היא אמא עילאה נחל עליון כשהוא בה היא קטנה וכשהוא בדרך
שכבר יצא אז ישתה דהיינו היניקה וע"כ ירים ראש שירים ראשו ולא יהיה ראשו
תוך ברכיו מקופל ג' גו' ולכן אמר ירים ראש ולא אמר יגדל ראש ר"ל הראש
הראשון שבין ברכיו בבטן אמא בשעת היניקה ירימיהו:

(א) **הללויה** מלכות הרמוזה באותיות הלל גימ' סה שם אדנות בשעה שמחוברת אל התפארת הרמוזה באות ו המחוברת לחו"ב שהם אותיות י"ה **אודה**¹⁰⁶⁶ מלכות **יהוה** תפארת ס"ת הה"ה משמות עב **בכל לבב**¹⁰⁶⁷ חו"ג **בסוד ישרים** תפארת **ועדה** מלכות: (ב) **גדלים**¹⁰⁶⁸ תפארת **מעשי יהוה** תפארת

¹⁰⁶⁶ זוהר חלק א דף קנה עמוד א

תא חזי אע"ג דתלת בנין הוו, עד דאולידת ליהודה לא שלים כרסייא, ובגיני כך הפעם אודה את יהו"ה ולא בכלהו, ועל דא ותעמוד מלדת, מאי ותעמוד, דקיימא כרסייא (המלכות) על סמכוהי.

שמעתי הסבר מפי הרב שבתאי סבתו שליט"א באחת מן הקלטות שראובן שמעון לוי ויהודה הם כנגד ראייה שמיעה חוטם ופה. ראובן - ראה ד', שמעון - שמע ד', לוי - ישימו קטורה באפך ויהודה זה הדיבור שהרי יהודה הוא ראש המדברים בכל מקום (שבת לג ע"ב) ושם גרים. נמצא שכשנולד יהודה נשלמה המלכות ולכן המילה אודה וההודאה בכלל שייכת למלכות. עוד הסביר הרב שבתאי סבתו שליט"א שם שקרבן תודה קשור למספר ארבע, ארבעה חייבים להודות ויחד עם הקרבן מביאים ארבעים לחמי תודה וכו'. המספר ארבע רומז לשם הוי"ה ברוך הוא ולכן אמרה "הפעם, בבן הרביעי דווקא, אודה את ד'".

¹⁰⁶⁷ זוהר חלק א דף קנה עמוד ב

רבי שמעון פתח ואמר (תהלים קיא א) **אודה יהו"ה בכל לבב בסוד ישרים ועדה**, בכל לבב, בכל לב מבעי ליה, אלא דוד ברזא עלאה דשם קדישא קא בעי ליה לאודאה ליה לקב"ה, **אודה יהו"ה בכל לבב**, ביצר טוב וביצר רע ואלין תרין סטרין חד ימינא (חסד) וחד שמאלא (גבורה), **בסוד ישרים ועדה**, אלן אינון שאר סטרין דהאי עלמא, דהא לבב כגוונא דדרום וצפון, **בסוד ישרים**, אלן אינון שאר סטרי עלמא, דאינון שית כגוונא דלעילא, **ועדה**, דא הוא אתר דיהודה, (מלכות) וכתוב (שם קלב יב) ועדותי זו אלמדם, וכתוב (הושע יב א) ויהודה עוד רד עם אל וגו'. כתוב (תהלים קלח א) אודך בכל לבי נגד אלהים אזמך, הכא באתר חד קאמר, דכתוב נגד אלהים אזמך, דהא לגבי האי דרגא קאמר שירתא, לחברא ליה בימינא. תא חזי, יהודה אחיד בכל סטרין, אחיד בדרום ואחיד במזרח, דהא איהו מסטר שמאלא קא אתיא, ושירותיה בצפון, ואחיד בדרום, בגין דאיהו אזיל לימינא ואתאחיד בגופא, בגין כך הפעם אודה את יהו"ה, ותעמוד מלדת, ותעמוד, דקיימא בקיומא, דקיימא כדקא יאות, דהא אתתקן כלא רתיכא קדישא.

זוהר חלק א דף קנח עמוד ב

פתח רבי אלעזר ואמר (שם קיא א) **הללויה אודה יהו"ה בכל לבב בסוד ישרים ועדה**, האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי, דוד מלכא כל יומי הוה משתדל בפולחנא דקב"ה, והוה קם בפלגות ליליא, ומשבח ומודה בשירין ותושבחן, בגין לאתתקנא דוכתיה במלכו דלעילא, דכד אתער רוח צפון בפלגות ליליא, הוה ידע דקב"ה בהיא שעתא יתער בגנתא דעדן לאשתעשע עם צדיקייא, ואיהו הוה קם בהיא שעתא ואתגבר בשירין ותושבחן, עד דסליק צפרא, בגין דכד קב"ה אשתכח בגנתא דעדן, הא אוקימנא דאיהו וכל צדיקייא דבגנתא, כלהו צייתין לקליה, כדכתוב (שיר ח יג) חברים מקשיבים לקולך השמיעני, ולא עוד אלא דחוטא דחסד משיך עליה ביממא, כמה דאתמר, דכתוב (תהלים מב ט) יומם יצוה יהו"ה חסדו ובלילה שירה עמי, ולא עוד אלא דאינון מלין דאורייתא דאיהו אמר, כלהו סלקין ומתעטרין קמי קב"ה, ובגין כך דוד מלכא הוה משתדל בליליא בפולחנא דמאריה. תא חזי **הללויה**, בכל אינון שירין ותושבחן דקאמר דוד, הא תנינן, דלעילא מכלהון הוא **הללויה** ואוקמוה, מאי טעמא, בגין דכליל שמא ושבחא כחדא, מאי שמא ושבחא, שמא דא י"ה, שבחא מאן איהו, אלא דא כנסת ישראל דאיהו (הלל בגימ' ה"ס שהוא אדני) מתקנא שבחא

ס"ת מיה משמות עב **דרושים**¹⁰⁶⁹ כל ט ספירות אחרונות **לכל חפציהם** לכתר: (ג) **הוד** הוד
והדר¹⁰⁷⁰ נצח **פעלו וצדקתו** מלכות **עמדת לעד** יסוד: (ד) **זכר**¹⁰⁷¹ יסוד **עשה לנפלאותיו** בינה

תדיר לקב"ה ולא אשתככת, כמה דאת אמר (שם פג ב) אלהי"ם אל דמי לך אל תחרש
ואל תשקוט אל, בגין דסדורא דשבחא איהי מסדרת ומשבחת תדיר לגביה, ובגין כך
שמא ושבחא כחדא. **אודה יהו"ה בכל לבב**, כמה דאוקמוה ביצר הטוב וביצר הרע,
בגין דאינון משתכחי תדיר לגביה דבר נש, כמה דאת אמר (דברים ו ה) בכל לבבך
ואוקמוה, **בסוד ישרים** (ועדה) אלין אינון ישראל, דכל דרגין בהו מתעטרן, כהני
וליואי, צדיקי וחסידי, ישרים ועדה, כמה דאת אמר (תהלים פב ב) נצב בעדת אל,
ואינון רזא דקב"ה אתעטר בהו, ובגין כך בעי בר נש לשבחא ליה לקב"ה תדיר, בגין
דאיהו אתרעי בשירין ותושבחן, ומאן דידע לשבחא ליה לקב"ה כדקא יאות, קב"ה
קביל צלותיה ושזיב ליה, הדא הוא דכתיב (שם צא יד טז) אשגבהו כי ידע שמי וגו',
ארך ימים וגו'.

זוהר חלק ב דף קעג עמוד ב
פתח רבי אלעזר ואמר, (תהלים קיא א) **הללויה אודה יהו"ה בכל לבב** וגו', הללויה
הא אתמר, ואתערו ביה חברייא, והכי איהו, דדא איהו שבחא דקא סלקא על כל
אינון שירין ותושבחן דאמר דוד, בעשר זיני תושבחן דאיהו אמר, בגין דאיהו כליל
שמא ושבחא בחד, ואיהו כללא דשמא קדישא עלאה. **אודה יהו"ה בכל לבב**, בכל
אתר דאמר דוד מלכא רזא דאלפא ביתא, איהו רזא דאתון גליפן, דנפקין בגלופי
דתלתין ותריין שבילין, ואית אתון עלאין מרזא דעלמא עלאה, ואית אתון אחרנין
דאינון אתון זעירין, והכא איהו רזא דאלפא ביתא דעלמא (ס"א עלאה יהיב לעלמא)
תתאה. **אודה יהו"ה בכל לבב**, ביצרא טבא וביצרא בישא דאיהו שרי בגויה, דהא על
כלא אית לאודאה ליה לקודשא בריך הוא, ביצרא טבא וביצרא בישא, דהא מסטרא
דיצרא טבא אתי טוב לבר נש, ואית לברכא ליה לקודשא בריך הוא הטוב והמטיב,
ובסטרא דיצרא בישא אתי קטרוגא לבר נש, ואית לאודאה לקודשא בריך הוא
(ביצרא טבא וביצרא בישא) בכל מה דאתי על בר נש, מסטרא דא ומסטרא דא. **בסוד**
ישרים ועדה, **בסוד ישרים**, באינון (ס"א מלאכין עלאין קדישין) דרזא דקודשא בריך
הוא אינון ידעי, דהא כל רזין דקודשא בריך הוא אינון ידעי, ואינון רזא דיליה, ועל
דא **בסוד ישרים**, **ועדה** אלין אינון ישראל, כד מתכנשי בעשרה לאודאה ליה לקודשא
ברוך הוא, ובגין כך אית לאודאה ליה לקודשא בריך הוא על טב ועל ביש, ולפרסמא
קמי כלא. דאי תימא הא איהו ידע אמאי אצטריך לפרסמא, אלא בדא אתייקר
קודשא בריך הוא בעלמא לפרסמא נסא, ועל דא קודשא בריך הוא כתיב ביה,
(יחזקאל לח כג) והתגדלתי והתקדשתי וגו'.

¹⁰⁶⁸ תיקוני זוהר דף טז עמוד ב
גדולים מעשי ה', וקודשא בריך הוא ביה אתקרי גדול, כמה דאת אמר גדול אדונינו
ורב כח, וביה סלקין ישראל לגדולה:

¹⁰⁶⁹ הרמ"ק ז"ל בסידורו "תפילה למשה" כתב על המילים "דרושים לכל חפציהם"
כדלהלן "אמנם נקשרים בשרשים אשר להם למעלה בכתר והיינו "דרושים לכל
חפציהם" הענפים דרושים מלמעלה כדי שיהיו פונים לכל חפציהם, השרשים אשר
להם ברצון העליון".

¹⁰⁷⁰ שער הכוונות - דרושי תפילת השחר דרוש א
ופקח עיניך וראה אופן הסתלקות הקליפות מעל הקדושה באיזה אופן הוא. והענין
הוא דע כי כדי שישתלקו הקליפות מעל הקדש צריך שגם הקלי' עצמם יעלו ויכללו
זו בזו ע"ד שנתבאר בענין הכחות של הקדושה ויעלו הקלי' שכנגד ג' תחתונות
דיצירה במקום ג' אמצעיות דיצירה שלה קלי' וע"י עלייתם יתמתקו הקלי' יותר וע"כ

חנן בינה **ורחום** חכמה **יהוה** תפארת:(ה) **טורף** שפוע **נתן ליראיו** הנצרכים הכלולים במלכות הנקראת יראה **יזכר** יסוד **לעולם** בינה **בריתנו** מלכות:(ו) **כח**¹⁰⁷² כתר וחכמה ר"ת **כח מעשיו** בינה

לא יתאחזו בקדושה וז"ס הוד והדר לפניו כו'. והענין הוא שפסוק שלפניו הוא כי כל אלהי העמים אלילי' שהם בחי' הקלי' וכוונתנו לשבר כח הקלי' ולהכניעם שלא יתאחזו בג' אחרונות דיצירה שהם נרמזות בפסוק שלאחריו הוד והדר לפניו כו' כנודע שהוד והדר הם נ"ה ועוז וחזקה הוא יסוד שהוא עוז וחזקה דמטרוניתא והכונה היא כי ג' תחתו' דיצירה אלו לא ישלטו בהם הקלי' אלא אדרבא יהיו הוד והדר עוז וחזקה.

ובזהר חלק ב דף צח עמוד א - הוד והדר לבשת, אלן תרין בדי ערבות.

ספר קדושת לוי - ליקוטים על ספר תהילים

גדולים מעשה ה' (תהלים קיא) הצדיקים נקראים מעשה ה' שהם מעשה ידיו והם ג"כ גדולים והראיה דרושים לכל חפציהם שהם נדרשים מה' כל שהם חפצים והשם יתברך עושה רצונם א"כ מוכח שהם גדולים ועל ידי מה הם פועלים הוד והדר פעלו שמחזירים עצמם לשרשם דהיינו והדר פעלו שהפעולה מעשה ידיו של הש"י הדר וחוזר לשרשו ופועלים עי"ז וצדקתו עומדת לעד על ידי הצדקה שעושים שמעוררים חסד למטה מתעורר חסד למעלה להשפיע על הארץ:

¹⁰⁷¹ זוהר חלק ג דף רלט עמוד ב

רבי אבא פתח ואמר ויהי קול מעל לרקיע דא קול דאחיד להאי רקיע ואשתתף בהדיה ודא הוא **זכר עשה לנפלאותיו** וההוא רקיעא קאים עליהו על אינון חיוון ודא הוא דאברי בשני להבדיל בין מים למים והא אוקמוה דשבעה רקיעין לעילא לעילא.

ספר שערי צדק - השער השני

וזו היא המדה הנקרא בכל מקום - זכור - לפי שהוא מקום הזכרון שממנו עולין עד מקום בינה וזהו שאמר הכתוב **זכר עשה לנפלאותיו**. כבר ביארנו לך כל שלשה ספירות העליונות הם מקום המחשבה העמוקה והאצילות וכל הדברים כדמיון המעין שאדם רואה המבוע ואינו יודע מקום התחלה וזהו שאמר לעושה נפלאות גדולות לבדו וכתוב אודך על כי נוראות נפלאותי מעשיך והסוד הגדול נורא תהילות עושה פלא והמבין סוד נורא וסוד תהילות יבין מקום הנפלאות לפי שאותה מקום נעלם ונסתר תיקן לו הקב"ה יניקה וזהו סוד שהוא שביעי שלנו והיא השואבת מאותו מקום העליון ידיעת סודות והסתרים והנפלאות לפיכך כתיב **זכר עשה לנפלאותיו** אשרי העם שככה לו.

¹⁰⁷² תיקוני זוהר דף יג עמוד א

והמשכילים, בהון אשתמודעין אתוון, דאתמר בהון יודע היה בצלאל לצרף אותיות שבהם נבראו שמים וארץ, ואינון כ"ח אתוון, וארבע סרי אחרנין גניזין בהון, ואלין אינון כ"ח אתוון, בראשית ברא אלקי"ם את השמים ואת הארץ, ועליהו אתמר כח מעשיו הגיד לעמו, ובגלותא אסתלק האי כ"ח מנייהו, ואתמר בהון וילכו בלא כח לפני רודף, ובגין דא אמרין בקדיש ועתה יגדל נא כח ה', לקבל כ"ח אתוון אחרנין, דאית באלין שבע תיבין, דאינון יהא שמיה רבא מברך לעלם לעלמי עלמיא, ודא איהו העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כחו, י"ד אחרנין אינון יקו"ק אלקינ'ו יקו"ק, וסימן אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, ובאלין י"ד אתוון אומאה, הדא הוא דכתיב (שמות י"ז) כי י"ד על כס י"ה:

תיקוני זוהר דף פט עמוד א

ואיהי חד יד הגדולה דאתמר בה וירא ישראל את היד הגדולה, ותניינא יד החזקה הדא הוא דכתיב (דברים ד') וביד חזקה וכו', ורזא דמלה ה' אלקינו ה' יד הגדולה,

הגיד המשיך **לעמו** תפארת **לתת** ר"ת גימ' ס"ה **להם** את המלכות שהייתה **נחלת גוים** ובכח הארת גי' הורחקו ממנה הגויים: (ז) **מעשי ידיו** חו"ג **אמת** תפארת **ומשפט** תפארת **נאמנים** יסוד **כל יסוד פקודיו** מלכות: (ח) **סמוכים** תו"מ **לעד** יסוד **לעולם** בינה **עשויים** מלכות **באמת** ע"ב תפארת **וישר יסוד: (ט) פדות שלח לעמו**¹⁰⁷³ **צוה** יחד וחבר **לעולם** בינה עם **בריתו** מלכות ויסוד **קדוש** חכמה **ונורא** תפארת **שמו** מלכות: (י) **ראשית** ר"ת ושר משמות עב **חכמה**¹⁰⁷⁴ חכמה

(כוז"ו במוכס"ז כוז"ו י"ד) החזקה, ואינון (נ"א אימא עלאה ואימא תתאה), יד עלאה מסטרא דימינא, יד תתאה מסטרא דשמאלא, וכלא כ"ח פרקין, דאתמר בהון ועתה יגדל נא כח אדנ"י, ודא כח מעשיו הגיד לעמו, כח מעשה בראשית.

ספר מבוא לחכמת הקבלה חלק א שער ז פרק י ושם ע"ב הנז' מתחלק לב' חצאים, ל"ו שמות לכל אחד. התחלת החצי הראשון בשם והו, התחלת החצי השני בשם אני, בסוד אני והו הושיעה נא. אני דרגא דנוק', והו דרגא דז"א, ובחבור שניהם תכלית הישועה בב"א. לכן אני (61) פעם והו (17) גי' 1037 גי' מלכות ישראל 1037 ... ובסוד הכלילות, אני פעם והו והו פעם אני: גי' 2074 גי' הפסוק, **כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים**.

¹⁰⁷³ זוהר חלק ב דף סח עמוד א רבי יוסי פתח, (תהלים קיא ט) פדות שלח לעמו צוה לעולם בריתו קדוש ונורא שמו, מאי שנא בכל שאר קראי דבכלהו תרין תיבין מאלפא ביתא, ובהאי קרא ובקרא דאבתריה תלת תלת, אלא בגין לאשלמא שית סטרין בהאי אלפא ביתא. האי לקבל תלת פורקנין דישראל, בר פורקנא קדמאה, קרא אחרא לקבל תורה נביאים וכתובים, וכלא תליא בהאי חכמה.

¹⁰⁷⁴ פירוש הר"י דמן עכו לספר יצירה החכמה נקראת ראשית והיא האצילות הראשון מן האין, ועליו נאמר, **"ראשית חכמה יראת ה"**. ובינה נקראת אחרית, ועליה נאמר, **"אבינה לאחריתם**.

זוהר חלק א דף ז עמוד ב רבי חייא פתח (תהלים קיא י), **ראשית חכמה יראת יהו"ה שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד**, ראשית חכמה, האי קרא הכי מבעי ליה סוף חכמה יראת יהו"ה, בגין דיראת יהו"ה סוף חכמה איהי, (נ"א, אלא איהי ראשית) לאעלא לגו דרגא דחכמתא עלאה, הה"ד (שם קיח יח) פתחו לי שערי צדק, זה השער ליהו"ה ודאי, דאי לא ייעול בהאי תרעא לא ייעול לעלמין. למלכא עלאה דאיהי עלאה וטמיר וגניז, ועביד ליה תרעין אלין על אלין, ולסוף כל תרעין עבד תרעא חד, בכמה מנועולין בכמה פתחין בכמה היכלין אלין על אלין, אמר כל מאן דבעי למיעל לגבאי, תרעא דא יהא קדמאה לגבאי, מאן דיעול בהאי תרעא יעול, אוף הכי תרעא קדמאה לחכמה עלאה יראת יהו"ה איהי, ודא איהי ראשית, ב תרין אינון דמתחברין כחדא, ואינון תרין נקודין, חד גניזא וטמירא, וחד קיימא באתגליא, ובגין דלית להו פרודא אקרין ראשית חד ולא תרין, מאן דנטיל האי נטיל האי וכלא חד, דהא הוא (שמיה) ושמיה חד, דכתיב (שם פג יט) וידעו כי אתה שמך יהו"ה לבדך, אמאי אקרי יראת יהו"ה, בגין דאיהו אילנא דטוב ורע, זכי בר נש הא טוב, ואי לא זכי הא רע, ועל דא שרי בהאי אתר יראה, ודא תרעא לאעלא לכל טובא דעלמא. שכל טוב, אלין תרין תרעין דאינון כחדא, רבי יוסי אמר, שכל טוב דא אילנא דחיי דאיהו שכל טוב בלא רע כלל ועל דלא שריא ביה רע איהו שכל טוב בלא רע, לכל עושיהם, אלין חסדי דוד הנאמנים תמכין אורייתא ואינון דתמכין אורייתא כביכול אינון עבדין, כל אינון דלעאן באורייתא, לית בהו עשיה בעוד דלעאן בה, אינון דתמכין לון אית בהו עשיה, ובחילא דא כתיב תהלתו עומדת לעד וקיימא כורסיא על קיומיה כדקא יאות.

זהר חדש פרשת כי תשא מאמר ביאור המזמור השמים מספרים
ראשית חכמה יראת ה'. בגין דברי שא בעי למדחל מינה, ולבתר לסלקא בחכמה. ד"א
ראשית חכמה יראת ה', דא יראה עילאה. ובגין דהיא רישא לתתאי, נקטא שמא
דעילאה. וע"ד אקרי אטרת, בשמא דכתרא עילאה, טמירא דכולא, ליחדא רישא
בסופא, ובחד שמא אתכלילת:

מדרש הנעלם פרשת בראשית מאמר תוצא הארץ נפש חיה
אמרית ליה ברי, מאן הוא רבך. אמר לי רבי אלכסנדראי. אמרית ליה, ומה לעית
יומא דין. אמר לי, האי קרא דכתיב, **ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם,**
כך א"ר אלכסנדראי, מה הוא חכמה. הוא שמו של הקב"ה. והוא חכמה. ומעולם לא
גילה לשום אדם, ולא עתיד להגלות, אלא קצת הימנה למשה לבד: ולא עמד על כל
ידיעתה, אלא עמד על מה שלא עמד אדם, על האי ראשית, שהיא חכמה. דכתיב ביה
במשה, וירא ראשית לו, וזהו חכמה: וא"ת, הא כתיב וה' נתן חכמה לשלמה. ת"ת,
לא כתיב נתן החכמה, אלא חכמה, שעמד על קצת אמיתתה. המשיח עתיד לדעת
קצתו, דכתיב ביה, ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה כו': והחכמה היא ראשית
הכל, וקודם הכל, אבל יראת ה', שכל טוב. כלומר, היראה נשארה בשכל ובינה,
לדעת ולחקור יראת ה'. לכל עושיהם, לעושה המצות ביראה בתחלה, עד שירגיל
עצמו לעשות מאהבה: אמרתי לו, מה שמך. אמר לי, אהבה. אמרתי לו, מר אהבה,
וקריתי עליו, ואהבת עולם אהבתיך.

תיקוני זהר דף קכ עמוד ב
ברוך ב' אחזי תרין, שכינתא עלאה ותתאה, ר' **ראשית חכמה**, ו' אחזי שית ספירן, ק'
אחזי על כתר עלאה, ודא איהו רזא כל הכורע כורע בברוך מעילא לתתא.

שער מאמרי רשב"י - פירוש על ספר התיקונים
ברוך ב' אחזי תרין שכינתא עלאה ותתאה ר' **ראשית חכמה** ו' אחזי שית ספירן ק'
אחזי על כתר עלאה כו' הטעם לזה הוא כי אימא של כלה היא הקודמת ואח"ך אביה
ואחר שנתיחדה עם אמה ואביה מזדווגת עם בן זוגה ת"ת ואז עולה עמו עד הכתר:

ספר מבוא לחכמת הקבלה חלק א שער ג פרק ה
רמיזת הספירות באותיות שמו הגדול ב"ה:
העשר ספירות רמוזות בארבע אותיות שם הוי"ה ב"ה, דהיינו:
כתר רמוזה בקוצו של יו"ד, לרוב העלמה, כידוע, מלת "אות" שרשה בלשון אתא,
כמו שכתוב אתא בוקר, וכו'. ופירוש הדברים כי כל אות ואות מראה על דבר מסויים
שיצא מן ההעלם, בא אלינו ונמצא. (הן ג' בחי' הכלולות בכל דבר, סוף, תוך, ראש,
דהיינו שרשו למעלה בנעלם והוא ראשו, סופו למטה בנגלה, וגופו באמצע הוא
התוך והבחי' דלעצמו). לכן ראשית הגילוי הוא חכמה דכתיב **ראשית חכמה**, והתורה
מתחילה בבראשית, אות ב', ומתרגמין בחכמתא:
הגהה:

בהיות החכמה כוללת הכל, לכן במילוי אותיותיה - חית כף מס הי בגימ' תרי"ג
מצוות העתידות להתגלות במלכות, כי סוף מעשה במחשבה תחילה. לכן גם שם הן
רמוזות כי מלכות גימ' תצ"ו ועם ב' שמות, א"ל, אלקים, ב' שרשים אל חסד ודין, אל
מ"ע ומל"ת, נעשה בסך הכל תרי"ג במכוון:

ספר מבוא לחכמת הקבלה חלק א שער ד פרק ב
פרצופי אבא ואימא (או"א). והנה כחות המחשבה שלו כביכול שחשב להעלים
הנהגת א"א ולהתנהג בהנהגה חדשה הנק' ז"א, מחשבה זו נק' חכמה, והיא פרצוף

פרק ק"ב

א הִלְלוּ יְהוָה אֱשֶׁר־אֵישׁ יֵרָא אֶת־יְהוָה
בְּמִצּוֹתָיו זָפִין מְאֹד: ב גְּבוּר בְּאָרֶץ יְהוּדָה
זָרְעוּ דֹר יִשְׂרָאֵל יְבָרֶךְ: ג הוֹן־וְעֶשֶׂר
בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לְעַד: ד זָרוּז

אבא שהמחשבה הזאת היא אב ועיקר להנהגת ז"א וראשיתו, והוא סוד ראשית חכמה:

¹⁰⁷⁵ ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית
ולפעמים נקראת מידה זו שכל טוב, לפי שמן המידה הזאת ייכנס אדם לאספקלריא המאירה, ובמידת אל ח"י ישכיל אדם דרך להיכנס ולדעת ולהתבונן ולהתחכם באמיתת י"י יתברך. ומידה זו הנקראת שכל טוב עומדת עם האדם בהיותו מקיים התורה והמצוות, וסימן:
ראשית חכמה יראת י"י שכל טוב לכל עושיהם (תהלים קיא, י), והסוד הגדול: משכיל על דבר ימצא טוב (משלי טז, כ). ולפי שהיה דוד עליו השלום דבק במידה זו היה אומר 'לדוד משכיל', וכל לשון משכיל במקום הזה תלוי.

¹⁰⁷⁶ ספר עבודת הקודש חלק א פרק כא
ובמדרשו של ר' נחוניא בן הקנה מאי תהלתי דכתיב תהלה לדוד ארוממך ומאי תהלה משום דארוממך, ומאי רוממות משום דאברכה שמך לעולם ועד ומאי ברכה, אלא משל למה הדבר דומה למלך שנטע אילנות בגנו אף על פי שירדו גשמים ושואב תמיד וגם הקרקע הוא לח צריך הוא להשקותם מן המעין, שנאמר ראשית חכמה יראת י"י שכל טוב לכל עושיהם, ואם תאמר שהיא חסרה כלום הרי הוא אומר תהלתו עומדת לעד עד כאן.

בית עולמים - דף קלד ע"א - ד"ה תיקונא
וידוע כי אבא יסד ברתא כמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ חכמה בראש חכמה בסוף וכמ"ש ראשית חכמה יראת ה' כו' והוא חכמה סתימאה שירותא דאצילות ותמן תליא יראה שהם שורש הגבורות רצועה בישא לאלקאה ומתגלים בפה ע"י נר"ה שהם בונים המלכות כידוע והם ב' השפתים נר"ה נצח סליק והוד נחית והוא מ"ש שכל טוב לכל עושיהם והם נר"ה שנק' משכילים כידוע לימודי ה' וע"י נפתח הפה והוא מ"ש תהלתו עומדת לעד.

פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים
וזהו, "ישמיע כל תהלתו". ואומר, "תהלתו", לפי שבגלות הקליפות מתפארים שהמלכות בתוכם ח"ו, ונמצא שעתה היא התהלה שלהם. אבל בזמן התיקון יהיה תהלת ו"א לבד, וזהו, "תהלתו" - תהלת ו' שהוא ז"א:

בַּזֶּשֶׁךְ אֹר לַיִּשְׂרָיִם זֶזֶן וְרִזֻּזִים וְצַדִּיקָה: ה
טוֹב-אִישׁ זֶזֶן וּמִלֻּה יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו
בְּמִשְׁפָּט: ו כִּי-לְעוֹלָם לֹא-יָמוּט לְזָכֶר
עוֹלָם יִהְיֶה צַדִּיקָה: ז מִשְׁמוּעָה רָעָה לֹא
יִירָא זָכֹן לְבֹ בְטִיז בִּיהוּה: זז סָמוּךְ לְבֹ
לֹא יִירָא עַד אֲשֶׁר-יִרְאֶה בְּצָרָיו: ט פֶּזֶר
נָתַן לְאֲבִיוֹנִים צַדִּיקָתוֹ עֲמֻדַת לָעַד קָרְנוֹ
תָּרוֹם בְּכָבוֹד: י רָשַׁע יִרְאֶה וְכַעַס שָׁנִיו
יִזְרַק וְנָמַס תַּאֲוֹת רָשָׁעִים תֵּאֱבֹד:

פרק קיב

מזמור על המלכות להרמת קרנה והורדת קרן הקל'. המלכות נקראת "את" משום שהיא כוללת כל השפעה מא עד ת, ולכן המזמור נכתב על סדר הא ב.

(א) הללויה מלכות שבה שם אדנות גימ' הלל העולה ומתחברת בבעלה ו מקושרת לאו"א שהם י"ה ולא"א שהוא הקוץ של האות י אשרי כח"ב איש¹⁰⁷⁷ תפארת ר"ת האא משמות עב ירא¹⁰⁷⁸ את יהוה

¹⁰⁷⁷ פירוש הרמח"ל על הכתובים

הללויה אשרי איש וגו' (קיב, א-ב). זה השבח של הללויה רומז לעליית כל מדריגות הקדושה. וזה - "הלל" היא השכינה שעולה כמנין אדני, ו' הוא הז"א, י"ק הם או"א, הקוץ של ה' הוא א"א. ולכך יש ה' הללויה בסוף התהלים, שהם ה' פרצופים, שכל אחד כולל חמשתם. ולפי שבכל פרצוף יש ימין ושמאל, לכן כל אחד מתחיל בהללויה ומסיים בהללויה. ולכן בכל יום תקנו לומר אלו הללויה - להעלות כל הקדושה במדריגתה, וכדי להרחיק הס"א שלא תקטרג אח"כ בתפלה. ובאותו הזמן שכל הקדושה עולה במדריגתה, אז הז"א יש לו מוחין, וכל הקליפות מתיראים ממנו, משא"כ בזמן הקטנות, ולכך אומר, "הללויה". באותו הזמן - "אשרי איש ירא", איש זה הז"א, שנאמר בו, "ה' איש מלחמה". ובזמן הקטנות אין לו כח לעשות מלחמה, אבל בזמן גדלותו, דהיינו "אשרי" שהם המוחין דאו"א, אשר - אימא, י' - אבא. אז הוא איש מלחמה, ואז כל הקליפות יראים ממנו, וזהו, "ירא את ה'". ובאותו הזמן יראים ג"כ מן השכינה, וזה, "את ה'". אז יש לו חפץ להזדווג בנוקבין - במצוותיו חפץ", שהם תרין נוקבין לאה ורחל, שהוא חפץ להודווג בהם, משא"כ בזמן הגלות. וזה הוא שאינו עוד בסוד דם בסוד גבורה בסוד קטנות, אלא נתקן בסוד אדם בסוד

מ"ה ממש, וזה "מאד". באותו הזמן - "גבור בארץ יהיה זרעו", הזרע של היסוד לא ילך עוד בתוך הקליפות בסוד קרי, כמו בזמן הגלות, אלא במלכות, והוא גבור, לפי שנאמר בו, "וכאיש גבורתו". באותו הזמן - "דור ישרים יבורך", "דור" היא השכינה, והיא "ישרים" שהיא הבת זוג של הקב"ה, שנאמר בו, "צדיק וישר הוא", והם ב' ישרים בסוד יעקב וישראל. באותו הזמן תקבל השפעה גדולה מהם, וזה, "יבורך". ועוד, "יבורך" הוא רל"ב, שהם ד' מילואים של ד' הויה, שכלם יהיו שלימים וישפיעו השפעה גדולה.

¹⁰⁷⁸ ספר שערי צדק - השער התשיעי

ועתה התבונן במה שאמר הכתוב ראשית חכמה יראת ה' וכתוב **אשרי איש ירא ה' במצותיו חפץ מאד** זו היא יראה הנקרא למעלה מן האהבה וכן אשרי ירא יד"ד ההולך בדרכיו אמנם בעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו יש פנימי וחיצוי בדברים התבונן בעקרים גדולים חדרים גדולים תלויין בשערה אשרי מי שיחוננו ה' ית' עינים לראות ולהבין ועתה התבונן סוד יראה פנימית וסוד יראה חיצונית יראה פנימית סוד מעלות המלך ית' קיום מצות עשה יראה חיצונית סוד השמירה מן הקליפות חיצונית הנקראת ערלה וטומאה מצות לא תעשה:

ספר שערי אורה - השער התשיעי - הספירה השנייה

יראה חיצונית, אהבה למעלה ממנה, יראה פנימית, עולה למעלה מן האהבה. לפיכך אלהי אברהם הוא סוד יראה פנימית שהיא סוד חכמה, אשר משם יניקת מידתו שהיא הגדולה, ובשעת העקדה בא להידבק בה, כמו שנאמר: כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה (בראשית כב, יב). וזהו שאמר 'אלהים', לפי שאין נכנסים למידה זו כי אם על ידי ניסיון שהוא על ידי אלהים, ולפיכך נקראת יראה, שמא לא יצא מן הדין להיכנס לה. והניסיון על ידי 'אלהים', זהו שאמר הכתוב באברהם: והאלהים נסה את אברהם (שם, ב), ובמעמד הר סיני: לבעבור נסות אתכם בא האלהים (שמות כ, כ). עתה פקח עיניך והתבונן בכל מקום שתמצא בתורה יראה, לאיזה צד הוא נוטה: אם לצד יראה חיצונית שבה נקשרים כל מיני עונשים ומכות ונגעים, אם לצד יראה פנימית שבה נקשרים כל מיני שפע ואצילות ברכה וחיים. והמבין עיקר זה יבין מעלת אברהם אבינו עליו השלום, וסוד יראת י"י טהורה עומדת לעד (תהלים יט, ח), וסוד **אשרי איש ירא את ה' במצותיו חפץ מאד** (שם קיב, א), וסוד אשרי כל ירא י"י ההולך בדרכיו (שם קכח, א). כי פירוש הפסוק, מאחר שאמר 'אשרי כל ירא י"י', מאי 'ההולך בדרכיו'? כלומר, יראה שאנו אומרים במקום זה היא סוד יראה פנימית, שהוא 'ההולך בדרכיו', שהוא סוד 'במצותיו חפץ מאד', וסוד 'והלכת בדרכיו'. ולפיכך פתח בשני פסוקים אלו ב'אשרי', לפי שהיא פרשה חביבה. וכמה עיקרים גדולים תלויין במקום זה, והתבונן בכל הפסוקים שנאמר בהן יראה.

¹⁰⁷⁹ זוהר חלק ב דף קכח עמוד ב

תא חזי, כל מאן דאחיד בידא דחייבא (ותב לגביה), ואשתדל ביה למשבק ארחא בישא, איהו אסתלק בתלת סלוקין, מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא, גרים לאכפייא סטרא אחרא, וגרים דיסתלק קודשא בריך הוא ביקריה, וגרים לקיימא כל עלמא בקיומיה לעילא ותתא, ועל האי בר נש כתיב, בריתי היתה אתו החיים והשלום, וזכי למחמי בנין לבנוי, וזכי בהאי עלמא, וזכי לעלמא דאתי, כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא, ובעלמא דאתי עאל בתריסר תרעי ולית מאן דימחי בידה, ועל דא כתיב (תהלים קיב ג) **גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך, הון ועשר בביתו וצדקתו עומדת לעד, זרח בחשך אור לישראל**.

תרגום כל מי שאוחז ביד הרשע, ומשתדל שהוא יעזוב דרכו הרעה, הוא עולה בשלוש מעלות, מה שלא עושים לאדם אחר, הוא גורם להכנעת הס"א, להגברת

יברך: (ג) הון ועשר בביתו וצדקתו מלכות **עמדת לעד**¹⁰⁸⁰ יסוד: (ד) **זרח בחשך** בעמקי הקלי' **אור לישרים**¹⁰⁸¹ חנון¹⁰⁸² ורחום וצדיק יסוד: (ה) **טוב** יסוד **איש** תפארת חנון

כבוד ד' בעולם, ומקיים את העולם, ועליו נאמר "בריתי היתה אתו החיים והשלום" וזוכה לראות בנים לבניו וזוכה בעוה"ז וזוכה לעוה"ב, ועולה בשלש עשרה שערים ואין מי שימחה בידו. ועליו כתוב גבור בארץ יהיה זרעו. הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד זרח בחושך אור לישרים. ובהמשך המאמר שם "ואילו היו יודעים בני אדם כמה תועלת וזכות נמשך לצדיקים וזוכים בעבורם, היו הולכים אחריהם ורודפים כמי שרודף אחר חיים".

¹⁰⁸⁰ זוהר חלק א דף רח עמוד א

רבי חייא פתח ואמר, (תהלים קיב ט) **פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד**, תא חזי, קב"ה ברא עלמא, ואשליט עליה לאדם דיהא מלכא על כלא, והאי בר נש מתפרשן מניה בעלמא כמה זינן, מנהון צדיקא ומנהון רשיעא, מנהון טפשיין ומנהון חכימין, וכלהו אתקיימו בעלמא, עתירין ומסכנין, וכלהו בגין למזכי אלין באלין. למזכי צדיקא עם רשיעא, למזכי חכימין עם טפשיין, למזכי עתירין עם מסכנין, דהא בגין כך זכי בר נש לחיי עלמא, ואתקשר באילנא דחיי, ולא עוד אלא דהא צדקה דאיהו עביד קאים לעלמין, דכתיב וצדקתו עומדת לעד.

ספר טעמי המצות - פרשת ראה

בענין הנדיבות והותרנות ראיתי למורי זללה"ה שלא היה מקפיד במלבושיו שיהיו מכובדים ביותר ובאכילה היה אוכל מעט מזער ובענין הוצאה של צרכי אשתו היה מוציא כרצונה וצדקה היה נותן מורי זללה"ה בשמחה גדולה ובטוב לב וידו פשוטה ולפעמים לא היה מסתכל אם היה נשאר בידו או לאו. אמר מורי זללה"ה, כי כל מצוה ומצוה יש לה אות מכ"ב אותיות, וכשאדם עושה מצוה, מאיר במצחו אותו אות של אותה מצוה, והאות של מצוה ראשונה מסתלק, וזו בזמן שעושה אותה לבד, כי אח"כ נבלעת בפנים. אבל אם עושה מצוה של צדקה, האות שלה אינו מסתלק מהר כשאר אותיות של שאר מצות, אלא מאיר במצחו כל אותו שבוע וזהו **וצדקתו עומדת לעד**:

¹⁰⁸¹ זהר חדש מדרש רות מאמר חזווא דרבי כרוספדאי

קרא עליה ר' יוחנן, (על רבי כרוספדאי לאחר ששבה אליו נשמתו כמתור שם) **"זרח בחשך אור לישרים חנון ורחום וצדיק"**. זרח בחשך, מהו חושך. דא מלאך המות, דאחשיך אנפי עלמא. כד"א, וחושך על פני תהום. ואנהיר הקב"ה לצדיק דא, רבי כרוספדאי, נהירו דאורייתא. ומאן עבד דא. הקב"ה, דאיכרי חנון ורחום וצדיק.

ספר תקט"ו תפילות - תפילה שלא

כח יחודו ית' הוא המיחד ד' עולמות אבי"ע להתקשר בישראל. בהיגלותו לע"ל יאמר זרח בחשך אור לישרים חנון ורחום וצדיק

אל אחד יחיד ומיוחד ברכנו בברכותיך כלל ד' שמות ע"ס מ"ב, ובהם תכלול בנו ד' עולמות אבי"ע שנא' בהם כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, וביחוד שלך תיחד להם בנו ליקשר בכלל אחד, מיד חשך לא ימצא בין אחד לאחד מצד אותו הענן שמבדיל ביניהם, שנאמר בו כי אם עונותיכם היו מבדילים, אלא יאמר לאור חיציק יהלכו, שהם ג' יודין שיוצאים בסוד היחוד שלך, מאותם המוחין העליונים, ויוצאים מאותו צדיק שזורק חיצים שהוא פזר גדול, ויאמר בו **פזר נתן לאביונים** שאנו עניים ואביונים בחשך הגלות, ויאמר בנו **זרח בחשך אור לישרים חנון ורחום וצדיק**, רבון כל העולמים ליחודך אנו מקוים באמת, עננו באמתת יחודך, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

ton ומלוה¹⁰⁸³ יכלכל דבריו מלכות במשפט תפארת: (ו) כי לעולם מלכות לא ימוט לזכר
עולם מלכות יהיה צדיק יסוד: (ז) משמועה רעה¹⁰⁸⁴ לא יירא נכון לבו בטח ביהוה: (ח)
סמוך לבו לא יירא עד אשר יראה בצריו: (ט) פזר היסוד נתן לאביונים¹⁰⁸⁵ מלכות

¹⁰⁸² ספר שערי אורה - השער השביעי - הספירה הרביעית
ואומר אחריו 'רחום', וסוד רחום הוא מידת אל כשהיא רואה שיצא מן הדין
בסנהדרי גדולה להשמיד או להחרים אדם או מקום, או שאר כיוצא בזה, שאם ישמך
יבוא לעולם הפסד גדול, אז יוצאת המידה הנקראת אל כדי לרחם על הבריות שלא
יישחת העולם ומרחמת על אותה הבריה שנגזר עליה הדין לכלותה. וכשיוצאת מידת
אל, בורחים ומסתתרין כל מחנות הדין ואז ניצלת אותה הבריה מן הדין והעונש,
וזהו סוד 'רחום' אשר במידת אל. ואומר אחריו 'חנן', וסוד חנון כי פעמים רבות
כצאת מחנות המשחית להשחית בני העולם על פי הדין, יוצאת מידת אל ומתגלגלת
להצילם, ואף על פי שאינם הגונים ולא ראויים נותנת מתנת חיים כדי להציל את
הבריות מן העונש הגדול. ואומר אחריו 'ארך אפים', דע שיש מן הבריות מי שאינו
ראוי לא לרחום ולא לחנון, אלא ראוי להענש כפי הדין שנגזר עליו מלמעלה, ואף על
פי כן מידת אל שכולה רחמים יוצאת ואומרת; המתנינו לפלוני ואל תענישוהו מיד,
ואף על פי שאינו ראוי לא לרחום ולא לחנון המתנינו לו אולי יעשה תשובה. זהו סוד
'ארך אפים', כלומר שמאריכין לו הזמן אולי יעשה תשובה. ואף על פי שהאף תלוי
עליו, מאריכין לו האף:

¹⁰⁸³ זוהר חלק א דף ט עמוד א
רבי יהודה פתח, (תהלים קיב ה) טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט, טוב
איש דא קב"ה דאקרי טוב, כמה דכתיב (שם קמה ט) טוב יהו"ה לכל, וכתוב (שמות
טו ג) יהו"ה איש מלחמה, להאי כל חונן ומלוה, לאתר דלית ליה מדיליה, והוא אתר
מניה אתון, יכלכל דבריו במשפט, דהא ההוא דבר לא אתון אלא במשפט, כמה דאת
אמר (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך. דבר אחר, טוב איש דא צדיק, דכתיב
(ישעיה ג י) אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו.

¹⁰⁸⁴ ספר שערי הלשם חלק א - סימן יא - בטחון
והענין בזה הוא כי הנה הגם שנודע הוא שמדת ירא חטא הוא מדה ומעלה שאין
למעלה הימנו ונאמר משלי כ"ח אשרי אדם מפחד תמיד. עכ"ז הנה עיקרו הוא רק
לשמור את עצמו שלא לבוא לידי חטא אבל להיות ירא שמא יגרום החטא אינו כלל
הוא במעלת הצדיקים וכמ"ש (תהלים קי"ב) משמועה רעה לא יירא נכון לבו בטוח
בה. כי ע"י שלבו נכון בטוח בה' עי"ז סמוך לבו לא יירא. כמ"ש המפרשים שם וכנ"ל
סי' ג' בענין הביטחון. ובפרט מי שאינו מרגיש בעצמו שום חטא כלל ומכש"כ כאשר
שיש לו הבטחה מהקב"ה:

¹⁰⁸⁵ זוהר חלק א דף רח עמוד א
פזר נתן לאביונים, רבי אלעזר אמר, כד ברא קב"ה עלמא, קאים ליה על סמכא חד
וצדיק שמיה, והאי צדיק איהו קיומא דעלמא, ודא איהו דאשקי וזן לכלא, דכתיב
(בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים,
ומשם יפרד, מהו יפרד, אלא ההוא מזונא ומשקיא דההוא נהר, נטיל גנתא כלא,
ולבתר אתבדר ההוא משקיא לד' סטרין דעלמא. וכמה אינון דמצפאן לאתשקייא
ולאתזנא מתמן, כמה דאת אמר (תהלים קמה טו) עיני כל אליך ישברו ואתה נותן
להם את אכלם בעתו, ובגין כך פזר נתן לאביונים, דא צדיק, צדקתו עומדת לעד, דא
כנסת ישראל, דבגין כך איהו קיימא ברזא דשלם בקיומא שלים, רשע יראה וכעס, דא
מלכות עכו"ם. תא חזי מלכות שמים איהי בי מקדשא, לקיימא כל מסכני בגו צלא

צדקתו מלכות **עמדת לעד** יסוד **קרנו** מלכות **תרום בכבוד**¹⁰⁸⁶: **רשע** קלי' **יראה**
וכעס¹⁰⁸⁷ **שניו יחרק ונמס תאות רשעים** קלי' **תאבד**:

דשרותא דשכינתא, וצדיק דא איהו אקרי גבאי צדקה, למיחן ולמיזן לכלא, דכתיב
פזר נתן לאביונים, בגין כך גבאי צדקה נטלי אגרא לקביל כלהו דיהבי צדקה.

שער הכוונות - דרושי חג הפורים דרוש א
והנה בכל שנה בימי הפורים כדי לקיים ההארה הנזכרת אנו צריכין לעשות ג' מצות
והם: קריאת המגילה, כדי להמשיך ולגלות ההארה הנזכרת היוצאת לחוץ. בגילוי
והנה צריכות ב' בחינות אחרות והם אלו האחת בחינת ההארת היסוד ההוא דאבא
ברחל לצורך תיקון בנין פרצופה כי לכן נכנסים המוחין הנזכרים בה כדי להגדילה
ולעשותה פרצוף כנזכר וזה נעשה בסוד מתנות לאביונים כי רחל נקראת עני ואביון
והיסוד דאבא הנקרא צדיק נותן לה צדקה ומתנות והארות הזה מתקיים ע"י שאנו
נותנים למטה מתנות לאביונים וע"י מצוה זו נעשה דוגמתם למעלה.
כתב רבינו מוהר"ן ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - קיב

פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד:

(מזולתו) הודיענו בזה מעלת הצדקה, כי אעפ"י שתהיה שלא לשמה, וכעובדא דההוא
מוכס שנחלפה מטתו במטת החסיד, יען פזר ועשה סעודה גדולה לאנשי עירו ולא
באו, ונתנה לעניים וכו'. וזש"ה, פזר נתן, כי מה שפזר ועשה סעודה גדולה לאנשי
עירו, ולא באו, ונתנה לעניים כדי שלא תאבד סעודתו לבטלה, כי תתקלקל ולא
תעמוד, כשלא באו אנשי עירו. עכ"ז, צדקתו זאת עומדת לעד וקיימת, אעפ"י
שסעודתו לא נתנה לאביונים, אלא מפני שלא היתה עומדת ומתקיימת. אפ"ה, קרנו
תרום בכבוד, שכבדוהו כל העם, כשהוחלפה מטתו. (ע"כ מזולתו):

ספר לקוטי תורה - ספר תהילים:

פזר נתן לאביונים, ארז"ל שאלו לשלמה עד היכן כחה של צדקה אמר להם צאו וראו
מה שאמר אבא **פזר נתן לאביונים** וגו' הנה בפ' זה קשה דה"ל לורמ פזר הז' בצירי
ולא בפתח שהוא שם דבר לז"נ שכוונת הפסוק בא לפרש גודל כח הצדקה כי לא די
מי שנותנה לשם צדקה אלא אפילו מי שלא נתן לשם צדקה כמעשה אותו שר העיר
שנתחלף לו מטתו במטת חסי אחד כי פעם עשה סעודה גדולה לגדולי העיר ולא באו
ונתנו לעניים וזהו אמרו **פזר נתן לאביונים** אע"פ שכבר פזר לצורכו רק שאח"כ נתן
לאביונים עכ"ז שכרו הרבה מאד כי צדקתו עומדת לעד הרי כמה גדול כח הצדקה:

פזר נתן לאביונים פזר ע"ה גימ' רפ"ח, להורות שלא יש כח להעלות מן הרפ"ח
ניצוצין שנפלו, אלא מי שועשה עצמו עני לפניו יתברך, וזהו שאמר **נתן לאביונים**,
למי שהוא עני, נותן כח להעלותו. וזו בתנאי שיהא בו מדת הצדקה. שאם אין בו
מדה זו, גם הוא לא יעשה עמו צדקה, אף שיהיה בו כל מצות אחרות, כיון שעבירה
מכבה מצוה, אבל אין עבירה מכבה צדקה, כמו שאינה מכבה תורה. כי אם נותן
צדקה, תרד נשמתו להעלות מן הרפ"ח. אבל אם לא יהיה בו צדקה, אף שיהיה בו כל
מצות אחרות, אפשר שלא די, שלא יעלה מן הרפ"ח, אלא יתאחזו בו, וישאר אף הוא
שם. אבל למי שיש בו מדה זו, **צדקתו עומדת לעד**, ולכן **קרנו תרום בכבוד**, כי לא
לבד תעלה ותרום למעלה, אלא אף תעלה עמה מן הרפ"ח, והיינו **בכבוד**:

¹⁰⁸⁶ ספר תקט"ו תפילות - תפילה תו

ענין השפע שצדיק מפזר לנוקביה, והתיקון המגיע לנוקבא על ידו

אל אחד יחיד ומיוחד הרי צדיק יסוד עולם ששמת אותו לסבול עולמך, כמו שנאמר
אני אסבול ואמלט, והוא רקיע שעל גבי החיות וכסא מתחבר עליו שהוא עמודא
דאמצעייתא (תפארת), והרי הכסא נושא את נושאי, וכמה אור מלאת אותו לפזר
אותו לד' כנפות הארץ שהם ד' דאחד שתחלה היא דלה ועניה (המלכות), וזה פזר
נתן לאביונים, שהוא פזר גדול צדיק חי עולמים, וג' טיפין נותן לה שהם ג' יודין

פרק קיג

א הִלְלוּ יְהוָה הִלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הִלְלוּ אֶת-
שֵׁם יְהוָה: ב יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרַךְ מִעַתָּה
וְעַד-עוֹלָם: ג מְבֹרָךְ-שֵׁם עַד-מְבֹאֵו
מִהֲלָל שֵׁם יְהוָה: ד רַם עַל-כָּל-גּוֹיִם
יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: ה מִי כִּיהוָה
אֱלֹהֵינוּ הַמִּגְבִּיהִי לְשָׁבַת: ו הַמְשַׁפִּילִי
לְרֹאשֵׁי בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: ז מְקִימֵי מַעֲרָךְ
דָּל מֵאַשְׁפּוֹת יָרִים אֲבִיוֹן: ח לְהוֹשִׁיבֵי עַם-
נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ: ט מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת
הַבַּיִת אִם-הַבָּנִים שְׂמֹחֵה הִלְלוּ-יְהוָה:

פרק קיג

שיר ושבח השכינה לספירות שמעליה.

שמעידים על יחודך שנא' בו אני ראשון ואני אחרון וכו', וזה ג' שנותן לד' ומיד נא' בה קרנו תרום בכבוד, וזה ד' של אחד שנעשית גדולה ומיד נא' בה בשכמל"ו, רבון כל העולמים הרי ליחודך אנו מקוים באמת, ובו תתן כח לצדיק זה להאיר אורו בכל העולמות, שנא' זרח בחשך אור לישרים חנון ורחום וצדיק, עננו ואל תאחר אל יחיד, לישועתך קויתי ה':

¹⁰⁸⁷ כתב רבינו מוהר"ח ז"ל בשער הפסוקים

"רשע יראה וכעס" זה יתבאר, במ"ש בפסוק פצו עליך פיהם כל אויבך ע"ש. והענין הוא, כי הקב"ה בעצמו החריב ביהמ"ק, כמש"ה ממרום שלח אש בעצמותי. ואומות העולם הרשעים קמחא טחינא טחנו, ואעפ"י שנחרב הבית, לא נתרצו בוה, כי תאותם היתה להחריבו בידם. וזש"ה רשע יראה החרבן שכבר נעשה 'מאליו, וכעס, שיניו יחרוק ונמס, על כי תאות הרשעים להחריבו ביד עצמם נאבדה מהם:

(א)הללויה¹⁰⁸⁸ מלכות שבה שם אדנות גימ' הלל העולה ומתחברת בבעלה ו ומקבל המוחין מא"א שהם י"ה ומא"א שהוא הקוץ של האות י הללו עבדי יהוה¹⁰⁸⁹ הללו את שם מלכות יהוה:(ב)יהי שם יהוה תו"מ מברך מעתה מלכות ועד יסוד עולם¹⁰⁹⁰ בינה:(ג)ממזרח שמש¹⁰⁹¹ חכמה עד

¹⁰⁸⁸ כתב רבנו יוסף חיים ז"ל בספרו "חיים ושלום" דף ש' ידוע, סוד הללויה כי המלכות נקראת "הלל" והיא מחוברת עם התפארת הנקרא ואו ומקבל המוחין הנקרא י"ה ואז יהיה הללויה כנודע. ועיין עוד במזמור קיב במילה הללויה.

¹⁰⁸⁹ זוהר חלק ב דף קל עמוד ב פתח חד ואמר (תהלים קיג א) הללויה הללו עבדי יהוה הללו את שם יהוה, פתח תניינא ואמר יהי שם יהוה מבורך מעתה ועד עולם, פתח תליתאה ואמר ממזרח שמש עד מבוא מהולל שם יהוה. כדן כרוזא קדים וקרי, אתעתדו קדישי עליונין, אינון דמשבחן למאריהון, אתתקנו בשבחא דיממא, כדן אתפרשון יממא מן ליליא, זכאה חולקיה מאן דקם בצפרא מגו תושבחתא דאורייתא דלעי בליליא, ובההוא זמנא צלותא דצפרא.

כתב הרב חיד"א ז"ל בספרו "יוסף תהלות" דף טו עבדי ד' הם הקמים בחצי הלילה לעסוק בתורה. "הללו את שם ד'" היא השכינה והם שושביניה. "יהי שם ד' מבורך" ברכתם ברכה. "הללו עבדי ד'" גימ' "הענוים" עם ב' כוללים. כמו שאמרו במדרש תנחומא "שלא חשק ד' בישראל אלא בשביל הענווה. שאם משום מצוות לשבח את ד' גם הגויים עושים וזה שכתוב "הללו עבדי ד'" שהם הענוים כי בענוה בחר בישראל. והנה כתב רבנו האר"י ז"ל כי הגאה פוגם ח"ו בשם י"ה ומדה טובה מרובה, שהעניו שם י"ה מגן עליו. והנה אמר ריב"ל שמי שדעתו שפלה עליו הוי כאילו הקריב כל הקרבנות, והקרבנות באו ליחד המידות וגם תפילת העניו מקובלת כמו שמצאנו ברבי עקיבא, והעניו מרכבה לשכינה כמו שכתוב "אני את דכא ושפל רוח אשכון. וזה שאמר "הללויה הללו שם י"ה, שהוא בעזר הענוים. הללו עבדי ד' בגימ' "הענוים" ובתיבות אלו רמז שבחם של הענוים. "הללו" שהם זוכים ליחד קוב"ה ושכינתיה. הלל גימ' שם אדנות עם ו וזהו יחוד קוב"ה ושכי'. "עבדי ד'" רמז שהענוים מהפכים מידת הדין שזה שם אלקים גימ' "עבדי" לרחמים שזה שם הויה ברוך הוא.

¹⁰⁹⁰ ספר מגיד מישורים - פרשת תרומה אור ליום שבת שני לאדר, ה' עמך וכו' אע"פ שנטשתי ועזבתי והפרדת לבך ממני אנכי לא אעזבך רק כי תדבק ביראתי ועבודתי ותזהר מסמאל ונחש המכניסים בלבך כמה הרהורים בעת התפלה, רק כל מחשבותיך תיחד לשמי וכו'. ובא לציון גואל וכו' כלומר ציון היינו כנסת ישראל וגואל היינו יסוד. ויעקב היינו כנסת ישראל תתאה, דתמן מתדבקין שבי פשע, ואני היינו כנסת ישראל תתאה, זאת היינו כנסת ישראל דספירין עלאין בריתי היינו יסוד, רוחי היינו יסוד כד מתדבק בכנסת ישראל דספירין עילאין והיינו אשר עליך, ודברי אשר שמתי בפך, כנסת ישראל תתאה איהי פך דאיהי פי ה' דמשפעה לתתא, וכן איהי פך דלקטא זכוון לתתא ומסקא להון לעילא, לא ימושו מפך ומפי זרעך ומפי זרעך ברזא דוהודעתם לבניך ולבני בניך, והיינו רזא דיסוד דמשפע בכנסת ישראל עילאה, ואיהי בכנסת ישראל עילאה ואיהי בכנסת ישראל תתאה, מעתה ועד עולם דכד הני תלת מתחברין כחדא מתעלין עד עלמא עילאה:

¹⁰⁹¹ זוהר חלק א דף רלג עמוד א ממזרח שמש עד מבוא, דא אתר עלאה דקא נהיר מניה שמשא, (חכמה) ונהיר לכלא, ודא הוא אתר דרישא עלאה סתימאה, ועד מבוא, דא הוא אתר קשרא דאתקשר ביה מהימנותא כדקא חזי, (מלכות) ומתמן נפקן ברכאן לכלא, ועלמא

מבואו מלכות מהלל ר"ת עמם משמות עב **שם יהוה** תו"מ: **רם על כל גוים**¹⁰⁹² קל"י **יהוה** תפארת **על השמים** תפארת מחזה ולמעלה **כבודו**¹⁰⁹³: **(ה)מי** בינה **כיהוה אלהינו המגביהי לשבת**¹⁰⁹⁴ בעת שאין צדיקים בעולם הוא מסתתר: **(ו)המשפילי לראות בשמים** תפארת **ובארץ**

מהכא אתזן כמה דאתמר, ובגין כך קיימא האי אתר לאתזנא מעילא ולא תברכא מתמן, וכלא קיימא באתערותא דלתתא דמתערי אינון עבדי יהו"ה כד מברכי שמא קדישא כדקאמרו, ובגין כך דאיהו באתגלייא, כתיב הללו עבדי יהו"ה הללו את שם יהו"ה. (מתוך מדבש דף תקמא בשם המק"מ).

זוהר חלק ג דף סה עמוד ב
תאנא כד בעא קב"ה למברי עלמא דלתתא כלא כגוונא דלעילא עבד ליה. עבד ירושלם אמצעיתא דכל ארעא. ואתר חד דאקרי ציון עלה. ומהאי אתר מתברכא ובהאי אתר דציון שארי עלמא לאתבנא ומוניה אתבני הה"ד קל אלקים יי' דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבואו אלקים הופיע כלומר מציון דהוא שלימו דיופי דעלמא אלקים הופיע. ת"ח לא אתברכא ירושלם אלא מציון. וציון מעילא. וכלא חד בחד אתקשר:

¹⁰⁹² ספר עבודת הקודש חלק ג פרק נ
וזה סוד **רם על כל גוים** יי' למעלה ממקום אחיזת הגוים על השמים כבודו כבודו מיוחד בשמים יי' ושמו אחד כי רם יי' ושפל יראה כסוד המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ, וכבר כתבנו סודו.

¹⁰⁹³ זוהר חלק א דף קג עמוד א
רבי יהודה פתח, (משלי לא כג) נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ, תא חזי קב"ה אסתלק ביקריה, דאיהו גניז וסתים בעלויא סגיא, לאו איתי בעלמא, ולא הוה מן יומא דאתברי עלמא, דיכיל לקיימא על חכמתא דיליה, ולא יכיל לקיימא ביה, בגין דאיהו גניז וסתים, ואסתלק לעילא לעילא וכלהו עלאי ותתאי לא יכלין לאתדבקא, עד דכלהו אמרין (יחזקאל ג יב) ברוך כבוד יהו"ה ממקומו, תתאי אמרי דאיהו לעילא, דכתיב (תהלים קיג ד) **על השמים כבודו**, עלאי אמרי דאיהו לתתא, דכתיב (שם נז יב) על כל הארץ כבודך, עד דכלהו עלאי ותתאי אמרי, ברוך כבוד יהו"ה ממקומו, בגין דלא אתיידע, ולא הוה מאן דיכיל לקיימא ביה, ואת אמרת נודע בשערים בעלה. אלא ודאי נודע בשערים בעלה דא קב"ה, דאיהו אתידע ואתדבק לפום מה דמשער בלביה, כל חד כמה דיכיל לאדבקא ברוחא דחכמתא, ולפום מה דמשער בלביה הכי אתידע בלביה, ובגין כך נודע בשערים, באינון שערים, אבל דאתידע כדקא יאות, לא הוה מאן דיכיל לאדבקא ולמנדע ליה.

ספר פתחי שערים נתיב גדלות דז"א - פתח כד
על השמים כבודו, והוא סוד המים שעל השמים. שהפרסה מבדיל בז"א באמצע שלמעלה מן החזה, והפרסה שם מקום לאה סוד גאותו של מלכות שמים, ולמטה הוא סוד מים התחתונים והם בנה"י למטה, מקום רחל שבה אחיזת הקליפה, כמ"ש, ישרצו המים וגו'.

¹⁰⁹⁴ זוהר חלק א דף קצה עמוד א
פתח ואמר (תהלים קיג ה) **מי כיהו"ה אלהינו המגביהי לשבת** וגו', מי כיהו"ה אלהינו המגביהי לשבת, דאסתלק מעל כורסיה יקריה (ס"א על כורסי יקריה לעילא) ולא אתגלי לתתא, דבשעתא דלא אשתכחו זכאין בעלמא, הא איהו אסתלק מנייהו ולא אתגלי להו, **המשפילי לראות**, בשעתא דאינון זכאין אשתכחו בעלמא, קב"ה נחית בדרגוי לקבלהון דתתאי, לאשגחא על עלמא לאוטבא להו, דהא כד זכאין לא אשתכחו בעלמא, איהו אסתלק ואסתיר אנפין מנייהו ולא אשגח עלייהו, בגין

דצדיקייא אינון יסודא וקיומא דעלמא, דכתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם. ועל דא קב"ה לא גלי שמיה קדישא בר לישראל בלחודוי, דאינון חולק עדביה ואחסנתיה, ועלמא פליג ליה קב"ה לממנן תריסין, והא אתמר דכתיב (דברים לב ח) בהנחל עליון גוים וגו', וכתיב (שם ט) כי חלק יהו"ה עמו יעקב חבל נחלתו.

זוהר חלק ב דף לז עמוד א
 פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים קיג ה) מי כיהו"ה אלהינו המגביהי לשבת וגו', מי כיהו"ה אלהינו, דסליק ואתעטר לאתישבא בכתרא עלאה קדישא, נהירו על כל בוציני דנהירו, כתרין ועטרין, המשפילי לראות, דנחית בכתרוי, מכתרא לכתרא, מנזרא לנזרא, מנהירו לנהירו, מבוצינא לבוצינא, לאשגחא בעלאין ותתאין, הדא הוא דכתיב (שם יד ב) יהו"ה משמים השקיף על בני אדם וגו'.

ספר מסילת ישרים פרק כה - בדרך קניית היראה
 אך דרך קניית היראה הזאת הוא ההתבונן על ב' ענינים אמתיים: האחד הוא, היות שכינתו יתברך נמצאת בכל מקום שבעולם ושהוא יתברך משגיח על כל דבר קטן וגדול אין נסתר מנגד עיניו, לא מפני גודל הנושא, ולא מפני פחיתותו, אלא הדבר הגדול והדבר הקטן הנקלה והנכבד הוא רואה והוא מבין בלי הפרש, הוא מה שאמר הכתוב (ישעיה ו'): מלא כל הארץ כבודו, ואומר (ירמיה כ"ג): הלא את השמים ואת הארץ אני מלא. ואומר (תהלים קט"ו): מי כה' אלהינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ. ואומר (שם קל"ח): כי רם ה' ושפל יראה וגבוה ממרחק יידע:

ספר פתחי שערים נתיב פרצופי לאה ורחל - פתח ה
 והוא ג"כ סוד ענוה של יוצר בראשית כמ"ש, מי כה' אלהינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ, להשגיח על התחתונים להראות עוצם גבורתו לנבראיו, שזה עצם הענוה במה שמראה להם גדולתו, ומשם בא יראה העליונה לנבראים, וז"ש עקב ענוה יראת ה' שהוא העטרה של חכמה תתאה נוקבא רחל, שמן החכמה הוא בא אל היראה הזאת:
 ורגלי לאה הוא התפשטות הנהגה העליונה הזאת המתגלת למטה בארץ ע"י נוקבא שתגלה אותם לנבראים לעתים הראוים לכך, וכמ"ש, השמים כסאי והארץ הדום רגלי וגו', וז"ס רגלי לאה שהם נכנסים בכתר רחל, רק שלפעמים רגלים אלו מכוסים בכתר רחל ואין רחל עיקרה מתחלת אלא בשליש התחתון לבד (של ת"ת דז"א, מתחת לשליש האמצעי שהוא כתר שלה) כי הנהגת הנפלאות מתעלם ברצון ההנהגה:

¹⁰⁹⁵ פירוש הרמח"ל על התורה - ספר שמות
 "מקימי מעפר דל", שהוא מקים ישראל מן הגלות, דל שהיא כנסת ישראל, שבגלות היא דלה, מקים ודאי.

ספר תקט"ו תפילות - תפילה שרח
 תפלה זו נתיסדה על מדת יסוד, שהוא היסוד שעליו כל הבנינים של הקדושה נסמכים, ולכן בעת מלוכת המלכין קדמאין וגם תיקונייהם של ישראל לא נתקיימו, כי לא היה בחינת יסוד מתגלה ביניהם. לעתיד לבא, בהיגלות בחינת היסוד שה"ס מלך הדר, בעבורו יתקיימו כל הבנינים. ועיקר גילוי היסוד הוא גילוי פנימיות התורה דהיינו גילוי יחודו יתברך.

אל אחד יחיד ומיוחד צדיק צדקות אהב וזה צדיק יסוד עולם, שעליו כל הבנים נסמכים, ולפי שזה נעלם מישראל נאמר בהם אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בונים בו, וזה נתעלם בזמן שנא' ערו ערו עד היסוד בה, מאותם בני אדם שבהם תלוי חרבן, שנאמר בהם ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך וכו', שהיו שולטים עד שלא מלך הדר שהוא צדיק, בכור שורו הדר לו, ולפי שזה לא נמצא ביניהם בנינים שלהם היו נחרבים, דכתיב וימלוך וימת, וכאן (ג"כ) [נא'] זכור ה' לבני אדום את יום ירושלים האומרים וכו', ועד שזה לא מתגלה כמה בנינים שהיו בונים ישראל לא עמדו על עמדם, לפי שיסוד זה חסר מהם גילוי שלו, באיזה מקום אלא מקום שנפלו שם, בני אדום ודאי, שהרי משם חכמת כל בני קדם, שהם מלכין קדמאין, ושם צריך לעלות ולהתקומם יסוד זה, ומיד כל הבנים יעמדו, במאי אלא בסוד התורה שנאמר בו סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם, ברית דייקא י' דיסוד, זו טפה עליונה כלולה מג' יודין שיורדת שם, מיד שזה יתעורר נאמר בו **מקימי מעפר** **דל** וכו', מיד ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, משם והלאה וגדרתי את פרציהן והריסותיו אקים ובניתיה כימי עולם, מיד בונה ירושלים ה', שבמקום שיש מילה יש הויה, גוף וברית הולכים כאחד, דכתיב בהם אלה תולדות יעקב יוסף, והם ו"ו, אימא עומדת עליהם לגלות יחוד שלך, וזה ואו, אחד, י"ג בריתות שנכרתו על המילה, בהם תיקון כל העולמות, א"ו הרי ליחודך אנחנו מקוים באמת, גלה לנו את אמתך, וביחודך תושיענו תשועת עולמים, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה' :

¹⁰⁹⁶ זוהר חלק ג דף יט עמוד ב
מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון, הא פתחא דמהימנותא, **להושיבי עם נדיבים**, הא מהימנותא דלעילא, באתר דאבהן שריין, מאן נדיבים, אלן אבהן, כדכתיב (תהלים מז ט) נדיבי עמים נאספו.

ספר תיקונים חדשים - תיקונא תשע ועשרין
וכד אשתלימת לגמרי אתמר בה ולכל המורא הגדול. בההוא זמנא כי אשא אל שמים ידי (דברים לב מ) לנטלא לה לעילא, **מאשפות ירים אביון**. דכדין אתעטרת בכמה תיקוני עטרין לאתחברא ביה במלכא, דכתיב זה יכתוב ידו לה' (ישעיה מדה) דדא זכירה. דפקידה איהי בשמאלא, זכירה בימינא הגדול ודאי. זכאה חולקתון דישראל :

כתב בספר "מאורי אור" ערך "אביון" דף ב ע"ב - הוא היסוד בזמן הגלות כי הוא תאב לזיווג. נמצאנו למדים שהפסוק מדבר על מצב לעתיד לבוא בו יהיה חיבור קבוע בין זעיר ונוק'.

¹⁰⁹⁷ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:
מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה, הנה מה שירד מכלי נוקבא דאצילות לבי"ע הוא כעין נקודת י' מה' ונשאר' אחרונה ויורד' ונשאר מסך הבריאה כחלון בקוע שמשם יאיר לבריאה ועל זאת היה נאמר אל תראוני שאני שחרחרת שהיא נקודה שחורה זש"ה **מושיבי עקרת הבית** וגו' שכשהיא באצילות היא בעמידה וכשיורדת לעולמות שם בישיבה והיא עיקר הבית העליון דאצילות ונעאשה ממנה אם הבנים בי"ע (בכ"י ל"מ כ"ז):

זוהר חלק א דף קנד עמוד א "רבי אלעזר פתח, (תהלים קיג ט) **מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הללויה**, מושיבי עקרת הבית, דא רחל דאיהי עקרא דביתא, אם הבנים שמחה, דא לאה.

דבר אחר מושיבי עקרת הבית דא שמטה מלכות, דאיהי עקרא, דהאי עלמא עליה אתדבר, אם הבנים שמחה דא יובלא בינה, דכל חידו וכל חדוה דכלהו עלמין ביה

פרק קיד

א בַּצֵּאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בַּיּוֹם הַהוּא יֵעָקֹב
יָמָם לַעֲזוֹ: ב הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ
יִשְׂרָאֵל מִמִּשְׁלֹתָיו: ג הָיָם רָאָה וַיֵּנֶס
הַיֵּרֶדָן יֹסֵב לְאַזְזוֹר: ד הַהָרִים רָקְדוּ
כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבָנִי-צֶאֱנָן: ה מִה-כָּךְ
הָיָה כִּי תֵנוֹס הַיֵּרֶדָן תִּסָּב לְאַזְזוֹר: ו
הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבָנִי-
צֶאֱנָן: ז מִלִּפְנֵי אֲדוֹן זֹזוּלִי אֶרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב: ח הַהֶפְכִי הַצּוּר אֲנִים-מַיִם זֹלָמִישׁ
לְמַעַיְנֹו-מַיִם:

פרק קיד

בגאולת השכינה מן הקלי'.

תליין, והאי קרא כללא דכלא הוא, בגין דהאי כליל כלא ברזא קדישא, ועל דא סיומא דקרא הללויה".

ובפירוש הר"י דמן עכו לספר יצירה "בינה שהיא אם הבנים..".

ובפירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק א - וכנגדן חיבר ה' פרקים כנ"ל. ועיקר המתקלא הוא בשביל זו"נ כמש"ו דעד דלא הוי מתקלא כו' ומלכין קדמאין מיתו שהן ז"ת ואע"ג דאמר ג"כ על חו"ב לא הוו משגיחין אפין באפין הוא ג"כ בשביל זו"נ כי הזיווג הוא אינו רק להוליד בנים ולתת להם מוחין ולקיימם כמ"ש למטה (בד"ה אתחשכת) והכל הוא ע"י הבינה אם הבנים כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף (דברים ל"ב) שהיא מתפשטת בזו"נ כידוע וכמ"ש באידרא זוטא שם "נהרא דנגיד ונפיק לאשקאה גנתא ועייל ברישא דז"א כו' ונגיד בכל גופא ואשקי כל אינון נטיעאן הה"ד ונהר יוצא" כו'.

(א) **בצאת ישראל** תפארת **ממצרים**¹⁰⁹⁸ קל"י **בית יעקב** מלכות **מעם לעז**¹⁰⁹⁹: (ב) **היתה** ר"ת מלה משמות עב **יהודה**¹¹⁰⁰ מלכות **לקדשו ישראל** תפארת **ממשלותיו** מלכות: (ג) **הים**

¹⁰⁹⁸ ספר עבודת הקודש חלק ב פרק ב

והחכם המקובל ר' בחיי הדיין ז"ל כתב שם בפרשה ההיא בפסוק ההוא בזה הלשון, וידעו כי אני יי' אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם, יאמר כי ההוצאה היתה על מנת לשכני בתוכם, כי לולא כן לא הוציאם וזה יורה כי השראת השכינה בישראל צורך גבוה הוא גם כן לא צורך הדיוט, וזהו לפי דעתי מה שאמר הנביא הושע ע"ה ואנכי יי' אלהיך מארץ מצרים ואלהים זולתי לא תדע ומושיע אין בלתי יאמר כי לא הוצאתיך מארץ מצרים, אלא בשביל אנכי יי' אלהיך כדי שתקבל עליך אלהותי וכדי שלא תדע אלהים זולתי, ולכך הזכיר מארץ מצרים באמצע, וכן מצאתי במדרש תלים בפסוק **בצאת ישראל ממצרים**, רבי יהושע בן לוי אמר בזכות המשכן נגאלו ישראל ממצרים, שנאמר וירא אלהים את בני ישראל, וכתב וירא משה את כל המלאכה, ויש לך מקום אחד ללמוד ממנו אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים על תנאי לשכני בתוכם עד כאן לשון המדרש, וזהו שכתוב אוה למושב לו וכתב פה אשב כי אויתיה, ורבו המקראות המעידים על זה וכבר הזכרתי בפסוק וידבר עד כאן דבריו:

¹⁰⁹⁹ ספר יד מצרים - פירוש הגדה של פסח

בצאת ישראל וגו':

הענין כי ישראל נקראו הגדולים המחזיקים בתורת ה', ויעקב הוא המון העם הבינונים כמ"ש המחברים, וידוע כי שבט לוי הם היו העוסקים בתורה במצרים, כמ"ש רז"ל שבמצרים לא פסקה ישיבה מישראל, וידוע מאמרם ז"ל ששבט לוי לא היו בכלל העבודה במצרים, ונמצא שיציאתם משם אינו מן השעבוד והעבדות, רק מה שיצאו מארץ מצרים טומאת הנדה ערות הארץ, אבל בית יעקב שהיו עובדים בחומר ובלבנים והמצריים עצמם היו משעבדים בהם, אמר ע"ז **"בית יעקב מעם לועז"**, והוא כמ"ש רז"ל ש"בשכר שלא שינו ישראל לשונם יצאו ממצרים", ואז **"היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו"**, שנתן להם ממשלתו יתברך לפעול בעולם כפי רצונם, שע"ז נאמר **"ויברא אלהים את האדם בצלמו"** וגו', והוא מטה אלהים שניתן למשה במצרים ובמדבר, והראיה שאז **"ראה הים וינס"** וגו', כמ"ש במדרש ששר של הים טען עם משה **"אני גדול ממך שאני נבראתי בשני ואתה בשישי"**, והוא יתברך נתן זרועו על זרועו של משה ובקע הים, והוא מ"ש **"מולך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים"** וגו', והכוונה שמצד שנברא האדם בשישי לאחר כל הברואים מוכרח מזה שיקבל כוחו מהם ויתנהג ע"פ סידור טבעי ע"י היסודות וכוחותיהם למיניהם, והוא יתברך נתן כוחו על זרועו של משה שניתן לו כח האלהי למשול בעולם כפי רצונו, ואז **"הים ראה וינס"**. והוא מ"ש **"מלפני אדון חולי ארץ"**, שהוא יתברך שברא את הארץ והוא עצמו **"אלוה יעקב"**, ומחוייב לשמוע בקול בניו כפי גזרתם עליו. וחושב כאן כל הד' דברים שבד' כוסות כמו שנבאר. א' קדושת ישראל, מ"ש **"היתה יהודה לקדשו"**, ב' שידוד הטבע וחידוש הבריאה ביצי"מ במ"ש **"הים ראה וינס וגו', מלפני אדון חולי ארץ"** וגו', הג' תורה במ"ש **"ההרים רקדו כאלים"** וגו' במתן תורה, הד' קדושת הארץ שניתן למורשה לישראל, והוא מ"ש **"הירדן יסוב לאחור"** בעברם לא":

¹¹⁰⁰ כתב הרב חיים פאלאג'י ז"ל בספרו **"החיים יודוך"** דף קל"ז ע"ב בשם בנו הרב אברהם ז"ל **"מובא במדרש שדוד קרע להם את הנהרות שנאמר "בהצותו את ארם נהרים"**. וידוע שדוד מידתו מלכות הנקראת **"ים"** והמידות נקראות **"נהרות"** וכולם משפיעים למלכות בסוד **"כל הנחלים הולכים אל הים"**. ומשה רבע"ה מידתו **"תפארת"** לכן קרע את הים ודוד שמידתו מלכות קרע את הנהרות להורות שאין קיצוץ ופירוד בין תפארת למלכות. והבן. ולפי"ז נוכל לאמר, אומר הרב, בא הפסוק

ראה¹¹⁰¹ **וינס הירדן יסב לאחור: (ד) ההרים**¹¹⁰² חג"ת רקדו כאילים גבעות נה"י **כבני צאן: (ה) מה לך הים**¹¹⁰³ מלכות ר"ת מלה משמות עב **כי תנוס הירדן**¹¹⁰⁴ מלכות **תסב לאחור: (ו) ההרים** חג"ת **תרקדו כאילים גבעות** בינה ומלכות **כבני צאן: (ז) מלפני אדון בינה חולי ארץ מלכות מלפני אלוה יעקב חכמה: (ח) ההפכי הצור**¹¹⁰⁵ גבורה ר"ת יהה משמות עב **אגם מים** חג"ת **חלמיש** דין קשה **למעינו מים**¹¹⁰⁶ חג"ת:

להשמיענו ששניהם כאחד טובים, דוד מיהודה ומרע"ה שאין קיצוץ ופירוד בין תפארת (משה) ומלכות (דוד) וזה שאמר "הייתה יהודה (מלכות) לקודשו ישראל (תפארת) ממשלותיו (מלכות שהכל הולך אליה).

¹¹⁰¹ זוהר חלק ב דף מט עמוד א

הים ראה, מה חמא ימא, ארונא דיוסף קא חמא וערק מקמיה, מאי טעמא, (בגין) דכתיב (בראשית לט יב) וינס ויצא החוצה, ועל דא הים ראה וינס. ספר שערי צדק - השער העשירי

והנני רומז כשהנסים נעשות החלק הנעשה על ידי מלכות נקרא נסים והחלק הנעשה על ידי הכתר נקרא נפלאות וזהו סוד הפוך הטבע והשתנותו שהכתר העליון מאציל על המלכות על ידי התפארת אזי **הים ראה וינס** שהרי מן המקום שנעשה הכל ונתאצל הכל יבא החפץ ואז נעשים הנסים בכח הנפלאות. והמבין זה יבין סוד התנאים שהתנה הקב"ה במעשה בראשית וכתב וישב הים לפנות בוקר לאיתנו, וכתב ומצרים נסים לקראתו אין נס אלא בריחה וכן הוא אומר הים ראה וינס מה ראה ארוננו של יוסף וינס ויצא החוצה ולפיכך וישב הים לפנות בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו וזהו סוד הנסים והנפלאות.

¹¹⁰² תיקוני זהר דף ו עמוד ב

ובקץ דפורקנא מדלג על **ההרים** דא מ"ה, ולית הרים אלא אבהן, דאינון מרכבתיה, אוף הכי "מקפץ על הגבעות" אינון אמהן, אקי"ק אדנ"י.

¹¹⁰³ זוהר חלק ב דף פד עמוד א

תאנא אמר רבי יצחק, בשעתא דקודשא בריך הוא אתגלי בטורא דסיני, אזדעזע טורא, ובשעתא דסיני אזדעזע, כל שאר טורי עלמא אזדעזעו, והוו סלקין ונחתין, עד דאושיט קודשא בריך הוא ידיו עלייהו ואתישבו, וקלא נפקא ומכרזא (תהלים קיד ה) **מה לך הים כי תנוס**, הירדן תסוב לאחור, ההרים תרקדו כאילים וגו', ואינון תבאן ואמרין **מלפני אדון חולי ארץ**. אמר רבי יצחק, **מלפני אדון** דא אימא, דכתיב אם הבנים שמחה, **חולי ארץ** דא אימא תתאה, **מלפני אל"ה יעקב** דא הוא אבא, דכתיב (שמות ד כב) בני בכורי ישראל, ועל האי כתיב בעטרה שעטרה לו אמו.

¹¹⁰⁴ זוהר חלק ב דף קס עמוד ב

שמע ישראל אתה עובר היום את הירדן, כלא בדרגא תתאה איהו. במלכות שבני ישראל אחוזים בה ("מתנוק מדבש" דף תפא בשם המק"ם והרמ"ק).

¹¹⁰⁵ זוהר חלק ב דף סד עמוד א

ומאן צור, כמה דאת אמר (דברים לב ד) הצור תמים פעלו, ותמן ידע משה היך קאים נחש עלי צור, והא אוקימנא מלי. אמר רבי יהודה, אי לישתיק קרא יאות שאילתא, אלא הא כתיב והכית בצור ויצאו ממנו מים, אמר ליה ודאי הכי הוא, דלית לך כל שמא ושמא מאינון שמהן קדישין דקודשא בריך הוא, דלא עבד נסין וגבוראן, ואפיק כל מה דאצטריך לעלמא, כל שכן לאפקא הכא מיא. אמר ליה, אי הכי הא כתיב (תהלים עח כ) הן הכה צור ויזובו מים, מאן מחי לשמיה, אמר ליה פטישא חריפא בקטרוי ידיע, ואת שאיל דא, אלא תא חזי, בכל אתר צור גבורה, וכד בעי קודשא בריך הוא למחאה או לאלקאה אתער גבורה דא, וההוא גבורה מחי ולקי, ודא הוא

פרק קטו

א לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ כִּי-לִשְׁמֹךְ יִתֵּן כְּבוֹד עַל-זַסְדֶּךָ עַל-אַמְתֶּךָ: ב לָמָּה

דכתיב הן הכה צור ויזובו מים, ואי לאו דאתער האי צור ולקי באתר דאצטריך, לא נביעין מיא. אמר ליה, אי הכי הא כתיב (דברים לב יח) צור ילדך תשי, ותנינן מאי תשי, כלומר חלשת ליה, אמר ליה ודאי הכי הוא, דאלמלי ינדעון חייביא דהאי צור זמינא לאתערא לקבליהו ולאקאה לון, ימנעון מלמיחב קמיה, אלא חלשא איהי בעינייהו, הואיל ולא מסתכלי בה, ולא מסתכלי בארחייהו (ס"א בכרסייהו), ועל דא צור ילדך תשי.

רבי אבא אמר, אית צור ואית צור, מסטרא דצור עלאה נפק צור אחרא, ומאי צור עלאה, צור דכל צורים, ומאי איהו, ההוא דאולידת לישראל, דכתיב צור ילדך תשי, דהא מסטרא דצור עלאה דלעילא נפקא צור אחרא, מסטרא דאימא נפקא גבורה. ואזלא הא, כהא דאמר רבי אלעזר, כתיב (תהלים קו ב) מי ימלל גבורות יהו"ה, מאי גבורות יהו"ה, לאכללא אימא עלאה דכלא, דאף על גב דלאו איהי דינא, מסטרהא אשתכח, דהא מסטרהא בורה אשתכח, ובגיני כך צור עלאה אקרי. ותשכח אל מחוללך (דברים לב יח) דא נהירו דאבא, מאי ניהו, חסד עלאה דאיהו נהירו דאבא.

תו אמר רבי אבא, מים בכל מקום הא ידיעא, וקודשא בריך הוא בהאי צור אתער לארקא מיא, דהא לא אתחזי (אלא מגדולה), ודא הוא את וניסא דקודשא בריך הוא. ועל דא שבח דוד, ואמר (תהלים קיד ח) ההפכי הצור אגם מים וגו', ומשמע ההפכי, דהא לאו ארחוי דצור בכך, ועל דא בצור עלאה אפיק מיא מאתר דלתתא, ומה שמיה דההוא דלתתא, סלע, דכתיב (במדבר כ ח) והוצאת להם מים מן הסלע, ובמה אפיק האי סלע מיא, בחילא דצור דלעילא.

רבי שמעון אמר, (דברים לב ד) הצור תמים פעלו, מאי משמע הצור תמים פעלו, דאתהפך צור למעבד פעלו דתמים, ומאי איהו, אברהם דכתיב ביה (בראשית יז א) התהלך לפני והיה תמים, ודא הוא ההפכי הצור אגם מים, ומשמע תמים פעלו, ודא אברהם. בשעתא דא אתהדר הצור תמים, בשעתא אחרא תניינא כד (אתענש) בעא משה לאפקא מיא מהאי צור, בחובייהו דישראל לא אתהדר תמים כקדמיתא, ביה זמנא אתרעם משה, ואמר צור ילדך תשי, כלומר חלשת ליה ממה דהוה בקדמיתא, דבגינך לא אשתכח תמים השתא, ואתעביד (ביה) דינא, מה דלא הוה ביומי ילדך, כלומר עולימך.

1106 ספר תקט"ו תפילות - תפילה תלו

אעפ"י שבגלות ישראל עומדים במקום שליטת דינא קשיא, שמטבעו אין מימי התורה מתפשטים שם, בכח יחודו ית' אורו מאיר גם בתוך סיתום הגלות להראות שהוא שולט על הכל

אל אחד יחיד ומיוחד אתה הפותח במדבר מים במקום שצמאון שולט שהיא לילית שפחה רעה, הבור ריק ודאי, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, וזה מקום נחש שרף ועקרב, אבל יחוד שלך ששולט על הכל, נא' בו פתח צור ויזובו מים, צור (דיקא) [דינא] קשיא, אתה פותח אותו שהוא פתח וזה אות אמת, להראות אמתך שהוא שולט על הכל, ואין יוצא מרצונך, אעפ"י שאנו עתה בארץ ציה, צמאון אשר אין בו מים ודאי, יחוד שלך יפתח לנו שערי ברכותיך, ויקויים בנו ההפכי הצור אגם מים, חלמיש למעינו מים, אי"ו בך בטחנו ולא נבוש לעד, כל תקותנו ביחודך באמת, הושיענו באמתך, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵי־הָאֱלֹהִים: ג
וְאֵלֵהֶינוּ בַּשָּׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר-זֹפֵךְ עָשָׂה: ד
עֲצִבֵיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: ה
פֶּה-לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינֵי לָהֶם וְלֹא
יִרְאוּ: ו אָזְנֵי לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶף לָהֶם
וְלֹא יִרְיוּזוּן: ז יְדֵיהֶם וְלֹא יַמְיִשּׁוּן רַגְלֵיהֶם
וְלֹא יִהְלְכוּ לֹא-יִהְיוּ בְּגָרוֹנָם: ח כְּמוֹתָם
יִהְיוּ עֹשִׂיהֶם כָּל אֲשֶׁר-בִּטּוֹן בָּהֶם: ט
יִשְׂרָאֵל בִּטּוֹן בִּיהוָה עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא: י
בֵּית אֱהֶרֶן בִּטּוֹנוֹ בִּיהוָה עֲזָרָם וּמִגָּנָם
הוּא: יא יִרְאִי יְהוָה בִּטּוֹנוֹ בִּיהוָה עֲזָרָם
וּמִגָּנָם הוּא: יב יְהוָה זְכָרְנוּ יְבָרֶךְ יְבָרֶךְ
אֶת-בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֶךְ אֶת-בֵּית אֱהֶרֶן: יג
יְבָרֶךְ יִרְאִי יְהוָה הַקָּטָנִים עִם-הַגְּדֹלִים:
יד יִסֹּף יְהוָה עָלֵיכֶם עָלֵיכֶם וְעַל-בְּנֵיכֶם:
טו בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם
וָאָרֶץ: טז הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה וְהָאָרֶץ
נָתַן לַבְּנֵי-אָדָם: יז לֹא תִמְתִּים יִהְלְלוּ-יְהוָה

וְלֹא כָל-יְרֵדֵי דִבְרָה: יִזוּ וַאֲנֻזָּנוּ נִבְרָךְ יְהוָה מִעֲתָה וְעַד-עוֹלָם הַלְלוּ-יְהוָה:

פרק קטו

בשבת הקב"ה ובגנות האלילים.

(א) לא לנו יהוה לא לנו¹¹⁰⁷ כי לשמך מלכות תן כבוד על חסדך¹¹⁰⁸ תוד על אמתך תפארת: (ב) למה יאמרו הגוים איה¹¹⁰⁹ נא אלהיהם: (ג) ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה¹¹¹⁰: (ד) עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם: (ה) פה להם¹¹¹¹ ולא ידברו

¹¹⁰⁷ עבודת הקודש ח"ג פל"ד- לא לנו יי' לא לנו כי לשמך תן כבוד, ואמרו זכרונם לברכה כל המשעבדים מלמטה כאלו משעבדים מלמעלה.

¹¹⁰⁸ ספר יד מצרים - פירוש הגדה של פסח ואמר "על חסדך על אמתך", כי ב' זמנים לגאולה, האחד אם עושים תשובה מיד נגאלין בדין ומשפט אחת שאין בו ותרנות כלל, (וזה מצב של אמיתך) והב' בעתה, והוא בחסדו יתברך למענו, למעני אעשה. ואף אם עושים תשובה שנגאלים בזכותה, מ"מ הוא מצד טובו יתברך, שע"פ דין אין תשובה מועלת כמו שהארכתי בזה במ"א, (וזה מצב חסדך) ולכן כפל הב' "לא לנו ה' לא לנו", שב' הבחירות הם רק בעבור שמו יתברך אלא שזה נקרא חסד וזה אמת:

¹¹⁰⁹ ספר תקט"ו תפילות - תפילה תא בזמן שהו"ה שהוא מדה"ר מסתלק לא"ן, השליטה נשארת בידי אדני שהוא דין אל אחד יחיד ומיוחד למה יאמרו הגוים איה אלהיהם, שבשעה שנסתלק שם יהוה ב"ה למעלה מאותם שני אותיות נעלמות שהם יה נאמר בו איה מלככם וצור מעוזכם, ובאותו הזמן חסד נסתלק מן העולם דכתיב השיב אחור ימינו מפני אויב, וזה יהוה מידת הרחמים, א', יו', כחשבון יהוה, כשנסתלק לאותו האין העליון, ונשאר דין שולט שהוא אדני, (פירוש: שם אלף שבשם אדנות גימ' 26 בציוור יו' והיא הרחמים שבשם אדנות. כשנסתלקת אות א משם אדנות נותרות אותיות דין). לפיכך איה חסדיך הראשונים אדני, באותו הזמן נאמר בישראל במחשכים הושיבני כמתי עולם, כמת לא כתיב אלא כמתי, שהרי ד' מיתות ב"ד שלטו עליהם, כמתי עולם ודאי, ואע"ג דארבע מיתות בטלו, דין ארבע מיתות לא בטלו שהוא דינא דאדני זהו שסובלים ישראל ד' מיתות אלה, רבון כל העולמים גלה לנו יחודך ותנהל אותנו בחסד למה תשיב ימינך מקרב חיקך כלה, ויחזור יהוה לגבי אדני ויעשה יאהדונה, מיד ומלאך פניו הושיעם, המלאך הגואל אותי מכל רע, רבון כל העולמים הרי ליחודך אנו מקוים באמת, גאלנו מכל רע ודבקנו בטובך הנאמן, ותושיענו תשועת עולמים, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

¹¹¹⁰ ספר שערי הלשם חלק א - סימן יב - פרק א - אור הגנוז יסוד הבריאה וכמ"ש כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ בימים וכל תהומות וכו"ל במדרש שמות רבה. שהכוונה הוא על כל שינוי הטבע שהם כל הנסים כולם. ועל זה נאמר ג"כ איוב ט' הנ"ל עושה גדולות עד אין חקר ונפלאות עד אין מספר. ועכ"פ הוא כי הטבע ושינויה. שהוא הנהגת הטבע וההנהגה הנסיית. שניהם שקולים הם ויסוד אחד לשניהם שהוא רק רצונו לבד אשר להכוונה התכליתית. אמנם עתה שהוא כל משך זמן דקיום העוה"ז הנה הוה אותו הרצון נעלם בה. ולכן הוא עתה כל ההנהגה

עינים ס"ת אום משמות עב **להם ולא יראו:** (ו) **אזנים** ס"ת אום משמות עב **להם ולא ישמעו** ס"ת אום משמות עב **אף להם ולא יריחון:** (ז) **ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו** ס"ת אום משמות עב **לא יהגו בגרונם** ס"ת אום משמות עב: (ח) **כמוהם יהיו עשיהם כל אשר בטח בהם:** (ט) **ישראל** תפארת **בטח ביהוה**¹¹¹² תפארת **עזרם ומגנם הוא:** (י) **בית אהרן** תפארת **בטחו ביהוה** תפארת **עזרם ומגנם הוא:** (יא) **יראי יהוה** מלכות ר"ת ה"י משמות עב **בטחו**

החיצונית והגלויה, עיקרה רק ההנהגה הטבעית. אבל הנהגה הנסיית, הנה הנסים גלויים. הרי הם אינם מצוי עתה כלל. וכל הנסים והנפלאות אשר הקב"ה עושה עמנו תמיד אם שלעינינו הם גלויים אבל למי שאין לו חלק בהם אינו רואה אותם כלל והרי הם רק נסים נסתרים. והרי הוה עתה אותו הרצון, נעלם בה. והוא מטעם כי הנהגה הנסיית הנה היא מגילוי ית"ש אשר יתגלה להבריה רק לעתיד. שזה עצמו הוא הכונה התכליתית גם לכל הטבע כולה ג"כ כי על זה ברא אותה להעלות אותה גופה לגילוי וליחודו ית"ש. והרי עכ"פ הוא כי עתה הוא רק זמנה הראוי לה, והוא זמן שליטת הטבע, ולכן הוה עתה אותו הרצון, נעלם בה, כי כן הוא בכל פעולה ותכלית, הנה כל זמן הפעולה, הנה כוונת התכלית נעלם בה, אבל עכ"פ הוא כי אותו הרצון הוא סיבתה, והוא הכוונה בה, והוא יסודה, שעליו הוא עומד, והוא מסבב אותה ומנהיג אותה תמיד לכוונת תכליתה, ולכן הנה עומד בה באמת הנהגה הנסיית, בהסתר ובהעלם ג"כ בה תמיד עכ"פ, והם כל הנסים נסתרים שאין הפסק להם אף רגע אחת, וכמ"ש הרמב"ן סוף פ' בא ע"ש, וכן יסדו בברכת מודים ועל נסיד שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת, וכ"ז הוא משום שכל אותו הרצון הוא יסודה ורק עליו הוא נסבב, ולכן מתגלה לפעמים אותו הרצון בה בגילוי ג"כ, והם הנסים הנגלים, ויוצא אז הטבע מסדרה לגמרי, כי כל עמידתה וקיומה היא לעולם רק בתנאי אם יחפוץ בה, ורק מה שראוי ממנה להכונה התכליתית שבה וככל הנז':

ספר שערי הלשם חלק א - סימן ה - תפקיד האדם ועבודתו
וכמ"ש **כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ**. ור"ל שכל מה שנעשה בשמים ובארץ. גם בפרטי פרטות. הם כולם רק מה שחפץ בזה. כי הם כולם בכוונה, והם כולם תיקונים. אלא שגמר תיקונם הוא רק ע"י האדם. ולכן ניתן האדם בהעוה"ז והוא קשור ומיוחד בכל חלקי הדצח"ם, כדי להתתקן כולם על ידו:

¹¹¹¹ שער הפסוקים - פה להם ולא ידברו:
הנה ר"ת 'להם' ולא 'ידברו', הוא לוי. וכן אזנים 'להם' ולא 'ישמעו' הוא לוי. וכן, עינים 'להם' ולא 'יראו', הוא לוי. ובכלם נרמז שם לוי בר"ת, לרמוז אל מ"ש חז"ל, כי שבט לוי בהיותם במצרים, וכן אח"כ במעשה העגל, לא עבדו ע"ז ועשו עצמם כאלמים וסומים וחרשים, ולא נטו אחר עובדיה. (ע"כ מזולתו):

¹¹¹² ספר תקט"ו תפילות - תפילה נב
זכות התורה, אשר בה כלולים כל שמותיו ית' ומתלהטים בשעה שישראל עוסקים בה, יהיו נכפים כל מדרגות הטומאה בפני ישראל
אל אחד יחיד ומיוחד הנזכר בשמותך, ומהם רועשים כל הצבאות שלך, הרי כולם נכללים בתורתך וכך מתלהטים בכל העולמות, בשעה שישראל עוסקים (כו) [בה], עשה למען תורתך, ותעביר מישראל כל חשך וכל צרה, שתהיה כופה בשמותיך כל מדרגות הטומאה להתרחק מישראל עמך, ומיד יאמר בהם אשריך ישראל וכו', שאתה אלהים אמת ואלהים אחרים הם אלילים שאין בהם כח לפעול לפניך כלום, הרי ישראל בוטחים בך, ואתה עזר שלהם, שנא' **בך ישראל בטח בה' עזרם ומגינם הוא**, הרי בטחונם לפניך, מיד נאמר בהם מגן עזרך ואשר חרב גאותך וכו', לישועתך קויתי ה':

¹¹¹³ זוהר חלק א דף רלג עמוד א

רבי יוסי פתח ואמר, (תהלים קטו יב) יהוה זכרנו יברך את בית ישראל וגו', יהוה זכרנו יברך אליו גוברין, יברך את בית ישראל אליו נשין, בגין דדכורין בעיין לאתברכא בקדמיתא ולבתר נשין, ונשין לא מתברכן אלא מברכתהון דדכורין, דכד דכורין מתברכן כדן נשין מתברכן, ואי תימא מהא, דכתיב (ויקרא טז יד) וכפר בעדו ובעד ביתו, דבעי לכפרא עליה בקדמיתא, ולבתר על ביתיה, בגין דמתברכא מיניה. תא חזי, דנשין לא מתברכן אלא מגוברין, כד אתברכן אינון בקדמיתא, ומהאי ברכתא מתברכן, אלא במאי אוקימנא יברך את בית ישראל, אלא קב"ה יהב תוספת ברכא לדכורא דנסיב, בגין דמתברכא מיניה אתתא. וכן בכל אתר יהיב קב"ה תוספת ברכא לדכורא דנסיב, בגין דמתברכא (מניה אתתא, וכן בכל אתר יהיב קב"ה תוספת ברכא לדכורא דנסיב, בגין דתתברך מניה נוקבא) מההוא תוספת דברכא, כיון דאנסיב בר נש, יהיב ליה תרין חולקין, חד ליה וחד לנוקביה, ואיהו נטיל כלא חולקיה וחולק נוקביה.

ספר מעולפת ספירים יום שלשים

וכתב בספר בראשית דף רל"ג ע"א וע"ב, רמז לזווג, בפסוק (תהלים קטו, יב) ה' זכרנו יברך, אלו הזכרים. יברך את בית ישראל, אלו הנקבות. כי בתחלה מברך הקדוש ברוך הוא הזכרים, ומהם חלה הברכה על הנקבות. וזהו שכתוב את תוספת, כי ממה שנתוסף לזכר אוכלת הנקבה. וכיון שנשא אדם אשה, נותן לו הקדוש ברוך הוא ב' חלקים, חלקו וחלק הנקבה:

זהר חדש פרשת כי תשא מאמר ביאור המזמור השמים מספרים וע"ד אשתדל דוד, לברכא להאי אתרא, דאתי מניה נהירו. ואמר ה' זכרנו יברך, דא צדיק. (יסוד) יברך את בית ישראל, האי צדיק יברך את בית ישראל. יברך את בית אהרן, סטרא דחסד דאית בה, דאקרי בית אהרן, כד אתחברת לחסד. הה"ד, ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב, דאתחברת לאל. יברך יראי ה' אליו יתבי משכנא, דשארן בהאי יראה. הקטנים עם הגדולים, כד"א חיות קטנות עם גדולות. חיות קטנות, כל אינון רברבן דנפקו מאינון בני בנים, כד"א, כל הפקודים למחנה יהודה. עם גדולות, אינון שבטין:

פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

ה' זכרנו יברך וגו' (קטו, יב-יג). עד שיש שעמלק בעולם נאמר, אין השם שלם עד שימחה זרעו של עמלק. הקב"ה צוה, "זכור את אשר עשה לך עמלק", וישראל מתפללים להקב"ה שיתן להם כח לזכור זה ולעשות הנקמה בהם. ולכך אמר, ה' זכרנו - אם תרצה שהד' אותיות של השם הוי"ה יהיו שלימים, תתן לנו כח לקיים המצוה הזאת של הזכירה - "זכור את אשר עשה לך עמלק". ואז כשהד' אותיות של שם יקו"ק יהיו שלימים אז יהיו מאירים גם המילואים שלהם, לפי שהס"א אוחזת יותר במילוי מהפשוט, לפי שהוא יותר דין, וזהו, "יברך" - רל"ב, כשיהיו נתקנים ד' אותיות של פשוט אז יהיו נתקנים גם המילואים, זה התיקון הוא בד' אותיות עצמם. ועכשיו צריך לחברם, וזהו יק"ו - בחג"ת, ה' אחרונה במלכות, וזהו, "יברך את בית ישראל", צריך לחבר את "בית" שהיא מלכות, ב"ישראל" שהוא ת"ת. ואח"כ צריך לחברה בחדסד, וזהו, "את בית אהרן". ואח"כ לחברה בגבורה, נוק' בשמאלה אתקשרת, ואז יהיו שני יראות ביחד, וזהו, "יראי ה'", שאז המלכות תקרא גם היא בשם ה' שהוא הז"א לפי שנקשרה בו. ואומר בתחלה ת"ת, לפי שהוא כולל חו"ג ביחד, ואח"כ אומר חו"ג. וכל זה הוא תיקון בשם הוי"ה כמו שהוא, בתחלה בתיקון

האותיות, ואח"כ בחיבורם. אבל צריך דבר אחר, וזהו שהו"ק יחזרו בסוד י"ק בסוד יה"ה:

וזו"ן, עד שהם במדריגת ו"ק, הס"א ח"ו יכולה לאחוז בהם, ונקראים **קטנים**, ולעתיד לבא יעלו במדריגת **גדולים** - במדריגת י"ק, וזהו, "**הקטנים עם הגדולים**". וזהו סדר התיקון של שם הוי"ה. עוד, הקטנים עם הגדולים, יש איזה הארות של גבורה שהולכים בתוך הקליפות בתוך הגלות ואלו נקראים "קטנים", ויש מדריגות שנשארות למעלה והם נקראים "גדולים", ולעתיד לבא יעלו ויתחברו הקטנים עם הגדולים, וזהו, "יראי ה'" שהם הגבורות, ויתחברו ביחד "הקטנים עם הגדולים": עוד, מדבר על ישראל למטה שנתחלשו כחם כגלות, ועתה צריך להחזיקם, וזהו, "יברך את בית" וגו', ואומר, "ישראל" בתחלה, לפי שהם כללות הכל, ואח"כ "כהנים ולוים". ויש איזה נשמות שהולכות בתוך הקליפות בזמן הגלות לכפר עונות של ישראל, ואלו נקראים "קטנים", ויש נשמות הנשארות למעלה והם נקראים "גדולים", ולעתיד לבוא יתחברו ביחד - "הקטנים עם הגדולים".

ספר יד מצרים - פירוש הגדה של פסח

יי זכרנו יברך וגו':

הענין כמ"ש בפ' אין עומדין "התשכח אשה עולה וגו', אמרה כנס"י לפני הקב"ה רבש"ע אדם נושא אשה על אשתו ראשונה וכו', א"ל כלום אשכח לכם עולות אילים וכו' שהקרבתם לפני במדבר" וכו', והוא כמ"ש "זכרתי לך חסד נעורייך" וגו', והוא כמ"ש ל' שישאל נמשלו ללבנה, כמו הלבנה אף בתכלית מיעוטה נשאר בה נקודה אחת קטנה, כמו כן ישראל אף שאין עושין רצונו של מקום, שאז הם בתכלית הירידה, נשאר בהם שורש האמונה בו יתברך קיים לעד בל ימוט לעולם. והוא מה שהיה להם במדבר שהלכו אחריו יתברך אף בארץ לא זרועה, ולכן אמר כאן אחר שדיבר בגנות העובדים לכומ"ז, אמר שהוא יתברך זוכר אותנו תמיד והוא בעצמו המברך אותנו תמיד, ואפילו בגלות אנו חוסים בצל כנפיו, ואין אנו מסורים תחת הטבע. ואמר שכמו שבזמן שישאל היו עושין רצונו ש"מ היו מקבלים אז שפע ברכה כל אחד לפי מדריגתו, כהנים לבד ולוים לבד וישראל לבד, וכמו כן בגלות, אף שפסקה העבודה, מ"מ כל אחד מקבל שפעו לפי מדריגתו, אלא שלמטה אינו ניכר ונשאר בשמים ממעל, וכשיגיע הזמן אז "ונגולו כספר שמים", ואז יושפע השפע למטה לכל אחד לפי הכנתו כמ"ש, וז"ש "יברך את בית ישראל וגו', **יברך יראי ה' הקטנים עם הגדולים**", שהוא יתברך משגיח גם בגלות לכל אחד כפי מעשיו הקטנה היא או גדולה בדקדוק עצום ובהשגחה פרטית. "**יוסף ה' עליכם וגו', ברוכים וגו', השמים**" וגו', הענין שע"פ סידור הבריאה, הארץ היא רחוקה מכל שלימות ורחוקה מקדושה עליונה ואין לה שייכות והתחברות עמו יתברך, רק האדם גורם לחבר שמים וארץ ע"י התורה ששורשה משמים וירדה לארץ ונתגשמה במצוות מעשיות, וכמו שתחילת הבריאה נברא הכל ע"י התורה, כמ"ש "ואהיה אצלו אמן, אני הייתי כלי אומנתו של יוצר בראשית", כמו כן ע"י קיום התורה גורמים ירידת השפע לקיום העולם. וזהו ענין קיום העולם ע"י שם הוי"ה יתברך, כמ"ש "ואתה מחייה את כולם", כמ"ש שבי"ה נברא העולם, עוה"ז בה', ועוה"ב ביו"ד, והיינו בחינת שמים וארץ, ובתורה יש ב' חלקים, תורה שבכתב ותורה שבע"פ, שבכתב הוא ה' חומשי תורה, ושבע"פ ו' סדרים, והסו' ה' של השם, הרי שע"י התורה משלימים שם הוי"ה, וגורמים חיבור יו"ד עם ה', ולכן יכולים להוסיף להם מה שלא ניתן כלל בחוק הקצוב, וז"ש "**יוסף ה' עליכם**" וגו', ואפילו בעת שאין עוסקים בתורה מתקים העולם בהבל פיהם של תשב"ר, וז"ש "**עליכם ועל בניכם**", והטעם כי אתם "**ברוכים לה**", שהוא "**עושה שמים וארץ**" ע"י התורה, ולכן ע"י התורה יכולים לחברם יחד, מה שבטבע "**השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם**", ואין להם התחברות יחד, אבל ע"י התורה מתחברים יחד, ולכן "**לא המתים יהללו יה**", ששם יה מורה על חיבור שמים וארץ, ואותם שאין להם תורה והם בגדר מתים שעומדים לכליון ואין להם נצחיות לעלות לשמים, "**ולא כל יורדי דומה**" הם פושעי ישראל יורדי גיהנם שאינם

ישראל מלכות יברך את בית אהרן (יג) יברך יראה יהוה גבורה ר"ת יי משמות ע"ב
הקטנים ו"ק וקטנות עם הגדלים גדלות: (יד) יסף יהוה תפארת ר"ת היי משמות עב עליכם
עליכם ועל בניכם: (טו) ברוכים אתם ליהוה תפארת עשה שמים תפארת וארץ
מלכות: (טז) השמים¹¹¹⁴ תפארת שמים ליהוה תפארת והארץ מלכות נתן לבני אדם: (יז)
לא המתים¹¹¹⁵ קלי' יהללו יה ר"ת היי משמות עב ולא כל ירדי דומה קלי': (יח) ואנחנו

עוסקים בתורה שאין להם נצחיות, כמ"ש חז"ל "כל העוסק בתורה טל תורה מחייהו,
וכל שאינו עוסק בתורה" וכו', וז"ש "ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם", כמ"ש
"צדיקים שעתיד הקב"ה להחיותם שוב אינם חוזרים לעפרם ונשארים חיים וקיימים
לעד":

¹¹¹⁴ זוהר חלק ב דף רט עמוד א

פתח רבי אבא ואמר, (תהלים קטו יז) השמים שמים ליהו"ה והארץ וגו', האי קרא
אית לאסתכלא ביה, והכי אצטריך למימר, השמים ליהו"ה והארץ נתן לבני אדם,
מאי השמים שמים, אלא הכא אית לאסתכלא, בגין דאית שמים, ואית שמים, שמים
לתתא (הם הרקיעים של עולם העשיה) וארץ לתתא מנייהו (היא הארץ שלנו), שמים
לעילא (הוא ז"א שבעולמות אבי"ע הנקרא שמים) וארץ לתתא מנייהו (היא המלכות
שבכל עולמות אבי"ע הנקראת ארץ), וכל דרגין עלאין ותתאין כלהו כגוונא דא אלין
באלין. וכו' (כולם הם על סדר אלו כאלו, כי כל מה שיש למטה יש דוגמתו למעלה.
מתוך "מתוק מדבש" דף תרסו).

כתב הרב אברהם אזולאי ז"ל בספרו אור החמה דף רכג ע"ב "הענין שהעשיה היא
למטה ובה שבע ארצות ולמעלה מהם שמים ובהם עשרה רקיעין וכל אלו הם ארץ
לגבי רקיעין עליונים שהם עליהם. וכל אלו הם ארץ לסוד שבעת המדורים והם ארץ
לשבעת ההיכלות והם ארץ לכסא הכבוד והוא ארץ למדרגות השכינה והיא ארץ אל
התפארת והוא ארץ חו"ב הנקראים שמי שמי קדם. עכ"ל.

¹¹¹⁵ אדרא זוטא דף רפז עמוד ב

אתעטף ר"ש ויתיב פתח ואמר לא המתים יהללו יה ולא כל ירדי דומה לא המתים
יהללויה הכי הוא ודאי אינון דאקרון מתים דהא קב"ה חי אקרי והוא שארי בין אינון
דאקרון חיים ולא עם אינון דאקרון מתים. וסופיה דקרא כתיב ולא כל ירדי דומה
וכל אינון דנחתין לדומה בגיהנם ישתארו. שאני אינון דאקרון חיים דהא קב"ה בעי
ביקירהו.

ספר שערי צדק - השער השמיני

דע כי כל מקום שנקרא "חיים" אין שם רע לא מעט ולא הרבה ובכ"מ שנקרא רע אין
בו (חיים) לא מעט ולא הרבה כי הדבר הנקרא חיים הוא עיקר ועצם כל טובות
ותענוגים וכל מיני הגמול העתידיים לצדיקים ולחסידים והמקום הנקרא מות הוא
הפך החיים לפיכך אמרה תורה ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב את המות
ואת הרע עם החיים יבא טוב ועם המות יבא רע כי החיים ממש הם עצם הדבר
נקרא כך והוא סוד הספירות העליונות מקום כל מיני אצילות ושפע ברכה וטובה
והצלה ובריאות וחיים והמות ממש הוא עצם דבר ובו כל כחות הטומאה החיצונית
הנקראים אשה זרה זונה ובאר צרה נכרייה והמותממש הוא עצם דבר היודע סוד זה
יבין סוד גויעה ואסיפה ומיתה האמורה בצדיקים וסוד מיתה האמורה ברשעים וסוד
טומאת מת סודות גדולים תלויין בענין טומאת מת במה שרמזנו הנה לפיכך רמזו
במס' ברכות כי החיים יודעים שימותו והמתים אינם יודעים מאומה ואמר הצדיקים
במיתתן קרויים חיים והרשעים בחייהם קרויים מתים והנני רומז סודות נפלאות לא
המתים יהללו יה והטעם כי הדבר נקרא מת הוא הפך עולם החיים הנקרא יה אכל
ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם:

ספר אדיר במרום ח"ב - ביאור חלום דניאל:

וסוד זה, דע כי ענין החיים באמת אינו אלא חיבור הנר"ן, שיהיה הרוח אוהז בנשמה מלמעלה ובנפש מלמטה ומקשרם. וזה הדבר נשרש בח"ס, והוא כי בתחלה יצאו המ"ק ולא היה בהם קשר זה, ושם היתה השבירה, וניתן משם מציאות אל הס"א שהיא מות, והיא גהינם, והיא סם המות ממש. אך כשיצא המלך הדר אז נעשה החיבור, והוא ממש חיבור החיים. וזה נשרש בח"ס, ונעשה בחוטם כנ"ל, ומשם אח"כ יוצא למטה. ובכל מקום שמתפשט עושה החיים. וזה מתגלה בגן עדן, וסודו ענג - עדן נהר גן, שהם נר"ן, ומתחברים והם חיים. אך בגהינם הוא נגע והוא הפירוד ממש, הפך הגן עדן. וזש"ה (תהלים קטו, יז) **לא המתים יהללו יה וכו'**, כי גהינם היא מות שאין מגיע שם הארת ה"ק של ח"ס, אבל גן עדן שם החיים. והנה משם מתפשט ג"כ במקום בית המקדש לצורך העה"ז, וזה (תהלים קלג, ג) **כי שם צוה ה' וכו'**. נמצא כי שרש החיים הוא בח"ס, והוא החיים הארוכים כנ"ל. ועליהם נאמר (תהלים כא, ה) **חיים שאל ממך נתת לו אורך ימים עולם ועד**, כי באים מן הא"א, ואלה מגיעים למטה בז"א ונעשים שם ג"כ חיים. אך למטה יש ג"כ מות, אבל החיים שמא"א אין שם מות כלל, וזהו עולם שכלו ארוך:

ספר תקט"ו תפילות - תפילה קץ

סדר גילוי היחוד בעולם, ישראל מתתקנים תחילה בהכרת יחודו ית', ואח"כ כל גויי הארץ נגררים אחריהם. אבל עד שלא נתתקנו נאמר באו"ה לא המתים יהללו יה וכו' ובישראל נאמר ואנחנו נברך יה

אל אחד יחיד ומיוחד פזרת ישראל בד' כנפות הארץ לגלות יחוד שלך בכל העולמות, וזה ד' דאחד שבה בשכמל"ו מד' אותיות של כבוד, הם ד' זאת שבהם תגלה כבודך על כל העמים הרחוקים דכתיב ונגלה כבוד ה', ויקבלו כלם אמונת יחודך שנא' בהם כי אז אהפוך אל וכו' שכם אחד, שהם שם כבוד מלכותו ודאי, זהו ד' דאחד להחזיר כל רע לטוב בגילוי יחודך השלם והנורא, אבל דבר זה מתחיל בישראל שנא' בהם השיבנו ה' אליך ונשובה וכו', שהרי ישראל שקבלו תורתך וידעו אור שלך בהם נא' ששגגת תלמוד עולה זדון, ובשאר א"ה שלא שמעו את שמך ולא ראו את כבודך הם חוטאים, ואם אתה רוצה להחזיר רע לטוב צריך שתתחיל מעמך לתקנם בטובך ואח"כ ימשכו אחריהם כל גויי הארץ, אלמדה פושעים דרכך וחטאים אליך ישובו, ד' דאחד משם כמה דרכים מתפשטים לכל צד שבהם צריכים כל אומות העולם להתתקן בקבלת עול מלכותך, למדם לישראל עמך בתחלה וישובו לך כל (רשעים) [רשעיהם], מיד יהיו נגררים אחריהם כל גויי הארץ, כי אתה אחד יחיד ומיוחד רוצה בגילוי אמתך שהוא מתגלה מד' כנפות הארץ, שכן הם מתפשטים עשר מאמרות לכל כנף והם מ', ועוד נעשים ת', וחוזרים ונכללים ביחודך, אמת מארץ תצמח, אימתי כשכל הכנפות נכללים כא', שנא' בהם לאחוז בכנפות הארץ וכו', שהרי עתה באלה הכנפים ד' קליפות שולטות שהם מתים שנא' בהם **לא המתים יהללו יה**, וזה יה בארץ החיים, שהוא השם שבו בראת עולמך, כי ביה ה' צור עולמים, ובשעה שתגלה יחודך תנטל ממשלה מן הרשעים האלה וישאר הכל תחת ממשלתך ביחוד, אמת מארץ תצמח ודאי, מיד גם ה' יתן הטוב, יתן טוב לא נא', אלא יתן הטוב, כאן שם יה בר"ת, יה בארץ החיים, מיד ואנחנו נברך יה וכו' שאתה לבדך תהיה מולך בכל הארץ ולא תהיה שליטה חוץ משליטתך, והיה ה' למלך וכו', רבון כל העולמים הרי לגלות שם זה אנו בוטחים לפניך, שכל צרותינו וכל דלותינו לפי שאין אתה מגלה יחודך וס"מ אל אחר מתנשא לשלוט בעולמך, אבל אנו ליה וליה עינינו, שם זה שבו בראת עולמך בו תנהג אותו ולא יעצור עמך אל נכר, ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר, מיד ואנחנו נברך יה וכו', שכן הודעתנו בטחו בה' עדי עד כי ביה וכו', ולשם זה אנו מקוים, בשם זה אנו בוטחים תוחלתנו לא תכזב שאתה אל אמת, חננו ה' חננו כי רב שבענו בוז ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

פרק קטז

א אֶהְבֶּתִי כִי-יִשְׁמַע יְהוָה אֶת-קוֹלִי
תַּזְנוּנִי: ב כִּי-הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבִימֵי אֶקְרָא:
ג אֶפְפוּנִי זָבֹלִי-מָוֶת וּמִצָּרֵי שְׂאוֹל מִצְאוּנִי
צָרָה וַיִּגְוֹן אֶמְצָא: ד וּבְשֵׁם-יְהוָה אֶקְרָא
אָנָּה יְהוָה מִלִּטָּה נַפְשִׁי: ה זַנּוֹן יְהוָה
וַצַּדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ מְרוֹזִם: ו שֹׁמֵר פֶּתָאִים
יְהוָה דַּלּוֹתַי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: ז שׁוּבִי נַפְשִׁי
לְמִנוּזֹיכִי כִי-יְהוָה גָּבֹל עָלַיְכִי: זז כִּי
זָלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת-עֵינֵי מֶן-דְּמוּעָה
אֶת-רַגְלִי מִדְּוִי: ט אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה
בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: י הֶאֱמַנְתִּי כִי אֶדְבֹר אָנֹכִי
עָנִיתִי מְאֹד: יא אָנֹכִי אֶמְרֹתִי בְּזִפְּוִי כָל-
הָאָדָם כֹּזֵב: יב מָה-אָשִׁיב לַיהוָה כָּל-
תַּגְּמוֹלוֹהִי עָלַי: יג כּוֹס-יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא
וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא: יד נִדְרֵי לַיהוָה
אֲשַׁלֵּם נִגְדָה-נָּא לְכָל-עַמּוֹ: טו יִקָּר

בְּעֵינַי יְהוָה הַמּוֹתָה לַזֹּסִידִיו: טו אָנָּה
 יְהוָה כִּי-אֲנִי עֲבָדְךָ אֲנִי-עֲבָדְךָ בֶּן-
 אֲמֹתֶךָ פְּתִיחַת לְמוֹסְרִי: יז כָּךְ-אֶזְבֹּז וְזָבֹז
 תּוֹדָה וּבָשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא: יוז נְדָרֵי כִּלְיֹהוּ
 אֲשַׁלֵּם נִגְדָה-נָא לְכָל-עַמּוֹ: יט בְּזִצְרוֹת
 בֵּית יְהוָה בְּתוֹכִי יְרוּשָׁלַם הִלְלוּ-יְהוָה:

פרק קטז

תפילת המלכות אל בעלה להוציאה מהקלי' ולהעלותה אליו ולהלבישה בגדי יקר.

(א) אהבתי כי ישמע יהוה¹¹¹⁶ תפארת את קולי תחנוני: (ב) כי ס"ת יי משמות עב הטה
 ר"ת כהת משמות עב אזנו לי ובימי אקרא: (ג) אפפוני חבלי מות¹¹¹⁷ קלי' ומצרי שאול קלי'

¹¹¹⁶ זוהר חלק ג דף קא עמוד א

ודוד אמר אהבתי כי ישמע יי את קולי תחנוני ועל דא כתיב כי עמך הסליחה למען
 תורא. וכתיב כי עמך מקור חיים באורך נראה אור:

ספר יד מצרים - פירוש הגדה של פסח

וז"ש "אהבתי כי ישמע ה' את קולי", ר"ל תאותי הוא, שהוא יתברך ישמע את קולי
 אני בגדר שהקב"ה מתאוה לתפילתם, ואיני בגדר העבד שאין אדוני עושה רצונו עד
 שיתמקמק ויצטער, וגם אינו בגדר השנאוי לאדוני שאינו רוצה לראות פניו ולשמוע
 קולו, כדאיתא במס' תענית, וז"ש "אימתי אני אהובה לפניך, בזמן שאתה שומע קול
 תחנוני" לבד לא מקדים ולא מאחר. "כי הטה אזנו לי", הענין שיש הפרש בין שמיעה
 להאזנה, שהאזנה הוא מקרוב ושמיעה מרחוק, שמי שרוצה להשמיע דבריו לזולתו
 צריך אחד משני דברים, או שידבר בקול גדול, שאז ישמע אפילו מרחוק, או
 שהשומע יתקרב אליו ויטה אזנו לקול המדבר, ואפילו כי ינמך קולו ישמע ג"כ שאין
 אור ביניהם שיפסיק בפני הקול. וכן הוא בענין קבלת התפילה בישראל, שאם אינם
 עושין רצונו ש"מ אז הוא יתברך רחוק מהם ומסלק שכינתו למעלה, כמ"ש "סכותה
 בענן לך מעבור תפילה", והקליפות ומקטרגים השוכנים באויר, מפסיקים וחוצצים
 מלעבור התפילה למעלה, וצריך האדם לצעוק בקול גדול ובתשובה שלימה שיוכל
 לבקוע כל המסכים והמחיצות המפסיקים ביניהם, אבל כשהם עושין רצונו ש"מ, אז
 "קרוב ה' לכל קוראיו", וכמ"ש "כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו" וגו',
 והוא כאילו כביכול מטה אזניו לקול עבדיו שאין שום מחיצה מבדלת ביניהם. וע"ז
 אמר "אימתי אני אהובה וכו', בעת שהטה אזנו לי", ואיני צריך לצעוק בקול להבקיע
 כל המחיצות והאזורים המפסיקים. ומ"ש "ובימי אקרא", הוא כמ"ש "קומי רוני
 בלילה לראש אשמורות וגו', נוכח פני ה'", שבזמן שאין ערש"מ, אז יש עתים
 מיוחדים לשמוע התפילה, והוא בחצות הלילה שאז עת רצון שכל המקטרגים אין
 להם שליטה כלל, אבל בעת שאני ערש"מ ואהובה לפניו, אז "ובימי אקרא" בלי שינוי
 כלל.

מצאוני צרה ויגון אמצא: (ד) ובשם יהוה מלכות אקרא אנה יהוה תפארת מלטה¹¹¹⁸ ס"ת
הה"ה משמות עב נפשי מלכות: (ה) חנון יהוה תפארת וצדיק יסוד ואלהינו מרחם: (ו) שמר
פתאים יהוה תפארת דלותי ולי ס"ת היי משמות עב יהושיע: (ז) שובי נפשי מלכות
למנוחכי ס"ת יי משמות עב יהוה תפארת גמל עליכי: (ח) כי חלצת
נפשי מלכות ממות קל' את עיני מן דמעה את רגלי מדחי: (ט) אתהלך לפני יהוה
תפארת בארצות החיים¹¹¹⁹ מלכות בעת שמקבלת אור הבינה: (י) האמנתי כי אדבר אני

¹¹¹⁷ ספר תקט"ו תפילות - תפילה קח
יש "חבלי מות" ויש "נחלי בליעל", חבלי מות הם חבלי משיח, ונחלי בליעל הם
מדרגות הס"א, ושניהם כלולים בפסוק אפפוני חבלי מות ונחלי בליעל יבעתוני
אל אחד יחיד ומיוחד הרי חבלי מות אפפוני ונחלי בליעל יבעתוני שהם חבלי לידה
שמצדה חבלי משיח שהם חבלי מות ודאי, עני חשוב כמת שבאותו הזמן ישראל הם
עניים, עניים מכל טוב, עניים מן התורה, וזהו זמן שנא' בו ועת צרה היא ליעקב
שהרי באותו הזמן כל מדריגות הס"א מחשיכים שהם נחלי בליעל, רבון כל העולמים
הרי חבלים אלה נמצאו שהוא הצרה הזאת, וצריך שתגלה ישועתך שבו וממנה יושע,
מצד יעקב לגלות אמתך שהוא תודת אמת, והרי לבנו בטוחים בך שנא' בו בטח לבי
ונעזרתי, ולך אנחנו מקוים באמת, לישועתך קויתי ה':

¹¹¹⁸ כתב רבינו מוהר"ח ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן קט"ז:
אנא ה' מלטה נפשי:
ר"ת אנא, הוא 'אליהו' נדב 'אביהו. והם הנקרא נפש, ולכן אמר מלטה נפשי. ואז
בהעלות אליו המ"ן, אז חנון ה' וצדיק, שהוא היסוד, הצדיק המזדווג עמה, ע"י מ"ד.
וזה ג"כ מ"ש בפסוקים אחרים:

¹¹¹⁹ ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית
הנה הודענוך בסוד זה הפסוק בעניין הקדושה התאחדות עשרת הספירות ודרך
אצילות השפע משלוש עליונות שהן כת"ר חכמ"ה בינ"ה, לשלוש אמצעיות שהן
גדול"ה גבור"ה תפארת, לשלוש תחתונות שהן נצ"ח והו"ד יסו"ד. והנה כל שפע
אלו תשע ספירות מריק בספירה עשירית שהיא אדנ"י ונקראת אר"ץ, וזהו שאמר
'מלא כל הארץ כבודו'. ודע והאמן כי העונה קדושה ומכוון בדרך זה בייחוד ה'
ספירות, חלקו לחיים ואמרי פיו לרצון והוא בן העולם הבא. ועניין שנתייחדה
הקדושה בפסוק זה כסדר זה, זהו פירושו: קדוש, כת"ר, קדוש שני, חכמ"ה, קדוש
שלישי, בינ"ה. מה כתיב בתריה? צבאות. וסוד צבאות כולל נצ"ח והו"ד יסו"ד. מה
כתיב בתריה? מלא כל הארץ כבודו, שהוא סוד הספירה העשירית הנקראת אדנ"י,
שהיא ארץ החיים, שהיא אור החיים. וכן הוא אומר: **אתהלך לפני ה' בארצות החיים**
(תהלים קטז, ז). ופסוק אחר אומר: **להתהלך לפני אלהים באור החיים** (שם נו, יד).
ופירוש שני הפסוקים הללו: 'והארץ האירה מכבודו'. וכן הוא אומר קדוש קדוש
קדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ כבודו. וכמדומה לנו כי די שרמזנו לך עכשיו
בעניין זה, והשם ברחמיו יורנו דרך האמת אמן:

ספר מסילת ישרים פרק כו - בביאור מדת הקדושה
אך הקדוש הדבק תמיד לאלהיו, ונפשו מתהלכת בין המושכלות האמתיות באהבת
בוראו ויראתו, הנה נחשב לו כאילו הוא מתהלך לפני ה' בארצות החיים עודנו פה
בעולם הזה, והנה איש כזה הוא עצמו נחשב כמשכן, כמקדש, וכמזבח, וכמאמרם
זכרונם לברכה (ב"ר פפ"ב): ויעל מעליו אלהים, האבות הן הן המרכבה, וכן אמרו
(רש"י בראשית ז): הצדיקים הן הן המרכבה, כי השכינה שורה עליהם כמו שהיתה
שורה במקדש, ומעתה המאכל שהם אוכלים הוא כקרבתן שעולה על גבי האישים, כי
ודאי הוא שיהיה נחשב לעילוי גדול אל אותם הדברים שהיו עולים על גבי המזבח
כיון שהיו נקרבים לפני השכינה, וכל כך יתרון היה להם בזה, עד שהיה כל מינם

עניתי¹¹²⁰ ס"ת ר"י משמות עב **מאד: (יא) אני אמרתי בחפזי** ס"ת י"י משמות עב **כל** ס"ת י"ל משמות עב **האדם כזב: (יב) מה אשיב**¹¹²¹ **ליהוה** תפארת **כל תגמולוהי עלי** ס"ת י"ל משמות

מתברך בכל העולם, וכמאמרם ז"ל במדרש כן המאכל והמשתה שהאיש הקדוש אוכל, עילוי הוא למאכל ההוא ולמשתה ההוא, וכאילו נקרב על גבי המזבח ממש: ספר תקט"ו תפילות - תפילה שנא

ענין ז' כורתי ברית

אל אחד יחיד ומיוחד השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל, שהרי הם שם תלויים באותו שם הקדוש יהוה ב"ה לעול"ע, ז' רקיעים הם כלל אלה השמים, לנגדם ז' צדיקים בישראל שהם ז' כורתי ברית, וישראל נעשים לנגדם ז' ארצות, ודוד אמר **אתהלך לפני ה' בארצות [החיים]** לפי שהם כלל כלם, וזה בת שבע, בזמן שאלה מתעוררים לגבי ישראל נא' בישראל יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים, וזה צדיק שכולל אותם, הטוב ודאי, ועכ"ז צדיק בכלל [ששה] שכינה שביעית י' על גביו וזה ז', מיד א' יורדת לגביהם, בה אז יבקע כשחר אורך, אז תקרא וה' יענה, יחוד שלך שנכלל על ראש כלם, רבון כל העולמים ליחודך אנו מקוים באמת ולפיכך תעטיר לאלה הצדיקים ביחוד שלך, מיד יאמר בישראל אז יכנע לבבם הערל, ותעביר ממנו יצה"ר ותשעבד לבנו ליחודך שיהיה לב אחד, ואז ירצו את עונם שנא' בו ומשתי את עון הארץ ההיא ביום אחד, מיד וזכרתי את בדיתי יעקב, ז' כורתי ברית ודאי, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

ספר יד מצרים - פירוש הגדה של פסח

ואז **"אתהלך לפני ה' בארצות החיים"**, והם ב' ארצות, אחת ארץ ישראל שניתנה למורשה ונקראת ארץ החיים שבו השראת השכינה, אלהים חיים, ושם עתידים המתים להחיות ואפילו מתי חו"ל יקומו שם ע"י גלגול מחילות, והב' הוא עולם הבא ארץ החיים העליונה, והוא עץ החיים "ואכל ממנו וחי לעולם", והוא מ"ש רז"ל ע"פ "והתהלכתי בתוכם, אטייל עמכם בג"ע", וז"ש "אתהלך לפני ה' וגו'

¹¹²⁰ ספר יד מצרים - פירוש הגדה של פסח

וארז"ל שבזכות אמונה יגאלו ישראל, וכמ"ש אצל משיח "והיה צדק איזור מתניו והאמונה איזור חלציו", והוא זכות גדול לישראל שאף שהם בתכלית הירידה והעוני אעפ"כ הם מאמינים בביאתו ולא עוד אלא שכל שהשעבוד והעוני גובר עליהם יצפו לרגלי משיח, כמ"ש "אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס", וכתוב "והשארתי בקרבך עם עני ודל" וגו', והוא מ"ש **האמנתי כי אדבר" כאשר "אני עניתי מאד"**. **"אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב"**, כמ"ש רז"ל "תיפח רוחם של מחשבי קיצים" וכו', שבאמת קץ משיח, ליבא לפומא לא גלי, וכל הנותנים קיצים למהר ביאתו אין זה אמת, כי אם הקץ האמיתי הכמוס בלבם יתברך, כמ"ש "כי יום נקם בלבי", וכתוב "ויפיח לקץ ולא יכזב", משא"כ האדם הוא כוזב, כי אם לעת קץ, ואז "והמשכילים יבינו" כמ"ש בדניאל:

¹¹²¹ ספר מסילת ישרים פרק כב - בביאור מדת הענוה

ואז"ל (סוטה ה'): כמה גדולים נמוכי הרוח, שבזמן שבית המקדש קיים אדם מקריב עולה שכר עולה בידו, מנחה שכר מנחה בידו, אבל מי שדעתו שפלה עליו מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם, שנאמר (תהלים נ"א): "זבחי אלהים רוח נשברה", הרי זה שבח של נמוכי הרוח שהם ענוים בלבם ומחשבתם. וכן אמרו עוד (חולין פ"ט): "לא מרובכם מכל העמים" אמר להם הקב"ה: בני, אני חושק בכם שאפילו כשאני משפיע לכם גדולה אתם ממעטין עצמכם לפני, נתתי גדולה לאברהם אמר ואנכי עפר ואפר, נתתי גדולה למשה ואהרן אמרו ונחנו מה, נתתי גדולה לדוד אמר ואנכי תולעת ולא איש, כל זה ממה שאין הלב הישר מניח עצמו להתפתות משום מעלה אשר יבואהו בידעו באמת שכבר לא מפני זה יוצא מידי שפלותו, מצד החסרונות האחרות שאי אפשר שלא יהיו בו. ועוד שאפילו באותם המצות עצמם

עב: (יג) כוס ישועות¹¹²² מלכות אשא ובשם יהוה מלכות אקרא: (יד) נדרי ליהוה אשלם נגדה נא לכל עמו: (טו) יקר בעיני יהוה תפארת המותה ס"ת יהה משמות עב לחסידיו: (טז)

שהשיג לא הגיע ודאי לתכלית האחרון. ועוד אפילו לא יהיה בו חסרון אחר, אלא היותו בשר ודם ילוד אשה, די לו זה והותר לפחיתות וגריעות, עד שלא יאות לו ההנשא כלל, כי הרי כל מעלה שהוא משיג, אינו אלא חסד אל עליו, שרוצה לחון אותו עם היותו מצד טבעו וחומריותו שפל ונבזה עד מאד, על כן אין לו אלא להודות למי שחננו וליכנע תמיד יותר:

הא למה זה דומה לעני ואביון שמקבל מתנה בחסד שאי אפשר לו שלא יבוש, כי כל מה שירבה החסד שיקבל, כך ירבה הבושת שיבוש כן הדבר הזה בכל אדם שעניו פקוחות לראות את עצמו בהיותו משיג מעלות טובות מאת השם יתברך, וכענין שאמר דוד המלך (תהלים קט"ז): "מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי". וכבר ראינו חסידים גדולים שנענשו על שהחזיקו טובה לעצמם עם כל חסידותם:

1122 זוהר חלק א דף א עמוד א

רבי חזקיה (נ"א, רבי אלעזר, וכ"ה בזהרי חמה ובנסחת ארץ ישראל) פתח, כתיב (שיר השירים ב) כשושנה בין החוחים, מאן שושנה, דא כנסת ישראל, (בגין דאית שושנה ואית שושנה), מה שושנה דאיהי בין החוחים אית בה סומק וחור, אוף כנסת ישראל אית בה דין ורחמי, מה שושנה אית בה תליסר עלין, אוף כנסת ישראל אית בה תליסר מכילן דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא, אוף אלהים דהכא משעתא דאדכר, אפיק תליסר תיבין לסחרא לכנסת ישראל ולנטרא לה. ולבתר אדכר זמנא אחרא, אמאי אדכר זמנא אחרא, בגין לאפקא חמש עלין תקיפין דסחרין לשושנה ואינן חמש אקרון ישועות, ואינן חמש תרעין ועל רזא דא כתיב (תהלים קטז יג) **כוס ישועות אשא**, דא כוס של ברכה כוס של ברכה אצטרך למהוי על חמש אצבען ולא יתיר, כגוונא דשושנה דיתבא על חמש עלין תקיפין, דוגמא דחמש אצבען, ושושנה דא איהו כוס של ברכה, מאלהים תניינא עד אלהים תליתאה חמש תיבין. מכאן ולהלאה אור דאתברי, ואתגניז ואתכליל בברית, ההוא דעאל בשושנה (ס"א דא) ואפיק בה זרעא, ודא אקרי עץ עושה פרי אשר זרעו בו, וההוא זרע קיימא באות ברית ממש. וכמה דדיוקנא דברית אזדרע בארבעין ותרין זווגין ההוא (נ"א, דההוא) זרעא כך אזדרע שמא גליפא מפרש במ"ב אתון דעובדא דבראשית:

רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רמה עמוד א
כוס ישועות אשא. מאן ישועות ה' אצבען דאינן לקבל ח' ספירן דכוס דאיהו אלקים חיים בינה מתפשטא בהון לחמשין תרעין. ה' זמנין עשר באת י' דאיהו י' דברים דתקינן רבנן בכוס דאיהו אלקים חיים ה' אתון בחשבן ה' ואוקמוה בכוס שצריך:

הדחה ושטיפה הדחה מבחוץ ושטיפה מבפנים. ורזא דמלה שיהא תוכו כברו. מאן דזכי לנשמתא מהאי כוס למהוי נשמתא דכיא מלגו ומלבר ורזא דמלה וטהרו וקדשו טהרה מבפנים וקדושה מבחוץ. ומה כוס לאו טהרתיה וקדושתיה מלגו ומלבר בלא מיא. אוף הכי נשמתא לאו טהרתה וקדושתה מלגו ומלבר בלא אורייתא. ובגין דא אמר רבן גמליאל מי שאין תוכו כברו לא יכנס לבית המדרש בגין דלאו איהו מסטרא דאילנא דחיי אלא מעץ הדעת טוב ורע.

עטור אוקמוה מעטרו בתלמידים וארח רזא ה' איהו כוס מעטרו בתלמידים באת י' דאיהו עטרת על ה'.

עטוף צריך לאעטפא רישיה בגין דשכינתא על רישיה דהכי אוקמוה מארי מתניתין אסור לתלמיד חכם למיהך ד' אמות בגלוי הראש משום מלא כל הארץ כבודו כל שכן בברכה ובאדרכת שמא קדישא למהוי בגלוי הראש דאת י' מן ידוד איהי אתעטף באור ואתעביד אור. (והיינו אורא דארץ ישראל מחכים) בגין דאת י' דאיהי חכמה באור והיינו אור דאתעטף ביה כד ברא עלמא הה"ד עוטה אור כשלמה והאי איהו

אנה יהוה תפארת כי אני ס"ת ה" משמות עב עבדך¹¹²³ **אני** ע"ב עבדך בן ע"ב אמתך פתחת למוסרי: (יז) **לך אזבח זבח תודה** מלכות **ובשם יהוה** מלכות **אקרא: (יח) נדרי ליהוה** **אשלם נגדה נא לכל עמו: (יט) בחצרות** ע"ב **בית יהוה** מלכות **בתוככי ירושלם** מלכות **הללויה** מלכות (הלל גימ' שם אדנות) המחוברת לתפארת שהוא ו המקבל מוחין מחו"ב שהם י"ה. :

יהי אור יהי אור ואוקמוה מארי סתרי תורה בטרם נתהווה כל דבר נתהוו ההוויות. ובגין דא יהי אור ויהי אור דהוה מקדמת דנא.

ח"י אוקמוה חי מן החבית וארח רזא שכינתא עלאה איהי תמינאה דספיראן מתתא לעילא ובגין דא אתקריאת ח' ואתמר בה בחכמה יבנה בית. והיינו הבית ח' ב"ת ובגין דאיהי חיים דכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה יין מתמן איהו ח"י ודא איהו יינא דאורייתא מאן דאשתדל בה אקרי ח"י ועוד צדיק ח"י איהו חי מן החבית יין אית מניח תרין גוונין חוור וסומק יין ע' אנפין הא ע"ב ולקבל תרין גוונין דיין איהי זכור ושמור דשבת וע' תיבין דקדוש ויכל"ו הא ע"ב.

מלא הה"ד כוס מלא ברכת יי' ואוף דאיהו מלא מיינא דאורייתא בר נש הכי צריך למהוי שלים כמד"א איש תם גבר שלים כמו ויבא יעקב שלם. הכי צריך למהוי נשמתא שלימתא. ולא יהיה בה פגם דכל אשר בו מום לא יקרב אוף הכי אלם עם ידו"ד הוא אלקים כחושבן כוס איהו מלא והפוך אלם ותמצא מלא. אימתי כד אית תמן ידו"ד והיינו כי יד על כס ידו"ד אלקים חושבניה ו"ה עמודא דאמצעיתא מלא מן תרווייהו ובגין דא שריא עליה אדם דהוא שמא מפרש.

מקבלו בשתי ידיו כגוונא דאורייתא דהוה בתרין לוחין ה' דברן בלוחא חדא לקבל ה' אצבעאן דיד ימינא וה' בלוחא תניינא לקבל ה' אצבעאן דיד שמאלא ואתייהבו בימינא דהיינו ביד ימין. ובגין דא שני לוחות אבנים הוריד בידו ולא בידיו והאי איהו דאסהיד קרא מימינו אש דת למו.

ונותן עיניו בו בגין דהאי כוס דאיהו לקבל ארעא דישראל דאתמר בה תמיד עיני יי' אלקיך בה ועיינין דלעילא אינון שבעין סנהדרין ומשה ואהרן עלייהו תרין עיינין עלאין חד עין ימין וחד עין שמאלא ואינון ע"ב כמנין ביין והאי איהו רזא דנותן בכוס עינו.

ומגביהו מן הקרקע טפח בגין דאת ה' איהי כוס בעי לסלקא לה באת י' דאיהי טפח דביה אתפתחת ה' בה' אצבעאן.

ומשגרו לאנשי ביתו במתנה. בגין דיתברך דביתו דאיהי נפש דאתמר בה נפשנו יבשה אין כל ואתברכת ואתעבידת פרין הה"ד תדשא הארץ דשא.

¹¹²³ רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת פנחס דף רכג עמוד א

ודוד אתעביד עני חסיד ועבד. הה"ד תפלה לדוד הטה אדני אונך ענני כי עני ואביון אני. שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך אתה אלקי הבוטח אליך. אתעביד עני לתרעא דמלכא. דאתמר בה אדני שפתי תפתח אדני"י היכ"ל אתעביד עני לתרעא דהיכלא דמלכא ומה כתיב הטה אדני אונך ענני ודא שכינתא תתאה דאיהו און לקבלא צלותין ולמשמע לון כדכתיב כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע. דאיהו אתעביד עני ודל מסטרא דאת ד' מן אחד למשאל מן א"ח דאיהו עמודא דאמצעיתא לקיימא בי' דלותי ולי יהושיע דלא ימות משיח בן אפרים. ושאל מניה בהווא תרעא בגין ישראל העניים לקיים בהו ואת עם עני תושיע. ולבתר שאל בגין כהנייא דיחזור עבודה למקומה ואתעביד עבד ולבתר דיהיב לון אורייתא מסטרא דחסד למעבד גמול עם דל"ת מן אורייתא ובגין דא אתעביד חסיד.

פרק קיז

א הִלְלוּ אֶת־יְהוָה כָּל־גּוֹיִם שִׁבְחוּהוּ כָּל־
הָאֲמִיּוֹת: ב כִּי גָבַר עָלֵינוּ זִסְדּוֹ וְאַמֹּת־
יְהוָה לְעוֹלָם הִלְלוּ־יְהוָה:

פרק קיז

הקב"ה מגלה יחודו על עם ישראל ולא על אומות העולם.

(א) הללו תו"מ את מלכות יהוה תפארת כל גוים ¹¹²⁴קלי' שבחוהו כל האמים קלי': (ב) כי
גבר גבורה עלינו חסדו וחסד תפארת יהוה תפארת לעולם מלכות הללויה מלכות המחוברת
לתפארת המקבל מוחין דחור"ב:

פרק קיז

א הוֹדּוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם זִסְדּוֹ:
ב יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם זִסְדּוֹ: ג

¹¹²⁴ ספר תקט"ו תפילות - תפילה שצג

תפילה זאת מיוסדת על מדת "ואמת". מדה זאת מורה על סוד היחוד שאינו משתנה לעולם, והיינו ענין התורה המיוסדת על היחוד. וכיון שהתורה מסוד היחוד ניתנה לישראל ע"כ אין היא משתנית לעולם, ואעפ"י שאין כבודה ניכר היום כמ"ש ותשלך אמת ארצה, עוד יאמר בה אמת מארץ תצמח. כי מן הארץ עצמה יוודע אמיתה. אל אחד יחיד ומיוחד הרי יחודך אמת שאינו משתנה לעולם שנאמר בו השומר אמת לעולם, דכתיב אני ה' לא שנית, ואעפ"י שנאמר ותשלך אמת ארצה, אעפ"כ הרי ישוב לעלות משם, דכתיב אמת מארץ תצמח, ותורתך הקדושה שהיא תורת אמת אעפ"י שלא נראה עתה כבוד שלה, הרי יראה ויודע שלא נעשית תורה פלסתר ח"ו, ולא נשתנית מזמן לזמן, שכל השינוים במדריגות שלך שבהם והוא מסיבות מתהפך, אבל תורה מצד יחודך נתת לנו, שאין בה שינוי כלל, וזה מדת אמת, בה ואמת ה' לעולם הללויה, כדי שלא יחשבו ישמעאל ועשו לשלוט על חסד וגבורה של התורה שהם הימין ושמאל שלה, איסור והיתר להעמיד אותם בפירוד, שהם ונרגן מפריד אלופ, שהרי התורה מצד יחוד שלך היא ודאי, מצד אימא עלאה אלה ואלה דברי אלהים חיים ימין ושמאל מתחברים כאחד, ולא ניתנים אלא ליעקב שהוא אמת, תתן אמת ליעקב, ואין בה חלק לישמעאל ועשו כלל, אלא הללו את ה' כל גוים שבחוהו כל האומים כי גבר עלינו חסדו, חו"ג בחיבור אחד לנו עומד ולא לאומות העולם, ואמת ה' לעולם הללויה ודאי, תורת אמת, ואומות העולם שהם שקר סיגי הכסף והזהב, לא יהיה להם חלק בה, אלא תתן אמת ליעקב ודאי, אי"ו גלה לנו אמתך, כמו שאנו מקוים לך באמת, לישועתך קויתי ה':

יֹאמְרוּ-נָא בֵּית-אֱהֶרֶן כִּי לְעוֹלָם זִזְסֶדוּ: ד
יֹאמְרוּ-נָא יִרְאִי יְהוָה כִּי לְעוֹלָם זִזְסֶדוּ: ה
בֵּין-הַמִּצָּר קָרָאתִי יְהוָה עָנְנִי בַּמִּרְזָח יְהוָה: ו
יְהוָה לִי לֹא אִירָא מִה-יַּעֲשֶׂה לִּי אָדָם: ז
יְהוָה לִי בְּעֹזִי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאִי: ח
טוֹב לְזִזְסוֹת בַּיהוָה מִבִּטּוֹן בָּאָדָם: ט טוֹב
לְזִזְסוֹת בַּיהוָה מִבִּטּוֹן בְּנִדְיָבִים: י כָּל-
גוֹיִם סָבְבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִיכֶם: יא
סָבְבוּנִי גַם-סָבְבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִיכֶם:
יב סָבְבוּנִי כְּדַבּוּרִים דִּעְכוּ כִּאֵשׁ קוֹצִים
בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִיכֶם: יג דְּחוּזָה דְּחוּזִיתָנִי
לְנַפֵּל וַיהוָה עֲזָרָנִי: יד עָוִי וּזְמֶרֶת יְהוָה וַיהִי-
לִי לִישׁוּעָה: טו קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאֶהְלִי
צַדִּיקִים יְמִין יְהוָה עֲשֶׂה זָחִיל: טז יְמִין
יְהוָה רֹמְמָה יְמִין יְהוָה עֲשֶׂה זָחִיל: יז לֹא
אָמוּת כִּי-אֲזִיָּה וְאַסְפֹּר מַעֲשֵׂי יְהוָה: יח יִסֹּר
יִסְרֵנִי יְהוָה וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנָנִי: יט פִּתְחוּ-לִי
שַׁעֲרֵי-צֶדֶק אָבֹא-בָם אוֹדֶה יְהוָה: כ זֶה-
הַשַּׁעַר לַיהוָה צַדִּיקִים יָבֹאוּ בּוֹ: כא אוֹדֶה

כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי-לִי לִישׁוּעָה: כִּב אָבִן
מֵאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיִתָּה לְרֹאשׁ פְּנֵה: כִּג מֵאֵת
יְהוָה הָיִתָּה זֹאת הִיא נִפְלְאֶת בְּעֵינֵינוּ: כֹּד
זֶה-הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה נִגִּילָה וְנִשְׂמְזָה בּוֹ:
כֶּה אָנָּה יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא אָנָּה יְהוָה
הַצְלִיזָה נָּא: כו בָּרוּךְ הֵבֵא בָּשִׁם יְהוָה
בִּרְכֻנֹכֶם מִבֵּית יְהוָה: כז אֵל יְהוָה וַיֵּאָר
לָנוּ אֲסָרוּ-זֶג בַּעֲבָתִים עַד-קָרְנוֹת
הַמִּזְבֵּז: כוז אֵלֵי אֲתָה וְאוֹדֶךָ אֱלֹהֵי
אֲרוֹמְמֶךָ: כט הוֹדוּ לַיהוָה כִּי-טוֹב כִּי
לְעוֹלָם זִסְדּוֹ:

פרק קי"ז

תשעת תיקוני הדיקנא.

(א) הוֹדוּ¹¹²⁵ הוֹד לַיהוָה תפארת כִּי טוֹב יִסּוֹד כִּי לְעוֹלָם מַלְכוּת חֲסִדוֹ חֲסִדוֹ: (ב) יֹאמֶר נָא
יִשְׂרָאֵל¹¹²⁶ תפארת שְׁעֵלָה לְדַעַת כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: (ג) יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֶהְרֹן חֲסִד שְׁעֵלָה

¹¹²⁵ ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית
ודע כי יהוה צבאות, שהוא עמוד הימין, הוא הנקרא נצח בפסוק לך י"י הגדולה
והגבורה והתפארת והנצ"ח וההוד (דבה"א כט, יא) שהוא הנצח שמעמיד חסדו
לישראל, כאמרו: האפס לנצח חסדו (תהלים עז, ט). וזהו מקום שגזור גזירות טובות
על ישראל בהידבקו בכתר עליון, ואינו חוזר בו לעולם, וזהו סוד שנאמר: וגם נצח
ישראל לא ישקר ולא ינחם (שמואל א, טו, כס). ולפי שצריכין ישראל תמיד להידבק
ולהתחזק במידת נצח שהוא סוד הימין שעומדת להכריע את השמאל, ונקראת נצח
לפי שהיא מנצחת מלחמות ישראל, לפיכך הוצרך דוד המלך עליו השלום לומר בספר
תהילות 'למנצ'ח מזמור לדוד'. בכל מקום שהוא מזכיר 'למנצח' הוא כנגד מידת
נצ"ח, ובכל מקום שהוא מזכיר 'הודו ליי' כי טוב' הוא כנגד מידת הו"ד, וסימן שבהם
הנצ"ח וההו"ד.

¹¹²⁶ בית עולמים - דף קלט ע"ב - ד"ה ואלין

לחכמה **כי לעולם חסדו: (ד)** יאמרו נא יראי יהוה גבורה שעלתה לבינה **כי לעולם חסדו: (ה)** מן המצר¹¹²⁷ **קראתי יה ענני במרחב יה: (ו)** יהוה תפארת **לי לא אירא מה**

והנה מצינו שהזכיר דוד המע"ה קודם ט' תיקוני דיקנא הנ"ל ד' פסוקים הודו לה' כי טוב כו' ואח"כ ג"פ יאמר נא ישראל כו' והענין כמ"ש שהדיקנא הוא מותר מוחא ולכן הזכיר קודם כל הג' מוחין חב"ד כידוע שהם דרגא דכהנים לויים ישראלים כהן מסטרא דחכמה כידוע בכ"מ בזוהר ובמקובלים ולוי מבינה כמ"ש ועבד הלוי הוא כמ"ש בזוהר ולכן להם ניתן השיר על היין מסטרא דבינה יין המשמח וכל נבואה הוא מבינה כמ"ש ויהי כנגן המנגן ותהי עליו יד ה' כו' ולכן משה דזכה לבינה היה לוי ישראל בדעת ש"ר א"ל ב' עטרין חו"ג והזכיר תחלה יאמר נא ישראל שהוא בדעת שעולה למעלה מחו"ב כידוע ואח"כ בית אהרן חכמה ואח"כ יראי ה' לויים כמ"ש רז"ל והוא מבינה דדינין מתערין מינה ושם הוא יראָה כמ"ש בכ"מ ותחילה הזכיר הודו לה' כי טוב כו' והוא כללות כל הפרצוף דז"א שנק' הוי' כידוע ואח"כ מפרש בפרט כל הג' מוחין והוא ג"כ בכללות ואח"כ מפרש בפרט כל ט' ת"ד שהם ט"ס דז"א שכן הוא כל התורה תחילה בכלל ואח"כ בפרט כידוע בכ"מ:

¹¹²⁷ ספרא דצניעותא - פרק שלישי

תשעה תקונין יקירין אתמסרו לדקנא כל מה דאתטמר ולא אתגלייא עלאה ויקירא אשתכח והוא גנזיה (ס"א דיקנא) יקירא:

(א) נימין על נימין מקמי פתחא דאדנין עד רישא דפומא.

(ב) מרישא האי לרישא אחרא אשתכח.

(ג) מתחות תרין נוקבין ארחא מלייא דלא אתחזיא.

(ד) עלעין אתחפיין מהאי גיסא ומהאי גיסא.

(ה) בהו אתחזיין תפוחין סומקין כוורדא.

(ו) בחד חוטא תליין אוכמין תקיפין עד חדוין.

(ז) שפון סומקי כוורדא אתפנון.

(ח) זעירין נחתין בגרונא ומחפיין קדלא.

(ט) רברבין וזעירין נחתין בשקולא:

באלין אשתכח גבור תקיף (נ"י גיבר ותקיף) מאן דאשתכח. כתיב מן המצר קראתי יה (תהלים קי"ח) תשעה אמר דוד עד כל גוים סבבוני לאסחרא ולאגנא עלוי:

הגר"א בבאורו על ספרא דצניעותא שם כותב "מ"ג תיקוני דיקנא של ע"ק נמסרו לדיקנא דז"א רק ט' תיקונים. ובהמשך כתב שתשעת תיקוני דיקנא מוזכרים בפרשת שלח לך והם: אך, אפים, רב, חסד, נשא, עון, ופשע, ונקה, לא ינקה, פוקד עון אבות. ט' התיקונים מבוארים בזוהר:

זוהר חלק ג דף קלט עמוד ב

קם ר' אלעזר פתח ואמר מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה וגו'. עד מבטוח בנדיבים. תנא הכא ט' תקונין דבדיקנא דא. להני תקונין אצטריך דוד מלכא בגין לנצחא לשאר מלכין ולשאר עמין. ת"ח כיון דאמר הני ט' תקונין לכתר אמר כל גוים סבבוני בשם יי' כי אמילם. אמר. הני תקונין דאמינא למאי אצטריכנא. משום דכל גוים סבבוני ובתקונא דדיקנא דא ט' תקונין. דאינון שם יי'. אשצינון מן עלמא הה"ד בשם יי' כי אמילם. ותנא בצניעותא דספרא תשעה תקונין אמר דוד הכא שיתא אינון בשמא קדישא. דשית שמהן הוו ותלת אדם. ואי תימא תרין אינון תלתא הוו. דהא נדיבים בכלל אדם הוו. תנא שיתא שמהן דכתיב מן המצר קראתי יה חד. ענני במרחב יה תרין. יי' לי לא אירא תלת. יי' לי בעוזרי ארבע. טוב לחסות ביי' חמשה. טוב לחסות ביי' שיתא. אדם תלת. דכתיב יי' לי לא אירא מה יעשה לי אדם חד. טוב לחסות ביי' מבטוח באדם תרין. טוב לחסות ביי' מבטוח בנדיבים תלת. ות"ח רזא דמלה דבכל אתר דאדכר אדם הכא. לא אדכר אלא בשמא קדישא. דהכי אתחזי.

יעשה לי אדם: (ז) יהוה תפארת לי בעזרי ס"ת ה"י משמות עב **ואני אראה** ס"ת ה"י משמות עב **בשנאי** ס"ת ה"י משמות עב: **(ח) טוב לחסות ביהוה תפארת מבטח באדם: (ט) טוב לחסות ביהוה תפארת מבטח בנדיבים**¹¹²⁸: **(י) כל גוים סבבוני**¹¹²⁹ **בשם יהוה תפארת כי**

משום דלא אקרי (הוה) אדם אלא במה דאתחזי ליה. ומאי אתחזי ליה. שמא קדישא. דכתיב וייער יי' אלקים את האדם בשם מלא דהוא יי' אלקים כמה דאתחזי ליה ובג"כ הכא לא אדכר אדם אלא בשמא קדישא. ותנא כתיב מן הצר קראתי יה ענני במרחב יה תרי זמני י"ה י"ה לקביל תרי עלעוי דשערי אתאחדן בהו. ומדחמא דשערי אתמשכאן ותליין שארי ואמר יי' לי לא אירא. יי' לי בעוזרי. בשמא דלא חסר. בשמא דהוא קדישא. ובשמא דא אדכר אדם. ומה דאמר מה יעשה לי אדם הכי הוא. דתנא כל אינון כתרין קדישין דמלכא כד אתתקנן בתקונוי. אתקרון אדם. דיוקנא דכליל כלא. ומה דמשלפא בהו אתקרי שמא קדישא. ותערא ומה דביה אתקרי ידו"ד ואתקרי אדם בכללא דתערא ומה דביה. (ס"א ומה דאשתליף מתערא אתקרי שמא קדישא. תערא ומה דביה אתקרי ידו"ד אתקרי אדם בכללא תערא ומה דביה). ואלין תשעה תקונין דאמר דוד הכא לאכנעא שנאוי בגין דמאן דאחיד דיקנא דמלכא ואוקיר ליה ביקירו עילאה כל מה דבעי מן מלכא. מלכא עביד בגיניה. מ"ט דיקנא ולא גופא אלא גופא אזיל בתר דיקנא ודיקנא לא אזיל בתר גופא (ס"א דדיקנא איהו עיקרא דכל גופא וכל הדורא דגופא בתר דיקנא אזיל וכלא בדיקנא תלייא) (ול"ג מן ודיקנא עד גופא) ובתרי גוויי אתי האי חושבנא חד כדקאמרן. תרין מן המצר קראתי יה חד ענני במרחב יה תרי. ה' לי לא אירא תלת. מה יעשה לי אדם ארבע. ה' לי בעוזרי חמש. ואני אראה בשונאי שיתא. טוב לחסות בה' שבעה. מבטוח באדם תמנייא. טוב לחסות ביי' מבטוח בנדיבים תשעה (ס"א טוב לחסות בה' מבטוח באדם ז'. טוב לחסות בה' ה'. מבטוח בנדיבים מן המצר קראתי יי' מאי קא מיירי אלא דוד כל מה דאמר הכא על תקונא דדיקנא דא קאמר.

¹¹²⁸ ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית

'טוב לחסות בה' מבטוח בנדיבים'. מה הוא נדיבים? אלא יש לך לדעת כי שבעים שרים הם עומדין בשורה סביב למרכבה, מהם לימין ומהם לשמאל, ואותן השרים העומדים לצד ימין כולם נדיבים ויותר ותרנים, אבל העומדין לצד שמאל כולם קשים ואינם נותנים אפילו לאומה שלהם וולתי בדין ובקושי. ולפיכך חזר ואמר בפסוק זה 'מבטוח בנדיבים', אולי תחשוב שיש לו לאדם לבטוח באלו השרים הנדיבים העומדים לצד ימין, גם אלו אינם כלום לבטוח בהם, שאין להם תשועה זולתי מה שנותן להם השם שהוא יהו"ה יתברך, ולפיכך אמר 'טוב לחסות ביהו"ה מבטוח בנדיבים'. אחר כל זה פירש יותר ואומר, כי כל אותם השרים העליונים, כמו שהם מקיפים סביב סביב לשם יהו"ה יתברך כך המשפחות שלהם למטה מקיפים סביב סביב לישראל, שהם חלק יהו"ה יתברך, ולפיכך אמר 'כל גוים סבבוני בשם יהו"ה כי אמילם'. ראה כמה פירש כאן טעם הפסוק. הנה אמר למעלה ביהו"ה באמצע והשרים סביביו, ולמטה, ישראל באמצע וכל הגוים סביביו. ומה טעם ישראל באמצע? לפי שהם חלק של יהו"ה וירשו הארץ שהיא חלק יהו"ה למטה, שהיא ירושלים. ולפיכך אמר: זאת ירושלים חלק יהוה בתוך הגוים שמתיה וסביבותיה ארצות (יחזקאל ה, ה). הלא תראת כי שלושה עומדים באמצע, יהו"ה למעלה וכל השרים סביביו, כמו שנאמר: ראיתי את יהו"ה יושב על כסאו וכל צבא השמים עומד עליו מימינו ומשמאלו (מלכים, כב, יט) וישראל למטה באמצע וכל הגוים סביבם, וזהו שאמר: כל גוים סבבוני (תהלים קיח, א) וירושלים שהיא נחלת יהו"ה, והוא הארץ ישראל מקפת סביבותיה ארצות גוים, זהו שאומר הכתוב: זאת ירושלים בתוך הגוים וגו'. הרי לך מבואר כי שם יהו"ה וישראל וירושלים, שלושתן באמצע, וכל שאר השרים והממשלות הם סביבותיהם. לפיכך אמר דוד: כל גוים סבבוני בשם יהו"ה כי אמילם, כלומר: באים להצר אותי ולהרע אתי, אבל אני מתיירא מהם ולא מן השרים העליונים שלהם. ומה טעם? לפי שחלק יהו"ה עמו,

אמילם:(יא) סבוני גם סבבוני בשם יהוה תפארת כי אמילם:(יב) סבוני כדבורים דעכו כאש קוצים בשם יהוה תפארת כי אמילם:(יג) דחה דחיתני לנפל ויהוה תפארת עזרני:(יד) עזי ס"ת ה" משמות עב וזמרת יה ויהי לי ס"ת ה" משמות עב לישועה:(טו) קול רנה וישועה באהלי צדיקים יסוד ויסוד דנוק' והאהל שלהם זו המלכות ומזכיר כאן ג"פ "ימין" כנגד חח"ו ימין יהוה קי"ב עשה חיל:(טז) ימין יהוה תפארת רוממה ימין יהוה תפארת עשה חיל¹¹³⁰:(יז) לא אמות כי אחיה ב"ן ואספר מעשי ר"ת אום משמות עב יה:(יח) יסר

וחלק ישראל הוא יהוה שהוא אדון כולם ומפרנס כולם, ולפיכך אמר 'בשם יהוה' כי אמילם'.
הרמ"ק ז"ל בספרו "אור נערב" חלק שביעי כותב ש"נדיבים" אלו חג"ת.

¹¹²⁹ זוהר חלק א דף קמו עמוד א

תא חזי כמה ברכאן אתברך יעקב, חד דאבוי בהווא עקימו ורווח כל אינון ברכאן, וחד דשכינתא דברך ליה קב"ה כד הוה אתי מלבן, דכתיב (שם לה ט עי"ש) ויברך אלה"ם את יעקב, וחד דברכיה ליה ההוא מלאכא ממנא דעשו, וחד ברכה אחרא דברכיה ליה אבוה כד הוה אזיל לפדן ארם, דכתיב (שם כח ג) ואל שדי יברך אותך וגו', בהווא זמנא דחמא יעקב גרמיה בכל הני ברכאן, אמר במאן ברכתא דמנייהו אשתמש השתא, אמר בחלשא מנייהו אשתמש השתא, ומאן איהי דא בתרייתא דברכיה אבוה, ואף על גב דאיהי תקיפא, אמר לאו איהי תקיפא בשלטנותא דהאי עלמא כקדמאה, אמר יעקב אטול השתא דא ואשתמש בה, ואסלק כל אינון אחרנין לזמנא דאצטריך לי ולבנאי בתראי. אימתי, בזמנא דיתכנשון כל עממיא לאובדא בני מעלמא, דכתיב (תהלים קיח י) כל גוים סבבוני בשם יהוה כי אמילם, סבוני גם סבבוני וגו' סבוני כדבורים וגו' הא הכא תלתא לגבי תלתא דאשתארו, חד אינון ברכאן קדמאי דאבוה, תרין אינון ברכאן דברכיה קב"ה, תלת אינון ברכאן דברכיה ההוא מלאכא, אמר יעקב להתם אצטריכו לגבי מלכין וכל עמין דכל עלמא, ואסליק לון להתם, והשתא לגבי דעשו די לי בהאי. (משל) למלאכא דהווי ליה כמה לגיונין תקיפין, כמה מארי מגיחי קרבא לאגחא קרבין, דזמינין לגבי מלכין תקיפין לאגחא בהו קרבא, אדהכי שמע על לסטים חד קפחא, אמר הני בני תרעי יהכון תמן, אמרו ליה מכל לגיונין דילך לית אנת משדר התם אלא אלין, אמר לגבי ההוא לסטים די באלין, דהא כל לגיונותי ומארי קרבא אסלק לגבי אינון מלכין תקיפין ביומא דקרבא דאצטריכו לי ליהווי. אוף הכי יעקב אמר, לגבי עשו די לי השתא באלין ברכאן, אבל להווא זמנא דאצטריכו לבני לגבי כל מלכין ושליטין דכל עלמא אסלק לון, כד ימטי ההוא זמנא יתערוך אינון ברכאן מכל סטריין, ויתקיים עלמא על קיומיה כדקא יאות, ומהווא יומא ולהלאה יקום מלכותא דא על כל שאר מלכו אחרא כמה דאוקמוה, דכתיב (דניאל ב מד) תדיק ותספ כל אלין מלכוותא והיא תיקום לעלמא, והיינו ההיא אבנא דאתגזרת מן טורא די לא בידין, כמה דאת אמר (בראשית מט כד) משם רועה אבן ישראל, מאן אבן דא, דא כנסת ישראל כמה דאת אמר (שם כח כב) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה וגו'.

¹¹³⁰ רעיא מהימנא ספר במדבר פרשת בהעלותך דף קנג עמוד ב:

והמשכילים יבינו אינון מארי קבלה דאתמר בהון (שם) והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע אלין אינון דקא משתדלין בזהר דא דאקרי ספר הזהר דאיהו כתיבת נח דמתכנשין בה שנים בעיר ושבע ממלכותא ולזמנין אחד מעיר ושנים ממשפחה דבהון יתקיים כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו. ודא אורה דספרא דא וכלא על סיבה דילך ומאן גרים דא עורב דאנת תהא בהווא זמנא כיונה דשליח אחרא דאקרי בשמך כעורב דאשתלח בקדמיתא ולא אתהדר בשליחותא דאשתדל בשקצים דאתמר בהון עמי הארץ שקץ בגין ממונא דלהון ולא אשתדל בשליחותיה לאהדרא לצדיקייא בתיובתא כאילו לא עביד שליחותא דמאריה ובך יתקיים רזא דיונה דעאל בעמקין דתהומי ימא הכי תיעול אנת בעמיקו דתהומי אורייתא הה"ד ותשליכני מצולה בלבב

יסרני יה ולמות לא נתנני: (יט) פתחו לי שערי צדק¹¹³¹ מלכות אבא בם אודה יה חו"ב: (כ) זה יסוד השער מלכות ליהוה תפארת צדיקים יסוד יבאו בו: (כא) אודך¹¹³² כי

ימים ויהון חכמה חסד נצח לימין (שהם חח"ן) דבגינייהו אמר דוד ימין יי' עושה חיל ימין יי' רוממה ימין יי' עושה חיל. ותלת משמאלא יתקשרון כחדא דאינון בינה גבורה הוד (שהם בג"ה) וג' דרגין דאמצעייתא כתר תפארת יסוד (שהם כת"י) דאחידן בימינא ושמאלא. ובגין דחזא לך נביא מתקשר בתלת דרגין דאמצעייתא פתח עלך האי קרא הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד.

¹¹³¹ זוהר חלק א דף ז עמוד ב

"בראשית רבי חייא פתח (תהלים קיא י), ראשית חכמה יראת יהו"ה שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד, ראשית חכמה, האי קרא הכי מבעי ליה סוף חכמה יראת יהו"ה, בגין דיראת יהו"ה סוף חכמה איהי, (נ"א, אלא איהי ראשית) לאעלא לגו דרגא דחכמתא עלאה, הה"ד (שם קיח יח) פתחו לי שערי צדק, זה השער ליהו"ה ודאי, דאי לא ייעול בהאי תרעא לא ייעול לעלמין. למלכא עלאה דאיהי עלאה וטמיר וגניז, ועביד ליה תרעין אלין על אלין, ולסוף כל תרעין עבד תרעא חד, בכמה מנעולין בכמה פתחין בכמה היכלין אלין על אלין, אמר כל מאן דבעי למיעל לגבאי, תרעא דא יהא קדמאה לגבאי, מאן דיעול בהאי תרעא יעול, אוף הכי תרעא קדמאה לחכמה עלאה יראת יהו"ה איהי, ודא איהי ראשית, ב תרין אינון דמתחברין כחדא, ואינון תרין נקודין, חד גניזא וטמירא, וחד קיימא באתגליא, ובגין דלית להו פרודא אקרון ראשית חד ולא תרין, מאן דנטיל האי נטיל האי וכלא חד, דהא הוא (שמיה) ושמיה חד, דכתיב (שם פג יט) וידעו כי אתה שמך יהו"ה לבדך, אמאי אקרי יראת יהו"ה, בגין דאיהו אילנא דטוב ורע, זכי בר נש הא טוב, ואי לא זכי הא רע".

זוהר חלק א דף קג עמוד ב

תא חזי אית פתחא לפתחא ודרגא לדרגא, ומנייהו ידיע יקרא דקב"ה, פתח האהל, דא הוא פתחא דצדק, כמה דאת אמר (שם קיח יט) פתחו לי שערי צדק וגו', דא פתחא קדמאה לאעלא ביה, ובהאי פתחא אתחזון כל שאר פתחין עלאין, מאן דזכי להאי, זכי למנדע ביה, ובכלהו שאר פתחין, בגין דכלהו שראן עליה. והשתא דפתחא דא לא אתידע, בגין דישראל בגלותא, וכלהו פתחין אסתלקו מניה, לא יכלין למנדע ולאתדבקה, אבל בזמנא דיפקון ישראל מן גלותא, זמינין כלהו דרגין עלאין למשרי עליה כדקא יאות, וכדין ינדעון בני עלמא חכמתא עלאה יקירא, מה דלא הוו ידעין מקדמת דנא, דכתיב (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח יהו"ה, רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת, ויראת יהו"ה, כלהו זמינין לאשראה על האי פתחא תתאה דאיהו פתח האהל.

המלכות נקראת שער מפני שהיא שער לעלות דרכה לספירות עליונות יותר וכפי שאומר דהע"ה "אבא בם אודה י"ה שהם חכמה ובינה. בספירת המלכות מקנן שם אדנות. כשנכתוב אדנות במילוי כלומר : אלף, דלת, נון יוד נקבל גימ' תרעא שזה בארמית "שער".

המלכות נקראת "צדק" בזמן שאינה מחוברת ל"צדיק" שהוא היסוד. כשהיסוד מתחבר אל הצדק היא נקראת "צדקה". כאשר המלכות נקראת "צדק" היא מלאה דין וכאשר היא נקראת צדקה היא רחמים.

¹¹³² שער הכוונות - דרושי חג הסוכות הקדמה

גם בענין ההלל צריך לכפול כל הפסוקים ב"פ מן פסוק אודך כי עניתני כו' ע"ס ההלל שהו' פסוק הודו לה' כי טוב האחרון ואפי' הפסוקים שלאחר אנא ה' הצליחה נא ברוך הבא כו' אל ה' כו' אלי אתה ואודך כו' הודו כו' כל א' מהם תכפלנו ב"פ:

¹¹³³ בית עולמים - דף קמב ע"ב

ודוד הוא רגל רביעי שבמרכבה והענין כי מלכות היא ריבעאה לכל תלת וכן כאן ג' אבהן אתכלילו בדוועא ימינא כמ"ש ודוד אתחבר בהו ועליו נאמר נאום ה' לאדוני שב לימיני כו' שבזה השלים הכסא ע"י שהי' לוחם בשנאין שהיו אחידין בנוק' וע"י המלחמות שהי' עושה הי' מסיר אחיזת הסט"א מנוק' והייתה מתבסמת בימינא וז"ש הכ' עד אשית אויביך הדום לרגליך כו' ואז נשלם מלכות דוד ואח"כ שלמה בנו כתיב וישב על כסא ה' שהוא כורסיא שלימתא שכ"ז שהנוק' בגלות והחיצונים אחידין בה אז רגל הד' נפלה כמ"ש נפלה לא תוסף כו' ואז אין הכסא שלם שאינו כי אם מג' רגלין וז"ש משום דהוא אתחבר עמהון דאבהתא ויתיב תמן לכורסיא שלימתא והענין כי סוד הזיוג דזו"נ תליא בחסד כמ"ש וימינו תחבקני וכן כהן דהוא מסט' דחסד הוא שושבינא דמטרוניתא וכאשר הנוק' מתבררת מזוהמתא בסוד ימי ספירה אז אח"כ אתחבקת בדוועא ימינא דדכורא משא"כ כשסט"א אחידת בה אז הגבורות שולטי' וע"ז אמרו שמאל דוחה משא"כ ימין מקרבת שאז מתבסמת ע"י החסדים וידוע כי חג"ת דז"א הם סוד ג' אתוון יה"ו דהוי' ונה"י שלו הוא ה' דהוי' דרגא דנוק' והם בסוד האגלים והנוק' קומתה מחזה ולמטה היא ג"כ בנה"י ומתחבר ה' דהוי' רגל רביעי עם ג' אתוון יה"ו הנ"ל וז"ש משום דהוא יתיב תמן כו' וכל ישיבה ברגלים בנה"י כידוע שנו"ה הם ב' רגלים ויסוד נק' ג"כ רגל ואץ ברגליים כו' כמ"ש בכ"מ ומביא ראי' מפ' אבן מאסו הבונים כו' שקאי על דרגא דדוד שמאסוהו ממלך כמ"ש רז"ל וכן הוא בנוק' שהנה בעולם התוהו כל המלכים הי' מסט' דמלכות שם ב"ן והוא סוד נפילת אבני הבנין וע"ז אמר אבן מאסו הבונים ואעפ"כ אח"כ בעולם התיקון חזרה ונבנית ונתבסמה ע"י חסדים דדכורא ע"י יסוד ואז נעשה יסוד לבנין ואדרבא כל ענין האצילות הי' בעבורה למתק סיגי דשם ב"ן להעלותם בסוד מ"ן וכל התורה והעבודה הכל הוא לגרום זיוג המלכות ולחברה עם ז"א וז"ש היתה לראש פינה וזה אמר על עצמו שכמו כן הי' בו בדוד אחר כמה הפרתקאות דעדו עליו וכולם הי' לטובתו שבזה נתבסם מסט' דמותא דהוי אחיד ב' מסוד סיגי הגבורות שעדיין לא נתבסם בסטרא דימינא וע"כ נתברר כמ"ש יסור יסרני יה ולמות לא נתנני כו' ואמר ע"ז אודך כי ענייני כו' במה שייסרתני ביסורין כי ע"י כן ותהי לי לישועה שאתבסם ואתקשר בימינא וע"ז מביא דמיון ממ"ש אבן מאסו הבונים כו' ר"ל כמו שאירע לפרצוף המלכות שהי' אחיד בו שבעולם התוהו לא יצאה כלל והייתה בגלות באתלטיא וע"כ נתבררה ועלתה אח"כ לאתקשרא בימינא וכן דוד אמר כי גרשוני היום מהסתפח כו' שהי' ג"כ באתלטיא וז"ש משום דיתב לימינא ר"ל שאח"כ נתבסם ע"ז ונקשר בימין כמ"ש נעימות בימינך נצח ונתקיימה מלכותו ומביא עוד ראי' ממ"ש ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין כידוע שדניאל הי' ג"כ בסט' דמלכות וידוע כי ענין הגלגול וכל העונשים העוברים על הנפש הוא מחמת שעדיין מעורב בו סיגי המאנין תבירין ולכן צריך להשתלם ע"י גופא אחרא כענין המלכים שאתבנו מחדש משא"כ מי שכבר השלים כל ניצוצי נשמתו הוא נח ואינו צריך גלגול והוא מתקשר תיכף בימינא ולזה נתבשר דניאל שכבר תיקן כל צרכו כמ"ש בכ"מ ואמר ותעמוד לגורלך ר"ל בשורשך בנוק' ותתקשר בימינא שנשמתך תהי' תמיד קשורה בצרור החיים ברזא דזיוגא במלכא קדישא וז"ש כלומר כמאן דזכי לחביבותא דמלכא ר"ל שיזכה לאותה חביבותא דז"א לנוק' וכן הוא הי' משורשה כמבואר ובאמת מי שתיקן כל ניצוצי נשמתו הוא נח ושובת ואין צריך לגלגול וז"ש זכאה חולקי' דמאן דפריש כו' שהיא מתקשרת תמיד בסט' דימינא וכמ"ש מה יקר חסד"ך אלקים ובני אדם בצל כנפיק יחסיון:

¹¹³⁴ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

אבן מאסו הבונים ר"ת אמ"ה ובהסרת א' מאבן הרי בן אמה שחשדוהו אחיו:

פנה: (כג) מאת יהוה תפארת היתה זאת מלכות היא המלכות נפלאה¹¹³⁵ **בעינינו ב":(כד)**

אנ"א ה' הושיעה נא הם סוד אליהו נדב אביהוא שהם ר"ת אנ"א שהם סוד המ"ן למלכות כמבואר אצלינו וזהו ג"כ אנא ה' הצליחה נא וזהו אנא ה' מלטה נפשי כי הם סוד הנפש ואז חנון ה' וצדיק שהוא היסוד המזדווג עמה אח"כ:

ספר שערי אורה - השער הראשון - הספירה העשירית ולפעמים נקרא שם אדני בכינוי **אבן**, לפי שהוא היסוד לכל הבניינים אשר בעולם, וכל הנמצאים שבעולם הם עליה סמוכים ואליה צריכים. ונקראת אבן הראשה (זכריה ד, ז) אשר ממנה יצאו כל המוני מעלה ומטה במעשה בראשית. ונקראת אבן ספיר לפי שהיא מקבלת כל הגוונים משאר כל מעלות שעליה ופועלת בנבראים דבר והפכו, פעמים לטובה פעמים לרעה, להחיות ולהמית, להכות ולרפא, להוריש ולהעשיר, וכיוצא בהם. ורמז לדבר: ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא (דברים לב, ט). ועוד, לפי שהמידה הוה שואבת כוח הספירות ומושכת אליה כל מיני האצילות והברכות, ואחר שמושכת מן הברכות מלמעלה חוזרת ונותנת פרנסה ומזון לשאר כל הנמצאים תחתיה, איש כפי הראוי. ועליה נאמר: **אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה** (תהלים קי"ח, כב). שהרי אברהם יצחק ויעקב נטלו חלקם למעלה ממנה בספירות עליונות אשר עליה, עד שבא דוד והחזיק בה ולקחה למידתו, והוא שאמר **'היתה לראש פנה'**, לפי שאלה פונים כל הפנים אשר בכל הנמצאות עליונים ותחתונים, בין אותן המעלות שלמעלה ממנה, בין אותן המעלות שלמטה ממנה פונים אליה להמשיך לה כוחם והשפעתם וטובתם וברכותם; ושלמטה הימנה פונים אליה לבקש ממנה פרנסתם ומזונותם וקיומם. וזהו סוד **'לראש פנה'**.

כתב בספר "קהילות יעקב" ערך א-ב ש"אבן" זו ספירת המלכות מפני שבמלכות יש בחינת שם ב"ן ו"אבן" גימ' ב"ן עם הכולל. כמו כן אבן גימ' גן שהוא כינוי המלכות. עוד, אבן ר"ת באורך נראה אור שהמלכות ניא מראה של כל האורות שעליה. עוד כתב שם ש"אבן" זה ז"ן.

ספר פתחי שערים נתיב פרצוף נוקבא דז"א - פתח לד ואף גם זאת שבגלות הזה הנוקבא בסוד נקודה לבד, מ"מ ע"י המצות והתפלות עושים לה קצת סמך ע"י שחוזרת בסוד פרצוף אב"א ואח"כ ג"כ פב"פ לפי המדרגות בשחרית ובמנחה ובתפלת ערבית. וכן בשבתות וי"ט כפי הזמן המסוגל לזה, כמבואר במקומו. אבל אין זה בגלוי פנים, רק נשאר כל התיקונים אלו גנוזים במקומו בסוד לעולם ה' דברך נצב בשמים גנוז לע"ל שיאירו כל התיקונים האלו עד שיגמור הבירור בקומה דקדושה עד העקב. וכן לעומתו יתבטל כל קומה דסט"א שהוא סוד הצלם שראה נבוכדנצר עד די אתגזרת אבן די לא בידין ומחא לצלמא על רגלוהי, והוא סוד אב"ן ישראל נקודה דילה, **אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה**, שהוא האי אבנא דאזדריקת לעילא, כמ"ש בזוהר ובתיקונים, ודי בזה:

¹¹³⁵ ספר תיקונים חדשים - תיקונא תלתין ותשע אבל ת"ח רזא דכלא, דכיון דע"ק בתלת רישין אשתכח, הכי כלא לתתא אשתכח הכי, ואינון או"א ודעת. לקבל דא חג"ת. הא הכא אשתלימו דרגין לאתגלאה. כדן שכינתא קיימת באתרה, וכלא אתקשר בה, ואיהי אשלימת סמכא תחותייהו ואינון ד'. כדן והיה לד' ראשים. אשתכחת שכינתא קשורא דכל דרגין משירותא דכלא עד סופא דכלא. ואיהי אשת חיל עטרת בעלה (משלי יב ד). דבשעתא דאתחברת לתתא בחג"ת, מתמן סלקת דרגא בתר דרגא עד דאתקשרת בתלת רישין דאתמרו. כדן מתמן אפיקת מזונא לעלמא. ורזא דא ממרחק תביא לחמה (שם לא יד) ודא אבן דסלקין לה עד א"ס. ואתמר בה מאת ה' היתה זאת היא נפלאה בעינינו (תהלים קיח

זה יסוד היום תפארת עשה יהוה תפארת נגילה מצד החסדים ונשמחה מהארת הבינה
בו¹¹³⁶: (כה) אנא יהוה תפארת הושיעה נא אנא יהוה תפארת הצליחה נא: (כו) ברוך
הבא¹¹³⁷ בשם יהוה תו"ם ברכנוכם מבית יהוה מלכות: (כז) אל תו"ם יהוה¹¹³⁸ תפארת

כג). מאי מאת ה'. אלא בזמנא דאתחברת שכינתא בחג"ת לתתא, בת"ת בקדמיתא ומיניה בחו"ג. ורזא דא מאת ה'. מה' לא כתיב אלא מאת ה', ואלין חו"ג. כדין מתמן סלקת דרגא בתר דרגא עד ההוא אל"ף עלאה, ואתהדרת איהי כגונא דא פל"א. בג"כ היא נפלאה בעינינו. ובגלותא אתחזי דאתפרשת מאינון דרגין. אבל אנשי כנסת הגדולה אהדרו לון לאתרה, לאתחזאה דאע"ג דאיהי בגלותא לא אתפרשת מלעילא לעלמין. אלא בגלותא קיימת כמה דאצטריך בגלותא. ובפורקנא כמה דאצטריך לפורקנא. כלא לפום זמנא:

דרוש הרמח"ל ז"ל בסעודת ליל טו"ב בשבט ה' תצ"ג
"ברוך ה' אלקי ישראל עושה נפלאות לבדו וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן". ודאי השכינה (מלכות) בה נאמר, "מאת ה' היתה זאת היא נפלאה בעינינו". שם הקדוש הויה ב"ה עליו נאמר למשה, "זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר", שהרי עד שלא נברא העולם, לא היה אלא אין סוף ב"ה, שלא נקרא בשום שם וכינוי, ולא נרמז אפילו בשום קוץ של אותיות. שהרי התורה הקדושה וכל מה שתלוי בה, לא נמצאת, אלא כשרצה אותו העליון על כל העליונים - להודיע מלכותו, ואז נקרא בשם זה, וזה שם הויה ב"ה. כלל כל האורות העליונים שהוציא מהם, כולם אינם אלא גילוי מלכותו, להודיע (ב)[ה]יחוד שלו:

¹¹³⁶ זוהר חלק ג דף קה עמוד א
רבי אבא פתח שמחו ביי' וגילו צדיקים (שמחו ביי' כד"א) וכתוב זה היום עשה יי' נגילה ונשמחה בו ואוקמוה דהא בקב"ה (נ"א במועדיא) בעי למהדי (ליה) ולאנהרא (ליה) אנפין וישתכח בר נש בחדווה (עמיה) בגין דההוא חדווה דקב"ה הוי דכתיב נגילה ונשמחה בו ביומא. בו בקב"ה וכלא חד מלה. שמחו ביי' כד דינין אתכפיין ורחמי אתערו וכד מתערי רחמי כדין וגילו צדיקים (כתיב) צדיק וצדק מתברכאן כחדא דאקרון צדיקים כמה דאתמר דהא אלין מתברכאן (ס"א מברכין) לעלמין ודאן לעלמין כלהו.

¹¹³⁷ ספר תיקונים חדשים - תיקונא שבעין
תיקונא קדמאה אתתקנת שכינתא לתתא בכמה תיקונין עלאין, בכמה דרגין בכמה עיטורין. דכל קלקולין אתתקנו, וכל פגמין אתעברו וכל כיבין אתסיאו. וכדין בתיקונא דא סלקת לעילא לאתחברא במלכא. ואתמר בה (תהלים קיח כו) ברוך הבא בשם ה'. דא מאן דסליק בתיקונא דשכינתא כדקא יאות. כדין קיימת שכינתא בביתה, מאי דהות עד השתא בכמה ארחין רחיקין עקימין. והא השתא אתית כלה לבי חתן. ודא תיקונא תנינא ברכנוכם מבית ה'. השתא קיימת בביתא ודאי:

ספר מגלה עמוקות - אופן רלט
ומבואר בכתוב ברוך הבא בשם ה' (תהלים תהלים קיח [כו]), שאמר בלשון יחיד על אותו יחיד שהוא בא בתחלה, והוא מקבל שכרו ומחלק לכל אחד ואחד הבאים אחריו, ולכן אמר ברכנוכם בלשון רבים, שכולם מקבלים ברכה ממנו. וכן הוא אומר פתחו לי שערי צדק (שם) (שם תהלים קיח יט) בלשון רבים, ואחר כך אמר (תהלים קיח כ) זה השער לשון יחיד, שמן צדיק אחד שנעשה צנור ושער לה', ממנו יונקים צדיקים ויבאו בו לקבל שפע ממנו, והוא נעשה צנור עליהם. וכו' הוא אומר דודי ירד לגנו (שיר השירים ו [ב]) בלשון יחיד, שהוא צדיק גמר שנעשה ערוגת הבושם, והוא נטל שכר כלם, ואחר כך מחלק הוא לאחרים, וז"ש לראות בגנים וללקוט שושנים (שם), שמן צדיק אחד לוקטים אחר כך אחרים.

ולפעמים תמצא שם יהו"ה מתאחד עם אל, כאמרו: **אל יהו"ה ויאר לנו** (תהלים קיח). והכוונה בו כשהוא מזכיר 'אל יהו"ה', כל העולם נידון בחסד עליון וברחמים גדולים ואין שם דין כלל, ולא מערער ולא משטין ולא מורא קטיגוריא, אלא הכול בחסד וברחמים. ואז כל מאורי הספירות כולן בשלימות גדולה, ושמים בטהרה והארץ בשממת אורה. כי אל הוא סוד חסד עליון, וממנו נשפע החסד לאברהם, והסוד הוא שאמר באברהם: ויקרא שם בשם יהו"ה אל עולם (בראשית כב, לג), כי אז קנה לחלקו מידת החסד והחזיק בה. ולפיכך אנו אומרים בברכת מגן אברהם 'אל עליון גומל חסדים טובים', ואומר: ברוך אברם לא"ל עליון (שם יד, כ). וכשם יהו"ה מתאחד עם אל ואומר 'אל יהו"ה', נמצא שם יהו"ה מתערבת בחסד וברחמים ואין שם דין כלל; וגם יהו"ה הוא שם רחמים, ואף על פי שיש בו קצת דין מכל מקום כולו כלול ברחמים וכשם יהו"ה מתאחד עם אלהים, באמרו יהו"ה אלהים, נמצא שם יהו"ה יושב לדין ודן את בריותיו במידת הרחמים והדין, בסוד יהו"ה אלהים, איש איש כפי הראוי. אבל בהתחבר החסד והרחמים בסוד אל יהו"ה, אזי כל הספירות בשמחה ובשלימות וכולן מקבלות חסד ורחמים מלמעלה, זהו שאמר: אל יהו"ה ויאר לנו (תהלים קיח, כ). ותמצא בי"ג מידות של רחמים שהזכיר אלו שני השמות לבד, והם יהו"ה יהו"ה אל רחום וחנון, ולפי שאלו השני שמות הם כוללים חסד ורחמים הם נזכרים באלו י"ג מידות של רחמים, התבונן זה מאוד. וכבר אמרו ו"ל: ברית כרותה לי"ג מידות של רחמים שאינן חוזרות ריקם אם כן התבונן כי אל יהו"ה הם כוללים החסד והרחמים. ועוד התבונן כי שם אל הוא כנגד אברהם שהוא סוד מידת החסד, ושם יהו"ה הוא כנגד יעקב שהוא סוד הרחמים נמצא השם שהוא כנגד יצחק, שהוא אלהים והוא הפחד, אינו מצוי בזמן שמזכיר בתורה אל יהו"ה. ולפיכך התבונן בכל מקום שתמצא בתורה אלו שני השמות שהם א"ל יהו"ה, שהם סוד החסד והרחמים:

ספר מגלה עמוקות - אופן צה

זה שאמר ואראה את הארץ שהיא מוקפת מז' הקפות, והוא סוד אל שזכר משה, שכן אל מלא כזה א"לף ל"מד, בגימטריא הק"ף. ולכן יריחו הוצרכו להקף ז' ימים וז' שופרות, ז' חומותיה שהיתה עשויה ובנויה על סוד הקליפות שהם ז' מדורי גיהנם (עירובין י"ט ע"א), וז' שמות ליצר הרע (סוכה נ"ב ע"א), ז' היכלי התמורות, שבעה מלכין קדמאין דמיתו בארץ אדום, הוצרכו ישראל על ידי כהנים שהם מדת חסד א"ל שסודו הקף (אם נכתוב א"ל עם המילוי כזה: אלף, למד יהיה גימ' "הקף". בשם זה כיוון הרב הצדיק הנסתר חיים סנואני ז"ל כששתה כוס קפה וכמסופר בספר מעשה הצדיקים ח"א) לעשות שבעה הקפות, בסוד אל ה' ויאר לנו (תהלים קיח כז), ר"ל בשבעה ימי השבוע הקיפו את יריחו שבעה פעמים, הרי שבעה הקפות שבעה פעמים א"ל, 217 בגימטריא ויא"ר.

ספר החיים והשלום להרב יוסף חיים ז"ל דף שי

"ויאר לנו" היינו שהמתקת הדין תהיה כל כך חזקה עד שגם שם אלקים גימ' 86 **"לנו"** יאיר. ואז אסרו חג, חג גימ' יא אלו יא סוגי טומאה שיזבחו בב"א. **אסרו חג בעבותים:** ירמוז ע"ד מ"ש הרה"ק "מהר"ש אסטרופולי" זיע"א שהמקום שמשם יבא משיחנו נקרא "קן ציפור" וידוע ששורש הטומאה הוא יא זיני דמסאבותא. וז"ש: "אסרו חג" גימ' י"א, רמז ל"א זיני דמסאבותא- תאסרו אותם ותכניעו אותם בכוח "בעבותים" (עם אותיות) גימ' תקלז כמנין "קן ציפור" ע"ה, שבכח המקום "קן ציפור" תכניעו אותם, ודו"ק.

עוד כתב הרב יוסף חיים ז"ל בהלכות שנה ראשונה - פרשת נח

ויאר לנו אסרו חג בעבתים עד ע"ב קרנות ר"ת ע"ק עתיקא קדישה המזבח: (כח) אלי חסד
אתה ואודך¹¹³⁹ אלהי ארוממך: (כט) הודו הוד ליהוה תפארת כי מלכות טוב יסוד כי
לעולם מלכות חסדו חסד:

פרק קיט א

א אֲשִׁירי תְּמִימִי-דָּרְךָ הַהִלְכִים בְּתוֹרַת
יְהוָה: ב אֲשִׁירי נִצְרִי עֲדָתִי בְּכָל-לֵב
יְדִרְשׁוּהוּ: ג אֶף לֹא-פָעַלְנוּ עוֹלָה בְּדַרְכֵּי
הַלְכוֹ: ד אֶתָּה צוֹיָתָה פִּקְדֵיךָ לְשֹׁמֵר
מֵאֲד: ה אֲנִי יִכְנֹו דַרְכֵי לְשֹׁמֵר זִקְיָךָ: ו

ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה, י"ל מאחר שאמר פרו ורבו למה הוצרך לומר עוד שרצו ורבו, ועוד למה נקיט לשון שרצו שהוא לשון האמור בשרצים, ועוד תיבת בה לשון יתר דודאי הוא בה ולא בשמים, ונ"ל בס"ד דידוע שכל עולם יש לו שם משמות הקודש המאיר בו, וזה השם הוא נקרא שר לאותו עולם, והיינו שם א"ל אדנ"י מאיר בעשיה, ושם אל הוי"ה מאיר ביצירה, ושם אל שד"י מאיר בבריאה, נמצא שר העשיה הוא שם אל אדנ"י שעולה מספר צ"ו, והכתוב אמר עולם חסד יבנה דקיום העולם הוא על חסד אל, וכמ"ש חסד אל כל היום, אך העולם צריך לשמירה מחסד אל בשש קצוות שלו, שהם ארבע רוחות ומעלה ומטה, שצריך להיות חסד יסובבנו בשש קצוותיו, וגם בזמן שנות העולם שהם ששה אלפים שנה, ג"כ מתפשט ששה פעמים חסד אל.

¹¹³⁹ספר תיקונים חדשים - תיקונא שבעין

תיקונא חמישאה קידושין. וכל דא אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח, אלן תלת סהדין נה"י, דבהו אתקשרת שכינתא במלכא בתלת כריכות דרצועה דיד, ודא קידושין ודאי. דאע"ג דאיהי לעילא קיימת, קישורא דילה הכא אתקשר. דאיהי עשיראה למלכא ואתקשרת ביה בתלת אלן, בהו אסרו חג וכו':

תיקונא שתיתאה אלי אתה ואודך. דא כתובה דבה אתחזיאת שכינתא דאיהי ספרא דחכמתא דמלכא, ואזדמנת ליה כדקא יאות:

תיקונא שביעאה אלקי ארוממך. אלן שבע ברכאן, דסלקין בדרגיהון לקיימא כל מילין כדקא יאות. מתמן ולהלאה הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו דא חיבורא שלים. וחסד נפיק ושלט בדרגוי כדקא חזי. כלהו תיקונין אלן סלקין קמי מלכא לאתתקנא השתא, בזמנא דיסתיימון תיקונין אלן דילך. ויומא דהלולא חדותא עלאה איהו לעילא ותתא. ומחר נמי כגונא דא, דהאי יומא הזמנה איהו למחר. זכאה חולקהון דישראל בדו"ד:

אָז לֹא-אֲבוֹשׁ בְּהַבִּיטִי אֶל-כָּל-מִצּוֹתֶיךָ:
וְאוֹדֶךָ בַּיָּשָׁר לִבִּי בְּלִמּוּדֵי מִשְׁפָּטֶי
צִדִּיקֶךָ: זֶה אֶת-זִקְיֶךָ אֲשֶׁמֹר אֶל-תַּעֲזֹבֵנִי
עַד-מָאד:

ב

ט בַּמָּה יִזְכֶּה-נָעַר אֶת-אֲרוּזֹו לְשֹׁמֵר
כְּדַבָּרְךָ: י בְּכָל-לִבִּי דִרְשֵׁתִיךָ אֶל-
תַּשְׁגִּנִּי מִמִּצּוֹתֶיךָ: יא בְּלִבִּי צִפְנֹתִי אֲמַרְתָּךְ
לִמְעַן לֹא אֲזֻטָּא-לָךְ: יב בָּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה לִמּוּדֵי זִקְיֶךָ: יג בִּשְׁפָתַי סִפַּרְתִּי כֹל
מִשְׁפָּטֶי-פִּיךָ: יד בְּדֶרֶךְ עֲדוּתֶיךָ שִׁשְׁתִּי
כָּעַל כָּל-הוֹן: טו בְּפִקְדֶיךָ אֲשִׁיזֹה
וְאֲבִיטָה אֲרוֹזוֹתֶיךָ: טז בְּזִקְתֶיךָ אֲשַׁתַּעֲשֶׂע
לֹא אֲשַׁכּוּז דְּבָרְךָ:

יז גָּמַל עַל-עֲבֹדְךָ אֲזִיזָה וְאֲשַׁמְרָה
דְּבָרְךָ: יח גָּל-עֵינִי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת
מִתּוֹרַתְךָ: יט גַּר אֲנֹכִי בָאָרֶץ אֶל-תִּסְתֵּר
מִפְּנֵי מִצּוֹתֶיךָ: כ גָּרְסָה נִפְשִׁי לְתֹאבָה

אֶל-מִשְׁפָּטֶיךָ בְּכָל-עֵת: כֹּא גְעַרְתָּ יְדִים
אֲרוּרִים הַשָּׁמַיִם מִמִּצּוֹתֶיךָ: כִּב גַּל מִעַל־
זֶרֶקָה וָבוֹז כִּי עֲדוּתְךָ נִצַּרְתִּי: כִּג גַּם יָשָׁבוּ
שָׂרִים בִּי נִדְּבָרוּ עַבְדְּךָ יִשְׁיוֹן בְּזִלְקֶיךָ: כד
גַּם-עֲדוּתְךָ שִׁעֲשִׁיעִי אֲנִשִּׁי עֲצָתִי: כה
דְּבָקָה לְעֶפֶר נִפְשִׁי זִינִי כְדַבָּרְךָ: כו
דָּרְכִי סִפַּרְתִּי וַתַּעֲנֵנִי לְמִדְּנִי זִלְקֶיךָ: כז
דָּרְךָ-פִּקּוּדֶיךָ הִבִּינִי וְאִשְׁיִיזָה
בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ: כח דְּלִפְּהַ נִפְשִׁי מוֹתוּנָה
קָיָמִנִי כְדַבָּרְךָ: כט דָּרְךָ-שֶׁקֶר הָסֵר
מִפְּנִי וַתּוֹרַתְךָ זִינִנִי: ל דָּרְךָ-אֲמוּנָה
בְּזִלְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ שְׁוִיתִי: לא דְּבָקָתִי
בְּעֲדוּתְךָ יְהוָה אֶל-תִּבְיָשֵׁנִי: לב דָּרְךָ-
מִצּוֹתֶיךָ אָרוּן כִּי תִרְוֹזִיב לִבִּי: לג הוֹרַנִי
יְהוָה דָּרְךָ זִלְקֶיךָ וְאֶצְרָנָה עֵקֶב:

ה

לד הִבִּינִי וְאֶצְרָה תּוֹרַתְךָ וְאִשְׁמְרָנָה
בְּכָל-לֵב: לה הִדְרִיכֵנִי בְּנִתִיב מִצּוֹתֶיךָ
כי-בו זִלְקָתִי: לו הֵט-לִבִּי אֶל-עֲדוּתְךָ

וְאֵל אֶל-בָּצַע: לוֹ הֶעֱבַר עֵינַי מִרְאוֹת
שׁוֹא בְּדַרְכָּךְ זַיִנִי: לוֹז הֶקֶם לְעַבְדְּךָ
אִמְרָתְךָ אֲשֶׁר לִירְאָתְךָ: לֹט הֶעֱבַר
זֹרְפָתִי אֲשֶׁר יָגִרְתִּי כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים:
מִהֵנָּה תֵּאֱבָתִי לְפָקֶדֶיךָ בְּצִדְקָתְךָ זַיִנִי:

ו

מֵא וַיִּבְאֵנִי זֹאסְדָּךְ יְהוָה תַּשׁוּעָתְךָ
כְּאִמְרָתְךָ: מִב וְאֶעֱנֶה זֹרְפִי דָבָר כִּי-
בְטוֹזוֹתִי בְּדַבָּרְךָ: מִג וְאֶל-תֵּצֵל מִפִּי
דָּבָר-אֱמֶת עַד-מָאֵד כִּי לְמִשְׁפָּטְךָ
יִזְכְּלִתִּי: מֵד וְאֶשְׁמְרָה תוֹרָתְךָ תְּמִיד
לְעוֹלָם וָעֶד: מֵה וְאֶתְהַלֵּכָה בְּרוֹזָבָה כִּי
פָקֶדֶיךָ דָּרִשְׁתִּי: מוּ וְאֶדְבָּרָה בְּעֵדוּתֶיךָ
נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֶבּוֹשׁ: מִז וְאֶשְׁתַּעֲשֶׂע
בְּמִצּוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהַבְתִּי: מִזֵּז וְאֶשָּׂא-כַּפִּי
אֶל-מִצּוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְאֶשְׁיִיזָה
בְּזֹאקֶיךָ: מִט

ז

זְכוֹר-דְּבָר לְעַבְדְּךָ עַל אֲשֶׁר יִזְכָּרְתָּנִי: נ
זֹאת נִזְכָּרְתִּי בְּעֵינַי כִּי אָמַרְתָּךְ זִכְרְתָּנִי: נֹא
יָדִים הֶלִיצְנִי עַד-מָאֵד מִתּוֹרְתְךָ לֹא
נָטִיתִי: נֹב זְכָרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם יְהוָה
וְאֶתְנַזֵּזָם: נֹג זָלַעְפָּה אֲזַזְוֹתָנִי מִרְשָׁעִים עֲזָבִי
תּוֹרַתְךָ: נֹד זְמֵרוֹת הָיוּ-לִי וְזִקְיָךְ בְּבֵית
מִגְוָרִי: נֹה זְכָרְתִּי בִלְיָלָה שְׁמֶךָ יְהוָה
וְאֶשְׁמְרָה תּוֹרַתְךָ: נו זֹאת הִתְתָּה-לִּי כִּי
פָקַדְיָךְ נִצַּרְתִּי:

זז

נז זִכְלָקִי יְהוָה אָמַרְתִּי לְשֹׁמֵר דְּבָרֶיךָ: נזז
זִכְלִיתִי פָנֶיךָ בְּכָל-לֵב זִינְנִי כְּאֹמַרְתָּךְ: נט
זִשְׁבַּתִּי דֶּרֶכִּי וְאֶשִׁיבָה רַגְלִי אֶל-עַדְוָתֶיךָ:
ס זִשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהֲמַהְתִּי לְשֹׁמֵר
מִצְוֹתֶיךָ: סא זִזְבְּלִי רְשָׁעִים עוֹדְנֵי תּוֹרַתְךָ
לֹא שָׁכַזְוֹתִי: סב זִזְצוֹת-לִי לָה אָקוּם
לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטִי צִדִּיקְךָ: סג זִזְכָּר
אֲנִי לְכָל-אֲשֶׁר יִרְאוּךָ וְלְשֹׁמְרֵי פְקוּדֶיךָ:

סד וְזָסִדְךָ יְהוָה מִלְּאָה הָאָרֶץ וְזָקִיךָ
לְמִדְנִי:

ט

סה טוב עָשִׂיתָ עִם-עַבְדְּךָ יְהוָה
כְּדַבְּרְךָ: סו טוב טַעַם וְדַעַת לְמִדְנִי כִּי
בְּמִצְוֹתֶיךָ הֶאֱמַנְתִּי: סז טָרֵם אָעֵנָה אֲנִי
שִׁגַּג וְעַתָּה אֲמַרְתָּךְ שְׁמַרְתִּי: סוז טוב-
אֶתָּה וּמִטִּיב לְמִדְנִי וְזָקִיךָ: סט טָפְלוּ עָלַי
שִׁקָּר יָדִים אֲנִי בְּכָל-לֵב אָצַר פְּקוּדֶיךָ:
ע טָפַשׁ כַּזֹּכֵל לָבִים אֲנִי תוֹרְתָךְ
שֶׁעָשִׂיתִי: עא טוב-לִי כִי-עֲנִיתִי לְבִמְעַן
אֶלְמֹד וְזָקִיךָ: עב טוב-לִי תוֹרַת-פִּיךָ
מֵאֲלֹפִי זָהָב וְכֶסֶף:

ה

עג יָדֶיךָ עָשׂוּנִי וַיְכַוְנֵנוּנִי הֶבִינֵנִי וְאֶלְמֹדָה
מִצְוֹתֶיךָ: עד יִרְאֶיךָ יִרְאוּנִי וַיִּשְׁבְּחוּנִי כִּי
לְדַבְּרְךָ יוֹזַלְתִּי: עה יָדַעְתִּי יְהוָה כִּי-צָדִיק
מִשְׁפָּטֶיךָ וְאַמוּנָה עֲנִיתָנִי: עו יְהִי-נָא
וְזָסִדְךָ לְנִזְוָמִנִי כְּאֲמַרְתָּךְ לְעַבְדְּךָ: עז

יִבְאוּנִי רִזְזִימִיךָ וְאַזְזִיחַ כִּי-תוֹרַתְךָ שַׁעֲשָׁעִי:
עוֹז יִבְשׁוּ יָדַי כִּי-שִׁקָּר עֲוֹתוֹנִי אֲנִי אֲשִׁיזֹז
בְּפִקּוּדֶיךָ: עַט יָשׁוּבוּ לִי יִרְאִיךָ וַיִּדְעִי
עֲדֹתֶיךָ: פֹּה יִהְיֶה-לִּבִּי תַמִּימִם בְּזִקֶיךָ לְבִמְעַן
לֹא אֲבוֹשׁ:

כ

פֹּה כָלְתָה לַתְּשׁוּעָתְךָ נִפְשִׁי לְדַבָּרְךָ
יִזְזַלְתִּי: פֹּה כָלוּ עֵינַי לְאַמְרֶתְךָ לֵאמֹר מָתִי
תִּנְזָזִימִנִי: פֹּה כִי-הָיִיתִי כִנְאֹד בְּקִיטּוֹר
זִקֶיךָ לֹא שָׁכַזְתִּי: פֹּה כִמָּה יָמִי-עַבְדְּךָ
מָתִי תַעֲשֶׂה בְרִדְפִי מִשְׁפָּט: פֹּה כָרוּ-לִי
יָדַי שִׁיזֹזוֹת אֲשֶׁר לֹא כְתוּרַתְךָ: פֹּה כָל-
מִצּוֹתֶיךָ אֶמוֹנָה שִׁקָּר רִדְפוּנִי עֲזָרִנִי: פֹּה
כִּבְמַעַט כָּלוּנִי בָאָרֶץ וְאֲנִי לֹא-עֹבֶדְתִּי
בְּפִקּוּדֶיךָ: פֹּה כִזְזִסְדְּךָ זִינִי וְאַשְׁמְרָה
עֲדוֹת פִּיךָ:

ל

פֹּט לְעוֹלָם יִהְיֶה דְבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמַיִם: צ
לְדֹר וָדֹר אֶמוֹנֶתְךָ כּוֹנֵנֶת אֶרֶץ וַתַּעֲמֹד:

צא לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ הַיּוֹם כִּי הֵכֵל
עֲבָדֶיךָ: צב לֹאִלִי תוֹרָתְךָ שֶׁעָשִׂי אָז
אֲבִדְתִּי בְּעֵנַי: צג לְעוֹלָם לֹא-אֲשַׁכּוּז
פְּקוּדֶיךָ כִּי בָם וְזִמְתָּנִי: צד לָךְ-אֲנִי
הוֹשִׁיעֵנִי כִּי פְקוּדֶיךָ דָּרָשְׁתִּי: צה לִי קוֹן
רָשָׁעִים לְאֲבִידְנִי עֲדוּתֶיךָ אֶתְבוֹנֵן: צו לְכָל
תַּכְלָה רְאִיתִי יָקֵץ רִנָּה מִצֻּתְךָ מְאֹד:

מ

צו בָּה-אֶתְבַּתִּי תוֹרָתְךָ כָּל-הַיּוֹם הִיא
שִׁיזָּזְתִּי: צז מֵאִיבֵי תַנּוּכִי מִצֻּתְךָ כִּי
לְעוֹלָם הִיא-לִי: צט מִכָּל-מְלֻמֹּדֵי
הַשְּׂכָלְתִּי כִּי עֲדוּתֶיךָ שִׁיזָּזָה לִי: ק מוֹקְנִים
אֶתְבוֹנֵן כִּי פְקוּדֶיךָ נִצַּרְתִּי: קא מִכָּל-אֲרוֹז
רָע כָּלֹאֲתִי רִגְלִי לְמַעַן אֲשִׁמֹּר דְּבָרְךָ: קב
מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא-סָרְתִּי כִּי-אַתָּה הוֹרָתָנִי:
קג בָּה-נִמְלָצוּ לִזְכִּי אֲמַרְתָּךְ מִדְּבַשׁ לִפִּי:
קד מִפְּקוּדֶיךָ אֶתְבוֹנֵן עַל-כֵּן שָׁנֵאתִי
כָּל-אֲרוֹז שֶׁקָּר:

נ

קָה נֹר-לְרַגְלִי דְבַרְךָ וְאוֹר לְנִתְיַבְתִּי: קו
נִשְׁבַּעְתִּי וְאַקְיָמָה לְשֹׁמֵר מִשְׁפָּטִי צְדָקָה:
קו נִעְנִיתִי עַד-מָאד יְהוָה זִיגִי כְדְבָרְךָ:
קוז נִדְבוֹת פִּי רָצָה-נָא יְהוָה וּמִשְׁפָּטֶיךָ
לְמִידָנִי: קט נִפְשִׁי בְּכַפִּי תַּמִּיד וְתוֹרָתְךָ לֹא
שָׁכַחְתִּי: קי נָתַנּוּ רְשָׁעִים פֹּזוֹ לִי וּמִפְקוּדֶיךָ
לֹא תַעֲשִׂיתִי: קיא נִזְלַחְתִּי עֲדוּתֶיךָ לְעוֹלָם
כִּי-שִׁשׁוֹן לִבִּי הִבָּמָה: קיב נָטִיתִי לִבִּי
לַעֲשׂוֹת זִלְזָלֶיךָ לְעוֹלָם עֵקֶב:

ס

קיג סַעֲפִים שָׁנֵאתִי וְתוֹרָתְךָ אֲהַבְתִּי: קיד
סְתָרִי וּבִמְנִי אֶתָּה כְּדְבָרְךָ יִזְלַחְתִּי: קטו
סוּרוֹ-בְּמִנִּי מִרְעִים וְאַצָּרָה מִצּוֹת אֶלְהִי:
קטז סָמַכְנִי כְּאִמְרָתְךָ וְאַזְזִיָּה וְאֶל-
תְּבִישָׁנִי מִשְׁבְּרִי: קיז סָעֵדְנִי וְאַשְׁעָה
וְאַשְׁעָה בְּזִלְזָלֶיךָ תַּמִּיד: קיח סָלִית כָּל-
שׁוֹגִים בְּזִלְזָלֶיךָ כִּי-שָׁקַר תִּרְמִיתָם: קיט
סָגִים הַשְׁבַּת כָּל-רְשָׁעִי-אֶרֶץ לָכֵן

אָהֲבֹתַי עֲדֹתֶיךָ: קֹכַח סִמֵּר מִפּוֹזְדֶּךָ בְּשָׂרִי
וּבְמִשְׁפָּטֶיךָ יִרְאֵתִי:

ע

קָכָא עָשִׂיתִי מִשְׁפָּט וְצֶדֶק בְּכָל-תַּנְיִיזִי
לְעֹשֶׂקִי: קָכָא עָרַב עֲבָדֶךָ לְטוֹב אֶל-
יַעֲשֶׂקְנִי וְדִים: קָכָא עֵינִי כָּלוּ לִישׁוּעָתְךָ
וּלְאַמְרַת צִדְקָךָ: קָכָא עָשִׂה עִם-עֲבָדֶךָ
כְּזוֹסֶדֶךָ וְזֹאקֶיךָ לְמִדָּנִי: קָכָא עֲבָדֶךָ-אֲנִי
הִבִּינִי וְאִדְעָה עֲדֹתֶיךָ: קָכָא עַתָּה לַעֲשׂוֹת
לִיהוָה הִפְרוּ תוֹרָתְךָ: קָכָא עַל-כֵּן אָהֲבֹתַי
מִצֹּתֶיךָ מְזֻהָב וּמְפֹז: קָכָא עַל-כֵּן כָּל-
פְּקוּדֵי כָל יִשְׂרָאֵל כָּל-אַרְצוֹ שֶׁקָּרָא שְׁמִי:

פ

קָכָא פְּלָאוֹת עֲדֹתֶיךָ עַל-כֵּן נִצְרַתָּם
נִפְעִשִׁי: קָכָא פִּתְחוּ דְּבָרֶיךָ יֵאִיר מִבֵּין פְּתִיִּים:
קָכָא פִּי-פִּעֲרֹתִי וְאַשְׁאֶפֶה כִּי לְמִצֹּתֶיךָ
יֵאֲבֹתִי: קָכָא פִּנָּה-אֵלַי וְזִנִּי כְּמִשְׁפָּט
לְאַהֲבֵי שְׁמִי: קָכָא פִּעֲמִי הִכֵּן בְּאַמְרָתְךָ
וְאֶל-תִּשְׁכַּח-בִּי כָל-אֶוֹן: קָכָא פִּדְנִי

מֵעֵשֶׂק אָדָם וְאִשְׁמֶרֶה פִּקְדֻיָּךְ: קֹלָה
פָּנֶיךָ הָאֵר בְּעֵבְדְּךָ וּלְמִדְנִי אֶת-זִקְיָךְ:
קָלוּ פִּלְגֵי-מַיִם יִרְדּוּ עֵינַי עַל לֹא-שָׁמְרוּ
תּוֹרָתְךָ:

צ

קָלוּ צַדִּיק אֶתָּה יְהוָה וַיֵּשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ:
קָלוּ צוֹיֵת צֶדֶק עֲדוֹתֶיךָ וְאֶמוּנָה בְּמֶלֶךְ:
קָלוּ צְמִתְתָּנִי קִנְיָתִי כִי-שָׁכֹחוּ דְבָרֶיךָ
צָרִי: קָמוּ צְרוּפָה אֲמִרְתְּךָ בְּמֶלֶךְ וְעֵבְדְּךָ
אֶהְיֶה: קָמוּ צָעִיר אֲנֹכִי וְנִבְּזָה פִּקְדֻיָּךְ
לֹא שָׁכַחְתִּי: קָמוּ צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם
וְתוֹרָתְךָ אֲמִת: קָמוּ צָר-וּמִצּוֹק מִצָּאוֹנִי
מִצּוֹתֶיךָ שַׁעֲשָׁעִי: קָמוּ צֶדֶק עֲדוֹתֶיךָ
לְעוֹלָם הִבִּינִי וְאֶזְזֶיָה:

ק

קָמוּ קָרָאתִי בְּכָל-לֵב עֲנֵנִי יְהוָה זִקְיָךְ
אֶצְרֶה: קָמוּ קָרָאתֶיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאִשְׁמֶרֶה
עֲדוֹתֶיךָ: קָמוּ קִדְמֹתִי בְּנֶשֶׁף וְאִשְׁוֹעָה
לְדָבָר יִזְלָתִי: קָמוּ קִדְמוֹ עֵינַי אִשְׁמֶרוֹת

לְשִׁיזוֹ בְּאִמְרָתְךָ: קִמַּט הַכּוֹלִי שְׂמִיעָה
כְּזוֹסֵדֶךָ יְהוָה כְּמִשְׁפָּטֶךָ זִינִי: קֵץ קָרְבוֹ
רִדְפִי זָמָה מִתּוֹרָתְךָ רְזוּקוֹ: קִנְאָה קָרוֹב
אֶתָּה יְהוָה וְכָל-מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת: קִנְיָן קָדָם
יָדַעְתִּי מִעֲדוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם יִסְדֹּתָם:

ר

קִנְיָן רֵאשִׁית-עֲנִי וְזוֹלָצְנִי כִי-תוֹרָתְךָ לֹא
שְׂכָזוֹתִי: קִנְיָן רֵיבָה רֵיבִי וְגִאֲלִנִי לְאִמְרָתְךָ
זִינִי: קִנְיָן רְזוּקָה מִרְשָׁעִים יְשׁוּעָה כִי-
זִקְיָה לֹא דָרְשׁוּ: קִנְיָן רְזוּמִיָּה רַבִּים יְהוָה
כְּמִשְׁפָּטֶיךָ זִינִי: קִנְיָן רַבִּים רִדְפִי וְצָרִי
מִעֲדוֹתֶיךָ לֹא נָטִיתִי: קִנְיָן רֵאשִׁית בְּגָדִים
וְאֶתְקוּטָה אֲשֶׁר אִמְרָתְךָ לֹא שָׁמְרוּ:
קִנְיָן רֵאשִׁית כִּי-פִקְדוֹנֶיךָ אֶהְבֹּתִי יְהוָה
כְּזוֹסֵדֶךָ זִינִי: קִס רֵאשִׁית-דְּבָרְךָ אֱמֶת
וְלְעוֹלָם כָּל-מִשְׁפָּט צְדָקָה:

ש

קִס שָׁרִים רִדְפוּנִי זִינִי וּמִדְּבָרְךָ פִּזְזוּד
לִבִּי: קִסב שֶׁשׁ אֲנִכִּי עַל-אִמְרָתְךָ

כְּמוֹצֵא שְׁלָל רַב: קִסָּג שֶׁקֶר שִׁנְאַתִּי
וְאַתְעֲבָה תוֹרָתְךָ אֶהְבֵּתִי: קִסֹּד שְׁבַע
בַּיּוֹם הַכֹּלֶתִיךָ עַל מִשְׁפָּטִי צְדָקָה: קִסֶּה
שָׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאִין-לָמוֹ
מִכְשׁוֹל: קִסֹּו שְׁבִרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה
וּמִצֹּתֶיךָ עָשִׂיתִי: קִסֹּז שְׁמֶרֶה נַפְשִׁי עַד־תִּיךָ
וְאַהֲבֵם מְאֹד: קִסֹּז שְׁמִרְתִּי פְקוּדֶיךָ
וְעַד־תִּיךָ כִּי כָל-דָּרְכֵי נִגְדָה:

ת

קִסֹּט תִקְרַב רַעֲתִי לִפְנֶיךָ יְהוָה כְּדַבָּרְךָ
הֶבִינֵנִי: קֶע תָּבוֹא תַּזְזֹנְתִי לִפְנֶיךָ כְּאַמְרָתְךָ
הֶצִילֵנִי: קֶעֶא תִבְעֶנָה שְׁפָתַי תִּתְהַלָּה כִּי
תִלְמִידֵי זִזְקֶיךָ: קֶעֶב תַּעַן לְשׁוֹנֵי אֲמֶרְתְּךָ
כִּי כָל-מִצֹּתֶיךָ צָדֶק: קֶעֶג תִּהְיֶי-יָדְךָ
לְעֲזָרֵי כִי פְקוּדֶיךָ בְּזֹרְתִי: קֶעֶד תִּאֲבֹתִי
לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה וְתוֹרָתְךָ שִׁעֲשִׁעֵי: קֶעה
תַּזְזִי-נַפְשִׁי וְתִתֵּן לִי וּמִשְׁפָּטְךָ יַעֲזָרֵנִי: קֶעו
תַּעֲיִתִּי כְּשֶׁה אֲבִד בִּיקֶשׁ עֲבָדְךָ כִּי
מִצֹּתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי:

כתב רבנו יעקב אביחצירא זיע"א בספרו "אלף בינה" דף ו שמטרת המזמור היא בעיקר יחוד קוב"ה ושכינתיה.

א

(א) אשרי כח"ב תמימי נז"ה דז"א דרך¹¹⁴⁰ מלכות ההלכים בתורת יהוה מלכות: (ב) אשרי כח"ב נצרי ס"ת היי משמות עב עדתיו¹¹⁴¹ תו"מ בכל לב ידרשוהו¹¹⁴²: (ג) אף לא פעלו עולה בדרכיו תו"מ הלכו¹¹⁴³: (ד) אתה

¹¹⁴⁰ פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

אשרי תמימי דרך וגו' (קט, א-ב). סוד האלפא ביתא הוא, שבגלות, התורה שניתנה בכ"ב אותיות, נתחלשה וצריך להחזיקה, ודוד כיון בזה להחזיק התורה שניתנה בכ"ב אותיות. והטעם שיש ח' פסוקים בכל אות, סוד הענין הוא, זה החיזוק צריך לעשותו במלכות ששם מגיעים מעשי התחתונים, וצריך להחזיקה שתקבל כח מן הח' ספירות העליונות ותהיה נקשרת עמהם, ובשביל זה עשה ח' פסוקים בכל אות לזה התיקון. שלכתר אין צריך, שכבר יש קשר גדול ביניהם, בסוד כתר מלכות. ועכשיו נסתר זה הקשר לפי שאינה נקשרת בחיבור גדול עם הח' ספירות העליונות, וכשיהיה זה הקשר בח' ספירות (ממילא) תהיה ממילא נקשרת גם כן בכתר. ולכך לא עשה ט' פסוקים כנגד הכתר גם כן, שהכל תלוי בח' אחרות כמ"ש:

ולעשות זה צריך שיתפשטו המוחין בנוק'. וידוע שהנה"י דז"א שהולכים בנוק' למוחין, יש גם כן ב' פרקין תתאין דמוחין דאז"א, וצריך שיתפשטו אלו המוחין כמ"ש, ואז הנוק' יוצאת מן הגלות. וז"ש, "אשרי תמימי דרך", המלכות נקראת "דרך", לפי שהולכת בגלות בין הקליפות בסוד, "ובלכתך בדרך". וצריך שיתפשטו "אשרי" שהם אז"א, אשר אי', י' - אבא, "והתמימי דרך" הם נה"י דז"א, "ההולכים בתורת ה'" שמתפשטים בנוק', ונקראים, "תמימי דרך", שבת"ת נאמר בו, "ויעקב איש תם". והנה"י נקראים "תמימי דרך", לפי שאותם הבחינות של מלכות שהולכים בתוך הקליפות בסוד דרך כמ"ש, הם המשלימים אותן, כשמתפשטים בה בסוד מוחין:

¹¹⁴¹ אלף בינה לרבנו יעקב אביחצירא ז"ל דף ז

"אשרי נוצרי עדותיו" הם שתי תורות, תורה שבכתב ותורה שבע"פ. ועליהם נאמר "העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ". השמים זו תורה שבכתב (תפארת) והארץ זו תורה שבעל פה (מלכות).

פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

"אשרי נוצרי עדותיו", סוד הוא, כי המלכות נקראת עדות. ויש ב' נקבות בסוד לאה ורחל, שמהם יונקים הקליפות, ששניהם בסוד דין. ובהוד נאמר בו בזמן הגלות "כל היום דוה". אבל בנצח נאמר בו, "וגם נצח ישראל", אלא שהנצח אינו מתגלה בזמן הגלות. אבל בזמן הגאולה שיתפשטו המוחין בהתפשטות גמור בנוקבא, אז הנצח ישלוט, וההוד יסכים לנצח, ואז הנ"ה יהיו שומרים לנוקבא. ושני נוקבין יש כמ"ש - לאה ורחל. ואז הנ"ה יתפשטו בהם בגילוי גמור בסוד מוחין, כמו שידוע, כשנעשה זיווג דלאה נעשה נה"י למעלה גם כן, אז ישמרו אותם מן הקליפות. ואומר לך למה קורא אותם עתה בשם "עדות", היסוד נקרא עד, כי אות הוא בין ישראל ובין אבינו שבשמים. והמלכות גם היא נקראת עדות, מהטעם שאמרנו, שכשהמלכות שורה על ישראל לבד אז נראה - "בנים אתם לה" אלקיכם". אבל כשהיא בתוך הקליפות ח"ו אינו נראה זה הענין, אלא אדרבא ח"ו נראה שהם הבנים שלה. ולעתיד לבא כשנעשה זה התיקון אז דראה זה הענין, ולכך קורא אותם בשם "עדות", שאז יתגלה זה העדות בעולם. (ולכך קורא אותם בשם עדות):

¹¹⁴² פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

ואז, "בכל לב ידרשוהו", סוד הענין הוא, לפי שבגלות נדבקו איזה ניצוצות של קליפה, ובזמן התיקון אין צריך לדחות הכל אלא צריך לברור, וז"ש, "בכל לב

צויתה צ"א פקדיך מלכות לשמר מלכות מאד: (ה) אחלי יכנו דרכי מלכות לשמר מלכות חקיק יסוד: (ו) אז לא אבוש בהביטי אל כל יסוד מצותיך¹¹⁴⁴ מלכות: (ז) אודך בישר מלכות לבב¹¹⁴⁵ בלמדי נ"ה משפטי צדק תו"מ: (ח) את מלכות חקיק יסוד אשמר מלכות אל תעבני עד יסוד מאד מלכות:

ב

(ט) במה יזכה נער¹¹⁴⁶ מטט' את ארחו ב"ן לשמר מלכות כדברך מלכות: (י) בכל לבי דרשתיך אל תשגני ממצותיך מלכות: (יא) בלבי צפנתי אמרתך צ"א למען לא אחטא לך צ"א: (יב) ברוך אתה¹¹⁴⁷ תפארת יהוה למדני חקיק: (יג) בשפתי נ"ה ספרתי כל יסוד ס"ת יי משמות עב משפטי תפארת פיך מלכות: (יד) בדרך מלכות

ידרשוהו, כמ"ש, "בכל לבבך" - ביצה"ר וביצ"ט. בזמן התיקון צריך בתחלה להוציא המלכות מן הקליפה, ואחר כך צריך לברור הטוב מן הרע, וזהו, "בכל לב ידרשוהו". וכל זה נעשה בכח גבורה, וזה אמר, "אף לא" וגו', אף שהוא דין, ועתה בגלות לא די שהקליפות אינם רוצים לשמור דברי הקדושה, אלא שג"כ רוצים לחלוק נגד הקדושה ח"ו, וז"ש, "אף לא פעלו עולה בדרכיו הלכו", לא די שאז לא יעשו עוד עול - שלא יעשו עוד מחלוקת, אלא שגם כן ישמרו דברי הקדושה, בסוד גרים גרורים כידוע.

¹¹⁴³ ספר עבודת הקודש חלק א פרק כה
וכן כלל המצות עשה במצות לא תעשה באמרה לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו, והמבטל מצות עשה גורע הוא, ולזה היושב ובטל מלקיים המצות ראוי לעונש שהרי הוא גורע, והיושב ולא עבר עבירה ראוי לשכר, והוא אמרם בפרק קמא דקדושין ישב אדם ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה, והוא שבא דבר עבירה לידו ונצל ממנה, שנאמר **אף לא פעלו עולה בדרכיו הלכו**:

¹¹⁴⁴ זוהר חלק ב דף קסו עמוד א
דבר אחר, כי נר מצוה (תקונא דשרגא), דא שרגא בוצינא דדוד דאיהו נר מצוה, אורייתא דבעל פה, (מלכות) דאצטריך לאתתקנא תדיר, ואיהי לא נהרא אלא מגו תורה שבכתב, דהא אורייתא דבעל פה לית לה נהירו אלא מגו תורה שבכתב, דאיהי אור לאנהרא.

¹¹⁴⁵ זוהר חלק א דף קנה עמוד ב
רבי שמעון פתח ואמר (תהלים קיא א) אודה יהו"ה בכל לבב בסוד ישרים ועדה, בכל לבב, בכל לב מבעי ליה, אלא דוד ברזא עלאה דשמא קדישא קא בעי ליה לאודאה ליה לקב"ה, אודה יהו"ה בכל לבב, ביצר טוב וביצר רע ואלין תרין סטרין חד ימינא וחד שמאלא, בסוד ישרים ועדה, אלין אינן שאר סטרין דהאי עלמא.

¹¹⁴⁶ פירוש הגר"א ז"ל לספרא דצניעותא - פרק ה
וכולם נקראו נער יהושע בן נון נער כו' והנער שמואל יוסף והוא נער כו'. וכן מט"ט נקרא נער בדרגא דיסוד כידוע ושני כרובים נקראים נערים בדרגא דנ"ה כידוע.

¹¹⁴⁷ ספר שערי אורה - השער העשירי - הספירה הראשונה
ואחר שביארנו לך קצת הרמזים בספירת הכתר הנקראת 'הוא', צריכים אנו לומר לך כי ספירת התפארת הנקראת יהו"ה יתברך גם היא הרמז המורה עליה בתורה הוא לשון 'אתה'ה, וסימן: אתה"ה נורא אתה"ה (תהלים עו, ח). וכבר כתבנו זה בשער השישי ורמזנו בשער א'. ולפי שספירת התפארת הנקראת יהו"ה פעולותיה גלויות יותר מספירת הכתר, נקראת בתורה ברמז בלשון 'אתה"ה' כמו שאומר לנוכח. וזהו סוד התחלת התפילות: 'אתה"ה חונן לאדם דעת', 'אתה"ה קדשת את יום השביעי', 'אתה"ה בחרתנו מכל העמים', ולשון קביעות הברכות בלשון 'אתה'ה' כאומרו: **ברוך אתה יי למדני חקיק** (שם קיט, יב).

עדותיך נ"ה ששתי יסוד כעל כל תפארת הון¹¹⁴⁸ ג"ר: (טו) בפקדין מלכות אשיחה ואביטה ארחתיך¹¹⁴⁹
יסוד: (טז) בחקתיך יסוד אשתעשע לא אשכח דברך מלכות:

ג

(יז) גמל על עבדך מלכות אחיה ואשמרה דברך מלכות: (יח) גל עיני¹¹⁵⁰ נ"ה ואביטה נפלאות כתר¹¹⁵¹
מתורתך: (יט) גר אנכי¹¹⁵² בארץ מלכות אל תסתדר ממני מצותיך מלכות: (כ) גרסה נפשי מלכות לתאבה אל

¹¹⁴⁸ ספר מבוא לחכמת הקבלה חלק א שער ג פרק ו

ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים (משלי כ"ד ד'), וחדרים היינו כל המדות, ו"ק אשר עיקרן שלוש חסד דין רחמים. וההון היקר והנעים הוא כל שפע חיות הבא מן הג"ר. ובספר מים אדירים הנזכר למעלה פירש הגאון המחבר ז"ל, הון בחי' תורה, דהיינו, ה' חומשים, ו' סדרים, נו"ן שערים, ראשי תיבות הון:

¹¹⁴⁹ פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

בזמן הגאולה, מה שהיה דרך, (מלכות) נעשה ארח, (כתר) בסוד, "ארח צדיקים".

¹¹⁵⁰ זוהר חלק ג דף קנב עמוד א

רבי שמעון אמר ווי לההוא בר נש דאמר דהא אורייתא אתא לאחזאה ספורין בעלמא ומלין דהדיוטי. דאי הכי אפילו בזמנא דא אנן יכלין למעבד אורייתא במלין דהדיוטי ובשבחא יתיר מכלהו אי לאחזאה מלה דעלמא אפילו אינון קפסירי דעלמא אית בינייהו מלין עלאין יתיר. אי הכי נזיל אבתרייהו ונעביד מנייהו אורייתא כהאי גוונא אלא כל מלין דאורייתא מלין עלאין אינון ורזין עלאין. ת"ח עלמא עלאה ועלמא תתאה בחד מתקלא אתקלו. ישראל לתתא מלאכי עלאי לעילא. מלאכי עלאי כתיב בהו עושה מלאכיו רוחות. (האי באתר עלאה) בשעתא דנחתין לתתא (אע"ג דנחתין) מתלבשי בלבושא דהאי עלמא ואי לאו מתלבשי בלבושא כגוונא דהאי עלמא לא יכלין למיקם בהאי עלמא ולא סביל לון עלמא. ואי במלאכי כך אורייתא דברא להו וברא עלמין כלהו וקיימין בגינה עאכ"ו כיון דנחתת להאי עלמא אי לאו דמתלבשא בהני לבושין דהאי עלמא לא יכל עלמא למסבל. וע"ד האי ספור דאורייתא לבושא דאורייתא איהו. מאן דחשיב דההוא לבושא איהו אורייתא ממש ולא מלה אחרא תיפח רוחיה ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי בגין כך אמר דוד גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. מה דתחות לבושה דאורייתא. ת"ח אית לבושא דאתחזי לכלא ואינון טפשיין כד חמאן לבר נש בלבושא דאתחזי לון שפירא לא מסתכלין יתיר. חשיבו דההוא לבושא גופא. חשיבותא דגופא נשמתא. כהאי גוונא אורייתא אית לה גופא ואינון פקודי אורייתא דאקרון גופי תורה האי גופא מתלבשא בלבושין דאינון ספורין דהאי עלמא. טפשיין דעלמא לא מסתכלי אלא בההוא לבושא דאיהו ספור דאורייתא ולא ידעי יתיר ולא מסתכלי במה דאיהו תחות ההוא לבושא. אינון דידעין יתיר לא מסתכלן בלבושא אלא בגופא דאיהו תחות ההוא לבושא. חכימין עבדי דמלכא עלאה אינון דקיימו בטורא דסיני לא מסתכלי אלא בנשמתא דאיהו עקרא דכלא אורייתא ממש (ולעלמא) ולזמנא דאתי זמינין לאסתכלא בנשמתא דנשמתא דאורייתא. ת"ח הכי נמי לעילא אית לבושא וגופא ונשמתא ונשמתא לנשמתא. שמיא וחיליהון אלין אינון לבושא וכנסת ישראל דא גופא דמקבלא לנשמתא דאיהו תפארת ישראל וע"ד איהו גופא לנשמתא. נשמתא דאמרן דא תפארת ישראל דאיהו אורייתא ממש. ונשמתא לנשמתא דא איהו עתיקא קדישא וכלא אחיד דא בדא. ווי לאינון חייביא דאמרי דאורייתא לאו איהו אלא ספורא בעלמא ואינון מסתכלי בלבושא דא לא יתיר זכאין אינון צדיקייא דמסתכלי באורייתא כדקא יאות. חמרא לא יתיב אלא בקנקן כך אורייתא לא יתיב אלא בלבושא דא. וע"ד לא בעי לאסתכלא אלא במה דאית תחות לבושא וע"ד כל אינון מלין וכל אינון ספורין לבושין אינון:

¹¹⁵¹ ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית

ובדוד נאמר: והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי, ותמצא דוד כלול מן הדין ומן הרחמים. תמצא בכתוב בדוד: ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו (שמואל, ח, טו). משפט, מצד הדין, והוא אדמוני; צדקה, מצד החסד והרחמים, עם יפה עינים וטוב רואי. ולפיכך כשהיה דוד מתלבש במידת 'אדמוני' היה נלחם מלחמות י"י באויבי י"י ולא תשוב חרבו ריקם, וכשהיה מתלבש 'יפה עינים' היה מפרנס ישראל ועושה עמהם כמה חסדים בעין יפה, וכן הוא אומר: טוב עין הוא יברך כי נתן מלחמו לדל (משלי כב, ט). וכשהיה מתלבש טוב רואי היה יורד לעמקי תורה והיה רואה ומסתכל במסתרים ונכסף לטעום טעמיה, והיה אומר: טוב לי תורת פיו מאלפי זהב וכסף (תהלים קיט, עב), והיה נכסף ומתאוה ואומר: **גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך** (שם, יח), והיה מקיים התורה במידת 'טוב רואי', ובמידה הזאת היה יורד לסתרי תורה. ולפי ששלושה מידות הללו נתחברו במידת אל חי, שהם חסד ודין ורחמים ונאחז דוד בשלושתן, נעשה גם הוא רגל רביעי לכסא נושא השלושה. ולפיכך אמרה תורה: שלש רגלים תחוג לי בשנה (שמות כג, ד), כנגד אברהם ויצחק ויעקב. והרגל הרביעי הוא חג העצרת, כמו שאמר: ביום השמיני עצרת תהיה לכם (במדבר כט, לה). ואמרו חז"ל בסוף סוכה, שמיני חג העצרת לענין פז"ר קש"ב, ואמרו שהוא רגל בפני עצמו ואם הם רק שלוש רגלים היאך שמיני עצרת רגל בפני עצמו, והרי הם ד' רגלים? רביעית לכסא מרכבה. והסוד, כמו שאמרה תורה 'שלש רגלים תחוג לי בשנה', ואמרה ג' פעמים. וכשנולד יהודה, שהוא סוד מגן דוד, שהוא בסוד הרגל הד', שהוא סוד הבן הרביעי, מה אמרה לאה? הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה ותעמוד מלדת (בראשית כט, לה). 'הפעם' בודאי ג', שהוא סוד פעם רביעית, רגל רביעית; 'אודה' שהוא דוד שרוה לאל בהודאות ותשבחות; 'ותעמוד מלדת', עד כאן הוא עמידת הספירות, מכאן ואילך הפירוד. ובהתחבר זכור ושמור, מלכות בית דוד לדוד, אזי: ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לד' ראשים:

ספר אדיר במרום ח"א - עינוי דרישא חוורא

אך דוד היה מתפלל, **גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך** (תהלים קיט, יח), וזהו לא מן הטעם הזה ודאי. אלא הענין הוא, כי מלבד הראיה בסוד אדם, היה חפץ גם בגילוי העינים. והבן מה שאומר, נפלאות מתורתך, ולא בתורתך. וסוד הענין, כי כל אחד משיג השגה פרטית לפי מדריגותיו ולפי הזמן. אך התורה היא לאין תכלית בכל דבר מדבריה. והנה העינים שהם בחינת ההשגה כמ"ש זה במקום אחר, הרואים אינם רואים אלא אותו הפרט שהם רואים. אך בסוד מזלי קא חזי, ראית הנשמה היא עולה ויורדת לכמה צדדים. ועל כן היה דוד מתפלל, גל עיני כו', כי מתוך התורה שהוא רואה בראיית עין השגתו, יראה עוד כמה נפלאות מצד גילוי העינים, והבן היטב:

¹¹⁵² כתב רבינו מוהר"ן ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן קי"ט:

גר אנכי בארץ אל תסתר ממני מצותיך:

כבר ידעת מ"ש בזהוה בפרשת פקודי, דחבור הוי"ה אלהי"ם, או הוי"ה ואדנ"י, נקרא שמא שלים. והנה חבור ארבעתם, בגימטריא גר. גם חבור הוי"ה דב"ן דההי"ן, עם אהי"ה דמלוי ההי"ן, הם בגימטריא ג"ר, ושניהם במלכות הנקראת ארץ, וז"ש **גר אנכי בארץ:**

ספר אדיר במרום ח"א - מאי מצחא דלתתא נהרין ארבע מאה בתי דינין והנה הנהר הוא סוד התורה כנ"ל, והג"ן הוא סוד המעשה, בסוד, לעבדה ולשמרה (בראשית ב, טו). אך האדם בעוה"ז הוא בסוד הג"ן בסוד מלכות, ד' של יר"ד, בהתלבשות בגוף והוא זמן עשית המצות. ועל אותו הזמן נאמר, **גר אנכי בארץ אל תסתר ממני מצותיך** (תהלים קכט, יט), כי אעפ"י שהנשמה בגוף מתלבשת, היא

משפטיך תפארת בכל יסוד עת¹¹⁵³ מלכות: (כא) גערת זדים ארורים¹¹⁵⁴ קלי' השגים ממצותיך מלכות: (כב) גל מעלי חרפה ובח קלי' כי עדתיך¹¹⁵⁵ נ"ה נצרת: (כג) גם ישבו שרים שרי אומות העולם בי נדברו עבדך ישיח בחקיך: (כד) גם עדתיך נ"ה שעשעי אנשי עצתי נ"ה ס"ת יי משמות עב:

ד

(כה) דבקה לעפר מלכות נפשי מלכות חייני תן לי אור מהיסוד ס"ת ריי משמות עב כדברך מלכות: (כו) דרכי מלכות ספרתי ותענני ס"ת יי משמות עב למדני נ"ה ס"ת יי משמות עב חקיך יסוד: (כז) דרך מלכות פקודיך מלכות הבינני בינה ואשיחה בנפלאותיך כתר: (כח) דלפה נפשי מלכות מתוגה קלי' קימני תן לי קיום ממוחין דנו"ה כדברך מלכות: (כט) דרך שקר לילי' הסר ממני ותורתך תו"מ חנני יסוד (ל) דרך מלכות אמונה מלכות בחרתי משפטיך תפארת שויתי: (לא) דבקתי בעדותיך נ"ה יהוה תפארת אל תבישני: (לב) דרך מלכות מצותיך מלכות ארוך כי תרחיב לבי בינה:

ה

(לג) הורני יהוה תפארת דרך מלכות חקיך¹¹⁵⁶ יסוד ואצרנה עקב: (לד) הבינני בינה ואצרה תורתך ואשמרנה¹¹⁵⁷ מלכות בכל לב: (לה) הדרכני האר לי מאוד בנתיב אריך אנפין (כתר) מצותיך מלכות כי בו

מתדבקת ולא מתדבקת, וזהו בחינת הגירות, ולכן לא יסתרו ממנה המצות. אך בצאתה מן העולם הזה נשאר בסוד הנהר, בסוד ז"א שהוא ו'. ואז נאמר, במתים חפשי (תהלים פח, ו). כי היא חוץ מן המעשה, והעסק שם בתורה. אבל סוף העונג הוא העדן, שזהו, עין לא ראתה כנ"ל. והנה כבר אמרתי לך איך גם עתה יש עונג העדן, אך לא בקבע, ולעתיד לבא יהיה בקבע. והנה יש בחינה זו של עדן בין בא"א ובין בז"א, והוא מציאותם העצמי. ויש גם כן הנהר והגן, כי הלא שניהם צריכים להתפשט גם עתה לפי המציאות האחרות שכתבנו, אך הוא נעלם לפרצוף עצמו ואינו נודע למטה:

¹¹⁵³ זוהר חלק א דף קנג עמוד א

עושה צדקה בכל עת, וכי בכל עת יכיל בר נש למעבד צדקה, אלא מאן דישתדל בארחוי דאורייתא, ועביד צדקה עם אינון דאצטריכו לה, דכל מאן דעביד צדקה עם מסכנא, אסגי היא צדקה לעילא ותתא. תא חזי, מאן דאשתדל בצדקה, ההיא צדקה דעביד סליק לעילא, ומטא לעילא לההוא אתרא דיעקב דאיהו רתיכא עלאה, ואמשיך ברכאן לההוא אתר ממבועא דכל מבועין, ומההיא צדקה אמשיך וארבי ברכאן לכל אינון תתאי, ולכל רתיכין ולכל חילין, וכלהו אתברכאן, ואתוספן נהורין כדקא יאות, בגין דכלהו אקרו עת, ודא הוא דכתיב עושה צדקה בכל עת.

¹¹⁵⁴ מעגלי צדק לדבי יעקב אביחצירא ז"ל בדף פא

אפשר לרמוז דהנה י"א ארורים האמורים בפרשת כי תבוא, הם כנגד י"א קלי', והעובר על אחת מהן מתדבק ב"א קלי', והנה זד גימ' י"א והם י"א קלי', לרמוז דהעובר על אחת מהעבירות האמורות ב"א ארורים נקרא זד.

¹¹⁵⁵ ספר מגלה עמוקות - אופן קמג

ולכן צריך לעמוד בקידוש של ויכלו, כי בשעת עדות צריך לעמוד (שבועות ל' ע"ב), ובעמידה זו שאנו עומדים, אנו מעמידין על סוד עדותיך על העלאות השכינה בנצח והוד.

¹¹⁵⁶ פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

הורני ה' דרך חקיך וגו' השכינה שואלת מאת המלך - שיורה לה הדרך איך היא צריכה להתנהג בזמן הגלות עם הקליפות. וזהו, "הורני ה' דרכיך", זה זמן הגלות, שנאמר בו, "ובלכתך בדרך". "חקיך", כבר נתפרש במקום אחר, שיש מצות וחוקים בתורה, מצות - בסוד החיצוניות ולכן נודע טעמם, חוקים הם בסוד הפנימיות ולכן לא נודע טעמם שהם נסתרים. והשכינה בזמן הגלות היא צריכה להתנהג בדרך נסתר משום הקליפות, שהקליפות הם סוברים לשלוט עליה, ואינו אמת - שהיא שולטת עליהם, וצריכה להתנהג בדרך נסתר שלא ירגישו בזה בקליפות. ולכן אומר "חקיך"

חפצתי: (לו) הט לבי אל עדותיך נו"ה ואל אל בצע: (לז) העבר עיני נו"ה מדאות שוא¹¹⁵⁸ קלי' בדרכך מלכות חייני יסוד: (לח) הקם לעבדך מלכות אמרתך מלכות אשר בינה ליראתך מלכות: (לט) העבר חרפתי קלי' ר"ת להח משמות עב אשר יגרתי כי ס"ת ריי משמות עב משפטיך תפארת טובים יסוד¹¹⁵⁹: (מ) הנה תאבתי לפקדיך מלכות בצדקתך מלכות חייני יסוד:

דווקא, דרך נסתר כמ"ש. אבל מי הוא שישמור זה הדרך - הרגלים שלה. ולכן אומר, "ואצרנה עקב", אלו הם העקבים, שנאמר בהם, "רגליה יורדות מות", ואלו הם ההולכים בתוך הקליפות, ולכן הם צריכים לזה. הז"א מורה לה הדרך, אבל היא אין לה כח לשמור זה הדרך אם אין כל הפרצופים מאירים עליה, ולכן אומר, "הבינני ואצרה תורתך", כשתבוא לי אור מבינה אז "ואצרה תורתך". וצריך שאבא גם כן יאיר עליה לחזקה בזה, ולכן - "ואשמרנה בכל לב", לב זה אבא, בסוד ל"ב נתיבות חכמה. ואח"כ צריך שיאיר עליה א"א ג"כ, ולכן - "הדריכני בנתיב מצותיך", זה בא"א, ונקרא, נתיב, שכל, אורח, כמ"ש, "ואורח צדיקים כאור נוגה", (משלי ד 18) שז"ה בפלגותא דשערי דא"א כמו שידוע. "כי בו חפצתי", זה שלמות התיקון ודאי, שתתקשר נוקבא בא"א, בסוד כתר מלכות, ובסוד "אני ראשון ואני אחרון", ובזה - הס"א אין לה כח לאחוז.

¹¹⁵⁷ השמירה היא במלכות. כמו שמצאנו "יברכך ד' (בבנים) וישמרך (בבנות)" (מדרש רבה במדבר פרשה יא פסקה ה). או "לעובדה (כלל מצוות עשה השייכים לזכר) ולשומרה (בראשית ב, 15) (כלל מצוות לא תעשה השייכים לנקבה).

¹¹⁵⁸ ספר מבוא לחכמת הקבלה חלק ב מאמר א על דבר חנוכה מכאן ראינו שכח העין שרשו עמוק בעצמות כחות הנפש, לכן במדה והנפש מטוהרה ומתוקנת כך ראיית עינו והשגת שכלו של אדם. כמו למשל ראיית עין נשמתו טרם התלבשותה בגוף העכור דעולם הזה, אז רואה היא מסוף העולם ועד סופו כמ"ש חז"ל, עובר, נר דלוק על ראשו וצופה מסוף העולם ועד סופו. אכן אחרי התלבשותה, כח ראייה זה יורד פלאים עד שאדברא נעשה לסבה וגורם עקרי לכל טעות, קלקול וכשלון. ומי לנו צדיק כשמשון, נזיר אלקים מבטן, אשר במראה הנבואי חשבו יעקב אע"ה לגואל צדק, כדאיתא במד"ר פ' צ"ח (בהיות אמו משבא יהודה ואביו משבא דן, ראש וסוף בשבטי ישראל, כידוע אין לך גדול כיהודה וירוד כדן, וחבורם בשמשון היינו חבור הסוף עם הראש ומזדהה אתו מעין מה שיהיה לע"ל, אלא שבמשיח צדקנו המקווה - אביו מיהודה ואמו מדן, כמש"כ הכהן הגדול מלובלין ז"ל, ואז זמן השמחה, שנ' אז תשמח בתולה במחול, ומחול בחי' עיגול, כי יתעלו כל ישראל להיות כולם צדיקים ושנים לטובה לפניו ית"ש וממילא המחילה הגמורה שנ' כי אסלח לאשר אשאר). ובאמת בימיו התחילה התנוצצות אור הגאולה, שנ' והוא יחל להושיע את ישראל. וראיה על תכלית שלימות נפשו בולטת מן התשובה שהשיב לשאלת אביו ולאמו, האין בבנות אחיך ובכל עמי אשה, כי אתה הולך לקחת אשה מפלשתים הערלים?! היתה התשובה, כי היא ישרה בעיני. זהו שאמרו חז"ל, שמשון הלך אחרי עיניו. ולבסוף מה עלתה לו, וינקרו את עיניו. וכמו כן בשורש האנושיות כולה, כל הרע מתחיל מן הראיה ובשביל הראיה. רצוני, כל מטרת האדם להתעלות בהשגה עדי הגיע אל תכליתה, לכן בכל כחו ובכל עוזו יחדד עיני שכלו. אבל אין הצלחה בדרך זה אלא אם כן קודם כל יכין נשמתו להקשיב לקול חוקיו ומצוותיו ית' ויכוף הסתכלות עיניו להיות נגררת אחרי שמיעת אָזְנוֹ. לא יסתכל ולא יחקור אלא במה ובדרך שהורשה והשאר יסלק, כתפילת דוד המע"ה, העבר עיני מראות שוא:

¹¹⁵⁹ ספר תקט"ו תפילות - תפילה תכו פשטי התורה תלויים בשם אלהים שהוא שורש הכינויים, ורזי התורה תלויים בשם הו"ה ב"ה. הצר המחרף אותנו בגלות, היינו מפני שאין רזי התורה נגלים בגלות.

(מא) ויבאני חסדך חסד יהוה תפארת תשועתך מלכות כאמרתך מלכות: (מב) ואענה חרפי קלי' דבר כי בטחתי יסוד ס"ת ריי משמות עב בדברך מלכות: (מג) ואל תצל מפני דבר מלכות אמת ¹¹⁶⁰ תפארת ס"ת ירת משמות עב עד יסוד מאד מלכות כי מלכות למשפטך תפארת יחלתי ר"ת כלי משמות עב: (מד) ואשמרה מלכות תורתך מלכות תמיד לעולם מלכות ועד מלכות: (מה) ואתהלכה ר"ת לוו משמות עב ברחבה כי פקדין מלכות דרשתי: (מו) ואדברה בעדתיך נו"ה נגד מלכים ולא אבוש ¹¹⁶¹: (מז) ואשתעשע במצותיך מלכות אשר אהבתי ¹¹⁶²: (מח) ואשא כפי נו"ה אל מצותיך מלכות אשר בינה אהבתי ואשיחה ואתחבר ע"י ה בחקיך יסוד:

אל אחד יחיד ומיוחד הרי משפטים טובים נתת לנו מצד הטוב שהוא צדיק חי עולמים, והוא אהוה שרע אינו שולט שם, שהיא ערלה שמכסה על ברית, והיא חרפה כמו שנא' לאיש אשר לו ערלה כי חרפה היא לנו, אבל מי שמתדבק בטוב שלך חרפה זו צריך להתרחק ממנו, מהו טוב, סודות התורה שלא נתת לא"ה, שנא' בהם ומשפטים כל ידעום, ואנחנו שאנחנו דבקים בך, באמונת סודותיך, העבר חרפה זו ממנו, העבר חרפתי אשר יגורתי כי משפטיך טובים, ולא יהיה עוד צר מחרף אותנו, שנא' בו עד מתי אלהים יחרף צר, שהרי פשטי התורה הם תלויים בשם אלהים שהוא כנוי לבוש, אבל רזי התורה תלויים בשם יהוה ב"ה, שבו סוד ה' ליראיו, ולפיכך אנחנו נקוה לך תמיד, שתסיר ממנו חרפה זו ולא נבוש, כמו שיחודך תקותינו באמת, ה' אל תאחר לישועתך קויתי ה':

¹¹⁶⁰ זהר חדש פרשת חקת מאמר למנצח על שושנים
ות"ח, כיון דההיא חרבא אסתחרת מדין דהוה בה, דאכשרו בני עלמא עובדיהו.
אתעבידת דבר, דבר אמת, ואתחברת באמת. ואמת בענוה. וכדין צדק בכלא וכולא
חד:

¹¹⁶¹ ספר מסילת ישרים פרק ה - בבאור מפסידי הזהירות וההרחקה מהם
ועל דרך זה הזהירו ז"ל (אבות פרק ד): הוי עז כנמר וכו' לעשות רצון אביך שבשמים,
ודוד אמר (תהלים קיט): ואדברה בעדותיך נגד מלכים ולא אבוש, שאף על פי שרוב
המלכים עסקם ודבורם בדברי גדולות והנאות, ודוד שהיה גם כן מלך, לכאורה תהיה
לו לחרפה אם בהיותו בחברתם יהיה הוא מדבר בדברי מוסר ותורה, תחת ספרו מן
הגדולות ומתענוגות בני אדם כמוהם, הנה לא היה חש לזה כלל ולא היה לבו נפתה
בהבלים האלה אחרי שכבר השיג האמת, אלא מפרש ואומר: ואדברה בעדותיך נגד
מלכים ואל אבוש. וישעיה כמו כן אמר (ישעיה נ): על כן שמתני פני כחלמיש ואדע כי
לא אבוש:

ספר מסילת ישרים פרק כ - במשקל החסידות
הנה חייב האדם לשמור כל המצות בכל דקדוקיהם לפני מי שיהיה ולא יירא ולא
יבוש, וכן הוא אומר (תהלים קי"ט): "ואדברה בעדותיך נגד מלכים ולא אבוש", וכן
שנינו הוי עז כנמר וגו', אמנם גם בזה צריך חילוק והבחנה כי כל זה נאמר על גופי
המצות שחייבים אנחנו בהם חובה גמורה שבהם ישים פניו כחלמיש, אך יש איזה
תוספות חסידות שאם יעשה אותם האדם לפני המון העם ישחקו עליו ויתלוצצו,
ונמצאו חוטאים ונענשים על ידו, והוא היה יכול להניח מלעשות הדברים ההם, כי
אינם חובה מוחלטת, הנה דבר כזה ודאי שיותר הגון הוא לחסיד שיניחהו משיעשהו,
והוא מה שאמר (מיכה ו'): "והצנע לכת עם אלהיך". וכמה חסידים גדולים הניחו
ממנהגי חסידותם בהיותם בין המון העם, משום דמחזי כיוהרא. כללו של דבר: כל
מה שהוא עיקרי במצוה יעשהו לפני כל מלעיג, ומה שאינו עיקרי והוא גורם שחוק
והיתול לא יעשהו:

¹¹⁶² ספר מסילת ישרים פרק יט - בביאור חלקי החסידות

(מט) זכר תפארת דבר מלכות לעבדך על אשר יחלתני: (נ) זאת מלכות נחמתי בעניי כי **ס"ת** **משמות עב** אמרתך מלכות חיתני: (נא) זדים **קלי** הליצני עד מאד מתורתך מלכות **ר"ת עמם משמות עב** לא נטיתי: (נב) זכרתי תפארת משפטיך תפארת מעולם מלכות יהוה תפארת ואתנחם: (נג) זלעפה **קלי** אחזתני מרשעים **קלי** עזבי תורתך **ס"ת מיכ משמות עב**: (נד) זמרות היו לי חקיך ¹¹⁶³ יסוד בבית מגורי מלכות: (נה) זכרתי תפארת בלילה מלכות שמך מלכות יהוה תפארת ואשמרה מלכות תורתך מלכות: (נו) זאת מלכות היתה לי כי **ס"ת היי משמות עב** פקדיך מלכות נצרת:

והנה ודאי שמי שאוהב את בוראו אהבה אמיתית, לא יניח עבודתו לשום טעם שבעולם, אם לא יהיה אנוס ממש, ולא יצטרך רצוי ופיתוי לעבודה, אלא אדרבא לבו ישיאהו וירצהו אליה אם לא יהיה עיכוב גדול שימנעהו, הנה זאת היא המדה הנחמדת אשר אליה זכו החסידים הראשונים קדושי עליון, וכמאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים מ"ב): כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבוא וכו', ואומר (שם פ"ד): נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' וגו', (שם ס"ג): צמאה לך נפשי כמה לך בשרי וגו'. כל זה מתוקף התשוקה שהיה משתוקק לו יתברך, וכענין מה שכתב הנביא (ישעיה כ"ו): לשמך ולזכרך תאות נפש, ואומר: נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך. ודוד עצמו אומר (תהלים ס"ג): אם זכרתך על יצועי באשמורות אהגה בך, ביאר העונג והשעשוע שהיה לו בדברו בו ובשבחי יתברך שמו, ואומר (שם קי"ט): **ואשתעשע במצותיך אשר אהבתי**, ואמר (שם): גם מצותיך שעשועי וגו'.

¹¹⁶³ ספר שערי אורה - השער הראשון - הספירה העשירית

וכשבא דוד עליו השלום והתקין זמירות, בהיות האדם מסדר אותן הזמירות אזי מסתלקין והולכין להם אותם המשחיתים והמקלקלים והמעכבים. ונקראו זמירות מלשון מזמר; וזאת הזלזלים במזמרות (ישעיה יח, ה), ועל זה אמר הכתוב: **זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי** (תהלים קיט, נד). כלומר, באותם המקומות שהייתי מתיירא מהן בדרך והיה לי פחד ומגור, באותן הזמירות פזרתים והכרתים.

(נז) חלקי יהוה תפארת אמרתי מלכות לשומר מלכות דברין מלכות ר"ת אלד משמות עב: (נח) חליתי פניך של התפארת בכל לב חנני יסוד כאמרתך מלכות: (נט) חשבתי דרכי מלכות ואשיבה רגלי נ"ה אל¹¹⁶⁴ עדתיך נ"ה: (ס) חשתי ולא התמהמהתי לשמר מלכות מצותיך: (סא) חבלי רשעים קלי' עודני תורתך מלכות ס"ת מיכ משמות עב לא שכחתי: (סב) חצות לילה¹¹⁶⁵ מלכות אחר שהתחברה עם התפארת אקום להודות לך על משפטי

¹¹⁶⁴ שער מאמרי רשב"י - פירוש על ספר התיקונים

ודע כי דרכי הכלה וספירותיה נעשו מבינה וזהו דרכיה דרכי נועם שהוא עלמא דאתי ודינן מתערין מינה ולפיכך רגליה יורדות מות וכן הוא אומר אלהים הבין דרכה ובשבת נעשים דרכיה מקדש שהיא חכמה וזהו סוד הקידוש ואז רגליה עולין בקדש ואין שטן ואין פגע רע וזהו חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך כי בהיות דרכי המלכות בסוד המחשבה שהיא חכמה אז אשיב רגלי ממקום המות אל עדותיך שהם נה"י שושביני הכלה ועידה כד"א עדות ביהוסף שמו ושבים רגליה אל מקום נצח הוד שבו וזהו העדו' שאנו צריכי' להעיד בליל שבת מעומד על תרין קיימין שני העמודים וזו השאלה ששאלו לבן זומא מאין הרגלים כי אין להם על מה שיסמוכו והשיב כי אין בין מים העליונים שהם זכרים עולם הזכר למים התחתונים שהם עולם הנקבה אלא ג' אצבעות שהם נה"י שאין להם אחיזה ואמרו לו עדין בן זומא מבחין מקום הקליפות כי שם הרגלים כי בעלותם למעלה והם אצל רגלי הזכר בפנים הכל קדש ודע כי לפי זה לעולם יש ג' אצבעות בין מים עליונים למים תחתונים בכל חלקיהם כי חכמה ובינה שבזכר למעלה מחכמה ובינה שבה שלש וכן חסד גבורה שבו למעלה מחסד גבורה שבה שלש וכן נצח והוד וזה ברור.

¹¹⁶⁵ זוהר חלק א דף פב עמוד ב

תא חזי דדוד מלכא הוה קם בפלגות ליליא, דאי תימא דהוה יתיב או שכיב בערסיה, והוה אמר שירין ותושבחן, לא, אלא כמה דכתיב (שם קיט סב) **חצות לילה אקום להודות לך**, אקום ודאי, בעמידה, לאתעסקא בשירין ותושבחן דאורייתא. ובגין כך דוד מלכא חי לעלמין, ואפילו ביומי מלכא משיחא איהו מלכא, דהא תנן מלכא משיחא, אי מן חייא הוא דוד שמיה, ואי מן מתייא הוא דוד שמיה.

זוהר חלק א דף צב עמוד ב

בפלגות ליליא נהים ההוא גלגלא דקיטפא, קמו רבי אבא ורבי יעקב. שמעו לההוא גברא דהוה יתיב בשפולי ביתא ותרין בנוי עמיה, והוה אמר כתיב (תהלים קיט סב) **חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך**, מאי קא חמא דוד דאיהו אמר חצות לילה, ולא בחצות לילה, אלא חצות לילה ודאי לקב"ה אמר הכי, וכי קב"ה הכי אקרי, אין, דהא חצות לילה ממש קב"ה אשתכח וסיעתא דיליה, וכדין היא שעתא דעייל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקא, אמר רבי אבא לרבי יעקב, ודאי נשתתף בשכינתא ונתחבר כחדא, קריבו ויתיבו עמיה, אמרו ליה אימא מלה דפומך דשפיר קאמרת, מנא לך האי, אמר לון מלה דא אוליפנא מסבאי. ותו הוה אמר, דתלת (נ"א דתחלת) שעתא קמייטא דליליא, כל דינן דלתתא מתערין ואזלין ושאיין בעלמא, ובפלגות ליליא ממש קב"ה אתער בגנתא דעדן, ודינן דלתתא לא משתכחן, וכל נימוסין דלעילא בליליא לא אשתכחו אלא בפלגות ליליא ממש, מנלן מאברהם דכתיב ויחלק עליהם לילה, במצרים (שמות יב כט) ויהי בחצי הלילה, ובאתרין סגיאין באורייתא הכי אשתכח. ודוד הוה ידע, (ומה) ומנא הוה ידע, אלא הכי אמר סבא, דמלכותא דיליה בהאי (ליליא) תליא, ועל דא קאים בההיא שעתא ואמר שירתא, ולהכי קרייה לקב"ה חצות לילה ממש, אקום להודות לך וגו', דהא כל דינן תליין מהכא, ודינן דמלכותא מהכא משתכחין, וההיא שעתא אתקטיר בה דוד וקם ואמר שירתא, אתא רבי אבא ונשקיה, אמר ליה ודאי הכי הוא, בריך רחמנא דשדרני הכא.

צדקת תו"מ: (סג) חבר אני מלכות לכל יסוד אשר בינה יראון הנקראת יראה עילאה ולשמרי תו"מ פקודיך מלכות: (סד) חסד יהוה תפארת מלאה הארץ מלכות חקיך יסוד למדני נו"ה:

ט

(סה) טוב יסוד עשית מלכות עם עבדך מלכות יהוה תפארת כדברך מלכות: (סו) טוב יסוד טעם ודעת דעת למדני נו"ה כי מלכות במצותיך מלכות ר"ת לכב משמות עב האמנתי מלכות: (סז) טרם אענה אני מלכות שגג ועתה תו"מ אמרתך מלכות שמרתי מלכות: (סח) טוב יסוד אתה תפארת ומטיב יסוד למדני חקיך יסוד: (סט) טפלו עלי שקר קלי' זדים אני מלכות בכל יסוד לב בינה אצד מלכות פקודיך: (ע) טפש כחלב לבם אני מלכות תורתך תפארת ס"ת מיכ משמות עב שעשעתי: (עא) טוב יסוד לי כי עניתי ס"ת יי משמות עב למען אלמד חקיך יסוד: (עב) טוב יסוד לי תורת פיך מלכות מאלפי זהב וכסף חו"ג¹¹⁶⁶:

השמטות דף רס עמוד ב

ודוד קם למלעי באורייתא חצות לילה לאתחברא בכנסת ישראל. (מלכות) ובארץ ישראל שביעאה דכלא נקודה אמצעייתא דארעא תתאה בחר קב"ה דאיהו לקבל נקודה עלאה.

ספר עבודת הקודש חלק ד פרק כד

ובפרק מאימתי כנור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד, וכיון שהגיע חצות לילה רוח צפונית מנשבת בו והיה מנגן מאליו, והסוד על כנסת ישראל שהיא המשוררת והיא כנור דוד כנור כ"ו נ"ר היא סוד הדולקת ומתנועעת תמיד להתייחד למעלה אור התכלת שבנר משתוקק ומתנועע להתחבר למעלה עם האור הלבן, וכשנכלל ומתייחד זה בזה הרי נעשה ונשלם כנ"ר ייחוד הכלה עם דודה מתוך נועם שיריה ולזה אינה נותנת דמי לה אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט והתעוררות השמחה בא אליו מרוח צפון בחצות לילה בסוד שמאלו תחת לראשי והוא מנגן מאליו בהתעוררות ההוא, ודוד שהוא דוגמתה למטה אמר חצות לילה אקום להודות לך, והכל כדי לעורר עליה רוח ממרום ולבער כל מיני חוח וקוצים מסביב הכרם, כי דוד אין לו חיים מעצמו זולת מה שהניח לו אדם הראשון סוד נעלם, ולזה צריך לעורר בכל מיני ניגון להמשיך רוח הקדש וחיים ממקור החיים למדתו, ועל זה ראש מעלותיו יודע נגן לעורר קול ורוח ודבור ולהמשיך הרצון לעולמו ולבער כל רוח רעה משם, ולזה היה מנגן לפני שאול וסר מעליו הרוח הרעה ההיא המבעתתו, כי בהיות כנור דוד מנגן מאליו בסוד ההתעוררות ההוא הבא אליו מצד צפון והידיד אור עיניה משתוקק ובא אליה, ואומר לה השמיעני את קולך כי קולך ערב ממתיקים השני דודים סוד לבדם הנה המלכים אשר נועדו ומלכו בארץ אדום עברו ובשמחתם לא יתערב זר, ודוגמא זו דוד למטה יודע נגן יודע ודאי לעורר רוח הקדש ולבער רוח רעה, כי הוא תקן הנר להאיר ומלא אחרי יי' מלא והשלים ולזה זכה למלכות הוא ובניו לעולם:

¹¹⁶⁶ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים

טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף, דוד שהיה בחינת המלכות שלעולם היא מקבלת מיסוד אמא שבתוך ז"א בסוד הדעת שביסוד אמא שבו חו"ג, והנה המ"ל מעיקרא נוטלת גבורות לבנינה אח"כ בעת הזווג נותן לה גם החסדים, והנה בחו"ג הללו יש שם הוי"ה דאלפין שם מ"ה אלא שאלף שבחסדים צורתה יו"י ואלף שבגבורה צורתה יו"ד הרי ב' מיני אלפין ולפעמים היא נוטלת גם מאור יסוד אבא שבתוך ז"א ואז טוב לה וז"ש טוב לי תורת פיך דהיינו אור יסוד אבא שנקרא תורה טוב לי יותר ממה שנוטלת מיסוד אמא שהם ב' אלפין הנ"ל דשם מ"ה וזהו מאלפי והם אלפי זהב שהם גבורה וכסף שהם החסדים וע"כ לא אמר מרבבות זהב וכסף אלא מאלפי לרמז על ב' אלפין הנ"ל לכן הקדים זהב לכסף משום שתחלה נותן הגבורה לבניינה היינו זהב ואח"כ החסדים דהיינו כסף בסוד הזווג ואמר טוב לי כל' טוב לי' דהא בשם הויה יש י' ובשם אדני יש י' אלא שבדכורא בחי' דכורין שבו גובר לכן י' דהיא דכורא ברישא דשלט' דכורא ובנוקבא בחינת הנוקבא שבה גוברת על בחינת דכורא שבו לכן י' בסוף דשלטא בחי' הנוקבא על הי' שהוא דכורא ובחי' י' דשם אדני הוא

(עג) ידיך חו"ג עשוני¹¹⁶⁷ ויכוננוני פ"ו הבינוני צ"א בינה ס"ת י"י משמות עב ואלמדה ר"ת והו משמות עב מצותיך¹¹⁶⁸ מלכות: (עד) ידאיך מלכות יראוני וישמחו כ"ו כי כ"ו לדברך מלכות יחלתי ר"ת כלי משמות

הנקרא חכמת שלמה ולהיות בחינה זו י' שבו בחי' דכורא שבה לכן בחי' זו היה טוב מה שמקבלת מאבא שהיא דכורא וזו התורה. ואמר תורת פ"ך לפי שאינה מקבלת אורה מאור זה דאבא אלא דרך הפה בסוד נשיקין וזה כי להיות הגרון מקום צר והאורות שם מרובים יוצאים האורות דרך הפה כולם ויסוד אמא נבקע מרבו האור וזה גורם קיעת הפה מרבו האורות במקום צר לכן יצא הפה במקום הזה שגרמו פתיחת הפה האורו' וכיון שנבקע שם יסוד אמא יסוד דאבא נתגל' והיא בסוד נשיקין נוטלת מיסוד אבא התורה דרך הפה וז"ש תורת פ"ך וזה בסוד האהבה שהם חו"ג שהן מתגלות בפה א"ה חו"ג שבפה שלו וב"ה חו"ג שבפה שלה ומאירין אלו באלו ונעשו אה"בה:

¹¹⁶⁷ זוהר חלק ב דף רס עמוד ב

וידי אדם מתחת כנפיהם (יחזקאל א ח) כלהו ידי אדם, הא אוקימנא דאינון שרפים וחיות (נ"א רוחין וחיוון) ואופנים, (כרובים וחיות ואופנים) כלהו בגדפין, וידין תחות גדפייהו, לקבלא צלותין, ולקבלא מארי דתיובתא. ידי אדם, אתרין ודוכתין לקבלא בני נשא בצלותהון ובעותהון, ולאפתחא פתחין לקבלא לון, ליחדא ולקשרא קשרין, ולמעבד רעותיהון. ואלין אתרין ודוכתין דאקרון ידי אדם, דקיימי לבני נשא, אלין אינון שמהן קדישין דשליטין בכל דרגא ודרגא, (בגין) דבהון עאלין בני נשא בצלותהון ובעותהון, בכל תרעין עלאין, ובדא שלטין תתאין לעילא, ורזא דא (תהלים קיט עג) **ידיך עשוני ויכוננוני**, ואלין שמהן קדישין.

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - נדה דף לא ע"א
והוא מ"ש אשר עשיתי בסת"ר וכו' הם ג' נקודות רת"ס הנ"ל, וידוע כי הולד הוא כל אבר כלול מג' כלים חיצון ותיכון ופנימי כמ"ש בכתבי האריז"ל באריכות, ולכן הם ג' פעמים צ' יום שכל ג' נקודות הם שלשים, והם ג' זה בתוך זה הם ג' חדשים הראשונים, וכן האמצעים חג"ת, וכן העליונים ולכן הם במספר מצומצם ט' חדשים. ת"ר ג' שותפים באדם וכו' דבר זה ידוע שבנין האדם מאו"א מב' טיפין שבהם מ"ד ומ"ן שהם ה"ח וה"ג מים ואש ב' גוונין לובן ואודם, והם ב' ידיים כמ"ש (תהלים קיט עג) **ידיך עשוני ויכוננוני** וכו', ולכן אביו מזריע לובן שממנו ה' חלקים. והם מוח וגידין הם עורקין שבהם מוח מתפשט וצפרניים ועצמות ולובן שבעין. אשה מזרעת אודם ה"ג, וחושב ג"כ ה' דברים וחסר כאן א' והיינו דם שבגידין הם ה' במספר, עור ובשר ודם ושערות ושחור שבעין. והקב"ה נותן וכו' והוא שותף השלישי דמתחבר עמהם כידוע כולל ב' דרגין שלהם, ולכן נותן י' דברים רוח ונשמה וכו'.

¹¹⁶⁸ ספר אור תורה - אות קלט

וענין סמיכת הידים, כמו שבארנו במקום אחר, שהידיים הם כלל הכל, והם ו' אצבעות, שנבראו בהם שמים וארץ, כמו שנאמר אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים (ישעיה מח, יג), ובהם כ"ח פרקין, בכל אחד י"ד, ובהם כל אותיות התורה עם מנצפ"ך, ולכן האדם שהוא מחבר שמים וארץ, נברא בב' ידיים כמו שנאמר, **ידיך עשוני ויכוננוני** (תהלים קיט, עג), ולכן הבינוני ואלמדה מצותיך (שם), שעל ידי זה מחבר שמים וארץ, ב' חלקי התורה שכתבנו, ולכן אמר מקודם טוב לי תורת פ"ך מאלפי זהב וכסף (שם שם, עב), ואלו ג', פה וב' ידיים, הוא עסק תלמוד תורה, ועשית המצות, בב' חלקים, רמ"ח מצות עשה, ושס"ה לא תעשה, ומשה רבנו עליו השלום הוא הדעת, כלל חו"ב, וב' ידיים הם חו"ג, שמתפשטים בב' ידיים, שאי אפשר לקיים המצות אם לא על ידי עסק התורה, ולכן כשסמך משה ידיו עליו, אז האיר בו נשמת משה, והוא אור השמש שמאיר בלבנה וככבים, ועל ידי זה נתמלא רוח חכמה, וזהו

עב: (עח) ידעתי דעת יהוה תפארת ר"ת י"י משמות ע"ב כי מלכות צדק מלכות משפטיך תפארת ואמונה מלכות ענייני: (עו) יהי ס"ת היי משמות עב נא חסדך חסד לנחמני יסוד כאמרתך מלכות לעבדך מלכות: (עז) יבאוני יבואו אל המלכות אורות מה- ר"ת כלי משמות עב רחמיך תפארת על ידי ה- ואחיה¹¹⁶⁹ יסוד רי"ו כי תורתך תו"מ שעשעני: (עח) יבשו זדים קלי' כי שקר קלי' עותוני אני מלכות ס"ת ריי משמות עב אשיח ע"ב בפקודיך: (עט) ישובו לי יראיך¹¹⁷⁰ יל"י וידעו וידעתי דעת עדתיך נו"ה: (פ) יהי לבי תמים יסוד בחקיק יסוד למען לא אבוש ס"ג:

כ

(פא) כלתה לתשועתך נפשי מלכות לדברך מלכות יחלתי¹¹⁷¹: (פב) כלו יסוד עיני נו"ה לאמרתך מלכות לאמר מתי תשפיע לי אורות מה- תנחמני יסוד ס"ת ריי משמות עב: (פג) כי ס"ת י"י משמות עב הייתי גם כאשר ר"ת

ענין סמיכת זקנים שהיה נוהג בימי התנאים ואמוראים, שבכל תלמידי חכמים שבדור מאיר נשמת משה, כמו שמבואר בכמה מקומות, ובזה נשפע רוח חכמה בנסמך, ובימי נביאים היה חלה נבואה עליו, כמו שנאמר נחה רוח אליהו על אלישע (מלכים-ב ב, טו) והבן:

¹¹⁶⁹ כתבי הרמ"ע מפאנו ז"ל - מאמר מעין גנים - חלק ראשון - ליקוטים
אא"ר, ישא בא"ת ב"ש מבת רמז לבת יחידה כי ממה שהיתה בת נעשית אחות דהיינו נשיאות פניו אליה בשווי קומתן בשווי אחוה ואח"כ נעשית אם שהיא רעיתו מפרנסתו שכל עסקי הבית נגמרים על פיה כדכתיב צדיק מושל יראת אלקים. וכל זה בפרהסיא רבה לעיני גוים רבים כגון שמש בגבעון דום ודומיהם לפיכך ישא באב גד כתב שהוא דבר מפורסם. וכן וישם לך שלום באת בש פמב"י כ"ל בכפ"י והוא בגימ' מלכ"י צד"ק, וכן קנ"א קמ"ג, ויתכן ג"כ לפרש ב"ך פירוש שתי תיבות כי אין דבור עליון לפי הגבורה מתגלה בעולם אלא בך בעבורך ומלת בכפ"י בגימ' יבק סוד היחוד ומלוי מלואה של הויה ביודין בגימ' דרכי שלום. והנה השלום הוא כלי מחזיק ברכה דכתיב ביה ונתתי שלום בארץ עם ב' כוללים בגימ' תרע"א וכן חזק במלוי אותיות, לכן נהגו לומר חזק לגמרה של תורה, ואמור רבנן ת"ח מרבים שלום בעולם כי אמנם שלום הוא שע"ז הוסף עליהם ת"ח עם ח' אותיות שהם בגימ' תק"ס כפל הגבורות, ומדתו להיות נוקם ונוטר הרי אלו מתמתקות בשלום ונעשה שלום רב דאינון תתקל"ו בחשבון גדול דמנצפ"ך ובא בר"ת יבואוני רחמיך ואחיה כי תורתך שעשועי ירו לחוד תש"ך לחוד וכן בגימ' שבות אהלי יעקב, וכן וחסדי מאתך לא ימוש וכן כי אשב בחשך ה' אור לי. וכן בית ה' צבאות שאמר זכריה בסוף הפטרת י"ט ראשון של סוכות והיינו מרבים שלום כי ת"ח מקיים בעצמו אם רץ לבך שוב לאחר שהוא בגימ' שלום במ"ם רבתי. וכן במה יזכה נע"ר א"ת ארח"ו. וכן לפת"ח חטא"ת רובץ, שהוא תקונו. וכן וצדקתך ירננו. וכן יכבוש עונותינו. וכן וידעתם כ"י בקר"ב ישראל"ל אנ"י, ובלא מלת כי הוא בגימ' שקוצי"ת. וכן צדק לבשתי. וכן תירושך. וכן מימינו אש דת למו. וכן אמרתי עולם חסד יבנה. וכן פזר נתן לאביונים. עוד תלמידי חכמים בגימ' ברית, והוא רבוי השלום, גם פעמי הכן באמרתך בגימ' בשלום במ"ם רבתי וברוך שם כבודו לעולם, שם כבודו הכי הוי:

¹¹⁷⁰ אלף בינה לרבנו יעקב אביחצירא ז"ל דף עז
"ישובו לי יראיך וידעתי עדותך" הכוונה על פי מה שכתב רבינו האריז"ל שלפעמים נשמות הצדיקים שאינם צריכים להתגלגל באים לכתחילה בסוד עיבור באדם צדיק כדי לסייעו במעשים טובים. וזהו ששואל "ישובו לי יראיך" דהיינו שיראיך שהלכו לאותו עולם ואינם צריכים לשוב בגלגול אני מחלה פניך שישובו לי בסוד עיבור לעזרני ולסעדני. ואני מחלה פניך שאותם שבאים לי בסוד עיבור שיהיו יודעים שתי תורות. והנה "לי יראיך" גימ' "עיבור" לרמז מה שאמרנו שעל עניין העיבור הוא מדבר.

¹¹⁷¹ "כלתה לתשועתך נפשי" נ"ל בס"ד שהיה מתפלל שהמלכות הנקראת נפש תקבל גבורתיה הנקראים "ישועות". ורומז עוד כלתה היינו כלה ת מלכות בהיותה עם

יבק וס"ת ייי משמות עב כנאד בקיטור¹¹⁷² **התרבו הדינים** חקיק יסוד לא שכחתי: (פד) כמה ימי עבדך מתי תעשה ברדפי קלי' משפט תפארת: (פה) כרו לי זדים קלי' שיחות אשר לא כתורתך: (פו) כל מצותיך מלכות אמונה מלכות שקר קלי' רדפוני עזרי **ס"ת ריי משמות עב**: (פז) כמעט כלוני בארץ מלכות ואני תו"מ לא עזבתי פקדיך מלכות: (פח) כחסדך חסד חייני יסוד ואשמרה מלכות עדות פיק מלכות:

ל

(פט) לעולם יהיה תו"מ דברך¹¹⁷³ **רשימו דמלכות נצב בשמים תפארת**: (צ) לדד לאה ודר רחל אמונתך לא"ו **משמות ע"ב** כוננת אתה מחיה ומהווה תדיר את ארץ מלכות ותעמד ואתה נותן לה קיום: (צא) למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך: (צב) לולי תורתך תפארת שעשעי אז אבדתי בעניי: (צג) לעולם לא אשכח **ס"ג** פקודיך מלכות כי בם חיייתי: (צד) לך **ס"ת מיכ משמות עב** אני הושיעני לאה כי **ס"ת ייי משמות עב** פקודיך מלכות דרשתי: (צה) לי קוו רשעים קלי' לאבדני עדתיך נו"ה **ס"ת מיכ משמות עב** אתבונן בינה: (צו) לכל תכלה ראיתי קץ¹¹⁷⁴ רחבה מצותך מאד:

התפארת. אי נמי "כלתה" אלו יסוד (כל) תפארת (ת) הוד (הוד), היינו שתקבל גבורותיה דרכם.

"לדברך יחלתי" נ"ל בס"ד שהיה מתפלל שהמלכות תשיג אורות נשמה וחיה. ורמוז בתיבות לדברך זו המלכות הנקראת דבר, יחלתי היינו שתקבל דרך היסוד הנקרא חי אורות אבא ואימא. אבא רמוז באותיות תי גימ' קודש וקודש בחכמה ואות ל של יחלתי הרומז לבינה. וידוע שבחו"ב יש אורות נשמה וחיה.

¹¹⁷² אלף בינה דף פ

"בקיטור", משום שדהע"ה שורשו ועיקרו אחוז בשכינת עוזנו שהוא רגל רביעי לכסא, כנגד ה"א אחרונה של שם הוי"ה ב"א. והשכינה נקראת אדני' כידוע לפיכך הדינים ממנה נמשכים. והנה דינים יש פר דינים ויש ש"ך וע"י מיתוק מעט הפ"ר חוזרים (להיות) פרה והש"ך הוא שכ"ה. ובא כאן לומר שכיון שהוא אחוז בשכינה שהיא אדנות, הצער שיש לה מצד הדינים המתרבים בה, גם כן הוא יש לו צער מצד המקטרגים עליו. וזה הוא שאמר "כי הייתי כנאד בקיטור" נאד הוא אותיות נאד משם אדנות. נשאר אות יו"ד הוא הניקוד של חולם שעל אות נון ולא יש כי אם ניקוד זה בתיבה זו דווקא לרמוז לשם אדנות. ותיבת "קיטור" גימ' שכ"ה לרמוז על הדינים המתרבים בשכינה ויש לה צער גדול מצד הדינים ואפילו הכי אמר "חוקיק לא שכחתי" וזכור לי זכות זה שתהיה לעזר ולסיוע ולמלאות שאלתי.

¹¹⁷³ ספר עץ חיים - שער כג פרק ה מ"ק

והנה הי"ס שבכל כללות האצילות הם עשר נקודות שיצאו תחלה בתוך הכלים ומהם היה התיקון כי מנקודה ראשונה נעשה כתר דאצילות הנקראת אריך מכתר שבנקודה ובתוכו עתיק בבחינת נשמה ומב' נקודות נתקנו או"א ומו' נקודות ז"א ומנקודה אחרונה נבנית הנוקבא דז"א הרי י"ס דעשר נקודים לבד. והנה א"א חכמה שבו מאירה לאבא ממקומה וכן בינה שבו מאירה לאמא ואין כן במלכות שהמלכות שכולם אחר הקטרוג ירדו בין מלכות ז"א ובין מלכות נוקבא בין מלכות דאו"א בין מלכות דא"א כולם ירדו ממש למטה אלא שמאירים אליה ממקומם ולא נשאר למעלה רק רשימו לבד א"כ היה אפשר לומר ח"ו דהשתא לא נשארו רק הט' בכל בחי' ותו לא שהרי העשירית ירדה ונפלה לכן אמר י' ולא ט'. ואמר י' ולא י"א כי אין זה רק הרשימו לבד כדי כשתעלה תדבק בשרשה למעלה דהיינו הרשימו וז"ס לעולם ה' דברך נצב בשמים שהמלכות דז"א אף שנפלה למטה לעולם הרשימו שלה למעלה וזה דברך שהוא מלכות נוקבא דז"א הוא נאמר על הרשימו ואמר שלעולם היא שם בשמים למעלה בז"א שהוא שמים וכן בכל בחינה ובחינה:

¹¹⁷⁴ ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית

ועתה יש לי להאיר עיניך בדבר זה. דע כי ה' יתברך ויתברך חקק כל היצורים ותלה גבולם ושיעורם בשמו הגדול, ונתן קץ וגבול לכל הנבראים שבעולם. ולכל הנבראים עליונים ותחתונים יש קץ וגבול, ולשמו הגדול אין לו קץ וגבול, באמרו קץ שם

מ

(צז) מה אהבתי תורתך תפארת ר"ת אמת ע"ש תורת אמת כל היום כה"ת היא שיחת: (צח) מאיבי מה"ש תחכמי ס"ת יי משמות עב מצותך כי לעולם היא ר"ת כלה לי לל"ה משמות ע"ב: (צט) מכל מלמדי השכלתי יסוד כי מלכות ס"ת יי משמות עב עדותיך נ"ה שיחה לי ר"ת עשל משמות עב: (ק) מזקנים או"א אתבונן בינה כי פקודיך מלכות נצרת: (קא) מכל ארח רע קלי' כלאתי רגלי נ"ה למען אשמך מלכות דברך מלכות: (קב) ממשפטיך תפארת לא סרתי כי אתה הורתני: (קג) מה נמצאו לחכי אמרתך מלכות מדבש לפי: (קד) מפקודיך מלכות אתבונן בינה על כן שנאתי כל ארח שקר קלי':

נ

(קה) נר מלכות לרגלי דברך מלכות ואור לנתיבתי: (קו) נשבעתי מלכות ס"ת ריי משמות עב ואקימה לשמר מלכות משפטי צדק תו"מ: (קז) נעניתי עד מאד יהוה תפארת חייני יסוד כדברך מלכות: (קח) נדבות פי מלכות רצה מלכות נא תו"מ יהוה תפארת עלית מ"ן ומשפטיך תפארת למדני נ"ה דמלכות הורדת מ"ד: (קט) נפשי בכפי ב"ן ס"ת יי משמות עב תמיד ותורתך לא שכחתי: (קי) נתנו רשעים קלי' פח לי ומפקודיך לא תעיתי: (קיג) נחלתי עדותיך נ"ה לעולם כי ששון יסוד לבי המה: (קיב) נסיתי לבי ס"ת היי משמות עב לעשות מלכות חקיך יסוד לעולם מלכות עקב:

ס

(קיג) סעפים שנאתי קלי' ותורתך ס"ת מיכ משמות עב אהבתי: (קיד) סתרי ומגני ס"ת יי משמות עב אתה לדברך מלכות יחלתי: (קטו) סורו ממני מרעים קלי' ואצרה מצות ר"ת מום משמות עב אלהי: (קטז) סמכני תן לי מוחין מהבינה הנקראת אות סמך דרך התפארת הרמוזה באותיות ני גימ' 60 סוד ו"ק כאמרתך מלכות ואחיה ואל תבישני משברי: (קיז) סעדיני יסוד ס"ת יי משמות עב ואושעה ואשעה ס"ת יהי משמות עב בחקיך יסוד תמיד: (קיח) סלית כל שוגים מחקיך קלי' כי שקר תרמיתם: (קיט) סגים השבת כל רשעי ארץ קלי' לכן אהבתי עדתיך נ"ה: (קכ) סמר מפחדך בשרי מלכות וממשפטיך תפארת יראתי:

ע

(קכא) עשיתי משפט תפארת וצדק מלכות בל תניחני לעשקי: (קכב) ערב ¹¹⁷⁵ עבדך מלכות לטוב יסוד אל יעשקני זדים קלי': (קכג) עיני נ"ה כלו יסוד לישועתך ולאמרת צדק מלכות: (קכד) עשה עם עבדך כחסדך וחקיך יסוד למדני: (קכה) עבדך אני מלכות הבינני בינה ואדעה דעת עדתיך נ"ה: (קכו) עת מלכות לעשות מלכות ליהוה תפארת הפרו תורתך: (קכז) על כן אהבתי מצותיך מזהב ומפז: (קכח) על כן כל פקודי כל יסוד ישרתי מלכות כל ארח שקר קלי' שנאתי:

פ

(קכט) פלאות ¹¹⁷⁶ כתר עדותיך נ"ה על כן נצרתם נפשי מלכות: (קל) פתח ¹¹⁷⁷ דברך מלכות יאיר מבין פתיים: (קלא) פי מלכות פערתי ואשאפה כי למצותיך יאבתי ר"ת כלי משמות עב: (קלב) פנה אלי וחנני יסוד

לחשך ולכל תכלית הוא חוקר אבן אפל וצלמות (איוב כח, ג). ואומר: לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד (תהלים קיט, צב). ופירוש הפסוק הזה כן הוא; כל דבר ודבר מכל הנבראים יש לו גבול ותכלית, אבל אותה המידה הנקראת מצווה שהיא סוד ספירה עשירית משמו הגדול, והיא הראשונה ממטה למעלה והאחרונה מלמעלה למטה ונקראת מצווה, אין לה גבול כי רחבה היא מאוד, והיא המקפת בכל הנבראים ונותנת להם שיעור והטעם שנקראת מצווה, כי כל עיני ה' יתברך נעשית על ידה, ועל פי מצוותה מתנהגים כל הנבראים שבעולם. וזהו סוד התורה והמצווה: התורה זו תורה שבכתב, והמצווה זו תורה שבעל פה. כי תורה שבכתב יש לנו להתנהג בה על צווי אדנ"י הנקרא מצווה, הנקראת תורה שבעל פה. ולפיכך אמר הכתוב: לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד.

¹¹⁷⁵ כתב בספר קרניים בעמוד הראשון שדוד המלך הוא סוד ערב ולכן אמר "ערב עבדך לטוב". והסביר הרב שמשון אוסטרופולי הי"ד בבאורו "דן ידן" שדוד גימ' ערב באופן הבא: ד נחלק לשנים ונעשה דד. דד גימ' ח. ח בריבוע ס"ד. באופן זה לאות וו נקבל קמ"ד וד אחרונה ס"ד סה"כ ערב.

¹¹⁷⁶ פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים - פלאות עדותיך (קיט, קכט-קלא). ידוע כי התורה שרשה בחכמה סתימאה, ונקראת פלאות לפי שהיא באריך אנפין - פלא עילאה. ואם היתה למטה מצד ז' ל' לבד, אז יצה"ר היה גובר על יצ"ט, והנפש לא היתה שומרת את המצות. אבל כיון שיש לה שורש כל כך גדול, לכן - "על כן נצרתם נפשי", שיצ"ט יש לו כח לגבור על יצה"ר. ועוד, "על כן נצרתם נפשי", מדבר על

ס"ת היי משמות עב כמשפט תפארת לאהבי שמך מלכות: (קלג) פעמי נ"ה הכן יסוד באמרתך מלכות ואל תשלט בי כל און קלי: (קלד) פדני מעשק אדם קלי ואשמרה מלכות פקודיך: (קלה) פניך האר ג"ר בעבדך מלכות ולמדני את חקיך יסוד: (קלו) פלגי מים ירדו עיני נ"ה על לא שמרו תורתך מלכות:

צ

(קלז) צדיק יסוד אתה יהוה תפארת וישר מלכות משפטיך תפארת: (קלח) צוית צדק מלכות עדתיך נ"ה ואמונה תו"מ מאד: (קלט) צמתתני קנאתי כי **ס"ת יי משמות עב** שכחו דברך צרי: (קמ) צרופה אמרתך מלכות מאד ועבדך אהבה: (קמא) צעיר אנכי מלכות ונבזה פקדיך מלכות לא שכחתי: (קמב) צדקתך מלכות צדק מלכות לעולם ותורתך אמת תפארת: (קמג) צר ומצוק קלי מצאוני מצותיך שעשעתי: (קמד) צדק מלכות עדותיך נ"ה לעולם הבינני בינה ואחיה בינה **ס"ת מיה משמות עב**:

ק

(קמה) קראתי בכל לב ענני יהוה תפארת חקיך יסוד אצרה: (קמו) קראתיך הושיעני ואשמרה עדתיך נ"ה: (קמז) קדמתי בנשף ואשועה **לדברך** יחלתי: (קמח) קדמו עיני אשמרות לשיח באמרתך מלכות: (קמט) קולי שמעה כחסדך חסד יהוה תפארת כמשפטך תפארת חייני יסוד: (קנ) קרבו רדפי זמה קלי מתורתך תפארת רחקו: (קנא) קרוב אתה יהוה תפארת וכל תפארת ויסוד מצותיך מלכות אמת תפארת: (קנב) קדם כתר ידעתי דעת מעדתיך נ"ה **ס"ת מיכ משמות עב** כי מלכות לעולם מלכות יסדתם יסוד **ר"ת כלי משמות עב**:

ר

(קנג) ראה עניי שאני ללא חיבור אל היסוד וחלצני תן לי מוחין **ס"ת היי משמות עב** כי **ס"ת יי משמות עב** תורתך תו"מ לא שכחתי: (קנד) ריבה ריבי מהקלי וגאלני ע"י חיבור אל היסוד הנקרא **"גואל" ס"ת היי משמות עב** לאמרתך למלכות חייני תן אורות מהיסוד הנקרא **"חיי"**: (קנה) רחוק מרשעים קלי ישועה כי מלכות **ר"ת ס"ת מיכ משמות עב** חקיך יסוד לא דרשו אין הקלי חפץ בחיבור בין יסוד ומלכות: (קנו) רחמיך תפארת רבים יהוה תפארת כמשפטך תפארת חייני יסוד: (קנז) רבים רדפי וצרי קלי מעדותיך נ"ה לא נסיתי: (קנח) ראיתי בגדים קלי ואתקוטטה אשר בינה אמרתך מלכות לא שמרו מלכות: (קנט) ראה כי פקודיך מלכות אהבתי יהוה תפארת כחסדך עשה עימי חסד ותן לי אורות מהיסוד הנקרא **"חיי"** חייני יסוד: (קס) ראש דברך מלכות אמת¹¹⁷⁸ תפארת ולעולם מלכות כל יסוד משפט תפארת צדקך מלכות:

המלכות שהיא נפש. ידוע הוא כי התורה הוא התפשטות מכל הה' פרצופים, ולכן אנו אומרים שהתורה היא בחכמה סתימאה, ולמטה - בתפארת דזעיר, ובכל המאורות, לפי שהיא התפשטות מכלם, ובזמן הגלות, התורה נמסרה ח"ו ביד אומות העולם, וביד הקליפות - למעלה. אבל השכינה הולכת גם היא לשמור אותה, וזה נמשך - כיון שיש לה שרש גדול בא"א, לכן היא נשמרת מן הקליפות, ולכן, **"פלאות עדותיך על כן נצרתם נפשי"**:

¹¹⁷⁷ פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

וקודם שתתגלה התורה לתחתונים צריכה לעבור בכל מדרגות עליונות עד שתירד בשערי גן עדן, וזה, **"פתח"**, כידוע שבשערי גן עדן יש ג' היות וג' ע"ב שעולים כמנין פתח. **"יאר"** לפי שנאמר בה, **"ותורה אור"**, ולפי שהיא התפשטות מכל הה' פרצופים, כנגד זה יש בבראשית, שמדבר על התורה, כמ"ש חז"ל, בשביל התורה שנקראת ראשית, יש שם ה' אור, לפי שהיא התפשטות מן הה' פרצופים, ובשביל זה התורה נחלקה לה' ספרים. ובזמן שלא יש גילוי התורה לישראל לא יש ג"כ לאומות העולם, כמ"ש, **"אבדה עצה מבנים נסרחה חכמתם"**, אבל כשיש גילוי לישראל, הוא תועלת ג"כ לאומות העולם, ולכן, **"מבין פתיים"**. **"פי פערתי"**, לפי שבזמן הגלות נאמר, **"ופערה פיה לבלי חק"**, הס"א פותחת פיה לקבל אורות ח"ו, לפי שישראל אינם שומרים התורה שהיא **"חק"**. אבל עכשיו שנצרתם נפשי - **"פי פערתי"**, השכינה פותחת פיה לקבל האורות. **"ואשאפה"**, לפי שבזמן הגלות נאמר, **"חנני אלקים כי שאפני אנוש"**, אבל עכשיו - **"ואשאפה"**. **"כי למצותיך יאבתי"**, השכינה אומרת, כיון שאני רציתי וחפצתי במצותיך - שהקב"ה צוה לה שתלך בגלות לכפר על עונות ישראל, כענין מ"ש, לכו ומעטי את עצמך, לכן עכשיו שהוא התיקון, דין הוא שתקבל האורות, ולכן, **"פי פערתי ואשאפה כי למצותיך יאבתי"**.

¹¹⁷⁸ ספר עבודת הקודש חלק ג פרק סט

וכבר כתבנו זה ומשל זה ממקצת המצות ומהם תלקח ראייה על השאר, כי הנה המניח תפלין נעשה כסא ומעון לשכינה ומיחד את השם הגדול בכבודו, והוא דוגמא

עליונה דוגמת האדם היושב על הכסא המניח תפלין בסוד שאמרו, מנין שהקדוש ברוך הוא מניח תפלין כי תפלין של ראש בארבע פרשיות, סוד חכמ"ה ובינ"ה חס"ד גבור"ה מתייחדים וחלים על **ראש דברך אמת** סוד וא"ו שבשם, סוד המניח תפלין מתקשר ומתייחד ועולה עד המוח המוח הסתום באמצעות זה הפאר סוד ארבע פרשיות אלו, ותפלין של יד בשמאל סוד יד כהה זרוע עוזו נכללת מארבע פרשיות אלו בבית אחד להורות על שכלם מתייחדים בה, והיא מתייחדת בהם על יד הצדיק סוד יוד זעירא, והנה היא קשר וייחוד יס"ד הו"ד נצ"ח תפאר"ת סוד פרשיות תפלין של יד, והנה המתפאר במצוה זו ומניח תפלין בראש וקושרן על ידו, נמצא מעורר האהבה והייחוד למעלה במעשה הזה הנעשה למטה, וכבר כתבתי כי המעשה הנעשה למטה מעורר דוגמתו למעלה, ולסוד זה צריך לדקדק מאד במעשה המצוה ולכוין בה הכוונה הראויה, ובזה תעלה לרצון ובזה היא מכוונת כנגד האבר והחלק ההוא שכנגדה למעלה ועולה למעלה שלימה ומתייחדת במקומה ומיחדת הצורות הקדושות, ועל דרך זה שאר מצות התורה כל אחת ואחת מכוונת אל זה התכלית עם חלופיהן שאין זו דומה לזו, הנה כולן פונות לכוונה אחת הוא הצד השווה שבהן שכולן הכשר ותיקון השם הגדול וייחודו בכבודו, ולזה התקון רמזה תורה בעשייתם באמרם ועשיתם אותם ועשיתם את כל מצותי, כוללת העשיה למטה והעשיה למעלה, ובשלמות כל המצות על דרך זה נשלם האדם התחתון ונתקן העליון:

ספר אדיר במרום ח"א - בפלגותא דשערי אזל חד אורחא
אבל אומר לך עתה סוד גדול למה תלה זה הענין בשפה, כי הלא שפת פשוטו ודאי שפה, ואין מקרא יוצא מידי פשוטו. אמנם אם תדקדק בדברי הכתוב תראה כי ייחס האמת לשפה, והשקר ללשון, ככתוב, שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר. אך באמת הוא סוד גדול. כי הנה תראה שיש ב' פעמים אמ"ת וב' פעמים תה"ו כמו שכתבנו לעיל. (לעיל כתב הרב "...וזה כי מצינו במעשה בראשית שחתום ב' פעמים מלת אמ"ת בס"ת, א' - בראשית ברא' אלהים. ב' - ברא' אלהים לעשות') אך הב' פעמים אמת הם א' בתחלת בראשית וב' בסוף כנ"ל, משא"כ הב' פעמים תה"ו שהם בזה אחר זה. ואמנם סוד הענין הוא כמו שכתוב, **ראש דברך אמת** (תהלים קיט, קס), כי בתחלת ברייתו של עולם יש חותם זה של אמת, ואחר כך נמצא התהו, ואם לא היה מקדים זה האמת לא היה העולם מתקיים מפני התהו. אבל כיון שכבר הקדים האמת, לפיכך יש תיקון בסוף שיחזור למקומו. והוא סוד, בנוי וחרב ובנוי (ב"ר ס"ט, ו). ועל כן אמר בתחלה, בראשית ברא אלהים וכו' (בראשית א, א) ואחר כך, והארץ היתה תהו ובהו. ותדע שאלה הם סוד הב' אלפים תהו, וב' אלפים ימות המשיח כנגדם לתקנם. ואומר לך מהיכן נמשך כל זה, כי ודאי קשה מהיכן תוכל ליכנס הס"א לאחוז בבריאה, כיון שנברא הכל בדבר ה' והכל קדוש:

ספר תקט"ו תפילות - תפילה שר
בקשה על גילוי עינים באור השכלת סתרי יחודו יתברך
אל אחד יחיד ומיוחד הרי חשך כסה לנו שאין אנו יכולים לראות הדרכים כראוי, האר לנו יחוד שלך ונראה הדרכים ללכת בהם, הורני ה' דרכך אהלך באמתך, רבון כל העולמים ליחודך אנו מקוים באמת, גלה לנו אמתת יחודך, שהוא אמת שנא' בו **ראש דברך אמת**, ומה שהיה רש יעשה שר, ושאר יחזור לראש, ותזקוף ראשנו שנוכל להביט ולראות כבוד, שהוא כבוד שנא' בו כבוד חכמים ינחלו, שמחנו כימות ענינתנו, כי אל מלך נאמן ורחמן אתה, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

¹¹⁷⁹ כתב המהרח"ו ז"ל בשער הפסוקים - על הפסוק "שרים רדפוני חנם". שבעים שרי אומות העולם, ורדפוני להכותי, בצ"ח קללות שבמשנה תורה, שהם בגיסטריא חנם. גם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי זה סוד מ"ש בזהר בפרשת פנחס על ע' פרי החג, הנקרבים כנגד ע' שרים העליונים, וכנגדם אמר שרים רדפוני חנם. גם היו צ"ח אלים, כנגד צ"ח קללות שבמשנה תורה. וכנגדם רמז הנם, שהם בגימטריא צ"ח, שהם נמשכים לישראל מן השרים הנזכר. גם ר"ת 'שרים' רדפוני 'חנם', הוא שלישי רביעי חמישי, והם שלשה ימים שהיו מנסכים המים בחג הסוכות, כנזכר בזהר ונהפכים לר"ת חרש, שהוא מחרשי אדמה בלא תועלת. גם המים עצמם, נרמזים בס"ת של שרים רדפוני חנם הוא מים, הרי שכאן נרמז כל מ"ש בזהר בפרשה פנחס ע"ש..".

ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

"שרים רדפוני חנם", השרים הם ע' שרים דא"ה שהם בעולם העשיה וסמאל ראש לכולם כולם רודפים לישראל וזהו חנם כי לעולם הקליפה חנם בלתי תועלת כלל חנם מן המצוה לפי שהם בעולם העשיה ששם אל אדני עם הב' שמות צ"ח כמנין חנ"ם וזהו ויורם אלהים ח"ץ פתאום משום שהם בעשיה ששם מושב הקליפות וכנגדם הם צ"ח קללות שבמשנה תורה והנה פרים שהיו שיראל מקריבים היו כנגדם כענין שם רעב שונאיק וגו' וניסוך הי' ג"כ להכניעם והנה מים רמוזים בג' פסוקים ונסכיהם ונסכיה כמשפטם שהם כתובים בב' ו' ז' ס' בוז יבוזו לו ובניסוך הכניעום והיו חשובים כחרש הנשבר שאין בו ממש והחרש הי' נגד שאר הימים [כ"ז] הובא לעיל פ' שמות נ"ד א' בארוכה וע' במבוא פתחים שאלה ד' מ"ש בזה] 'חמישי' רביעי 'שלישי' כנז' בזהר פינחס ולכן נרמז בפ' זה ס"ת מים ור"ת חר"ש לורמ שע"י ניסוך המים היו חשובין כחר"ש:

"שרים רדפוני חנם" פי' אע"פ שרדפו אחרי בפועל הוא חנם בעיני ואיני חושש ומדברך אע"פ שהוא דובר לבד להיות שלך פחד לבי, ועד"ז יגורו עלי עזים ואיני חושש אע"פ שיהיו רבים לא פשעי וגו' אע"פ שהוא אחד:

ספר לקוטי תורה - פרשת שמות

ענין גוג ומגוג עולה ע' כנגד כל הע' אומות כי אז ימלוך גוג ומגוג על כל ע' אומות וכלם יבאו יחד על ישראל וכשיגאלו מידם אז יהי' הושענא רבא כי עתה שנגאלו מיד בבל גלו למדי ואח"כ ליון ואח"כ לאדום ואח"כ תהיה גאולה בהחלט. וכן ענין ז' ימי החג נגד ע' שרים ובכל יום ניצולים מיד שר א' שהוא כולל עשרה וגולים ליד שר א' וכן בכל יום ויום ניצולים מיד זה ונופלים ליד אחר יום זה' ניצולו מיד כולם ולכן הוא יום הושענא רבא. ולפי שהם נמשלו למים שעל כן היה ניסוך המים בחג לכן אין אנו שואלין המים עד שיעברו ז' ימי החג שלא יתנו לנו המים בעודם שולטים שיהא המים הזדונים וכבר אמרו רז"ל טעם א' שהגשמים בחג אין סימן טוב וכמ"ש משל לעבד שבא למזוג כוס לרבו ושפך לו קיתון על פניו והרי אנחנו העבדים ואין מוזגין כוס אלא על ניסוך המים כאמור ולכן לולב עולה ס"ח כמנין חיים וד' אותיותיו הרי ע"ב וכן הדס עם ג' אותיותיו עולה ע"ב נגד ע' שרים השולטים בחג שהם נאחזים בב"ד העליון שהם ע' דיינים וב' סופרים א' כותב זכות וא' חובה. והנה ז' ימי החג הם נגד ע' שרים דאומות העולם ולכן היו מקריבין ע' פרים בחג וכן היה ניסוך המים כנגדם ולא היה ניסוך המים אלא ב"ז ואף שזו כמו ע"ז וכן בענין שעיר המשתלח לעזאזל ביוה"כ אעפ"כ מפני שהיה גזירתו עלינו אנו מקיימים מצותיו ויום אגד"ה לא היה בו ניסוך המים שאם היה ג"כ ניסוך המים באילו הימים לא היו יכולין להרע לנו וז"ס "שרים רדפוני חנם" אם השרים שהם ע' אומות רדפוני הוא חנם בלא ניסוך המים ור"ת "שלישי" רביעי "חמישי" וס"ת מ"ם, ולפי שהימים הללו נגד ע' שרים כדאמרן צייתה התורה ליקח לחלקינו פרי עץ הדר הקב"ה שהוא דר עמנו תמיד

לעולם ועד כי השרים מתבטלים והולכים כשנפלה בבל נפל שרה ונתבל וכן כל השאר אבל הוא ית' שמו קיים לעולם ולעולמי עולמים ולכן אמר זה תקחו לכם וכן כפות זה הקב"ה שהוא יחיד ומיוחד וכמו שאין בו ענפים רבים כשאר אילנות אלא ענף אחד בלבד וכן השרים הם הענפים רבים והוא ית' שמו הוא אחד וענף עץ עבות זה הקב"ה שהוא כולל דין ורחמים כמו ההדס המשולש שהוא נגד הג' אבות אברהם חסד לבדו יצחק גבורה לבד יעקב דין ורחמים וזה לא ימצא בעולם מי שיהא בו ג' הפכים ברגע אלא אלהינו ית', וערבי נחל זה הקב"ה שאינו גדל אלא על המים כענין אלהינו הוא יתברך שמו משתעשע עם התורה שנמשלה למים כענין כל צמא לכו למים:

1180 ספר שערי קדושה - חלק ג שער ד

השער הרביעי - בתנאי הנבואה:

בתנאי הנבואה בקצור גדול. כבר נתבאר שיש פגמים פוגמים בנפש צומחת, ויש בחיה, ויש במדברת, ויש בשכלית, וצריך לזכך את כולם, אם כן צריך תחלה שישוב בתשובה גמורה מכל מיני עבירות או מדות רעות ולא ישוב עוד אליהן כלל. ואחר כך יזהר לקיים כל מה שאפשר בזמן הזה מרמ"ח מצוות עשה כמו שבארנו בחלק ראשון, ובפרט מאלו שהם לקבוע עתים לתורה ביום ובלילה לא יגרע אפילו יום אחד, ולהתפלל בכונה שלימה שלש תפילותיו בכל יום, ולקיים ברכת המזון וכל מיני ברכות הנהנין בכונה, ולכבד השבת בכל פרטיו, ולקיים ואהבת לרעך כמוך בלב שלם, ולקיים קריאת שמע וציצית ותפילין בתפלותיו. אחר כך יזהר שלא יחטא כלל בשום מצוה משש"ה לא תעשה ואפילו בדקדוקי סופרים, ובפרט מאלו מכל חייבי כריתות וחייבי מיתת בידי שמים וחייבי מיתות בית דין. ומן שאר הלאוין יזהר, ובפרט מאלו מרכילות, ולשון הרע, ושיחה בטילה, וליצנות, והסתכלות בעריות, ומכל מיני קרי, ומכל מיני קרוב אל הנדה, ומשבועה אפילו באמת, ובשמירת שבת יותר מן הכל. ויזהר מכל מדות בלתי הגונות כי הן מזהמות את הנפש היסודית, ובפרט מהגאווה עד קצה האחרון עד אשר יהיה כאסקופה התחתונה שהכל דשין עליה, ותהיה מוטבעת השפלות בלבו ממש, עד אשר לא ירגיש בשמחה מהמכבדו ובחרפה מהמגדפו ויהיו שניהם שווים בעיניו. ומהכעס אפילו שיכוהו על לחייו, כי אין דבר מונע רוח הקודש יותר מהכעס, ומן ההקפדה בתכלית האחרון אפילו עם בני ביתו. ומן העצבות בתכלית האחרון, כי אין נבואה שורה כלל אפילו על הראוי אליה מתוך עצבות. ויהיה שמח בחלקו אפילו בשעה שיסורין באין עליו, כמו שכתוב (דברים ו' ד') ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו'. ואחר כל זה יהיה עוסק בכל כוחו בתורה לשמה לגמרי לעשות נחת רוח ליוצרו בלבד. כשיעסוק בתורה ובמצות יהיה שמח עד קצה האחרון, כמו שכתוב (תהלים קי"ט קס"ב) **שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב**, כי על ידי כן ימשיך שפע בכל העולמות. ועיקר הכל הוא יראתו יתברך תמיד בכל רגע לבלתי יחטא, וזה על ידי שישים השם נגד עיניו, כמו שכתוב (תהלים ט"ז ח') שויתי ה' לנגדי תמיד. ויכוין להדביק מחשבתו בו, לא יפסיק אפילו רגע, וזהו סוד ולדבקה בו, ובו תדבק:

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - מועד דף קטן דף יב ע"א

וביסוד הוא ג"כ בסוד שמחה וששון וכמ"ש (מגילה טז ע"ב) ששון זו מילה וכו' **שש אנכי על אמרתך** וכו', אך עיקר האור נגזר שם הלוי' ששם לויתן זה יצרת לשחק בו וכו', ומתגלה לחוץ רק בסוד ז"ה ספ"ר לבד והא' שהוא מקור השמח"ה והאור נשאר גנוז.

כתבי הרמ"ע מפאנו ז"ל - מאמר תקוני תשובה - פרק טו
אמרתך בגי' אסת"ר סוד שכינה.

בירור רב: (קסג) שקר קלי' שנאתי ואתעבה תורתך מלכות אהבתי: (קסד) שבע ביום¹¹⁸² תו"מ חיבור תו"מ נעשה בכח הבינה המייחדת אותם בסוד חופה. הבינה נקראת הלל הללתיך בינה והבינה נמצאת על מעל ספירות משפטי תפארת צדקן ומלכות: (קסה) שלום רב¹¹⁸³ יסוד דאריך לאהבי תורתך ואין למו מכשול¹¹⁸⁴

¹¹⁸¹ ספר אדיר במרום ח"א - בגולגלתא יתבין תריסר אלפי רבוא עלמין אבל באמת בכאן סוד גדול ונורא, והוא ענין, בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר, שזכרתי לעיל, כי הנה כתיב, והיו עיני ולבי שם כל הימים (מלכים א ט, ג). והוא כי יש שני שרשים לנוקבא, א' - בעין מצד החכמה, וא' - בלב מצד הבינה. והנה בגלות נאמר, עורה למה תישן (תהלים מד, כד), ואז העינים סתומין, בסוד, פקח עיניך וראה (דניאל ט, יח), אך הלב נעור תמיד, בסוד, אני ישנה ולבי ער (שיר השירים ה, ב). והנה בזמן שהיא עומדת בגלות לברר, נאמר, בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר, בסוד הבירור הנעשה על ידה. והנה זה הלב מקרב השכינה אל המלך, ואז הוא לוקח זה השלל, והבן. והנה בכל זמן הגלות נמשכין תיקונים לצורך הגאולה, ונמלא הראש של הז"א מזה הטל, ונשארים רסיסים על הקצוות הראוים לרדת אל נוקבא. ובסוף הכל ינער הקב"ה הקצוות האלה, ואז ירדו הרסיסים אל הנוקבא ובהם יחיו המתים, וזה כשיאיר הבקר שהיא הגאולה:

¹¹⁸² זוהר חלק ב דף קנח עמוד א
שבע ביום הללתיך, דאינון הגדולה, והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד, יסוד, ומלכות, שבע, כלילא משבע דרגין אלין.

תיקוני זוהר דף מג עמוד ב
ליתן דימא דא צדיק, (יסוד) רישא דאיהו עמודא דאמצעיתא, תפארת מטי עד ימא שביעאה בינה דאיהי רישא דכלהו, שהיא בחינת היכל קד"ק הכולל כח"ב ותרין גדפוי חו"ג ותרין קשקשין נו"ה בארבע ימים שעוריהו, שיעור דזנבא דחויא יסוד מטי עד ימא שביעאה בתראה, מלכות דאיהי כלילא שבע ימים, דעליה אתמר **שבע ביום הללתיך**: לפי פירוש "מתוק מדבש" דף תנה שהביא משם "שעת רצון".

¹¹⁸³ ספר מגלה עמוקות - אופן קעב
ידוע ומפורסמת שיש שלשה מיני תפילין, של רש"י, ושל ר"ת, ושמושא רבא, התפילין של רש"י הם בסוד אימא, והתפילין של ר"ת הם בסוד אבא, ותפילין של שמושא רבא הם בסוד אריך. ושלשתן נרמזו בפסוק א' שמור תם וראה ישר כי אחרית לאיש שלום (תילים לז [תהלים לז לז]), שמור תם, הם תפילין של רבינו תם, שהם בסוד אבא. וראה יש"ר, הם תפילין של רש"י, שהם בסוד אמא. ולכן אמר ואראה, כי שם יש איזה השגה, כי בינה נקראת מי דקיימא לשאלה כדאיתא בזוהר (ראשית עמוד יח [זוהר ח"א ד' ע"א]). כי אחרית לאיש שלום, הם תפילין של שמושא רבא (שנקרא רב שר שלום), שהם בסוד אריך שנקרא איש, בסוד ואיש כי ימרט ראשו (ויקרא יג [מ]), שהוא אריך, כי מר"ט ר"ת "מה" רב "טובך (תהלים לא כ) שהוא באריך, ונקרא שלום בסוד **שלום רב לאוהבי** (תילים קיט [תהלים קיט קסה]), ר"ל במ' גדולה מ' סתומה שעולה שלו"ם כמנין תתקל"ו, שהם סוד י"ג פעמים ע"ב, כי שם הם י"ג מכילין דרחמי שהם חסדים גמורים הנקראים חסד עליון. וז"ש במדרש בראשית (פרשה צב [ב"ר פצ"ב ט']) כשאמר יוסף האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום (בראשית מד יז), יצאה בת קול שלום רב לאוהבי תורתך, כי שלום רב שהוא תתקל"ו, הוא סוד גבי"ע, ר"ל י"ג פעמים ע"ב. וז"ש משה ואתחנן אל ה' בעת ההיא, שאמרת (שמות לג כג) וראית את אחורי שהם סוד תפילין של יד, ופני לא יראו שהם סוד של תפילין של ראש. וזה שפתח באדני, כי התפילין של יד הם בסוד אדני, כי התפילין הם בסוד יב"ק כדאיתא בראשית

קל"י: (קסו) שברתי לישועתך מלכות יהוה תפארת ומצותיך מלכות עשיתי מלכות: (קסז) שמרה מלכות נפשי מלכות עדתיך נ"ה ואהבם מאד: (קסח) שמרתי מלכות פקודיך מלכות ועדתיך נ"ה כי מלכות כל יסוד דרכי¹¹⁸⁵ נ"ה נגדך:

ת

(קסט) תקרב רנתי מלכות לפניך יהוה תפארת כדברך מלכות הבינני בינה: (קע) תבוא כה"ת תחנתי מלכות לפניך כאמרתך מלכות הצילני: (קעא) תבענה ר"ת כה"ת משמות ע"ב שפתי נ"ה תהלה מלכות כי מלכות תלמדני ס"ת היי משמות עב חקיר יסוד: (קעב) תען לשוני יסוד אמרתך מלכות כי כל יסוד מצותיך צדק מלכות: (קעג) תהי ידך חסד לעזרני כי פקודיך בחרתי: (קעד) תאבתי לישועתך יהוה תפארת ותורתך שעשעי: (קעה) תחי תקבל המלכות אור מהיסוד הנקרא חי נפשי¹¹⁸⁶ מלכות ס"ת יי משמות עב ותהללך ובכך תעלה לבניה

חכמה כי ד' פרשיות של תפילין של יד, הם ד' אותיות אדני שהם נרתק לארבע אותיות הוי"ה, (כי אדני הוא היכל שם הויה, בסוד וה' בהיכל קדשו [חבקוק ב כ]), וארבעה פרשיות של תפילין של ראש, הם ארבעה אותיות הוי"ה, שהם נרתק לד' אותיות אהיה, (לכן יש בתפילין כ"א אזכרות כמנין אהיה), שאלו הג' שמות הם בגימטריא יב"ק. וז"ש הקב"ה מניח תפילין (ברכות ו' [ע"א]), ר"ל כי התפילין הם סוד הקב"ה שהוא בגימטריא יב"ק, שהוא בגימטריא אלו השלשה שמות אהיה הוי"ה אדני כדאיתא בזוהר (משפטים [ח"ב] עמוד ר"ו [זוהר ח"ב קט"ז ע"א], פינחס [ח"ג] עמוד שצ"ז [זוהר ח"ג רי"ז ע"א]). וז"ש אתה החלות להראות את גדלך, הם התפילין שהם בסוד אבא שהוא קו החסד, ואת ידך החזקה הם התפילין של אמא שהוא קו הדין, לכן אעברה אותיות ארבעה, ר"ל אראה את הארץ ושם אזכה לארבע פרשיות לתפילין של ראש, וזה מוכרח להיות דווקא בארץ ישראל, כי התפילין דמרי עלמא כתיב בהו (דברי הימים א' יז כא) מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ (ברכות שם ו' ע"א). ואז השיב לו הקב"ה רב לך, ר"ל לא מבעיא שתזכה לתפילין של אבא ואמא, אלא אפילו לרב גם כן תזכה שהם התפילין של שמושא רבא, שהם בסוד שלום רב, שהם בסוד אריך, וז"ש עלה ראש הפסגה, שהוא סוד אריך כאמור, כי אריך נקרא ראש הלבן. וז"ש אחר כך ונשב בגי', שהם י"ג מכילין דרחמים כדאיתא בזוהר:

¹¹⁸⁴ תלמוד בבלי מסכת סוכה דף נב עמוד א

דרש רבי עזריא ואיתימא רבי יהושע בן לוי שבעה שמות יש לו ליצר הרע : הקדוש ברוך הוא קראו רע שנאמר כי יצר לב האדם רע מנעוריו (בראשית ח, 21). משה קראו ערל שנאמר ומלתם את ערלת לבבכם (דברים י, 16). דוד קראו טמא שנאמר לב טהור ברא לי אלהים (תהלים נא, 12) מכלל דאיכא טמא שלמה קראו שונא שנאמר אם רעב שנאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים כי גחלים אתה חותה על ראשו וה' ישלם לך (משלי כה 22) אל תקרי ישלם לך אלא ישלימנו לך ישעיה קראו מכשול שנאמר סולו סולו פנו דרך הרימו מכשול מדרך עמי (ישעיה נז, 14). יחזקאל קראו אבן שנאמר והסרתי את לב האבן מבושרכם ונתתי לכם לב בשר (יחזקאל לו 26) יואל קראו צפוני שנאמר ואת הצפוני ארחיק מעליכם. (יואל ב 20) ולמדנו במסכת בבא בתרא דף טז עמוד א "אמר ריש לקיש "הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המות הוא שטן" אם כן "מכשול" הוא הקל"י.

¹¹⁸⁵ בית עולמים - דף קלא ע"א - ד"ה עוד

וידוע כי ב' עינים הם דרגא דנ"ה כמ"ש כי עיניו על כל דרכי איש.

¹¹⁸⁶ "החיים והשלום" להרב יוסף חיים ז"ל דף שלא - "נוצר חסד" גימ' תחי 418. נפשי זו המלכות שהיא בחינת נפש. "תחי נפשי" שיבא לה הארה מנוצר חסד, סוד חמישה חסדים של מזל העליון שהוא גימ' תחי ואזי "תהללך". ודו"ק.

הנקראת הלל ומשפטך תפארת יעזרני: (קעו) תעיתי התעיה היא במדבר מקום הקלי' כשה אבד כמעט אבודתי
את כל האורות אבל בקש עבדך כי מצותיך מלכות לא שכחתי:

פרק קכ

א פִּיר הַמַּעֲלוֹת אֶל-יְהוָה בַּצֹּרֶתָהּ לִי
קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי: ב יְהוָה הִצִּילָה נַפְשִׁי
מִשָּׁפֶת-שֹׁקֶר מִלְּשׁוֹן רְמִיָּה: ג בַּה-יִתֵּן לָךְ
וּבַה-יִסִּיף לָךְ לְשׁוֹן רְמִיָּה: ד זָזִצִי גִבּוֹר
שְׁנוֹנִים עִם גִּזְזָלִי רְתָמִים: ה אֹיֵה-לִי כִי-
גִרְתִּי מִשָּׁךְ שָׁכַנְתִּי עִם-אֹהֲלֵי יֶקֶדֶר: ו
רַבַּת שָׁכְנָה-לָהּ נַפְשִׁי עִם שׁוֹנֵא שָׁלוֹם: ז
אֲנִי-שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הַבָּה לַמִּלֻּזָּמָה:

פרק קכ

פניית הרעה לדודה שיצילנה מהלוחצים אותה.

(א) **שיר המעלות**¹¹⁸⁷ מלכות שעלתה ה מעלות חגתנ"ה והגיעה אל יהוה התפארת **בצרתה** קלי' **לי קראתי** ס"ת ה" משמות עב **ויענני** ס"ת י" משמות עב: (ב) **יהוה** תפארת ס"ת ה" משמות עב **הצילה** ס"ת יהה משמות עב **נפשי משפת שקר**¹¹⁸⁸ קלי' **מלשון רמיה** קלי': (ג) **מה**

¹¹⁸⁷ זוהר חלק א דף קמב עמוד ב

אמר רבי אבא, האי קרא אוקמוה אבל (פתח רבי אבא ואמר) תא חזי (תהלים קכ א) **שיר המעלות אל יהוה בצרתה לי קראתי ויענני**, כמה שירין ותושבחן אמר דוד מלכא קמי קב"ה, וכלא בגין לאתקנא דרגיה (ספירת המלכות) ולמעבד ליה שמא, כמה דאת אמר (ש"ב ח יג) ויעש דוד שם, ושירתא דא אמר (ס"א ל"ג ליה) כד חמא עובדא דא ליעקב (ס"א דיעקב). רבי אלעזר אמר, יעקב אמר שירתא דא, (דהא) בשעתא דאמר ליה אבוי גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם לא, כדן (ד"א בגין) דהוה יעקב בעאקו סגי, דדחיל דאבוי ידע ליה ואשתמודע קמיה, מה כתיב ולא הכירו כי היו ידיו עשו אחיו שעירות ויברכהו, כדן אמר **אל יהוה בצרתה לי קראתי ויענני**. **יהוה הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה**, דא הוא דרגא דעשו שריא ביה, דאיהו שפת שקר, (ס"א מהו) שפת שקר, בשעתא דאייתי ההוא חויה לווטין על עלמא, ובחכימו ובעקימו אייתי לווטין דאתלטיא עלמא. תא חזי בשעתא דאמר יצחק לעשו וצא השדה וצודה לי צידה, בה"א ואוקמוה, ונפק עשו בגין דיתברך מיצחק, דקאמר ליה ואברככה לפני יהוה, דאלו אמר ואברככה ולא יתיר יאות, כיון דאמר לפני יהוה, בההיא שעתא אזדעזע כורסי יקרא דקב"ה, אמרה ומה, דיפוק חויה מאינן לווטין, וישתאר יעקב בהו, בההיא שעתא אזדמן מיכאל ואתא קמיה דיעקב ושכינתא בהדיה, וידע יצחק, וחמא לגן עדן בהדיה דיעקב, וברכיה קמיה, וכד עאל עשו עאל בהדיה גיהנם, ועל דא ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד, דחשב דלא הוה עשו בההוא סטרא, פתח ואמר ואברכהו, גם ברוך יהיה. בגין כך אזדמן יעקב בחכמתא ובעקימו, דאייתי ברכאן עליה דיעקב דאיהו כגוונא דאדם הראשון, ואתנטלו מההוא חויה דאיהו שפת שקר, דכמה שקרא אמר וכמה מלי דשקרא עבד, בגין לאטעאה ולאייטאה לווטין על עלמא, בגין כך אתא יעקב בחכמה ואטעי לאבוי, בגין לאייטאה ברכאן על עלמא, ולנטלא מניה מה דמנע מעלמא, ומדה לקבל מדה הוה. ועל דא כתיב (תהלים קט יז) ויאהב קללה ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו, עליה כתיב (בראשית ג יד) ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה, ואשתאר ביה לדרי דרין, ואתא יעקב ונטיל מניה ברכאן, ומן יומי דאדם אזדמן יעקב לנטלא מההוא חויה כל הני ברכאן, ואשתאר איהו בלווטין ולא נפק מנייהו. ודוד אמר ברוח קודשא (תהלים קכ ג) **מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה חצי גבור שנונים**, מה איכפת ליה לההוא חויה בישא דאייתי לווטין על עלמא, כמה דאמרו נחש נושך וממית ולית ליה הנאה מניה, לשון רמיה, דרמי ליה לאדם ולאנתיה, ואייתי בישא עליה ועל עלמא, לבתר אתא יעקב ונטיל מדיליה כל אינן ברכאן, חצי גבור שנונים דא עשו, דנטר דבבו (נ"א דאגזים) ליעקב על אינן ברכאן, כמה דאת אמר וישטום עשו את יעקב על הברכה וגו', (ד"א ל"ג תא חזי):

מדרש הנעלם פרשת בראשית מאמר שלש משמרות הוי הלילה

בראשית, רבי אלעזר פתח, **שיר המעלות אל ה' בצרתה לי קראתי ויענני**. שירים תאבים ברא הקב"ה בבריות שמים וארץ, כדי להללו ולשבחו, שהוא יוצר הכל. השמים אומרים שירה לפניו, שנאמר השמים מספרים כבוד אל, והארץ אומרת שירה, שנאמר שירו לה' כל הארץ: ועוד שכל העולם תאבים ושמחים לפאר ליוצרים, בחזותם נפלאותיו בשמים ובארץ, וזהו בראשית. עיין באותיות ותראה, ש"ר תא"ב. כלומר, תא"ב לאמר ש"ר, על נפלאותיו בשמים ובארץ, איזה הו אותם המעלות שהיה דוד המלך ע"ה אומר. אלו הם אותם השירים של אותם המעלות, שהם השמים, שנאמר הבונה בשמים מעלותיו. ודוד תאב להם, והיה אומרם, וזהו שיר תאב:

ואמר ר"א, כתיב ברוך יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלקין. מאן אינן בני האלקים. אלו הם המלאכים, שהם אומרים שירה לפני יוצר בראשית בכל לילה, כנגד שלש משמרות דהוי הלילה. ובכל משמרה ומשמרה, כל כת וכת אומרת שירה. ובמשמרה האחרונה שהיא בסופה, והיא לעת הבקר, כל הכוכבים והמזלות, והמלאכים הנקראים בני האלקים, הם אומרים שירה, שנאמר, ברוך יחד כוכבי בקר וגו':

וכל אחד כפי מעלתו. להורות כי גבוה מעל גבוה שומר, כי מעלות יש להם אלה למעלה מאלה, על כן נאמר **שיר המעלות**, ממעלות המלאכים שהם אומרים שירה.

¹¹⁸⁸ כתב רבנו המהרש"ו ז"ל - ליקוטי תורה - ספר תהילים

הצילה נפשי משפת שקר, ירצה כאשר תכתוב שקר במילוי כזה ש"ן קו"ף רי"ש ס"ת נפש ואמצעיות יו"י גימ' הו"ה ואמר הו"ה שבאמצע השקר הצילה נפשי משפת השקר שהוא הס"ת וע"י אותו הו"ה האמצעי יציל אותה:

יתן לך ומה יסיף לך לשון רמיה קלי': (ד) חצי גבור שנונים עם גחלי רתמים¹¹⁸⁹
דינים: (ה) אויה¹¹⁹⁰ תפארת שהסתלק לג'ר ומחמת כך נפלה המלכות ל לי כי ס"ת היי משמות עב
גרתני ס"ת יי משמות עב משך שכנתי עם אהלי קדר קלי': (ו) רבת ס"ת ירת משמות עב שכנה
לה נפשי מלכות עם שונא שלום קלי': (ז) כאן חזר ויחד את המלכות עם היסוד אני מלכות שלום
יסוד וכי תו"מ אדבר המה הקלי' למלחמה¹¹⁹¹:

פרק קכא

א שִׁיר לַמַּעֲלֹת אֲשָׁא עֵינֵי אֶל-הַהָרִים
מֵאֵין יָבֹא עֲזָרִי: ב עֲזָרִי מֵעַם יְהוָה עֲשֵׂה
שָׁמַיִם וָאָרֶץ: ג אֶל-יְהִי לַמוֹט רִגְלְךָ אֶל-
יָנוֹם שְׂמֹרְךָ: ד הִנֵּה לֹא-יָנוֹם וְלֹא יִישָׁן

¹¹⁸⁹ ספר ליקוטי הש"ס - מסכת בבא בתרא

זימנא חדא קא אזלינא וקא חזינא הני גחלי רתמים דקדחי י"ב חדש וגו' דע כי תמר גי' ב"פ ש"ך
דינים של הזו"נ וז"ס כש"ך חמת המלך ואלו הגחלי רותם שראה רבה בב"ח כי רת"ס גי' ב"פ ש"ך
וזס"ה וישב תחת רתם אחד וישאל נפשו למות. והבן זה, כי הפגם של הבעלי לשון הרע הוא
בשכינה כנודע מארבע כחות המעכבת וגו' כמבואר אצלנו באורך במ"א וע"כ עונשם הם גחלי
רתמים שהם דיני השכינה והבן. ג"ז מהרב זל"ה:

¹¹⁹⁰ כתב הרמ"ק ז"ל בפרדס עדן "אוי" - בפסוק "אוי לנו כי פנה היום" פירש הרשב"י ע"ה)
פרשת אחרי מות) כי בהיות שנסתלק התפארת (הרמוזה באות ו) אל הכתר (הרמוז באות א)
והשפע אינו אפילו בבינה, ואין תשובה מועיל לבטל גזרה זו ח"ו (כי כוח התשובה פועל עד הבינה
בסוד "ולבבו יבין (בינה) ושב (תשובה) ורפא לו) אז נאמר "אוי". במצב זה אומר הרמ"ק "הצינורות
נשברים והרעב הווה ח"ו. ובערך "הוי" כתב "ויש חילוק בין "אוי" ל"הוי" כי במקום שנאמר "אוי"
אין הגזרה מתבטלת בתשובה, שאין שם ה שהיא תשובה, וכאשר נאמר הוי עדיין הדבר תלוי
בתשובה, ותשובה מבטלת. כאן אמר דהע"ה "אויה" שזה אוי והוי כאחד, או כדי למתק את האוי
או שהיה מסופק אם המצב אוי או הוי.

¹¹⁹¹ פירוש הרמח"ל ז"ל על התורה - ספר דברים

עוד, לפי שידוע שאין בכל הקליפות - קליפה יותר קשה ורעה ומצירה אל הקדושה, יותר מקליפתו
של עמלק, והטעם הוא לפי שמתאחזת בסוד הפנימיות הקדוש ומונעת את הזיווג ח"ו, שאי אפשר
לעשותו כי אם בעמל וטורח גדול, וז"ס שמו של עמלק - עמ"ל לקדושה, שדרגין קדישין עמלין
הרבה להתיחד ולהזדווג ביניהם. מפני זאת הקליפה המתמצעת. וזהו הטעם למ"ש, "מלחמה לה'
בעמלק מדר דר", כי המלחמה צריך שתהיה תמיד עמהם כל זמן שהם קיימים, לפי שהם נלחמים
תמיד עם הקדושה ומונעים את היחוד. והוא סוד ג"כ מ"ש, "אני שלום וכי אדבר המה למלחמה",
שהרי כשהם רואים ויודעים שהשכינה מבקשת את ה"שלום", שהוא היסוד, לאידווגא
ולאיתקשרא בהדיה בסוד הזיווג, מיד הם מתעוררים מצדם להתיצב מנגד, ולמנוע אותו
במלחמתם. ולכן אין מנוחה כי אם במחיית זכרו של עמלק, שהרי מנוחה תלויה ביחוד וקשר
האורות הקדושים, ואי אפשר שיהיה הקשר והיחוד השלם כך אם בסילוק המונע. וז"ס, "והיה
בהניח וגו' תמחה את זכר עמלק" וגו'. ואם תדקדק תראה, שעל שאר הקליפות אמר, "מכל אויבך
מסביב" לפי שהם מבחוסן, וסביב רשעים יתהלכון, ואינם מונעים את הזיווג הפנימי, בדרך המניעה
שבאה מקליפתו של עמלק שמתאחזת ומתמצעת בסוד הפנימיות ממש. ועל רזא דא כתיב, "את
זכר עמלק", לפי שכל העמל הנמשך מצרה של זאת הקליפה הוא בענין הזכירה ממש, שסודה על
הזיווג כידוע. ולכן אחר המחאה, שוב - "לא תשכח", לפי שכבר נסתלק הנרגן המפריד שהיה גורם
את השכחה:

שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: הַיְהוָה שׁוֹמֵר הַיְהוָה צֶלֶךְ
עַל-יַד יְמִינָהּ: וּיּוֹמָם הַשָּׁמֶשׁ לֹא-יִכָּכֶה
וַיִּרְוֹ בַּלַּיְלָה: זַיְהוָה יִשְׁמֹר בְּכָל-רֶעַ
יִשְׁמֹר אֶת-נַפְשָׁהּ: זַיְהוָה יִשְׁמֹר-צִאתָהּ
וּבּוֹאָהּ מִעַתָּה וְעַד-עוֹלָם:

פָּרָק קכ"א

עלית המלכות לכתר והרחקת הקלי' ממנה.

כתב בספר מעשי הצדיקים ח"ב בשם הרב מרדכי שרעבי זצ"ל שיש לכוין מאד¹¹⁹² באמירת
מזמור זה. הרב חיד"א ע"ה כתב שהאומר מזמור זה בכוונה יהיה נחמד למטה ואהוב
למעלה.

¹¹⁹² כוונה שקיבלתי מר' יעקב מכלוף נ"י בעת שבא לנחם את המשפחה מהאבל על האמא ז"ל.
במזמור זה מוזכר חמש פעמים שם ד':

ד' עושה שמים וארץ

ד' שמרך

ד' צלך על יד ימינך

ד' ישמרך מכל רע

ד' ישמר צאתך

יכוין בר"ת של שם עשצ"י היוצא מהמילים הראשונות הבאות אחר שם ד'. עוד יכוין בשם זה
שהוא גימ' ת"פ המכניע את פלוגית, לילית, ששמה גימ' תפ. עוד יכוין שחמש פעמים שם הוי"ה
ב"א גימ' 130 כמנין עין ויועיל להסיר העין הרע. עוד הוסיף ואמר שעל אדם המכוין זאת להיות
לאחר טבילה.

(א) **שיר מלכות למעלות**¹¹⁹³ העולה ממקומה אל **אשא עיני אל ההרים** חג"ת ומשם היא מבקשת את **מאין יבא עזרי: (ב) עזרי מעם יהוה** כתר **עשה שמים** תפארת **וארץ** מלכות: (ג) **אל יתן למוט רגלך** נו"ה **אל ינוס שמרך**¹¹⁹⁴ מלכות: (ד) **הנה לא ינוס ולא יישן**¹¹⁹⁵ א"א

¹¹⁹³ זוהר חלק א דף פז עמוד א

עד דהו אזלי, אערע בהו רבי ייסא וחד יודאי בהדיה, והוה אמר ההוא יודאי, (שם כה א) לדוד אליך יהוה נפשי אשא, לדוד, וכי אמאי לא כתיב מזמור לדוד, או לדוד מזמור, אלא בגין דרגיה קאמר לדוד תושבחתא דאמר בגיניה, אליך יהוה נפשי אשא, אליך יהוה לעילא, נפשי, מאן נפשי (אשא) דא דוד, (הוא) דרגא קדמאה דקאמרן, אשא, אסלק, כמה דאת אמר (שם קכא א) **אשא עיני אל ההרים**, בגין דכל יומי דדוד הוה משתדל לסלקא דרגיה, לאתעטרא לעילא, ולא תקשרא תמן בקשורא שלים כדקא יאות. כגוונא דא, (שם קג א) לדוד ברכי נפשי את יהוה, בגין דרגיה קאמר, ומאי אמר ברכי נפשי את יהוה, את לאתקשרא בקשורא לעילא.

ספר שערי אורה - השער העשירי - הספירה הראשונה

ודע כי בהיות העולם נדון בכמה דינים קשים לפי רוב פשעיהם וחטאתם, צריכים בני העולם למהר ולהתאחז בספירה זאת למען ימצאו רפואה לכל נגע ולכל מחלה, וזהו שאמר הכתוב: **שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי** (תהלים קכא, א). המבין פסוק זה יתבונן כמה דברים שרמזנו בשער זה, כי בהתגלות עולם הרחמים ונמצאו פנים מאירים אז מידת הדין נהפכת למידת הרחמים, וזהו 'מאין יבא עזרי' ו'עזרי מעם יי', ולא אמר מאת יי או מי' אלא 'מעם יי', שזהו קוץ יר"ד של שם המיוחד וזהו מעם יי, ואם תתבונן תתפלא ותשמע ותבין, כי אין כוח בכל אדם להבין דבר זה על עיקרו לפי שישתבשו בכמה מקומות שמוצאים כתוב בדמיון זה, כאמרו ויהי שם עם יי (שמות לד, כח) ויחשבו שזה שווה לזה, וכמה גבולים יש ביניהם ואין אנו בביאור זה עכשיו. עוד צריך אני לעורר ברמזים במקום זה בסוד מילת אי"ן, שהיא הספירה הראשונה, ובסוד ספירת אנ"י, שהיא הספירה האחרונה. א', סוד קוצו של יר"ד, עולם הרחמים, אה"ה, י', סוד עצם החכמה והתפשטות המחשבה, אות ראשונה של שם. נר"ן פשוטה סוד המשכת שפע הברכה והרחמים מספירה לספירה עד הגיעם לספירת המלכות. והנני מבאר י' פשוטה נ' כפופה: י' פשוטה, עולם הרחמים אשר הם נמשכים דרך קו התפארת; נ' כפופה היא סוד המלכות המקבלת שפע הברכות ומיני האצילות הנשפעים מספירת אי"ן, דרך הצינורות על ידי הספירות, עד הגיעם לספירת אנ"י. וזהו סוד עולם המשפיע ואינו מקבל, וסוד המקבל ואינו משפיע לכיוצא בדבר שהוא מתאחד בו אלא לדברים שחוץ לו ממנו. ורמז הדבר שהרי אותיות אנ"י הן כאותיות אי"ן; ומה שהמיר הלשון, פעם הנר"ן קודם ליר"ד ופעם היר"ד קודם לנר"ן, התבונן במה שפירשנו לעילא בנר"ן כפופה נר"ן פשוטה ויתגלה לך האמת. ובשלושה דרכים מקבלת ספירת אנ"י מספירת אי"ן. האחד רמז: וישם כתר מלכות בראשה (אסתר ב, יז) השני: יהוה אדני חילי (חבקוק ג, יט) והשלישי: ברוך יהוה מצירן שוכן ירושלים (תהלים קלה, כא), היודע לכוון דרך שלושה דרכים הללו ויודע לכוון הצינורות לספירות, עליו נאמר: אשגבהו כי ידע שמי (תהלים צא, יד):

ספר תיקונים חדשים להרמח"ל ז"ל - תיקונא ארבעין וארבע

בההוא זמנא **אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי** דא שכינתא. אין דא עתיקא קדישא. מאי יבא? אלא הכא רזא עלאה כד"א אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי (שיר ד ח): ת"ח שכינתא ודאי קשרא דכל דרגין איהי, דבה תחלת המחשבה סוף המעשה. וכלא אתקשר הכי מרישא דכלא עד סופא דכלא. ושכינתא הכי איהי קישורא דכלא. בג"כ מאין יבוא עזרי, דא אין כתר עלאה דמתמן שראת שכינתא לקשרא קשרין. ורזא דמלה אשת חיל עטרת בעלה (משלי יב ד). ודא אבן (מלכות) דסלקין לה עד אין תכלית. דהא כלא בשיעורא דא אשתערו כלהו דרגין. ורזין אלין אתמסרו למאן דידע למיהך בארז רזין עלאין כדקא חזי:

¹¹⁹⁴ ספר תקט"ו תפילות - תפילה קעא

בזמן שמתעורר כח היחוד לשלוט בסוד א"א הוא משפיל את הס"א אל נוקבא דתהומא רבא ולכן בזמן ההוא אין לס"א אחיזה ברגלי הנוקבא שה"ס רגל אות תי"ו, ואין סכנה בהקרבת הנוק' אל בעלה, שאין זר יכול לעלות עמה. אבל בזמן שליטת הספירות כשהעולם מתנהג בסט' דז"נ, אז רגלי הנוק' צריכים טהרה לפני שמקריבים אותה אל בעלה, מפני הס"א המתאחז בהם.

אל אחד יחיד ומיוחד הלא ביחודך יש מבטח לצדיקים שבו צדיק מצרה נחלץ, בו נא' **אל יתן למוט רגלך אל ינוס שומרך**, שהרי הנהגה שלך בשכר ועונש שולט בה ז"א שהוא כלול מימין ושמאל לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו, והשכינה היא ארץ מתקוממה לרשעים שנא' בה יגלו שמים עונו והארץ מתקוממה לו, ברגל שלה שנותן סימן לנחש להתעורר ולבא להיפרע מן הרשעים, וזה ת' אות אחרונה של א"ב, רגל העקום שלה בה רגליה יורדות מות, נחש כרוך על עקבו, בזמן שהיא מתעוררת נותן סימן לזה הנחש והוא מתעורר לעשות דין ברשעים, וזה ת' תמות, בעבור זה הרגל

שהוא שומר **ישראל** תפארת:(ה) **יהוה** תפארת **שמר** מלכות **יהוה** תפארת **צלך על יד מינך**¹¹⁹⁶ תח: (ו) **יוםם** תח: ר"ת י"י משמות ע"ב השמש¹¹⁹⁷ תפארת **לא יככה וירח** מלכות

כמה מישראל נכשלו שלא נשתמרו ממנו במעשיהם, אותו שנא' בו שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים, כגון קין שנא' בו ויבא קין מפרי האדמה, שלא נטהר זה הרגל מן הנחש הכרוך בו ולפיכך ואל קין ואל מנחתו לא שעה, וכן זבח רשעים תועבה שהם מקריבים ת' זאת קודם שיטהרו רגליה, לפיכך וקרוב לשמוע מתת הכסילים זבח, שהרי זבח שלהם תועבה הוא בעבור הרע שלא נתפרש מזאת הת', אבל מצד היחוד שלך א"א שולט וכן הוא עושה חסד עם הכל, ועושה חסד לאלפים זה תיקון לאלפים שבו תשליך במצולות ים כל חטאתם, שהרי מצד שלו ס"א נשארית שקועה בנוק' דתהומא רבא ואינה יכולה לרדוף אחר הקדושה דכתיב אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים, מצד א"א שהוא גאה על הכל ומשפיל הס"א להשתקע בנוק' דתהומא רבא ועושה תסד לאלפים ודאי ישליך במצולות ים כל חטאתם, מצד שלו ת' תחיה שהרגל שלה טהור הוא והס"א אינה יכולה להתקרב שם, לפיכך אפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק שהרי בזמן שהיחוד שלך מתגלה נחש אינו יכול להיות מפריד אלוף, אלא סוס ורוכבו רמה בים, לפיכך אל יתן למוט רגליך זה רגל שיוורד למטה שהוא ת' תחיה ולא ת' תמות, אימתי כשא"א שולט שאין שם שינה, אל ינום שומרך, הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל ודאי, ישראל שלמעלה ע"ק שומר אותו, ליחוד שלך אנחנו מקוים וע"כ לא תתן למוט רגלינו שתהיה עבודה שלנו טהורה לפניך, ונחש שהוא נכרך על עקבה של הת' יאמר בו סוס ורוכבו רמה בים שלא יוכל לטמא את קדושת עבודתנו ח"ו, אלא מחץ מתנים קמיו ומשנאיו מן יקומו, ות' תהיה ת' של אמת מתוקנת ביחוד שלך שבו ת' תחיה, וזה השם נפשנו בחיים ולא נתן למוט רגלנו, ת' תחיה בחיים ודאי, מצד א"א עץ החיים, ולא מצד של מטה עץ הדעת טוב ורע, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

¹¹⁹⁵ פירוש הגר"א ז"ל לספרא דצניעותא פרק א
הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל ישראל דלעילא וכתוב אשר עיניך פקוחות כו' וז"ש דלא נאים ונטיר תדירא ואמר שם ותאנא לא סתים האי עינא כו' לא נאים ולא אדמיך והוא אשגח על כולא כו'. תאנא אי עינא דא (דא"א) אסתים רגעא חדא לא יכלין לקיימא כולהו כו'.

¹¹⁹⁶ זוהר חלק ב דף לב עמוד א
וזמנין בני ישמעאל לאתערא קרבינ תקיפין בעלמא, ולאכתנשא בני אדום עלייהו, ויתערון קרבא בהו, חד על ימא וחד על יבשתא וחד סמוך לירושלם, וישלטון אלין באלין, וארעא קדישא לא יתמסר לבני אדום. בההוא זמנא יתער עמא חד מסייפי עלמא על רומי חייבא, ויגח בה קרבא תלת ירחין, ויתכנשון תמן עממיא ויפלון בידיהו, עד דיתכנשון כל בני אדום עלה מכל סייפי עלמא, וכדין יתער קודשא בריך הוא עלייהו, הדא הוא דכתיב (ישעיה לד ו) כי זבח ליהו"ה בבצרה וגו'. ולבתר דא מה כתיב, לאחוז בכנפות הארץ וגו' וישיצי לבני ישמעאל מינה, ויתבר כל חילין דלעילא, ולא ישתאר חילא לעילא על עמא דעלמא, אלא חילא דישראל בלחודו, הדא הוא דכתיב (תהלים קכא ח) **יהו"ה צלך על יד מינך**, בגין דשמא קדישא בימינא, ואורייתא בימינא, ועל דא בימינא תליא כלא, ותנינן דבעי לזקפא ימינא על שמאלא, כמה דאוקמוה דכתיב (דברים לג ב) מימינו אש דת למו, ובזמנא דאתי (תהלים ס ז) הושיעה ימינך וענני, ובההוא זמנא כתיב, (צפניה ג ט) כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם יהו"ה ולעבדו שכם אחד, וכתוב (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד:

זהר חדש מדרש רות מאמר מצות מזוזה
ולא עד, אלא ששני מלאכי השרת מלוין לו לאדם, אחד בימינו, ואחד בשמאלו. דכתיב, כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך. ולא עוד, אלא שאם תמיד מצוי במצוה, כביכול, שהקב"ה נעשה לו שומר. שנאמר, ה' שומרך:
מה עושה הקב"ה. נוטל מלאך ההולך בימינו, ומעמידו לפניו. והוא עומד במקומו. שאמר, **ה' צלך על יד מינך**. ואותו המלאך שהוא משמאלו, מעמידו אחרי האדם. והקב"ה מימין ומשמאל. נמצא האדם נשמר מכל צדדיו, מי יוכל להזיק אותו:

ספר עבודת הקודש חלק ב פרק טז
ובמדרש אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה לך אמור להם לישראל כי שמי אהיה אשר אהיה, מהו אהיה אשר אהיה, כשם שאתה הווה עמי כך אני הווה עמך, וכן אמר דוד יי' **צלך על יד מינך**, מהו יי' צלך, כצלך מה צלך אם אתה משחק לו הוא משחק לך, ואם אתה בוכה לו הוא בוכה כנגדך, ואם אתה מראה לו פנים זעומות או מסוברות אף הוא נותן לך כך, אף הקב"ה יי' צלך, כשם שאתה הווה עמו הוא הווה עמך עד כאן: (מתאים לאמור בתלמוד בבלי מסכת תמיד דף לב עמוד ב "תנא רבי חייא כל העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו שנאמר קומי רוני בלילה לראש אשמורות שפכי כמים לבך נכח פני ד")

בלילה מלכות: (ז) **יהוה** תפארת **ישמרך** מלכות **מכל רע** קלי' **ישמר את נפשך** מלכות ר"ת אני משמות עב: (ח) **יהוה** תפארת ר"ת אני משמות עב **ישמר** מלכות **צאתך ובואך מעתה** מלכות **ועד יסוד עולם**¹¹⁹⁸ בינה:

פרק קכב

¹¹⁹⁷ ספר תיקונים חדשים - תיקונא ארבעין וארבע

ת"ח בזמנא דתסלק שכינתא עד ההוא כתר עלאה, דכתיב בה נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים, כדין אבתרה יתתקן עלמא תיקונא כדקא יאות. בההוא זמנא (תהלים קכא ג - ח) **אל יתן למוט רגליך דא מב"י**. אימתי. אלא בזמנא דאל **ינום שומרך** דא עתיקא קדישא, דביה (שם לג יח) **הנה עין ה' אל יראיו** דא מב"י וכלהו דתליין ביה, **למיחלים לחסדו**. דהכי אתחברו לעילא ימינא ושמאלא כחדא. ולתתא והיו לאחדים בידך לאשתזבא מב"י ממותא, בחיבורא דאתחבר ביה במב"ד. ורזא דא **הנה לא ינום ולא ישן**. דלתתא קיימין נימין שערי על עיינין, ובגינייהו אסתתמן עיינין לזמנין. אבל לעילא **לא ינום ולא ישן**, דעינא פקחא איהו תדיר. אמאי. אלא בגין שמאלא דאתהדר לימינא. כדין ה' **שומריך למב"י**. ה' **צלך על יד ימינך** דא מב"ד. **יומם השמש לא יכבה** דא חסד עלאה דאתפשט בכל דרגין לאתקנא לון. כדין יומם אתתקף בשמש לבסמא כלהו דינין בזמנא דאיהו שליט. **וירח כגונא דא ברזא דיומם אתתקף**, דאתמר ביה והיה אור הלבנה כאור החמה. כדין ה' **ישמרך מכל רע** דא גוג, בזמנא דיתחברון כלהו מסאבין אבתריה, **ישמור את נפשך**. ה' **ישמור צאתך**, במפקיה לאגחא קרבא מגו ירושלים. **ובואך**, בזמנא דיהך גו קליפין לתברא לון. כדין תיקונא אשתלים לעלמין, **מעתה ועד עולם ודאי**:

ספר תקט"ו תפילות - תפילה קנג

בהיות השמש והירח בטהרתם, הם מגלים הנהגת יחודו ית' המתלבש בהם בסוד הו"ה להנהיג העולם על ידם, יה"ו בשמש, וה' אחרונה בירח. אבל בעונות בני אדם נתלבשו שמש וירח בכמה לבושים טמאים שנמסר כח והנהגה לידיהם על עניני העולם הזה, ושליטת הו"ה הוצרכה להיגנז מפניהם

אל אחד יחיד ומיוחד שמת מאורות להאיר לנו בשני שמותיך הקדושים יהוה אלהים והם שמש וירח, לעושה אורים גדולים כל"ח, שאתה מנהג אותנו בסוד יחודך ומענג נפשנו בגילוי נפלאותיך שנא' בהם אודך על כי נוראות נפלאותי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד, שהרי בשעה שהשמש והירח יוצאים להאיר בעולם אותיות שמך הקדוש מנהגים אותם וכמה אורות גדולים מתפשטים מהם להאיר בכל נשמה ונשמה, ולפי שבני אדם נתרחקו מידיעת יחודך נתת רשות לאל אחר להמצא בעולם ואור יחוד שלך מתעלם מן הרשעים ואומות העולם עובדים לשמש וירח וכמה לבושים טמאים סובבים אותם בעבור זה, ובעבורם כמה מינים רעים משתלחים מהם בעולם, עד זמן שתעביר לבושים אלה שנא' בהם וחפרה הלבנה ובושה החמה, ואז כי ה' יהיה לך לאור עולם אלה הם אותיות שמך הקדוש המנהגים שתי מאורות אלה יהו בשמש, ה בירח, כי ה' יהיה לך לאור עולם ודאי, משם והלאה לא ימשך מהם כי אם אור בעולם ולא נזק ולא רע, רבון כל העולמים הרי עתה אל אחר זה נמצא בעולם ואין לנו כח להשמר ממנו כי אם ביחודך שבו יומם השמש לא יכבה וירח בלילה, עד שתגלה אורך לכל ישראל, אבל עתה אמתך יעמוד לנו שלא יבושו קוין לעד ואעפ"י שאל אחר נמצא בעולם יודע כח יחודך שאתה מגלה אורך לבוטחים בך ומעבירים תקותם מהבלי עה"ז שבהם שולטים כמה פגמים רעים היוצאים מן השמש ומן הירח, שבהם כי יחתו הגוים מהמה, גוים יחתו ולא ישראל, שכך אנחנו מיחדים שמך בכל יום שמע ישראל וכו' יהוה אלהים שמאירים בשני מאורות, ועוד יהוה, יהוה בשמש יהוה בירח, ביחוד שלך מאירים על ישראל ה' אלקינו ה' אחד ודאי, ואל אחר אינו שולט עליהם כלל, וכן תתן לנו כח שבאור יחודך יקבלו נשמותינו השפעות טובך שאתה מחדש בכל יום תמיד בשני אורים גדולים אלה שבהם חדשים לבקרים רבה אמונתך, ותהיה עבודה שלנו נכונה ומתוקנת לרצון לפניך דבר בעתו, כי אתה המנהג בריותיך בכל עת ובכל שעה, לאמתך נקוה ביחודך תוחלתנו, לישועתך קויתי ה':

¹¹⁹⁸ ספר מגיד מישורים - פרשת תרומה - דף 165

לא ימושו מפיק ומפי זרע ומפי זרע ברזא דוהודעתם לבניך ולבני בניך, והיינו רזא דיסוד (הנקרא עד) דמשפע בכנסת ישראל עילאה, (שזו הבינה הנקראת עולם) ואיהי בכנסת ישראל תתאה, (שזו המלכות הנקראת עתה, היא עת והיא ה אחרונה) **מעתה ועד עולם** דכד הני תלת (מלכות, יסוד ובינה) מתחברין כחדא מתעלין עד עלמא עילאה (בינה):.

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׁמוֹזָתִי בְּאִמְרִים
לִי בֵּית יְהוָה יִלֶּךְ: ב עֲמֻדֹת הָיוּ רִגְלֵינוּ
בְּשַׁעְרֶיךָ יְרוּשָׁלַם: ג יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה
כְּעִיר שְׁוֹזָבָרָה-כָּה יִזְדָּדוּ: ד שָׁשָׂם עָלוּ
שְׂבָטִים שְׂבָטִי-יָה עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת
לְשֵׁם יְהוָה: ה כִּי שָׁמָּה יֵשְׁבוּ כִסְאוֹת
לְמִשְׁפָּט כִסְאוֹת לְבֵית דָּוִיד: ו שֶׁאֵלֹ
שָׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁכְּלוּ אֶהְבֶּיךָ: ז יְהִי-
שָׁלוֹם בְּזִיכְךָ שְׁלֹה בְּאַרְבְּנוֹתֶיךָ: ח לְמַעַן
אֶזְזִי וְרָעִי אֲדַבָּרָה-נָא שָׁלוֹם בָּךְ: ט לְמַעַן
בֵּית-יְהוָה אֶלְהִינוּ אֲבִקְשָׁה טוֹב לָךְ:

פרק קכב

ערגת הרעיה לדודה וייחול לחידוש ימים כקדם.

(א) **שיר המעלות לדוד** מלכות העולה ל **שמחתי** בינה **באמרים לי**¹¹⁹⁹ **בית יהוה**¹²⁰⁰ בינה **נלך**: וכאשר מלכות עולה לבינה מסתלק ממנה אחיזת הנחש ואז (ב) **עמדות היו רגלינו** נ"ה **בשעריך ירושלם**¹²⁰¹ מלכות: (ג) **ירושלם** מלכות **הבנויה** הנקדאת ה וב"ן מחוברת אל נה"י והתפארת **כעיר** מלכות **שחברה** שהתחברה באות ל (בסוד מגדל הפורח באיור) ואות ה ראשונה **יחדו** כאחד: (ד) **ששם** במלכות **עלו שבטים**¹²⁰² ומשם עלו ל **שבטי יה** חו"ב ס"ת מיה

¹¹⁹⁹ זוהר חלק א דף קפג עמוד ב

פתח ואמר, (שם א) **שמחתי באומרים לי בית יהוה נלך**, האי קרא אוקמוה, דדוד הוה עם לביה למבני ביתא, כמה דאת אמר (מ"א ח יז) ויהי עם לבב דוד אבי לבנות בית לשם יהוה וגו', ולבתר מה כתיב (שם יט) רק אתה לא תבנה הבית, כי אם בנך היוצא מחלצ'ך הוא יבנה הבית לשמי, וכל ישראל הוו ידעי דא, והוו אמרי אימתי ימות דוד, ויקום שלמה בריה ויבנה ביתא, וכדין עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלם, כדין ניסק ונקריב תמן קרבנין, ועם כל דא אף על גב דהוו אמרי אימתי ימות סבא דא, כדין שמחתי, וחדוה הוה לי בגין ברי, דהוו אמרי דברי יקום תחותי למגמר פקודא למבני ביתא, כדין שרי ושבח לה, ואמר ירושלם הבנויה כעיר שחברה לה יחדו.

¹²⁰⁰ ספר תיקונים חדשים - תיקונא ארבעין ותשע

ודא בית המקדש שלמטה. (מלכות) ולכל המורא הגדול דא בית המקדש שלמעלה: (בינה) בזמנא ד'תחברון תרוייהו כחד. בההוא זמנא כתיב (תהלים קכב א) **שמחתי באומרים לי בית ה' נלך**. דבגין ההוא עלאה דאשתכח תמן, אפילו אינון מלאכי עלאין יהון מתכנשין ואתיין ביה ודאי: ת"ח כתיב **עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלם**. הם לא כתיב אלא היו. דישראל אע"ג דהוו בגלותא, לא נפקו מאינון תרעין עלאין קדישין. ואדרבא בהו אתתקפו יתיר, לאתתקנא לבתר בתיקונא שלים, בג"כ היו. ולזמנא דאתי **ירושלם הבנויה כעיר שחברה לה יחדו** בתרי בתי מקדשות עלאה ותתאה (ע"י תענית ה). בג"כ ששם עלו שבטים אלן שבטין דלתתא. **שבטי יה עדות לישראל** אלן שבטין דלעילא, וכלהו משריין קדישין. **כי שמה ישבו כסאות למשפט** אלן תרין בתי מקדשות דאמינא: (מלכות ובינה הם כסאות לתפארת וחכמה).

¹²⁰¹ ספר מגילה עמוקות - אופן קמג

התחיל משה לסדר תפילתו שעבור זה רצה ליכנס לארץ ישראל, להעביר שקר שאין לו רגלים, ולתקן קציצת הנחש בסוד **עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלם** (תילים תהלים קכב [ב]), עומדות ממש מקציצת רגלי הנחש שהיה יעקב צולע על ירכו (בראשית לב לב), והוא רצה לתקן חמוקי ירכיך (שיר השירים ז ב), לקיים קרא אמת מארץ תצמח (תילים פה [תהלים פה יב]), ורגלי עמדה במישור (שם תהלים כו [יב]). ועל זה אמר אתה החלות להראות וכו'.

ספר תיקונים חדשים - תיקונא שיתסר

והא מט"ט שרא רבא אתי פתח ואמר, ר' ר' הכא רזא סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים (תהלים קמה יד) דא נ' כפופה (מלכות) דבה קיימת נפילה. ורזא דמלה, רגלין דשכינתא לתתא הוו מטאן ודאי, דהא בהו תליין כלהו עלמין תתאין, ה"ד **עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלם** (שם קכב ב). ורזא דמלה השמים כסאי והארץ הדם רגלי (ישעיה סו א) דכל עלמא עלאה אקרי שמים. וכלהו עלמין [...] [תתאין] אקרין ארץ:

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - מכות דף י ע"א

(מסכת מכות ד דף י עמוד א) "א"ר יהושע בן לוי מאי דכתיב **עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלם** מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה שערי ירושלם שהיו עוסקים בתורה" הוא מ"ש בהיכלות פ' בראשית (ד' מג ע"א) בהיכלא דא אית וכו' ואקרין מארי תריסין שליחין בעלמא מגו מארי דינין די בהיכלא רביעא וכו' שית מאה אלף רבוון מגיני דדהבא וכו' וכן לתתא מנייהו שורין מקפין ואנון שיתין וכל הני מגינים מגיחין קרבא וכו', והם בהיכל נצח והם שיתין כמ"ש (שיר ג ז) ששים גבורים סביב לה וכו', עיי' פ' רבינו שם וכאן הוא סוד ת"ח העוסקים בתורה בשערי ירושלם שהם נה"ה דכלילין זה בזה שערי צדק והם לימודי ה' כידוע, והבעלי תריסין ומגינים כולם נטלי מבי דינא דלעילא מהיכל הזכות, ששם הוא מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה וכו' ששים גבורים עומדים בפרץ, ושם הוא לשכת הגזית סנהדרין של מעלה שמשם תצא תורה לישראל, ושם הוא אגן הסהר וכו' ששם הבטן טבורא של עולם כמ"ש בפ' רבינו שם, ולכן אמר שהם ששים גבורים וכמו ת"ח שהם בעלי תריסין מגיחי קרבא במלחמתה של תורה בס' מסכתות דתורה שבע"פ. ולכן אמר **עומדות היו רגלינו** וכו' שהוא ברגלין בנ"ה והם תלויים בלשכת הגזית שבהיכל רביעי ששם התורה ונטלים משם דינא לאגחא קרבא כמבואר:

¹²⁰² זוהר חלק א דף קפג עמוד ב

משמות עב עדות לישראל סבא יש"ס להדות לשם יהוה בינה:(ה) כי שמה מלכות ישבו כסאות למשפט תפארת כסאות לבית דויד מלכות כאשר מקבלת מי"ס שעליה:(ו) שאלו בקשו ש שלום יסוד יתחבר תדיר עם ירושלם המלכות ואז ישליו אהביך:(ז) יהי שלום יסוד בחילך שלוח בארמנותיך:(ח) למען אחי ורעי ר"ת לאו משמות עב אדברה נא שלום יסוד בך:(ט) למען בית יהוה אלהינו מלכות אבקשה טוב יסוד לך:

פרק קכג

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶלֶיךָ נְשֹׂאתִי אֶת-עֵינִי
הַיֹּשֵׁבִי בַשָּׁמַיִם: ב הִנֵּה כְּעֵינִי עֲבָדִים
אֶל-יָד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינִי שְׁפֹזָה אֶל-יָד
גְּבֻרָתָהּ כִּן עֵינֵינוּ אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד
שִׁיזָּזֵנוּ: ג זָזֵנוּ יְהוָה זָזֵנוּ כִּי-רַב שָׁבַעֵנוּ
בוֹז: ד רַבַּת שָׁבַעָה-כָּה נִפְשָׁנוּ הַכֹּלֵעַ
הַשְּׂאֲנִים הַבּוֹז לְגֵאוּנִים:

פרק קכג

ערגת הרעיה לדודה ויחול לקבלת השפע בקביעות וללא הפסקה.

(א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מלכות העולה ומצפה לקבל שפע מה- אליך נשאתי את עיני הישבי בשמים¹²⁰³ תפארת:(ב) הנה כעיני עבדים קרא עצמו עבד אל יד¹²⁰⁴ אדוניהם כעיני

תנן עבד קודשא בריך הוא ירושלם לתתא כגוונא דלעילא, ודא מתתקנא (דא) לקבל דא, דכתיב (שמות טו יז) מִכּוֹן לִשְׁבַתְךָ פִּעֲלַת יְהוָה, הַבְנוּיָה, דזמין קב"ה לנחתא לה לירושלם דלעילא כדקא יאות, ובגין כך הַבְנוּיָה, שחברה לה יחדו, והא אוקמוה, שחברה, שחברו מבעי ליה. אלא דאתחברת אמא בברתא והוו כחדא, ואוקמוה ואתמר. ששם עלו שבטים, אלין אינון קיומא דעלמא, ותקונוא דעלמא תתאה, ולא תימא דעלמא תתאה בלחודו, אלא אפילו דעלמא עלאה, דכתיב שבטי יה עדות לישראל, לישראל דייקא, בגין דאינון קיומא לתתא, סהדותא אינון לעילא, וכלא להודות לשם יהו"ה, לאודאה שמיה דקב"ה לכל סטרין, דכתיב להודות לשם יהו"ה:

¹²⁰³ זוהר חלק א דף רח עמוד ב

רבי חזקיה פתח ואמר, (תהלים קכג א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים, האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל תא חזי, אליך נשאתי את עיני, וכתיב (שם קכא א) אשא עיני אל ההרים, אלא דא לעילא (בחג"ת) ודא לתתא, (מלכות) אשא עיני אל ההרים דא לעילא, בגין לאמשכא ברכאן מעילא לתתא, מאלין הרים עלאין לאמשכא מנייהו ברכאן לכנסת ישראל דאתברכא מנייהו (מחג"ת דז"א למלכות).

אליך נשאתי את עיני, למצפי ולחכאה לאנון ברכאן דנחתו מתמן לתתא, היושבי בשמים, דכל תוקפאה וחילאה וקיומאה איהו בשמים, (מלכות היושבת ומתחזקת בז"א, שכל כוח המלכות הוא מה שמקבלת הגבורות מז"א, וחילאה הם החסדים, וקיומאה אלו המוחין הנותנים קיום לגוף) בגין דכד יובלא אפתח (כאשר הבינה משפיעה דרך יסודה) מבועי דכל אינון תרעין, כלהו קיימי בשמים, (יסוד אימא מתגלה בחזה התפארת) וכיון דשמים נטיל כל אינון נהורין דנפקי מיובלא, כדין איהו זן ואשקי לה

שפחה ס'ת מיה משמות עב **אל יד גברתה כן עינינו אל יהוה** תפארת **אלהינו** בינה **עד יסוד שיחנונו** ישפיע לנו דרך יסוד אימא הנקרא נח: **(ג) חנונו יהוה** תן לנו שפע דרך יסוד ז"א ל **חנונו יסוד כי מלכות רב שבענו בוז**¹²⁰⁵ כיון שהקלי' מתגברת: **(ד) רבת שבעה לה נפשנו מלכות הלעג השאננים הבוז לגאיונים:**

לכנסת ישראל על ידא דצדיק חד, (כי כל ההארות של החו"ג והמוחין יורדות עד היסוד, ומשם עולות ויוצאות דרך נקב החזה ז"א למלכות) וכיון דדא אתער לגבה, (וכאשר המלכות מתעוררת להתחבר בתפארת) כמה אינון דקיימין בכל סטריין לאתשקאה ולא תברכא מתמן, (כמה הם הרוצים לקבל מהשפע הנשפע ע"י החיבור בין מלכות לתפארת) כמה דאת אמר (שם קד כא) הכפירים שואגים לטרף ולבקש מאל אכלם. וכדין איהי סלקא ברזא דרזין כדקא חזי, (המלכות עולה ומתפשטת בכל קומת ז"א בתכלית ההעלם, שלא ירגישו הקלי' כדי שלא יתאחזו בחיבור תו"מ) (ד"א ל"ג ליה) ומקבלא עדונין מבעלה כדקא יאות, (והמלכות מקבלת השפע לעולמות או לנשמות בשביל בני האדם למטה) וכלהו דקיימין בכל סטריין עמדי בלחודייהו, (ואלו המצפים לקבל השפע עומדים לבד ולא זוכים לקבלו) כמה דאת אמר ולא עמד איש אתו, (אין מי שישגי אותו כלל כאשר יוסף (יסוד) התוודע (השפיע) לאחיו (מלכות)). דכתיב ויקרא הוציאו כל איש מעלי, ולבתר דאיהי מקבלא עדונין מבעלה, כללהו אתשקין לבתר ואתזנו, כמה דאת אמר (שם יא) ישקו כל חיתו שדי ישברו פראים צמאם. ההסבר לפי "מתקן מדבש" דף תצא שהביא משם הרמ"ק ז"ל ורבנו אברהם גלאנטי ז"ל.

¹²⁰⁴ כתב רבינו מוהר"ח ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן קכ"ג:

הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגו':

כבר הודעתך, כי עבד הוא הו"ה דע"ב דיוד"ן, עם ד' אותיות הפשוטות של ההו"ה עצמה, הם עבד (א"ש ע"ב ד') ואמנם עיקר שרש שם עבד, המורה על עבדות, אינו כנזכר, כי הו"ה דע"ב היא באבא, גבוה על גבוהים, ואין שם עבדות. אבל עיקרו הוא, בבחי' האחוריים של הו"ה בפשוטם, שהיא בגימטריא ע"ב, ועם ד' אותיות הו"ה, הרי עב"ד. וכשנזכר בפסוק 'מלת עבד'ו, אז, או יהי' כפירוש הא', שהוא הו"ה דע"ב דיוד"ן, עם עשר אותיות המלוי עבדו. או יהיה כפי הפירוש הב', שהוא האחוריים הפשוטים של ההו"ה, שהם עשר אותיות, והם בגימטריא ע"ב, כזה, י', י"ה, יה"ו, יה"ה, והכל בגימטריא עבד"ו. והנה כל אלו להיותם הו"ה"ת, הם זכרים, ונקראים עבדים. אבל הנקבות, הנקראות שפחה, הם בשם אה"ה שהיא נוקבא כנודע. והענין הוא, כי הם ג' אה"ה, דיוד"ן, ואלפ"ן, והווי"ן. שהם בגימט' תנ"ה כנודע. ואם תסיר השמות פשוטים עצמם, יהיו מלוייהם לבדם בגימטריא שפחה. וזש"ה הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם, כעיני שפחה וכו': ספר לקוטי תורה - ספר תהילים:

הנה כעיני עבדים, מלת עבד שם ע"ב דיוד"ן עם ד' אותיות הרי עבד אך שרשו האמיתי של מלת עבד המורה על עבדות כי שם בן ד' בחכמה והוא גבוה ואינו ניכר אך מלת עבד הוא בסוד אחוריים י' י"ה יה"ו יה"ה ג' ע"ב ועם ד' אותיות הרי עבד וכשנאמר עבדי הוא אחוריים דע"ב וי' אותיותיו הרי עבדי גם הוא בסוד ע"ב דיוד"ן וי' אותיותיו ואלו הם הזכרים כי הם בהיות לכן הם עבדים אך ענין שפחה היא נוקבא והוא באה"ה במלואו ביוד"ן אלפ"ן הה"ן ג' תנ"ה והנה כשתסיר ג' אה"ה ישארו ג' מלויים כמנין שפח"ה:

¹²⁰⁵ תפלות לפנות המדרכה

שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, אחד יחיד ומיוחד, עשה כחפצך בשמים ובארץ, כי מי יעמוד לפניך, ונאמר, "והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש". ראה בצרותינו, ודע את מכאובינו, אמור לצרותינו די, אתה גבור לעולם אדני, בך בטחנו ולא נבוש. קרבה אל נפשי גאלה, **חנונו ה' חנונו כי רב שבענו בוז.** כי שחה לעפר נפשנו, דבקה לארץ בטנינו. קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך. ורוחך הטהור הכלול מששה רוחות, ורוח עתיק יומין על גביהם, תשלח היום הזה, כי אתה מחיה מתים רב להושיע. גשם נדבות תניף אלקים נחלתך ונלאה אתה כוננת. מארבע רוחות בואי הרוח. ה' אחד ושמו אחד. שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילידתך. ונחה עליו רוח ה', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה'. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי. ואני תפילתי לך ה' עת רצון וגר. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

ספר תקט"ו תפילות - תפילה דר

אם אין בנו כח להמשיך ישועה לדרגא דצדיק לגאול אותנו, הרי אין לנו כי אם לצפות שתבוא לנו הישועה מצד יחודו ית' שאינו ממתין להתעוררות התחתונים

אל אחד יחיד ומיוחד, עיני כלו לישועתך ולאמרת צדקך, שהרי אין ישועה אלא מצד שמך הקדוש יהוה ב"ה לעולם ולעולמי עולמים שנא' בו לה' הישועה וכו', ולישועה זאת אנו מקוים תמיד שנא' **בו כעיני עבדים וכו' כן עינינו אל ה' אלהינו וכו'**, וא"ת שהקויו הזאת אינו כי אם בעדנו, לא כן שהרי צדיק נושע מישועה שלנו שנא' בו צדיק ונושע הוא, שהרי נא' תנו עוז לאלהים וכו', שכן

פרק קכד

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לִוְלִי יְהוָה שְׂהִיָּה
לָנוּ יֹאמַר-נָא יִשְׂרָאֵל: ב לִוְלִי יְהוָה שְׂהִיָּה
לָנוּ בְּקוֹם עָלֵינוּ אָדָם: ג אֲזִי זִזִּים בְּלַעֲוֵנוּ
בַּזָּרוֹת אָפֶם בָּנוּ: ד אֲזִי הַמִּים שְׁטָפוּנוּ
נִזְזָלָה עָבַר עַל-נַפְשֵׁנוּ: ה אֲזִי עָבַר עַל-
נַפְשֵׁנוּ הַמִּים הַיֵּידוֹנִים: ו בָּרוּךְ יְהוָה שְׂלֹא
נִתַּנָּנוּ טָרֶף לְשֹׁנֵיהֶם: ז נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר
נִמְלָטָה מִפִּזּוֹ יוֹקְשִׁים הַפִּזּוֹ נִשְׁבַּר וְאֲנִיזָנוּ

סדרת מאורותיך שימתינו לתיקוני התחתונים, ואם אין כח בתחתונים ליתן כח לצדיק זה להיות מתגבר בתוקפו נא' בו כי שבע יפול צדיק, אבל בישועה הזאת וקם ודאי, ובזמן שצדיק נופל ח"ו השכינה שנא' בה רגליה יורדות מות כמה צער סובלת שלא יש צדיק עמה שיכול להקימו שנא' בו מקימי מעפר דל, באותו הזמן כרחל לפני גוזזיה נאלמה שהדיבור מסתלק ממנה ונא' בה נאלמתי דומיה החשיתי מטוב, זה צדיק, טוב ודאי, והרי כח גדול צריך להקים זה להביא לו ישועה, ואין לנו כי אם לעמוד לצפות שתבא לו הישועה מצד יחודך העליון שאינו ממתין ואינו עומד תחת שום סדר והתעוררות התחתון שנא' בו למעני למעני אעשה, קנאת ה' צבאות תעשה זאת, ולקנאה הזאת אנחנו מצפים תמיד ועינינו תלויות אליך בקיוי גדול באמת, עיני כלו לישועתך ודאי, להיות צדיק נושע, באותו הזמן אדני שפתי תפתח, וקול מתחבר בדיבור, (תפארת הנקראת קול מתחברת במלכות) ופי יגיד תהלתך שהוא פי ה', השכינה הקדושה אינה עוד נאלמת אלא תהלת ה' ידבר פי, ולאמרת צדקך ודאי, רבון כל העולמים הרי עינינו כלות מיחלות לאלהינו וזה קיוי אמת ודאי, וראוי שתגלה אמתך למקוים לאמתך, תתן אמת ליעקב, ענני באמת ישעך, לה' הישועה מצד יחודך הקדוש, שהרי אין בנו עוד כח אפי' לקוות מתוך רוב הצרות, שהרי ס"מ הרשע אינו נותן מנוחה אלא מבלבל מחשבות שנא' בו וחשבת מחשבת רעה, והרי אין אדם נתפס על צערו, והרי אתה תקבל מעט קיווינו לפניך ואתה תגמור בעדנו, ה' יגמור בעדי, אמור די לצרותינו ונעבדך באמת כי אתה הוא ה' אלהינו ונקוה לך, ואם תקותינו לפעמים אינו כראוי, הרי הרשע ס"מ הוא המסית והמדיח והוא חייב מיתה ודאי, שנא' בו כי בקש להדיחך וכו', וזה עיר הנדחת שצריך לשרוף אותה באש אוכלת שלך, שנא' בך כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא, קנא לשמך המחולל, למה יחרף צר ואויב שמך לנצח, החרם תחרים אותו, ידך תהיה בו בראשונה להמיתו בכחך הגדול, ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר, קנאת ה' צבאות תעשה זאת, קנא לאדמת קדשך, קנא לירושלים עירך, קנא לדביר היכלך, קנא לאחותך, קנא לרעייתך, קנא ליונתך תמתך, קנא לעמך גוי אחד בארץ, נקום נקמת דם עבדיך השפוך, נקום נקמת בשר חסידיך שניתנו לחית הארץ, נקום נקמת עול גלותינו הכבד והארוך, ראה בצרותינו ושמע קול תפלתנו, כי אין אלוה אחר מבלעדיך, שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, חננו ה' חננו כי רב שבענו בוז, שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו רעה, כי לך לבד עינינו תלויות באמת, לישועתך קויתי ה':

נְבִלָטָנוּ: זֶה עֲזָרָנוּ בַּשֵּׁם יְהוָה עֹשֶׂה עֲשִׂים וְאֶרֶץ:

פרק קכד

השגחת ד' היא המצילה מן הקלי'.

(א) שיר המעלות לדוד מלכות העולה בה מעלות חגתנ"ה ל לולי יהוה תפארת שהיה ס"ת יהה משמות עב לנו שהוא מתחבר עימנו במלכות הנקראת אלקים גימ' "לנו" יאמר¹²⁰⁶ יתעלה נא תפארת ובינה בהם שמות הויה עם ד אותיות ואהי"ה ישראל¹²⁰⁷ תפארת:(ב) לולי יהוה תפארת שהיה ס"ת יהה משמות עב לנו למלכות בקום עלינו אדם¹²⁰⁸ ס"מ:(ג) אזי מלכות חיים בלעונו הקלי' שודד

¹²⁰⁶ כתב הרב חיים פאלאג'י ז"ל בספרו "החיים יודוך" דף קנח "יאמר נא ישראל" אפשר לבאר על פי שכתב הרב מגלה עמוקות ז"ל אופן מח שבארבע גלויות יש עימנו בכל גלות אות אחת משם הויה ב"א לשמור אותנו מיד אויבנו. ולא עוד אלא כי עם כל הגלויות יש כמה אנשים מישראל שהם בחצרות המלכים ויש להם גדולה ורוממות ואילולי הקב"ה שהיה משרה שמו יתברך עלינו, היתכן שבכל הגלויות שעוברים עלינו יהיה להם גדולה ורוממות? ודאי שאין זה אלא סיעתא דשמיא. ולשון "יאמר" מתבאר כאן מלשון התרוממות כמו שכתוב בספר "ערכי הכינויים" מלשון "אמרו צדיק כי טוב" ומלשון "וד' האמירך היום" (והרב "אור החיים" הקדוש השתמש בפירוש זה בכמה מקומות). באופן מח כתב בעל המגלה עמוקות שלשון "נא" רומז לארבע גלויות. נא- נבוכדנצר אחשוורוש, נא-נבזראדן ניקנור אנטיוכוס, נא- נירון אספסיאנוס עיי"ש.

¹²⁰⁷ זוהר חלק ב דף מז עמוד א ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת יהוה, אמר רבי שמעון, זכאה חולקיהון דישראל דהא רעיא כמשה אזיל בגווייהו, כתיב (שם סג יא) ויזכור ימי עולם משה עמו, ויזכור ימי עולם, דא קודשא בריך הוא, משה עמו, (מכאן אוליפנא) שקיל הוה משה ככל ישראל, ואוליפנא מהא, כי רעיא דעמא הוא ממש עמא כלהו, אי איהו זכי, עמא כלהו זכאין, ואי איהו לא זכי, עמא כלהו לא זכאן ואתענשו בגיניה, והא אוקמוה. התיצבו וראו, לית לכו לאגחא קרבא, דהא קודשא בריך הוא יגיח קרבא בגיניכון, כמה דאת אמר יהוה ילחם לכם ואתם תחרישון, תא חזי, ההוא ליליא כנש קודשא בריך הוא לפמליא דיליה ודאין דינייהו דישראל, ואלמלא דאקדימו אבהן עלייהו דישראל, לא אשתזיבו מן דינא, רבי יהודה אמר, זכותא דיעקב אגין עלייהו דישראל, הדא הוא דכתיב (תהלים קכד א) לולי יהוה שהיה לנו יאמר נא ישראל, ישראל סבא. (לולי ד' שהיה לנו להושיע את ישראל, והישועה באה על ידי שיעקב אבינו התפלל עלינו וזהו "יאמר נא ישראל". יעקב אבינו מידתו תפארת) לפי הרמ"ק והובא בבאור "מתוך מדבש" דף קטו.

¹²⁰⁸ למי התכווין דהע"ה באומרו אדם? להלן פירושים שונים: פרעה, עשיו, המן, אדום, ס"מ והמהר"ח ז"ל בספר "עץ הדעת טוב" כתב שאלו ישמעאל. (כך שמעתי מפי מו"ר הרה"ג שמחה הכהן קוק שליט"א ראב"ד רחובות בדרשה שנשא במכון הגבוה לתורה בימי שישי. בין יוזמי ומקימי הכולל נמנה ידידי היקר ר' שלום רוזבלט נ"י שאינו חש בטוב בימים אלו. יהיו דברים אלו לרפואתו)

תוספות זוהר דף רעב עמוד א כד אתא רבי אבא אתי ושאלו קמיה אמר להו שפיר קאמר רבי יהודה והכי הוא ואנא אצטרך לגלאה רזא דמלה. והא חזינא דר' יהודה גלי לה. אלא אמר קב"ה למשה: "משה השתא במצרים היה המטה של אהרן לדחות הקש השולט על ישראל במצרים אבל כשיצאו ממצרים כמה מקטרגי מזמני על ישראל לדחותם בים כמה מים מרים נזדמנו וקטרגו. באו לים בא רהב שרו של מצרים ושל ים אמר קב"ה למשה הרם ונטה ירך כיון דאמר הרם את מטך מהו ונטה את ירך אלא הרם את מטך נגד רהב שרו של מצרים. באו למרה כמה מים מרים נזדמנו אצלם ונצטער משה וצעק הדא הוא דכתיב ויצעק אליי א"ל קודשא בריך הוא משה הרי לך עצה בזה השלך המטה אצלם ויתחקק נחש עלי צור שניהם ביחד ויצולו הדא הוא דכתיב (שם) ויורהו ה' עץ וישלך אל המים עץ כמה דאתמר מקום שיפול העץ שהוא עצה וישלך אל המים וכתוב שם שם לו חק ומשפט נחש עלי צור ושם נסהו עטרהו בנסים אמר קב"ה מכאן ולהלאה הרי לך שיעמוד אצל המים הרי לך להתקדש שמי במים.

כשבאו לאלים באו המים לקטרג בהם אמר קב"ה במקום הזה אין צריך מטה הרי יעקב שהוא אילן בשבעים נפש והוא שבעים תמרים ושתיים עשרה עינות מים שנים עשר שבטים בשבעים עמודים וי"ב שבטים כד"א כי יבשו מאילים אשר חמדתם מיד ויחנו שם על המים במקום הזה שנקרא אילן והוא אלים משמע דכתיב על המים ומשמע דכתיב שם שם לו ולא במקום אחר ושם שלטו בני ישראל על המים ולא הוצרך המטה. מכאן ולהלאה אצטריך המטה בנחש עלי צור אלא המים. באו לחורב באו המים לקטרג אמר ליה קב"ה והכית בצור המטה אצטריך הכא והכית לאלו באותו צור ולא בנחש. אמר משה יתיר אצטריך הכא אנא חמי מים דבעי לשטפא אמאי (שם) הנני עומד לפניך שם על הצור בחרב והכית בצור אמר קב"ה למשה עדיין במריבה עתידין המים לקטרג יותר שהם מים עכורים רעים וזידונים ויזדווגו בהם ישראל בגלוי לעיניהון ואותה שעה אצטריך המטה והתיר עליהם הנחש בגלוי לעיניהם דבר שנזדווגו בהם בגלוי. ת"ח הכי חמא דוד דכתיב **לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם**. אדם זה פרעה (שם) אזי עבר על נפשנו המים הזידונים כדאמרין וכתב (שם) נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים. א"ר אבא מה ראה משה באותה שעה שלא עשה בנחש אלא ישראל היו דוחקים למשה תנה לנו מים נתייעץ ואמר. קב"ה אמר לי עמוד בנחש ואנא חמי דאין גזירה לנחש במים אלא בעפר אמר ר' יהודה מהכא ועפר תאכל כל ימי חיך משמע דעפר ייכול כל יומיו אבל לא במיא וישראל דחקין לי ואע"ג דיתעביד ניסא לא יתעביד באתר דא אלא אתחקק בעפרא ולא במיא דכתיב וישליכהו ארצה ויהי לנחש וצור בדא אתחקק במיא במרה וכבר עבד ניסא בהאי דאתעביד זמנא אחרא דכתיב ויך את הסלע במטהו פעמים אמר ליה קב"ה משה (שם) יען לא האמנתם בי להקדישני דחשבתון דלא יכיל נחש במים (שם) לכן לא תביאו ע"כ:

מדרש הנעלם פרשת בשלח מאמר נחש עלי צור
ת"ח, הכי חמא דוד, דכתיב **לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם**, זה פרעה. אזי עבר על נפשנו המים הזידונים, כדאמרין. וכתב נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים וגו':

ספר מגילה עמוקות - אופן מז

רצה משה להעביר המרכבה טמאה, דאיתא בכנפי יונה שבקין דרומית מזרחית כנגד עולם היצירה, יש כמין חתיכה מרובעת, עיין שם בארוכה. והוא סוד וילך ארצו בני קד"ם (בראשית [כט א]) נוטריקון ק"רן ד"רומית מ"זרחית, שם צורת נחש ואדם, שממנו יניקת עשו הרשע שנקרא **אדם** רע, וגם נקרא נחש, כדמתרגמינן (שם בראשית כה כז) איש שדה נחשירכן, שבירך שלו דמות נחש, וכן בלעם גם כן יניקתו מן הררי קדם, נקרא אדם רע בליעל, ואמר ולא הלך לקראת נחשים (במדבר כד א). ועל זה רמז יעקב הצילני נ"א (בראשית לב [יב]) דייקא, נוטריקון נ"חש א"דם. וכן בלק אמר לכה נ"א ארה לי (במדבר כב ו), וכן עמי זכור נ"א מה יעץ עליך וגו' (מיכה ו ה), וכן הצורך הגדול המן שף עמא כנחש, ודרשו עליו (מגילה דף י"א [ע"א]) **בקום עלינו אדם** (תהלים ככד ב) ולא מלך, לכן איתמר עליו יאמר נ"א ישראל (תילים) (שם תהלים ככד א), ישראל דייקא, שהוא יניקת עז"א ועזא"ל, ארצה בני קד"ם שהוא ק"רן ד"רומית מ"זרחית. ועליו התפלל משה מאחר שהחלות להראות לי מרכבה קדושה, אעברה נ"א רוצה אני להעביר נגע"י בני אדם, שהוא סוד נ"ופל ג"לוי ע"ינים (במדבר כד ד), שהם סוד קד"ם צורת נ"א, נ"חש א"דם, נ"גע"י א"דם. השיב הקב"ה רב לך, די לך בקדושה במרכבה שלך, ואין עת לבטל הקליפות רק לעתיד לבא, אל תוסף דבר עוד בדבר הזה, ז"ה נוטריקון ז"רש ה"מן, שהוא סוד סמאל ובת זוגו:

הרמ"ק ז"ל בסידורו "תפילה למשה" דף קמח - "אדם" הוא אדם בליעל, איש און.

ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - מגילה דף ו ע"ב

והוא מ"ש **לולי ה' וכו' בקום עלינו אדם וכו'** ואמרו (ברכות סב ע"ב) א"ת אדם אלא **אדם** כי אינו צורת אדם ממש רק עיניו כעיני אנשא ופום ממלל רברבין (דניאל ז ח) שהוא סוד העינין דמסתכלין בעובדא דב"נ ועולה ומקטרג. אזי המים שטפנו סוד גלי הים שנעץ קנה בים ורגזין ורעשין גלוי וכו' וז"ס בחרות אפס בנו. וכת' ב' אכלה ומדקה וכו' וז"ש אזי חיים בלעוני וכו'. ואמר ברוך ה' שלא נתננו טרף לשיניהם שהם שנין די פרזל דילה. ואמר נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים הוא סוד צפור הנ"ל האחוזות בפ"ח בסוד מגדיאל דנטל חובין, והשכינה הוא צפור דקדושה קן צפור דמקננא על בנין דילה אפרוחים או בצים שהם ת"ח ותשב"ר כמ"ש דקיומא דילה באורייתא, כמ"ש בהקדמת תיקונים (ד' ב ע"א) בית דנשמעין ב' פתגמי אורייתא וכו' גם צפור מצאה בית תמן וכו' ואלין דנשמעין דברי תורה בהון אתקריאו בצים וכו' בצים מארי מקרא וכו'. וע"י התורה שהוא החו"ל המגין נגד גלי הים הצפור נמלט מפ"ח יוקשים שהוא מגדיאל שעושה פ"ח יקוש ללכוד רגלין דלעילא שהם המרגלים דרדפין בתר רגלין ועינין דלעילא.

את כל השפע **בחרות אפס בנו** כאשר מתגברת מידת הגבורה: **(ד) אזי** מלכות **המים שטפנו** נדחית מפני קלי' **נחלה** ונעשית חולה **עבר על נפשנו** מלכות: **(ה) אזי** ¹²⁰⁹ מלכות **עבר על נפשנו** מלכות **המים הזידונים** קלי': **(ו) ברוך יהוה** תפארת העולה ומקבל מיסוד אבא הדוחה בהתגלותו כל הקלי' שלא נתנו טרף **לשניהם: (ז) נפשנו** מלכות **כצפור דרור** שהיא **הבינה נמלטה מפח יוקשים** קלי' ואלו הסירכות העומדות בפתח היכל לבנת הספיר (רמ"ק) **הפח נשבר** ¹²¹⁰ ס"מ ולילי' ואנחנו **נמלטנו: (ח) עזרנו בשם** ע"ב **יהוה** תו"מ **עשה שמים** תפארת **וארץ** מלכות:

פרק קכז

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבְּטוּזִים בִּיהוָה כְּהָר-
צִיּוֹן לֹא-יִמוּט לְעוֹלָם יֵשֵׁב: ב יְרוּשָׁלַם
הָרִים סָבִיב לָהּ וַיהוָה סָבִיב לְעַמּוֹ מִעַתָּה
וְעַד-עוֹלָם: ג כִּי לֹא יִנוּזוּ שִׁבְט הָרָשָׁע
עַל גּוֹרֵל הַצַּדִּיקִים לְמַעַן לֹא-יִשְׁלָזוּ
הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָתָהּ יְדִיָּהֶם: ד הִיטִיבָה
יְהוָה לְטוֹבִים וּלְיִשְׁרִים בְּלִבּוֹתָם: ה
וְהַמִּטִּים עֵקֶלְקָלוֹתָם יוֹלִיכֵם יְהוָה אֶת-
פְּעָלֵי הָאָוֶן שָׁלוֹם עַל-יִשְׂרָאֵל:

פרק קכח

בהתיחד הרעיה עם דודה משתחררת היא מאחיזת הקלי'.

¹²⁰⁹ כתב רבנו הרמ"ק ז"ל בסידורו "תפילה למשה" דף קמח: "אזי" אז - מלכות המתחברת ליסוד י'.

¹²¹⁰ תיקוני זהר דף עב עמוד א
קם סבא ואמר רבי רבי במאי אוקימתא סוד יבום וחליצה, דהא ברירא דמלה שמענא, אמר ליה מה דשמעת אימא, אמר ודאי ברזא דיבום אשכח אתרא ההיא נשמתא ערטילאה, הדא הוא דכתיב (תהלים פ"ד) גם צפור מצאה בית, ודא נפש דאתיא בגלגול זמנא קדמאה, ודרור קן לה, דא רוחא דאתיא בגלגולא זמנא תניינא, אשר שתה אפרוחיה, דא נשמתא דאתיא בגלגולא זמנא תליתאה, ומינה נפקין אפרוחין דאינון בנין, וברזא דיבום כלהו תלת נחתין בבת אחת, הדא הוא דכתיב (איוב ל"ד) אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו: אליו יאסוף, לבו דתמן נפש, רוח בכנפי ריאה, נשמתא במוחא, וכלהו חד בקטורא חדא, אבל חליצה איהי שזבת ההיא נשמתא ורוחא ונפשא דאינון קטירין בתלת קשורין דחויא, ורזא דמלה נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשבר ואנחנו נמלטנו. קם רבי שמעון כדי לנשקא ליה, פרח מיד ולא אתחזי.

(א) **שיר המעלות** מלכות העולה בה' מעלות חגתנ"ה **הבטחים** ויסוד **ביהוה** תפארת **כהר ציון**¹²¹¹ יסוד **לא ימוט לעולם** מלכות **ישב: (ב)** **ירושלם** מלכות **הרים** ספירות עולם הבריאה **סביב לה**¹²¹² **ויהוה** תפארת **סביב לעמו מעתה** מלכות **ועד** יסוד **עולם** בינה: (ג) **כי לא ינוח** ר"ת כלי משמות עב **שבט הרשע** קל"י **על גורל הצדיקים**¹²¹³ שומרי הברית **למען לא ישלחו**

¹²¹¹ זוהר חלק ב דף קמג עמוד א

פתח ואמר, (תהלים קכה א) **שיר המעלות הבטחים ביהוה**, כהר ציון לא ימוט, לעולם ישב, האי קרא אוקמוה, אבל, שיר המעלות, תושבחתא דקאמרי אינון דרגין קדישין עלאין מסטרא דגבורין עלאין, ואינון כגוונא דלואי לתתא, ואינון מעלות, דרגין על דרגין, ופלחין ברזא דחמשין שנין, והאי איהו **שיר המעלות. הבטחים ביהוה כהר ציון**, דא אינון צדיקיא דאינון מתרחצן ביה בעובדן דלהון, כמה דאת אמר (משלי כח א) וצדיקים ככפיר יבטח. ואי תימא הא צדיקיא לא מתרחצן בעובדיהון כלל, ותדיר דחלין, כאברהם דכתיב ביה (בראשית יב יא) ויהי כאשר הקריב לבא מצרימה וגו', כיצחק דכתיב ביה (שם כו ז) כי ירא לאמר אשתי, כיעקב דכתיב ביה (שם לב ח) ויירא יעקב מאד ויצר לו, ואי הני לא אתרחצו בעובדיהון, כל שכן שאר צדיקי עלמא, ואת אמרת וצדיקים ככפיר יבטח. אלא ודאי ככפיר כתיב, דהא מכל אינון שמהן לא כתיב אלא כפיר, ולא כתיב לא אריה ולא שחל ולא שחץ, אלא כפיר, דאיהו חלשא וזעירא מכלהו, ולא אתרחץ בחיליה, אף על גב דאיהו תקיף, כך צדיקיא לא אתרחצו בעובדיהון השתא אלא ככפיר, אף על גב דידעין דתקיף חילא דעובדיהון, לא אתרחצן אלא ככפיר ולא יתיר. ובגיני כך **הבטחים ביהוה כהר ציון** וגו', לא ככפיר ולא כאריה ולא ככלהו שמהן, אלא כהר ציון, ואוקמוה מה הר ציון איהו תקיף ולא ימוט תדיר, אוף הכי בההוא זמנא להו כהר ציון, ולא כהשתא דלא אתרחצו אלא ככפיר, דדחיל ולא אתרחץ בחיליה, ואתון בני קדישי עליינון, רחצונותא דלכון כהר ציון ודאי, זכאין אתון בעלמא דין ובעלמא דאתי. אזלו, כד מטו למתא אתחשך ליליא, אמר רבי שמעון, כמה דיומא דא אנהיר לן בהאי ארחא, למזכי ביה בעלמא דאתי, אוף הכי האי ליליא ינהיר לן, למזכי לן לעלמא דאתי, ולאעטרא מלין דיממא בליליא דא קמי עתיק יומין, דהא כיומא דא שלים לא ישתכח בכל דרין אחרנין, זכאה חולקנא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

¹²¹² ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית

והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית י"י בראש ההרים (ישעיהו ב, ב) בראש ארבע מחנות. וזהו סוד: כל יושבי תבל ושוכני ארץ כנשווא נ"ס הרים תראו וגו' (שם ימ, ג), שיעמוד נס אדנ"י, שהוא סוד המזבח שעשה משה רבינו עליו השלום על מלחמתו של עמלק, ויעמוד הנס (המלכות) על ראש ההרים הידועים, ארבע חיות של ארבע מחנות. (סוד שנא"ן שור, נשר, אריה, אדם) ודע, עוד יש כמה הרים אחרים, ומהם גבנונים ומהם הרי נשף ושאר כמה הרים חיצונים, וכולם מקיפין סביב להר המוריה בסוד אדנ"י, וזהו סוד: ששים המה מלכות ושמונים פילגשים ועלמות אין מספר אחת היא יונתי תמתי (שיר"ה ו, ח, ט) ועל זה נאמר; **ירושלים הרים סביב לה וי"י סביב לעמו** (תהלים קכה, ב) ודע כ, מן ההרים שסביבות ירושלים, מאותן שנקראים הרי נשף וכיוצא בהן, כשישראל יוצאין חוץ להר ציון מתנגפין רגליהם על הרי נשף, לפי שאין להם לישראל קיום ועמידה זולתי בהר ציון ובהר המוריה. ולפי עיקר זה אמר י"י יתברך לישראל שנתן לעשו את הר שעיר לרשת אותו. והטעם, כי הר שעיר הוא טמא ובו שוכנים השעירים אשר הם זונים אחריהם:

¹²¹³ זוהר חלק ב דף ריד עמוד ב

ביוסף מה כתיב, (בראשית נ כו) ויישם בארון, תרין יוד"ן אמאי, אלא דאתחבר ברית בברית, רזא דלתתא ברזא דלעילא, ועאל בארונא, מאי טעמא, (ס"א תא חזי, סטרא דקדושה אקרי ארון הברית, וההוא ארון הברית אתתקן לאעלא ביה רזא דאורייתא, דאיהי רזא דיוקנא דגופא קדישא, כגוונא דא לתתא, אתתקן ארונא לאעלא ביה דיוקנא דגופא רזא דאדם, ומאן איהו דקאים ברזא דאדם, מאן דנטיר את קיימא קדישא. ועל רזא דא אינון חסידי קדישין כד הוּו מפטרי מהאי עלמא הוּו אעלין לון בארונא, בגין דלא אתחזי למיעל בארונא אלא מאן דנטיר להאי ברית את קיימא קדישא, ביוסף מה כתיב, ויישם בארון), בגין דנטיר ברית קדישא, ואתקיים ביה, להכי אתחזי לאעלא בארון, וכלא כדקא חזי. בכה רבי אבא, ואמר ווי לבני עלמא דלא ידעי לההוא כסופא, ווי לההוא עונשא, דכל מאן דבעי עאל בארונא, בגין דלא אצטריך למיעל בארונא בר צדיק, דידע בנפשיה ואשתמודע בגרמיה דלא חטא בההוא ברית את קיימא קדישא מעולמו, וקא נטיר ליה כדקא יאות, ואי לאו לא אצטריך ליה למיעל בארונא, ולמפגם ארונא. רזא אצטריך לאתחברא באת קיימא קדישא, דאיהו רזא דאתחזי ליה ולא לאחרא, דהא ארון לא אתחבר אלא בצדיק דנטיר את קיימא קדישא. ומאן דפגים ברית ועאל בארונא, ווי ליה דפגים ליה בחייו, ווי ליה דפגים ליה במיתתיה, ווי ליה מההוא עונשא, ווי ליה דפגים את וארון קיימא קדישא, ווי ליה לההוא כסופא דנקמין מניה נקמת עלמין, נוקמא דעלמא דא ונוקמא דההוא פגימו, ורזא דא כתיב (תהלים קכה ג) **כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים**. בשעתא דדיינין ליה בההוא עלמא, מסתכלן בעובדו, אי הוה פגים רזא דברית קדישא דחתים בבשריה, והשתא פגים ארונא (דברית) דיליה, בהאי, הא לית ליה חולקא בצדיקא, מסתכלן ביה ודיינין ליה ומפקי ליה לבר מכללא דאדם. כיון דאפקי ליה

הצדיקים ס"ת אום משמות עב בעולתה ידיהם: (ד) היטיבה יהוה תפארת לטובים
ולישרים בלבותם: (ה) והמטים עקלקלותם יוליכם יהוה תפארת את פעלי האון קלי
שלום ¹²¹⁴על ישראל:

פרק קכו

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת-שִׁיבֹת
צִיּוֹן הָיִינוּ כְּזוֹלָבִים: ב אָז יִמְלֵא שְׁזוֹק פִּינוּ
וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אָז יֹאמְרוּ בַּגּוֹיִם הַגְּדִיל יְהוָה
לַעֲשׂוֹת עִם-אֱלֹהֵי: ג הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת
עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֹזִים: ד שׁוּבָה יְהוָה אֶת-
שְׁבִיתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בִּנְנָב: ה הַזְרְעִים
בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: ו הָלוֹךְ יִלֵּךְ וּבָכָה
נִשָּׂא מִשָּׁךְ-הַזֶּרַע בֹּא-יָבוֹא בְּרִנָּה נִשָּׂא
אֶלְמֹתָיו:

מכללא דאדם, אפקי ליה מכללא דכלהו אחרנין דאתעתדו לחיי עלמא, ויהבי ליה לההוא (ארון) סטרא דלא אתכליל ברזא דגופא דאדם, כיון דאתמסר לההוא סטרא ווי ליה דאעלין ליה בגיהנם, ולא נפיק מניה לעלמין, על דא כתיב (ישעיה סו כד) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי וגו', אינון דאשתארו מכללא דאדם. והני מילי כד לא עבד תיובתא שלימתא, תיובתא דאיהי אתחזייתא לחפייא על כל עובדוי. ועם כל דא טב ליה דלא יעול בארונא, דהא כל זמנא דגופא קיים נשמתא אתדנת ולא עאלת לאתרה, בר אינון חסידי עליונין קדישין דאתחזון לסלקא בגופיהון, זכאה חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי. בגין דלית חובה דקשיא קמי קודשא בריך הוא, כהאי מאן דמשקר ופגים להאי את קיימא קדישא, ודא לא חמי אנפי שכינתא, על חובא דא כתיב, (בראשית לח י) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יהו"ה, וכתיב (תהלים ה ה) לא יגורך רע.

¹²¹⁴ זוהר חלק ג דף לו עמוד א

שלום על ישראל, מאי שלום על ישראל, אלא כמאן דאמר שלמא על רישיה דמלכא, דלא יחסר כלא, כך שלום על ישראל, בזמנא דצדיקייא ישתכחון בעלמא.

פרק קכו

געגועי הרעיה לדודה ותפילה ליחוד תמידי עימו.

(א) **שיר המעלות** מלכות שעלתה ביה מעלות שהם חגתנ"ה ל **בשוב יהוה** תפארת. במצב זה **את** מלכות שבה להתחבר עם **שיבת ציון** יסוד **היינו** וכעת מלכות (ה) ותפארת (ו) עולים לבינה (הרמוזה באותיות יין של היינו) ¹²¹⁵ **כחלמים** גילוי אור הבינה: **(ב) אז** בגילוי אור הבינה **ימלא שחוק** ¹²¹⁶

¹²¹⁵ זוהר חלק ג דף פט עמוד א

פתח ואמר **בשוב יי את שיבת ציון היינו כחלמים**. בשוב יי את שיבת דא בגלות בבל אתמר. דלא אשתכחו יתיר בגלותא אלא שבעין שנין דכתיב כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם. וכתיב היינו כחלמים מאי כחלמים אלא הא אתערורי חברייא דאיכא שבעין שנין בחלמא. (תענית כג ע"א) ות"ח כתיב כי שבעת ימים ימלא את ידכם. מאן שבעת ימים הא אתמר. ההוא אתר עלאה דהיא כללא דכל שיתא אחרנין אקרי שבעת ימים ואקרי תשובה. (בינה) תנינן מאן דיתב בתעניתא בשבתא קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה ושבעין שנה אינון שבע אנפי מלכא דאפילו אסתכמו עליה (כלא) לביש ההוא גזר דינא אתקרע. מ"ט בגין דאחיד ביה בההוא יומא בכללא דכלהו דאקרי שבעה ואקרי תשובה בגין כך בכלהו אחיד ואהדר בתשובה ואתקרע גזר דינא בכלהו ועל דא ודאי שבעין שנין איכא בחלמא. כגוונא דא כהנא אתערורי בשבע דאקרי שבעת ימים אי פגים רישיה ההוא שבעה דאיהו כללא דכלהו אקרח מניה כל ההוא קדושה דכולהו דשריא עליה. ועל דא אזדהרו דלא יקרח קרחה בראשם וישתכחו פגימין מכלא. ובגין כך כהנא בעי לאשתכחא בשלימו יתיר מכלא כ"ש ההוא (הכהן הגדול) דאיהו עלאה מכלהו. א"ר אבא כאן בה"א תתאה כאן בה"א עלאה כ"ג דאיהו עלאה מכלהו בה"א עלאה (שהוא אחוז בבינה) דכתיב אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו וגו'. ומלא ידו וגו' דכתיב שבעת ימים ימלא את ידכם. כהנא אחרא סהדיט) בה' תתאה. (במלכות) דכתיב לא יקרח קרחה בראשם וכתיב בתריה ולא יחללו שם אלקיהם והאי שם הא ידיעא איהו (שזו המלכות) ובגין כך כתיב והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ללבוש את הבגדים כמה דאמרן. ובגין דאיהו קדישא כגוונא דלעילא כתיב ומן המקדש לא יצא.

¹²¹⁶ זוהר חלק א דף קטו עמוד א

ותאמר שרה צחוק עשה לי אלה"ם, כתיב (ישעיה סו י) שמחו את ירושלם וגילו בה כל אוהביה, שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה, אמר רבי יהודה, לא היתה שמחה לפני הקדוש ברוך הוא מיום שנברא העולם, כאותה שמחה שעתיד לשמוח עם הצדיקים לעתיד לבא, וכל אחד ואחד מראה באצבע ואומר, (שם כה ט) הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה יהו"ה קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו, וכתיב (שם יב ה) זמרו יהו"ה כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ. רבי יוחנן אמר, לא חזינו מאן דפריש האי מלה כדוד מלכא, דאמר (תהלים קד כט) תסתיר פניך יבהלון וגו', מכאן שאין הקדוש ברוך הוא עושה רעה לשום אדם, אלא כשאנו משגיח בו הוא כלה מאליו, דכתיב תסתיר פניך יבהלון, תוסף רוחם יגועון וגו', ואחר כך (שם ל) תשלח רוחך יבראון וגו', ואחר כך (שם לא) יהי כבוד יהו"ה לעולם ישמח יהו"ה במעשיו, ואזי השחוק בעולם, דכתיב (שם קכו ב) **אז ימלא שחוק פינו ולשונו רנה**, הה"ד ותאמר שרה צחוק עשה לי אלה"ם לשמוח בישועתו.

ספר עץ חיים - שער כא פרק ב מ"ח

ואחר שביארנו ענין אמא עצמה נבאר ענין ההפרש שיש בין ז"א לנוקבא בענין המוחין שלהם כי הנה ע"ד ששיעור ז"א הוא מן הת"ת דאמא עד למטה כן נוקבא דז"א הוא מן ת"ת דז"א ולמטה אלא שיש הפרש א' ביניהן והוא כי הנה הנוקבא דז"א מקומה הוא בתחלה כאשר נאצלה באחורי ז"א מהחזה של ז"א ולמטה כיצד עד החזה הוא שליש עליון של הת"ת דז"א וממקום סיום החזה עד סוף הת"ת דז"א יש ב"ש תחתונים אחרים. והנה שיעור כתר של נוקבא דז"א הוא שיעור מקום ב"ש התחתונים דת"ת דז"א וז"ס פסוק ושמתי כדכד שמשותך וגו'. והענין הוא כי הנה נודע כי ה"ח מתפשטין בז"א מהחסד שבו עד הוד שבו והנה חסד גימטריא ע"ב והנה חסד המתפשט בתוך ת"ת של ז"א בהיותו מתחלק לג' שלישים יהיה כל שליש ממנו במספר כ"ד כי ג"פ כ"ד גי' ע"ב והם כמנין חסד הנ"ל והנה כתר דז"א הם ג"פ אור אור אור כמנין כתר אבל נוקבא הכתר שלה הוא ב"פ אור אור שהם גימטריא ב"ת כנודע כי הנוקבא נקראת בית ואלו ב"פ אור שיש בכתר דנוקבא הם בחי' ב"ש של ת"ת דז"א שלקחתם הנקבה לכתר שלה אשר כל א' מהם הוא כ"ד וז"ס ותמלא כדה ותעל כ"ד ה' וז"ס כ"ד אותיות שיש בפסוק בשכמל"ו כנזכר בזוהר וז"ס כ"ד ספרי דאורייתא ולכן הנקבה נקראת ד"ך וענייה לפי שחסר ממנה כ"ד שהיא שליש הראשון והיא ד"ך וענייה ממנו. וז"ס שארז"ל משחרב בית המקדש אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה כי בעת שנחרב ב"ה שהיא הנקבה הנקראת בית לסבת לקיחת הכתר שבה ב"פ כ"ד כ"ד הנ"ל שהם ב' פעמים אור כמנין

בינה **פינו** ¹²¹⁷ מלכות ולשונו יסוד **רנה אז** לעתיד לבא **יאמרו בגוים הגדיל** מצד החסדים **יהוה** שבתפארת ס"ת מלה משמות עב **לעשות עם** אותיות **אלה** ¹²¹⁸ שנפלו בעת הגלות ועתה חוזרים למקומם: **(ג) הגדיל יהוה לעשות עמנו היינו שמחים** בחזרת אור הבינה "אם הבנים שמחה": **(ד) שובה יהוה את שבותנו שביתנו כאפיקים** ¹²¹⁹ **בנגב** ס"ת ומב משמות עב: **(ה) הזרעים**

בי"ת ולכן מאז ואילך אסור לשחוק כי שחוק הוא גימטריא ב' פעמים אור"ר אור"ר וכיון שנסתלק אור"ר אור"ר אין שחוק בעולם ולע"ל כשיבנה בית המקדש נאמר אז ושמתי כ"ד כ"ד שמשותף כי אז יחזור לה ב"פ כ"ד כ"ד הנ"ל הנקרא שמשותף על שמאירין כשמש וגם לפי שלוקחתן מגוף הת"ת דז"א הנקרא שמש כנודע להיות לה בחי' הכתר שבה ונמצא שהם ב"ש מן השמש ויהיה כ"ד כ"ד שמשותף כי הז"א כולו נקרא שמש וגם בחי' הת"ת שבו נקרא שמש. והענין כי כל חסד נקרא אור בסוד האור דאתברי ביומא קדמא דמעשה בראשית והנה טעם לקיחתה ב"ש תחתונים לבד הוא לפי שיסוד של תבונה מתלבש בשליש עליון של ת"ת דז"א כנודע שהוא עד מקום החזה ומשם ולמטה האורות של החסדים הם מגולים לכן אין כתר דנוקבא יכול להתחיל אלא בסוף סיום שלישי עליון דתפארת כי שם התחילו החסדים להתגלות ומכאן האורות המגולים שם אז יוצא שם כתר שלה מבחי' ב"ש החסד המגולין והמאירין ולכן הם ב' פעמים אור אור וזהו מ"ש למעלה כי ב' פעמים אור הוא גימטריא שחוק והנה ב' אלפין שבב"פ אור אור אלו הם שרשים שלהם הנשארים בז"א ושאר האותיות שהם ו"ר ו"ר מאירין בנוקבא ואז נעשה בה בחי' בית ולכן משחרב בית המקדש אסור שימלא שחוק פיו בעולם הזה אבל בהיותה לוקחתם נקראת אשת חיל עטרת בעלה כי ח"ל גימטריא כ"ד כ"ד הנ"ל ולעתיד לבא שתקחם כתיב באלהים נעשה חיל שהיא רחל והוא יבוס צרינו שע"כ נבוס צרינו בעת שיבנה בית המקדש וז"ס ג"כ וישראל עשה ח"ל כי ז"א הנק' ישראל עושה ח"ל לנוקבא ונותן ב"ש שלו לכתר שלה ונתבאר לקמן בענין ב' אורות אלו היטב ע"ש.

¹²¹⁷ פירוש הרמח"ל ז"ל על התורה - ספר שמות ויושע ה' ביום ההוא וגו' (יד, ל). באותו הזמן נתגלה א"א, כמ"ש, בעתיקא תליא מלתא, וזה, "ויושע" אלו הם הש"ע נהורין שיש בפנים דא"א, שנתגלו באותו הזמן. והטעם שנתגלו הוא, לפי שאלו הפנים נקראים פנים שוחקות לפי שיש לעולם שמחה שם. ובזמן הגלות שהם נסתרים אסור בשחוק, ולעתיד לבא שיתגלו, נאמר, "אז ימלא שחוק פינו". והטעם שיש ש"ע נהורין, לפי שאלו הפנים גורמים שישבו בשמחה כל הפנים של הה' פרצופים, ולכן - ש' כנגד א"א וא"א, והע' - כנגד הז"ת, להתרחק הע' שרים משם. ולכן "ויושע", אלו הש"ע נהורין שנתגלו. ולכן נתגלה כל השם יקר"ק וגרמו שכל הפנים של הה' פרצופים ישבו בשמחה, ונתרחקה העצבות משם, וזה, "ויושע ה'". ובאותו הזמן כל הי"ב פרצופין היו בסוד יום, וזה, "ביום ההוא", "הוא" שהוא י"ב, היו בסוד יום. ואז נושעו ישראל מיד מצרים שהיא לילית שהיא יד רשעים, והיא מצרים שהיא מצרנית לאי'.

¹²¹⁸ זוהר חלק ב דף קה עמוד א והשתא דישראל אינון בגלותא, כביכול כל בניינא נפל, ולזמנא דאתי כד יפרוק קודשא בריך הוא לבנוי מגלותא, (אתחבר) מ"י ואל"ה דהוה בהו פרודא בגלותא יתחברון כחדא, ושמא דאלה"ם יהא שלים על תקוניה, ועלמא יתבסם. הדא הוא דכתיב (ישעיה ס ח) מי אלה כעב תעופינה, וכיונים אל ארובותיהם, ובגין דאיהו שמא חדא, לא כתיב מי ואלה, אלא מי אלה, שמא חדא בלא פרודא, והוא אלה"ם, דהשתא בגלותא אסתלק מי לעילא, כביכול אימא מעל בנין, ובנין נפלו, ושמא דהוה שלים דהוא שמא עלאה רברבא קדמא נפל. ועל דא אנן מצלן ומקדשן בבתי כנסיות, על שמא דא דיתבני כמה דהוה, ואמרי יתגדל ויתקדש שמיא רבא, אמן יהא שמיא רבא מברך, מאן שמיא רבא, ההוא קדמא דכלא, בגין דלית ליה בניינא אלא בהדן, מ"י לא יתבני לעולם אלא באלה. ועל דא בההוא זמנא, מי אלה כעב תעופינה, ויחמון כל עלמא דהא שמא עלאה אתתקן על תקוניה, ואי שמיא רבא דא אתתקן ואתבני על תקוניה, הא ישראל שליטין על כלא, וכל שאר שמהן יתהדרון על תקונייהו, וישראל שליטין על כלא, דהא כלהו תליין בשמיא רבא קדמא לכל בניינן. רזא דא, כד ברא קודשא בריך הוא עלמין, קדמא לכל בניינן שמא דא אתבני, דכתיב (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, ברא שמיא על תקוניה, וכד ברא אלה, ברא (שמיא) ליה בכל חילין דיתחזון ליה, למהוי שמיא על תקוניה כדקא יאות.

¹²¹⁹ ספר חסד לאברהם - מעין ה - נהר כט והנה ענין הבירור הוא כי יורד אור עליון מן הקדושה של מעלה ואז הניצוצות של הקדושה אשר בעמקי הקליפות עולים לקראת האור היורד ומתדבקים ועולים ומתבררים, והנה המטר הוא אור העליון היורד מלמעלה שהם מים דכורין וכנגדם עולים המים נוקבין שהם הניצוצות כאמור, וזה אומר' אין לך טפה יורדת מלמעלה שאין טפיים עולות מלמטה, משום שניצוצות אלו שהם מן הקדושה והם אסורים בכבלי ברזל בעמקי הקליפות, והם מתאווים בעצמם וחושקים לעלות אל מקורם ואין לאל ידם עד שיהיה להם סיוע מן העליונים, ואז עולות בחשק גדול טפיים כנגד טיפה

פרק קכז

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמוֹה אִם-יְהוָה לֹא-
יִבְנֶה בֵּית שׁוּא עָמְלוּ בּוֹנֵיו בּוֹ אִם-יְהוָה
לֹא-יִשְׁמַר-עִיר שׁוּא שָׁקֵד שׁוֹמֵר: ב
שׁוּא לָכֶם מִשְׁכִּימֵי קוֹם מֵאֲזִירֵי-שִׁשֶׁת
אֲכָלִי לָזֶם הָעֶצְבִּים כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שִׁנְא:
ג הִנֵּה נִזְזַלְתָּ יְהוָה בָּנִים שָׁכַר פָּרִי הַבֶּטֶן:
ד כְּזֹזְצִים בֵּיד-גָּבוֹר כֵּן בָּנֵי הַנְּעוּרִים: ה
אֲשִׁירִי הַגָּבֵר אֲשֶׁר מָלָא אֶת-אֲשַׁפְתּוֹ

אחת, ולהיות כל טובותינו תלויה בזה הבירור, כי כשיושלם יבא משיח צדקינו בעזה", והבירור תלוי במטר לכן לא נזכר עונש גדול בתורה כמו מניעת המטר, והשכר היותר גדול ונתתי מטר ארצכם, משום דבמטר תלוי ביאת המשיח, וזה שאמרו רז"ל גדול יום הגשמים כיום קיבוץ גלויות, כי מה שייכות לזה עם זה, אלא קיבוץ גלויות עצמו הוא קיבוץ כל הניצוצים הללו שהם שבויים בגלות, ולכן גדול יום הגשמים כי הוא הקיבוץ גלויות עצמו, וז"ס שובה י"י את שביתנו כאפיקים בנגב וגו', והנה עיקר הבירור תלוי במצות הנוהגות בארץ, כשהאדם חורש בשור וחמור, או זורע כלאים, גורם שתוציא הארץ גם כן מעורב טומאה וקדושה, ואין זו הכוונה, וכשהם שומרים המצות אז מתברכת הקדושה בפני עצמה, וזהו לעבדה ולשמרה אלו מצות עשה:

¹²²⁰ ספר תיקונים חדשים - תיקונא ארבעין ושית

בההוא זמנא זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל. דא רזא, זכר חסדו, חסד דאתמר ביה בגלותא השיב אחר ימינו מפני אויב (איכה ב ג). וכל חסד דא דאתגרע מינייהו בגלותא, כלא יתהדר להו כחד בפורקנא. ועוד, ואמונתו, רזא דא הזורעים בדמעה ברנה יקצרו (תהלים קכו ה). דבגלותא כמה תיקונים עלאין זרעין ישראל בההוא חקלא עלאה ולא אתגליין בגין גלותא. אי תימא דאתאבידו. ח"ו אלא קב"ה נטר להו לעילא וכלהו יצמחון לזמנא דאתי ויקצרון להו. דכתיב בהו כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח (ישעיה סא יא). כדין ואמונתו לבית ישראל:

¹²²¹ זהר חדש שיר השירים מאמר ה' צבקות הויה אהיה

פתח רבי שמעון ואמר, שיר השירים אשר לשלמה. כתיב, הלוח ילך ובכה נושא משך הזרע וגו'. בכמה זמנים הקב"ה אוכח לון לישראל, לאהדרא לון בתיובתא לגביה, למהך באורח מישר, בגין לאסלקא בגוייהו. דהא כד ישראל זכאין, ואזלין בארח מישר, כביכול, סילוקא איהו לקב"ה עמהון, בכל עמין דעלמא. כד ישראל זכאין, ואזלין באורח מישור, סליק לון קב"ה על כל בני עלמא, וכולהו אודן ומשבחן ליה, ולאוי אינון בלחודייהו, אלא אפילו עילאין לעילא, כולהו אודן ליה בגינייהו דישראל. ולא דא בלחודי, אלא איהו אסתלק ביקריה, בגינייהו דישראל ממש, ולא דא בלחודי, אלא אפילו ישראל ממש, מסתלקי ביקריה דקודשא בריך הוא לעילא ותתא:

מֵהֶם לֹא-יִבְשׁוּ כִי-יֵדְבְּרוּ אֶת-אוֹיְבֵיהֶם
בַּשָּׂעַר:

פרק קכז

המוחין למלכות באים מהתפארת.

(א) שיר המעלות מלכות שעלתה ה מעלות שהם חגתנ"ה ו לשלמה יסוד **אם יהוה תפארת לא יבנה בית**¹²²² מלכות **שוא עמלו בוניו בו אם יהוה תפארת לא ישמר עיר** מלכות **שוא שקד שומר:** (ב) **שוא לכם משכימי קום**¹²²³ מאחרי שבת אכלי לחם העצבים כן יתן לידידו שוא: (ג) **הנה נחלת יהוה מלכות בנים**¹²²⁴ **שכר פרי הבטן:** (ד) **כחצים ביד**

¹²²² זוהר חלק א דף קעב עמוד ב

תא חזי (תהלים קכז א) **אם יהוה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו**, אם יהוה לא ישמר עיר שוא שקד שומר, אם יהוה וגו', דא מלכא עלאה, (ד"א) דאיהו בונה להאי ביתא (מלכות) תדיר, ואתקין (ומתקן אותה) ליה, אימתי, (מתי היא צריכה תיקון) כד סלקין רעותין פולחנין מתתא כדקא יאות. (כאשר עבודת בני אדם עולה כראוי) אם ה' (ד"א) לא ישמר עיר, (המלכות) אימתי, בשעתא דאתחשכא ליליא, (כשהמלכות נקשרת בגבורה) וסטרינ מזינין שראן, ושטאן בעלמא, ופתחין סתימין, ואתנטיר מכל סטרינ, דלא יקרב ביה ערל ומסאבא, כמה דאת אמר (ישעיה נב א) לא יוסיף יבא בך עוד ערל וטמא, דזמין קב"ה לאעברא לון מעלמא, מאן ערל ומאן טמא, אלא כלא חד, ערל וטמא דא הוא דאתפתא ביה ואזיל אבתריה אדם ואנתתיה, וגרימו מותא לכל עלמא, ואיהו דמסאיב האי ביתא, עד ההוא זמנא דיעבר ליה קב"ה מעלמא, בגין כך אם יהוה לא ישמר עיר, שוא ודאי.

¹²²³ כתב רבינו מוהר"ח ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן קכ"ז:

שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת אוכלי לחם וגו':

אמר, בחנם לשוא ולתהו, אתם הרשעים משכימי קום, ומאחרים שבת לטרוח במלאכת העוה"ז, כי המה הבל, ואתם ממיתים עצמכם בעמל העוה"ז, ואפילו פרוסת לחם שאתם אוכלים, הוא בעצבון תאכלנה, ואינכם בטוחים על השי"ת, כנזכר לרז"ל בזהר פרשת בשלח שטו העם ולקטו. ואמנם הצדיקים שהם ידידי ה', הם נחים מעמל הבלי העוה"ז ביום, והטורח שהיו צריכים לטרוח ולהתעצב כל היום, כמו שעושים הרשעים כנזכר. הנה הוא יתברך נותנו להם בחלומות שינתם, וזש"ה כן יתן לידידו שינא, ר"ל, כן כענין הרשעים שמצטערים כל היום, כן בענין זה נותן השי"ת לידידו הצדיק בזמן השינה, ואמר לידידו, לרמוז, אל מ"ש חז"ל מעולם לא ראה דוד חלום טוב, אלא כל הלילה מצטער בשינתו בחלומות רעים, כדי להתיישר בזה, ויהיו תמיד בצער ובפחד שלא יחטאו, וירשו העוה"ב:

"אמר שמואל, זאת בלבד ק"ל, היות מלת שינא בפסוק באל"ף לבסוף, ולא בה"א, מלשון שינה. ואולי אותיות אחה"ע מתחלפות ואין בזה קפידא. ובביאורי על התורה, בספר תוצאות חיים ביארתי זה הפסוק, וע"ש כפי הנלע"ד:

ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

"שוא לכם משכימי קום" אמר כי הרשעים שהם משכימי קום למלאכתם והם אוכלים לחם העצבים כנזכר בזהר הנה שוא לכם פי' בחנם אתם מטריחים בזה וסובלים צרות ועינוים ועצבות על חנם לצורך עה"ז, ואמנם הצדיקים ידי השי"ת הוא להיפך כי מה שיש לאלו בהקיץ יש לצדיקים בחלום ובשינה ופי' שאינם רואים חלום טוב כי אם חלום רע כדי לייסרם לזכותם ולהקנותם העה"ב באופן כי מה שי שלאלו בהקיץ יש לצדיקים בחלומותם כשהם ישנים, ואמנם מ"ש כן יתן לידידו שינה פי' כי כן נותן השי"ת דברים אלו לידידו בהיותו ישן בתוך השינה מה שיש לאלו כרשעים ממש וידידו זה דוד ע"ה והוא משארז"ל כי לעולם לא ראה דוד חלום טוב ופי' בגמרא שהיו מראים לו הדמים שהוא עתיד לשפוך לאויבים גם המלחמות שהיה עתיד להלחם באופן שהיה דוד ידי ה' רואה בחלומו כל אותן הצרות והרעות הבאות על אויביו וזהו כן יתן לידידו שינה כאלו אמר כן יתן לידידו בשינה:

¹²²⁴ זוהר חלק א דף קטו עמוד א

רבי אלעזר פתח ואמר, (תהלים קכז ג) **הנה נחלת יהוה בנים שכר פרי הבטן**, הנה נחלת יהוה, אחסנתא לאתאחדא ביהוה, דלא יתעבר מינה לעלמין, דבר נש דזכי לבנין בהאי עלמא, זכי בהו למיעל לפרגודא בעלמא דאתי, בגין דההוא ברא דשביק בר נש דזכי ביה בעלמא דא, איהו יזכי ליה לעלמא דאתי, וזכי לאעלא ביה לנחלת יהוה. מאן נחלת יהוה, דא ארץ החיים, והכי קרא לה לארץ ישראל דאיהי ארץ החיים דוד מלכא (קרא ליה) נחלת יהוה, דכתיב (ש"א כו יט) כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת יהוה, לאמר לך עבוד אלהים אחרים, ובגין כך הנה נחלת יהוה:

גבור כן בני הנעורים¹²²⁵: (ה) אשרי הגבר¹²²⁶ אשר מלא את אשפתו מהם לא יבשו כי ידברו את אויבים בשער:

¹²²⁵ זוהר חלק א דף קפח עמוד א

רבי חייא פתח (קהלת יא ו) בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך וגו', תא חזי, כמה אתחזי ליה לבר נש לאזדהרא מחובוי, ולאזדהרא בעובדוי קמי קב"ה, בגין דכמה שליחן וכמה ממנן אינון בעלמא, דאינון אזלין ושאיטין, וחמאן עובדיהון דבני נשא וסהדין עלוי, (ז"ח עלייהו) וכלא בספרא כתיבין. ותא חזי, בכל אינון חובין דאסתאב בהו בר נש בהאי עלמא, דא איהו חובא דאסתאב ביה בר נש יתיר בהאי עלמא ובעלמא דאתי, מאן דאושיד זרעיה בריקניא, ואפיק זרעא למגנא בידא או ברגלא ואסתאב ביה, כמה דאת אמר (תהלים ה ה) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע, בגין דא לא עאל לפרגודא, ולא חמי סבר אפי עתיק יומין, כמה דתנינן כתיב הכא לא יגורך רע, וכתב ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יהו"ה, ובגין כך כתיב (ישעיה א טו) ידיכם דמים מלאו, זכאה חולקיה דבר נש דדחיל למאריה ויהא נטיר מאורח בישא, וידכי גרמיה לאשתדלא בדחילו דמאריה. תא חזי, בבקר זרע את זרעך, האי קרא אוקמוה, בבקר דא הוא בזמנא דבר נש אתקיים בחיליה ויהא בעולימו, כדין אשתדל לאולדא בנין באיתתא דחזיא ליה, דכתיב בבקר זרע את זרעך, דהא כדין זמנא איהו, כמה דאת אמר (תהלים קכז ד) כחצים ביד גבור כן בני הנעורים, בגין דיכל למילף להו ארחוי דקב"ה, ויהא ליה אגרא טבא לעלמא דאתי, דכתיב (שם ה) אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו מהם לא יבשו כי ידברו את אויבים בשער, לא יבשו בההוא עלמא, בזמנא דמאריהון דדינא יתון לקטרגא עלוי, דלית לך אגרא טבא בההוא עלמא, כההוא דאולף ליה לבריה דחילו דמריה בארחוי דאורייתא, תא חזי, מה אמר באברהם דכתיב (בראשית יח יט) כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו, ושמרו דרך יהו"ה לעשות צדקה ומשפט, ועל דא ההוא זכו קיימא ליה בההוא עלמא לגבי כל מאריהון דדינא, ובגין כך בבקר זרע את זרעך. ולערב אל תנח ידך, אפילו ביומי דזקנה דאיהו זמנא דסיב בר נש, (לא יימא כבר אשתדלית ודי לי, או כבר אשתדלית ולא יכילנא, והשתא דאנא סיב לית אנא בעי, עם כל דא) מה כתיב, אל תנח ידך, לא ישבוק מלאולדא בהאי עלמא, מאי טעמא, בגין דלא תדע איזה יכשר, הזה או זה לפני האלהים, בגין דיקומון בגיניה בההוא עלמא. ועל דא כתיב (תהלים קכז ג) הנה נחלת יהו"ה בנים, דא צרורא דנשמתא, סטרא דעלמא דאתי, ולהאי נחלה מאן זכי ליה לבר נש, לאעלא בההוא נחלת יהו"ה, בנים, אינון בנין זכאן ליה לנחלת יהו"ה, ועל דא זכאה ההוא בר נש דזכי לון דיולף לון ארחוי דאורייתא כמה דאתמר:

¹²²⁶ זוהר חלק א דף קטו עמוד ב

תא חזי, הנה נחלת יהו"ה בנים, ירותא ואחסנתא דאיבין דעובדוי דקב"ה, מלעילא איהו מאילנא דחיי, דהא מתמן זכי בר נש לבנין, כמה דאת אמר (הושע יד ט) ממני פריך נמצא, מה כתיב (תהלים קכז ה), אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו מהם לא יבשו וגו', אשרי בעלמא דין ואשרי בעלמא דאתי, לא יבשו כי ידברו את אויבים בשער, מאן אויבים בשער, אלין מאריהון דדינן, דכד נשמתא נפקת מהאי עלמא, כמה אינון מריהון דדינן דזמינן קמיה עד לא ייעול לדוכתיה, בשער, בההוא תרעא דייעול תמן, בגין דמשכונין שביק בהאי עלמא, ובגיניהון יזכי בההוא עלמא, ועל דא לא יבשו כי ידברו את אויבים בשער.

זהר חדש מדרש רות מאמר מצות פריה ורביה

רבי יוסי פתח, אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו מהם וגו'. במתעסק בפריה ורביה הכתוב מדבר. מאי לא יבשו כי ידברו את אויבים בשער:

אלא בזמן שהאדם יוצא מן העולם הזה, ונפשו באה ליכנס במקום הראוי לה, כמה מלאכי חבלה עומדים מצד זה ומצד זה, וכמה מלאכי שלום עומדים מצד זה ומצד זה, זכה, מקדימים לו מלאכי שלום, ואומרים לו שלום בואך. לא זכה, מלאכי חבלה מקדימים לו, ואומרים אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו:

ומאן איהו. מי שלא נתעסק להניח בן בעה"ז. שכל המניח בן בעה"ז, ומלמדו תורה ומעשים טובים, אין מלאכי חבלה וגיהנם שולטין בו. הה"ד, לא יבשו כי ידברו את אויבים בשער, אלו מלאכי חבלה, שאינם יכולים לשלוט עליו:

שלא יאמר אדם, הרי תורתי ומעשים טובים מגינים עלי, ולא אתעסק בפריה ורביה. אלא אע"פ שיש בידו תורה ומע"ט, אינו נכנס במחיצתו של הקב"ה, ואין לו חלק לעולם הבא:

כגון חד מחברנא, דאפקוה מתליסר תרעין דההוא עלמא, דאלמלא קליה דרבי יודא חסידא, אתטריד מתרין עלמין. שהוי אין לך אדם בעל תורה ומעשים טובים כחזקיה מלך יהודה ע"ה, וכתב ביה, כה אמר ה' צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה, כי מת אתה בעולם הזה, ולא תחיה בעולם הבא:

פרק קכז

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר־כָּל-יִרְאָה יְהוָה
הֵהָלֵךְ בַּדֶּרֶךְ־כִּיּוֹ: ב יָגִיעַ כַּפִּיךָ כִּי תֹאכֵל
אֲשֶׁר־יָךְ וְטוֹב לָךְ: ג אֲשֶׁתֶּךָ כִּנְפֶן פִּרְיָהּ
בִּירְכֹתֶי בֵּיתֶךָ בְּנֶיךָ כַּשֵּׁתְלִי זִיתִּים סָבִיב
לְשִׁלְזָנְךָ: ד הִנֵּה כִי-כֵן יְבָרֶךְ גָּבֶר יִרְאָה
יְהוָה: ה יְבָרְכֶךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן וְרֹאֶה בְּטוֹב
יְרוּשָׁלַם כָּל יְמֵי זְיִיךָ: ו וְרֹאֶה-בָּנִים
לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל-יִשְׂרָאֵל:

פרק קכז

ידבר על השדה אשר ברכו אלקים בברכה ושפע ללא הפסקה.

(א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת¹²²⁷ מלכות שעלתה ה מעלות שהם חגתנ"ה עד אשרי הבינה כל ירא יהוה שהיא יראת הרוממות עד שמגיעה ל ההלך בדרכיו¹²²⁸ חכמה: (ב) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב

רבי יוחנן הוה דרש: בבקר זרע שרעך ולערב אל תנח ידך וגו'. צריך להתעסק בעולם הזה בפריה ורביה, בבחרותו ובזנותו, דלא ישתביק מיניה. אע"פ דאיהו סבא, לא יסלק גרמיה. מאי טעמא. כי לא תדע איזה יכשר הזה או זה וגו':

רבי יוחנן קשישו יומיו, ותקיפו עינוי מלאסתכלא, וחולשא תקיף עלוי. קם ואמר, מה אנא לעלמא דאתי, דקא הוי לי בנין ומיתו. אמרו ליה, רבינו, מימך אנו שותים, כמה בנין את שבקת דאתקיפו לך לעלמא דאתי, לא נח דעתיה:

עד שהאיר הקב"ה את עינוי דחד סבא, קם ואמר, עליך רבי יוחנן, דאת סבא וחולשא תקיף עליך, ועל רבי חזקיה דאיהו עקר, אמר קרא, כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי ובחרו באשר חפצתי כו', ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות שם עולם אתן לו אשר לא יכרת. נח דעתיה דרבי יוחנן, אמר ליה, תנוח דעתך כמו שהנחת את דעתי.

¹²²⁷ ספר מגיד מישרים - פרשת וישב

להלן פירוש המזמור

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שִׁיר הַאֲדָמָה דְּרִמְיָהּ בְּמַלְכוּת דְּתַדִּיר מְשׁוֹרֶרֶת לְמַלְכָּא עִילָאָה, בְּרִזָּא דְּאַלְהִים אֵל דְּמִי לָךְ, הַמַּעֲלוֹת רִזִּי דְּהַנִּי מַעֲלוֹת לְקַבִּיל חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה מַעֲלוֹת דְּסַלְקִין מַעְזֶרֶת נָשִׁים לְעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל דְּהָא עֶזְרַת נָשִׁים רְמִיז בְּמַטְרוֹנִיתָא בְּחֻלְקָא דִּידָה דְּרִמְיָהּ בַּהּ וְעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל רְמִיז בְּתַפְאֶרֶת דְּמַטְרוֹנִיתָא, וְעֶזְרַת הַכְּהֻנִּים רְמִיז לְחֶסֶד דְּמַטְרוֹנִיתָא וְהַיִּכָּל רְמִיז בְּתַלְתָּ עִילָאִי ו"א אִמָּה לְאַחֲוֵי בֵּית הַכְּפֹרֶת עַל רִזָּא דְּאִין סוּף וְהַנִּי ט"ו שִׁיר הַמַּעֲלוֹת סַלְקִי מִמַּטְרוֹנִיתָא גּוּפָא דְּהִיא עֶזְרַת הַנָּשִׁים לְתַפְאֶרֶת שְׁבָה דְּהוּא עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל, אֲתַבְּרִי רְמִיז לְכַתֵּר וְחֲכֻמָּה כָּל הַיִּינוּ יְסוּד, יִרְאָה ה' הַיִּינוּ רֹאשִׁית חֲכֻמָּה יִרְאָה ה', הַהוּלֵךְ בְּדַרְכֵּי, כְּלוּמַר דְּסַלְקִי יְסוּד בְּאוֹרְחִין דִּילֵיהּ לְאַתִּידְבָּקָא בְּתַלְתָּ עִילָאִי, יָגִיעַ כַּפִּיךָ כִּי תֹאכֵל, יָגִיעַ כַּפִּיךָ הַיִּינוּ יִנְיָקוּ דְּסַפִּירִין קְדִישִׁין דְּאִינוּן עֶשֶׂר דּוּגְמַת עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת דְּבִתְרִין כַּפִּים, אֲשֶׁר־יָךְ וְטוֹב לָךְ, אֲשֶׁר־יָךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא, אֲשֶׁתֶּךָ כִּנְפֶן פִּרְיָהּ בִּירְכֹתֶי בֵּיתֶךָ, הַיִּינוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיקְרִי גִפֶן, אִי נָמִי אֲשֶׁתֶּךָ הַיִּינוּ בִּינָה דְּאִיהִי טְמִירָא לְעִילָא בִּירְכֹתֶי בֵּיתֶךָ. בְּנִיךָ הַיִּינוּ שְׂאֵר סַפִּירִין,

לך: (ג) אשתך מלכות כגפן פריה בירכתי ביתך מלכות בניך חגתנה" כשתלי זיתים סביב לשלחנך בינה: (ד) הנה כי כן יברך גבר ירא יהוה כתר: (ה) יברכך ר"ת י"י משמות ע"ב יהוה תפארת ר"ת י"י משמות ע"ב מציון יסוד וראה בטוב יסוד ירושלם מלכות כל ימי חיך: (ו) וראה ר"ת יחו משמות עב בנים לבניך שלום יסוד על ישראל תפארת:

פרק קכט

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צָרְרוֹנִי מִנְעוּרִי
יֹאמַר-נָא יִשְׂרָאֵל: ב רַבַּת צָרְרוֹנִי מִנְעוּרִי
גם לֹא-יָכְלוּ לִי: ג עַל-גִּבִּי זִזְרָשׁוּ זִזְרָשׁוּ
הָאֲרִיכוּ לַמַּעֲנִיתָם: ד יְהוָה צַדִּיק קָצֵץ
עֲבוֹת רָשָׁעִים: ה יִבְשׁוּ וַיִּסָּגוּ אָזְזוֹר כָּל
שִׁנְאֵי צִיּוֹן: ו יִהְיוּ כַּזֹּצִיר גַּזּוֹת שֶׁקֶדְמָת

כשתלי זיתים סביב לשולחניך, שולחניך היינו בינה, אי נמי בניך היינו נערים מטטרון סנדלפון וארבע מחנות שכינה, כשתלי זיתים סביב לשולחניך דהיינו כנסת ישראל דכולהו ינקין מינה לאיתזנא ולמיזן עלמין כולהו, הנה כי כן יברך גבר. הנה היינו ס' גבורים דסביב לה, כי כן היינו רזא דמאה ברכאן דסלקין ספירין לק' ברזא דכל חדא כלולה מעשר, יברך כלומר יתברכון כולהון ספירן מיראת ה' דהיא כתר, והיינו גבר ירא ה', יברך ה' מציון דהיינו יסוד, עושה (הוא מחבר) שמים וארץ היינו תפארת ומלכות, וראה בטוב ירושלם היינו חיבורא דמטרוניא בהדי מלכות דספירן עילאין, כל היינו יסוד, ימי חיך היינו ספירין, וראה בנים לבניך בניך היינו ספירין אמצעיים, בנים לבניך ספירין בתראין, שלום היינו יסוד, ועילא מינה ישראל דהיינו תפארת והיינו דקאמר על ישראל:

1228 ספר שערי אורה - השער התשיעי - הספירה השנייה

עתה פקח עיניך והתבונן בכל מקום שתמצא בתורה יראה, לאיזה צד הוא נוטה: אם לצד יראה חיצונית שבה נקשרים כל מיני עונשים ומכות ונגעים, אם לצד יראה פנימית שבה נקשרים כל מיני שפע ואצילות ברכה וחיים. והמבין עיקר זה יבין מעלת אברהם אבינו עליו השלום, וסוד יראת י"י טהורה עומדת לעד (תהלים יט, ח), וסוד אשרי איש ירא את ה' במצותיו חפץ מאד (שם קיב, א), וסוד אשרי כל ירא י"י ההולך בדרכיו (שם קכח, א). כי פירוש הפסוק, מאחר שאמר 'אשרי כל ירא י"י', מאי 'ההולך בדרכיו'? כלומר, יראה שאנו אומרים במקום זה היא סוד יראה פנימית, שהוא 'ההולך בדרכיו', שהוא סוד 'במצותיו חפץ מאד', וסוד 'זהלכת בדרכיו'. ולפיכך פתח בשני פסוקים אלו ב'אשרי', לפי שהיא פרשה חביבה. וכמה עיקרים גדולים תלויין במקום זה, והתבונן בכל הפסוקים שנאמר בהן יראה. והספירה הזאת נקראת בתורה עדן, כלומר התחלת התפשטות המחשבה והמקור אשר משם נתגלו כל הספירות מכתר עליון. וזהו המעיין והמקור אשר ממנו נמצאים כל הנמצאים בהתגלות הספירות מכתר עליון. ולשון עדן הוא לשון מקור אשר ממנו נמשך הדבר, והסוד: ונהר יוצא מעדן (בראשית ב, י), כלומר נהר יוצא מן המקור והמעיין, שזהו לשון עדן; כענין שרה כשנפסק ממנה המקור וחזרה לה, אמרה 'אחרי בלותי היתה לי עדנה' (שם יח, יב) שנתחדש לי המקור. וכבר ביארנו ונהר יוצא מעדן, זה בינה, יוצא מעדן, יוצא מן החכמה שהוא סוד המקור הנמשך מכתר עליון. להשקות את הגן, להשקות ספירת מלכות. והבינה' שהיא סוד הנהר משקה המלכות שהיא הגן, באמצעות ו' ספירות - גדולה, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, שהוא סוד ו' שבין אות ה' ראשונה של שם לה' אחרונה.

שְׁלַף יָבֵשׁ: ז שְׁלַא מִלֵּא כִפּו קוּצַר וְזֻצְנו
מַעֲמַר: זו וְלֵא אָמְרוּ הָעֲבָרִים בְּרַכַּת-
יְהוָה אֱלֵיכֶם בִּרְכֵנו אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוָה:

פרק קכט

במאבק התמידי נגד החיצונים.

(א) שיר המעלות מלכות שעלתה ה מעלות שהם חגתנ"ה רבת צררוני מנעורי יאמר נא
ישראל תפארת: (ב) רבת צררוני מנעורי גם לא יכלו לי: (ג) על גבי חרשו חרשים
האריכו למענותם כתיב למעניתם: (ד) יהוה תפארת צדיק תפארת ויטו קצץ עבות רשעים
קלי': (ה) יבשו ויסגו אחור כל שנאי ציון ויטו: (ו) יהיו כחציר גגות שקדמת שלף
יבש: (ז) שלא מלא כפו קוצר וחצנו מעמר: (ח) ולא אמרו העברים ס"ת אום משמות עב
ברכת יהוה אליכם מלכות ברכנו אתכם בשם יהוה תו"מ:

פרק קל

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בַּמִּעֲבָרִים קָרָאתִיךָ
יְהוָה: ב אֲדָנִי שְׁמָעָה בְּקוֹלִי תִהְיֶינָה
אֲזִינִי קִשְׁבוֹת לְקוֹל תַּזְנוּנִי: ג אִם-עֲזֹנוֹת
תִּשְׁמָר-יְהוָה אֲדָנִי מִי יַעֲמֹד: ד כִּי-עֲבַרְךָ
הַסְּלִיזָה לְמַעַן תִּנָּרֵא: ה קִוִּיתִי יְהוָה
קִוִּיתָה נַפְשִׁי וְלֹדְבָרוֹ הוֹזִילָתִי: ו נַפְשִׁי
לֹאדָנִי מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר שְׁמָרִים לְבַקֵּר: ז
יִזָּל יִשְׂרָאֵל אָל-יְהוָה כִּי-עַם-יְהוָה
הוֹזֵסד וְהִרְבֵּה עָמוֹ פְּדוּת: זו וְהוּא יִפְדֶּה
אֶת-יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו:

פרק קל

שוועת הרעיה לדודה להצלה.

(א) **שיר המעלות** מלכות שעלתה ה מעלות שהם חגתנ"ה **ממעמקים**¹²²⁹ מהחכמה **קראתיך יהוה** תפארת ר"ת גימ' שם קנ"ה: (ב) **אדני** מלכות **שמעה בקולי תהייה אזניך קשבות לקול**

¹²²⁹ פירוש הר"י דמן עכו לספר יצירה

עשר ספירות בלימה מדתן עשרה שאין להם סוף, עומק ראשית ועומק אחרית, עומק טוב ועומק רע, עומק רום ועומק תחת, עומק מזרח ועומק מערב, עומק צפון ועומק דרום, ואדון הכל מושל בכולם ממכון שבתו ועד עדי עד - אמר כי אלו עשר ספירות שאמר שהם עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר אין המספר בהם כמו בנפרדים, כשתספור אחד יתחייב להיות שנים שהם גופים נפרדים כל אחד לעצמו, ואלו עשר ספירות אינם כן, כי הם דבר אחד כולם אין בהם פירוד כלל, אלא על פי המדות אשר מהם יוציא פעולתם הם. ואלו עשר מדות אין להם גבול לא למעלה ולא למטה, כי יחדשו בכל יום, ובכל עת דברים יולדו מהם. ולשון מדה הוא כמו שרגילים לומר חז"ל, "כך מדתו של פלוני". ואמר למעלה כי המדה אשר בה נמדד העולם הוא וא"ו, שהוא ק"ו המדה שבתוך המ"ם הוא מקום, הוא העולה לחשבון אלה"ם שהוא הפועל העולם, [א"ה, כי אלהים עולה פ"ו דפוע"ל, וע"ל הוא המקבל הפעולה]. ואמר כי אלה אינם גופים אלא מדות, שיש בהם כח לפעול בעולם ואף על פי שאין להם סוף, כי אין להם גבול לומר עד פה תבא ולא תוסיף, או מגבול זה עד גבול זה, כי אין השטח ניכר בהם לראות כמה אורכה וכמה רוחבה, אלא המדה שלהם לפעול כי יועילו לרוב מאד גבוה מעל גבוה. וכולם עשרה עשרה לא יגרעו מזה החשבון ולא יוסיפו עליו, שזה דק מזה. וזהו שאמר שאין להם סוף, כי דעת האדם לא יוכל להשיג כמה מעלות יש מהם. אבל כולם עשרה עשרה, ופרש לך על מה שנקראו עשרה והוא על עמקי הדבר ההוא, כי לא על השטח אשר ישיג חוש הראות כי אלו לא תשורם עין, אבל ישיג קצת פעולותם כי כולם יוצאים מן העומק, והם עשרה דברים. והמחשבה שהיא חכמה נקראת עומק, ועליה אמר דוד ע"ה, "ממעמקים קראתיך ה'". ואם תצייר בשכלך דבר אחד שהוא עגול כמו הכדור, תמצא בעגול כל צדדי השטח יגיע לנקודה אמצעית שבו אף על פי שלא תראה הסוף העליון והתחתון מאמצעיתו תוכל לתת דעתך על כל הגבולים של כל צד:

זוהר חלק ב דף סג עמוד א

רבי חזקיה פתח, (תהלים קל א) **שיר המעלות ממעמקים קראתיך יהוה**, שיר המעלות סתם, ולא פריש מאן אמרו, אלא שיר המעלות, דזמנין כל בני עלמא למימר, דזמין האי שיר למימריה לדרי עלמא, ומאי הוא, ממעמקים קראתיך, והכי תאנא כל מאן דמצלי צלותא קמי מלכא קדישא, בעי למבעי בעותיה ולצללאה מעמקא דלבא, בגין דישתכח לביה שלים בקודשא בריך הוא, ויכוין לבא ורעותא. ומי אמר דוד הכי, והא כתיב (תהלים קיט י) בכל לבי דרשתיך, ודא קרא סגי, מאי בעי ממעמקים, אלא הכי תאנא, כל בר נש דבעי בעותיה קמי מלכא, בעי לכוונא דעתא (נ"א לבא) ורעותא מעיקרא דכל עקרינ, (נ"א מעומקא דכל עומקין), לאמשכא ברכאן מעמקא דבירא (נ"א דכלא), בגין דינגיד ברכאן ממבועא דכלא, ומאי הוא, ההוא אתר דנפיק מניה ואשתכח מניה ההוא נהר, דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן, וכתיב (תהלים מו ה) נהר פלגיו ישמחו עיר אלה"ם, ודא אקרי ממעמקים, עמקא דכלא עמקא דבירא, דמבועין נפקין ונגדין לברכא כלא, ודא הוא שרותא לאמשכא ברכאן מעילא לתתא.

ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית

ולפי שאדם צריך להתכוון בתפילתו ולעלות מספירה לספירה ומחפץ לחפץ, עד שיגיע בלבו למקור החפץ העליון הנקרא אין סוף, אמר דוד: **שיר המעלות ממעמקים קראתיך יהוה** (תהלים קל, א). ופירוש 'ממעמקים קראתיך יהוה' כלומר, מאת המקור העליון הנקרא אין סוף שהוא עמוק, שהוא סוד קוצו של יו"ד יהוה. וזהו פירוש 'ממעמקים קראתיך יהוה', והיאך הוא מתכוון על דרך המעלות ממטה למעלה, להיכנס בה' אחרונה של שם, לעלות ממידה למידה ומספירה לספירה, עד שתעלה מחשבתו בקוצו של יוד, בכתר הנקרא אין סוף. זהו סוד 'ממעמקים', ולפיכך אמר: **שיר המעלות ממעמקים קראתיך יהוה** ואל תחשוב כי לשון עומק הוא כל דבר שהוא שפל ועמוק למטה ואינו כולל דבר אחר, אלא כל דבר שהוא נעלם ונסתר וקשה להשיגו נקרא עמוק, כמו שאמר: רחוק מה שהיה ועמוק עמוק מי ימצאנו (קהלת ז, כד). והסוד הגדול הכולל הכול: מאד עמקו מחשבותיך (תהלים צב, ו). הנה תלה לשון עומק במקום המחשבה, וכבר ידעת כי סוד המחשבה הוא אות י' של שם ובספר יצירה אמר: עומק רום ועומק תחת עומק ראשית ועומק אחרית עומק מזרח ועומק מערב:

תחנוני: (ג) אם עונות תשמר יה אדני מלכות מי¹²³⁰ בינה ס"ת היי משמות עב יעמד: (ד) כי ר"ת מיכ משמות עב עמך הסליחה¹²³¹ למען תורא: (ה) קויתי יהוה תפארת קותה ס"ת יהוה משמות עב נפשי מלכות ולדברו הוחלתי: (ו) נפשי מלכות לאדני מלכות ס"ת יי משמות עב משמרים לבקר שמרים לבקר: (ז) יחל ישראל אל יהוה תפארת ר"ת ייאי מילוי סג כי עם יהוה תפארת החסד והרבה ר"ת גימ' אה"ה עמו פדות: (ח) והוא בינה יפדה את ישראל מכל עונתיו:

פרק קלא

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יְהוָה לֹא-גָבַהּ
לִבִּי וְלֹא-רָמוּ עֵינַי וְלֹא-הִלַּכְתִּי בְּגִדְלוֹת
וּבְנִפְלְאוֹת מִמֶּנִּי: ב אִם-לֹא שְׁוִיתִי
וְדוֹמְמוֹתִי נִפְשִׁי כִּגְמֹל עָלִי אָמוּ כִּגְמֹל עָלִי
נִפְשִׁי: ג יִזָּל יִשְׂרָאֵל אֶל-יְהוָה מֵעַתָּה
וְעַד-עוֹלָם:

פרק קלא

מדבר על מידת הענוה. ענוה גימ' קלא.

¹²³⁰ זוהר חלק ג דף קפה עמוד ב

אם עונות תשמר יה. אם חובין סגיא עד דסלקין לעילא לגבי אבא ואמא הא יי' (ד"א אדני) דאיהו רחמי ואי שמא דא אע"ג דאיהו רחמי יתער בדינא וכל דרגין אסתימו בדינא דרגא חדא אית דנהדר לגביה דכל אוותין מניה נפקין איהו יחוס עלן ומאן איהו מי. מ"י יעמוד ודאי. (הבינה) מ"י ירפא לך (כד"א (איכה ב) כי גדול כים שברך מ"י ירפא לך) וע"ד יה יי' (ד"א אדני). אי אלין שמהן יסתמון מנן מ"י יעמוד דכל ארחין דתיובתא (ס"א ורחמי) פתיחן מניה.

תיקוני זוהר דף קטו עמוד ב

ורזא דמלה אם עונות תשמר י"ה אדני"י מי יעמוד, מ"י יעמוד ודאי, דאיהי אימא עלאה.

¹²³¹ ספר חסד לאברהם - בריכת אברהם - שוקת א

השוקת ג - ועובר על פשע:

זו מדה גדולה, שהרי אין המחילה ע"י שליח אלא על ידו של הקב"ה, כדכתיב כי עמך הסליחה וגו'. ומה היא הסליחה שהוא רוחץ העון, כדכתיב אם רחץ ה' את צואת בנות ציון וגו', וכן כתיב וזרקתי עליכם מים טהורים וגו', והיינו ועובר על פשע שולח מימי רחיצה ועובר ורוחץ הפשע. הרי ממש כדמות זה צריך להיות האדם, שלא יאמר וכי אני אתקן מה שפלוגי חטא או השחית, לא יאמר כך, שהרי האדם חוטא והקב"ה בעצמו שלא על ידי שליח מתקן את מעוותו ורוחץ צואת עונו, ומכאן יתבייש האדם לשוב לחטוא, שהרי המלך בעצמו רוחץ לכלוך בגדיו.

(א) שיר מלכות המעלות שעלתה ה מעלות שהם חגתנ"ה ללוד יהוה

תפארת לא גבה לבי¹²³² ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדלות ובנפלאות ממני: (ב) אם לא שויתי ודוממתי נפשי מלכות ס"ת יי משמות עב כגמל ס"ת יי משמות עב עלי ס"ת ילי משמות עב¹²³³ אמו כגמל עלי נפשי

¹²³² זוהר חלק ב דף קא עמוד ב

פתח ההוא סבא ואמר, (תהלים קלא א) יהוה לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו', דוד מלכא אמר דא, בגין דהוה מלכא עלאה ושליטא על כל מלכין עלאין ושליטין דאית ממזרח ועד מערב, ולא סליק על לביה לאסטאה מארחא, ותדיר שפיל לביה קמי מאריה, וכד הוה לעי באורייתא הוה מתגבר כאריא, ועיניו תדיר מאיכין בארעא מדחילו דמאריה, וכד הוה אזיל בין עמא לא הוה ביה גסות רוחא כלל. ועל דא כתיב יהוה לא גבה לבי וגו', לא גבה לבי, אף על גב דאנא מלכא שליטא על כל שאר מלכין דעלמא, ולא רמו עיני, בזמנא דאנא קיימא קמך לעי באורייתא, ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני, בשעתא דאנא אזיל בין עמא.

¹²³³ זוהר חלק ג דף רלב עמוד ב

אוף הוא פתח ואמר יי לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו' האי קרא אמר דוד בשעתא דהוה אזיל על כיף נהרא (והוה אמר) רבש"ע כלום הוה ב"נ בעלמא דאודי ומשבח למאריה כוותי אזדמנת ליה צפרדע א"ל דוד לא תתגאה דאנא עבדית יתיר מנך דמסרית גופאי על מימרא דמארי דכתיב ושרץ היאור צפדעים והא אוקמוה ותו דאנא משבח ומזמר ליליא ויומא בלא שכיכו. בההיא שעתא אמר דוד יי לא גבה לבי ולא רמו עיני יי לא גבה לבי (כאן חסר) דא הוא קרבנא דבכל יומא ובכל זמן זמן לגבי קב"ה דאתכלילת כנ"י ביה בין כל שאר אכלוסין וכל אילין פולחנין אפיקו לה מבין גובין ומבין שאר עמין כך ישראל כל זמן דאינון אטימי לבא ולא פתחין בתיובתא לא סלקין ריחא ולא אפיק לון מגו גובין אבל כד פתחין בתיובתא מיד סלקין ריחא ויפיק לון מבין ויתהני בהו כנסת ישראל דכתיב פתחי לי אחותי רעיתי דכל זמן דשושנה אטימא לית לה ריחא ולא סליקא מבין גובין ודיוורא בינייהו כמה דאתמר.

ספר שערי קדושה - חלק ב שער ד

רב הונא פתר ליה במי שמתמנה פרנס על הצבור, מה כתיב בתריה, נוקשת באמרי פיך נלכדת באמרי פיך עשה זאת איפה בני והנצל, ואם לאו עליו כתיב (שם ל"ב) נואף אשה חסר לב משחית נפשו וגו' ואין מרחמים עליו בגיהנם, אמר הקדוש ברוך הוא אני קדוש אני חסיד וכו' אם יש בך כל המדות האלו קבל עליך שררה ואם לאו אל תקבל. ודוד המלך ע"ה אמר (תהלים קל"א א') ה' לא גבה לבי וגו' נפשי כגמול עלי אמו:

לכן הוי בורח מן השררה עד קצה האחרון וכמו שהארכתי במדת הגאווה, וכמו שאמרו בספר הזוהר (ח"ג קס"ה ע"א) זכאה איהו מאן דאזער גרמיה בהאי עלמא, ומי לנו גדול ממש רבן של כל ישראל שסרב עם הקדוש ברוך הוא שבעת ימים ולא רצה ואמר (שמות ד' י"ג) שלח נא ביד תשלח עד שנאמר בו (שם י"ד) ויחר אף ה' במשה, ועשה בו רושם כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שמות רבה פ"ג) ואחר כך נתרצה ולסוף נענש בעבורם במי מריבה ולא הועילו לו כל זכויותיו. כי כל המשתרר על הצבור אפילו לשם שמים כמשה סופו ליענש כי הוא ערב על כל מעשיהם כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ספרי דברים פ"קא י"ג) על ואשימם בראשיכם. קל וחומר ליתמי כמונו שחס ושלום לא תהיה לנו תקומה:

¹²³³ ספר שערי קדושה - חלק א שער ג

בביאור שם צדיק או חסיד באר היטב ואיך יקיים האדם שתי בחינות אלו בענין מעשה: הנה האיש אשר נדבה רוחו אותו להיותו בא לטהר ולהתקדש לקבל עליו עול מלכות שמים על אמתתה, יכין עצמו בכל כחו ויזדרז לקיים כל תרי"ג מצות, כי בקיומם יושלמו תרי"ג איברים וגידים של נפשו השכלית כנזכר (בשער ראשון) כי אם תחסר ממנו מצוה אחת מן רמ"ח מצות עשה עדיין הוא חסר אבר אחד מנפשו ועליו נאמר (קהלת א' ט"ו) וחסרון לא יוכל להמנות, וזה יותר חמור מכלל כל איש אשר בו מום לא יקרב. אך מי שקיימם ועבר על מצוה אחת. משס"ה מצות לא תעשה נקרא בעל מום ממש, כי נתעות הצנור והגיד הממשיך השפע באברים, ועליו נאמר (שם) מעוות לא יוכל לתקון, פרושו אחר פטירתו מן העולם, כי אין קיום מעשה המצות החסרים הנקרא מעשה, ולא תשובה לתקן העברות, כי אם בעולם הזה, כמו שאמר הכתוב (קהלת ט' י') כי אין מעשה וחשבון ודעת וגו', רצונו לומר שאין מעשה על מצות עשה, וחשבון על מצות לא תעשה, ודעת על ידיעת התורה עצמה, בשאול אשר אתה הולך שמה. ונמצא כי כל זמן שלא קיים תרי"ג מצות נקרא צדיק שאינו גמור, כי לא על חנם התפלל משה רבינו ע"ה תפילות כמנין ואתחנן ליכנס בארץ אלא להשלים נפשו בקיום כל תרי"ג מצות. וכאשר יקיים כולם אלא שעדיין לא נקנו בו גם כן כל המדות טובות בטבע גמור עד שקיים התרי"ג מצות בשמחה מאהבה בלי גרוי יצר הרע כלל יען נזדכך החומר לגמרי, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים ק"ט כ"א) ולבי חלל

פרק קלב

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת זְכוֹר-יְהוָה לְדָוִד אֶת כָּל-עֲנֹתָיו: ב אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיהוָה נְדָר

בקרבי, גם אמר (שם קל"א א') ה' לא גבה לבי וגו' נפשי כגמול עלי אמו, יראה כאלו הוטבעו בו כל המדות משיצא מרחם אמו. הנה זה נקרא חסיד גמור, כי כן דוד המלך ע"ה להיותו מוטבע בטבע במדות טובות, ובקיום המצות קרא עצמו חסיד כמו שאמר (שם פ"ו ב') שמרה נפשי כי חסיד אני:

¹²³⁴ ספר מבוא לחכמת הקבלה חלק א שער ז פרק ד

שם א"ל:

ראינו למעלה איך שם זה יוצא משם ס"ג בסוד ארבע אותיות העיקריות שבו - י"א - בגימ' א"ל. והוא בתיקון ראשון של י"ג תיקוני דיקנא דא"א, כמו שאמרנו כמה פעמים, כי א"א ואימא (בינה) תפקידם דומה. ובהיות י"ג תיקונים אלו בחי' חסד ורחמים, לכן מן הראשון התחלת גילוי החסד, והוא בשני צדדי האזן כמו שית' א"ה. לכן במילוי אלף למד בגימ' הקף סוד חסד הראשון המקיף הכל (מכאן טעם האיסור להקיף פאת הראש). ובשתי פאות, פעמיים הקף, הרי ש"ע (חסד רחמים בגימ' ש"ע, תכלית הטוב) הם הש"ע נהורין עליונים היורדים מן הבינה ומתגלים ביסוד הנקרא שכן טוב, שכן בגימ' ש"ע והוא טוב, כמו שכתוב אמרו צדיק כי טוב, ועוד שקרוב אל המלכות הנק' שכינה. לכן נאמר טוב שכן קרוב מאח רחוק, כי היסוד הוא שכן וקרוב, מה שאין כן החכמה בחי' אח, כמו שכתוב אמור לחכמה אחותי את (משלי ז ד), היא אח רחוק. וכתוב אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני (קהלת ז כג). (וש"ע נהורין אלו שרשם בבינה ושם סוד ההבלים, כי הבל גימ' ל"ז מילוי שם ס"ג. לכן עשר פעמים הבל בגימ' ש"ע):

מקיף זה דאימא נעשה אור מקיף אל ז"ן מלבוש שלהם סוד חשמל הנזכר למעלה. לכן שעה - ש"ע עם ה' דאימא - עם ג' אותיות, בגימ' חשמל גימ' מלבוש הוא סוד אור פניא"ל - גימ' הכי הוא - המושרש באבא ואימא. (חכמה בינה גימ' פני). כי בהם שורש ופנימיות החסד המתגלה בז"ת. ומלבוש זה סוד חלוקא דרבנן, היות אורו מתפשט אל נשמות הצדיקים בג"ע. ונקרא א"לוה:

שער הכוונות - דרושי כוונות קריאת שמע דרוש ו פירוש תיבת ישראל

והנה צריך לכוין בהויה דס"ג כי הוא המעלה את הנשמות ואת המ"ן של אימא עלאה כנודע כי שם ההויה דההין דב"ן מעלה מ"ן למל'. והויה דס"ג מעלה מ"ן דאימא ואע"פ שגם באימא יש הויה דב"ן כנז' אצלנו עם כ"ז ההויה דס"ג היא המעלה מ"ן כנז' ביחוד מכתובת ידי מורי ז"ל בענין השטתחות על הקבר ולכן אחר שמסרת נפשך וקבלת עליך ד' מיתות ב"ד תכוין להעלות זר"ן ונשמתך אל אימא עלאה בסוד מ"ן ע"י הויה דס"ג ותכוין כוונה זו באות ד' דאחד באופן זה כי הנה נת"ל כי ע' דשמע תכוין בה אל הויה דס"ג עם עשר אותיותיה שהם ע"ג. וביארנו שאז עדיין לא היה זמן העלאת מ"ן ולכך לא קבלה הארה אלא מחשבון ס"ט ועם הכולל הרי ע' וחשבון הד' הנשארים מן ע"ג לא קבלה הארה מהם להיותם יותר גבוהים וה"ם ד' אותיות המעולות שבהוית ס"ג והם ג' יודין וא' שחשבונם א"ל ועתה אשר היא ממש מעלה מ"ן צריכ' לקבל הארה מארבע אותיות י"א שחשבונם א"ל וע"י הארה זו תוכל לעלות ואלו הד' אותיות י"א תכוונם במלת אחד באות ד' דאחד ונבאר ענין זה ההארה אשר מקבלת עתה מחדש מאלו הד' אותיות והוא כי תחילה לא היתה היא רק שם אדני פשוט ועתה נמלאת בסוד מלוי אלף דלת נון יוד כמ"ש שצריך לכוין בד' דאחד אל שם אדני במלוי כנז' וצריך לכוין כי זה המלוי נתוסף בה עתה ע"י זו ההארה הנמשכת אליה מן ארבע אותיות י"א שבהוית ס"ג הנז' וביאור ענין זה יותר בביאור הוא כי הנה המל' היא דינין וגבורות וז"ס משחז"ל תמר בתמרוריתה עומדת ובקשו חכמים למתקה כו' והענין הוא כי המלכות נק' תמר לפי שהיא בחי' הש"ך דינין כפולים כמו שהודעתך כי יש דינים באחוריים דז"א ובאחוריים דנוקבי' והם ש"ך ש"ך ואמנם כשננסרת המלכו' לוקחת כל שני בחי' הש"ך דינין הנז' ונעשית תמר ולכן אמרו כי בתמרוריתה היא עומדת. ואמנם כדי למתקם צריך להמשיך אליה שם י"א הנז' מהויה דס"ג הנז' אשר באימא עלאה העולה בגי' א"ל כי היא בסוד חסד א"ל כל היום ובהתחבר א"ל עם תמר יהיה הכל בגי' תרע"א שה"ס שם אדני במלואו והרי איך אין לה שם הזה במלואו עד שנמשך אליה שם י"א כנז' כי מקודם היתה תמר ולכן ד' זו דאחד הוא רבתי בסוד אותיות גדולות כי היא בסוד אימא והרי נתבאר ענין העלאת מ"ן במלת אחד:

לְאָבִיר יַעֲקֹב: ג אִם-אָבֹא בְּאֵהָל בֵּיתִי
אִם-אֶעֱלֶה עַל-עָרֶשׁ יְצוּעֵי: ד אִם-אֶתֵּן
שְׁנֵת לְעֵינַי לְעַפְעָפִי תְנוּמָה: ה עַד-אֶמְצֵא
מָקוֹם לִיהוָה מִשְׁכָּנֹת לְאָבִיר יַעֲקֹב: ו
הִנֵּה-שְׂבִמְעֹנָה בְּאֶפְרַתָּה מִצָּאנֹה בְּשִׁדִּי-
יַעֲר: ז נְבוֹאָה לְמִשְׁכְּנֹתַי נִשְׁתַּזְזוּהָ לְהֹדֶם
רָגְלָיו: ח קוֹמָה יְהוָה לְמִנוּזֹתָךְ אֶתָּה
וְאַרְוֹן עֹךְ: ט כֹּהֲנִיךָ יִלְבְּשׁוּ-צִדֶּקָּה
וְזֹזְסִידִיךָ יִרְעֲנוּ: י בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדְּךָ אֶל-
תֵּשֶׁב פָּנַי מִשִּׁיזֹּן: יא נִשְׁבַּע-יְהוָה לְדָוִד
אֲמֹת לֹא-יָשׁוּב מִמֶּנֶּה מִפָּרִי בִטְנְךָ אִשִּׁית
לְכִסֵּא-כָרְךָ: יב אִם-יִשְׁבְּרוּ בָנֶיךָ בְּרִיתִי
וְעֲדֹתִי זוֹ אֶלְמִידִם גַּם-בְּנֵיהֶם עֲדִי-עַד
יָשָׁבוּ לְכִסֵּא-כָרְךָ: יג כִּי-בֹזֵר יְהוָה בְּצִיּוֹן
אֹהֶה לְמוֹשֵׁב לוֹ: יד זֹאת-מִנוּזֹתַי עֲדִי-עַד
פֹּה-אֵשֶׁב כִּי אֹתִיָּה: טו צִידָה בִּירְךָ
אֲבִירְךָ אֲבִיוֹנִיָּה אֲשַׁבֵּיעַ לָזֶם: טז וְכֹהֲנִיָּה
אֶלְבִּישׁ יֵשַׁע וְזֹזְסִידִיָּה רֵעֵן יִרְעֲנוּ: יז שֵׁם

אֶצְמִיזָה קֶרֶן לְדֹד עֲרֻכָּתִי זֶר לְמִשְׁיִזְזִי: יִזּוּ
אוֹיְבָיו אֶלְבִּישׁ בִּשְׁתַּת וְעָלִיו יִצִּיץ נִזְרוּ:

פרק קלב
חפץ דהע"ה לבנות את בית המקדש והשראת השכינה. ובאופן פנימי יותר כמיהת הרעיה לדודה שיטכון עימה תמיד.

(א) שיר מלכות שעלתה המעלות ה מעלות שהם חגתנ"ה וכן זכור יסוד יהוה תפארת לדוד מלכות את כל ענותו: (ב) **ביקש להוריד שכינה למקומה שהייתה בתחילה ב אשר בינה וביקש להורידה ל** נשבע מלכות ליהוה תפארת נדר בינה לאביר יעקב תפארת: (ג) אם אבא באהל ביתי מלכות אם אעלה על ערש יצועי: (ד) אם אתן שנת ¹²³⁵ לעיני לעפעפי תנומה: (ה) עד אמצא מקום מלכות ליהוה תפארת משכנות מלכות לאביר יעקב ¹²³⁶

¹²³⁵ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

(משם הרב ז"ל) אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה, כבר ידעת כי דהמע"ה היה נשמתו ראוייה להיות נפל כי היה מבחינת שורש הנפילים אשר היו בארץ ושפיר כי המלכות הפילתם בסוד נפלים ולא היתה עוצרת הנוקבא עליונה וקולטת הזרע בתוכה והיתה מפילתו ולולי החיות שניתן לו מהאבות ע"י היסוד דז"א הנקרא חי עולמים וזכה להאחז ביסוד דז"א ולכן היה צריך (לישראל) להשמר מהשינה ס' נשמין נובלת המיתה אלא יהיה חי ממש להשפיע לו זיווג מיסוד הנקרא "אביר" תוקפו של יעקב וז"ש משכנות וגו' שהם ב' משכנות בית ראשון ושני שהם לאה ורחל:

¹²³⁶ ספר שערי אורה - השער הראשון - הספירה העשירית

באו אברהם יצחק ויעקב עליהם השלום, התחילו להמשיכה למטה ותיקנו לה ג' כסאות, והמשיכה קצת המשכה ועשו גופותיהם כסאות לשכינה, אבל לא נמשכה השכינה בארץ לדירת קבע, אלא לדירת עראי, והיתה יושבת על גביהם. והסוד: ויעל אלהים מעל אברהם (בראשית יז, כב), רוצה לומר מעל אברהם ממש. וביעקב ויעל מעליו אלהים (שם לה, יג) ועל זה אמרו: האבות הם המרכבה. נמצא השכינה בימיהם פורחת באוויר, ולא מצאה מנוח לכף רגלה בארץ כאשר בתחילת הבריאה. בא משה רבינו עליו השלום וכל ישראל עמו ועשו משכן וכלים, ותיקנו קלקול הצינורות, וסידרו את השורות, והתקינו את הבריכות, והמשיכו מים חיים מבית השואבה והחזירו השכינה לשכון בתחתונים, באוהל, אבל לא בקרקע כאשר בתחילת הבריאה, וסוד זה הוא: ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (שמות כה, ח). ונמצאת השכינה כאכסנאי הולך ממקום למקום, ולזה אמר 'ושכנתי בתוכם' ולא אמר ושכנתי למטה, אלא בתוכם, בדמיון אכסנאי. כלומר, בכל מקום שילכו ישראל אלך עמם ואשכון בתוכם, אבל לא במקום קבוע, וזהו סוד: ויהי בנסוע הארץ וגו' (במדבר י, לה) ועל דרך זה הסוד נצטער דוד וביקש לקבוע מקום לשכינה למטה במקום קבוע, וזהו סוד: **אשר נשבע ל"י. נדר לאביר יעקב אם אבא באהל ביתי וגו' אם אתן שנת לעיני עד אמצא מקום ל"י משכנות לאביר יעקב** (תהלים קלב, בה). וכתב: **כי בחר ל"י בציון איווה למושב לו זאת מנוחתי עדי עד** (שם, יג יד). ולפי שביקש דוד לקבוע מקום למנוחת השכינה ואמר קומה ל"י למנוחתך אתה וארון עוזך (שם, ח), ישרו מחשבותיו לפני השכינה ושלח ואמר לו ל"י יתברך ביד נתן הנביא: לך ואמרת אל עבדי אל דוד כה אמר ל"י האתה תבנה לי בית לשבתי כי לא ישבתי בבית למיום העלותי את בני ישראל ממצרים ועד היום הזה, ואהיה מתהלך באהל ובמשכן בכל אשר התהלכתי בכל בני ישראל הדבר דברתי את אחד שבטי ישראל וגו' למה לא בניתם לי בית ארזים וגו' (שמואל ז, ז). ובמקום אחר כתב: רק אתה לא תבנה הבית, כי בנך היוצא מחלצך הוא יבנה הבית לשמי וגו' (דברי הימים, ו, ט). מה עשה דוד המלך? הכין כסף וזהב, ונחושת וברזל, עצים ואבני שוהם ומילואים, ואבני פוך ורקמה וכל אבן יקרה ואבני שוהם לרוב, וסידר כל מערכת והמקדש וכל בתיו וגונזכיו ועליותיו וחדריו, העזרת והאולם ההיכלות ושאר כל תבנית הבית, וחצרותיו ולשכותיו, הכול קיבל ברוח הקודש, וצורת כל מקום ומקום, ושיעור הכסף והזהב ואבנים טובות, ושאר כל הדברים הצריכים לו, במשקל במידה ובמשורה, הכול כפי סדרי המערכת וצורך השכינה, כמו שכתוב: ויתן דוד לשלמה בנו את תבנית האולם ואת בתיו וגונזכיו ועליותיו וחדריו הפנימים ובית הכפורת. ותבנית כל אשר היה ברוח עמו לחצרות בית ל"י ולכל הלשכות סביב לאוצרות בית האלהים ולאוצרות הקדשים. ולמחלקות הכהנים והלוויים ולכל מלאכת עבודת בית ל"י ולכל כלי עבודת בית ל"י. לזהב במשקל לזהב לכל כלי עבודה ועבודה לכל כלי הכסף במשקל לכל כלי עבודה ועבודה. ומשקל למנורות הזהב ונרותיהם זהב במשקל מנורה ומנורה ונרותיה ולמנורות הכסף במשקל למנורה ונרותיה כעבודת מנורה ומנורה. ואת הזהב משקל לשולחנות המערכת לשולחן וכסף לשולחנות הכסף. והמזלגות והמזרקות והקשות זהב טהור ולכפורי הזהב במשקל לכפור וכפור ולכפורי הכסף במשקל לכפור וכפור. ולמזבח הקטורת זהב מזוקק במשקל ולתבנית המרכבה הכרובים זהב לפורשים וסוככים על ארון ברית ל"י. הכול בכתב מיד ל"י עלי השכיל כל מלאכות התבנית (שם, כח, יא יט). הרי לך כי דוד עליו השלום סידר כל צורת בית המקדש ומשקל כל דבר ודבר על פי ל"י יתברך, והכול תבנית המרכבה עליונה, כיסא ומעון לשכינה. אחר כך בא שלמה ובנה את הבית וסידר כל המערכות והצורות, כפי שסידר לו דוד אביו עליו השלום, ואז ירדה שכינה למטה ושכנה בבית עולמים. וזהו שכתוב: אז אמר שלמה ל"י אמר לשכון בערפל בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים (מלכים, ח, יב).

תפארת: (1) הנה שמענוה באפרתה **ס"ת הה"ה משמות עב** מצאנוה **ס"ת הה"ה משמות עב** בשדי יער: (2) נבואה למשכנותיו מלכות נשתחזה להדם רגליו מלכות: (ח) קומה יהוה תפארת למנוחתך¹²³⁷ מלכות אתה

תיקוני זהר דף כ עמוד א

ויעקב יעקב אבינו ע"ה לפי שתיקן את השכינה ע"י תפילת ערבית שתהיה מוכנת לעלות בבקר לאצילות לז"א בעלה בגין דקריב לה לבעלה בפגיעה דיליה, בתפילת ערבית שתיקן ודאי עביד לה חובה, לדורות כדי לסייע לשכינה וכד אתא שמשא בשחרית, כשיורדות הארות יסוד דז"א בשחרית ב"תהלות לאל עליון" לעולם הבריאה להעלות את המלכות לאצילות דאתמר ביה כי שמש ומגן ה' אלקי"ם, אתמר ביה בז"א ויזרח לו השמש, הרי ז"א נקרא שמש שהארתו יורדת לבריאה להעלות את המלכות לאצילות מתמן מאור הבקר ואילך קשר לה את המלכות עמיה, דז"א דאיהו קשר דתפלין דיד, נקודת הכתר דחל כשעלתה באור הבקר מהבריאה נקשרת בזרוע שמאל בסוד תפלין של יד קשיר לה עמיה דלא תזוז מניה לעלמין, כי נקודת הכתר היא שורש רחל ועצמותה ונקשרת פב"פ בזרוע השמאלית, ומפרש עוד מסטרא דשמאלא לפי שהיא בחינת גבורה, לכן קשיר לה בתפלין דיד, דאינון בדרועא שמאלא, שהיא הגבורה דז"א, אבל מסטרא דימינא ז"א שהוא בחינת חסדים שוי לה כתר על רישיה, ר"ל הרשימו דמוחין דז"א שנסתלקו בלילה, שואב וממשיך ז"א בבקר ונכנסים בו ונעשים לו סוד תפלין דרישא, והאי ביומא אחר תפילת שחרית, דאיהי קשירא עם בעלה, המלכות קשורה עם ז"א אב"א כל היום בכוח רשימת המוחין הנשארים בהם, ואז אתמר בה ישחרונני לשון שחר, ור"ל אם יבקשוני בעסק התורה כמאמר חז"ל "שיהא הן מעורר את השחר" ואז ימצאוני, שהשכינה תשרה עם ישראל להצילם מכל צרותם, אבל בליליא שגם רשימו דמוחין מסתלקים, חז"ן נפרדים זמ"ז, והמלכות יורדת לבריאה, דאיהי גלותא, שאז המלכות היא בגלות דאיהי לבר מבעלה, שז"א נשאר באצילות, ואז ואיהי רשות בפני עצמה, שהיא שולטת בעצמה בבריאה אתמר בה אל תתודע לרשות, אל תבא לפניו בלי עסק התורה בחצות לילה כי היא בבחינת דינים, ובגין דא אמר דוד אם אתן שנת לעיני וגומר עד אמצא מקום לה': שדהע"ה לא היה ישן רק שיתין נשמי חסד חד כדי לא לטעום טעם מיתה. עד אמצא מקום לה' שתתיחד המקום שהוא המלכות (בסוד "ברוך כבוד ה' ממקומו דייקא) עם ה' שהוא ז"א, כי דוד הע"ה ע"י עסק התורה היה גורם יחוד עליון דזו"ן. מתוך "מתוך מדבש" דפיס רט רי שהביא מספר שעת רצון מהגאון המקובל האלקי רבינו שלמה הכהן זצ"ל בעל ספר "יפה שעה" על עץ חיים ועוד.

1237 זוהר חלק א דף קמח עמוד א

פתח ההוא בר נש ואמר (תהלים קלב ח) קומה יהוה למנוחתך אתה וארון עזך, קומה יהוה למנוחתך, כמאן דאמר יקום מלכא לבי נייחא דמשכניה. תרין אינון הוו דאמרו קומה יהוה, משה ודוד, משה אמר (במדבר י לה) קומה יהוה ויפוצו אויבך, ודוד אמר קומה יהוה למנוחתך, מאי איכא בינייהו, אלא משה כמאן דפקיד לביתיה קאמר, משה פקיד ליה לאגחא קרבא לקביל שנאו, דוד זמין ליה לנייחא כמה דמזמין (ליה) למריה, זמין למלכא ולמטרוניתא עמיה, הה"ד קומה יהוה למנוחתך אתה וארון עזך, בגין דלא לאפרשא לון.

ספר קנאת ה' צבאות - חלק שני

ואמר (זהר שם), תרוייהו וכו' נצח והוד אינון דנטלו, פירוש - שאין אנו חושבים אותם נפרדים, אחד בסוד הזכר ואחד בסוד הנקבה, אלב בבחינת שניהם ביחד, שהם עומדים לתיקון הנוקבא שניהם. ופירוש הענין, כי הבנין בסוד הוד הוא באמת, אלא שהנצח מתחבר בו לתת לו בחינת הנוגה הזה, ואמר (זהר שם), "אהרן ודוד", ותבין פה סוד גדול, כי לפעמים נראה אהרן בנצח בסוד כהן, ולפעמים בהוד, ומשה גם כן כך. וגם תבין ענין מה שמוזכר בזהר על דוד שרצה להחליף את הסדרים לכבוד השכינה בסוד (תהלים קלב, ט), "כהניך ילבשו צדק וחסידך" וכו', כי למה יעשה כה, ומה תיקון נמצא בזה. ובאמת הוא סוד גדול, דע כי בנין השכינה הוא בהוד כנ"ל, אך הנצח יש בו שתי בחינות, האחת - בסוד הזכר השולט, ואחת - בסוד התחברו אל הוד, ותיתו אל נוק' בחינת החסדים שהוא הנוגה הנ"ל. והנה אהרן הוא בנצח בסוד כהן, והוא באמת בהוד מצד התחבר הנצח אליו לתת לו בחינת הנוגה שזכרתי, וזה סוד (זהר שם), "אהרן ודוד מתמן הו", כי שניהם במקום אחד בהוד לבנין הנוק', רק שאהרן בסוד בחינת החסד הנמשך בהוד מחמת התחברות הנצח בו, ולכן הוא נטל תיקון הנצח בסוד הכהונה, לחזק תיקון זה בהוד במלכות. ודוד הוא בחינת ההוד מצד עצמו, בסוד פני חמה, אך בסוד הארת הבינה שהיא חמה עילאה. והבן היטב, כי זה מה שעושה הנוק' בחינת חמה, פירוש - שלא תהיה בסוד דלית לה מגרמה כלום, כמו הלבנה, אלא בסוד החמה בגבורות שלה, הארת אימא שרחל יוצאת ממנה, בבחינה זו הושם הוא בהוד לתת לה תיקון זה:

והנה תבין שבבנין בית המקדש, שהוא בנין הנוק', צריך שהכהנים עצמם יראו שהם בנויים בזה התיקון בסוד אהרן עצמו, שהוא בהוד לבנין הנוק' כנ"ל, שעל כן ניתן להם הכהונה על היות שרשם בבחינה זו בסוד הבנותו הנוק', כמו שפירשתי. אבל עשו הוא סוד עבד, והוא אדום, ולא אודם. ומצד זה מאדים נוק' דיליה, והוא גורם שפיכות דמים (ע"י שבת קנו.), כי הוא בסוד חורבן הבית הנבנה בהוד. ובחזור הוד (לדוד) [לדוד] - הבית חרב, ומאדים מתגבר וגורם שפיכות דמים

תפארת וארון מלכות ר"ת לאו משמות עב עזר תפארת: (ט) כהניך חסד ילבשו צדק מלכות וחסידיך חסד ירננו: (י) בעבור דוד עבדך מלכות אל תשב פני משיחך: (יא) נשבע מלכות יהוה תפארת לדוד מלכות אמת תפארת לא ישוב ממנה מפרי בטן¹²³⁸ אשית לכסא לך: (יב) אם ישמרו בניך בריתי¹²³⁹ מלכות ועדתי **מלכות** זו אלמדם גם בניהם עדי עד **יסוד** ישבו לכסא לך: (יג) כי בחר **ר"ת לכב משמות עב** יהוה תפארת בציון¹²⁴⁰

לישראל, בסוד משיח בן יוסף שראוי למות, ובסוד כל הרוגי מלכות, כמו שידעת, ונמצאו הדברים תלויים זה בזה:

¹²³⁸ כתבי הרמ"ע מפאנו - מאמר הנפש - חלק ג פרק א
וכל המתואר במרכבה זוכה אליה כגון האבות ודכוותיהו אשר שמענו ונדעם, אד"ם נ"ח ש"ם לפניהם, בחכמה בתבונה ובדעת, משה אהרן פנחס ודוד לאחריהם המצטרפים למנות עמהם ז' אבות כורתי ברית כי המה וכל דומיהן שבכל דור ודור מתוארין בנשמה הזאת שהיא אצילות מתפשט מני רחם השכינה בהיותה ביחוד גמור, ועל זה נאמר **נשבע ה' לדוד אמת לא ישוב ממנה מפרי בטן אשית לכסא לך**, והדברים מגיעים לדוד עילאה שאז יהיה באחדות שוה לשאר המדות שהן משפיעות מין במינו על כן יקראו הזוכים לנשמה הזאת גוי אחד בארץ ועל אב המון נאמר אחד היה אברהם, וממנה לאדם חיי ההשכלות אמיתיות אלוקיות לחיות בם לנצח לא יראה השחת והוא בעלת חמש שמות אשר ביארנו למעלה אשר יאמר עליהם באמת נפשינו חכתה לה:

¹²³⁹ זוהר חלק א דף קנ עמוד א
רשו אית ליה לחלום בהאי, אלא הכא אתכליל דרגא בדרגא, דרגא עלאה בדרגא תתאה, בגין דעד כען שלמה לא הוה שלים, כיון דאשתלים, כתיב (שם ה יב) ויהו"ה נתן חכמה לשלמה, וכתיב (שם ד ל) ותרב חכמת שלמה, דקיימא סיהרא באשלמותא, ובי מקדשא אתבני, וכדין הוה חמי שלמה עינא בעינא חכמתא, ולא אצטריך לחלמא. לבתר דחטא אצטריך ליה לחלמא כקדמיתא, ועל דא כתיב (שם יא ט) הנראה אליו פעמים, וכי פעמים הוה ולא יתיר, אלא סטרא דחלמא הוה ליה פעמים, סטרא דחכמתא כל יומא הוה, ועם כל דא סטרא דחלמא הוה יתיר על כל שאר בני נשא, בגין דאתכליל דרגא בדרגא, מרא"ה במרא"ה, והא השתא בסוף יומי חשך יתיר, ודא בגין דחטא, וסיהרא קיימא לאתפגמא, מאי טעמא, בגין דלא נטיר ברית קדישא, באשתדלותיה בנשים נכריות, ודא הוא תנאי דעבד קב"ה עם דוד, דכתיב (תהלים קלב יב) **אם ישמרו בניך בריתי וגו', גם בניהם עדי עד ישבו לכסא לך**, מאי עדי עד, היינו דכתיב (דברים יא כא) כימי השמים על הארץ, ובגין דשלמה לא נטר האי ברית כדקא יאות, שריא סיהרא לאתפגמא, ועל דא בסופא אצטריך חלמא, וכן יעקב אצטריך ליה לחלמא כדאמרן:

¹²⁴⁰ אדרא זוטא דף רצו עמוד א
אמה דדכורא סיומא (נ"א כסותא) דכל גופא ואקרי יסוד ודא הוא דרגא דמבסם לנוקבא וכל תיאובתא דדכורא לגבי נוקבא בהאי יסוד עייל לנוקבא לאתר דאקרי ציון דהתם הוא אתר כסותא דנוקבא כבית רחם לאתתא ובג"כ י" צבאות אקרי יסוד כתיב **כי בחר יי בציון אוה למושב לו** כד אתפרשת מטרוניתא. ואתחברת במלכא אנפין באנפין במעלי שבתא אתעביד כלא חד גופא וכדין יתיב קודשא בריך הוא בכורסייה ואקרי כלא שמא שלים שמא קדישא בריך שמה לעלם ולעלמי עלמין.

ספר שערי אורה - השער השמיני - הספירה השלישית
ויעל אלהים מעל אברהם (בראשית יז, כב). עד שבא משה רבינו וקבע לה מקום במשכן, שנאמר: ונועדתי לך שם (שמות כה, כב). בא שלמה המלך וקבעה בבית הועד, שנאמר; בנה בניתי בית זבול לך וגו' (מלכים, ח). חטאו ישראל ונסעה עשר מסעות, בא דניאל ואמר:
אין מסעות הללו כמסעות של אדם הראשון, שבזמן אדם הראשון לא היה לשכינה מקום קבוע, חטא אדם נסתלקה שכינה. משנקבע מקום לשכינה בארץ, משבנה שלמה בית המקדש, אף על פי שהיא מסתלקת לפעמים, אינה זזה ממקום קדושתה לעולם, שנאמר: זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה (תהלים קלב, יד), ואומר: **כי בחר יי בציון אוה למושב לו** (שם, יג). מאי איוה? כמי שמתרחק מאנשי ביתו ומתאוה להם. וכן אמר שלמה: מכון לשבתך עולמים (מלכים, ח, יג), כלומר אף על פי שמסתלק לפעמים, לכאן הוא חוזר, כאמרו: כה אמר ה' שבתי אל ציון ושכנתי בתוך ירושלים ונקראה ירושלים עיר האמת והר ה' צבאות הר הקודש (זכריה ח, ג), ואומר:
וארשתיך לי לעולם וגו' (הושע ב, כא). ולפיכך אמר דניאל: שאלה קטנה אני שואל ממך, שתשוב למקומך המקודש לך, ואי אפשר להיפרד ממנו, שאף על פי שנסתלקת ממנו מקודש הוא לך, כאמרו: והאר פניך על מקדשך השמים (דניאל ט, יז), מקדשך - בודאי, ואף על פי שהוא חרב, מקדשך הוא. והיינו דאמר 'על מקדשך השמים', כאמרו: והשמותי את מקדשיכם (ויקרא כו, לא), אף על פי שהן שממה, בקדושתן עומדים.

¹²⁴¹ יסוד אלה ¹²⁴² כתר ותפארת במלכות למושב לו: (יד) זאת ¹²⁴³ מלכות מנוחתי עדי עד יסוד פה במלכות אשב כי אותה ¹²⁴⁴ כחב"ת במלכות: (טו) צידה ס"ת יהה משמות עב ברך אברך אביוניה יסוד אשביע לחם מלכות: (טז) וכהנייה חסד אלביש ישע מלכות וחסידיה חסד רנן ירננו גבורה רי"ו: (יז) שם מלכות אצמיח קרן מלכות לדוד מלכות ערכתי נר למשיחי: (יח) אויביו קלי' אלביש בשת ועליו על המלכות יציץ נדר ¹²⁴⁴ תפארת:

¹²⁴¹ בפרדס להרמ"ק ז"ל ערך אזה דף ב ע"ב "פירש בתיקונים (כנראה תיקון ד) כי הוא יחוד א שהוא הכתר עם התפארת שהוא ו והמלכות הנקראת ה. והיינו שע"י השפע הנשפע מהכתר לקשוטי החתן והכלה הם מתאווים זל"ז.

¹²⁴² ספר תקט"ו תפילות - תפילה קסא מעלת שם הו"ה ב"ה וניקודו, שבו בחר ה' את כל הבחירות שבחר בעולמו, וכללות כולם היא ארץ ישראל

אל אחד יחיד ומיוחד אתה ברוך ומבורך שמך, בשמך הקדוש יהוה ב"ה ונקודותיו (שהם) [שבא] חולם קמץ שבהם הבדלת עמך ישראל מכל שאר האומות דכתיב רק באבותיך חשק ה' וכו', ובזה השם ובנקודות האלה בחרת כל הבחירות שבחרת בעולמך, כללות כלם ארץ ישראל דכתיב כי בחר ה' בציון אוה למושב לו, ונא' בה ימלך ה' לעולם אלהיך ציון, לעולם ודאי, לדור ודור, בכללות כל הנשמות של ישראל שכללת אותם בס' רבוא, והם כנגד שני עולמות מן העולם ועד העולם, לפיכך לדור ודור. ובשעה שתתגדל בכבודך יאמר בשם זה יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם, ובאלה הנקודות תביא לישראל כל הברכות דכתיב כי שם צוה ה' הברכה חיים עד העולם, בד' מילויים של שם זה הקדוש שהם כמנין ברוך, וכן ישראל אומרים לפניך ברוך ה' המבורך לעולם ועד, להיות מבורך בישראל, ושורה לעולם על ציון עירך, כי בחר ה' בציון אוה למושב לו, באותו הזמן יאמר בשכינה זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אייתינה, לילית שפחה רעה, שהיא מתנגדת לשכינה, שהיא זאת תכנע תחת גבירתה, דכתיב וממחתה כי לא תקרב, מיד בזאת יבא אהרן אל הקדש, יבא כמנין אחד, שאין היחוד מתגלה אלא בשכינ', ולילית שפחה רעה בפירוד היא עומדת ולא ביחוד שהיא אשת מדנים וכעס, אבל בשכינה בזאת יבא אהרן ודאי, ובה יגיע אל הקדש שהיא חכמה עלאה בה קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, ובשעה שתגיע לשם יתקיים מקרא כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, רבון כל העולמים הרי ישראל מקוים לפניך באמת מיד יהיה כסאך נכון שנא' בו נכון כסאך מעולם אתה, בשם זה שעולה עולם, לעולם אתה, ובח' אותיות יהוה אדני נכון כסאך, אז, מיד חסד יתפשט בעולם בע"ב אורות שלו שהם ע"ב שמות של ויסע ויבא ויט, חיבור ג' אבות עם דוד המלך תיקון המרכבה שלך, והוכן בחסד כסא, מיד יעקב ישלוט תתן אמת ליעקב, וישב עליו באמת, ויחוד שלך ישראל על כסא זה להיות מתפשט משם גאולה שלימה לישראל, מיד יאמר בשכינה זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אייתינה, צידה בך אברך אביוניה אשביע וכו', שאתה ברוך ומבורך נא' בך טוב עין יבורך, יברך, לישועתך קויתי ה'.

¹²⁴³ כבר התבאר לעיל בהערה 10 עניין איוה, ופה אמר אייתינה שזה: א-כתר, ג- חכמה, ת- בינה שהיא סוד המאות, ו- תפארת וה- מלכות המקבלתם.

¹²⁴⁴ שער מאמרי רז"ל - מסכת יומא מא' בגמ' מס' יומא פ"ז דס"ט ע"ב וז"ל משה אמר האל הגדול הגבור והנורא אתא ירמיה ואמר גוים מרקדים בהיכלו איה נוראותיו לא אמר הנורא, אתא דניאל כו' לא אמר גבור כו' כבר נתבאר זה אצלנו וע"ש והנה בו ית' במסתרים תבכה נפשי מפני גוה וארז"ל מפני גאותן של ישראל שניטלה מהם וניתנה לאומות העולם. והענין הוא כי הגאות של מלכות שמים היא בח' הכתר שהיא נז"ר בגימט' נור"א שהיתה לוקחת המלכות שמים נוק' דז"א מחצי הת"ת שבו כנודע והת"ת הוא נק' נורא וניתן אל החיצונים ואז חזרה היא ונתמעטה בבחי' נקוד' זעירא בעת החרבן ממש וז"ס ראיתי את הארץ והנה תהו כי תהו הוא בהיותה בסוד נקודה זעירא כמו שהיתה בתחילת עולם התהו הנק' אצלנו עולם המלכים עולם הנקודות קודם התקון ואמר נוראותיו בלשון רבים ויובן במ"ש כי חצי הת"ת דז"א הנק' נורא שהוא נזר נעשה נזר וכתר אליה והם ב' בחי' בו ובה ואמנם דניאל שהיה אחר זמן עת החרבן ואז חזרה המלכות למה שהיתה בדור המדבר שהיתה אב"א עמו י"ס שלה בד' אחרונות שבו בלתי הארת ה' עליונות שלו בה לא אמר הגבור משום דגוים משעבדים בבניו איה גבורותיו אותם הבחירות של ההארות בבחינת אב"א שהם גבורות כנודע היכן הם כי הרי אפי' בהארות בבחי' פב"פ משתעבדים בהם כי לקחום כנ"ל. אח"כ אנשי כנסת הגדולה בבית שני החזירו עטרה ליושנה כי אז חזר' המלכות פב"פ מכנגד החזה ולמטה בלבד כמו שהיתה בימי השבת בדור המדבר ובזמן האבות היתה עתה אפי' בימי החול גם אומרו עטרה ליושנה ירצה כי היא עתה בסדר שאר האצ' כי הרי ז"א י"ס שבו הם כשעו' ד' תחתונות דאי' אך לא אב"א אלא פב"פ משא"כ בנוקביה כי בה היתה שנוי להיותה אב"א עמו ועתה גם היא חזרה כמוהו עם אי' כן היא עמו פנים בפנים והחזירוה ליושנה בסדר שאר האצילות. וצריך להודיעך כי

פרק קלג

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הַזֶּה מֵה־טוֹב
וּמֵה־נְעִים שֶׁבַת אֲזִיזִים גַּם־יִזְוֹד: ב כִּשְׁמֹן
הַטוֹב עַל־הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל־הַזָּקָן וְזָקֵן־
אֶהְרֶן שִׁירֵד עַל־פִּי מִדִּוְתָיו: ג כָּטַל־
זֶרְמוֹן שִׁירֵד עַל־הָרִי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוְּהָ
יְהוָה אֶת־הַבְּרָכָה זִיּוּם עַד־הָעוֹלָם:

פרק קלג

ערגת הרעיה לדודה ולקבלת שפעה קביעות ללא הפסקה והמשכית לעם ישראל למטה.

(א) שיר מלכות שעלתה המעלות ה מעלות שהם חגתנ"ה לדוד הנה מה טוב יסוד ומה נעים¹²⁴⁵ שבת אחים
ז"ן גם יחד ישראל שלמטה: (ב) כשמן שפע אי"ס הטוב¹²⁴⁶ על הראש כתור דא"ק ירד על הזקן דיקנא קדישא

עתה בהיותה פב"פ עמו מן החזה שבו ולמטה נמצא כי החבוק והנשוק שלהם אינו כדרכו כמו
בהיות גדולה לגמרי כמוהו ואמנם צריך עתה שז"א ישפיל עצמו ויעמיק רגליו למטה ממקום
רגליה וע"כ תתגבה היא ותעלה למעלה פב"פ עמו עם היותה קצרת הקומה האמנם עתה שירדו
רגליו שהם נה"י שבו למטה ממקום רגליה והנה החצו' סמוכים שם ממש בסוד רגליה יורדות מות
ונמצאו רגלי ז"א עתה שהקלי' יונקים משם ואמנם מצינו כאשר נפטר יעקב אבינו נאמר בו
ויאסוף רגליו אל המטה והענין הוא כי המטה היא בחי' המלכות והנה הצדיק בהיותו חי בעה"ז
היה בעלה דמטרוני' וע"י הזווג העליון נעשה ועתה כשנפטר נשמתו עולה למעלה לעשות זווג בין
אבא ואימא ולכן נלע"ד לו' הוצרך לעלות ולאסוף רגליו למעלה מן המטה. (ע"ג) ואח"כ יורד כדי
לעשות זווג התחתון בין ז"א לנוקביה באופן יותר מעולה ובהארה נוספת ממה שהיה עושה בחייו
ואז הוא צריך להרכין ראשו למטה אליה בסוד החבוק והנשוק וז"ס הכריעה בברכת אבות כי הוא
פושט יד ימנית שלו הנק' ברכת אבות מגן אברהם למטה בנוקביה ע"י זאת הכריעה ואח"ך זוקף
ראשו ומעלה אותה למעלה אצלו ועד"ז בברכת הודאה כי הוא כורע בברוך לצורך זווג וזוקף בשם
להעלותה עמו אצלו:

¹²⁴⁵ זוהר חלק ג דף ז עמוד ב

תו פתח ואמר, (תהלים קלג א) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, זכאין אינון ישראל
דלא יהב לון קודשא בריך הוא לרברבא או לשליחא, אלא ישראל אחידן ביה, והוא אחיד בהו,
ומחביבותא דלהון קרא לון קודשא בריך הוא עבדין, הדא הוא דכתיב (ויקרא כה נה) כי לי בני
ישראל עבדים, עבדי הם. לבתר קרא לון בנים, הדא הוא דכתיב (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה
אלהיכם, לבתר קרא לון אחים, הדא הוא דכתיב (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי וגו', ובגין דקרא
לון אחים, בעא לשוואה מדוריה בהו, ולא יעדי מנייהו, כדין כתיב, הנה מה טוב ומה נעים שבת
אחים גם יחד. ובוצינא קדישא הכי אמר, הנה מה טוב ומה נעים וגו', כמה דאת אמר (ויקרא כ יז)
ואיש אשר יקח את אחותו, ובספרא דרב ייבא סבא, ואיש, דא קודשא בריך הוא, אשר יקח את
אחותו, דא כנסת ישראל, וכל כך למה, חסד הוא, חסד הוא ודאי, והא אוקמוה, ועל דא הנה מה
טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, קודשא בריך הוא וכנסת ישראל, גם לרבות ישראל דלתתא,
כדאמרינן דהא בשעתא דכנסת ישראל (ס"א באחוותא) באחדותא בקודשא בריך הוא, ישראל
דלתתא שריין בחדוותא גם אינון בקודשא בריך הוא, ובגין כך גם יחד כתיב. ובספרא דרב המנונא
סבא, גם יחד, לרבות צדיק בה בכנסת ישראל, דאינון זווגא חד וכלא מלה חד, ותנינן בפרשתא
דשמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד, מהו אחד, דא כנסת ישראל דאחיד ביה בקודשא בריך

זקן אהרן חסד שירד על פי מדותיו יסוד: (ג) כטל חרמון שירד על הררי¹²⁴⁷ ו"ק ציון יסוד כי שם מלכות צוה יהוה תפארת את הברכה חיים בינה עד יסוד העולם מלכות:

הוא. דאמר רבי שמעון, זווגא דדכר ונוקבא אקרי אחד, באתר דנוקבא שריא, אחד אקרי, מאי טעמא, בגין דדכר בלא נוקבא פלג גופא אקרי, ופלג לאו הוא חד, וכד מתחברון כחדא תרי פלגי, אתעבידו חד גופא, וכדין אקרי אחד.

זוהר חלק ג דף נט עמוד ב

תניא, אמר רבי יוסי, זמנא חדא הוה צריכא עלמא למטרא, אתו לקמיה (ס"א אזלו לגביה) דרבי שמעון, רבי ייסא ורבי חזקיה ושאר חברייא, אשכוהו דהוה אזיל למחמי לרבי פנחס בן יאיר, הוא ורבי אלעזר בריה, כיון דחמא לון, פתח ואמר (תהלים קלג א) שיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, מאי שבת אחים גם יחד, כמה דאת אמר ופניהם איש אל אחיו, בשעתא דהוה חד בחד משגיחין אנפין באנפין, כתיב מה טוב ומה נעים, וכד מהדר דכורא אנפוי מן נוקבא, ווי לעלמא, כדין כתיב (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט, בלא משפט ודאי, וכתיב (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך, דלא אזיל דא בלא דא, וכד משפט מתרחק מצדק, ווי לעלמא, (כדין כתיב ויש נספה בלא משפט). והשתא חמינא דאתון אתיתון על דדכורא לא שריא בנוקבא, אמר אי לדא אתיתון גבאי, תיבו, דהאי יומא אסתכלנא דיתהדר כלא למישרי אנפין באנפין, ואי לאורייתא אתיתון, שרו גבאי, אמרו ליה לכלא קא אתינא לגבי דמר, ישתמיט חד מינן לבשרא לאחנא שאר חברייא, ואנן נתיב לקמיה דמר.

זוהר חלק ג דף פח עמוד ב¹²⁴⁶

כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שירד על פי מדותיו האי קרא אוקמוה אבל כשמן הטוב על הראש. דא משח רבות קדישא עלאה דנגיד ונפיק מאתר דנהרא עמיקא דכלא. שנמשך למטה מיסוד דאימא על ראש הכהנים

דבר אחר דנגיד ונפיק מרישא דכל רישין סתימא דכל סתימין. שנמשך שפע השמן מיסוד דעתיק המתלבש במצחא דאריך אנפין **על הראש**. על הראש ודאי רישא דאדם קדמאה. על ראש דאריך אנפין **יורד על הזקן** דא דיקנא יקירא כמה דאוקמוה. הוא הדיקנא דאריך אנפין **זקן אהרן**. דא כהן גדול דלעילא דיקנא דז"א. והא אוקמוה וההוא שמן יורד על פי מדותיו דמאינון משיחין נגיד ונפיק ונחית לתתאי נמשך השפע למלכות ולנעדרותיה שהם שבעה היכלי הבריאה וכגוונא דא נגיד ואתעטר כהנא תתאה ובאופן זה נמשך שפע השמן גם לכהן התחתון במשח רבותא בשמן משחת קודש שהוא המוחין הנמשך לתתא. ולכן הכהנים צריכים להזהר מליטמא למתים יותר משאר ישראל הפירוש מתוך "מתוך מדבש" דפים שמב, שמג שהביא ממהר"ו ז"ל ומפרשים.

השמשות דף רנח עמוד ב¹²⁴⁷

כשמן הטוב על הראש בקדמיתא עתיקא דכלא רישא דכל רישין. יורד על הזקן דא חס"ד וגבורה ות"ת דכלהו אקרון זקן ואברהם זקן ויהי כי זקן יצחק. ועיני ישראל כבדו מזקן. **על פי מדותיו**. דא צדי"ק ואיהו פי מדותיו. ולבתר כטל חרמון שירד על הררי ציון. אלן שבע הרים דאקדון הררי ציון. **כי שם צוה יי את הברכה**. כיון דאתחברו. **חיים עד העולם** דא עץ חיים בההוא עולם.

בית עולמים - דף קלב ע"ב - ד"ה ומה

וע"י הזיווג מתחברים מ"ה וב"ן ונעשה מן הבירורים נשמות חדשות והם בסוד פרצופים וז"ס הזיווג ע"י מוחא עילאה ומר"ס נק' משחא דרבותא וידוע כי כל שמן הוא בחכמה והוא סוד הפ' **כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן** כו' והוא מדבר ברזא דזיווגא כמ"ש הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד בסוד זיווג ז"ל באחזה ורעות. וידוע כי כל זיווג הוא ע"י שהנוקבא מעלה מ"ן ומשוררת לבעלה לעלות לז"א והוא מ"ש **שיר המעלות לדוד** שרוצה לעלות במעלות להתחבר עם בעלה וכל רצונה שיתן לה בזיווג ה' חסדים מסוד שם מ"ה החדש להתחבר הבירורים שעולים משם ב"ן והוא מ"ש מ"ה טו"ב שהחסדי' נק' טוב בסוד את האור כי טוב כמ"ש ל. וידוע כי אתערותא דיסוד הוא ע"י אימא הנכללת במזל תתאה כידוע בסוד וקונה הכל והוא מ"ש **ומה נעים** בסוד נועם אימא עילאה והוא סוד שם קס"א במזל תחתון שם אה"ה גי' נעם ומפרש סדר הזיווג שהוא ע"י שורש המר"ס ששם עלו בירורי המלכים והוא מ"ש **כשמן הטו"ב** ששם הוא שמן אפרסמונא דכייא י"ג נהרי י"ג משח רבות כידוע וכתיב בחכמה יבנה ב"ת ואין בית אלא הנוק' ר"ל ע"י חכמה דע"ק מר"ס יבנה הנוק' בסוד פרצוף להיות ראויים לזיווג עם ז"א והוא גי' שמ"ן הטו"ב והוא על הראש בגלגלתא דע"ק ומשם יורד על הזקן בדיקנא דע"ק ומשם לדיקנא דז"א שהוא כהנא רבא והוא מ"ש זקן אהרן שירד על פי מדותיו ר"ל שהכל לפי ערך התלבשות דיקנא דע"ק בשל ז"א פעם ט' תיקונים לבד פעם י"ג תיקונים בשלימות כמ"ש ל ואח"כ ע"י הדיקנא נעשה יסוד בסוד אבר ח"י ע"י הטיפה הנמשך בו והוא מ"ש **כטל חרמון שירד על הררי ציון** כידוע שטיפת החסדים נקראת "הר" שייסוד דכורא בולט לחוץ בסוד אבר ח"י משא"כ יסוד דנוק' ע"י הגבורות הוא שקיע לגיו כמ"ש במקום אחר וידוע שייסוד נקרא ציון והוא מ"ש **כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם** שייסוד הוא חיים לנוק' דלית לה חיון מגרמה רק מה שמקבלת מיסוד דכורא והיא נקראת

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַזֶּה בִּרְכוּ אֶת-יְהוָה
כָּל-עַבְדֵי יְהוָה הָעֹמְדִים בְּבֵית-יְהוָה
בְּלִילוֹת: ב שָׂאוּ-יְדֵכֶם קֹדֶשׁ וּבִרְכוּ אֶת-
יְהוָה: ג יְבָרְכֶךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן עֹשֶׂה שָׁמַיִם
וָאָרֶץ:

פרק קלד

הורדת השפעת לעולם.

(א) שִׁיר מַלְכוּת הַמַּעֲלוֹת שֶׁנִּלְתָה הַמַּעֲלוֹת שֶׁהֵם חֲגֻגַת הַנָּה בִּרְכוּ ¹²⁴⁸ אֶת יְהוָה תו"מ כִּל יְסוּד עַבְדֵי יְהוָה
וּשְׁבִינֵי דַמְטְרוֹנִיתָא הָעֹמְדִים ¹²⁴⁹ בְּבֵית יְהוָה מַלְכוּת בְּלִילוֹת: (ב) שָׂאוּ יְדֵכֶם חו"ג קֹדֶשׁ ג"ר וּבִרְכוּ וְהַמְשִׁיכוּ אֶת

עולם כידוע וסוד שמ"ן הט"ב במ"ס גי' כ"ב אתוון הנכללים במ"ס באות א' שבו שורש כל כ"ב
אתוון דאורייתא ולכן הכהונה והמלכות שניהם נק' ב"ת כמ"ש אצל עלי ובניתי לו בית נאמן וכן
בדוד כתיב כי בית יעשה לך כו' ששניהם נמשכים ע"י שמ"ן הט"ב דמו"ס וכן משיחת בגדי כהונה
ע"י שמן המשחה כמ"ש שִׁירָד עַל פִּי מְדוּתוֹ שֶׁהֵם בְּגָדֵי כ"ג כמ"ש מדו בד כמ"ש ל וז"ס מ"ש שלמה
המלך עליו השלום: "בכל עת יהיו בגדיך לבנים" שתשפיע עליהם חיוורא דדיקנא דע"ק ע"י הארת
משחא דמו"ס והוא מ"ש וּשְׁמֵן עַל רֹאשְׁךָ אֵל יִחְסֹר וז"ש כאן כד משחא כו' הה"ד כשמן הטוב כו'
וכמ"ש ע"ז ומנ"ל דכתיב שבת אחים גם יחד ר"ל שמביא ראיא שזיווגא דזו"נ תליא ג"כ בדיקנא
דע"ק כמו שסיווג אר"א תלוי בדיקנא בב' מזלות נוצר ונקה וידוע שאר"א נק' אחים ורעים שזיווגם
תדיר ולא מתפרשין והם תליין בדיקנא ות' גם מרבה גם זו"נ שהם תליין בדיקנא בשמן משח
רבות כמ"ש ל. וז"ש גם לרבות כ"ג דלתתא. כמ"ש שקאי על ז"א שנק' כן:

¹²⁴⁸ זוהר חלק ג דף יב עמוד ב

רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי יצחק, קמו בפלגות לילא למלעי באורייתא, פתח רבי יצחק ואמר,
(תהלים קלד א) הנה ברכו את יהוה כל עבדי יהוה וגו', האי קרא הא אוקמוה חברייא, (דהיינו
שכבר התבאר פעם אחת בזוהר) והא אתמר, אבל האי שבחא הוא דכל אינון בני מהימנותא, ומאן
אינון בני מהימנותא, אינון דמשתדלי באורייתא, וידעין ליחדא שמא קדישא כדקא יאות, ושבחא
דאינון בני מהימנותא, אינון דקיימין בפלגו לילא למלעי באורייתא, ומתדבקו בה בכנסת ישראל,
לשבחא ליה לקודשא בריך הוא במלי דאורייתא. תא חזי, בשעתא דבר נש קם בפלגות
לילא למלעי באורייתא, ורוח צפון אתער בפלגות לילא, ההיא אילתא קיימא ומשבחא ליה
לקודשא בריך הוא, ובשעתא דהיא קיימא, כמה אלף וכמה רבבן קיימין עמה בקיומיהו, וכלהו
שארין לשבחא למלכא קדישא. ההוא מאן דזכי וקם בפלגות לילא למלעי באורייתא, קודשא בריך
הוא אצית ליה כמה דאוקמוה, דכתיב (שיר ח יב) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך
השמיעני, וכל אינון אוכלוסין לעילא, וכל בני תושבחתא דמזמרין למאריהון, כלהו משתככי בגין
תושבחתא דאינון דלעו באורייתא, ומכרזי ואמרי (תהלים קלד א) הנה ברכו את יהוה כל עבדי
יהוה, אתון ברכו את יהוה, אתון שבחו למלכא קדישא, אתון אעטרו ליה למלכא. וההיא איילתא
מתעטרא ביה בההוא בר נש, וקמת קמי מלכא, ואמרת, חמי במאי ברא אתינא לקמך, במאי ברא
אתערנא לגבך, ומאן אינון דשבחא כלא דלהון קמי מלכא, הדר ואמר העומדים בבית יהוה
בלילות, אלין אקרון עבדי יהוה, אלין אתחזון לברכא למלכא, וברכתא דלהון ברכתא, הדא הוא
דכתיב (שם ב) שִׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבִרְכוּ אֶת יְהוָה וגו', אתון אתחזון דמלכא קדישא יתברך על
ידייכו, וברכתא דעל ידייכו ברכתא היא. שִׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ, מהו קדש, אתר עלאה
דמבועא דנחלא עמיקא נפיק מיניה, דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות, ועדן הוא
דאקרי קדש עלאה, בגין כך שִׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ. ובר נש דעביד כן וזכי להאי, מאי קא מכרזי עליה
(תהלים קכח ה), יְבָרְכֶךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן, את תברך לקודשא בריך הוא, מאתר דאקרי קדש עלאה, והוא
יברך לך מאתר דאקרי ציון, דאת ומטרוניתא תתברכון כחדא, כמה דזווגא דילכון הוה כחדא

לשבחא למלכא, כך מההוא אתר דמתברכא כנסת ישראל, מההוא אתר יזמין לך ברכאן, הדא הוא דכתיב, **יברכך יהוה מציון**. (ולא עוד, אלא) (שם) **וראה בטוב ירושלם**, מאן הוא טוב ירושלם, אינון ברכאן דנפקא לה ממלכא, על ידא דההוא דרגא קדישא דצדיק, ועל דא **יברכך יהוה מציון וראה בטוב ירושלם**, וכלא חד מלה. (ולא עוד, אלא) (שם ו) **וראה בנים לבניך וגו'**, וראה בנים לבניך שפיר, מהו **שלוש על ישראל**, מאי קא בעי הכא על ישראל, אלא בגין דאסגי שלמא לעילא, דכד הוא זכי לכולי האי, אסגי שלמא לעילא ותתא, שלום על ישראל סתם, ושלוש שבחא הוא דעלאי ותתאי, שבחא הוא דכל עלמין, ומילי דאורייתא אסגיאן שלמא בעלמא, דכתיב (שם כט יא) יהוה עוז לעמו יתן יהוה יברך את עמו בשלוש:

1249 זוהר חלק א דף קלו עמוד ב
העומדים בבית יהוה בלילות, אלין אינון דקיימי בפלגות ליליא, ואתערי למקרי באורייתא, אלין קיימי בבית יהוה בלילות, דהא כדין קב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקא בגנתא דעדן, ואנון קיימי הכא לאתערא במלי דאורייתא, נימא במלי דיצחק דאנון ביה.

1250 זוהר חלק ג דף רס עמוד א
ת"ח כד אתער רוח צפון בפלגות ליליא וכרוזא נפיק וקב"ה אתי לגנתא דעדן לאשתעשעא ברוחיהון דצדיקייא כדין מתכווני (נ"א מתערי) כל בני מטרוניתא וכל בני היכלא לשבחא ליה למלכא קדישא וכדין כל אינון פקדונין דרוחין דאתמסרן בידה כלהו אתיב למאריהון. ורובא דבני עלמא מתערין בההיא שעתא. והא פקדוניה דכלהו אתיב לגבייהו. אינון דבני היכלא עלאה קיימי בקיומיהו מתערי משתדלי בושבחתא דאורייתא ומשתתפי בכנסת ישראל עד דנהיר יממא כד אתי צפרא היא וכל בני היכלא (דמלכא) כלהו אתיין לגבי מלכא קדישא ואינון אקרון בנין דמלכא ומטרוניתא והא אוקמוה. כד אתי צפרא בעי לנקאה גרמיה בכלא ולמיזן זייניה לאשתדלא עם מלכא קדישא דהא בליליא אשתדל במטרוניתא השתא אתיא עם מטרוניתא לזווגא לה עם מלכא. אתי לבי כנישתא מדכי גרמיה בקרבנין משבח בתושבחתיהו דדוד מלכא אחיד תפילין ברישיה (ס"א בידה וברישיה) וציצית בגדפיה אומר תהלה לדוד והא אוקמוה. צלי צלותא קמי מאריה בצלותא בעי למיקם כגוונא (ס"א בזווגא) דמלאכי עלאי לאתחברא בהדיהו דאינון אקרון העומדים כד"א ונתתי לך מהלכים בין העומדים ולכוונא רעותיה קמי מאריה ויתבע בעותיה. ת"ח בשעתא דב"נ קאים בפלגות ליליא מערסיה לאשתדלא באורייתא כרוזא קארי עליה ואמר **הנה ברכו את יי' כל עבדי יי' העומדים בבית יי' בלילות** השתא עד איהו קאים בצלותא קמי מאריה ההוא כרוזא קארי עליה ואמר ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה בתר דמסיים צלותא ברעו (ס"א וקאים בעיטא) קמי מאריה הא אוקמוה דבעי למימסר נפשיה ברעותא דלבה לההוא אתר דאצטריך. וכמה עיטין אית ליה לבר נש בכלא ובשעתא דצלותא קיימא (ס"א סיימא) כל אינון מלין דאפיק בר נש מפומיה בההיא צלותא כלהו סלקין לעילא ובקעין אוירין ורקיעין עד דמטו לההוא אתר דמטו ומתעטרו ברישא דמלכא ועביד מנייהו עטרה. והא אוקמוה חברייא צלתא דבעי ב"נ לקב"ה לכוונא דיהא צלותא תחנונים מנלן ממשא דכתיב ואתחנן אל יי' דא איהו צלותא מעליא.

1250 זוהר חלק א דף רמח עמוד א
פתח ואמר, (תהלים קלד ג) **יברכך יהוה מציון וראה בטוב ירושלם וגו'**, **יברכך יהוה מציון**, דמניה נפקין ברכאן לאשקאה לגנתא, והוא כליל כל ברכאן ויהיב לה, ולבתר וראה בטוב ירושלם, לאחזאה דכל ברכאן אתיין מדכר ונוקבא, כגוונא דא (במדבר ז כד) **יברכך יהוה וישמרך**, **יברכך יהוה מדכורא**, וישמרך מנוקבא, **יברכך יהוה מזכור**, וישמרך משמור, וכלא חד מלה, בגין דמתרווייהו נפקין ברכאן לעלמין, ועל דא, איש אשר כברכתו ברך אותם.

1250 זוהר חלק ג דף לו עמוד א
פתח רבי פנחס ואמר, (תהלים קכח ה) **יברכך יהוה מציון וראה בטוב וגו'**, **יברכך יהוה מציון**, מאי טעמא מציון, בגין דתמן שראן ברכאן לאשתתפא (ס"א לאשתכחא), הדא הוא דכתיב, כי שם צוה יהוה את הברכה חיים עד העולם, ובגין כך **יברכך יהוה מציון**, דהא מתמן נפקי ברכאן לכלא. וראה בטוב ירושלם, דבגיני ציון, ירושלם אתברכא, דכיון דציון אתמלי ברכאן, כדין ירושלם אתברכא, ואשתכחו בה רחמים, וכד ירושלם אתברכא, כל עמא אתברכא. ציון זו ספירת היסוד שהרי ציון גימ' יוסף הוא נושא ספירת היסוד. הדבר רמוז היטב במדרש הבא:

פרק קלה

א הִלְלוּ יְהוָה הִלְלוּ אֶת-שֵׁם יְהוָה הִלְלוּ
עַבְדֵי יְהוָה: ב שְׁעֵמֻדִים בְּבֵית יְהוָה
בְּזֻזְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ: ג הִלְלוּ-יְהוָה כִּי-
טוֹב יְהוָה וַמָּרוּ לְשִׁמוֹ כִּי נָעִים: ד כִּי-
יַעֲקֹב בָּזָז לֹו יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: ה כִּי
אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי-גָדוֹל יְהוָה וְאֲדֹנָינוּ מִכָּל-
אֱלֹהִים: ו כָּל אֲשֶׁר-זָפֵץ יְהוָה עָשָׂה
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיָּמִים וְכָל-תְּהוֹמוֹת: ז
מַעַלָּה נִשְׁאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים
לְמַטָּר עָשָׂה מוֹצֵא-רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו: ח
שֶׁהָכָה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאָדָם עַד-בְּהֵמָה:
ט שָׁלַח אֹתוֹת וּמִפְתִּים בְּתוֹכְכִי מִצְרַיִם
בַּפֶּרֶעַ וּבְכָל-עַבְדָּיו: י שֶׁהָכָה גּוֹיִם

מי יתן מציון ישועת ישראל. א"ר לוי, כל הברכות והנחמות והטובות שהקב"ה מביא על ישראל כולם מציון. תורה מציון, שנאמר (ישעיה ב, ג) כי מציון תצא תורה. ברכה מציון, שנאמר (תהלים קלד, ג) יברכך ה' מציון. הופעה מציון, שנאמר (שם ג, ב) מציון מכלל יופי אלהים הופיע. סעידה מציון, שנאמר (שם כ, ג) ומציון יסעדך. חיים מציון, שנאמר (שם קלג, ג) כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם. גדולה מציון, שנאמר (שם צט, ב) ה' בציון גדול. ישועה מציון, שנאמר (שם יד, ז) מי יתן מציון ישועת ישראל. הרעיון לציטוט זה הינה דרשתו של הרב שבתאי סבתו שליט"א באחת הקלטות ובודאי התכווין לשפע הנמשך מספירת היסוד.

מדרש רבה ויקרא פרשה כד פסקה ד

א"ר לוי כל טובות וברכות ונחמות שהקב"ה עתיד ליתן לישראל אינן אלא מציון: ישועה מציון שנאמר (תהלים יד) מי יתן מציון ישועת ישראל עוז מציון שנאמר (שם קי) מטה עזך ישלח ה' מציון ברכה מציון שנא' (שם קלד) יברכך ה' מציון שופר מציון שנאמר (יואל ב) תקעו שופר בציון טל וברכה וחיים מציון שנאמר (תהלים קלג) כטל חרמון שיורד על הררי ציון כי שם צוה ה' וגו' תורה מציון שנאמר (ישעיה ב) כי מציון תצא תורה עזרה וסיוע מציון שנאמר ישלח עזרך מקודש.

רַבִּים וְהָרַג מַלְכִּים עֲצוּמִים: יֵאָ לְסִיּוּזוֹן
 מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעֹז מֶלֶךְ הַבְּשָׁן וּלְכָל
 מַמְלָכוֹת כְּנָעַן: יֵב וְנָתַן אֶרֶצָם נְזֻזָּה
 נְזֻזָּה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: יֵג יְהוָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
 יְהוָה זְכָרְךָ לְדֹר-וָדֹר: יֵד כִּי-יֵדִין יְהוָה
 עַמּוֹ וְעַל-עַבְדֵּי יִתְנַזְּזוּם: טו עֲצָבֵי הַגּוֹיִם
 כָּסֹף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: טז פֶּה-לָהֶם
 וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינֵי לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ: יז אֲזֵנִים
 לָהֶם וְלֹא יִאֲזִינוּ אֶף אֵין-יֵשׁ-רוּחוֹ בְּפִיהֶם:
 יח כַּמוֹתָם יִהְיוּ עֲשִׂיתָם כָּל אֲשֶׁר-בְּטוֹן
 בָּהֶם: יט בֵּית יִשְׂרָאֵל בִּרְכוּ אֶת-יְהוָה
 בֵּית אֶהְרֹן בִּרְכוּ אֶת-יְהוָה: כ בֵּית הַכֹּהֲנִים
 בִּרְכוּ אֶת-יְהוָה יֵרְאִי יְהוָה בִּרְכוּ אֶת-
 יְהוָה: כא בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן
 יְרוּשָׁלַם הִלְלוּ-יָהּ:

פרק קלה

תשוקת הרעיה לדודה תוך אמירת שבח והלל עליו וגנות האלילים.

(א) הללויה מלכות הנקראת הלל שזה גימ' ס"ה שם אדנות, המחוברת אל התפארת הנקרא ו המקבל מוחין מחו"ב הנקראים י"ה המקבל שפע מכתור הרמח בתג שעל האות הה (וכן כל הללויה לקמן ולעיל) הללו את שם יהוה הללו רוממו את המלכות הנקראת "שם" והיא תרים את הדבקים בה שהם עבדי יהוה: (ב) שעמדים בבית יהוה מלכות בחצרות בית אלהינו: (ג) הללויה כי מלכות טוב יסוד יהוה תפארת זמרו לשמו מלכות כי נעים¹²⁵¹ בינה: (ד) כי מלכות יעקב¹²⁵² תפארת בחר לו יה חו"ב ישראל תפארת לסגלותו¹²⁵³ בינה: (ה) כי

¹²⁵¹ ספר לקוטי תורה - פרשת יתרו

והנה בעת זווג דישראל ונוקבא רחל אז נקרא טוב וז"ש הללויה כי טוב כי זה גורם מוחין דא"א שיכנסו, וזהו הללויה שהם א"א כי מהם נמשך כי טוב ה' דהיינו ז"א נעשה טוב שהם החסדים

מלכות אני מלכות ידעתי דעת ס"ת יי משמות עב כי מלכות ס"ת יי משמות עב גדול חסד ס"ת יי משמות עב יהוה תפארת ס"ת יי משמות עב ואדנינו מכל אלהים: (ו) כל אשר בינה חפץ יהוה תפארת עשה בשמים תפארת ובארץ מלכות בימים מלכות וכל תהומות: (ז) מעלה נשאים מקצה הארץ ברקים 1255

דאמא שהם נותנים לנוקבא בסוד הזווג וז"ש זמרו לשמו כי נעים שהוא נוקב' הנקא שם כי נעים שהם הגבור' דאמא שהיא מתבוננת בהם ואין נעימה אלא לאשה כי אין אשה אלא ליופי וז"ש הנה מה טוב החסדים שלו ומה נעים הגבור' שלה.

1252 כתב רבינו מוהר"ח ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן קל"ה: כי יעקב בחר לו י"ה: הנה אותיות לו י"ה, הם אותיות לו"ה, ירמוז למ"ש בתיקונין תיקון ס"ט, שנתלית עמו שכינה. מעלה נשיאים מקצה הארץ וגו':

כבר נתבאר פסוק זה בשער הזה, בפרשת שמות בפסוק ויקם מלך חדש וכו', ע"ש. וירצה עוד, 'הארץ' ברקים' למטר ר"ת הב"ל, 'עשה' מוציא רוח' מאוצרותיו, ר"ת עמר"ם, רמז, כי הוא המוציא רוחו של הבל. וס"ת הארץ' ברקים' למטר, הוא צמר, לרמוז כי הבל הביא קרבנו צמר, וקין הביא פשתן, כמ"ש בזוהר, שהוא ס"ת קרבן ועוד 'ברקים' למטר 'עשה' מוציא, ר"ת בלעם, רמז אל מ"ש חז"ל בישראל לא קם, אבל באומות העולם קם, ומנו בלעם, והבן. ועיין בתיקונים דף ק"ז ע"ב. ודע, כמו שנולד שם, עד היות חוה בת ק"ל שנה, כן נולד משה, עד היות יוכבד בת ק"ל שנה. וכמו שאדם פירש מאשתו, וחזר וידעה, כן עמרם. ונראה, כי כאשר הגיעה יוכבד לק"ל שנים, נתנוצצה בה רוח חוה, ושבבה לימי עלומה, וחזרה להיות בת. ולכן לא נזכר שמה, ואמר ותהר האשה, כמו האשה אשר נתת עמדי. ובזה יובן למה שנקראת בלקוחין אלו בת, ולא כשילדה לאהרן, כי אין ביניהם כי אם שלש שנים בלבד והבן:

1253 ספר שערי צדק - השער השמיני כי יעקב בחר לו י"ה ישראל לסגולתו לסגולתו ממש כי סוד סגולה הוא סוד י"ה ממש בסוד זרקא מקף סגול נמצא הבינה נקרא סגולה ליודעי סוד האמת לפי ששרי אומות העולם עולים עד הזרועות ולא עוד וישראל לשם י"ה עולין כתיב והייתם לי סגולה מכל העמים העמים ודאי שאין אחד מכולם עולה לאותו מקום לפיכך כתיב כי חלק י"י עמו יעקב חבל נחלתו וכתיב י"י בדד ינחנו ואין עמו אל נכר כלומר אחד מכל השרים העליונים וזהו סוד ירכיבהו על במותי ארץ וזהו מקום שאין דרך לשר ומושל לעלות שם ועל זה כתבי ששם עלו שבטים שבטי י"ה עדות לישראל:

זוהר חלק א דף קסא עמוד ב ויקח לו יעקב מקל לבנה לח וגו'. פתח (נ"א רבי אלעזר) ואמר, (שם קלה ד) כי יעקב בחר לו י"ה ישראל לסגולתו, תא חזי כי יעקב בחר לו י"ה, עד כאן לא ידענא מאן בריר למאן, אי קב"ה בריר ליה ליעקב, אי יעקב בריר ליה לקב"ה, אלא ממה דגלי קרא ידענא דקב"ה נטיל ליה ליעקב לעדביה, דכתיב (דברים לב ט) כי חלק יהו"ה עמו יעקב חבל נחלתו.

ספר לקוטי תורה - פרשת יתרו כי יעקב בחר לו י"ה כי י"ה שהוא א"א בחר לו ובירר והעלה לו ליעקב ובזה ישראל לסגולתו כי כשזווג ישראל עם רחל הם נעשים סגול עם יעקב הנ"ל שיעקב לוקח מקומו דעשו.

ספר שערי צדק - השער הראשון ודע כשבא יעקב והשיג מקום השער עלה עד רום הסולם מה שלא זכו ולא השיגו אברהם ויצחק כי אברהם ויצחק הגיעו עד מקום הכתפים וזהו סוד מתחת זרועות עולם, ולא עלו יותר ואלמלא זה לא היה לזרעו של יעקב קימא בין האומות בין ישמעאל ועשו, ואותם הכתפים נקראין במתי ארץ, והסוד הגדול אלוקי אברהם אלוקי יצחק, אבל למעלה מהם ואלוקי יעקב קו האמצעי העולה עד אחיזת הכת"ר, וזאת קומתך דמתה לתמר, אבל למעלה ושדיך לאשכולות, ירכיבהו על במתי ארץ ואתה על במותימו תדרוך מעונה אלוקי קדם ומתחת זרועות עולם, ויגרש מפניך אויב ויאמר השמד, וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב, ולא עין אברהם ויצחק לפי שאברהם ויצחק הם זרועות והם מתחת לפי שבהם נאחזים ישמעאל ועשו ושבעים כתרים, אבל יעקב שזכה להשיג השער ולעלות על דרך הסולם ונאחז בקו האמצעי עד רום מעלה עד אין סוף דרך הצואר, לפיכך באברהם ויצחק כתיב מצרים שא נא עיניך ימה וצפונה ותימנה ומזרחה, וכן ביצחק, אבל ביעקב ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה, והוא נחלה בלי מצרים, ולפי שאין שר מכל שרי האומות עולה לאותו מקום, ועל זה נאמר כי יעקב בחר לו י"ה בודאי ישראל לסגולתו, וכתיב אז תתענג על יד"ד בודאי, והרכבתך על במותי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך, נחלת יעקב ולא נחלת אברהם ויצחק:

1254 ספר חסד לאברהם - מעין ב - נהר ג ועד"ז הם הז' ארצות זו למטה מזו והתהומות זה למטה מזה וכל אחד מתפשט מחבירו, וכל תהום תחתון הוא גדול מן העליון, מפני שהם מתרחבין כל תהום נגד רקיע העליון, ולזה יהיו המים

למטר עשה מוצא רוח מאוצרותיו: (ח) שהכה בכורי מצרים הם עשר ספירות הקלי'. מכת בכורות היא במלכות
1256 מאדם עד בהמה: (ט) שלח אתות ומפתים בתוככי מצרים בפרעה ובכל עבדיו: (י) שהכה גוים רבים

העליונים נוגעים עם המים התחתונים בתחתית כיפת הרקיעים, וכן פרש"י בגמרא. אמנם הנראה שיצדק בדברי חכמינו ז"ל ויסכים עם השכל הוא שהם ממש כגלדי בצלים מכל וכל, דהיינו שהארצות הם בבטן הארץ והארץ היא מוקפת מהרקיע מכל צדדיה, ויש בבטן הארץ הזאת כל ז' תהומות זה בתוך זה, והגדול בכמות ביותר היא הארץ העליונה שהיא כיפה העליונה על הז' ארצות: מכאן שתהום הוא במלכות.

קהלות יעקב להרב החוזה מלובלין ערך "תהום".
"תהום זה אדום שאין לו חקר כמו התהום". (בראשית רבה פרק ב) מסביר הרב: "כי תהום הוא קלי' ד' מד קלי' וכן אדום גלות ד'".
יסוד דנוק' דקדושה נקרא תהום. וז"ס "וחשך על פני תהום". עיין זוהר וארא דף לד ע"ב.
תהום גימ' קסא, קנא קמג בהסיר ג' כוללים.
תהום הוא ביסוד כיון ש "אלה תולדות נח" ר"ת אתן גימ' תהום. נח כידוע הוא יסוד ע"ש "איש צדיק תמים".

ספר גנוזי מרומים
כתיב בדעתו וכו'. מפרש סוד הדעת כידוע שהוא ברא בוכרא פטר רחם דאימא ועל ידו נבקעו שני תהומות, תהומא עילאה ותתאה, והוא הנחל היוצא מבית קה"ק, והיה פרוי למאכל ועליהו לתרופה להתיר פה של מעלה ופה של מטה שלמעלה הוא בסוד לישן דממלל רברבן, ולמטה בסוד והאדם ידע וכו', והוא הנהר היוצא מן העדן של מעלה להשקות את הגן למטה, והאי רידיא דמייא לעגלא לתהומא עילאה אמר חשור מימך לתהומא תתאה אמר אבע מימך (עיין תענית כה ע"ב), ותהומות הם ג"כ בסוד ים העליון נ' שע"ב הכלולים וסתומים בה' עילאה וע"י הדעת נבקעים בסוד ה' אותיות מנצפ"ך שהם מישרים עד הוד דעד שם אימא מתפשטת.

1255 לקוטי תורה - ספר תהלים:
"הארץ" ברקים "למטר [ר"ת הב"ל] וס"ת צמר לרמז שקרבן הבל היה צמר:
עשה מוצא רוח מאוצרותיו ר"ת עמרם כי בא עמרם לתקן סוד הבל והנה משה היה הבל מעמרם שהיה ג"כ הבל והנה ר"ת הארץ ברקים למטר הוא הבל וס"ת מקצה הארץ ברקים למטר עשה עולה משה רמז שהוא גלגול משה. והנה כמו שמשה בקדושה כן בלעם בטומאה לקח אותיות בל דהבל בסוד בל ידעום. ברקים למטר עשה מוצא ר"ת בלעם רמז כנ"ל:
שער הפסוקים - פרשת שמות

ונמצא, כי משה היה שרש הדעת עצמו, בבחינת הטוב של הקדושה, וענפיו הם בני ישראל שיצאו ממצרים, הנקראים דור דעה. ובלעם הוא שורש הדעת של הקליפה, מעורב בקצת טוב. וערב רב הם ענפיו של בלעם, מעורבים גם הם בקצת טוב:
וז"ס פסוק (תהלים קל"ה ז') מעלה נשיאים מקצה הארץ ברקים למטר עשה מוצא רוח מאוצרותיו. והנה בפסוק זה, נרמזו אלו הגלגולים הנזכר בר"ת וס"ת. וזה פרטם, הארץ ברקים למטר, ס"ת צמ"ר. 'הארץ' ברקים למטר ר"ת הב"ל. 'ברקים' למטר 'עשה' מוצא, ר"ת בלע"ם. 'עשה' מוצא 'רוח' מאוצרותיו, ר"ת עמר"ם:

והענין הוא, כי גם עמרם הוא משרש של הבל, כמשה בנו. ונודע, כי קרבנו של הבל היה צמר, ושל קין היה פשתן, כמ"ש חז"ל. וכמ"ש בפרשת בראשית על ענין זה, כי הבל שרשו בצמר העליון, וע"ש. ולכן נרמז בפסוק זה שם הבל, ושם קרבנו, שהוא הצמר, כי משם חוצבה נשמתו כנזכר. וממנו נמשך ג"כ עמרם, הנרמז בפסוק זה כנזכר. ולכן אותיות צמר שבהם, בלשון תרגום עמרא, גם הם נתחלפי ונעשו עמרם. ולהיות כי הבל היה כלול מט"ר, ועתה אחר ק"ל שנים, נתגלגל להתקן, והוברר הטוב שבו לצד אחד, והרע שבו לצד אחד, והנה הרע שבו הוא בלעם, שהיה בימי משה. ולכן נרמז גם הוא בפסוק הזה כנזכר, והטוב שבו נברר ע"י עמרם, ונתן במשה, שהוא סוד הדעת, הנקרא רוח כנודע. ורמז, באומרו מוצא רוח מאוצרותיו, כי עמרם הוציא רוחו של משה הטוב, שהיה גנוז באוצרות העליונים, כנזכר בפסוק אז ישיר משה, בספר הזוהר:

1256 ספר מגיד מישרים - פרשת וארא - מכת בכורות רמיז למלכות.
לגבי עשר המכות וייחוסם לספירות עיין בספר "מילון עברי קבלי" דפים 276-278.

ספר שערי אורה - השער הראשון - הספירה העשירית
ולפי שהמידה הזאת (המלכות) נוקמת נקמתן של ישראל ולוחמת מלחמותם, היא עשתה מכת בכורות במצרים והוציאה ישראל בכוח צד"ק העליון שעליה (בינה).

והרג מלכים עצומים: (יא) לסיחון מלך ר"ת עלם משמות עב האמרי ולעוג מלך הבשן ולכל ממלכות כנען: (יב) ונתן ארצם נחלה נחלה לישראל עמו: (יג) יהוה תפארת שמך מלכות לעולם מלכות יהוה תפארת זכרך יסוד לדור ¹²⁵⁸ לאה ודר רחל: (יד) כי ידין יהוה עמו ועל עבדיו יתנחם: (טו) עצבי הגוים כסף וזהב מעשה ידי אדם: (טז) פה להם ¹²⁵⁹ ולא ידברו עינים ס"ת אום משמות עב להם ולא יראו: (יז) אזנים ס"ת אום משמות עב

¹²⁵⁷ ספר חסד לאברהם - מעין א - נהר יב

גלות ושעבוד מצרים לישראל.
ואין ספק כי השכינה ירדה עם ישראל בגלות כנזכר בזוהר שמות על הפסוק איש וביתו באו ע"ש, וסוד גלותם היה קשה מאד יותר מגלותינו זה, מפני ששכחו תורת י"י וכיון שפרקו עול תורה ומצוות נתנו עליהם עול דרך ארץ, דהיינו הקליפות העמיסו עליהם מכות ופצעים, והטעם כי עיקר גלות הוא צירוף לנשמות המזוהמות במעשים המגונים, ושם נתגלגלו כל הדורות, ואלו עסקו בתורה ונטהרו בתוכחת התורה בתשובה מה צורך לגלגולים, שאין גלגול אלא להשלים חסרון התשובה, ולזה אילו עמדו ישראל בצדקתם לא היו צריכין לצירוף השלכת הבנים ליאור, ולא אל העבודה קשה בחומר ולבנים וגו' לכל אחד ואחד, וכיוצא, ויש חייב אלף מיתות חוזר ובא וחוזר ובא עד שיצטרף, ולכן נכנסו תחת גזירות הקשות. אמנם אילו היו צדיקים היו נתקנים בתורה ובמ"ט ובתשובה, כי תשובה אחת יפה מכמה גלגולים ומיתות, ומאחר שהם פרקו עול תורה ואחזו בגלגולי מצרים לכן לא היו מספיקין לתקן כי אם בסוד הגלגול, ונתן הקב"ה בעצתם דהיינו שכינה בתוך השרים, ואמר לו הבה נתחכמה פן ירבה כדי לגלגל טהרתם, ואלו עשו כאבותם היו מכניעים הקליפות והשביתו אותם, והם לא רצו, וירדו תחת רשות של הקליפה וכל הצלם והתמונות לחיצונים שעמד מנבוכדנצר ואילך הכל היו יחד במצרים:

ובתחלה מלכו ישראל ושלטו עליהם על ידי צדקת שבטי יה, והיו ישראל בתוך הקליפות כעין חיה שבלעה אדם מזוין, שנוטל חרבו וחותר מעי של החיה ועושה לו מקום רחב תוך מיעיה, והחיה חיל בלע ויקאנו ומבטנו יורישנו [א"ל] ככה ישראל המה עתה בגלותם שאין להם שעבוד מצרים מפני עול התורה שהיא חרב פיפיות בידם חותכים מיעיה ואינה מעכלת אותם הקליפה, וישראל לא עשו כן במצרים אלא פרקו עול, בלעה אותם הקליפות בליעה אחר בליעה, והשפילם מדריגה אחר מדריגה, ולכן נכנסו תוך עומק הקליפות ולא היה סיפוק בידם להשפיע בקדושה כלל, ולא היה מזונם אלא ע"י פרעה ושעבדם תחת התהו וההבל, והיינו שבנו ערי מסכנות לפרעה במקום העוני והמסכנות, את פיתום שהוא ע"י פ"י תהו"ם בלעו, ואת רעמסס שהוא ר"ע ומס"ס תחלה, ולכן נכנסו בעמקי הקליפות ולא יוכלו לעשות בתוך בטנה מאומה אלא היו נבלעים והולכין, עד שהקב"ה ברחמיו גאלם ושיבר וכיתת הצלמים לפניו ושם נשברו כל שלשולי המדריגות אשר להם, כמ"ש מבכור פרעה וגו' עד בכור השפחה אשר אחר הרחיים כנזכר בזוהר בא ולכן נגאלו. וזמ"ש"ל:

¹²⁵⁸ פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

"עד עולם אכין זרעך ובניתי לדור ודור כסאך", ב' דורות הם, והם לאה ורחל.

¹²⁵⁹ ספר יד מצרים - פירוש הגדה של פסח

הענין כי כל מעשה עבודת ישראל בתורה ומצוות עושה רושם גדול למעלה, וכל הטובות הראויות לישראל בשכר מצוותיהם נשאר בשמים ממעל, אלא שאינו יכול להגיע למטה לעולם השפל, מפני מחיצות המבדילות בינינו לבין אלהינו, והם הקליפות והחיצונים שנבראים בעוונותינו, ואין מניחים לשפע ברכה העליונה להגיע למטה, וז"ש שכל אשר חפץ הוא יתברך עושה, ונשאר בשמים ממעל והוא יתברך עושה את שלו ואין לחיצונים שליטה אלא בעולם השפל לבד. "עצביהם כסף וזהב", ידוע כי כל העכומ"ז של הקדמונים היו שהיו עושים צורות לכו"מ"ז וצבא השמים, והיו מכוונים להשפיע שם מכוחות צבא השמים לעשות רצונם, ולעג להם המשורר לאמר איזו דבר משובח, אם מעשה ידי הקב"ה או מעשה אדם, וא"כ בודאי באדם עצמו שהוא יציר כפיו של הקב"ה בודאי נשפע בו רוח קדושה מלמעלה ממקום עליון יותר ויותר, וא"כ היאך יהיה האדם נכנע לקבל שפעו ממה שהשפיע בכוונתו המדומה בצלמו, כספו וזהבו שעשו ידיו, וז"ש "מעשי ידי אדם". "פה להם ולא ידברו" וגו', הראה להם טעותם שלפי כוונתם שהם גורמים להשפיע כוחות צבא השמים בצורות צלמיהם, א"כ מדוע לא יוכלו להשפיע עליהם שיהיה בהם חיות והרגש החושים כמו שישנם באדם אשר הוא יציר כפיו יתברך, ובהפיחו באפיו נשמת חיים קדושה עליונה אז נעשה לנפש חיה, הרי אין להם יכולת להשפיע קדושה גדולה כמו שהוא באדם, וא"כ היאך יהיה הוא נכנע אליו ומקבל שפעו ע"י. ומ"ש "לא יהו בגרונם", שמצינו שלפעמים ימצא בהם כח הדיבור כמו התרפים שהיו הקדמונים עושים שהיו מדברים ומגידים עתידות כידוע, אבל אין זה בכוחם אלא ע"י סטרא דקדושה דלעילא ע"י שם טומאה שהיו כופים לניצוץ הקדושה מצורת אדם המתלבש בהם להגיד עתידות לפרקים, אבל אין זה מצד עצמם. "כמוהם יהיו עושיהם" וגו', שלכן יהיה להם כליון לע"ל כיון שכל כוחם ומבטחם הוא בכו"מ"ז וצבא השמים, ולע"ל יחדש הוא יתברך עולמו "וחפרה הלבנה ובושה החמה" וגו', וכתוב "ונמקו כל צבא השמים" וגו', ולכן כמו שהם לא

להם ולא יאזינו ס"ת אום משמות עב אף אין יש רוח בפיהם: (יח) כמוהם יהיו עשיהם כל אשר בטח בהם: (יט) בית ישראל תפארת ברכו את יהוה בית אהרן¹²⁶⁰ חכמה ברכו את יהוה: (כ) בית הלוי בינה ברכו את יהוה יראי יהוה מלכות ר"ת יי משמות ע"ב ברכו את יהוה: (כא) ברוך יהוה מציון¹²⁶¹ יסוד שכן ירושלם מלכות הללויה:

יהיה להם נצחיות, כמו כן "כל אשר בוטח בהם", אבל "ישראל בטח בה" וגו', כמו שהוא יתברך נצחי וקיים לעד, כמו כן ישראל קיימים לעד, וכמ"ש "צדיקים שעתיד הקב"ה להחיותם עושה להם כנפים כמלאכי השרת", אותם שנים שעתיד הקב"ה לחדש עולמו, כמ"ש בפרק חלק:

¹²⁶⁰ ספר פתחי שערים נתיב פרצופי יעקב ולאה - פתח ט

מקום עמידת פרצוף לאה הוא נגד הדעת דז"א בעורף, והוא קשר של תפלין. וענין הקשר הזה הוא רשימו של הד' מוחין שהם בד' פרשיות, והוא בעור מאחוריו קשר של ד'. והיינו כמ"ש, שזיו המוחין הם מתגלים במצח הרצון שהוא גילוי רצונו ית' בהראות גדולתו על ישראל ולהגדיל מעלתם, והוא גנוז ונשאר בדכורא בסוד לעולם ה' דברך נצב בשמים, שלמעלה על השמים ניכר מעלתם של ישראל ע"י התיקונים הגדולים שעושים ע"י התורה והמצוות, כמ"ש רז"ל, מאן חשיב בהאי עלמא ישראל כו', והוא צורתו של יעקב החקוקה בכסא הכבוד שהוא פני אדם שהוא צלם אלהים של האדם, שהצלם הוא פרצוף המוחין המאירים במצח והם בד' מדרגות של ישראל כמ"ש, בית אהרן וגו', בית הלוי וגו', בית ישראל וגו', יראי ה' וגו', שהם בסוד ד' רגלי המרכבה ובסוד ד' אותיות הוי"ה ובסוד ד' פרשיות של תפלין, דקוב"ה משתבח בשבחייהו דישאל, כמ"ש, ומי כעמך וגו', והם תפלין דמארי עלמא והוא ע"י התורה שהם מקיימים, שהתורה היא מיסוד אבא יסוד חכמה עליונה, והוא מדרגת משה שנתן תורה לישראל, והוא הדעת:

¹²⁶¹ זוהר חלק ג דף ט עמוד ב

תו פתח ואמר, (תהלים קלה כא) ברוך יהוה מציון שוכן ירושלם הללויה, וכי מציון הוא ברוך, והא מנהרא עמיקא עלאה איהו ברוך. אלא ברוך יהוה, כד נהיר סיהרא מנהירו דשמא, ומתקרי דא בדא, ולא עדיאו נהורא דא מן דא, ולזמנין דסיהרא אתקרי בשמא דמלכא, כמה דאיהו איקרי יהוה, כך היא נקראת יהוה, כמה דאת אמר (בראשית יט כד) ויהוה המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת יהוה מן השמים, ולא דא בלחודוהי, אלא אפילו חד שליחא, לזמנין (ממש) אתקרי בשמא דמלכא. דבר אחר, ברוך יהוה מציון, מאן אתר אשתמודע דקודשא בריך הוא הוא ברוך, הדר ואמר מציון, דמציון אשתמודע דהוא ברוך, מאי טעמא, בגין דכתיב (תהלים קלג ג) כי שם צוה יהוה את הברכה וגו'.

ספר שערי אורה - השער השני - הספירה התשיעית

והנני מאיר עיניך בטעם זה. דע כי הר ציון בכל מקום היא מידת יסוד, והוא סוד אל ח"י, לפי שהר ציון הוא המקום אשר משם היתה המידה ראשונה לבריאת עולם, כאמרו: מציון מכלל יופי אלהים הופיע (תהלים נ, ב). וא"ת: והלא אדנ"י הוא בית שער הראשון הסמוך לנבראים? דע שאילו לא יגיע אצילות שפע הר ציון, שהוא אל ח"י, בהר המוריה, שהיא ירושלים, הנקרא אדנ"י, לא יוכל אדנ"י לעשות דבר. וכבר הודענוך כי כל הפעולות שפועל אדנ"י, בהיותו נשפע ממידת אל ח"י, כן העניין בהר ציון הוא סוד אל ח"י, והר המוריה הוא סוד אדנ"י, שהוא סוד ירושלים. ואין הקב"ה משפיע טובו ושוכן בירושלים אלא על ידי ציון, כמו שכתוב: ברוך ה' מציון שוכן ירושלים (תהלים קלה, כא). ופי' הפסוק: מעם ציון ועל ידי ציון הוא שוכן בירושלים. ואין ברכה באה לעולם אלא על ידי ציון כשהוא מריק ברכותיו בירושלים, כאמור: כטל חרמון שיורד על הררי ציון כי שם צוה י"י את הברכה חיים עד העולם (תהלים קלג, ג). והררי ציון הם נצ"ח והו"ד, ומשם שמן הטוב נמשך על ציון, ומשם יורד לירושלים. והסוד: שנים כרובים עצי שמן שעשה שלמה בדבין. ומהררים אלו נחצבו הררי נחושת, בסוד: ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחצוב נחושת (דברים ח, ט), בסוד מידת הדין האדומה, בסוד וההרים הרי נחושת (זכריה ו, ב). ולפיכך דע כי הר ציון הוא סוד אל ח"י, והר המוריה הוא סוד בית המקדש וירושלים בכלל, והר עשו הוא הצד המקטרג מצד שמאל מבחוץ, והסוד: מלחמה ל"י בעמלק מדור דור (שמות יו, טז). וזהו המעכב בבניין הר ציון ובבניין המזבח בהר המוריה, עד שיגיע זמן פורענותו של אדום לקבל הנקמה ממנו. ואימתי? בזמן שילבשו בגדי נקם הררי ציון, שהם יהוה צבאות אלהים צבאות, ויתישבו על הר ציון. ואלו הן הנקראין מושיעים, אלו הם יהוה אלהים צבאות, והסוד: ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו (עובדיה א, כא). מושיעים אלו הם יהוה אלהים צבאות; בהר ציון, זהו אל ח"י; לשפוט את הר עשו, זהו עמלק בנו של עשו, שיש ל"י בו מלחמה, והוא המקטרג כנגד הר ציון, והוא סמאל שרו של עשו ששלח יד בברית שלומים. מה כתיב בתריה והיתה ל"י המלוכה (שם), שהיא סוד המלכות, שהיא סוד הר המוריה, שהיא סוד ירושלים, שהיא סוד אדנ"י:

פרק קלו

א הוֹדוּ לַיהוָה כִּי-טוֹב כִּי לְעוֹלָם זִסְדּוֹ:
ב הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם
זִסְדּוֹ: ג הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדָנִים כִּי לְעוֹלָם
זִסְדּוֹ: ד לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדֻלוֹת לְבָדּוֹ כִּי
לְעוֹלָם זִסְדּוֹ: ה לַעֲשֵׂה הַשְׁמַיִם בְּתַבּוּנָה
כִּי לְעוֹלָם זִסְדּוֹ: ו לְרַקַּע הָאָרֶץ עַל-
הַמַּיִם כִּי לְעוֹלָם זִסְדּוֹ: ז לַעֲשֵׂה אוֹרִים
גְּדֻלִּים כִּי לְעוֹלָם זִסְדּוֹ: זח אֶת-הַשָּׁמֶשׁ
לְמִמְשַׁלַּת בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם זִסְדּוֹ: ט אֶת-
הַיָּרֵחַ וְכּוֹכָבִים לְמִמְשַׁלַּת בַּלַּיְלָה כִּי
לְעוֹלָם זִסְדּוֹ: י לְמַכָּה מִצָּרִים
בְּבִכּוּרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם זִסְדּוֹ: יא וַיּוֹצֵא
יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם זִסְדּוֹ: יב בְּיַד
זִזְקָה וּבִזְרוּעַ נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם זִסְדּוֹ: יג
לְגֹזֵר יָם-סוּף לְגֹזְרִים כִּי לְעוֹלָם זִסְדּוֹ: יד
וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ כִּי לְעוֹלָם זִסְדּוֹ:
טו וְנָעַר פָּרְעֹה וְזִיכְלוֹ בַּיָּם-סוּף כִּי לְעוֹלָם
זִסְדּוֹ: טז לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם

זֶסֶדֶדוֹ: יז לְמִכָּה מְלָכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם
זֶסֶדֶדוֹ: ייז וַיִּהְיֶה מְלָכִים אֲדִירִים כִּי
לְעוֹלָם זֶסֶדֶדוֹ: יט לְסִיּוּזוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי כִי
לְעוֹלָם זֶסֶדֶדוֹ: כ וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי
לְעוֹלָם זֶסֶדֶדוֹ: כא וְנָתַן אֶרֶצָם לְנִזְזָלָה כִּי
לְעוֹלָם זֶסֶדֶדוֹ: כב נִזְזָלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ
כִּי לְעוֹלָם זֶסֶדֶדוֹ: כג שְׂבַשְׁפָּלָנוּ זָכַר לָנוּ
כִּי לְעוֹלָם זֶסֶדֶדוֹ: כד וַיִּפְרֶקֶנוּ מִצָּרֵינוּ כִּי
לְעוֹלָם זֶסֶדֶדוֹ: כה נָתַן לָנוּ לְכָל-בָּשָׂר
כִּי לְעוֹלָם זֶסֶדֶדוֹ: כו הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם
כִּי לְעוֹלָם זֶסֶדֶדוֹ:

פרק קלו

מזמור הזה נקרא הלל הגדול וסודו עמוק מאד (הרמ"ק ז"ל בסידורו "תפילה למשה" דף רכט. ובדף שכח ע"ב כתב "לפי שבו מהללים השי"ת שזון ופירנס כו דורות מיום שנברא העולם ועד שניתנה תורה..וכל ההילול הוא מהחסד. וכל פסוק מכוון כנגד דור אחד.

(א) הודו¹²⁶² הוד ליהוה¹²⁶³ כי טוב יסוד ומלכות כי מלכות
 לעולם בינה חסדו¹²⁶⁴ Ton: (ב) הודו הוד לאלהי
 האלהים¹²⁶⁵ בינה כי מלכות לעולם בינה חסדו¹²⁶⁴ Ton: (ג) הודו
 לאדני האדנים¹²⁶⁶ מלכות כי מלכות לעולם בינה חסדו¹²⁶⁴ Ton: (ד)

¹²⁶² ספר שערי אורה - השער השלישי והרביעי - הספירה השמינית והשביעית
 בכל מקום שהוא מזכיר 'למנצח' הוא כנגד מידת נצ"ח, ובכל מקום שהוא מזכיר 'הודו' ל"י כי טוב'
 הוא כנגד מידת ה"ד, וסימן שבהם הנצ"ח וההוד.

¹²⁶³ ספר שערי צדק - השער הששי - הסבר כולל למזמור
 ולפיכך תמצא במזמור הלל הגדול ג' שמות: יד"ד, אלקים אדנ"י שנאמר הודו ל"י כי טוב הודו
 לאלקי האלקים הודו לאדוני האדונים. אמנם השם הראשון הוא עצם הממשלה ומציאות השם
 הקדמון ית' ומחשבותיו עמוקות בסוד שאמר "לעושה נפלאות גדולות לבדו" וחזר בשם השני
 "הודו לאלקי האלקים" פירש במזמור ואמר "לעושה השמים בתבונה לרוקע הארץ על המים
 לעושה אורים גדולים את השמש לממשלת ביום ואת הירח והכוכבים לממשלת בלילה וחזר בשם
 שלישי שהוא אדנ"י ופירש בו סוד האדנות והשלטנות והממשלות על כל הנבראים כמו שתאמר
 כל אשר חפץ י"י עשה בשמים ובארץ ואמר ובמצביה עבד בחיל שמיא ולא איתיה למח' וימר
 ליה מה עבד' וכנגד שם אדנ"י זה חזר להשלים שלישיית במזמור למכה מצרים בבכוריהם ויוצא
 ישראל מתוכם ביד חזקה ובזרוע נטויה לגזור ים סוף לגזרים והעביר ישראל בתוכו וניער פרעה
 וחילו בים סוף ושאר תשלום המזמור. לפיכך נקרא הלל הגדול לפי שהוא כולל שם הקדמון יתברך
 בפסוק הודו לה' כי טוב וכולל שם אלקי' שבו נברא העולם ע"פ הדין הישר שאין דבר צריך תוספת
 או מגרעת ועל התכונה שהכינה הש"י וזהו שאמר לאלקי האלקים וכולל שם אדנ"י שהוא השם
 המורה על השלטנות והאדנות על כל הנבראות ובידו לשנותו ולעשות בו חפצו ורצונו כדי להודיע
 לכל שהוא הבורא אותם ולפיכך נקרא שם המזמור הלל הגדול ראש לכל מיני תהילות. ותמצא בו
 כ"ו פעמים כי לעולם חסדו כנגד שם השם ית' וכבר ביארנו בשער החמשי כי בין התפארת ושם
 אלה"ם עומדים סנהדרי גדולה ושם הוא חיתוך הדין על פי האמת:

¹²⁶⁴ סידור "תפילה למשה" להרמ"ק ז"ל דף רכח ע"ב
 כי לעולם חסדו - היינו עליית המלכות מן החסד אל הבינה עולמו של יובל שם עיקר החסד העליון
 המתגלה הלובר העליון. וכן לכל כ"ו כי לעולם חסדו במזמור זה.

¹²⁶⁵ סידור "תפילה למשה" להרמ"ק ז"ל דף רכח ע"ב
 הבינה נקראת אלקי האלקים שהיא כוללת ל"ב אלקים של מעשה בראשית המתפשטת בספירות
 עד המלכות הנקראת אלקים. הסבר: שם אלקים היא במלכות, גבורה ובינה. הבינה היא אלקי
 האלקים. הבינה היא שורש הדין, הגבורה היא הדין והמלכות פועלת הדין. וכך כתוב בזוהר חלק ב
 דף רז עמוד ב "תלת זמנין אלה"ם, חד עלמא תתאה, (מלכות) וחד פחד יצחק, (גבורה) וחד עלמא
 עלאה קדישא קדש קודשין". (בינה).

¹²⁶⁶ ספר שערי צדק - השער השני
 והנני מפרש המזמור הנקרא הלל הגדול חוזר ומפרש. הודו ליד"ד כי טוב, הודו לאלה"י האלה"ים,
 הודו לאדוני האדונים. באלו שלשה פסוקים סוד הכת"ר והתפארת והמלכות וכל המזמור משולש
 לבאר חזר המזמור על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון ופירש לעושה נפלאות גדולות לבדו סוד
 הודו ליד"ד כי טוב שזהו סוד לבדו באמת פירש סמוך לו לעושה השמים בתבונה סוד הודו לאדוני
 האדונים שזהו סוד הנסים ושינוי הטבע ולפיכך אמר במקום הזה ויקרא שמו פלא וזהו סוד יועץ
 את מי נועץ ויבינהו באמת ואחר כך סמוך לו א"ל שהוא מדת הגדולה ואחר כך סמוך לו גבור
 שהוא מדת גבורה ואחר כך אמר אבי עד עולה למעלה ולמטה שהוא התפארת עד עדי עד לכל צד
 יתברך שר שלום שהוא יד"ד וזהו שהבין המבין המלכות לפיכך אמר סמוך לפסוק זה למרבה
 המשרה ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל ממלכתו להכין אותה ולסעדה במשפט ובצדקה אם כן
 פקח עיניך וראה נפלאות במה שביארנו בעניין א"ל חי ותראה בכל מקום שמזכיר בתורה אחת
 משמות הקדש לאיזה מקום הוא רומז ובאיזה מדה הוא מתנהג וזהו הנקרא בתורה א"ל שד"י:

לעשה נפלאות כתר גדלות לבדו כי מלכות לעולם בינה
 זסדו:ton (ה) לעשה השמים תפארת בתבונה כי מלכות
 לעולם בינה זסדו:ton (ו) לרקע הארץ¹²⁶⁷ מלכות על המים
 כי מלכות לעולם בינה זסדו:ton (ז) לעשה אורים
 גדלים¹²⁶⁸ ג"ר כי מלכות לעולם בינה זסדו:ton (זז) את השמש
 תפארת לממשלת ביום כי מלכות לעולם בינה זסדו:ton (ט)
 את הירוז מלכות וכוכבים¹²⁶⁹ בינה לממשלות בלילה כי

¹²⁶⁷ פירוש הרמ"ק לספר יצירה פרק שלישי

ארץ נבראת ממים. הענין כדפי' הכתוב במקום אחר "כי לשלג יאמר הוא ארץ" (איוב לז,6), פירוש שהמים נתעבו כשלג ואחרי כן משלג נתעבה יותר ונעשה ארץ. והכוונה כי היסודות הם יורדים זה למטה מזה, ראשונה לכולם האש והוא דק לכולם למעלה מכולם, מורה על היותו מעולה מכולם דק מהכל עד שלא נודע לו גוון א"ש האש היסודי. והראיה לזה שלא היה גוון השמים נראין כגוון האויר אלא אדומים כגוון האש, אלא מפני דקות היסודות אינו נראה לעין, והדבר הנרגש לעין הרואה הוא האויר לבד. ואף אור הכוכבים נברא מאש שכן הדין לברך עליהם בורא מאורי האש. נמצא שאין דבר נרגש מהאש היסודי אלא אור הכוכבים מפני רצון בוראם שהוא להאיר על הארץ. ולמטה מהאש האויר כאשר נבאר בו, ולמטה מהאויר המים. והנה כמו שהאש הנמצא אלינו הוא מלאכותי כמו שהסכימו עליו כל החכמים ולפיכך יש בכח האדם להשתמש בו, כן המים האלו הנמצאים לנו הם טבע שני אל המים כדי שיוכל האדם להשתמש בהם. אמנם המים היסודיים הם אותם שהם בים אוקיינוס שהם מים בולעים הכל, מורה על דקותם. אבל מפני שיוכל האדם למצוא בהם דברי חפץ הם טבע שני. ולמטה מהמים הארץ, אלא שבחפץ הבורא הכל אמר אלהים יקוו המים וכו' ונמצאת הארץ והמים שווים במשקל אחד, ואדרבא ארץ למעלה ומים למטה כאומרו **לרוקע הארץ על המים**. וארץ זו מהמים נמצאו, לא מהמים היסודיים אלא מכוחם ורוחניותם העליון דהיינו סוד דקות שממנו נמצא העשיה כדפרישית לעיל. ונמצאו מכח זה שני יסודות יסוד הארץ ויסוד המים, והם שני יסודות אחרונים אשר בהם הבריות היסודיות והעבות כנודע מכל רמש וחיה ושרץ ובהמה ועוף וכיוצא. אמנם בריות הפשוטות שהם אותם הנמצאות ביסוד האויר ויסוד האש כשדים ורוחות, אלו בלתי נראות, שהם ביסוד האויר ויסוד הא"ש. אבל יסוד המי"ם והעפ"ר הוא הנתן אל האדם לשלוט בהם:

מדרש הנעלם פרשת בראשית מאמר יקוו המים

ותנא, ז' שמות קרא לה: ארץ. אדמה. גיא. נשיה. ציה. ארקא. תבל. גדול שבכולם תבל, דכתיב והוא ישפוט תבל בצדק. הה"ק, אשר שם שמות בארץ. אר"י, ז' קריעים ברא הקב"ה, כנגדם ברא ז' ארצות. ותאנא, ארץ אחת ממש, הוציאו המים, וממנה נתהוו ז' ארצות כדאמרן: א"ר יוסי, מיא הוו יסודא דכולא. בגין דאשכחן דעיקרא דכל עובדהי דבראשית הוו מן מיא. ותאנא, בתחלה היו המים מפוזרין תחת השמים, עד שגער הקב"ה בהם, והכניסם ואספם אל מקום אחד. הה"ד יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה. ולאח"כ נתפזרו כמתחלה, ורקע הארץ על המים, הה"ד, **לרוקע הארץ על המים כל"ח**: אמר עולא, וכי למאי צריך חסד הכא, דכתיב לרוקע הארץ על המים כל"ח. א"ר יוסי, חסד גדול עשה הקב"ה בעולמו, שהעמיד הארץ על המים שאלמלא לא היתה הארץ מלמעלה, היה העולם מטושטש בבת אחת:

¹²⁶⁸ עיין בדברי הרב יוסף ג'קטיליא ז"ל לעיל בספרו "שערי צדק" חלק שני בהסבר כולל למזמור.

¹²⁶⁹ עיין בפרוש הסולם פרשת לך לך אות כז שכתב "הארץ ג"ר דבינה מכונה כוכבים", ופרשת תולדות אות קטו כתב בעל הסולם ז"ל שכוכבים הם "מוחין דזר"ן ונשמות", ובהקסה"ז אות יב כתב שכוכבים הם "מוחין דה"ק". לפי זה בחינת כוכבים הם מוחין והבינה היא מוחין לז"ן.

מלכות לעולם בינה זוסדו Ton: (י) למכה מצרים בבכוריהם¹²⁷⁰ כי מלכות לעולם בינה זוסדו Ton: (יא) ויוצא ישראל מתוכם כי מלכות לעולם בינה זוסדו Ton: (יב) ביד זוזקה מלכות ובזרוע נטויה¹²⁷¹ כי מלכות לעולם בינה זוסדו

בספר "מחשוף הלבן" לרבי יעקב אביחצירא ז"ל פרשת בראשית ד"ה "יהי מאורות" כתב ש"כוכבים" זה מוחין דקטנות.

¹²⁷⁰ ספר שערי צדק - השער התשיעי

פרשה ראשונה קדש לי כל בכור שנייה והיה כי יביאך שלישית שמע ישראל רביעית והיה אם שמוע. והנני מבאר לך כבר ידעת כי סוד הייחוד בשני מקומות ייחוד המלכות בתפארת על ידי יסוד ייחוד הת"ת בכתר ע"י חכמה ובינה. וכתוב ביום ההוא יהיה י"י אחד ושמו אחד בייחוד עליון ואחד בייחוד מלכות וסוד תפילין שבראש וד' פרשיות הם סוד ייחוד התפארת בכתר ע"י חכמה ובינה כיצד:

פרשה ראשונה קדש לי כל בכור ממש החכמה הוא סוד הבכורה ראשית הכל. בראשית ברא אלקים וכתוב כי הוא ראשית אוננו לו משפט הבכורה הרי מתאחד התפארת בכתר ע"י חכמה פרשה קדש לי כל בכור. פרשה שניה והיה כי יביאך הוא סוד יציאת מצרים להילכותיה שנאמר והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר ואמרת אליו בחזק יד סוד חוזק יד הוא בינה שממנה שואבת היד הוציאנו ידו"ד ממצרים מבית עבדים, עיין נפלאות מבית עבדים מזרועות ולמטה הוא בית עבדים ומצרים ראש הממשלות שבעבורו והי כי הקשה פרעה לשלחנו ויהרוג ידו"ד כל בכור בארץ מצרים וגו' זה ראש כל הממשלות שבשרי האומות שהוא בכור שלה לפיכך ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרים כי אברהם אבינו ע"ה ירד למצרים ומצרים ראש לכל ממשלות השרים מצרים שניה לא"י לפיכך סוד מצרים הוא בכור שבאומות **למכה מצרים בבכוריהם** והכל מכח בכור עליון קדש לי כל בכור סוד תחת בכורי מצרים, לפיכך ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני י"י ומי עשה באלהי מצרים הבינה שהיא למעלה הימנה. והיא סמוכה לה לפיכך נזכרה יציאת מצרים בתורה נ' פעמים כלומר ע"י בינה יצאו ממצרים שיש לה נ' שערים ונפתחו לישראל. ואז יצאו ממצרים שאלמלא נפתחו נ' שערי בינה אין יכולת לישראל לצאת ממצרים כתיב אלו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים לפי ששרו של מצרים הוא בכור ואין יכול לו אלא הבינה שיש למעלה הימנו בנ' שערים כי בבינה תלויים כל חירות וכל גאולה לפי שהיא למעלה מכל השרים ונקרא רחובות. כי מן הזרועות ולמטה הם השרים והגליית לפיכך גלות מצרים תחילת הגליות. ואברהם ירד למצרים והנה הבינה שיש לה נ' שערים כשנפתחו נמצא הגאולה והחירות והסוד הגדול וספרת לך שבע שבתות שנים יובל היא שנת החמישים שנה תהיה לכם וכתוב בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו אזי יוצאים עבדים לחירות לפי שאין במקום הזה גלות ולא שר ולא צר לפי גאולה תהי' לו וביוכל יצא לפי פ' והיה כי יביאך שהיא שנייה לתפילין הוא סוד הבינה וסוד היובל והחירות והגאולה לפי כתיב בסוף הפרשה והיה לאות על ידך ולטוטפות בין עיניך כי בחוזק יד, יד ממש. הוציאנו ידו"ד ממצרים והרי לך סוד גדול מפורש כי במקום הזה יבא החזק ליד כי זה גבורות רגזה גבורה לפיכך כי בחוזק יד, שאין יציאת מצרים אלא בחוזק יד, לפיכך זה היא פרשה שנייה לתפילין נמצאת למד ששתי פרשיות ראשונות קדש לי כל בכור, והיה כי יביאך זוהי סוד חכמה ובינה, פרשה שלישית שמע ישראל, ואהבת זו מדת אהבה מדתו של אברהם הזפירה הנקר' גדולה כתיב וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, אלו הן נ' שערי בינה כי צריך לייחד עמהם גדולה וגבורה שיכנסו מהם לשערי בינה לפיכך ובשעריך פרשה רביעית והיה אם שמוע סוד הגבורה כי כל הפרשה הזאת מדברת על העונשין השמרו לכם וגו' וחרה אף ידו"ד, הרי לך מבואר ארבע פרשיות שבתפילין שהם סוד ייחוד הכת"ר הכתוב על ידי חכמה ובינה בשתי פרשיו' ראשונות בתפארת גדולה וגבורה בשתי פרשיות אחרונות נמצאת למד כי בתפילין שבראש מתאחד תפארת בחכמה ובינה וגדולה נעשה הכל ענין א' והנה התפארת שהוא קו האמצעי מתאחד באלו פרשיות ארבע שהן ידו"ד בסוד הכת"ר היא קוצו של יו"ד שהוא דבקה בחכמה ונמצא ו' של שם המיוחד מתאחד למעלה ונעשה כל שש ספירות ו' אחד עולם אחד ענין אחד לפיכך הקב"ה מניח תפילין הקב"ה ממש שהוא סוד התפארת, הרי לך מבואר סוד תפילין שבראש והטעם שבהם והתועלת, וסוד הקב"ה מניח תפילין שהתפילין שבראש הם סוד ייחוד העליון.

Ton: (יג) **לְגֹזֵר יָם סוֹף מַלְכוּת לְגֹזֵרִים כִּי מַלְכוּת לְעוֹלָם** בינה
 Ton: (יד) **וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכּוֹ כִּי מַלְכוּת לְעוֹלָם**
 בינה Ton: (טו) **וַנַּעַר פָּרְעָה וּזְיָלוֹ בַּיָּם סוֹף מַלְכוּת כִּי**
 מַלְכוּת לְעוֹלָם בינה Ton: (טז) **לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר מַלְכוּת**
 מַלְכוּת לְעוֹלָם בינה Ton: (יז) **לְמַכָּה מִצַּד הַכְּתָר מַלְכִּים**
 גְּדֻלִּים שְׂרֵי אֻמּוֹת הָעוֹלָם שֶׁהָיוּ מִצְרַנִּיִּים לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי מַלְכוּת לְעוֹלָם בינה
 Ton: (יח) **וַיַּהֲרֹג מַלְכִּים אֲדִירִים** אין להם תיקון אלא הריגה
 מַלְכוּת לְעוֹלָם בינה Ton: (יט) **לְסִיזְזוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי**
 מַלְכוּת לְעוֹלָם בינה Ton: (כ) **וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי**
 מַלְכוּת לְעוֹלָם בינה Ton: (כא) **וַנִּתֵּן אֶרֶצָם מַלְכוּת לְנֹזְלָהּ**
 מַלְכוּת לְעוֹלָם בינה Ton: (כב) **נֹזְלָהּ לְיִשְׂרָאֵל**
 מַלְכוּת לְעוֹלָם בינה Ton: (כג) **שֶׁבַשְׁפָּלְנוּ** 1272

והוא יתברך הוציא אותנו משם בשידוד הטבע בשני בחינות, "בִּיד חֲזָקָה וּבְזִרְעוֹ נְטוּיָה", והענין שיש הפרש בין יד חֲזָקָה לזִרְעוֹ נְטוּיָה, שיד חֲזָקָה משמעו שמכה ברוב כוחו למי שמורד נגדו להנמק ממנו על רוע מעשיו בפועל ממש, וזִרְעוֹ נְטוּיָה משמעו שרוצה להטיל אימה על שכנגדו להפחידו, מרים יד ופושטה עליו להראותו שיכול להכותו מוסר אכזרי כדי שיהא ירא ממנו, אבל אינו מכה בפועל, והוא נדמה לאב הרוצה לייסר את בנו ואינו רוצה להכותו בפועל מצד רחמיו עליו, מראה לו שבט הנוגש להפחידו. ואלו שני דברים מצינו ג"כ שפעל הבורא יתברך במצרים בהכותם עשר מכות ואת אלוהיהם בשמים ממעל לשדד כל המזלות, הא' כדי להנמק מצריו עוברי רצונו ולהכניעם, והב' כדי להראות לישראל כח מעשיו ולהפחידם, שידעו דאית דין ואית דיין, והשגחתו יתברך הוא בכל פרטי מעשים לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו, והוא ע"ד "לֶךְ תַּכָּה וּפְתִי יַעֲרִים", שהפתי המשולל הבנה הוא מקבל מוסר ומתחכם ע"י ראותו הכאת הלץ. והוא ג"כ מ"ש "בֹּא אֶל פָּרְעָה כִּי אֲנִי הַכַּבְדָּתִי אֶל לְבוֹ וְאֶת לֵב עַבְדּוֹ לְמַעַן שִׁיתִי אוֹתוֹתִי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ וּלְמַעַן תִּסְפָּר בְּאָזְנִי בֶן־בֶּן וּבֶן־בֶּן אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם וְכוּ', וידעתם כי אני ה'", ר"ל שהכביד את לבו למען רבות בו מופתי המכות, והיה זה בעבור שני דברים אלו, הא' "לְמַעַן שִׁיתִי אוֹתוֹתִי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ" להנמק מצריו, והב' "לְמַעַן תִּסְפָּר בְּאָזְנִי" וגו', להטיל עליכם אימה כדי שתדעו שאני ה' נאמן לשלם לכל איש כדרכיו, והכל לפי רוב המעשה, וז"ש "בִּיד חֲזָקָה וּבְזִרְעוֹ נְטוּיָה" וכמו שנתבאר.

1272 כתב בספר ילקוט קדושת לוי לרבי לוי יצחק מברדיצ'ב זי"ע "בשם אלקים הקב"ה עושה נקמה באומות, שנאמר "(תהלים ס, 14) באלהים נעשה חיל והוא יבוס צרינו". וכן זה השם מורה על הפרנסה לישראל, שנאמר בו חיל, ונאמר (דברים ח, 18) "כי הוא הנותן לך כוח לעשות חיל". וזהו "שבשפלנו זכר לנו", לנו גימ' אלהים, ובזה "ויפרקנו מצרינו", ובזה "נותן לחם לכל בשר", ועל הכל "הודו לאל השמים".

כתב בספר "מלאך הברית להרב בן איש חי הרב יוסף חיים זי"ע (ציטוט מזיכרון) ידוע שבשכר ענוה זוכה לבנים זכרים ועל זה "שבשפלנו זכר לנו". ואם נולד בן זכר עושים ברית מילה ומפרקים הערלה ולזה אמר "ויפרקנו מצרנו". וידוע שזכר מביא פרנסה לבית, ולכן נקרא שמו זכר-זה כיכר (גמ' נידה) ולזה אמר "נותן לחם לכל בשר".

זכר לנו כי מלכות לעולם בינה זוסדו חסד: (כד) ויפרקנו
 מצרינו כי מלכות לעולם בינה זוסדו חסד: (כה) נתן¹²⁷³ לחם
 מוחין לכל יסוד בשר¹²⁷⁴ מלכות כי מלכות לעולם בינה זוסדו חסד: (כו)
 הודו לאל ס"ת וול משמות עב השמים כי מלכות לעולם בינה זוסדו
 חסד:

פרק קלז

¹²⁷³ ספר טעמי המצות - פרשת עקב

ברכות המזון ביארנוהו לעיל בקונטרס הזה אמנם נבאר קצת בברכה ראשונה בפסוק נותן לחם לכל בשר וכו' תכוין כי ברכה זו הוא סוד החסד ונותן הוא ג' אב"ג ית"ץ שהוא שם מ"ב שבחסד שהוא סוד נותן ונתן הכהן, בפסוק פותח את ידך תכוין במה שכתבנו באשרי דאחר עמידה דשחרית.

¹²⁷⁴ זוהר חלק ב דף קנג עמוד א

פתח ואמר, (תהלים קלו כט) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו, מאי קא חמא דוד דסיום הללא רבא סיים הכי בהאי קרא, אלא תלת שליטין אינון לעילא, הם ג' ספירות חו"ב (1) הם מוחא ונספרים כאחד (2) תפארת (3) דקודשא בריך הוא אשתמודעא בהו, השגחת הקב"ה ומציאותו נכרות על ידם, ואינון רזא יקרא דיליה, הם סוד כבוד שמו, כי שם הוי"ה ב"א הוא י"ה (כנגד חו"ב) ו"ה (זו"ן) ואלין אינון, מוחא חו"ב ולבא תפארת וכבדא מלכות. ואינון בהפוכא דהאי עלמא, כי בג' אברים אלו בגוף האדם התחתון מתחיל סדר קבלת השפע ממטה למעלה, ובספירות ממעלה למטה כמו שמפרש והולך: לעילא מוחא נטיל ברישא, החו"ב מקבלים השפע מהכתר, ומתקנים אותו עד שיהיה ראוי לספירות התחתונות לקבלו, ובתר יהיב ללבא, תפארת ולבא נטיל ויהיב לכבדא, כי התפארת עיקר קבלתו אינו לעצמו אלא להשפיע למלכות ולבתר כבדא יהיב חולק לכל אינון מקורין דלתתא, הם עולמות ב"ע, כי עד המלכות הכל באחדות גמורה, וממנה ולמטה כתיב ומשם יפרד והיה לארבע ראשים כל חד וחד כדקא חזי ליה. ייתכן שכאן השבח הוא שהקב"ה נותן שפע ל"כל בשר" זו המלכות.

השמטות זוהר דף רסא עמוד ב

ותא חזי לתתא שבעה עיבדין אית ביניהון. זריע"ה לקבל אימא עלאה הה"ד הא לכם זרע. קציר"ה לקבי דרגא דאברהם הה"ד קצרו לפי חסד. דיש"ה בחרוץ לקבל דרגא דיצחק דעביד דינא ואפריש תבן מההוא בר. דינא אפריש מניה ועבד דינא ברשיעי עלמא וכדין אינהו כמוץ לפני רוח. והאי רוח דא דרגא דיעקב ותחי רוח יעקב ולקבליה זור"ה וההוא מוץ לאשא אתייהיב למיכל. טוח"ן. לקבל דרגא דמשה. ל"ש לקבל דרגא דאהרן. אופ"ה לקבל דרגא דצד"ק ואתעביד לח"ם בידוי דצדיק בההוא אור דאית בציון הה"ד נותן לחם לכל בשר. בקדמיתא לכ"ל (יסוד) ולבתר לההוא אתר דאקרי בשר (מלכות) ומאי לחם? דא קיומא. (מוחין. לחם גימ' ג"פ שם הוי"ה ב"א) ובהאי שתא שביעתא לא עבדין עבדתא אלא אכלין ההוא לחם דאתייהיב להו משתא שתיתאה. וכלהו עלמין בחדוה נייחין וכלהו מסכני ועתיירי כלהו שוויין בהאי אתר דהא כלהו תתאי מהאי שתא שביעתא מתזנין. ואי בר נש עביד באינון פירין סחורתא. האי דאתרא דעניותא מנע מניה ברכאן בג"כ מנע מניה ברכאן ובעי בר נש לאחזאה בהאי ארעא קדישא דקב"ה אית ליה נייחא בבעלה וקב"ה יהיב לחם להאי כ"ל. וכ"ל לההוא אתרא דאקרי בשר מבשרי ולית לה נהורא מדילה אלא הנהו ספיחי דשתיתאה דאזדרעו בה ממילא.

א על נהרות בבל שם ישבנו גם-בכינו
 בזכרנו את-ציון: ב על-ערבים בתוכה
 תלינו כנרותינו: ג כי שם שאכלנו שובינו
 דברי-שיר ותוללנו שמוזה שירו לנו
 משיר ציון: ד איך נשיר את-שיר-יהודה
 על אדמת זכר: ה אם-אשכוז
 ירושלים תשכז מיני: ו תדבק-לשוני
 לזכרי אם-לא אזכרי אם-לא אעלה
 את-ירושלים על ראש שמוזתי: ז זכר
 יהודה לבני אדום את יום ירושלים
 האמרים ערו ערו עד היסוד בה: ח
 בת-בבל השדודה אשרי שישלם-כך
 את-גמולך שגמלת לנו: ט אשרי שיאזוז
 ונפץ את-עלליך אל-הסלע:

פרק קלז
 בחורבן שני בתי המקדש וצער הקב"ה.

(א) על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו
 את ציון¹²⁷⁵: (ב) על ערבים בתוכה תלינו

¹²⁷⁵ זוהר חלק ג דף ריג עמוד ב

רבי ייסא פתח על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. את ירושלים מבעי ליה כמה דכתיב (שם) אם אשכח ירושלים תשכח ימיני. מאי בזכרנו את ציון? (אלא משל) לבר נש דהו"ל היכלא יקירא יאה ושפירא אתו לסטין ואוקידו ליה. צערא דמאן הוא. לאו דמאריה דהיכלא אוף הכא שכינתא בגלותא שריא. (לאחר שנחרב המקדש ספירת המלכות נפלה לבי"ע ממזב זנב לאריות למצב ראש לשועלים) צערא דמאן הוא לאו דצדיק? (האם אין זה צער היסוד שאיבד כלי חמדתו?) ואזלא הא כמה דאוקמוה דכתיב הצדיק אבד אבד ממש אוף הכא בזכרנו את ציון בזכרנו ההוא צערא דיליה על זווגהא צערא דיליה הוא.

כנרותינו: (ג) כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללנו שמוזה שירו לנו משיר ציון: (ד) איך נשיר¹²⁷⁶ את שיר יהוה תו"מ על אדמת נכר: (ה) אם אשכוזך ירושלם¹²⁷⁷ מלכות תשכוז ימיני: (ו) תדבק

¹²⁷⁶ מדרש הנעלם מדרש איכה מאמר וזכור את בוראך בימי בחורותיך
שחו אינון בנות שיר, בגין דהא פ' אלף (80,000) לויים, הוו ידיון מהדקן לאחורא. כד מוט
לנהרות בבל, כנוריהון הוו תליין על אילנין דתמן. הוו שאלין לון לנגנא. ואמרי, איך נשיר את שיר
ה' על אדמת נכר. נשכו בשניהון בוהני ידיהון וכרתו לון, ולא יכילו לנגנא, וקטלו לון:

ספר תיקונים חדשים - תיקונא תמינאה
ושירותא דכלא באינון קרבנין, דכלא בקריבו תליא, ובהו מתערין קריבו מתתא לעילא לסלקא
אינון דרגין דאופן. לבתר מתמן סלקין לגבי חיון. והכא אצטריך לאתערא בניגונא. דלתתא לית תמן
ניגונא, אלא בשעתא דסלקין אינון אופןין בכמה תיקוני קריבותא לגבי חיון ומתדבקן בהו כדין
חיון נטלין כמה ניגונין בסימין בגדפיהו. ורזא דמלה איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר (תהלים
קלז ד). דעשיה איהי בחו"ל ויצירה בא"י. בג"כ לבר מארעא לא אתחזי שירה דא ולא אשתמע.

ספר תיקונים חדשים - תיקונא תליסר
קם אליהו נביאה מהימנא פתח ואמר, ר' ר' אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' וכו'
(שמות טו א) דא שכינתא דסלקת לגבי מלכא בכמה ניגונין. אימתי. אלא בשעתא דאטבעו מצראי
בימא, דכדין אינון סטרין מסאבין אתפרשו מינה, ואיהי סלקת בניגונין אלין. דבשעתא דאינון
מסאבין קיימין סחרנה אתמר בה נאלמתי דומיה (תהלים לט ג). ובזמנא דאתפרשו מינה אתמר בה
ותרון לשון אלם (ישעיה לה ו) בג"כ ובאבוד רשעים רנה (משלי יא י). ודא שיר חדש, דאתמר ביה
שירו לה' שיר חדש כי נפלאות וכו' (תהלים צח א). ודא שיר פכמ"מ. וניגונא סליק בשית ונחית
בשית הא תריסר (תיקו"ז ריש תי' י"ג). אלין תריסר הויין עלאין, עליהו כתיב איך נשיר את שיר ה'
(שם קלז א) שיר ה' ודאי. דא שיר דסליק בשית תיבין דשמע ישראל ונחית בשית דבשכמל"ו
(תיקו"ז שם). ובהווא זמנא כמה ניגונין מתערין לכל סטר, בכמה הללויה, דאתמר בהו הללויה
הללו את ה' מן השמים (תהלים קמח א):

ספר תקט"ו תפילות - תפילה שט
תיקון כנפי החיות שנתמעטו בגלות, בכח אמונתם של ישראל
אל אחד יחיד ומיוחד הרי חיות מעטו כנפיהם, אותם שהיו אומרים בהם שירה, שהיו נוטלים בהם
כמה מזון לכל העולמות, וזה זמן שנא' בנו איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר, שהרי בזמן שירדה
השכינה בגלות כך היו יורדים כל החיות שלה עמה ושם מעטו כנפיהם, שלא להעלות שיר לגבה
עד שתגאל אותם, באותו הזמן המזכירים את ה' אל דמי לכם, ולפי שנתמעטו כנפי החיות כך
ברכות נתמעטו מן העולם, עד שהכל ישיב בהר אמנה, דכתיב תשורי מראש אמנה, שהרי שיר
יתחדש אותו שלא נאמר בגלות, ואותם הכנפים יחזרו להתמלא כד"א מכנף הארץ זמירות שמענו,
באיזה כח אלא בכח האמונה, תשורי מראש אמנה ודאי, וזה צבי לצדיק שנא' בו וצדיק באמונתו
יחיה, רבון כל העולמים ליחודך אנו מקוים באמת וחזקים באמונתך, החזר לנו ברכות שלך, שאתה
אל יחיד ומיוחד ואין זולתך, לישועתך קויתי ה':

¹²⁷⁷ ספר חסד לאברהם - מעין ה - נהר ו
ודע כי ימות השנה נחלקים לשני חלקים, יש מהם ימי עצבות, ויש מהם ימי שמחה, הימים
ששולטים בהם סטרא דשמאלא עולם סמא"ל נקרא ימי עצבות ומותרים בנפילת אפים, והימים
שאין שולטים סטרא דשמאלא אלא סטרא דימינא ר"ל עולם היצירה, נקראים ימי שמחה ואסורים
בנפילת אפים, ובזמן החורבן אסורים בשמחה בבשר ויין אם לא על ידי אכילת ביצה קודם אכילת
בשר ויין זכר לחורבן, כאמור אם אשכחך ירושלים וגו'. אמנם בימים המותרים בנפילת אפים
אפילו על ידי אכילת ביצה זכר לחורבן אסורים באכילות בשר ובשתיית יין, ואם לקח בשר ויין
לשם שבת או שהם מותר של שבת מותרים, ואם לא לקחם לשם שבת או לא היה מותר של שבת
ואכלם בימים המותרים בנפילת אפים נענש עליהם בחיבוט הקבר, עד כאן לשונו מספר כתב יד:

לשוני לזכרי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלם על ר"ת איע משמות עב ראש שמוזתי: (ו) זכר יהוה לבני אדום את יום ירושלם האמרים ערו תפארת ויטוד ערו¹²⁷⁸ עד יטוד היסוד יטוד בה: (וז) בת בבל השדודה

¹²⁷⁸ זוהר חלק ב דף רמ עמוד א

תא חזי, כתיב (תהלים קלז ז) **זכור יהוה לבני אדום את יום ירושלם, האומרים ערו עד היסוד בה**, (ועל דא) זמין קודשא בריך הוא למבני יסודי ירושלם, מיסודין אחרנין דישלטון על כלא, ומאן אינון, ספירין, דכתיב (ישעיה נד יא) ויסדתיך בספירים, דאלין אינון יסודין וסמכין תקיפין ועלאין, דלית להון חלישו כקדמאי, מאי טעמא, בגין דאבנין קדמאין מאינון יסודי, יכילו שאר עמין למשלט עליהו, מאי טעמא, בגין דלית בהו נהירו עלאה כדקא יאות, אבל אלן יהון נהירין מגו נהירו עלאה, ומשקען גו תהומי, דלא יכלין לשלטאה עליהו, ואלין אינון ספירין דינהרון לעילא ותתא. ואי תימא בגין דבההוא זמנא יתוסף נהירו עלאה לעילא ותתא, אינון יסודי קדמאי יתבטלון, הא כתיב הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך, מרביץ, לאתקנא תבירא, מאי בפוך, כמה דאת אמר (מ"ב ט ל) ותשם בפוך עיניה, אבנים אית דאקרון פוך, מאי טעמא האי, אמר רבי אלעזר, רזא איהו, ורזא דא למחצדי חקלא אתיהיב למנדע. תא חזי, אינון אבנין דיסודי ציון וירושלים, חס ושלום דשליטו עליהו שאר עמין, ולא אוקדו לון, ולא אתוקדון, אלא כלהו אתגניזו, וגניז לון קודשא בריך הוא, וכל אינון יסודי ביתא קדישא כלהו אתגניזו, ולא אתאבדו מנייהו אפילו חד. וכד יהדר קודשא בריך הוא ויוקים לה לירושלם על אתרה, אינון יסודי אבנין קדמאי יהדרון לאתריהו.

זוהר חלק ג דף פט עמוד א

ר' אבא פתח מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו' מי זה בא מאדום זמין קב"ה ללבשא לבושי נוקמא על אדום דאחריבו ביתיה ואוקידו היכליה וגלו לכנסת ישראל ביני עממיה ולמעבד להון נוקמת עלמין עד דישתכחון כל טורין מטורי עלמא מליין מקטולי עמין ולמקרי לכל עופא דשמיא עליהו וכל חיות ברא יתזנון מנייהו תריסר ירחי ועופא דשמיא שבע שנין עד לא תסבל ארעא ניוולא דידהו. הה"ד כי זבח ליי' בבצרה וטבח גדול בארץ אדום עד דאינון לבושי יסתאבון הה"ד וכל מלבושי אגאלתי. חמוץ בגדים מבצרה בגין דמנה נפקו אכלוסין דעלמא לחיילא על ירושלם ואינון שרו לאוקדא היכלא ובני אדום מפגרין שורין ורמו אבני יסודא הה"ד **זכור יי' לבני אדום** וגו' האומרים **ערו עד היסוד בה**. זה הדור בלבושו באינון לבושי דנוקמא דזמין לאלבשא. צועה ברוב כחו. מה צועה מתבר כמה דכתיב עמים תחתך יפלו וגו'. אמרו ישראל לישעיה מאן הוא דין דיעביד כל כך. פתח ואמר אני מדבר בצדקה. ההוא דאיהו רב להושיע ההוא דכתיב ביה אוהב צדקה ומשפט ואיהו צדקה ממש ואיהו רב להושיע. וכל כך למה. בגין דגרמו לכ"י למהוי שכיבת לעפרא בגלותא ולמנפל לארעא כמה דכתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל ובגין כך קב"ה ילבש לבושי נוקמא עליהו לסאבא לון בסגיא דקטולייא דכתיב וכל מלבושי אגאלתי. וכל כך למה דכתיב ולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש. דלאו חולקיה דעשו ולא הוות בעדביה דההוא דכתיב ביה איש יודע ציד איש שדה. לה יטמא באינון לבושי דנוקמא דזמין לאסתאבא בין אינון אכלוסין דכתיב ביה לה יטמא בגינה בגין דאיהי שכיבת לעפרא והוא בעי לאקמא לה הה"ד קומי אורי כי בא אורך (ס"א וכתוב ביום ההוא אקים את סכת דוד הנפלת וגו':

זהר חדש פרשת בלק

כד עייל קב"ה בפלגו ליליא, כלהו קיימין מתתקנין כדקא יאות, וכל אשתדלותא דאשתדלו כל ההוא יומא בחידושי אורייתא. וקב"ה תיאובתיה באינון צדיקייא, דחדישו בה מלין. ואשתעשע בהו, ואשתעשע באלין מלין. וכן בכל צדיקא וצדיקא: לבתר, כלהו מתתקנין דכר ונוקבא. וקב"ה בתר דארח ואשתעשע בהו, ובכל אלן רזין דחכמתא דילהון, איגלי עליהו, ואינון חמאן בההוא נועם ה'. כדין כלהו חדאן בחדוה סגייא, עד דמתפשטי זיוא ונהורא דילהון. ומההוא משיכו דזיוא ונהורא דחדוה דילהון, עבדין פירין ואיבין לעלמא דא, וההוא איבא עאל תחות גדפוי דשכינתא, עד זימנא דאצטריך: וכך משתעשע בכל צדיק וצדיק, ואמר, זכאה מלכא דבנין אלן אתבררו לחולקיה ועדביה. וקלא איתער, מאמצעות גינתא דרקיע, וקורא בקל תקיף ואמר, **זכור ה' לבני אדום את יום ירושלם האומרים ערו עד היסוד בה**. כדין ערטילו וקרקורא דיליה. וכל צדיקייא דתמן אתערו בבכיה: וקלא איתער מאמצעות

אשרי ג"ר שישלם לך את גמוולך שגמולת לנו: (ט)
אשרי ג"ר שיאזוז ונפץ את עלליך אל הסלע
מלכות:

פרק קלח

א לָדוֹד אֹדָה בְּכָל-לְבִי נֶגֶד אֱלֹהִים
אֹמְרָה: ב אֲשַׁתְּזוּהָ אֶל-הֵיכַל קֹדֶשׁ
וְאֹדָה אֶת-שִׁמְךָ עַל-זִסְדֶּךָ וְעַל-אֲמוֹתֶךָ
כִּי-הִגְדַּלְתָּ עַל-כָּל-שִׁמְךָ אֲמַרְתֶּךָ: ג
בְּיוֹם קָרָאתִי וַתַּעֲנֵנִי תִרְהַבְנִי בְּנִפְשִׁי עוֹ: ד
יִוְדוּךָ יְהוָה כָּל-מַלְכֵי-אָרֶץ כִּי שָׁמְעוּ
אֲמַרִי-פִיךָ: ה וַיִּשְׁירוּ בְּדַרְכֵי יְהוָה כִּי
גָדוֹל כְּבוֹד יְהוָה: ו כִּי-רָם יְהוָה וְשָׁפַל
יִרְאָה וְגָבַהּ מִמָּרוֹזֶק יִידַע: ז אִם-אֵלֶיךָ
בִּקְרֹב צָרָה תִּזְוִינִי עַל אֵף אֵיבֵי תִשְׁכַּח
יָדְךָ וַתּוֹשִׁיעֵנִי יְמִינְךָ: ח יְהוָה יִגְמֹר בְּעַדִּי
יְהוָה זִסְדֶּךָ לְעוֹלָם מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֶל-תִּרְחַ:

גנתא דקריעא, אשתמע בתלת מאה ותשעין רקיעין. בגין דלית חדוה ושעשועא לקב"ה, אלא בשעתא דקאים בהדי צדיקייא דתמן. ובג"ד אומי ואמר, אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק וגו', אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי. בכל אתר דאית חדוה לקב"ה, קלא דא נפיק וקארי:

(א) **לדוד מלכות אודך בכל לבי**¹²⁷⁹ **נגד אלהים**
אזמרך ב"ן: (ב) אשתזוזה אל היכל מלכות ס"ת שם לל"ה משמות ע"ב
וגימ' אדנות **קדשך ואודה את** ס"ת כהת משמות עב **שמך** מלכות **על**
זסדך חט **ועל אמתך** תפארת **כי הגדלת על כל שמך**
מלכות **אמרתך** מלכות: (ג) **ביום קראתי ותעני תרהבני** ס"ת
מלכות **עב** **בנפשי** מלכות ס"ת מלכות **עב** **עז ע"ב: (ד) יודוך יהוה**
תפארת **כל מלכי ארץ כי צ"א שמעו אמרי פיר: (ה)**
וישירו בדרכי יהוה מלכות **כי גדול כבוד יהוה** מלכות: (ו)
כי רם יהוה ושפל ר"ו יראה כ"ו וגבה ממרוזק יידע
ע"ב: (ז) אם אלך בקרב צרה תזיני¹²⁸⁰ **על אף איבי**
ע"ב תשלח ידך ותושיעני ימינך כ"ו: (ח) יהוה כ"ו יגמר ר"ת
מלכות ע"ב **בעדי יהוה** תפארת **זסדך** חט **לעולם** מלכות **מעשי**
ידיך ס"ת מיכ משמות עב **אל תרף:**

פרק קלט

¹²⁷⁹ זוהר חלק א דף קנה עמוד ב

כתיב (תהלים קלח א) **אודך בכל לבי נגד אלהים אזמרך**, הכא באתר חד קאמר, (לא אמר "בכל לבי" אלא "בכל לבי") דכתיב נגד אלהים אזמרך, דהא לגבי האי דרגא קאמר שירתא, לחברא ליה בימינא.

¹²⁸⁰ ספר תקט"ו תפילות - תפילה קצז

"כל" שם קדוש היוצא מר"ת כ"י ל"א יטוש פעולתו להציל את ישראל מכליה ח"ו אל אחד יחיד ומיוחד ברכנו בברכת שלומך שהיא כלי מחזיק ברכה לישראל, שנא' בו כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו, ר"ת כלי, שם קדוש להציל ישראל מכליה ח"ו, דכתיב אותך לא אעשה כלה, רבון כל העולמים בעבור שמך הגדול תוציאנו מאפלה לאורה ביחודך הנאמן שבו כי אשב בחשך ה' אור לי, ומתוחלתנו לא נבוש, כמו שנא' אם אלך בקרב צרה תחייני על אף אויבי תשלח ידך, אל יחיד ומיוחד גלה יחודך באמת ולא נשוב עוד ריקם מלפניך כי אתה שומע תפלת כל פה ברוך שומע תפלות עמו ישראל [ברחמים], לישועתך קויתי ה':

א לַמִּנְצוֹן לְדוֹד מִזְמוֹר יְהוָה זִקְרָתִנִּי
וַתִּדְרֹעַ: ב אֶתְּה יִדְעֶתָ שְׁבִתִּי וְקוֹבִי בִּנְתָה
לִירְעִי מִרְזוֹק: ג אֶרְזִי וְרִבְעִי זִרְיָת וְכָל-
דֶּרֶכִּי הִסְכִּנְתָּה: ד כִּי אֵין מִלָּה בְּלִשׁוֹנִי
הֵן יְהוָה יִדְעֶתָ כֻּלָּה: ה אֶזְזוֹר וְקֶדֶם
צִרְתָּנִי וַתִּשָּׁת עָלִי כִפָּכָה: ו פְּלִיאָה דַּעַת
מִמֶּנִּי נִשְׁגָּבָה לֹא-אוֹכֵל לָהּ: ז אָנָּה אֵלֶךְ
מִרְוִזָּךְ וְאָנָּה מִפָּנֶיךָ אֶבְרֹז: ח אִם-אֶסְקֶה
שָׁמַיִם שָׁם אֶתְּה וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל הִנֵּךְ: ט
אֶשָּׂא כִנְפֵי-שְׁזוֹר אֶשְׁכֵּנָה בְּאַזְזָרִית יָם: י
גַּם-שָׁם יִדְךָ תִּנְזָנִי וְתִאֲזָנִי יְמִינֶךָ: יא
וְאִמֹר אֶךְ-זֹשֶׁךְ יִשׁוּפָנִי וְלִילָה אֹר
בְּעֵדֶנִי: יב גַּם-זֹשֶׁךְ לֹא-יִזְזֶשֶׁךְ מִמֶּךָ
וְלִילָה כִּיּוֹם יֵאִיר כִּזְזִשִּׁיכָה כְּאוֹרָה: יג
כִּי-אֶתְּה קָנִיתָ כִּלְיֹתִי תִסַּכֵּנִי בְּבֶטֶן אִמִּי:
יד אוֹדֶךָ עַל כִּי נִזְרָאוֹת נִפְלִיתִי נִפְלָאִים
מִעֲשִׂיךָ וְנִפְשִׁי יִדְעֶתָ מְאֹד: טו לֹא-נִכְזָד
עֲצָמִי מִמֶּךָ אֲשֶׁר-עָשִׂיתִי בַּסֶּתֶר רִקְבִּיתִי
בְּתוֹזְתִיּוֹת אֶרֶץ: טז גָּלְבִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל-

סִפְרָךְ כָּלָם יִכְתְּבוּ יָמִים יִצְרוּ וְלוֹ אֲזוּד
בָּהֶם: יוֹ וְלִי מָה-יִקְרוּ רַעֲיָךְ אֵל מָה עֲצָמוֹ
רֵאשִׁיהֶם: יוֹ אֶסְפָּרָם מִזְזוֹל יִרְבוֹן
הֶקִּיצְתִּי וְעוֹדִי עִמָּךְ: יט אִם-תִּקְטַל אֶלֹהֵי
רָשָׁע וְאֲנֹשִׁי דָמִים סוּרוּ מִנִּי: כ אֲשֶׁר
יֹאמְרָךְ לְמוֹמָה נָשָׂא לִשְׂוֹא עָרִיךְ: כא
הֲלוֹא-מִשְׁנֵאֶיךָ יְהוָה אֲשַׁנָּא וּבִתְקוֹמִיךָ
אֶתְקוּטָט: כב תִּכְלִית שְׁנָאָה שְׁנֵאתִים
לְאוֹיְבִים הָיוּ לִי: כג זִזְקֶרְנִי אֵל וְדַע לְבָבִי
בְּזִזְנִי וְדַע שְׂרַעֲפִי: כד וְרֵאָה אִם-דָּרְךְ-
עֲצָב בִּי וְנִזְזִנִּי בְּדָרְךְ עוֹלָם:

פרק קלט
בהשגחה הפרטית.

למנצח צח מושפע ל **לדוד** מלכות **מוזמור** עם הארת חסדים **יהוה** תפארת
זקרתני ותדע דעת ר"ת יחו משמות עב: **(ב) אתה** תפארת **ידעת** דעת
שבתני וקומי בנתה לרעי מרזוק¹²⁸¹: **(ג) ארז**¹²⁸²

¹²⁸¹ ספר שיח יצחק חלק ב - ליקוטים ב

ואמרו "אין לו להקב"ה בעולמו כי אם אוצר של יראת שמים בלבד", כי אוצר שייך בדברים יקרים וחמודים שהמלך שומרם באוצרותיו, מה שאינם מצויים כ"כ במדינתו וצריך לחפש אחריהם ולהביאם ממקומות רחוקים, ואף כן יראת שמים שאינו מאתו יתברך, רק בבחירת האדם התחתון לבד. וגם "תגרע שיחה לפני אל", כמ"ש "ואין שיחה אלא תפילה, שנאמר ויצא יצחק לשוח בשדה", כי ידוע שענין תפילה הוא כשאדם באיזה צרה אשר קרהו, והוא מתפלל אליו יתברך ונענה בתפילה לבטל הצרה ולהצילו מרעתו. וכבר עמדו בזה כל חכמי לב, האיק התפילה משנה הגזירה, לשנות רצונו כביכול מרצון לרצון כפי אשר נגזר עליו מתחילה, והתשובה בזה, כי אין השינוי מצדו יתברך, רק מצד האדם המכוון לבו בתפילתו, ושופך נפשו לפני ה', ובזה הוא עצמו משתנה, ואם נאמר שהידיעה מכריח הבחירה, א"כ לא שייך כאן שינוי באדם עצמו המתפלל, וא"כ האיק שייך גדר תפילה לפניו יתברך לשנות הגזרה מרצון לרצון:

ועל ענין זה רמזו רז"ל בפרק תפילת השחר, במ"ש "גדולה דעה שנתנה בין שתי אותיות, שנאמר כי אל דעות ה'", והוא מ"ש חנה בתפילתה "ותתפלל חנה ותאמר וכו', אין קדוש כה' כי אין בלתך, אל תרבו תדברו וכו' יצא עתק מפיכם כי אל דעות ה' ולא נתכנו עלילות", כתוב ולא בא', וקרינו ולו, ורמזה בזה ענין נפלא מ"ש, והוא שאחר שהתפללה חנה לפני ה' לעשות לה נס להוליד

בן אף שהיתה עקרה, ונענית בתפילתה, לזאת פרסמה ענין זה מהידיעה והבחירה, שאין ידיעתו יתברך מכריח, שדבר זה מוכרח ממה שהתפילה משנה הגזירה כמ"ש. ורמזה ענין זה, כי ידיעתו יתברך אינו כידיעתנו שהוא בזמן המתחלק לשנים, בעבר ועתיד, מה שאין ידיעת בני אדם בהוה, כי ההוה אינו מושג ואינו תלוי בסדר הטבעי, מאחר שהרגעים תכופים זה לזה, והזמן אשר מושג לנו הוא תלוי בסדר הבריאה הטבעי שבו ימי בראשית, משא"כ ההוה, נקודה המרכזית, אמצע, רומז ליום השביעי, האמצעי, כי הזמן המתחלק בטבע יש לו בן זוג, והם העבר והעתיד, וכן ו' ימי השבוע, ג' לפני שבת, וג' אחריו כמ"ש רז"ל, משא"כ שבת אין לה בן זוג, ולכן אמרו ששבת אמרה לפני הקב"ה "לכל נתת בן זוג וכו'", אמר לה כנ"י יהיה בת זוגך", והם ו' כנפי החיות שאומרים שירה בכל יום בו ימי השבוע, שהם ו' קצוות, שהמקום מתחלק לג' קוטרים, האורך והרוחב והגובה, והמקום תלוי בזמן, שמתחלק כל אחד לשנים, העבר והעתיד, משא"כ ישראל ושבת אין לכל אחד בן זוג:

ועל כל ענין הנפלא הזה רמז דוד המע"ה, באמרו בתהילים קל"ט, **"למנצח לדוד מזמור, ה' חקרתי ותדע אתה ידעת שבותי וקומי בנתה לרעי מרחוק"**, ר"ל שידיעתו יתברך מקפת עלי, אפילו על כל מחשבותי ורעיונותי, ואמר שאעפ"כ אין הידיעה מכריח המעשה, כי אין ידיעתו יתברך מושג לנבראים, אשר הם תחת הזמן המתחלק לעבר ועתיד לבד, והוא מ"ש "אחור וקדם צרתני" וכו'. ואמר שידיעתו יתברך אינו תלוי בזמן, ואין זה מושג לאדם:

1282 ספר ביאורי אגדות (אפיקי ים) - נדה דף לא ע"א

דרש ר' חנינא בר פפא מ"ד **ארחי ורבעי זרית** וכו' מלמד שלא נוצר וכו' כידוע שהעיבור הוא בסוד הבירור של רפ"ח ניצוצין שהם מתבררין ברע"א ימי העיבור, י"ח בג' ימי הקליטה ור"ע בר"ע ימים כמ"ש האריז"ל, וכל הטוב הוא מתברר ונעשה ממנו בנין בסוד פרצוף, והסיגים נדחים למטה והם סוד הדמים הוצאים ממנו בלידה, והוא מ"ש משל לאדם שזורה בבית הגרנות נוטל את האוכל ומניח את הפסולת וכו'.

כתבי הרמ"ע מפאנו ז"ל - מאמר מאה קשיטה - סימן ט

יש לחכם בפרדס דברים בדרוש הזה בשער ד' עמדנו עליהם להתבונן בם כאן ובררנו משם סלת נקיה מלבד מה שבארנו במקומות אחרים על דרכים רבים אמתיים וישרים למוצאי דעת כלם אהובים כלם ברורים וגם פה שיתו לבכם לדעתנו במקום הזה ע"פ דרכו ולא כדבריו שמעו ותחי נפשכם.

הנה הכתר הנעלם נקרא רצון והוא רוצה עכ"פ שאנחנו נהיה בעלי בחירה דכתיב ובחרת בחיים בגי' עם הכולל רל"ב תנ"ה והת"ת הנעלם הוא הדעת שרש הידיעה בעתידות ובו הכל צפוי והרשות נתונה לנו מצד המלכות הנקרא בית הבחירה כי ממנה ולמטה שני שבילין א' טמא וא' טהור ולפתח חטאת רובץ אלא שאצל הפתח למעלה בבריאה הטהור מרובה והולך ומתמעט בהתרחקו משם והתפשטו ביצירה ועשיה עד שמגיע לנוקבא דתהומא רבא ומשם ואילך הכל סג. והדבר ידוע כי אין לת"ת הסתכלות וידיעה והתבוננות מבלעדי המלכות כלל ועיקר כי היא שוכבת חיקו אשר שם הלב יודע ואפילו ממנה הוא שומר פתחי פיו כי הדבור העליון נעשה פועל דמיוני אל העתיד לא כן הידיעה בשתיקה גמורה והנה קודם שיחטא אדם הכל צפוי בדעת אבל עדיין לא נעשה פגם למעלה וה"ה קודם עשיית המצוה שאיננה מאירה כלל וע"י המעשה הטוב יתייחדו ת"ת ומלכות להשכיל להטיב בכל העולמות והוא טעם עתה ידעתי האמור בעקדה ר"ל מה שנעשה עתה הוא מה שידעתי כבר וגם עתה ע"י המצוה בפועל נעשה חבור וזווג בעליונים זהו ידעתי כמו ואדם ידע ומזה יובן על נכון מ"ש נעים זמירות ישראל ה' **חקרתי ותדע** כי הנה מלת חקרתי היא עבר גמור אבל מלת ותדע היא פועל עתיד מתהפך לעבר אלמא החקירה קודמת ויש במשמעה דרישה והגבלה ששתייהן צריכות מאד לבעל הידיעה לדרוש ולתור מעקרא במהות הבחירה המסורה לאדם המדבר בעדו במלת **חקרתי** וע"י דרישה זו והגבלתה יושלמו גדרי הידיעה העליונה על אמתתה כמבואר לנו יפה יפה במקום אחר. ופירוש **אתה ידעת שבותי** הוא הביטול פירוש ההעדר הקודם לכל דבר שסופו להיות נבחר כמד"א רק שבותו יתן ומתרגמי' בוטלניה. וקומי פירוש ההתעוררות לאותו דבר להביאו לידי מעשה בנת לרעי דא רעותא דלבא שהוא סבה פועלת אל הדבר הנבחר שאלו אמר הבנת היה מקום לטעות ולפרש הבנת לאחרים וזה איננו כלל ועיקר. ואלו אמר בנת רעי הייתי מפרש בנת אותו הרעותא בלבד אך הלמד מורה ההתבוננות גם במה שקודם לרעותא והוא המחשבה כי בה יצדק לומר מרחוק כנודע בשפת אמת. ואל תתמה כי הרצון המוחלט שאין לו טעם קודם למחשבה אבל רעותא דלבא מאוחר אליה שיש לו טעם וסבה ומזה נדע כי הרצון הראשון הוא הטוב הגנוז בלא רע כלל והמחשבה עם הרעותא המאוחר אליה המה יחד טוב ורע א"ת רע אלא אוהב וריע שאין בו שום גנאי כלל דעהו וזכרהו. **ארחי** הוא הדרך שתפסתי אני להוציא לאור המחשבה והרעותא. ורבעי הוא מה שתנוח בו הסכמת הבחירה ושם ירבע הארח שזכר שכן פועל הרביצה מורה מנוחת ההשכלה והשקט ההתבוננות בדבר הנבחר הנה זה וזה. **זרית** פירוש הקפת (מלשות) [מלשון] זר זהב שידיעתך הקיפה אותם. וכל דרכי הסכנת מלשון ערי מסכנות פירוש גנזת ועשית מהם אוצרות שלא לדון עליהם עד שעת מעשה. מה כתיב בתריה כי

ורבעי זרית וכל תפארת ויסוד דרכי מלכות הסכנתה (מלכות: ד)
 כי אין מלה בלשוני הן יהוה תפארת ידעת דעת ר"ת היי משמות
 עב כלה מלכות: (ה) אזור וקדם צרתני ותשת עלי
 כפכה: (ו) פלאיה כתיב פליאה ס"ת יהה משמות עב דעת מומני
 נשגבה לא אוכל לה: (ז) אנה אלך מרוזך ר"ת גימ' מ"ב
 ואנה מפניך ר"ת מום משמות עב אברוז: (זז) אם אסק אותיות קסא
 שמים¹²⁸³ תפארת שם אתה ואציעה שאול קלי' הנך: (ט)

אין מלה בלשוני הן ה' ידעת כלה הנה הדבור כשהוא כבר אמור יצא יצא חוץ מהלשון ונגלם באור העולם ובהיותו עתיד מחוסר מעשה וקרוב להאמר אז הוא בלשון שמציאותו בכח ולא בפועל אמר דוד לפני ה' גם בטרם היות המלה מזומנת לכך הרי היא לפניך גלויה וידועה ופירוש כלה בכל החלוקות שזכרנו אין מוחה בידיעתך קודם הזדמן המלה בלשון וגם אחרי כן מרבוי מלת כלה לעולם אין מעכב אותה ממראה עיניך שם להביט במעברות האלה אם יש בהם מחשבת מצוה או הפכה ומלת הן מורה היות הכל לפניו ית' כהוה אין מוקדם כלל:

¹²⁸³ ספר פתחי שערים נתיב סדר הפרצופים - פתח י

ג"ר של העתיק הם הנקראים רדל"א. וכבר כתבנו ששם נקבעים כל הנהגת הזמן לנצחיות, להיות עולים לסוד א"ק ששם הוא גילוי היחוד באמת. ובכאן תלוי סוד הידיעה והבחירה מה שנתקשו בזה כל חכמי לב. ובאמת הוא ענין עמוק לא ניתן להשגה כלל, כמ"ש כי לא מחשבותי מחשבותיכם וגו'. והענין כי הבחירה תלוי בז"ת דעתיק, שהרי כל הבחירה הוא מסוד חיבור מ"ה וב"ן שיש בכל נשמה ונשמה כמ"ש למעלה, אם לילך אחר הקלקולים או אחר התיקונים, והוא תלוי עיקרו בז"ת שהם ז' מלכי אדום שהם בז"ת דאצילות ושורשם בז"ת דעתיק כמ"ש, שהם ז' ימי בראשית הכוללים הכל. אבל ג"ר שלו שם נקבע הנהגת הזמן לנצחיות, ששם הכל בסוד הידיעה לכל פרט ופרט:

והוא, כי שורש הזמן הוא מתחלק לג' מדרגות שהם עבר ועתיד והוה, והם בסוד חב"ד כמו שי"ת עניינו באריכות בסוד ג' שמות הו"ה דמו"ס שהם בסוד מלך מלך ימלוך כמו שיבואר שם בס"ד. וכאן ברדל"א הם בסוד היחוד ונמצא ששם הידיעה הכל בהוה, ולכן אין מבטל הבחירה של ז"ת: ובאמת הוא דבר נעלם מהשגה, שאין אנו יכולים להשיג ג"כ היאך כל הבחירה של ז' ימי בראשית היא בבחינת הוה ביחוד בג"ר דרדל"א, ועל ענין זה אמר דוד המע"ה ש (תהלים קל"ט) פליאה דעת ממני, נשגבה לא אוכל לה. אנה אלך מרוחק וגו', אם אסק שמים שם אתה וגו'. שבין בחינת העליה של הנפש לסוד הרוח שהוא התיקון בחינת שמים, ובין בחינת ירידת נפשו לשאול מטה סוד ט"ס של הנפש היורדים לקליפה ע"י הקלקולים כמ"ש למעלה, את הכל מקיף ידיעתו ית' והוא מ"ש, ואציעה שאול הנך. וע"ז אמר שם גלמי ראו עיניך, ועל ספרך כולם יכתבו, ימים יוצרו ולא אחד בהם. וכתב, ולא באל"ף וקרינו ולו בוא"ו. והוא סוד עמוק שכלל נפש דוד הוא נפשו של אדה"ר כידוע, שהוא כולל כל הנפשות של כל בני אדם עד סוף העולם. וסוד הגולם של הנפש הוא בחינת השבירה בבחינת ב"ן שבו שלא נתקן בבחינת כלי גמור לעשות פעולה, והוא בא מסוד העינים שכן היה בריאת אדה"ר, שתחלה נעשה גולם ואח"כ ויפח באפיו נשמת חיים סוד מ"ה רוח שניתן בו לתקן הנפש שמן הארץ, שע"ז נעשה תחלה לכלים של הנפש והוא סוד מ"ה, שבזה נקרא אדם: והיינו, סוד המתקלא שנתחבר ב"ן עם מ"ה, וסוד מ"ה הם התיקונים, והוא סוד התורה שכל אות מן התורה הוא שורש נשמה א' של ישראל, ואדה"ר שהיה כולל כולם היה כולל בתוכו כל ס"ר אותיות התורה שהם התיקונים אל הקלקולים, כמ"ש, זאת התורה אדם כי ימות באוהל, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה שהוא סוד העברת הסט"א ומיתת אדם בליעל, שע"י הוא חי בסטרא דמ"ה, כמ"ש, הרוצה לחיות ימית את עצמו. וכל אותיות התורה הם תיקונים שהם מתחברים לבחינת ב"ן של הנפש, והרי בזה סוד הבחירה ע"י חיבור מ"ה וב"ן, שמשם יצה"ר ויצה"ט. והוא מ"ש, ועל ספרך כולם יכתבו, כמ"ש, דרשו מעל ספר ה' וגו', אחת מהנה לא נעדרה כמ"ש רבינו הגדול הגר"א זללה"ה בפירושו לספ"ד, שכל מאורעות של כל פרטי בני אדם ושל כל הנבראים מכל ו' אלפי שנים הם מבוארים בתורה מבראשית עד לעיני כל ישראל, והם בסוד ו' ספרים עם זה ספר תולדות אדם:

אִשָּׁא כִנְפִי נִ"ה שׁוֹזֵר נצח אֲשַׁכְנֶה בְּאַזְזֵרִית ים¹²⁸⁴ מלכות: (י)
גַּם שֵׁם מלכות יֶדְךָ גְּבוּרָה תִּנְחַזְנִי וְתִאֲחַזְנִי יְמִינְךָ Ton: (יא)
וְאָמַר אֶךְ זֶשֶׁךְ¹²⁸⁵ קל"י **יִשׁוּפְנִי וְלִילָה אֹר בְּעֵדְנִי: (יב)**
גַּם זֶשֶׁךְ¹²⁸⁶ **לֹא יִזְשִׁיךְ מִמֶּךָ וְלִילָה כִּיּוֹם יֵאִיר**

¹²⁸⁴ זוהר חלק ג דף סד עמוד ב

כיון דאתי צפרא קם ההוא נע"ר הוא מלאך מט"ט יונק משדי אמה מהמלכות לדכאה להו לטהר לכל המלאכים ממה שנתלכלכו מדיני הלילה ועאל לשמשא. כי הזווג בימי החול הוא ע"י מט"ט בעמוד השחר כד אתער בקר כדן היא שעתא דרעוא אז היא שעת רצון דאשתעי מטרוניתא במלכא בסוד הזיווג דיעקב ורחל הנעשה בתפילת שחרית בברכת שים שלום (כנודע מהאריז"ל בשער הכוונות) ומלכא משיך מניה חד חוטא דברכאן הוא חוט של חסד, המשוך ופריס על מטרוניתא על השכינה ועל אינון דמזדווגי לה. ועל הצדיקים שנתחברו לקשטה ולהכינה לזיווג מאן אינון דמזדווגי עמה אינון דמשתדלי באורייתא בלילא כד אתפלג. מי אלו המתחברים עימה? אלו העוסקים בתורה בלילה לאחר חצות רבי שמעון אמר זכאה חולקיה מאן דאתי עם מטרוניתא בשעתא דאתת לקבלא אנפי מלכא לאשתעי ביה. רבי שמעון אמר "אשרי חלקו של מי שבא עם השכינה (דהיינו שעסק בתורה בלילה כנ"ל) בשעה שבאה לקבל פני המלך להזדווג עימו ואשתכח עמה בשעתא דאושט מלכא ימינא לקבלא למטרוניתא. ונמצא עימה בשעה שהמלך מושיט יד ימינו כלפי המלכה היא שכינת עוזנו, ומקבלה בין שתי זרועותיו שהם חו"ג הה"ד אשא כנפי שחר דוד המלך ע"ה אמר שע"י שאהיה עוסק בתורה מחצות, זה יגרום לי שאשא כנפי שחר, שאעלה את השכינה על נצח והוד שהם הכנפיים, ומילת שחר היא בנצח, המתגבר על ההוד אשכנה באחרית ים. שאשכון עם השכינה באור הבקר הנקרא אחרית ים מאי אחרית ים? ההיא שעתא של אור הבקר אחרית דההוא ים אז הוא סוף תיקון המלכות הוא דכד אתפלג בחצות לילה שירותא הוה אז מתחיל תקונה, כי בחצות ממש יורדת נקודת כתר רחל לבריא, לכן אז ודינא הוה היא בבחינת דינים, וע"י הצדיקים העוסקים בתורה מחצות עד הבקר עולה כתר דרחל ונקשר בזרוע שמאלי דז"א בסוד תפילין של יד, ואח"כ בהמשך תפילת שחרית נתקנת, ונגמר כל פרצופה, עד שמזדווג עימה ז"א בעושה שלום, ח"ש והשתא בבקר, אחרית הוא דילה הוא סוף תיקונה דמסתלקין דינא שמסתלקים דיניה ועאלת בגדפוי דמלכא כמ"ש ופרסת כנפך על אמתך, והוא סוד הזיווג. היא וכל אינון דמזדווגין לה הה"ד אשכנה באחרית ים. ומביא ראיה ממה ותאנא כל אינון דמשתדלי באורייתא בשעתא דאתפליג לילא אשתתף בשכינתא. וכד אתי צפרא ומטרוניתא אתחברת עם מלכא הוא אשתכח עמה עם מלכא. ומלכא פריס על כלהו גדפוי הה"ד יומם יצוה יי' חסדו שחוט של חסד משוך עלי, אם ובלילה שירה עמי וגו'. שעסק בתורה בלילה. מתוך פירוש "מתוך מדבש" דף רמה שהביא משם הרמ"ק ז"ל ומקדש מלך ז"ל. והם דברי ריש לקיש במסכת חגיגה יב ע"ב ומסכת ע"ז דף ג ע"ב.

¹²⁸⁵ ספר עבודת הקודש חלק ב פרק כ

ובבראשית רבה פרשה י"ב אמר ר' יהודה ב"ר סימון אותה האורה שנברא בה העולם אדם הראשון עמד והביט בה מסוף העולם ועד סופו, כיון שראה הקב"ה מעשי דור אנוש ומעשי דור המבול ומעשי דור הפלגה שהן מקולקלין עמד וגנזו מהם, שנאמר וימנע מרשעים אורם ולמה גנזו אלא גנזו לצדיקים לעתיד לבא, שנאמר וירא אלהים את האור כי טוב ואין טוב אלא צדיקים שנ' אמרו צדיק כי טוב, ומנין שגנזו לצדיקים שנאמר ואור צדיקים כאור נוגה, וכיון שראה אור שהוא גנוז לצדיקים שמח שנאמר אור צדיקים ישמח, רבי לוי בשם בר נזירא אמר שלשים ושש שעות שמשה אותה אורה, י"ב של ערב שבת וי"ב של לילי שבת וי"ב של שבת, כיון שחטא אדם הראשון בקש לגנוז וחלק כבוד לשבת שנ' ויברך אלהים את יום השביעי ובמה ברכו באור, כיון ששקעה החמה בלילי השבת שמשה האורה התחילו מקלסין להקב"ה הה"ד תחת כל השמים ישרהו מפני מה ואורו על כנפות הארץ, התחילה אותה האורה כל היום וכל הלילה כיון ששקעה חמה במוצאי שבת התחיל החשך ממשמש ובא, באותה שעה נתיירא אדם הראשון אמר שמא אותו שכתוב בו הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב בא להזדווג לי ואומר אך חשך ישופני עד כאן:

¹²⁸⁶ תיקוני זוהר דף עה עמוד א

נתיב רביעאה ויבדל אלקי"ם בין האור ובין החשך, דכר ונוקבא אינון, חושך לילה, הדא הוא דכתיב ולחשך קרא לילה, ואית חשך מסטרא דדכיו ולילה מסטרא דדכיו, הדא הוא דכתיב (תהלים קל"ט) גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה, וחושך איהי נוקבא דמקבל מנהורא דאיהו אור דכר, כגוונא דסיהרא דמקבלת מן שמשא, ותרוייהו אינון אספקלרייאה דנהרא

כחשיכה כאורה: (יג) כי אתה תפארת קניית כליתי נו"ה תסכני בבטן אמי: (יד) אודך¹²⁸⁷ על כי נוראות

ואספקלריאה דלא נהרא, ואית חשך דסטרא אחרא דאית בה הבדלה ולא חבורא, וההוא אור איהו כמוחא באגוזא:

זוהר חלק ג דף ערה עמוד א

על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר. פקודא דא להעיד עדות בבית דין דלא יפסיד חבריה ממונא בגיניה אי אית ליה עדות בהדיה ולית סהדותא פחות מתרין הה"ד על פי שנים עדים וגו' יקום דבר לא יקום על פי עד אחד ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין "מי מעיד על האדם קירות ביתו ולא עוד אלא אנשי ביתו מעידין עליו". (תענית יא ע"א, חגיגה טז ע"א) מאי קירות ביתו אינון קירות לבו. "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר" (מלכים ב, כ' 2 וכן ישעיהו לח, 2) ואוקמוה רבנן מלמד שהתפלל חזקיהו מקירות לבו. "אנשי ביתו" אינון רמ"ח אברים דיליה דהכי אוקמוה מארי מתניתין "רשע עונותיו חקוקים על עצמותיו" והכי צדיק זכיותיו חקוקים לו על עצמותיו ובג"כ אמר דוד "כל עצמותי תאמרנה". ובגינה אתמר ומי מעידין על האדם קירות ביתו גרמין בנויין על מוחא דאיהו מיא ועליהו קא רמיז המקרה במים עליותו, המקרה לשון קירות. ואמאי בגרמין יתיר מבשרא וגידין ומשכא. בגין דגרמין אינון חורין וכתביבא אוכמא לא אשתמודעא אלא מגו חורין. כגוונא דאורייתא דאיהו חורין מלגא אוכס מלבר אוכס וחורין חשך ואור ואית חשך תכלת ואתמר ביה גם חשך לא יחשיך ממך ותכלת אוכס איהו נוקבא לגבי חורין. ולא עוד אלא דגופא על גרמין עתיד למיקם ובג"ד זכווי וחובוי חקוקין על גרמין דיליה ואם יזכה יקום גופא על גרמין דיליה ואי לאו לא יקום ולא יהא תחיית המתים ולא עוד אלא תרין סהדין אינון על בר נש עין רואה ואוזן שומעת.

¹²⁸⁷ תוספות דף שג עמוד א

ואוליפנא האי מאן דאתער בליליא בההוא שעתא דעאל קב"ה בהדי צדיקייא בגינתא אצטריך לומר קרא דא ברעותא דלבא ולכוונא דעתיה ביה ובתר אודך על כי נוראות נפילתי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד והיינו שבחא דחסידי קדמאי כד אתערו בפלגות ליליא ובתר מסדרי שבחייהו ולעאן באורייתא. שעשועא דקב"ה מאי היא? אלא כל צדיקייא דקיימן בדיוקנייהו מתלבשן בגנתא בכל יומא ויומא כיון דאיתסחאן בטלא דזמין קב"ה לאחייא ביה מתייא עאלין כלהו לגבי משיח ושאלין מה דשאלין והא אתערו חברייא. לבתר מתכנשין ומשתדלין כולהו בדעתא עלאה דכלהו מתיבתי דתמן ועלייהו כמה ממנן ומתחדשי תמן כמה חדושין באורייתא לבתר נפקי כלהו וחמאן כד אתי אליהו לגבי אבהן איהו נפיק ואינהו עאלין וקיימן קמי אבהן וחדו בהו בכמה בנין קדישין דבסחרנייהו וחדאן כלהו כד עייל קב"ה בפלגות ליליא כלהו קיימי מתקנן כדקא יאות וכל אשתדלותא דאשתדלי כל ההוא יומא בחדושי דאורייתא קב"ה תיאובתיה באינון צדיקייא דחדישו בה מלין ואשתעשע בהו ובאינון מלין.

זהר חדש פרשת בלק

ואוליפנא, האי מאן דאיתער בליליא, בשעתא דקב"ה עאל בגנתא, לאשתעשעא בצדיקייא, בעי למימר פסוקא דא, ברעותא דלבא, ולכוונא רעותא ביה. ה' אלקי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אומן. ובתר כן יאמר, אודך על כי נוראות נפלאותי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד. לבתר, ונהר יוצא מעדן וגו'. והיינו שבחא דחסידי קדמאי, כד מתערו בפלגות ליליא. ולבתר מסדרי שתחייהו, ולעאן באורייתא:

ספר דעת תבונות - צו - קכה

ואמנם רצה הרצון העליון שתהיה יד האדם מגעת לכל הענינים הרבים האלה - שכולם מתנועעים מתנועותיו ומעשיו של האדם. והרי אלה כונניות גדולות כאורלוגין הזה שאופניו פוגשות זו בזו, ואופן קטן מנועע אופנים גדולים ורבים - כך קשר האדון ב"ה כל בריאותיו קשרים גדולים, והכל קשר באדם, להיות הוא מנועע במעשיו, וכל השאר מתנועעים ממנו. והנה כסה הכל במכסה העור ובשר הגשמי הזה, שאין נראה אלא השטח הגופני הזה; אך באמת דברים בגו - כונניות גדולות שברא הקב"ה בעולמו לצורך הענין הזה כולו למעשיו ועבודתו, לעילוי ולתוספת קדושתו או לירידתו ופחיתותו ח"ו, וכל מצביו הרבים; וזה רק על ידי הנשמה בכל חלקיה ושרשיה אשר כלל בגופו. והוא מה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים מ, ו), "רבות עשית אתה ה' אלהי, נפלאותיך ומחשבתך אלינו" וגו'; ואומר (תהלים קלט, יד), "אודך על כי נוראות נפלאותי, נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד". כי אין הגוף משיג הדברים הרבים האלה כמו הנפש, מפני שאין הדבר נראה בגופניות, אלא ברוחניות:

נפליתי נפלאים מעשיך שהם מהכתר והוא נפלא מאתנו ונפשי מלכות עולה

עד ידעת דעת מאד: (טו) לא נכחזר עצמי ממך אשר עשיתי בסתר ע"ב רקמתי בתזוזתיות ארץ: (טז) גלמי ראו עיניך¹²⁸⁸ ועל ספרך כלם יכתבו ימים יצרו ר"ת ...

שער הכוונות - דרושי קידוש ליל שבת דרוש א ענין השולחן וענין אותם הפסוקים שנכתבו בספר הזוהר בפרשת בלק בכ"י שיאמר אותם האדם בקומו בחצות ליל שבת קודם שישמש מיטתו והם ה' אלהי אתה ארוממך אודה שמך כו' **אודך על כי נוראות נפלאותי**. כו' לא הניחני מורי ז"ל לנהוג לאומרם וכמעט שהוא מגמגם שאינם מדברי הזוהר עצמו.

¹²⁸⁸ זוהר חלק א דף קכא עמוד א
תנו רבנן היוצא לדרך יתפלל שלש תפלות, תפלה שהיא חובה של יום, ותפלת הדרך על הדרך שהוא עושה, ותפלה שיחזור לביתו לשלום, ולימא להו להני שלשה אפילו באחד יכיל למעבדיה, דתנינן כל שאלותיו של אדם יכיל למכללינהו בשומע תפלה. אמר רבי יהודה, כל עובדיו דבר נש כתיבין בספרא, הן טב הן ביט, ועל כלהון עתיד למיתן דינא, דתנינן אמר רב יהודה אמר רב, מאי דכתיב (תהלים קלט טז) **גלמי ראו עיניך**, אותם הדברים שעשה הגולם, שאינו משגיח בעולם הבא, כולם ראו עיניך, שעיינת בהם, **ועל ספרך כלם יכתבו**, ליתן עליהם דין וחשבון לעולם הבא, הילכך יקדים אדם תפלתו תמיד ויועיל ליה.
אמר רבי יצחק, אין אדם עושה עבירות אלא מי שהוא גולם ולא אדם, והיינו ההוא דלא מסתכל בנשמתא קדישא, אלא כל עובדיו כהאי בעירא דלא משגחת ולא ידעת, אמר רבי בון, וכי גולם מתקרי דוד דאמר האי פסוקא, אמר לו רבי יצחק, אדם הראשון אמרו.

זוהר חלק א דף רכד עמוד א
דתניא אינון יומין דבר נש, כד אתברי בההוא יומא דנפק לעלמא, כלהו קיימין בקיומיהו, ואזלין וטאסין בעלמא, נחתין ואזהרין לבר נש כל יומא ויומא בלחודיו, וכד ההוא יומא אתי ואזהר ליה, ובר נש עביד בההוא יומא חובא קמי מאריה, ההוא יומא סליק בכסופא, ואסהיד סהדותא, וקאים בלחודיו לבר. ותאנא, בתר דקאים בלחודיו, יתיב עד דבר נש עביד מניה תשובה, זכה תב ההוא יומא לאתריה, לא זכה, ההוא יומא נחית ואשתתף בהוא רוחא דלבר, ותב לביתיה, ואתתקן בדיוקניה דההוא בר נש ממש, בגין לאבאשא ליה, ודייר עמיה בביתא. ואית דדירורא לטב אי הוא זכי, ואי לאו דירוריה עמיה לביש, בין כך ובין כך אתפקדן אינון יומין וחסרים, ולא עאלין במנינא דאינון דאשתארו, ווי לההוא בר נש דגרע יומיו קמי מלכא קדישא, ולא שביק לעילא יומין לאתעטרא בהו בההוא עלמא, ולא תקרבה בהדיהו קמי מלכא קדישא. תא חזי, כד קריבו אינון יומין קמי מלכא קדישא, אי הוא זכאה האי בר נש דנפיק מעלמא, סליק ועאל באינון יומין, ואינון לבושי יקר דמתלבשא ביה נשמתיה, ואינון יומין הוו דזכה בהו ולא חב בהו, ווי לההוא דגרע יומיו לעילא, דכד בעאן לאלבשא ליה ביומיו, אינון יומין דפגים איהו בחוביו חסרין מההוא לבושא, ואתלבש במנא חסרא. כל שכן אי סגיאין אינון, ולא להוי ליה לבר נש במה דאתלבש בההוא עלמא, כדין ווי ליה ווי לנפשיה, דדיינין ליה בגיהנם על אינון יומין, יומין על יומין על חד תרין, דכד נפיק מהאי עלמא לא אשכח יומין לאתלבשא בהו, ולא הוי ליה לבושא במה דאתכסי, זכאין אינון צדיקיא דיומיהון כלהון טמירין אינון לגביה דמלכא קדישא, ואתעביד מנייהו לבושי יקר לאתלבשא בהו בעלמא דאתי. תנינן ברזא דמתניתין, מאי דכתיב (בראשית ג ז) וידעו כי ערומים הם, ידיעה ידעי ממש, דההוא לבושא דיקר דאתעביד מאינון יומין גרע מנייהו, ולא אשתאר יומא מאינון יומין לאתלבשא ביה, הדא הוא דכתיב (תהלים קלט טז) **גלמי ראו עיניך ועל ספרך כלם יכתבו, ימים יוצרו, ימים יוצרו ודאי, ולא אחד בהם**. דהא לא אשתאר חד מנייהו לאתלבשא בהו, עד דאשתדל אדם ועבד תשובה וקב"ה קביל ליה, ועביד ליה מאנא לבושא אחרנין ולא מן יומיו, הדא הוא דכתיב (בראשית ג כא) ויעש יהו"ה אלה"ם לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם.

ספר אור תורה - אות פא
ובארתי במקום אחר מה שאמר דוד המלך עליו השלום, **גלמי ראו עיניך, ועל ספרך כלם יכתבו, ימים יוצרו ולא אחד בהם** (תהלים קלט, טז), וכתיב ל"א בא' וקרי ל"ו בו', והינו כמו שכתב הגאון זלה"ה בפרושו לס"ד, שכל מה שהיה והוה ויהיה, וכל הנבראים עליונים ותחתונים, בכלל ופרט, כל

משמות ע"ב ולא כתיב ולו אזור בהם: (יז) ולי מה^o ת מיה משמות עב

יקרו רעיק אל¹²⁸⁹ מה עצמו ראשיהם: (יז) אספרם

סבותיהם וכל פרטיהם, הכל מבואר בתורה מ"בראשית" עד "לעיני כל ישראל", וחזרו ונכללו בפרשת בראשית בו' ימים עד "ויכלו", וחזרו ונכללו בפסוק ראשון בז' תיבות שבו, יעוין שם דברים נפלאים. והוא מה שאמר דוד, שהכל מבואר על ספר התורה, וגם נכללו בימים אשר יוצרו בהם העולם ומלאו, וגם ביום ראשון. והענין, כי על ידי התורה נבראו כל הברואים, וכל הנהגותיהם ופרטיהם, הכל על ידי צרופי שמות היוצאים מאותיות התורה, וכל הבריאה, כפי מה שהיא נברא על ידי אותיות התורה המבוארים בה בכתב, ועל ידי חדושי תורה שמחדשים בה בכל עת, ומוצאים בה דברים חדשים מה שלא באו עדין לידי גלוי, והיו בה כמוסים בכח ולא בפעל, הם מחדשים חדושים נפלאים בנבראים, ובוראים שמים חדשים מה שהיה גם כן בתחלה בכח בנבראים, כפי הגבול שנתן להם מתחלה, ועל ידי חדושי תורה מוסיפים ומגדילים אורם, כמו אילן הצומח מתוך הגרעין שבפרי, שהכל היה כלול בה בתחלה.

¹²⁸⁹ זוהר חלק א דף נה עמוד ב -

פתח ואמר (תהלים קלט יז) ולי מה יקרו רעיק אל מה עצמו ראשיהם זה ספר, ספר ודאי, והא אוקימנא דכד הוה אדם בגנתא דעדן, נחית ליה קב"ה ספרא על ידא דרזיא"ל מלאכא קדישא, ממנא על רזי עלאין קדישין, וביה גליפין גלופי עלאין וחכמה קדישא, ושבעין ותרין זיני דחכמתא הוו, מתפרשן מניה לשית מאה ושבעין גליפין דרזי עלאי, באמצעייתא דספרא גליפא דחכמתא, למנדע אלף וחמש מאה מפתחן דלא אתמסרן לעלאי קדישין, וכלהו אסתימו ביה בספרא. עד דמטא (ד"א ליה לאדם כיון דמטא), לגבי דאדם, (מניה) הוו מתכנשי מלאכי עלאי למנדע ולמשמע, והוו אמרי (שם נז ו) רומה על השמים אלהים על כל הארץ כבודך, בה שעתא אתרמיז לגביה הדרניא"ל מלאכא קדישא, ואמר ליה אדם אדם הוי גניז יקרא דמארך, דלא אתייהב רשותא לעלאי למנדע ביקרא דמרך בר אנת, והוה עמיה טמיר וגניז ההוא ספרא, עד דנפק אדם מגנתא דעדן, דהא בקדמיתא הוה מעיין ביה, ומשתמש כל יומא בגיניזא דמריה, ואתגליין ליה רזין עלאין מה דלא ידעו שמי עלאין. כיון דחטא ועבר על פקודא דמאריה, פרח ההוא ספרא מניה, והוה אדם טפח על רישוי ובכי, ועאל במי גיחון עד קדליה, ומיא עבדין גופיה חלדין חלדין ואשתני זיויה, בשעתא ההיא רמז קב"ה לרפאל, ואתיב ליה ההוא ספרא, וביה הוה משתדל אדם, ואנח ליה לשית בריה, וכן לכל אינון תולדות, עד דמטא לאברהם, וביה הוה ידע לאסתכלא ביקרא דמאריה, והא אתמר. וכן לחנוך אתייהב ליה ספרא, ואסתכל מניה ביקרא עלאה:

ספר מגלה עמוקות - אופן עג

הראה הקב"ה למשה א' זעירא, הוא סוד ר' עקיבה. שכן א' זעירא, בגימטריא ר' עקיב'. נשתיירו אתוון מן ויקרא (א א) ויקר, שדרשו רז"ל (ע"ז דף ה' [ע"א]) על פסוק (תהלים קלט יז) ולי מה יקרו רעיק אל, שהוא רבי עקיבה. ובמלת רעיק יש בו סוד כך עלה במחשבה (מנחות כ"ט ע"ב), שכתב האר"י ז"ל ב' יחודים הן, האחד כ' כפופה הוא סוד יחוד התחתון של ברוך שם כבוד, כ' פשוטה יחוד העליון שמע ישראל (דברים ו ד), וכשיצאה נשמתו של רבי עקיבה בא"חד (ברכות ס"א ע"ב), זכה לתרין שמהין אלו נכנס בשלום ויצא בשלום. וזה סוד שרבי עקיבה פעמים מסיים בא"לף ופעמים בה"ה, כשיצאה נשמתו באחד, זכה לאות א' שהוא סוד קוצו של יו"ד. וזה נרמז במלת ריעק, נוטריקון ר"ב ע"קבא י"חודו כ' רבתי, זה שאמר אל, שהוא סוד אל אך אפים (שמות לד ו), ודרשו ולי מה יקרו זה ר' עקיבא שזכה לסוד ש' של תפלין שנקרא יקר, כמ"ש רז"ל במגילה (דף ט"ז [ע"ב]) ויקר (אסתר ח טז) הוא תפילין, ולכן אמר מלת וי"קרא, שכשזכה רבי עקיבא לאות א', זכה ליקר שהוא סוד שין של תפילין, אבל משה לא זכה רק וראית את אחורי (שמות לג כג), שדרשו רבותינו ז"ל בברכות (דף ז' [ע"א]) שהוא קשר של תפילין שהוא אות ד', ולדברי תרגום יונתן בן עוזיאל זכה ליו"ד תפילין של יד קטרא דבידא, בין למר ובין למר פני לא יראה שלא זכה לשין של תפילין, אבל ר' עקיבה נכנס בשלום (חגיגה דף ט"ו [ע"ב]), וזכה גם כן לשין של שדי, לכן אתמר עליה (איוב כח י) בצורת יאורים בקע הן כל יקר ראתה עיניו, ר"ל כשזכה לאות א' שהוא סוד הן, שכן בלשון יוני קורין לאחת הן (תנחומא פרשת וזאת הברכה [סי'] ובשבת דף ל"א [ע"ב]), אז כל יקר ראתה עיניו, שראה כל אותיות של יקר שהוא תפילין. וז"ש במדרש פרשת חקת (במ"ר פ"ט ו') על זה הפסוק שראתה עיניו של רבי עקיב' יותר ממה שראה משה רבינו, שראה רבינו לא זכה רק לב' אותיות של שדי, אבל רבי עקיב' זכה גם כן לאות ש' של תפילין. והנה כששכח משה ווי העמודים ולא יכול לכוון החשבון, עד שבא אליו נשמתו של רבי עקיב', אז אמר ואת ה"אלף וגו' עשה וויים לעמודים (שמות לח כח).

מוזול ירבון הקיצתי ועודי עמר: (יט) אם תקטל
 אלוה ס"ת מלה משמות עב רשע ואנשי דמים סורו מני: (כ)
 אשר יאמרך לבזמה נשא לשוא עריך: (כא) הלוא
 משנאיך יהוה אשנא ובתקומיך אתקוטט: (כב)
 תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי: (כג)
 זקרני ס"ת גימ' כ"ו אל ס"ת י"ל משמות עב ודע לבבי בזנני ודע
 שרעפי: (כד) וראה אם דרך עצב בי ע"ב ונזנני
 בדרך עולם מלכות:

פרק קמ

א לבניצוז מוזמור לדוד: ב זלצני יהוה
 מאדם רע מאיש זמסים תנצני: ג אשר
 זשבו רעות בלב כל-יום וגורו מלזמות:
 ד שנינו לשונם כמו-נזש זזמת עכשוב
 תזזת שפתימו סלה: ה שמרני יהוה מידי
 רשע מאיש זמסים תנצני אשר זשבו
 לדזזות פעימי: ו טמנו-גאים פוז לי
 וזבלים פרשו רשת ליד-מועל מקשים
 שתו-לי סלה: ז אמרתי ליהוה אלי אתה
 האזינה יהוה קול תזנני: זז יהוה אדני עז
 ישועתי סכתה לראשי ביום נשק: ט אל-

תִּתֵּן יְהוָה בְּמֵאֵי רָשָׁע זָמְמוֹ אֶל-תִּפְקֶה
יְרוּמוֹ סִלָּה: י רֹאשׁ מִסִּבֵּי עֲמַל שְׁפָתַיִמוֹ
יִכְסְמוּ: יא יִמוּטוּ עֲלֵיהֶם גִּזְזָלִים בְּאֵשׁ
יִפְלֹם בְּמַהֲמֹרוֹת בֹּל-יִקְוִמוּ: יב אִישׁ לְשׁוֹן
בֹּל-יִכּוֹן בְּאֶרֶץ אִישׁ-זֶמֶס רָע יִצְוֹדְנוּ
לְמַדּוּזָפֹת: יג יִדְעֵתִי כִי-יַעֲשֶׂה יְהוָה דִּין
עָנִי מִשְׁפָּט אֲבִינִים: יד אֶךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ
לְשִׁמָּךְ יֵשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת-פְּנִיךָ:

פרק קמ

תפילה להצלת השכינה מידי הקלי'.

(א) לִמְנַצֵּז נצח עם אור מזמור החסד החופף עליו הנמשך ל כדוד מלכות: (ב)
זלצני יהוה תפארת מאדם רע קלי' מאיש זמסים קלי'
תנצרני: (ג) אשר זשבו רעות בלב כל יום יגורו
מלזזמות: (ד) שננו לשונם כמו נזש קלי' זזמת
עכשוב קלי' תזזת שפתימו סלה: (ה) שמרני יהוה
תפארת מידי רשע קלי' מאיש זמסים קלי' תנצרני אשר
זשבו לדזזות פעמי: (ו) טמנו גאים קלי' פזז לי
וזבלים פרשו רשת ליד מעגל מקשים שתו לי
סלה: (ז) אמרתי מלכות ליהוה תפארת אלי אתה האזינה בינה
ס"ת יהה משמות עב יהוה תפארת ס"ת הה"ה משמות עב קול תזזוני מלכות: (ז)
יהוה בינה אדני מלכות עז ישועתי סכתה לראשי ביום
נשק ב"ן: (ט) אל תתן יהוה תפארת מאויי רשע קלי' זממו

אל תפק ירובו סלה: (י) ראש מסבי עמל שפתימו
 יכסמו כתיב יכסמו: (יא) ימיטו כתיב ימוטו עליהם גזלים
 באש יכלם במהמרות כל יקומו: (יב) איש לשון
 כל יכון בארץ איש זזמס רע ר"ת אחד יצודנו
 למדוזפת: (יג) ידעת כתיב ידעתי יל"י כי יעשה יהוה תפארת ס"ת
 יהיה משמות עב דיין עני יסוד משפט אבינים תפארת: (יד) אך מ"ב
 צדיקים יסוד דז"א ודנוק' יודו לשמך ישבו יל"י ישרים יל"י את
 פניך:

פרק קמא

א בזמור לדוד יהוה קראתיך זושא כלי
 האזינה קולי בקראי-לך: ב תכון תפכתי
 קטרת לפניך משאת כפי מנוזת-ערב: ג
 שיתת יהוה שמרה לפני נצרה על-דל
 שפתי: ד אל-תט-לבי לדבר רע
 להתעולל עללות ברשע את-אישים
 פעלי-און וכל-אלוזם במנעמיהם: ה
 יהלמי-צדיק זוסד ויוכיזני שמן ראש
 אל-יני ראשי כי-עוד ותפכתי
 ברעותיהם: ו נשמוטו בידי-סלע
 שפטיהם ושמעו אמרי כי נעמו: ז כמו

פִּלְזוּ וּבִקְעוּ בָּאָרֶץ נִפְזָרוּ עֲצָמֵינוּ לְפִי
 שְׁאוֹל: זֶה כִּי אֵלַיךָ יְהוָה אֲדָנִי עֵינֵי בְּכָה
 זָסִיתִי אֶל-תֵּעַר נִפְשִׁי: ט שְׁמִרְנִי בְיָדִי פֹז
 יִקְשׁוּ לִי וּמִקְשׁוֹת פַּעֲלִי אָוֶן: י יִפְלוּ
 בְּמִכְמוֹרֵי רָשָׁעִים יִזָּד אֲנֹכִי עַד-אֶעְבּוֹר:

פרק קמא

תפילת השכינה וזעקתה בהיותה נסבכת בענפי החיצונים ("תפילה למשה" להרמ"ק ד"ל דף זעק)

מזמור חסד הנמשך ל לדוד מלכות יהוה תפארת קראתיך חושה לי ¹²⁹⁰ יסוד האזינה קולי תפארת דבינה בקראי מלכות ס"ת היי משמות עב לך לבינה לך גימ' 50 הם נש"ב: (ב) תכון תפילתי מלכות קטרת מלכות

הקשורה בכל י"ס לפניך ¹²⁹¹ משאת כפי חו"ג מנחת ערב סוד היחוד הנעשה מצד יצחק: (ג) שייתה

ו"ק יהוה תפארת שמרה מלכות שמור ה אחרונה מהקלי' ס"ת הה"ה משמות עב לפי

נצרה בינה על דל מלכות שפתי נ"ה: (ד) אל תט אל תטה את המלכות

¹²⁹⁰ "תפילה למשה" דף קעז "חושה לי (קריאה) מלמעלה למטה. ולהיות מציאות היחוד מלמעלה שם הוי"ה ב"א אל הנקודה האמצעית היא נקודת ציון שבה אשד נחלי הזכר, לזה אמר חושה לי אל סוד נקודת ציון.

¹²⁹¹ זוהר חלק א דף רכט עמוד ב

פתח רבי חזקיה ואמר, (תהלים קמא ב) תכון תפילתי קטרת לפניך משאת כפי מנחת ערב, אמאי מנחת ערב, ולא צלותא דצפרא, דלא כתיב תכון תפילתי בבקר. אלא הכי אתמר, תכון תפילתי קטרת לפניך, דקטרת לא אתיא אלא על חדוה, הדא הוא דכתיב (משלי כז ט) שמן וקטרת ישמח לב, ועל דא כהנא כד אדליק בוצינן הוה מקריב קטרת, כמה דאת אמר (שמות ל ז) בהטיבו את הנרות יקטירנה, ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה, בצפרא על חדוה, דשעתא גרים, ברמשא למחדי סטר שמאלא, והכי אתחזי, ולעלם לא אתי אלא על חדוה. ותא חזי קטרת מקשר קשרין, ואחיד לעילא ותתא, ודא אעבר מותא וקטרוגא ורוגזא דלא יכיל לשלטאה בעלמא, כמה דכתיב (במדבר יז מו) ויאמר משה אל אהרן, קח את המחטה ותן עליה אש מעל המזבח, ושים קטרת והולך מהרה וגו', לבתר דא כתיב וירץ (אהרן) וגו', ויכפר על העם, וכתיב ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה, בגין דלא יכלין כל סטרינ בישין וכל מקטרגין למיקם קמי קטרת, ועל דא איהו רזא (ס"א חדוה) דכלא וקשורא דכלא. ובשעתא דמנחה דדינא שריא בעלמא, אתכוין דוד בההוא צלותא, דכתיב תכון תפילתי קטרת לפניך וגו', והאי צלותא דסליק יעבר רוגזא דדינא קשיא דשליט השתא בהאי זמנא, בההוא קטרת דדחי ואעבר קמיה כל רוגזא, (דסליק השתא בהאי שעתא בההוא קטרת דאעדי כל רוגזא) וכל קטרוגא דעלמא, (ס"א ל"ג היינו דכתיב), (ס"א מ"ט בגין דאיהי) מנחת ערב דדינא תליא בעלמא. תא חזי כד אתחרב בי מקדשא, בשעתא דאתוקד זמן מנחה הוה, ועל דא כתיב (ירמיה ו ד) אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב, מאן צללי ערב, אינון מקטרגין דעלמא ורוגזי דדינן דזמינן בההיא שעתא, ועל דא תנינן דבעי בר נש לכוונא דעתיה בצלותא דמנחה, בכלהו צלותא בעי בר נש לכוונא דעתיה, ובהאי צלותא יתיר מכלהו, בגין דדינא שריא בעלמא, ועל דא זמן צלותא דמנחה יצחק תקין לה והא אוקמוה.

לבי לדבר רע להנהגת דין **להתעולל על כלות ברשע** ע"ב שאז
הדינים מתגברים **את אישים פעלי און** קלי' בהפ מתגבר הדין **ובל אלזום**
במנעמיהם:(ה) **יהלמני** אני מעונין ש **צדיק** היסוד ישפיע לי **זוסד**
חסדים זאת מפני ש **ויוכיזני שבין ראש** שפע החכמה נמשך **אל יני** לא ימנע
מלבא אל **ראשי** כתר דמלכות **כי** ס"ת יי משמות עב **עוד ותפלת**
ברעותיהם ואני מבקש זאת גם כאשר המלכות בין הקלי':(ו) התיקון להסרת הקלי' הוא
להכותם במקום אחיזתם חו ספירת ה **נשמטו בידי ב"ן סלע שפטיהם** תפארת
ומיד הם נופלים לנוקבא דתהומא רבה הנקראת "סלע". וזאת יש לדעת כי הקלי' מקבל שפעו מעלית
ההיכלות להיכל קד"ק **ושמעו אמרי** ולהיכלות יש יניקה מהבינה הממתיקה את הדינים **כי**
נעמו:(ז) **כמו פלז ובקע פ"ו בארץ** כמו הקלי' הבוקע את הארץ
העליונה היא השכינה **נפזרו ב"ן עצמינו** ספירות הקדושה **לפי שאול:(ח)**
כי אליך יהוה אדני חו"ב **עיני** להציל מצותי ס"ת היי משמות עב **בכה**
ע"ב ס"ת היי משמות עב **זסיתי** ס"ת היי משמות עב **אל תער נפשי** שמור שלא
יאחזו החיצונים ב: (ט) **שמרני** ס"ת ריי משמות עב **בידי** ס"ת יי משמות עב **פז**¹²⁹²
יקשו לי ומקשות פעלי און:(י) **יפלו במכמרי**
רשעים יזד כל הקלי' **אנכי** ב"פ יב"ק עד שהמלכות תגיע למקומה **עד**
אעבור ע"ב :

¹²⁹² שער הפסוקים - פרשת ויגש

והנה עד"ז, יש עוד חמש ידות אחרות למטה, ואלו הם, כי היד החמישית, הם ב' ידות דאימא
עילאה, שנכללו כאחד, ומהם נעשו כלי היסוד, למ"ן שבמלכות, שהיא נוקביה דז"א. וד' הידות
יהיה לכם וכו', הם ד' הידות דז"ן. ונמצא, כי בחי' הידים הם בחי' הגבורות כנזכר, שהם ביסוד של
הנקבה. וכשמתגברים הדינים, אז הנקבה רואה דם ברחם שלה, שהם בחי' הידים כנזכר. וז"ס
פסוק ידיכם דמים מלאו. ואמרו דמים לשון רבים, יובן במה שביארנו בענין שפיכות דמים, בפסוק
שופך דם האדם, בשער המצות כי בהיות יסוד דאימא נקרא אה"ה, בבחי' האחוריים פשוטים
שבו, העולה מ"ד, מתפשט תוך ז"א בקו אמצעי שבו עד החזה, אשר שם בחי' אות וא"ו של ההו"ה
דאלפי"ן דמ"ה, הכוללת את ז"א, ואות וא"ו היא בת"ת שבו כנודע, ואז מתמלאת אותה הוא"ו בא'
שבאמצע ב' הווי"ן, והיא רמז אל שם אה"ה דיסוד דאימא, המתפשט שם בתוכו בת"ת דזעיר, ואז
נעשה שם מ"ה שלם, ונקרא אד"ם. וכשמסתלקים המוחין דזעיר בשביל איזה פגם, אז ניטלת
אותה האל"ף, ונשארה ו"ו חסרה, ואז ההו"ה דמ"ה אינה אלא דם בלבד. וגם האה"ה בהסתלקו
משם, עולה ד"ם. והרי הם ב' דמים. וז"ס שפיכות דמים. ובהתחברותם יחד, נעשים אדם, שהוא
בגימטריא הו"ה דמ"ה דאלפי"ן. גם ז"ס שמרני מידי פח יקשו לי, כי ב"פ דם, הם פ"ח, ובהיות
הדמים האלו מתגלים בידי הנזכר, אז נקראים ידי פ"ח.

פרק קמב

א מִשְׁכִּיל לְדָוִד בְּהִיּוֹתוֹ בַּמַּעֲרָה תַּפְּלָה:
ב קוֹלִי אֶל-יְהוָה אֲזַעֵק קוֹלִי אֶל-יְהוָה
אֶתְנוּנָן: ג אֲשַׁפֵּךְ לִפְנֵי שִׁיזִי צָרְתִּי לִפְנֵי
אֱמִיד: ד בְּהִתְעַטֵּף עָלַי רוּזִי וְאַתָּה יִדְעָתָּ
נְתִיבָתִי בְּאַרְזוֹ-זוֹ אֶהְלֵךְ טָמְנוּ פִּיזוֹ לִי: ה
הִבֵּיט יָמִין וּרְאֵה וְאִין-לִי מַכִּיר אָבִד
מִנוֹס מִמְּנִי אִין דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי: ו זַעֲקָתִי
אֶלֶיךָ יְהוָה אֲבִמְרֹתִי אַתָּה מוֹזִסִּי וְזִלְקִי
בְּאַרְץ הַזֵּזִיִּים: ז הִקְשִׁיבָה אֶל-רִנָּתִי כִּי-
דָלוּתִי מְאֹד הִצִּילָנִי מִרְדְּפִי כִּי אָמְצוּ
מִמְּנִי: זז הוֹצִיָּאָה מִמִּסְגָּר נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת
אֶת-שִׁמְךָ בִּי יִכְתְּרוּ צַדִּיקִים כִּי תִגְמַל
עָלַי:

פרק קמב

תפילת השכינה וזעקתה בהיותה נסבכת בענפי החיצונים ("תפילה למשה" להרמ"ק ז"ל דף זעק)

(א) **משכיל לדוד**¹²⁹³ **מלכות ביהותו במערה תפלה**

קולי אל יהוה ס"ת ילה משמות עב **אזעק**

קולי אל יהוה ס"ת ילה משמות עב **אתוזן** יב"ק בינה: (ג)

אשפך לפניו אתפלל אליו מלמטה למעלה עד שאבא אל **שיזוי** חג"ת **צרת** מלכות

לפניו אניד: (ד) **בהתעטף עלי** בהארת חכמה מעלה אליו את התפילה

רוזי בינה ואתה תו"מ **ידעת נתיבותי**¹²⁹⁴ חכמה **בארז** ב"ן זו

אהלך טמנו פוז לי¹²⁹⁵ אורחא דפלגותא זו גימ' יג תיקו"ד הם סתמו את צינורות השפע

¹²⁹³ זוהר חלק ב דף קי עמוד א

קום סבא, דהא ידעת רעיונא על דא, הוי מחי לרעיונך, (במדבר כד כא) וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושים בסלע קנך, איתן דא בקר דאברהם, והיינו (בראשית מד ג) הבקר אור, דא עמודא דכל עלמא קיימא עליה, ונהירו דיליה מאברהם ירית, נהר היוצא מעדן אקרי. אי סבא סבא, הא רעיונא אחרא לקבלך, ולא ידעת לאסתמרא היכי מגיחין קרבא, סבא אן הוא תוקפא דילך, ודאי (קהלת ט יא) לא לגבורים המלחמה, כתיב משכיל לאיתן האזרחי, וכתיב **משכיל לדוד**, דא נהר היוצא מעדן, דאיהו תורגמן לדוד, לאודעא ליה מאינן מלין סתימין עלאין, אי משכיל איהו נהר דנפיק מעדן, איתן האזרחי אברהם איהו לעילא. ודאי הא ידענא, ואף על גב דאנא סבא על רעיונא דא מחינא, איתן האזרחי, תרין דרגין אינן, כמה דאת אמר בקר אור, אור הוא אברהם, בקר הוא נהר, אוף הכי איתן האזרחי, אזרח הוא אברהם, איתן כמה דאתמר דא ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן..... פתח ואמר, משכיל לאיתן האזרחי, אלו כתיב משכיל לדוד כדקאמרת, אבל משכיל לאיתן, אית משכיל ואית משכיל, אית משכיל לעילא, ואית משכיל לתתא, משכיל לאיתן, בזמנא דההוא גבר (ס"א נהר) קם בתיובתא, כל שיפן חדאן ומתחברן לגביה, ואי הוא סליק עד דסליק, עד דמוחא עלאה אתפייס לגביה וחדוי לקבליה, וכדין משכיל לאיתן האזרחי, משכיל ליה ואודע ליה על ידא דאברהם (ס"א על ידוי לאברהם) רחימוי כל מה דאצטריך, וההוא מוחא עלאה משכיל לאיתן. וכד דוד מלכא אתתקן בתיאובתא לגביה, איהו משכיל לדוד, כמה דהוה מוחא עלאה משכיל ליה, ועל דא אית משכיל ואית משכיל.

¹²⁹⁴ ספר הפרדס שער כג דף לב ערך "נתיבות"

כפר פירשנו בשכר הנתיבות כי נתיבות הם ל"ב והם בחכמה. והם נקראים "נתיבות פליאות" לפי שהם נעלמות מלשון מופלא ומכוסה. והנתיבות הם כינוי לצינורות נעלמות. ועצם החכמה פירש ברעיא מהימנא (פנחס דף רנו ע"ב) שהוא הנתיב הגבוה מכולם הכולל כולם ועליו נאמר "נתיב לא ידעו עיט" וכל הנתיבות שואבים ממנו והוא ראשון מל"ב נתיבות חכמה.

¹²⁹⁵ פירוש הרמח"ל ז"ל על הכתובים

כי ישרים ישכנו ארץ ותמימים יותרו בה (ב, כ-כב). [חסר ההתחלה] "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם", כי בודאי אז הם טובים כשמקבלים מן האחד הזה, ויש להם שכר טוב. כי השכר הזה הוא יש - ש"י עולמות שהקב"ה מנחיל לכל צדיק וצדיק, שהוא בחי' היסוד צדיק. ואז יש להם שכר טוב בעמלם, זהו עמל שנאמר בו, "נפש עמל עמלה לו", בסוד הזיווג מזכר לנוק', ומנוק' לזכר. לפיכך הוא אומר, "למען תלך בדרך טובים", אלו הם "טובים השנים". "וארחות צדיקים תשמור", זהו מן הא', כי מי שנדבק בדרך זו"ן הוא מקבל מן השפע הבא מלמעלה, שכתוב בו, "ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום", וסוד אורחא דפלגותא כמו שנתפרש. והנה כתוב, "כי ישרים ישכנו ארץ ותמימים יותרו בה", הישרים האלה הם כל החסידים שהיו בישראל, והם ישכנו ארץ לעתיד לבא, בסוד, "מורשה קהלת יעקב". אבל יש מעלה יותר עליונה - התרין משיחין, שנאמר עליהם, "והיה כל הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו", "ותמימים יותרו בה", כי הם נקראו תמימים. ולמה - אלא כי זה יתגלה בסוף הימים, וזהו תמימים - תם ימים, כי בהשלים קץ יגלה כל זה. אבל אע"פ שעשו וישמעאל שלטו על ארץ הקדושה, עכ"ז, "וכרת הזלזלים במזמרות", "ורשעים מארץ יכרתו". ולא וו בלבד, אלא גם זכר לא ישאר מהם, אע"פ שכבר היו מתדבקים בחיצוניות בסוד בגדים הצואים - "ובוגדים יסחו ממנה", בסוד היסח הדעת, כי לא יזכר עוד הצרות שעברו.

ונעשה פח ודין: (ה) הביט אל ה' ימין וראה ואין לי ר"ת וול משמות עב מכיר כי אין היא מתעוררת כעת אבד מנוס יסוד ממני אין דורש לנפשי מלכות: (ו) זעקתי מצד החכמה אליך¹²⁹⁶ יהוה תפארת אמרתי אתה מוֹזְסִי מ"ב זלְקִי ס"ת ה"י משמות עב בארץ הזיזים בינה רק באור החכמה והבינה יהיה מפלט לשכינה: (ז) הקשיבה אל רנתי יסוד כי דלותי ס"ת י"י משמות עב מאד השכינה נפלה ונתדלדלה הצילני מרדפי החיצונים כי ס"ת י"י משמות עב אמצו ממני בהתעוררות הדין: (זז) הוציאה ממסגר זו המלכות הנסגרת במאסר החיצונים נפשי¹²⁹⁷ ר"ת המן להודות הוד את שמך מלכות ב' במלכות יכתרו כתר צדיקים יסוד כי תגמל עלי:

פרק קמז

¹²⁹⁶ "בן ביתי" דף קכז "זעקתי אליך" גימ' ג"פ ר"ו. וכן כתב המהרח"ו ז"ל בשם האריז"ל בשער הכוונות - דרושי הלילה דרוש ה' "ואח"כ ישים נגד עיניו שם הויה ויצירנה בג"פ ר"ו כנודע אצלינו כי אותיו י"ה הם ציור יר"ו כזה ואותיו ה"ו הם ציור ר"ו כזה ר"ו ואותיו ו"ה הם ציור ור"י כזה ור"י כי רגל אות הה"א התלויה לפעמים אנו מציירין אותו בציור י' שהוא ו' זעירא ולפעמי' בציור ו' ממש ונמצא כי ג' מיני ציורי ר"ו יש בשם הויה וכבר ביארנו כי ג' ר"ו אלו הם בגי' תרחם ציון.

¹²⁹⁷ ספר תקט"ו תפילות - תפילה תלד' ב' משיחין הסגורים בגלות במסגר של עניות תורה מסט' דאות ד', לע"ל יצאו משם בהיגלות אות ג' סוד המלאך הגואל, שבכח החסד הנמשך בו דהיינו אור סודות התורה, יתקן לאות ד' לצאת היא והמשיחין התלויים בה מסיתום הגלות אל אחד יחיד ומיוחד הרי שני משיחין סגורים במסגר שנא' בו הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך, והיא דלת, דלות ועניות שהוא דלת סגור בפניהם, שא"א להם לצאת, בזמן שג' תתעורר לגבם, וזה מלאך הגואל, גומל (ל)חסדים טובים שהם חסדי דוד הנאמנים, לתקן אותה הדלת בחסד, שהיתה סתומה בדין קשה, ובמה תתקן אלא בסודות התורה, וזה ויגד לכם את בריתו, גימל דלת רזא דחכמתא ברית צדיק חי עולמים, יגל פזק, יגלה פדיון זרע קדושים, מיד דלת יעשה תלד להוליד אותם כראוי, שיאמר בהם בטרם יבא חבל לה והמליטה זכר, וזה כי תגמול עלי בזמן שג' יאיר לדלת, רבון כל העולמים ליחודך אנו מקוים באמת, לחבר חיבור זה גימל דלת, י' יחוד באמצע, וזה גיד שהוא טוב, ועוד שני יודין אני ראשון ואני אחרון וכו', בהם ופי יגיד תהלתך, עם זו יצרתי לי תהלתי וכו' עננו באמתת יחודך, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

א מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה שָׁמַע תִּפְלֹתַי
הֶאֱזִינָה אֶל-תַּנְּזִנֹנִי בְּאַמְנַתְךָ עֲנֵנִי
בְּצִדְקָתְךָ: ב וְאֶל-תְּבוּא בְּמִשְׁפָּט אֶת-
עַבְדְּךָ כִּי לֹא-יִצְדַּק לִפְנֶיךָ כָּל-זֹזִי: ג כִּי
רִדְף אוֹיֵב נַפְשִׁי דָכָא לָאָרֶץ זִמְתִּי
הוֹשִׁיבֵנִי בְּמִזְשָׁכִים כִּמְתִי עוֹלָם: ד
וַתִּתַּעֲטֹף עָלַי רוּזִי בְּתוֹכִי יִשְׁתַּוְּמוּם לִבִּי:
ה וְכִרְתִּי יָמַיִם מִקֶּדֶם הִגִּיתִי בְּכָל-פְּעֻלָּךְ
בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ אֲשׁוּזָזָו: ו פָּרַשְׁתִּי יָדַי אֵלֶיךָ
נַפְשִׁי כְּאָרֶץ-עֵינָפָה לָךְ סָלָה: ז מִהֵרָ עֲנֵנִי
יְהוָה כָּלְתָה רוּזִי אֶל-תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִפְּנֵי
וְנִמְשַׁלְתִּי עִם-יָרֵדִי בּוֹר: ח הִשְׁמִיעֵנִי
בַּבֶּקֶר זֹסֶדֶךָ כִּי-בָךְ בָּטָוֹתִי הוֹדִיעֵנִי
דֶּרֶךְ-זוֹ אֵלֶיךָ כִּי-אֵלֶיךָ נִשְׁאַתִּי נַפְשִׁי: ט
הֶצִּילֵנִי מֵאִיִּבִי יְהוָה אֵלֶיךָ כִּסֵּיתִי: י לִמְדֵנִי
לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ כִּי-אַתָּה אֱלוֹהֵי רוּזָךְ
טוֹבָה תַּנְּזִנֵנִי בְּאָרֶץ מִישׁוֹר: יא לִמְעַן-
שִׁמְךָ יְהוָה תַּנְּזִינֵנִי בְּצִדְקָתְךָ תוֹצִיא מִצָּרָה

נִפְשֵׁי: יב וּבְזֹזֶסְדֶּךָ תַּעֲבִיט אִיבִי וְהֶאֱבֹדֶת כָּל-עֲרֵרִי נִפְשֵׁי כִי אֲנִי עֲבָדְךָ:

פרק קמו

תפילת השכינה ותחינתה להנצל מהחיצונים.

(א) **מוזמור** חסד הנמשך ל **לדוד** מלכות יהוה תפארת **שמע תפלת**
מלכות **האזינה** בינה **אל תוזנוני באמנתך** מלכות **ענני** ע"ב
בצדקתך ע"ב מלכות: (ב) **ואל תבוא במשפט**¹²⁹⁸ תפארת **את**
עבדך כי לא יצדק ר"ת כלי משמות עב **לפניך כל** ר"ת כלי משמות עב
זזי¹²⁹⁹ יסוד: (ג) **כי רדף אויב קלי נפשי** מלכות **דכא לארץ**
זזיתי כתר **הושיבני במזשכים**¹³⁰⁰ מדור הקלי **כמתי עולם**

¹²⁹⁸ אדרא זוטא דף רצב עמוד א

דוד מלכא בקדמיתא אמר "בחנני יי' ונסני" דהא אנא לא מסתפינא מכל דינן אפילו מהאי צדק
וכ"ש דאחידנא ביה מה כתיב "אני בצדק אחזה פניך" בצדק ודאי. (מלכות ללא תפארת שאז היא מלאה
דין) לא מסתפינא למיקם בדינו. בתר דחב אפילו ממשפט מסתפי דכתיב ואל תבא במשפט את
עבדך. (משפט הוא עמודא דאמצעייתא, תפארת, שהוא מידת הרחמים)

¹²⁹⁹ ספר מסילת ישרים פרק יט - בביאור חלקי החסידות

ואמרו עוד (שבת קנ"א): ונתן לך רחמים ורחמך כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים,
וזה פשוט, כי הקב"ה מודד מדה כנגד מדה, ומי שמרחם ועושה חסד עם הבריות, גם הוא בדינו
ירחמוהו וימחלו לו עונותיו בחסד, שהרי מחילה זו דין הוא, כיון שהיא מדה כנגד מדתו, והוא מה
שאמרו ז"ל (ר"ה י"ז): למי נושא עון למי שעובר על פשע. ומי שאינו רוצה להעביר על מדותיו, או
אינו רוצה לגמול חסד, הנה הדין נותן שגם עמו לא יעשו אלא שורת הדין, ראה עתה מי הוא זה
ואיזה הוא שיוכל לעמוד אם הקב"ה עושה עמו שורת הדין, ודוד המלך מתפלל ואומר (תהלים
קמ"ב): **ואל תבוא במשפט את עבדך כי לא יצדק לפניך כל חי**, אמנם העושה חסד יקבל חסד, וככל
מה שירבה לעשות כך ירבה לקבל, ודוד היה מתפלל במדתו זאת הטובה שאפילו לשונאיו היה
משתדל להיטיב, זהו מה שכתוב (שם ל"ח): ואני בחלותם לבושי שק עניתי בצום נפשי. ואמר (שם
ז'): אם גמלתי שולמי רע וגו'.

¹³⁰⁰ ספר אדיר במרום ח"א - תניא אמר רבי שמעון

ובזמן שנחרב הבית נאמר, **במשכים** הושיבני כמתי עולם (איכה ג, ו). והוא כי אין ההתפשטות
מגיע לישראל כי אם בבחינת הכלים לבד, והפנימיות מסתלק. ואז נאמר, והארץ היתה תהו ובהו
וחשך על פני תהום (בראשית א, ב). וסוד הענין, כי אין שליטה לקליפות בהארת הפנימיות, רק
בבחינת הכלים לבד. והקליפות מקומן בנוקבא דתהומא רבא, והם מתאחזין משם במקום
שמתאחזים. וזה כי כנגד נר"ן של הפנימיות כשהוא מסתלק, נאמר, והארץ היתה תהו ובהו וחשך.
והם בסוד מוח לב כבד שבהם שורים נר"ן, וזה מגיע אל התהום שהוא מדור הקליפות. ובהיות
הנהגת ישראל כן לבד, גבר הגלות הרבה, ואז נאמר, ולא אתנו יודע עד מ"ה, שהוא בחינת המ"ה
הזה שהוא החוט הנ"ל. והנה אז נאמר, ורוח אלהים מרחפת על פני המים (בראשית א, ב),
שאעפ"כ הרוח שהוא סוד הקו הזה היה מתפשט על המים האלה, שהיה מרחפת לבד, בסוד מטי
ולא מטי. ומזה הרוח היו מקבלים אותם החכמים הגדולים הרשומים בישראל שאמרנו. אך כיון
שהרוח לא היה אלא מטי ולא מטי, לכן לא היו יכולים לקבוע ישיבה כר' שמעון בר יוחאי זללה"ה.

קל"י: (ד) ותתעטף עלי רווחי בתוכי ס"ת יי משמות עב ישתומם
 לבי: (ה) זכרתי ימים מקדם כתר הגיתי בכל פעלך
 במעשה ידיך אשוזוז: (ו) פרשתי ידי חו"ג אליך
 נפשי מלכות כארץ עיפה לך סלה ג"ר: (ז) מהר ענני
 יהוה תפארת ס"ת יהיה משמות עב רווחי אל תסתר פניך ג"ר
 ממני ונמשלתי עם ירדי בור קל"י: (ז) השמיעני
 בבקר זסדר ח טו כי בכ בטזזתי יסוד הודיעני דעת דרך
 זו מלכות אלך כי אליך תפארת נשאתי נפשי מלכות: (ט)
 הצילני ס"ת יי משמות עב מאיבי קל"י ס"ת יי משמות עב יהוה תפארת אליך
 כסתי¹³⁰¹: (י) למדני לעשות רצונך כתר כי אתה תפארת

אך בזמן ר' שמעון בן יוחאי זללה"ה אז התחיל להתפשט זה המ"ה, ואז נעשה הזהר, בסוד, ויאמר
 אלהים יהי אור (בראשית א, ג) נגד החושך של הגוף, דהיינו סוד הכלים ששלטו עד אותו הזמן. ואז
 נאמר, ואלהים מלכי מקדם פועל ישועות בקרב הארץ (תהלים עד, יב):

ספר אדיר במרום ח"א - שמייה דעתיקא סתים מכולא
 והנה כל זה הוא ענין המשיח בסוד נחש, שבהיותו בגלות מקשר הקליפות תחת הקדושה, ואז
 נאמר בו, במתים חפשי (תהלים פח, ו). וזה סוד, במחשכים הושיבני כמתי עולם (איכה ג, ו). ואין
 בו כח לתקן בבחינת מצוה, אלא בסוד תורה, שעליה אמרו, ואין שיור רק התורה הזאת. ובאותו
 הזמן הוא מקבל אור התורה מבחינת שם י"ה, כמו היונק ממש שהוא צריך לאמו. ובאותו הזמן יש
 היסורין האלה שהם יסורין של אהבה, והם עשויין לסוד הבירור ממש, שהתורה הבאה מ"ה עושה
 הגבורות כ"כ גדרות כנ"ל, ומשם באין היסורין האלו כי הכל גבורות, ואז הס"א נכפית תחתיו. וזה
 סוד, אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה ומתורתך תלמדנו (תהלים צד, יב), שהם היסורין האלו הבאים
 מ"ה. וזהו, ומתורתך תלמדנו, כי הוא סוד התורה, תורה אור שזכרנו, וזהו תיקון גדול שמתקן
 המשיח:

ספר תיקונים חדשים - תיקונא חדסר
 לבתר כד מטאן ישראל לצלותא בלחש, אתמר וידי אדם מתחת כנפיהם (יחזקאל א ח) לקבלא לה
 מלגו. כדן בעמדם תרפינה כנפיהם, דהא כלא קאים בחשאי לגו לגו. ואי' איהי דמחברת חיבורין
 כדקא יאות, ובה וישם רגלי כאילות וכו' דא חיבורא דאיברין דמתחברן קו"ש. כגון וישם פיו על
 פיו ועיניו על עיניו (מלכים ב ד לד). דההוא ינוקא מסטרא דנוקבא הוה ובג"כ מית, ואיהו גליף ביה
 רזא דדכורא. במאי. אלא בשמא קדישא דע"ב שמהן. ורזא דא ויסע ויבא ויט אלין תלת אבהן. אי'
 קיימא עלייהו ומחברת לון כלהו בשכינתא. כדן שמא נפיק כללא דע"ב שמהן, וביה אחי ליה ודאי.
 ושכינתא אתמר בה הושיבני במחשכים כמתי עולם (תהלים קמג ג). ובזמנא דייתי לגבה קב"ה
 בתלת אבהן לאתחברא בה, אתמר בה הקיצו ורננו שוכני עפר וכו' (ישעיה כו"ט). כדן מחיה מתים
 ברחמים רבים. וכלא על ידא דאי', היד החזקה, ה' יד החזקה, דבה קיימין כלהו בתוקפא שלים
 דס"א לא יכלין לה ודאי:

¹³⁰¹ כתב רבינו מוהר"ח ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן קמ"ג:

הצילני מאויבי ה' אליך כסיתי:
 רז"ל פירשו בזוהר, על פסוק בקר אערוך לך ואצפה, כי דוד הוא במלכות, אשר נעשת חופאה וכסוי
 אל היסוד, הנקרא בקר, להעלים האור העליון. וז"ש הצילני מאויבי ה', כיון שאני במלכות, ואליך
 כסיתי, להעלים אורך הגדול, ואני נאחז במלכות העליונה:

אלוהי רוזוך טובה¹³⁰² יִסֹּד תַנְזַנִּי בֶּאֱרֶץ מִישׁוֹר מַלְכוּת
 (יֵא) לַמַּעַן שִׁמְךָ מַלְכוּת יְהוָה תִּפְאֶרֶת תַּזְזִינִי יִסֹּד בְּצַדִּיקְךָ
 מַלְכוּת תּוֹצִיא מִצְרָה נַפְשִׁי מַלְכוּת: (יֵב) וּבִזְסֹדֶךָ תִּצְמִית
 אִיבִי קִלִּי וְהֶאֱבֹדֶת כָּל צָרִי נַפְשִׁי מַלְכוּת כִּי סֹ"ת יִי מִשְׁמוֹת עַב
 אֲנִי מַלְכוּת סֹ"ת יִי מִשְׁמוֹת עַב עַבְדְּךָ:

פרק קמ"ד

א לְדֹד בְּרוּךְ יְהוָה צוּרִי הַמְּלִיכָה יְדִי
 לְקָרֵב אֶצְבְּעוֹתַי לְמִלְחָמָה: ב זִסְדִּי
 וּמִצֹּדְתִי מִשְׁנֵבִי וּמִפְּלִטִי לִי מִגְּנִי וּבו
 זִסִּיתִי הָרוּדֶד עַמִּי תַזְזִיתִי: ג יְהוָה בָּה-

¹³⁰² ספר עבודת הקודש חלק ג פרק טא

רוח. ורוח אלהים מרחפת הוא רוח אלהים חיים סוד י"ד שבשם הגדול ואם הבנים נקראת רוח מרוח בספר יצירה ונקראו כן לרוב דקותם ומהרוח ההוא הקיום בא מראש ועד סוף כי הרוח מקיים העולם, ורוח יעקב מקבל מהם והוא הרוח הבוקע בין המים והאש ועושה שלום במרומיו והוא הרוח המנשב על הלב, כי לולא הרוח ההוא הבא אליו יחריב העולם כי הוא אש אכלה, ויאמר יי' לא ידון רוחי באדם לעלם וגו', נראה לומר כי היה ראוי לאחר זה הכתוב ולכתבו אחר וירא יי' כי רבה רעת האדם בארץ, והטעם שהובא בין ויראו בני האלהים את בנות האדם וגו', ובין הנפלים היו בארץ לפי שהגיד הכתוב כי היו חומסים הנשים אפילו הנשואות מתחת בעליהן, באמרו ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו, ובזה היו משקרים בזווג העליון, ובזה המעשה המגונה היו מראים על שתי רשויות כי היו מקצצים בייחוד והיו משקרים בהקב"ה ובשכינת עוזו והיו מטריחים את קונם לצור צורות זרות נכריות והיו מטמאים הרוח הנאצל והנשפע בהם מצד הקדושה והטהרה ובפגיתם למטה היו פוגמים למעלה, ולזה כתב אחריו ויאמר יי' לא ידון רוחי מלשון נדנה כלומר לא יתמיד רוחי אשר השפעתו באדם לעולם ולא יאריכו ימים עוד בסבת הנשמה הקדושה אחר שטמאוה לא אמתין להם כי אם מאה ועשרים שנה, אם ישובו, ואם לא אמחה את האדם וגומר, ואמרו בשגם הוא בשר כלומר ואין להתנצל בעדם לומר שבשרם מחטיאם שאם בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין, וכבר צויתי לאדם הראשון על ששה מצות ומכללם גלוי עריות והוא והבאים אחריו עברו ברית והדבר אשר בו חשבו להשרש ולהבנות בעולם יהיה סבת השהחתם. ועל דרך האמת רוחי הכוונה על ה"א אחרונה שהיא רוח יי' רוח הקדש ויהיה לא ידון מלשון מדון, והכוונה כי מעשיהם המקולקלים ובפרט גלוי עריות היו גורמים ריב ומדון בכנסת ישראל כי היא אשר אמרה נעשה אדם, והיו גורמים השחתת הארץ ארץ חפץ וידונו מדה כנגד מדה וכמו שאמר והנני משחיתם את הארץ, כי יתן יי' את רוחו עליהם שכינתו, **רוח טובה תנחני**, רוח יי' דבר בי, ועליו אמר ורוח קדשך אל תקח ממני שהיא כחו ומדתו נפש דוד, ונחה עליו רוח יי' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי':

אָדָם וַתִּדְעֵהוּ בֶן-אָנוּשׁ וַתִּזְוָשְׁבֵהוּ: ד
אָדָם כֹּלֵב לִדְבַר דְּבָרָה יָמָיו כָּצֹל עוֹבֵר: ה
יְהוָה הֵט-שָׁמִיךְ וַתִּירַד גַּע בְּהָרִים וַיַּעֲשֶׂנוּ:
ו בְּרוֹק בָּרֶק וַתִּפְיֹצַם שְׁלֹז זֹאצִיךְ וַתִּהְיֶימָם:
ז שְׁלֹז יָדִיךְ מִמָּרוֹם פָּצְנִי וְהִצִּילֵנִי מִמָּוִם
רָבִים מִיַּד בְּנֵי יֶזְכָּר: זז אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבָר-
שָׂוֵא וַיִּמְיָנָם יָמִין שָׁקָר: ט אֱלֹהִים שִׁיר
זֹדֶשׁ אֲשִׁירָה לָךְ בְּנֶכֶל עֲשׂוֹר אֲזַמְּרָה-
לָךְ: י הַנּוֹתֵן תִּשְׁוַעָה לַמַּלְכִּים הַפּוֹצֵה
אֶת-דָּוִד עֲבָדוֹ מִזֹּרֵב רָעָה: יא פָּצְנִי
וְהִצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי-יֶזְכָּר אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּבָר-
שָׂוֵא וַיִּמְיָנָם יָמִין שָׁקָר: יב אֲשֶׁר בְּנֵינוּ
כְּנֻטָּעִים מִגְּדָלִים בְּנִעֻרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזוֹלֹת
מִזֹּטָבוֹת תִּבְנִית הֵיכָל: יג מְזוּיָנוּ מִלְּאִים
מִפִּיקִים מִזֶּן אֶל-זֶן צֹאוּנוּ מֵאֲלִיפוֹת
מִרְבָּבוֹת בְּזוֹצוֹתֵינוּ: יד אֲלוֹפֵינוּ מִסְבָּלִים
אִין-פֶּרֶץ וְאִין יוֹצֵאת וְאִין צוֹוָה
בְּרוֹזְבוֹתֵינוּ: טו אֲשִׁירִי הָעָם שְׁכָכָה לוֹ
אֲשִׁירִי הָעָם שִׁיְהוָה אֱלֹהָיו:

פרק קמד

הודאת השכינה להקב"ה בהצילה מהחיצונים והתגברותה עליהם.

(א) לדוד מלכות ברוך יסוד יהוה תפארת צורי המלמד ידי
ח"ג לקרב¹³⁰³ גבורה אצבעותי למלחמה: (ב) זסדי חסד
ומצודתי ס"ת היי משמות עב משגבי ס"ת יי משמות עב ומפלטי ס"ת יי
משמות עב לי ס"ת יי משמות עב מגני ס"ת יי משמות עב ובו זסיתי הרודד
עמי תזזתי: (ג) יהוה תפארת מזה ס"ת יהה משמות עב אדם
ותדעהו בן אנוש ותזשבהו: (ד) אדם להבל
דמה ס"ת מלה משמות עב ימיו כצל עובר: (ה) יהוה תפארת הט
שמיך תפארת ותרד גע בהרים ויעשנו: (ו) ברוך ברק
ותפיצם שלז זזיך ותהמם: (ז) שלז ידיך ממרום
פצני והצילני מבמים רבים מיד בני נכר ב"ן: (ז)
אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר: (ט)
אלהים שיר זודש אשירה לך בנבל עשור
אזמרה לך: (י) הנותן תשועה למלכים¹³⁰⁴ הפוצה
את דוד עבדו מוזרב רעה קלי: (יא) פצני והצילני פ"ו
ס"ת היי משמות עב מיד בני ר"ת ומב משמות עב נכר ב"ן אשר פיהם
דבר שוא וימינם ימין שקר: (יב) אשר בנינו
כנטעים מגדלים בנעוריהם בנותינו כזוית

¹³⁰³ שער הכוונות - דרושי תפילת השחר דרוש א
ופסוק "לבני ישראל עם קרובו הללויה" הוא בגבורה מלשון המלמד ידי לקרב. וז"ס אשר לו אלהים
קרובים שהוא הגבורה וקרובים מלשון כלי הקרב וכלי זיין.

¹³⁰⁴ כתב רבינו מוהר"ן ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן קמ"ד:
הנותן תשועה למלכים:
יתבאר במ"ש הפסוק הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה, כי הקליפות הנקראות חרב רעה, הנה הם
סמוכים וקרובים למדת המלכות, אשר בה נשרש דוד המלך ע"ה ואמר, כי עם היות החרב רעה
הנזכר, סמוכה לשרשו, עכ"ז מצילו ממנה, וז"ש הפוצה את דוד עבדו:

מוזטבות תבנית היכל: (יג) מזוינו מלאים מפיקים
 מזן אל זן צאוננו מאלופות מרבבות
 בזוזותינו: (יד) אלופינו מסבלים¹³⁰⁵ אין פרץ ואין
 יוצאת ואין צוזה ברזבתינו: (טו) אשרי כח"ב העם
 שככה לו¹³⁰⁶ אשרי כח"ב העם שיהיה תפארת אלהיו:

פרק קמה

א תהלה לדוד ארוממך אלוהי המלך
 ואברכה שמך לעולם ועד: ב בכל-יום
 אברךך ואהללה שמך לעולם ועד: ג
 גדול יהוה ומהכלל מאד ולגדלתו אין
 זקק: ד דור לדור ישבז מעשיך

¹³⁰⁵ ספר תקט"ו תפילות - תפילה קלא

בכח קיווים של ישראל האמת צומח מן הארץ, מקום שהיה מושפל שם מפני כובד משא השקר. אין לך דבר שכחו לבקוע דרך מסך השקר כמו קיווים של ישראל שמקוים לגילוי יחודו יתברך אל אחד יחיד ומיוחד אתה (שר) שלום שנא' בך ה' שלום, וביתך שלום שהיא השכינה בית שלך בית יעקב ודאי, בזמן שמתחברת בך בית נמצא, ואז אין שטן ואין פגע רע, שבזמן שאינה מתחברת עמך אין שלום נמצא, וזה בזמן שנאמר ונרגן מפריד אלוף, וכמה כובד נמצא בעבור זה שנאמר בו אלופינו מסובלים שצריך לסבול משא כבד הזה כובד אבן, וא"א לעלות למעלה בעבור כובד זה, וזה השקר שמכביד על אמת ונתלה בו ואז נא' כמשא כבד יכבדו ממני, שהרי השקר אין לה רגלים, ואין יכול לעמוד בפ"ע, אלא צריך שיתלה עצמו באמת ואז מכביד עליו שנא' בו נלאיתי נשוא, באותו הזמן כמה מחלוקת נמצא בין האמת והשקר, שהרי האמת רוצה לגלות אמתו והשקר מכביד עליו, וצריך להעביר השקר, במה אלא בקיוי ודאי שבוקע החשך ועובר אל האמת שהרי אין שום דבר שבוקע כמו הקיוי, ומיד אמת מארץ תצמח, מה שהיה נשפל עד לארץ מפני כובד האבן הוא עולה, אמת מארץ תצמח ודאי, רבון כל העולמים תשפות שלום לנו בכח קיויים של ישראל שנא' בו שלום שלום כי בך בטוח, שלום מצד המלך הקדוש, שלום מצד השכינה הקדושה, ואז תאלמנה שפתי שקר, וכמה מריבות וקטטות מתעוררים מיד בין השקר עצמו, חרב איש ברעהו, אמלאה החרבה, אתה שלום וביתך שלום, ושלום על ישראל בגילוי אמתך, בו אמת ושלום אהבו, והרי ישראל עמך מקוים לך לאמת הזה לעשות שלום בעולם וזה ע"י אליהו, בו אין אליהו בא אלא לעשות שלום בעולם, גלה אמתך למקוים לך, לישועתך קויתי ה':

¹³⁰⁶ כתב רבינו מוהר"ח ז"ל בשער הפסוקים שם:

אשרי העם שככה לו:

הנה מלת שככה, בגימטריא משה, כמש"כ בזוהר גם ר"ת לו 'אשרי' העם הוא לאה, לרמוז אל מ"ש במקומות רבים כי משה איתדבק בלאה עלמא דאתכסיא עילאה:

וּגְבוּרַתְךָ יִגִּידוּ: הַהֵדֵר כְּבוֹד הַזֶּדֶק
וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחוּ: וַיַּעֲזוּ נֹרְאֹתֶיךָ
יֹאמְרוּ וְגִדּוּלְתְּךָ אֲסַפְּרָנָה: זֶכֶר רַב-
טוֹבָךָ יִבְיַעוּ וְצִדְקָתְךָ יִרְעִנוּ: זֶה זִמְנוֹן וְרִחוֹם
יְהוָה אֶרֶךְ אֲפִים וְגָדֹל-זֶסֶד: ט טוֹב-
יְהוָה לְכָל וְרוֹזְמוֹ עַל-כָּל-מַעֲשָׂיו: י
יִדְוֶךָ יְהוָה כָּל-מַעֲשֵׂיךָ וְזִסִּידֶיךָ
יִבָּרְכוּ: יא כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ
וּגְבוּרַתְךָ יִדְבִּירוּ: יב לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם
גְּבוּרַתְּךָ וְכְבוֹד הַהֵדֵר מַלְכוּתוֹ: יג מַלְכוּתְךָ
מַלְכוּת כָּל-עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל-דּוֹר
וְדוֹר: יד סוּמָךְ יְהוָה לְכָל-הַנִּפְלִים וְזִיקָה
לְכָל-הַכּוֹפִים: טו עֵינַי-כָּל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ
וְאַתָּה נֹתֵן-לָהֶם אֶת-אֲכָלָם בָּעֵת: טז
פֹּתֵחַ אֶת-יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-זֵי רָצוֹן: יז
צִדִּיק יְהוָה בְּכָל-דֶּרֶכָיו וְזִסִּיד בְּכָל-
מַעֲשָׂיו: יח קָרוֹב יְהוָה לְכָל-קֹרְאָיו לְכָל-
אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאַמֻּת: יט רָצוֹן-יִרְאֵיו
יַעֲשֶׂה וְאֶת-שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וַיּוֹשִׁיעֵם: כ

לעולם ועד: (ב) בכל יום אברכך¹³⁰⁸ **ואהללה שמך**

לעולם ועד: (ג) גדול יהוה¹³⁰⁹ **תפארת בזמן שמחובר למלכות**

ומהלל מאד גבורה ולגדלתו **מלכות בזמן שעלתה לתפארת אין**

וזקר¹³¹⁰ **(ד) דור רחל לדור לאה ישבח יחשיך מעשיך וגבורתיך בינה, גבורה ומלכות**

והכא כתיב ותהלתי אחטם לך. בסוד תהלה לדוד שהיא המלכות אשר נתלבשה בחוט כי כל תהילה היא במלכות אלא שתהלה זו היא במלכות עתיק יומין.

ספר מגלה עמוקות - אופן צד

ומזה הטעם האומר ג' פעמים תהלה לדוד בכל יום, להמשיך ג' קוין שהוא סוד חס"ד ד"ן רחמי"ם, בגימטריא תה"ל לדוד, מזה הטעם נקרא י"עקב איש ת"ם (בראשית כה כז), שהוא כלול חס"ד ד"ן רחמי"ם, שהוא בגימטריא ת"ם שהיא השכינה שנקראת מלכות בית דוד, ומי שהוא אומר תהלה [ל] דוד שממשיך ג' קוין אלו הנרמזין במלת תהלה בכל יום לשכינה, בלי ספק שהוא בן עולם הבא שמיחד אתוון לשמא קדישא.

ספר תקט"ו תפילות - תפילה קפה

בכל יום אברכך זה ק"ש, ואהללה שמך לעולם ועד זה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

ספר עבודת הקודש חלק ב פרק כב

ובמדרשו של רשב"י ע"ה (ח"ג ה' ע"א) גדול יי' ומהולל מאד אימתי איקרי קב"ה גדול מאד כד איהו בכנסת ישראל, הה"ד בעיר אלהינו בעיר אלהינו הוא גדול, אמר ליה ר' יהודה אלהינו מאי בעי הכא אמר ליה הכי הוא ודאי האי עיר דחלא ותושבחתא היא דישראל, מאי משמע אשתמע דמלכא בלא מטרונתא לאו הוא מלכא ולא הוא גדול ולא הוא מהולל, מכאן שאם הוא בעיר שהיא אלהינו, כלומר שהוא בייחוד גמור בה הוא גדול והסבה והגורם לייחוד הוא שלמות הנשמה בתורה ובמצות: עוד עיין במזמור מח על המילים "גדול ומהולל".

ספר תקט"ו תפילות - תפילה קפה

כל המאורות בעלי החסד יש גבול לחסדם אבל יחודו ית' אין קץ לחסד שיש בכחו לפעול, ולכן אין כל שם שיגדירו

אל אחד יחיד ומיוחד הרי לגדולה שלך אין הפסק וזה חסד שאין לו הפסק, שכל שאר בעלי החסד אעפ"י שיכולים להיטיב אבל אין שום חסד שלא יהיה לו גבול, אבל אתה כי גדול מעל שמים חסדך, שהרי שמים בחסד נתקנו דכתיב וימיני טפחה שמים וזה שם מים שהרי מי ברכה עומדי' שם להשפיע לארץ והארץ היא מקבלת (שארן משפיעים) [מאלה משפיעים] לה אבל משפיעים אלה הם מושפעים ממך, אבל אתה משפיע לכלם ואין אתה מקבל מאחרים לפיכך חסד שלהם אעפ"י שהוא חסד אינו יכול לתת אלא מה שבכחם, אבל אתה חסד שלך הוא גדול שאין לו הפסק כי גדול מעל שמים חסדך, ושם הקדוש שלך מתפשט במדריגותיו והוא גדול בשעה שעושה חסד בעולם שנא' בו גדול ה' ומהולל מאד וכמה תהלות נותנת לו לפי המדריגות שהוא פועל בהם שכמו שלכלם יש גבול כן יש להם שם להזכיר אותם בו ולספר בם שבחם, ומהלל מאד ודאי, בכמה מיני תהלות לפי שכמה מיני חסדים הוא פועל, אבל יחוד שלך אין לו שם וכ"ש כינוי שיראה אותו ולא תהלה שתוכל לספר שבחו אלא ומרומם על כל ברכה ותהלה שהרי במדריגות קדושתך שם נא' ויברכו שם כבודך אבל ביחוד שלך ומרומם על כל ברכה ותהלה ודאי, לפיכך גדול ה' ומהולל מאד למטה, ולגדולתו אין חקר למעלה ביחוד שלך, כי גדול מעל וכו', וכל מדריגות שלך אמת הם, אבל יש אמת שנא' בו ותשלך אמת ארצה שיכול שקר לכסות אותו, אבל אמת שלך בו אמת מארץ תצמח אמת ששולט על הכל, בו וה' אלהים אמת הוא אלהים חיים וכו' ועד שחקים אמתך, רבון כל העולמים ליחודך ולאמתך ישראל מקוים והם משימים ציפויים בך אעפ"י שרואים כמה שינויים בזמנים מצד אותה שנא' בה לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים, שהם י"ד עתים לטובה י"ד לרעה וזה (עיתותי בידך) [בידך עתותי] דייקא, אבל מצד שלך ועתה יגדל נא כח ה', כח כלם לטובה שימין ושמאל נעשה אחד, קורא אני אליהם יעמדו יחדיו, והיו לאחדים בידך, ולפיכך בכל השינויים אין ישראל משתנים לפי שתקותם ביחוד שלך שאין שם שינוי דכתיב אני ה' לא שנית, גלה יחודך באמת לישראל שהם גוי אחד כלה זרע אמת, ה' אל תאחר, לישועתך קויתי ה':

יגידו ימשיכו שפע החכמה. אין הגדה אלא מצד החכמה: (ה) הדר נצח כבוד הודך הוד ודברי תו"מ נפלאותיך כח"ב אשיחה אמשיך אותם לתו"מ: (ו) ועזוז גבורה והוד נוראתיך תפארת ויסוד יאמרו וגדולתיך כתיב וגדולתך חסד אספרנה אאיר אותה למטה: (ז) זכר תפארת רב טובך יסוד בהתגבר בו צד הרחמים יביעו ישפיעו שפעם במלכות וצדקתך מלכות ירננו יתקנו דיניה: (ח) חנון בינה ורחום חכמה ר"ת יחו משמות עב יהוה תפארת ר"ת יחו משמות עב ארך אפים¹³¹¹ כתר וגדל חסד חסד: (ט) טוב מאיר יהוה תפארת לכל יסוד ורחמינו תפארת הנקראת רחמים על כל יסוד מעשיו מלכות: (י) המתפללים נחלקים לשתי קבוצות. המתפללים לתועלת עצמם ועליהם אמר יודוך יהוה תפארת כל יסוד מעשיך מלכות וכוונתם להמשיך מהשכינה רפואה וכו'. ועל המתפללים לתועלת השכינה ועליהם אמר וחסידיך העושים לפני משורת הדין יברכוכה: (יא) כבוד ל"ב נתיבות חכמה המתפשטים עד מלכותך המלכות יאמרו יעלו וירוממו ואת מידת וגבורתך הגבורה ידברו ימשיכו למלכות ובכך תישאר היא נקיה. במצב זה יש ריבוי רחמים ומעט דין: (יב) להודיע דעת לבני האדם¹³¹² לל"ה¹³¹³ הצדיקים גבורתיו והם יסודין של אהבה וכבוד הדר נצח מלכותו מלכות: (יג) מלכותך מלכות המחבורת תפארת מלכות כל יסוד עלמים בינה וממשלתך תפארת בכל דור רחל ודור לאה: (יד) סומך¹³¹⁴ יהוה תפארת לכל הנפלים יסוד ומלכות על ידי שנותן להם שפעם במקומם וזוקף ומגביה אותם למעלה לתפארת לכל הכפופים יסוד ומלכות: (טו) לניני נצח והוד הם

¹³¹¹ פירוש הגר"א ז"ל לספרא דצניעותא - פרק א

וכן בחוטם אשתמודע פרצופא שבע"ק חוטמא אריך כמ"ש בא"ז דף רצ"ד חוטמא דע"ק אריך ואתפשט ואקרי ארך אפים אבל דז"א קצר כמ"ש שם והאי חוטמא זעיר וכד תנא שרי נפיק בבהילו ואתעבד דינא ומאן מעכב להאי חוטמא דעתיקא וכן אמר בא"ר תאנא האי חוטמא זעיר וכד כו'. ולכן נקרא ז"א וע"ק אריך אנפין (הגהה - וכן נקרא על שם פנים של זעם ופנים של רצון): וז"ש בחוטמא אשתמודע פרצופא.

¹³¹² כתב בסידור "תפילה למשה" דף מד "בני אדם" היינו הצדיקים שהם נקראים אדם ודאי. וראיתי לתת נופך מדילי. אדם הוא בתפארת בו שם מ"ה גימ' אדם. בני התפארת זה היסוד ולכן אמר הרמ"ק ז"ל שהם הצדיקים.

¹³¹³ שער הכוונות - דרושי תפילת השחר דרוש א

פסוק להודיע לבני האדם גבורותיו ר"ת יכוין שהם שם לל"ה והוא שם א' מע"ב שמות דויסע ויבא ויט וגם הוא בגימטריא אדני:

¹³¹⁴ זוהר חלק א דף ב עמוד ב

עאלת את ס, אמרה קמיה ריבון עלמין, ניחא קמך למברי בי עלמא, דאית בי סמיכא לנפלין, דכתיב (תהלים קמה יד) סומך יהוה לכל הנופלים, אמר לה, על דא אנת צריך לאתרך, ולא תזוז מניה, אי אנת נפיק מאתרך, מה תהא עלייהו דאינון נפלין, הואיל ואינון סמיכין עלך, מיד נפקת מקמיה.

ספר הניקוד לרבי יוסף גיקטליא ז"ל

המבין עיקרים הללו יכנס לכמה חדרים בסוד שב"א, והמבין סוד שב"א הוא סוד צווי לקיום הדבר, וכן הפסוק אומר שב"ה עמדי, ומטעם זה הוא סוד הגליות והנפילה נפלה עטרת ראשינו, וכתוב קומי אורי כי בא אורך, ואלמלא אור הלבנה נחשבת שאין לה מאור מעצמה הבן זה מאד, ולפיכך נקרא יבשה שאין המים העליונים נשפעים, וכן הוא אומר ותראה היבשה"ה, יבש חציר יבשו נאות מדבר, ועד"ז לעולם מדת המלכות תלויה במעשה התחתונים להריק לה מים עליונים, או לשבר לה הצנורות, ועד"ז ראוי לה להיותה נסמכת, סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים וגו', ומטעם זה ראוי לסמוך גאולה לתפלה, כי המלכות צריכה סמיכה, וסמיכה שלה גאולה, וכן אמז"ל תכף לגאולה תפלה, וכבר ידעת כי גאולה ותפלה הם יסוד ומלכות, וכה"א סומך ה' לכל הנופלים, וכתוב אקים את סוכת דוד הנופלת, וכתוב אלה תולדות פרץ, וכתוב ויהי כמשיב ידו, וכתוב מה פרצת עליך פרץ, וכתוב ואחר יצא אחיו אשר על ידו השני ויקרא שמו זרח, ויזרח לו השמש, והלכו גוים לאורך ומלכים לנוגה זרחך, וכתוב מי העיר ממזרח צדק, וכתוב ממזרח אביא זרעך וממערב אקבצך, אלו הסתרים הגנוזים כלם סתורים וגנוזים בנקוד שב"א שהוא סוד המלכות שצריכה סמיכה, שאם אין סמיכה לשב"א אינו עומד מאליו אם לא יהיה סמוך לנקוד אחד משאר הנקודים, ושמור זה העיקר הגדול:

מקורות ה' כל יסוד אליך לתפארת וג"ר הרמחים ב-ג של אליך שזה הכתר הכולל חכמה ובינה ישברו¹³¹⁵
מצפים ואתה תו"מ נותן להם את אכלם שפעם על ידי חיבור בעתו תו"מ עת (מלכות) ו (תפארת)
(טז) פותח את ידך¹³¹⁶ אל תקרי ידך אלא יודיך זה שם ע"ב בו ד' יודין חה הפירוש שהוא זן את העולם

¹³¹⁵ זוהר חלק א דף רח עמוד א

פזר נתן לאביונים, רבי אלעזר אמר, כד ברא קב"ה עלמא, קאים ליה על סמכא חד וצדיק שמה, והאי צדיק איהו קיומא דעלמא, ודא איהו דאשקי זון לכלא, דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, ומשם יפרד, מהו יפרד, אלא ההוא מזונא ומשקיא דההוא נהר, נטיל גנתא כלא, ולבתר אתבדר ההוא משקיא לד' סטרין דעלמא. וכמה אינון דמצפאן לאתשקייא ולאזנא מתמן, כמה דאת אמר (תהלים קמה טו) **עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו**, ובגין כך פזר נתן לאביונים, דא צדיק, צדקתו עומדת לעד, דא כנסת ישראל, דבגין כך איהי קיימא ברזא דשלם בקיומא שלים.

¹³¹⁶ שער הכוונות - דרושי תפילת השחר דרוש א

פסוק **פותח את ידך** הנה מזמור הזה נתקן לאומרו ג"פ ביום כנודע בסדר התפלה ב"פ בתפלת השחר ופעם א' במנחה בכל זמן מג' זמנים הנז' יש כוונה בפני עצמה עם היותם דרך אחד ונבאר עתה כונה שבזמירות דתפלת השחר הנה ר"ת פותח את ידך פא"י והוא שם א' מע"ב שמות דויסע ויבא ויט גם סודו הוא חיבור ב' שמות הויה ואדני יאהדונהי וכבר ידעת מ"ש בזוהר ובתיקונים פותח את ידך אל תקרא ידך אלא יודיך והם שני יודין של יאהדונהי ראשונה ואחרונה וביניהם ו' אותיות כמנין ו' וצורת ו' היא נקודת פתח וזהו פותח את ידך יודיך כנז' בהקדמת התיקונים. גם ס"ת פותח את ידך חת"ך והוא שם קדוש המכונה בספרי המקובלים שם הפרנסה. גם תכוין כי שם הנז' בחילוף אתב"ש הוא סא"ל והוא שם א' משמות ע"ב דויסע ויבא ויט גם שם סא"ל הוא בגימטריא שם פא"י כמנין יאהדונהי כנז' בר"ת פא"י והנה כל הכונות שבפ' הזה הם שוות בשלשה זמנים שאומרים אשרי והחילוק שביניהם אינו אלא בכונת שם חת"ך בלבד וזה ענינו כי בזמירות דשחרית תכוין כי שם חת"ך שרשו הוא יוצא מחילוף ותמורת ההויה שהיא בגי' מצפ"ך שהוא בגי' ש' גם שם אלהים במילוי יודין הא בגי' ש' וכבר נתבאר במ"א כי שם מצפ"ך להיותו תמורת ההויה לכן הוא רחמים מעורב בדין ולכן הוא בגי' אלהים דיודין וזה סדרן הויה ואח"כ מצפ"ך ואח"כ אלהים כי שם אלהים הוא יותר דין מכולם והנה בזמירות שעדיין לא התפללנו תפלת השחר ולא ירד שפע עליון אלא שעכ"ז הוא בחינת בקר אשר בו שולט אברהם איש החסד ולכן שם מצפ"ך שהוא ממוצע בדין הוא המאיר עתה ונמצא כי שם זה הוא הנק' חת"ך עם היות שמקורו הוא מג' שמות שהם הויה מצפ"ך אלהים עכ"ז כל אחד הוא כפי הזמן והשעה כמשי"ת:

והנה עתה בזמן הזמ' לסבה הנז' הנה השם הזה יונק משם מצפ"ך הממוצע. והנה הוא באופן זה כי מצפ"ך גי' ש' כמנין אלהים דיודין ואם תסיר שורש שם אלהים כפשוטו שהוא פ"ו שהוא שרש הדינין ישאר בגי' רוח כמבואר אצלנו בפ' ורוח אלהים מרחפת כו' והנה בבקר שעדיין זר"ן הם אחר באחר ושני האחוריים הם בחינת דינין כנודע וכל אחר הוא שם אלהים ונמצא ששני האחוריים הם שני פעמים רוח וב"פ רוח הוא גי' חת"ך. גם פי' חת"ך הוא לפי שכל האחוריים הם בסוד רבוע השמות כנודע וכאשר תרבע שם אלהים כזה א' א"ל אלהי אלהים בגי' ר' ועם הי"ג אותיות דמילוי יודין והכולל הרי רי"ד כמנין רי"ח כנז' והנה הם ב' אחוריים שהם שני פעמים רי"ח שהם בגי' חת"ך גם זה עצמו הוא הבנת לשון חת"ך כי בחי' האחורי' שם מקום החתוך כי שם מתחתכין וננסרין לשנים בעת הנסיר' כנודע ונמצא כי שם חת"ך הנז' בס"ת ה"ס ב' האחוריים דזר"ן הנקרא הויה אלהים הנרמזים בר"ת פא"י העולה יאהדונהי שהוא חיבור זר"ן אבל כונת שם חת"ך בזמן המנחה הוא נגזר משם אלהי' לפי שאז הוא זמן הדין והכונות שוות אל הנז' כי כאשר תסיר ב' האחוריים דאלהים במילוי יודין ב' שמות שרשי אלהים שהם פ"ו פ"ו ישארו חת"ך ע"ד הנז' ממש:

וכונת שם חת"ך באשרי שקודם ובא לציון אשר אז כבר התפללנו תפלת שחרית וירד השפע וגם הוא בחינת בקר שהוא חסד גמור אז הוא נגזר משם ההויה שהוא רחמים והיא הויה דע"ב שהוא מבחינ' החכמה ששם הוא הויה דע"ב דיודין כנודע:

והנה נודע בסוד והחכמה תחיה בעליה כי כל המזון והפרנס באה מן החכמה כנז' בזוהר פ' בשלח בענין המן וה"ס פותח את ידך יודיך שהם הד' יודין שבהויה דע"ב דיודין כנז' וכל אחד כלול מעשר וי' מי' הרי הארבע יודין הם ת' וכל"ח אותיות שיש במילוי המלוי שיש בהויה זו הרי הכל גי' חתך. ובזה תבין היות השם הזה נקרא אצל המקובלים שם הפרנסה והרי נתבאר ג' חילוקים שיש בכונת שם חת"ך בגי' זמנין הנז'. אבל כל שאר הכונות שבפ' הזה הם שוים בגי' זמנים הנז'. הנה במלת ומשביע ג"כ תכוין שהוא בגימטריא חת"ך הנזכר ותכוין גם כן בו בענין כונות שם חתך הנז' ובמלת רצון תכוין להמשיך מן הרצון העליון שהוא הויה העולה קפ"ד שהם אחוריים דהויה דיודין שהוא ביסוד דאבא שבתוך רישא דז"א בדעת שבו כנודע וגם הוא אהיה דיודין העולה בגי' קס"א שהוא היסוד דאימא שגם הוא ברישא דז"א בדעת שבו כנודע. והנה קפ"ד וקס"א עם הכולל הם בגימ' רצון ותכוין להמשיך מב' יסודות הנז' שפע ומזון וברכה אל כל העולם ותכוין שעל ידם

בחסד. חסד גימ' ע"ב פא"י ומשביע נותן שפע מכל הו"ק ל לכל יסוד חי יסוד רצון כתר: (יז) צדיק יסוד יהוה תפארת בכל דרכיו כל דרכיו הם להשפיע ליסוד וחסיד ונותן את השפע בחסד בכל יסוד מעשיו מלכות: (יח) קרוב יהוה תפארת לכל קראיו הנזקקים לו כגון רפואה או צרה פרטית לכל יסוד אשר יקראהו באמת¹³¹⁷ תפארת: (יט) רצון יראיו מלכות יעשה מלכות מבלי לנכות מזכותם ואת שועתם מלכות ישמע בבניה ויושיעם ויתן להם צרכם: (כ) שומר מלכות יהוה תפארת את מלכות כל יסוד אהביו מצד הגבורה ואת כל הרשעים ישמיד: (כא) תהלת בינה יהוה תפארת ידבר יושפע על ידי היסוד פי במלכות ויברך ושם נשפע אל כל יסוד ומשם אל ה בשר מלכות ואז היא נקראת שם מלכות קדשו המקבלת אור החכמה הנקרא קודש וכן מה לעולם בינה יורד השפע עד ה ועד מלכות:

יתמתקו ב' כוחות של דין המונעים הפרנסה שה"ס שני עינים הנזכר ב' שקודם לזה והוא עיני כל אליך ישברו כו'. והנה בעינים יש שני דמעות שמהן יוצא הדין כנז' ב' שמות [דף י"ט סוף ע"א] והם למטה בנוקבא דז"א הנקרא רחל אשר גם היא בגי' דמעה שני פעמים ולכן נרמזת רחל ב"ת לכל ח"י רצון ותכוין להמתיק את רחל הנז' שהיא נוקבא תתאה ואת שני דמעות שהם בגי' ג"כ כמנין רחל אשר אלו הדמעות הם יורדים בימא רבא שהיא הנוקבא כנז' שם בזוהר ב' שמות ותמתיקם ע"י הרצון הנז' שהוא קפ"ד וקס"א:

¹³¹⁷ כתב רבינו מוהר"ח ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - קמה

קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת:

הנה לכאורה נראים דברים כפולים באומרו לכל קראיו, וחזר ואמר לכל אשר יקראהו באמת. עוד ראוי לדקדק, למה תחלה אמר בלשון הווה, לכל. קוראיו. ואח"כ אמר בלשון עתיד, לכל אשר יקראהו. ואם הם חלוקים בהבנתם, הכי היל"ל בוא"ו יתירה, ולכל אשר יקראהו באמת: הגהה - אמר שמואל, עוד ראוי לדקדק, מלת באמת הנזכר בחלוקה השנית, ולא בראשונה: והענין יובן בפירוש והיה טרם יקראו ואני אענה, עוד הם מדברים ואני אשמע. והענין הוא, כי יש חסידים שטרם שיקראו אל הש"ת, הוא עונה אותם. ויש גרועים מהם, שהם צריכים לטרוח להתפלל, ובהיותם מתפללים, עונה אותם. ועליהם אמר, עוד הם מדברים ואני אשמע. ואל זה רמז הכתוב ואמר, קרוב ה' לכל קוראיו, והתחיל מן הגרועים, ממטה למעלה, ואמר קרוב ה' לכל קוראיו, כלומר, אעפ"י שלא יהיו ראויים, כיון שהם קוראיו ומתפללים לו, קרוב ה' להם. אבל יש מעלה יתירה, והיא זאת, כי גם קרוב ה' הוא לכל אשר יקראהו לעתיד, אעפ"י שעתה עדיין לא קראו, וטרם שיקראו הם, ה' נקרב אליהם:

האמנם מי שירצה להיות מן הכת הזאת, צריך תנאי גדול, שיהיה מן החסידים, שתמיד הם מכונים בתפילתם, וקוראים להקב"ה באמת, ולא מן השפה ולחוץ, וז"ש באמת. נמצא, שלמי שירצה להיות מן כת החסידים האלו, צריך להיות באמת, ואם לאו אינו נענה. האמנם מי שהוא מכת המתפללים בעת צרתם, והם קוראים תמיד להקב"ה, גם הקב"ה אינו מדקדק כ"כ עמהם שיהיה באמת, ובכונה גמורה. וכדי לרמוז השינוי והחלוק שבין שתי הכתות האלו, הפרישם, ולא חברים בתוספת וא"ו, ולכן לא אמר ולכל אשר יקראהו באמת:

ספר לקוטי תורה - ספר תהילים:

"קרוב ה' לכל קוראיו" הפסוק הזה נראה כפל כי לכל קוראיו ולכל אשר יקראהו באמת נראה הכל אחד ולמה אמר תחלה קוראיו בל' הוה ואח"כ יקראהו בל' עתיד ואם הם חלוקים כן הול"ל ולכל אשר יקראהו באמת, והענין כי לא כל האנשים שוין כי יש אנשים חסידים אשר טרם יקראו ויתפללו יודע הש"י שכוונתן לקראו ויענה אותן תחלה ויש אנשים אחרים שאינם במדרגה הזאת אבל כאשר צועקים והם בעת תפלתם עונה אותם וז"ש עוד הם מדברים ואני אשמע, וז"ש קרוב ה' לכל קוראיו (לכל אשר יקראהו באמת) פי' כי לאותם שכבר קראו אותו הוא קרוב להם ועונה אותם ואינו מקפיד אם ראויים אם לאו כי קרוב ה' לכולם בין שיהיו ראויים בין שאינם ראויים. אבל יש גם בחי' שני' והוא כי גם קרוב הוא להם טרם שיקראהו רק שהם רוצים לקרוא אותו ועדיין לא קראהו הוא קרוב להם וז"ש לכל אשר יקראהו פי' גם קרוב לכל אשר יקראהו בעתיד אך צריך בזה תנאי והוא שצריך שיקראהו באמת אבל כת ראשונה שהם לכל קוראיו אע"פ שאינם באמת ואינם ראויים עכ"ז הוא קרוב להם אחר שכבר קוראים אותו לכן לא נאמר ולכל וגו' כי הם כתות חלוקות במציאותם ובתנאים זה מזה:

פרק קמו

א הִלְלוּ-יְהוָה הַלְלֵי נַפְשֵׁי אֶת-יְהוָה: ב
אֱהַלְלָהּ יְהוָה בְּזִמְיָא אֹמְרָה לֵאלֹהֵי
בְּעוֹדֵי: ג אֶל-תִּבְטְחוּ בַּנְּדִיבִים בְּבֶן-
אָדָם שְׂאִין לוֹ תְּשׁוּעָה: ד תֵּצֵא רוּחוֹ יֹשֵׁב
לְאֲדָמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אֲבָדוּ עֲשֵׂתִנְתִּיו: ה
אֲשִׁירִי שְׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׁבְרוּ עַל-יְהוָה
אֱלֹהָיו: ו עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת-הַיָּם
וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-בָּם הַשִּׁמֹּר אֲמַת לְעוֹלָם:
ז עֲשֵׂה מִשְׁפָּט לַעֲשׂוֹקִים נִתֵּן לָזֶם
לְרַעֲבִים יְהוָה מוֹתִיר אֲסוּרִים: ח יְהוָה
פָּקֵז עוֹרִים יְהוָה זָקַף כְּפוּפִים יְהוָה אֱהַב
צַדִּיקִים: ט יְהוָה שִׁמֹּר אֶת-גֵּרִים יִתּוֹם
וְאֶלְמָנָה יַעֲוֹד וְדָרַךְ רִשְׁעִים יַעֲוֹת: י
יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר
הִלְלוּ-יְהוָה:

להלן פירוש הרמ"ק ז"ל למזמורים קמו-קן כפי
שהובאו בסידורו "תפילה למשה" דפים מז-נ.

פרק קמו

מובא בזוהר כרך ג (במדבר) פרשת במדבר דף קכ עמוד א "תהלה לדוד וכלהו הללויה דאינון סדורא דעשרה
תושבחן דעשרה כתרין קדישין דשמא קדישא, ובגין כך עשרה אינון הללויה, לבתר סיים בעשרה תושבחן
דאינון (תהלים קנ) הללויה הללו אל בקדשו וגו', הללוהו וגו', מאן אינון עשרה הללויה והא חמשה אינון,
אלא שרי שבחא בהללויה וסיים בהללויה
כתב בסידור הרמ"ק דף מה: "חמשת המזמורים הבאים פותחים בהללויה ומסיימים בהללויה ויש בהם עשר
פעמים הללויה כנגד י"ס. הראשון "הללי נפשי" כנגד המלכות."

(א) הללויה¹³¹⁸ הללו והאירו מהתפארת על י"ה שהם יסוד ומלכות הללויה זו כאמור במלכות הללו נפשי מלכות את¹³¹⁹ מלכות יהוה תפארת: (ב) אהללה יהוה תפארת ס"ת הה"ה משמות עב בחיי א"א שהם חיי מלך אומרה מצד החסד לאלהי בינה בעודי בעודי חכמה בתוכה ס"ת היי משמות עב: (ג) אל תגרמו במעשיכם הרעים להוריד את המלכות ס"ת ייל משמות עב תבטחו בנדיבים¹³²⁰ סנדל' ומטט' הנקרא גם בבן אדם חנוך מפני ששם המלכות שאין אינה לו נקראת תשועה אלא גולה וסודה: (ד) וכאשר תצא מסתלק מהמלכות אור הרוח שהוא בספידת ה' רוחו תפארת ישוב תשוב המלכות לאדמתו להיות מלאה דינים ואדומה ביום ההוא אבדו עשתנתיו של התפארת: (ה) אשרי בינה שאל יעקב¹³²¹ תפארת בעזרו מלכות שברו מלכות על כתר ס"ת וול משמות עב יהוה חכמה

¹³¹⁸ במזמורים אלו הוסברה "הללויה" לפי פירוש הרמ"ק ז"ל בסידור. פירוש נוסף נמצא בתהלים שפירש רבנו יוסף חיים ע"ה "החיים והשלום" שכתב: "הללויה זו המלכות הנקראת הלל המחוברת לבעלה ו המקבל מוחין מא"א הנקראים ה"ה. הסבר: הלל גימ' ס"ה כשם אדנות שהוא במלכות. עוד פירוש הלל שאינו גמור הוא במלכות. (לפי זה יובן מה שאמר הלל הזקן(סוכה נג ע"א) "אם אני כאן הכל כאן" שרמז לשכינה הנקראת הלל כשמו וכפי שפירש רש"י שם). ו רומז לתפארת שהי שם הוי"ה ברוך הוא רומז ל"ס כדלקמן: קוצו של יוד לכתר, יוד - חכמה, ה ראשונה - בינה, ו- תפארת, ה אחרונה- מלכות. הרמח"ל ז"ל הוסיף מעט על הרב יוסף חיים ז"ל באומרו שגם א"א רמז ב"הללויה" בתג שעל גבי האות ה. סיכום: הללויה רומז ל"ס מלמטה למעלה.

¹³¹⁹ כתב הרב החיד"א בספרו יוסף תהלות, הובא בספר מעטה תהלה דף קיב:רמז לשכינה הנקראת "את".

¹³²⁰ כתב רבינו מוהר"ן ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן קמ"ו: **אהללה ה' בחיי אומרה לאלהי בעודי:**

ירצה, שאין ראוי לאדם לסמוך שיחזור בגלגול, ואז יתוקן. ולכן אמר אהללה ה' בחיי, אומרה לאלהי בעודי בעה"ז, במקום אשר הטאתי, וכאן אתקן כל צרכי, שלא אצטרך לחזור עוד בגלגול. וזהו מאי דסמך ליה פסוק, אל תבטחו בנדיבים, כלומר ולא אעשה כמו אדה"ר שחטא, והוצרך להתגלגל בג' אבות אברהם יצחק ויעקב, הנקראים נדיבים, ובטח בהם, כי על ידיהם יתוקן, וז"ש **אל תבטחו בנדיבים:** גם **בן אדם שאין לו תשועה**, שלא אעשה כמו בנו של אדה"ר, והוא קין הבכור, אשר חטא, ולא היה לו תשועה, בסוד ואל קין ואל מנחתו לא שעה, מלשון תשועה, והוצרך להתגלגל ביתרו, ולהתקן שם, ובטח בו. גם נתכוון על הבל בן השני של אדה"ר, אשר גם הוא חטא ולא היתה לו תשועה, עד שנתקן ונתגלגל במרע"ה. וזש"ה, **בן אדם שאין לו תשועה.** ולכן ביאר מי הוא שקראו בן אדם, ואמר שהוא הבל, אשר בו נתקיים פסוק 'תצא רוחו ישוב לאדמתו' ביום 'ההוא, ר"ת תרי הבל, ר"ל כי הבל נתגלגל תרי זמני, בשת חד זמנא, ובמשה חד זמנא. והם ר"ת, משה ש"ת הבל, ויצתה רוחו ושב לאדמתו, ואחר כך נתגלגל תרי זמני כנז"ל, ובתחלה מת ויצאה רוחו, ואח"כ שב לאדמתו בעה"ז בגלגול:

א"ש, מדברי הרב ז"ל נראה, יכולני לעשות פשט בפסוק אחרי דבריו, והיא אזהרה לכל בני אדם, שאל יתעצל מלחזור בתשובה, בעוד השמש במרומים בעה"ז, ואל יבטח באחד משני דברים, האחד הוא, אל תבטחו מלהתגלגל אחרי מותו בנדיבים, והם גופים גדולים כמ"ש הרב ז"ל, או בגופים קטנים של תינוקות המתים בהכרת, לכפר על הנשמית הישנות המגולגלות שבתוכם. וכנגד זה אמר בן אדם, ולא אמר באדם, אלא בן אדם, המתים קטנים, ועדיין נקראים בשם בן אדם, ולא זכו להקרא בשם אדם ממש. ואם כה יחשוב וימות בלא תשובה, הנה תצא רוחו ישוב לאדמתו, וביום ההוא הידוע של יום הדין, אבדו עשתנותיו שחשב, והוא ימות בלי תשובה, ואוי לו אוי לנפשו. לכן אשרי שאל יעקב בעזרו, כמ"ש חז"ל בא לטהר מסייעין אותו, ואפילו אם יהיו בנפשי כמה מומין, פסח או עור כל מום רע, ה' ירפא אותו. וז"ש, ה' מתיר אסורים, ה' פוקח עורים, ה' אוהב צדיקים, כנלע"ד:

ספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית
מה הוא נדיבים? אלא יש לך לדעת כי שבעים שרים הם עומדין בשורה סביב למרכבה, מהם לימין ומהם לשמאל, ואותן השרים העומדים לצד ימין כולם נדיבים ויותר ותרנים, אבל העומדין לצד שמאל כולם קשים ואינם נותנים אפילו לאומה שלהם וולתי בדין ובקושי.

¹³²¹ זוהר כרך ב (שמות) פרשת ויקהל דף קצח עמוד א ..פתח ואמר (תהלים קמו) אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על יי' אלהיו, וכי אל יעקב ולא אל אברהם ולא אל יצחק אלא אל יעקב בגין

אלהיו בינה: (ו) עשה כח"ב שמים תפארת וארץ מלכות את הים¹³²² מלכות ואת כל הכוחות אשר בם בה השמר מלכות אמת תפארת לעולם בינה: (ז) עשה הבינה ע"י ה משפט תפארת לעשוקים נ"ק שנפלו לקלי' עולים ע"י שפע הבינה בתפארת בור"ק. הראשון ב נתן לחם חסד לרעבים ס"ת נמם משמות עב יהוה תפארת מתיר אסורים גבורה שהיא מצד הבינה ששם ההתרה: (ח) יהוה תפארת פקח עורים תפארת ששם החוטם בין שני העינים¹³²³ יהוה תפארת זקף כפופים יסוד שהוא זקף מצד התפארת ולכן הוא על נו"ה יהוה תפארת. אהב צדיקים נצח: (ט) יהוה תפארת שמר את גרים הוד יתום¹³²⁴ יסוד ואלמנה ומלכות יעודד יתן עוד שפע אבל ודרך רשעים מלכות יעות: (י) ימלך מלכות יהוה תפארת ר"ת יי משמות ע"ב לעולם בינה ר"ת יי משמות עב אלהיך חכמה ציון יסוד לדר עם הא ראשונה ודר עם הא שניה הללו יה הללו והאירו מהמתפארת על י"ה שהם יסוד ומלכות הללויה זו ביסוד:

פרק קמז

א הִלְלוּ יְהוָה כִּי-טוֹב זִמְרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי-
נָעִים נָאוֹה תִּהְיֶה: ב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם
יְהוָה נְדֹזִי יִשְׂרָאֵל יִכְנָס: ג הָרָפָא
לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמִזִּיבֵשׁ לְעֶצְבוֹתָם: ד מוֹנֵה
מִסֵּפֶר לְכוֹכָבִים לְכָל שְׁמוֹת יִקְרָא: ה
גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב-כּוֹז לְתַבּוּנָתוֹ אֵין
מִסֵּפֶר: ו מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה מִשְׁפִּיל

דיעקב לא אתרחיץ באבוהי ולא באמיה כד ערק קמי אחוי ואזל יחידאי בלא ממונא כמה דאת אמר (בראשית לב) כי במקלי עברתי את הירדן הזה ואיהו אתרחיץ ביה בקודשא בריך הוא דכתיב (שם כה) אם יהיה אלהים עמדי ושמרני וגו', וכלא שאיל מקמיה דקודשא בריך הוא ויהב ליה, שברו על יי' אלהיו, שברו ולא אמר תקותו ולא בטחונו אלא שברו, אל תקרי שברו אלא שברו, דניחא להו לצדיקייא לתברא גרמיייהו ולאתברא תבירו על תבירו וכלא על יי' אלהיו כמה דאת אמר (תהלים מד) כי עליך הורגנו כל היום כי עליך נשאנו חרפה, כגוונא דיעקב דכתיב וירא יעקב כי יש שבר במצרים דהא תבירו דגלותא חמא דהוה ליה במצרים ושוי תוקפיה בקודשא בריך הוא".

¹³²² כתב הרמ"ק בסידור "תפילה למשה" דף מו "נמצא שני בחינות במלכות: אחת נקראת ארץ, שנית נקראת ים. האחת מצד החסד (הנרמזים במים) והשניה מצד הגבורה שנאמר "ויקרא אלקים ליבשה ארץ" (בראשית א, 10). אמר המלקט "ארץ" גימ' אלקים במילוי אלפין כזה: אלף, למד, הא, יוד, מם.

¹³²³ כתב בסידור תפילה למשה דף מו " כי שני כרובי העין הפותחים וסוגרים את העין הם נו"ה וכך גם מפורש בתיקו"ז והתת' מושל בהם.

¹³²⁴ יתום הוא ביסוד. וכך נאמר ביוסף "יפה תואר ויפה מראה" ר"ת יתום.

רָשָׁעִים עַד־אֶרֶץ: ז עָנוּ לַיהוָה בְּתוֹדָה
וַמָּרוּ לֹא־לֵהֲנוּ בְכִנּוֹר: זז הַמִּכֶּסֶה שָׁמַיִם
בְּעָבִים הַמִּכִּין לָאֶרֶץ מִטָּר הַמַּצְמִיחַ
הָרִים וְזָצִיר: ט נוֹתֵן לְבִהְמָה לִזְזָמָה לְבִנֵּי
עֶרֶב אֲשֶׁר יִקְרְאוּ: י לֹא בִגְבוּרַת הַסּוֹס
יִזְזָפֶן לֹא-בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה: יא רוּצֶה
יְהוָה אֶת-יִרְאָיו אֶת-הַמִּיזִזִּים לְזִסְדּוֹ:
יב שֶׁבִזֵּי יְרוּשָׁלַם אֶת-יְהוָה הַלְלִי
אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן: יג כִּי-זִזֶּךָ בְּרִיזֵי שְׁעָרֶיךָ
בִּרְךָ בְּנֶיךָ בְּקִרְבֶּךָ: יד הַשֵּׁם-גְּבוּלֶךָ
שָׁלוֹם זִזְלָב זִזְטִים יִשְׁבִּיעַךָ: טו הַשְׁלִיחַ
אֲמָרְתוּ אֶרֶץ עַד-מִהֲרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ: טז
הַנִּתֵּן שְׁלֵג כֶּצֶמֶר כְּפֹר כְּאֶפֶר יִפְאֹר: יז
מִשְׁלִיךְ קָרְזוֹ כִּפְתִּים לִפְנֵי קָרְתוֹ מִי
יַעֲמֹד: יז יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסֵם יֵשֶׁב רוּזוֹ
יִזְלוּ-מַיִם: יט מִזֵּיד דְּבָרֵיו לִיעֲקֹב זִזְקִיו
וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: כ לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל-
גֹּי וּמִשְׁפָּטִים בָּל-יִדְעוּם הַלְלוּ-יְהוָה:

פֶּרֶק קמז

שיר שבח לחיבור השכינה שהיא המלכות עם התפארת שהוא קוב"ה עם הבינה.

(א) הללו יה הללו והאירו מהתפארת על י"ה שהם יסוד ומלכות הללויה זו בהוד כ"י¹³²⁵ מלכות טוב¹³²⁶ יסוד זמרה¹³²⁷ המשכת השפע למלכות מצד החסד וההמשכה מה אלהינו בינה כי נעים כאשר תו"מ מחוברים ועליהם נאווה חופפת ה תהלה¹³²⁸ בינה: (ב) בונה ס"ת הה"ה משמות עב ירושלם¹³²⁹ המלכות נבנית מה יהוה תפארת ומהנשמות נדחי הנדחות ישראל¹³³⁰ יכנס: (ג) הרפא לשבורי לב ישראל שבגלות ומחבש זו המלכות שהיא בגלות עמהם לעצבותם. והתפארת נתקן מהכתר והמלכות מהבינה: (ד) התפארת מונה מספר לכוכבים¹³³¹ יסוד לכלם יסוד שמות מלכות

¹³²⁵ כי רומזת לספירת המלכות, כך כתב הרמ"ק בסידורו דף מו: והראיה ממשיחת הכהנים. בתלמוד בבלי מסכת הוריות דף יב עמוד א נאמר "ת"ר: כיצד מושחין את המלכים? כמין נזר, ואת הכהנים? כמין כי. מאי כמין כי? אמר רב מנשיא בר גדא: כמין כף יוני". וברמב"ם הלכות כלי המקדש פרק א הלכה ט כתב שזה נראה כך X. וכתוב בחומש ויקרא פרק טז פסוק ג "בזאת יבא אהרן אל הקדש..". וידוע שזאת היא המלכות ולכן כי היא גם כן המלכות. ורמז לדבר כי ר"ת כנסת ישראל.

¹³²⁶ טוב זה היסוד. היסוד נקרא חי וטוב עם הכולל גימ' חי. הוכחה נוספת: ט של טוב מראה על היות היסוד ספירה ט מהכתר. ו של טוב מורה על היות היסוד שישי מהחסד, ב מראה על היות היסוד שני מהמלכות כשמונים מלמטה למעלה.

¹³²⁷ כתב בתיקוני זהר דף כח עמוד א "רביעאה במזמור, ודא הוא דרועא ימינא" מכאן שהמזמור והזמר הוא בחסד.

¹³²⁸ לפי "שערי אורה" שער ח שתהלה בבינה. וכ"כ בסידור שם. אולם הרחיד"א בספרו יוסף תהלות דף צ"ב העמיד את התהלה במלכות והסביר ש "נעים" זה היסוד ותהלה זו המלכות בהיותה עם היסוד. וליישוב הענין אפשר שכאשר היסוד מתחבר למלכות זה בכוח הבינה השורה עליו.

¹³²⁹ כתב הבא"ח ז"ל בספרו "החיים והשלום" דף שע "ישראל הוא מספר "שכינה ציון" שה"ס התחברות שכינה בציון (מלכות עם היסוד) ובזמן הגלות הם נפרדים ולכן אנו מתפללים המחזיר שכינתו לציון. וזהו: כאשר בונה ירושלים ד' אז נדחי ישראל דייקא יכנסשאו יסוד ומלכות יהיו מחוברים תמיד. וידוע שהרב השד"ה הרבה לבכות במילים אלו.

¹³³⁰ תיקוני זהר דף כג עמוד א "קם רבי אלעזר ואמר, והא קדם דגלו ישראל ושכינתא, במאי הו מקיימין שלוח הקן, אמר ליה רבי שמעון, ברי, בגין לאתערא רחמין על אינון נפשין ורוחין ונשמתין, דהוו אזלין בגלותא בגלגולא מתתרכין מגופיהון דאתחברו, דעלייהו אתמר דקודשא בריך הוא בונה עלמין הוה ומחריבן, דאשתארו חרבין גופיהון מנייהו, ומניעו דברכאן לעילא גרים ונהר יחרב ויבש, והכי אוקמוהו אתחבר בית ראשון והארץ היתה תהו ובהו. ועל זה נאמר בגמראתלמוד בבלי מסכת יבמות דף סג עמוד ב "אמר רבי אסי: אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, שנאמר: (ישעיהו נ"ז) כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי.

¹³³¹ בפירוש הגר"א ז"ל לספרא דצניעותא - פרק א כתב "כוכבים שהן ברקיע השני שהוא יסוד כידוע". וכן מצאתי בתיקו"ז שהכוכבים ביסוד. וכך כתב הרמ"ק בסידורו שם "עניין הכוכבים הוא סוד היסוד בבחינה דקה. בבחינת דעת אל התפארת. ולהיות סוד ישראל בנשמתם ביסוד ועליהם נאמר "והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע.. כוכבים לעולם ועד". ופירש בתיקו"ז שהם הנשמות ביסוד בבחינה הנזכרת וכתב "ויתן אותם אלקים ברקיע השמים שהוא היסוד להאיר על הארץ שהיא המלכות. ועל זה אמר ד' לאברהם "הבט נא השמימה וספור הכוכבים". ומרע"ה אמר לבני "והנה שמך ד' אלקיך ככוכבי השמים לרוב". וזה פירוש הפסוק: "התפארת מונה מספר ואור הכוכבים ואח"כ לכולם שמות יקרא דהיינו בחינתם במלכות הנקראת שם כידוע.

כתב רבינו מהר"ח ז"ל בשער הפסוקים - ספר תהילים - סימן קמ"ז:
מונה מספר לכוכבים:

יקרא: (ה) גדול אדונינו מלכות במקומה בבחינת אדון כל הארץ ורב כח¹³³² מלכות כאשר הגבורה פועלת בה לתבונתו אין מספר מלכות מצד התבונה והבינה: (ו) התפארת מעודד ענוים יהוה מצד הימין שבו משפיל רשעים מצד שמאל שבו עדי ארץ מלכות: (ז) ענו ליהוה תפארת בתודה מלכות זמרו לאלהינו מלכות בכנור מלכות בהתחברה אל כו בסוד כו נר: (ח) המכסה שמים תפארת בעבים חו"ג המכין לארץ מלכות מטר שפע המצמיח הרים ז"ת שבמלכות חציר שהם ההיות, שנאמר "כל הבשר חציר" וכן "אכן חציר העם" ועוד: (ט) נותן לבהמה¹³³³ מלכות לחמה

הנה בסבא דמשפטים על פסוק המוציא בנדיבים. במספר צבאם, אמר וז"ל, חד ברא אית ליה לקב"ה, ומספר שמו, ונדרש על הדעת ועל היסוד. והענין הוא, כי הנה הדעת כלול מה' חסדים וה' גבורות, והם עשרה הוי"ת כנודע, ובהיותם פשוטות, יש בהם ארבעים אותיות, והם מ' של מספר. ואם תמלאם במלואם, אז יש בכל הוי"ה מהם עשר אותיות, וסך כל העשרה הוי"ת הם ק' אותיות, כמנין מ"ס של מספר. ואם תמלאם במלוי המלוי, שיש בכל הוי"ה כ"ח אותיות של מלוי המלוי, יהיה סך העשר הוי"ת פ"ר אותיות, כמנין פ"ר של מספר. והרי איך כללות אורות החו"ג שבדעת, נקראים מספר. והואיל ואתא לידן נימא ביה מלתא. דע, כי גם היצירה והעשיה, שהם הלבושים דז"ן, נקראים מספר, כי אות מ' הוא מטטרון, וס' סנדלפ"ן, ופ"ר בגימטריא סנדלפ"ן, העולה בגימטריא פ"ר:

אמר שמואל, אענה אף אני חלקי, כי גם עשר הוי"ת הנזכר, הם בגימטריא ר"ס. וגם נרמזו במלת מספר, ר"ס. והמ"ם הם מ' אותיות, כמ"ש הרב זל"ה. ולהיות המ"ם כפולה, כנגד הדעת והיסוד, נרמזה ג"כ אות פ' במלת מספר, כנלע"ד:

¹³³² כתב רבינו מוהר"ח ז"ל בשער הפסוקים - גדול אדונינו ורב כח ולתבונתו אין מספר: כבר ידעת מ"ש בזהר בכמה מקומות, ובפרט בפרשת פנחס כי כל החשבונות הם במלכות. והענין הוא, כי הנה נתבאר לעיל, כי הדעת דז"א נקרא מספר. והנה הדעת הזה, מתלבש תוך היסוד דתבונה תחתונה, ולא של בינה עליונה, וכשנגמר ומסתיים היסוד דתבונה שהוא בחזה דזעיר, אז נגלים האורות של החו"ג שבדעת, הנקרא מספר. אבל בהיותם תוך יסוד התבונה, אין המספר נגלה. וזהו לתבונתו אין מספר, ולכן לא כתיב לבינתו, אלא לתבונתו והנה שם בחזה דזעיר, ששם נגלה המספר הנזכר, יוצאת הנקבה דז"א, וכל אותם אורות המספר והחשבון הנזכר, נגלים ומאירים בנוקבא, ולכן שם הם כל החשבונות כנזכר. ועיין בפרשת ואהחנן בשער המצות במצות עסק התורה, בענין מספר גדול ומספר קטן:

כתב הרב בא"ח ז"ל בספרו "החיים והשלום" דף שע: "רב כח" עם ב כוללים גימ' רלב שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן המורים על גדלות שלמה. וזהו גדול אדונינו, המלכות, ורב כח, בהאיר בה ד שמות אלו. אם נצרף את ו החיבור "ורב כח" נקבל גימ' רלו וזה סוד שיעור קומה של כלי האצילות רלו רבבות פרסאות כ"כ ההדרת מלך על ע"ח א'. וכתב המהר"ח באוצ"ח שרלו הם בחינת שמות המקיפין דזעיר דעשיה. ואין אלו פרסאות כפשוטן כפרסאות שלנו אלא הם שיעורין מוגבלים לכלי האצילות.

ספר לקוטי תורה - ספר תהלים: "ולתבונתו אין מספר" דע כי כל החשבונות וכל המספרים במלכות. והענין הוא כמ"ש לתבונתו אין מספר פ' כי הלא התבונה היא מתלבשת בז"א וביסוד דילה שם הוא סוד הדעת דז"א אשר הוא מספר כמ"ש, והנה דעת זה אינו נגלה עד סיום יסוד דתבונה וזהו ולתבונתו אין מספר ולא אמר ולבינתו כי תבונה מתפשטת בז"א ולא הבינה, והנה אחר סיום יסוד דתבונה שהוא חזה דז"א אז יוצאת המלכות כנגדו ושם נגלה הדעת הנקרא מספר לכן כל המספרים במלכות וז"ס מונה מספר לכוכבים וז"ש בזהר חד ברא אית לי' לע"ק והוא נקרא מספר וז"ס המוציא צבאם הנז' בסבא והענין כי הדעת הם י' הוי"ה ה"ח וה"ג וי' הוי"ה בפשוטן הם מ' אותיות וזהו מ' דמספר וכשתמלאם במילוי י' אותיות כל הוי"ה מהם אז יהיו ק' אותיות והם מ"ם דמספר שהם גי' ק' וכשתמלאם במלוי המלוי שהם כ"ח אותיות אז י"פ כ"ח גי' פ"ר הרי כ"ז נק' מספר, אמנם דע כי גם בלבוש דז"ן הנק' מספר הנה הם מטטרון וסנדלפ"ן שהוא גי' פ"ר לכן אות מ' של מספר הוא ר"ת מט"ט וג' אותיות ספ"ר ר"ת סנדלפ"ן פ"ר:

¹³³³ וזהו כרך א (בראשית) פרשת בראשית דף יח עמוד ב "וורזא דא (תהלים ק"ד) מצמיח חציר לבהמה וגו' דא בהמה דרביעאה על אלף טורין ומגדלין לה בכל יומא ההוא חציר וחציר דא אינון מלאכין שליטין לפום שעתא דאתבריו בשני וקיימין למיכלא דהאי בהמה בגין דאית אשא אכלא אשא". והסביר המתוק מדבש דף עט בשם המק"מ "הבהמה היא המלכות שיש בה שם ב"ן גימ' בהמה. היא רובצת ואוכלת מחציר הגדל על אלף הרים, הם המלאכים שנוצרו מברורי המלכים שנפלו לבריאיה ומשם עולים למלכות דאצילות. ושם יש שם א'ל שד"י שבמילוי הוא גימ' 1000 כזה: אלף למד שין דלת יוד גימ' 999 ועם הכולל 1000.

שפעה וגם לבני ערב¹³³⁴ שהם החיצונים נותן מזון מתוך צואתם דייקא אשר יקראו: (י) לא בגבורת גבורה הנובעת מרכב וסוס גשמיים המשחיתים את הנפש הסוס יחפץ לא בשוקי נ"ה האיש תפארת ירצה גבורה פיסית ללא חיבור לתורה ויר"ש: (יא) רוצה יהוה תפארת ס"ת הה"ה משמות עב את יראיו האחרים במלכות הנקראת ידאת שמים את המיחלים לחסדו ושל התפארת: (יב) שבחי ירושלים¹³³⁵ מלכות בבחינת החיצונית את יהוה תפארת הללי מצד הבינה אלהיך ציון מלכות בבחינת הפנימית: ועתה מבאר שבח המלכות בהיותה מחוברת לתפארת והבינה: (יג) כי מלכות חזק בריחי שערך שלא יבא בם עדל וסמא ברך בניך נ"ה דמלכות בקרבך: (יד) השם גבולך שלום יסוד חלב חטים¹³³⁶ תפארת ישיביעך: (טו) השלח אמרתו חסד ארץ¹³³⁷ מלכות ר"ת הא

¹³³⁴ זוהר - תוספת כרך ג (ויקרא, במדבר, דברים) דף שח עמוד א "תיבת נח עורב ובת זוג לקבל קב"ה ושכינתה בגלותא ארמיז רזא דא וישלח את העורב בקדמיתא דא יצר הרע דשלח ליה עם ב"נ בהאי עלמא דאקדים כגוונא דאקדים ליעקב וכגוונא דתבן דאקדים לחיטה אי אשכח ההוא גוף מחויב בכמה חובין מלוכלך בטנופין דעבירות אתמר ביה ולא חזר עורב בשליחותא דמאריה לבתר וישלח את היונה מאתו דא יצר הטוב: העורב והיונה מסמלים את היצר הטוב והיצר הרע.

¹³³⁵ כתב הרמ"ק ז"ל בסידורו דף מז: יחס השבח לתפארת וההלל לבינה מפני שהשבח הוא לתפארת כדי שיתן שפעו וההלל לבינה שהוא שבח המלכות עם התפארת אל הבינה כבן לגבי אם.

¹³³⁶ כתב הבא"ח ז"ל בהחיים והשלום דף שעא: "חטה גימ' כב והם כב אתון דאורייתא שהיא תפארת כנודע. אמנם יש גם תורה סתומה והיא בבינה ולכן חטים גימ' 67 בינה". ואולי חלב רומז לחכמה ולב נתיבותיה המתפשטים עד המלכות.

¹³³⁷ כתב רבינו מהר"ו ז"ל בשער הפסוקים -

השולח אמרתו ארץ:

(מזולתו) הנה דבור לשון קושי. ואמרתו, לשון רחמים. וכיצד יתכן יתנהגו שני הפכים בנושא א'. והענין הוא, כי הנה נודע, כי כשהקב"ה שולח טובה ורחמים בארץ בעוה"ז, שולחו ע"י עצמו, ולפיכך תיכף מגיע עד הארץ. וז"ש, השולח אמרתו ארץ, ר"ל השולח, הוא בעצמו. אמרתו, שהיא רחמים. ארץ, תכף מגיע עד הארץ, לרחם שם. האמנם כשהוא דברו, קשה שהוא דין, אין הקב"ה מייחד שמו עליו, כמ"ש השולח, אלא מאליו ירוץ הדבור, בעבור כי אין רע יורד מלמעלה. ועוד יש שינוי אחר, כי הוא מתאחר מלירד, שמא יחזרו העולם בתשובה ביני וביני ומתעכב בשמים. וז"ש, עד מהרה ירוץ דברו, וכבר ידעת כי מהרה דקב"ה הם תת"ן שנה, כמאמר רז"ל ואחר כך ירוץ דברו בארץ. (ע"כ מזולתו):

אמר שמואל, מיסוד הרב זלה"ה, נוכל לחדש ענין אחר, ומש"ה הנותן מטר על פני ארץ, והיא א"י, והדר ע"י שליח, ושולח מים על פני חוצות, אלו שאר ארצות. והשתא אתי שפיר ג"כ, מש"ה השולח אמרתו, והיא מדת רחמים, ארץ הידועה, והיא א"י, כמ"ש תמיד עיני ה' אלהיך בה. האמנם כששולח מדה"ד, עד מהרה ירוץ דברו לח"ל, ודרשינן ג"ש מהרה מהרה, נאמר כאן עד מהרה ירוץ דברו, ונאמר להלן ואבדתם מהרה, מה מהרה האמור להלן מדה"ד, אף כאן עד מהרה מדה"ר לשאר ארצות. האמנם לא"י, אמרתו ברחמים פשוטים, כנלע"ד. הנותן שלג כצמר כפור כאפר יפזר:

הנה נודע, כי ג' אה"ה הם, ביוד"ן, ואלפ"ן, והה"ן. וג' אלפ"ן ראשונות שבשלשתם, הם בגימטריא של"ג. ובהיותם הג' אלפ"ן הנזכר פשוטות, הם בגימטריא ג'. וכשתסיר הג', שהם הג' השרשים ממלת של"ג, ישארו המלוויים לבדם ש"ל, כמנין צמ"ר. וזש"ה, הנותן שלג כצמר. גם ז"ס פסוק אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו:

אמר שמואל, נראה מדברי הרב ז"ל, ששלג הם יותר רחמים מצמר, שכן בשלג יש ג' אלפ"ן העיקרים. וכמ"ש התנא, בהרת עזה כשלג. והשאת כקרום ביצה שניה לה, כצמר לבן. ולכן אמר הכתוב, אם יהיו חטאיכם כשנים, שאינם כ"כ אדומים, כשלג ילבינו לגמרי האמנם אם יהיו יותר אדומים, ויאדימו כתולע, אז כצמר יהיו, ולא כשלג. וכפי זה ק"ל, מש"ה הנותן שלג כצמר, ואיפכא הול"ל הנותן צמר שהוא יותר דין, כשלג, שהוא יותר רחמים. האמנם נוכל לתרץ, שהענין הוא להשוות זה לזה, אעפ"י שזה יותר רחמים מזה, מאחר שמקור כלם הוא שם אה"ה, והוא המקור המטהר את האדם, בסוד אה"ה דהה"ן קנ"א, נותן שלג כצמר:

בהקדמה זו, אתן גמר טוב בפסוק באומרו כפור כאפר יפזר, ונודע כי מלת אפר ומלת פרה הכל ענין א', ופרה הוא סוד הפ"ר דינין, ובה' אותיות מנצפ"ך הכלליות נעשית פרה, ואז היא אדומה תמימה באדמימותו ובהיות הדינים הנזכר מתמתקין בשרשם באימא עילאה, היא שם אה"ה הנזכר, בסוד מי אסף רוח בחפניו, כי הוא סוד החוטם, האוסף ומקבץ כל ה' גבורות למקומם, ושם מתבסמים ונמתקים, ונעשים בסוד גבורה אחת בבינה, ואז נעשו הדינים החמשה, א' בלבד, ומפרה נעשת אפר, א' פ"ר. וז"ס פסוק וכבס האוסף את א' פ"ר ה' פ"ר ה', האוסף ה' גבורות, ועושה אותם אחד בלבד. ונודע כי אותיות מנצפ"ך הם כפולות, ב"פ פ"ר, והם תק"ס, כמנין

משמות עב עד מהרה ירוץ דברו מלכות: כאן עובר לדבר על יחס הגיד אל המלכות (טז) הנתן שלג¹³³⁸ כתר כצמר חכמה כפור בינה ששם הקרח הנורא כאפר יפזר: (יז) משליך קרחו בינה כפתים מצד לובן הרחמים לפני קרתו ולהיות הרחמים נעלמים מצד מוחא דאריך שהוא בסוד שלש אלו הנמחות והעלמים בבינה אמר מי בינה יעמד שלא יתפשטו למטה. אבל יש אפשרות להמשיך החסדים העליונים למטה חה ע"י: (יח) ישלח דברו מלכות ותפארת וימסס ימיסו את הקרח וימשיכו את החסדים בסוד וחס השמש ונמס ישב ס"ת ומב משמות עב רוחו תפארת ס"ת ומב משמות עב יזלו ימשכו מים חסד: (יט) מגיד החכמה נמשכת עד ל דברו כתיב דבריו מלכות ו ליעקב תפארת חקיו יסוד ומשפטיו תפארת לישראל תפארת ס"ת וול משמות עב: (כ) לא עשה המשכת שפע כזה כן לכל גוי ומשפטים תפארת כל ידעום¹³³⁹ אינם מתגלים בהם הללויה הללו והאירו מהתפארת על י"ה שהם יסוד ומלכות. הללויה זו בנצח:

פרק קמ"ז

א הִלְלוּ יְהוָה הִלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם
הִלְלוּהוּ בַּמְרוֹמִים: ב הִלְלוּהוּ כָל־
מַלְאָכָיו הִלְלוּהוּ כָל־צְבָאָיו: ג הִלְלוּהוּ
שְׁמֵשׁ וְיִרְזוּ הִלְלוּהוּ כָל־כּוֹכָבֵי אֹר: ד
הִלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַבַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל

שערה, עם עשרה אותיות של מנצפ"ך הכפולות, וה' אותיות אלה"ם, שהם כללות ה' גבורות עצמם, הרי כמנין שערה. וכ"כ הרב זלה"ה בדרוש תקיעת השופר, בענין תקיעה, תק"ע י"ה, שהם ב' מיני מנצפ"ך, והם תק"ס, וכללות חשבון עשר גבורות אלו, הרי תק"ע, הנה מנצפ"ך הא' נותנו אבא אל אימא בעת הזיווג, לצורך נקודת יסוד שבה. והמנצפ"ך הב', לצורך יסוד המלכות נוקבא דזעיר. וז"ס ה' בחכמה יסד ארץ. והנה שני מיני פ"ר הנזכר, נרמזו בפסוק זה, הא' הוא כפור, והוא כ"ו פ"ר. והב' הוא, כאפר, כ"א פ"ר. והכ"ו הוא שם ההול"ה, בגימטריא כ"ו. והכ"א הוא שם אה"ה. ואמר הנותן בסתם, כמו המוציא כו', הנותן שלג כצמר כאמור, ג"כ מתקן ב' המנצפ"ך הנזכר, הא' של הזכר בשם ההול"ה כ"ו. והא' של הנקבה, בשם אה"ה כ"א. ואז כפור כאפר יפזר הדינים. ואולי ירמז במלת יפזר, נרמז פ"ר י"ז, י"ז הוא הטוב שמתמתק הדינים ביסוד הנקרא ט"ב, בסוד אם יגאלך טוב יגאל, כנלע"ד בזה, עד יערה עלי רוח ממרום:

ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

"הנותן שלג כצמר" ג' אלפין ראשונים מג' מילואי אהיה דיוד"ן דאלפין ודהה"ן ג' שלג ג' פעמים אל"ף וכאשר תסיר מהם השורש עצמן שהם אה"א הוא ג' צמ"ר וז"ס אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וכצמר יהיו:

¹³³⁸ זוהר כרך ג (במדבר) פרשת נשא דף קלב עמוד א "וואי תימא אי הכי הא שערי דלתתא אינון אוכמי אמאי לא הוו דא כדא, דתניא כתיב (שיר ה) קווצותיו תלתלים שחורות כעורב, וכתיב (דניאל ז) ושער רישיה כעמר נקא, לא קשיא הא בדיקנא עלאה הא בדיקנא תתאה". הרי שהדיקנא העליונה דא"א שהוא הכתר. (מתוק מדבש דף עט).

¹³³⁹ כל ידעום נ"ל בס"ד שאינם קושרים את המשפט שהוא התפארת עם הדעת שעליה ולכן לא זוכים להמשכת שפע מג"ר.

הַשָּׁמַיִם: הַיְהַלְלוּ אֶת-יְהוָה כִּי הוּא
צָוָה וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לְעֵד לְעוֹלָם זָקֶה-
נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר: זַיְהַלְלוּ אֶת-יְהוָה בֵּין-
הָאָרֶץ תְּנִינִים וְכָל-תְּהוֹמוֹת: זֹא אִשׁ וּבָרַד
שֶׁלֶג וְקִיטּוֹר רוּחַ סַעָרָה עֹשֶׂה דְבָרוֹ: ט
הַהָרִים וְכָל-גְּבָעוֹת עֵץ פָּרִי וְכָל-אֲרָזִים:
י הַיּוֹזֵה וְכָל-בְּהֵמָה רֹמֵשׁ וְצִפּוֹר כָּנָף: יא
מַלְכֵי-אֶרֶץ וְכָל-לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל-
שֹׁפְטֵי אֶרֶץ: יב בַּזּוֹרִים וְגַם-בְּתוֹלוֹת
זִקְנִים עַם-נְעָרִים: יג יְהַלְלוּ אֶת-יְשׁוּעָה
יְהוָה כִּי-נִשְׁעָב שְׁמוֹ לְבָדּוֹ הוֹדּוּ עַל-אֶרֶץ
וְשָׁמַיִם: יד וַיֵּרָם קָרָן לְעַמּוֹ תְּהַלֵּל לְכָל-
זֹאסִידּוֹ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עַם-קָרְבּוֹ הַלְלוּ-יְהוָה:

פרק קמח
כל העולמות מהללים את ד'.

(א) הללויה¹³⁴⁰ הללו והאירו מהתפארת על י"ה שהם יסוד ומלכות הללויה זו בתפארת הללו את יהוה תפארת מן העלו מן מהמלכות אל השמים התפארת ומשם הללוהו במרומים ג"ר: (ב)

¹³⁴⁰ זוהר כרך ב (שמות) פרשת פקודי דף רלב עמוד א "ת"ח תושבחתא דא אמר דוד לקבל רזא דשמא קדישא דאיהו כללא דתושבחתא דכלא, תרין תושבחן אינון כגוונא דרזא דשמא קדישא עלאה דאיהו כללא דתושבחתא דכלא, ואינון דא ותושבחתא בתראה דאיהי כללא דתושבחתא דכלא דכתיב (שם קנ) הללויה הללו אל בקדשו וגו', אבל דא הוה על עשר מינים ודא הוה על שבע וכלא רזא חדא בשמא קדישא, הללויה הללו את יי' מן השמים איהו שירותא דשית סטרין לאתפשטא לתתא דדא איהו רזא דקיימא לשאלה כמה דאת אמר (דברים ד) כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך וגו' עד הכא אית רשו לשאלה מן היום אשר ברא וגו' ועד קצה השמים מכאן ולהלאה לאו קיימא לשאלה בגין דאיהו אתר טמיר וגניז, ועל דא הללו את יי' מן השמים הללוהו במרומים אלן תרין סטרין (דאינון רומא דשירותא) ימינא ושמאלא ומהכא אתפשטאן כלהו אחרנין לתתא ברזא דדרגין לאתתקנא כדקא יאות, הללוהו (קסו א) כל מלאכין אלן תרין קיימין דקיימי תחות גופא למשען גופא עליהו, ת"ח אינון קיימין דגופא אשתען עליהו קיימי הכא ברזא דמלאכין בגין דירכין אינון שליחן למיזל מאתר לאתר ומרזא דא נפקין אינון דאקרון מלאכין דאינון שליחן למהך בשליחותא דמאריהון מאתר לאתר, הללוהו כל צבאין דא איהו אתר דנפקי

הללוהו כל מלאכיו חו"ג ס"ת וול משמות עב הללוהו כל צבאו כתיב ס"ת וול משמות עב צבאונו"ה: (ג) הללוהו ס"ת וול משמות עב שמש תפארת וירח מלכות הללוהו כל יסוד כוכבי יסוד אור: (ד) הללוהו שמי השמים חכמה ובינה והמים כתר אשר בינה מעל השמים תפארת: (ה) יהללו את מלכות שם מלכות יהוה תפארת כי מלכות הוא כתר צוה ונבראו: (ו) ויעמידם נו"ה הם העמודים יכין ובעו לעד יסוד ר"ת וול משמות עב לעולם מלכות חק יסוד נתן ולא יעבור: מכאן ואילך מדבר במלכות (ז) הללו את יהוה מן הארץ מלכות תנינים¹³⁴¹ חג"ת דמלכות וכל יסוד דמלכות תהמות יסוד דמלכות: (ח) אש גבורה דמלכות וברד חסד דמלכות שלג חכמה דמלכות וקיסור בינה דמלכות רוח תפארת דמלכות סערה מלכות עשה דברו: (ט) ההרים חג"ת וכל יסוד גבעות בינה ומלכות עץ פרי יסוד וכל יסוד ארזים נו"ה דמלכות: (י) החיה¹³⁴² מלכות וכל בהמה הם חיות הקדש המתפשטות מהמלכות רמש בריות מצד הלילה וצפור כנף אלו עשר כתות מלאכים: (יא) מלכי מלאכים ארץ הממונים על התקופות והמלות, החדשים והימים והשעות וכל לאמים שבעים שרים של אומות העולם שרים וכל שפטי ארץ כפשוטו: (יב) בחורים תפארת וגם בתולות מלכות זקנים כתר עם נערים נה": (יג) יהללו את מלכות שם יהוה מלכות כי מלכות נשגב נתעלה שמו מלכות לבדו יחד עם התפארת הנקראת ו הודו הוד על ס"ת וול משמות עב ארץ מלכות ושמים תפארת: (יד) וירם קרן מלכות לעמו ישראל למטה תהלה בינה לכל חסידיו חג"ת לבני נו"ה ישראל תפארת עם קרבו יסוד הללויה הללו והאירו מהתפארת על י"ה שהוא יסוד ומלכות. הללויה זו בגבורה:

פרק קמט

א הִלְלוּ יְהוָה שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר זָדָשׁ
תִּהְיֶה לָּהֶם בִּקְהֵל זִמְסִידִים: ב יִשְׁמְחוּ יִשְׂרָאֵל
בְּעֲשֵׂיו בְּנֵי-צִיּוֹן יִגִּילוּ בַּמִּלְכָּם: ג יִהְלְלוּ
שְׁמוֹ בַּמִּזְזוּל בְּתֹף וּכְנֹר יִזְמְרוּ-לוֹ: ד כִּי-
רוּצָה יְהוָה בְּעַמּוֹ יַפְאֵר עַנְוִים בִּישׁוּעָה: ה

מניה כל חילין קדישין עלאין רזא דאת קיימא קדישא ואיהו רשים בכל שאר רבוון כדקא אמרן דכתיב (ישעיה מח) יי' צבאות שמו אות איהו בכל שאר חילין ורבוון, הללוהו שמש וירח ביה קיימא רזא דא ואיהו שמשא לאנהרא וביה קיימין ככביא עלאין דנהרי ומזלי והא אוקימנא, לבתר אהדר לעילא לההוא אתר דקאים ברומא דמרומים ותמן תקיעו דכלא, הללוהו שמי השמים לבתר הללו את יי' מן הארץ, לקבל אלין אש וברד וגו'.

¹³⁴¹ כתב החוזה מלובלין בספר קהלות יעקב ערך תנינים: "בזוהר פ' שמיני פירש אנון אבהן דאנון משתקיין בקדמיתא ומשתרשן על כלא. וי"ל "תנינים הגדולים" גימ' זהו אברהם יצחק ויעקב במכוון. ובערך תהום העלה שהוא ביסוד. תהום רבה ע"ה גימ' יסוד נוקבא דקדושה במכוון. ושור' בספר אור נערב להרמ"ק העלה שתנינים הם חג"ת.

¹³⁴² זוהר כרך א (בראשית) פרשת בראשית דף טז עמוד א "ע"ג אינון משכילים דכתיב ביה (יחזקאל א') ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא, זהר דההוא נהיר לאורייתא, זהר דנהיר לאינון ראשי דההיא חיה ואינון ראשי אינון משכילים דנהרין תדיר ומסתכלן לההוא רקיע לההוא נהירו דנפיק מתמן ודא איהו נהירי דאורייתא דנהיר תדיר ולא פסיק: הסביר במת"מ דף סב כי חיה היא המלכות, ראשי החיה הם נו"ה.

יַעֲלֹזוּ זִזְסִידִים בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל-
מִשְׁכְּבוֹתָם: ו רוממות אל בגרונם וזָרַב
פִּיפִיּוֹת בִּידָם: ז לַעֲשׂוֹת נִקְבָּה בַּגּוֹיִם
תּוֹכּוֹזוֹת בַּל-אַמִּים: זז לְאַסֹּר מַלְכֵיהֶם
בְּזָקִים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכִבְלֵי בִרְזָל: ט
לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא
לְכָל-זִזְסִידֵי הַלָּלוּ-יָה:

פרק קמט

הלל השכינה לקוב"ה.

(א) **הללויה** הללו והאירו מהתפארת על י"ה שהוא יסוד ומלכות *הללויה זו בחסד שירו*
יחדו והעלו (שיר בגמרא מסכת שבת ריש פרק במה בהמה יוצאה, זו שלשלת) **ליהוה** תפארת **שיר**
מלכות זודש סוד חידוש הלבנה **תהלתו** בינה **בקהל זזסידים** חג"ת: (ב)
ישמוז ישראל תפארת **בעשיו** חו"ב **בני** נו"ה של **ציון** יסוד דמלכות **יגילו**
במלכם מלכות: (ג) **יהללו** יאירו את ה **שמו** מלכות **במזוזל**¹³⁴³ תפארת ס"ת
וול משמות עב **בתף**¹³⁴⁴ נצח דמלכות **וכנור** הוד דמלכות **יזמרו** ימשיכו למלכות מצד ימין
לו: (ד) **כי רוצה יהוה** תפארת ס"ת יהיה משמות עב **בעמו** מלכות **יפאר**

¹³⁴³ כתב הרמ"ק בסידורו "תפילה למשה" דף מט: כבר נודע כי המחול הוא העיגול דהיינו סוד שש קצוות שכלם משפיעים במלכות. מובא במדרש תהלים (בובר) מזמור מח ד"ה [ה] שיתו לבכם : "ר' ברכיה ור' חלבו ור' אלעזר בשם ר' יוסי בר חנינא אמר עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים לעתיד לבא, והקב"ה חל עמהם, והן מראין אותו באצבע, שנאמר הנה אלהינו זה (ישעיה כה ט), לכן נאמר כי זה אלהים אלהינו".

¹³⁴⁴ זוהר כרך ב (שמות) פרשת בשלח דף מה עמוד א "זיני תושבחן הוו קמייהו דנביאי למישרי עלייהו רוח נבואה כמה דאת אמר (ש"א י) ופגעת חבל נביאים יורדים מהבמה ולפניהם נבל ותוף וגו' וכתוב (מ"ב ג) ועתה קחו לי מנגן וגו', וכל שכן חבקוק דאצטריך ליה יתיר מכלהון לנייחא דרוחא ולבסמא להווא אתר, מלכות, לאמשכא עליה רוח נבואה.

תפארת עניים בישועה מלכות: (ה) יעלזו¹³⁴⁵ חסידים חג"ת
 בכבוד חכמה ירננו על ידי היסוד על משכבותם מלכות: (ו) הספירות
 מרוממות את ספירת האל חסד עד בגרונם הבינה וכן את וזרב מלכות
 פיפיות¹³⁴⁶ יסוד בידם לחג"ת שהם יד גדולה (חסד) יד חזקה (גבורה) ויד רמה (תפארת): וכל
 זאת כדי לשבר את (ז) לעשות נקמה בגוים הקליפות תוכוזת
 בלאמים על שלא מיחו: (ח) לאסר מלכיהם שרי אומות העולם בזקים
 ונכבדיהם הכוחות שתחת שרי אומות העולם בכבלי ברזל: (ט)
 לעשות בהם משפט כתוב הדר הוא לכל חסידיו
 הללויה הללו והאירו מהתפארת על י"ה שהם יסוד ומלכות. הללויה זו בבונה.

פרק קנ

א הֶלְלוּ יְיָ הֶלְלוּ-אֱלֹהֵי בְּקִדְשׁוֹ הֶלְלוּהוּ
 בְּרִקְיעַ עֻזּוֹ: ב הֶלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרֹתָיו הֶלְלוּהוּ
 כְּרֹב גְּדֻלּוֹ: ג הֶלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר

¹³⁴⁵ זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת אחרי מות דף סב עמוד א "פֶּתַח ר"ש ואמר (תהלים קמט) יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם וגו', תאנא ב"ג מכילן אתקשר קשרא דמהימנותא לאשתכחא ברכאן לכלא וכל מהימנותא דקודשא בריך הוא בתלתא אסתיו ועל האי ב"ג מכילן דאורייתא מתעטרא כמה דאוקימנא מק"ו ומג"ש וכו' וכמה זמנין אוקימנא האי, ושמא קדישא בהאי מתעטרא, ת"ח בהאי שעתא דבעא יעקב דיתברכון בנוי בשמא (ס"א בקשרא) דמהימנותא מה כתיב (בראשית מט) כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת הא תליסר דאשתתף עמהון שכינתא ואתקיימו ברכאן, והיינו דכתיב איש אשר כבדו בך אותם, מאי כבדו בהווא דוגמא דלעילא כבדו דכל מכילא ומכילא, ותאנא כל אינון מכילין סלקין ומתעטרין ונייחין ברישא חדא ותמן מתעטרא רישא דמלכא, ההוא דאקרי בדרגא עלאה דחסידות, וחסידים ירתיין כל ההוא כבוד דלעילא דכתיב יעלזו חסידים בכבוד בהאי עלמא, ירננו על משכבותם בעלמא דאתי, רוממות אל בגרונם ידיעין לקשרא קשרא דמהימנותא כדקא יאות, וכדין חרב פיפיות בידם מאן חרב פיפיות דא הוא חרב ליי' חרבא דקודשא בריך הוא פיפיות להיטא בתרין דינין, ולמה, לעשות נקמה בגוים וגו', והא ר' פנחס בן יאיר כתרא דחסד רישא עלאה, בגין כך כבוד דלעילא ירית והוא קשיר קשרא עלאה קשרא קדישא קשרא דמהימנותא, זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי, על האי פתורא אתמר (יחזקאל מא) זה השלחן אשר לפני יי', קם ר' פנחס ונשיק ליה ובריק ליה ונשיק לר"א ולכלהו חברייא ובריק לון נטל כסא ובריק:."

¹³⁴⁶ זוהר - רעיא מהימנא כרך ג (דברים) פרשת שופטים דף רעד עמוד ב "וחרב פיפיות בידם בצדיק חי עלמין כליל ח"י ברכאן".

הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: ד הַלְלוּהוּ בְּתֶף
וּבְמִזְזוֹל הַלְלוּהוּ בְּבָמִים וְעוּגָב: ה הַלְלוּהוּ
בְּצִלְצְלִי-שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלִי תְרוּעָה: ו
כָּל הַנְּשֻׁמָּה תִּהְיֶה לָּהּ הַלְלוּ-יְהוָה:

פרק קנ

במזמור זה עשרה הילולים כנגד י"ס שבחכמה

(א) **הַלְלוּיָהּ** הללו והאירו מהתפארת על י"ה שהם יסוד ומלכות *הללויה זו בחכמה*
הַלְלוּ אֵל כתר המאיר ב **בְּקִדְשׁוֹ** חכמה **הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ** תפארת
עֲזוֹ מַלְכוּת: (ב) **הַלְלוּהוּ** האירו את המלכות (הלל) ואת התפארת (ו) ואת היסוד הו
בְּגִבּוֹרָתוֹ בינה **הַלְלוּהוּ** כנ"ל וכן כל "הללויה" הבאים **כָּרֵב גָּדְלוֹ** חכמה
הַמְרַבָּה חֲסִדִּים: (ג) **הַלְלוּהוּ בַּתִּקְעַ שׁוֹפָר** גבורה **הַלְלוּהוּ**
בְּנֵבֶל תפארת שהוא בן לב נתיבות **וְכִנּוֹר** מלכות **סוּד כו נר:** (ד) **הַלְלוּהוּ**
בַּתֶּף נֶצַח וּבְמִזְזוֹל תפארת **הַלְלוּהוּ בְּבָמִים וְעוּגָב** הוד ס"ת ומב משמות
הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלִי שָׁמַע יסוד **הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלִי**
תְרוּעָה תפארת: (ו) **כָּל הַנְּשֻׁמָּה**¹³⁴⁷ יחידה שבכתר **תִּהְיֶה לָּהּ** כהת משמות

ע"ב י"ה כח"ב **הַלְלוּיָהּ** הללו והאירו מהתפארת על י"ה שהם יסוד ומלכות *הללויה זו בכח*

צריך רחמנא דסיענא עד כען.

אחר שסיים תהלים יאמר:

¹³⁴⁷ ספר לקוטי תורה - ספר תהלים:

(קנ) כל הנשמה תהלל יה ר"ת כה"ת והנה כה"ת שם א' מע"ב שמות, אמנם שרשו י"ה כי יר"ד פ' ה"י גי' ש' וי"ה מלא בד' מילואים הידועים גי' קכ"ו ועם הש' הרי תכ"ה ע"ה:

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שבות עמו יגל יַעֲקֹב יִשְׁמַח
יִשְׂרָאֵל: ותְּשׁוּעַת צְדִיקִים מִיְּהוָה מְעוֹזָם בְּעַת צָרָה: וַיַּעֲזֹרֵם יְהוָה
וַיַּפְלֹטֵם וַיַּפְלֹטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ:

